АКАДЕМІЯ НАУК
УКРАЇНСЬКОЇ РСР

ІНСТИТУТ МОВОЗНАВСТВА
ІМ. О. О. ПОТЕБНІ

ІНСТИТУТ СУСПІЛЬНИХ
НАУК

АТЛАС УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

В ТРЬОХ ТОМАХ

КИЇВ НАУКОВА ДУМКА 1988

АТЛАС УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

ТОМ ДРУГИЙ

ВОЛИНЬ, НАДДНІСТРЯНЩИНА, ЗАКАРПАТТЯ І СУМІЖНІ ЗЕМЛІ

КИЇВ НАУКОВА ДУМКА 1988

Атлас украинского языка, т. II, охватывает языковой ареал западной части Украины (Волынь, Поднестровье, Закарпатье с прилегающими территориями). В нем при помощи современных методов лингвистического картографирования отображены языковые (диалектные) элементы всех уровней, а их ареалы синтезированы на сводных картах, где представлены территориальные диалектные единицы украинского языка. В Атласе отражены также контакты украинского языка со смежными языками.

Для научных работников — языковедов, историков, археологов, этнографов, преподавателей вузов и студентов, учителей.

Атлас української мови, т. II, охоплює мовний ареал західної частини України (Волинь, Наддністрянщину, Закарпаття і суміжні землі). У ньому за допомогою сучасних методів лінгвістичного картографування відображені мовні (діалектні) елементи всіх рівнів, а їх ареали синтезовані на зведених картах, де виражені територіальні діалектні одиниці української мови. В атласі відбиті також контакти української мови з суміжними мовами.

Для наукових працівників — мовознавців, істориків, археологів, етнографів, викладачів вузів і студентів, учителів.

Автори

Д. Г. БАНДРІВСЬКИЙ, Л. М. ГРИГОРЧУК, Ф. Т. ЖИЛКО,
Я. В. ЗАКРЕВСЬКА, А. М. ЗАЛЕСЬКИЙ, Т. В. НАЗАРОВА
М. М. ОНИШКЕВИЧ, П. І. ПРИСТУПА

Редакційна колегія

Я. В. ЗАКРЕВСЬКА, А. М. ЗАЛЕСЬКИЙ,
Н. Й. МАРЧУК (секретар), І. Г. МАТВІЯС (голова),
Т. В. НАЗАРОВА, Н. П. ПРИЛИПКО

Редактор тому Я. В. ЗАКРЕВСЬКА

Рецензенти

Й. О. ДЗЕНДЗЕЛІВСЬКИЙ,
І. М. КЕРНИЦЬКИЙ, В. В. НІМЧУК

Редакція мовознавства

А $\frac{4602000000-080}{М\ 221(04)-88}$ передплатне

© Видавництво «Наукова думка», 1988

ВІД РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ

Другий том Атласу української мови[1] складено у відділі мовознавства Інституту суспільних наук АН УРСР у Львові при активній співпраці з діалектологами Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні АН УРСР. Матеріал до II тому АУМ записано протягом 1948—1968 рр. науковими працівниками, викладачами вузів, аспірантами, лаборантами і студентами республіки. Картографування здійснювалось у 1957—1970 рр. (керівники теми канд. філол. наук П. І. Приступа і д-р філол. наук Я. В. Закревська; керівники відділу д-р філол. наук, проф. Л. Л. Гумецька, канд. філол. наук Д. Г. Гринчишин).

Інститут суспільних наук АН УРСР та Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні АН УРСР висловлюють глибоку подяку Міністерству вищої і середньої спеціальної освіти УРСР, Міністерству освіти УРСР за систематичну допомогу в організації збирання матеріалів для атласу, професорам, доцентам, викладачам, аспірантам, лаборантам і студентам, які брали участь у збиранні матеріалу, а також керівництву Люблінського університету ім. М. Кюрі-Склодовської (ПНР) та філософського факультету Кошицького університету ім. Я. Шафарика у Пряшеві (ЧССР) за організацію збору українського діалектного матеріалу за межами СРСР.

Вступ написала Я. В. Закревська, список картографованих слів уклала Л. М. Мельник, список населених пунктів[2] опрацював М. М. Онишкевич, при укладанні тому науково-допоміжну роботу виконувала Л. М. Мельник, при підготовці тому до друку науково-допоміжну роботу виконував Є. П. Жеребецький. На всіх етапах проходження АУМ науково-допоміжну роботу виконувала також В. С. Черняк.

Карти й коментарі склали: Д. Г. Бандрівський — № 12, 35, 45, 57, 60, 63, 73, 101, 102, 105, 144, 184, 296, 336, 371; Л. М. Григорчук — № 1, 2, 15—22, 32—34, 36—38, 55, 55а, 56, 58, 59, 64, 72, 85, 93, 100, 106, 120, 129, 130, 134, 135, 162, 163, 165, 167, 172, 173, 181, 182, 189—192, 197—204, 223, 224, 251, 255—275, 282, 283, 352, 366—369, 373, 377, 384; Ф. Т. Жилко — № 388—407; Я. В. Закревська — № 62, 74—76, 79—82, 88—90, 92, 97—99, 110—113, 115—117, 119, 121—126, 128, 131, 133, 136—141, 143, 145—147, 149—157, 168, 214, 215, 222, 231—247, 249, 250, 253, 254, 291, 303, 310, 311, 314, 318, 319, 321—328, 330, 337—340, 360—362, 364, 365, 372, 374, 375, 378—383; А. М. Залеський — № 41—44, 46—50, 94, 142, 183, 248, 345, 348, 350; Т. В. Назарова — № 87; М. М. Онишкевич — № 23, 39, 52, 54, 77, 78, 83, 84, 86, 91, 95, 96, 103, 104, 107, 108, 132, 148, 159, 160, 164, 170, 171, 176, 178, 180, 185—187, 195, 196, 205, 207—213, 216, 219, 220, 225—230, 252, 284, 285, 287, 288, 290, 292—294, 297, 298, 300, 301, 312, 320, 329, 331—335, 341—344, 354—359, 363, 376, 386, 387; П. І. Приступа — № 3—11, 13, 14, 24—31, 40, 51, 53, 61, 65—71, 109, 114, 118, 127, 158, 161, 166, 169, 174, 175, 177, 179, 188, 193, 194, 206, 217, 218, 221, 276—281, 286, 289, 295, 299, 302, 304—309, 313, 315—317, 346, 347, 349, 351, 353, 370, 385. Частину карт тому (№ 221, 276—281, 286, 289, 295, 299, 302, 304—309, 313, 315—317, 346, 347, 349, 351, 353, 370, 385) і коментарів до них доопрацьовувала О. Т. Захарків.

[1] Далі скорочено — АУМ.

[2] Далі скорочено нас. п. (населений пункт), нас. пп. (населені пункти).

I. ВСТУП

Другий том Атласу української мови (Волинь, Наддністрянщина, Закарпаття і суміжні землі) охоплює західну частину старожитніх говорів української мови на захід від 28° східної довготи, що межують на заході з польською і словацькою мовами, на півночі — з білоруською, на півдні — з угорською, румунською і молдавською мовами.

До тому увійшли також говірки української мови за межами УРСР: на території БРСР (35 нас. пп.), Молдавської РСР (13 нас. пп.), ПНР (14 нас. пп.), Словаччини (18 нас. пп.), СРР (3 нас. пп.), СФРЮ (3 нас. пп.). Усього за межами УРСР — 101 нас. п.[1].

Уся сітка тому охоплює 685 населених пунктів, з яких 584 — на території УРСР у межах Волинської, Ровенської, Львівської, Тернопільської, Закарпатської, Івано-Франківської, Чернівецької, Хмельницької та західних районів Вінницької й Житомирської областей.

Сітка II тому, як і всього Атласу української мови, рівномірна (на площі від 96 до 190 кв. км записується говірка одного нас. п.) і тільки трохи згущена на території периферійних говорів і в смугах міждіалектних контактів та розріджена з огляду на природні умови в районах Полісся і Карпат.

Матеріал до II тому записаний науковими працівниками відділу мовознавства Інституту суспільних наук АН УРСР (176 нас. пп.), відділу діалектології Інституту мовознавства АН УРСР (3 нас. пп.); викладачами, аспірантами, лаборантами і студентами університетів: Чернівецького (86 нас. пп.), Львівського (78 нас. пп.), Ужгородського (63 нас. пп.), Дніпропетровського (2 нас. пп.); педагогічних інститутів: Львівського (38 нас. пп.), Ровенського (37 нас. пп.), Івано-Франківського (31 нас. пп.), Дрогобицького (30 нас. пп.), Житомирського (29 нас. пп.), Кам'янець-Подільського (28 нас. пп.), Луцького (27 нас. пп.), Вінницького (20 нас. пп.), Кременецького (13 нас. пп.); колишніх учительських інститутів: Станіславського (7 нас. пп.), Ровенського (4 нас. пп.), Коломийського (4 нас. пп.), Пінського (2 нас. пп.), Дрогобицького (1 нас. п.).

У ПНР запис українських говірок здійснено працівниками Люблінського університету проф. М. Лесевим та доц. С. Вархолом, у ЧССР — студентами і викладачами філософського факультету Кошицького університету у Пряшеві (під керівництвом тодішнього завідувача кафедри української мови — доц. П. Бунганича).

II том АУМ, як частина одного видання, складений на основі теоретичних засад і принципів картографування, вироблених авторським колективом для всього Атласу української мови, що ставить своїм завданням в першу чергу відобразити елементи мовної системи в їх системно-структурних і генетичних зв'язках. Теоретичні засади і принципи картографування викладені у вступі до I тому, а також в окремих працях авторів I тому, і тому тут вони не висвітлюються.

Хоч I і II томи АУМ складені на основі єдиних теоретичних засад і принципів картографування, II том має деяку специфіку, зумовлену насамперед своєрідністю фактичного матеріалу його ареалу [2]. Ареал II тому з уваги на складність історичних умов, у яких перебувала ця частина України [3], а також близьке сусідство інших слов'янських (і неслов'янських) мов, дуже різноманітний щодо діалектного членування. Тут зберігаються найбільш архаїчні говори — поліські (частина) і карпатські, дослідження яких має важливе значення для вивчення історії розвитку і формування української мови, а також для висвітлення деяких питань етногенезу слов'ян. Саме на території, охопленій II томом, як засвідчують численні карти АУМ, виявлялися багатовікові контакти східнослов'янських мов із західнослов'янськими та південнослов'янськими мовами. Усі ці моменти спричинилися до постання тривалих бар'єрів мовного спілкування і залежно від них значної кількості мовних ареалів, виникнення яких спричинене частково ще племінними, а пізніше державно-адміністративними межами, міжмовними і міждіалектними контактами, економічно-культурними та природно-географічними факторами.

Особливостями діалектного матеріалу ареалу II тому зумовлена не тільки деяка відмінність у співвідношенні карт різних рівнів у I і II томах АУМ, а й деякі нові способи застосування вже вироблених засобів картографування, пошуки нових графічних можливостей розв'язання окремих лінгвогеографічних питань.

Значна частина карт II тому з огляду на багатство фактичного матеріалу відзначається максимальною інформацією: збільшено кількість карт, виконаних способом накладання ареалів структурно або генетично пов'язаних репрезентантів, завдяки чому зменшилась кількість однотипних щодо матеріалу карт (особливо на фонологічному та фонетичному рівнях), зате збільшилась кількість картографованих елементів; такими ж особливостями відзначаються карти, у яких мовні факти зображені залежно від їхніх відмінностей у морфологічних парадигмах. Наприклад, карти фонологічного та фонетичного рівнів про рефлекси наголошеного та ненаголошеного сполучення **tlъt (сльоза — сльози)* — карта № 68, про наявність [і]/[іӣ] у парадигмі *піду — підеш — підемо* — № 100, [шч]/[жǯ] у парадигмі *дощ — дощем* — № 111; карти морфологічного рівня — про називний відмінок однини займенників, що вказує на близький предмет *(цей, ця, це)* — № 210; парадигма однини теперішнього часу дієслів I дієвідміни *(знати, думати)* — № 237; лексичного рівня — 'бачити', 'побачити' — № 378 та ін.

При складанні карт лексико-семантичного рівня авторам II т. вдалося значною мірою перебороти вади Програми [4], яка недостатньо розкриває значення окремих слів: часто не враховує неоднорідності і неспіввідносності реалій. Лексичний матеріал зображений не тільки на спеціальних картах (113 карт), а й на картах інших рівнів, зокрема фонологічного та синтаксичного. Лексеми (назви реалій), як протичлени ареальних розрізнень, поєднуються із зображенням опозицій значень (семем). Такі відмінності в семантиці інколи зумовлені функціональним призначенням. Наприклад, карти № 279 'горище', № 285 'ночви', № 288 'ослін', № 291 'рядно', № 295 'пояс' (чоловічий), № 334 'худоба' (загальна назва), № 356 'хмара', № 368 'дядько', № 386 'нива' (значення) та ін. У цьому плані зроблено окремі спроби картографування фрагментів семантичних мікрополів, оскільки для повного їх зображення наявні записи не дають достатнього матеріалу.

Багатство діалектного матеріалу ареалу II тому АУМ і відповідна його інтерпретація підказали й деякі нові способи застосування вироблених уже засобів картографування. Як відомо, для західних говорів української мови дуже актуальною є проблема міжмовних контактів та іншомовних запозичень на діалектному рівні, яку можна досліджувати на матеріалі південно-західних зон взаємодії української мови з західнослов'янськими, південнослов'янськими та неслов'янськими мовами. Щодо іншомовних запозичень, то найвиразніше вони показані на лексичних картах. На картах інших рівнів (фонологічному, морфологічному) для іншомовних запозичень, що наводяться як окремі структури, застосоване спеціальне графічне зображення, не співвідносне з тим, яким позначаються явища основного рівня карти. Наприклад, на карті № 157, темою якої є словотвір іменника *тітка* (опозиція з *ˈтета*), що картографується фігурами чорного й червоного кольорів, варіант *ˈц'отка,* який є полонізмом, картографується штрихуванням червоного кольору. Отже, різні засоби картографічної символіки (коло і штрихування) вказують на різні шляхи та причини появи варіантів *ˈт'ітка* і *ˈц'отка* в українській мові. Такий спосіб картографування застосований і на інших картах. При цьому варто відзначити, що авторам карт II тому АУМ інколи доводилося зустрічатися з випадками, коли зовні ідентичні елементи з генетичного погляду треба було розцінювати по-різному і відповідно до цього шукати різних засобів їх графічного зображення, надавати деяким із них інтерпретаційного змісту. Так, на згаданій карті № 157 введено інтерпретаційну ізоглосу, яка відокремлює фонетичний варіант *ˈц'отка, ˈтч'цотка* у північно-західній частині середньополіських говірок, що зумовлене впливом білоруського «цекання», від лексичного полонізму *(ˈц'отка)* у смузі надсянсько-бойківсько-наддністрянських говірок. Такі інтерпретаційні картографічні засоби застосовано й на інших картах, як, наприклад, на карті № 183 про називний відмінок однини іменників середнього роду на *-ьje* — *(насіння, життя, сміття)*, на якій інтерпретаційна ізоглоса відокремлює можливу фонетичну підоснову виникнення закінчення *-е (жиˈт':е, смiˈт':е...)* в ареалі регулярної зміни *'а* в *е* після м'яких приголосних у південно-західних говорах від морфологічної (на півночі досліджуваної території).

У II томі трохи ширше зображене функціонування нормативів і діалектизмів у межах двох кольорів — червоного (літературно-нормативні) і чорного (діалектні вияви відповідних явищ, форм, назв). Такі функції покладено на чорний колір у синтетичних словотворчих картах функціонування суфіксів *-иця, -ар, -ух,* у лексичній карті назв частин колеса у возі та ін. Наприклад, на карті № 301 лексеми *колеса, шини, спиці* зображено червоним фоном як певну спільність з літературною нормою; другим членом цього ареального розрізнення є відсутність цієї спільності, наявність інших лексем на їх місці, які зображаються різними засобами чорного кольору: чорною фігурою — лексема *ˈкола,* чорним штрихуванням різного напрямку — *ˈрафи, обруˈч'і, ˈшини,* чорною ізоглосою — *шпˈрихи, (спˈрихи)* 'спиці'. Карти такого типу зовні нагадують ті, що виконані способом накладання ареалів, хоч насправді є особливим типом карт з паралельним зображенням.

При складанні карт II тому виникла і знайшла графічне відображення думка про розрізнення тенденцій (як закономірних, хоч і несистемних фактів мови) і явищ (як системних фактів) [5] — див. карту № 55.

Уперше в АУМ зроблено спробу засобами лінгвогеографічної символіки узагальнити акцентуаційні особливості говорів досліджуваного ареалу, зокрема пароксистонези та сталих акцентуаційних іменникових парадигм (карти № 134, 135).

---

[1] Відсутність на картах пунктів 586, 589—602 зумовлена об'єктивними причинами.

[2] *Закревська Я. В.* Атлас української мови, т. II.— Мовознавство, 1970, № 3, с. 60—65.

[3] Адміністративний поділ території II тому у різні історичні періоди відображено на картах, вміщених у I томі АУМ, а також на карті Галицько-Волинське князівство в другій половині XIII ст., наведеній в цьому томі.

[4] Програма для збирання матеріалів до діалектологічного атласу української мови.— 2-е вид.— К., 1949.—119 с.

[5] *Григорчук Л. М.* Зображення діалектних явищ і тенденцій у II т. Атласу української мови.— В кн.: Пр. XIII Респ. діалектол. наради. К., 1970, с. 141—150.

Значно ширше порівняно з іншими відомими атласами відбитий діалектний словотвір [6], представлений 33 картами. Об'єктом картографування словотворчих карт є не тільки відмінності у структурі окремих слів, а й сфера функціонування тих чи інших суфіксів у семантично однорідних утвореннях, часто з урахуванням їх лексичної дистрибуції (карти № 136, 143, 150), окремий словотвірний тип та його морфонологічна реалізація (карти № 152—154), а також деякі явища морфонології, що характеризують зміни на зіткненнях морфем (карта № 155).

* * *

Другий том Атласу української мови — не перша спроба дослідження західних говорів української мови методами лінгвістичної географії. Лінгвогеографічне вивчення південно-західних говорів почалось у 30-х роках. Звичайно, масштаб цих досліджень аж ніяк не можна порівняти з розмахом, якого набрала праця над АУМ, бо це були зусилля окремих дослідників, які вивчали тільки невеликі діалектні території і до того ж не охоплювали фактичного матеріалу всіх рівнів.

Перші спроби застосування лінгвогеографічного методу мали ілюстративну мету. Найчастіше ілюстративним матеріалом служили мовні факти фонологічного і морфологічного рівнів (інколи тільки одного з них). Згодом на основі ареалів деяких діалектних елементів робляться спроби визначити межі окремих діалектів: північнокарпатського (бойківського), надсянського, закарпатського, частково наддністрянського [7].

Метод ареального зображення за допомогою зіставлення ареалів і їх групування на основі збігу ізоглос значно ширше застосовує І. Панькевич [8]. Матеріал 5 карт ареалів, доданих до його праці, що складені на основі 39 ареалів лінгвістичних елементів різних рівнів, зокрема фонологічного й морфологічного, виявив ареальні одиниці української мови на Закарпатті.

Тоді ж, у 30-ті роки, було зроблено й першу спробу систематичного картографування, якою був регіональний атлас Ю. Тарнацького [9]. Цей атлас охоплює тільки периферійні північні ареали української мовної території; він ставить своїм завданням виявити лінгвогеографічний поділ західного Полісся і, по можливості, встановити українсько-білоруську мовну межу. В атласі представлений переважно лексичний рівень (185 карт), зокрема та частина лексики, що характеризує матеріальну культуру Полісся.

В кінці 30-х років К. Дейна розпочав інтенсивне збирання матеріалу до регіонального атласу Тернопільщини, але йому не вдалося здійснити свій задум. Щойно після Великої Вітчизняної війни зібраний ним матеріал став основою 8 синтетичних карт, укладених на основі 66 ареалів, що були додані до монографії К. Дейни [10].

Найбільш віддалений на захід український мовний ареал північнолемківських говірок став об'єктом дослідження польського славіста З. Штібера [11] (416 карт, що відбивають лексичні, фонетичні, морфологічні й акцентуаційні елементи). Атлас З. Штібера має тим більшу цінність, що північнолемківський ареал на території ПНР сьогодні вже не існує в межах, зображених в З. Штібера. Як відомо, на основі польсько-радянської угоди 1944 р. лемки були переселені з Польщі на територію УРСР, а частина — в західні райони ПНР. Унаслідок цього на території давньої Лемківщини сьогодні залишилась здебільшого тільки певна кількість лемківських сімей в окремих селах. Деякі з них і увійшли у сітку населених пунктів II тому (4 нас. пп. з Лемківщини).

Метод лінгвістичного картографування в дослідженні говорів ареалу II тому широко застосовується в українському мовознавстві у післявоєнні роки. Маємо на увазі в першу чергу праці Й. О. Дзендзелівського [12], які увінчалися двома частинами лексичного атласу (308 карт) [13]; праці В. П. Латти [14], який встиг завершити тільки перший том (400 фонетичних й морфологічних карт) задуманого ним тритомного «Атласу українських говірок Східної Словаччини»; Г. Ф. Шила про південно-західні українські говори на північ від Дністра [15] (127 карт, найбільше — лексичних, менше — морфологічних, фонетичних і синтаксичних), а також ряд студій авторів II тому АУМ, здійснених переважно на матеріалах атласу.

До типу регіональних атласів української мови належить «Карпатський діалектологічний атлас» [16], завдання якого полягає у висвітленні генетичних зв'язків південно-західних українських говорів з південнослов'янськими мовами (212 лінгвістичних карт); тритомний «Атлас лексичних мадяризмів» [17] П. М. Лизанця (514 карт, лексичних і семантичних), а також «Атлас бойківських говорів» [18], що грунтується переважно на основі записів С. Грабця, здійснених ним у 1937—1939 рр.

Більшість думок і міркувань, висловлених попередніми дослідниками-діалектологами, підтверджується матеріалами II тому АУМ, проте деякі питання й досі залишаються дискусійними.

У II томі є 20 синтетичних карт ареалів, контури яких узагальнено визначені пасмами ізоглос. Вони відображують взаємозв'язки й контакти ареалів і ареальні одиниці української мови. Кожна карта ареалів містить у собі багату інформацію, здебільшого зображує декілька різних ареалів, наприклад, гуцульські, бойківські, лемківські поряд з ареалами великого діалектного масиву — карпатського; надсянські ареали картографуються поряд з ареалами карпатськими, наддністрянськими, надбузько-поліськими і т. д.

Додаткового пояснення вимагає читання ізоглос на картах II тому з огляду на продовження окремих картографованих явищ за межами УРСР. Отже, ізоглоси, що йдуть до державних кордонів СРСР, стосуються тільки українських говорів у межах УРСР. Українські говірки за межами УРСР позначаються окремими ізоглосами — суцільними (умовно, як, наприклад, на території Східної Словаччини, коли вони стосуються усіх визначених пунктів на картах II тому) або ж острівними, коли вони стосуються віддалених один від одного населених пунктів (як, наприклад, на території ПНР). Карти II тому АУМ дають багато цінного матеріалу для обгрунтування, а в окремих моментах і для перегляду усталеної класифікації говорів української мови на відповідній території, уточнюють межі наріч і окремих говорів.

Попередньо можна відзначити, що матеріал карт II тому, так само, як і дані I і III томів, в основному підтверджує традиційний поділ української діалектної території на сучасні три наріччя: північне, південно-західне і південно-східне. Повністю підтверджується даними II том АУМ і поділ відповідних територій на окремі говори, наприклад, виділення в межах поліських говорів східнополіського і середньополіського. Однак у результаті дії різних мовних та позамовних факторів, з уваги на специфіку окремих говорів, межі окремих з них у світлі даних II тому АУМ будуть сприйматися по-іншому. Так, наприклад, сучасні ізоглоси, які визначають традиційний ареал бойківського говору, помітно відрізняються від тих, що їх визначили попередні дослідники (тридцяті роки), хоч Бойківщина як етнографічна і мовна одиниця, звичайно, існує й сьогодні. У меншій мірі це стосується інших говорів південно-західного діалекту, таких, наприклад, як гуцульський чи середньозакарпатський. Усі ці факти, без сумніву, матимуть неабияке значення для лінгвістів широкого профілю, в тому числі й тих, хто й далі досліджуватиме діалектне членування української мовної території.

У коментарях до карт здійснюється посилання до відповідних карт таких лінгвістичних атласів: Атласул лингвистик молдовенеск.— Кишинэу, 1968—1973.— Т. 1—2. (АЛМ); Български диалектен атлас.— София, 1964—1981.— Т. 1—4 (БДА); *Дзендзелівський Й. О.* Лінгвістичний атлас українських народних говорів Закарпатської області УРСР (лексика).— Ужгород, 1958—1960.— Ч. 1—2 (ЛАЗО); Дыялекталагічны атлас беларускай мовы.— Мінск, 1963 (ДАБМ); Карпатский диалектологический атлас / *Бернштейн С. Б., Иллич-Свитыч В. М., Клепикова Г. П. и др.*— М., 1967 (КДА); *Лизанец П. М.* Венгерские заимствования в украинских говорах Закарпатья.— Будапешт, 1976 (ВЗУГЗ); *Лизанець П. М.* Атлас лексичних мадяризмів та їх відповідників в українських говорах Закарпатської області УРСР.— Ужгород, 1976 (АЛМЗ); *Лизанець П. М.* Угорсько-українські міжмовні контакти (На матеріалі українських говорів Закарпаття).— Ужгород, 1970 (УУМКЗ); Atlas gwar Bojkowskich, Wrocław — Warszawa — Kraków — Gdańsk, 1980—1984. t. 1—4. (AGB); Atlas slovenského jazyka, Bratislava, 1968—1981, t. 1—3 (ASJ); *Małecki M., Nitsch K.* Atlas językowy polskiego Podkarpacia.— Kraków, 1934 (AJPP); Mały atlas gwar polskich, Wrocław — Warszawa — Kraków, 1957—1970, t. 1—13 (MAGP); *Stieber Z.* Atlas językowy dawnej Łemkowszczyzny, Łódź — Wrocław, 1956—1964. Z. 1—8 (AJDŁ); *Tarnacki J.* Studia porównawcze nad geografią wyrazów (Polesie — Mazowsze).— Warszawa, 1939 (SPGW).

УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ

відм. — відмінок
дав. — давальний (відмінок)
див. — дивись
жін. — жіночий (рід)
зб. — збірне
знах. — знахідний (відмінок)
місц. — місцевий (відмінок)
мн — множина
наз. — називний (відмінок)
нас. — населений (пункт)
одн. — однина
орудн. — орудний (відмінок)
п. — пункт
пор. — порівняй
р. — рід
род. — родовий (відмінок)
середн. — середній (рід)
чол. — чоловічий (рід)
Adj — Adjectivum

Adv — Adverbium
a — accusativus
d — dativus
dem — deminutivum
dual — dualis
g — genetivus
i — instrumentalis
l — locativus
Num — Numeralis
pejor — pejorativum
Prn — Pronomen
pl — pluralis
n — nominativus
S — Substantivum
sg — singularis
V — Verbum
Vi — Verbum invinitum — Infinitivus
Vd — Verba dicendi
Vf — Verbum finitum

---

[6] Див. детальніше: *Закревська Я. В.* Діалектний словотвір в ареальному аспекті.— Там же, с. 151—160.

[7] *Княжинський А.* Межі Бойківщини.— Літопис Бойківщини. 1931, ч. 1; *Панькевич І.* Українські говори Підкарпатської Русі і суміжних областей.— Прага, 1938, ч. 1.

[8] *Панькевич І.* Зазнач. праця.

[9] *Tarnacki J.* Studia porównawcze nad geografią wyrazów (Polesie — Mazowsze).— Warszawa, 1939.— 101 s. +185 map.

[10] *Dejna K.* Gwary ukraińskie Tarnopolszczyzny.— Wrocław, 1957.

[11] *Stieber Z.* Atlas językowy dawnej Łemkowszczyzny, Łódź, 1956—1964, z. 1—8.

[12] *Дзендзелівський Й. О.* Спостереження над системою числівників говірок Закарпатської області.— В кн.: Наук. зап. Ужгор. ун-ту. Діалектологічний збірник, 1955, т. 14, вип. 1; *Дзендзелівський Й. О.* Спостереження над термінологією народної метрології говірок Закарпатської області.—Там же; *Дзендзелівський Й. О.* Класифікація говорів Закарпатської області.— В кн.: Тези доповідей V Міжвузівської респ. славістичної конференції. Ужгород, 1962, та ін.

[13] *Дзендзелівський Й. О.* Лінгвістичний атлас українських народних говорів Закарпатської області УРСР (лексика).— Ужгород, 1958—1960, Ч. 1, 2.

[14] *Латта В. П.* Словацько-українська мовна межа.— Діалектологічний бюлетень, 1962, вип. 9; *Латта В. П.* Рефлексы общеславянского ě и изменение *u* > *i* в украинских говорах Восточной Словакии, Jazykovedny Časopis, 13, 1962; *Латта В. П.* Из вокализма украинских говоров Восточной Словакии.— В кн.: Науковий збірник Музею української культури в Свиднику, Братіслава, 1965, т. 1 та ін.

[15] *Шило Г. Ф.* Південно-західні говори УРСР на північ від Дністра.— Львів, 1957; *Шило Г. Ф.* Проблема класифікації південно-західних говорів.— В кн.: Тези доповідей XII Респ. діалектол. наради, К., 1965 та ін.

[16] Карпатский диалектологический атлас/ *Бернштейн С. Б., Иллич-Свитыч В. М., Клепикова Г. П. и др.*— М., 1967.

[17] *Лизанець П. М.* Угорсько-українські міжмовні контакти (на матеріалі українських говорів Закарпаття).— Ужгород, 1970; Венгерские заимствования в украинских говорах Закарпатья.— Будапешт, 1976; *Лизанець П. М.* Атлас лексичних мадяризмів та їх відповідників в українських говорах Закарпатської області УРСР.— Ужгород, 1976.

[18] Atlas gwar Bojkowskich. Wrocław — Warszawa — Kraków — Gdańsk, 1980—1985, t. 1—5.

II. КОМЕНТАРІ

КОМЕНТАР № 1

1. Карта узагальнює основні структури наголошеного вокалізму говорів II тому АУМ. Окремі фонемні опозиції розкриваються в ряді карт, виконаних у синхронному та синхронно-діахронному планах (№ 3, 15, 17, 26, 27, 51 та ін.). Ареали структури 8 (з голосною /ӱ/) перевірено та уточнено за матеріалами ЛАЗО[1].

2. Відмінності в структурах щодо якісного складу фонем порівняно з літературною мовою картографуються штрихуваннями та смугами різних кольорів: штрихуваннями — за умов збереження шестифонемної структури смугами — при різниці в кількісному складі фонем; різнокольорові смуги нанесено при більшому фонемному складі систем, білі смуги означають менший фонемний склад порівняно з літературною мовою.

3. Структура /а/ ~ /е/ ~ /i͜e/ ~ /и^{і}/ ~ /ӱ/ ~ /о/ ~ /у/, зафіксована в нас. пп. 73, 98, картографується умовно як структура 12.

4. Є підстави вважати (на основі спеціальних досліджень[2]) характерною рисою середньополіських говірок структури 12 та 15. У говірках околиці Сарн виділяється структура /а/ ~ /е/ ~ /и/ ~ /и^{і}/ ~ /о/ ~ /u̯о/ ~ /у/, де відсутність нового *і* супроводжується стверд̑інням приголосних перед ятевим рефлексом, який підпадає тенденції до монофтонгізації — див. карти № 3,87.

У нас. п. 654 фонема /ӱ/ в мовленні старшого покоління факультативно виявляється як [u̯е].

5. Позиційні зміни основного вияву фонем — див. на окремих картах: *ô*, *ê*, — див. карту № 58; *и*^{і}, *і* залежно від твердості ~ м'якості попередніх приголосних — *t'* або *v'* — див. карту № 87; синтагматичне обниження голосних під наголосом — див. карти № 15—22; лабіалізація *ы* — *ы*$^{\circ}$ — див. карти № 17, 19.

6. Структури ненаголошеного вокалізму картографуються окремо — див. карту № 2.

КОМЕНТАР № 2

1. Карта узагальнює основні структури ненаголошеного вокалізму говорів II тому АУМ. Окремі фонемні опозиції розкриваються в ряді карт, виконаних у синхронному та синхронно-діахронному планах (№ 10, 22, 30, 31, 37, 53, 55, та ін.).

2. Відмінності в структурах щодо якісного складу порівняно з літературною мовою картографуються штрихуваннями та смугами різних кольорів: штрихуваннями — за умов збереження п'ятифонемної системи, смугами — при різниці у кількісному складі фонем; різнокольорові смуги нанесено при більшому фонемному складі систем, білі смуги означають менший фонемний склад.

3. Структура /а/ ~ /и/ ~ /і/ ~ /у/, зафіксована в нас. пп. 118, 128, 232, картографується як структура 2; структура /а/ ~ /е/ ~ /и/ ~ /о/ ~ /у/, відзначена в нас. пп. 656, 659, картографується як 4.

4. Позиційні зміни основного вияву фонем та синтагматичні зміни відображено на окремих картах: фонеми /и/ < *ę*, що може реалізуватися як *и*^{і}...*і*^{и}, — у коментарі до карти № 37; фонеми /о/, /е/, що реалізуються як *ô*, *ê* внаслідок дії вокальної гармонії чи акомодації цих голосних до наступного приголосного — на карті № 58, *о*^{у}...*у*^{о} — на карті № 55; *е*^{и}...*и*^{е} — на картах № 32—37.

5. Структури наголошеного вокалізму картографуються окремо — див. карту № 1.

КОМЕНТАР № 3

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 386: «Слід, дід, тіло, лізти, діти, сніг, сіно, сітка, білий, обід, вітер, віра, пішки, річка, рідко, чи сл*i͜e*д, д*i͜e*д, т*i͜e*ло, л*i͜e*зти, д*i͜e*ти, сн*i͜e*г, с*i͜e*но, с*i͜e*тка, б*i͜e*лий, об*i͜e*д, в*i͜e*тер, в*i͜e*ра, п*i͜e*шки, р*i͜e*чка, р*i͜e*дко?» та питання № 388 а): «У гнізді, на столі, у хліві чи у гнєзд*i͜e*, на стол*i͜e*, у хлєв*i͜e* ... чи інакше?»

2. Картографуються лише позиції після зубних. Лексикалізований рефлекс *ě* (у слові *сітка*) до уваги не береться.

3. Зеленим колом картографуються також варіанти: *î* — 46, 48, 50, 83, 101, 208, 223, 616, 617; *û* — 72, 74, 79; *і*^{и} — 145, 146; *и*^{і} — 61, 69, 75; *и*^{ы} — 76.

4. Чорним колом об'єднано реалізації /*i͜e*/, що свідчать про більшу чи меншу втрату дифтонгічності за умов збереження розрізнення наголошених /*i͜e*/ ~ /е/, /*i͜e*/ ~ /і/, а саме: *і*^{е} — 63, 64, 76, 90, 95, 103, 212; *і*^{е} — 180, 182; ^{і}*е* — 68, 78, 643; *е*^{і} — 88; ^{и}*е*, *е*^{и}, *и*^{е} — 103; *ê* — 84, 178, 649—651, 653. Підставою для цього об'єднання є ремарки типу: «Дифтонги, як правило, майже зникають. У відповідних позиціях — голосні з напруженою закритою артикуляцією — в одних мовців як [и^{е}], у других — як [е^{и}], що розрізняються з [и], [е]. У старіших при повільній вимові зберігаються залишки дифтонгічності [u̯^{е}] або рідше [^{и}e̯]» — 103.

5. Відзначено позиційну залежність рефлексів: кореневих— тільки після *л'* — *і* — 61, 82; кореневих і флексійних — тільки після *л'* — *і*^{е}, ^{і}*е* — 76; флексійних — тільки після *л'* — *і*^{е} — 212. У зв'язку з відсутністю лексеми *гніздо* (відповідно зафіксовано словоформу *у кубл'і*) не відбитий флексійний рефлекс *ě* після передньоязикових (в іменниках з твердим приголосним основи) — 2, 6, 7, 11—13, 16, 19, 21, 22, 24, 34—38, 42—44, 46, 48, 51, 52, 54, 55, 57, 59, 61—63, 65—69, 72, 74—78, 80, 81, 84, 85, 88, 94, 96, 98, 101, 103, 105, 106, 108, 117, 125, 144—146, 148, 154, 161, 176, 179, 180, 182, 193, 198, 200, 202, 204, 210, 212, 215, 219. У західнокарпатських говірках, у зв'язку з їх акцентними особливостями (парокситонеза), наголошений флексійний рефлекс не зафіксовано — 664, 665, 667, 671—673, 675, 677—679, 682, 683; відзначено лише *у гніз'ʒі* — 676; *у гніз'ді* — 680, 681.

6. Відповідний знак поставлено на основі запису поодиноких слів: *'с'іно* — 223; *сніх* — 621; *слі*^{и}*д* — 212; *сл'іт, на сту'ли* — 660; *ў гн'здû* — 72; *ди*^{і}*д, 'ти*^{і}*ло, 'ди*^{і}*ти* — 61; *'т'ело* — 78; *'т*^{ч}*'ело* — 651; *'д'ет'і* — 649; *'ʒ'ец'і* — 60; *'ʒедо* — 677; *'л'езти* — 178; *'ʒедо, 'ʒеці* — 677.

7. Відповідні ареали див. ДАБМ, карти № 34, 65; ASJ, t. 1, розділ 10, карта № 3; розділ 11, карта № 7.

КОМЕНТАР № 4

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 372: «Дірка, діра чи дєра, дера, дира, чи дюра, дьора, чи дяра?»

2. Червоним колом скартографовано також: *и*^{і} — 92; *і*^{и} — 647, з позначеною м'якістю попереднього приголосного;

зеленим колом — написання з відсутнім знаком м'якості приголосного: *и*^{і} — 16, 81, 103, 145, 146, 634, 647; *û* — 45, 67, 76, 79, 637; *і* — 69, 80, 101, 104, 223; *і*^{и} — 634; *и*^{е} — 19, 39, 40, 121, 150, 606; *д* — 124, 515; *е*^{и} — 10, 150, 510, 609, 639;

зеленим контурним колом — *и*^{е} — 39, 40;

зеленим штрихуванням — *е*^{и} — 510, 582; *ə* — 515, 522, 584 *î* — 17; *и*^{і} — 16; а також *и* у структурах *дири'йа* — 9,19; *дирз'но* — 34 та *û* — *дû'реча* — 76;

жовтим колом — *е*^{і}, ^{і}*е* — 514; *и*^{е} — 296; *ə* — 269, 323, 465, 505; *и*^{і} — 290; *и* — 272, 289, 304, 307, 337, 407, 436, 459, 467, 473, 476, 480, 484, 488, 498, 507, 643; *и* (поряд з *е*) — 488, 498, 507, 643 (усі випадки з м'якістю попереднього приголосного);

жовтим контурним колом — *и*^{е} — 257; *ə* — 416; *и* — 337, 473, з м'якістю попереднього приголосного;

жовтим штрихуванням згори вліво передано голосний з м'якістю попереднього приголосного: *і*^{и} — 290; *и*, *е*^{і} — 306; *и* — 260, 265, 271, 272, 289, 290, 302, 304, 306, 308, 334, 337, 404, 436, 467, 470, 498; *е*^{и} — 471; *ə* — 235, 263, 264, 266, 269, 293, 297, 298, 301, 465, 466, 469, 479, 539, 556; *и*^{е} — 262, 294; *и*^{е} — поряд з *е* — 263, 297, 301, 308, 471, 498, 539;

жовтим штрихуванням згори вправо — *ə* — 416; *и* — 404, 418, 423, 459 (з м'якістю попереднього приголосного).

3. Нанесено відповідні знаки за рефлексацією *ě* у лексемі *'д'ірочка* — 2, 11, 12, 225, 348, 451, 456.

4. Відзначено: *д'ур'ка* — 562; *'д'ерка* — 52; *'д'i͜eрка* — 71.

5. Синьою ізоглосою картографується також *'ǯ'урка, 'ǯ'ура* — 677.

6. На незаштрихованій території, а також на території, позначеній червоним і жовтим штрихуванням згори вправо (Закарпаття), поширена нормативна форма *д'і'ра*. Не відзначено *діра* в нас. пп.: 22, 24, 35, 37, 41, 42, 44, 46, 48—51, 54, 55, 57, 58, 60, 61, 64, 67—69, 71—75, 77—83, 85, 87—107, 115, 123, 130, 145—149, 151, 154, 155, 157, 160, 175, 176, 178, 180, 182, 183, 185—187, 189, 192, 204—206, 209, 212, 214, 216, 219, 224, 228, 229, 242, 296, 313, 325, 330, 341, 349, 365, 367, 369, 384, 400, 401, 403, 421, 444, 445, 474, 478, 514, 516, 518, 520, 533, 536, 550, 552, 554, 555, 557, 560, 574, 578, 579, 606, 607, 609, 612, 616, 618, 619, 622, 623, 628, 629, 631—634, 636, 641, 643, 645, 646, 653, 654, 673, 674, 679, 681.

7. У записах є ремарки: про втрату демінутивності суфікса *-к (дірка)* — 34, 81, 187, 524, 557, 574, 607, 621, 625, 635, 637, 642; про поширеність певних форм: «рідко» — *д'і'ра* — 119; *'дирка* — 311; *дирз'но* — 34; *'д'îрка* — 127, 239; «часто» — *д'і'ра* — 119; «частіше» — *'г'ерка* — 504; «молодше покоління» — *'д'ірка* — 29, 45, 256, 272; *'д'урка* — 572; «середнє і молодше покоління» — *'д'ірка* — 51; *д'і'ра* — 110; *'дирка* — 125; *ді'ра* — 111; *д'у'ра* — 196; «середнє покоління» — *'д'ура* — 248; «старше покоління» — *д'у'ра* — 248; *ʒ'у'ра* — 110—113, 124, 246, 249; *'ʒурка* — 230, 572; «усі — *'дирка*, молодші — *'дірка*» — 26; «старше і середнє покоління — *'ʒ'ура*, молодше — *д'у'р'а*» — 196; «старше покоління — *д'і'ра*, середнє — *'д'ерка*, молодше» — *'д'ірка* — 259; про семантичні особливості слів: «велика дірка» — *ди'реча* — 76; *ди'ра* — 27; *ду'ра* — 611.

8. Не картографується: *р˙* — *'д'ір˙ка* — 304, 605, 616, 617; *р'* — *'д'ір'ка* — 73, 486, 523, 570, 577, 610; *рй* — *ʒ'ур'йа* — 656; *ий* — *дири'йа* — 9, 19; *дй* — *дйу'ра* — 201; [д] // [г'] *г'и 'ра, 'г'ирка, 'г'ерка...* — див. ще карту № 89; *д* — *'дурка* — 521, 522; *'дучка* — «дірка на одежі» — 509, 510, 554; *'дуча* — 518.

КОМЕНТАР № 5

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 371: «Блиск чи бліск, чи блеск, чи блєск, чи бляск?»

---

[1] *Дзендзелівський Й. О.* Лінгвістичний атлас українських народних говорів Закарпатської області УРСР (лексика). Ужгород, ч. 2, карти № № 180, 208; *Панькевич І.* Українські говори Підкарпатської Русі та суміжних областей. Прага, 1938, ч. 1, карта № 1 (у цій праці автор виявляє ще голосний *ы* на Пряшівщині в окремих селах поблизу населених пунктів 670, 672, 678, 680).

[2] *Назарова Т. В.* Некоторые особенности вокализма украинских правобережнополесских говоров, Полесье.— М., 1968, с. 86—87.

2. Зеленим колом відображено також: *ǐ* — 82; *uⁱ* — 146; *i* з попереднім твердим приголосним — 94, 95, 97, 679;

жовтим колом — написання: *eᵘ* — 523, 524, 603; *uᵉ* — 148, 469, 471, 472, 475, 479, 664, 672а; *ə* — 119, 238, 268, 301, 466, 467, 479.

3. Відзначено: *ы* — *бл[ы]ск* — 667.

4. Паралельно вживані варіанти можуть бути зумовлені різним значенням слів, про що свідчать ремарки типу: «*бл'аск* — від світла і *блиск* — коли блискає» — 169, 616, 655, 657. Є ще ремарки: «старше покоління» — *блеск* — 9,21; *бл'іск* — 38, 42, 45; *бл'оск* — 83; «усі — *бл'аск*, молодші — *блиск*» — 29; «молодше покоління» — *блиск* — 42, 244; *бл'аск* — 38, 45; «рідко» — *блиск* — 109, 319; «рідше» — *блеск* —645; «часто» *бл'аск* — 109, 110; «частіше» — *бл'аск* — 134.

5. Не картографуються: *л'* — *бл'еск* — 7, 26, 31, 70, 71, 96, 124, 152, 153, 209, 219, 220, 238, 301, 311, 348, 400, 479, 508, 551, 574, 579, 609, 617, 622, 641, 645, 677, 687; *к'* — *бл'аск'* — 14; *с'* — *бл'ас'к* — 318; суфікс *-от* — *бл'аскот* — 88.

КОМЕНТАР № 6

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 386: «...річка, рідко чи ... рі̯ечка, рі̯едко?», а також питань №: 421 (*го*ˡріх), № 205, 312 (*стріх*), № 99 (*зуст*ˡ*рі*ти).

2. Зеленим колом картографуються також написання: *ǐ* — 19, 40, 71, 73, 84, 90, 93, 95, 98, 101, 109, 133, 174, 178, 187, 206, 210, 223, 605, 621; *û* — 24, 72, 74, 76, 79, 80, 637, 642, 649, 660; *uⁱ* — 26, 30, 144, 633—635, 660, 661; *iᵘ* — 54, 145, 634, 648; *ə* — 85; *ы* — 652; *uᵘ* — 76; *uᵉ* — 661.

Чорним колом об'єднано також варіанти (*i̯e*), що є виразом більшої чи меншої втрати дифтонгічності відповідної фонеми в умов збереження розрізнення наголошених /*i̯e*/ ∼ /*e*/, /*i̯e*/ ∼ /*i*/: *iᵉ* — 63, 64, 643, 648; *i̯ᵉ* — 82, 90, 92, 95; *ⁱe* — 68, 69, 655; *u̯ᵉ* — 88, 92, 653; *ᵘe* — 103; *eᵘ* — 88; *ê* — 84, 178, 650, 651; *ê* — поряд із *i̯e* — 88, 92, 95.

3. Не картографуються ненаголошені рефлекси *ě*: ˡ*гор'іх* — 624, 664—684; ˡ*орех* — 686; ˡ*горих* — 182.

4. Відповідні ареали див. ASJ, t. 1, розділ 11, карти № 2, 7.

КОМЕНТАР № 7

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 383: «Хрін чи хроп, чи хрен, чи хрин?»

2. Червоним колом картографується також варіант *ǐ* (після м'якого приголосного) — 83, 84, 192; форма *ох*ˡ*р'ін* — 14;

зеленим колом — *ǐ* (після твердого приголосного) — 64, 82, 101, 109, 133, 186, 209, 223, 231, 300, 443, 445, 475, 621, 668; *û* — 74, 79, 642, 645, 653; *iᵘ* — 146, 212, 633, 648; *uⁱ* — 9, 41, 130, 144, 145, 215, 614, 635, 660 (поряд з *u*), 664; *ə* (після твердого приголосного) — 70, 80, 479; *uᵉ* — 88, 103, 178, 661 (поряд з *u*); *uᵘ* — 76; *ы* — 217;

жовтим колом — *eᵘ* — 103; *ə* — (після м'якого приголосного) — 73; зафіксовано [р'] перед *е* — 98, 627;

синім колом — умовно: *у* — 210; *уᵒ* — 81;

чорним колом — *ⁱe* — 68; *u̯ᵉ* — 103; *ê* — 88, 94, 99, 650, 651; *р* перед *ⁱe*, *i̯e* — тільки в нас. пп. 68, 71, 104, 174, 177, 180 (див. ще коментар № 8, п. 3);

штрихуванням — *н'* — 636.

3. У записах є ремарки до окремих рефлексів: «старше покоління» — *і* — 61; *i̯e* — 79; *u̯ᵉ* — 103; *ǐ* — 83; «середнє покоління» — *и* — 83; «молодше і середнє покоління» — *о* — 61; «молодше покоління» — *і* — 124; «рідше» — *о* — 110.

4. Не враховується при картографуванні: твердість ∼ м'якість *р* — пор. карту № 87; спорадично засвідчені форми род. відм.— *х*ˡ*рону* — 3, 12, 25, 30, 32, 33, 35—37, 39, 40, 59, 62, 115, 118, 121, 122, 124, 125, 128, 132, 134, 135, 138, 143, 153, 159, 161, 164, 170—173, 277—282, 309, 311, 314, 368, 391, 394, 397—400, 659; *х*ˡ*р'іну* — 13, 41, 120, 258, 275, 307, 473; *х*ˡ*рину* — 56, 238, 442, 443, 445; *х*ˡ*рену* — 119, 258, 264, 269, 276, 307, 466, 467, 471, 483, 488, 495, 500, 636.

5. Відповідні ареали див. ASJ, t. 1, розділ 10, карта № 3.

КОМЕНТАР № 8

1. Карту складено за відповідями на частину питань Програми № 386: «...білий, обід, вітер, віра, пішки... чи бі̯елий, обі̯ед, ві̯етер, ві̯ера, пі̯ешки..?», № 367 а): «... місяць чи місець..?», № 431: «звір, сміх, зміна, стіна чи зьвір, сьміх, зьміна, сьтіна?», № 287: «край сˡвіту... чи край сˡвіта?».

2. Рефлекси *ě* в позиції перед *р* у іменниках *звір*, *віра* див. карту № 9.

3. Зеленим колом картографується написання *ǐ* — 48, 83, 93, 186, 210, 211, 223;

чорним колом передано також варіанти /*i̯e*/, що є виразом більшої чи меншої втрати дифтонгічності відповідної фонеми за умов збереження опозиції наголошених /*i̯e*/ ∼ /*e*/, /*i̯e*/ ∼ /*i*/, а саме: *i̯ᵉ* — 63, 64, 182, 648, 653; *ⁱe* — 69, 78, 655; *e̯ᵘ*— 88, 183; *ê* — 84, 178, 649—651, 654; *u̯e* — 79.

Підстави для цього об'єднання дають ремарки типу: «Дифтонги, як правило, майже зникають. У відповідних позиціях — голосні з напруженою артикуляцією — в одних мовців як *uᵉ*, в інших — як *eᵘ*, що розрізняються з *u*, *e*. Відзначено, що у старих людей при повільній вимові зберігаються залишки дифтонга *u̯ᵉ*, рідше *ᵘe*» — 88, 103.

4. Окремі рефлекси картографуються на основі запису одного слова: *u* (ˡ*міс'ац* — 46; ˡ*вит'ор* — 48, 77; ˡ*пûшки* — 72; ˡ*пішки* — 210); *е* (ˡ*место*) — 686; для говірок з пароокситонічним наголосом — див. карту № 134 — кількість лексичних репрезентантів відповідно менша.

5. Сине суцільне штрихування нанесено на основі запису структур: *в*ˡ*йітер* — 205; *б*ˡ*йеˡлий* — 634; *б*ˡ*йігти* (питання Програми № 426) — 214; синє переривчасте штрихування — на основі запису структур *сміех* — 649, 650; *змûеи* — 651.

6. Поряд з *об*ˡ*йіт*, *б*ˡ*йілий* записано *об*ˡ*д'іт*, *б*ˡ*д'ілий* в нас. п. 244, які не враховуються при картографуванні.

7. Відповідні ареали див. ASJ, t. 1, розділ 10, карти № 1, 4; розділ 11, карта № 7.

КОМЕНТАР № 9

1. Карту складено за відповідями на частину питань Програми № 386: «...віра ... чи ... ві̯ера..?»; № 431: «*Звір* ... чи *зьвір*..?» і № 447; «... звір ... чи ... *дзвір*..?»

2. Червоним колом передано написання *ǐ* з м'якістю попереднього приголосного — 186;

зеленим колом — *ǐ* — 83, 93, 223; *uᵉ* — 103; *uⁱ* — 75; *û* — 74, 79; *u* — 69; *uᵘ* — 76; *eᵘ* — 88, 103;

жовтим колом — *ə* — 25, 269;

чорним колом — *i̯ᵉ* — 95, 182, 648, 653; *ⁱe* — 68, 655; *iᵉ* — 64; *ê* — 84, 178, 651;

зеленим штрихуванням — *uⁱ* — 10, 16; *iᵘ* — 145; *û* — 72, 79; *ǐ* — 83, 206, 223, 307; *uᵘ* — 76;

жовтим штрихуванням — *ə* — 21, 24, 25;

чорним штрихуванням — *ⁱe* — 68, 69, 74, 78, 212, 665; *iᵉ* — 63, 64, 634; *eᵘ* — 88; *ê* — 84, 88, 93, 178, 649, 651.

Пояснення до умов застосування чорного кольору див. коментар № 8, п. 3.

3. У записах є ремарки: «рідко» — *звир* — 294; «тепер» — ˡ*віра*, «колись» — *ў*ˡ*йера* — 332; «старше покоління» — ˡ*в'ера* — 266; ˡ*ві̯е*-*ра* — 648; *звûр* — 79; «молодше покоління» — ˡ*вира* — 68.

4. Не картографуються: *й* — *в'*ˡ*йіра*, *в*ˡ*йіра*, *в*ˡ*йіра*, *в*ˡ*йера* — 25, 56, 72, 84, 178, 184, 185, 205, 212, 215, 264, 269, 272, 289, 292—294, 301, 304, 306, 332, 651; *зв*ˡ*йір*, *звйір* — 21, 24, 25, 38, 45, 178, 269, 368, 373, 637, 645, 649, 651, 655; *в* перед *u* — 175; ˡ*вйіра* — 670; *з*, *ӡ* — *ӡв'ір* — див. карту 91; *р'* — *звір'* — див. карту № 117.

КОМЕНТАР № 10

1. Карту складено за відповідями на частину питань Програм № 387: «... стіˡна, діˡдок, ... ліˡсами, ... чи ... стеˡна, деˡдок, с... лˡсами, ... чи ... стеˡна, деˡдок, ... леˡсами..?» ; 444: «... ідати, ... чи ... *шідати*..?» Додатково використано матеріал відповідей на частину питань № 431 «... *стіна* чи ... *сьтіна*?» і № 450: «... *стіна* ... чи *сціна*..?»

2. Червоним колом позначено також *i* з м'якістю попереднього приголосного — 549;

зеленим колом — написання: *uⁱ* — 9, 10, 14—16, 18, 20, 30, 35, 42, 44, 115, 117, 119, 144, 145, 212, 631, 654, 656; *û* — 3, 13, 23, 24, 32, 38; *ǐ* — 11, 35, 39, 47, 50, 83, 130, 133, 206, 223, 522, 617; *uᵉ* — 60, 61, 63—65, 212, 660; *ə* — 70, 84, 85, 93, 98, 175, 178, 181, 183, 221; *eᵘ* — 61, 67, 630, 634, 644; *ê* — 99 (паралельно з відзначеними варіантами виявлено *u* — 16, 30, 35, 44, 47, 65, 67, 70, 175, 181, 617, 630);

чорним колом — *iᵉ* — 64, 90, 94; *i̯e* — 102, 106, 107 (в нас. пп. 90, 94 — паралельно з *е*), а також *u* з м'якістю попереднього приголосного — 175, 207, 208 (пояснення див. коментар № 8, п. 3).

3. При паралельних знаках червоне коло стосується тільки лексеми *дідок* — 2, 5, 7, 8, 11, 12, 27, 32, 51—53, 56, 63, 66, 108, 115—120, 122, 123, 125, 144, 151, 154, 155, 182, 184, 185, 212, 215, 216, 218, 221, 619—621, 624—627, 632, 635, 636; зелене коло — лексем *стіна* — 60, 64, 93, 98, 99, 183, 208, 629, 639, 647; *дідок* — 43, 82.

4. Зеленим штрихуванням картографується також *uⁱ* — 35; *û* — 23, 32; *ǐ* — 17, 39, 48, 50, 83, 223; *ə* — 70, 81, 84, 183;

чорним штрихуванням передано також варіанти — *i̯e* — 60, 71, 85, 91, 94, 102, 104, 106, 107, 205, 208, 655; *iᵉ* — 63, 64; *ê* — 99, 178; *ə* — 175; *uⁱ* — 656, 660 та *u* (з м'якістю попереднього приголосного) — 659;

чорною ізоглосою — *i̯e* — 97, 99; *ê* — 650;

жовтою ізоглосою — *aᵉ* (поряд з *а*) — 88.

5. У лексемі *сідати* відзначено: *u* — 1, 176, 638; *uⁱ* — 61; *ǐ* — 101, 228, а також *u* — 175 та *uⁱ* — 75 (з м'якістю попереднього приголосного).

6. У записах є ремарки до паралельно вживаних варіантів: «молодше покоління» — *стиˡна* — 77; *д'uˡдок* — 175; «старше покоління» — *леˡсами* — 181.

7. Не засвідчено лексем: *дідок* — 22, 28, 31, 49, 54, 57, 84, 100, 106, 109—113, 126, 130, 133, 137, 139, 145—148, 150, 196, 197, 222, 231, 233, 236, 238, 240, 243, 244, 246, 248, 250, 252—254, 256, 260, 263, 273, 275, 278, 280, 287, 291, 299, 300, 324, 357, 361, 386, 392, 401, 404, 405, 409, 411, 413, 418, 421, 422, 428, 435, 437, 438, 440, 449, 456, 468, 522, 525, 555, 557, 563, 572, 612, 613, 615, 637, 661, 667—671, 672а, 674—677, 680—683, 685, 687; *стіна* — 385, 555, 671, 686, 687; *лісами* — 14, 22, 31, 49, 54, 55, 57, 100, 105, 126, 137, 139, 145, 146, 148, 150, 152, 171, 193, 196, 197, 200, 222, 231, 237, 238, 263, 264, 287, 324, 352, 357, 392, 395, 401, 422, 428, 430, 446, 450, 456, 457, 461, 464, 516, 522, 525, 555, 563, 572, 573, 661, 672а, 674, 675; *сідати* (на території, обведеній жовтою ізоглосою) — 22, 24, 31, 34, 50, 54, 60, 64, 81, 85, 90, 94, 100, 105, 145, 208, 624, 628—630, 633, 634, 636, 639, 641—647, 649, 651, 654.

8. Не картографуються: [ст']/[сц"] — *сц'іˡна* — див. карту № 96; *с'* — *с'тиˡна* — 623; [д']/[г'] — *г'іˡдок* — див. карту № 89; *ӡ"* — *ӡ"еˡдок* — 643; м'якість *к*: *д'іˡдок'* — 12; *д"іˡдок·* — 37, 40, 41; пом'якшення приголосних перед *е*: *ст'еˡна* — 87, 88; *ст'еˡна* — 85, 90, 95, 97, 106, 207, 622, 643, 649, 650—653, 655; *д'еˡдок* — 87; *д'еˡдок* — 60, 64, 88, 89, 92, 93, 95—99, 104, 179, 183, 207—209, 622, 643, 649—653; *с'еˡдати* — 78, 86, 87, 97, 99, 650, 653, 677; *л'еˡсамиⁱ* — 46, 60, 63, 64, 68, 69, 71, 73, 74, 76—78, 80, 82, 85, 86, 88—92, 94—99, 102, 104, 106, 107, 175, 177, 178, 205, 208, 209, 622, 623, 634, 642, 647—652, 655, 686, а також *л* — *л'еˡсамиⁱ* — 75, 87, 103, 656, 659, 660; м'якість *н*: *сціˡн'а* — 633; наголошені рефлекси *ě*: *с'm'іна* — 187, 461, 664—666, 668—685; ˡ*д'ідок* (*д'ід*, ˡ*д'ідо*, ˡ*д'ітко*, ˡ*д'ідик*) — 6, 62, 101, 219, 220, 274, 276, 277, 296, 317, 318, 322, 337, 403, 408, 414, 416, 417, 419, 420, 423—426, 429—431, 434, 440—445, 447, 448, 450, 451, 454, 455, 457—461, 472, 481, 489, 512, 514, 516, 520, 521, 584, 646, 664—666, 672, 673, 678; *д'i̯em* — 655; *ӡ'* —ˡ*ӡ'ет-ко* — 679; ˡ*ӡ'адек* — 662; ˡ*л'есом* — 653; ˡ*л'есом* — 643.

9. Відповідні ареали див. ДАБМ, карта № 4.

КОМЕНТАР № 11

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 385: «*Цілувати* чи *цилувати*, чи *целовати*, чи *цьолувати*, чи *цоловати*, чи *цюлювати*?»

2. Червоним колом позначено також: *iᵘ* — 159; *ǐ* — 551; *uⁱ* з м'якістю попереднього приголосного — 654;

зеленим колом — *uⁱ* — 51 (поряд з *u*), 61, 125, 212, 217; *u* — 21, 23—25, 32, 38; *ǐ* — 524; *uᵉ* — 19 (поряд з *u*), 618, 626, 639, 658; *ə* — 47, 200, 479, 548, 622; *eᵘ* — 75, 630 (поряд із *е*), 639; *ê* — 651 *i* з попереднім твердим приголосним — 20, 631;

жовтим колом — *е* — 98; *ə* — 171 з м'якістю попереднього приголосного;

75, 178, 181,
о з відначе-
67, 70, 175,

(в нас. пп.
нього приго-
3, п. 3).
я тільки лек-
63, 66, 108,
85, 212, 215,
лене коло —
647; *дідок* —

ож $u^і$ — 35;
183;
и — *i̯e* — 60,
, 64; *ê* — 99,
го приголос-

$u^и$— 61; *î* —
еднього при-

х варіантів:
тарше поко-

, 57, 84, 100,
197, 222, 231,
56, 260, 263,
86, 392, 401,
38, 440, 449,
7, 661, 667—
655, 671, 686,
6, 137, 139,
31, 237, 238,
30, 446, 450,
1, 672а, 674,
ю) — 22, 24,
08, 624, 628—

карту № 96;
№ 89; *ʒ″* —
, 40, 41; по-
т'е'на — 85,
д'е'док — 87;
07—209, 622,
'; *л'е'сами* —
88—92, 94—
22, 623, 634,
87, 103, 656,
ě: *c'm'іна* —
о, 'д'ідик) —
2, 337, 403,
40—445, 447,
14, 516, 520,
5; *ʒ'* —*'ʒ'ет-*

грами № 385:
чи цоловати,

î — 551; $u^і$ з

217; *u* — 21,
26, 639, 658;
39; *ê* — 651 *і*

еднього при-

синім колом — *а* — 65, 95, 647 (паралельно з *о* — 65, 95);
чорним колом — $о^у$ — 304 (поряд з *у*), 390; *ω* — 298, 554; $і^у$ — 663.

3. У записах є ремарки: «частіше» — *і* — 400; *у* — 366; «молодше покоління» — *и* — 175; $u^і$ — 51; *о* — 263; *л'* — 510; «середнє покоління» — *у* — 191; «старше покоління» — *о* — 83, 559; *у* — 110, 248, 261, 266, 299, 387; «старше і середнє покоління» — *о* — 175; «усі покоління — *л'* — *ц'іл'у'вати*, середнє і молодше покоління — *л* — *ц'ілу'вати*» — 270, 387; «рідше старше покоління» — *у* — 475; «інколи вживане» — *у* — 400; «частіше» — *ц'улу'вати* — 366.

4. Не картографуються: наголос: *ц'і'ловац* — 686; *ци'ловати* — 668; *в* < *л* — *цівування* — 685; варіанти суфіксів неозначеної форми дієслова див. карти № 166, 232, а також *ц'ул'вати*—248 (в мові старшого покоління), 287; *боч'кати(с'а)* «*цілувати(ся)*» — 671, 673, 677, 679, 683; *быка'т'іша* — 670.

КОМЕНТАР № 12

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 379: «...зозуля ... чи ... зезуля..?» та на питання № 73: «Як у вас називається: *Зо'зуля* чи *куку'лічка (куку'лічка)* ..?»

2. Червоним контурним колом картографується також: *ô*, $у^о$ — 214, 314, 392, 571, 657, 660, 676, 681; *ω* — 23, 35, 38, 40, 42, 44, 51, 84, 85, 94, 99, 114, 121, 125, 130, 138, 144, 154, 159, 161, 165, 170, 171, 178, 179, 182, 183, 192, 194, 197, 200, 208, 213, 217, 223, 236, 293, 297, 302, 314, 318, 321, 330, 345, 348, 350, 354, 355, 363, 365, 367, 368, 373, 376 — 378, 387, 393, 546—548, 550, 553, 567, 574, 578, 579;
жовтим колом — *за^е'зул'а* — 439; *за^о'зул'и*, *зо^а'зул'а* — 663;
синім колом — написання: *ə* — 224; $u^е$ — 658; $е^и$ — 654.

3. Оранжева ізоглоса об'єднує варіанти після м'якого приголосного: [и] < *а* — *за'зул'и* — 260, 289, 292, 320, 334, 337, 464, 467, 470, 484, 489, 490, 499; [$и^і$] < *а* — *за'зул'и^і* — 290; [*ê*] < *а* — *за'зул'ê* — 587; [$е^и$] < *а* — *за'зул'е^и* — 296 та звук, позначений як *ə* — *за'зул'ə* — 258, 261, 269, 301, 479, 489;
салатова ізоглоса — *за'зул'і* — 246;
синя площина об'єднує ще лексеми: *ко'кучка*, *ку'кучка* — 664, 668, 669, 671, 673, 674, 677; *'кукалка* — 309; *'кукаўка* — 416; *'кукоўка*, *ку'кôўка* — 420, 421, 678, 679, 683, 686.
Відзначено: *зуо'зул'а* — 96, 97, 372; *з'зул'а* — 685.

4. У записах є ремарки до окремих варіантів: «старше покоління» — *заў'з'ул'а* — 88; «молодше покоління» — *зω'зул'а* — 256; «середнє і молодше покоління» — *зо^у'зул'а* — 569; *за'зул'і* — 218; «молодше покоління» — *зо^у'зул'а* — 59; *зо'зул'а* — 88; «спорадично часткове укання помітне у молоді» — 103; «рідко» — *зоу'зул'а* — 67; «частіше» — *зω'зул'а* — 439.

5. Не картографуються: [з'] — *зоў'з'ул'а*, *зо'з'ул'а* ... — 60, 63, 64, 68, 70, 71, 73, 75, 76, 79, 88, 92, 648, 653, з цього в нас. п.— 60, 63, 64, 68, 70, 71, 73, 75, 76, 79, 92 поряд із [з]; *за'зул' йа* — 506; словотвірна структура: *зо'зул'-к-а* — 65, 85, 90, 618—620.

6. Відповідні ареали див. ЛАЗО, ч. 1, карта № 14; ДАБМ, карта № 309; AJPP, карта № 219; AJDŁ, z. 3, карта № 142.

КОМЕНТАР № 13

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 387: «...мі'шок ... пі'сок ... чи ... ме'шок ... пе'сок ..., чи ... ме'шок .:. пе'сок..?»

2. Червоним колом картографується також *î* з м'якістю попереднього приголосного: *м'і'шок* — 186, 208; структура *мн'ішок* — 244, 662;
зеленим колом — *î* — 39, 223; *û* — 13, 21, 23—25, 616, 617; $u^і$ — 10, 14—16, 18, 35, 42, 44, 55, 61, 145, 147, 212, 656; $і^и$ — 62, 146; $u^е$ — 60, 64, 212, 644;
чорним колом — $е^и$ — 67, 92, 630; *ə* — 70, 84, 93, 175, 178; умовно — *i̯e* — 98, 102, 106, 107, 204.

3. На незаштрихованій площині фіксується ще: *î* з м'якістю попереднього приголосного — *п'і'сок* — 186; структура *пт'і'сок* — 244.

4. На незаштрихованій площині не відзначено лексеми *пісок* — 22, 100, 107, 126, 137, 152, 184, 197, 216, 222, 231, 237, 287, 338, 352, 384, 392, 395, 401, 422, 428, 430, 456, 464, 512, 522, 525, 551, 563, 565, 572, 581, 651, 671, 674, 675, 680, 681, 687.

5. Зеленим штрихуванням передається також: $u^і$ — 14—16, 35, 42, 44, 57, 145, 654, 656; *û* — 13, 21, 23—25, 30; *î* — 39, 83, 211, 223; $і^и$ — 62, 146; $u^е$ — 60, 63, 64, 644;
чорним штрихуванням — $е^и$ — 46, 67, 628, 630; *ê* — 99; *ə* — 84, 93, 175, 178, 183; *i̯e* — 94, 98, 102, 205.

6. У записах є ремарки до окремих фонем та їх варіантів: «молодше покоління» — *и* — *ми'шок*, *пи'сок* — 77; *î* — *пісок* — 83; «старше покоління» — *и* — *пи'сок* — 83; *е* — *пе'сок* — 181; «старше і середнє покоління» — *е* — *ме'шок*, *пе'сок* — 77; «рідше» — *і* — *п'і'сок* — 639; $е^и$ — *ме^и'шок*, *пе^и'сок* — 67.

7. Не картографуються: рефлекси *ě* в наголошеній позиції — *'мішок* — 461, 664—666, 668, 669, 672—675, 677—679, 685; *м'ні-шок* — 670; *'мішча* — 683; *'мешчок* — 686; *'пісок* — 664—666, 668—670, 672—673, 677—679, 684—686; м'якість *м*, *п* перед *е* (*i̯e*) — *м'* — 87, 650; *м'* — 82, 96—98, 102, 106, 107, 179, 204, 208, 651; *п'* — 87, 92, 649, 653; *п'* — 82, 94, 97, 98, 102, 104, 205, 208, 209, 626; м'якість *к*: *к'* — *ми'шок'*, *м'і'шок'*, — 37, 40, 41; *пі'сок'* — 40; *к'* — *мі'шок'* — 12; *пі'сок'*... — 12, 35; словотвірні структури: *м'іш'ча* — 275, 420, 425, 442, 443; *м'іш'чук* — 423, 427, 452, 481; *м'іш'ч'ул'ик (м'ішчу'л'ик)* — 484, 486; *м'іх* — 257, 287, 410, 411, 415, 416, 421, 424, 429—431, 441, 442, 446, 450, 451, 454, 460, 520, 583; інші лексеми — *'воро^{у}к* 'мішок' — 249, 250; *'ван'т'ух* 'великий мішок' — 537; *шчи'рец* 'пісок' — 78.

8. Ареали відповідних явищ див. ASJ, t. 1, розділ 10, карта № 5; розділ 11, карта № 1.

КОМЕНТАР № 14

1. Карту складено за відповідями на частину питань Програми № 387: «...від'ро чи ...вед'ро, чи ...вед'ро?», № 236: «...*Два від'ра, дві від'рі, д'вое 'відер?*». Залучено також (частково) матеріал питання № 49: «Як у вас називається посуд, в якому стоїть вода у кімнаті..?»

2. Червоним колом картографуються також варіанти: *î* — 119, 442; $і^и$ — 22, 119 (паралельно з *і*) в усіх випадках з позначенням м'якості попереднього приголосного;
зеленим колом — $u^і$ — 6, 15, 16, 19, 35, 37, 42, 44, 45, 56, 65, 144, 145, 147, 290, 499, 654, 656; *û* — 13, 21, 23, 24, 30, 74, 78, 472, 625; *î* — 19, 28, 39, 93, 95, 133, 186, 208, 213, 223, 266, 331, 417, 484, 580; $і^и$ — 58, 212; $u^е$ — 63, 64, 140, 231, 257, 290, 296, 471, 475, 482, 619, 625, 628, 631, 635, 644, 645; *ə* — 26, 50, 56, 70, 78, 84, 93, 109—114, 136, 139, 142, 175, 178, 181, 183, 235, 236, 243, 245, 250, 251, 254, 255, 259, 266, 273, 284, 292, 297, 298, 300—308, 321, 336, 337, 405, 435, 464—466, 468—470, 472, 476, 479, 492, 495, 500—502, 504, 505, 557; $е^и$ — 31, 41, 61, 67, 72, 246, 295, 320, 493, 619, 621, 628, 630, 631, 635, 642, 644; *ê* — 99, 265, 272, 651, 655; з цього паралельно з *и* — 6, 16, 19, 26, 37, 50, 56, 61, 65, 67, 72, 76, 84, 93, 110, 112, 136, 139, 140, 142, 145, 147, 181, 250, 255, 257, 272, 290, 296, 301, 302, 304, 306, 465—467, 470—472, 475, 479, 482, 493, 495, 498, 499, 502, 539, 619, 625, 628, 630, 635, 642, 654, 656;
синім колом — *ô* — 407 (поряд з *о*).

3. Відзначено: *в''йадро, два 'в'адра, йадра* — 664; *i̯e* — *в'i̯eд'ро*— 85, 91, 94, 96—99, 102, 107, 205, 209.

4. У записах є ремарки до окремих фонем та їх варіантів: «молодше покоління» — *і* — 61, 112, 256, 266; *ə* — 405; *и* — 77; *е* — 26, 29, 114, 181, 243; «старше покоління» — *е* — 77, 181.

5. Не картографуються: *в'*, *в'* перед *е* — 85, 87, 90, 92, 95, 97, 98, 102, 104, 107, 179, 206, 209, 266, 432, 618, 622, 627, 650, 651, 653, 655; інші лексеми із значенням 'відро' — *'путн'а* — 133, 135, 274, 285, 287, 289, 294, 299, 316, 320, 321, 322, 323, 327—329, 332, 333, 337, 347, 506, 520, 522, 525, 545, 552; *ка'зан* — 547, 549, 578, 579, 603, 608, 609, 611, 612; *'ампер* — 588.

6. Відповідні ареали див. ДАБМ, карта № 6.

КОМЕНТАР № 15

1. Карту складено за відповідями на частину питань Програми № 381: «...чистий ... чи ...честей.., чи ... чістій..?», № 251 (*'жити*), № 277 а) (*'ширший*), № 109, (*при'чин*), № 356 (*'шие*).

2. Зеленим колом картографується написання: $u^і$ — 88, 103, 115, 175, 212, 238, 563, 583, 623, 634, 648, 656, 677; *û* — 78—80, 642, 651, 653; $і^и$ — 634; *î* — 11, 60, 63, 64, 73, 82, 88, 94, 98, 99, 102, 103, 106, 124, 127, 154, 182, 206, 376, 439; *і* — 24, 68—71, 74, 76, 85, 87, 89, 90, 92, 95, 98, 104—106, 158, 424, 488, 582, 588, 622, 651, 667, 672а —674, 676, 679, 680, 686;
зеленим штрихуванням згори вліво — $u^і$ — 88, 89, 103, 623, 634; *û* — 649, 651, 653; $і^и$ — 652, 677; *î* — 56, 60, 68, 71, 73, 82, 88, 94, 98, 99, 103, 106; *і* — 91, 271, 299, 304, 306, 679, 686;
зеленим штрихуванням згори вправо — $u^і$ — 37, 88, 92, 103, 623, 648; *û* — 74, 642; $і^и$ — 237, 647; *î* — 11, 60, 63, 64, 88, 94, 99, 102, 103, 106, 562, 617, 625; *і* — 9, 14, 15, 17, 18, 26, 33, 35, 44, 68, 69, 76, 583, 620, 621, 628, 630, 643, 656, 671, 673, 677, 679, 686;
зеленою площиною — $u^і$ — 88—90, 92, 103; *û* — 67, 74, 650, 653; *î* — 56, 63, 64, 71, 82, 85, 88, 94, 98, 99, 103; *і* — 68, 69, 91, 96, 100, 101, 105, 647, 679, 686;
жовтим колом картографується: $u^е$ — 5, 6, 19, 35, 36, 39, 121, 257, 469, 475, 479, 483, 509, 514, 523, 547, 548, 550, 558, 605—607, 609, 619, 660, 661, 664, 666, 681, 683; $е^и$ — 121, 150, 603, 660, 687; *ə* — 23, 38, 115, 120, 122—124, 156, 242, 285, 466; *е* — 13, 52, 108, 124, 559, 660; $е^і$ — 514; *а* — 684;
жовтим штрихуванням згори вліво — $u^е$ — 10, 19, 523, 548, 660, 661, 664, 666; $е^и$ — 150; *ə* — 13, 24, 38, 45, 120, 124, 127; *е* — 5, 52, 241, 559, 667; *ы* — 310;
жовтим штрихуванням згори вправо — $u^е$ — 19, 52, 121, 439, 488, 514, 523, 603, 606, 661, 664, 666, 667; $е^и$ — 539, 558; *ə* — 24, 38, 45, 123, 124, 138, 241, 242, 280, 282, 359, 387; *е* — 4, 8, 52, 120, 501, 502, 527, 559; $е^а$ — 40;
жовтою площиною — $u^е$ — 10, 15, 34, 39, 299, 479, 514, 523, 548, 607, 660, 661, 664, 666, 667; $е^и$ — 150, 510, 558, 603, 609, 687; *ə* — 13, 38, 120—123, 126, 127, 136, 138, 156, 167, 242; *е* — 52, 116, 559. Оскільки в матеріалах АУМ тенденція до обниження і більшої відкритості [и]: [$и^е$], [$е^и$], [е], властива ряду південно-західних, західно-поліського і волинського говорів, відбита неповно, територія вияву цього явища на картах АУМ умовна;
чорним колом — $ы^ω$ — 416;
чорним штрихуванням згори вліво — *о* — *'шойе* — 676;
чорним штрихуванням згори вправо передано ще: *ô* — 414, 421;
чорною площиною — $ы^ω$ — 416.

3. Відсутні записи лексем: *шие* — 31, 54, 55, 57, 64, 79, 84—86, 90, 101, 145, 192, 197, 212, 215, 222, 231, 239, 244, 262, 264, 269, 271, 274, 296, 322, 339, 352, 392, 396, 409, 411, 469, 472, 476, 525, 674, 681, 684, 685, 687; *ширший* — 49, 57, 145, 179, 227, 315, 334, 682; *жити* — 9, 19, 22, 31, 49, 51, 54, 55, 57—60, 66, 78, 80, 104, 106, 112, 124, 135, 139, 145, 146, 148, 152, 153, 168, 200, 201, 222, 228, 237, 238, 240, 241, 243—246, 248, 254, 256, 257, 262, 273, 278, 292, 301, 341, 346, 347, 351, 366, 396, 407, 418, 421—423, 427, 525, 532, 543, 547, 553, 555, 565, 566, 569, 577, 582, 584, 587, 588. 611, 613, 614, 628, 637, 652, 668, 671—672а, 674—676, 680, 682—684.

4. Не картографуються вияви *и* в ненаголошених та ін., крім картографованих, позиціях: *п'ричин* — 400, 532, 535, 559, 572, 587, 588, 611, 656, 665, 668, 670, 671, 673, 675, 678, 679; *живу'чи...* — 38, 45, 72, 73, 442, 621, 623, 630, 633, 634, 639, 640, 643, 648, 651; *'живши* — 658; *жі'віти* — 656; *ши'рокий* — 548, 622, 674; в інших формах вищого ступеня порівняння прикметників: *ши'рішиий*, *широ'кіший*, *майши'рокий*, а також у формах *широ'чізний*, *широ'чений* — 85, 180, 345, 429, 430, 442, 443, 445, 447, 448, 451—454, 461, 481, 491, 545, 547, 554, 585, 587, 588, 609, 621, 634, 650, 652, 653; *шйе* — 444, 446; *ше* — 667; м'якість шиплячих — див. карту № 113.

5. Відповідні ареали див. ЛАЗО, ч. 1, карта № 121.

КОМЕНТАР № 16

1. Карту складено за відповідями на частину питань Програми № 296 (*'рибою*), № 235 (три), № 237 (три), № 238 (три) і на частину питання № 110 (*без сест'ри*) та № 347 (*ст'ригти*), а також на основі магнітофонних записів з нас. пп. 60, 61, 63, 70, 76, 80, 98, 176, 182.

2. Про територію обниження та більшої відкритості *и*: [$и^е$], [$е^и$], [е] див. коментар до карти № 15, п. 2.

3. Зеленим колом картографуються звуки, позначені як: $u^і$ — 92, 634; $і^и$ — 88, 103, 647, 648; *û* — 74, 78, 80, 645, 649, 651, 653; *î* — 60, 63, 64, 71, 98, 99, 650; *і* — інші нас. пп.;
зеленим штрихуванням — $u^і$ —92, 103, 634, 648, 668; $і^и$ — 634, 648; *û* — 52, 74, 76, 125, 642, 649—651, 653; *î* — 56, 60, 63

64, 71, 88, 89, 98, 103; *i* — 68, 82, 85, 88, 100, 101, 105, 127, 128, 652, 655, 657, 664, 666, 673, 679;

жовтим колом — $и^{е}$ — 6, 39, 55, 475, 548, 603, 661, 664, 666; $е^{и}$ — 609; *ә* — 38, 45, 116, 120, 123, 124;

жовтим штрихуванням — $и^{е}$ — 15, 509, 514; 523; умовно — *е* — 124; *ә* — інші нас. пп.

4. Не картографується: *р′* — ˈ*р′ібойу*, ˈ*р′ибойу*...— 76, 88, 103, 643, 686; *сестˈр′і*, *сестˈр′и* — 82, 100, 110, 642, 653; *р˙* — *сестˈр˙і* — 648. За магнітофонними записами р′ виявлено: у нас. п. 60 — *по* ˈ*р′ібу*, ˈ*тр′і*, *йаˈр′іна*, *беˈр′і*; у нас. п. 63 — *гово*ˈ*р′іл′і*, але ˈ*ріба*; у нас. п. 70 — *тр′і* та *тры*; у нас. п. 98— *тр′і*, *наваˈрил′і*, *гріˈб′і*, *наваˈр′и*ˈ*т*, *беˈрі*^{и}. М'якість *р* — *р′* — перед рефлексами давнього *і* відзначено ще в записах — 68, 82, 85, 88, 92, 648; *р˙* — 52, 74, 76. Не картографуються також випадки, де рефлекси **і*, **ы* — у ненаголошеній позиції: *рîˈби* — 129; *риˈбоў* — 298; *тріˈйе*, *три*ˈ*йе*, *тры*ˈ*йе* (виявлені паралельно з *три*) — 404, 426, 447, 669, 684; лексеми *тр*ˈ*йомі*, *т*ˈ*роймі* — 410, 421, 668, 671, 673, 676, 683, 686.

5. Відповідні ареали див. AJDŁ, z. 5, карта № 206; ASJ, t. 1, розділ 14, карти № 1a, 1b.

КОМЕНТАР № 17

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 381: «...*бик*... чи ... *бек*..., чи... *бык*.., чи...*буек*..?», а також питань: № 437 (миш*а*), № 453 (бул*а*), № 252, 362 (ми, ви), № 363 (ˈбитим*у*), № 247 (ˈвидно), № 451 б) (ми*л*і), № 275 (ˈмиш*ачий*), № 444 (мислю), № 101 (ˈ*виділи*), № 454 (зо*в*иця), № 57 (ˈ*вилошник*).

2. Зеленим колом картографуються звуки, що позначені як: $и^{і}$ — 6, 23, 32, 73, 80—82, 87, 89, 92, 103, 105, 119, 145, 175, 212, 623, 634, 677; *û* — 67, 71, 72, 74, 76, 78—80, 642, 649; $і^{и}$ — 103, 634, 686; *î* — 60, 63, 64, 71, 88, 94, 97—99, 102—106, 206; *і* — 68—70, 76, 82, 87, 88, 90, 92, 93, 95, 100, 101, 104, 105, 107, 204, 207, 647, 648, 671, 679, 686;

зеленим штрихуванням — $и^{і}$ — 92, 103, 623, 634, 677; *û* — 25, 67, 72, 74, 76, 78, 91, 99, 642, 649; $і^{и}$ — 103; *î* — 56, 60, 63, 64, 71, 73, 78, 93, 94, 97—99, 106, 408, 457, 677; *і* — 60, 68, 70, 76, 82, 85, 86, 88—93, 95—97, 104, 126, 207, 622, 643, 648—653, 655, 662, 664, 668, 670, 671, 673, 679, 681, 686;

жовтим колом — $и^{е}$ — 6, 10, 19, 35, 38—40, 121, 144, 150, 248, 257, 475, 479, 483, 485, 488, 509, 514, 518, 523, 524, 548, 558, 573, 582, 607, 657, 660, 661, 664, 666; $и^{ә}$ — 1, 13, 21, 38; $е^{и}$ — 8—10, 150, 510, 514, 582, 583, 603, 609, 610; *ә* — 13, 23, 29, 30, 38, 45, 115, 120, 123, 124, 127, 156, 242, 345, 436, 466, 522, 523; *е* — 5, 7, 51, 108, 124, 524, 558;

жовтим колом умовно картографується ще написання *ы* (*бык*) — 66, 176, 209, 527, 529, 543, 546, 576, 622, 630, 642, 645 на основі ремарки: «фонема *и* після задньоязикових і, рідше, губних виявляється часто як голосний високого піднесення середнього ряду, який у зошитах позначено знаком *ы*» та на основі відповідних магнітофонних записів;

жовтим штрихуванням передано ще: $и^{е}$ — 8, 19, 34, 40, 59, 121, 150, 219, 257, 316, 469, 475, 476, 479, 488, 509, 514, 523, 524, 548, 582, 583, 603, 607, 610, 657, 660, 661, 666; $е^{и}$ — 10, 150, 299, 486, 510, 516; *ә* — 13, 30, 38, 45, 120, 123, 124, 127, 156, 242, 479; *ê* — 60; *е* — 52, 124, 219, 486, 488, 492, 524, 557, 559; *а* — 120; *ы* — згідно з наведеною вище ремаркою: ˈ*выдно*— 310 та ˈ*мылі* — 617.

Про територію обниження та більшої відкритості *и* — $и^{е}$, $е^{и}$, *е* — див. коментар до карти № 15, п. 2;

синім контурним колом — *ô* — 418; $ы^{ω}$ — 416;

синьою площиною — $ы^{о}$, $ы^{ω}$ — 405, 416, 435; *ô* — 421, 440; *о* — 680;

чорним колом — $у^{о}$ — $бу^{о}к$ — 91, 96.

3. На Закарпатті *и* < **і* реалізується як *и*: ˈ*видно*, ˈ*витко*..., ˈ*бити* та як $и^{і}$...*і* у слові ˈ*милі*, що позначено: $и^{і}$ — 448; *î* — 408, 457; *і* — 406, 409, 410, 413, 414, 416, 419, 420, 425, 444, 446, 447;

4. Не картографується: *і* < *ы* у лексемі ˈ*віте* 'ви' — 1, 11, 12, 18, 21, 25, 39, 41, 44, 62, 654, 658; регресивна асиміляція приголосного — ˈ*вин:о* 'видно' — 238, 273, 404, 405, 413, 434; морфологічні та лексичні відповідники картографованих структур — *хо*ˈ*дилисмо*; *бу*ˈ*гай* 'бик' і т. п.

5. Відповідні ареали див.: ДАБМ, карти № 22, 23, 37—39; SPGW, карта № 185; AJPP, карта № 477; AJDŁ, z. 2, карти № 55, 85; z. 4, карта № 177; MAGP, t. 4, карта № 255; ASJ, t. 1, розділ 14, карта № 2.

КОМЕНТАР № 18

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 28 (*вики*ˈ*дає* ˈ*колос*), № 213 (*вилі*ˈ*тають*), № 237 (ˈвийшло), № 246 (ˈ*витрачено*), № 461 (ви*щ*ряти).

2. Зеленим колом картографуються також звуки, позначені як: $і^{и}$ — 103, 514, 634; $и^{і}$ — 103, 212, 514; *î* — 40, 56, 60, 63, 64, 68, 71, 94, 98, 99, 102, 182, 270, 484; *û* — 72, 74, 76—78, 109, 509, 548, 607, 642;

зеленою площиною — $і^{и}$ — 37, 103, 623, 634; $и^{і}$ — 37, 103, 296, 623, 677; *î* — 12, 60, 63, 64, 68, 71, 94, 99, 103, 106, 127, 307, 319, 336, 384, 471, 472, 475, 483, 486, 548, 558, 584; *û* — 23, 72, 74, 80, 119, 329, 607, 614, 631;

жовте коло об'єднує випадки з частковим обниженням наголошеного *и*, що позначено: $и^{е}$ — 15, 34, 606, 657, 660, 661, 664, 666; *ә* — 13, 38, 45, 120, 123, 124, 313, 479; $е^{и}$ — 150;

жовта площина об'єднує випадки, позначені як: $и^{е}$ — 471, 581, 664; *ә* — 120, 297, 436, 582.

Відомості про тенденцію до обниження *и* та територію її поширення — див. коментар до карти № 15, п. 2.

Синьою площиною позначено також: $ы^{о}$ — $вы^{о}$ˈ*ходит у вере*ˈ*тено* — 238; $вы^{о}$*ці*ˈ*рати* — 437;

чорним колом умовно картографується $о^{у}$ — ˈ$во^{у}$*йшло* — 61; *ŭ* — ˈ*ŭйшло* — 430;

чорним штрихуванням умовно — *ў* — *ўшк′і*ˈ*р′ати* — 408; *ўт*ˈ*ратиеим* — 422; *ў*ˈ*казовати* — 429.

3. Нанесено паралельні знаки тільки за записом лексеми *вийшли*: червоне коло — 52, 72, 77, 78, 82, 104, 120, 150, 182, 212, 270, 298, 306, 405, 477, 504, 526; зелене коло — 56, 85, 101, 432, 433, 479, 508, 543; жовте коло — 13, 15, 45, 127; синє коло — 421, 442, 445, 449; чорне коло — 61, 431.

4. Не картографуються: відсутність *ĭ* у слові *вийшли* — ˈ*вишли*— 17, 60, 63, 64, 68, 70, 85, 88, 92, 99, 102—104, 120, 176, 178, 181, 205, 271, 274, 300, 307, 380, 404, 430, 433, 457, 464, 469, 484, 486, 509, 510, 513, 519, 552, 556, 559, 564, 621, 642, 644, 646, 647, 649, 651, 653, 657, 659, 664—666, 669, 671, 672, 676, 678, 683, 686; [ск]/[шк]/[шч]/[ц′] у лексемі *вишкірити*, *вишкіряти* — див. карту № 105.

КОМЕНТАР № 19

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 289 (тоˈго ˈвим'я...). Додатково використано відповіді на частину питання № 294 (*то*ˈ*му*... ˈ*вим'ю*...).

2. Червоним контурним колом картографуються: $и^{і}$ — 30, 35, 87, 579, 623; *û* — 23, 304, 486, 642; $і^{и}$ — 647; *î* — 17, 60, 64, 161, 181, 192, 304, 316, 331, 362, 373, 396, 484, 486, 537, 539, 562, 573;

червоним зліва зафарбованим колом — $и^{е}$ — 52, 514, 666; $е^{и}$ — 150; *ә* — 13, 38; *ê* — 99; $е^{і}$ — 88; $і^{е}$ — 103;

коричневим контурним колом умовно — *ô* — 411; *о* — 680.

3. Нанесено відповідні знаки на основі структури ˈ*вимн′ачко* — 672, 677.

4. У записі є ремарки: ˈ*вим′а* — «молодше покоління» — 253, 412.

5. Не картографуються: відповідники *и* у відкритих складах: ˈ*вимо*, ˈ*вимî*, ˈ*вимені*, ˈ*вемена*... — 3, 50, 75, 81, 107—109, 122, 130, 133, 146, 175, 199, 206, 211, 217, 229, 301, 329, 525, 571, 610, 616, 618, 621, 625, 632, 655, 657—661, 665, 670, 671, 673, 678, 679; відповідники *и* в ненаголошеній позиції — (*того*) *вы*ˈ*м′ати*... 665, 670, 678, 684; *ве*ˈ*мена*... — 673, 679; *вим*ˈ*н′ачка*.. 671; *л* — ˈ*лимн′а*, ˈ*лимн′ови* — 26; *н′* — ˈ*вимн′а*, ˈ*вемн′а*... — 1, 2, 4, 6—30, 32, 33, 35—49, 51—54, 56, 57, 59, 63—67, 69, 72, 74, 76—80, 82—84, 89, 93, 95, 96, 98, 101, 103, 106, 110—121, 123—129, 131—132, 134—144, 147—152, 154, 155, 157, 159—167, 169—179, 182—186, 188—198, 200—205, 207, 208, 210, 212—214, 216, 218, 221, 223, 225, 226, 230, 232, 234—246, 250—259, 261, 263, 267—271, 273—277, 279—294, 296—299, 302, 303, 305—307, 309—319, 321—339, 342, 343, 348—354, 356—397, 399, 401—409, 411—423, 425, 427—431, 434—440, 442—516, 518—521, 523, 524, 526, 528—532, 534, 536—542, 544, 548—569, 572—579, 581—588, 603—609, 611—615, 622, 623, 626, 629, 631, 633—637, 639, 640, 642, 662, 663, 667, 680—683, 686, 687; *ŭ*ˈ*мен′а*, *ŭ*ˈ*мен′у* — 70; *ймн′а* — 11; ˈ*уіе̯жйг* — 71; *ў* — ˈ*в′іўн′у* — 263; ˈ*в′іўн′ә* — 269; інші лексеми у значенні 'вим'я' — ˈ*ікры*... — 664, 668, 672; ˈ*фаіта* — 424; *ми*ˈ*рин′д′а* — 467.

КОМЕНТАР № 20

1. Карту складено за відповідями на частину питань Програми № 198 (ˈ*хитрощі*), № 368 б) (як*и*й), № 381 (...*лихий*...*чи*... *лехей*.., чи...*лыхый*.., чи...*ліхій*..?), № 223, 376, 381 (ш*и*рокий), № 396 (гл*и*бокий), № 284 (ˈКиєв*а*).

2. На території Закарпаття нанесено відповідні знаки за реалізацією *и* в сполуці *ги* (див. карту № 21) через відсутність у цих говорах лексем *кидати* і *хитрощі* та акомодаційні зміни *и* перед *й* у слові ˈ*Кийєва*.

3. Звукосполучення, записані як *кы*, *хы* на території, не позначеній чорним кольором (колами, штрихуванням, ізоглосою), картографуються як інші відповідники *ки*, *хи* — 66, 176, 205, 217, 255, 310, 351, 352, 366, 386, 465, 480, 576, 630, 645, 647.

4. Зеленим колом картографуються ще звукосполучення: $ки^{і}$ — 32, 233, 260, 647, 676; $хи^{і}$ — 119, 284, 556, 660; $кі^{и}$ — 103; $хі^{и}$ — 648; *кû* — 30, 74, 603, 609, 645, 649; *хû* — 80, 642; *кî* — 11, 28, 47, 56, 60, 73, 83, 94, 97—99, 102, 106, 130, 154, 161, 182, 186, 206, 207, 210, 293, 362, 408, 411, 414, 462, 584, 645, 649; *хî* — 56, 88, 94, 97, 99, 103, 104, 106, 109, 124, 154, 182, 210, 333, 617, 621;

жовтим колом позначено ще: $ки^{е}$ — 46, 251, 257, 325, 469, 493, 495, 509, 523, 528, 606; $хи^{е}$ — 39, 266, 607; $ке^{и}$ — 539; $хе^{и}$ — 609; *кê* — 156, 475; *хê* — 516; *хә* — 9, 45, 110, 142, 143; *кә* — 23, 38, 405. Про особливості картографування звукосполучень, зображених на карті жовтим кольором, див. коментар до карти № 15, п. 2;

зеленим штрихуванням передано ще: $ки^{і}$ — 103, 147, 656, 663; $хи^{і}$ — 81, 146, 175, 618, 623, 648, 654, 659; $кі^{и}$ — 608; *кû* — 4, 24, 60, 72, 81, 633, 642, 645, 650; *хû* — 24, 72, 306; *кî* — 28, 60, 63, 64, 71, 82, 84, 85, 94, 98, 102, 110, 154, 178, 182, 186, 210, 293, 301, 333, 350, 548, 562; *хî* — 47, 48, 63, 64, 71, 73, 82, 84, 85, 94, 98, 99, 101, 102, 106, 159, 178, 182, 186, 206, 207, 210, 223, 247, 270, 293, 301, 333, 350, 376, 438, 548, 650;

жовтим штрихуванням картографується також: $ки^{е}$ — 19, 300, 475, 548, 654; $хи^{е}$ — 19, 29, 35, 39, 42, 44, 52, 59, 147, 295, 471, 475, 479, 488, 493, 509, 510, 610, 614, 616, 666; $ке^{и}$ — 43, 52, 150, 363, 528, 609, 615; $хе^{и}$ — 10, 43, 150, 605; $ке^{і}$ — 615; *кê* — 109, 127, 133, 472; *хê* — 109, 127, 133, 472; *кә* — 14, 30, 32, 122, 156, 276, 284, 286, 434, 557; *хә* — 9, 14, 28, 30, 116, 119, 120, 122, 123, 126, 138, 156, 233, 241, 249, 284—286, 435, 522, 523 та, умовно, *кіе̯* — 660;

зеленою ізоглосою позначено ще: $ки^{і}$ — 22, 57, 81, 92, 105, 125, 215, 289, 290, 391, 394, 397, 612, 623, 634, 659, 663; $кі^{и}$ — 103, 295; *кû*, *хû* — 72, 80, 91, 129, 147, 207, 509, 523, 548, 603, 607, 609, 642, 651; *кî* — 28, 60, 63, 64, 71, 73, 82—84, 94, 97—99, 101, 102, 106, 109, 110, 154, 178, 182, 186, 192, 206, 207, 210, 270, 293, 301, 302, 329, 333, 350, 362, 409, 434, 438, 439, 469, 479, 480, 649, 651. Поза ізоглосою виявлено, крім звукосполучення *к*(')*и* : $ки^{е}$ — 40, 59, 291, 296, 436; *кә* — 297, 435, 438, 475, 492, 512, 518, 570; *к*(')*е* — 266, 271, 359, 436, 471, 654, 666.

5. Не картографуються: наголошені звукосполучення *ки*, *хи* в іменниках з основою на *к*- (вов*к*и) — див. карту № 193; *ки*, *хи* у словах *лихий*, *який* в ареалі парокситонези — 664, 665, 668—670, 672—678, 683.

6. Відповідні ареали див. AJPP, карта № 410; AJDŁ, z. 1, карта № 48; MAGP, t. 10, карти № 450, 451.

КОМЕНТАР № 21

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 381: «...г*и*нут*и*...чи...генути.., чи...г*ы*нут*и*.., чи...г*і*нут*и*..?», а також № 305 (вороˈг*и*), № 306 (плуˈг*и*) та № 12 (*могил*ˈ*ки*).

2. Умовно об'єднано колами та штрихуванням рефлекси **ы* в лексемах з наголосом на корені: *п*ˈ*луги* (*п*ˈ*лугі*, *п*ˈ*лугы*) — 11, 12, 20, 53, 56, 61, 70, 72, 122, 135, 136, 138, 140, 152, 158, 159, 167, 170, 216, 217, 281, 282, 309, 312, 316, 410, 411, 415, 416, 422, 424, 429, 444, 453, 460, 664, 665, 667—675, 677—681, 683, 684, 686; ˈ*вороги* — 213, 419, 426, 428, 429, 622; *во*ˈ*роги* — 416; на суфіксі: *ги*ˈ*нути* (*гы*ˈ*нути*) — 664—669, 673, 677—679.

3. Зеленим колом картографується також: *гî* — 60, 63, 64, 89,

, й'мен'у — 70; 'ә — 269; інші 672; 'файта —

гань Програми ...чи... лехей.., кий), № 396

знаки за реалі- ність у цих го- ни и перед й у

ррії, не позна- лосою), карто- 205, 217, 255,

учення: ки^і — — 103; хі^и — кí — 11, 28, 182, 186, 206, хí — 56, 88, 33, 617, 621; 325, 469, 493, хе^и — 609; — 23, 38, 405. зображених на 15, п. 2; 147, 656, 663; кû — 4, 24, 60, 63, 64, 71, 301, 333, 350, 8, 99, 101, 102, 293, 301, 333,

ки^е — 19, 300, 295, 471, 475, 52, 150, 363, 109, 127, 133, 276, 284, 286, 126, 138, 156, — 660; 92, 105, 125, і^и — 103, 295; 607, 609, 642, 101, 102, 106, 293, 301, 302, 49, 651. Поза — 40, 59, 291, е — 266, 271,

чення ки, хи № 193; ки, хи 565, 668—670,

ÓŁ, z. 1, карта

ння Програми и...гінути..?», могил'ки). рефлекси *ы п'лугы) — 11, 58, 159, 167, 416, 422, 424, 34, 686; 'воро- уфіксі: ги'ну-

0, 63, 64, 89,

98, 99, 102, 103, 106, 182, 189, 206, 207, 210, 376; ги^і — 81, 175, 189, 634, 677; гû — 72, 78, 633, 637, 649, 651; гі^и — 648;
зеленим штрихуванням — гí — 56, 60, 63, 64, 68, 69, 71, 73, 82, 94, 97, 98, 99, 106, 154, 178, 182, 186, 189 210; ги^і — 32, 103, 611, 612, 623, 651, 659; гû — 67, 72, 76, 78, 80, 103, 637, 649, 653, 663; гі^и — 103, 647, 648;
жовтим колом — ге^и — 10, 42, 43, 150, 514, 523, 582, 603, 609, 610; ги^е — 19, 29, 35, 39, 40, 43, 44, 52, 59, 257, 469, 472, 475, 479, 483, 485, 509, 539, 548, 559, 587, 607, 613—616, 681; гә — 9, 14, 47, 119, 120, 122—124, 126, 141, 156, 241, 242, 285, 309, 435, 466, 467, 660, 664, 666; гы — 629, 630, 639 (див. коментар № 20, п. 3);
жовтим штрихуванням — ге^и — 43, 150, 514, 606, 609; ги^е — 6, 19, 35, 39, 40, 47, 51, 121, 150, 300, 488, 509, 523, 603, 606, 661; гә — 1, 13, 16, 21, 24, 38, 45, 47, 120, 123—125, 138, 141, 242, 466; гie — 660;
чорним штрихуванням — и^о — 236;
зеленою ізоглосою — гû — 13; ги^і — 103; гí — 53, 71, 93, 98, 102, 106, 121, 176; також структуру 'моілкî — 64, 69.
4. У записах є ремарки: «молодше покоління» — и — 'гинути — 29; плу'ги, воро'ги — 158; воро'ги — 214.
5. Не картографується: спорадично відзначена м'якість г' — 'г'енути, 'г'інути — 5, 6, 11, 23, 32, 38, 42—44, 48, 52, 68, 69, 76, 77, 85—89, 95, 103, 104, 107, 108, 118, 124, 141, 144, 149, 157, 191, 204, 219, 244, 245, 375, 435, 623, 643, 647, 648, 652; воро'г'е, воро'г'і, воро'г'е, воро'г'і — 4, 5, 7, 8, 11, 30, 32, 33, 48, 52, 71, 76, 82, 86—90, 104, 108, 116, 118, 120, 127, 144, 152, 155, 157, 160, 162, 174, 177, 178, 181, 182, 185, 186, 191, 219, 230—232, 234, 252, 319, 359, 524, 606, 612, 620, 648, 650, 652; плу'г'е, плу'г'і, плу'г'е, плу'г'і — 1, 4, 5, 7, 16, 45, 48, 75, 82, 85—90, 92, 93, 95, 103, 104, 124, 144, 148, 149, 155, 157, 158, 160, 178, 181, 186, 191, 210, 219, 230, 231, 241, 251, 257, 263, 321, 359, 510, 524, 606, 611, 612, 648, 650; 'мог'ûлк'е — 45, 53; флексії: -а — плу'га — 382; -ове — плу'гове — 271; воро'гове — 313, 536, 670, 679, 682; структура з суфіксом -к- — плуж'ки — 23, 24, 26—30, 33, 44, 52, 118, 119, 121, 127, 131, 154, 162, 174, 176, 177, 180, 182, 185, 192, 212, 214, 218, 221; лексема *неприятель* 'ворог' — 424, 669, 676, 678, 683; інші особливості іменника *могилки* та його лексичні відповідники див. на карті № 370.
6. Відповідні ареали див. ДАБМ, карта № 95.

КОМЕНТАР № 22

1. Карту складено за відповідями на частину питань Програми: № 354 (*пи'таєш*), № 355 (*пи'тає*), № 382 (*письмо*), № 310 (*си'нами*), № 309 а) (*си'нам*), № 376 (*вишневий*), № 223, 376, 381 (*широкий*), № 274 (*висо'та*).
2. Умови застосування жовтого кольору — див. коментар до карти № 15, п. 2.
3. Зеленим колом картографується також: и^і — 37, 88, 89, 92, 103, 129, 514, 634; і^и — 103; î — 11, 17, 28, 38, 56, 60, 63, 64, 68, 69, 71, 73, 80, 94, 98, 99, 102, 121, 407, 547; û — 17, 24, 28, 38, 45, 56, 60, 63, 64, 68, 69, 71, 73, 80, 94, 98, 99, 102, 121, 407, 547; и — 24, 38, 60, 74, 76, 79, 124, 548, 603, 642, 651; і — інші нас. пп.;
зеленим штрихуванням згори вліво: и^і — 35, 115, 121, 125, 212, 215, 611, 623, 634; і^и — 103, 248; î — 28, 40, 60, 63, 74, 80, 82, 94, 99, 106, 178; û — 23, 25, 30, 32, 91, 304, 509, 650, 651; і — інші нас. пп.;
зеленим штрихуванням згори вправо: и^і — 56, 87, 88, 103, 579, 611, 648, 687; î — 11, 47, 98, 127, 154; û — 642; і — інші нас. пп.;
жовтим колом: и^е — 150, 219, 290, 294—296, 374, 514, 515, 548, 606, 607, 664; е^и — 510; ә — 110, 133, 158, 200, 242, 243, 302, 350, 387, 436, 471, 475, 512, 515, 518, 545, 567, 570; и^а — 663; жовте коло поставлене на основі запису слова: па'тайі — 247; си^е'ни^е — 122, 297, 467, 636, 639;
жовтим штрихуванням згори вліво: и^е — 201, 290, 327, 383, 463, 471, 499, 571, 619, 661, 666, 687; е^и — 66; ә — 109, 110, 112, 113, 163, 183, 190, 193, 196, 227, 265, 287, 293, 307, 328, 329, 345, 347, 353, 376, 436, 463, 469, 472, 473, 476, 478, 498, 501, 505, 512, 515, 518, 521, 522, 524, 527, 547, 549, 554, 563, 567, 578, 581, 582;
жовтим штрихуванням згори вправо: и^е — 52, 290, 351, 383, 471, 499, 571, 627; ә — 120, 137, 175, 183, 190, 240, 242, 249, 250, 253, 255, 265, 292, 293, 299, 302, 307, 308, 347, 401, 420, 435, 436, 463, 469, 470, 472, 473, 478, 484, 498, 501, 512, 515, 517, 518, 522, 524, 545, 548, 581, 582; е — 219;
синім колом ще: о^ы — 452; о — 409, 459, 585; ô — 457;
синім штрихуванням згори вправо ы^о — 408; о — 407, 409; ω — 417;
на незаштрихованій території виступає *вишневий, широкий.* На площині, не позначеній штрихуванням відповідних кольорів згори вліво, не виявлено лексеми *вишневий:* — 57, 159, 204, 226, 242, 295, 297, 298, 339, 341, 344, 367, 369, 374, 398, 400, 402—404, 406—408, 410—413, 415, 416, 418, 421—423, 427—431, 440—443, 446, 449, 451, 454—457, 459, 461, 462, 481, 525, 532, 541, 542, 544, 560, 561, 565, 568, 570, 584, 585, 588, 603, 669—671, 672а, 673, 675, 677, 680, 681, 683;
чорним колом картографуються умовно відповідники *ы тільки після губних. Цим засобом передано також у^и — ву^исо'та — 653.
4. Червоне коло нанесене за записом тільки окремих слів: *питає* — 24, 38, 71, 73, 99; зелене коло — за записом слів: *питає* — 24, 56, 94, 99, 121, 124; *висота (височина)* — 17, 28, 37, 80, 89, 102, 129, 547, 548, 603; *синами* — 76, 92, 514; жовте коло — за записом слів: *питає* — 219, 510, 514, 545, 548; *синами* — 295, 296, 436, 471, 475, 515, 606, 607; *висота (височина)* — 110, 133, 150, 158, 200, 242, 302, 350, 374, 521, 567, 570, 576, 664.
5. Відзначено: ша'рокий — 110, 244 (поряд із ши'рокий — «старше покоління»).
6. Не картографуються: наголошені рефлекси *і, *ы: 'питац':а, 'питаш — 275, 459, 588, 662, 663; 'сынами — 418, 442, 461, 676; 'височ, 'васочін' — 70, 72, 115, 672а; вияви ненаголошеного о — висучи'на — див. карту № 55; наголошений о < е після м'якого приголосного — віш'н'овий, виш'н'овий — 1—10, 13—24, 26, 27, 29—41, 42—48, 51—54, 58—62, 64, 67—74, 77, 79, 81, 85, 86, 88—91, 94, 95, 99, 101, 103, 106, 108, 115—123, 125, 126, 129, 144, 147—151, 154, 158, 161, 164, 175, 180, 181, 186, 189, 191, 207, 208, 215, 216, 230, 233, 234, 237, 238, 247, 252, 257—259, 261—264, 266, 268, 275, 284, 292, 294, 300, 393, 394, 396, 405, 409, 417, 419, 420, 424, 447—450, 455, 460, 491, 538, 551, 569, 573, 574, 578, 579, 605—608, 611—627, 630, 660, 664—666, 668, 672, 681—686; вияви наголошеного е: — е^а — виш'не^авий — 523; *сад з ви'ше^ан'* — 603; а — віш'наві — 128; лексема *звідуйеси* «питає» — див. карту № 264.
7. Відповідні ареали див. ДАБМ, карта № 22.

КОМЕНТАР № 23

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 441: «...іржати... чи ...ірзати..?», питання № 112 (*ір'жуть*), а також питань № 354, 355 (*г'раєш, г'рає*), № 284 (до *Ль'вова*), № 282 (*'льону*) та № 15 (поле, з якого знято *'жито... льон*).
2. Червоним контурним колом позначено також: и^і — 14, 26, 145, 146, 212, 289, 612; î — 29, 44, 64, 71, 73, 74, 82, 163, 171, 195, 206, 223, 275, 276, 304, 354, 358, 409, 410, 439, 442, 443, 445, 458, 461, 547, 551, 582, 617; û — 72, 223, 484, 486, 583, 637; ә — 235, 237, 333, 365, 406, 436, 441, 456, 457, 466, 471, 486, 512, 515, 518, 544; и^е — 471, 486, 512, 515, 518, 609, 610, 669; е^и — 606, 610; і^и — 54, 88;
червоним штрихуванням згори вліво об'єднано звуки, що позначені: і — іл''ну, іл''ниште, іл''н'анка... — 9, 237, 275, 276, 432, 434, 437, 439, 469, йі — йін'н'анка — 238; î — îл''ну, îн'ну, îл''н'анка... — 268, 270, 437, 442, 443; и — ил''ну, ин'ну, ил'ну, ил''н'анка, ил''нищі, ил''ниште... — 261, 264, 270, 271, 276, 403, 404, 432, 433, 435—440, 467, 484; ә — әл''ну, әл''ниште, ән'нишче... — 405, 434; е — ен'ну, ел''нишче — 434, 479;
червоним штрихуванням згори вправо передано і, а також звуки и—Ил''вова, — 422, 427, 428, 431, 441, 446—448, 450—452, 455, 456, 459, 489; е — Ел''вова — 453;
червоною ізоглосою картографується и, а також звуки, що позначені: î — 417, 419, 427, 443, 445, 458; і — 445, 460, 585, 587, 588;
зеленою площиною позначено також: йі^е'р'жати — 70; йер'жаті — 79, 88, 103, 101, 106, 174, 176, 177, 237, 535, 607; йир'жаті — 81, 175;
жовтою площиною передано також гир'жати — 56, 57, 129, 132, 135, 139, 146, 148, 165, 168, 171—173, 193, 198, 202, 225, 229, 236, 259, 263, 264, 292, 293, 310, 311, 313, 315, 318, 321, 339, 340, 347—349, 351, 356, 359, 361, 362, 368, 369, 371, 376—378, 381, 382, 385, 387—389, 391, 392, 394—397, 399, 401, 402, 437, 495, 531, 532, 534, 537, 538, 567, 573, 604, 609, 612, 613; гûр'зати, — 111; гûр'жаті — 72; ги^ір'жати — 145, 212, 289; гір'жати — 163, 354; гир'зати — 230, 234, 262, 268; гир'жити — 267; гер'зати — 235, 252, 261; гір'зати — 246; гр'зати — 232; грже — 293.
3. У записах є ремарки: «тепер — ржут', давніше — рû'жут'» — 24; «старші — гир'жут, молодші — ржут» — 111.
4. Не картографуються: ы — ыл''ну — 526, 685; а — йар'жут — 684; у — гур'жат — 56; метатезовані сполучення: р'і — р'і'жати — 33; рû — грû'жати — 72; ри — ри'жати — 1, 6, 7, 23—25, 32, 52, 53, 76, 121, 127, 128, 475, 498, 504, 559; ри'зати — 483; рә — рә'жут — 498; ре'жуц' — 6, а також структуру глу'жут — 259; з — ир'зати — див. карту № 93; відмінності, що стосуються словотвору і словозміни; інші лексеми у значенні 'житнище' — див. карту № 319; у значенні 'іржати (іржуть)' — мер'гечут', мер'ге^чут — 68, 86, 89, 92; гіго'н'ат — 453, 491; гі'г'ічут — 17, 90, 416; п'і'гон'ат — 449, 451, 452, 459, 461; ре^иго'тати(с'а), ре'гочут(с'а), рого'тати... — 2—5, 9, 10, 17, 18, 35, 39, 41, 42, 418, 421, 423, 428, 429, 455, 456, 458, 625, 629, 630, 634, 654, 665, 666, 668, 671, 672, 677, 680, 683; ре'гочатс'а — 460; рего'т'іти — 43, 631, 634; рего'н'іти, рәго'н'іти(с'а), риго'н'іти — 413, 417, 420, 422, 455—457, 485; гегро'н'ат — 430; йер'гочут — 79; (г)ирго'н'ат'(с'а) — 425; гырго'н'ат' — 424; гырго'тати — 425; ар'дзавіц — 686; в'іші'ч'ети — 13, 18.
5. Відповідні ареали див. ЛАЗО, ч. 1, карта № 99; ДАБМ, карти № 26, 27, 270.

КОМЕНТАР № 24

1. Карту складено за відповідями на частину питань Програми № 402: «...льод ... чи ...лід..?» і № 282: «...льоду чи ... льода?». Додатково використано матеріал відповідей на питання № 301 а) (на льо'ду).
2. Зеленим колом картографується також й — йід — 626;
жовтим колом — î — 223, 616, 621;
синім колом — е^а — 607, 608;
фіолетовим колом — ω — л'ωд — 85;
оранжевим колом — у^о — л'у^от — 664;
вишневим колом картографується також: уи — л'уид — 79; у^и — л'у^ид — 154;
салатовим колом — у^о — л'у^од — 81, 90, 212, 623; о^у — л'о^уд — 175; о^е — л'о^ед — 71; уо — л'уод — 68, 69, 88, 92, 103, 655; у^е — 659; ие — л'иед — 659; іу — л'іуд — 76, 649, 650, 652; о^у — л'о^уд — 649, 650, 652; у^о — л'у^од — 63, 64, 84, 653. Однак не виключена можливість, що написання у^о, о^у, —в окремих випадках засвідчують монофтонги у^о, о^у;
чорним колом картографується: іе — л'іед — 204; і^е — л'і^ед — 82; ê — л'êд — 178.
3. Накреслено штрихування тільки на основі записів місц. відм. одн.— на 'леді — 236—238, 244, 253, 256, 259, 279, 287, 293, 296, 324, 326, 358, 409, 439, 441, 444, 446, 447, 449, 453, 459, 473, 482, 507, 513, 522, 533, 537, 545, 553, 555, 558, 567, 568, 584; тільки на основі записів род. відм. одн.— 299, 317, 463, 525.
4. Паралельні форми стосуються різних відмінків: *на 'лед'і*, але *'л'оду* — 136, 353, 531, 541; *'леду*, але *на л'о'ду* — 138; *на 'л'еді*, але *'л'аду* — 679.
5. У записі є ремарка: «молодше покоління» — у — л'уд — 79.
6. Не картографуються зміни ненаголошеного е — *на ле'ду* — див. карту № 33; л перед і — 36, 46, 66, 110, 113, 130, 135, 149, 156, 166, 181, 187, 189, 195, 198, 217, 227, 245, 247, 251, 260, 265, 274, 283, 292, 304, 305, 315, 319, 324, 330, 347, 352, 361, 372, 384, 486, 498, 503, 513, 543, 552, 580, 581, 603, 619, 625, 687; перед ŭ — 73, 617, 619, 626, 645; л' перед ŭ, перед е — 424, 445; перед і — 161, 163.
7. Відповідні ареали див. ASJ, t. 1, розділ 7, карта № 15.

КОМЕНТАР № 25

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми 403: «...щітка чи ...щотка, чи ... щутка, чи ... щöотка... тощо?»
2. Червоним колом позначено також й — 71, 445, 626, 630, 645, 657 та і^й — 628;
зеленим колом — і^и — 153; î — 19 (паралельно з и) — 73, 85, 130, 192, 211, 223, 475, 522, 616; û — 13; и^і — 16, 18, 26, 56, 57; и^е — 178, в тому числі вщ^е — шче^тка — 60;
коричневим колом — ω — 406;

фіолетовим колом — *уі* — 77; *і^{у}* — 76; *іу* — 82; *уи* — 79; *у^{и}* — 154; *уе* — 659;
чорним колом — *уо* — 656; *у^{о}* — 81, 90, 92, 212, 623; *^{у}о* — 68, 69, 74, 78; *у^{о}* — 63, 64, 84, 653; *о^{у}* — 88, 103, 650, 651.

3. У записах є ремарки до окремих варіантів: «молодше покоління» — *і* — *ш'ч'ітка* — 13, 15, 16, 61, 77, 119; *у* — *ш'чутка* — 79; «молодше і середнє покоління» — *і* — *ш'ч'ітка* — 29; «щітка до чобіт» — *ш'чотка* — 368; «*ш'чітка* — для біління, для вовни, '*кефа корі'нуўка* — для підлоги, '*кефа* сестр'а'на — для взуття» — 585; «*ш'чўтка* — 'гостра, що с'а мўст ('підлогу') 'мийе, а так '*кефа*» — 445; «шчітка — на *п'лат'а*, а '*кефа* — што ниў 'біл'ат» — 455.

4. Не картографується: *ч'* перед *е, о, у* та перед дифтонгами — 76, 77, 79, 90, 98, 413, 414, 551, 642, 677; *сч* — 624; *сч'* — 163; *с'ч'* — 582; *с"ч"* — 677; *ш':*, *ш'* < *шч'* — див. карту № 113; лексема '*кефа* 'щітка' — 428, 429, 431, 442, 443, 445, 455, 585, 588; '*к'ефа* — 677; '*кефка* — 588.

КОМЕНТАР № 26

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 403: «...допік... чи... допюк... чи... допуок... чи... *допіек*...?»

2. Червоним колом картографується також: *і^{ў}* — *до'п'і^{ў}к* — 628; *î* — до'*пîк* — 522.

Умовно нанесено на карту ненаголошені рефлекси *е: *і* — '*до-п'ік* — 619, 370, 672а, 673, 678, 679; *у* — 664, 665, 668, 669, 672, 677;

жовтим колом об'єднано написання: *и* — 81, 179; *ŭ* — 80; *î* — 211, 223, 621, 625;

коричневим колом передано також — ω — 85;

фіолетовим колом — *уи* — 79; *уе* — 659, умовно — *і^{у}* — 76;

оранжевим колом — *у^{о}* — 90, 655; *^{у}о* — 68, 69, 655; *у^{о}* — 84, 623; *о^{у}* — 88, 103, 650, 651;

чорним колом картографується: *іе* — 80, 177, 207; *і^{е}* — 182; *і^{е}* — 64; *ê* — 178.

3. Відповідні рефлекси нанесено на підставі структур: *надо'п'ік* — 18, 19, 34, 36, 43, 46, 48, 51, 67, 192, 280; *надопŭк* — 80; *уп'йукса* — 65; *дω'пікса (хл'іп)* — 442; *спік* — 633; *спікса* — 634; *доп'йукса* — 635.

4. У записі є ремарки: «старше і середнє покоління — *уі* — 77; *уо* — 87; молодше покоління» — *у* — 87; *і* — 77, 174, 180.

5. Не картографуються: вияви ненаголошеного *о* в префіксі *до-*: (*до^{у}'пік*) — див. карту № 55; *п'* перед *й* — *доп''йік* — 68, 69) 71, 104, 180, 209, 414, 655, 664; *к'* — *до'п'ік'* — 35, 631; *к˙* — *до-'п'ік˙* — 37, 52; *т'* — *доп'т'ік* — 244.

КОМЕНТАР № 27

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми 402: «...мед чи ...мід?»

2. Червоним колом позначено також: *е^{а}* — 607, 608; *а^{е}* — 39, 121; *а* — 10, 120, 123, 127, 677, з цього паралельно з *е* — 121, 123; *ê* — 223, 652;

зеленим колом — *о* — 664;

чорним колом — *î* — 616, 617, 621.

3. Не картографується *о* — *мйод* — 85; *іе* — 655, 656, 659; *м'й* — *м'йод, м'йед, м'йад* — 85, 449, 655, 663, 677; *м'* перед *е* — 95, 104, 653; оглушення *д* у визвуці: *д* — *мед, мід* — 18—21, 23, 24, 26, 29, 32, 34, 36, 37, 40, 41, 43, 44, 46, 48, 51, 56, 59, 61, 62, 72, 73, 76, 77, 79, 110—114, 125, 133, 143, 171, 204, 208, 227, 229, 236, 242, 245, 253, 254, 267, 269—273, 276, 298, 300, 305, 306, 308, 314, 316, 318, 324, 328, 334—336, 350, 353, 359, 360, 362, 397, 404, 406, 408, 409, 414, 415, 418, 419, 424, 437, 438, 446, 452, 455, 460, 470, 472, 474, 476, 481, 483, 492, 495, 497, 498, 502, 510, 512, 515, 517, 521, 523, 526, 527, 535, 537—539, 544, 546, 552, 554, 582, 585, 587, 603, 605, 608, 610—612, 616, 621, 625, 643; *д^{т}* — *мед^{т}* — 52, 54, 55, 148, 413, 456, 457, 489; *т^{э}* — *мет^{э}* — 292; *т* — *міт* — 5, 12, 14, 33, 35, 38, 44, 115, 117, 138, 142, 147, 162, 202, 219, 230, 232—241, 244, 248, 250—252, 255—258, 261, 262, 265, 266, 268, 275, 277—280, 283—288, 299, 314, 323, 329, 337, 339, 351, 363, 405, 412, 420, 421, 423, 425—427, 434, 442, 445, 447, 449, 450, 457, 459, 466, 471, 484, 485, 488, 493, 499, 507, 510, 521, 528, 534, 606, 617, 619, 620, 639, 660—662, 664—669, 676, 679, 683.

4. Відповідні ареали див. ДАБМ, карта № 30, ASJ, t. 1, розділ 7, карта № 1.

КОМЕНТАР № 28

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 401: «Сім ... шість чи сем.., шесть, чи сем .., шесть, чи сіем.., шіесть?»

2. Червоним колом відбито ще: *і^{е}* — 485; *î* — 192; *и^{і}* — 514;
зеленим колом — *і^{и}* — 145, 146, 153; *î* — 9, 19, 52, 84, 90, 101, 133, 186, 211, 223; *ŭ* — 72, 653; *и^{і}* — 41, 52, 57, 605; *и^{ы}* — 76; *ы* — 669, 672; *и^{е}* — 657;

чорним колом — *і^{е}* — 82, 92, 182, 212; *^{і}е* — 63, 69, 74, 78, 80, 655; *^{и}е* — 68, 69; *ê* — 84, 178, 649, 651; *е^{и}* — 88; *и^{е}* — 103;

зеленим штрихуванням — *и^{і}* — 654; *ŭ* — 79; *î* — 48, 50, 83 (48, 83 — паралельно з *и*), 101, 223; *и^{ы}* — 76; *ы* — 672;

чорним штрихуванням — *і^{е}* — 80, 90, 92, 95, 182, 212; *^{і}е* — 68, 69, 74, 78, 80, 655; *ие* — 79, 176; *і^{е}* — 63, 64, 623; *ê* — 84, 178, 650, 651; *е^{і}* — 88, 623, 652; *^{и}е* — 103.

3. У записах є ремарки: «молодше покоління» — *шис'ц'* — 79; *шес'ц* — 41; *с'ім* — 83; *с'ем* — 41; «старше покоління» — *шис'ц'* — 13; *сим* — 83; *с'ем* — 65; *шес'ц'* — 65; «середнє і молодше покоління»: *сîм* — 83; «старше і середнє покоління» — *шіст'* — 65; *с'ŭм, сием* — 79; *шіес'ц'* — 79.

4. Не картографуються: *і* — шиіст... — 668—670, 672, 686; *т* — *шіст, шиіст...* — 552, 665, 666, 668—670, 672, 673, 685; дисимілятивно-асимілятивні процеси — *шіш$^{(')}$* — 543, 554, 583; *ш'ішт', ш'ішк'* — 509, 513, 519—521, 523, 552, 556, 559, 583; *шесц, шейсц* — 677, 679, 686; відсутність кінцевого *т* — *ш'іс* — 154, 682, 683; *шіс"* — 164, 420, 616, 684; *ш'іц'* — 402; *с'ц', с'к', с'щ'* — див. карту № 95, *ш'* перед *е* — *ш'ес'ц'* — 650, 653; *ш* перед *іе* — *шіест'* — 63, 68, 69, 73, 74, 78—80, 85, 87, 88, 94, 96, 97, 99, 103, 106, 176, 205, 206, 649, 651, 655, 656, 659; *с'* перед *е, и* — *с'ем...* — 41, 65, 78, 88, 175, 622, 624, 634, 637, 643, 649, 652, 655; *с* перед *іе* — *сіем* — 74, 78—80, 85—87, 91, 94—97, 99, 103, 106, 107, 176, 205, 206; *с^{ш}* — *с^{ш}ім* — 519; *ш$^{с'}$* — *ш$^{с'}$ім* — 685; *ш'* — *ш'ім* — 672, 685; різні ступені м'якості *с*, в тому числі палатальне *с"* — *с"ім* — 109, 111, 114, 230—238, 244, 246, 248, 250—256, 258, 260—262, 264, 265, 267, 270, 272, 276, 284—288, 290, 296, 327, 328, 334, 338, 435, 437, 492, 494—496, 585, 673, 677, 679.

5. Відповідні ареали див. ASJ, t. 1, розділ 10, карта № 2.

КОМЕНТАР № 29

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 401: «...піч... чи... печ.., чи... печ.., чи... піеч..?»

2. Червоним колом картографується також — *і^{е}* — 485; *î* — з попереднім напівм'яким *п* — 192; структура ['пішка] — 609;
зеленим колом — *і^{и}* — 57, 145; *î* — 48, 83 (поряд із *и*), 93, 101, 211, 223; *ŭ* — 79; *и^{ы}* — 76; *и* з попереднім м'яким приголосним — [п'ич] — 175 (поряд із *пич*);

жовтим колом — *е^{и}* — *пе^{и}ч* — 88; *е* — *печ* — 105;

чорним колом — *і^{е}* — 64, 151; *і^{е}* — 90, 92, 95, 182; *^{і}е* — 68, 74, 78; *^{и}е* — 103; *ê* — 84, 178, 649—651;

жовтим штрихуванням згори вліво — *е^{и}* — 295, 296; *ә* — 233, 235, 242, 258, 264, 297, 298, 311, 314; *и* — 173, 231, 289, 326; *ê* — 289, 326, а також варіант без *й* — *п'ец* — 131, 138, 139, 141—143, 170, 172, 243, 256, 275, 277—282, 284, 287, 288, 304, 309, 312, 329, 333, 339, 347, 350, 396, 497, 533, 604, 606, 660 (паралельно з [пй] — 281, 350); *пêц* — 289, 326.

3. Ареал структури *пец* уточнено за ЛАЗО, ч. 1, карта № 24.

4. У записах є ремарки: «старше покоління» — *п$^{(')}$йец* — 244, 248, 336; *піч* — 159; «дуже старі» — *пйец* — 573; «середнє покоління» — *пйец* — 336; *піч* — 159; *птец* і *пт'і'цок* — 244; «старше і середнє покоління» — *пйец* — 249, 253, 353, 354, 358, 495; *печ* — 105; *п'іеч* — 79; «*пич* — старше покоління, *пîч* — середнє і молодше покоління» — 83, 175; «молодше покоління» — *пŭч* — 79; *пт'ец* — 244; «рідко» — *пйец* — 162, 169, 494; «частіше» — *пйец* — 394; «для печення хліба — *п'іч*, для варіння — *пйец*» — 273; «*п'іч* — що хл'іп пекти, а у 'хати' — *г'рупка*» — 30.

5. Не картографується: *п˙, п'* перед дифтонгами — 60, 68, 71, 79, 84, 89, 92, 98, 104, 180, 182, 183, 208, 649, 650, 655; *п˙й* — *п˙йец, п˙йеч* — 178, 364; *п'й* — *п'йец* — 111, 231, 248, 292, 326, 328, 437, 495, 568, 687; *ч˙, ч'* — див. карту № 113; інші лексеми — *г'руба* — 6, 322, 327, 349, 609; *г'рубка* — 30, 166, 351, 436; *вогрі'вач* (грубка) — 232, 248, 252; *вигрі'вач* — 261; '*кал'да* (піч) — 424.

6. Відповідні ареали див. ЛАЗО, ч. 1, карта № 24.

КОМЕНТАР № 30

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 402: «Осінь... чи осень..?»

2. Зеленим зафарбованим колом скартографовано також: *е^{и}* — 19, 34, 43, 62, 179, 555, 620, 631, 635; *ә* — 23, 70, 78, 81, 84, 144, 175, 178, 183, 218, 221, 552; *и^{е}* — 212, 605;

зеленим контурним колом — *і^{и}* — 146; *î* — 28, 47, 127, 163, 223; *ŭ* — 13, 24, 30;

чорним колом — *ê* — 11, 39 (поряд із *е*), 651.

3. Не картографуються: *ô* — '*ôс'ін'* — див. карту № 58; ω — '*вωс'ін'* — 240; *у^{о}* — '*ву^{о}с'ін'* — 667; *у* — '*гусән'* — 70; *і, î* — '*ві-сен'*, '*вîсен'* — 3, 11, 39; *и^{і}* — '*ви^{і}син'* — 9; *и* — '*вис'ін'* — 15; *ш'* — *о'ш'ін'* — 668—670, 672, 685; *ш* — 686; протетичні приголосні — '*вос'ін'*, '*гос'ін'* — див. карту № 124; *н* — '*ос'ін* — 267, 269, 272, 426, 568; наголос — *о'с'ін'* (*о'сен'*) — 107, 158, 217, 315, 318, 409, 410, 412, з цього паралельно з '*осін'* — 107, 158, 318, 412.

4. Ареали відповідних явищ див. ASJ, t. 1, розділ 7, карта № 12.

КОМЕНТАР № 31

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 402: «...камінь, попіл... чи ...камень, попел..?»

2. Зеленим колом позначено, крім *и*, написання: *е^{и}* — 41, 179, 634; *ә* — 16, 70, 74, 78, 81, 84, 91, 98, 99, 154, 161, 175, 178, 181—183, 194, 357, 365, 406, 472, 524; *и^{е}* — 56, 61, 65, 618; *и^{і}* — 9, 14, 42, 55, 212, 514; *ŭ* — 24, 30; *î* — 73, 130, 223, 524, 581; *і^{и}* — 146, 639; *е* — 650; *ê* — 650, 651;

зеленим штрихуванням картографується також: *е^{и}* — 43, 46; *ә* — 16, 28, 70, 81, 84, 91, 99, 154, 175, 178, 183, 479, 492, 498; *и^{е}* — 212; *ê* — 207, 650, 651; *и^{і}* — 9, 14, 35, 42, 55; *î* — 83 (поряд із *и*), 211, 223, 409, 439, 488;

чорним колом — *а* — 'попал — 10, та, умовно, ненаголошений *іе* — 104;

чорним штрихуванням — *е^{а}* — 39; *а* — 10, а також, умовно, ненаголошений *іе* — 94, 102, 104, 177.

3. Не записано слова *камінь* — 22, 31, 47, 49, 57, 145, 146, 148, 222, 263, 280, 282, 300, 522, 525, 540, 555, 572, 585, 653, 681.

4. У записах є ремарки: «молодше покоління» — '*камîн'* — 83; «молодше покоління — '*попіў*, середнє — '*попт'іў*, старше — '*попйіў* і '*поп'іл*» — 244; «старше покоління — '*кам'ін'*, молодше — '*камин'*» — 53; «рідко — '*поп'іл*, частіше — *спуӡ*» — 443.

5. Не картографуються: спорадично відзначені відповідники *о*: *у* — '*поп$^{(')}$ул* — 411, 664; *о* — '*попол* — 678; *ô* — '*пôп'іл* — див. карту № 58; *ў* < *л* — '*поп'іў* — див. карту № 127; *п˙* — '*по-п˙ел* — 87, 92; *п'* — '*поп'ел* — 82, 90, 95, 102, 104, 643; *пй* — '*по-пйіл* — 244, 662, 671; *пт'* — '*попт'іў* — 244; *м˙* — '*кам˙ен'* — 87, 92; '*кам˙ін'* — 192; *м'* — '*кам'ен* — 90, 95, 208; '*кам'êн'* — 651; *н* — '*кам'ін* ('*камен*) — 52, 82, 100, 269, 364, 371, 471, 587, 588; *л'* — '*поп'іл'*, '*попел'* ... — 107, 392, 396, 403, 408—410, 413—416, 418, 420, 421, 425, 426, 429—431, 447, 449, 451, 453—459, 474, 475, 480, 483, 484, 487, 538, 545, 547, 551, 568, 569, 573, 577, 579, 587, 588, 603, 605—608, 610—612, 629, 674, 675, 678, 680, 682—684; наголос — *пô'п'іл, по'п'іў* — 421, 552; *ка'м'ін'* — 115, 371, 441; інші лексеми — '*ватра* — «із соломи», '*поп'іл* — «з дров» — 348; *зу'ла* — 166; *с'пуза* 'попіл' — див. ЛАЗО, ч. 2, карта № 138.

КОМЕНТАР № 32

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 375: «...зелений, мене, себе, тепер чи...зәлений, мәне, сәбе, тәпер, чи ...зилений, мине, сибе, типер, чи... залений, мане, сабе, тапер?», а також на частину питання № 373: «...щербатий... чи... щәр'батий.., чи...щирбатий..?» Враховано свідчення магнітофонних записів і власні спостереження для нас. пп. 109—111, 113, 128, 139, 236, 253, 258 (Говори української мови (збірник текстів).— К., 1977).

2. Червоним зафарбованим колом картографується руйнування опозиції /е/ ~ /и/, що в записах передається як: *е^{и}* — 34, 41, 43, 46, 48, 54, 61, 66, 77, 86, 113, 125, 145—147, 153, 179, 201, 203, 226, 260, 291, 294, 295, 371, 374, 383, 386,

564, 569, 571, 583, 604, 605, 613—615, 618, 620, 622, 631, 632, 634, 635, 644, 646, 687; *иᵉ* — 55, 61, 65, 148, 149, 152, 155, 219, 290, 296, 310, 317, 325, 327, 394, 436, 499, 520, 569, 608, 609, 617, 624, 627, 644, 654, 657, 658, 660, 661, 667; *ə* — 10, 23, 28—30, 42, 47, 50, 70, 78, 80, 81, 91, 94, 98, 100, 101, 105, 144, 154, 158, 161, 163, 164, 175, 178, 181—183, 185, 188—190, 193—195, 200, 206—210, 213, 217, 220, 223, 224, 227—229, 231, 234—236, 240, 242, 243, 245, 246, 249—251, 254, 256, 259, 262, 263, 265, 268, 270, 273, 282, 284—289, 292, 293, 298, 300—302, 305—307, 311, 313, 314, 318, 321—324, 326, 328—332, 335, 344—348, 350, 353—355, 357, 358, 360—363, 365, 367, 370, 372, 373, 376, 377, 380, 384, 387, 389, 393, 396, 402, 403, 405, 412, 413, 424, 426, 434, 437, 440, 443, 445, 447, 458, 461, 462, 464, 466—470, 472—480, 483, 484, 487, 495, 497, 498, 500—502, 504—506, 512, 513, 515, 516, 518, 519, 521, 525—528, 530—532, 534, 535, 537, 540, 544—547, 549—552, 554, 556, 558, 559, 561—563, 565, 567, 568, 570, 574, 576—582, 657, 661; *еⁱ* (*теⁱпер*) — 514, 663;

червоним контурним колом картографується ще — *û* — 21, 24, 25, 32, 45, 124; *иⁱ* — 119; *ˈіᵘ* — 514; *ɪ* — 584;

червоним наполовину зафарбованим колом зображено *і* тільки після губних у нас. пп.: 5, 7, 8, 39, 108, 118;

чорним колом картографується ще: *еᵃ* — 40, 607, 613, 615; *аᵉ* — 584, а також, умовно *а* — 9, 40;

на незаштрихованій площині відзначено: *еᵘ* — 34, 41, 46, 48, 54, 57, 66, 147, 153, 179, 201, 203, 212, 226—229, 295, 320, 334, 371, 377, 383, 386, 388, 391, 394, 397, 399, 499, 564, 571, 618—620, 630, 631, 634, 635, 640, 646, 652, 663; *иᵉ* — 55, 268, 290, 321, 471, 493, 520, 569, 603, 617, 654, 658; *ə* — 16, 28—30, 35, 42, 73, 78, 80, 83, 84, 95, 100, 109, 110, 113, 114, 133, 137, 154, 161, 175, 178, 181—183, 185, 187—190, 192, 193, 195, 200, 206, 207, 209, 210, 213, 217, 220, 221, 223, 224, 236, 240, 242, 247, 250, 253—256, 259, 265, 267, 272, 273, 275, 276, 285, 287, 289, 292, 293, 298, 301, 303, 305, 307, 313, 318, 321—323, 326, 328—331, 336, 345, 346, 348, 349, 353—355, 358, 360—362, 367, 368, 370, 372, 373, 377, 387, 389, 395, 401, 402, 405, 411, 420—422, 434, 435, 437, 440, 442, 447, 450, 462, 468, 469, 472, 473, 479, 480, 497, 498, 501, 502, 504—506, 508, 512, 513, 516, 521, 527, 531, 532, 534, 535, 537, 539, 540, 545, 547, 551, 552, 561—563, 567, 568, 570, 574, 576—579;

червоним штрихуванням згори вліво картографується ще: *ê* — 128; *иⁱ* — 115, 130; *û* — 32; *ɪ* — 47, 557;

чорним штрихуванням передається ще: *еᵊ* — 40, та, умовно, *а* — 10;

відсутній запис слова *щербатий* у нас. пп.: 105, 139, 146, 196, 222, 231, 244, 246, 251, 260, 263, 270, 324, 332, 410, 416, 418, 429, 451, 454, 455, 459, 460, 485, 489, 522, 525, 534, 546, 609, 612, 614, 665, 674, 680, 681, 685.

3. В ареалі постійного парокситонічного наголосу поставлено знак за записом слів *зелений, щербатий*.

4. Не картографуються: вияви *е* перед складом з *и* (результатом вокальної акомодації) — *тіˈпир', тəˈпир', тîˈпир', тиˈпир'* — 404, 407—409, 411, 415, 417—420, 422, 425—431, 435, 438, 441, 444—461, 585, 588; випадки, де позиція *е* не відповідає умовам карти — *шчерˈбиӣ, шчəрˈбиӣ* — 427, 431, 443, 444, 451, 456, 481, 585, 586, 588; *шˈчербиӣ* — 270, 404, 406, 407, 415, 423, 426, 454, 455, 459, 460, 485, 486; *тиnр'* — 414; *з'еˈл'они(ɪ)* — 34, 41, 46, 54—56, 58, 61, 62, 65, 66, 69, 72, 124, 145—149, 153, 201, 202, 212, 226, 244, 260, 290, 294, 295, 371, 374, 383, 386, 397, 431, 471, 564, 571, 583, 632, 644, 646, 654—660; м'якість приголосних перед *е* (<*е) — див. карту № 87.

5. Відповідні ареали див. ДАБМ, карта № 5; AJDŁ, z. 2, карта № 64.

КОМЕНТАР № 33

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 373: «...печу ... чи ...пəˈчу..., чи ... пичу..?», а також № 351 (*леˈчу*, тремˈ*чу*), № 364 (неˈс*ім*), № 388 б) (до земˈ*лі*, із стерˈ*ні*).

2. Визначені на карті ареали — умовні з огляду на відсутність суцільних магнітофонних записів досліджуваних говорів.

3. Червоним колом картографуються: *еᵘ* — 22, 26, 36, 41, 43, 44, 46, 48, 54—59, 62, 66, 67, 72, 77, 105, 125, 129, 146, 147, 152, 153, 162, 201, 203, 212, 226, 231, 244, 257, 267, 271, 290, 294—296, 299, 310, 314, 320, 325, 327, 334, 340, 341, 359, 363, 369, 371, 372, 378, 383, 386, 388, 391, 394, 397, 399, 431, 434, 436, 439, 462, 463, 471, 475, 483, 499, 510, 514, 520, 528, 542, 555, 564, 566, 569, 571, 582—584, 609, 613—615, 618, 620, 631, 632, 635, 644—646, 663, 687; *иᵉ* — 19, 47, 49, 55, 134, 150, 166, 212, 215, 219, 231, 290, 317, 394, 397, 462, 463, 471, 475, 483, 499, 573, 604, 605, 608, 609, 611, 612, 617, 619, 641, 654, 657, 660, 661; *ə* — інші нас. пп.

Незаштрихована площина включає: *еᵘ* — 34, 41, 46, 54, 66, 129, 146, 153, 179, 201, 226, 263, 294, 316, 334, 359, 371, 383, 386, 388, 397, 399, 431, 471, 564, 571, 618, 624, 625, 631, 632, 635, 641, 644, 646, 683; *ê* — 47; *иᵉ* — 55, 61, 149, 152, 260, 267, 290, 296, 310, 327, 462, 475, 483, 499, 569, 654, 657, 658, 661; *ə* — 9, 11, 16, 28, 30, 80, 81, 83, 84, 100, 105, 109—114, 123, 127, 133, 137, 144, 154, 156, 161, 164, 175, 178, 217, 218, 220, 221, 223, 224, 228, 229, 235, 236, 238, 241—243, 245—247, 249, 250, 253—256, 259, 262, 263, 265, 266, 268, 271—273, 275, 276, 281, 285, 286, 289, 292, 293, 297, 298, 300, 303, 305—308, 311, 313, 314, 318, 323, 326, 328—331, 333, 335, 336, 344—346, 353—355, 357, 358, 360—362, 365, 367, 370, 372, 373, 376, 377, 380, 384, 387, 393, 401—403, 406, 410, 415, 417, 420, 427, 428, 435—437, 439, 442, 443, 445, 464, 468—473, 475—477, 479, 480, 483, 487, 497, 498, 500—502, 504—508, 521, 522, 526, 527, 529—532, 534, 535, 537, 539, 540, 545, 552, 561—563, 567, 568, 570, 573, 574, 576, 579, 581, 582, 584, 610, 613—615, 629;

червоним контурним колом картографується ще: *иⁱ* — 32, 117, 119, 447, 608; *û* — 21, 422;

червоним переривчастим штрихуванням зображено також: *иⁱ* — 115, 117, 119, 121; *û* — 24, 405, 422, 423, 509, 546, 551, 609;

чорним колом передано ще: *еᵊ* — 39, 40, 514; *а* — 10, 40, 74;

чорним штрихуванням ще: *а* — 10.

4. Не картографуються: *пучˈу* — 616; випадки, де позиція *е* не відповідає умовам карти (парокситонічний наголос — див. карту № 134; вставні голосні — тримиˈчу, *дреᵘмиˈт'у, дримûˈт'у*, тремаˈчу — 9, 10, 14, 26, 29, 31, 35, 36, 44, 45, 52, 53, 59, 66, 67, 111, 150, 642; стириˈн'і, стəрəˈн'і — 21, 26, 29, 44, 52, 53); м'якість приголосних перед *е*: *л' — л'еˈчу* — 69, 70, 74, 78, 82, 85, 88, 92, 98, 442, 488, 622, 631, 643, 647—650, 652—656, 659, 660, 677; *л' — л'еˈчу* — 102, 103, 443, 623, 625; *до земˈл'е (земˈл'ie)* — 88, 95, 98, 483, 622, 643, 651—653; лексичні та словотворчі відповідники лексеми *стерня* — див. карту № 319, лексеми *тремˈчу*: *дриˈжу* — 4, 16, 17, 28, 30, 34, 41, 46, 61, 69, 71, 79, 119, 183, 270, 436, 439, 441, 443, 465, 467, 469, 477, 483, 485, 487, 490, 491, 509, 514, 524, 582, 587, 614, 615, 620, 622—624, 633, 637, 645, 647, 649, 653, 656, 658, 659; *дригоˈн'у* — 605; *дримкоˈт'у, дремкоˈт'у* — 65, 68; *тримкоˈт'у* — 48; *л'екоˈчу* — 39, 623, 627, 629; *труˈс'ус'а, тр'аˈсус'а* — 37, 51, 74, 148, 260, 273, 283, 284, 286—288, 294, 306, 322, 324, 326, 330, 338, 362, 399, 418, 423—425, 428—430, 444, 449, 451, 455, 460, 475, 483, 492, 494, 507, 510, 520, 537, 546, 547, 550, 554—558, 569, 573, 577, 585, 603, 605—610, 666, 670; територіальна специфіка дієвідмінювання слів: *печу, лечу, тремчу, несім* — див. відповідні морфологічні карти.

5. Відповідні ареали див. ДАБМ, карта № 5.

КОМЕНТАР № 34

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 222: «...Переˈкинув ˈ*воза* чи переˈкинув *віз*?». З уваги на те, що картографується матеріал відповідей на питання з синтаксису, у фонетичному записі можливі окремі неточності.

2. Червоним колом об'єднано: *пеᵘреᵘ-* — 147, 153, 166, 201, 203, 226, 251, 295, 296, 317, 320, 321, 369, 374, 375, 378, 383, 386, 394, 397, 399, 439, 463, 471, 483, 520, 542, 566, 569, 571, 615; *пеᵘрə-* — 584; *пêрê-* — 654; *пиᵉриᵉ-* — 134, 150, 215, 237, 290, 327, 398, 475; *пəрə-* — інші нас. пп.

3. Червоним справа зафарбованим колом позначено: *киᵉри-* — 482, 509, 603, 607, 609; *пəри-* — 137, 181, 183, 277, 301, 304, 305, 313, 326, 402;

червоним перекресленим колом — *пиˈри-* — 119; *пûрû-* — 45, 76; *пир'і* — 12, 53; *п'іри-* — 39, *пəрі-* — 330.

4. Зеленим справа зафарбованим колом картографується також: *пəре-* — 171, 240; *пеᵘре-* — 246;

зеленим зліва зафарбованим колом — *перə-* — 23, 117, 120, 130, 194, 293, 316, 362, 429, 468, 472, 480, 500, 508, 558, 559; *переᵘ-* — 257, 271, 378, 390, 557.

5. Чорним штрихуванням згори вліво об'єднано: *пир-* — 233, 234, 252, 322; *пиᵉр-* — 231, 462, 499; *пеᵘр-* — 250; *пəр-* — 256, 259, 287, 289, 336, 496, 501, 506, 521, 527, 551; *пер-* — 274, 404; *пар-* — 662;

чорним штрихуванням згори вправо передано форму *преверˈнуӯ* та в нас. п. 686 — *превˈрацел*.

6. Не картографуються: семантично близькі лексеми — *оберˈнув* — 88, 103, 648; *зверˈнуӯ* (*зв∂рˈнув*) — 249, 411, 417, 427, 431, 442, 460, 672, 680; *ˈвивалів* — 656, 659; *ˈвивернуӯ* — 125, 185; *переˈверх* — 485; *пеˈрещув* — 666; *превˈрацел, преˈруцел* — 686.

7. У відповідях на питання Програми № 183 засвідчено форму *терˈбити* — 256, 289, 295, 322, 330.

8. Відповідні ареали див. ДАБМ, карти № 10, 11; AJDŁ, z. 3, карти № 101, 144; z. 8, карта № 384.

КОМЕНТАР № 35

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 368: «...Явдоха чи ...Євдоха?»

2. Червоним колом умовно картографується: *йаўˈген'а* — 643;

червоним трикутником передано також: *гавˈд'ушка* — 64;

зеленим зафарбованим колом умовно — ˈ*йеўда* — 69;

зеленим контурним колом *йəўˈдоха* — 435, 438, 469, 484, 557;

зеленим знизу зафарбованим колом — *іўˈдоха* — 667;

чорним зафарбованим колом — ˈ*йовда* — 60, 661;

чорним зафарбованим трикутником умовно — ˈ*овʒ'а* — 649; *уўˈдос'ка* — 46; *оᵘўˈдос'а* — 41; *оˈдôт'а* — 585;

чорним перекресленим трикутником — *вˈдоха, вˈдос'ка* — 48, 76; *ўдоˈкійа* — 92; *вуˈдос'а, вуˈдос'ка* — 134; ˈ*віўд'а* — 161, 164.

3. У записах є ремарки: «старше і середнє покоління — *і*, середнє і молодше покоління — *е*» — 18; «стара — *авˈд'ушка*, молода — ˈ*овдʒ'а*» — 649; «старша — ˈ*вʊовд'а*, молода — *йевˈдос'а*» — 656; «*pejor*. — *йаwˈдоха*, *dem*.— *йаwˈдос'а*» — 657.

4. Не розрізняються на карті: відсутність *ў, в, w* — *йадоˈкійа* — 511; *йеᵘˈдос'ка* — 19; *оˈдос'а* — 82, 653; *оˈд'ушка* — 77, 78, 80, 104; *оˈдот'йа* — 443; *одоˈк'ійа* — 508, 509, 514, 518, 521, 584; *йуˈдоха* — 327, 383; суфікси *-ок-* — *йаўˈдока* — 29, 78, 91, 327, 383, 640—542; *-ос'-* — *йаўˈдос'а* — 9, 10—12, 35, 36, 41, 88, 616—620, 623—633, 635—639; *-от-* — *аўˈдота* — 68; *-от'-* — *оˈдот'а* — 585; *-ол'-* — *йаўˈдол'а, овˈдол'а* — 621, 652, 653; *-ошк-* — *йіўˈдошка* — 14—17, 23, 27, 32, 42, 52, 77, 489; *-ос'к-* — *йіўˈдос'ка* — 43—49, 53; *-ушк-* — *оˈд'ушка* — 69, 78, 649, 651; *овˈд'ушка* — 69, 78, 649, 651; *-ух-* — *овˈд'уха* — 91.

5. Не картографуються: структури — [доˈк'ійа], [дуˈк'ійа], [дωˈкійа] — 564, 578, 579, 606—608, 611; [доˈдоха] — 79; [ˈйеўка] — 232, 236, 247, 255, 256, 267, 273, 280, 282; [ˈв'іўд'а] — 161, 164.

КОМЕНТАР № 36

1. Карту складено за відповідями на частину питань Програми № 420: «...озеро..чи возеро..?», а також № 318 (ˈматери*ні*).

2. Червоним колом картографуються звуки, що позначені як: *ə* — 1, 16, 23, 26, 30—32, 42, 44, 45, 77, 81, 83, 93, 105, 109, 111—113, 116, 120, 122, 124, 126, 127, 130, 133, 135—143, 156, 158, 159, 163—165, 167, 170, 172, 175, 178, 181, 185, 187, 189, 195, 199—201, 208, 213, 217, 218, 221, 224, 227—229, 240—243, 245, 247, 249—251, 253—255, 259, 263, 265, 266, 273, 275, 277, 279—281, 285, 288, 290, 292—294, 298, 300—303, 305—307, 309, 311—313, 318, 323, 324, 326, 328, 330—332, 336, 337, 341, 344—346, 348, 349, 355, 360—363, 368, 372, 384, 402, 411, 415, 423, 426, 436, 438—440, 462—465, 469—472, 474—476, 478—480, 483, 484, 498—505, 512, 513, 515—519, 521, 524, 527—530, 532, 534, 535, 538, 540, 542, 544—547, 549, 551, 552, 557, 558, 561, 567, 568, 576—579, 582; *иᵉ* — 55, 147, 152, 267, 327, 334, 611, 657, 660; *е* — 654, 658; *еᵘ* — інші нас. пп.;

червоним наполовину зафарбованим колом картографується також: *иⁱ* — 115, 119;

зеленим колом передано також *а* — ˈ*озаро* — 10;

зеленим штрихуванням картографуються також структури: ˈ*матерени* — 680, 681; ˈ*матеріни* — 682, 684;

незаштрихована площина виявляє ареал *еᵘ...иᵉ* — ˈ*матеᵘриᵉні*, ˈ*мати'рині*, що позначено у записах як: *ə* — 12, 30, 47, 53, 84, 109, 110, 116, 117, 120, 121, 123, 125, 132, 141, 144, 156, 158, 165, 167, 170, 172, 173, 175, 178, 181, 189, 193, 195—197, 200, 207, 210, 213, 217, 218, 221, 227—229, 236, 240, 268, 273, 278, 280, 281, 297, 311—

314, 344—346, 354, 355, 360, 366, 372, 373, 377, 380, 401, 411—413, 419, 420, 422, 426, 434, 444, 523, 529, 531, 540, 563, 570, 576; $и^{е}$ — 147, 483, 628, 636, 657; $е^{и}$ — інші нас. пп.;

ареал *и* — *ˈматирин'і* — 1—7, 9, 10, 13—16, 18, 19, 21, 22, 27, 29, 32, 33, 35, 38, 39, 41, 43, 44, 46, 49, 50, 53, 55, 62, 67, 108, 118, 124, 127, 128, 134, 148, 149, 152, 159, 163, 169, 171, 176, 191, 198, 199, 208, 214, 215, 238, 239, 269, 304, 310, 331, 343, 351, 359, 364, 367, 368, 375, 379, 381, 384, 399, 418, 436, 450, 455, 461, 464, 467, 473, 533, 637;

чорним штрихуванням картографується ще: *ˈматърина* — 644.

3. Не картографуються: вияви наголошеного *е* — *оˈзеро* — 8, 304, 461, 482, 664—666, 669, 672, 673, 676, 683, 685; відповідники *о* на початку слова — *ˈйазеро* — 670; *ˈйезеро* — 671; протетичні приголосні — *ˈгозеро, ˈвозеро* — див. карту № 124; *з", з'* — перед *е, і* — *ˈоз'еро, ˈоз'іро* — 87, 88, 90, 95, 244, 621—624, 626, 628, 642 650—654, 664; *ӡ* — *ˈоӡəро* — 582, 584; наголос — *озеˈро* — 6, 47; нейтралізація опозиції /о/ ~ /у/ у флексії — *ˈвозеру* — 128, 244; відсутність *и* після *р* — *ˈматəрн'і* — 12, 29, 33, 47, 91, 94, 98, 99, 154; *т'* перед *е* — *ˈмат'ерини* — 87, 88, 648, 651; $т^{ч}$*'...ц'* — *ˈмат*^{ч}*'ерінийе...* — 86, 88, 651, 653, 686; *т:* — *ˈмат:ер'ін'і...* — див. карту № 222; наголос — *матеˈрини* — 670, 673, 678; інші словотворчі варіанти — *матеˈринс'кі* — 616, 621; *мац'еˈрово* — 686; ареал лексеми *ˈмамин'і* — див. карту № 222.

КОМЕНТАР № 37

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 373: «...з П*е*тром... чи...з П*ə*тром,.. чи... з П*и*тром?» та питань № 328, 453 (сеˈло), № 315 (баˈгат*е* сеˈло, ˈдовг*е* ˈполе), № 331 (ˈполе), № 379 (сук*о*нце), № 231 (*ˈсебе*), № 322 (піˈде), № 277 в) (*скоˈріше*). Використано магнітофонні записи та власні спостереження для нас. пп. 109—111, 113, 128, 139, 230, 245, 253, 284 (див. Говори української мови К., 1977).

2. Картографується фонемна опозиція /и/ ~ /е/ в ненаголошених кінцевих відкритих складах та перед складом з наголошеним *о*. На окремих картах зображено: вияви *е* перед складом з наголошеними *е, а* (№ 32); вияви *е* перед складом з наголошеними *і, у* (№ 33); вияви *е* в префіксі *пере-* (№ 34); відповідники ненаголошеного *е* після *й* на початку слова (№ 35); вияви *е* в післянаголошеному відкритому складі (№ 36).

3. Площиною, зафарбованою темно-червоним кольором, позначено збереження опозиції /и/ ~ /е/, що реалізується як [е];

суцільною світло-червоною площиною позначено руйнування опозиції /и/ ~ /е/, яке реалізується в звукових межах [$е^{и}$...$и^{е}$];

світло-червоною площиною з горизонтальним штрихуванням — руйнування опозиції /и/ ~ /е/, яке реалізується у звукових межах [$е^{и}$...и], причому *и* виявлено в окремих словах, особливо після губних приголосних: *питˈром* — 21, 25, 34, 41, 42, 48, 51, 61, 62, 65, 77, 97, 121, 122, 156, 159, 202, 216, 225, 257, 288, 294, 302, 319, 320, 325, 337, 338, 340, 341, 357, 366, 368, 369, 390, 391, 400, 474, 494, 495, 520, 541, 542, 560, 565, 573, 632; *ˈсеби* — 188, 278, 279, 300, 348, 372, 381, 384, 523, 532, 534, 538, 539, 541 та, спорадично, після інших приголосних, напр.: *сиˈло* — 211, 260, 281, 319, 491, 520; *боˈгати* — 1, 289, 493 та ін.

4. Розцінюються як вияви фонеми /и/ звуки, що позначені: $и^{і}$ — *пи'тˈром* — 115, 117, 119; *си*^{і}*ˈло* — 30; *ŷ* — *сŷˈло* — 39, 124; *чəмскоˈр'ішŷ* — 518; *î* — *пîтˈром* — 28; *сîˈло* — 46, 47, 124.

Звук *і* на місці *е* виявлено в записах непослідовно: *і* — *п'ітˈром* — 7, 8, 10, 12, 27, 32, 33, 37, 39, 44, 45, 47, 53, 108, 118, 124, 128, 144, 150, 662; *с'іˈло* — 241, 255, 662; *ˈпол'і* — 241; *ˈборш'і* — 559; *скоˈрішч'і* — 605, однак спеціальні синхронні дослідження південно-західних говорів української мови з погляду фонології дозволяють стверджувати наявність *і* також у надсянському говорі (див., напр., Залеський А. М. Вокалізм південно-західних говорів української мови.— К., 1973, с. 45—46).

5. Відзначено: *а* — *саˈло, патˈром, ˈпола* — 10; *саˈло* — 40.

6. Не картографуються: вияви та відповідники *е* в прикметникових формах типу ˈдоўг*ейе*, баˈгат*ойе*... — див. карту № 217; вияви *е* в структурах *село, петром* в ареалі постійної парокситонези та в структурі *себе* — див. карту № 134; граматичні форми слів та синонімічні лексеми, у яких не можна простежити картографованих фактів: *ваˈлал* 'село' — 676—681, 683, 684, 686; *петˈрук* 'Петро' — 623; *соˈбойу* (замість *ˈсебе*) — 5, 7, 9, 12, 16, 20, 24, 30, 62, 64, 65, 71, 86, 87, 92—94, 104, 113, 115, 121, 122, 124, 137, 148, 158, 165, 166, 170, 171, 176, 179, 182, 185, 187, 189, 191, 213, 216, 229, 246, 257, 310, 330, 342, 350, 351, 354, 367, 368, 388, 392, 404, 429, 432, 433, 454, 455, 458, 487, 498, 499, 518, 527, 549, 550, 559—561, 566, 572—574, 578.

7. Відповідні ареали див. ДАБМ, карта № 5.

КОМЕНТАР № 38

1. Карту складено за відповідями на частину питань Програми № 404: «...Ш*о*стий чи ш*у*стий, чи ш*уо*стий?», № 304: «...вечоˈр*и* (вечоˈр*і*) ... чи... вечоˈр*а*...?», № 377: «Ч*о*рніти, веч*о*ріти... чи ч*е*рніти, веч*е*ріти..?»

2. В основі карти — відповідники *е* після шиплячих перед твердими приголосними (чи перед складами з давніми голосними заднього ряду).

3. Червоним колом картографується ще: $о^{у}$ — *ˈшо*^{у}*стий* — 650; *уо* — *уоостий* — 85, 176;

відповідними засобами чорного кольору картографується: *а* — *вечаˈры* — 673, 683, 686; *чарˈн'іти* — 4, 6, 9, 88, 686; *вечаˈріти* — 609, 682;

чорним колом передано також написання: *и* — *ˈшисте*^{чі} — 603; *ˈшистий* — 162, 611; $и^{е}$ — *ˈши*^{е}*стий* — 654.

4. На території, не позначеній штрихуванням, усюди виступає *о* (*вечори*); на території, не охопленій чорною суцільною ізоглосою — *о* (*вечоріти*); на території, не охопленій чорною пунктирною ізоглосою — *о* (*чорніти*). Не відзначено *вечоріти* в нас. пп.: 113, 139, 145, 146, 196, 205, 275, 276, 305, 337, 362, 392, 425, 454, 495, 522, 525, 554—556, 655, 657, 658, 660, 661, 667—669, 671, 674, 675, 679, 681, 683, 685, 686; *вечори* — 19, 22, 31, 49, 54, 55, 57, 81, 105, 111, 115, 136, 145, 146, 148, 204, 218, 221, 222, 234, 237, 248, 250, 280, 315, 325, 360, 392, 401, 410, 419, 519, 525, 540, 563, 577, 671, 672а, 674, 675, 681, 684; *чорніти* — 22, 31, 50, 54, 57, 105, 244, 495, 539, 658, 667, 675, 686.

5. Не враховуються при картографуванні: вияви *о* — *вечуˈр'іти.., вечо*^{у}*ˈр'і.., чôрˈн'іти...* — пор. карту № 58; вияви *е* перед складом з наголошеним *і* — пор. карту № 33.

6. Відповідні ареали див. ASJ, t. 1, розділ 7, карти № 7, 8.

КОМЕНТАР № 39

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 374: «...перст*е*нь, хлоп*е*ць чи... перст*ə*нь, хлоп*ə*ць, чи... перст*и*нь, хлоп*и*ць?» та питання № 232 (*ˈтиждень*).

2. Червоним колом картографуються звуки, позначені як: *ə* — 23, 28, 29, 78, 81, 94, 96, 99—101, 109—111, 113, 114, 127, 133, 154, 161, 171, 175, 178, 182, 183, 185, 192, 194, 195, 197, 200, 206, 208, 209, 213, 223, 224, 227—229, 247, 249, 253, 255, 259, 268, 275, 276, 285, 288, 292, 293, 297, 298, 300, 303, 307, 313, 314, 318, 329, 331, 344—347, 350, 353—355, 357, 358, 362, 367, 368, 372, 373, 376, 377, 380, 389, 391, 395, 401, 402, 416, 434—437, 439, 440, 443, 468, 469, 472, 473, 476—479, 495, 497, 498, 501, 504—506, 510, 513, 515, 517—519, 521, 527, 531, 534, 535, 539, 550, 561, 567, 568, 570, 576, 577, 580; $и^{е}$ — 54, 56, 58, 125, 148, 152, 203, 290, 499, 658; $е^{и}$ — 52, 53, 57, 153, 201, 212, 226, 294, 362, 374, 383, 386, 391, 399, 463, 564, в тому числі $е^{и}$ у *ˈперсе*$_{и}$*н'* — 57, 362; *ê* — *ˈперстêн'* — 11, 256, 265;

червоним контурним колом передається: $и^{і}$ — *ˈперсти*^{і}*н'* — 30, 44, 119, 130; $і^{и}$ — *ˈперсті*^{и}*н'* — 295, 514; *ŷ* — *ˈперстŷн'* — 32, 422; *î* — *ˈперстîн'* — 40, 47, 112, 231, 409;

чорним колом картографується: *перст'н'* — 420;

зеленим горизонтальним штрихуванням передається ще: *е* — *ˈтиден'* — 1, 3, 4, 17, 122, 151, 623, 658—661; *ˈтыжен'* — 412; *ˈтижд'ен'* — 87, 88, 90; *ê* — *ˈтиждêн'* — 484;

чорним штрихуванням згори вправо картографується: $и^{і}$ — *хˈлопи*^{і}*ц* — 26, 115, 117—119; *ŷ* — *хˈлопŷц'* — 32; *î* — *хˈлопîц* — 301, 405, 409; *и* — *хˈлоп'иц* — 488;

чорним вертикальним штрихуванням передається ще: *ŷ* — *ˈтиждŷн'* — 23, 38, 231, 426; *î* — *ˈтиждîн'* — 12, 53, 133, 137, 245, 411; $и^{і}$ — *ˈти*^{е}*жди*^{і}*н'* — 582; *ˈтижди*^{і}*н* — 119; $і^{и}$ — *ˈтиждi*^{и}*н'* — 426.

3. На площині, не охопленій діагональним штрихуванням, відзначено: *ə* — *хˈлопəц*$^{(')}$ — 23, 25, 28, 30, 47, 78, 80, 94, 96, 99—101, 105, 109—111, 113, 123, 126, 127, 129, 130, 132, 133, 139, 154, 156, 161, 165, 167, 171, 175, 178, 182, 183, 188—190, 192—196, 200, 206, 208—210, 213, 224, 227—229, 233, 235, 236, 238, 242, 243, 245, 247, 253—255, 263, 265, 268, 270, 272, 273, 284—287, 289, 298, 300, 303, 305, 307, 308, 311, 314, 321, 323, 326, 328—332, 336, 344—348, 354, 355, 357, 358, 360, 362, 367, 370, 372, 373, 376, 377, 380, 389, 395, 396, 401, 402, 406, 408, 412, 434, 437, 443, 445, 462, 464, 468—470, 472, 473, 477—480, 492, 494, 497, 498, 500—502, 504—506, 512, 513, 515, 516, 518, 519, 521—523, 527, 530—532, 534, 535, 537, 544, 546—552, 557, 558, 561—563, 567, 570, 574, 576, 577, 579, 580, 582, 584; *ê* — *хˈлопêц* — 643; $е_{и}$ — *хˈлопе*^{и}*ц*$^{(')}$ — 22, 34, 41, 54, 67, 121, 125, 129, 145—149, 153, 201, 212, 226, 294, 295, 317, 320, 371, 374, 383, 386, 394, 397, 399, 564, 569, 571, 613—615, 618, 631, 635, 642, 652; $и^{е}$ — *хˈлопи*^{е}*ц*$^{(')}$ — 148, 149, 152, 203, 290, 391, 608, 609, 611—613, 654, 658; *ӱ* — *хˈлôпӱц'* — 442; $е^{а}$ — *хˈлопе*^{а}*ц*$^{(')}$ — 40, 514; *а* — *хлˈопац* — 9; *хлопц'* — 150;

На площині, не охопленій вертикальним і горизонтальним штрихуванням, відзначено: *ə* — *ˈтиждəн'* — 16, 28, 32, 110—113, 115, 117, 121, 123, 125, 137, 141—147, 156, 163, 173, 178, 193—197, 199, 200, 207, 208, 213, 224, 228, 229, 235, 240, 242, 243, 247, 255, 262, 265, 268, 275, 277, 279, 280, 285, 287, 288, 292, 294, 298, 302, 303, 307, 308, 312, 313, 323, 328, 329, 331, 332, 336—338, 344—346, 350, 353, 357, 360, 362, 365, 367, 368, 372, 373, 377, 380, 387, 393, 398, 399, 401, 402, 405—407, 417, 421, 435, 437, 438, 442, 443, 445, 464—468, 471, 475, 477—479, 483, 486, 492, 497—505, 513, 515, 516, 518, 519, 521—527, 529—531, 533—535, 537—540, 544, 546, 548, 560—562, 565, 567, 568, 570, 574, 575, 577—579, 584; *ˈтидəн'* — 116; $е^{и}$ — *ˈтижде*^{и}*н'* — 147—149, 162, 166, 190, 201, 203, 246, 250, 263, 267, 294, 295, 317, 340, 341, 386, 398, 399, 430, 439, 463, 542, 564, 569, 571, 605, 612, 613, 615, 619, 621, 630, 663; $и^{е}$ — *тижди*^{е}*н'* — 134, 148, 150, 237, 290, 327, 334, 391, 462, 475, 482, 483, 499, 603, 604, 608, 611; *а* — *ˈтиждан'* — 10, 528; *и* — *ˈтыжджин'* — 448, 452, 456, 458, 459.

4. У записі є ремарка: «рідко» — *ˈперстəн'* — 10.

5. Не картографуються: *к'* < *т'* — *ˈперск'ін'* — 475, 488, 572; *ц'* < *т'* — *ˈперсц'ін'* — 10, 11, 14, 19, 26, 34—38, 42, 43, 66, 85, 219, 232, 235, 237, 258, 264, 266, 272—274, 306, 436, 463—465, 631, 639, 649, 650, 652, 653, 664, 665, 668, 686; *при* — *пˈрист'ін'* (*пˈристен', пˈрис'ц'ін*) — 12, 14, 19, 26, 37, 39, 43, 52, 61, 66, 67; *прис'т'унок* — 225; *пири* — *пирисˈтен'* — 59; *пˈре* — *пˈрес'ц'ін'* — 35, 631; *ˈпрə* — *пˈрəстîн'* — 47; $пре^{и}$ — *пре*^{и}*сˈтин'* — 48; *н* — *ˈперстін* — 252, 359, 655, 666, 672, 677; *ц* — *хˈлопец* — див. карту № 74; *ш* < < $с^{(')}$ — *ˈперишт'ін'* (*ˈперишчін*) — 669, 672, 685; вияви асимілятивно-дисимілятивних процесів: *ж:* — *ˈтиж:ін* — 404; *ж, ж'* — *ˈтижен', ˈтеж'ін'* — 412, 569; *ж'ӡ'* — *тыж'ӡ'ін* — 412; *жӡ* — *ˈтыжӡин'* — 448, 456, 458, 459; *шч* — *ˈперишчін* — 672; *ш'ц*$^{с'}$ — *ˈперш'ц*$^{с'}$*ін* — 685; *сц* — *ˈперсцен'* — 266, 686; словотворчі варіанти слова *перстень* — *ˈперсник* (*ˈперснîк*) — 13, 15, 16, 18, 64, 82; *наперстен'* — 103, 588; наперсник — 80; *перс'ˈт'онок* — (*персˈц'онок*) — 617, 621, 626, 640, 655, 657; *перс'ˈц'унок* — 219, 225; *пирс'ˈт'оник* — 628; *пе*^{и}*рсˈте*^{и}*йок* — 646; слова *хлопець* — *хлопˈчиско* — 416, 672, 675, 678, 679, 682; *хлопˈчишче* — 431, 440, 444, 451, 455; інші лексеми: 'перстень' — *жуˈковина* — 430, 431, 442, 451, 456, 458, 619, 625, 628, 630; *жиˈковіна* — 623; *жôўˈковина* — 444, 449; *обˈручка* (*ωбˈручка, убˈручка*) — 166, 215, 246, 341, 374, 461, 490, 537, 546, 549, 557, 562, 573, 574, 579, 585, 588, 606, 608, 610, 612; *ˈўобрічка* — 667; *вобˈручка* — 359, 360, 532, 555, 604, 609; *гобˈручка* — 127, 173, 348; *виˈр'ічка* — 554; *бˈручка* — 98; *убруˈчок* — 162; *кабˈлучка* — 107; *проˈковіц* — 616; *про*^{у}*ˈкове*^{и}*ц* — 620, 632; *проˈкувец* — 633; *праˈковец'* — 656; *кроˈповиц* — 643; *ωен'ˈйа* — 90; *кол'ˈцо* — 27, 158, 187, 314, 614, 620, 645, 654; 'хлопчик' — *лиˈґ'інчик* — 588; 'тиждень' — *неˈд'іл'а* — 43, 59, 71, 83, 94, 98, 99, 179, 237, 377, 394, 546, 549, 579, 649; наголос — *персˈтен'* — 9—11, 13, 14, 19, 26, 34—37, 39, 41, 42, 45—48, 51, 52, 59—62, 66, 67, 69, 211, 636—639, 645.

6. Відповідні ареали див. ЛАЗО, ч. 1, карти № 37, 60; ДАБМ, карта № 16; AJPP, карта № 402; MAGP, t. 7, карта № 319.

КОМЕНТАР № 40

1. Карту складено за відповідями на частину питань Програми № 386: «...в*і*тер ... чи... в*іе*тер..?» та № 434 (*Д*митро, *д*ятел). Для порівняння використано матеріал відповідей на частину питань: № 69, (*ˈбусел*), № 70, (*ˈдятел*), № 142 (*сˈвердел*).

2. Поряд картографуються звуки вставні та випадні (на місці колишнього ь), які, хоч і є генетично різними, але збігаються в сучасних виявах і мають спільні ареали.

3. Чорним колом передано також: ω — 620; *у* — 97; форму *ˈв'ітор* — 666, 667, 669, 672, 676, 678, 682—684, 686;

чорним штрихуванням згори вліво — *у* — 1.

У говірках на території, не позначеній таким штрихуванням, виступає структура *Дˈмити^{е}р* (*Гˈмәтер, Гˈмитир, ˈМитир, Дˈмитәр, Гˈмитәр*) — 28, 30, 33, 109, 110, 113, 115—117, 120, 122—124, 126, 128, 133—137, 140, 143, 145, 147, 150, 166, 242, 250, 251, 256, 258, 261, 275, 276, 286, 287, 307, 363, 421, 425, 427, 429, 430, 432, 433, 436—439, 441—445, 447—453, 456, 457, 459, 461, 464—467, 469—472, 478, 479, 481, 487, 491, 528, 585; у говірках на решті цієї території — форми з відсутнім вставним звуком (*Дˈмитˈро, ˈМитро, ˈМітро, Митˈрук, Мітˈрук, Дˈмитрій, Дмітр, З'м'ітˈро, Ду'митро, Дуˈн'ітро*); немає запису лексеми *Дмитер* — 71, 105, 283, 309, 362, 376, 399, 411, 440, 454, 525, 557, 633, 661, 669—671, 672а—674, 679—682;

чорним штрихуванням згори вправо передано також: *у* — 1, 76, 660; *у$_{о}$, о* — 76; *у˒* — 84; *уо* — 82.

У говірках на території, не позначеній таким штрихуванням, виступає структура *д'ател, д'атил*... та інші синонімічні лексеми — див. карту № 337.

4. У записі є ремарка: «старше покоління — *вітр*, середнє покоління — *ˈв'ітир*» — 159.

5. Картографоване явище засвідчено в інших лексемах: *сˈверд'ол* 'свердел' — 9, 10, 13, 34, 36, 37, 39, 41, 43, 48, 61, 63—65, 67—69, 72, 73, 76—80, 83, 84, 86, 88, 89, 91—93, 96, 98, 100, 103, 105, 175, 614, 624, 625, 627—629, 631, 632, 636, 637, 639—642, 644, 646, 651, 653; *сˈв'ердо^{у}л* — 59, 62, 75; *ˈбус'ол* 'бусел' — 2, 3, 17, 18, 20, 23, 24, 26, 46, 48, 50, 52, 77, 91, 96, 99, 617, 618, 620, 621, 627, 651, 657; *ˈбус'ун* — 658, 659.

6. Не картографуються: лексема *ˈвихор* — 417—419, 423—426, 428, 452; *т˙* перед *е* — *ˈв'іт˙ер* — 514; *т'* перед *е* — *ˈв'і̯ет'ер* — 98, 655; *т^{ц}', ц'* — *ˈвіт^{ц}'ер, ˈвіц'ер* — 60, 85, 86, 88, 533, 643, 652, 653; *й* — *вˈйітер* — див. карту № 8; інші особливості лексем *Дмитро* (*Гˈмитˈро, З'митˈро, Митˈро*), *дятел* (*ˈд'ател$^{(')}$, ˈʒ'енʒ'ул, ˈйател$^{(')}$, ˈд'атлик*) — див. карти № 90, 337.

7. Відповідні ареали див. ЛАЗО, ч. 2, карта № 127; AJDŁ, z. 3, карта № 129; z. 6, карта № 280.

КОМЕНТАР № 41

1. Карту складено за відповідями на частину питань Програми № 369: «Взяв чи взєв, чи взьов? ...дякувати ... чи дєкувати..?»; № 422: «...*в*зяти ... чи ... *у*зяти..?»; № 433 б): «Тяжко ... чи кєжко.., чи *кі*жко..?»

2. Зеленим колом картографується також: *ә* — 25, 40, 47, 115, 117, 233, 298, 465—467; *ә* — тільки в лексемі *вˈз'әти* — 11, 23, 25, 30, 32, 39, 40, 47, 297, 298, 465, 466; *ә* — тільки в лексемі *ˈт'әшко* — 24, 242, 489, 522; $e^{и}$ — 19, 52, 479; *і̯е* — 660;

зеленим штрихуванням — *ә* — 3, 21, 24, 25, 47, 115, 242, 489, 522, 539; $e^{и}$ — 52, 295, 320; *ê* — 274, 322, 326, 475, 559;

чорним штрихуванням — $и^{е}$ — 31.

3. При паралельних позначеннях червоне коло стосується тільки лексем: *дякувати* — 13, 26, 27, 49, 53, 117, 118, 246, 271, 331, 509, 513, 522, 531, 535, 556, 604, 654, 687; *ˈд'акувати*// *ˈд'екувати* — 29, 40, 51, 52, 55, 65, 109, 116, 124, 133, 143, 259, 263, 282, 338, 365, 469, 492, 496, 518, 524, 638; *взяв, взяти* — 686; *вз'аў*//*вз'еў* — 254; *вˈз'ати, вˈз'ити* — 1, 14; зелене коло — *вз'еў*//*вз'иў* — 255; чорне коло — *ˈд'икувати* — 20, 119, 248, 289, 320, 465.

4. Записи фіксують *важко* замість *тяжко* — 16, 37—40, 43, 48, 50, 59—61, 63, 64, 67, 71, 76, 79, 82, 84, 85, 96, 100, 103, 106, 145, 176, 178, 206—208, 210, 631, 642—645, 649—653.

5. У записах є ремарки: «рідко» — *ˈд'екуйу* — 51; *ˈд'акуйем* — 26; *вз'еў* — 254; *ˈт'ажко* (частіше *важко*) — 74, 92; «старше покоління» — *ўвз'еў, ˈд'екуйу* — 29.

6. Не картографуються: відповідники початкового *в* у лексемі *взяв* (*ўз'аў, уˈз'аў*) — див. карту № 80; [т']/[к'], [д']/[г'] в лексемах *тяжко, дякувати* — див. карту № 89; *-ува-/-ова-* в лексемі *дякувати* — див. карту № 166.

КОМЕНТАР № 42

1. Карту складено за відповідями на частину питань Програми № 237: «...*ˈдесять*... чи *ˈдесятеро*.., чи *десяˈтьох косарів?*» і № 367: «...Місяць чи місєць..?»

2. Зеленим колом картографуються також звуки, позначені як: *ә* — 24, 104, 182, 335, 484, 486, 495; *ê* — 132, 206; *і̯е* — 60;

зеленим штрихуванням — *ê* — 293, 294; *ә* — 104, 323, 407, 409, 444, 472, 486, 560;

жовтим колом — $и^{і}$ — 117;

чорним колом — *î* — 243, 484.

3. Поставлено знак на основі похідних форм числівника *десять*: *дес'аˈто'х, дис'аˈт'ох* — 8, 164, 327, 334, 336, 354, 356, 366, 383, 538, 568, 642, 664, 665; *ˈдес'атеро, ˈдес'ітәро* — 118, 130, 243, 351, 352, 355, 364, 375, 390; *дәˈс'атәро* — 355, 399; *ˈдес'терω* — 130; *ˈдес'атиро* — 545.

4. Відзначено: *ˈдесйат'* — 97; *ˈдес'йет'* — 506; *ˈдес"іт'* — 109, 133, 232, 233, 244, 257, 260—262, 264, 265, 267, 272, 284, 285, 293, 322, 338, 492, 496.

5. Не відзначено пом'якшення *с* перед *і* < *а* (< *ę*) в лексемі *десять* — 50, 187, 225, 319, 353, 473, 484, 489, 490, 508, 510, 513, 539, 543, 550, 581, 603—608, 610, 616.

6. Зафіксовано перехід *с'* у *ш'* у словах *десять, місяць* — 669, 670, 672, 685, 686.

7. Не картографуються: рефлекси наголошеного **ě* в лексемі *місяць* — див. карту № 8; вокальна акомодація голосних (*ˈдис'ат*) — див. карту № 58; пом'якшення *д* перед *е* (*ˈд'есять*) — 5, 60, 87, 89, 90, 95, 186; перехід *д'* у *ʒ'* — 88, 643, 650—653, 679; зміни кінцевого *т'* у лексемі *десять* — див. карту № 88; [ц]/[ц'] — *ˈм'іс'ац* — див. карту № 98; епентетичний *н* — *мˈн'іс'ац* — див. карту № 8; словотворчі варіанти: *міс'аˈчок* — 241; *міˈс'ачок* — 668, 677.

КОМЕНТАР № 43

1. Карту складено за відповідями на частину питань Програми № 370: «...щаст'*я* ... чи ...щаст*є*..?» та № 436: «...щ*а*стя чи ...щястя?»

2. Зеленим колом картографується також *ә* — 11, 24, 40, 242, 288; *і̯е* — 659;

зеленим штрихуванням — *ә* — 3, 20, 21, 23, 25, 30, 32, 99, 124, 258, 262, 264, 269, 323, 331, 489, 556, 558; *і̯е* — 104; *ê* — 324, 326, 330;

жовтим колом — $и^{е}$ — 251, 469, 489; *и* з попереднім м'яким приголосним (*шˈч'ис'т'а*...) — 20, 250, 292, 464, 486, 489, 495, 523, 683;

чорним колом — *î* — 263, 293.

3. У записах є ремарки до окремих варіантів: «молодше покоління» — *шˈчас"ц"а* — 256, 272; *шˈчаст'а* — 247, 293; *шˈчас'ц'а* — 299; «середнє і молодше покоління» — *шˈчас"ц"а* — 265; «старше покоління» — *шˈчіс"т'і* — 271; «старше покоління» — *шˈчисц'і* — 247, 248; «середнє покоління» — *шˈчест'і* — 248; «рідко середнє і молодше покоління» — *шˈчас"ц"а* — 272; «дуже рідко» — *шˈчас'ц'а* — 270.

4. Не картографуються: *й* — *шˈчаст'йе, шˈчас'т'йа* (поряд з *шˈчаст'е*...) — 89, 97, 122, 605, 626; відповідники сполучення *шч* — *ˈш':ас'т'а*... — 417, 422, 524, 548, 551, 553, 554, 581, 583; *ˈш'аст'а, ˈшист'а* — 403, 404, 406, 408, 411, 414, 415, 418, 419, 510, 514, 519, 523, 526, 559, 584, 667, 678, 680, 682—684; асимілятивні процеси [ст'] / [с'т'] / [с'ц'] — див. карту № 95; *т'/к'* (*шˈчаск'і*...) — див. карту № 88; лексеми: *стˈр'ача* «щастя» — 588; *сеˈренч$^{(')}$а* — 585, 672, 672а.

5. Відповідні ареали див. ASJ, t. 1, розділ 6, карта № 94.

КОМЕНТАР № 44

1. Карту складено за відповідями на частину питань Програми № 246 (запряˈжу), № 390 (г*а*рячий), № 446 (пря*жа*).

2. Зеленим колом картографується також: *ә* — 137, 210, 259, 337, 338, 357, 486, 489, 492; *ê* — 206; $e^{і}$ — 306;

зеленим штрихуванням згори вліво — *ә* — 11, 21, 246, 249, 250, 466, 505, 522; $e^{и}$ — 52, 296, 479; *ê* — 326, 559;

зеленим штрихуванням згори вправо — *ә* — 24, 38, 40, 242, 323, 480, 489, 522;

жовтим колом позначено ще: $и^{і}$ — 215, 289; $и^{е}$ — 295;

жовтим штрихуванням згори вправо — $и^{е}$ — 11, 231; *і* — 260.

3. Поставлено знак на основі інших дієслівних форм: *запˈр'ег, запˈр'іг, запˈриг* — 243, 245, 260, 277, 527, 582; *запˈр$^{(')}$аг* — 89, 509; *запр$^{(')}$аˈгу* — 23, 413; *упр'аˈǯу* — 404; *ўпр'аˈжу, ўпр'иˈжу* — 419, 464, 547; *упр'аˈжу* — 425, 427, 430, 438, 442, 445, 449, 510; *запˈр'агну* // *упˈр'агну* — 416; інших словотворчих варіантів: *пˈр$^{(')}$адиво* (*пˈр'едиво, пˈридиво*) — 21, 116, 135, 137, 139, 140, 165, 170, 172, 202, 301, 308, 309, 339, 391, 468, 498, 508, 545, 556, 611, 656, 663, 672а; *пˈрийдиво* — 289, 339; *пˈрадло* (*пˈридло*) — 125, 131, 132; відзначено: *приˈйажа* — 59, 205.

4. У записах є ремарки: «старше покоління» — *запр'іˈжу* — 110; *гаˈр'ечій* — 13; «старше і середнє покоління» — *запр'әˈжу* — 259; *гаˈр'ечи, гаˈречи* — 44; «частіше — *пˈр'ежа*, рідше *пˈрӓжа*» — 359.

5. Не картографуються: [р]/[р'] — *пража* — див. карту № 115; зміни давнього переднаголошеного *о* в слові *гарячий* — див. карту № 59; рефлексація сполуки **dj* у слові *пряжа* — див. карту № 109.

6. Відповідні ареали див. ASJ, t. 1, розділ 6, карта № 18.

КОМЕНТАР № 45

1. Карту складено за відповідями на частину питань Програми № 367 а): «...пам'ять чи ...пам*є*ть?» та № 427: «Па*м'ять*... чи пам*нять*..., чи па*мять*... (па*м*єть...)?»

2. Червоним колом картографується також: $a^{е}$ — *ˈпамн'а^{е}т'* — 667;

зеленим колом позначено також звуки, записані як: $e^{и}$ — 19, 212, 634; $и^{е}$ — 65, 296; *ә* — 99, 175, 178, 182, 269, 298, 479, 484, 486, 489, 499, 522, 524, 539, 576, 581, 634; *ê* — 270, 274, 587;

жовтим колом — $и^{і}$ — 144; $i^{е}$ — 329.

3. У записах є ремарки: «старше покоління — *ˈпамн'ет'*, старше — молодше покоління — *ˈпамн'ат'*, молодше покоління — *ˈпамйат'*» — 26; «старше покоління — *ˈпамет'*, середнє і молодше покоління — *ˈпамйат'*» — 90; «старше покоління» — *ˈпамйіт'* — 299; *ˈпамн'іть* — 300; «середнє і молодше покоління» — *ˈпамйат'* — 29; *ˈпамн'ат'* — 35; «старше і середнє покоління» — *ˈпамн'ет'* — 44; «середнє покоління» — *ˈпамйат'* — 290; «дуже рідко» — *ˈпамйіт'* — 610; «рідко» — *ˈпамйат'* — 15, 265.

4. Не картографується: відповідники *м'* — див. карту № 76; *к'* < *т'* — *ˈпам'ік'* — див. карту № 88.

КОМЕНТАР № 46

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 367 а): «...Дев'*ять*... чи дев*є*ть..?»

2. Червоним кольором позначено також $a^{е}$ — 103, 667.

3. Зеленим кольором картографується ще: *ә* — 40, 73, 99, 178, 182, 269, 297, 435, 581; *ê* — 80; *і̯е* — 655.

4. Синє штрихування стосується лише: *і* < *ę* — 18, 26, 40, 42, 164, 239, 278, 280, 310, 316, 333; *е* < *ę* — 276;

коричневе штрихування — тільки *и* < *ę* — 95, 165.

5. У записах є ремарки: «старше покоління» — *ˈдеўйет'* — 103; «старше і середнє покоління» — *ˈдеўйіт'* — 90, 93; «середнє і молодше покоління рідко» — *ˈдев'ат'* — 270; «молодше покоління» — *ˈдеўйет'* — 90; *ˈдеўйат'* — 93, 276; «рідко» — *ˈдевет'* — 68.

6. Не картографуються: вияви наголошеного *е* — див. карту № 58; зміни кінцевого *т'* — див. карту № 88; відповідники початкового *д'* — *ʒ$^{(')}$* — 622, 643, 650—653, 677, 679, 686.

7. Відповідні ареали див. ASJ, t. 1, розділ 6, карта № 3.

КОМЕНТАР № 47

1. Карту складено за відповідями на частину питань Програми № 315 (ягˈня) та № 437: «...лош*а*... чи... лош*я*..?» Штрихуванням відповідних кольорів картографуються рефлекси *ę* у кінцевому ненаголошеному складі.

2. Зеленим колом картографується також: *ә* — 21, 24, 40, 112, 124, 242, 298, 463, 466, 469, 484, 489, 556; в тому числі поряд з *е* — 124, 469, 556; $e^{и}$ — 11, 363, 528;

зеленим штрихуванням згори вліво — *ê* — 489, 516;

зеленою ізоглосою — *ә* — 21, 23, 24, 30, 39, 40, 242, 250, 256, 284, 301, 462, 465, 496, 522; $e^{и}$ — 19, 49, 52, 479; *ę^{і}* — 661.

3. Поставлено знаки за записом: *бараˈн'е* — 272; *бараˈн'и^{е}* — 290; *баранˈча* — 430.

4. Нанесено ізоглосу за записом: *баран'че* — 686.

5. У записах є ремарки: «рідше» — *ма'ле йег'н'а* — 653; «молодше покоління» — *лω'шак, лω'ша* — 77; «рідко» — *ло'ша* — 87, 644; «частіше» — *жереб'йа* — 619.

6. Не картографуються: рефлекси ę всередині слова — *а* — *йаг'н'атко, е — йаг'н'етко (йег'н'етко)* — 4, 10, 12, 18, 245, 270, 311, 329, 338, 362, 427, 460, 485, 617, 660; рефлекси ę після м'яких приголосних всередині слова — *ло'ш'итко...* — див. карту № 43; рефлекси *а* після *й* у картографованих і синонімічних лексемах *йиг'н'е, жереб'йетко...* — див. карту № 49; *йа'н'а* — 48; *лш'йе* — 506; *і — йагі'н'е* — 38; *й — йагн'йа...* — 97, 346, 506; *ч* — *'лошчи, 'лошчі* — 513, 559; *ла'ч'е* — 485; словотвірні варіанти картографованих лексем: *йаг'н'ук* — 61, 67, 641, 646, 647; *ло'шук* — 41, 60, 62, 66, 67; *лоше'н'а* — 64, 67, 70, 86; *ло'шак (ло'шик)* — 42, 61, 77, 294, 310, 517, 518; *ло'шатко (ло'шитко, ло'ш'етко...)* — 65, 74, 78, 137, 239, 290, 329, 524, 558, 573, 581, 614, 653; синонімічні лексеми та їх словотвірні варіанти — *жереб'йа (жереб'н'е)* — 1, 3, 9, 25, 36, 87, 298, 611, 616—619, 621, 626—634, 636, 637, 642, 643, 649, 651, 652, 655, 660, 667; *жереб'йук* — 34, 37, 645—647; *жири'бук* — 620; *жереб'йатко* —35, 620, 625, 635, 639, 640, 653; *же^{и}рибл'у'чок* 59; *ко'с'ук* — 34; *чә'кіў (чі'кіўў)* — 417, 420, 424, 429, 431; *'гача, 'ґача* — 413, 664, 665, 668, 672, 672а, 673, 676, 677, 679, 683.

КОМЕНТАР № 48

1. Карту складено за відповідями на частину питань Програми № 446 а): «Сажа... чи саджа..?»; № 437: «...душа ... чи... душя..?».

2. Зеленим колом картографується також: *ә* — 467, 486, 496, 522; *ê* — 270, 484, 587;

зеленим штрихуванням — *ә* — 21, 24, 30, 39, 40, 242, 246, 250, 256, 266, 465—467, 489, 657; $е^{и}$ — 19, 43, 52, 479; *ê* — 587; $^{і}ę$ — 659, 661;

жовтим штрихуванням — $и^{е}$ — 469.

3. У записах є ремарки: «усі три покоління — *'садже,* середнє і молодше покоління — *'саджа*» — 270; «рідко» — *ду'ша* — 15; «рідше» — *ду'ш'е* — 619.

4. Не картографуються: *ду'ші* — 464; *е — 'шеджа* — 670; відсутність кореневого голосного *дша* — 84; $т < д$ — *ту'ши* — 244; [ж]/[ǯ] у лексемі *'сажа* — див. карту № 109; м'якість шиплячих — див. карту № 112; словотвірні варіанти — *саже'нина* — 427; *'сачка* — 585; синонімічні лексеми до *сажа*: *чад* — 411, 417, 441—443, 461; *чаш* — 445, 459; *шаш* — 409; *ш'аш* — 409; *шкрум* — 431, 437.

КОМЕНТАР № 49

1. Карту складено за відповідями на частину питань Програми № 367 а): «...пояс чи ... поєс, чи ... поїс..?»; № 368 а): «...яма, ягода чи ...єма, єгода, чи ...їма, їгода?»; № 368 б): «Який... чи єкий.., чи їкий..?», а також на питання № 60 (*'пояс*), № 315 (яг'ня), № 407 (яблуко).

2. Зеленим колом позначено також написання: $е^{і}$ — 479; *ә* — 499;

зеленим штрихуванням згори вліво — *ә* — 193, 484, 486, 524, 581, 584;

зеленим штрихуванням згори вправо — *ә* — 70; *и* — 523, 581; *і* — 246, 524, 611;

чорним колом умовно картографується також *йкий* — 480, 483, 506, 510, 511.

3. Втрату початкового *й* у лексемі *який* відзначено — 480, 507, 514, 526, 559, 580.

4. Виявлено: накореневий наголос у лексемі *який* — *'йакиї* — 664, 666, 668, 670, 672, 673, 678, 679; наголос на другому від кінця складі в лексемі *ягода* — *йа'года* — 665, 668, 670, 672, 673, 676—679, 683, 686.

5. Не картографуються: закінчення лексеми *який* — пор. карту № 216; рефлекси ę в лексемі *ягня* — *'йаг'н'е* — див. карту № 47; рефлекси сполучення **tlъt* у лексемі *яблуко* — див. карту № 67; відповідники після наголошеного *о* в лексемі *ягода*, що позначені як *у* — 7, 12, 26, 51—53, 66, 107, 112, 121, 128, 137, 150, 162, 210, 232, 234, 239, 244, 253, 255, 283, 286, 288, 620, 625, 658, 662, 667; ω — 9, 29, 42, 77, 111, 113, 143, 231, 243, 245, 254, 284, 295, 345, 348, 350, 435, 445; $о^{у}$ — 41, 56, 131, 147, 149, 289, 292, 296, 605; *й* в лексемі *ягода* — *йа'йеда* — 671; *йа'йідка* — 387; словотвірний варіант *йаго'дина* — 14, 15, 34—37, 40, 43, 59, 61, 67—69, 74, 76, 78, 79, 220; синонімічні лексеми: *'пасок, 'ремін', поп'ружка, 'шитик* «пойас» — див. карту № 295.

КОМЕНТАР № 50

1. Карту складено за відповідями на частину питань Програми № 54 (*'лавка*), № 114 (*'гавкають*), № 242 (з'вався, у'пав), № 243 (запи'сав), № 259, 366 (дав), № 283 (заз'нав).

2. Чорним кольором картографується неповна лабіалізація *а*: $а^{о}$ — *запи'са^{о}ў* — 290, 466; *у'па^{о}ў* — 465; *да^{о}ў // даў* — 292.

3. Чорне коло поставлено на основі запису поодиноких слів: *у'поў* — 294, 306, 429, 465, 466; *доў* — 259, 275, 292, 293, 295, 296, 298, 429, 460, 503; *зі'стоў* — 234, 252; *зус'тоў* — 410; *запи'соў* — 154, 277, 288, 290, 291, 326, 330, 440, 461, 485.

4. Засвідчено паралельні форми: *даў // доў* — 296, 308.

5. Чорне штрихування нанесено тільки за записом: *'гоўкайут(')* — 291, 323, 330, 332, 335, 338, 466; тільки за записом: *'лоўка* — 289, 293, 297, 298, 304, 326, 337, 439.

6. У записах є ремарка: «рідко, старіша форма» — *'гоўкайут* — 466.

КОМЕНТАР № 51

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 399: «Віз, під, тік, стіл, дім, домівка, ріг, лій чи вуз (вӱз), пуд (пӱд), тук (тӱк), стул (стӱл), дум (дӱм), домувка (домӱвка), руг (рӱг), луй (лӱй), чи вуоз, пуод, туок, стуол, дуом, домуовка, руог, луой?», а також на частину питань № 400 а) (поріг, воріт), № 425 (ніж), № 458 (хвіст), № 298 (*'сіллю*).

2. Лексикалізовані рефлекси *о* (у структурах *дім, домівка*) до уваги не беруться.

3. Зеленим колом позначено ще $ӱ^{і}$ — 628, 657;

жовтим колом позначено написання: *î* — 8, 17, 19, 28, 40, 43, 46—48, 50, 52, 67, 73, 77, 124, 127, 133, 163, 186, 189, 192, 211, 213, 223, 488, 516, 522, 524, 581, 582, 617, 621, 625, 631, 668; *û* — 12, 13, 24, 25, 30, 45, 124, 637; $і^{и}$ — 32, 639, $и^{е}$ — 151, 178; *й* — 626, 627; *и* — 1, 4, 6, 8, 19, 155, 157, 160, 181, 184, 187, 191, 213, 214, 218, 221; *ы* — 180, 581, 626, 669.

У західнополіських, гуцульських та покутських говірках засвідчено розрізнення відповідників давніх *о* та *і, ы*, напр.: *лі^{и}й*, але *лий 'воду, сі^{и}к — 'сикайе* — 639; *тîк*, але *те к* — 8; *виз*, але *ра'би й, бек* — 19; *си'л', си'к*, але *се^{и}н* — 514; *тік, віз*, але *бек, р'і'беі* — 524; *выз*, але *бик* — 581. Про нерозрізнення рефлексів **і, *ы, *о* є ремарка: «*и* у вимові більш переднє, ніж у літературній мові, здебільшого збігається з вимовою *і*, що походить з колишнього *о*: *ви'з, ти'к, ли'й*» — 41;

Жовтим колом картографується також *і* після губних поруч з $и^{і}$ після передньоязикових та *р* — 51, 52, 124, 127, 155, 157, 661;

синім колом передається також звукосполучення $ви^{е}$ (*тви^{е}к, стви^{е}л...*) — 60;

фіолетовим колом позначено написання *уе, уә* — 71; *уе* — 654, 659; *уі* — 75; $у^{и}$ — 154;

чорним колом об'єднано вияви /уо/, що розрізняються з /о/ та /у/, у тому числі й монофтонги типу $о^{у}$, $у^{о}$, що виступають у відповідних говірках як репрезентанти цієї ж фонеми: $у_{о}$ — 68, 74, 78; $о^{у}$ — 80, 88, 103, 649—652; *ô* — 643. Підстави для такого об'єднання дають ремарки типу: «залишки дифтонгів з інтенсивною кінцевою фазою помітні лише у старшого покоління: $^{у}о$, $^{о}у$: о» — 88. Не виключена можливість, що в багатьох випадках написання *у, о* передають монофтонги типу $у^{о}$, $о^{у}$.

4. Поставлено відповідний знак на основі запису поодиноких слів: *тîк* — 10, 58, 113, 196; *тук* 'тік' — 151; *ток* — 673; *туок* — 97; *вуіз* — 75; *лоі, рог* — 677; *рог, луі* — 679; *ток, дом, лоі* — 673; *дом, рог* — 679; *ворîт* — 588; *виз, хвист* — 588; *виз* — 684.

5. У записі є ремарка: «у найстаріших чути *ӱ* або *уе* після твердого» — 654.

6. Не картографуються: *ток* у тих говірках (244, 415, 416, 418, 420, 424, 425, 427, 444, 449, 455, 458, 459), для яких ця лексема є неологізмом і в яких у значенні 'тік' переважно виступають інші лексеми (є ремарка: «тік — нове слово» — 415, 456). Твердість передньоязикових приголосних перед *і* з *о* див. карту № 87.

7. Відповідні ареали див. ДАБМ, карта № 35; ASJ, t. 1, розділ 12, карти № 174, 176, 179, 182—184.

КОМЕНТАР № 52

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 418; «*Він* чи *йон*, чи *ун*, чи *юн*, чи *он?*» та частини питань № 257, 261 (він).

2. Червоним колом позначено також: *в'îн* — 17, 199;

зеленим колом — $і^{ӱ}$ — 628;

жовтим колом — $и^{і}$ — 9, 14—16, 18, 20, 26, 40—42, 56, 71, 75, 146, 514, 616, 661; *û* — 13, 20, 21, 23, 24, 30, 45, 124, 637; *î* — 40, 56, 123, 206, 223, 488, 516, 522, 616, 621, 622, 625, 668, 685; $і^{и}$ — 153, 514, 634; $и^{е}$ — 60, 178; *ы* — 180, 524, 581, 669; *й* — 626;

синім колом — *ун* — 411, 413, 450, 453, 455, 457, 458, 460, 461, 487, 491, 585;

коричневим колом — $о^{у}$ — 88, 103, 650, 651, 653; $у^{о}$ — 63; *он* — 624, 638, 655; *в'он* — 144; *йон* — 65;

фіолетовим колом — $^{у}и$ — 76;

чорним колом — $^{у}о$ — 68, 74, 78, 92; $у^{о}$ — 81, 623; *оу* — 97, $о^{у}$ — 175;

відзначено — *уе* — *вуен* — 659;

оранжевим штрихуванням — *о* — *о'вӱн, о'вин...* — 422, 425, 428—431, 446, 450, 588; ω — *ω'він, ω'вӱн, ω'вун* — 423—425, 443, 447; *ô* — *ôвін* — 425, 429, 431, 446, 448; *ӱ* — *ӱ'в'ін* — 445; *у* — *у'він, у'вӱн* — 275, 405, 426, 427, 443, 444, 448, 449, 450, 451, 454; *ў* — *ўвін, ўвун...* — 404, 446, 448, 450, 458, а також *і* — *і'вӱн* — 445.

3. У записі є ремарки: «рідко» — *він* — 15, 417; *вин* — 219; «молодше покоління» — *він* — 16. 20, 23, 77, 124, 174, 443, 645; «старше покоління» — *вун* — 40, 652; *вûн* — 45; «дуже рідко старше покоління» — *вӱн* — 640; «давня форма» — *вӱн* — 654.

4. Не картографуються: *ў* — *ўін* — 29; *ўун* — 64; *н'* — він'... — 404, 432, 433, 439, 469, 632.

5. Відповідні ареали див. ASJ, t. 1, розділ 12, карта № 9.

КОМЕНТАР № 53

1. Карту складено за відповідями на частину питань Програми № 301 б): «В кін'ці... чи в кін'ци...?» та № 398 а): «Радість... чи радость..?»

2. Жовтим кольором позначено також написання: *î* — в *кîн'ц'і* — 211; *'радîс'т'* — 109, 133, 163, 223, 355;

синім кольором — написання: $о^{у}$ — на *ко^{у}н'ци* — 67, 148, 153, 619; *'радо^{у}с'т'* — 19, 40, 67, 125; ω — *у кωн''ц'і* — 11, 23, 24, 38; *'радωс'ц'* — 26, 29, 32, 39, 160; $у^{о}$ — *у ку^{о}н'ци* — 22, 149, 179, 655; *ô* — *радôст'* — 418, 452, 459, 481; $^{у}о$ — *у к^{у}он'ци* — 80; *'ра^{у}дос'ц'* — 68; *уо* — *ў куон'ц'і* — 107, 206; *'радуосц'* — 104; *оу* — *ў коун'ц'і* — 204.

3. Не картографуються: твердість *д, к* перед *і* ($< о$) — *радіст', у кін'ц'і* — див. карту № 87; відсутність *т* — *'радіс', 'радос', 'радус'* — 258, 420, 421, 616, 617, 619, 681; *д'/г'* — *'раг'іст'* — див. карту № 89; закінчення місц. відм. одн. — *у к'ін'ци* — див. карту № 182.

КОМЕНТАР № 54

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 138; «Чи вживається у вас слово і яке його значення — *'кадіб ('кадуб, 'кадовб...)?*»

2. Семантичну специфіку виявлено в матеріалах непослідовно; штрихування вказують на наявність значень, але не визначають їх повної території. Семантичну диференціацію здійснено на основі ремарок: 1) «бочка квасити капусту, огірки, овочі»; 2) «бочка на пашню, зерно, борошно, крупу»; 3) «цямрина криниці»; «польова криниця зі вставленою дуплавою колодою»; 4) «дупло»; «вулики з дуплавого дерева».

3. Червоним колом умовно позначено ще: *и* — 196, 211, 224, 516, 537; *î* — 163, 223, а також *'калдіп* — 171, 311;

зеленим колом позначено також *у* в структурах: *'каїдуб-ец'* — 35, 631; *'кадуб-и^{е}ц(')* — 22, 53, 58, 144; *'кадуб:-ец'* — 175; *'кадлу'бец* — 309; *'кадуб-и^{е}ш* — 65; *'кайдуп-чик* — 38 та, умовно, *кад'луб-ок* — 677;

чорним колом — $о^{у}$ — 34, 39, 59, 618; позначення *уо* — *'кадуоўб* — 99; *ô* — 404, 466—448; ω — 43, 72, 113, 178, 498 та умовно — *ка'доб-ец* — 672; *кад'лоб-ок* — 669;

жовтою переривчастою ізоглосою з двома війками — *в* — *ˈкадвуб* — 670; *ˈкадулуб* — 256.

4. Не картографуються: інші деривати з цією ж основою та інші лексеми — *кад', кат'* — 410, 416, 428, 429, 431, 441, 445, 451, 459, 481, 490, 491, 588; *ˈкад'-а* — 133, 329, 490; *ˈкад-а* — 489, 585, 587, 609, 610, 612—615; *ˈкад-к-а, ˈкатка* — 76, 112, 258, 316, 318, 484, 486, 527, 539, 604—606; *ˈкад-ов-а* — 673; *каˈд-ушк-а* — 1, 3, 30, 40, 49, 123, 327, 362, 627; *ˈкад-ок* — 629; *кадиˈб-иˈц* — 44; *калдуˈбец'* — 108, 118; *ˈкаӡ-ик* — 679; *ˈбочка* — 3, 24, 30, 32, 63, 64, 110, 114, 124, 175, 248, 257, 265, 277, 279, 284, 292, 320, 331, 334, 464, 482, 639; *полу-ˈбіч-ок* — 290, 338, 582; *ˈбод'-н'-а* — 138, 413; *д'іˈжа* — 570; *ˈд'іж-к-а* — 101, 105, 204, 317, 334, 339, 358, 367, 497, 538, 558; *сˈтаноў* — 438; *сˈтаніў-к-а* — 469; *стаˈгоўка* — 131; *сц'аˈговка* — 49, 53; *ґеˈлета* — 439, 442, 496, 506: *ґіˈлет-к-а* — 271, 285, 436, 520; *ґиˈлет-к-а* — 434; *ґаˈлет-к-а* — 139; *ґəˈлет-к-а* — 273; *ґ'əˈліт-к-а* — 439; *ґаˈле(т)-ч-ин-а* — 111, 113; *баˈрилка* — 337; *баˈріўка* — 548; *баˈлеїка* — 624; *куˈзуб* — 626; *ваˈлў* — 449; *ˈволіў*— 683; *квашˈч'іна* — 24; *ˈтовчка* — 682; *сиˈпанка* — 30, 219; *анˈтал* — 548; семи ʻдіжка для води' — 218, 299, 485, 677; ʻкорито довбане' — 304, 308; ʻскелет човна' — 280; ʻтулуб тварини' — 247, 249; ʻдіжка шкіру виправляти' — 285; ʻназва поля' — 498, 539, 547; ʻзільниця' — 305, 494: 'діжка для сала' — 572; ʻпосуд для збирання ягід' — 676; ʻпредмет з соломи, шитий рокитою'— 635; «порожнина в стовбурі дерева» — 539.

КОМЕНТАР № 55

1. Карту складено за відповідями на частину питань Програми № 86, 260 (*ˈбатько*), № 103 (*ˈскоро, ˈхутко*), № 413 (військо), № 72 (*гороˈбець*), № 19 (*боронуˈвати*), № 230 (*по ˈлікаря*), № 437 (лоша), № 454 (зовиця), № 425 (бджола), № 426 (солодкий), № 453 (молотять, колихати), № 426 (мороз).

2. Картографується опозиція /о/ ~ /у/ у віддалених переднаголошених складах (бороնуˈвати, колиˈхати), безпосередньо перед складом з наголошеними *о, а* (бжоˈла, лоˈша) та в післянаголошених (ˈдоктора), в тому числі у кінцевому відкритому складі (ˈбатько, сˈкоро...). Відповідники початкового ненаголошеного *о* — див. карту № 56. Опозиція /о/ ~ /у/ перед складом з наголошеними *у, і* — див. карту № 55а.

Площиною, зафарбованою темно-червоним кольором, позначено збереження опозиції /о/ ~ /у/;

світло-червоною площиною позначено руйнування опозиції /о/ ~ /у/, яке реалізується у звукових межах [о^{у}...у^{о}].

3. На світло-червоній площині та, відповідно, в світло-червоних проміжках штрихування відображено: *о*^{у} — 54—56, 58, 59, 67, 69, 115, 121, 125, 129, 133, 147, 149, 152, 153, 170, 172, 193, 215, 219, 246, 250, 289, 292, 304, 316, 318, 331, 375, 394, 520, 604, 607, 617, 619, 620, 625, 660; *ô* — 411, 423; *у*^{о} — 55, 149, 152, 199, 250, 657, 661; *ω* — інші нас. пп.

Територія поширення фонеми /у/ як результату нейтралізації опозиції /о/ ~ /у/ на карті відбита умовно, з огляду на непослідовність фіксації цієї фонеми у записах (пор., напр., Залеський А. М. Вокалізм південно-західних говорів української мови, с. 45—46, 62).

4. Чорним колом позначено ще: *ˈнашуї (gsg)* з ремаркою «рідко» — 426; картографується нейтралізація опозиції */о/ ~ /у/* в слові *нашої*. В інших випадках відзначено допорогові зміни: *о*^{у} — 125, 150, 153, 212, 215, 289, 292, 318, 331, 391, 397, 572—574, 663; *у*^{о} — 149; *ô* — 407, 409, 410, 412—415, 419, 421, 430, 431, 440, 447, 448, 450, 455, 458, 459, 481; *ω* — 111, 113, 133, 135, 141, 144, 161, 230, 231, 247, 249, 254, 265, 282, 285, 287, 293, 294, 305, 306, 337, 344, 345, 405, 422, 427, 444, 457, 483, 499, 575, 578, 579; відсутні записи лексеми *нашої* в нас. пп.: 18, 22, 31, 33, 47, 49, 54, 57, 69, 92, 105, 110, 116, 120, 123, 145, 147, 148, 159, 164, 170, 193, 196, 197, 202, 214, 216, 217, 222, 232, 237, 244, 246, 256, 258, 269, 277, 280, 288, 291, 296, 299, 325, 341, 347, 363, 365, 392, 401, 411, 416, 418, 449, 501, 520, 522, 528, 534, 555, 563, 565, 604, 631, 671—675, 680, 681, 685.

5. Відзначено: *уо* — *луоˈша* — 214.

6. Не картографуються: фонетичні зміни типу *буӡ̌оˈла* — 561; *бурнуˈваті* — 662; наголос: *ˈлоша* — див. карту № 47 і весь ареал української парокситонези — *ˈмороз, ˈлоша* — див. карту № 134; вокальна гармонія і акомодація голосних — *ĝôрôˈбêц', ôˈтêц'* — *ˌвôс'ко...* — див. карту № 58; [е], [и], [і] — *ˈнашейі, ˈнашийі...* — див. карту № 38; відсутність повноголосся — *сˈлаткі (сˈлатки^{і})* — 677, 686; словотворчі варіанти картографованих структур: *веˈребух* — див. карту № 143; *лоˈш-ук* — див. коментар до карти № 47; лексеми із значенням 'батько' — див. карту № 367.

7. Відповідні ареали див. ДАБМ, карти № 2, 8, 12; MAGP, t. 7, карта № 313.

КОМЕНТАР № 55-а

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 392: «Голубка, нагодуй... чи гулубка, нагудуй..?», а також на частину питань № 444 (посіяв), № 391 (тобі), № 377 (чорніти). Додатково, на матеріалі відповідей на частину питання Програми № 391 (могила). картографується опозиція /о/ ~ /у/ перед *и*.

Враховано свідчення магнітофонних записів і власні спостереження для нас. пп. 109, 230, 231, 244, 245, 252, 256 (Говори української мови (збірник текстів), 1977).

2. Нейтралізація опозиції фіксується синхронно одноразово зібраним матеріалом.

Звуження *о* перед складом з наголошеними *у, і* — літературнонормативне, тому на першому місці в легенді світло-червоний колір.

3. На світло-червоній площині та відповідно в світло-червоних проміжках штрихувань відзначено допорогові зміни *о*:

а) перед складом з наголошеним *у*: *о*^{у} — 22, 55, 57, 59, 62, 105, 125, 145—147, 153. 185, 189, 193, 195, 196, 201, 212, 226, 289, 292, 294, 303, 318, 331, 374, 386, 395, 397, 432, 471, 475, 520, 564, 566, 571, 583, 606, 611, 612, 617—619, 621, 626, 627, 630, 663, 676, 678; *у*^{о} — 149, 462, 499, 658, 667; *ω* — 18, 44, 84, 99, 111, 114, 117, 130, 133, 139, 154, 178, 182, 192, 200, 208, 209, 213, 223, 224, 227, 240, 242, 243, 247, 254, 259, 262, 268, 270, 272, 273, 275, 276, 285, 288, 293, 297, 298, 305, 307, 326, 328, 330, 332, 333, 337, 344, 345, 348, 350, 354, 355, 358, 362, 367, 368, 373, 376, 377, 387, 398, 402, 403, 405, 433, 435, 439, 444, 445, 464, 466, 469—471, 477—479, 481, 490, 500, 508, 515—518, 527, 529, 530, 532, 533, 537, 539, 540, 544—547, 554, 556, 560, 561, 565, 567, 568, 574, 576, 582, 584; *оу̯* — 96 (умовно);

б) перед складом з наголошеним *і*: *о*^{у} — 19, 27, 55, 57, 69, 125, 146—148, 153, 194, 196, 212, 226, 246, 250, 289, 292, 296, 316, 318, 331, 374, 389, 391, 394, 397, 399, 436, 520, 523, 557, 564, 569, 617, 625, 663; *у*^{о} — 63, 149, 655, 658, 661, 667; *ô* — 404; *ω* — 18, 23, 30, 32, 42, 44, 47, 70, 77, 89, 94, 99, 110, 111, 113, 114, 130, 132, 133, 154, 163, 206, 209, 213, 223, 224, 227, 240, 243, 247, 254, 258, 259, 265, 266, 268, 272, 273, 275, 276, 284, 285, 287, 305, 306, 308, 321, 324, 326, 328, 330, 332, 333, 337, 344, 345, 348, 350, 354, 355, 358, 362, 367, 373, 376, 378, 401, 434, 437, 438, 444, 445, 466, 469, 477, 483, 491, 492, 499, 518, 529, 530, 537, 544, 547, 549, 552, 554, 560—562, 565, 567, 574, 576—579, 582, 584, 620; *у̯о* — 97 (умовно).

4. Чорним колом картографується нейтралізація опозиції /о/ ~ /у/ в слові *могила: мугила*. В інших випадках відзначено допорогові зміни: *о*^{у} — 19, 39, 55, 57—59, 62, 69, 125, 146—148, 152, 153, 193, 196, 212, 289, 292, 331, 367, 373, 397, 520, 523, 564, 569, 607, 619, 663; *у*^{о} — 149, 659, 660, 667; *ω* — 18, 32, 42, 44, 47, 109—111, 114, 130, 133, 139, 144, 167, 172, 182, 205, 206, 209, 213, 223, 224, 231, 235, 236, 240, 242, 243, 245, 249, 253, 254, 256, 258, 265, 268, 270, 273, 284, 285, 288, 294, 295, 305, 308, 309, 322, 324, 326, 328, 337, 345, 354, 376, 393, 401, 434, 479, 488, 499, 516, 537, 538, 561, 563, 567, 577, 579, 582, 584; *у̯о* — 572 (умовно).

5. Відсутній запис лексеми *могила* у нас. пп.: 145, 233, 246, 250, 251, 262, 287, 302, 341, 401, 404, 406—411, 413—431, 441—445, 448—458, 461, 481, 484, 485, 487, 545, 556, 585, 588, 614, 665, 666, 668—675, 678—686. Записи лексеми *голубка* умовно доповнюються записами *нагодуй;* записи лексеми *тобі* — умовно записами лексем *посіяв* і *чорніти*.

6. У записах є ремарка: «спорадично часткове укання помітне в молоді» — 103.

7. Не картографуються: випадки, коли позиція *о* не відповідає картографованій: *ˈчорніти* — 418—421, 433, 449, 454, 461, 651, 686; рефлекси наголошеного *ě* — *тоˈбіе̯, поˈсіе̯йаў, чорˈніе̯ти...* — див. карти № 8, 10; *о/е* після шиплячих — *чорˈн'іти* — див. карту № 38; сполучення *ги* — *моˈгила* — див. карту № 21.

8. Відповідні ареали див. ДАБМ, карта № 2.

КОМЕНТАР № 56

1. Карту складено за відповідями на частину питань Програми № 391 а): «...обід чи ...убід?», № 234 (оˈбіду), № 420 (орел, овес), № 423 (охота).

2. Картографуються вияви ненаголошеного *о* на початку слова. Основні ареали нейтралізації опозиції /у/ ~ /о/ в ненаголошених складах — див. карти № 55, 55а.

3. Червоне зафарбоване коло нанесено в ареалі постійного парокситонічного наголосу за записом *по обіді:*

червоним контурним колом об'єднано написання: *о*^{у} — 55, 59, 62, 65, 67, 92, 121, 125, 146—148, 152, 153, 189, 193, 212, 246, 250, 289, 292, 299, 318, 331, 351, 391, 394, 436, 475, 509, 520, 556, 564, 569, 573, 606, 611—613, 630, 648, 663; *у*^{о} — 149, 150, 625, 658, 661, 667; *ω* — засвідчене в інших нас. пп.;

червоним вертикально перекресленим колом картографується написання *о*^{у}, *у*^{о}, *ω,* якщо їх виявлено в ареалі акомодації голосних — 275, 276, 405, 422, 427, 431, 434, 435, 437, 440, 442, 448, 456—461, 585, а також, умовно,— *у*— 428, 457. Запис не завжди задовільний, отже не виключено, що *ô* зустрічається в картографованій позиції і на північний захід від 275 нас. п., і в ареалі 265—305 (пор. карту № 58);

червоне переривчасте штрихування згори наліво передає різні ступені підвищення *о*, позначені як: *о*^{у} — 46, 55, 56, 59, 67, 121, 125, 146, 147, 153, 193, 246, 250, 289, 292, 316, 331, 397, 520. 617, 621, 625, 687; *у*^{о} — 149, 152, 655, 657, 658; *ω* — в інших нас. пп.;

чорним трикутником позначено ще написання *в*бід — 291, 337, 346, 537; *в*ˈб'іда — 52; по *ў*ˈб'іді — 662; пу *ў*ˈб'іди — 11, 16; пу *ў*ˈб'іди^{е} — 10;

чорним штрихуванням згори вправо картографується також: *вˈхота* — 7, 44, 52; *в:ес* — 682 та *вес* — 5, 7, 26, 129.

4. Відзначено: *ˈфота* 'охота' — 42; *ˈхота* 'охота' — 81; *ˈпос"л'е ˈби*^{е}*да* — 88.

5. Не картографуються: протетичні приголосні — див. карту № 124; *о* — *оˈр(')ол* — 1, 3, 6, 9, 10, 14—18, 21, 23, 24, 26//*е*, 27, 29//*е*, 31, 32, 34, 44, 46, 48, 51, 60, 61, 63, 64, 66—68, 71—74, 76—80, 82, 86—93, 95, 176, 605—608, 610—626, 629, 637, 646, 648—660; *йо* — *овˈйос* — 60, 85, 87, 90, 95, 623, 633, 634—637, 639, 642, 647—653; *а* — *оˈвас...* — 8, 120, 123, 127, 128; *оˈрал...* — 120, 127, 128; *поˈлуденок, поˈлуден'* 'обід' — 7, 27, 32, 33, 61, 63, 119, 120, 134, 137, 158, 169, 233, 266, 296, 298, 306, 320, 403, 404, 417, 424—426, 429, 449, 450, 454, 486, 488, 490, 617, 621, 633, 660, 664.

КОМЕНТАР № 57

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 397: «Парубок... чи паробок..?», а також питання № 95 (парубок 'бідний селянин').

2. Червоним колом картографується ще: *ˈпар*$^{(у)}$*бок* — 475, 613, 614;

зеленим контурним колом — *у*^{о} — 168, 201, 684; *о*^{у} — 54, 55, 212, 331; ω — 195, 213, 217, 284, 285, 333, 350, 479, 483, 499; *ô* — 413; *ȯ* — 667.

3. Відзначено: *и* — *ˈпарибок* — 110, 248, 359; *î* — *ˈпарîбок* — 109, 130, 133; *ə* — згідно з ремаркою «дуже коротке *и*» — *ˈпарəбок* — 661.

4. Чорним штрихуванням передано також *ˈпаръбок* — 26; *ˈпар˙бук* — 605.

5. У записах є ремарки: «рідко» — *ˈпарбок* — 14; «старше і середнє покоління» — *ˈпарбок* — 42, 77; *ˈпарубо*^{у}*к* — 609; «старше покоління» — *ˈпарбок* — 10.

6. Не картографуються: *о/у* в наголошеній і переднаголошеній позиціях — *паˈробок, паˈрубок...* — 64, 187, 191, 480, 507, 518, 641, 660; *паруˈбок* — 29, 63, 81, 91, 118, 153, 195, 305, 310, 318, 350, 363, 452, 472, 487, 562, 606, 620; вияви *о* в кінцевому складі: *о*^{у} — *ˈпарубо*^{у}*к* — 19, 219, 244; *ˈпарбо*^{у}*к* — 603, 609; *у*^{о} — *ˈпарбу*^{о}*к* — 19; ω — *ˈпарубωк* — 109, 114, 133, 233, 242, 243, 247, 253, 295, 328, 488; *у* — *ˈпарібук* — 230, 232, 244, 248, 250, 255, 605, 607, 609; словотворчі структури — *паруˈб-ій* — 110; *паруб-ˈчак* — 169; інші лексеми із значеннями 'наймит', 'молодий хлопець' — *ˈлеґ'ін'...*— див. карту № 360.

7. Відповідні ареали див. AJDŁ, z. 5, карта № 250.

КОМЕНТАР № 58

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 214, 402, 420 (*осінь*), № 402 (попіл), № 386, 391 (*обід*), № 215, 379, 391 (*тобі*), № 219, 379 (*со'бі*), № 288, 332 (*'тої*), № 404 (жовч), № 315 ('довгс), № 400 (голівка). № 454 (зовиця), № 428 (голуб'ята). № 209. 291, 294 (*то'му*), № 349 (хо'*джу*, во'*джу*), № 230 (*по воду*), № 392, 426 (голубка), № 367 (дев'ять), № 449 (двері), № 422 (вдовець), № 450, (тесть), № 379 (легенький), № 72 (*воро'бець*), № 375 (тепер), № 451 (лебідь), № 374 (перстень), № 86 (*о'тець*), № 38 (*рубель*), № 451 б) (волів), № 200 (*ще*), № 367 (колодязь), № 428 (здоров'я).

При картографуванні використано магнітофонні записи, які зберігаються у відділі мовознавства Інституту суспільних наук АН УРСР у Львові.

2. Явища вокальної асиміляції — звуження *о, е* тільки в ненаголошеній позиції (*ко*^{и}*'жух, о*^{и}*'бід, ве*^{и}*'сіл':а...*) зображені на картах №№ 32, 33, 55а та, частково, на карті № 39.

3. Позначення звуків *ô, о*^{у}*, ê, е*^{и}*, и*^{е} графемами ω, *о*^{у}*, у*^{о}*, ô, у. и, ə, е*^{и}*, ê, и* в записах довільне.

4. Чорна площина охоплює і випадки звуження *о* перед *ў*: *ву'лўў* — 422; *вô'лўў* — 425, 428, 431, 446, 450; *вô'лў* — 425, 444, 445, 449, 454. У межах чорної площини не виявлено звуження *е* в лексемі *дев'ять* — 428, 431, 448.

5. Поодинокі лексеми-репрезентанти засвідчено лише в частині ареалу, позначеного чорною площиною, зокрема: *отець* (див. карту № 367), *рубель* (див. карту № 302).

6. Чорною суцільною ізоглосою передаються й випадки звуження *е* перед складом із *ê* на території твердості *р* (пор. карту № 74), а також, умовно, *типр* — 414.

7. Відповідні ареали див. ЛАЗО, ч. 1, карта № 116; AJDŁ, z. 1, карта № 30; z. 2, карта № 67; z. 5, карти № 237, 244; z. 6, карта № 294.

КОМЕНТАР № 59

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 390: «Багатий, халява, качан, гаразд ... чабан чи богатий, холява, кочан, горазд ... чобан?»

2. В основі карти — лексема *багатий*. Лексему *холява* не відзначено, крім закарпатсько-пряшівського ареалу, у нас. пп. 31, 54, 57, 196, 301, 361, 392, 522, 541, 585, 587. Ареал *о* в лексемі *гор'ачий*, що картографується чорним штрихуванням згори вліво, дещо умовний, бо її не відзначено в нас. пп.: 25, 28, 31, 43, 57, 88, 100, 101, 103, 104, 126, 131, 139, 146, 147, 149, 172, 177, 189, 193, 196, 197, 216, 221, 222, 238, 241, 242, 251, 263, 266, 274, 278, 279, 282, 312, 328, 350, 375, 392, 401, 444, 447, 450, 455, 472, 478, 493, 502, 525, 543, 545, 554, 563, 564, 603, 616, 619, 625, 672а—675, 686, 687; лексеми *качан* не відзначено — 31, 54, 145, 147, 196, 222, 525, 673, 674, 685—687.

3. На площині, не охопленій переривчастою ізоглосою, лексема *ча'бан* відзначена в нас. пп.— 21, 28, 33, 46, 51, 52, 56, 59, 60, 63—65, 70, 73, 81, 84, 96—98, 102, 103, 107, 108, 121, 124, 127, 143, 149, 153, 155, 157, 160, 162—165, 167, 171, 174—176, 179—182, 184, 188, 189, 194, 199, 201—211, 213, 214, 217, 218, 220, 223—226, 228, 229, 268, 271, 275, 294, 296, 297, 298, 301—303, 305, 314, 315, 317, 320, 323, 330, 333, 335, 339, 340, 342, 344—348, 353—356, 358—361, 363—385, 387, 388, 390, 391, 393—400, 402, 450, 451, 463, 466, 473—476, 480, 482, 487, 488, 497, 498, 500—504, 508, 511, 514, 516, 527, 529—536, 538, 540, 544, 545, 552, 560—562, 565, 567, 568, 570—572, 576, 577, 579, 604, 622—624, 629, 636, 648, 665. Засвідчено *а* в структурах *га'разд* — 51, 61, 63, 65, 81, 92, 96, 97, 102, 103, 106, 107, 109, 116, 120, 123, 124, 130, 133, 153, 156—158, 160, 163, 167, 168, 173, 175—178, 181, 184, 188, 193, 194, 198—207, 209—213, 215, 217, 218, 223—226, 228, 229, 232, 247, 265, 266, 269, 270, 272, 273, 294, 297, 298, 301, 303, 305, 307, 308, 311, 313, 316, 318, 319, 322—324, 330, 334—340, 342, 344, 350—353, 355, 356, 359—361, 366, 368, 370—374, 376, 378, 381, 383, 385, 388—391, 394—400, 402, 436, 470—476, 483, 484, 490, 492, 494, 496, 497, 501—513, 515—519, 524, 526, 527, 529, 530, 531, 533, 538, 540, 546, 552—554, 558, 561, 565, 568, 570, 571, 575, 576, 580—584, 587, 588, 618, 619, 629, 651; *га'раз* — 4, 9, 132, 214, 548, 555, 556, 569, 603, 609, 612, 616, 621, 622, 626, 636, 645; *га'расд* — 331, 610; *га'раст* — 5, 230, 233—235, 239, 250, 255, 257—259, 261, 286, 296, 306, 325, 329, 487, 488, 491, 499, 500, 523, 620, 662; *га'рас* — 617, 666.

4. У записах є ремарки: «*бо'гатій*, але *ба'гац'ко г'рош'і*» — 117; «рідко» — *ча'бан* — 61, 121, 171; *га'разд* — 13, 115, 117, 171, 191, 332, 537; «дуже рідко вживане» — *га'раст* — 350; *ча'бан* — 657; «нове слово», «тепер» — *ча'бан* — 16, 36, 37, 39, 40, 48, 67, 76, 80, 86, 88, 173, 191, 311, 314, 434; «старі люди» — *ча'бан* — 333, 359, 634; «той, що вівці пасе» — *ча'бан* — 466.

5. Лексему *гаразд* відзначено у фразеологізмах «*зане*^{и}*'си ти'бе 'боже го'разд!*» — 642; «*перене'си 'господи го'раз*» — 445; «*чу*^{о}*лу*^{о}*'вік не ма гораз'да!*» — 667.

6. Не картографуються: вияви ненаголошеного *о* — *ку'чан, бу'гатий, ху*^{о}*л'ава...* — див. карту № 55: відповідники *а* після м'якого приголосного — *го'р'ичий* — див. карту № 44; *хо'л'ева (ху'л'ева...)* — 2—10, 12—19, 22, 26, 27, 33, 35—37, 40, 43—45, 49, 51, 55, 61, 108—111, 116, 118, 120—124, 126—128, 130, 133, 137—139, 142, 144, 230, 232, 239, 241, 243—245, 247—249, 253, 256, 257, 261, 263, 265, 266, 270, 272—274, 277, 279, 280, 282—284, 286, 288, 291, 294, 295, 297, 299, 302—304, 306, 308, 322, 329, 330—333, 336—340, 363, 432, 463, 466, 468, 471, 472, 475—478, 482, 485, 489, 492—504, 506, 507, 509—514, 516, 518, 520, 521, 523, 524, 526—528, 532, 534—536, 539, 617, 619; *хо'л'əва (ху'л'əва...)* — 11, 20, 21, 23—25, 30, 32, 39, 115, 119, 233, 242, 246, 250, 264, 267, 269, 285, 298, 465—467, 489, 505; *хо'л'е*^{и}*ва* — 296, 479; *хо'л'ива (хул'ива...)* — 1, 255, 258, 260, 262, 289, 290, 292, 293, 298, 300, 303, 306—308, 320, 327, 334, 462—464, 467, 470, 473, 474, 480, 483, 488; *ка'ч'ен (ко'ч'ен...)* — 109—111, 123, 130, 133, 138, 142, 230, 232, 241, 243, 245, 247, 253, 254, 257, 259, 261, 263, 266, 274, 277, 280, 282—285, 288, 300, 304, 305, 333, 338, 432, 466, 468, 471, 472, 474, 475, 477, 482—484, 486, 489, 492, 494—496, 498—504, 508—511, 514, 516, 520, 521, 524, 527, 532, 581, 582, 584, 616, 661; *ка'ч'əн (ко'ч'əн)* — 242, 249, 250, 256, 286, 463, 466, 467, 473, 505, 522; *ка'ч'е*^{и}*н (ко'ч'е*^{и}*н)* — 244, 479, 523; *ка'чи*^{е}*н* — 320, 469, 528; *ко'чêн* — 587; *ка'чин (кω'чин, ко'чин...)* — 231, 233, 246, 248, 255—258, 260, 264, 265, 269, 270, 272, 287, 289—299, 301—303, 306—308, 327, 332, 334, 337, 339, 363, 462, 464, 470, 474, 476, 480, 485, 488, 493, 497, 506, 507, 513, 517, 526, 534—536, 583; *ко'ч'ін* — 262; *хо'л'йева* — 506, 517; відсутність *г* — *о'раст, о'рачий* — див. карту № 128; *й* < *л'* — *хо'йава* — 275; флексійна специфіка прикметника — *ба'гат- і, гар'ач- и*^{і} ... — див. карту № 216; інші лексеми із значенням 'халява' — *гол'а'н'іщче* — 643; *гол'е'н'іщче* — 15: *'сара* — 404, 411, 417, 420, 424, 426—431, 442, 443, 445, 458, 460, 484, 668, 669, 677, 679; *'сары* — 412, 415; лексеми *пастух, овчар* записані непослідовно і семантично не завжди тотожні із лексемою *чабан*; 'посуд з дерева для пиття води' — *чо'бан* — 426—428. 442. 444, 448; парокситонічний наголос слів *качан, гаразд, чабан* на Лемківщині — див. карту № 134.

7. Відповідні ареали див. ЛАЗО, ч. 1, коментар до карти № 66; ч. 2, карта № 207.

КОМЕНТАР № 60

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 380: «...*лобо*'да чи... *лебе*'да?..»

2. Зміни *е, о* в структурі *лебода* розцінюються як контактне явище на зіткненні ареалів, а не як континуант * *lebodа* (див. Фасмер М. Этимологический словарь русского языка. В 4-х т. М., 1967, т. 2, с. 469).

3. Принцип виділення типів структур генетичний.

4. Червоним колом картографується: *лôбô'да* — 411, 423, 440; *ло*^{у}*бо'да* — 687; *лωбо'да* — 114, 140, 213, 227, 242, 265, 268, 294, 305, 309, 321, 322, 324, 326, 330, 480, 498; *лубо'да* — 299; *лобω'да* — 220, 538; *лобу'да* — 239, 311; *ло*^{у}*бо*^{у}*'да* — 125, 147, 149, 150, 153, 196, 244, 289, 292, 331, 337, 391, 663; *лωбω'да* — 109, 111, 130, 141, 223, 224, 230, 231, 240, 243, 247, 249, 253, 275, 281, 285, 287, 300, 328, 345, 367, 499, 544; *лωбу'да* — 110, 167; *ло*^{у}*бу'да* — 121, 226, 660; *лу*^{о}*бу*^{о}*'да* — 658; *лу*^{о}*бу'да* — 667; *лубу'да* — 5, 7, 55, 107, 112, 116, 118, 120, 122, 124, 126, 128, 131, 134, 138, 144, 156, 160, 165, 170, 172, 204, 210, 215, 219, 232, 234, 241, 245, 247, 250, 252, 255, 257, 277, 280, 282, 284, 286, 288, 295, 296, 312, 316, 342, 620, 662; *лубуо'да* — 214; *лабо'да* — 665;

червоно-чорним колом передається також; *лəбо'да* — 182, 183, 346; *ли*^{е}*бо'да* — 616; *либо'да* — 193, 217, 310, 341, 344, 372, 379, 381, 385, 387, 389, 392, 394, 568; *либω'да* — 348, 373; *либо*^{у}*'да* — 168; *либу*^{о}*'да* — 152; *либу'да* — 115, 148, 155, 166, 203, 310, 350, 370, 375;

чорним колом зображено ще: *либе'да* — 97; *леби'да* — 117, 617, 654; *лебə'да* — 85, *ле*^{и}*би'да* — 54; *ли*^{е}*би'да* — 636; *либи*^{е}*'да* — 630, 639; *ли*^{е}*би*^{е}*'да* — 641; *лəбə'да* — 9, 30, 81, 84, 178, 181; *либи'да* — 2, 4, 6, 14, 18, 19, 22—24, 26, 29, 31, 33, 36, 37, 41, 42, 49, 51—53, 55, 56, 59, 61, 66, 67, 72, 77, 618, 619, 625, 626, 628, 629, 632, 635, 637, 638, 640, 644; *лûбû'да* — 32; *ла*^{е}*бе'да* — 39; *л'іб'і'да* — 12, 38; *л'ібе'да* — 624, 625; *либ'і'да* — 37, 40, 44; *леб'і'да* — 47; *ле*^{и}*бі'да* — 53; *ла*^{е}*бе'да* — 39; *лаба'да* — 9, 10;

зеленим штрихуванням охоплено випадки з початковим *м*: *ма'тина* — 463, 475, 499, 532, 604; з виявом наголошеного *и* як *е* — 559, 583, як *и*^{е} — 488; структуру *нат'* — 451, 585.

5. Не картографується: *ў* < *л* — *ў*обо'да... — 563, 665, 666, 670; *л'* — *л'*ебе'да... — 63, 64, 68—70, 71, 74, 76, 78, 82, 85—90, 92, 95, 98, 621—624, 643, 647—649, 651, 652, 654; *л˙* — *л˙*обо'да... — 35, 46, 59, 60, 62, 66, 67, 73, 75, 103, 186, 416—418, 437, 438, 445, 469, 479, 509, 523, 603, 606, 609, 610, 617, 625, 626, 642, 653, 664; *б'* — л'е*б'*е'да... — 82, 87, 89, 92, 93; наголос — '*ло*бода — 452; ло'*бо*да — 50, 82, 460, 461, 472, 664—666, 668—670, 672, 672а, 673, 676—679, 683, 686.

КОМЕНТАР № 61

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 395: «...зам*і*ж, д*і*брова чи ... зам*у*ж, д*у*брова, чи ... зам*и*ж, д*и*брова?» та частину питання № 396: «...гл*у*бокий чи...гл*і*бокий, чи... гл*и*бокий?», а також на питання № 223 (*гли'бокий*), № 274 (*гли'бінь*), № 415 (глибок*ій*).

2. Червоним колом позначено також написання: *î* — 109, 133, 163, 223, 360, 522; *'и (д'иб'рова)* — 175;

жовтим колом — *о*^{у} — 19, 619, 626; *у*^{о} — 617; ω — 333, 462;

червоним штрихуванням — *î* — 60, 63, 73, 74, 85, 102, 206, 210, 354, 546, 547, 551; *и*^{і} — 92, 101, 574, 578, 579, 605, 608; *і*^{и} — 103; *û* — 642, 645; *е*^{і} — 647. Зазначені написання засвідчено з м'якістю попереднього приголосного;

жовтим штрихуванням — *ô* — 409, 423;

чорним штрихуванням — ω, *у* — 293, 428; *ў* — 428;

жовтою ізоглосою — *о*^{у} — 175; *у*^{о} — 84, 175; ω — 178, 183, 208.

3. На площині, не охопленій ізоглосами, поширена нормативна структура *заміж*, яка в ряді говірок засвідчена паралельно з іншими структурами: *'замуж* // *'заміж* — 15, 29, 142, 165, 167, 168, 230, 244, 279, 281, 311, 336, 351, 366, 436, 463, 465, 466, 473, 474, 480, 483, 492, 495, 496, 498; *'заміж* // *'замож* — 81, 159, 221, 381; *'замуж* // *'замож* — 175.

На цій же, не охопленій ізоглосами, площині лексеми *заміж* не зафіксовано: 24, 30, 34, 57, 132, 182, 197, 238, 258, 263, 267, 282, 347, 357, 403, 404, 406—410, 414, 415, 418, 419, 421—423, 427, 430, 440, 441, 446—449, 456, 457, 459, 461, 481, 501, 506, 513, 527, 532, 542, 551, 559, 562, 567, 578, 581, 582, 584, 587, 661, 670, 671, 672а, 674, 675, 678, 680—682, 685, 686, на цій території у значенні 'вийти заміж' відзначено в записах лексему *віддатися* — 260, 267, 289, 291, 298, 304, 320, 326, 337, 339, 402, 416, 417, 424—426, 428, 429, 431, 442—445, 454, 458, 471, 484, 486, 490, 494, 497, 504, 507, 509, 514, 524, 538, 543, 549, 550, 552, 554, 555, 557, 577, 579, 585, 588, 603, 605, 607, 609, 668, 669, 673, 677, 679.

4. У записах є ремарки: «рідко» — *до*^{у}*б'рова* — 19; *д'іб'рова* — 270, 391; «рідше» — *'замуж* — 219, *глі'бокий* — 386, *глу'бокий* — 200, 267, 619; «частіше» — *'замуж* — 366; «часто» — *'замуж* — 351; «старше покоління — *диб'рова*, середнє і молодше — *діб'рова*» — 248. Є також ремарки, що уточнюють значення лексеми *діброва*: 'трава в лісі' — 35—37, 40, 41, 43, 68, 72, 75, 85, 87, 92, 628, 631, 639, 642, 645, 653; 'сосновий ліс' — 578; 'лісок між болотами, переважно листяний' — 14, 36, 67, 643; 'межи горами' — 280; власні назви (поля, урочища, села...) — 29, 33, 41, 42, 48, 76—79, 121, 128, 134, 154, 169 і 219 — поряд із загальною назвою — 266, 269, 271, 283, 292, 299, 427, 492, 494, 573, 605, 684; *Дуб'ровиц'а* — 45. Ремарки, що визначають сферу вживання слова: «у піснях» — *діб'рова* — 133, 331, 659; «молодше покоління» — *д'іб'рова* — 265.

Є ще ремарки про частоту вживання лексеми *заміж* у словосполученні *заміж (виходити)* поряд з синонімічною лексемою *віддаватися*: «рідко» — *'замуж* — 237, 264, 269, 322, 405, 420, 442, 467,

612; 'заміж — 488, 537; «середнє і молодше покоління» — 'заміж — 434; 'замуж — 435; «новіше» — 'замуж — 332; «молодше покоління» — 'замуж — 252, 479; за'муж — 509.

5. Не картографуються: вставний *м* — д'імб'рова — 27; димб'рова — 172; думб'рава — 605; думб'рова — 658; структура демб'рова — 660; ґ' — ґ'іб'рова — див. карту № 89; наголос — 'д'іброва — 217, 219, 285; д'іб'ро'ва — 311; 'дубровка — 416 (поряд із дуб'рова); словотвірні структури $до^{у}$б'р'іўка — 619; Дуб'ровиц'а; різні вияви /и/ в структурі *глибокий* позначені як $и^{і}$ — 37, 88, 677; и̂ — 17, 24, 74, 78, 637, 645; і̂ — 17, 40, 64, 68, 71, 85, 88, 94, 206, 354, 370, 376, 546; $и^{е}$ — 201, 604, 664; ə — 110, 137, 250, 279, 285, 332, 350, 396; $е^{і}$ — 647, а також відповідні фонеми: /е/ — 531, 532, 534—536; /a/ — 244; /a/ поряд з /и/ — 17, 37, 68, 71, 94, 110, 137, 201, 244, 250, 279, 285, 332, 350, 354, 370, 376, 396, 532, 535, 536, 546, 637, 645; /ы/ — 417, 419, 425, 428, 441, 444, 460, 673—676 та її вияв $ы^{о}$ — 423; відсутність *о* зумовлена ненаголошеною позицією суфікса — г'лубкі, г'либкі...— 43, 44, 671, 672а, 675, 678, (що вживаються паралельно зі структурою гли'бокі...); л· перед *у* — гл·у'бокий — 35, 43, 306, 412, 416, 417, 422, 435, 437, 438, 442, 443, 445, 469, 479, 480, 484, 486, 606, 664, 668; л' перед *у* — 12, 298, 306, 422, 466, 469, 474, 477, 478, 480, 483—485, 488—490, 494, 609, 681, 683; в, ў<л — гву'бокий, гўу'бокий — 665, 670, 685; відсутність початкового *г* — ли'бокий — 46, 48, 67, 69, 70, 77, 82, 314, 636.

6. Відповідні ареали див. ASJ, t. 1, розділ 16, карта № 17.

КОМЕНТАР № 62

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 421: «...Вогонь чи огонь, чи йогонь?..»

2. Чорним кольором картографується також написання ə (о'гəн') — 250, 417, 434, 437, 438;

жовта площина об'єднує ще структуру вгон' (ў'гон', ў'ґен') — 40, 44, 115 (поряд у'гон'), 123, 148, 213, 404, 446, 464, 467, 667, 684.

3. У записах є ремарки: «рідше» — во'гон' — 69, 265; о'гон' — 166; «старше покоління» — гон' — 29; о'гон' — 61; «гон' — старше і середнє покоління, во'гон' — молодше покоління» — 81; «молодше покоління» — ω'гон' — 111, 112.

4. Не картографуються: зміни ненаголошеного *о* — див. карту № 55; ствердіння кінцевого *н* — о'ген — 665, 672, 672а, 677; наголос на початковому складі — 665, 668, 670, 672, 672а, 677, 678, 686; структура 'огнище — 407, 409, 534, 543; лексема *ватра* 'вогонь' — 252, 481, 483, 484, 486—490, 510, 514, 516, 582.

5. Відповідні ареали див. AJDŁ, z. 1, карта № 7; БДА, т. 2, карта № 57; т. 4, карта № 67.

КОМЕНТАР № 63

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 379: «...Бубон... чи бубен..?»

2. Зеленим колом картографується також: ə — 42, 50, 78, 84, 109—111, 113, 120, 133, 135—138, 156, 170, 172, 178, 189, 195, 200, 223, 230, 233, 235, 236, 240, 241, 245, 253, 273, 279—281, 285, 289, 295, 298, 307, 311—313, 318, 328, 331, 332, 346, 350, 360, 362, 405, 411, 417, 442, 464, 468, 470, 472, 474, 475, 478, 501, 502, 504, 505, 512, 513, 515, 516, 518, 524, 525, 527, 531, 534, 535, 537, 548, 558, 562, 570, 580; $и^{е}$ — 248, 260, 660; $е^{и}$ — 147, 294, 295, 320, 327, 399, 436, 471, 499, 542, 634; *и* — 2, 4, 6, 7, 21, 25, 31, 51, 52, 55, 116, 118, 122, 124, 126, 130, 134, 141, 142, 148, 231, 232, 234, 239, 246, 247, 249, 254—257, 259, 262, 263, 280, 283, 284, 286—288, 290, 292, 293, 296, 300, 304—306, 308, 309, 315, 316, 319, 322, 325, 326, 336—339, 347, 356, 445, 463, 469, 477, 479, 480, 482, 483, 488, 491, 492, 494, 496, 500, 503, 507, 509, 514, 519, 532, 539, 545, 552, 560, 564, 573, 587, 604, 613, 617, 663, 667; и̂ — 30, 32; і̂ — 293; $и^{і}$ — 305; ы — 238;

синьою площиною — 'бубну — 169, 244; 'бумно — 88.

3. У записах є ремарки: «менший — 'бубно; великий — 'бубон» — 9; «'бубон — нема, але є на'пиўс'а йак 'бубен» — 612; «колись казали» — 'бубин — 613; «старше покоління — 'бубно, середнє і молодше покоління — 'бубен» — 13; «рідко — 'бубон, часто — бара'бан» — 162; «старше покоління — 'бубну, частіше — бара'бан» — 169; «старше покоління — $'буби^{е}н$, середнє і молодше покоління — 'бубин» — 248.

4. Не картографуються: вияви ненаголошеного *о* — див. карту № 55; *е* в кореневій морфемі — 'бебен ('бебин...) — 318, 347; наголос — бу'бон (бу'бен...) — 47, 73, 198, 217, 277, 365, 388, 575; буб'но (буб'ну...) — 127, 244; *й* — 'бубйон — 623, 633, 636, 643; б· — 'буб·ен — 652, 653; н' — 'бубун' — 514; 'бубон' — 655; інші словотвірні структури та синонімічні лексеми — 'бухало — 83, 95, 208; 'бубало, 'бубок — 85; 'дубен — 670; 'дубок — 645; бара'бан — 27, 49, 95, 103, 118, 162, 166, 169, 208, 220, 229, 310, 343, 348, 359, 376, 379, 387, 547, 549, 550, 554, 555, 557, 574, 578, 579, 603, 604, 606—608, 610—612, 614, 615, 630—632, 635, 640, 644.

5. Відповідні ареали див. ASJ, t. 1, розділ 3, карта № 4; розділ 19, карта № 4.

КОМЕНТАР № 64

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 410: «Покорм чи покором?.. Тельбухи чи тербухи, чи теребухи?.. Ковбаня чи колобаня?» Етимологія слова *тельбухи* неясна. Гіпотезою Фасмера М. (*trьt — Этимологический словарь русского языка, т. 4, с. 96) можна пояснити тільки частину реалізацій.

2. Червоним колом позначено звукосполучення, записані як: ωў — 47, 293; у°ў — 149; уў — 9, 42, 66, 67, 72, 77, 118, 122, 132, 149, 158, 160, 181, 239, 660; оω — 656; ов — 659; ол — 350; ул — 239; ωм — 29; ум — 29, 53, 150 та, умовно,— аў — 334; ам — 284;

червоним контурним колом — $о^{у}$ — 189; ω — 29, 111, 240; у — 22, 26, 27, 41, 44, 52, 54—56, 67, 112, 115, 119, 123, 124, 130, 131, 141, 143, 151, 155, 165, 167, 184, 185, 232, 241, 242, 258, 367, 517, 617, 618, 621, 625, 627, 652, 654;

зеленим колом — олω — 439; ωлω — 331; о̂ло̂ — 423; олу — 192, 270, 273, 385, 435, 438, 461; $улу^{о}$ — 667; улу — 7, 164, 434, 484; колоў'бан'а — 455.

зелено-жовтим колом — олы — 449, 451;

чорно-жовтим колом — але — 468;

чорним колом, умовно — ало — 610; алу — 271; ола — 396, 407.

3. Площина, вільна від штрихувань згори вліво, включає ур — 'покурм — 52, 124, 219; ωр — 'покωрм — 109, 287; $о^{у}р$ — $'поко^{у}рм$ — 59; $у^{о}р$ — $'поку^{о}рм$ — 658.

4. Зелене штрихування згори вліво передає також: ору — по'корум — 7; ωрω — 'покωрωм — 133; орω — пω'корωм — 337; уру — 'покурум — 128.

5. Коричневим штрихуванням умовно об'єднано -əр — 'пок'əр — 262; ир — 'пок'ир — 265, 299; 'покирм — 682.

6. Відзначено лексеми: *корм* — 2, 5, 6, 26, 27, 29, 42, 44, 56, 60, 71, 75, 77, 87, 92, 108, 110, 113, 114, 118, 120, 122, 123, 126, 127, 135, 136, 140, 156, 162, 165, 166, 170, 185, 191, 196, 213, 229, 241, 257, 266, 271, 274, 277—279, 286, 290, 298, 311, 323, 325, 391, 393, 394, 420, 425, 430, 436—438, 442, 443, 445, 450, 483, 486, 488, 491, 496, 514, 608, 609, 615, 620, 635, 649, 650, 687; умовно — кор'мити, накор'мити, покор'мити — 605, 610, 661, 665; 'корма — 457, 538; о'корма — 484; у'кором — 526; про'корм — 577; 'кормл'а — 417; пут'кормн'а — 451; кор'миво — 670.

7. Відсутній запис лексеми *покорм, корм...* та синонімічних лексем — 9, 11, 15, 19, 22, 31, 47, 49, 54, 55, 57, 58, 63, 64, 66, 68, 69, 72, 82, 83, 85, 88, 89, 91, 95—97, 100, 101, 103, 105, 106, 111, 116, 129, 131, 139, 141, 143—148, 152, 172, 177, 188, 189, 192, 197, 198, 200, 204, 214, 220, 225—227, 230, 232, 234, 236—238, 246, 252, 253, 255, 256, 260, 261, 272, 273, 281, 282, 284, 292, 295, 307, 312, 313, 319, 321, 322, 324, 326, 327—330, 332, 334, 339, 340, 342, 346, 348, 353, 357, 358, 360, 361, 363, 367, 372—374, 387, 398, 401, 403—406, 408, 409, 411, 413—416, 418, 419, 421—424, 426—429, 432—435, 439, 440, 441, 444, 446—449, 452, 454—456, 458—461, 463, 475, 476, 478, 481, 489, 490, 494, 495, 501, 503—508, 513, 516, 520—525, 528, 532, 534, 536, 541, 542, 547, 548—551, 554, 557—560, 569, 572, 573, 575, 579, 582, 584, 586—588, 603, 606, 607, 611—614, 619, 623, 628, 629, 633, 634, 643, 646, 666, 668, 671—675, 680, 681, 685, 686.

8. Площина, вільна від штрихувань згори вправо, включає крім ел' ('тел'бухи): ил' — 'тил'бухи — 304, 334; $и^{е}л'$ — $'ти^{е}л'бухе^{и}$ — 604; ал' — 'тал'бухі — 8; $а^{е}л'$ — $'та^{е}л'бух$ — 121.

9. Червоне штрихування умовно включає ще: $ре^{и}$ — 61; ре — 87, 228, 485, 634, 647; $ри^{і}$ — 648; рі — 68; рі̂ — 63, 64;

зелене суцільне штрихування згори вправо — ире — 364, 381; ири — 411; əре — 541, 549; $е^{и}ре^{и}$ — 378; $и^{·}ри^{е}$ — 483;

зелене переривчасте штрихування — иле — 18;

фіолетове штрихування об'єднує ще: ер — 'тербухи — 65, 75, 543, 546, 575, 580;

чорне переривчасте штрихування — ало — 415.

10. Відзначено ще: ке'ленд'ухи — 174; ке'лен'бухи — 177; т'р'амбухи — 683.

11. Відсутній запис лексеми *тельбухи* (й синонімів): 2, 5, 10, 25, 31, 49, 50, 57, 58, 60, 80, 113, 128, 134, 139, 149, 160, 188, 189, 190, 200, 220, 222—224, 227, 233—235, 244, 287, 307, 315, 323, 331, 342, 349, 352, 376, 401, 406, 408, 410, 412, 413, 416, 418, 420—422, 424, 426, 432, 433, 440, 441, 446, 450, 451, 454, 455, 458, 460, 461, 464, 480, 490, 491, 495, 500, 516, 522, 526, 547, 551, 554, 555, 557, 559, 564, 572, 584, 585, 587, 605, 612, 623, 628, 646, 658, 661, 664, 666, 667, 670—676, 678—682, 684—687.

12. Не картографуються: зміни *а* після м'якого приголосного — коў'бан'і...— див. карту № 48; *е* — ко'бен'а, коў'бен'а — 16; вияви ненаголошеного *е* — 'тил'бух'е... див. карту № 37; відсутність *а* — 'коўбн'а — 210, 552; колоб'н'а — 376; відсутність флексії — коў'бан(') — 108, 219, 303; коў'бай — 68, 89; ко'бал' — 250; відсутність *б* — 'тел'ух'е — 276, 409; відсутність *м* — 'покор — 169, 235, 258, 264, 266, 271, 291, 300, 309, 316, 331, 359; *н* — 'покорн — 134, 314, 354, 379, 382, 385, 389, 396, 562; 'покорно — 212; н': — ку'бан':а — 310, 627; [ґ] / [к] — ґил'у'хи, $ґе^{и}л'у'хы$... — 406, 417, 427, 431 та *г* — гил'у'хи — 129, 437; словотвір: кала'б-атин-а — 547, 551, 554, 556, 557, 603, 605—608, 610—612, 614, 615; -к- — ку'бан-к-а, коло'бан'-к-а... — 27, 61, 193, 195, 375; -ій- — ку'бан'-ій-а — 242, 286, 310; -ух- — ка'лаб-ух-а — 142, 277, 280, 312, 319; -ушк- — ка-'лаб-ушк-а — 266, 306, 309; -ач — кал·а'б-ач' — 509; пут- — пут-'кормн'а — 451; о- — о-'корма — 484; про- — про-'корм — 577; у- — у-'корм — 577; -ив- — кор'м-ив-о — 670; омоніми: коў'бан'а — 'дерево з сучком' — 444; коў'бан 'окремий кусок дерева' — 449, 487; 'дерево, на якому дрова рубають' — 477, 491, 500, 513; те'ребухи 'нестиглі яблука' — 111, 112, 114, 288, 319, 321, 322, 326; 'дрібні яблука' — 560; 'згрубіла назва яблук' — 316; 'виӡолобаний ойі'рок — 314; те'ребух 'неповоротка людина' — 359; 'той, що багато їсть' — 311; синонімічні лексеми: 'ковбаня' — доў'бин'е — 339; длў'бан'а — 4, 5; жо'лобан'е — 328; ка'л'ужа — 2, 17, 39, 53, 64, 212, 220, 226, 229, 234, 249, 305, 348, 374, 378, 623, 630, 635, 639, 640; ка'л'ука — 583; 'л'уга — 212; 'лужа — 39, 623, 630, 635, 639, 640; ба'йура — 25, 116, 120, 121, 133, 136, 166, 172, 220, 239, 249, 265, 270, 271, 277—279, 284, 310, 341, 350, 379; ба'л'ура — 193, 346; 'бан'ур — 672; 'бан'ӡ'ор — 665; 'балта — 523, 557, 559 та 609 (з ремаркою 'де чиста вода збирається'); 'баўка — 532; котлу'бай — 46, 48; 'покорм' — 'похарч — 11; ґоз — 431, 432; 'тельбухи' — каўду'ни — 9, 10, 619, 630, 631; коў'дун — 12; 'бебехи ($'беби^{е}хи$...) — 17, 19, 27, 28, 33, 35, 39, 42—44, 48, 52, 77, 109, 116, 123, 156, 161, 169, 198, 212, 229, 234, 237—239, 241, 249, 252, 262, 265, 266, 268, 269, 271, 272, 283, 299, 310, 316, 319, 379, 382, 403, 470, 477, 499, 509, 511, 514, 523, 524, 581, 603, 606; 'бибихі — 488; 'бебах'і — 6, 27; ба'бахі — 120; бам'бухи — 668, 669; бембу'хи — 258, $вент'роби^{і}$ — 36, 623, 633; винт'роба — 632; $ве^{и}нт'роба$ — 635; вот'роба — 261, 290, 610, 615; вут'роба — 232, 286; ўот'роба — 615; ўут'роба — 471; от'роба — 475, 539, 573; 'отр'іб — 274, 479; ут'роба — 277, 290, 608; бен''д'ух(и) — 162, 607; 'кен'бухі — 86; 'ґ'енд'ух'и — 558; 'к'ен'д'ух, кан''д'ух — 9, 10, 14, 17, 66, 75, 76, 87, 122, 126, 127, 309, 347, 377.

КОМЕНТАР № 65

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 407 а): «...ложка... чи лижка... чи ліжка..?» Додатково використано матеріал відповідей на питання № 426 (ложка).

2. Зеленим зафарбованим колом картографується також: і — 85; $и^{і}$ — 677; $и^{е}$ — 483, 488, 523; е — 248, 270, 486, 514, 559, 582, 583; е̂ — 484; $е^{и}$ — 510, 583; ə — 467, 522, далі паралельно з *и*: 248, 270, 467, 483, 484, 486, 488, 510, 523, 559; $\underset{\frown}{^{у}и}$ — 76;

зеленим контурним колом — $ы^{о}$ — 236;

чорним штрихуванням — ў'жица — 665; $ω'жи^{е}ца$ (поряд із $жи^{е}ца$ — 666).

4. У записах є ремарки: «молодше покоління — *и*, всі — $ы^{о}$» — 236; «старше покоління — *и*, середнє — *е*» — 248.

5. Не картографуються: о̂ — 406, 416; л· — 36, 43—46, 48, 59, 62, 66, 67, 75, 79, 154, 182, 186, 270, 304, 306, 308, 412, 416, 417, 434, 435, 437, 438, 443, 445, 469, 483, 484, 488, 509, 510, 514, 523, 539, 609, 664, 677; ж' — 71; ш' — 14, 488 (поряд із *ш*); *ч* — 'жичка, 'жычка — 672, 672а; оглушення *ж*: ложка — 23, 26, 29,

34, 36, 39—41, 43, 45, 46, 48, 52, 54, 55, 58, 61, 62, 72, 73, 76, 77, 79, 84, 98, 113, 114, 125, 130, 144, 159, 161, 176, 181, 185, 189, 200, 201, 208, 213, 220, 226, 227, 229, 236, 242, 243, 245, 249, 253—255, 265, 267, 271, 273, 293, 300, 301, 303—305, 308, 313, 318, 319, 321, 328, 331, 335, 336, 344, 350, 351, 353, 354, 358, 360, 369—371, 374, 377, 386, 387, 395, 399, 401, 404, 408, 417, 422, 437, 442, 446, 448, 461, 462, 464, 466—468, 472, 475, 478, 480, 481, 486, 495, 497, 498, 500, 502, 505—507, 510, 514, 517, 519, 521, 523—525, 527, 532, 535, 539, 546, 547, 549, 551, 554, 555—557, 564, 569, 574, 578, 579, 582, 584, 611, 612, 614, 624, 626, 636, 644, 648, 685, 687; *лошка* — 1—10, 12—14, 16—21, 24, 25, 27—30, 32, 33, 35, 37, 38, 42, 44, 51—53, 56, 59, 85, 105, 108, 109, 112, 115—124, 126—129, 131—143, 147, 149, 151, 152. 154, 156, 162—173, 178, 179, 182—184, 186, 188, 192, 193, 197—199, 203, 206, 214—217, 219, 225, 230—241, 244, 246, 248, 250—252, 256, 258, 260—264, 266, 268—272, 274—292, 294—300, 304—312, 314—317, 319, 320, 322—327, 329—334, 337—339, 341, 342, 345, 346, 348—351, 355—357, 359, 361—363, 365, 372, 375, 378, 381, 385, 389, 391, 393, 394, 396, 397, 399, 403, 405—407, 409—416, 418—421, 423, 424, 426—429, 431, 436, 438—441, 443—445, 447, 449, 450, 452, 453, 459, 460, 462, 463, 465, 467, 469, 471, 472, 474—477, 479, 480, 482—496, 498, 499, 501, 504, 505, 507—513, 515, 516, 518, 522—524, 528—531, 533, 536—540, 542, 544, 545, 548, 550, 552, 554, 556, 558—560, 562, 563, 565, 567, 570, 572, 573, 575, 576, 583, 585, 587, 603—610, 613, 615—618, 620—622, 625, 627—631, 633, 635, 638, 639, 641, 643, 645, 646, 650, 654—662, 664, 667—670, 673, 676, 677, 679, 683, 684.

6. Рефлекси картографованого звукосполучення в нас. пп. 431, 453, 457, 460, 491 уточнено за ЛАЗО, ч. 1, карта № 65.

7. Відповідні ареали див. ЛАЗО, ч. 1, карта № 65.

КОМЕНТАР № 66

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 407 а): «...блоха... чи ...блиха.., чи... бліха..?»

2. Червоним колом позначено також звуки, записані як: $о^{у}$ — 70, 149, 289, 394, 617, 663; $у^{о}$ — 658; ω — 40, 110, 111, 122, 133, 136, 139, 167, 170, 223, 241, 242, 245, 253, 288, 311, 328, 337, 393; *уо* — 204, 214; *ô* — 415;

червоним штрихуванням згори вліво умовно — *бˈлуха* — 662.

3. На території, позначеній переривчастим штрихуванням, відсутній запис у нас. п. 313.

4. Зеленим зафарбованим колом картографується ще: *і* — *бл'іˈха* (паралельно з *бл·иˈха*) — 505;

зеленим штрихуванням згори вліво — $и^{е}$ — *бˈли*^{е}*ха* — 666 та *бˈл·и*^{е}*шка* — 488 (поряд із *бˈл·иха*); $и^{і}$ — *бˈли*^{і}*ха* — 677: *л'и* — *бˈл'иха* — 294;

зеленим контурним колом — написання: $и^{е}$ — 582, 583; *ə* — 467, 486, 515, 518, 522; умовно *е* — 514, 583;

зеленим зліва зафарбованим колом — $ы^{о}$ — *блы*^{о}*ˈха* — 417, 440.

5. У записах є ремарки: «деколи у середнього і молодшого покоління» — *блиˈха* — 405; «рідше» — *блиˈха* — 405, 523; *блоˈха* — 134.

6. Не картографується: структура *пхла* — 293, 664; вияви *л* — *ў*, *в* — *бўоˈха* — 8; *бˈвоха* — 670; *к* — *блоˈка* — 297.

7. Відповідні ареали див. ASJ, t. 1, розділ 16, карта № 19; AJPP, карта № 223; AJDL, z. 4, карта № 162.

КОМЕНТАР № 67

1. Карти складено за відповідями на частину питання Програми № 407 а): «...яблуко... чи... яблико.., чи ябліко...?». Додатково використано матеріал відповідей на питання № 335 (яˈблук).

2. Червоним колом картографується також звукосполучення *лў* — *ˈйаблўко* — 661;

зеленим колом — *ло*^{у} — 125, 212, 609, 618; *лô* — 415, 423, 459; *лω* — 110, 247, 249, 350. 406;

жовтим зафарбованим колом — *лû* — 23, 80, 87, 657, 660; *лі* — 27; *л'і* — 60, 74, 78, 648; *лə* — 420, 486; *ˈйабико* — 26;

жовтим контурним колом — *лы*^{о} — 417, 440;

чорним штрихуванням — *ˈйабко* — 114, 244, 245, 253, 259, 291, 298, 321, 323, 328, 331, 335, 358, 365, 497; *ˈйабко* — 662, 663, 685, 687.

3. Ареал лексеми *планка* уточнено за ЛАЗО, ч. 1, карта № 55. Про семантичні відтінки цієї лексеми ‘плід культурної яблуні’, ‘плід яблуні-дички’ — див. там же.

4. У записах є ремарки: «старше покоління» — *ˈйапку* — 248; «старше і середнє покоління» — *ˈйапко* — 265; «молодше покоління» — *ˈйаблико* — 438; «рідко» — *ˈйаблуку* — 239, 399.

5. Не картографуються: наголос на кінцевому складі — *йаблоˈко* — 4, 529, 624; зміни *а* після *й* на початку слова — *ˈйеблуко* — див. карту № 49; зміни ненаголошеного *о* у флексії — *ˈйаблуко*^{у}, *ˈйаблуку, ˈйапку* — див. карту № 55; рефлекси наголошеного сполучення **tlъt* — *йабˈлуко, йабˈлуч'ко* — 217, 365, 673, 677, 686; *йабˈл'іко* — 82; *йабˈлыко* — 409, 461.

6. Відповідні ареали див. ЛАЗО, ч. 1, карта № 5; ДАБМ, карта № 107.

КОМЕНТАР № 68

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 407 а): «...сльоза чи... слиза, чи... сліза?» та частину питання № 224: «...*сˈльози*..?»

2. Діахронічний аспект, передбачений темою карти, примушує вводити різні знаки для подібних або ідентичних за звучанням сполучень: зелене контурне та жовте зафарбоване кола — для сполучення *ли;* зелене та жовте зафарбовані кола — для сполучення, позначеного *лə* — символу варіантів сполук *ле* та *ли*.

3. Червоним зафарбованим колом картографуються: *ло*^{у} — 67, 70, 125, 149, 289, 331; *лу*^{о} — 660 та *лω* — 10, 26, 29, 42, 113, 144, 295, 328, 348, 367, 483;

червоною ізоглосою охоплено ще: *л·* — 609, 615 та *л* у формі множини іменника *сˈлози* — 505; *л'* — 306, 507;

зеленим зафарбованим колом — *ле*^{и} — 230, 251, 290, 320; *ли*^{е} — 241; *лə* — 109, 110, 130, 141, 241, 245, 247, 258, 277, 285, 321, 324, 420; *лə* у формі множини іменника — 420;

зеленим контурним колом — *л'і* — 244, 621 та інші вияви *е* перед складом з наголошеним *а* (пор. карту № 32);

зеленим штрихуванням згори вправо — *ле*^{и} — 231;

жовтим колом — *лə* — 405, 484, 486; *ле*^{и} — 663; умовно — *л'і* — 476; *лî* — 408;

жовтим штрихуванням згори вліво умовно — *л'і* — 686; *ˈсиза* — 666;

жовтим штрихуванням згори вправо — *лі* — 679; *ли*^{е} — 666, 683;

синім колом — *лы*^{о} — 417.

4. Відзначено: *ла* — *сˈлаза* — 405; *ˈсиза* — 660; *у* — *ˈсузи* — 685; *ˈсолза* — 677; структура *л·за* (поряд із *сˈлеза*) — 664.

5. У записах є ремарки: «старше покоління» — *слеˈза* — 269; *сˈлизи* — 271; «старше і молодше покоління — *слаˈза,* деколи середнє і молодше покоління — *слиˈза*» — 405.

6. Не картографується: непослідовно відзначена асимілятивна м'якість *с* — *с'*, *с''* — *с'л'о за*.

7. Відповідні ареали див. ASJ, t, 1, розділ 16, карта № 18.

КОМЕНТАР № 69

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 407 б): «...кривавий чи... кровавий, чи... крівавий, чи кирвавий?»

2. Червоним зафарбованим колом картографується також: *ри*^{е} — 290; *рə* — 114, 137, 193 (поряд із *ри*), 512, 545, 660; *ре*^{и} — 514; *ри*^{і} — 119; *рû* — 12, 13, 30, 38 (поряд із *ри*), 72, 78, 649; *рî* — 11, 40 (поряд із *ри*), 71, 99, 102; *рі* (з твердим попереднім приголосним) — 27, 60, 93, 189, 319 та, умовно, *р'і* — 17, 27, 68, 546;

нанесено *ри* на основі запису структур: *закриˈваўлениї, окриˈваўл'аниї, покриˈваўлениї*...— 9, 16, 27, 32, 36, 40 (поряд із *кріˈвави*), 62, 78, 82, 83, 171, 200, 220, 234, 279, 318, 377, 387, 607, 623, 630, 631, 633, 635, 639, 641, 643; *криˈваˈвит'* (рана) — 642, 659; *окриˈвавити* — 36; *криˈваўник* — 35, 387; *криˈваˈвиц'а* — 115, 117, 135, 138, 143, 170, 277, 309, 312, 364; *криˈваўниї* — 617;

зеленим колом передано також: *рô* — 411, 426, 455; *ро*^{у} — 70, 149, 244 (поряд із *ро*), 331; *рω* — 110, 113, 142, 230, 242, 243, 245, 247, 254, 287, 328, 337, 538; *ру* — 52, 124, 128, 158 (поряд із *ро*), 214, 215, 234, 246, 280, 283, 284, 286, 295;

нанесено *ро* (*рω, ру*...) за записом структур: *закроˈваўлениї, закроˈваўл'аниї, окроˈвавл'аниї*...— 112, 191, 263, 279, 290, 295, 296, 316, 319, 534, 606, 610—615, 636, 640; *покро*^{у}*ˈвавиў* — 244; *кроˈвaво* — 23; *кроˈвавиц'і* — 282;

чорним зафарбованим колом картографуються фонетичні різновиди сполучення з м'яким попереднім приголосним: *ир* — 269, 299, 305, 306, 338, 412, 466, 467, 469, 470, 472, 479, 483, 500, 501; *и*^{е}*р* — 251; *əр* — 235, 258, 262, 264, 266, 405, 434, 438, 465, 471; *ер* — 252, 261, 271, 300, 436, 468, 484, 486, 492, 494, 498, 508; *îр* — 255; *и*^{і}*р* — 308, 686; *кірˈваниї* — 463, 474, 480, 498, 671, 679; *к'ірˈвавиї* — 233, 250, 255, 462, 496, 499, 505 (поряд із *ри*); з твердим приголосним — *əр* — 268, 332, 404, 407, 420, 421, 435, 436, 464, 475; *ер* — 259, 409, 412, 677 та *к*^{и}*рˈвавиї* — 685;

нанесено *ир* на основі запису структур: *скирˈваўлениї* — 236, 299; *скирвавˈлениї* — 672а; *зак'ерˈваўлениї* — 300, 494; *обк'ервавлениї* — 494; *к'ирˈвавиц'а, к'əрваˈвиц'і* — 269, 465, 508; *кирўлаˈныї* — 408;

нанесено *ыр* на основі запису структури *кырˈвавит* — 665;

чорним контурним колом картографуються також структури *крˈвавыї* — 442, 443, 445 та *крˈвавий* — 672, 672а, 682.

3. У записах є ремарки: «молодше покоління» — *о* — 214, 300; «старше покоління» — *уо* — 214; «рідше» — *о* — 270, 511.

4. Не картографуються: наголос — *кˈривавиї* — 217, 398 (поряд із *криˈвавиї*), *ˈкирвавиї* — 308; структури — *кровйаˈниї* — 76, 225, 230, 403, 429, 435, 437, 438; *кроўл'аˈниї* — 415—417, 424, 426, 429, 431.

5. Відповідні ареали див. ASJ, t. 1, розділ 16, карта № 6.

КОМЕНТАР № 70

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 407 а): «Дрова, брови... чи дрива, бриви.., чи дріва, бріви..?»

2. Умовно нанесено ненаголошені рефлекси **trьt*: червоним колом — *броˈва* — 3, 141, 167, 196, 344, 424, 426, 437, 438, 467; *броˈви* — 217, 274, 354, 561, 568; зеленим зафарбованим колом — *бриˈва* — 435, 439, 472, 481; зеленим контурним колом — *брыˈва* — 411, 419, 422, 425, 427, 430, 440—448, 456, 457, 459; чорним колом — *ˈəб'ір'ва, ˈобирва* — 403—409, 413, 416, 418, 420. 423, 685.

3. Червоним колом картографується також: *ô* — *бˈрôва* — 415;

чорним колом — *ір'* — *ˈобір'ва*...— 403, 405, 406, 408, 420; *îр* — 409; *ер* — 416, 421, 669, 672, 673, 677, 684, 686; *и*^{е}*р* — 664; *əр* — 407, 413, 423;

чорним контурним колом — *ыр* — 665, 668;

на незаштрихованій площині відзначено *дˈруова* — 107; не записано лексеми *дрова* у матеріалах — 250, 260, 286, 289, 322, 327, 332, 335, 339, 345, 346, 349, 357, 376;

зеленим штрихуванням картографується *і* паралельно з *и* — *др'іˈва, дриˈва* — 6, 113, 304, 436; *і* — *др'іˈва* — 17, 143, 239, 287, 288; *û* — *дрûˈва* — 119; *ə*, $и^{е}$ — *дрəва* — 293, 426, 508, 515, 518, 521, 522, 660; *е* паралельно з *и* — 486;

зеленим переривчастим штрихуванням — $ы^{о}$ — *дры*^{о}*ˈва* — 417, 421, 440;

жовтим штрихуванням — *дˈрева* — 685; *дˈр'ева* — 582; *дˈревка* — 656;

чорним штрихуванням — *ир* — *ˈдирва* — 664, 685; *и*^{е}*р* — *ˈди*^{е}*рва* — 666;

чорним переривчастим штрихуванням — *дрва* — 672.

4. У записах є ремарки: «старше покоління» — *и* — *ˈбˈриви* — 111, 248, 250; *дриˈва* — 496; «рідко» — *дриˈва* — 133; *бˈриви* — 111; «отам... дез йе — *дриˈва, йагби на ˈм'іс'ц'і буˈли — дˈрова*»— 32; «*дрова — веˈл'ік'і, шчо на хліеб ˈпал'ат, дˈревка — дрібне дерево до палення в кухні*» — 656.

5. Не картографуються: рефлекси **і* після губних — *бˈрови*^{і}...— див. карту № 17; вияви ненаголошеного *о* — *друˈва*...— див. карту № 55; *л·* — *ˈôберл·а* — 416; *р'* — *ˈôбір'ва*...— 403—409, 420; *дˈр'ева* — 582; протетичний *в* — *воˈбервы* — 684; *ш'*, *ў* — *оˈбирш'і* — 664; *оˈбирши* — 666; *бˈроши* — 655, 657, 660; *бˈрыша* — 667; *дˈроўа* — 227; *ô* — *ˈôˈбір'ва*...— 403, 404, 406—408, 416, 420, 421; флексія наз. відм. мн. *-а* — *бˈров-а, бˈрив-а*...— 233, 236, 240, 247, 249, 262, 264, 267, 273, 287, 296, 305, 306, 327—329, 339, 357, 426, 429, 435, 466, 470, 534, 587, 654; інші лексеми — *оˈбоч'і* — 67 (словацьк. *obočie* ‘брова’), *ˈтопл'і* (частіше вжив., ніж *дриˈва*) — 272; *павуˈчаїка* — 676; *павуˈчаїк'і* — 679; *павуˈчаїкы* — 680; *поˈв'іки* ‘брови’ — 682.

6. Відповідні ареали див. ДАБМ, карта № 108.

КОМЕНТАР № 71

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 408: «...*криниця* чи... *крениця*, чи... *кирниця*?..» Додатково використано матеріал відповідей на питання № 208 *(в кри'ницю)*, № 297 (за кри'ницею), № 415 (у криниці), а також № 367 а) (колодязь).

2. Червоним колом картографується також: *ри*^{е} — 168, 636; *ре*^{и} — 630; *рə* — 13, 116, 120, 133, 137, 158, 171, 175, 189, 193, 200, 209, 313, 318, 376, 580; *ре* — 13, 81, 175, 219, 352; *ри*^{і} — 88, 634; *рі*^{и} — 103; *рû* — 24, 25, 38, 76, 124, 650; *рі* — 63, 64, 68, 69, 103, 104; *р'і, р'і* — 8, 12, 17, 33, 71, 85, 88, 95, 98, 117, 648, 650, 652; *ра* — 144;

чорним зафарбованим колом — *ер* — 113, 114, 139, 141, 143, 172, 230, 234, 235, 237, 239, 240, 241, 247, 252, 253, 257, 261, 265, 266, 270—272, 274—283, 286, 287, 291, 296, 297, 299, 304, 306, 309, 312, 316—319, 329, 333, 335, 338, 347, 350, 351, 359, 363, 389, 393, 396, 399, 405, 412, 418, 434—436, 439, 465—469, 471, 472, 477, 482—484, 486, 488, 489, 491, 494—496, 498, 500, 506, 508—510, 514, 516, 523, 539, 546, 548, 555, 557, 559, 562, 563, 573, 583, 603—607, 609, 610, 613—615, 663; *и*^{е}*р* — 251, 257, 260, 290, 294, 320, 325, 347, 386, 391, 394, 397, 462, 463, 471; *е*^{и}*р* — 296, 378, 391, 397, 509, 528, 539, 608—610, 614; *əр* — 114, 142, 143, 238, 242, 243, 245, 247, 253, 254, 258, 262—266, 268—270, 272, 274, 275, 284, 286, 287, 289, 290, 293, 298, 300—302, 305—308, 316, 318, 323, 328, 329, 331—333, 336, 350, 357—359, 387, 402, 405, 412, 415, 417, 420, 421, 426, 434—439, 443, 464, 465, 467, 469, 471, 472, 475, 478—481, 486, 488, 495, 499, 501, 502, 505, 514, 515, 521—524, 530, 534, 545—547, 549, 551, 554, 557, 558, 563, 570, 582; *ер* — 282, 287, 299; *е*^{і}*р* — 305, 306; *и*^{і}*р* — 305, 306, 308, 611; *ір* — 139, 143, 231, 239, 245, 247, 255, 259, 271, 285, 287, 288, 295, 298, 304, 308, 320, 350, 393, 465—467, 473, 474, 476, 477, 479, 480, 483, 484, 488, 496, 498, 499, 504, 505, 510—512, 515, 517, 518, 533, 550, 604, 605, 608; *îр* — 246, 250, 255, 259, 307, 350, 480.

3. У записах є ремарка: «рідше» — *кəр'ниц'а* — 130.

4. Не картографуються: вияви наголошеного *и* після *н*: *е* — 52, *е*^{и} — 150, 514, 603; *и*^{е} — 509, 523, 539, 610, 657, 660; *і* — 60, 68, 70, 71, 85—91, 95, 96, 99, 304, 622, 647—650, 652, 653; *і*^{и} — 103; *і* — 63, 64, 69; *и*^{і} — 92, 623, 634; *û* — 67, 72, 76; *ы* — 452; *н'* — 63, 70, 71, 85—91, 95, 649, 650, 652, 653; рефлекси *а* після м'якого *ц* у ненаголошеній позиції, які територіально збігаються з рефлексами *ę* після м'яких передньоязикових див. карту № 42; *ц* — *кри'ница...*— див. карту № 98; інші спорадично виявлені замість слова ʻкриницяʼ лексеми: *с'туд'н'а, с'тун':а* — 407, 409, 664, 665, 667, 672, 673, 676, 679, 683—685; *сту'ден'ка* — 668, 678; *с'тудник, с'ту-н:ик* — 403, 408, 682.

5. Ареали відповідних явищ див. ЛАЗО, ч. 1, карта № 3; ASJ, t. 1, розділ 16, карти № 6, 8.

КОМЕНТАР № 72

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 405: «...*ворог*.., *охорона, нагорода*.. чи *враг*.., *охрана, нагорода*..?» та частину питання № 305; «...*воро'ги*... чи *воро'гове*..?»

2. Явище лексикалізоване: різними засобами в межах кольору картографуються в лексемах рефлекси **tort*.

3. Колами відповідних кольорів картографується реалізація *tort* у дієслівних формах лексеми *нагоро'дити* — 72, 452, 454, 557, 585, 639, 667 та лексем *пог'рада* — 670; *надго'род* — 663.

4. Чорне штрихування згори вліво стосується тільки тих випадків, у яких лексема *ох'рана* (відповідно — *охра'няти*) має значення оберігання (оберігати) (поруч уживається *хоронити померлого*); чорне штрихування згори вліво нанесено на основі запису *охра-'н'ати* — 455, 555;

червоним переривчастим штрихуванням передано ще: *ори*^{і} — 582; *оро*^{и} — 583; *орə, ори* — 488;

чорним штрихуванням згори вправо картографується: *вра'ги* — 46, 68, 94, 179, 220, 348, 417, 624, 632, 633; *в'ражий* — 4, 7, 71, 85, 94, 310, 350, 365, 578, 609, 622, 623.

5. Відсутній запис лексем *ворог, вороги, ворожий* — 41, 194, 282, 476, 522, 675, 678, 684, 686; не відзначено лексеми *охорона* — 1—3, 12, 22, 25, 27, 31, 43, 50, 54, 57, 58, 72, 96, 97, 101, 104, 106, 115, 118, 131, 139, 140, 145—147, 149—152, 154, 182, 196—198, 200, 222, 231, 238, 240, 243, 244, 246, 249—251, 260, 263, 274, 283, 290—293, 295, 296, 306, 314, 320, 328, 332, 337—340, 349, 352, 377, 401, 403, 405—408, 410, 413, 414, 416, 418—426, 428—431, 435, 441, 446, 449, 454, 456, 457—459, 461, 464, 475, 476, 481, 490, 504, 516, 520, 522, 525, 533, 534, 536, 543, 545, 547, 552, 556, 559, 572, 576, 581, 582, 584, 585, 587, 588, 607, 611, 612, 618, 629, 633, 635, 649, 651, 659—661, 667, 668, 670, 671, 673, 674, 677, 679—681, 683, 685, 687.

6. Відзначено: *врох* — 244; *во'ражий* — 74.

7. У записах є ремарки: «старше покоління» — *наг'рада, ох'рана* — 65; *наг'рада* — 16; *'ворог* — 612; *'вор'іг* — 558; *враг* — 60, 180, 214; *у'раг* — 653; «старше і середнє покоління» — *враг* — 44; «рідше», «рідко» — *ох'рана* — 23, 38; *охо'рона* — 68, 171; *враг* — 20, 30, 351, 385, 557; *наго'рода* — 27, 38, 171; «частіше» — *наг'ра-да* — 27, 171, 311, 359; *ох'рана* — 14, 38, 68, 171; *враг* — 379; «нове слово» — *наг'рада* — 614, 648; *ох'рана* — 67, 614; *наго'рода* — 444; «медаль» — *наг'рада* (не картографується) — 548; ʻчорт, бісʼ — *врах* — 413, 448, 456.

8. Не картографуються: звукосполучення *-ра-* в лексемі *в'ражий* у словосполученні *в'ражий 'сину;* вияви ненаголошеного *о* — див. карту № 55; *г, в* — *гох'рана, вох'рана* — див. карту № 124; вияви і відсутність кінцевого *г* — *'ворох* — 46, 48, 56, 68, 79, 316, 443, 475, 539, 548, 558, 573, 607; *воро*^{е}*, воро* — 606, 616, 674; вияви (в) — *ўрах* — 153, 425; *у'ра* — 79; *гв* — *гврах* — 670; морфема *не-* — *'не-'ворох* — 404, 407, 409, 422; синонімічні лексеми — нагорода — *визнаме'нан'а* — 683; ворог — *непри'йател'* — 668, 669, 672а, 677, 680, 683; *нəцим'бора* — 424; охорона — *варта* — 97, 283, 292, 408, 430, 441.

КОМЕНТАР № 73

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 405: «...*золото* чи ... *злото*..?» та № 380: «Половня ... чи *пелевня*..?»

2. Червоним зафарбованим колом картографуються також звукосполучення, позначені як: *оло*^{у} — 52, 56, 121, 145, 147, 150, 292, 391, 397, 619; *олу*^{о} — 149, 657, 658, 661; *олω* — 29, 107, 111, 112, 119, 143, 172, 223, 245, 247, 249, 253, 285, 288, 295, 305, 328, 331, 345, 350, 367, 499.

Поставлено знак за записом прикметника *золо'тий* — 357.

Зелене штрихування об'єднує й структури з *или* — *пи'лиўн'а* — 406, 408, 410, 411, 414, 416, 419, 420, 676, 678, 680; *пилиў'н'а* — 403, 411; *ели* — *пе'лиўн'а* — 406, 408, 410, 414, 678, 680; *еле*^{и} — *пе'ле*^{и}*ўн'а* — 683; *əлə* — *пəлəў'н'е* — 497 та *пəлəў'ник* — 442; *пе-'лин'а* — 489; *пе'левен* — 672.

3. На незаштрихованій площині відзначені структури: *по'лова* — 6, 24, 25, 33, 38, 39, 41, 74, 78, 80, 200, 239, 274, 316, 347, 360, 364, 391, 394, 397, 426, 455, 470, 484, 509, 578—580, 603, 606, 609, 612, 624, 660; *по'лоўник* — 2, 42—46, 48, 82, 95, 108, 157, 159, 165, 171, 182, 186, 187, 189, 195, 241, 259, 261, 266, 299, 306, 310, 319, 346, 521, 569, 577, 604, 607, 611, 619, 621, 659; *по*^{у}*'лоўник* — 67, 125, 219; *пω'лоўник* — 42, 240; *пω'лωўник* — 405, 434; *пу*^{о}*'лоўник* — 77; *пу'лоўник* — 1, 10, 12, 26, 29, 52, 53, 119, 120, 123, 126, 138, 156, 160, 162; *пу'лу*^{о}*ўник* — 84; *по'лу*^{о}*ўник* — 212; *по'ло*^{у}*вник'* — 77; *по'лиўник* — 351, 382; *по'л'іўник* — 132, 134, 135, 140, 141, 144, 167, 169, 173, 230, 242, 252, 309—311, 379, 395, 531, 539, 559, 610; *пу'л'іўник* — 137, 142, 166; *пə'лаў'ник* — 329; *полоў'н'-ак* — 95; *полоўн'-а'чок* — 626; *полоў'н'-аник* — 17, 220; *полоў'йаник* — 35, 191, 376; *пу'ломн'аник* — 116; *по*^{у}*'лоўн'а* — 56, 153; *пω'лоўн'а* — 294, 324, 331, 345, 479; *пω'лωўн'а* — 306, 373; *пу*^{о}*'лоўн'а* — 661; *пô'лôўн'а* — 421, 429, 446; *по*^{у}*'ло*^{у}*ўн'а* — 203; *по'лоўн'а* — інші нас. пп.

Не записано лексеми *половня*: 3, 8, 9, 15, 16, 18, 21—22, 27, 28, 30—32, 34, 36, 37, 40, 49, 51, 54, 55, 57—64, 68, 69, 71—73, 75, 76, 79, 81, 83, 85—92, 94, 96, 99—101, 103—105, 107, 110, 112, 117, 118, 121, 127—129, 131, 133, 136, 139, 143, 145—154, 161, 164, 170, 174, 177, 179, 180, 183, 188, 190, 193, 196, 197, 204, 208, 213, 215, 216, 222—224, 227, 231, 234—238, 243—251, 253, 256—258, 260, 262, 267—269, 271—273, 275—279, 281, 282, 284—292, 295, 296, 298, 300, 301, 304, 312—314, 317, 320—323, 325—330, 332, 334—338, 341—343, 348—350, 354, 357—359, 361—363, 365, 367, 368, 377, 384, 387, 401, 404, 409, 412, 415, 417, 418, 422—425, 428, 431, 435, 437, 438, 440, 441, 443—445, 447—452, 454, 456—461, 464—469, 471, 472, 475—478, 481, 485, 486, 488, 490—496, 501, 503, 504, 506, 510, 513, 514, 516, 517, 519, 520, 522—530, 532, 534—538, 541, 542, 544—545, 547—549, 551, 553, 554, 556—558, 560, 562, 564, 565, 567, 572, 576, 581—584, 587, 588, 605, 613, 617, 620, 622, 623, 628, 630—637, 639—658, 662, 665, 667, 669, 671, 675, 681, 684—687.

4. У записах є ремарки: «дуже рідко» — *'золото* — 254; «рідко», «рідше» — *'золото* — 252, 467, 524, 581; *з'лото* — 263, 318; «частіше» — *з'лото* — 335; «старше покоління» — *з'лото* — 110, 111, 114, 263, 267, 271, 300, 471, 496; *з'лато* — 500; «старше і середнє покоління» — *з'лото* — 435, 582; «середнє і молодше покоління» — *'золото* — 258; «молодше покоління» — *'золото* — 247, 256, 261, 435.

5. Не картографуються звукосполучення *-ло-* в лексемах: *з'лоти(ї)* ʻпольська монета вартості 100 грошівʼ — 31, 113, 169, 183, 190, 306, 310, 392, 616, 617, 620, 621, 637, 645, 648—651, 656, 659; *злот* ʻросійська монета вартості 15 коп.ʼ— 161, 190, 548, 649, 651, 653; *з'лото* з ремаркою ʻу пісніʼ— 47; зміни *о* в кінцевому відкритому складі — див. карту № 55; *ω* — *'зоωото, по'ωовн'а* — 665, 666, 670, 685; лексеми *пле'варен'* — 670; *п'л'етар'* — 677.

6. Відповідні ареали див. ASJ, t. 1, розділ 20, карта № 18.

КОМЕНТАР № 74

1. Карту складено за матеріалом щодо опозиції твердості ~ м'якості з питань Програми: /ц/ ~ /ц'/ № 239, 326, 415 (хлопець), № 266 (ж'нець, ко'сець), № 422 (вдовець), № 26 *('терниця)*, № 82 *(соче'виця)*, № 416, 419 *(вулиця)*, /р/ ~ /р'/, № 455 (рясний, буря), № 246 (запря'жу), № 381 (рябий), № 390 (гончар), № 431, 447 (звір).

2. Картографується опозиція твердості ~ м'якості в різних позиціях, за винятком позиції перед голосними переднього ряду. Про кореляцію твердості ~ м'якості передньоязикових перед голосними переднього ряду — див. карту № 87.

3. Червоною площиною картографується наявність опозиції твердості ~ м'якості приголосних фонем: передньоязикових, /ц/ та /р/. Відповідними засобами чорного кольору передається відсутність одного з членів опозиції у певних групах приголосних фонем.

4. Не враховано двофонемної сполуки *рй* — *'бурйа, запрйа'жу*— див. карту № 115.

5. Деталізацію виявів опозиції твердості ~ м'якості див. на картах № 98, 115—117.

КОМЕНТАР № 75

1. Карту складено за відповідями на частини питань Програми № 428: «...*жаб'ячий, здоров'я* чи ...*жаблячий, здоровля*, чи... *жабячий, здоровя*?» та № 275: «...*'жаз'ячий* чи *жа'биний*, чи *'жабій*?..»

2. Червоним колом картографується також *здо'ров'є*, *'жаб'ечий*, які розцінюються як написання з *й* — нас. пп. 198, 206;

чорним колом об'єднано: *здо'ров'а* — 474, 553; *здо'ров'е* — 259, 474, 477, 482, 493, 517, 655, 657, 660; *здо'ров'і* — 109, 130, 230, 247, 475, 480;

чорним штрихуванням згори вліво умовно позначено *б* у структурах *'жабичиї, 'жибич'ії*, у яких ствердіння *б* є вторинним явищем: 231, 233, 248, 254, 257, 258, 261, 278, 283, 286, 287, 288, 290, 295, 482, 526, 615; *'жабич'і* // *'жаб'іч'і* — 230, 232, 242, 251, 266, 280, 284, 524; *'жабичиї* // *'жабл'ачиї* — 320.

3. Відповідні знаки поставлені на основі неповноголосних форм: *зд'равйе (зд'райл'а)* — 664, 668—670, 672, 672а, 676—681, 683, 686; *зд'ровл'а* — 672; *зд'ров'е* — 655.

4. Не відзначено структури *'жаб'ячий* — 9, 11, 15, 22, 26, 31, 35, 49, 51, 54, 55, 57, 66, 145, 150, 215, 222, 227, 250, 263, 366, 424, 435, 437, 628, 641, 669, 671, 674, 675, 680, 685.

5. У записах є ремарки: «*'жабл'ачиї, здо'ройл'а* — старше покоління, *'жабйачиї, здо'ровйа* — середнє і молодше покоління» — 65; *здо'ровйі, здо'ров'а* — «середнє покоління» — 474.

6. Не картографуються: відповідники *а* після м'яких приголосних та *й* — *здо'ройе, здо'ройі*.., *'жабйечиї, 'жабйічиї*... — див. карти № 43, 46; зміни кореневого *а* — *'ж'ебйачиї* — 37—39, 43, 232, 270, 274, 299, 300, 304, 305, 308, 464, 467—469, 474, 475, 477—479, 482, 484, 486, 488, 489, 492, 496, 499, 500, 502, 504, 510, 516, 525, 527, 558, 559, 582, 584; *'ж'ибйачиї*... — 302, 303, 470, 471, 480, 483, 507, 524, 581; *'жибйечиї ('жибичиї)* — 230, 231, 233, 244, 246, 248, 249, 251, 256, 258, 260, 261, 263, 264, 267, 269, 272, 291, 303, 306, 307, 337, 338, 463, 465, 476, 485, 490, 494, 498, 526; інші словотворчі структури: *'жабин, жа'бинйй* — 12, 14, 15, 17, 19, 20, 23, 26, 29, 33—36, 39, 40, 41, 44, 51, 52, 59, 61, 65, 66, 69, 76, 79, 83, 92, 126,

128, 166, 275, 319, 509, 526, 545, 549, 621, 622, 631, 632, 635—638, 642, 644, 645, 653, 657; ˈжабиї (ˈжаб'ії) — 3, 13, 16, 54, 61, 101, 120, 127, 551, 624, 626, 627, 664, 677; ˈжабс'киї — 34, 36, 38, 39, 41, 48, 520, 619, 620, 633, 640; жабуˈриниї — 522; ж'иˈбәрниї — 290; ж'еˈбинскиї — 582.

7. Відповідні ареали див. ASJ, t. 2, розділ 1, карта № 4.

КОМЕНТАР № 76

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 427: «Пам'ять, м'ясо.., м'яти чи памнять, мнясо, мняти, чи память, мясо.., мяти (памєть, мєсо.., мєти)?» і частини питання № 367 (пам'ять).

2. Зеленим колом і, відповідно, зеленим штрихуванням картографується також: ˈпайн'ат' — 121; ˈпаймн'ат' — 387; ˈпамнйат', мнˈйасо — 217; ˈпамнйет', мнˈйесо — 506; мнˈйасо — 293;

чорним контурним колом картографується м' перед а (ˈпам'ат') — 627, 632, 644, 664, 666, 675; у решті нас. пп. ˈпам'іт', ˈпам'ет', ˈпам'ит' — пор. карту № 45;

чорною переривчастою ізоглосою — м'а — ˈм'асо — 632, 635, 638, 644, 664, 666, 675; м'е — ˈм'есо — 660, 661, 687;

написання ˈпам'ат' розцінюється як графічне відображення структури ˈпамйат' у нас. пп.— 5, 170, 190, 222, 227, 352, 353, 390; ˈм'асо — як мˈйасо — 52, 153, 248, 383, 390.

3. Ремарки про паралельні форми відзначені: «ˈпамн'ат', мˈн'асо — старше покоління, ˈпамйат', мˈйасо — молодше і середнє покоління» — 29, 65, 372; ˈпамйєт', мˈйасо — «середнє і молодше покоління» — 290; «ˈпаймн'ат' — старше покоління, ˈпамйат' — середнє і молодше, мˈн'асо — старше і середнє покоління, мˈйасо — молодше покоління» — 387; «рідше» — ˈпамйат' — 15, 265, 311; ˈпамн'іт' — 110, 246; мˈйасо — 63; «старше покоління» — ˈпам'іт' — 114, 254; «молодше покоління» — мˈйасо — 61, 387.

4. Не картографуються: рефлекси ненаголошеного ę (ˈпам'іт', ˈпамет', мˈн'есо, мˈн'исо... — див. карту № 45), т'/к' (ˈпам'ік' — див. карту № 88); тверде т — ˈпамн'ат... — 437, 453, 468, 664—667, 670—672а, 685.

5. Відповідні ареали див. ДАБМ, карти № 51, 52; AJPP, карта № 197; AJDŁ, z. 2, карта № 69; ASJ, t. 1, розділ 6, карти № 1, 14.

КОМЕНТАР № 77

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 430: «Свято, святий... чи сьвято, сьвятий.., чи св'ято, св'ятий.., чи сьято, сьятий..?»

2. Жовтим колом позначено також: сˈвийто — 490; сваˈйато — 98;

чорною ізоглосою — звукосполучення с'й, сй — сˈйато, сйаˈтий — 60, 85, 87, 89, 95, 96, 442, 443, 623, 642, 649, 651, 653, 674, 677—684.

3. У записах є ремарки: «рідко, рідше» — с'ˈв'ато — 15; св'йато — 68, 270, 273; «частіше» — с'ˈв'ато — 392.

4. Не картографуються: с — сˈвато, сˈв'ето — 2, 6, 13, 18, 19, 23, 26, 30, 35, 43, 50, 81, 98, 103, 107, 146, 148, 155, 163, 183, 187, 189, 194, 198, 199, 205, 206, 211, 224, 228, 239, 343, 369, 371, 380, 383, 389, 441, 475, 484, 489, 490, 509—511, 514, 517, 521, 523, 548, 550, 558, 563, 578, 581, 584, 603, 605, 624, 625, 628—630, 632, 637, 645, 646, 650, 653, 663, 669—671, 674, 677, 686, 687; φ < в — с'ˈφ'ато, с'φ'аˈтий — 657, 660, 664, 666; відсутність кінцевого ї — с'ваˈти, с'ваˈтû, с'аˈтî — див. карту № 216; $с^ш$ < с — $с^ш$ˈвето — 687; ш < с — шˈв(')ато — 669, 670, 686; шваˈтиї, шваˈтої — 669, 670; ш' < с' — ш'ˈвато, ш'ˈв'ато — 668, 672, 685;

5. Відповідні ареали див. AJDŁ, z. 7, карта № 339.

КОМЕНТАР № 78

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 430: «...цвях чи... цьвях, чи... цв'ях, чи... цьях?»

2. Червоним колом картографується також: в· — 79; φ — 655; чорним колом: цв'йох — 435; цв'йах — 363, 528;

жовтим штрихуванням: ӡ — ӡвах — 75, 81, 183, 220, 227;

сині штрихування нанесено в плані синхронної констатації; суцільне синє штрихування включає: $е^и$ — 52, 479; и — 523; ә — 11, 21, 47, 492, 505, 522.

3. Відзначено: ц· — ц·йак — 273, 667; ц' — ц'в'ах, ц'вах... — 6, 9, 11—14, 17—21, 23, 27—30, 32, 33, 35, 36, 38, 42, 43, 45—49, 51, 53—56, 58, 61—67, 69—74, 76—80, 82—84, 89, 92, 96, 97, 103—107, 110, 113, 115—117, 120—126, 128—132, 134—145, 147, 149, 150, 152—154, 156—158, 160, 162, 165—175, 177—182, 185—189, 190—193, 195, 199, 201—204, 207—210, 212—216, 218—221, 224, 226, 229, 239, 240, 242, 243, 245, 247, 249, 254, 255, 257, 259, 260, 265—271, 278, 279, 281—283, 291, 292, 295—299, 301—306, 308, 309, 311, 312, 314—319, 321, 325, 329, 331—333, 335—337, 339—342, 345—351, 353—359, 361, 362, 364—368, 370, 373—376, 378, 379, 381, 385, 386, 390—400, 402, 405, 413, 432—434, 436, 438, 439, 450, 462—474, 476—480, 482, 488, 493, 498—505, 507, 508, 517, 522, 524, 528—551, 554—557, 564—580, 603—612, 614, 615, 662, 663, 666—668, 685; ц" — ц"в'ах, ц"вах... — 68, 109, 111, 114, 133, 142, 184, 230, 232—238, 250—253, 255, 256, 258, 261, 262, 264, 265, 270, 272, 275—277, 280, 284—290, 293, 294, 300, 307, 320, 322, 324, 326, 328, 330, 334, 338, 389, 435, 437, 448, 492, 494—497, 649; ӡ" — ӡ"вйех — 52; ц· — ц·в'ах — 161, 377, 557; ч — чв'ах — 148.

4. Коричневою суцільною ізоглосою картографується також: ґвізд' — 484, 619; гвізд — 17, 440, 678; ӡвізд — 453, 484, 490; звізд — 486; ґвіст — 231; гвіст — 244, 442, 666; ґвіс'ц' — 241; ґвизд — 588; гвіу̯зд — 424, 429—431 (гвіу̯стˈкы — 425); гвузд — 421, 451, 452, 458, 460, 481, 649; $ґво^у$зд — 88, 651, 653; ґˈвоз'д' — 59, 90; ґвоз'ӡ' (гвоз'ӡ) — 9, 10, 32, 37, 52, 119, 127, 162, 631, 640, 654, 658, 659; гвозӡ' — 24, 37, 127, 162, 643, 650, 653, 654; ґвос'ц' — 19, 38, 239, 617; гоз(')д' — 5, 7, 10, 632; гоз'ӡ' — 33, 39—41, 119—621, 623, 625, 628, 630, 633, 635, 639, 656, 658, 659; гозд — 622; ґоз' — 616, 618, 619; ґвоу̯з'д' — 87; ґвоу̯зӡ — 650; словотворчі структури: (г)возˈд-ок — 60, 85, 426, 634, 641, 646, 647; гˈвоз'д-ик — 62; гˈвоз(')-д'-ік// гˈвоз'ӡ'-ік· — 17, 20, 26, 45, 118; гˈвойзд-ік — 22; ˈґойӡ'-ік — 108; ˈґоз'ӡ'-ік — 3; ˈґозд'-ік — 108; ˈґозд-ик — 8.

5. Коричневою переривчастою ізоглосою — кˈлинәц — 406, 408, 424, 428, 670, 673, 676—680, 682, 684; кˈлиніц' — 416, 418; хˈлиниц'— 428.

6. У записах є ремарки: «рідше» — ц'в'ех — 17, 442; гв'ізӡ' — 268; «переважно» — ӡ'вах — 83; «старше покоління» — ц'в'ек — 270; ц"вік — 649; ц"вак — 235; «ц'вок — великий, кˈл·инәц' — менший цвях» — 417; кˈлинці — «дерев'яні цвяхи» — 588.

7. Не картографуються: к — ц'вак, ц'вок, ц'вик — 20, 107, 112, 210, 230, 232—239, 242, 249—253, 255—260, 262, 264—273, 275, 276, 283, 284, 286—288, 290—301, 303—308, 310, 320, 322, 324, 326—328, 330—339, 342, 350, 356, 357, 360—362, 365, 378, 389, 405, 416, 417, 434, 436, 438, 439, 448, 450, 459, 462—468, 470—480, 483, 485—488, 491—495, 497—501, 503—508, 510—519, 604, 667, 668, 672; ґ — ціˈвеґ — 404, 413; вставний і — ціˈвах — 131, 262, 264, 269, 270, 307, 372, 378, 384, 413, 432, 433, 469, 509, 532, 547, 548, 550, 551, 554, 572, 574, 578, 579, 603, 607, 610.

8. Відповідні ареали див. ЛАЗО, ч. 2, карта № 235; КДА, карта № 177.

КОМЕНТАР № 79

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 454: «...комір чи ...ковнір?»

2. Червоним колом картографується також: коу̯ˈм'ір — 36; ковˈмер — 622;

чорним колом картографуються також структури: ˈколнір — 664; ˈкон'ір — 665; ˈґоу̯н'ір — 439.

3. У записах є ремарки: «комˈйәр — старше і середнє покоління, коˈм'ір — молодше покоління» — 25; «старше покоління» — ˈкомир — 112; ˈкомн'ір — 611.

4. Не картографуються: інші (крім і) відповідники голосного: ˈкомир, ˈкоу̯нир — 79, 82, 117, 120, 121, 123, 125, 155, 156, 175, 203, 289, 290, 294, 296, 385, 394, 643, 660; коу̯ˈнûр — 74—76, 265; комîр (комнîр) — 48, 83, 84, 206, 211, 223, 616, 643; комн'ир — 81, 261, 265, 289, 290, 294, 327, 330, 334, 467, 470, 607; коˈм(')ер (ˈкомн'ер, ˈкоу̯н'ер, ˈкомн'êр) — 3, 6, 60, 64, 88, 94, 100, 101, 103, 106, 110, 127, 178, 207, 232, 235, 244, 258, 264, 266, 269, 283, 291, 293, 301, 320—322, 324, 326, 329, 331—333, 335—339, 405, 432, 483, 494—496, 501, 508, 509, 531, 532, 534—536, 539, 541, 549, 583, 584, 622, 623, 643, 648, 651, 656, 659, 662; коˈм'іер, комˈн'іер, коу̯ˈніер — 68, 69, 86, 87, 89, 92, 99, 102, 104, 176, 177, 205, 655; ˈкомн'ар, ˈкоу̯н'ар — 127, 170, 433, 483, 492, 530, 539, 545, 546, 605, 608, 610; зміни ненаголошеного о — $ко^у$ˈм'ір, куˈм'ір — див. карту № 55; кінцевий р' — ˈкоу̯н'ір' — див. карту № 117; інші лексеми — оˈшийник — 431, 444, 486; оˈшиник — 430, 445, 447, 454, 461; оˈшийок — 486, 490, 587, 588; опˈшиу̯ка — 437, 484, 665; (в) ˈопшиу̯ка — 232, 277, 432, 484; воротˈник (воротˈн'ік) — 175, 547, 611, 612, 614, 654; ґаˈл'ір'— 410, 414, 415, 417, 421, 428, 440, 443, 445, 447, 448, 452, 484, 486, 681; ґалˈл':ір' — 422; ˈґал'ір — 668, 670, 672, 672а, 673, 677—679, 683; ˈґол'ір — 429, 442, 453, 481, 487, 491; ґолˈл':ір — 404; ˈґолер — 585; ˈгул'ер — 603.

5. Відповідні ареали див. AJPP, карта № 380; АЛМ, т. 1, карта № 128.

КОМЕНТАР № 80

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 422: «Вдова, вдовець... чи удова, удовець..., чи одова, одовець..?»

2. У рефлексації початкової сполуки вь + приголосний... помітна тенденція до змішування у та різних варіантів в — губно-губного, губно-зубного. Про це свідчать записи паралельних структур (удоˈва, -иц'а, але вдоˈвец', у̯доˈвец') — 290, 305, 441, 499, 515, 526, 613, 616, 629, 645; вдоˈва, але удоˈвец' — 266, 555, 581; $у̯до^у$ˈва, вдоˈвец' — 288, 289, 308, 324, 353, 554, 617, 651; в губно-губне відзначене: 68, 609, 650, 653, 657, 660, 664, 666.

3. Червоним колом картографується також: в — вдова (вдовиця), вдовець — 1—8, 12—16, 19—25, 27, 30—33, 38, 41, 47, 49—51, 53—55, 58, 60—63, 65, 67, 78, 83, 86, 89, 92, 95—97, 102, 105, 108—110, 112—119, 122—124, 126—144, 148, 154, 156, 158, 162—173, 179, 181, 183—187, 190—193, 195, 201, 205, 206, 208, 215, 216, 218, 221—223, 225, 226, 228, 230—234, 237, 239—242, 244, 245, 248, 250—254, 258, 259, 261, 262, 266, 268, 269, 274, 277—289, 291, 292, 297, 309—312, 314, 315, 317, 319, 321, 323, 325, 326, 328—331, 333, 335—343, 345—355, 357, 358, 362, 363, 366, 367, 370—372, 374, 379, 380, 382, 384—386, 388, 393, 398, 399, 402, 435, 441, 465, 466, 468, 473, 479, 482, 484, 487, 492—497, 500, 506, 525, 528, 529, 531, 533, 536—538, 541, 542, 545, 552, 561, 562, 565, 566, 568, 570, 573, 575, 576, 604—606, 608, 616, 621, 622, 626, 631—633, 635—637, 645, 649, 654—656, 658, 659, 661—663, 670, 673—676, 679, 680—684; ув, у̯в (у̯вдоˈва, у̯вдоˈвиц'а, у̯вдоˈвец('))... — 42, 77, 91.

4. Позначення початкових у̯ і в часто зумовлені суб'єктивним сприйманням цих звуків записувачами.

5. Паралельні форми стосуються різних лексем: удоˈва, вдоˈва, але одоˈвец(') — 465, 509, 548, 553, 610.

6. Не картографуються: протетичний в — водоˈвиц'а, водоˈвец' — 519, 545, 556, 603, 607; вияви ненаголошеного о — див. карту № 55; зміни флективного 'а (удовиц'і, -ц'е... — див. карту № 48); [ц']/ [ц] у слові удовець — див. карту № 98; і < о (вдіˈвец('), у̯діˈвец) — 109, 112, 130, 132, 134, 138, 169, 202, 225, 227, 277, 294, 342, 346, 348, 355, 358, 368, 370, 372, 379, 380, 382, 385—387, 462, 463, 500, 555, 576; словотворчі структури — у̯доˈв-иц'а, удоˈв-иц'а — 2, 6, 8—10, 12—20, 22—24, 26, 27, 30, 34—44, 46, 48, 56, 58, 59, 62, 67, 72, 74, 77, 78, 81—84, 121, 125, 147, 150, 152, 154, 157, 159, 161—164, 169, 174, 175, 177, 178, 182, 183, 185—187, 189, 192, 196, 200, 208, 212, 219, 220, 226, 260, 270, 271, 273, 275, 278, 289, 290, 292, 293, 296, 297, 299, 301, 304—306, 308, 337, 403—433, 435—456, 458, 459, 461, 465, 467, 469, 471, 472, 475, 478—484, 486—492, 494, 496, 509—511, 514, 516, 517, 519—521, 524, 526, 533, 539, 546, 548, 550, 555—559, 573, 577, 585, 587, 588, 603, 605—607, 610, 612, 614, 615, 667, 672а, 678, 683; уˈдов-иї — 232, 241, 248, 559; вˈдов-ен' — 526.

7. Відповідні ареали див. AJDŁ, z. 5, карта № 248; MAGP, t. 8, карта № 397.

КОМЕНТАР № 81

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 456: «...Мандрувати чи вандрувати?»

2. Червоним колом умовно картографується: ландруˈвати — 372, 578; бандруˈвати — 236;

зеленим штрихуванням відзначено ще: -ωва- (вандрωˈвати) — 406, 443, 445.

3. Словосполучення мандруˈвати по сˈв'іту (с'в'іˈтами) відзначено — 38, 173, 579.

4. У записах є ремарки: «рідко, рідше» — мандруˈвати — 23, 41, 311, 397, 612; вандруˈвати — 511; мандруˈвати — «тільки в

піснях» — 18; «вандру'вати — старше покоління, мандру'вати — середнє і молодше покоління» — 435; вандро'вати «колись говорили» — 623; мандро'ват' «частіше» — 75; мандру'вати «молодше покоління» — 250, 255, 290; «слово не вживається» — 11, 13, 15, 16, 25, 40, 45, 85, 92, 132, 271, 314, 379, 610, 659.

5. Не картографуються: відповідники кореневого голосного — вендру'вати — 621, 623, 644, 646, 656, 657, 665; виндру'вати — 658, 670, 676; г < д — вангру'вати — 404, 406; форми інфінітива -ти/-ти', -ті/, -т' — див. карту № 232; інші лексеми і словосполучення — блу'кати по с'в'ім'і — 21, 25, 60, 550, 640; хо'дити по с''в'ім'і — 582, 630, 633; йти у св'іт (с'в'і'тами) — 311, 379; лан'дуйе сві'тами — 610; бро'дити — 45, 49; во'лочиц':а — 220, 634.

Про дієслівний суфікс -ува//-ова пор. карту № 166.

КОМЕНТАР № 82

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 456: «...рівний, давно... чи... рімний, дамно..?»

2. Відзначено написання 'р'івний, дав'но — 25, 29, 46, 48, 50, 52, 57, 58, 60, 63, 64, 75, 83, 87, 96—98, 152, 175, 176, 179, 182, 183, 187, 188, 190, 191, 206, 208, 214—217, 226, 228, 291, 316, 341, 345, 346, 352, 353, 366, 367, 371, 374, 386, 441, 468, 474, 478, 622, 624, 628, 629, 637, 642, 645, 650, 653—655, 660, 661, 663, 664, 666, 669—671, 673—676, 678—680, 682—684, 686; тільки дав'но — 21, 22, 32, 44, 45, 47, 49, 54, 55, 66, 73, 77, 87, 101, 104, 119, 147, 185, 218, 221, 222, 227, 289, 342, 347, 349, 384, 445, 449, 503, 541, 633, 636, 657—659, 668, 672; тільки 'р'івний ('ровни) — 28, 103, 184, 209, 248, 259, 268, 288, 315, 340, 354, 375, 485, 516, 531, 536, 672а.

3. У записах є ремарки: «рідше» — дам'но — 264; дaў'но — 614; «старше покоління» — дам'но — 29, 611; «молодше покоління» — даў'но — 256, 611.

4. На незаштрихованій площині поширена нормативна структура даў'но (дав'но); не відзначено її — 31, 93, 145, 161, 171, 172, 279, 280, 283, 476, 681, 685, 687.

5. Не картографуються: відповідники і — 'риўний, 'румний, 'роўни, 'руоўни — див. карту № 51; наголос — 'даўно — 655, 656, 662, 663, 665 — 672, 674—680, 682—684, 686; закінчення прикметника — див. карту № 216; лексема п'равий 'рівний' — 61, 72, 431, 643, 647, 652.

6. Відповідні ареали див. AJPP, карта № 28.

КОМЕНТАР № 83

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 459: «Фунт, фура... чи хвунт, хвура.., чи хунт, хура..?»

2. Чорним колом картографується також: 'фірки — 412; 'фурік — 416.

3. Відсутній запис лексеми фунт — 1, 57, 61, 122, 139, 279, 295, 344, 685.

4. У записах є ремарки: «рідко» — 'фура — 15, 311, 417; хура — 68; 'ф'іра — 276, 314, 492; «старше покоління» — ф'йера — 300, 338.

5. Не картографуються: відповідники кореневого і, не відзначені в легенді — и — х'вира — 6; 'фира — 262, 485, 524, 583, 661; 'ф'ира — 272, 299; û — х'вûра — 24, 25; 'фûра — 262, і — 'фіра — 484, 488, 516; е — 'ф'ера — 266, 304, 432; уе — 'фуера — 659; уо — х'вуора — 656; у — х'вура — 16, 20, 22, 26, 27, 52, 71, 96, 203, 340, 343, 344, 353, 378, 380, 385, 392, 395, 619, 632; х'в'ура — 14; 'фура — 15, 21, 30, 35, 39, 42, 47, 52, 59, 63—65, 79, 86, 87, 105, 107, 116, 120, 121, 123, 125—129, 131, 132, 134, 149, 156, 158—160, 162, 164—169, 171, 173, 191, 196, 197, 202, 204, 214, 224, 225, 229, 276, 293, 310, 311, 313—315, 318, 319, 331, 336, 341, 343, 345, 348, 350—354, 358, 359, 365, 370, 371, 373, 375, 376, 378—380, 382, 387—391, 393, 394, 396—403, 405—407, 409, 413—415, 418, 419, 421, 435—438, 440—442, 444, 446, 451, 453, 456, 458, 460, 465, 479, 484, 487, 491, 509, 523, 525, 529, 546, 553, 555, 560, 561, 563, 565, 566, 568, 570, 573, 575—577, 588, 605, 618, 620, 626, 627, 629, 631, 644, 645, 652, 657, 663—684; й + е — ф'йера — 263, 300, 338; й + и — ф'йира — 260, 262, 264, 265, 269, 304; о — фонт — 415, 417, 419, 422, 423, 426—431, 440—448, 451—453, 455—459, 481, 484, 486, 487, 491, 585, 588; ω — фωнт — 437, 490.

КОМЕНТАР № 84

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 459: «...Квасоля чи хвасоля, чи фасоля?»

2. Червоним колом картографується ще кўа'сол'а — 73;

жовтим колом — умовно структури — фі'зол'а — 665, 666, 668, 672, 673; фі'золи' — 677; фи'зол'а — 685;

чорним колом — ба'сол'а — 76; па'с'ола — 79; па'сыл'а — 414;

синє штрихування об'єднує, крім і — е, ê (фа'сол'е, фа'сул'е...) — 111, 259, 274, 291, 322, 325, 326, 328, 330, 332, 333, 336, 337, 339, 432, 484, 486, 494, 496—498, 501, 520, 526, 534—536, 662; 'ә — 258, 489; 'и — 292, 294, 296, 320, 327, 464, 467, 470, 490, 523.

3. У записах є ремарки: «часто» — би'п — 14, 41; буоб — 86, 87, 89, 616, 617, 623, 625, 632, 635, 656; «рідко» — хва'сол'а — 14, 15, 203; фа'сол'а — 41, 61, 504, 663; ква'сол'а — 373; «раніше вживали» — буоб — 89; «нове слово» — ква'сол'а — 89; па'сол'а — 34; «б'іб — рабий, хва'сол'а — біла маленька» — 45.

4. Записи з нас. пп. 363, 528, 546, 571 розцінюються як помилкові і тому не беруться до уваги при картографуванні.

5. Не картографуються: зміни наголошеного о перед складом з м'яким приголосним — див. карту № 58; фа'сул'а, па'сул'а... — 417, 420, 422, 424—430, 441—450, 454—461, 469, 480, 485, 487, 499, 502, 506, 508—516, 518, 520, 521, 523, 524, 526, 527, 543, 547—550, 552—554, 556—559, 574, 578, 579, 581—585, 588, 603, 608—610, 612, 615, 686; фа'сол'а // фа'сул'а... — 504, 505, 507, 517; е — кве'сол'а, хве'сол'а — 23, 90, 94; й — фа'сол'йа — 340, 472; інші лексеми: го'рох — 4, 21, 25, 33; б'іб — 9, 10, 12—17, 20, 34, 35, 38, 40—42, 45, 49, 61, 62, 64, 67, 86, 87, 89, 616, 617, 623, 625, 631, 632, 635, 656; 'волох — 2, 3, 5, 7; воло'щіек — 659; пі'хота — 230, 232, 234, 663, 664; ша'бел' — 658; сі'дун — 40; са'дун — 2; пи'х'ітка — 19.

6. Відповідні ареали див. ЛАЗО, ч. 2, карта № 190; ДАБМ, карта № 44; AJPP, карта № 288; MAGP, t. 7, карта № 315.

КОМЕНТАР № 85

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 423: «Охота, хорий, паха чи охвота, хворий, пахва?», а також на частину питання № 400 (хвороб).

2. Нанесено знаки тільки за записом лексеми хвороб — 4—6, 12, 14, 16—18, 24, 26—29, 33, 38, 40, 44—47, 51, 57, 62, 63, 67, 70, 71, 74, 76, 77, 82—84, 88, 90, 91, 93—97, 99, 101, 102, 124, 125, 131, 134, 137, 147, 150, 186, 200, 208, 210, 215, 225, 227, 243, 256, 266, 292, 294, 310, 314, 322, 323, 330, 332—334, 337, 345, 361, 362, 376, 379, 382, 418, 421, 431, 449, 489, 491, 501, 502, 504, 507—510, 516, 519, 520, 530, 531, 535, 536, 543, 549, 550, 554, 556, 562, 564, 567, 577, 584, 603, 604, 607—609, 612, 620, 642.

Нанесено знаки тільки за записом лексеми хворий — 15, 19, 25, 32, 36, 60, 103, 107, 109, 129, 130, 133, 140, 143, 151, 185, 192, 193, 203, 204, 212, 214, 216, 218, 233, 235, 236, 238, 240—242, 248, 258, 263, 275, 281, 288, 295, 300, 309, 339, 341, 355, 369, 372, 395, 397, 398, 406, 410, 412, 428, 445, 455, 456, 473, 522, 526, 538, 540, 541, 544, 561, 563, 565, 570, 573, 581, 634, 636.

3. Червоним колом картографується також хф: хфу'р'іп — 219;

при паралельних знаках червоне коло стосується тільки структури хво'роб'іў, хво'роб — 53, 65, 136, 155, 163, 165, 170, 181, 183, 184, 189, 198, 199, 223, 224, 272, 274, 343, 364, 432, 433, 436, 467, 497, 572; зелене коло — структури хо'роб'іў — 127, 162, 166, 169, 351, 375, 391, 399, 404, 553, 618; чорне — фу'роб'іў, фо'роб — 1, 3;

зеленим колом картографується також к — ко'роб'іў — 606.

4. У записах є ремарки: «середнє і молодше покоління» — хво'роб — 220; похво'р'іла — 668; 'хорий — 670; «старше покоління» — п'ід пах'войу — 110.

5. Не картографуються: вияви переднаголошеного о — див. карти № 55, 55а; протетичні в, г — во'хота, го'хота — див. карту № 124; префікс під- — п'ім-'пахса, п'ім-'паха — 125, 128, 135, 140, 141, 143, 170, 241, 277, 279, 280, 288, 309; сполучення з прийменником під — пуд ру'койу — 30, 35, 628; пуд пле'че — 406; пуд пле'чом — 489; п'ід п'л'ечом — 672а; деривати з цією ж основою та інші лексеми із значенням 'пахва' — пах — 407, 427, 459, 481; пах'в-ина — 122, 607, 633, 637; 'пазуха — 664—666, 668—670, 672, 677, 682—684; 'хвороба' — хво'рота, хо'рота — 128, 403, 407—409, 411—415, 417—420, 422, 424—427, 430, 431, 440, 442, 444, 448, 450, 451, 455, 457—460; бол, бо'ла — 490; с'лаб'іст', 'хіра, сла'бий, 'хірний, бе'т'іжний — див. карту № 384.

КОМЕНТАР № 86

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 458: «Хвіст.., хвалити... чи фіст.., фалити..?»

2. Червоним колом картографується також: хф'іст — 139, 661, 662; хўіст — 76.

3. На незаштрихованій площині зафіксовано: хфа'лити — 139, 387, 661; хфа'лити — 657, 660, 664.

4. Не взято до уваги записів, які розцінюються як помилкові,— хвіст — 365, 493, 498, 544, 546, 571, 580.

5. У записах є ремарки: «рідко» — хвіст — 262, 264, 267; «старші» — фіст — 310; «частіше» — фа'лити — 539.

6. Не картографуються: рефлекси наголошеного *о в закритому складі — хвіст... — див. карту № 51; форми інфінітива — хвалити, хвалит' — див. карту № 232; інші лексеми — 'воґ'ін — 230, 663, 664; 'огуон — 656; 'вугон — 248; ву'ґоноси — 244.

КОМЕНТАР № 87

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 386: «Слід, дід, тіло, лізти, діти, сніг, сіно, сітка... чи сліед, дієд, тіело, ліезти, діети, сніег, сіено, сіетка..»?, частину питання № 399: «...тік, стіл, дім, ... лій чи ... тук, стул, дум, ... луй чи ... туок, стуол, дуом, ... луой?», а також на питання № 298 ('сіллю, 'тінню, 'ніччю), № 415 (молодій дівчині) та матеріалів щодо пом'якшення передньоязикових перед давніми і, е з питань № 382 (коли, колишній, синій), № 357 ('ходить, 'носить, 'просить, 'возить), № 21 (жнива), № 170 ('нива), № 375 (зелений, мене, себе, тепер), № 315, 331 ('поле), № 451 (лежати, лебідь) та ін.

2. Знаками картографуються нейтралізація та опозиція приголосних фонем перед і < *о та ě. Позиції перед генетичними відповідниками і, де розрізнюються також і голосні, фонологічно не тотожні позиціям перед і, тому картографуються штрихуванням.

3. Червоним колом позначено [к'] < [т'], [г'] < [д'] — ск'іл, к'ік, 'к'іло, г'ім, г'ід — 308, 465, 466, 471, 475, 478, 480, 483, 498, 500, 503, 504, 508, 547, 556. Відзначено структуру сц'іл (сц'іў) з лексикалізованим розвитком сполучення ст' — 34, 59, 62, 66, 193, 237, 238, 263, 267, 269, 271—273, 275, 276, 299, 303, 305—307, 432—434, 436—439, 467, 493, 495, 568.

4. Зеленим кольором позначено t' : t', н', т', д', с' перед і < *о — 11, 192, 201, 296, 364, 381, 390.

5. Не відбито: л'ій при інших t перед і (< *о) — 302, 510, 516; лій при t' перед і (< *о) — 360, 374, 377, 393. Є паралелізми: стіў, тік, д'ім, н'іж — 253, т'ік, стил, д'ім, л'ій, ниж — 365; т'ік, ст'іл, дім, л'ій, ніж — 369; стіў, д'ім, л'ій — 665; стіў, л'ій — 667; тік, ст'іл, луй — 679; не позначено м'якості приголосних у говірках Пряшівщини — 670, 673, 675, 685, 687.

6. Відзначено л' перед е (< е) у структурах 'пол'е — 5, 12, 36, 104, 106; л'е'жати — 656; 'л'ебіт' — 101, 102, 105, 616, 620, 622, 623, 629, 641, 645.

7. У записі є ремарка: «т'ік — дієслово, тік — іменник» — 392.

8. Не взято до уваги записів, що розглядаються як помилкові — 441, 468, 513, 543, 552, 571.

КОМЕНТАР № 88

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 433: а) Тісто, тіло, тісний... чи кісто, кіло, кісний..?», б) «Тяжко, тягнути... чи кєжко, кєгнути.., чи кіжко, кігнути..?», [т'] > [к'] у кінці слова — за матеріалом відповідей на питання № 367 (дев'ять, пам'ять) і № 427 (пам'ять).

2. Червоним колом картографується також: 'ч'ашко (-тяжко) — 407, 422, 424, 427, 428.

3. Паралельні форми стосуються виявів т' у різних лексемах: к'іс'ний, але 'т'іло — 227, 234, 255, 266, 268, 270, 302, 365, 375, 419, 423, 452, 459, 461, 493, 529, 532, 534, 545, 560, 585, 587, 588, 604, 673, 678, 679; т'іс'ний, але 'к'іло — 276, 289, 497; к'іс'ний // т'іс'ний, але 'т'іло — 221, 247, 263, 431, 455, 462, 464.

4. У записах є ремарки: «старше покоління» — 'к'істо — 167, 186, 190; к'іс'ний — 186, 539; «рідко, рідше» — 'к'істо — 38, 219,

258, 359; ˈт'ешко, т'іcˈний — 263; ˈк'істо, ˈк'іло, к'іcˈний — 258, 299, 300; ˈт'іло — 504.

5. Не картографуються: зміни *а* після м'яких приголосних ˈк'ешко, ˈт'ешко, к'еґˈнути, т'еґˈнути, т'іґˈнути, ˈпам'іт', ˈпаме'т', ˈдев'іт' ... — див. карти № 41, 45, 46; вияви кореневого голосного у лексемі *тісний* (тіcˈний, тиcˈниї) — див. карту № 10; наголос ˈт'існий — див. карту № 131; лексема ˈвашко — 37, 43, 48, 50, 59, 60, 62—64, 67, 71, 76, 79, 82, 84, 85, 96, 100, 103, 106, 145, 176, 178, 206—208, 210, 642, 643, 645, 649—653.

6. Відповідні ареали див. КДА, карта № 101; ДАБМ, карта № 56; AJDŁ, z. 2, карта № 60; БДА, т. 1, карта № 49; т. 2, карта № 60; т. 3, карта № 58; т. 4, карта № 69.

КОМЕНТАР № 89

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 434: «...*дід*, ...*дівка* чи... *гід*.., *гівка*?»; № 386 (*дід*.., *діти*), а також № 387 (*ді*ˈ*док*).

2. Червоним колом картографується також звук *ӡ'* — ˈ*ӡ'едо* — 677, 679; ˈ*ӡ'еці* — 679, 686;

чорним колом — *д^г* — 296, 558, 603.

3. У записах є ремарки: «*т', д'* дуже м'які, так що на їх місці відчувається майже *к', г'*» — 444; про семантичні відмінності структур *д'ід* (*г'іт*) 'жебрак' і ˈ*д'ідо* (*г'ідо*) 'дідусь' — 252, 261, 278—280, 282, 354.

4. Матеріал, залучений до картографування, розглядається лише з погляду переходу *д'*у *г'* перед *і* (< *ě*). Усі інші особливості не враховуються: рефлекси наголошеного *ě* — див. карту № 3; твердість ~ м'якість *д* (*д'ід*) — див. карту № 87; лексема — ˈ*мошул* 'дід' — 522, 554.

6. Відповідні ареали див. БДА, т. 2, карта № 68.

КОМЕНТАР № 90

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 434: «*Дмитро*, *Дніпро*,.. *для*... чи *Ґмитро*, *Ґніпро*,.. *гля*.., чи *Ґ*'*митро*, *Ґ*'*ніпро*.., *гля*?»

2. Червоним колом картографуються також структури: *Дмитр* — 468; *Ду*ˈ*митро* — 587; *Ду*ˈ*н'ітро* — 608; *Ди*ˈ*митро* — 683;

зеленим штрихуванням — *кл'а* — 48, 72, 183;

чорною ізоглосою — *н'*: — *Н'*:*ін*ˈ*ро* — 273, 276, 409, 426, 445.

3. Не відзначено у записах лексем: *для* — 406, 408, 410, 413—416, 418—420, 422—424, 426—428, 431, 668, 669, 671, 674, 675, 680, 681, 684—687; *Дніпро* — 22, 31, 54, 55, 57, 58, 71, 101, 110, 131, 139, 145—147, 152, 159, 193, 222, 231, 233, 235, 237, 244, 250, 256, 258, 261, 278—280, 283, 288, 292, 300, 309, 329, 351, 357, 362, 399, 403, 404, 406, 408, 410, 411, 413—415, 419, 421, 425, 427, 428, 431, 458, 481, 490, 525, 556, 585, 587, 588, 603, 654, 656, 658—661, 664, 665, 667—675, 677, 679—685, 687.

4. У записах є ремарки: «старше покоління» — *Ґмит*ˈ*р(о)* — 111, 333; *Мит*ˈ*ро* — 300; *Ґн'ін*ˈ*ро* — 394, 564; *Н'ін*ˈ*ро* — 24, 90, 92, 93, 177; *гл'а* — 29, 74, 220, 296; «молодше покоління» — *Дн'ін*ˈ*ро* — 44; *Дмит*ˈ*ро* — 174, 177, 196, 246, 250; «рідше» — *гл'а* — 402; ˈ*Митро* — 41.

5. Не картографуються: накореневий наголос — *Д*ˈ*митро*, ˈ*Митро*, ˈ*Митэр*, виявлений в нас. пп. 59, 60, 62—64, 67, 68, 72, 74, 77, 87, 88, 90—92, 95, 99, 103, 140, 230, 231, 234—236, 244, 252, 260, 263, 266, 270, 271, 276, 289—291, 298, 307, 333, 360, 367, 403—406, 408—410, 413—419, 422, 423, 426—428, 431, 434, 435, 455, 458, 465, 468, 480, 483—486, 488, 490, 506, 507, 509—519, 521, 524, 547, 552, 556, 582—584, 640, 641, 646, 651, 652, 655, 664—668, 672, 677, 678, 683—686; вияви вставних *о, е,* (*е^и, и^е, и*) у слові *Дмитро* — *Д*ˈ*мит'ор*, ˈ*Мит'ор*... — див. карту № 40, *Д*ˈ*митер*, *Д*ˈ*митир*... — 28, 33, 108—110, 113, 115—117, 120, 122—124, 126, 128, 133—135, 137, 143, 145, 147, 150, 166, 169, 233, 237—240, 242, 246, 250, 251, 256, 258, 259, 261, 263, 286, 287, 421, 425, 429, 430, 432, 433, 436—439, 441—443, 445, 447, 449, 450, 452, 453, 456, 457, 459, 461, 464, 466, 467, 469—472, 478, 479, 481, 487, 491, 528, 585; *д'* — *д'л'а* — 435, 540, 563, 567; збереження *і* < *ě* — ˈ*д'іл'а*, *д'і*ˈ*л'а* — 407, 417, 431, 440, 442—445, 447, 448, 455—457, 459, 491, 588; пестливі форми: ˈ*Мит'о* — 446, 448, 502, 550; ˈ*Мит'ка* (ˈ*Міт'ка*) — 187, 195, 227; інші лексеми у значенні 'для' — *про* — 670, 672, 672а, 676, 678; *пре* — 673, 677, 679, 683.

КОМЕНТАР № 91

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 447: «*Зелений*, *зерно*... чи *дзелений*, *дзерно*..?» та частину питання № 448: «*Дзвін*, *дзвінкий*... чи *звін*, *звінкий*..?»

2. Червоним колом позначається також *з'* — *з'е*ˈ*л'они*, *з'і*ˈ*л'еній*... — 5, 87, 88, 90, 622, 643, 646, 649, 650, 652—660, 673, 677;

червоною ізоглосою картографується ще *з''*, *з'* — *з''він*, *з'в'ін*ˈ*кий* — 267; *з'в'ін* — 26, також *звін*ˈ*кий* — 92, 389, 424, 499, 508; *зво*ˈ*нити* — 124; *зву*ˈ*нок* — 5.

3. У записах є ремарки: «рідко» — *ӡе*ˈ*лений* — 265, 272, 606; *ӡвін*ˈ*кий* — 391, 394, 444; «старше покоління» — *ӡе*ˈ*лений* — 164, 220, 234, 308; «не вживається» — *ӡвін*ˈ*кий* — 397, 436, 439, 442, 469, 516; «пашня» — *ӡир*ˈ*но* — 311.

4. Не картографується: *л'* — *зе*ˈ*л'ений*, *ӡе*ˈ*л'ений* — 1, 3, 5, 7, 9, 53, 60, 63, 64, 68, 69, 71, 74, 76, 82, 85—90, 92, 95, 98, 101, 102, 105, 603, 616—630, 632—650, 652—660, 673, 677; *л'* — *зе*ˈ*л'ений*, *ӡе*ˈ*л'ений* — 35, 36, 43, 44, 46, 59, 62, 66, 67, 73, 76, 103, 104, 186, 244, 306, 308, 416, 417, 424, 435, 437, 438, 442, 443, 445, 484, 539, 606, 609, 610; вияви *е* в переднаголошеному складі — див. карти № 32, 37; рефлексація **о* у структурах *ӡвін*, *ӡвінкий* — див. карту № 51; пароксинтонічний наголос — ˈ*зерно* (ˈ*ӡерно*) — 3, 111—114, 120, 122, 124—128, 132, 134—136, 139, 141, 142, 144, 156, 159, 165, 167, 171—173, 194, 230—233, 235—247, 249—252, 254, 257, 258, 261—263, 265, 268, 269, 276, 279, 280—288, 290, 292, 293, 295, 296, 300, 304—306, 308, 309, 312, 315, 316, 319, 320—323, 326—334, 339, 347—349, 351, 359, 360, 365—388, 395, 399, 401—410, 412—424, 426—437, 439—452, 454—459, 461, 463—465, 468, 471, 472, 474, 476, 478, 480—492, 494—496, 498, 500, 502, 504—510, 512—515, 518—520, 522—524, 526, 527, 530, 532, 534, 539, 543—552, 556—559, 568, 569, 574, 577—579, 581, 582, 584, 585, 587, 588, 603, 608—611, 616, 617, 655, 656, 661—663, 665—670, 672, 673, 676—680, 683, 685—687; запис *голосний* 'дзвінкий' — 24, 25, 45, 81, 117, 119, 127, 164, 170—172, 187, 213, 232, 254, 269, 271, 282, 304, 312, 321, 329, 337, 417, 443, 448—451, 454, 461, 484, 495, 558.

КОМЕНТАР № 92

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 463: «...*гудзик*... чи ...*гудзик*..?»

2. Чорним колом позначено також: *гуз'* (*куз'*) — 15, 48, 50, 63, 66, 67, 75—77, 79, 86, 88—90, 92, 98, 108, 633, 638, 647; *гуз'* // ˈ*гузік* — 648, 649, 653.

3. У записі є ремарка: *гуз* — «великий гудзик» — 41.

4. Не картографуються: написання з *г*, що розцінюються як випадкові — 3, 153, 174, 200, 214, 221, 224, 229, 244, 352, 361, 561, 638, 644; інші лексеми — ˈ*гомба* — 430, 449, 451, 454, 460, 481, 491; ˈ*гомбиц'а* — 414, 417, 421, 425, 428, 429, 445, 446, 450, 460; ˈ*гомбічка* — 427, 673, 676—679, 681—683, 686; ˈ*гомбик* — 672.

5. Відповідні ареали див. AJPP, карта № 391.

КОМЕНТАР № 93

1. Карту складено за відповідями на частину питань Програми № 440: «...*різний*, *різниця* чи... *ріжний*, *ріжниця*?» та № 441: «...*іржати* ... чи ... *ірзати*..?» додатково № 112; «як у вас називається — коні *ір*ˈ*жуть* чи..?»

З уваги на специфіку матеріалу наявність *з* зображено площиною червоного кольору, а вияви кореневого голосного — колами та штрихуваннями.

2. Червоним зафарбованим колом умовно картографується також: *и* — 6, 107, 124, 179, 182, 204, 207, 211, 214, 218, 219; *и̂* — 72; *і* — 154, 206, 210, 211, 214, 223; *е^и* — 616;

червоним контурним колом — *о* — 176.

Незаштрихована площина включає звуки, позначені як: *и* — 6, 56, 107, 124, 175, 182, 204, 207, 214, 216, 218, 219, 660; *и^і* — 61, 146, 660; *і* — 64, 73, 154, 206, 210, 211, 223; *о* — 176; *у* — 176, 243, 270, 416, 462; *у^е* — 659; *уо* — 656; *з'*, *з''* — у слові *різний* — 130, 131, 176, 182, 230, 243, 256, 270, 325, 329, 331, 333, 337, 338, 348, 362, 376, 379, 416, 462, 492, 494, 660.

Якщо в особових формах дієслова та інфінітиві виявлено різні приголосні (чергування *ж*/*з* в парадигмах), то червона площина наноситься за записами інфінітива — 34, 234, 246, 252, 262, 264, 270, 274, 275, 304, 434, 436, 437, 439, 442—444, 446, 483, 495, 498, 513, 640.

Чорним зафарбованим колом передаються також структури з кореневим *и^е* — 661; *и* — 216; *у^о* — 660;

чорним суцільним штрихуванням — *и^е* — 661; *и* — 150.

3. Відсутній запис лексем (та їх синонімів): *різний* — 4, 28, 49, 54, 90, 94, 97, 99, 145, 148, 197, 200, 219, 222, 246, 248, 299, 331, 347, 401, 403, 406, 409, 411, 413, 419, 422, 423, 426—428, 438, 447, 452, 457, 481, 486, 489, 574, 581, 582, 584, 585, 611, 657, 671, 672а, 674, 675, 681, 686, 687; *іржуть* — 278, 414, 418, 427, 449, 451, 456, 459, 664, 669, 670, 675, 681.

4. У записах є ремарки: «нове слово» — ˈ*разниц'а* — 29, 42; «старше і середнє — *руж*ˈ*ниц'е*, середнє і молодше покоління — *ріж*ˈ*ниц'а*» — 270; «дуже рідко вживане» — ˈ*р'ізний* — 443; «рідше» — ˈ*ріжний* — 397; ˈ*ружний* — 503; «середнє і молодше покоління» — ˈ*різний* — 171.

5. Не картографуються: *ц* — ˈ*разница* — див. карту № 74; приставний голосний — *ір*ˈ*жати*, *ир*ˈ*жати*... — див. карту № 23; відповідники *а* після м'яких приголосних у кінцевому відкритому складі — *різ*ˈ*ниц'е*... — див. карту № 48; синонімічні лексеми — 'різниця' ˈ*розд'іл* — 668, 672, 676—678, 683, 684; 'різний' — *ў*ˈ*с'акий*, *в*ˈ*с'акий*, *у*ˈ*с'акий*... — 19, 22, 56, 100, 179, 187, 208, 415, 418, 421, 425, 429, 430, 431, 440, 444, 446, 449, 451, 454, 460, 461, 482, 486, 490, 588, 633, 650, 653; *ўс'і*ˈ*л'акий*, *вс'і*ˈ*л'акий*, *ушэ*ˈ*л'акий* — 420, 496, 498, 502, 543, 550; *ўшэлі*ˈ*йакый*, *вшел'і*ˈ*йакый*, *шели*ˈ*йакый*, *шелі*ˈ*йакий*... — 408, 414, 424, 670, 672, 673, 676, 679, 680, 683; *розма*ˈ*їити*(*й*) — 137, 655, 659, 685; *нейе*ˈ*н*:*ак'і* — 417; *не*ˈ*руный* — 445; *розӡ'і*ˈ*лений* — 459; *ір*ˈ*жуть* — див. коментар до карти № 23.

КОМЕНТАР № 94

1. Карту складено за відповідями на частину питань Програми № 435: «*Життя*, *сміття*, *весілля*.., *насіння*, *каміння* чи *житє*, *смітє*, *весілє*.., *насінє*, *камінє*?» та № 370: «...*весілля*, *каміння* чи ... *весіллє*, *каміннє*?»

2. Червоне коло стосується тільки лексем: *життя*, *сміття*, *весілля* — 365; *життя*, *сміття* — 302, 655; *каміння*, *насіння* — 290, 363, 473, 528, 550, 553, 678, 682; *життя*, *весілля* — 485; *весілля*, *каміння* — 8, 169, 198, 225, 229, 366, 376, 477, 531, 532; *весілля* — 26, 117, 125, 200, 389, 506, 531; *насіння* — 381, 678, 684; *каміння* — 291, 473, 477, 479, 654; *сміття* — 401, 544;

чорне коло — тільки лексем: *життя*, *весілля*, *насіння* — 18; *сміття*, *насіння*, *каміння* — 28, 159; *життя*, *сміття*, *весілля* — 48; *весілля*, *насіння*, *каміння* — 227, 655; *життя*, *весілля*, *каміння* — 12; *сміття*, *каміння* — 6; *життя*, *сміття* — 117, 121, 194, 206, 363, 622; *життя*, *каміння* — 12; *життя*, *весілля* — 88; *весілля*, *каміння* — 102, 188, 365, 374, 566, 574; *насіння*, *каміння* — 625; *життя* — 2, 68, 76, 105, 201, 657; *каміння* — 4, 73, 189, 208, 390, 683; *сміття* — 103, 107, 370; *насіння* — 156; *весілля* — 54, 55, 57, 58, 66, 91, 106, 342, 346, 550, 555, 617;

зелене коло — лексем: *життя*, *сміття*, *весілля* — 89, 95; *сміття*, *весілля*, *насіння* — 654; *весілля*, *каміння* — 71; *весілля* — 68, 493, 506, 622, 623 та структури: *сміт*ˈ*л'а* — 112.

3. Не картографуються вияви *т'* — *ц'* — *жи*ˈ*ц'а*, *смі*ˈ*ц'а* — 60, 643, 652, 654, 660; *т^ц'* — *жи*ˈ*т^ц'а*, *смі*ˈ*т^ц'а* — 650, 651; *к'* — *жи*ˈ*к'а*, *смі*ˈ*к'а* — 308, 478, 480, 483, 488, 498, 500, 502, 504, 507, 510, 512, 514, 518, 556; регресивна дисиміляція — ˈ*жист'е* — 80; вияви *с* у лексемі *сміття* — *ш'* — 668, 672; *ш* — 669, 670; *с^ш* — 668; *ш^с'* — 685; у лексемі *весілля* — *ш* — 668—670, 672, 674; *с^ш'* — 668; *с^ш* — 687; у лексемі *насіння* — *ш* — 669, 672, 686; *с^ш'* — 668; рефлекси давнього кореневого *ě* (з попереднім м'яким приголосним) у лексемах: *сміття* — *і̯е* — 60, 92, 102, 104, 174, 177, 205, 656, 659; *ⁱе* — 68, 655; *е* — 85, 623, 649, 650, 652, 655; *и^е* — 178; *і^е* — 64, насіння — *і̯е* — 92, 99, 102, 174, 177, 182, 205, 659; *і^е* — 63, 64; *ê* — 94, 96, 178; *е* — 68, 74, 85, 96, 106, 212, 643, 649—653; рефлекси давнього кореневого *ě* (з попереднім твердим приголосним) у лексемах: *сміття* — *і̯е* — 87, 99, 205, 656; *ê* — 94; *е* — 89, 96, 106, 650 — 653; *е^и* — 88; *и^е* — 178; *и* — 46, 70, 77, 79, 81, 175, 176, 643; *и̂* — 79; *и^і* — 56, 61; *і* — 74, 83, 84, 93, 95, 101, 223; *каміння* — *і̯е* — 71, 86, 87, 89, 92, 94, 97, 99, 205, 656, 659; *ê* — 94, 649, 651; *е* — 653, 686; *е^и* — 88; *и^е* — 103; *и^ы* — 76; *и* — 46, 48, 50, 56, 69, 70—82, 175, 176, 182, 184, 213; *і* — 78, 80, 84, 93, 186, 192, 206, 223;

5 5—2414

насіння — *ie̯* — 86, 87, 205, 656; *ê* — 94; *е* — 74, 96; $e^{и}$ — 103; $и^{е}$ — 103; $и^{ы}$ — 76; *и* — 46, 50, 77, 79, 81—83, 175, 176; $и^{і}$ — 75; *î* — 80, 223; рефлекси давнього *і* після шиплячих — *жи*^{і}*ˈт′:а*... — див. карту № 15; рефлекси кореневого *ě*, зміни переднаголошеного *е* та акцентуаційні особливості лексеми *весілля* — див. карту № 362; флексійна специфіка картографованих іменників — див. карту № 183; лексико-словотворчі особливості іменників: *життя*: *-к-*: *ˈжит-ка* — 36—38, 41, 43, 48, 64, 66, 67, 74, 76, 78, 80, 107, 177, 642, 645, 649—651; *-ух-* — *жиˈв-ух-а* — 9; *-іт* — *жиˈв-іт* — 490, 675, 676; *жіˈвӱт* — 431, 449, 454; *жиˈвут* — 588; *жіˈвот* — 406, 668—670, 672, 673, 677, 679—681, 684, 686; *насіння*: *-к-* — *нас′ін-к-о* — 677.

КОМЕНТАР № 95

1. Карту складено за відповідями на частину питань № 450: «...гі*сть*, те*сть*... чи гі*сць*, те*сць*..?»; № 431: «...старі*сть* чи... старі*сьть*?»; № 401: «...шість чи... шєсть, чи... шесть, чи ... ш*ie̯*сть?»

2. Червоним колом позначено також: *гіс′*, *тес′* — 619; *ш′іс′* — 420, 584; *ш′іс* — 682, 683;

червоне коло нанесено на основі запису тільки одного слова: *сˈтаріст′* — 11, 47, 49, 55, 60, 71, 75, 113, 114, 149, 159, 168, 187, 213, 221, 227, 228, 267, 296—298, 327, 340, 364, 380, 390, 395, 451, 500, 544, 566, 569, 572, 585, 604, 619, 621, 663, 664, 668; *тест′* — 100, 215, 361, 409, 508, 536; *гіст′* — 271, 296, 308, 410, 415, 418—427, 429—431, 449, 454, 458, 460, 481, 482, 484, 506, 527, 555;

зеленим колом позначено *ст*^{ч} — 86, 88, 103, 174, 177, 179, 180, 186, 199, 318, 351, 564; *сˈтаріс′ц′* — 93, 130, 146, 204, 292, 295, 300, 305, 316, 347, 351, 378, 431, 443, 476, 487; *тес′ц′* — 22, 83, 113, 148, 161, 310, 344, 398, 401, 560, 575; *гісц′* — 31, 152, 251, 303, 325, 444, 446, 450, 455—457, 464, 465, 520; *ˈгос′ц′і* — 196, 451, 576; *ˈтес′ц′і* — 576; *гос·т*^{ч}*′і* — 564; *гіст*$^{ч′}$ — 618; *сˈтарôс′т*$^{ч′}$ — 481; *сˈтарост*$^{ч′}$ — 653; *тест*$^{ч′}$ — 564, 618; *гош′ч* — 668, 672;

чорну площину умовно нанесено на основі відповідних звукосполучень тільки в одному слові: *ш′іст′* *(с′ц′)* // *ш′іск′* — 476, 499, 522, 559; *г′іст′* // *г′іск′* — 507; у двох словах: *гіск′*, *теск′* — 469, 547; *теск′*, *шішк* — 509; *ш′іш′к′* // *сˈтаріск′* — 515; при наявності *к′* в інших словах (*гіск*$^{(′)}$, *теск*$^{(′)}$, *шіск*$^{(′)}$) відзначено тільки *сˈтаріс*$^{(′)}$*т′* — 471, 475, 477, 483, 500, 508, 523.

3. Не картографуються: рефлекси *о* — *гіст′* — див. карту № 51; палаталізований *с* (*гіс′т′*, *тес′т′*, *шіс′т′*, *гіс′ц′*, *тес′ц′*, *шіс′ц′*...) — 1, 2, 4—24, 26, 27, 30—46, 48, 49, 53—56, 59, 61, 62, 64, 66, 67, 69, 70, 72, 74, 76—80, 83—86, 89, 104, 107, 108, 110, 113, 115—129, 131, 132, 134—143, 147, 149—157, 160, 162, 164—173, 177, 178, 180—182, 184, 185, 192, 193, 199—203, 208—210, 212, 216, 218, 220, 221, 227, 239—242, 246, 247, 249, 250, 257, 260, 263, 266, 268, 270, 271, 273, 274, 277—283, 289, 291, 292, 295—298, 300—306, 308—321, 323, 325, 327, 329, 331—336, 339, 340, 342, 344—346, 348—351, 353—355, 357—359, 362—365, 367, 368, 370, 373—375, 379, 380—388, 391, 393—402, 404—405, 407, 413—417, 420, 423, 424, 431—433, 436, 438, 442, 443, 445—448, 450, 451, 454, 459, 462, 463, 466, 467, 469, 480, 483, 485, 490—493, 497—499, 501, 502, 505, 508, 512, 518, 520, 528, 531—538, 540, 542, 544, 555, 560—563, 565, 567—571, 574—577, 585, 604, 616, 623—625, 629, 631, 633, 634, 636, 641, 643, 647, 651, 655, 664, 666; тільки у структурах: *гіс′т′* (*гіс′ц′*) — 28, 93, 204, 223, 259, 389, 455, 456—458, 464, 465, 481, 489, 494, 527, 556, 667, 620; *тес′т′* (*тес′ц′*) — 82, 144, 207, 299, 338, 361, 392, 408, 409, 441, 476, 488, 516, 545, 588; *шіс′т′* — 196, 197, 204, 233, 419; палатальний *с″* (*гіс″т″*, *гіс″ц″*...) — 51, 58, 109, 111, 112, 114, 130, 133, 142, 230—238, 243—245, 251—256, 258, 261, 262, 265, 267, 275, 276, 284—288, 290, 293, 294, 322, 324, 326, 330, 337, 434, 435, 437, 444, 649; напівм'який *с·* (*гіс·т′*...) — 75, 92, 161, 186, 219, 514, 564, 566; *ш* — *ш′ішт′* (*ш′іш′к′*) — 509, 512, 513, 515, 518 — 521, 523, 543, 552—554, 556, 583; *т* — *ˈгост* — 81, 94, 183, 211, 269, 665, 666; *сˈтаріст* — 664—666, 672, 677; *шіст* — 55, 57, 145, 155, 668—670, 672, 673, 685.

4. Відповідні ареали див. ЛАЗО, ч. 2, карта № 150; ДАБМ, карта № 59.

КОМЕНТАР № 96

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 450: «...с*т*іна, гос*т*і, щас*т*я, капус*т*яний чи... с*ц*іна, гос*ц*і, щас*ц*я, капус*ц*яний?»

2. Червоним колом картографується також палаталізований *с′* — *с′т′іˈна* — 110, 112, 139, 146, 168, 197, 226, 240, 248, 266, 283, 313, 319, 355, 361, 373, 374, 395, 397, 404, 409, 414, 416, 417, 420, 423, 440, 443, 445, 452, 463, 466, 468, 472, 481, 517, 531, 532, 535, 540, 564, 569, 574, 577, 671; палатальний *с″* — *с″т′іˈна* — 109, 111, 114, 133, 230, 234, 244, 245, 252, 254, 265, 296, 300, 444; *т*^{ч} — *ст*^{ч}*іˈна* — 58, 86, 199, 604;

зеленим колом — непалатальний *с* — *сц′іˈна* — 124, 129, 159, 161, 163, 187, 202, 214, 219, 220, 223, 228, 307, 329, 341, 344, 350, 356, 367, 371, 375, 389, 390, 396; палатальний *с″* — *с″ц″іˈна* — 112, 130, 142, 230—233, 235—238, 243, 251, 253, 255 — 258, 261, 262, 264, 265, 267, 269, 270, 272, 276—280, 282, 284—290, 293, 294, 312, 320, 321, 323, 324, 326—328, 330, 334, 337, 405, 435—437, 495; *ш′ч′іˈна* — 668; на решті території *с′* — *с′ц′іˈна*;

зеленою ізоглосою — *капус′ˈт*^{ч}*ани* — *капус′ˈц′аний* — 80, 83, 141, 170, 185, 282, 357, 460, 476, 537, 672; *капус′ˈт*^{ш}*′аˈний* — 148; фонетичні структури: *капушˈчаный* — 668, 672, 686; *шˈчеш′ча* — 668; *шˈчесце* — 670, 686; *шˈч′ес′це* — 616, 617; *шˈчасц′е* — 618.

3. Зелену ізоглосу нанесено на основі структури *щастя* (при наявності прикметника *капусний* замість *капустаний*) — 1—5, 8—10, 12, 14, 16, 18—21, 23—27, 29, 30, 32, 34—38, 40, 44, 49, 51, 55, 56, 59, 62, 86, 115, 117, 118, 120—125, 134, 144, 146, 155, 156, 160, 162, 193, 228, 248, 256, 331, 341, 401, 654, 658, 660, 661.

4. Чорною площиною об'єднано також написання: *ск′іˈна*, *ˈгос′к′і*, *шˈчіс′к′і*, *каˈпус′к′іний* — 298, 308, 469, 471, 474, 475, 478, 480, 483, 488, 498, 500, 502, 507, 510, 514, 518; *ск′іˈна*, *ˈгоск′і*, *шˈч′іск′и* — 470, 473, 504, 505, 508, 509, 511, 520, 547, 556; *ск′іˈна*, *ˈгоск′і*, *каˈпуск′эний* — 466, 479, 521; *ск′і′на* — 229, 458, 460, 472, 475, 477, 484, 486, 487, 489—492, 503, 516, 517, 523—525, 539, 545, 548, 559, 583, 588, 666; *каˈпуск′іний* — 499; *ск′іˈна* — *ˈгоск′і* — 558; *цк′іˈна* — 673, 679.

5. У записі є ремарка: *ск′іˈна* — «старше покоління» — 472.

6. Виявлено: *ш′ч′іˈна*, *ˈгошч′і* — 668; *шˈтест′а* — 671.

7. Не картографуються рефлекси *ě* у слові *стіна* (*стиˈна*, *стеˈна*...) — див. карту № 10; рефлекси *ę* у слові *щастя* (*шˈч′ест′е*, *шˈч′іст′і*...) — див. карту № 43; закінчення прикметника *капустяний* — див. карту № 216.

8. Відповідні ареали див. AJDŁ, z. 7, карти № 346, 348.

КОМЕНТАР № 97

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 107: «Як у вас називається — *сˈмерком* чи *ˈлягома* (*ˈлягови*), чи у *ˈпізні вˈляги*..?»

2. Сполучення [см], [зм] картографуються у прислівнику *смерком* і в дієслові *смеркатися* (*змирˈкатис′а*, *змир′ˈкат′с′а*) — 3, 14—16, 38, 53, 54, 57, 58, 60, 67—69, 72, 73, 76, 87, 92, 98, 100, 107, 109, 128, 131, 145, 149, 151, 161, 183, 240, 244, 250, 260, 263,265, 268, 279, 285, 293, 299, 317, 335, 337, 338, 406, 408, 410, 413, 418, 420, 423, 424, 435, 445, 451, 454, 464, 478, 585, 631, 634, 643, 647, 649, 650, 655, 667, 670, 672а, 674, 683, 686, 687.

3. Чорним колом картографується також: *змеˈрок* — 79; *змˈроком* (паралельно *змерˈком*) — 269, 503; *змир′коˈма*, *змир′ˈкома* — 421, 427, 430; *зˈмир′кы* — 431;

зеленим штрихуванням позначено також прийменникові конструкції: *на смерˈкан′:і* — 91, 621; *на зˈмирках* — 417; *у зˈмир′ках* — 411, 437; *на змирˈкув′йі* — 42, 642, 649; *на зме*^{и}*ˈрочку* — 80; *ˈў смирˈкаˈн′і* — 12; *у змирˈковл′у* — 409; *у змер′ˈкувйу* — 684; *ў змерк* — 467; *у смер′к* — 511.

4. Не картографуються: структури — *мˈроком* — 284; *пˈримэрок* — 470; (*при*) *ˈмир*$^{(′)}$*катса* — 403, 670, 687; *ˈмиркнес′а* — 424; вияви ненаголошеного [е] (*смэрˈком*, *змирˈком*...) — див. карту № 37; р′ (*зме*^{и}*р′ˈком*) — 275, 276, 404—413, 415—421, 423, 425, 426, 428, 430—434, 437, 440—443, 446—448, 450—452, 456—459, 468, 469, 479—481, 483, 484, 486, 488, 490, 498, 500, 507, 511, 512, 515, 518, 519, 559, 587—589, 676, 678; [р·] (*зми* [*р·*]*ˈком*) — 605, 610, 553; [з′] ([*з′*]*мир′ˈком*) — 425, 430, 469, 479; накореневий наголос (*сˈмерком*, *зˈмерком*) — 35, 40, 67, 139, 188, 206, 207, 217, 224, 267, 271, 290, 303, 307, 334, 400, 428, 429, 432, 433, 450, 458, 461, 472—475, 477, 479, 480, 483, 484, 490, 491, 498, 509, 515, 546, 608, 626, 646, 612, 661, 664, 666, 676, 678, 679; інші лексеми і словосполучення: *ˈл′агома* — 444, 448, 495, 622; *у п′ізн′і* (*в*)*ˈл′аги* — 242, 394, 395, 397, 399, 456, 570, 571; *у заўˈл′еги* — 488, 584; *позаўˈл′аги* — 459; *о ˈпозни*^{і}*х ˈл′агомах* — 88; *ˈпоноч′і* (як дуже темно) — 38, 229, 623, 630, 632, 634; *сутеˈн′ійе* — 174, 177, 219; *ˈпотемок* — 274, 403; *уˈвечерî* — 36, 63, 64, 90, 243, 485, 582, 584; *вэчэˈром* — 110, 225, 343, 373; *дˈвечеру* — 442, 443; *понадвэˈчӱр* — 414, 417, 421, 422; *наˈвидв′іч′ір* — 237; *передˈвичором* — 129, 680.

5. Відповідні ареали див. MAGP, t. 3, карта № 140.

КОМЕНТАР № 98

1. Карту складено за матеріалом відповідей на частину питань Програми № 239, 326, 415 (*хˈлопець*), № 266 (*жˈнець*), *коˈсець*), № 422 (*вдовець*), що стосується опозиції /ц′/ ~ /ц/ в іменниках із суфіксом *-ець*; /ц′/ ~ /ц/ перед *а* простежувалось на основі питань № 26 (*ˈтерниця*) і № 416, 419 (*вулиця*); /ц′/ ~ /ц/ перед *у* — на основі питання № 439 (на вули*цю*).

Лексема *косець* береться до уваги при картографуванні тільки в окремих говірках Закарпаття і Східної Словаччини з огляду на обмежену територію її функціонування (див. карту № 136).

2. Паралельне вживання ц//ц′ позначено на основі тільки однієї з картографованих лексем: ц′ — *вдоˈвец′* — 104, 175, 298, 402, 680; *хˈлопец′* — 93, 101, 522, 565, 568, 570, 572; *жнец′* — 91, 96, 247, 274, 334; *ц* — *вдоˈвец* — 3, 4, 140, 144, 159, 163, 167, 179, 183, 207, 220, 244, 248, 253, 256; *жнец* — 234.

3. При паралельному вияві ц//ц′ в інших лексемах засвідчено тільки *жнец′* — 140, 144, 152, 159, 179, 183, 216, 220, 244, 253, 402, 471, 581.

4. Матеріал, залучений до картографування, розглядається лише з погляду реалізації *ц* у кінці слова. Інші особливості картографованих слів не враховуються — пор. карти № 37, 80, 118, 122, 136.

5. Відповідні ареали див. ДАБМ, карта № 48.

КОМЕНТАР № 99

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 417: «Со*ня*шник... чи соя*ш*ник..?»

2. Червоним колом об'єднано також: *наˈсон′ашник* — 161, 277; *сиˈн′ашник* — 356, 394; *слумˈначник* — 128;

зеленим колом — *сулуˈйешник* — 160; *солоˈйешник* — 368; *соˈйошник* — 385;

чорним колом — *слиˈнечник* — 2, 4, 24, 28; *силиˈнечник* — 48; *сулуˈмецн′ік* — 661; *солоˈвечник* — 35, 42, 55, 77, 631; *слиˈмечник* // *со*^{у}*ло*^{у}*ˈмечник* — 67; *сумˈн′ешник* — 350; *соўˈн*$^{(′)}$*ечн′ік* — 87, 90, 649, 650, 652; *слаўˈн′ечнік* — 625; *солˈнечник* — 39, 40, 49, 95; *пасуˈнечнік* — 647; *начиˈнешник* — 215; *наслоˈнечник* — 130; *слоˈничник* — 683; *совˈничник* — 622;

чорним контурним колом — *сиˈн′ошник* — 331, 333, 349, 354, 359, 361; *сиˈночні*^{и}*к* — 634; *саˈночник* — 676; *саˈноцни*^{е}*к* — 666; умовно — *ˈсоўн′ішник* — 85;

жовтим штрихуванням згори вліво умовно позначено *солˈнечник*... — 39, 40, 49, 128, 143, 148;

синім горизонтальним штрихуванням — *осаˈнешник* — 179; *осоˈнешник* — 185; *очеˈнешник* — 184, 212; *осиˈночник* — 46, 154, 182, 183; *оˈсоночник* — 61; *начиˈнешник* — 215;

синім вертикальним штрихуванням — *прôˈсôн′ачник* — 422, 424, 428, 444, 454; *пôсˈлôн′ашник* — 461.

3. У записах є ремарки: «старше покоління» — *сˈлонце* — 20; *ˈсон′ашник* — 613; *сˈлон′ік* — 109; «старше і середнє покоління» — *оˈсоночник* — 61; «рідко, старше покоління» — *ˈсон′ішник* // *наслоˈнечник* — 130; «старше і середнє покоління» — *солоˈнешник* — 220; *слаˈношник* — 362; «часто — *ˈсон′іх*, рідко — *ˈсон′ішник*» — 379; *сˈлонце*, *слоˈнечник* — «вже без зерна» — 17.

4. Не картографуються: зміни *′а* — *ˈсон′ішник*, *соˈн′ешник*... — пор. карту № 45; інші словотворчі типи та інші лексеми — *соўˈн′ака* — 88; *соўˈнека* — 91; *ˈсоwн′ак* — 653; *наˈсоʲник* — 192; *сˈлон′ік* — 36, 109; *ˈсон′іх* — 379; *сˈлонце* — 16—18, 20, 22; *ˈсон′ічок* — 246; *путˈсолнух* — 629; *сулˈдешник* — 5; *соўˈл′ешник* — 105; *сон* — 74; *соˈнот* — 89; *звуˈнашник* — 8; *ˈм′іс′ачник* (*ˈм′ішачник*) — 406—409, 411, 413, 417, 684; *прôцôнцˈвіт* — 419, 426; *форˈг′ӱ*(*ў*) — 429—431; *ˈс′емушок* — 134, 362, 613; *сиˈмушник* — 91; *ˈс′емух* — 56; *бруˈсон′:е* — 26; *коˈл′есо* — 103; *кружˈки* — 66.

5. Ареали відповідних структур див. ЛАЗО, ч. 2, карта № 192.

КОМЕНТАР № 100

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 413: «Піду... чи пійду...?», № 321 ('підем), № 322 (пі'де) та № 364 (хо'дім).

2. Червоним штрихуванням передано також: *'подме* — 670, 672, *'поʒме* — 686, *под'* (2 ос. одн.) — 460;

чорним колом картографується ще *й // і* в частині парадигми: *поі'ду, 'пиідем — 'п'іде* — 626.

3. [ї] у формах наказового способу розцінюється як давнє, а не вторинне (< *д'*).

4. Не картографуються: наголос *пі'дем, пі'демо,* непослідовно відображений у матеріалах; рефлекси давнього *о* — *'пиіду, 'пуіду, 'піјду* — див. карту № 51; акомодаційні зміни *о* — *пôі* — див. карту № 58; вияви ненаголошеного *е* — *'піде^{и}мо, 'п'іди^{е}мо* — див. карту № 37; флексійні особливості дієслівних форм.

5. Відповідні ареали див. AJDŁ, z. 8, карта № 378; MAGP, t, 10, карти № 453, 454, 478, 479.

КОМЕНТАР № 101

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 413: «...війт чи ... віт?»

2. Червоним контурним колом картографується також: *îі* — *вîіт* — 93, 616, 621; *и^{е}і — ви^{е}іт* — 151, 178;

червоним зліва зафарбованим колом — звукосполучення з частковим підвищенням *о*, що позначене як *у^{о}* — 63, 84; *ω* — 206; *о^{у}* — 74, 649;

червоним справа зафарбованим колом, звукосполучення — *уў* — *вуўт* — 13; *йі* — *війт* — 626; *ўі* — *віўт* — 657;

червоним знизу зафарбованим колом — умовно дифтонгічні звукосполучення — *-уиі — вуиіт* — 79; *-уоі — ωуоіт* — 655; *-уеі — вуеіт* — 659.

3. У записах є ремарки: «польське слово» — 3, 117, 132, 164, 173, 311, 314, 640; «застаріле», «старе» — *вуйт* — 644, 564; «старше покоління» — *вуйт* — 15, 90; *віт* — 353; «рідко» — *вуйт* — 15; «середнє і молодше покоління» — *війт* — 438.

4. Не картографуються: інші лексеми із значенням *'війт'* та їх фонетичні модифікації — *'беров* — 683; *бе'рі* — 445; *бә'р'іў* — 442, 443, 484, 486; *би'ріў* — 486; *би'руў* — 42; *бы'ру* — 487; *би'рўў* — 431; *д'вір'ник* — 509, 520, 521, 524, 558, 583; *п'рімар* — 559; *при'мар* — 523; *п'римар* — 612; *старши'на* — 42, 157; *с'та'роста* — 550, 557, 608, 609, 613—615, 652, 672.

КОМЕНТАР № 102

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 413: «Військо... чи вісько..?»

2. Червоним колом картографується ще — *'во^{и}с'ко* — 604; *в'іјс'ко* — 279, 291, 305, 331, 495;

чорним колом *в'іс''ко* — 289, 373, 492, 517.

3. Виявлено інші рефлекси наголошеного **о* в новому закритому складі: *о^{у}* — 88, 103, 625, 649, 651, 653; *ω* — 206; *у^{о}* — 81, 84; *у* — 68, 70, 76, 77, 85, 90, 101, 154, 179, 182, 210, 416, 648; *и* — 191, 211, 216, 428, 646; *и^{і}* — 75; *î* — 69, 93, 223, 617, 621; *и^{е}* — 178; *ы* — 411; *і^{ў}* — 628; *ў* — 444; *^{у}и* — 76; *уи* — 77; *о^{у}* — 175; *уо* — 86, 87, 89, 91, 92, 94, 99, 102, 104, 107, 174—176, 183, 204, 205, 212, 656, а також *ô* — результат дії вокальної акомодації — 403—409, 413, 418, 585.

4. У записах є ремарки: «середнє і молодше покоління» — *'віјско* — 268, 272; *'воіско* — 45, 434, 438; «старше і середнє покоління» — *'вос'ко* — 14; «старше і середнє покоління, рідше» — *'вос'кω* — 270; «старше покоління» — *'воіс'ко* — 26; *'вос'ко* — 268, 434; «старші» — *'вос'ко* — 558; «стара — *'вийс'ко,* новіша — *'воіско*» — 636; «рідко» — *'воіс'ко* — 29.

5. Не картографуються: звуження ненаголошеного *о* у кінцевому відкритому складі — див. карту № 55; інші лексеми: *котунство* — 429 (*кату'ны* — 431); *жом'н'ери* — 545; *сол'дати* — 613—615.

КОМЕНТАР № 103

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 442: «Дошка... чи доска..? Скло ... чи шкло..?»

2. Червоним колом картографується також *дш'ка* — 424;

чорним штрихуванням — *з* — *згл'о, зкло* — 409, 416, 420; *ʒ* — *ʒкло* — 418; *с^{ш}кло* — 51; *оск'ло* — 73.

3. У записах є ремарки: «рідко» — *'дошка* — 121, 219, 351; *'д к:* — 15, 393; «середнє і молодше покоління» — *'доска* — 75; «рідше» — *шкло* — 435, 483; «частіше» — *скло* — 22; «старше покоління» — *шкло* — 500; *'дошчка* — «старше і середнє покоління», *'дошка* — «середнє і молодше» — 9.

4. Не картографуються: *ô* — *'дôш(')ка* — 403, 406—409, 413, 414, 416, 418—423, 426; *к'* — *'дошк'а* — 236, 273; *л'* — *скл'о, шкл'о* — 43, 44, 46, 59, 62, 66, 67, 75, 79, 154, 182, 186, 306, 416, 417, 435, 437, 442, 443, 445, 469, 479, 484, 678; наголос *дош'ка* — 318, 331, 436, 473; *дос'ка* — 61, 157, 160, 161, 373; *д'ранка* 'дошка' — 61, 67.

5. Ареали відповідних явищ див. ASJ, t. 1, розділ 3, карта № 13.

КОМЕНТАР № 104

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 442: «...шворінь (шворень, шкворень)... чи ...сворінь..? і частину питання № 444: «Душити... чи дусити...?»

2. Червоним колом позначено також: *шк'ворін'* — 65, 198, 202, 344, 378, 387, 400, 453, 473, 546; *ш'вонин* — 72; *ш'вонен* — 87; *ш'ворік'* — 211; *ш'ворец* — 638;

зеленим колом — *ск'ворін'* — 292, 306, 363, 517, 561, 570; *с''в'ірін'* — 27, 112, 131, 137, 164—166, 169, 192, 219, 244, 258, 303, 309, 310, 346, 348, 375, 379, 382; *с'в'ірник* — 232; *ст'воріл'* — 530.

3. У записах є ремарки: «рідко — *ш'вор'ін'*, часто — *с'вор'ін'*» — 173; «частіше» — *ду'сити* — 351; «молодші» — *ду'сити* — 113; «старші» — *ду'сити* — 299.

4. Не картографуються: вияви ненаголошеного *е* — див. карту № 37; рефлекси давнього *і* після шиплячих — див. карту № 22; відповідники давнього *і* в неозначених формах дієслова: *û* — 24, 67, 72, 637, 642; *и^{і}* — 32, 115, 119, 121, 634, 648, 677; *î* — 17, 23, 69, 73, 98, 409, 410; *е* — 51; *ә* — 13, 39, 40, 116, 120, 436, 444, 510, 515, 518, 609; форми інфінітива — див. карту № 232; *ш'ворка* — 552; лексема *да'вити* — 405, 420, 424, 427, 451.

5. Відповідні ареали див. AJPP, карта № 125; MAGP, t. 1, карта № 28.

КОМЕНТАР № 105

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 461: «...вищиряти... чи... вишкиряти...?»

2. Червоним колом картографується також: *ш^{с}к'* — *віш^{с}к'і'рати* — 609; *шт' < шк'* — *вишт'і'рати* — 530 (*т' < к'*);

жовтим колом передається ще: *ш': < ш'ч'* — 423; *ш' < ш'ч'* — 619, 627; *ш < шч* — 626; *жч* — *вижчі'р'ати* — 668; *сч* — *висчи'рати* — 624; паралельні знаки нанесено відповідно до виявів звукосполучення *шк* у різних формах дієслівного виду чи характеру дії; *вис'к'ірувати* — *вишчи'рати* — 19; *вис'к'ірувати* — *'вишчирити* — 259; *виш-ки'рати* — *'вишчирити* — 365.

3. У записах є ремарки: «рідко — *'виск'ірити,* частіше — *'виц''ірити*» — 275.

4. Не картографуються: реалізація префікса *ви-* — див. карту № 18; рефлексація **і* після шиплячих — *'вишчи'рити...* — див. карту № 22; інші лексеми: *вû'рачват'...* — 68, 69, 92; *'витр'ішчити* — 35, 159, 253, 337, 387, 520, 603, 631; *с'калити* — 169, 310, 319, 350; *'векарачити* — 10, 33. Не враховується при картографуванні різниця щодо виду дієслова: *'вишчирити* — *вишчі'р'ати...*

КОМЕНТАР № 106

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 394: «Шкіра (скіра), шкірка (скірка), чи скора (шкора) чи скура (шкура)?..»

Знаками картографується звукосполучення *шк* на початку слів *шкіра, шкірка* (та їх варіантів), штрихуванням відповідних кольорів — кореневі голосні у відкритому (*шкура, скора, шк'ера...*) та, умовно, в закритому (*шкурка, скорка, ск'ерка*) складах.

2. Зеленим колом картографується *ск* тільки в словах *с'кірка, с'корка, с'курка* 'шкуринка хліба' — 71, 75, 89—91, 95, 100, 302, 629, 630, 645; *ско'ринка, ску'ринка* 'шкірка хліба' — 88, 155, 637, 642; *ско'рина* — 645; *с'к^{у}орка* — 68, 649, 650, 653; *с'к^{у}ирка* — 76; *с'кωрка* — 85; *ск'уорка* — 92;

чорним колом картографується: *ко'ра* — 271, 436—438; *'к'ірка* — 435, 442, 443; *'кіјрка* — 417, 444—446, 448 — всі у значенні 'шкуринка хліба';

жовтим штрихуванням умовно передано ще: *'и* — *ш'к'ира, с'к'ира* — 262—265, 269, 272, 581, 661;

синім штрихуванням — *о^{у}: с'ко^{у}ра* — 663;

коричневим штрихуванням умовно картографується: *с'к^{у}ора* — 655; *с'куора* — 656; *с'куера* — 659;

фіолетовою ізоглосою об'єднано ще: *'кіжка* — 125, 148; *'кіјшка* — 425, 449, 454.

3. На незаштрихованій площині поширений кореневий *і* (*шк'іра, шк'ірка, ск'іра, ск'ірка*). Кореневі голосні *і, у, е* у відкритому (*шкіра, шкура...*) і закритому (*шкірка, шкурка...*) складах в основному утворюють спільні ареали, за винятком таких нас. пп.: *ш'кура, с'кора,* але *ш'к'ірка, с'к'ірка* — 9, 12, 13, 15, 16, 227, 618, 663—668, 672, 678, 683; *ш'к'іра,* але *ш'курка* — 224, 400; *ш'кура,* але *с'корка* (хліба) — 90, 100; *ш'кура,* але *ш'корка* — 374, 512; відзначено паралельні варіанти тільки у слові *шкірка* з відповідною семантичною диференціацією різних фонетичних структур — «ш'курка (на салі), ш'к'ірка (на хлібі)» — 34, 35, 37, 39, 59, 67, 218; ш'курка (на салі), с'к^{у}орка (на хлібі)» — 68; «ш'курка (сала), с'корка (хліба)» — 91; «с'кора, с'корка (шкірка на молоці)» — 676; «ш'курка (про невдалий хліб), с'к'ірка (на хлібі)» — 75.

Слід, однак, відзначити, що слово *шкурка* (та його відповідники) у записах відзначені непослідовно, тому цей матеріал при картографуванні вважається допоміжним.

4. У записах є ремарки: «зрідка» — *с'к'іра* — 278, 294; «рідше» *ш'кіра* — 376; *ш'кура* — 423; «дуже рідко» — *ш'кўра* — 445; «старше покоління» — *с'к'іра* — 232; «давніше» — *ш'к'ерка* — 299; «у людини» — *с'к'іра* — 133; *ш'к'іра* — 171, 173, 302; «тільки у звороті «дер би шкуру» — 171.

5. При картографуванні не враховуються словотворчі особливості картографованих лексем: ско'рина — 88, 645; шко'рина — 14, 24, 37, 41, 77, 106; шку'рина — 38; ско'ринка — 637, 642; шко'ринка — 19, 27, 35, 43, 45, 93, 117, 157, 640; шку'ринка — 26, 29, 42, 44, 52, 53, 115, 118, 157, 160, 164, 166, 169, 212, 310; ску'ринка — 155; ш'курочка — 213, 227, 635; ш'к'ірочка — 486, 510, 610; с'к'ірочка — 256, 665.

6. Відповідні ареали див. ЛАЗО, ч. 2, карта № 144; AJPP, карта № 314.

КОМЕНТАР № 107

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 442: «...шкварка... чи ...скварка...?»

2. Червоним колом картографується ще: *шк'вирка* — 345; *шка'варка* — 517; *шк'варек* — 664; *ш'варка* — 78, 588; *'шушварка* — 14, 16, 61; *шуш'варок* — 14, 70; *'шушварок* — на території, позначеній червоною ізоглосою; *шква'рûна* — 642;

зеленим колом — *с'варка* — 245; структури *'вускорок* — 649; *'вускорка* — 651; *'вускарка* — 650;

чорним штрихуванням — *коч'варка* — 669;

синьою ізоглосою об'єднано: *'вишкарка, 'вишкварка* — 75, 79, 82, 86, 90, 94, 95, 99, 101, 176, 177, 180; *'вûшкарка* — 76, 79; *'віишк(в)арка* — 63, 69, 71, 75; *'в'ішкварка* — 68, 76, 79, 89, 92; *'вўшк(в)арка* — 85, 87, 88, 96, 653; *'ушк(в)арка* — 91, 97.

3. Нанесено відповідні знаки на основі форм наз. відм. мн.: *шк'варки, ск'варки, 'вушкварки...* — 80, 87, 89, 110, 113, 244, 246, 248, 250, 279, 290, 309, 322—324, 326, 329, 330, 344, 474, 481, 491, 496, 501, 510, 514, 521, 526, 554, 556, 565, 574, 578, 579, 582, 583, 611, 612, 652, 672, 672а; *шквар'ки, сквар'ки* — 28, 74, 132, 161, 227, 265, 279, 321, 361, 421, 640.

4. У записах є ремарка: «шк'варка — рідко, 'вишкварка» — 176.

5. Не картографуються: лексеми: *жу'марка* — 408, 409, 416, 420; *ʒу'мари* — 455; відсутність *в* — *ш'карка, 'вишкарка...* — 63, 75, 76, 79, 88, 94, 96, 97, 99, 101, 176, 177, 180, 582; —*р'* — *шк'вар'ка, шк'вар'ок* — 417, 424, 425, 427, 428, 430, 431, 446, 448, 449, 452, 454, 457, 460, 510, 512, 515, 517, 518, 524, 581, 584; вияви ненаголошеного *о*: *шк'варук* — 232, 257, 295; *шк'варωк* — 233, 240, 286, 337; *шк'варо^{и}к* — 292, 603.

6. Відповідні ареали див. ЛАЗО, ч. 2, карта № 169; КДА, карта № 91.

КОМЕНТАР № 108

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 444: «...тутешній чи... тутесній?»

2. Червоним колом картографується також: *ту'тейшний* — 48, 63, 176, 208, 626.

3. У записах є ремарки: «рідко» — *ту'тешні* — 81, 92, 613; «середнє і молодше покоління» — *ту'тешн'ії* — 437.

4. Не картографуються: відповідники кореневого *е* — *ту'ташній, ту'ташн'ії, ту'тайши(ї)* — 120, 127, 128, 248; *ту'тиший, ту'тишний* — 403, 406, 408—411, 413, 414, 416, 418—420, 426, 427, 444; *ту'тэш'ный* — 423, 429; *ту'тошний, ту'точний* — 428, 430, 443, 445, 447—449, 456, 459, 585, 644; *ту'тиш'ный* — 446; *ту'тішный* — 458; флексійні зміни прикметників: *і* — *ту'тешні(ї), ту'течні, ту'тейшні, ту'тейшії* — 63, 68, 71, 73, 83, 85, 104, 133, 206, 223, 270, 276, 300, 301, 329, 333, 350, 484; *и̂* — *ту'тейши̂(ї)* — 72, 124, 649, 650; *ту'тейшни̂(ї)* — 76, 78, 176; *ту'тейчни̂* — 77; *ту'тешни̂* — 180; *ту'теишни̂ї* — 523, 603; *ту'тешни̂* — 605; *'і* — *ту'тешн'і* — 651; *ту'тейш'і* — 8, 243, 245, 246, 250, 252, 266, 283, 284, 538, 622; *ту'течні* — 653; *иᶦ* — 103 *(н'і)*, 125, 391, 514, 634, 635, 648, 667, 677; *и* — (після *н* — *ту'тешний, ту'течний*) — 11, 15, 18, 26, 29, 34, 41, 44, 48, 61, 64, 70, 77, 79, 111, 114, 236, 237, 291, 294, 302, 307, 308, 319, 332, 333, 335, 346, 357, 359, 368, 432—434, 436—438, 442, 443, 462—464, 467—470, 472—474, 476, 480, 481, 483, 484, 486, 487, 489—491, 498, 500, 502, 503, 505—511, 519, 521, 526, 527, 531, 534, 535, 543, 546, 548—555, 556, 558, 565, 569, 570, 573, 574, 577, 579—584, 604—606, 613, 661, 670; *ы* — 404—407, 411, 413, 415, 419, 431, 442—445, 447, 449, 450, 453, 460, 461; втрата кінцевого *ї* (у формах *ту'тешні, ту'течни, ту'тейши*) — 1, 8, 48, 68, 69, 71—77, 81—89, 92—95, 97, 98, 102, 103, 106, 108, 118, 119, 121—123, 154, 156, 161, 174, 175, 250, 252, 254, 266, 283, 284, 286, 361, 382, 391, 417, 484, 538, 557, 583, 605, 655, 656, 660, 661, 677, 686; палатальність *т'* (*ту'т'ешн'і*) — 86, 90, 95; наголос: *'тутешн'ій, 'тутейшії* — 425, 428, 445—450, 455—459; структура — *ту'теск'ій* — 485.

КОМЕНТАР № 109

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 446 а): «Сажа, пряжа, межа, чи саджа, пряджа, меджа?»

2. Червоним колом картографується також *саже'нина* — 427; чорним колом умовно — *ʒ* — *'саʒа* — 686;

чорним штрихуванням згори вліво — *ǯ* — *п'р'еǯани* — 19; *п'раǯані* (нитки) — 391; *п'реǯин'а* — 543 та, умовно,— *ʒ* — *п'реʒа* — 686.

3. У значенні 'межа' поширена форма *м'іж* — 4, 6, 12, 13, 15—18, 20, 24, 26, 35, 36, 39, 40—42, 46, 49, 52, 632, пор. карту № 169; відсутній запис лексеми *п'р'ажа* — 8, 22, 28, 31, 49, 55, 57, 58, 105, 118, 127, 129, 145, 146, 148, 152, 196, 214, 222, 249, 255, 256, 263, 288, 300, 326, 349, 424, 525, 572, 657, 664, 675, 681, 683, 685; лексеми *ме'жа* — 28, 31, 143, 145, 222, 249, 256, 263, 282, 349, 522, 536, 543, 572, 672а, 674, 675, 681, 687.

4. Ізоглосою картографується *чад* — 406, 411, 441—443, 445, 459, 461; *ч'ад* — 417; *ш'ат* — 409. Ареал лексеми *чад* (*шад*) уточнено за ЛАЗО, ч. 2, карта № 139.

5. У записах є ремарки: «часто» — *'саǯа* — 310; «дуже рідко» — *'саǯа* — 219, 413; «старше покоління» — *ма'ǯа* — 235.

6. Не картографуються: рефлекси *а* після шиплячих та *р'* — *п'р'ежа..., ме'ж'е.., 'саǯ'і...* — див. карти № 44, 48; *ж', ǯ'* перед *а* — *'саж'а, п'р'аж'а, ме'ж'а* — 407, 416, 433; *'саǯ'а, п'р'аǯ'а, м'эǯ'а* — 413, 414; тільки *п'р'аǯ'а, ме'ǯ'а* — 406, 408; *п'р'аǯ'а* — 411, 440, 441; *'саǯ'а* — 418, 419; зміни ненаголошеного *е* — *ми'жа...* — див. карту № 37; *р* — *п'ража* — див. карту № 115; *ж', ǯ'* — див. карту № 112; *й* — *пр'йажа* — 25, 29, 632, 646; інші лексеми: *п'р'адиво* (в різних фонетичних варіантах) — 21, 32, 116, 135, 137, 139, 140, 159, 165, 172, 219, 267, 271, 283, 289, 301, 308, 309, 339, 391, 423, 498, 508, 545, 556, 611, 656, 663, 672а (з них — поряд із *п'р'ажа* — 159, 165, 172, 219, 283, 301, 308, 391; поряд із *п'р'аǯа* — 663); *п'ридно* (поряд із *п'ража*) — 530; *п'радло* — 131, 132; *п'ридло* — 125; *сп'р'еǯани* (поряд із *п'р'ежа*) — 19.

7. Відповідні ареали див. ЛАЗО, ч. 2, карта № 139; MAGP, t. 7, карта № 311; AJDL, z. 1, карта № 37, z. 5, карта № 217.

КОМЕНТАР № 110

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 425 б): «Бджола, бжола чи пчола (пщола)?» і частину питання № 445; «Джміль... чи чміль...?»

2. Червоним колом умовно картографується: *ǯо'ǯа* — 8; *буǯо'ла* — 561; *бǯоо'ла* — 521;

чорним колом — *п'чова* — 665, 685;

чорним наполовину зафарбованим колом — *ш'чова* — 670;

на незаштрихованій площині поширена структура *ǯміл'*, за винятком *Зм'іл'* — 133, 158, 296, 683;

чорним штрихуванням умовно об'єднано: *шмел'* — 605, 612; *шм'іл'* — 409; *ц'миел'* — 661, 666.

3. У записах є ремарки: «рідко» — *бǯо'ла, бжо'ла* — 56, 193, 196, 290; «*пчо'ла* — середнє і старше покоління» — 216; «*бǯо'ла* — старше покоління» — 387; «*бǯо'ла* — середнє покоління» — 290; «*ǯміл'* — молодші» — 222; «*ǯм'іл'* — усі три покоління, *чміл'* — старші — рідко» — 438; «*пчо'ла*, але *б'ǯоли*» — 139, 105; «*бжо'ла* // *п'чоли*» — 195.

4. Не картографуються: м'якість шиплячих *ч, ǯ, ж* — *пч'о'ла, б'ǯ'о'ла, бж'о'ла* — 14, 71, 488, 510, 515, 517, 518, 551, 582—584, 605, 607, 614, 677; у структурі *ǯміль:ǯ'* — 290, 300, 522; *ч'* — 14, 44, 236, 290, 423, 431, 436, 469, 512; *ц'* — *ц'м'іл'* — 661, 666; вияви ненаголошеного *о* — див. карту № 55; вияви кореневого голосного у структурі *ǯміль* позначені: *і* — 16, 44, 83, 84, 101, 106, 223; *іᵘ* — 9, 145, 648; *и* — 46, 48, 56, 61, 81, 91, 93, 175, 176, 182, 213, 214, 216; *и°* — *еᵘ* — 88, 103, 178, 661; *е* — 68, 74, 106, 179, 208, 612, 622, 623, 643, 650, 652, 655, 668, 672; *і̯е* — 60, 64, 69, 76, 79, 85, 86, 92, 94, 97, 99, 102, 104, 174, 177, 205, 656, 659; *й* — *чміел'* — 649, 651; інші лексеми і словотворчі варіанти: *бин'д'ак* (*бин'д'ек*) 'джміль' — 502, 504, 511, 519, 523, 524, 548, 556—559, 582, 603, 609; *брин'д'ак* — 543, 546, 547, 552, 614; *'биндар* — 523; *брин'дар* — 507, 549; *бин'д'уг* — 613, 615; *'бенчик* — 585; *бум'бар* — 588.

5. Відповідні ареали див. AJPP, карта № 226; AJDL, z. 4, карта № 158; MAGP, t. 8, карта № 338.

КОМЕНТАР № 111

1. Карту складено за відповідями на частину питань Програми № 425 а): «...дощ чи дорщ, чи дождж?», № 378: «...дощем чи ...дощом?» Додатково використаний матеріал питання № 205 *(дощ)*.

2. Червоним колом об'єднано: *шч'* — 421, 489, 523, 524, 548, 603, 607—609, 612, 614, 655, 677; *шч* — 605, 608, 610, 611; *дош'* — 609; *дожч* з ремаркою «рідше», паралельно з *дощч* — 435, 438. Поставлено знак на основі структури *дішч* — 677, 686.

3. Чорним штрихуванням згори вправо об'єднано *ж'* — *до'ж'ом* — 403, 406, 408, 415, 421, 582—584, 588;

чорним пунктирним штрихуванням згори вліво — *дож'дом* — 422, 449; *дож'дем* — 453;

зеленою ізоглосою — *дошч'*, але *доіш'ч'у* — 655.

4. У записах є ремарки: «рідше» — *дожч* — 435, 438; *дож''д'ом* — 524; «старше покоління» — *дожǯ* — 465; «*дож'ǯом* — старше, *дош'чом* — середнє і молодше покоління» — 235.

5. Не картографуються: нейтралізація опозиції /у/ ∼ /о/ — *доᵘш'чем, душ'чом...* — див. карту № 55; закінчення оруд. відм. одн.— *дош'ч-ом, дош'ч-ем* — див. карту 180.

6. Відповідні ареали див. AJPP, карта № 342; AJDŁ, z. 6, карти № 281, 282; MAGP, t. 5, карта № 203.

КОМЕНТАР № 112

1. Карту складено за відповідями на частину питань Програми № 446 (сажа, пряжа, межа), № 437 (шапка), № 451 (лежати).

2. При складанні карти не враховане *ж, ж'* та *ш ш'* у кінці слів. У записах відзначено тільки *ш'* у слові *миш'* — 416, 466, 619, 623, 632, 642; *ж'* у слові *нуж'* — 409, 416.

3. Засвідчено збереження *ж', ш'* перед *а* у структурах: *ли'ж'ати* — 234, 236, 237, 433, 618, 619, 625, 627, 628, 630, 632, 636; *'ш'апка* — 234, 236, 237, 433, 508, 588, 618, 626, 628, 630, 636, 657; на решті території, позначеній чорним штрихуванням і чорною ізоглосою, засвідчене *ж', ш'* перед *е, и* < *а*.

4. Відзначено структури: *м'іж* чол. рід 'межа' — 4, 6, 12, 13, 15—18, 26, 39, 40, 42, 46, 52, 632; *м'іж* // *ме'жа* — 20, 24, 35, 36, 41, 49.

5. Паралельні знаки стосуються тільки одної з картографованих структур: *ж', ǯ'* — *'саж'а, 'саǯ'а* — 127, 250, 325, 334, 418, 419, 437, 522, 606, 610, 677; *п'р'аǯ'а, п'риж'а* — 13, 109, 258, 440, 441, 528; *ж, ǯ* — *'сажа, 'саǯа* — 234, 257, 261, 407, 496; *п'режа* — 110, 111, 285, 337, 478, 514, 516; *п'риж'і* (старше покоління) // *пр'а'жа* 495.

6. На площині, не охопленій чорною ізоглосою, фіксується *'шапка*, за винятком нас. пп. 668—673, 676—679, 683, у яких поширена *'чапка*.

7. Не картографуються: рефлекси **ę*, **а* після м'яких приголосних — див. карти № 44, 48; *ж // ǯ* (*п'р'ажа, п'р'аǯа, 'сажа...*) див. карту № 109; лексема *чад* у значенні 'сажа' на території Закарпаття — див. карту № 109.

КОМЕНТАР № 113

1. Карту складено за відповідями на частину питань Програми: № 369 (кричав), № 409 (стирчати), № 390 (гончар), № 373 (печу), № 96 (богач), № 373 (щербатий), № 403 (щітка).

2. Відповідними засобами чорного кольору позначено також *ч'* — *кри'ч'ау* — 605, 611, 612, 614, 625, 650, 651, 683; *стор'ч'ати* — 605, 611; *гон'ч'ар* — 621, 625, 632; *пи'ч'у* — 608; *бо'гач'* — 573, 583, 604, 606, 610, 615; *ш'* — *п'і'ш'у, пе'ш'у* 'печу' — 407, 416; *бо'гаш'* 'багач' — 407, 409, 414, 416; *с'* — *бо'гас'* — 609;

чорним трикутником — *ш'* — *кри'ш'ай...* — 609;

чорною ізоглосою картографується: *ш':* — *'ш':ітка* — 422, 488, 516, 519, 547—549, 551, 553, 554, 581, 583; *ш':ер'батий* — 417, 515, 518, 548, 549, 551, 553, 554, 583 та, умовно, *ш* (*шер'бавий, 'шетка*) — 678, 683, 684.

3. Нанесено знаки тільки на основі записів одного слова: *стир'чати* — *ч* — 4, 28, 33, 120, 130, 138, 233, 234, 237, 243, 258, 493, 495, 506, 517, 557, 558, 608, 672а, 676, 687; *ч', ш'* — 407—409, 414, 416, 417, 423, 425, 436, 677; *ш* — *'шетка* — 683; *шер'батий* — 678.

4. Не картографуються: рефлекси **а* після м'яких приголосних (*кри'ч'ей, гон'ч'ер...*) — див. карти № 41, 48; *р'* (*гон'ч'ар'*) — див. карту № 117; вияви ненаголошеного *е* (*пеᵘчу, шчеᵘр'батий...*) — див. карту № 37; вияви ненаголошеного *о* (*ба'гач, бо'гач*) — див. карту № 59; відповідники *и* у структурі *стир'чати* // *(с)тор'чати*: 2—7, 9—11, 13—21, 24—29, 32, 33, 38, 45, 47, 52, 58, 63, 64, 70, 71, 73, 75, 76, 79, 81, 85, 86, 91, 92, 98, 101, 124, 125, 127, 163, 172, 175, 309, 310, 331, 339, 340, 343, 348, 351, 379, 382, 388, 414, 416, 418; *-ри-, -ры-* — *стри'чати, стры'чати* — 12, 69, 411, 415, 417, 419, 423, 424, 427, 429, 524, 548, 562; словотвірні варіанти лексеми *гончар* (*горш'чар, горш'чаі, горш'чечник, горшкод'раі...*) — див. карту № 137; лексема *'гоікай* 'кричав' — 403, 404, 406, 407, 409, 410, 414, 415, 418, 421, 422, 425, 436, 440, 442—444, 446, 451.

5. Відповідні ареали див. AJDL, z. 8, карта № 404.

КОМЕНТАР № 114

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 452: «Мельник... (з м'яким *л*) чи мелʼник... (з напівм'яким *л*), чи мелник... (з твердим *л*)?»

2. Зеленою ізоглосою картографується також: *мли'нар* (наголос) — 142, 246, 420, 670, 678, 680; а також *м'винар* — 665; *м'л'инар'* — 672а, 678.

3. У записах є ремарки: «старше покоління» — *мли'нар* — 246; *'менник* — 268, 469; «середнє і молодше покоління» — *'мел'ник* — 268; «молодше покоління» — *'мел'ник* — 246; *'мелник* — 304; «частіше» — *мел''ни'к* (пор. *'мел'ни'к*) — 92; *'мен:ік* — 405; «рідко» — *'мел'ник* — 405; *'мелник* — 420.

4. Не картографуються: *м'* — *'м'ел'ник* — 204, 650—653; *к'* — *'мел'ник', 'мел'ник'* — 9, 11, 12, 14, 35, 37, 39, 53; *р'* — *м'ли'нар'* — див. карту № 117; зміни *е* — *'меᵃлнік* — 523; *'маᵉлник* — 121; рефлекси давніх *и* та *ы* після *н* і *л*: *иᶦ* — *'мел'н'иᶦк* — 92, 103, 117, 119, 634; *и* — *'мел'ниᵉк* — 295, 296, 471, 609; *м'ли'нар* — 666; *э* — *'мел'нэк* — 297, 512, 515, 518; *и̂* — *'мел'ни̂к* — 3, 23, 25, 30, 72, 76, 523, 603, 607, 642; *і* — *'мел'нік* — 60, 63, 68, 71, 85, 97, 405; *і* — *'мел'н'ік* — 47, 64, 70, 74, 86—89, 94, 95, 98, 158, 404, 406, 408, 414, 416, 622, 643, 647, 649—653, 655, 662, 674, 684 (з них поряд із *и* — *'мел'ник* — 47, 95, 158); *і* — *м'лінар* — 677; *ы* — *м'лынар'* — 669, 672; наголос: *мел''н'и'к, мил''ник* — 92, 217, 398 (поряд із

ˈ*мел'*ник); асимілятивні процеси (*ˈмен:ик, ˈмел:ик)* — пор. карту № 118.

5. Аналогічне явище див. ASJ, t. 1, розділ 17, карти № 3, 4.

КОМЕНТАР № 115

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 455 б): «*Ря*сний, бу*ря*... чи *ра*сний, бу*ра*.., чи *р'я*сний, бу*р'я*..?», а також на питання № 246 (запряˈжу), № 381 (ряб*ий*) та № 446 (пря*жа*).

2. Матеріал, залучений до картографування, розглядається лише з погляду зміни давньої палатальності *р'* перед відповідниками *а, ę;* характер відповідників *ę* після *р'* — див. на карті № 44.

3. Оскільки палатальність *р* в окремих репрезентантах виявлена по-різному, зміни давнього *р'* картографуються різними засобами — знаками та ізоглосами,— об'єднаними спільним кольором, хоч вони є явищем одного рівня (напр., *рясний* і *рябий)*.

4. Зелена переривчаста ізоглоса умовно включає факультативне вживання *р (запраˈжу)* — 254, 261, 295.

Ізоглоса поширення [р] нанесена за його виявом в інших структурах: *пˈрадиво, пˈрийдиво* — 21, 135, 137, 170, 202, 545, 556; *пˈрадло, пˈридло* — 125, 131, 132.

5. У записах є ремарки: «рідше» — *ˈбур'і* — 265; «*пˈрижа* — старше і молодше, *п'р'ажа* — молодше покоління» — 42; «*пˈр'ежа* — частіше, *пˈража* — рідше» — 359.

6. Не відзначено: *рябий* — 230, 232—235, 240, 242, 243, 245, 246, 248, 250, 252—255, 260, 265, 273, 276, 279, 281, 287, 288, 306, 324, 326, 334, 420, 424, 476, 485, 516, 520, 552, 558, 559, 581, 582; *пряжа* — 8, 22, 28, 49, 63, 214, 256, 263, 274, 288, 326, 424, 525, 527.

7. Не картографується: структура *ˈбурка* 'буря' — 668—670, 673, 679.

КОМЕНТАР № 116

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 455 б): «...зо*ря* чи... зо*ра*, чи... зо*р'я*?..», а також на частину питання № 389: «...*зо*ря... чи ...*за*ря..?»

2. *р'* простежується тільки на основі лексеми *зоˈр'айе, ˈзôр'ат'* 'світає' — 445, 446, 449, 451, 456, 481, 487.

3. Жовтим штрихуванням картографуються також структури: *ӡ'в'ізˈда, ӡв'ізˈда* — 244, 260, 266, 270, 284, 290, 326, 330, 333, 334, 336, 338, 421, 465; *гˈвізда* — 673, 677, 679. Територію поширення лексеми *звізда* у говорах карпатського ареалу уточнено за матеріалами карти № 10 Карпатського діалектологічного атласу (М.: Наука, 1967).

4. У записах є ремарки: *ˈзор(')а (зорˈйа)* — «рідко» — 249, 262, 264, 269, 270, 272, 496, 499; про семантичні відмінності: «*ˈзор'а* — тільки ранішня, *з'в'ізˈда, зірˈниц'а* — загальна назва» — 509, 514, 583.

5. Не картографуються: вияви ненаголошеного *о* — див. карту № 55; зміни кінцевого *а: зоˈр'е* — 243, 245, 432, 477, 479, 484, 486, 489, 505, 507, 617; *зоˈр(')и* — 286, 290, 483; *зоˈре* — 616; *ˈзор'и* — 470, 474; *ˈзор'і* — 470, 473, 475; наголос на початковому складі у слові *з''ˈв'ізда* — 668, 669, 672а, 676, 679, 680, 682, 683; інші словотвірні структури: *з'ірˈниц'а* — 232, 234—238, 252, 258, 261, 263, 267, 271, 306, 318, 331, 358, 399, 405, 408, 426, 427, 430, 459, 464, 465, 467, 469, 472, 483, 486, 488, 490, 492. 500, 520, 523, 526, 533, 537, 539, 544, 546, 548, 551, 557, 562, 573, 582, 585, 587, 588, 606, 607, 610, 612—615; *ˈз'ірка* — 2, 3, 6, 8, 17, 21, 25, 27, 53, 108, 118, 215, 230, 247, 251, 261, 307.

6. Відповідні ареали див. КДА, карта № 10; ДАБМ, карта № 42; AJDŁ, z. 6, карта № 297.

КОМЕНТАР № 117

1. Карту складено за матеріалом щодо розрізнення кінцевого [р]/ [р'] за відповідями на питання Програми: № 180 *(плугатар)*, № 390 (гончар), № 431, 447 (звір), а також на питання № 266 (жниˈ*вар*, ˈрибар) та № 390 (монастир), особливо у говірках тих нас. пп., у яких відсутні записи основних слів-репрезентантів. Наприклад, чорну ізоглосу нанесено тільки на основі лексеми *монасˈтир'* — 609, 614; тільки *жниˈвар', риˈбар', гонˈч(')ар'* — 669, 670, 672, 677, 680, 682, 684; тільки *в'ійˈч'êр' (уˈчар')* — 585, 587, 588.

2. Відповідними засобами чорного кольору об'єднане *р'* — *зв'ір'* — 424, 553, 605, 608, 614, 617, 621; *ганˈчар' (горшˈч'ар')* — 625, 630; *плуˈгар'* — 613, 615, *плугаˈтар'* — 610;

чорним штрихуванням позначено *р'* у структурах: *плуˈготар'* — 405, 417, 422, 434, 438, 441—443, 682; *плугоˈтар'* — 426; *плугаˈтар'* — 449, 455, 484, 511, 513, 549, 550, 577, 578, 612; *плуˈгатар'* — 435, 447, 469, 483, 486, 488, 587; *плуˈгар'* — 406, 430, 445, 458, 559; *плуˈгатыр' (-ир')* — 452, 487, 489; *плугаˈтыр'* — 410; *плуˈгатер'* — 484; *плугаˈтер'* — 490; *плуˈгатор'* — 514, 520, 584;

чорною ізоглосою — збереження *р'* в агентивному суфіксі *-ар'*. Структури *гонˈчар', коˈсар', вівˈчар', риˈбар'* поширені або відзначені не на всій картографованій території — див. про це карти № 136 *(коˈсар('), риˈбар('))*, № 137 *(гонˈчар)*, № 312 *(плугаˈтар)*. Ареал лексеми *вівˈчар'* уточнено за картою № 208 ЛАЗО, ч. 2.

3. Нанесено чорну ізоглосу на основі запису тільки одного слова: *коˈсар'* — 236—238, 252, 268, 433, 469, 470, 485, 489—491, 499, 505, 514, 521, 523, 526, 548, 555, 557, 558, 572, 577, 579, 582; *гонˈчар'* — 423, 426, 540, 571, 606, 607, 610, 612, 619, 625, 630, 637; *рыˈбар'* — 670—672, 680, 682, 684.

4. Не картографуються: [ӡ] / [ǯ] / [ж]: *(ӡв'ір, ǯв'ір, жві'р)* — див. карту № 91; зміни наголошеного *ě* — див. карту № 9; інші словотвірні структури та інші лексеми у значенні '*гончар*' — див. карту № 137; '*плугатар*' — див. карту № 312.

5. Відповідні ареали див. ЛАЗО, ч. 2, карта № 208; БДА, т. 1, карта № 47; т. 2, карта № 58; т. 3, карта № 56.

КОМЕНТАР № 118

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 26: «Як у вас називається прилад для биття конопель: *биˈтельня, ˈламанка, зˈбиванка, ˈтерниця (ˈтерлиця), пот(е)ˈребня..?»* та питань № 452 (мель*ник*), № 282 (ˈльон*у*), № 15 *(льонище)*.

2. Червоним контурним колом картографується також звукосполучення *л'н* — *ˈтел'ниц'а* — 426;

червоною ізоглосою — *н* — *і'ниче* — 9.

3. У записах є ремарки: «старше покоління» — *ˈтерлиц'а* — 114, 465, 572; *ˈмен:ик* — 268, 469; «молодше покоління» — *ˈтерлиц'а* — 402; *ˈтелниц'а* — 422; «частіше — *ˈтел:иц'а*, рідше — *ˈтел'ниц'а*, найрідше — *ˈтерл'иц'а*» — 445; «рідше» — *әˈн:ишчә* — 405; «частіше старше і середнє покоління — *ˈмен:ік*» — 405; «рідко молодше покоління — *ˈмел'ник*» — 434.

4. Не картографуються: *л'* — *ˈтел'ниц'а* — див. карту № 114; *ˈтерл'иц'а* — 472, 603; *ˈтел':иц'а* — 417, 445; вияви *е* в наголошеному складі — *ˈтиᵉрл'іца* — 681; *ˈтêрн'іца* — 63; *ˈтарниц'а* — 10, 103, 120, 127; *ˈтеᵃрлица* — 523, 527, 548, 607; вияви ненаголошеного *и (*и)* — *ˈтерлиˈца...*— пор. карту № 17; відповідники *а* в кінцевому складі — *ˈтерниц'і,..* — пор. карту № 48; *ц/ц'* — *ˈтерница, ˈтерлиц'а* — пор. карту № 98; наголос — *терˈниц'а, терˈлиц'а* — 57, 72, 81, 85, 156, 217, 228, 304, 505, 523, 525, 644, 655, 666, 668—671, 672а, 677, 683—686; *л'/л* у слові *мельник* — див. карту № 114; інші лексеми, які іноді є назвами різновидів терниці — *мˈйедлиц'і (мˈйидлиц'і, мˈйендлиц'а, мˈн'едлиц'і, ˈмидлиц'і, м(')едлиц''і, ˈмедліц'а)* — 230—233, 241, 242, 244—251, 253, 256, 258, 259, 324; *ˈлаˈманка (ˈломанка, зˈламанка)* — 237, 252, 261, 268, 273—275, 283, 403, 404, 406, 407, 411, 412, 440; *ˈлаˈмач(')ка (лоˈмачка)* — 234—238, 264, 271, 408, 449; *лаˈмал'а* — 444, 446; *баˈтел'н'а (б'іˈтел'н'а, баˈтал'н'а, баˈтал'ниц'а, батәˈлеў)* — 33, 222, 225, 370, 386, 550, 552, 575; *бŷˈтуха* — 23; *зˈбиванка* — 224; *треˈпачка (треˈпаш'ка)* — 416, 420, 624; *вуˈт'іпанка* — 277; *в'іт:иˈрачка (витиˈрачка, в'іˈтирачка, перетиˈрачка)* — 234, 238, 262, 263, 273, 299, 411, 449; *в'іˈт:иранка (піреˈтиранка)* — 252, 274, 440; *тріˈчачка (триˈчачка, триˈт'ачка, тріˈчичка, триˈчичка, триˈч'итка, тирˈчетка, терˈчичка)* — 258, 261, 264, 266, 268—271, 276; *поˈс''іˈкачка (ўос'іˈкачка, выᵒс''іˈкачка)* — 236, 237, 262, 263; *шопорˈгачка* — 235; *ˈц'оканка* — 266; *вуˈт'іпанка* — 277; *шмуˈл'енка* — 277, 283; *чомˈхал'а* — 444, 446; *чмôўˈхачка* — 408; *чˈмоўханка* — 420.

5. Відповідні ареали див. ASJ, t. 1, розділ 25, карта № 3.

КОМЕНТАР № 119

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 463: «...бригада, граната... чи... бриґада, ґраната..?»

2. ґ у структурах *ґрунт, ґанок, ґвалт* поширено на всій картографованій території.

3. Відзначено структуру *ґˈраˈната* — 35, 139, 248, 403, 406, 408, 409, 411—413, 415, 417, 418, 420, 422, 426—430, 440, 442—446, 448, 450—452, 456, 457, 459, 585, 588, 656, 662—666, 668, 670—672а, 676, 678, 682.

4. У записах є ремарки: «*граˈната* — старше покоління, *граˈната* — середнє і молодше покоління» — 234; «*ґраˈната* — старше і середнє покоління, *граˈната* — середнє і молодше покоління» — 273; «*бриˈґада* — давнє» — 271; «*ґраˈната* — тепер вживається» — 523.

5. Не записано лексеми *бригада* — 97, 138, 143, 146, 152, 197, 215, 237, 238, 261, 262, 264, 269, 281, 290, 314, 352, 374, 392, 418, 424, 476, 490, 522, 525, 536, 548, 555, 564, 582, 587, 588, 628, 638, 644, 654, 658, 659, 665, 669, 674, 675, 677, 678, 681, 683—685, 687.

6. Не картографуються: зміни кореневого голосного, позначені: *і, î, û: бріˈг(г)ада (бріˈг(г)ада)* — 5, 7, 29, 60, 63, 65, 71, 87, 88, 98, 103, 106, 404, 406, 408—410, 413, 416, 420, 423, 425—427, 446—450, 452, 456, 457, 459, 481, 484, 486, 487, 489, 515, 518; *брûˈґада* — 13, 25, 32, 72, 74, 78, 79, 92, 124.

КОМЕНТАР № 120

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 462: «*Цв*істи, *цв*ітка... чи *кв*істи, *кв*ітка..?». В основу карти покладено відповіді на частину питання № 28: «Як у вас називаються різні періоди росту і достигання жита, пшениці від сходів до повного достигання?..»

На території, не позначеній червоною площиною, поширена лексема *цвісти* — про квіти, дерева; на території, не позначеній червоною ізоглосою та штрихуванням,— структура *квітка*.

2. Червоним колом картографується також *квіˈтуйец:а* — 100;

червоним трикутником передається: *кˈвіˈне (кˈвиˈне)* — 230—232, 235, 236, 241, 251, 252, 258; *кˈвітне (кˈвитне)* — 122, 131, 163, 165, 244, 313, 662—669, 674, 675, 677, 678;

червоним зафарбованим квадратом також — *кв'іˈтет(')* — 2, 4, 233, 245, 255, 259, 261, 300, 420, 426 та, умовно,— *к'висˈти* — 6;

червона ізоглоса об'єднує: *квˈйат* — 40; *квˈйатина* — 637; *кˈйата* — 4, 6, 12, 33; *кˈйат:ка* — 7; *кˈйат:ок* — 8; *кˈв'ата* — 28;

червоною площиною позначено умовний ареал сполуки *кв* у словах *кˈвисти, кˈвиˈнути...*, що означають здебільшого процес цвітіння квітів і дерев. Ареал нанесено за окремими ремарками в записах та іншими додатковими джерелами;

червона площина об'єднує: *кˈвити* — 231, 232, 235, 264; *кˈв'ітнути (кˈвитнути...)* — 662—666, 668—671, 673, 676, 678, 679, 681, 686, а також *кˈвітне (кˈвитне)* — 672, 677;

чорним квадратом картографується також: *обцвіˈтайе* — 627; *цв'ітˈмайе* — 455;

чорним штрихуванням ще — *цвіт* — 585; *цвіˈт:ок* — 587.

На білій площині виявлено ще: *цˈвіˈнути (цˈвиˈнути...)* — про квіти, дерева — 404, 406 та *кˈраска* 'жива квітка' — 642, а також словосполучення *мат кˈвіт* 'квітує' — 672а;

зеленою ізоглосою об'єднано: *краˈсуйе* — 623, 633—636, 638, 639, 642, 644, 647, 648; *краˈсуйетса (краˈсуйеца, краˈсуйец:а, краˈсуецц'а)* — 60, 86—90, 93—95, 105, 643, 650, 652, 653; *нач'іˈнайе красоˈват'* — 64 та, умовно,— *раˈсуйе (раˈсуйі)* — 637, 645 і *раˈсуйеца* — 634;

синьою ізоглосою передано: *роˈбўтка, ˈробит'* — 626; *роˈбіўтки ˈробит'* — 628; *роˈбітка* 'цвіте' — 630; *ˈробит'* — 3;

коричневою ізоглосою — ще — *маˈйіт* — 7, 8; *ˈмайіт'* — 657; *маˈйуйе* — 41.

3. Лексеми *ˈружа, коˈсиц'а, ˈч'ічка* відзначені у записах непослідовно. Територію їх поширення частково уточнено за картою № 125 ЛАЗО, ч. 2.

4. У нас. пп. 6, 23, 80 нанесено знаки за відповідями на питання № 462.

5. У записах є ремарки: «частіше» — *кˈйата* — 6, 33, 642; *кˈв'ітка* — 127; *цˈв'ітка* — 275; *цв'іт* — 481; «городня» — *кˈв'ітка* — 270, 276; «молодше покоління» — *цˈв'ітка* — 266; *кˈв'ітка* — 275, 299; «середнє і молодше покоління» — *кв'іт* — 435; «старше покоління — *квіте*, середнє — *квиˈте*» — 249; «більша — *цˈв'ітка*, маленька — *кˈв'ітка*» — 266.

6. Не картографуються: рефлекси наголошеного *ě* у структурах *кˈв'ітне, кˈв'ітка, цˈв'ітка* — див. карту № 8; рефлекси ненаголошеного *ě* у структурах *кв'іˈтит('), кв'іˈте, цвіˈте, цвіˈне* — див.

карту № 13; *а* в кінцевому відкритому складі — *'руж'і*... — див. карту № 48; *ц* — *ко'сица* — див. карту № 74.

7. Відповідні ареали див. ЛАЗО, ч. 2, карта № 125; SPGW, карти № 137, 139; MAGP, t. 7, карта № 341.

КОМЕНТАР № 121

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 460: «...Колисати чи колихати?», а також питання № 453: «...колихати чи... ковихати?»

2. Не картографуються: вияви ненаголошеного *о* — див. карту № 55; вияви кореневого *и: и̂ (и*^{і}*)* — 3, 13, 20, 21, 72, 88, 115, 117, 119, 634, 642; *і̂* — 60, 63, 64, 97, 103, 686; *і* — 5, 7, 69, 70, 73, 74, 76, 82, 92, 98, 102, 623, 647, 648; *и*^{е} *(ə)* — 149, 290, 293—295, 297, 332, 420, 436, 444, 463, 471, 510, 512, 515, 518, 523, 545, 609, 610; *ку'ле*^{и}*хати* — 150; *кол'е'хат'* — 87; *ы* — 403, 404, 406—410, 412, 413, 416, 419, 422, 423, 425—427, 429—431, 437, 440, 441, 446—452, 454—461, 668, 672, 672а, 673, 680; *ы*^{о} — 417; *о* — 236, 405, 414, 417, 476; *о̂* — 411, 418; *у* — 90, 649—651, 653; *л·* — 11, 35, 36, 40, 43, 44, 46, 59, 62, 66, 67, 75, 103, 104, 154, 182, 186, 276, 304, 306, 308, 416, 436—438, 442, 443, 445, 479, 484, 488, 499, 510, 520, 539, 603, 606, 607, 609, 610, 617, 637, 664, 672а, 678; кореневий *в* — *кови'хати, кови'сати* — 8, 563, 665, 666, 670; форми інфінітива *-ти (-ти*^{і}*, -т'і), -т'* — див. карту № 232.

КОМЕНТАР № 122

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 419: «*В*уж, *в*ухо, *в*улиця... чи *у*ж, *у*хо, *у*лиця, а також питань № 416: «...*У*лиця чи *ю*лиця?» і № 439 (на вулиц*ю*).

2. Червоним колом позначено також: *'ўулиц'а* — 554, 557, 583; *ў'вулиц'а* — 26, 52;

червоне коло, у зв'язку з відсутністю слова *вулиця,* поставлено на основі структури *'вухо* — 678, 680;

зелене штрихування стосується звука *г* тільки у структурах *гуж* — 46, 55, 62, 69, 155, 179, 657, 660; *'гухо* — 84, 122, 157;

чорне штрихування стосується тільки слів *уж* — 157, 273, 416, 426; *'ухо* — 77 (поряд з *'гухо)*, 87, 133, 178, 193, 194, 248 (поряд з *'вухо*), 263, 276, 281 (поряд з *'вухω*), 302, 313, 405, 434, 490, 520, 525, 585, 587, 588, 661, 664—666, 668—671, 672а, 674, 679, 683, 686.

3. Паралельні знаки нанесено на основі записів тільки одного з репрезентантів: *'вухо//'ухо* — 130, 171, 172, 219, 238, 269, 290, 316, 472, 521; *'гухо//'ухо* — 67, 77, 161; *'вухо//'гухо* — 123; *гуж//вуж* — 132; *вуж//уж* — 156, 546.

4. У записах є ремарки: «рідше» — *'улица* — 41, 68; *'вулиц'а* — 370; *вуж, 'вухо* — 132; *'гулиц'а* — «старше і середнє покоління» — 29; «*'гулица* — старше, *'вулица* — середнє і молодше покоління» — 75.

5. Не картографуються: *ц'* > *ц* перед голосними заднього ряду (*'вулица,* на *'вулицу)* — див. карту № 98; наголос — *(в)у'хо* — 2 — 4, 9—11, 15, 16, 18, 21, 34, 35, 41, 60—67, 69, 72, 74, 77, 80, 82, 84, 616—621, 623, 625, 626, 630, 632, 635—637, 639, 640, 642, 646, 648, 654—656, 658, 659.

6. Ареали відповідних явищ див. ДАБМ, карти № 47, 48; AJPP, карта № 220.

КОМЕНТАР № 123

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 419: «...*ву*зький чи... *у*зький?»

2. Червоним колом позначено також: *ўус''к'еї* — 524, 548, 558, 583, 613, 667; *ωус'к'еї* — 603, 607, 609.

3. Повне або часткове збереження дзвінкості *з* на площині, позначеній жовтим штрихуванням, відзначено: *з (вуз'кий)* — 11, 22, 23, 37, 39, 40, 45, 63, 67, 69, 71, 74, 78, 83, 84, 86, 88, 89, 92—94, 101—103, 131, 143, 148, 177, 180, 181, 242, 247, 260, 291, 298, 301, 309, 317, 336, 410, 411, 422, 423, 427, 448, 464, 466, 474—476, 478, 480, 482, 486, 487, 500, 504, 507, 512, 513, 517—519, 526, 548, 549, 551, 558, 582, 584, 587, 624, 629, 638, 640, 642, 647, 649, 651, 670, 672, 672а, 673, 680, 684; *з̧ (вуз̧'кий)* — 24, 41, 43, 46, 48, 56, 61, 72, 73, 76, 77, 79, 98, 111, 113, 127, 236, 253, 254, 259, 265, 267, 273, 307, 321, 323, 327, 328, 334, 335, 360, 404, 414, 429, 495, 497, 502, 505, 506, 514, 515, 521, 527, 530, 531, 535, 538, 539, 546, 547, 550, 569, 574, 578, 579, 605, 626, 636, 644, 648.

4. На площині, не позначеній штрихуванням, відзначено *с' (вус''кий)* — 114, 117, 118, 121, 133, 136, 166, 168, 173, 179, 219, 280, 290, 341, 342, 345—348, 350, 351, 353, 356, 359, 363, 375, 385, 391, 394, 396, 417, 451, 489, 490, 528, 560. У решті нас. пп.— *вуз''кий.*

5. Не картографуються: накореневий наголос *'вуз'кий* — див. карту № 131; типи прикметникових закінчень: *-ий (-ії, -ей), -и* — див. карту № 216.

6. Відповідні ареали див. ASJ, t. 2, розділ 1, карта № 7.

КОМЕНТАР № 124

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 420: «...*о*вес, ...*о*зеро, *о*сінь чи... *во*вес, ... *во*зеро, *во*сінь?» та частину питань № 421: «*О*рати чи *го*рати, чи *во*рати?..» і № 402 (ос*і*нь).

2. Не враховується акцентологічна позиція початкового *о,* яка не має впливу на характер протетичного приголосного.

3. Зеленим колом картографується також *ωо'вес, 'ωозеро, 'ωос'ін'* — 603, 607, 609; *^{в}о'вес, '^{в}осен'* — 612; *ў'вес* — 35, 40, 42, 44; *'в:ес* — 680, 682.

4. Паралельні знаки стосуються тільки однієї з картографованих лексем: *осінь* — *'восин' ('вос'ін')* — 4, 37, 44, 117, 125, 268, 302, 304, 550, 667, 674; *'госен' ('госін')* — 77, 155, 157, 172, 173, 227, 229, 312, 657; *'ос'ін'* — 364, 391, 399; *'озеро* — *'возиру* — 143, 338; *'гозеро* — 71; *'озе*^{и}*ро* — 59, 151, 530.

5. Відзначено *го'рати* паралельно з *о'рати* — 59, 132, 133; *вес* — 7, 26 *(//'^{ω}вес)*.

6. У записах є ремарки: «рідше, рідко» — *'озəро, 'осин'* — 26, 67; *гω'вес* — 130; «старше покоління» — *го'вес, 'гос'ін'* — 29, 163, 164, 196; *'возеро* — 338; «*во'рати* — старше покоління, *о'рати* — середнє і молодше покоління» — 38; протетичний *г* вживається після префікса «*о'рати,* але *'вигорай*» — 64.

7. Не картографується *'йезеро* — 670, 671; *'йес'ін'* — 677, 686; *ов'йос* — 623, 632—635, 637, 641—643, 645—647, 649; вияви ненаголошеного *о* (*о*^{у}'вес, *у*'вес...) — див. карту № 55; форми інфінітива *-ти, -т'* (о'р*ати,* о'р*ати*^{і}, о'*рат'*...) — див. карту № 232.

8. Відповідні ареали див. ДАБМ, карта № 47; MAGP, t. 4, карти № 196, 198.

КОМЕНТАР № 125

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 421: «*Го*стрий, *го*ріх, чи *во*стрий, *во*ріх, чи *о*стрий, *о*ріх, чи *йо*ріх?»..

2. Зелене коло нанесено на основі структури *вріх* — 12;

чорне коло — *ўріх* — 40, 404, 407, 464.

3. Зеленим штрихуванням позначено також *в* губно-губний — *'ωострий* — 603, 609.

4. Картографований матеріал розглядається лише з погляду наявності чи відсутності протетичних приголосних. Інші особливості не картографуються: вияви ненаголошеного *о* в лексемі *горіх*— див. карту № 55; рефлекси наголошеного *ě* у лексемі *горіх* — див. карту № 6; типи прикметникових закінчень *-ії, -ыї, -і*... — див. карту № 216.

5. Відзначено: *'оштри* — 685, 686.

6. У записах є ремарки: «*г* тільки після префікса з кінцевим голосним — *'вигострий*» — 64, 133; «*'востри* — старше і середнє покоління, *'гостри* — старше — молодше покоління» — 177; «рідше»— *гострий* — 133.

КОМЕНТАР № 126

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 395: «Ог*і*рок (г*і*рок),.. чи ...ог*у*рок,.. чи ог*и*рок..?»

2. Червоним колом картографується структура *ойі'рок* — 314, 316, 373, 389, 393, 396;

червоним зліва зафарбованим колом картографується також: *ого'рок* — 626; *о'гурка, о'ґурка* — 670, 672, 673, 675—677, 679;

червоним зліва зафарбованим трикутником картографується: *го'рок* — 148; *^{г}у'рок, у'рок* — 46, 48;

зеленим контурним колом — *виги'рок* — 552; *'вогерок* — 262, 291;

зеленим справа зафарбованим колом — *ву'герка* — 680, 683;

чорним зафарбованим колом — структура *гог'і'рок* — 172, 312.

3. Як *и* картографується також: *и*^{е}, *ə* — 275, 294, 320, 404, 465, 470, 471, 515, 518, 521, 524; *и*^{і}, *і* — 223, 289, 328, 445, 519, 522, 574; *е* — 262, 290, 291.

4. У записах є ремарки: «середнє і молодше покоління» — *ог'і'рок* — 15, 45, 171; *огу'рок* — 16; «старші» — *'вогирок* — 299, 351; *гойі'рок* — 171, 381; *гу'рок* — 45; «рідше» — *ог'і'рок* — 192; *'вог'ірок* — 278; «частіше» — *гойі'рок* — 310.

5. Не картографуються вияви ненаголошеного *о* — див. карту № 55.

КОМЕНТАР № 127

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 402 (поп*іл*), № 399 (ст*іл*), № 388 а) (на стол*і*), № 212, 420 *(орел),* № 451 в) (го*л*ка , ва*л*), № 28 *(стрілки),* № 25 *(ці'пильно),* № 417 (соняшник).

2. Червоним колом картографується також: *л'* — 107, 301, 302, 306, 391, 396, 403, 406, 408—410, 413—416, 418—423, 425, 426, 429—431, 436, 444, 447, 449, 451, 453—459, 475, 480, 484, 487, 538, 545, 547, 551, 561, 568, 569, 573, 577, 579, 587, 588, 603, 605—608, 610—612, 629, 674, 675, 678, 680, 682—684; *л·* — 35, 36, 43—46, 59, 62, 66, 67, 75, 103, 154, 186, 412, 417, 437, 442, 443, 479;

чорною суцільною ізоглосою картографується [ў] (< *л*) у кінці складу перед приголосним, виявлене тільки в лексемах: *голка, стрілка, ціпильно:' гоўка* — 8, 110, 112, 114, 230, 239, 240, 242, 247, 279, 280, 283, 284, 287, 336, 363, 528; *йі'гоўка* — 230; *ст'р'іўк'и (ст'р'іўку, ст'р'іў'ках...)* — 231, 238, 247, 249, 250, 255, 256, 262, 269, 278, 280, 284, 287, 291, 298—302, 304, 308, 336—338, 357, 360, 466, 468, 470, 492, 499, 501, 505, 506, 508, 510, 511, 513, 515, 518, 519, 536, 539, 541, 543, 548, 552, 557, 559, 563, 583, 609, 615; *ц'і'пиўно* — 130, 229, 236, 254, 260, 263, 265—268, 270, 271, 273, 289, 290, 294, 296, 298, 300, 303, 304, 307, 330, 332, 404, 405, 407, 432—435, 437—440, 442, 467, 468, 473, 485, 488, 500, 504—506, 508—513, 515, 518, 519, 521, 523, 550, 552—554, 556—559, 563, 581—584, 609, 614, 615; ареали словотвірних структур *'гол-к-а* — див. карту № 158; *ці'п-ил-н-о* — див. карту № 311;

чорною переривчастою ізоглосою передано *ў* (< *л*) у лексемах: *'соўнішник* — 85 (поряд із *'солничко*); *'соўн'ечн'ік* — 87 (поряд із *'сон(ц)еіко); 'соўнеіко* — 88 (поряд із *'сонен'ко*), 651 (поряд із *со'н'ешн'ік); соў'н'ачн'ік, соў'н'ака* — 88; *соў'н'ешн'ік* — 90 (поряд із *'солнеіко*); *соў'н'ека* — 91 (поряд із *'сонцеіко); саў'л'ешнік* — 105; *слаў'н'ечнік* — 625 (поряд із ['сончико]); *соў'н'ечн'ік, 'соўнеіко* — 649, 650, 652; *'соўн'ак* — 653.

3. Відсутній запис слова *стіл* — 6, 22, 45, 57, 91, 95, 100, 127, 145, 148, 196, 222, 259, 270, 302, 322, 352, 367, 392, 396, 402, 428, 458, 529, 572, 574, 605, 617, 660, 664, 666, 680, 681, 687.

4. Не картографуються: інші рефлекси **е* — *'попіел*... — див. карту № 31; інші рефлекси **о* — *стуол*... — див. карту № 51; інші фонетичні та морфологічні особливості лексем: *голка* — див. карту № 158; *соняшник* — див. карту № 99; *с'ц', с'к'* — *с'ц'іў, ск'іў* ... — див. карти № 88, 96; синонімічні лексеми до *попіл* — *с'пуза, спуӡа* ...— 407, 441, 443, 445, 452, 479, 484, 486, 490, 491.

5. Відповідні ареали див. ASJ, t. 1, розділ 17, карта № 6.

КОМЕНТАР № 128

1. Карту складено за наявним у записах матеріалом щодо відпадання початкового і кінцевого етимологічного *г* з питань Програми: на початку слова — № 34: «Як у вас називається стебло.., гороху?..»; № 51 *(г'лечик),* № 421 (*го*рох), № 455 а) (г*рад,* г*ра*ниця). Відпадання *г* у кінці слова простежувалось за відповідями на питання № 386 (сн*і*г), № 400 (пор*і*г), № 399, 425 (р*і*г).

2. Знаками картографується наявність ~ відсутність початкового *г* перед приголосним. Позиція перед приголосним у структурі *горох* інша ніж перед приголосним (у поліських і закарпатських говорах відпадання *г* зумовлене різними причинами), тому картографується чорною ізоглосою.

3. Чорним штрихуванням картографується не тільки повне, але й часткове відпадання кінцевого *г*, позначене в записах: *сн'і*^{г}*//сні(г)* — — 276, 299, 475, 509, 523, 539, 557, 558, 613; *по'р'і*^{г}*, по'р'і(г)* — 316, 435, 509, 523, 548, 557, 558; *р'і*^{г}*, р'і(г)* — 263, 299, 300, 316, 475, 489, 548, 557, 558.

4. Чорне штрихування нанесено на основі запису тільки однієї з картографованих структур: поˈр'і^{г} — 46, 293, 308, 359, 435, 494; с'н'і^{г} — 77, 106, 276, 307, 386, 447.

5. Відзначено: поˈр'і // поˈр'і^{г} — 293, 308, 443, 494; р'і // р'і(^{г}) — 443, 483; структури з кінцевим ĭ — поˈр'іĭ — 562; поˈруĭ — 48; р'іĭ — 386, 387; руĭ — 48.

6. У записах є ремарки: «поˈр'і, р'і, сн'і — старше, пˈор'іг, р'ˈіг — молодше покоління» — 387; «сн'і — старше покоління, сн'і^{г} — середнє і молодше покоління» — 443; оˈрох — «рідше» — 63; «поˈруй — старше і середнє покоління, поˈру(^{г}) — молодше покоління» — 79.

7. Не картографуються: вияви ненаголошеного о (по^{у}ˈр'іг, пуˈр'іх, го^{у}ˈрох, гуˈрох) — див. карту № 55; рефлекси о (поˈриг, поˈруг, поˈрог, ˈриг(х), рог, рӱг, руог...) — див. карту № 51; х'(гоˈрох') — 9, 26, 35, 39, 135, 632; наголос ˈ(г)орох — 406, 408, 411, 413, 414, 416, 426, 665, 668—673, 677, 678, 682, 683; інші лексеми у значенні ‘глечик’ — див. карту № 283.

8. Відповідні ареали див. ЛАЗО, ч. 2, карта № 189.

КОМЕНТАР № 129

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 389: «Кропива... чи крапива..?»

2. Червоним зафарбованим колом позначено ще написання кро^{у}ˈпива — 22, 58, 67, 147, 153, 203, 289, 292, 316, 331, 391, 625, 663, 687; кру^{о}ˈпива — 55, 67, 149, 152; крωˈпива — 9, 29, 32, 44, 109—112, 114, 130, 133, 139, 140, 143, 160, 165, 170, 172, 213, 223, 236, 242, 243, 247, 254—256, 258, 285, 287, 288, 305, 308, 321, 322, 324, 326, 328, 330, 331, 337, 345, 350, 367, 499, 523;

зеленим колом картографовано: купˈрива — 667, а також, умовно,— корˈпива — 314;

жовтим колом передано ще: про^{у}ˈки^{е}ва — 59;

жовтим трикутником об'єднано умовно: бруˈки^{е}ва — 59;

штрихування уточнено за ЛАЗО, ч. 1, карта № 6.

3. У записах є ремарки: «рідко» — бру ки ва — 59; кроˈпива — 471; «рідше» — кроˈпива — 67, 504; «старше покоління» — круˈпива — 248; «середнє і молодше покоління» — кроˈпива — 548; «молодше покоління» — кроˈпива — 45, 91, 132, 249, 275, 314, 399.

4. Не картографуються: рефлекси *і після губного (кроˈпиа..), що позначені як і — 68, 69, 71, 76, 82, 85—89, 91, 92, 95—98, 10 . 107, 204, 241, 244, 622, 634, 643, 647—652, 655, 662, 671, 673; и — 83, 146, 623; і^{и} — 103; î — 60, 63, 64, 76, 80, 90, 94, 99, 102, 106; û — 67, 78, 79, 170, 637, 642; и^{е} — 19, 34, 35, 40, 121, 257, 316, 475, 479, 483, 488, 509, 523, 524, 539, 548, 573, 582, 583, 613, 630, 660, 672а; е^{и} — 9, 150, 299, 509, 514, 603; е^{і} — 10; ə — 13, 24, 116, 119, 120, 122, 123, 126 (поряд з и), 156, 466, 467, 469, 499, 510, 522; е — 51, 108, 118, 124, 660; и — інші нас. пп.; вияви і після к (проˈкива) — û — 637; и^{і} — 620; и^{е} — 34, 35, 40, 59, 654; ы — 66; і — 90; и — інші нас. пп.; рефлекси *і після р — и^{і} (покˈри^{і}ва...) — 664; і (копˈр'іва, покˈр'іва...) — 671, 673, 677, 679, 686; и^{е} — 666, 672а; и — в усіх інших нас. пп.; рефлекси *і після л у структурі жалива — и^{е} — 606, 607, 610; е^{и} — 548, 609; ə — 467 та и — інші нас. пп.; відповідники а після м'якого приголосного, що позначені як: е (ж'еˈлива...) — 416, 439, 467, 472; и (ж'иˈлива...) — 454, 464; ə (ж'əˈлəва, жəˈлива...) — 467, 469; î (ж'îˈлива) — 470; і (ж'іˈлива) — 267, 269, 270, 462, 465, 472, 504; наголос — кропиˈва — 47, 78, 155, 205, 402, 634, 647; прокиˈва — 633, 636, 644; кˈропива — 318; ˈжалива — 238, 399, 481, 547; назви рослин іншого виду: «з більшими листочками» — ˈжарка — 66; ˈǯарка — 67; «дрібна, мала кропива» — ˈжижайка — 125, 195; ˈчижайка — 172; ˈчижайка — 395; лексема ˈпарка, вживана поряд із кроˈпива — 41.

5. Відповідні ареали див. ЛАЗО, ч. 1, карта № 6; SPGW, карта № 148.

КОМЕНТАР № 130

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 302 а): «...воˈрота, доˈлота чи ...воˈроти, доˈлоти?»

2. Незаштрихована площина відображає територію наголосу воˈрота. Умовно включає структуру вˈрата — 679.

Відсутній запис слова ворота у нас. пп.: 13, 22, 24, 31, 43, 47, 49, 54, 55, 57—59, 63, 64, 81, 100, 101, 105, 117, 131, 132, 145, 146, 148, 175, 188, 190, 197, 222, 246, 248, 250, 256, 259, 263, 273, 280, 286, 289, 291, 302, 347, 364, 401, 408, 416, 421, 431, 506, 563, 568, 574, 581, 642, 654, 662, 671, 672а, 674, 675, 677, 681, 684, 686.

Не позначено наголосу слова ворота в нас. пп.: 90, 207, 337, 462, 536; слова долота — нас. п. 107.

3. У записах є ремарка: «двоїна і множина» — долоˈт'і — 171; «молодше покоління» — воˈрота — 46, 437; «старше і середнє покоління» — воротˈниц'а — 437; «задні двері в стодолі» — воˈрота— 234; «частіше» — доˈлота — 436.

4. Не картографуються: флексійна специфіка наз. відм. мн. іменника долото: -и — 2, 26, 84, 130, 169, 176, 208, 217, 271, 321, 359, 436, 465, 466, 540, 546, 552, 582, 619, 627, 630, 645, 653, 654, 656, 678, 682 та її фонетичні вияви, позначені як: ə — 297; ы — 626; î — 64, 621; і — 647; флексійна специфіка парного іменника ворота: -и — 75, 217, 465, 540, 546, 582, 619, 678, 682; -ы — 680; форма двоїни: двˈі доˈлоˈт'і — 17, 148, 171, 319, 350, 351, 354, 539 (двˈе доˈлот'е — 649); споріднені структури: воˈротˈниц'а — 417, 437; ˈковорот (ˈково^{у}рот, ˈковорот-и) — 10, 632, 657; інші лексеми у значенні ‘ворота’: бˈрама (бˈрам-и) — 230, 232, 234, 260, 287, 333; пˈрама — 484; ˈл'іса — 233, 261, 474; каˈпури (каˈпур-ы, каˈпур-а) — 409, 410, 414, 415, 418, 424, 676, 683; дˈвері (дˈвер-а) — 2, 67, 79, 176, 634, 642, 657.

КОМЕНТАР № 131

1. Карту складено за відповідями на частину питань Програми: № 419 (вузький), № 433 (тісний), № 426 (вогкий), № 417 (біленький), № 379 (легенький).

У нас. пп., не позначених чорним штрихуванням або ізоглосами, поширений літературно-нормативний наголос.

2. Чорне коло стосується тільки структури: ˈ(в)ус(')киĭ — 24, 27, 30, 56, 61, 63, 64, 153, 160, 164, 172, 189, 248, 259, 267, 270, 277, 278, 349, 375, 376, 450, 454, 458, 526, 582, 588, 611, 621, 625, 658, 662; ˈт'існиĭ — 7, 8, 33, 82, 99, 116, 118, 120, 129, 140, 158, 165, 190—192, 260, 346, 605, 612, 651, 652; ˈвуск'і // вусˈкəĭ — 230;

чорне штрихування нанесено на основі ˈвіл'хкыĭ ‘вогкий’ — 668, 669, 672.

3. Не відзначено, лексеми вогкий — 109, 130, 145, 146, 185, 189, 204, 215, 222, 243, 246, 248, 250, 255, 261, 262, 266, 291, 292, 302, 315, 324, 336, 352, 360, 363, 388, 401, 427, 434, 452, 454, 476, 511, 516, 522, 525, 528, 555, 556, 561, 563, 576, 654, 660, 661, 666, 670, 671, 672а, 674, 675, 677, 681, 685—687.

4. Не картографуються: рефлекси наголошеного ě — ˈтûснəĭ — 13—16, 18, 24—27, 79, 105; ˈтîсни — 46, 48, 50, 83, 101, 145, 223, 617; ˈт'êсни(ĭ) — 84, 88, 178, 206, 623, 649—651, 653; ˈт'есни — 622, 643; ˈт'і^{е}снî — 64, 90, 92, 95; ˈт'і̯еснû — 68, 71, 73, 74, 78, 80, 86, 89, 91, 94, 96—99, 102, 104, 106, 174, 177, 179, 182, 183, 205, 208, 209, 212; т/к' в лексемі тісний — див. карту № 88; протетичні в, г (вузький) — див. карту № 123; реалізація сполучення ки у структурі біˈленькиĭ, -кіĭ, -к'еĭ... — див. карту № 20; варіанти прикметникових закінчень т'існиĭ, ˈт'існи... — див. карту № 216; вôўхˈкыĭ(-киĭ) — 410, 411, 420, 425, 426, 428—431, 446, 448—450; воўфˈк'іĭ — 416; уфˈк'əĭ — 405.

КОМЕНТАР № 132

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 325: «Моˈго чи моєˈго, чи моˈйого? Твоˈго чи твоєˈго, чи твоˈйого?»

2. Червоним колом позначено також структури: муˈго, твуˈго — 26, 29, 52, 210; мωˈго, твωˈго — 40, 42, 47; мо^{у}ˈго — 67, 149;

чорним колом — ˈмогω, тˈвогω — 109, 110, 112, 113, 125, 130, 133, 137, 230, 231, 234, 242, 243, 245, 247, 249, 272, 279, 280, 284, 286—288, 293, 295, 326, 330, 337, 350, 537; ˈмогу — 128, 232, 239, 241, 251, 255, 257, 283, 324, 605; тˈвогу — 128, 232, 251, 255, 257, 383; ˈмого$_{у}$, тˈвого^{у} — 219, 246, 250, 292, 304, 605; ˈмоγо — 655, 657, 661; тˈвоγо — 655, 657, 661, 666; ˈмооγо — 657, 666;

червоним штрихуванням мойеˈго, твойеˈго — 95, 643, 646, 651; твуйоˈго — 66;

зеленим штрихуванням — муˈйого, твуˈйого — 52, 107, 214, 620, 621, 625; мωˈйого — 121; мωˈйего — 133, 225; мо^{у}ˈйого, тво^{у}ˈйого — 152, 617, 658, 660; моˈйего, твоˈйего — 225, 256, 296, 438, 465, 546, 626, 663;

чорним штрихуванням — ˈмойіго, тˈвойіго — 302, 584; ˈмôйого, тˈвôйого — 408; ˈмойего, тˈвойего — 485, 490, 525.

3. Паралельні форми стосуються різних слів: «моˈго, але тˈвого» — 11, 28; «моˈйого, але твоˈго» — 12; «ˈмойого, але твоˈйого» — 655.

4. Наголос у моˈго, твоˈго розцінюється як помилковий запис і не картографується — 410, 472, 473, 563; ˈмого, тˈвого — 652; мойоˈго, твойоˈго — 416.

5. У записах є ремарки: «рідше» — ˈмого — 31; ˈмойого, ˈтвойого — 456; моˈйого, твоˈйого — 481; «дуже рідко» — ˈмойого — 420; «рідко, старші» — моˈйого, твоˈйого — 191.

КОМЕНТАР № 133

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 349: «Хоˈджу, буˈджу, воˈджу, сиˈджу...?» і № 351: «Ноˈшу, коˈшу, проˈшу... леˈчу...?»

2. Чорним штрихуванням різного напряму картографується парокситонічний наголос у лексемах сиджу і лечу.

3. Відсутні записи дієслів: сиджу — 58, 64, 83, 100, 131, 145, 146, 153, 164, 237, 244, 248, 250, 262, 269, 274, 315, 321, 329, 343, 360, 401, 414, 482, 522, 556, 574; лечу — 230, 252, 253, 256, 263, 266, 274, 277, 279, 288, 299, 315, 318, 322, 324, 328, 331, 332, 339, 343, 360, 361, 369, 373, 374, 377, 381, 386, 399, 401, 424, 445, 456, 457, 475, 478, 479, 484, 489, 512, 521, 534, 540, 553, 563, 566, 575, 576, 579, 583, 661, 672а, 674—676, 678, 681, 685.

4. Паралельні наголоси стосуються тільки дієслів: ˈкошу, пˈрошу // коˈшу, проˈшу — 172; ˈхоǯу, ˈбуǯу // хоˈǯу, буˈǯу — 194, 195.

5. Матеріал, залучений до картографування, розглядається лише з погляду наголосу. Форми 1-ї ос. одн.— хоˈжу, сиˈжу, хоˈд'у, сиˈд'у, ноˈс'у... — див. карту № 235.

6. Відповідні ареали див. ДАБМ, карта № 204.

КОМЕНТАР № 134

1. Карту складено за матеріалом карт № 47 (лоша), № 100 (піду, підіть), № 132 (мого, твого), № 133 (сиджу, ходжу, буджу, ношу, прошу), № 138 (коваль), № 201 (волам, синам), № 208 (за нього), № 246 (чекай, берме, несьме, ходьме), № 255 (щоби), № 282 (кочерга), № 369 (труна) та відповідей на питання № 21 (жнива), № 39 (баˈтіг), № 47 (дуˈга, ˈрадуга), № 61 (ˈобрус), № 65 (ˈкогут), № 72 (гороˈбець), № 84 (муˈка), № 96 (богач), № 101 (ˈвидіти), № 224 (у ˈмене, у ˈнеї), № 228 (поˈрадився), № 229, 369 (ˈдякувати), № 251 (болит'), № 295 (теˈлям, ягˈням, пороˈсям), № 300 (у земˈлі), № 301 (у кінˈці), № 304 (голоˈси, холоˈди), № 303 (вовˈки, парубˈки, співаˈки, пастуˈхи), № 304 (учитеˈлі), № 334 (оˈдин), № 336 (двоˈма), № 360 (ˈходимо, ˈробимо), № 368 (ягода, який, ядро), № 373 (з Петром, печу, печать), № 388 (із стерˈні), № 397 (парубок), № 419 (улиця), № 461 (два рази, три рази) та ін.

2. Картографуються основні ареали явищ; острівні ареали тих же явищ див. відповідні карти АУМ, в тому числі парокситонеза в деяких парадигмах іменників — див. карту № 135.

3. Чорна зафарбована площина включає: пораˈдивс'а — 666, 675, 677 при поˈрадиўс'а — в інших нас. пп.;

чорні ізоглоси — засіб відображення лексикалізованої іменникової парокситонези.

4. У межах ареалу, виділеного чорною суцільною ізоглосою, частіше зустрічаємо парокситонічний наголос, який відрізняється від літературно-нормативного у нас. пп. 667, 676, 680, 683.

5. Відзначено: дˈвараз (дˈварас), тˈрираз (тˈрирас) — 668, 669, 672, 673, 676, 677, 679, 683, 689; дˈвохраз — 682.

6. Не картографуються: синонімічні лексеми на решті території та варіанти картографованих лексем.

7. Відповідні ареали див. AJDŁ, z. 7, карти № 340, 341; z. 8, карта № 354.

КОМЕНТАР № 135

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 303 (вовˈки), № 304 (холоˈди), № 307 (циˈгани), № 310 (дуˈбами, куˈщами), № 311 (на зяˈтях), № 437 (лоша), № 295 (теˈлям, ягˈням), № 314 (ягˈнятам), а також за матеріалами карт № 201 (волам), № 329 (гриби).

2. Постійний лексикалізований накореневий (на початковому складі) наголос виявлено на уривках парадигм іменників чолові-

чого та середнього роду. Іменники чоловічого роду картографовано штрихуванням, іменники середнього роду — ізоглосами.

3. Чорним контурним колом позначено умовно наголос на початковому складі обох лексем у плані взаємоповнення; *'дубами* виявлено в нас. пп.— 408, 409, 415, 421, 424, 429, 455, 456, 481, 509, 514, 587, 588, 662, 663, 667; *'корчами* — 411, 413, 420, 422, 424, 426, 428—430, 432, 452, 455—459, 475, 481, 486.

4. Відзначено ще: *'холоди* — 143, 240—242, 245, 255, 409, 411, 414, 425, 426, 432, 433, 438, 439, 441, 460, 461, 474, 477, 484, 663.

5. Відповіді на питання в нас. п. 671 не досить повні, щоб визначити специфіку наголосу картографованих іменникових парадигм.

6. Не картографується: наголос цих іменників на території українського пароситонічного наголосу — див. карту № 134; морфологічні та фонетичні особливості картографованих лексем.

КОМЕНТАР № 136

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 266: «Ко'*сар* чи ко'*сець*; жни'*вар* чи ж'*нець*?.. Ри'*балка* чи 'ри-*бар*, чи ри'*бак*, чи ри'*бач*?..», а також питань № 180 *(плугатар)*, № 390 (гончар).

2. Основним рівнем протиставлення — червоним і чорним кольорами — зображені нормативна *(косар, гончар, плугатар)* і діалектна *(рибар, жнивар)* сфери функціонування суфікса *-ар* у назвах діяча.

3. Червоною площиною картографується структура з *с'* — *ко'с'ар* — 46, 48, 59, 61, 62, 66, 67, 71—73, 75, 76, 79, 98, 103, 616, 646, 649—651, 656, 664, 668, 677;

червоним колом — структури: *плу'готар'* — 405, 417, 422, 426, 434, 438, 441—443, 467, 506, 682; *плу'гар'* — 406, 430, 458, 559, 613, 615.

4. На незаштрихованій площині — *ри'бач* — 179, 223, 353, 502, 558, 559; *ри'бал* — 251; *ри'бал'ник* — 522; *ри'балка* — 123, 156, 166, 210, 211, 216, 266, 312, 319, 342, 350, 358, 360, 365, 375, 388, 399, 400, 474, 488, 531, 541, 547; *ри'балка // ри'бак* — 115, 201, 368; *рибо'лоў* — 6, 20, 25, 31, 69, 77, 107, 116, 154, 155, 165, 167, 169, 172, 176, 182, 193, 196, 212, 215, 219, 284, 296, 311, 314, 318, 358, 385, 393, 396, 545, 558, 566, 573, 603, 612; *рибо'лоў // ри'балка* — 17, 24, 28, 92, 130, 173, 237, 238, 350, 351; *рибо'ловец'* — 21, 84, 162, 477, 493, 584, 603; *рибо'ловец' // ри'бак* — 19, 52, 281; *ри'бак* — на решті території; *жни'вак* — 656, 658, 660, 661; *жни'вец'(')* — 224, 554, 603; *жи'нец'* — 258, 488, 500, 503, 551; *жнец'* — на решті території.

5. Не картографуються: збереження м'якості суфіксального *р* — *ко'сар', гон'чар', ри'бар'...* — див. карту № 117; твердість суфіксального *ц* — *жнец* — див. карту № 98; інші словотвірні варіанти картографованих лексем: *горш'ечник, горш'чаї, горш'кар...* — див. карту № 137; *'жал'а* — див. карту № 139; *плуга'тир, плу'гатор'...* див. карту № 312.

6. Відповідні ареали див. SPGW, карта № 184; ASJ, t. 3, розділ 1, карти № 1 24.

КОМЕНТАР № 137

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 390: «Гончар... чи ганчар..?»

2. Червоним колом зображені також структури з м'якістю *н'* — *гон''чар, ган''чар* — 147, 154, 164, 169, 182, 195, 200, 203, 212, 306, 308, 310, 311, 385, 412, 417, 423, 512, 514, 533, 538, 564, 667, 683; структура *го'чир* — 485;

зеленим колом умовно — *горшко'рид* — 272;

зеленим прямокутником об'єднано — *горшко'лат* — 548; *горшко'ладник* — 557, 614;

чорним колом картографується також — *го^уш'ч'ер* — 42, 115, 126; контамінована структура *ганш'ч'ер* — 34 та, умовно, *горни'чар'* — 456;

чорним квадратом — *горш'чалник* — 41; *гурш'черник* — 52; *го^ур'шечник* — 59, 617, 639;

жовтим штрихуванням згори вліво — *ә* — 11, 24, 39, 242, 249, 266, 463, 466, 480, 505; *е^и* — 19; *іе* — 659; *е^і* — 514;

жовтим штрихуванням згори вправо — *и^е* — 244, 495.

3. Відзначено: спорадичні структури *горс'чан* — 626; *горш'н'ерник* — 2; *гор'нешник* — 488; описове словосполучення *той, шчо горш'к'и 'робит'* — 119, 442, 609.

4. У записах є ремарки: «дуже рідко» — *гон'ч'ир* — 250; «рідше» — *гор'шечник* — 379; «*горшчар, гончар* — що гончуки збирає» — 314; «старше покоління» — *гон'чар* (поруч *мі'н'аіло*) — 252; «*гурш'ч'ер // горш'чар* — середнє і молодше покоління» — 26; «жартівливо — *горикуд'раі*» — 280.

5. Не картографуються: вияви ненаголошеного *о* — *ган'чар, гон'чар* — див. карту № 59; *ч / ч'* — *гон'чар, гон'ч'ер...* — див. карту № 113; збереження м'якості *р'* — *гон'чар'* — див. карту № 117; відпадання початкового *г* — *он'чар, ан'чар* — 46, 48, 67, 69, 72, 155, 311, 377, 637.

КОМЕНТАР № 138

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 93: «Як у вас називається — *ко'валь* чи *ко'вач*, чи *куз'нець*, чи..?»

2. Чорним колом картографується також *ко'вач'* — 412, 417, 431, 457, 484, 486, 587; *ко'ваш'* — 407, 409, 416;

зеленим штрихуванням — *куз'нец* — 10, 16, 38, 70, 91, 98, 100, 102—104, 107, 204, 213, 359, 362, 373, 379, 385, 390, 393, 529, 575, 644.

3. У записах є ремарки: «рідко, рідше» — *куз'нец(')* — 15, 16, 47, 195; *ко'вал'* — 443, 445; «молодше покоління» — *куз'нец* — 100, 383, 393; *ко'вал'* — 379; «*куз'н'ец* — середнє і молодше покоління, рідко» — 10.

4. Не картографуються: зміни ненаголошеного *о* — *ко^у'вал', кува'л'* — див. карту № 55; *ô* — *кô'вач(')* — див. карту № 58.

5. Відповідні ареали див. КДА, карта № 208; ДАБМ, карта № 314; AJDL, z. 7, карта № 341; ASJ, t. 3, розділ 1, карта № 2.

КОМЕНТАР № 139

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 266: «Ко'*пач* чи ко'*пальник*, чи ко'*паль*?..»

2. Картографуються переважно назви людини, яка копає картоплю, але там, де в записах немає опису специфіки виконуваної роботи, картографуються назви землекопа взагалі. Назви діяча жіночого роду виявлені в записах непослідовно, тому ареали їх на карті умовні.

3. Червоним колом картографується також *-аш'* (з м'якістю кінцевого *ш*), який розцінюється як фонетичний варіант суфікса *-ач* — н. пп. 406—409, 416;

чорним знизу зафарбованим колом картографується також *копа'к'іл'ни'к* — 290, 305;

чорним перекресленим колом — *'копадник* — 488;

зеленим штрихуванням умовно позначено також структуру *ж'нил'а, ж'н'іл'а* — 236, 252, 467, 479, 483, 486.

4. У записах є ремарки: «рідше» — *'жал'а* — «жнуть тільки жінки, чоловіки не жнуть» — 417, 422, 435, 437, 442, 443, 446; *ж'нил'е* — «жнуть переважно жінки» — 238, 486; *'жал'а* — «спільного роду» — 237, 252; «*ко'пал'нәк* — той, що землю копає, *д'рал'нәк* — той, що картоплю копає» — 475.

5. Відзначено: спорадичні структури: *копа'к'іл'* — 290; *ко'пар* (паралельно з *ко'пач*) — 353; *ко'палш'ч'ик* — 611.

6. Не картографується: лексема *ко'пач* засвідчена на Закарпатті у нас. пп.— 403, 406—408, 418, 420, 421, 425, 449, 451, 453, 490, 500, яка, за додатковими даними, має значення 'товстий дрючок, палка'. За матеріалами відповідної карти III тому ЛАЗО [3] на всьому Закарпатті поширена лексема *ко'паш*; твердий *ц* у суфіксі *-иця*: *ко'палница* — 3, 37, 43, 53, 59, 61, 62, 66, 67, 69, 72, 86, 92, 94, 99, 145, 146; *л* — *ко'палник, ко'палниц(')а* — 1, 6, 16, 19, 25, 37, 44, 48, 51, 53, 58, 61, 62, 69, 72, 73, 76, 79, 86, 92, 94, 99, 107, 120, 128, 138, 141, 145, 146, 148, 150, 174, 177, 179, 180, 204, 205, 209, 220, 308, 314, 319, 348, 359, 382, 447, 452, 455, 456, 459, 461, 474, 475, 481, 487, 494, 496, 505, 523, 573, 575, 578, 579, 582, 585, 587, 588, 614, 626, 628, 633, 635, 638, 644, 646, 658, 687; *л'* — *ко'пал'ник (-иц'а)* — 35, 36, 43, 46, 59, 66, 67, 80, 182, 186, 520, 609; *ч'* — *ко'пач'* — див. карту № 113; наголос *'копал'ник, 'копан:ик* — 109, 110, 138, 139, 141—143, 237, 238, 240—247, 249, 250, 254, 255, 263, 269, 278, 281, 292, 312, 314, 325, 329, 345, 350, 351, 382, 389, 399, 483, 485, 511, 514, 520, 523, 524, 557, 558, 574, 575, 578, 614; *'копач'* — 532, 668, 669, 671, 673, 678, 679, 684, 686; вузько специфічні назви, утворені від інших основ: *бе'рін:ик, бе'ріл':е* (від основи брати 'копати картоплю') — 274; *бра'т'ін:ик* — 306; *гра'бар, гро^у'бар* 'той, що копає могили' — 133, 137, 285—288, 543; *земле'коп* — 160, 196, 385, 393; *крі'нәчнік* — 'той, що копає криниці' — 124.

7. Ареал агентивних іменників жін. роду з суфіксом *-л-я* на Закарпатті уточнено за додатковими матеріалами (відповідні карти III тому, ЛАЗО [4], а також карта № 8 з монографії Я. В. Закревської «Нариси з діалектного словотвору в ареальному аспекті», К., 1976).

8. Відповідні ареали див. ASJ, t. 3, розділ 1, карта № 12.

КОМЕНТАР № 140

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 96: «Як у вас називається заможний селянин, що колись експлуатував працю бідних селян?»

2. Чорним колом картографується також: *бага'тір* — 63, 64, 71, 92, 98; *бого'тер* — 127; *бωга'тәр* — 38, 120, 123, 150.

3. Виявлено також словотвірну структуру *бага'т'ії* — 380, 563, 565.

4. У записах є ремарки: «*бага'тир* — старше покоління, *ба'гач* — середнє і молодше покоління» — 65; «рідше» — *ба'гач* — 71; *бога'тир* — 238; «нове слово» — *кур'куа'* — 189, 564, 569. Територія поширення лексеми *кур'кул'* дещо умовна, тому що в записах її відзначено непослідовно.

5. Не картографуються лексеми: *ку'лак* — 4, 68, 82, 103, 154, 192, 193, 202, 211, 218, 221, 225, 261, 562, 575, 576; *за'можник* — 354, 473; *'засібник* — 354; *'дука* — 473; *ду'кач* — 572; лексеми з іншим значенням: *гос'подар* — 15, 136, 271, 309, 363, 371, 376; *ха'з'айін (ха'ʒ'айін)* — 18, 20, 59, 75, 115, 148, 151, 220, 224, 384; *пан* — 55, 107, 244, 248, 299, 310, 384, 454, 545, 549, 611, 612; *по'м'ешчик* — 89, 106, 225, 551, 682; *'д'ідич* — 332; *'газда* 'добрий господар' і 'багач' — 411, 413, 417, 423, 424, 426, 427, 429—431, 438, 442—452, 454—461, 484, 487, 587, 671, 681, 686. Словосполучення — *ба'гатиі гос'подар (ха'з'айін)* — 2, 5, 7, 8, 12—14, 21, 22, 24, 30, 31, 34, 36, 37, 44, 59, 74, 75, 78, 85, 93, 95, 124, 126, 151, 156, 158, 169, 188, 190, 213, 309, 311, 317, 354, 394, 613, 618, 623, 634, 641, 646, 654, 657, 658, 664, 685; *за'можниі, за'м'іжниі гос'подар (ха'з'айін)* — 14, 174, 180, 395, 574, 605, 608; фонетичні особливості картографованих лексем: відповідники ненаголошеного *о* — *бо^у'гач, бу'гач, ба'гач* — див. карти № 55, 59; *ч / ч' / ш'* — *ба'гач', бо'гаш'* — див. карту № 113; наголос *'богач* — 665, 666, 668, 669, 672, 672а, 674, 677, 679, 686.

6. Відповідні ареали див. MAGP, t. 9, карта № 446.

КОМЕНТАР № 141

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 269: «...Глу'шан чи глуш'*мень*, глуш'*мань*, глух'*ман*, чи глуш'*ко*?.. Боро'*дань* чи боро'*дай*, чи боро'*дач*?»

2. Основне протиставлення — кінцеві суфікси, зображені на карті різними кольорами. Різними фігурами в межах певних кольорів картографуються відповідні суфікси з елементом *-м-*, передані на карті колами, і без цього елемента — передані трикутником цього ж самого кольору. Наприклад, червоним колом — глуш*ман*, червоним трикутником — глуш-*ан*, глух-*ан* і т. д.;

червоним зафарбованим колом картографується також структура *глуш'тан (глух'тан)* — 404, 439;

зеленим колом — *глуш'пак* — 142, 534;

фіолетовим трикутником також — *глух'мар* — 235;

світло-бузковим колом також — *глу'хач* — 638;

салатовим штрихуванням — *боро'д'еі* — 78, 82; *боро'дії* — 176.

3. У записах є ремарки, що картографовані лексеми мають зневажливий відтінок у значенні: *г'лухман, глуш'маі* — 114, 129, 153, 169, 176, 293, 391, 394, 443, 475, 496, 667; *боро'дач* — 319, 439, 475, 496.

4. На незаштрихованій площині поширена структура *боро'дач* (за винятком нас. пп., де відзначено *боро'датиі*).

---

[3] Матеріали зберігаються на кафедрі української мови Ужгородського державного університету.

[4] Там же.

5. Не картографуються: спорадично виявлені словотвірні структури — гˈлушец' — 86, 624; гˈлушмец' — 162; глуˈшун — 326; глуˈхір — 73; глуˈхенӡа — 647; глуˈш'ії — 500; глушˈпет — 100; бороˈдак' — 330; бурудˈн'ак — 172; бороˈдайко — 283, 305, 308, 475; субстантивовані прикметники: глуˈхий — 1, 3—5, 7, 8, 12, 13, 17, 21, 23, 25, 30, 31, 48, 49, 54, 61, 65, 67, 71, 73, 95, 98, 108, 118, 139, 151, 153, 154, 171, 174, 177—180, 182, 183, 194, 227, 232—234, 236—239, 251, 253, 260, 273, 277, 284, 285, 287, 288, 296, 318, 320, 325, 343, 385, 413, 422, 427, 429, 430, 435, 441, 451, 485, 494, 603, 611, 612, 620, 629, 646, 654—659, 665—668, 679, 685; глухˈматий — 132; бороˈдатий — 1, 3—5, 10, 11, 14, 21, 23—27, 29—31, 33—37, 39—44, 47—49, 51, 59, 62, 66—69, 71, 73—77, 79, 80, 84, 90, 92, 93, 95, 100, 104, 108, 111, 114, 116, 118—120, 124, 126, 127, 132, 133, 140, 141, 146, 151, 159, 160, 164, 169—171, 174, 177, 178, 180, 182, 185, 192, 194, 198, 212, 219, 220, 230, 232, 234—241, 243, 245, 254, 258, 261, 262, 264, 267, 268, 272, 280, 281, 287, 288, 290, 295, 304, 320, 322, 324, 325, 328, 357, 385, 394, 418, 422, 427, 441—443, 460, 461, 480, 485, 488, 521, 527, 537, 538, 544, 549, 554—557, 573, 578, 579, 585, 588, 603—607, 609, 611—613, 615, 623, 629, 633—637, 639, 640, 646, 648, 658, 661, 668, 669, 672; описове сполучення ‘з бородою’ — 60, 252, 318; звукові особливості картографованих структур: відсутність початкового г — луˈхан, ˈлушман — 16, 41, 69, 637; ч' — бороˈдач' — 408, 414, 417, 431, 434, 483, 491, 512, 514, 515, 547, 553; ш' — бороˈдаш' — 409, 416; наголос на кінцевому складі: глушˈман, глухˈман, глушˈман', глушˈмаї... — 27, 29, 33, 50, 57, 63, 64, 79, 83, 90, 93, 109, 112—117, 120—123, 125—127, 131, 132, 138, 141, 143, 146, 148—150, 156—159, 161, 170, 176, 181, 185—187, 198, 203, 207, 226, 243, 247, 250, 258, 261, 262, 266, 268, 269, 271, 295, 304, 308, 313, 319, 328, 331—336, 352, 355, 359, 361, 364—367, 371, 372, 378, 383, 386—394, 396—400, 403, 406—408, 414, 417, 448, 463, 472, 473, 476, 478, 479, 482, 495—498, 501, 511, 514, 530, 535, 537, 539, 542, 563, 564, 566, 571, 607, 618, 619, 621, 622, 637, 644, 648, 676, 680, 681, 687.

КОМЕНТАР № 142

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 267: «Ліˈвак чи лівˈша, чи лівˈшун?»

2. Червоним колом картографується також л'івуˈша — 617; л'укˈша — 628.

синім колом об'єднано: л'іˈвашник — 29, 116, 219; л'іˈвушник — 23, 51; л'еˈвушник — 33, 220;

фіолетовим колом картографуються ще структури: л'уˈшун — 132, 140, 368; луˈшун — 637; л'іˈшун — 136, 170, 171; л'іˈцун — 138; л'іўˈчун — 158; л'іўсˈтун — 173; л'іпˈшун — 168; ліўˈкун — 141, 264, 309, 312;

трикутником чорного й чорно-синього кольорів умовно картографуються структури: ˈмал'кут і мал'ˈкутник, які не мають кореневої морфеми ліў, але утворюють суцільний ареал із структурами ˈл'іўкут, л'іўˈкутник;

чорним трикутником — ˈмаікут — 255, 663, 664, 667, 672; маіˈкут — 241, 246, 248, 258, 266, 328; ˈмайгут — 669;

колом, зафарбованим наполовину чорним і синім кольорами, картографуються структури: л'іˈкутник — 111, 113, 114, 143, 232, 240, 283, 325, 326, 530; л'івоˈкутник — 359, 399; л'івуˈкутник — 234; л'іˈвутник — 337;

трикутником, зафарбованим наполовину чорним і синім кольорами,— мал'іˈкутник — 112, 142, 281, 287; маіˈкутник — 251; ман'ˈкутник — 339.

3. У записах є ремарки: «старше покоління» — л'еўˈшун — 61; ливˈшун — 83; майˈкутник, мал'ˈкутник — 253; майˈкут — 246; л'іˈвак — 299; «середнє покоління» — левˈшун — 83; л'іˈвак — 253, 270; «молодше покоління» — л'іˈвак — 81; лəвˈша — 83; л'іўˈша — 175, 253; «середнє і молодше покоління» — л'еˈвун — 61; «частіше» — л'іˈваш — 119; л'івашˈтан — 469; «рідше» — л'еўˈшун — 46; «рідко» — маіˈкут — 266; л'івˈша — 351; л'іˈвак — 434, 437; «ліˈвушник (чоловік), лівоˈручка (жінка)» — 51.

4. Не картографуються: структура л'іˈвачка, яка може бути відповідником ліˈвак для позначення осіб жіночої статі — 394, 439, 483, 491, 499, 551; рефлекси е в корені слова з попереднім м'яким приголосним: е — 46, 61, 68—70, 74—76, 78, 79, 82, 85—88, 90, 92, 93, 95, 98, 100—102, 104, 106, 155, 165, 167, 176, 188, 190, 192, 195, 201, 205, 209, 220, 227, 366, 373, 622, 647—649, 652, 668; ê — 650, 651; $е^{и}$ — 88; i̯e — 60; $і^{е}$ — 64, 612; ə — 178; з попереднім твердим приголосним: е — 57, 73, 77, 83, 89, 94, 96, 97, 99, 176, 183, 185, 200, 640, 643, 653; ə — 83, 178, 182; ê — 206; и — 34, 36, 37, 39, 41, 48, 59, 62, 66, 67, 72, 80, 83, 107, 146, 174, 176, 179, 184, 204, 618, 619, 638, 644, 645; $и^{і}$ — 146, 634; а — 670; спорадично виявлені словотвірні структури та інші лексеми: л'івуˈшака — 11; л'іˈвар' — 45; л'іˈвуш — 51; ˈл'евуш — 630; л'івоˈрукий — 398, 629; ˈл'іва — 458; ˈл'івий — 139,299; л'іˈви — 46; л'івашˈтан — 467, 469; л'івичарі' — 588; л'іˈваша — 631; л'іˈвош — 636; л'іўкоˈтун — 309; л'івиˈна — 624; леўˈш'ії — 177; леўшуˈга — 180; л'івˈшати(й) — 105; л'івоˈручник — 358; л'іˈвушка — 626; л'іˈвонко — 260; л'іˈвакош — 418, 427; л'іˈваком — 423; л'евуˈга // ли'вуˈга — 654; л'іˈвах — 52; ˈлеўшин — 84; описові сполучення: той, що робить лівою рукою — 338, 434, 620, 666; «ўс'о ˈроби л'іваˈком» — 578; а також шул'ган — 2, 4—6, 19, 21, 40, 43, 47, 58, 126, 147, 616, 623, 626, 660; шул'ˈга — 18, 636; шул'ˈгач — 16, 630; шул'ˈгаї — 43; шул'ˈгак — 616: баˈлогар — 671, 673, 677, 678; ˈман'ка — 15, 152, 621, 622, 625, 633, 635; ман'куˈта — 658; ман'ˈкут — 659; ˈман'а — 17; маˈн'ака — 11; маˈн'ач, маˈнії — 38; маˈн'ар, маˈн'ур — 42; маˈн'ура — 10; маˈн'одар — 679; ман'ˈт'уга — 53; маˈн'уга — 154; ман'ˈкутас (чоловік), ман'ˈкуца (жінка) — 44; ˈман'куш — 153; описові сполучення: ˈробит'ман'ˈком — 1; маˈн'уройу — ˈробит' — 9, 25; ˈман'ухом ˈробит' — 28; ˈман'койу тне — 620; шуˈтак — 429; ˈшутый — 427; корчˈн'авий — 672а, 680; карˈкут — 240.

КОМЕНТАР № 143

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 266: «...Пасˈтух чи ˈпастир?..» та питань № 72 (гороˈбець); № 80 (миˈньок); № 264, 286 (щаˈвель).

2. Чорним штрихуванням згори вліво картографуються також структури зі складним суфіксом -ц'-ух: воропˈц'ух, варабˈц'ух — 4—7, 21, 28, 658—660, а також варабˈйух — 12, 25, 36, 47, 52; вороб'л'ух — 12, 14, 19, 28, 47, 49;

чорним штрихуванням згори вправо передається ще шчавˈйух — 11, 13, 14, 16—20, 35, 45, 47, 49, 52, 53, 131, 147, 626, 627, 629, 631, 639.

3. Не картографуються інші словотвірні структури картографованих назв: ˈментуз — 1, 2, 5, 6, 24, 25, 31, 32, 108, 115—118, 121, 125, 130, 148, 150, 153, 230, 239, 247, 249, 258, 322, 327, 465, 483, 510, 541, 550, 563, 618—620, 622, 626, 629, 630, 636, 640, 643, 650, 651, 655—658, 661—663, 666, 667, 672а, 674, 683; миˈн'ок — 9—18, 20, 22, 23, 30, 34, 35, 37—48, 50, 51, 53, 56, 59, 60, 64, 66—68, 70, 71, 73—76, 78, 80—82, 84—100, 103, 105, 106, 111, 120, 123, 124, 127, 132, 135, 136, 138, 140, 141, 156, 158, 159, 161, 163—168, 170, 172—174, 176, 180, 182, 190—193, 196, 197, 202, 203, 205—208, 210, 213, 218, 223, 224, 226, 243, 257, 278, 279, 281, 293, 294, 297, 312, 352, 355, 361, 368, 369, 372, 374, 378, 380, 382, 383, 386, 387, 401, 439, 473, 555, 564, 606, 616—618, 621, 625, 632—634, 638, 641, 642, 644, 645, 647—650, 653—655; мен' — 631; туˈзи — 635 (на решті території назва ця не відзначена); гороˈбец', вороˈбел', вороˈбок... — див. карту № 144; шчаˈвел', шчаўˈник, шˈчаўка... та інші лексеми — див. карту № 145.

4. Ареали відповідних структур див. AJPP, карта № 170.

КОМЕНТАР № 144

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 72: «Як у вас називається — гороˈбець чи вороˈбець (вороˈбель), чи вереˈбей, чи коноˈпельник..?» та частини відповідей на питання № 380 (горобець).

2. Червоним зафарбованим колом, умовно, картографується також структура враˈбец — 679, 686; а також інші вияви голосного в суфіксі: вороˈбе°ц — 514; гуруˈбац — 123, 127;

жовтим колом — гороˈб'еї — 87, 92, 95, 98, 107; гороˈбейко — 85, 87; структури: шураˈбеї — 48, 77; швораˈбеї — 46.

3. Чорне коло нанесено на основі структур: воробˈл'ух — 12, 14, 19, 28, 47, 49; воробˈйух — 12, 25, 36, 47, 52, а також, умовно,— орабуˈшок, орабйуˈшок — 17, 632—634; вωраˈбишок — 35.

4. На незаштрихованій площині поширені структури з початковим г — гороˈбєц', гороˈбеї...

5. У записах є ремарки: «гороˈбеї — загальна назва малих птахів» — 75, 76, 92, 96; «рідко, рідше» — гороˈбец' — 35; вороˈбəц' — 417, 445; «рідко, старше покоління» — вороˈбеї — 45; вороˈбок — 443; «старше і середнє покоління» — вωрωбˈл'ух — 42, 77; «середнє і молодше покоління» — гороˈбец' — 21, 30; «молодше покоління» — гороˈбец' — 8.

6. Не картографуються: тверде ц у суфіксі -ец — див. карту № 98; інші рефлекси *tort та їх фонетичні вияви: гараˈбеї, вараˈбух, гараˈбух...— 1, 2, 4, 5, 9, (// оро), 10, 12, 15, 34, 59, 61, 62, 65 (// оро), 69, 70 (// оро), 73, 79, 176, 179, 658; гараˈбеї — 61; гωраˈбец — 322; ораˈбух — 9, 39; вереˈбух — 11; граˈбеї — 73; вороˈбух — 3; вияви ненаголошеного о в сполученні оро — $го^{у}ро^{у}$ˈбец', вуруˈбец... — див. карту № 55; вияви наголошеного е — вороˈбиц', вороˈбил' — 403—407, 409, 410, 412, 417, 440, 442, 443, 447, 449, 451—453, 455, 456, 458—461, 487, 585, 676, 680, 681, 684; інші лексеми: шˈвораб — 635, 636, 639, 640; проˈс'аˈник — 68, 89, 98, 105, 176, 653; просеˈн'ук — 75, 76; с'ім'інчаˈник — 410, 414; коноˈпел'ник — 465, 484, 529; коноп'ˈл'аник — 205; пус'ˈм'іт'уха — 219, 363; см'іˈт'ух — 438; см'іт'уˈшок — 17.

7. Відповідні ареали див. ASJ, t. 3, розділ 8, карта № 235.

КОМЕНТАР № 145

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 264: «...Щаˈвій чи щаˈвель, чи щавˈник, чи щаˈвух?» і питання № 286 (щавˈлю).

2. Картографується суфіксальний словотвір загальних назв Rumex, які стосуються різних видів цієї рослини (не враховуються тільки назви Rumex optusifolius L.).

3. Червоним колом картографується також варіантний суфікс -іл' — шчаˈв'іл' — 345, 373, 383, 560;

жовтим колом — шчаˈвиї — 110, 121, 128, 278, 283, 287, 318;

оранжевим трикутником — шчаўˈки — 112, 113, 240.

4. Відзначено поряд з іншими лексемами, нанесеними на карту, ще: шчавл'оˈвик — 208; шчаˈвец' — 198, 243; кісˈлец' — 223.

5. У записах є ремарки: «сіяний, на городі» — кваˈсец' — 311; шчаˈвел' — 333; «дикий, у полі» — шчаˈв'ії, шчаўˈник — 311, 333, 335, 613, 614; «шчавˈйух — старше покоління, шчаˈвеї — середнє і молодше покоління» — 30.

6. Не картографуються: назви на означення виду Rumex optusifolius L., про що свідчать ремарки: «для худоби» — шчаˈвел' — 389, 396; шчаўˈник — 404, 437, 465; «тільки кінський» — шчаˈв'ії — 391, 394; ‘бур'ян, дика рослина’ — шчаˈвії — 664—666; шчіўˈник — 465; $ш:і^{и}$ˈва — 485, 514; вияви а після шиплячих: шч'іўˈник — 274, 291, 294, 301, 336, 338, 464, 468, 474, 500, 504, 505, 512, 513, 516, 519, 521, 534, 535, 539, 555, 603, 615; шчəўˈник — 333, 508, 558; шч'еўˈник — 304, 432; ш':оўˈник', шч'оўˈник — 548, 554, 557, 609; шчôўˈник — 418; шчиˈвії, шчиˈвеї — 110, 128, 282, 283, 285, 287, 323, 329; вияви наголошеного а — шˈчиўка — 111; шˈч'еўка — 138; шˈчоўка — 139; відповідники початкового сполучення шч:ч — чавˈйух, ч'івˈник — 11, 13, 14, 16, 18, 468, 519, 619, 630; ш' — ш'аўˈник, ш'аˈва — 407, 409, 411, 415, 416, 423, 609; ш': — ш':аˈва, ш':іўˈник, ш':аˈвел' — 408, 416, 419, 422, 516, 548, 559; ш — шаˈвух — 619; ш'ч' — ш'ч'аўˈник, ш'ч'аˈва... — 413, 431, 433, 457, 515, 518, 548, 549.

7. Ареали відповідних структур див. AJPP, карта № 294; AJDŁ, z. 5, карта № 203; MAGP, t. 8, карта № 355.

КОМЕНТАР № 146

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 25: «Як у вас називається — ціп і його частини: ... бич..?»

2. Червоним зафарбованим колом картографуються також структури: биˈйок — 626, 662; бйак — 56, 72, 73, 631, 639, 640; биˈйах — 10, 13; б'іˈйег — 526; умовно биˈчак — 386; биˈйак // биˈчак — 619; б'іˈл'ак — 389; забиˈйак — 213;

чорним колом позначаються й структури з твердим н — ˈбилен — 266, 270, 469, 665, 666, 669, 672, 678, 685; умовно ще $ˈбе^{и}$лик' — 609; біˈлинйа — 670; ˈбыл(')це — 487, 522.

3. На незаштрихованій площині відзначено: î — біˈйак, біч — 60, 63, 64, 94, 102, 103, 109, 182, 192, 209, 211, 551, 653; û — бûˈйак... — 78, 642; $и^{і}$ — $би^{і}$ˈйак — 55, 119, 145, 212; на решті території — и (биˈйак, бич, ˈбилен').

4. Не картографуються: спорадично виявлені словотвірні структури — ˈбило — 146; убиˈвал'ник — 427; інші лексеми — каˈчел-

ка — 428; *дриўˈце* — 429; вияви *а* після *й* — *биˈйек, обиˈйек* — 1, 3, 9, 11, 12, 14, 15, 38, 631, 639, 640; *биˈˈйек // биˈйак* — 35; вияви наголошеного *и* — *ˈбелин'*... — 486, 488, 492, 496, 524, 557, 559, 581, 583, 588, 603, 609, 667; *ˈби·ли$^{(е)}$н'* — 475, 509, 523, 548, 672; наголос *ˈб'ійак* — 155, 160, 190.

5. Відповідні ареали див. ДАБМ, карта № 258; SPGW, карта № 57; AJPP, карта № 110.

КОМЕНТАР № 147

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 264: «ˈВулик чи ˈвулій, чи ˈвулень, чи ˈвулік?.., а також № 416 (улик).

2. У структурах із варіантними суфіксами *-иї* та *-ії* спостерігається тенденція до їх змішування, про що свідчать також різні записи їх у відповідях на питання № 264 і 416: *ˈвулиї* і *ˈвул'ії* — 2, 133, 238, 239, 248, 260, 284, 286, 317, 321, 337, 492, 494, 496, 607, 612 та ін. Така ж тенденція помітна і щодо форм з протезою і без протези (*ˈвулик (-иї)*... і *ˈулик (-иї)*...) — 78, 80, 118, 130, 143, 172, 175, 192, 201, 211, 217, 220.

3. Зеленим зафарбованим колом позначено також структури *ˈвул'иї* — 24, 25, 30; *ˈ(в)ули·ї* — 265, 279, 290, 438, 439, 479, 486, 515, 518, 548, 666;

зеленим наполовину зафарбованим колом — структури з *л'* — *ˈвул'еї* — 85, 88, 89, 92, 93, 622, 624—644, 647, 649, 652, 653;

чорним трикутником картографуються структури *ˈвул':а* — 34; *ˈвул'і* — 63; *ˈ(в)ул':е, ˈ(г)ул':е* в інших нас. пп., які переважно є формою збірності або множинності іменників *вул', ˈвулей, ˈвулий*. Про це свідчать відповідні ремарки в записах з нас. пп. 62, 95, 96.

4. Спорадично відзначено суфікси *-ин'* — *ˈвулин', ˈгулин', ˈулин'* — 54, 55, 204, 212, 308; *-ок* — *ˈвул'ок* — 101.

5. У записах є ремарки: «для бджіл» — *ˈвулик* ‘посуд для зоління білизни’ — *ˈвулії, 'вулиї* — 397—399, 532; «з рамками — *ˈвулиї* — круглий; видовбаний — *штуˈбеї*» — 606, 613; «з рамками — *ˈвулії*, плетений — *кыˈмак*» — 459; «з рамками» — *ˈвул'ік* — 91; «*ˈулик* — соˈломн'аний, *киˈмак* — деревˈл'аний» — 442; «рідше» — *ˈвулик* — 28, 569; *ˈвул'ії* — 132; *ˈулэй* — 80; «старше покоління» — *ˈвулеї* — 180; *вул'* — 188; «середнє і молодше покоління» — *ˈвулик* — 231, 233; «*ˈгулик* — старше і середнє покоління, *ˈвулик* — середнє і молодше покоління» — 117.

6. Не картографуються лексеми: *штуˈбеї* — 515, 518, 519, 521, 523, 525, 527, 554, 556, 558, 559, 583, 603, 605, 606, 609, 613, 615; *пен'* — 6, 234, 235, 250, 253, 268, 275, 276, 290, 326, 327, 347, 387, 434, 435, 439, 482, 484, 492, 501, 522; *пн'ак* — 664, 668, 669, 672а; *пэˈн'ок* — 268, 655; *дирˈжон* — 356, 360, 361, 492, 496, 526, 536; *ʒирˈжон* — 284, 528; *діˈжон* — 358, 536; назви місця або приміщення, де стоять вулики — *пˈчул'ник* — 415, 682, 683; *пчоˈлинэц'* — 276; *пчоˈлинок* — 412, 585; *копˈтар* — 428, 431.

КОМЕНТАР № 148

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 58: «Як у вас називається: *пˈраник* чи *пˈральник..?*»

2. Картографується словотвірна будова іменника *праник*, що означає дерев'яний прилад, яким перуть білизну, а також оббивають льон чи коноплі.

3. Червоним контурним колом позначено також: *пˈран':ік* — 650; *пˈрадни(і)к* — 88, 268, 449, 472, 484, 583;

червоним вертикально перекресленим колом — *пˈралник* — 428, 482, 490, 645.

4. У записах є ремарки: «старше покоління — *пˈраник* — 304; «рідше» — *пˈраник* — 626.

5. Не картографуються: лексема *кіˈйанка* — 20, 109, 113, 352, 677; назви інших реалій — *пˈрачка* ‘скринька, в яку стають зимою і перуть’ — 64, 75, 187; *пˈрал'н'а* — 54, 61, 89; *пˈрал'ка* — 118; *кійаˈки* ‘два киї до прання’ — 249, 272; *сˈт'ірка* — 174, 204, 216; *пˈратва* — 50; відповідники суфіксального *и* — *пˈран'ік, пˈрал'н'ік, пˈраін'ік* — 24, 85—88, 90, 103, 106, 179, 522, 643, 649—653, 662, 673, 679; *пˈраінік* — 404, 406, 408, 414, 416, 421; *пˈраніик* — 603; *пˈранэк, пˈран:эк* — 133, 242, 247, 297, 486, 512, 515, 518; *пˈрани^{е}к* — 299, 582; *прайˈни^{е}к* — 664, 666; *ч': прач'* — 9, 12, 17, 20, 42, 71, 98, 617, 625, 631; *ч˙ — прач˙* — 11, 40, 47, 621.

6. Ареали відповідних структур див. ДАБМ, карта № 252; MAGP, t. 6, карта № 288.

КОМЕНТАР № 149

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 52: «Як у вас називається — *козуˈбенька, веˈрейка, ˈкошик...?*»
Карту складено на словотворчому рівні з урахуванням семантично однотипних назв на означення кошика, плетеного з верболозу, що використовується, в основному, для збирання картоплі:

2. Від картографованої реалії своєю формою відрізняється *коˈлиска* і *оˈпаўка*. Вони є овальними, без ручки, хоч також плетені з лози (про це свідчать, зокрема, ремарки у записах — 270, 275 та ін.). Тому ці назви позначаються штрихуванням.

3. Різноколірним штрихуванням картографуються також назви спорідненої реалії — кошика, плетеного з іншого матеріалу (рогози, дерев'яних дранок, кори), у який збирають ягоди, гриби (*козуˈбен'ка, веˈрен'ка, коˈробка*) або носять різні речі, зокрема на базар (*корˈзина*). Ці види кошиків відрізняються також формою. Про це свідчать ремарки типу: *веˈрен'ка* «з кори, часто березової, в якій носять їжу в поле» — 34, 59, 62, 645, 651; «з лика» — 35; «з полотна, трави» — 687; *ˈкозуб, коˈзуб'іц'* «плетений з соломи» — 27, 619, 636; «зроблений з кори» — 150, 162, 456, 479, 667; *коˈробка* «з дранок молодої сосни, з кореня» — 42, 43, 54, 64, 87, 89, 9͡0, 92, 100, 176; «з соломи» — 34, 618; *оˈпаўка* —«велика, подовгаста», «сплетена з смерекового коріння» — 237, 441. Є ще ремарки «великий (за розміром)» — *коˈш'іл'* — 10, 16, 103, 484; *кіш* — 130, 454, 509, 623, 663, 669; «*ˈкошик* — для бараˈбул', більший — *коˈшіл', коˈшелик* — для грибів, на яйця» — 523; «збирати ягоди, гриби» — *коˈробка* — 76, 77, 83, 87, 175, 185; *ˈкозуб, козуˈбен'ка* — 149, 162, 176, 382; *коˈш'іл'* — 2, 59, 67, 632; *ˈкошик* — 428; «носити щось на базар» — *корˈзина* — 18, 47, 99, 195; *ˈкошик* — 175, 313, 316, 332, 335, 336, 351, 355, 359, 360, 382, 385, 389, 391, 667, 677; «для сівби» — *коˈробка* — 27, 158.

4. Зеленим колом — *коˈшелик* — 552, 555; *коˈшалик* — 612;

жовтим колом картографується також структура *коˈшарик* — 403, 678, 682—684;

оранжевим штрихуванням — *луˈпоўка* — 244; *виˈпоўка* — 252.

5. Салатовим штрихуванням об'єднано: *ˈкозуб* — 11, 129, 131, 149—151, 162, 180, 194, 218, 221, 444, 450, 456, 459, 469, 479, 486, 619, 636; *коˈзубіц'* — 24, 27, 382; *козуˈбен'ка* — 13, 176, 210, 214, 216, 465, 660; *коˈзубчик* — 625.

6. Відзначено паралельно з картографованими назвами їх здрібнілі форми: *коˈшелик* — 473, 486, 490, 500, 514, 515, 520, 523, 548, 550; *кошарˈча* — 410, 416, 420, 442; *коˈшарчик* — 445; *кошиˈчи* — 262, 264, а також структуру *гатікоˈшар* — (для бур'яну) — 416, 422, 423.

7. Не картографуються: спорадично виявлені лексеми — *сиˈвен'ка* (для ягід, тощо) — 13, 22, 31, 33, 661; *дуˈбец* (кошик з дошки) — 72; *тараˈбан* (з дранки) — 85; *ˈшан'ка* (з дранки) — 651; *ˈсінник* (з лика) — 85; *луˈкошка* — 108; *лиˈс'анка* — 180, *раˈкоша* — 186; *наˈбирка* — 69; *наˈбірок* (для ягід) — 653; *наˈбирочка* — 65; *шобоˈрока* — 609; *ˈкоблик* (малий кошик) — 672а; *ˈкобрик* (для паски) — 674; ‘плетена з рогозу сумка, з якою ходять на базар’ — *куˈш'ілка* (*коˈш'іўка*) — 7, 8, 11, 14—16, 18, 19, 40, 42, 44, 62, 81, 135, 219, 261, 524, 548, 580, 631, 635; *коˈшолка* — 13, 617, 650; *коˈшалка* — 126, 129, 666, 685; *куˈб'ілка* — 140, 141, 258, 281, 305, 308, 338, 438, 463, 468, 472, 473, 494; *кубˈйалка* — 126, 170, 239, 257, 266, 283, 289, 300, 382, 385, 387, 436, 470, 499; *куˈбел'а* — 241, 247, 249, 251, 256, 258, 259, 266, 288, 289, 291, 299, 333, 335, 339, 467, 493, 604.

8. Відповідні ареали див. КДА, карта № 173.

КОМЕНТАР № 150

1. Карту складено на основі лексем, що засвідчують функціонування суфікса *-иця* з питань Програми № 15: «Як у вас називається поле, з якого знято: а) ˈжито, пшеˈницю, б) пˈросо, в) гˈречку, г) буряˈки, д) льон, е) ˈсоняшник, ж) кукуˈрудзу, з) оˈвес?»; № 54 (*ˈлавка*), № 75 (*ˈбілка*), № 401 (кисіль), № 426 (ложка), № 419 (вулиця), № 420 (осика), № 454 (зоˈвиця).

2. В основі карти — нормативне (представлене на карті різними засобами червоного кольору) і діалектне (зображене різними засобами чорного кольору) вживання суфікса *-иц-я* в іменниках з різним значенням.

При картографуванні не береться до уваги різниць у твірних основах, наприклад, чорним колом зображені назви *біˈлиц'а* і *ˈвеверйц'а* (ареали поширення різних лексем див. на карті № 330). Чорною ізоглосою об'єднано назви: *бул'аˈниц'а* (місце, де росла картопля), *был'аˈниц'а* (місце, де росла кукурудза), *вус'аˈниц'а* (місце, де ріс овес); детальніше — див. карту № 153. Чорною переривчастою ізоглосою позначено лексеми *стерн'аˈниц'а* і *житн'аˈниц'а* — див. карту № 319.

3. Червоною ізоглосою позначені фонетично видозмінені структури: *зоўˈвиц$^{(')}$а* — 238, 270, 276, 412, 427, 431, 434, 435, 442—450, 455—458, 460, 481; *зовˈвица* — 654, 656, 659. На решті території лексема *зовиця* не вживається. Натомість відома там описова форма *сестра чоловіка*.

4. Не картографуються: інші суфікси іменника *осика* — *оˈс-ин-а* (*оˈсіна*) — 3, 10, 16, 18, 26, 34—37, 39, 41—43, 46, 48, 59—69, 71, 73, 74, 76—80, 82—95, 97, 101, 103, 175, 176, 526, 554, 612, 616—621, 623—625, 630—634, 637—639, 641, 645, 646, 648—655, 657; *оˈс-ик-а* на решті території, за винятком ареалу лексеми *треˈпета* ‘осика’, відзначеної у нас. пп. 271, 275, 276, 417, 439, 464, 467, 469, 471, 472, 475, 479, 482, 488, 510, 524, 548, 557, 558, 583; зміни *а* після м'якого *ц* — *ˈвулиц'е, ˈвулиц'і* ... — див. карту № 42; *ц'* > *ц* — *ˈвулица, біˈлица, зоˈвица*... — див. карту № 98; відсутність початкового *л* — *ˈожиц'а* — див. карту № 65.

5. Ареали відповідних структур див. ЛАЗО, ч. 1, карта № 65; ч. 2, карти № 198, 199; КДА, карти № 99, 129; ASJ, t. 1, розділ 3, карта № 23; t. 3, розділ 2, карта № 63; розділ 8, карта № 248.

КОМЕНТАР № 151

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 74: «Як у вас називається — *гаˈдюка (гад, ˈгадина)* чи *пасˈкудниця*, чи *поˈганка*, чи *ˈгашка*, чи *єˈхида*, чи *пеˈкельниця*, чи *сороˈкуля...?*»

2. Лексема *гаˈд'а* є іменником жін. роду, про що свідчить ремарка типу «хочу вбити *гаˈд'у*» — 516, 581.

3. Червоним колом картографується ще *гадˈйука* — 217, 390, 472, 480, 535;

зеленим трикутником картографуються також структури: *гыд* — 424, 425, 427, 430, 431, 444, 446, 448, 450, 454, 457; *гад'* — 47, 138, 660.

4. У записах є ремарки: «рідше» — *гаˈд'ука, гаˈд'уга* — 231, 437, 465, 479, 511; *ˈгадина* — 35, 636; «більш вживане» — *ˈгадина* — 465, 622, 625, 629; *гаˈд'ука, гаˈд'уга* — 486, 606, 626, 636; «*ˈгадина* — самиця, *гаˈд'уга* — самець, ядовитий» — 271; «старше покоління» — *гаˈд'уга* — 290; *ˈгадина* — 637.

5. Не картографуються: спорадично виявлені словотвірні структури — *гаˈдиц'а* — 668; *ˈгадра* — 482; *гаˈд'ук* (чол. роду) — 276; збірні форми — *ˈгад'а* — 234, 469, 488; *ˈгадство* — 28, 127; лексеми з переносним значенням — недобрий як *гадина* — 162, 362, 398, 515, 518, 663; *гад* — 191, 561; інші лексеми, які означають різні види гадюк — *ˈпадалниц$^{(')}$а* — 33, 80, 123, 125, 149, 150, 160, 165, 212, 219; *ˈпадал'ник* — 5, 7, 135, 141, 330; *ˈпадалиц'* — 126, 131, 330; *падаˈл'ух* — 292; *ˈпадалка* — 140; *вере·ˈт'ул'ніца* (*вере·ˈтіл'ниц'а*) — 68, 69, 92, 167, 176, 212, 263; *пасˈкудниц'а* — 70, 71, 154, 168, 230, 262—264, 344, 415; *пасˈкуда* — 269, 344, 364, 448, 451, 460, 467, 484; *поˈганка* — 440, 447, 452, 481, 484, 488; *пагаˈн'ука* — 102; *пугаˈнина* — 520; *бесˈтидниц'а* — 168; *неˈгуд:н'іца* — 70; *парˈшивка* — 168; *сліˈпачка* — 441; *сліˈпан'а* — 445, 447; *миˈд'анка* — 5; *коˈзачка* — 478; *сˈлимин'* — 34, 59, 67, 69, 649, 651; *сˈливін'* — 51, 74, 92; *сˈлипи$^{(е)}$н'* — 37, 41; *ˈдоўга* — 488, 492, 503, 507; *ˈдоўга ˈпан'а* — 520; *лаˈз'учка* — 499; *та щезла би* — 308; *ʒ'* < *д'* — *гаˈʒ'ука* — 643, 649, 652.

6. Відповідні ареали див. MAGP, t. 9, карта № 440.

КОМЕНТАР № 152

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 33: «Як у вас називається — листя ... моркви, картоплі:... *моркоˈвиння, картопˈлиння..?*» та частину питання № 34: «Як у вас називається —... стебло... гороху: ... *гороˈховиння..?*»

2. При складанні карти взято як основне протиставлення тільки кінцевий суфікс без урахування різнокореневих твірних основ; так, наприклад, червоним колом об'єднано структури: *картопˈлин'а, бул'ˈбин'а, бaрабоˈлин'а, мандибуˈрин'і, ріˈпин'а, гарбуˈзин'а, банʤоˈвин'а, кромпˈлин'а* та ін.; зеленим колом — *барабоˈл'анка*,

булˈбˈйанка, бобовˈйанка, мандибурˈйенка, бандурˈчанка і т. д. Детальніше — див. карту № 324.

3. Чорним колом об'єднано: *булˈбочнˈік* — 68, 85, 92; *булˈбˈіўник* — 75; *буˈлˈобник* — 79; *бараˈболˈник* — 76; *булˈбашнік* — 82, 86, 87, 89, 94, 95, 97, 99—101, 103—105; *булˈбоўнˈік* — 88, 91; *ˈбулˈнік* — 93; *булˈбошнік* — 98; *картопˈлін:ік* — 650, 653;

чорним штрихуванням зліва направо картографуються: *моркˈвін:ік* — 91, 642; *моркоˈвінˈ:ік* — 650; *морˈкоўнік* — 59, 88, 643; *морˈкіўник* — 62; *моркоˈвизник* — 79.

4. На площині, не позначеній відповідним штрихуванням, поширені переважно назви стебел гороху і листя моркви з суфіксом *-инˈ(:)а*: *гороˈховинˈ(:)а, горохˈвинˈ(:)а, моркˈвинˈ(:)а, моркоˈвинˈ(:)а..*, за винятком спорадично зафіксованих структур — *гороˈхиише* — 219; *гороˈхіўйе* — 15, 17; *гороˈфˈаник* — 224. При картографуванні не враховуються загальні назви типу *маˈтина (наˈтина), баˈдилˈ(:)а, хмиˈлина, ˈєичка, стеˈбелˈ(:)е* та ін., відзначені самостійно або паралельно з іншими картографованими назвами, які можуть означати різні городні культури — пор. карти № 324, 326.

5. Відзначено словотвірні структури: *кромплˈаˈничˈа* — 420; *картофˈлˈанкі* — 655.

6. Не картографуються: елементи складних суфіксів — *булˈ-бу-ˈз-инˈа* — 278; *булˈба-ˈч-иˈнка* — 296; *кромпле-ˈн-инˈа* — 429; *хоˈрош-м-ини* — 120; *горохи-ˈнˈ-анка* — 673; відповідники *а* після м'яких приголосних та *й* — *булˈбоˈвинˈе, моркˈвинˈе, бараболˈлинˈі, гороховˈвинˈі...*, а також *бараболˈлˈенка, моркоˈвйенка, гороховˈйенка* — див. карту № 41; *н* носовий у суфіксі *-анка*: *быˈлˈа(ŋ)ка, бандуˈрˈа(ŋ)ка, горохоуˈйа(ŋ)ка, гороˈфˈе(ŋ)ка...* — 405, 434, 662, 664, 666, 668, 672а. 674, 678; *хв/ф — гороˈфинˈа, горофˈйенка...* — 24, 109, 110, 124, 125, 128, 134, 142, 164, 227, 239, 241—243, 245—247, 251, 254, 286, 288, 289, 310, 312, 315, 329, 330, 332, 334, 339, 340, 348, 365, 375, 387, 493, 495—497, 499—501, 534, 536, 604, 662, 668—670; інші словотвірні особливості іменника *горохвиння* — див. карту № 155.

7. Ареали відповідних явищ див. ДАБМ, карти № 278, 281.

КОМЕНТАР № 153

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 15: «Як у вас називається поле, з якого знято: ... льон, .., кукуˈрудзу, овес?»

2. При складанні карти взято до уваги тільки кінцевий суфікс, за допомогою якого утворюються назви із картографованим значенням, і не враховано різнокореневих твірних основ. Так, наприклад, твірною основою для назв кукурудзища є здебільшого різні назви самої рослини *Zea mais*: *кукуˈруӡа — кукуˈруӡ-исˈко, -ˈанка, -ин:а, -ише, -ник; качаˈни — качаˈн-исˈко, -инˈ:а; маˈлаї — маˈлаї-нˈанка, -ницˈа* — див. конкретніше карту № 327.

3. Не картографуються: елементи складних суфіксів — *лˈіˈнов-исˈко* — 280; *леˈнˈівісˈко* — 134; *лˈинˈчин:иско* — 231; *ˈлˈончисˈко* — 151; *ленˈчˈенка* — 466; *віўсˈаˈнишче, вівˈсˈанисˈко...* — 52, 66, 87, 97, 120, 122, 124, 127—129, 136, 143, 154—157, 159, 161, 185, 186, 188—190, 192, 217, 220, 230—233, 246, 256, 259, 262, 265, 277, 280, 281, 285, 286, 288—294, 300, 312, 316—318, 321—323, 325, 326, 328—333, 336—339, 344, 346, 347, 350, 351, 353—355, 358, 359, 361—363, 365, 375, 382, 383, 390, 391, 394, 395, 397, 399, 400, 452, 484, 492, 495—497, 529, 530, 532—535, 537, 543, 546, 552, 560—565, 568, 571, 575, 583, 604, 608, 610, 616, 617, 621, 625, 627, 628, 636, 637, 657, 663; *ˈвіўсˈнисˈко* — 112, 165—168, 225, 241, 243, 245, 250, 251, 254, 255, 376, 389, 393, 677; *вуўсоˈвишче* — 2; звукові зміни твірних основ — *ˈлˈіншче, ˈлˈіниско...* — 251, 260, 266, 277, 280, 304, 471; *лиˈнˈанка (лиˈнˈенка)* — 234, 268, 276, 403, 404, 437—440, 442; *леˈнˈанка* — 416, 667; *лˈілˈнˈанка* — 252; *лˈнˈанка* — 306, 412, 465, 468, 470, 473, 474; приставні *і, и* — *ілˈнˈанка, илˈницˈа...*— див. карту № 23; відсутність початкового *в* у структурі *вівсище* — *ˈоўсишче, ˈуўсише, ˈоўсисˈко, ˈуўсисˈко...* — 34, 41, 60, 63, 64, 68—74, 76—80, 87, 89—91, 93, 95, 98, 100, 101, 103, 104, 125, 154, 156, 157, 159, 174, 180, 181, 186, 189, 190, 192, 199, 204, 205, 217, 290, 383, 571, 616, 617, 621, 625, 627, 628, 636—638, 642—644, 648, 649, 651—653, 655, 664; *ˈіўсиско, ˈіўсише* — 39, 43, 46, 51, 58, 147, 620, 641; *ˈиўсиско* — 37, 178; протетичний *г* — *ˈгˈіўсиско, ˈговсесˈко, гуˈсˈанисˈко...* — 53, 54, 56, 57, 116, 120—124, 144, 145, 150, 151, 155, 161, 188, 190, 203, 660, 661; *ўˈсише, ўˈсиско* — 213, 634, 641;

повне збереження мотивуючої основи — *оˈвеснисˈко, оˈвесисˈко, оˈвесише* — 199, 207, 310, 345, 380; відсутність кореневого *в* — *вуˈсˈанка, віˈсише* — 10, 145, 408—410, 415, 416, 419—421, 423, 633, 681, 684; *віˈсˈанка, вусˈаˈницˈа* — 426, 444, 446, 448, 450, 481; *вˈісˈаˈницˈа, ˈвˈісиско* — 234, 252, 632; описові назви — *ˈлˈон:е поле* — 557, 569; *ˈполе з-пˈід ˈлˈону* — 201; *там, де був лˈон* — 110, 578; *вівˈсˈена сˈтерін' (стерˈнина, стер)* — 21, 23, 27, 32, 108, 115, 236, 263, 266, 269, 272, 274, 299, 303—305, 307, 373, 435, 436, 457, 465, 467, 519, 520, 524, 614, 623, 626, особливості словотвірної структури іменника *стерня* — див. на карті № 319.

4. Ареали відповідних структур див. ЛАЗО, ч. 2, карта № 198; ДАБМ, карта № 273; ASJ, t. 3, розділ 3, карта № 93; розділ 8, карта № 274.

КОМЕНТАР № 154

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 15: «Як у вас називається — поле, з якого знято.., пˈросо і гˈречку..?»

2. При складанні карти взято до уваги тільки кінцевий суфікс картографованих лексем і не враховано вторинних формантів, а також суфіксів твірної основи: *гˈречнисˈко, грˈечнишче* — 29, 49, 66, 116, 120, 121, 123, 126, 141—144, 151, 160, 199, 201, 225, 239, 241, 245—247, 249, 250, 254, 294, 366, 372, 393, 660, 661; *гˈретнишче* — 91; *греˈчиниско, греˈчинишче* — 110, 115, 138, 142, 231, 232, 242, 277, 279, 280, 288, 289, 291, 293, 317, 326, 328, 330, 331, 333, 336, 339, 497, 534—536, 556; *грецкоˈвисˈко* — 176; *гречˈкіунисˈко* — 380; *грачˈкˈіулисˈко* — 121; *греˈчівисˈко* — 127, 134; *гˈречиско, гˈречˈіско* — 21, 111, 113, 114, 117, 118, 131, 132, 139, 251, 283—285, 295, 324, 368, 383, 656; *греˈчвисˈко* — 56; *пˈрˈіснисˈко, пˈроснисˈко* — 116, 120, 135, 140—142, 163, 165—168, 170—173, 197, 199, 203, 225, 241, 245—247, 250, 348, 376, 379, 380, 387, 389, 393, 395, 536, 661; *пˈрˈісвисˈко, пˈрˈісвишче...* — 29, 64, 108, 115, 117, 123, 126, 138, 151, 160, 182, 184, 242, 251, 254, 255, 280, 285, 654, 659; *пˈрˈіусиско* — 52; *проˈсˈанишче* — 97; *пруˈсивишче* — 67; *пˈріско* — 260, 278, 295.

3. На непозначеній території відсутні записи картографованих назв, бо здебільшого в цих місцевостях проса і гречки не сіють великими площами. Ареал лексеми *таˈтарка*, 'гречка' на Закарпатті уточнено за картою № 187 ЛАЗО, ч. 2. Назва *татарка*, як і *гречка* на решті території Закарпаття, належить до пасивного словника мовлян старшого покоління, бо тепер гречки і проса на Закарпатті майже не висівають, особливо в гірських та передгірських районах.

4. Не картографуються: спорадично виявлені словотвірні структури — *гречˈковˈінˈе* — 2; *гріˈчанщˈа* — 625; *греˈчинщˈі* — 265; *проˈсˈан:щˈа* — 235; описові назви — *греˈчана, проˈсˈана стерˈнˈа (сˈтерен')* — 23, 28, 30, 32, 71, 119, 128, 263, 266, 274, 297, 373, 464, 465, 469, 524, 557; звукові зміни твірної основи: вияви наголошеного *о* — *грецˈкоўка, грицˈкоўйе...* — 59, 63, 86, 88, 90, 93, 98, 101, 103, 145, 205; *грицˈкуўка...* — 69, 70, 72, 74, 77, 78, 80, 87, 100, 107, 174, 177, 180, 181, 204; *грецˈкуоўйе, грецˈкоуўка* — 68, 89, 92, 94, 99; *грецˈкуивйе* — 76, 79; *гріцˈкˈвиеўе* — 60; відповідники *а* після м'яких приголосних у суфіксі *-анка* — *греˈчˈенка, проˈсˈенка* — див. карту № 41; відсутність початкового *г* — *рецˈкˈіўйе* — 46, 48, 69, 70; відповідники кореневого *о* у структурі *пˈросˈ:е/пˈрусˈ:е* — 35, 46, 65, 69, 70, 78, 81, 86, 89, 92, 95, 100, 101, 107, 145, 174, 180; *пˈруосˈ:е, пˈруосˈ:е* — 63, 68, 80, 94, 99; *пˈруісˈ:е* — 77, 79; *пˈрисˈ:е* — 54, 56, 76, 177, 178, 181; *пˈрисˈйе* — 45, 66, 81, 90; *пˈристˈе* — 73.

КОМЕНТАР № 155

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 34: «Як у вас називається стебло ... гороху: ...*гороˈховиння..?*»

2. Картографуються зміни на стиках кореневої і суфіксальних морфем: фігурами різних кольорів передається наявність різних елементів — *-в-, -ов-, -л-*; двоколірними колами — елементи — *-вл-, -овл-* та ін.

Жовтою площиною картографується чергування кореневого *х/ш*, на фоні якого фігури червоного кольору передають структури — *гоˈрошвинˈа, гоˈрошвини...* — 30, 33, 116, 117, 122, 123, 127, 642, 658, 659 та *гоˈрошмини* — 120; в інших випадках жовта площина символізує поширення структур — *гороˈшинˈа, гороˈшанка, гоˈрошник*.

3. Червоним зафарбованим колом картографуються також структури: *горохˈвйатисˈко* — 10; *гоˈрохнисˈко* — 341; *горохˈйанка* — 664, 677; *горохˈнˈанка* — 673.

4. Відзначено структури: *гороˈхˈіўйе* — 15, 17; *горохˈівˈйанка* — 130; *горохоˈничник* — 424; описова форма *соˈлома горохˈлˈана* — 195, 225, 389, 653.

5. Не картографуються: відповідники *а* після м'яких приголосних — *горохˈвинˈе, горохˈвинˈі.., горохˈвˈенка, горохˈлˈенка...* — див. карти № 41, 47; наголос: *гоˈрохвинˈе, гоˈрохвини* — 10, 25—28, 30, 32, 111, 118—120, 123, 127, 129, 144, 149, 156, 163, 165—167, 169, 173, 277, 318, 340, 341, 346, 362, 365, 366, 369—372, 374, 380, 384, 388, 390, 392—396, 398, 399, 402, 478, 620, 630, 632, 654, 655; *гоˈрохвинˈе* — 617, 619; суфікси іменника *гороховиння* — *горохвˈйанка, гороˈхˈіўйе, гоˈрошник...* — див. карту № 152.

6. Відповідні ареали див. ДАБМ, карта № 278.

КОМЕНТАР № 156

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 88: «Як у вас називається — *ˈжінка* чи *коˈбіта*, чи..?»

2. Червоним контурним колом картографується також: *й* — *ˈжйнка* — 145, 187; *і* — 109, 210, 223, 616, 617, 625; *иᵉ* — 178;

червоним зліва зафарбованим колом — *оᵘ* — 88, 103, 649, 651;

червоним знизу зафарбованим колом — *уᵒ* — 63, 64, 74, 78, 84, 87; *ᵘо* — 80 та, умовно,— *ᵘи* — 76, 82; *жˈвиенка* — 60; *уᶤ* — 154;

чорним навхрест перекресленим колом — наголос *жеˈна* — 680, 681;

зеленим штрихуванням об'єднано структури з таким написанням: *жоˈночˈ:ина* — 38, 61, 644—646, 649; *жуˈночіна* — 647; *жоˈночіна* — 642, 648.

3. Не картографуються: *нˈ* — *ˈжˈінˈка* — 232, 234, 235, 258, 519, 532; інші лексеми: *ˈбаба* — 1, 2, 5—12, 14—17, 19, 21, 23, 26—30, 33—37, 39, 41, 42, 44, 50—52, 58, 62, 66, 67, 69, 75, 77, 92, 109—111, 119, 120, 122, 123, 125—128, 130, 133, 134, 136, 137, 149, 150, 156, 159, 167, 173, 181, 230, 234, 240, 243, 245, 253, 258, 260, 262, 264, 266, 269, 276, 280, 284, 286, 288, 295, 298, 303, 309, 311, 314, 316, 318, 320, 329, 338, 339, 350, 352, 359, 382, 385, 394, 468, 471, 472, 475, 499, 502, 524, 529, 603, 607, 609, 615, 620—623, 625, 630—637, 644, 645, 655, 656, 658—660, 662—668, 678, 687; *коˈбˈіта* — 33, 40, 85, 108, 109, 111—115, 117, 118, 122, 130, 133, 135, 137, 138, 140, 142, 143, 148, 158, 162, 166, 168, 170, 172, 193, 198, 200, 230, 231, 233, 237—239, 241, 242, 246—248, 250, 251, 253, 255, 256, 259, 262, 264, 265, 269, 271, 272, 277, 280—282, 284, 287, 289, 293—295, 298, 299, 307, 309, 310, 317, 318, 323, 327, 328, 331—334, 338, 339, 344, 346, 347, 351, 355, 362, 365, 375, 380, 397, 402, 469, 470, 472, 495, 496, 499, 503, 529, 536, 618, 627, 654, 657; *молоˈдицˈа* 'молода жінка' — 13, 32, 34, 37, 39, 45, 53, 120, 122, 123, 135, 138, 140, 142, 143, 149, 151, 156, 165, 167—170, 180, 202, 241, 277, 281, 282, 288, 304, 309, 319, 329, 350, 370, 400, 537; *ниˈвˈіста* — 235, 236, 361, 367, 374, 667; *чалˈаˈдина* — 484, 588. Про семантичні відтінки цих лексем свідчать ремарки типу 'жінка взагалі, чужа жінка' — *ˈбаба* — 15, 77, 110, 111, 150, 159, 280, 475, 496, 620, 623, 630, 632—635; *куˈбˈіта* — 112, 115, 158, 159, 280, 287, 320, 496, 618; 'старша жінка' — *ˈбаба* — 2, 17, 34, 35, 52, 268, 476, 316, 382, 385, 438, 494, 524, 558, 603, 607, 609, 615, 637, 667; *куˈбˈіта* — 166, 170, 289; «зневажливо» — *ˈбаба* — 237, 249, 331, 338, 452, 502; *куˈбˈіта* — 362, 397, 472, 503, 532, 564, 568, 576. Є ще ремарки: «старше покоління» — *жоˈна* — 238, 273; *ˈбаба* — 7, 30; *куˈбˈіта* — 248, 250, 271, 299, 307, 327, 402, 495; «рідше, рідко» — *ˈжінка* — 6, 21, 75, 234, 434; *жоˈна* — 469; *коˈбˈіта* — 272, 293, 328; «*ˈжуонка* — одна, *баˈгацˈко* — *баˈбей*» — 176.

4. Ареали відповідних структур див. КДА, карта № 55; AJDŁ, z. 5, карта № 246; ASJ, t. 2, розділ 1, карта № 51.

КОМЕНТАР № 157

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 433а): «...*тітка* чи ...*кітка?*»

2. Структура *ˈцˈотка*, що кваліфікується як лексичний полонізм, картографується червоним штрихуванням, на відміну від подібних за звучанням слів *ˈцˈотка, ˈтˈˈотка* у деяких поліських говірках, які оформились фонетично під впливом білоруського «цекання».

3. Чорним заштрихованим колом позначено структуру *ˈтетка*,

яку на території західнокарпатських говорів можна пов'язувати із словац. *tetka*.

4. Червоним зверху зафарбованим колом позначено ще: о^{у} — 'т'о^{у}тка — 88, 101, 649—653; ^{у}о — 'т^{у}отка — 68, 78; структура т'йуотка — 102;

червоним знизу зафарбованим колом — ц''ви^{е}тка 'тітка' — 60.

5. У записах є ремарки: «рідше» — 'т'ітка — 121, 319; 'ц'отка — 232; «колись казали» — 'т'ітка — 263; «'т'ітка — казали раніше, тепер — 'ц'оц'і» — 263, 266.

6. Не картографуються: інші лексеми — ма'туша 'тітка' — 548, 550, 552, 558; на'нашка — 299; структура 'ц'оц'а — 5, 130, 137, 236, 255, 263, 273, 294, 301, 308, 318, 329, 345, 357, 380, 492, 497, 503, 509, 523, 547, 556, 558; 'т'ота — 654, 659; т'//к' — 'к'ітка — 4, 21, 22, 28, 128, 131, 157, 188, 214, 217 ('к'ітка//'т'ітка), 229, 244, 247, 248, 267, 292, 293, 296—299, 317, 365, 399, 426, 453, 465, 469, 473, 483, 485, 491, 498, 505, 507, 509—512, 516, 518, 520, 521, 524, 525, 538, 543, 559, 563, 583, 605, 606, 667.

7. Ареали відповідних структур див. ЛАЗО, ч. 1, карта № 47; AJDŁ, z. 5, карта № 247.

КОМЕНТАР № 158

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 451 в): «...голка... (з твердим л) чи ... гол·ка,.. (з напівм'яким л)?»

2. Червоним колом картографується також 'гоўка — див. карту № 127;

червоним зафарбованим трикутником — й'голка — 298, 618; і'гоўка, йі'гоўка — див. карту № 127;

червоним контурним трикутником — е — йе'голка — 271;

чорним контурним трикутником передано ще: и^{і} — 290; î — 270, 276, 405, 409, 417, 427, 438, 442, 445, 458, 484 (поряд із и); и^{е} — 514, а також звуки, що позначені як е — 236, 237, 244, 259, 260, 263, 266, 270, 271, 294, 298, 326, 327, 330, 332, 495, 508, 677; ê — 495; ә — 238, 258, 261, 262, 264, 269, 438.

3. Не картографуються: ω —'гωлка — 85; ô — і'гôлка — 510; г — іг'л·а — 416; л· — 35, 104, 270, 412, 416, 417, 435, 437, 438, 442, 443, 445, 469, 472, 475, 479, 558, 664, 678; л' — 'гол'ка — 348; w (< л) 'іґwа — 665, 666.

КОМЕНТАР № 159

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 142: «Як у вас називається — сверд'ло, с'вердел, с'відер?»

2. Червоним зафарбованим колом картографується також: с'вердеў...— 276, 405, 434, 438, 439, 469, 485, 488, 581—583, 607; с'вердил', с'верд'іл' — 35, 40, 82, 90, 176, 369, 383, 386, 405, 467, 479, 512, 519, 543, 548, 553, 613, 638, 648, 666, 677; сверл' — 522, 523; с'верәл' — 518; свердл — 205, 209, 368, 398, 523; ш'в'ірдел' — 675;

червоним контурним колом — свер'д'ол — 65, 73, 627, 641;

червоним зліва зафарбованим колом — сверд'ло — 36, 42, 47, 71, 87, 182, 183, 187, 193, 197, 198, 207, 212, 224, 227, 321, 353, 366, 388, 390, 392, 465, 472, 473, 476, 502, 509, 540, 545, 547, 550, 562, 574, 608, 618, 645, 648, 649, 654;

червоним трикутником — ш'відер — 671, 676, 683; с'ведер — 85, 151; св'і'дер — 139;

чорним зафарбованим колом — с'велник — 415, 427; с'венлик — 585; с'вебри^{і}к — 32; с'ведрик — 151;

чорним трикутником — с(')ві'дерок — 196, 256; с'в'і'дерик — 472; с(')в'і'дерко — 153, 162, 199, 583; с'в'і'дерка — 203.

3. У записі є ремарки: «рідше» — свер'дел'иц — 59; с'в'і'дерок — 492; свер'д'олок — 626; «найбільш поширене» — с'верлик — 465; «с'верд'ол — старше і середнє покоління, с'верлик — молодше покоління» — 84; «с'в'ерд'ло — метал крушити, с''в'едлік — для дерева» — 649.

4. Не картографуються: вияви ненаголошеного е — с'верде^{и}ў, с'вердил, с''в'ідир...— див. карту № 37; вияви ненаголошеного о — с'в'і'деро^{у}к, с'в'і'дерук...— див. карту № 55, спорадично виявлені словотвірні структури — с''відрик — 229; свер'дан — 275; с'ворил — 274; свур'н'ак — 682; све^{и}р'дец — 584; інші лексеми — назви іншого виду свердла, відмінного за формою, за розміром і за призначенням: крен'так (крин'так...) — 2, 5—7, 19, 23, 26, 28, 29, 33, 39, 44. 47, 54, 58, 124, 127, 160, 627, 656; крон'так — 129; крента'чок — 631; 'тебел' ('тебил'...) — 34, 37, 41, 625, 633, 634, 637, 641, 646; 'теб'іл' — 45; 'т'ебел' — 105; 'тибел' — 65—67, 106, 180, 183; 'тыбил' — 619; 'т'ібел' — 179; 'тембел' — 88; 'тимбел' — 100; 'дибе^{и}л' — 36; 'дебил' — 38; 'диб'іл — 12; бура'ву — 55; бу'раў — 8, 10, 15—18, 20, 26, 45, 51, 53, 164, 174, 177, 178, 181, 219, 611, 623, 643; бурав'әр' — 13; 'барик — 380; фу'руў — 420; 'фуроў — 261, 684; гра'белник — 587; гра'б'аник — 676; граб'л'аник — 234; гат'ник — 680; пр'іск'р'інок — 686; ґ'ресор — 616; 'центр — 652; 'центер — 652; швайц — 236; центи'бор — 284, 309; 'ловар — 493.

5. Ареали відповідних структур див. AJPP, карта № 81; MAGP, t. 8, карта № 361.

КОМЕНТАР № 160

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 136: «Чи вживається у вас слово і яке його значення — 'цебер?»

2. Цебер — це дерев'яна посудина з двома вухами, що вживається для приготування корму домашнім тваринам, миття посуду, прання білизни та інших потреб у домашньому господарстві.

3. У записах є ремарки: «'цәбрик — старше і середнє покоління, це'бер — молодше покоління» — 256; про функціональне призначення — 'це'бер, 'цебрик — «давати їсти корові, свиням, тримати воду» — 6, 16, 48, 56, 63, 64, 74, 75, 77, 79, 83, 85—89, 96, 97, 100, 101, 103, 112, 113, 121, 124, 125, 129, 145, 148, 157, 158, 161, 163, 177, 180, 181, 185, 189—191, 193, 194, 197, 201—203, 212—214, 216, 217, 222, 224, 227, 232, 236, 237, 246, 250, 253, 254, 265, 266, 272, 285, 289, 294, 295, 303—306, 311, 313—316, 331, 340, 351, 358, 361—363, 372, 375, 376, 380, 381, 383, 386, 391, 392, 394, 395, 397—399, 449, 463, 465, 466, 772—475, 477, 484, 487, 488, 491, 493, 495, 497, 499, 500, 509, 510, 512, 537, 561, 562, 564, 569, 571—574, 612, 655, 658, 667, 687; «прати білизну» — 26, 35, 39, 64, 164, 178, 231, 237, 247, 260, 271, 305, 306, 331, 332, 336, 363, 404, 405, 432—435, 437—439, 442, 447, 460, 461, 465, 469, 474, 476, 477, 479, 480, 482, 484—486, 488, 495, 500, 501, 504, 505, 507—509, 513, 515—519, 524, 527, 529, 539, 540, 546, 547, 549, 552—554, 556, 562, 563, 566, 574, 577—579, 581—583, 605, 613—615, 656, 659, 665; «для води» — 60, 72, 80, 94, 99, 105, 176, 187, 260, 298, 299, 442, 443, 470, 534, 676; «товкти картоплю» — 4, 158, 159, 219, 316, 345; «для помий» — 323, 333, 339, 349—351, 442—444, 446, 451, 456, 458, 542, 575; «парити січку, полову» — 144; «для капусти, огірків, хліба» — 291; «мити посуд» — 300, 320, 347; «мочити білизну» — 328, 460, 531; «полоскати картоплю» — 335; «шаткувати капусту» — 464; «поїти худобу» — 'цебер, 'цебрик — 236, 444, 447, 449, 475, 487.

4. Не картографуються: словотвірні структури з демінутивним значенням — 'цебрик — 114, 174, 264, 266, 439, 471, 483, 488, 509, 583, 603; цеб'р'а — 237, 238; цәбри'чок — 140, 242, 258, 282; 'цеберко — 204; цебри'ча — 170; рефлекси *і, *и, що позначені як: і — 'цебр'ік (цибр'ік...) — 12, 17, 26, 33, 35, 51, 295, 616, 661, и^{і} — 'цебри^{і}к ('цабри^{і}к...) — 10, 32, 40, 42, 44, 119—121, 123, 128, 659; р'и — 'цебр'ик — 11; и^{е} — 'цебри^{е}к — 295, 661; е^{и} — 'цебре^{и}к — 291, 510; ә — 'цебрәк — 130, 133, 292; и — 'цебрик — інші нас. пп. вияви ненаголошеного е — цә'бер — 20, 72, 111, 199, 236, 240, 243, 247, 254, 255, 257, 259, 265, 268, 270, 273, 275, 280, 297, 298, 300—303, 306, 307, 329, 331, 333, 335—337, 344, 351, 353—355, 358, 359, 367, 372, 376, 380, 384, 395, 399, 401, 402, 405, 417, 434, 435, 452, 466—469, 471, 475, 476, 479, 486, 495—499, 501, 502, 504—507, 510—512, 515, 517—519, 521, 522, 524, 529—531, 534, 535, 537, 540, 544—550, 557—561, 563, 565, 567, 568, 570, 574—578, 580; 'цәбәр — 242, 266, 362; це^{и}'бер — 226—228, 263, 299, 369, 371, 374, 378, 383, 386, 388, 390—392, 399, 432, 433, 462, 463, 472, 483, 542, 564, 569, 605, 614, 615; ци^{е}'бер — 271, 290, 394, 475, 482, 510; ци^{е}'бе^{а}р — 603, 607, 609; ци'бер — 238, 245, 252, 262—264, 267, 271, 274, 278, 283, 304, 305, 308, 312, 323, 332, 336, 351, 352, 356, 359, 362, 364, 365, 370, 382, 385, 387, 389, 396, 397, 464, 465, 473, 474, 480, 485, 487, 490—494, 503, 508, 509, 511, 513, 516, 520, 523, 527, 532, 533, 536, 538, 539, 543, 552—554, 562, 566, 572, 573, 581, 583, 587, 588, 604, 606, 608, 610, 613; цê'бер — 304; цê'бêр — 484; ци'бе^{а}р — 523; 'цебе^{и}р — 41, 67, 201, 237, 260, 341, 571; 'цебәр — 45, 81, 84, 114, 115, 132, 133, 175, 178, 183, 193, 195, 196, 213, 223, 230, 307, 318, 360; 428; 'цебир — 53, 59, 62, 191, 197, 353, 381; 'цеб'ір — 98; 'цебур — 616; 'цебор — 618, 619, 630, 650, 654; 'чабер — 686; ц'еб'ер — 206; інші лексеми — 'шафел' — 130, 172, 239, 242, 286, 309, 321, 324, 329, 412, 415, 416, 418, 420, 421, 666, 668, 669, 677, 680; 'шафлик — 408—410, 416, 420, 664—666, 668, 669, 678, 682, 683; 'дийжа — 422, 424—427, 429, 440, 450, 454, 455, 460; 'р(')ашка 'дерев'яна посудина з одним вухом' — 25, 33, 99, 101, 104, 105, 128, 146, 149—152, 166, 189, 619, 655; 'р'ешка — 10, 11; 'р'ежка — 36; 'рашко — 151; 'руч'ка — 17; 'рашчина — 7; 'поставîц' — 53; 'д'ішка — 65, 319; 'без вух' — ку'рито — 138; роз'рез — 387; де'нерка — 684; 'балійа «тільки до прання» — 368, 391, 394, 569; 'бел(')ец — 623, 634, ге'летка — 406.

КОМЕНТАР № 161

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 400 б): «...яблонь... чи.., яблінь..?»

2. Червоним контурним колом картографується також о^{у} — 'йабло^{у}н'... — 37, 41, 59, 61, 62, 77, 149, 294, 663; уо — 'йаблуон' — 183; ω — 'йаблωн — 26, 85, 109, 167, 195, 208, 353, 354, 358, 362, 469, 474; ô — 'йаб'лôн' — 455—457, 459;

червоним зліва зафарбованим колом — и^{і} — 'йабли^{і}н'а — 660; û — 'йаблûн' — 13; î — 'йаблîн — 625; ы — 'йаблын' — 669; ы^{о} — йаб'лы^{о}н' — 461; ә — 'йебләнәї — 524;

чорним контурним колом — о^{у} — йабло^{у}'нок — 331; ω — йаблω'н'ок — 110, 114, 406;

чорним зліва зафарбованим колом — е — йабл'е'нок — 513; î — йаблî'нок — 445, 488;

чорним згори зафарбованим колом — ӱ — йаблӱ'нок — 422, 423, 425—428, 444, 446, 448, 450.

3. Відповідні знаки поставлено за записом форм: 'йаблун' -а, 'йаблон'-а, 'йабли^{і}н'-а...— 51, 136, 155, 630, 660; 'йаблун'-і ('йаблун-і), 'йаблон-і...— 138, 360, 650, 661, 670, 677; 'йаблун-к-а, 'йаблин-к-а — 113, 138, 234, 244, 249, 250, 252; 'йаблун-к-и, 'йабл'ін-к-и — 536, 687; йабло'н': а (збірне) — 76. Штрихування — за записом структури 'йеблин'-а — 14.

4. У записах є ремарки: «рідко» — н' — 'йаблин' — 14; «частіше» -іў — 'йаблун'іў — 18; «старше покоління — 'йаблинок, середнє і молодше покоління — 'йаблун'» — 248; «старше і середнє покоління — 'йаблин'іў, молодше покоління — 'йаблон'іў» — 45.

5. Не картографуються: флексійна специфіка род. відм. мн., що позначено як: -іў — 4, 6, 18, 19, 23, 24, 26, 32, 45, 109, 121—123, 127, 129, 130, 132, 135—138, 140—143, 156, 162, 165, 167, 170, 172, 173, 195, 223, 230, 241, 245, 253, 254, 268, 270, 271, 277—282, 284, 289, 309, 311, 312, 314, 318, 329, 333, 353, 354, 387, 389, 391, 393—395, 397, 462, 463, 469, 473, 474, 477, 484, 498, 511, 515, 518, 523, 526, 552, 554, 562, 566, 574, 603—609, 611—615, 621, 657, 663, 664, 666, 667, 672; -уў — 121, 617, 655; -ӱw — 657; -еї — 37, 40, 41, 48, 60, 63, 67—70, 75, 77, 82, 145, 151, 177, 182, 207, 208, 210, 212, 635, 636, 640, 642, 645, 648, 651, 652; написання -әі — 213, 524; -иї — 587; и^{і} — 665 (п'ат 'йабони^{і}); -и — 452; -і — 654, 658 (п'ет' 'йаблон-і); -ох — 673, 686; паралельно з 'йаблун'...— 19, 23, 26, 37, 75; е (< а) — 'йеблин' — 9, 11, 12, 14—16, 34, 35, 39, 488, 517, 524, 526, 581, 582, 631, 639; поряд з а — 'йаб'лин' — 641; л' — 'йабл'ін', 'йабл'і'нок...— 265, 267, 269, 271, 273, 276, 296, 301, 303, 305—307, 320, 338, 350, 403, 405, 412, 417, 424, 432—435, 438, 440, 442, 465—467, 469, 471, 472, 475, 476, 478, 479, 492, 494—496, 498, 500—502, 505, 506, 509, 526, 557, 623; н' — 'йаблун'ок, 'йаблун'к'іў...— 110, 246, 333, 417, 441; [ʒ] < й — 'ʒ'абл'інок — 482; w < л —йаб'wони^{і} — 665.

КОМЕНТАР № 162

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 438: «Вівця,.. чи овца..?», а також питання № 113 (вівці).

2. Червоним контурним трикутником картографується й структура 'уц'а — 491, 665, 666; у'ц'а — 585, 588.

3. Відсутність кореневого о відзначена тільки у формі наз. відм. мн.— 621, 658.

4. У записах є ремарки: «рідше — оў'ца — 87; в'іў'ц'а — 127.

5. Не картографуються: наголос 'віўца ('вуўца, 'уц'а) — 73, 416, 417, 420, 426, 461, 491, 664—666; протетичний в — во'вечка — 2, 3, 18, 22, 23; рефлекси *о в ненаголошеному закритому складі — див. карту № 53; опозиція /у/ ~ /о/ в ненаголошених складах — див. карту № 55; а, е^{а} < е під наголосом — 8, 10, 120, 121, 123, 127, 128; зміни флексійного а після м'яких приголосних — див. карту № 48; ф < в перед ц — вуфц'а — 661, 671; м'якість ~ твер-

дість *ц* — див. карту № 74; *ч'* — *овеч'ка* — див. карту № 74; лексема *стˈришка* — 490, 491, 585.

6. Відповідні ареали див. AJDŁ, z. 2, карта № 90.

КОМЕНТАР № 163

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 379: «...легенький чи ...легонький?..» та частину питання № 417: «...дівонька, сонењко, славонька, біленький, ніченька чи... дівойка, сонейко, славойка, білейкий, нічейка? Рученька тоненька чи ручейка тонейка?», а також питань № 453 (маленького) та № 314 (маˈленьким).

2. Відповідно до акцентуаційних умов міняється звуковий склад суфікса *-ен'к-*: ненаголошений *е* реалізується ще як *и*, $и^{е}$, $е^{и}$ — див. карти № 32, 37, а також як *і* — *ˈлег'ін'кій, ˈл'ог'ін'кій*... — 6, 12, 14, 26, 29, 32, 33, 39, 42, 44, 47, 48, 51, 53, 77, 617, 621, 625, 639, 640; *ȋ* — 63, 83.

3. Відзначено тільки *ˈлегкий* (*ˈл'охк'і, легˈкий*) — 23, 24, 30, 78, 81, 82, 175, 187, 215, 339, 416, 430, 545, 555, 585, 588, 619, 622, 630, 635, 643, 645, 646, 668—670, 672, 674, 675, 679, 681, 685; *ˈлетк'ій* — 657.

4. Суфікс *-он'к-* зафіксовано ще в прикметниках — *маˈлон'ким* — 298; *суˈхон'ка* — 296.

5. У записах є ремарки: «всі покоління» — *леˈгойкий* — 244; *тоˈнен'ка* — 435; «старше і середнє покоління» — *леˈгойко* — 276; збереження суфіксального *н'*: «рідко» — *біˈлен'ка, тоˈнен'ка* — 15; *біˈлен'кий, ˈн'ічен'ка* — 110; збереження суфіксального *й*: «рідко» — *ˈд'івойка* — 27.

6. Не картографуються: структура *ˈсонико* — 20, 23, 36, 617, 619; наголос *ˈл'огин'киї* — див. карту № 131; вияви наголошеного *е* — $леˈга^{е}н'киї$, $леˈге^{а}н'киї$ *ê* — як результату акомодації — *леˈгêн-киї*...— див. карту № 58; *е* ненаголошеного — *л'іˈген'киї, лиˈген'-киї*, $ле^{и}ˈген'киї$...— див. карту № 32; *к'* — *ˈлек'ін'к'і* — 77; *ˈл'ок'ен'к'і* — 88; *гк* — *легˈкен'ки* — 177; *х* — *леˈхен'кыї* — 678; *хк'* — *ˈлехк'ін'к'і* — 48; інші суфікси — *-утк'-* — *беˈл'утк'і* — 655; *-уц'к-* — *леˈгуц'киї* — 664; *-учк-* — *маˈл'учкиї, леˈкучк'і, цеˈн'учк'і* — 677; *біл'ˈйучк'ї, цеˈн'учка* — 686; *-ічк-* — *леˈг'ічкыї* — 664, 665; *-іц'к-* — *леˈг'іц'киї* — 672.

КОМЕНТАР № 164

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 450: «...капустяний чи... капусцяний?»

2. Червоним колом картографується також: *капустн'ений* — 616; червоним контурним колом — *капусˈн'аниї* — 679; *капушˈчаниї* — 668, 672, 686; чорним колом — *каˈпустниї* — 266, 661; *каˈпус'ниї* — 2, 6, 9, 10, 14—18, 30, 37, 52, 53, 59, 118, 120—123, 125, 134, 144, 156, 160, 162, 631, 633, 634, 658, 659.

3. У записах є ремарки: «частіше» — *каˈпус'нії* — 15; «рідко» — *капус'ˈц'аниї* — 436.

4. Відзначено структуру *капусˈтовиї* — 551.

5. Не картографуються: зміни *а* після *т'* — *каˈпуст'іниї* — *капусˈт'ениї, капусˈц'ениї* — див. карти № 41, 42; *т'/к'* — *каˈпуск'іниї* — див. карту № 88; зміни у групі *ст'* — *каˈпус'ц'аниї*...— див. карту № 96; варіанти флексії — *каˈпуст'анії, каˈпусні*...— див. карту № 216.

Ареали відповідних лексем див. ЛАЗО, ч. 2, карта № 177.

КОМЕНТАР № 165

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 277 б): «*Найс*ˈтарший, *най*ˈнижчий, *най*моˈлодший чи *найс*таˈрійший, *най*молоˈдійший, чи *най*ˈнизький, *най*моˈлодий, *най*ˈдобрий, чи *ˈсамий стаˈрий, ˈсамий молоˈдий, ˈсамий ˈдобрий?*» в) «Пішˈли якскоˈріше чи *най*скоˈріше, чи *якнай*скоˈріше, чи *чим*скоˈріше, чи пішˈли *сˈкорим скоˈріше?*»

2. Червоним колом позначається також структура з $на^{ї}$- ($на^{ї}сˈтарший$) — 37;

зеленим колом — з *нав-* ($навсˈтарши^{и}$, $навˈманчи^{ї}$, $навмоˈлодч'и^{ї}$ — 10; *навсˈтаршиї* — 21; *навˈменча* — 52);

жовтим колом — з $на^{д}$- ($на^{д}сˈтаршиї$) — 59; *нат-* (*натсˈтаршиї*) — 315; *нат'-* (*нат'моˈлодшиї, нат''лутшиї, натˈхутше*) — 315.

3. З поставлених поряд знаків жовте коло нанесено за записом: *надмоˈлуччи, надˈлучча, надскуˈріеї* — 86; *надˈнижчий, надмоˈлодший* — 210; *надмоˈлоч:и* — 212; *надˈменши, надмоˈлодчи* — 223: *надстаˈр'ішиˈї, надмоˈлудчиї, надсоˈлучшиї* — 633; прислівникових форм найвищого ступеня — 622, 634. За записом прислівникових форм — поставлено зелене коло — 116. Чорне штрихування нанесено за записом *намоˈлодчи* — 178 та прислівникових форм найвищого ступеня — 56, 60, 75.

4. Відзначено наголос на префіксі тільки у словах *ˈнаїмолодшиї, ˈнаїскорше* — 403; *ˈнаїнизшыї* — 406; *ˈмаїсˈтаршыї, ˈмаїстаршиї* — 418, 419, 426, 427, 456, 458, 461; *ˈнаїстаршыї* — 669, 670; *ˈмаїшвитше* — 425 та в усіх прикметникових формах — 425.

5. Не картографуються спорадично відзначені описові форми найвищого ступеня порівняння прикметників (*самий більший*) та прислівників (*саме більше*); суфіксальна специфіка ступенювання прикметників та морфонемні зміни при ступенюванні — див. карти № 223, 224; вияви ненаголошеного *о* — *наїмуˈлотшиї* — див. карту № 55.

6. Відповідні ареали див. AJPP, карта № 431; MAGP, t. 3, карта № 150.

КОМЕНТАР № 166

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 385: «Ц*ілу*вати, чи ц*илу*вати, чи ц*ело*вати, чи ць*олу*вати, чи ц*оло*вати, чи ц*юлю*вати?»; частини питання № 437: «...шанувати... чи ..., шянувати ...?; частини питання № 369: «...дякувати... чи ...декувати..?»

2. Червоним колом картографується *-ува-* у структурах — *поц(')улуˈвати* — 13, 115, 193, 196, 311, 314, 510; *поцелуˈвавс'* — 57; *пωц(')улуˈвала* — 328, 510; $ц'и^{і}лувао$ — 654;

чорним колом передано також: $-о^{у}ва-$ — $ц'іло^{у}ˈвати$ — 37, 75, 146; *-ωва-* — *ц'ілωˈвати* — 38, 40, 208, 426, 439, 443; *-ôва-* — *ц'улôˈвати* — 423, 424; *-ова-* у структурі *поцелоˈвати* — 630, 643, 647;

чорним штрихуванням згори вліво картографується також $-о^{у}ва-$ — $шано^{у}ˈвати$ — 616, 630; *-ωва-* — *шанωˈвати* — 24, 38, 44, 434, 439, 442, 443, 445, а також *-ова-* за записом лексеми *честоˈвати* 'шанувати' — 454, 456, 460;

чорним штрихуванням згори вправо — $-о^{у}ва-$ — $ˈд'ако^{у}вати$ — 37, 103; $-у^{о}ва-$ — $ˈд'аку^{о}вати$ — 672; *-ωва-* — *ˈд'екωвати* — 10, 85, 417, 435, 438, 442, 445; *-ôва'-* — *ˈд'акôвати* — 411, 440, 450, 461; *-ова-* у структурах — *по-ˈдз'аковаў* — 643; *поˈд'аковати* — 643, 647, 652.

3. Ареали дієслівного суфікса *-ова-* на Закарпатті уточнено за матеріалами карти № 197, ЛАЗО, ч. 2.

4. На незаштрихованій площині — поˈг'екуваў — 510; поˈд'акувати — 220, 299, 316, 348, 539, 554, 556, 634, 639, 685.

5. Відсутній запис слів: *шанувати* — 8, 16, 22, 49, 54, 55, 57, 58, 85, 105, 145, 146, 148, 151, 152, 161, 196, 219, 222, 232, 392, 410, 411, 415, 419, 421—424, 426, 427, 429, 431, 446, 449, 451, 454—458, 460, 461, 486, 489, 490, 525, 528, 534, 536, 572, 585, 634, 651, 669, 672а, 674, 675, 681, 685, 686; *дякувати* — 22, 29, 41, 57, 58, 145, 185, 208, 219, 222, 227, 228, 246, 249, 250, 267, 335, 392, 407, 418, 424, 482, 495, 518, 523, 533, 548, 549, 572, 574, 577—579, 608, 611, 612, 615, 655, 657, 660, 661, 665, 667, 671, 672а, 674, 675, 681.

6. Не картографується: фонетична специфіка дієслова *цілувати* — див. карту № 11; відповідники *а* — *ш'інуˈвати, ˈд'екувати*...— див. карти № 41, 42; рефлекси **і* в суфіксі — *-ти* — *ˈд'акуваті*... та [ц'] < *т'* — див. карту № 232; *ш(')ч* — *ш(')чінуˈвати* — 483, 521, 559, 587; [ʒ'] < *д'* — 60, 71, 85, 88, 643, 650—653, 686; [г'] < < *д* — *ˈг'екувати*...— 298, 360, 467, 479, 488—500, 512, 514, 556; *шй* — *шйенуˈвати* — 506; *с* — *сануˈвати* — 403, 404, 406—409, 413, 414, 416—418, 420, 428, 430, 444, 448, 671, 677—680, 682—684; інші слова: $боч(')ˈкаті^{и}$ 'цілувати' — 673, 677, 679, 683; *бикаˈт'іша* 'цілувати' — 670; *бознаті* 'цілувати' — 671; *поблагодаˈрити* 'подякувати' — 574, 578, 579, 608, 611, 612, 615, 655, 657, 660, 661, 665, 667, 671, 672а, 674, 675, 681.

7. Відповідні ареали див. ЛАЗО, ч. 2, карта № 197.

КОМЕНТАР № 167

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 280: «Крадькоˈ*ма* чи крадьˈк*ом*, чи крадьˈк*и*, чи кˈрад*ці*?..»

2. Червоним зафарбованим колом — *краˈтома* — 174; *крад'ˈкома* (наголос) — 52, 135;

червоним контурним колом — *(с)кˈрадком* — 67, 77, 638; *(у)кˈратком* — 617, 620, 622, 631, 632;

зеленим зафарбованим колом — *-омо* — 299, 306, 483; *-ами* — 614, 615; *-амâ* — 548;

чорним зліва зафарбованим колом — *-цî* — 562; *покˈраци* — 233;

чорним вертикально перекресленим колом — *покраˈдимци* — 238; *покрадимц'і* — 237; *покраˈденци* — 502;

чорним горизонтально перекресленим колом — *-уˈйецə* — 247; *уˈйенци* — 245, 254, 283, 331; *-іˈйенци* — 255, 285, 325, 336, 363, 528; *-иˈйенце* — 329, 330, 687; *-аˈйемци* — 256, 361; *-ˈйемци* — 141, 257, 281. Умовно, за спільністю ареалу, також: *-ˈймнə* — 288; *-иˈйеми* — 493; *-иˈйемк'и* — 114, 230;

паралельне штрихування — *поукˈрадки* — 43; *поукраˈдомкі* — 679;

жовтим штрихуванням ще: $у^{о}$ — 19, 46, 53, 72, 79, 81, 106, 124, 159, 175, 176, 208, 643, 648, 652; *ω* — 68, 240; *о* — 625, 657; при наявності протетичних: *г* — 377, 428, 530; *в* — 4, 11, 30, 38, 49, 65, 71, 87, 95, 100, 103, 116, 120, 122, 126, 144, 146, 147, 154, 156, 164, 165, 184—186, 191, 208, 221, 222, 342, 657.

3. Відзначено: *пукраˈдомк'і* — 162; *крад'іˈжом* — 235; *кˈрадмиц'* — 420; *укˈраткойу* — 616, *кˈрад'ма* — 524, 587; *ˈхоўц'і* — 605; *кˈрывчі* — 678; *покриˈйому* — 664, 668.

4. У записах є ремарки: *кˈрад'ки* «потай від усіх, давнє слово» — 548.

5. Не картографуються: [$о^{у}$ ... у] в префіксі *по-* — див. карту № 55; рефлекси **і* у сполуці *ки* — $кˈрадки^{і}$...— див. карту № 20; [к'] < *т'* — *кˈрак':і*, $кˈрак'^{к}'і$ — 483, 488, 510, 515, 518; [$т^{к'}$к'] < *т'к'* — 514; інші асимілятивні процеси: [ц:] < *тц* — 566; [ц] < *тц* — 233; [ц'] < *т'ц* — 440; [ц':] < *т'ц* — 412, 415, 422, 437, 439; [с'ц'] < *тц* — 251; дисимілятивні процеси: [ц'к] < *т'к* — 263, 267, 271, 306, 435, 436, 447, 452, 455—459, 461, 464, 469; [ц'к] < *т'к* — 276; [цк] < *тк* — 328, 336, 359, 471, 585; дієслівні утворення від кореня *крад*: *скраˈдайучис'* — 42, 621, 633, 646; *краˈдайучис'* — 64, 397, 626, 627; *кˈрадучис'* — 92, 206, 636, 674; *пудкˈраўса* — 26, 148, 212, 641; *прикраˈдайет'с'а* — 40; інші лексеми — *таїˈком* (та похідні) — відомі на всій території (однозначні з *кradькома* тільки в говірках західного Полісся — на карті порожні місця) і *ˈнишком, ˈнишечком, ˈнишчком* — 15, 16, 18—20, 22, 36, 55, 57, 58, 66, 79, 82, 85, 150, 279, 623, 634.

КОМЕНТАР № 168

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 268: «ˈПозі*хи* чи ˈпозі*ви*?..»

2. Червоним колом картографуються також словотвірні структури: *поз'іˈхан':а (поз'іˈхан':е)* — 5, 107, 240, 517, 569, 574, 578, 579, 611, 636; *поз'еˈхан'йе* — 645—647, 649—651, 653; *поз'еˈхота* — 642, 643; наголос: *поз'іˈхи* — 512, 581, 624, 655; дієслово *поз(')іˈхати* — 10, 12, 17, 26, 42, 45, 53—55, 57, 75, 79, 98, 103, 117, 129, 148, 171, 177, 180, 188, 195, 200, 227, 280, 285, 317, 329, 389, 605, 616, 617, 620, 622, 630, 639, 645, 646;

чорним колом — ще словотвірні структури: *поˈз'іван'е (-н'а)* — 232, 257, 283, 409, 444, 446, 448, 450, 452, 499, 665; *поз'іˈвачка* — 271, 290, 299, 300, 305, 306, 404, 436; *ˈпоз'іўка* — 230; *з'іˈван'а* — 483, 499; *з'іˈвота* — 261, 274, 334, 672; дієслово *позіˈвати* — 231, 232—238, 242, 251, 252, 256, 258—261, 266, 270, 273, 275, 287, 288, 294, 297, 323, 327, 330, 363, 405, 413, 422, 424, 427—430, 434, 435, 437—443, 445, 449, 451, 455, 456, 458—460, 462, 466—468, 479, 481, 482, 484, 485, 487, 504, 514, 516, 524, 528, 537, 538, 544, 550, 555—559, 573, 583—585, 587, 588, 604, 606, 610, 612—615.

3. Не картографуються: структура *ˈз'ати* 'позіхати' — 664, 668; рефлекси ненаголошеного *ě*: *ˈпозûхи* — 20, 21, 25, 38, 642; *ˈпозîхи*, $ˈпози^{і}хи$ — 11, 17, 40, 53, 80, 98, 125; *ˈпозихи* — 1, 5, 6, 9, 12, 14—16, 18, 19, 23—25, 28—30, 32—37, 39, 41—46, 48, 51, 52, 54, 57—62, 66, 67, 71—74, 76, 78, 79, 83, 100, 104, 105, 107, 115—117, 119, 120, 122, 146, 148, 150, 151, 155, 157, 176, 179, 180, 181, 183, 185, 212, 616, 617—620, 630, 632, 645; *ˈпозехи, ˈпоз'ехи (поз'еˈхота)* — 86, 89, 96, 97, 102, 154, 182, 206, 623, 643, 647—651, 653; *ˈпозəхи* — 70, 84, 178; *ˈпоз'i̯exи* — 205; *ˈпоз'ахи, поз'аˈхати* — 37, 315, 621, 622, 624, 625, 627, 629, 633—636, 639; палатальне з'' (*ˈпоз''іви, поз''іˈвати*)... — 230—235, 237, 238, 252, 258, 261, 262, 264, 265, 272, 275, 284—286, 288, 290, 338; парокситонічний наголос: *поˈз'іви, поˈзіхи* — 133, 164, 246, 247, 249, 250, 264, 265, 268, 299, 304, 305, 320, 411,

415, 431, 454, 461, 462, 492, 494, 505, 513, 519, 553, 565, 567, 661, 662, 678; інші лексеми: *ˈхаўкати* 'позіхати' — 13, 406, 414, 418, 421, 423, 667, 683; *харˈчати* 'позіхати'— 677; *ˈхаўкан'а* 'позіхання' — 408, 416, 420.

4. Відповідні ареали див. ЛАЗО, ч. 2, карта № 253.

КОМЕНТАР № 169

1. Карту складено за відповідями на частину питань Програми: № 407 а) «...блоха... чи ... блиха.., чи.., бліха..?», № 386: «Слід,.. чи слiеэд..?»; № 288: «ˈТої ... ˈтіні... чи ˈтої.., ˈтіни..?»; № 446 а): «...межа чи.., меджа?»; № 297: «...закриˈває доˈлонею... чи...доˈлоней.., чи.., доˈлонев.., чи.., доˈлоньою... чи... доˈлоньом..?»

2. Рід наз. відм. одн. іменників *блох, між, долон'* не завжди можна визначити за браком достатньої кількості ремарок. Є ремарки: *блох* — жін. роду — 19, 26, 36, 39, 41, 45, 46, 48, 52, 56, 62, 65, 66, 77, 109, 115, 121, 128, 130, 134, 135, 154, 162, 166, 169, 173, 309, 310, 318, 351, 376; чол. роду — 7, 67, 78, 164, 660; «жін. і чол. роду» — 74; решта структур, картографованих чорним колом, не має ремарок про рід.

3. Форма наз. відм. одн. *ˈдолон'* реконструйована на основі відповідних форм орудн. відм.: *доˈлон'ом* — 9, 12, 14, 15, 35, 44, 620; *доˈлонам* — 10; *доˈлонем (доˈлоним)* — 11, 13, 17, 40, 42, 47. Тип флексії *-ам, -ем* в іменниках жін. род. колишніх *-ja*-основ для цієї території не властивий — пор. карту № 171.

4. У записах є ремарки: «рідше» — *блоˈха* — 134; *меˈжа* — 41; *сл'ід* — 419, 455; «частіше» — *т'ен'* (чол. рід) — 647; «*блох* — старше і середнє покоління, *блоˈха* — молодше покоління» — 214; «*між* — старше покоління, *меˈжа* — молодше покоління» — 20.

5. На незаштрихованій площині відзначені форми *сл'ід, меˈжа, доˈлон'а, тін'* (жін. рід), що збігаються з літературно-нормативними, за винятком тих нас. пп., у яких картографовані лексеми не записані: *долоня* — 22, 23, 31, 32, 49, 53, 57, 58, 85, 100, 101, 105, 106, 110, 119, 129, 146, 147, 153, 154, 173, 175, 197, 222, 248, 250, 264, 267, 279, 280, 309, 317, 347, 361, 392, 421, 503, 520, 525, 534, 551, 555, 612, 628, 640, 673—675, 681, 684, 685; *слід* — 22, 23, 31, 49, 54, 57, 72, 105, 107, 145, 233, 263, 339, 357, 410, 525, 658, 668, 669, 671, 683, 685; *тінь* — 4, 22, 23, 31, 32, 49, 55, 57, 58, 81, 82, 85, 105, 112, 113, 119, 145—147, 152, 175, 197, 222, 237, 243, 246, 248, 254, 289, 401, 407, 516, 525—527, 533, 538, 572, 671, 672а, 674, 675, 681, 684, 685, 687.

6. Не картографуються: рефлекси сполуки *tlъt* у структурі *блоха (блиха, блыха...)*, наголос *бˈлоха* — див. карту № 66; рефлекси *ě* у структурі *слід* — див. карту № 10; форми род. відм. одн. іменника *тінь* — див. карту № 174; форми орудн. відм. одн. іменника *тінь* — див. карту № 176; форми орудн. відм. одн. іменника *долоня* — див. карту № 171.

7. Відповідні ареали див. ДАБМ, карти № 108, 109.

КОМЕНТАР № 170

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 297: «Волоˈдіє земˈлею, раˈдіє дуˈшею... чи земˈлей, дуˈшей.., чи земˈлев, дуˈшев.., чи земˈльою, дуˈшою.., чи ˈземльом, ˈдушом..?» та частину питання № 296: «...киˈває голоˈвою, ворухˈнув ноˈгою, руˈкою... чи... голоˈвой, ноˈгой, руˈкой.., чи... голоˈвов, ноˈгов, руˈков.., чи... голоˈвом, ноˈгом, руˈком.., чи... голоˈвойов, ноˈгойов, руˈкойов..?»

2. Червоним колом позначено також: *земˈлайу, земˈнайу* — 10, 47, 127, 128; *зəмˈлəйу* — 350;

червоним контурним колом — *земˈн'ійу* — 611;

зеленим контурним колом — *зимˈл'ôў, зимˈн'ôў* — 403, 407, 408, 410, 413, 415, 418, 420, 423, 426, 430, 431, 447—450, 452, 453, 455—457, 459, 481, 484; *земˈл'ôў* — 419;

зеленим переривчастим штрихуванням — *дуˈшôў* — 403, 404, 406—408, 410, 411, 413—415, 420, 421, 423, 426, 428—431, 440, 444, 447, 450, 452—457, 459, 481; *дуˈшойоў* — 567;

чорною ізоглосою — конструкції *ˈкывал з гоˈловом, ˈмахал з ˈруком, ˈішов за дˈрігом* — 668, 670, 672, 673, 679.

На незаштрихованій площині поширена форма орудн. відм. *дуˈшейу*. Відсутній запис відповідних форм цього іменника у нас. пп.— 2, 31, 34, 47, 49, 54, 57, 59, 66, 145, 146, 322, 418, 419, 422—425, 451, 669, 671, 672а, 674, 675, 678, 681, 683, 684, 686.

3. Відзначено: *земˈлеї* — 525; *земˈл'ої* — 95; *дуˈшої* (поряд із *дуˈшою*) — 93, 95.

4. У записах є ремарки: «рідко» — *зəмˈлиў, дуˈшиў* — 456; «частіше» — *земˈлайу, дуˈшайу* — 127; *дуˈшойу* — 557; «старше покоління — *земˈл'ойу*, середнє і молодше — *земˈлейу*» — 81; «*з'імˈнайу* — старше, *земˈнейу* — середнє, *земˈлейу* — молодше покоління» — 47; «*земˈл'ої, руˈкої* — старше, *земˈл'ойу, руˈкойу* — середнє, *земˈлейу* — молодше покоління» — 176.

5. Не картографуються: вияви ненаголошеного *е* — зе^{и}мˈлейу, зимˈлеў...— див. карту № 37; вияви ненаголошеного *о* — гуло^{у}ˈвойу...— див. карту № 55; вияви *е* перед *ў* — земˈлêў, дуˈшêў, дуˈшиў — див. карту № 58; *л'* — перед *е* — земˈл'ейу, земˈл'еў, — 63, 64, 68, 70, 74, 78, 82, 84—89, 92, 93, 95, 98, 102, 104, 106, 107, 128, 178, 183, 212, 246, 621, 625, 634, 635, 648, 651, 652; епентетичний *н* — земˈнейу, земˈнойу — див. карту № 239; словосполучення *ˈмайе ˈземл'у* — 7, 8, 23, 25, 27, 57, 90, 111, 118, 414, 422, 424, 428, 429, 451, 482, 494, 502, 579, 680; *хисˈнуйе ˈзимл'у* — 425, 461; *баˈгатий на ˈзи^{е}мл'у* — 520; *баˈгатий земˈл'і* — 427; *ˈдержит ˈземл'у* — 440; *пос'іˈдайе ˈземл'у* — 485; *триˈмайе ˈземл'у* — 504, 552; *мат ˈземл'у* — 673, 679; *вˈласнит ˈземл'у* — 678.

6. Ареали відповідних форм див. ДАБМ, карта № 70; MAGP, t. 7, карта № 277.

КОМЕНТАР № 171

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 297: «...закриˈває доˈлонею... чи... доˈлоней.., чи... доˈлонев.., чи... доˈлоньою.., чи... доˈлоньом..?»

2. Червоним колом зображені також фонетичні різновиди: *доˈлонəйу* — 16, 109, 126, 130, 133, 135, 137, 138, 140—143, 263, 277, 281—283, 311, 312, 314, 316, 344, 345, 348, 354, 369, 373, 377, 552, 580; *доˈлонийу* — 24, 30, 38, 59, 118, 142, 159, 168, 199, 321, 342, 345, 348, 354, 382, 384, 385, 396, 619, 638; *доˈлонійу* — 1, 27, 37, 52, 72, 108, 580, 603, 605, 606, 608, 610, 611, 636, 657; *доˈлон'ейу* — 60, 67, 68, 69, 73, 74, 78, 87—89, 156, 182, 204, 205, 617, 622, 633, 635, 643, 647—653, 655, 658; а також форма *доˈлон'ей* — 92; *доˈлон'ой* — 93; *доˈлон'ійойу* — 608; *доˈлоне^{и}йу* — 52, 320; *доˈлони^{і}йу* — 37; *лоˈдон'ейу* — 629;

червоним контурним колом — *доˈлон'ωйу* — 148, 368, 560, 573, 574; *доˈлон'уйу* — 5, 116, 120, 122—124, 144, 149—151, 164, 171, 187, 195, 212, 214, 219, 554, 604, 607, 625, 661;

зеленим колом — *доˈлонəў* — 230, 237, 238, 242, 246, 247, 249, 255, 262, 268, 275, 287, 290, 293, 297, 298, 303, 306, 307, 336, 405, 436, 462—464, 468, 471, 474, 476, 478, 480, 488, 499, 501, 502, 505, 508, 510, 512, 513, 515, 518, 519, 531, 535, 558, 582, 583, 584; *доˈлониў* — 232, 234, 239, 252, 256, 261, 289, 301, 304, 308, 337, 339, 363, 427, 444, 448, 456, 458, 473, 480, 482, 485, 488, 497, 507, 509—511, 528, 536, 539, 543, 558, 559; *доˈлон'еў* — 544; *доˈлони^{е}ў* — 290, 463, 471; *доˈлоне^{и}ў* — 295, 499, 514, 583, 584;

зеленим контурним колом — *доˈлон'ôў* — 406, 407, 409—411, 413—416, 418—420, 422, 423, 426, 428, 429, 431, 446, 449, 450, 453—457, 459, 481, 585; *доˈлон'уў* — 404; *доˈлин'ӱў* — 425; *дôˈлôн'оў* — 403, 404, 452, 676; *дыˈлынôў* — 423;

чорним колом — *доˈлонəм* — 112, 113, 323; *доˈлон'ем* — 285;

чорним контурним колом — *доˈлон'ум* — 324; *дˈлан'ом* — 686;

жовтою ізоглосою — подвоєння приголосного *н'*: *доˈлон':у* — 2, 34, 39, 43, 59, 61, 62, 66, 75, 86, 98, 624, 645; *лаˈдон'у* — 7;

синьою ізоглосою — *доˈлон'ім* — 9; *доˈлонам* — 10; *доˈлоним* — 42.

3. У записах є ремарки: «частіше» — *доˈлон'у* — 28; *доˈлон'* — «чол. роду» — 620, 668; «*доˈлон'уйу* — старше покоління, *доˈлон'ойу* — середнє покоління» — 214; «*доˈлони^{е}ў* — старше покоління, *доˈлонейу* — середнє і молодше покоління» — 290.

4. Не картографується: *доˈлон'йу* — 227.

5. Відповідні ареали див. ДАБМ, карта № 72.

КОМЕНТАР № 172

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 300: «у земˈлі... чи у земˈли..?» та частину питання № 388 б): «До земˈлі, на рілˈлі... чи до землiе, на рілліе..?»

2. Картографовано частину парадигми I відміни м'якої групи. Зображені червоним кольором флексії *-і, -и, -е, -iе* в говірках Полісся утворені на грунті первісної флексії *-ѣ* — див. карту № 3.

3. Поставлено знак тільки за записом *на землі (на земˈл'і, на земˈл'iе...)* — 2, 8, 10, 11, 13, 15, 16, 18, 21, 23—25, 28, 31, 54, 57, 60, 64, 69, 76, 80, 81, 92, 109—111, 113, 132, 145, 193, 221, 231—235, 237, 240, 246—250, 252, 253, 255, 256, 258, 259, 262—264, 271, 290, 324, 357, 366, 367, 376, 401, 408—410, 412—416, 418—431, 435, 443—452, 454—462, 465, 469, 481, 484, 486, 489—491, 522, 524, 560, 577, 581, 585, 587, 588, 630—637, 639, 660, 662, 672, 672а, 673, 681, 683, 686; тільки за записом *наріллі (на ріˈл'і, на роˈл'iе...)* — 83, 215, 644.

4. Червоним контурним колом позначено також: *и^{і}* — 145, 146; *î* — 73, 78, 223; *и* (з півм'якістю попереднього приголосного) — 75;

червоним знизу зафарбованим колом — *^{і}е* — 68, 74, 76, 643; *-ê* — 84, 178, 649—653; *е^{і}* — 88, *і^{е}* — 103;

чорним колом — *и^{е}* — 479, 509, 523, 528; *е^{и}* — 514; *е* — 517, 559; *ə* — 467, 515;

з паралельних знаків червоне зафарбоване коло відбиває написання: *на ріл:і (на роˈл':і, на руˈл'і...)* — 75, 82, 100, 115, 141, 212, 217, 239, 243, 244, 281, 288, 291, 293, 312, 323, 333, 335, 361, 363, 364, 403, 404, 466, 473, 476, 493, 500, 511, 514, 516, 517, 523, 524, 528, 530, 535, 536, 545—548, 553, 555, 556, 567, 584, 619, 621, 676; *у землі (у земˈл'і...)* — 1, 68, 71, 74, 98, 175, 177, 208, 209, 281, 284, 320, 394, 406, 407, 499, 650, 661; червоне зліва зафарбоване коло — *на роˈл'е, на роˈл':е* — 78, 94, 656; знизу зафарбоване коло — *на роˈл'iе* — 85;

червоним переривчастим штрихуванням картографується також: *и^{і}* — 75, 79, 146; *і^{и}* — 145; *û* — 175, 176, 214; *î* — 223;

червоним переривчастим з двома крапками штрихуванням — *ê* — 84, 95, 178, 649—651; *-i^{е}* — 56, 76, 182, 212, 653; *-^{і}е* — 68, 69, 74; *-е^{і}* — 88; *-і^{е}* — 103;

чорним штрихуванням — *-и^{е}* — 660; *-и^{і}* — 661; *-î* — 616; *-і^{и}* — 687; *-е^{и}* — 603, 609.

У записах є ремарка: «рідко» — *на руˈли* — 1.

6. Не картографуються: форми — *на ˈр'іл'ах* — 582; *на р'іˈл'у* — 614; — *на рол'ˈйе, на рол'ˈй^{і}е* — 65, 68, 85, 95, 651, 652; *на земл'ˈйе* — 86; відсутність епентетичного *л* — *у зеˈми (у зе^{и}ˈми)* — 267, 334, 404; *в зіˈмі* — 670; *н* — епентетичний — *у земˈн'і, земˈни* — див. карту № 239; вияви кореневих голосних: *у зе^{и}мˈл'і* — див. карти № 33, 37; наголос: *на ˈземни, на ˈр'іли* — 403, 406, 414, 416, 453, 455, 456, 461, 518, 664—669, 671—673, 675—683; *до ˈзимл'і* — 404, 406—410, 413, 414, 416, 418, 420, 452, 453, 664—670, 672, 673.

КОМЕНТАР № 173

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 300: «...на гˈруші чи... на гˈруши?»

2. Картографується *гˈруша* «дерево» (*Pyrus L.*).

3. Кінцеві *и, е* поліського та волинсько-поліського ареалів розцінюються як рефлекси ненаголошеного *ě* — пор. карти № 2, 172.

4. Червоним зафарбованим колом картографується ще *на ˈгруш'î* — 34, 45, 59, 60, 84;

червоним контурним колом — *и^{і}* — 32, 49, 88, 103, 147, 623, 654, 656, 659; *і^{и}* — 105, 153; *û* — 23—25, 637, 642, 649, 651, 653; *î* — гˈрушî — 56, 73, 74, 78, 80, 82, 98, 125, 130, 133, 154, 161, 178, 206, 209, 223;

червоним зліва зафарбованим колом ще *-iе* — *на гˈрушiе* — 96, 97, 212 та, умовно, *и^{е}* < *ѣ* — 39, 47;

чорним колом — *ə* — *на гˈрушə* — 436, 512 та *и^{е}* < *и* — 296;

червоним суцільним штрихуванням — *-і* — *на гˈрушк'і* — 28, 550, 556, 557, 603, 607, 611—615, 671, 673, 679, 686; *на гˈрушк'и* — 614;

червоним переривчастим штрихуванням — *на гˈрусцî* — 12; *на гˈрущû* — 609;

чорним штрихуванням — *на гˈрушки* — 420.

5. Відзначено: *на груˈшанц'і* — 669; *на гˈрушце* — 664.

6. Не картографуються: збереження *к'* — *на грушк'і* — 28, 556, 603, 607, 611—615, 671, 673, 677, 679, 686; зміни *ш* внаслідок регресивної асиміляції: *на гˈрусци, на гˈрус'ц'і* — 2, 12, 13, 17, 35, 38, 112, 230, 233, 235, 251, 252, 255, 258, 261—264, 266, 268, 269, 285, 286, 289 (поряд з *гˈрущ'і*), 299, 300, 304, 306, 308—310, 317, 319 (поряд з *гˈрущ'і*), 326, 332, 336, 397, 402, 404, 407, 409, 413, 415, 418, 419, 423, 424, 426, 431—433, 463, 469, 479, 483, 485, 486, 494, 499, 500 (поряд з *гˈрущ'і*), 510, 533, 539, 546, 554, 558, 562, 566,

567, 578, 608, 636, 639, 662, 666, 668, 683; інші асимілятивні процеси: на грус':і — 510; на гˈрушс'і — 514; на гˈруш''с'ц'і — 662; на гˈручі — 606; відсутність початкового г — на ˈруш'і, на ˈрушци — 46, 48, 67, 77, 82; лексема ˈдичка 'груша' з її фонетичними варіантами: на ˈдичці — 481; на ˈдиц':і — 424, 425, 431; на ˈдиц:і — 427, 428; на ˈд'іц'і — 418, 419, 423; на ˈд'іц':і — 450, 454.

7. Ареали відповідних явищ див. ДАБМ, карти № 66, 68.

КОМЕНТАР № 174

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 288: «ˈТої... ˈтіні, ˈсолі... чи ˈтої... ˈтіни, ˈсоли..?»

2. Червоним колом картографується також и^{і}, $\hat{і}$ з попереднім м'яким приголосним: ˈсол'и^{і} — 660; ˈсол'$\hat{і}$ — 17;

чорним колом — и^{і}, $\hat{и}$ — 23, 72, 265, 654, 660, 665; $\hat{і}$ — 12, 28 (поряд з и), 48, 73, 181, 223, 355; и^{е}, ə — 39, 47, 242, 296, 297, 470, 479, 484, 510, 512, 514, 515, 518, 523, 548, 606; ы — 626;

жовтим штрихуванням об'єднано: ˈт'ін'а — 66; ˈт'іна — 70; теˈн'а — 649, 651;

синім штрихуванням — ˈт'іну (ˈт'ену) — 35, 37, 68, 69, 74, 76, 78—80, 82, 622, 623, 633, 634, 637, 647, 648; ˈт'ін'у (ˈтин'у, ˈт'ен'у) — 34, 39, 46, 62, 103, 645;

чорним штрихуванням — и^{і}, $\hat{и}$ — 32, 75, 119, 146, 265, 514; $\hat{і}$ — 28 (поряд із и), 73, 205, 209, 223, 355; и^{е}, ə — 53, 98, 296, 297, 320, 484, 510, 512, 515, 518, 667; ы — 457.

3. Не відзначено відповідної форми лексеми тінь — 3, 4, 22, 23, 31, 41, 49, 55, 57, 58, 81, 83, 85, 114, 145, 153, 175, 182, 188, 197, 208, 222, 229, 236, 237, 241—243, 246, 248, 254, 277, 289, 312, 315, 401, 407, 408, 416, 422, 516, 526, 536, 538, 550, 572, 577, 603, 609, 612, 624, 641, 655, 671—675, 677, 679, 681, 684, 685, 687.

4. Не картографуються: форми род. відм. одн. іменника I відміни т'іˈн'а, к'іˈн'а — наз. відм. одн. (род. відм. одн.— т'іˈн'і) — 306, 411, 417, 418, 428, 434, 436, 443, 451, 452, 456, 459, 465; род. відм. одн. т'іˈни — 414, 419, 435, 458, 585; рефлекси ě — е — ˈт'ену, ˈтен'і — 36, 37, 68, 78, 90, 95, 106, 212, 622, 623, 628, 649—653; и — ˈтини, ˈтин'у... — 14, 46, 48, 50, 75, 76, 79, 82, 93, 101, 105, 176, 177, 180; іе — ˈт'іену...— 60, 71, 74, 80, 86, 87, 89, 92, 96—99, 102, 104, 178, 205, 659; у^{о} < *о — ˈсу^{о}л'і — 82; к' (< т') — ˈк'іни — див. карту № 88.

КОМЕНТАР № 175

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 288: «ˈТої ˈночі... люˈбові чи ˈтої ˈночи... люˈбови?»

2. Чорним колом картографується також: ˈноч$^{(')}$и^{і} — 30, 32, 88, 103, 117, 119, 129, 145, 146, 153, 391, 654, 656; ˈночі^{и} — 129, 153; ˈноч$\hat{и}$ — 13, 25, 76, 265, 649; ноч$^{(')}$$\hat{і}$ — 17, 45, 53, 60, 82, 99, 163, 171, 178, 205, 208, 209, 211, 223, 302, 304, 376, 427, 537, 562, 662; ˈночи^{е} — 39, 47, 296, 320, 471, 484, 485; ˈноч'ə — 297, 357, 466, 479, 512, 515, 518; ˈночы — 664;

чорним штрихуванням згори вліво — л'уˈбови^{і} — 119, 144; л'уˈбов$\hat{и}$ — 24, 72, 124, 265, 642; л'уˈбов$^{(')}$$\hat{і}$ — 17, 68, 69, 74, 125, 161, 186, 209, 223, 355, 373, 642, 662; л'уˈбови^{е} — 39, 47, 295, 296, 471, 514; л'уˈбовə — 297, 470, 479, 486, 512, 515, 518; л'уˈбовы — 626 (ы — з ремаркою «середній звук»), 664; л'уˈбави — 685;

чорним штрихуванням згори вправо — л'уˈв:и — 449; л'убˈві^{и} — 647; л'убˈв'$\hat{и}$ — 76; л'убˈви^{е} — 657; л'убˈве^{и} — 603; л'убˈві — 679;

чорним горизонтальним штрихуванням — л'уˈби^{е} — 488, 510, 523, 548, 606; л'уˈбы — 404, 442—445.

3. На незаштрихованій площині засвідчено: л'убˈв'і — 134, 155, 160, 314, 605, 610, 617, 620, 624, 630, 635, 640, 650, 652, 668, 672а; л'уˈбі — 53; л'уˈбові — інші нас. пп., крім тих, де відсутній запис: 22, 23, 31, 41, 49, 57, 58, 81, 83, 96, 100, 105, 120, 145, 146, 157, 175, 190, 197, 221, 222, 229, 231, 237, 238, 243, 248, 262, 278, 285, 346, 361, 374, 392, 401, 421, 476, 522, 527, 541, 555, 572, 585, 628, 638, 644, 648, 656, 660, 661, 669, 684, 687.

4. У записах є ремарки: «рідко» — л'уˈби — 300; л'уˈбови — 612; «частіше» — л'уˈби^{е} — 488.

5. Не картографуються: структури — ˈл'убост' — 232, 408; ˈл'убост'і — 670; $\hat{о}$ — ˈн$\hat{о}$чі, л'уˈб$\hat{о}$в'і — див. карту № 58; уо — ˈнуочи — 176; [ш'] < ч' — ˈнош'і — 407, 409, 416; [ш^{с}''] < ч' — ˈнош^{с}''і — 609; й — л'уˈбовйі — 645; л'йуˈбови, л'йуˈби — 319, 506; непослідовно виявлена м'якість шиплячих і губних.

КОМЕНТАР № 176

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 298: «...поˈїв хˈліба з ˈсіллю, закˈрило ˈтінню, ціˈєю ˈніччю чи... ˈсолею, ˈтінею, ˈночею, чи ... ˈсолію (ˈсолию), ˈтінію (ˈтінию), ˈночію, чи ...ˈсолев (ˈсольов), ˈтінев (ˈтіньов), ˈночев (ˈночов), чи ... ˈсольом, ˈтіньом, ˈночом?»

2. Червоним колом картографується також: ˈсіл'у — 11, 32, 46, 47, 103, 126, 163, 269, 270, 400; ˈт'ін'у — 11, 26, 28, 63, 64, 126, 130, 225, 270, 400, 522, 571; ˈніч'у, ˈночу — 7, 46, 47, 53, 65, 102, 270, 299, ˈзол'у — 677; ˈсіл:у//ˈсіл'у — 269, 270, 272—274, 299, 436, 438, 439, 466, 470, 484, 486, 489, 491, 523, 526, 548, 549;

зеленим колом — ˈсолийу — 6, 128, 280, 283, 310, 321, 351, 382, 384, 387, 604, 609, 615; ˈт'інийу — 6, 12, 109, 199, 253, 283, 310, 314, 345, 351, 384, 619; ˈсолійу — 56, 116, 310, 376, 390, 393, 399, 402, 548, 603; ˈт'інійу — 123, 376, 654, 657, 658; ˈночійу — 125, 171, 219, 310, 387, 396, 611, 612, 619; ˈнош^{с}''$\hat{и}$йу — 609; ˈночи^{і}йу — 397; ˈноче^{и}йу — 19, 220; ˈсоле^{и}йу — 203; ˈт'іне^{и}йу — 19, 52; ˈсолəйу — 81, 109, 110, 125, 133, 135, 137, 138, 140, 142, 167, 170, 173, 199, 256, 277, 281, 311, 313, 316, 321, 344, 345, 354, 377, 544, 552; ˈт'інəйу — 109, 110, 115, 137, 142, 173, 178, 277, 311, 321, 354, 377, 552, 580; ˈночəйу — 115, 135, 136, 138, 140, 141, 173, 213, 281, 321, 345, 346, 354, 552; ˈночийу — 6, 110, 116, 126, 130, 143, 150, 177, 280, 283, 311, 351, 371, 379, 382, 399, 610, 615;

зеленим контурним колом — ˈсол'ωйу — 368, 537, 573, 574; ˈт'ін'ωйу — 144, 560; ˈночωйу — 148, 367, 376, 537, 573; ˈсол'уйу — 119, 127, 150, 151, 153, 160, 212, 214, 220, 348, 367, 551, 554, 561, 569, 578, 579, 607, 612, 660; ˈт'ін'уйу — 116, 122, 132, 150, 151, 160, 164, 195, 203, 212, 214, 219, 310, 348, 367, 382, 387, 402, 561, 573, 579, 608, 660; ˈночуйу — 122, 123, 128, 151, 214, 348, 573, 578, 607, 655, 660; ˈсол'у^{о}йу — 149, 572; ˈт'ін'у^{о}йу — 149; ˈночо^{у}йу — 219, 316, 318; ˈт'ін'о^{у}йу — 318, 394, 397;

жовтим колом — ˈслиў — 230—232, 234, 250, 252, 256, 261, 289, 294, 301, 304, 306, 308, 332, 336, 339, 363, 427, 448, 458, 464, 473, 474, 476, 480, 483, 485, 488, 498, 503, 507, 509, 511, 514, 528, 534, 536, 539, 543, 555, 556, 584; ˈт'іниў — 230, 232, 234, 247, 250, 252, 261, 294, 298, 308, 336, 339, 448, 473, 474, 480, 482, 483, 507, 509, 534, 536, 539, 543, 584; ˈночиў — 232, 234, 239, 252, 259, 261, 294, 298, 308, 336, 339, 448, 473, 474, 480, 482, 483, 507, 509, 534, 536, 539, 543, 584; ˈсолəў — 233, 242, 247, 249, 255, 259, 262, 264, 270, 287, 293, 297, 298, 302, 303, 305—307, 330, 336, 337, 365, 436, 463, 466—468, 471, 474, 475, 480, 483, 499, 501, 502, 505, 510, 512, 513, 515, 518, 531, 532, 535, 539, 558, 582; ˈт'інəў — 233, 242, 249, 255, 259, 297, 307, 332, 336, 337, 466, 471, 475, 483, 499, 502, 505, 508, 512, 515, 518, 530, 546; ˈночəў — 247, 249, 255, 297, 303, 307, 332, 336, 337, 466, 471, 475, 483, 499, 502, 505, 508, 512, 515, 518, 530, 546; ˈсоли^{е}ў — 290, 296, 462, 463, 471, 499; ˈт'іни^{е}ў, ˈк'іни^{е}ў — 290; ˈночи^{е}ў — 290, 471; ˈт'(к')іне^{и}ў — 296, 463, 471, 583; ˈноче^{и}ў — 296, 363, 463, 528, 539;

жовтим контурним колом — ˈсул'о^{у}ў — 684; ˈт'ін'ωў — 488; ˈночуў — 510; ˈніч'уў — 488; ˈсіл'$\hat{о}$ў, ˈсол'$\hat{о}$ў...— 404, 406, 410—415, 419, 420, 422, 423, 425, 426, 429—431, 440, 444, 446, 447, 450—452, 455, 456, 459, 481, 486, 489, 585, 588; ˈніч$\hat{о}$ў, ˈноч$\hat{о}$ў...— 404, 406, 408, 411, 413, 414, 420, 425, 426, 431, 444, 450, 452, 456—459, 481, 486, 585, 588; ˈнуш'$\hat{о}$ў — 416; ˈночо — 446; ˈт'ін'$\hat{о}$ў... — 403, 406, 410, 411, 413, 414, 416, 419, 420, 425, 426, 428, 429, 431, 444, 446, 448, 451, 452, 455—459, 481, 486;

чорним колом — ˈсолəм — 112, 113, 241, 328, 361; ˈт'інəм — 241, 335; ˈночəм — 112; ˈсолим, ˈночим — 239;

чорним контурним колом — ˈт'ін'ωм, ˈночωм — 328; ˈт'ін'ум, ˈсол'ум — 324.

3. Червона ізоглоса стосується тільки структур: ˈсіл'йу (ˈсўл'йу, ˈсол'йу...) — 1, 3, 76, 105, 159, 209, 371, 373, 391, 549, 628, 629, 649; ˈтін'йу (ˈт$\hat{і}$н'йу...) — 25, 121, 127, 193, 213, 604, 607; ˈн'іч'йу (ˈночйу...) — 13, 66, 72, 91, 98, 312, 314, 570; двох лексем — ˈт'ін'йу, ˈн'ічйу — 20, 639; ˈсіл'йу, ˈт'ін'йу — 21, 227, 562, 611.

4. Відзначено: тен'ˈком — 60; ˈт'ін'атом — 427; ˈт'ін'ом (без позначення роду) — 430.

5. У записах є ремарки: «рідко» — ˈнич'у — 10; ˈт'ін(н')у — 15, 28; ˈкіниў — 456; ˈніч':у — 619; «частіше» — ˈноч:у — 10; ˈтінейу — 28.

6. Не картографуються: ˈсейі, ˈс'айі, ˈтейі ˈночи — 11, 13, 30, 36, 37, 39, 41, 47, 61, 71, 78, 84, 90, 99, 104, 117—119, 124, 133, 137, 143, 144, 162—164, 166, 179, 182, 185, 186, 212, 225, 235, 253, 260, 271, 286, 287, 300—302, 322, 329, 331, 332, 335, 339, 342, 348—350, 357, 361, 362, 395, 370, 373, 384, 415, 419, 422, 427, 429, 430, 432, 433, 440, 451, 454, 455, 462, 464—467, 469, 478, 489—491, 497, 499, 509, 517, 526, 531, 532, 534, 536, 543—545, 547; рефлекси наголошеного ě — ˈтіен:у — див. карту № 3; рефлекси о в наголошеному закритому складі — ˈнуоч:у, ˈсуол':у...— див. карту № 51.

КОМЕНТАР № 177

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 291: «ˈНашому ˈбатькові (ˈбатькови), бˈратові (бˈратови), .. тоˈму жениˈхові... чи ˈбатьку, бˈрату,.. жениˈху..?» та частину питання № 292: «Виˈсокому ˈдубові (ˈдубови), ˈлісові (ˈлісови)...чи ˈдубу.. ˈлісу..?»

2. В основі картографування покладено наявність (відсутність) давнього суфікса -ов- у флексії дав. відм. одн. незалежно від того, чи и у флексії -ови — це континуант *і (південно-західні говори), чи рефлекс $\hat{е}$ у ненаголошених складах (північні говори).

3. Картографуються й форми дав. відм. одн. синонімічних іменників — тато, ненько 'батько' (територія поширення — див. карту № 367).

4. Червоним зафарбованим колом передано також: -ωві — бˈратωві — 119, 130, 173, 194, 311, 345, 348, 354, 367; ˈбат'кωві — 135, 213, 345, 354, 367; -о^{у}ві — бˈрато^{у}ві — 129; -$\hat{о}$ві — бˈрат$\hat{о}$ві — 414; -у^{о}ві — ˈбат'ку^{о}ві, ˈбрату^{о}ві — 149, 203, 219; -уві — ˈбат'куві — 7, 122—124, 134, 162, 170, 351; бˈратуві — 120, 122—124, 134, 135, 162, 169, 170, 324, 351; -увйі — ˈтатувйі, бˈратувйі, жаніˈховйі — 662;

червоним контурним колом — и^{і} у флексії -ови^{і} (-о^{у}ви^{і}...) виявлений у всіх картографованих словах — 20, 32, 35, 119, 397, 659; лише у словах ˈбат'кови^{і}, бˈратови^{і} — 392; лише у ˈбат'кови^{і} — (ˈбат'кωви^{і}) — 119, 146; і^{и} — в усіх словах — 153; $\hat{і}$ — в усіх словах — 17, 125, 133, 186, 205, 209, 223, 580; у ˈбат'ков$\hat{і}$, бˈратов$\hat{і}$ — 209; бˈратов$\hat{і}$, жениˈхов$\hat{і}$ — 409; бˈратов$\hat{і}$ — 410; $\hat{и}$ — в усіх словах — 21, 23, 24, 30; у ˈбат'кув$\hat{и}$, жин$\hat{и}$ˈхов$\hat{и}$ — 124; и^{е} — в усіх словах — 260, 295, 296, 471, 510, 609; ə — в усіх словах — 512, 515, 518; е — ˈн'ан'кове — 680, 681, 683. Контурним червоним колом — флексія -ови з різними виявами ненаголошеного о: о^{у} — ˈбат'ко^{у}ви — 59, 147, 148, 150, 153, 289, 316, 318, 663; бˈрато^{у}ви — 59, 147, 150, 153, 246, 289, 316, 318, 509, 539, 583, 663; у^{о} — ˈбат'ку^{о}ви — 657; бˈрату^{о}ви — 658; ω — ˈбат'кωви, ˈтатωви — 42, 44, 53, 110, 111, 113, 119, 125, 138, 143, 144, 148, 155, 172, 223, 230, 247, 248, 254, 287, 329, 337, 483; бˈратωви — 44, 53, 109—111, 113, 125, 141, 143, 144, 148, 155, 172, 223, 230, 240, 243, 245, 247, 249, 287, 328, 331, 337, 483, 488; у — ˈбат'куви — 1, 26, 29, 52, 66, 112, 116, 124, 128, 137, 239, 255, 256, 280, 321, 324, 326, 330, 359, 657; бˈратуви — 1, 26, 29, 52, 66, 112, 116, 128, 137, 138, 231, 239, 241, 251, 254—256, 274, 276, 284, 288, 321, 322, 326, 657;

червоним переривчастим штрихуванням картографується и^{і} у флексії — ˈдубови^{і}, ˈл'ісови^{і} — 32, 75, 623, 659; ˈдубови^{і} — 677; л'іˈсови^{і} 685; і^{и} — ˈдубові^{и}, ˈлісові^{и} — 392, 684; $\hat{і}$ — ˈдубов$\hat{і}$, ˈлісов$\hat{і}$ — 12, 17, 74, 78, 409, 410, 445, 580; $\hat{и}$ — ˈдубов$\hat{и}$, ˈл'ісов$\hat{и}$ — 21, 23, 24, 30; и^{е} — ˈдубови^{е}, ˈл'ісови^{е} — 47, 471, 510, 608; ə — ˈдубовə, ˈл'ісовə — 512, 515, 518; е — ˈдубове, ˈл'ісове — 676, 683; ˈдубове — 681; вй — ˈдубувйі, ˈл'ісовйі — 662; о^{у} — у флексії — ˈдубо^{у}ви — 150, 246, 250, 509, 523; ˈл'ісо^{у}ви — 148, 150, 246, 316, 328, 509, 523, 657, 658, 661; ω — ˈдубωви — 137, 144, 155, 230, 280, 284, 288, 293, 328; ˈл'ісωви — 109, 111, 144, 155, 230, 279, 280, 288; у — ˈдубуви — 1, 7, 53, 66, 112, 116, 138, 231, 232, 234, 239, 255, 256, 322; ˈл'ісуви — 1, 26, 29, 53, 112, 137, 138, 231, 232, 239, 242, 251, 255, 256, 284, 322, 324, 330;

незаштрихована площина включає: -ув'і — ˈдубув'і — 5, 195, 348, 351; ˈл'ісув'і — 5; -у^{о}в'і — ˈдубу^{о}в'і, ˈл'ісу^{о}в'і — 149; -ωв'і — ˈдубωв'і — 162, 220, 345, 354, 367; ˈл'ісωв'і — 173; о^{у}ві — ˈдубо^{у}ві, ˈл'ісо^{у}ві — 219.

5. Нанесено знак за записом окремих слів: ˈбат'кові — 65, 119, 179, 195, 314, 441; бˈратові — 128, 314, 324, 384, 400, 401, 664, 668, 670—673, 677—679, 684, 686; жениˈхові — 116, 209, 213, 405, 624, 673, 677—679, 684, 686; ˈбат'кови — 105, 119, 121, 195, 232, 236, 244, 248, 250, 262, 288, 292, 293, 364, 399, 415, 423, 436, 437, 442, 453, 520, 547, 550, 556, 565, 618, 624; ˈн'ан'ови — 453; бˈратови — 275, 424, 429, 441, 445, 446, 448, 452, 522, 525, 565, 603, 658, 666, 667, 672, 687; жениˈхови — 176, 434, 455, 548; ˈбат'ку — 105, 142, 273, 275,

427, 618, 637; *в'ітˈц'у* — 271, 273; *бˈрату* — 205, 241, 244, 314, 384 415, 429, 442, 445, 446, 448, 452, 552, 608, 666; *жениˈху* — 20, 53, 61, 67, 139, 154, 195, 217, 218, 221, 291, 336, 341, 343, 453, 455, 501, 536, 548—550, 560, 627, 635.

6. У ряді нас. пп. немає запису форм дав. відм. лексем *батько, тато, ненько* — 500; *брат* — 5, 15, 22, 31, 40, 49, 54, 55, 57, 78, 83, 92, 100, 101, 103, 105, 108, 139, 145—147, 154, 175, 182, 183, 186—189, 192, 193, 200, 207, 214, 216, 222, 232, 234, 236, 248, 250, 252, 258, 261, 262, 267, 273, 276—278, 280, 286, 288, 289, 292—294, 300, 315, 322, 330, 335, 360, 361, 372, 376, 407, 418, 423, 427, 453, 457, 475, 520, 534, 547, 550, 556, 572, 624; *жених (жен'ух)* — 14, 31, 38, 44, 45, 47, 49, 54, 57, 81, 85, 100, 101, 105, 106, 112, 113, 129, 131, 145, 146, 156, 175, 185, 197, 211, 212, 222, 232, 233, 236—238, 240, 243, 244, 246, 248, 250, 256, 262, 264, 269, 273, 275, 277, 278, 288, 292, 293, 299, 314, 315, 318, 327, 328, 334, 347, 354, 361, 371, 392, 395, 401, 403, 404, 415, 416, 418, 419, 421, 423, 427, 431, 441, 447, 449, 476, 516, 519, 521—527, 533, 538, 543, 547, 558, 563, 572, 574, 576, 581, 622, 628, 633, 640.

7. Не картографуються: форми дав. відм. одн. синонімічних іменників *неньо, отець, дєдьо* 'батько' — див. карту № 367 та іменників *жеˈнач(')* — 406, 408, 420, 422, 665, 666; *сваˈтач(')* — 418, 419, 484, 537; *кн'аз'* — 477, 480, 502, 504, 514, 578, 579; *каˈвалєр* — 520, 633; *нариˈчений* — 314, 317; *моˈлодик* — 622; *молоˈдец(')* — 44, 54, 185, 625, 667; *молоˈдий* 'жених' — 338, 410, 414, 417, 424, 426, 442, 449, 486; 506, 607, 609, 679; форми (в) *ˈдуб-і, ˈдуб-и, ˈл'іс'-і, ˈл'іс-и...*— 74, 78, 80, 113, 125, 129, 136, 158, 179, 192, 195, 202, 203, 220, 240, 248, 263, 287, 295, 312, 315, 316, 320, 326, 327, 334, 348, 350, 382, 385, 396, 434, 520, 526, 539, 632, 635, 668, 671; рефлекси наголошеного *ě* — *ˈлі̯есу, ˈлису*...— див. карту № 3; вокальна акомодація — *братôв'і*...— див. карту № 58.

8. Відповідні ареали див. MAGP, t. 5, карта № 248.

КОМЕНТАР № 178

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 291: «...тоˈму ...коˈ*неві*... чи ...коˈ*ню?*»

2. Червоним зафарбованим колом картографується також: *-а^{е}в'і-* — *куˈна^{е}в'і* — 122;

червоним контурним колом — *коˈневи^{е}* — 260, 296, 471, 510, 512, 609; *коˈневи^{і}* — 20, 30, 32, 35, 397, 623; *коˈневи̂* — 21, 23, 124; *коˈневî* — 12, 17, 125, 133, 162, 175, 186, 445, 580; *коˈневә* — 297, 512, 515, 518; *куˈневе* — 52; *-а^{е}ви* — *коˈна^{е}ви* — 40, 488; *-әви* — *коˈнәви* — 270, 297; *-е^{и}ви* — *коˈне^{и}ви* — 539;

зеленим контурним колом — *коˈн'ови^{і}* — 659; *коˈн'овî* — 409, 410; *коˈн'ов'ê* — 183; *ˈкон'ове* — 676, 683;

чорним колом — *ˈконйу* — 97.

3. Відзначено: *коˈнаві* — 120, 123, 127, 128; *коˈнави* — 10, 47.

4. У записах є ремарки: «рідко», «рідше» — *ˈкон'у* — 18; *коˈневи* — 456, 619; *коˈн'ови* — 557; «середнє і молодше покоління — *коˈневи*, старше покоління — *коˈн'ови*» — 264.

5. Не картографуються: вияви ненаголошеного *о* — *ко^{у}ˈневі* — *куˈневи*...— див. карту № 55; *куˈневйі* — 662, наголос — *ˈкон'у* — 61, 95, 412, 453, 571, 580.

КОМЕНТАР № 179

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми 291: «ˈНашому... тоˈвариш*еві* (тоˈвариш*ови*)... зˈлодієві чи ...тоˈвари*шу*... зˈлоді*ю*...?»

2. Червоним зафарбованим колом картографується також: *-ев'ê* — 183; *-е^{и}в'и* — 360;

червоним контурним колом *-еві^{и}* — 153; *-еви^{і}* — 20; *-евî* — 133, 186, 223, 580; *-еви^{е}* — 471, 510; *-евә* — 297, 510;

зеленим зафарбованим колом — *-ов'î* — 186; *-ов'и̂* — 23;

зеленим контурним колом — *-овî, -увî* — 12, 125, 133, 409, 410, 445, 580; *-ови̂* — 13, 21, 24, 30, 119, 124; *-ови^{і}* — 32, 35, 397, 623, 656, 659; *-ови^{е}, -уви^{е}* — 260, 295, 296, 471, 609; *-овә* — 297, 512, 515, 518; *-ове, -уве* — 52, 676, 683.

3. Нанесено знаки за записом окремих слів: червоне зафарбоване коло — *тоˈваришев'і* — 5, 108, 118, 132, 149, 203, 342, 381, 388; *зˈлодійев'і* — 163, 171, 244, 373, 546; червоне контурне коло — *тоˈваришеви* — 4, 138, 139, 142, 223, 274, 318, 323, 333, 463, 478, 499, 502, 524, 554, 559, 643, 663; *зˈлодійеви* — 67, 112, 140, 141, 186, 194, 236, 239, 294, 298, 302, 304, 334, 357, 432, 433, 443, 472, 473, 475, 482, 486, 487, 500, 511, 517, 544, 548, 553, 580, 582, 604, 638; зелене зафарбоване коло — *тоˈваришові* — 194, 218, 376; *зˈлод'ійов'і* — 5, 130, 139, 193, 346, 364, 389; зелене контурне коло — *тоˈваришови* — 12, 468, 488, 489, 505, 508, 548, 627; *злод'ійови* — 270, 297, 307, 329, 471, 479, 480; чорне коло — *тоˈваришу* — 4, 5, 20, 43, 67, 117, 128, 139, 156, 194, 240, 255, 260, 268, 275, 286, 304, 382, 399, 411, 412, 417, 429, 437, 439, 461, 477, 520, 534, 536, 546, 569, 603, 607, 630; *зˈлод'ійу* — 37, 109, 112, 113, 127, 154, 179, 189, 197, 217, 239, 282, 291, 307, 321, 398, 400, 415, 491, 540.

4. Відсутні записи форми дав. відм. лексем: *товариш* — 15, 31, 33, 34, 38, 49, 54, 55, 57, 58, 85, 87, 98, 100, 105, 112, 131, 145, 146, 175, 190, 197, 215, 222, 228, 230, 234, 243, 245, 246, 248, 250, 252, 253, 261, 262, 265, 267, 271—273, 278, 289, 292, 323, 326, 327, 332, 337, 347, 363, 392, 396, 404, 405, 414, 418, 419, 421—424, 426, 428, 431, 440—442, 445, 446, 450, 451, 452, 454, 457—459, 503, 516, 528, 538, 545, 572, 573, 584, 585, 588, 624, 650, 655, 657, 660—662, 666—683, 685, 687; *злодій* — 23, 24, 31, 49, 50, 55, 57, 58, 81, 85, 100, 101, 105, 106, 129, 131, 145—147, 152, 175, 185, 190, 211, 222, 231, 238, 248, 259, 277, 278, 280, 288, 289, 341, 349, 354, 371, 374, 392, 395, 401, 404, 418, 421, 430, 431, 446, 454, 462, 476, 522, 525, 526, 533, 538, 541, 543, 563, 570, 572, 576, 584, 608, 658—671, 673—675, 677, 679, 681, 684, 685, 687.

5. У записах є ремарки: «молодше покоління» — *тоˈваришови̂* — 13; *туˈваришев'і* — 134; *тоˈваришови* — 264, 465—467, 492; «зрідка» — *тоˈварышу* — 448; «нове слово» — *тωˈваришу* — 240; «у словосполученнях типу: *товариш* голова» — *тωˈваришу* — 417; «до урядових осіб, рідко» — *тоˈваришеви* — 443.

6. Не картографуються: вияви ненаголошеного *е* у флексії дав. відм. слова *товариш* — *е^{и}* — 360, 369, 463; *и^{е}* — 149; *ә* — 307, 313, 345, 350, 367, 464, 474, 480, 488, 499, 502, 505, 580; *и* — 308, 364, 370, 483, 497, 507; *е^{о}* — 663; у флексії дав. відм. слова *злодій* — *ê* — 274, 480; *ә* — 171, 323, 344, 469, 486, 544; *и* — 304; *і* — 345, 474, 483; вияви ненаголошеного *о* у флексії дав. відм. слова *товариш* — *о^{у}* — 147, 316, 318, 509, (поряд з *о*); *ω* — 109—111, 113, 119, 125, 132, 144, 155, 173, 247, 249, 287, 288, 293, 295, 311, 319 (поряд з *о*), 328, 333 (поряд з *о*), 345, 348, 350, 472 (поряд з *о*), 483; *у^{о}* — 658; *ô* — 404; *у* — 1, 29, 52, 53, 116, 120, 122—124, 135, 137, 140—143, 148, 165 (поряд з *о*), 167, 169, 233, 241, 251, 256, 258, 281, 283, 310 (поряд з *о*), 321, 322, 330, 351 (поряд з *о*), 630, 657; у флексії дав. відм. слова *злодій* — *о^{у}* — 316 (поряд з *о*), 318, 509 (поряд з *о*); *ω* — 144, 311, 328, 387, 483; *у^{о}* — 149, 150; *у* — 1, 2, 52, 53, 116, 122, 125, 128, 137, 142, 150, 203, 230, 232, 234, 242, 245, 246, 250, 255, 256, 258, 284, 310, 318, 322, 324, 330, 331, 348, 617, 625, 657, 660—662 (притому поряд з *о* — 124, 142, 255, 310, 318, 331); вияви ненаголошеного *о* в корені слова *товариш* — *то^{у}ˈвариш*...— див. карту № 55; **і* після *р* — *и^{і}* — *тоˈвари^{і}ш* — 103, 603, 656; *и̂* — *тоˈвари̂ш* — 60, 63, 64, 73, 94, 103, 106, 407; *і* — *тоˈвар'іш* — 71, 406, 647, 648, 652; *и^{е}* — *тоˈвари^{е}ш* — 260, 296, 471, 483, 607; *ә* — *тоˈварәш* — 297, 436, 501, 512, 515, 518, 580; *ы* — *тоˈварыш* — 448; наголошені рефлекси *ě* — *злоˈд'ійови, злоˈд'ійу, злоˈд'ійеві*...— 115, 158, 179, 215, 316, 343, 345, 350, 360, 375, 641, 664—666, 668, 669, 672, 672а, 678, 686; *и* — *злоˈдийови* — 629; *î* — *злоˈд'îйу* — 206; *е* — *злоˈд(')ейу, злоˈʒ'ейові*... — 61, 84, 622, 652, 653; наголос: *злодіˈйу* — 214; *товариˈшови* — 304, 436, 664, 665, 684, 686; *злодиˈйови* — 2; *зˈлодийуˈв'і* — 7; відсутність ятевого рефлексу — *злоˈд'ови* — 667; *ы* — *зˈлыд'ійови* — 423; *у* — *зˈлод'уйеви* — 517; *г'* < *д'* — *зˈлог':іови* — 298, 308, 407, 466, 483, 498—500, 508, 512, 556, 583; *ў* — *зˈўод'ійов'і* — 8; *вй* < *в'* — *зˈлодійувйі* — 662; *ʒ'* < < *д'* — *злоˈʒ'ейов'і* — 622; *зˈлоʒ'ейу* — 643, 651—653; *шч* — *тоˈваришчови* — 629, 656; *л'* — *зˈл'од'ійови* — 43, 46, 59, 62, 66, 75, 154, 182, 412, 417, 435, 437, 438, 442, 443, 445, 603, 606, 609; інші лексеми у значенні 'товариш' — *друг* — 28; *коˈлега* — 33, 128, 134, 196, 208, 230, 232, 234, 235, 245, 250, 252, 253, 261, 264, 265, 270—272, 276, 283, 284, 323, 326, 327, 330, 338, 463, 465, 467, 492, 543, 545, 654, 657, 667; *ˈс'абро* (дав. відм. *ˈс'абру*) — 93; *камаˈрат* — 408, 668—670, 672, 673, 676, 678, 679, 682, 683; *приˈйатель* — 414, 685; *ˈцімбор* — 416, 418, 424, 426—431, 440, 441, 444—446, 450—452, 454, 455, 457, 458, 479, 491, 585, 588; *ˈпайташ* — 667; 'злодій' — *жіˈван* — 416, 418, 679; *зˈбуйник* — 670, 677.

КОМЕНТАР № 180

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 378: «...доˈщ*ем* чи... доˈщ*ом*?» та частину питання № 299: «Коˈ*нем*... чи коˈнь*ом*..?»

2. Червоним колом позначено також *а*: *дошˈчам* — 9, 119, 120, 123, 241, 244.

3. Відзначено *н'*: *коˈн'ем* — 63, 64, 68—70, 72—74, 78, 80, 82, 86—89, 92, 95, 154, 185, 205, 270, 623, 633—636, 643, 648, 649, 651—653.

4. На незаштрихованій площині, крім закінчення *-ем*, у структурі *коˈнем* відзначено: *коˈнам* — 47, 120, 123, 127, 128; *коˈне^{а}м* — 40; *коˈн'і̯ем* — 60, 71.

5. У записах є ремарки: «рідко» — *дошˈчем* — 164, 212; *дож'ˈд'ом* — 524; *коˈнем* — 272; *куˈн'ом* — 213; «старше покоління» — *душˈчом* — 112; *ко^{у}ˈн'ом* — 65, 81, 175; «середнє і молодше покоління» — *коˈн'ем* — 270.

6. Не картографуються: зміни ненаголошеного *о* — *до^{у}шˈчем, душˈчем, ко^{у}ˈнем, куˈнем*...— див. карту № 55; вставний *р* — *доршˈчем//-ом* — 41, 113, 240, 242, 244, 663; *шч'* — *дошˈч'ом* — 47, 410, 607, 610—612, 642, 657; зміни сполучення *шч* — *дожˈд'ом* — 275, 276, 409, 412, 426—429, 433, 441, 450—452, 454, 458, 524, 646, 668, 670, 683; *доˈǯ(')ом* — 271, 416, 469, 481, 491, 585, 650, 672, 677—679, 686; *доˈж'ом//-ем* — 403, 408, 415, 419, 421, 431, 457, 460, 582, 584, 684; *доˈж':ом* — 404, 411, 413, 414, 417, 430, 628; *доˈш':ом//-ем* — 418, 510, 512, 515—518, 524, 547—549, 553, 581, 619; *дожˈдем* — 453; *дожˈд'ем* — 490, 649, 651; *доˈж':ем* — 588; *доˈж'ем* — 582—584; *доˈǯ'ем* — 489, 587; *доˈш':ем* — 509, 510, 512, 515, 516, 518, 524, 547—549, 553, 581; *доˈш'ем* — 510, 517; *доˈш':а^{е}м* — 514; *дошˈчим* — 488; *дош(')ˈч'ем* — 14, 467, 523, 527, 547, 548, 603, 614; *досˈчем* — 624; *дошˈс"ем* — 609; *доˈǯем* — 464, 469, 470, 479, 484, 486, 587, 643, 647, 653, 655, 664; *дуˈǯ'ом* — 667; *дожˈт'ом* — 669; *доˈǯом* (*дойˈǯом*) — 665, 666, 672а, 676, 681, 682, 685; про зміни сполучення *шч* див. також карту № 111.

КОМЕНТАР № 181

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 301 а): «На дуˈб*у*, на льоˈд*у*... чи на ˈдуб*ові*, на ˈльод*ові*,.. чи на ˈдуб*ови*, на ˈльод*ови*,.. чи на ˈдуб*і*, на ˈльод*і*..?»

2. Червоним зафарбованим колом картографується також на ˈдубов'*î* — 223;

контурними колами зображено умовно новоутворені флексії — *-ови, -и* на базі первісної флексії *-ě*, ареал яких збігається в основному з ареалом *и* < *ě* на карті № 10;

червоним контурним колом позначено ще написання у флексії: *-ови^{і}* — 129, 145, 146, 623, 656, 659; *-ові^{и}* — 153; *-ови̂* — 23—25, 30, 32, 81, 124; *-овî* — 17, 125, 127, 175, 409, 410; *-ови^{е}* — 39, 47; *-овә* — 53; *-ове* — 52; *-оˈвы* — 626;

зеленим колом — *-і̯е* — 96, 97, 205; *-ê* — 651; *-е* — 89, 92, 686 та *-і^{и}* — з м'якістю попереднього приголосного — 88;

зеленим контурним колом позначено ще: *î* — 69, 74, 78, 83, 206, 211; *-и^{і}* — 65, 75; *-и̂* — 76, 79; *і^{и}* — 105, 642, 649. У нас. пп. 2, 19, 52, 54, 70, 211, 642, 657 можна було б розцінювати *и* (*и^{і}, і^{и}*...) як один із рефлексів ненаголошеного *ě*, отже, фонетичний варіант флексії *-і* (пор. карту № 13);

червоним переривчастим штрихуванням — *-ови^{і}* — 623; *-ови̂* — 23, 25, 30; *-овî* — 127, 223, 410; *-ови^{е}* — 47; *-овы* — 626;

зеленим штрихуванням — *-е* (з м'якістю попереднього приголосного) — 686.

3. У записах є ремарки: «частіше» — *на леˈдови* — 568; «рідше» — *на ˈдубови* — 426; *ˈледови* — 448, 456; «рідко» — *ˈл'одови, л'ˈдови* — 636; *ˈл'одови* — 38; «середнє і молодше покоління» — *на ˈдубов'і* — 175.

4. Не картографуються: парокситонічний наголос — *на ˈдубу* — 38, 40, 61, 62, 65, 66, 100, 101, 178, 181, 208, 212, 213, 215, 216, 380, 428, 650, 662, 663; *на ˈледу (на ˈл'оду)* — 50, 56, 61, 87, 285, 427, 449, 476, 609, 685; *на л'оˈдов'і, л'оˈдови* — 1, 3, 6, 8, 23, 25, 27, 28, 30, 38, 108, 115, 116, 120—122, 124, 150, 151, 156, 167, 176, 184, 202, 219, 257, 319, 373, 430, 541, 568, 569, 573, 608, 617—620, 627, 630, 640, 654, 656; окситонічний наголос на *дуˈб'і* — 71, 98, 207, 540; *на л'оˈд'і* — 118, 168, 172, 213, 238, 262, 263, 281, 290, 299, 306, 313, 319, 470, 501, 507, 535, 584; зміни ненаголошеного *о* — *-о^{у}ви*,

-у'ви — див. карту № 55; збереження *е* — *ле'ду* — див. карту № 33; кореневі зміни *л'ду, л''дови* — 90, 636, 638, 645, 650 (з цього поряд із *л'о'ду* — 90, 650); вияви *д'*: *на 'лег'і, на 'лед'і*...— див. карту № 89; *й* — *'дубйі* — 241, 662.

КОМЕНТАР № 182

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 301 б): «В кін'ц*і*, у 'місяц*і*... чи в кін'ц*и*, у 'місяц*и*..?» та № 415 (у криниці).

2. Основне розрізнення на карті — тип флексій. Варіанти флексій — пор. на картах № 1, 2.

3. Червоним зафарбованим колом картографується також кон'*ц'і̂* — 63, 175, 206;

червоним контурним колом передано також написання у флексії (з попереднім твердим приголосним основи): *и̂* — 24, 25, 651; *і̂* — 48, 50, 64, 69, 74, 81—83, 98; $и^{і}$ — 35, 75, 105, 685; $\hat{и}^{е}$ — 649; $и^{е}$ — 88, 103;

червоним знизу зафарбованим колом — *і̯ᵉ* — 39 (з попереднім м'яким приголосним основи);

зеленим колом — $и^{е}$ — 320, 514, 583, 603, 607, 672; *ə* — 247;

червоним переривчастим штрихуванням — *і̂*—17, 48, 50, 64, 69, 73, 74, 82, 83, 98, 206; $і^{и}$ — 105; $и^{і}$ — 30, 35, 75; $и^{е}$ — 39;

червоною переривчастою ізоглосою об'єднано: $и^{і}$ — 14, 20, 89, 92, 103, 634; *і̂* — 64, 68, 73, 98, 101, 223; $і^{и}$ — 634, 648; *и̂* — 23—25, 67, 76, 642, 649; *і* (без м'якості попереднього приголосного) — 71, 80 та, умовно, *е* — 78, 85;

червона переривчаста ізоглоса проведена умовно: відсутні записи у нас. пп. 10, 16, 22, 31, 54, 55, 57, 58, 60—62, 82, 88, 89, 95, 97, 105, 106, 113;

зеленим штрихуванням передано ще *і̂* — 362, 438, 537; $и^{е}$ — 295, 296, 320, 479, 583; *ə* — 293, 512, 518;

зелена ізоглоса проведена умовно з огляду на те, що в ряді нас. пп. записано лексему *студня* 'криниця' — 233, 256, 262—264, 274, 416, 418, 421, 453, 456, 627, 631, 639, 643, 647, 652 та відсутні записи в нас. пп. 230, 232, 234, 236, 238, 247, 255, 260, 264, 266, 270, 271, 275, 276, 322, 326, 334, 403, 406, 662—668, 672, 673, 676, 677, 679, 681—683;

жовтим переривчастим штрихуванням картографується також форма з твердим кінцевим приголосним основи — *'міс'ацови* — 621, 624, 635.

4. Поставлено паралельні знаки на основі запису *ф кун'ц'ови се'ла, ф кун''ц'і 'м'іс'ац'а* — 658.

5. У записах є ремарки: «частіше» — *в кон'ці* — 642; «середнє і молодше покоління» — *на кон''ци* — 61.

6. Не картографуються: рефлекси наголошеного *ě* у корені слова — *'мі̯ес'ац'і* — див. карту № 8; рефлекси *о* в новому закритому ненаголошеному складі — *кон'ци, кун'ци* — див. карту № 53; відповідники *а* < *ę* після м'якого приголосного — у *'міс'іци*, у *'м'ісици* — див. карту № 42; *ц* — 65, 615, 621, 624, 635, 644, 647, 670, 679, 686; м'якість *ц* перед *е* — 106, 623; перед *и* — 10; *с* — у *кун''си* — 684; *н'* — у *кін''ц'і* (у *кон''ц'і*) — 8, 11, 13, 16—18, 28, 32—34, 39, 45, 53, 137, 142, 147, 148, 162, 163, 165, 166, 169, 172, 173, 191—193, 201, 203, 207, 210, 351, 359, 376, 387, 394, 395, 399; епентеза; *н'* — *м'н'іс(')ац'і* — 64, 185, 208, 212.

7. Ареали відповідних форм див. ДАБМ, карта № 77.

КОМЕНТАР № 183

1. Карту складено за відповідями на частину питань Програми № 370: «...каміння чи ...камінн*є*?» та частину питання № 435: «Жи*ття*, сmі*ття*,.. насі*ння*, камі*ння* чи жит*є*, сміт*є*,. насін*є*, камін*є*?»

2. Основне протиставлення на карті визначено на підставі того, що флексія *-е (и, і)* в південно-західних говорах є фонетичним новотвором на грунті первісної флексії *-а* (див. ізоглосу перезвуку *'а* > *'е, 'и* в словах *узяв, узяти, дякувати, тяжко*) — детальніше пор. карту № 41. Це припущення підтверджується тим, що ізоглоси форм *жи'т'е, на'с'ін'е, йаг'н'е* й *ло'ш'е* в основному збігаються. Трохи більший ареал форм *жи'т'е, на'с'ін'е, йаг'н'е, ло'ш'е* порівняно з ареалом форм *'саж'е, ду'ш'е* пояснюється довшим збереженням форм з перезвуком саме в іменниках середн. роду, у яких флексію *е* < *а* могла підтримувати асоціація з подібною флексією інших іменників цього ж роду (*поле, море, горе* та ін.).

3. Червоним зафарбованим колом позначено тільки слова: *каміння* — 5, 11, 53, 58, 118, 153, 156, 162, 172, 176, 179, 189, 200, 219, 225, 251, 261, 266, 281, 367, 458, 490, 520, 526, 528, 558, 617; *насіння* — 279; червоним контурним колом — тільки слова: *каміння* — 231, 254, 264, 281, 284, 287, 297, 302, 304, 467, 469; *насіння* — 277, 280, 516; червоним вертикально перекресленим колом — тільки слово *каміння* — 255, 267, 292, 335, 337, 467; червоним горизонтально перекресленим колом — тільки слова: *каміння* — 233, 256, 266, 277, 280, 301, 325, 338, 462, 482, 485, 493, 516, 517, 581; *насіння* — 253, 269, 292, 296, 302;

червоним контурним колом картографуються також написання: *ə* — 112, 233, 258, 261, 262, 264, 266, 269, 284, 297, 298, 321, 323, 329, 331, 467, 489, 539; *ê* — 265, 270, 322, 324, 326, 330, 484, 511, 527, 587; $и^{е}$ — 296; червоним вертикально перекресленим колом — *і̂* — 518;

червоним штрихуванням згори вліво позначено тільки слова: *сміття* — 302, 519; *життя* — 687;

червоним штрихуванням згори вліво картографуються також: *ə* — 233, 242, 246, 249, 250, 321, 489, 522, 539; *ê* — 274, 322, 326, 330; $е^{и}$ — 295;

чорним колом позначено тільки слово *каміння* — 11, 13, 45, 153, 162;

чорним колом картографуються також написання: *ə* — 1, 3, 21, 23, 25, 30, 32, 99, 115, 117, 119, 124;

чорним штрихуванням позначено тільки слова: *сміття* — 9, 11, 12, 91, 96, 99, 122, 125, 216, 218, 221, 225, 616; *життя* — 33, 116, 126, 195;

чорним штрихуванням картографуються ще: *ə* — 1, 3, 21, 23, 25, 30, 32, 115, 117, 119, 124; *і̯е* — 102, 104.

4. У записі є ремарка: «старше покоління» — *жи'т'и, с"м'і'т'и* — 271.

5. Не картографуються інші фонетико-морфологічні особливості структур *життя, сміття, насіння, каміння* — див. карту № 94.

6. Відповідні ареали див. AJDL, z. 4, карта № 194; z. 6, карта № 348; ЛАЗО, ч. 2, карта № 153.

КОМЕНТАР № 184

1. Карту складено за відповідями на частину питань Програми № 370: «Пір'я, подвір'я... чи пір'*є*, подвір'є..?»

2. Основне протиставлення на карті визначено на підставі того, що флексія *-е (и, і)* в південно-західних говорах є фонетичним новотвором на грунті первісної флексії *-а* (див. коментар до карти № 183).

3. Червоним контурним колом позначено також: *ê* — 265, 527, 587; $е^{и}$ — 479; $е^{и}$ — 604; *ə* — 133, 137, 269, 281, 289, 298, 323, 331, 333, 360, 469, 484, 489, 539, 556, 558; *и'* — 320; червоним вертикально перекресленим колом — *и̂* — 509, 523; червоним горизонтально перекресленим колом — *і̂* — 307; чорним колом — *ə* — 3, 21, 23, 25, 30, 32.

4. Нанесено знак тільки за записом слова *пір'я* — 6, 22, 26, 33, 49, 54, 60, 62, 64, 67—69, 73, 74, 76, 78—80, 82—87, 89—94, 96—100, 103, 107, 128, 135, 146, 166, 168, 169, 194, 195, 222, 226, 227, 238—248, 264, 266, 267, 271, 274, 275, 403—411, 413—431, 440—449, 451, 454—461, 481, 484, 486, 489—491, 499, 514, 517, 525, 545, 548, 550, 552—556, 559, 583, 585, 588, 616, 617, 622—624, 628, 630, 632, 633, 634, 647—654, 658, 661, 664, 666, 668—684, 686; за записом слів *пір'я* і *повітря* — 290, 293.

5. З паралельних знаків червоне зафарбоване коло нанесено за записом слів: *пір'я* — 28, 35, 324, 357, 510, 583, 645, 661; подвір'я — 112, 119, 127, 143, 196, 320, 363, 528, 614, 630, 646; червоне контурне коло — *пір'я* — 244, 270, 274, 284, 288, 320, 363, 523, 528, 559; *подвір'я* — 257, 265, 269, 299, 331, 365, 494; червоне вертикально перекреслене коло — *пір'я* — 112, 248, 257, 365, 494, 496, 531; *подвір'я* — 272, 324, 338, 357, 462, 526; червоне горизонтально перекреслене коло — *пір'я* — 244, 248, 265, 266, 269, 270, 272, 274, 331, 462, 526, 559, 583; *подвір'я* — 255, 288; чорне коло — *пір'я* — 630, 646, 661; *подвір'я* — 219, 645.

6. На незаштрихованій площині зафіксовано: *'п'ірд'а* — 35; *'п'ірл'а* — 165, 168, 171, 173, 310, 386, 387; *под'вірл'а* — 171, 386, 387.

7. У записах є ремарки: «старше покоління» — *п'йер'е, под'в'і'рйе* — 259; *'п'іpі* — 248; «старше і середнє покоління» — *'п'іе̂рйе* — 174; *п'йир'і* — 265; «середнє покоління» — *п'йер'і, под'в'ірі* — 259; *'п'іри* — 248; «середнє і молодше покоління» — *'п'ірйа, под'в'ірйа* 29; «рідше, середнє і молодше покоління» — *'п'ірйе* — 35; *'п'іра* — 272; «молодше покоління» — *'пирйе* — 68; *'п'ірйе* — 174; «рідко молодше покоління» — $по^{у}д'в'ірйе$ — 39; «рідко» — *под'в'ірйе* — 28, 219; *п'йери* — 109; $под'ву^{е}рйе$ — 212; *под'в'іри* — 272; *под'в'ір'а* — 273, 603, 663; $по^{у}д'вірйе$ — 37; «часто — *'п'ірд'а*, рідше — *'п'ірйе* — середнє і молодше покоління» — 35; $по^{у}д'в'ір'е$ — 246

8. Не картографуються: рефлекси наголошеного *ě* — *е, и* — *'пйери, п'йир'е* — див. карту № 9; рефлекси **о* (наголошена позиція) — *под'вӱрйа, под'вирйа*...— див. карту № 51; вияви ненаголошеного *о* — *пуд'вірйе*...— див. карту № 55а; структури типу *двір, над'вірок, под'ворок* у значенні 'подвір'я'.

КОМЕНТАР № 185

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 299: «...'пол*ем*, 'серц*ем* чи ... 'поль*ом*, 'серць*ом*?»

2. Червоним колом позначено також: *'поләм, 'серцәм* — 80, 109, 110, 112, 113, 115, 116, 121, 125, 130, 133, 137, 138, 142, 159, 161, 173, 178, 189, 193—198, 200, 213, 223, 233, 242, 245, 255, 277, 280, 301, 302, 306, 308, 311, 313, 318, 321, 323, 328, 337, 338, 344—346, 350, 353, 354, 358, 361, 362, 373, 377, 378, 415, 436, 462—464, 466, 471, 472, 475, 476, 478, 480, 483, 484, 486, 494, 496, 498, 499, 501, 502, 504, 506, 508, 510, 512, 513, 516—519, 521, 526, 527, 530—532, 534, 535, 537, 539, 544, 545, 548, 552, 554, 556—561, 567, 571, 576, 580, 582—584; $'поле^{и}м, 'серце^{и}м$,— 37, 53, 61, 125, 142, 147, 201, 294, 298, 320, 325, 386, 398, 462, 471, 499, 514, 542, 571, 573, 583; тільки *'поләм* — 116, 137, 138, 159, 161, 189, 242, 255, 280, 313, 337, 361, 378, 517, 544, 556, 571; тільки *'серцәм* — 30, 78, 84, 98, 132, 171, 243, 279, 287, 298, 314, 316, 335, 338, 348, 360, 365, 467, 488, 547, 551, 557—562, 609; тільки $'серце^{и}м$ — 43, 48, 74, 212, 341, 378, 399, 439, 475, 520; *'полим, 'серцим* — 2, 4, 6, 14, 19, 20, 27, 33, 38, 45, 52, 55, 100, 124, 128, 129, 131, 142, 239, 248, 304, 308, 310, 339, 349, 351, 356, 359, 382, 384, 385, 473, 474, 482, 488, 507, 509, 523, 536, 543, 553; тільки *'серцим* — 29, 130, 311, 379, 384, 517, 584; *'полам, 'сарцам* — 10; $'поле^{а}м$ — 40; *'полі̯ем* — 60; а також *'сарцем* — 120; $'се^{а}рцем$ — 603; $'серце^{а}м$ — 399; *серци̂м* — 45; *'серц'ім* — 53;

чорним колом — 'пол'*ом*, 'серц'*ом* — 247, 249, 289; *'пол'ум, 'серц'ум* — 230—232, 234, 246, 250, 251, 255, 287, 295, 322, 324; тільки *'серц'ум* — 239, 330; *'серцом* — 606, 607, 610, 611, 666, 670, 672, 673, 675, 677, 684, 686; *'сир'ц'ом* — 676, 680; *'серцом* — 103; $'пол'о^{у}м, 'сер'цо^{у}м$ — 289; *'сир'цô̂м* — 430;

червоною ізоглосою картографується *л·* — 36, 43, 46, 59, 62, 66, 67, 73, 102—104, 106, 154, 182, 186, 210, 488, 495, 499, 509, 510, 528, 625, а також *л'* — 7, 12, 60, 63—65, 68—72, 74, 78, 82, 85—90, 93, 95, 210, 621, 623, 624, 643, 647—653.

3. Паралельні форми стосуються тільки одного з картографованих слів: *'пол'ом* — 5, 65, 85, 287, 360, 551; *'серц'ом* —2, 6, 103, 355, 529, 576.

4. Відзначено *ц'* перед *-ем* (*'серц'ем*) — 154, 182, 184, 205, 207, 210, 528.

5. У записах є ремарки: «частіше» — *'пол'ом* — 28; *'сарцем* — 127; «рідше» — *'полем* — 28, 272; «*'пол'ом, 'серц'ом* — старше покоління, *'полем, 'серцем* — середнє і молодше покоління» — 65.

КОМЕНТАР № 186

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 290: «'Нашого те'*ляти*, ще'*няти*... чи 'нашого те'*ляте*, ще'*няте*.., чи 'нашого те'*ляті*, ще'*няті*?..»

2. Червоним колом картографується $и^{і}$ ($те'л'ати^{і}$, $шче'н'ати^{і}$) — 92, 103, 146; $і^{и}$ — 514; *і̂* — 60, 69, 73, 355, 407—409, 488, 537; $и^{е}$ — 219; *і* без позначення м'якості *т* — *те'л'аті* — 94, 96, 98, 130, 404, 406, 414, 416, 604, а також $ти'л'ате^{и}$ — 295—297, 387, 436, 469—472, 479, 510, 512;

3. Зеленим контурним колом умовно картографується *-і* різного походження — фонетичного (поліський ареал з [t'i], частина наддністрянського ареалу з перезвуком ['a] > [i]) та аналогічного (подільський ареал) — пор. карти № 48, 87.

жовтим колом — *те'л'атə* — 444;

синім зафарбованим колом — *це'л'еца* — 686;

синім контурним колом картографується також *те'л'ат'е* —

8 5-2414

283, 286, 287, 291, 322, 326, 328—333, 336, 339, 350, 357, 363, 497, 528, 531, 534.

4. Нанесено паралельні знаки на основі запису форм род. відм. одн. іменників: *пи'с'ати, п'с'аті, пи'с'ета, пси'н'ета...* — 2, 3—5, 8, 25, 28, 109—111, 114, 118, 129, 130, 133, 135, 136, 138—143, 172, 230, 232, 234, 240—243, 245—247, 249—251, 257, 260, 261, 263—266, 268—272, 274—285, 287—290, 295, 296, 299—302, 306, 308, 309, 312, 315—318, 320—330, 332—338, 350, 357, 360, 362, 363, 404, 405, 413, 417, 418, 424, 425, 430, 432—434, 436, 438, 462, 464, 466, 467, 469, 471, 472, 475, 477, 484, 492, 494, 496, 498, 500—504, 507—509, 513, 527, 528, 531, 532, 535, 536, 539, 543, 545, 556, 567, 660, 662, 667, 678; *соба'ч'ета, собачи'н'ети...* — 27, 46—48, 51, 56, 77, 79, 88, 103, 116, 123, 126, 127, 138, 154, 159, 167, 169, 183—185, 219, 220, 309, 310, 313, 348, 382, 384, 385, 654, 657; *цуце'н'ати, цуцу'н'ета* — 18, 94, 99, 186, 198, 225, 227, 380, 387.

5. Паралельні знаки стосуються форм різних слів: *те'л'ат'і (те'л'ати)*, але *шчен'у'ка* — 68, 91.

6. Нанесено знаки тільки на основі запису форм род. відм. одн. іменника *телята* — 14, 16, 22, 31, 49, 53, 54, 57, 58, 61, 85, 105, 106, 108, 112, 113, 134, 145, 146, 152, 153, 168, 170, 197, 204, 222, 231, 233, 235—238, 244, 248, 253, 255, 256, 258, 259, 262, 273, 286, 291—293, 298, 307, 339, 347, 377, 392, 401, 407, 421, 423, 429, 435, 439, 441, 450, 454, 468, 470, 476, 478, 480, 482, 493, 497, 506, 522, 525, 547, 572, 581, 658, 661, 664, 671, 674—677, 680, 685—687.

7. У записах є ремарки: «рідко» — *ти'л'ати, шчи'н'ати* — 45.

8. Не картографується: нашого *ти'л'е, пси'н'е* — 7; *ти'л'а, пи'с'а* — 252; зміни *а* після м'яких приголосних — *ти'л'ет'і, шчи'н'еті, ти'л'ети, шчи'н'ети, (пи'с'ети...)* — див. карту № 41; вияви ненаголошеного *е* — *теи'л'ати, ти'л'ати, шчеи'н'ати, шчи'н'ати...* — див. карту № 37; відповідники сполучення *-шч* — *ш'ш'і'н'а, ш'і'н'а...* — див. карту № 113; *ц'е'л'ац'і...* — 85, 643, 649—651; *те'лаи'і...* — 71, 86, 88, 651, 653.

9. Ареали відповідних форм див. ДАБМ, карта № 86; MAGP, t. 10, карта № 481.

КОМЕНТАР № 187

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 293: «'Нашому те'лʼяті, гу'сяті, яг'няті, поро'сяті чи те'лʼяти, гу'сяти, яг'няти, поро'сяти, чи те'лятові, гу'сятові, яг'нятові, поро'сятові, чи те'лятови, гу'сятови, яг'нятови, поро'сятови, чи те'ляту, гу'сяту, яг'няту, поро'сяту?»

2. Червоним контурним колом умовно картографується *-и* різного походження — фонетичного (північний ареал) та морфологічного (говори карпатського ареалу);

червоним зафарбованим колом позначено ще: *йаг'н'ат'і* — 17; *'гус'іт'е* — 476; *те'л'ат'иі, йаг'н'ат'иі, поро'с'ат'иі* — 92;

червоним контурним колом — *поро'с'етие* — 35, 51; *гу'с'етие, йаг'н'етие, ти'л'етие* — 51, 471, 493, 510; *ти'л'ете* — 52, 681; *йаг'н'ете, пуру'с'ете* — 52; *те'л'аті, йаг'на'ті* — 69, 73, 98, 175, 223, 410, 488, 524; *поро'с'аті* — 69, 73, 98, 175, 223, 488, 524; *гу'с'аті* — 73, 223, 488, 524; *те'л'атиі* — 84, 103, 146, 623, 684, 687; *гу'с'ати* — 684; *йаг'нати* — 103, 623, 684; *поро'с'ати* — 103, 623; *тә'л'етә, гу'с'атә, поро'с'атә* — 297, 470, 512, 515, 518; *ти'л'етіи, гу'с'етіи, йег'н'етіи, поро'с'етіи* — 514; *-ат і* (без позначення м'якості *т*) — 57, 58, 94, 96—99, 105, 106, 211, 214, 216, 404, 406, 408, 414, 416, 418 та, умовно, *те'л'ате, йаг'н'ете* — 662, 681; *гусе'н'аті* — 98;

жовтим зафарбованим колом — *ті'л'етувій, 'гусітувій, йаг'н'етувій* — 662; *ти'л'етов'й, йаг'н'етовй* — 23;

жовтим контурним колом — *йаг'н'етові, поро'с'етові* — 12, 580; *ти'л'етові* — 28, 410; *ти'л'етовй, йаг'н'етовй, поро'с'етовй* — 24, 30; *теи'л'атовие, йаг'н'а'товие, гу'с'атовие, поро'с'атовие* — 609; *ти'л'етови, йаг'н'етови* — 32.

4. Паралельні знаки стосуються форм тільки одного з картографованих іменників: *ти'л'ату (тә'л'ету)* — 150, 248, 253, 267, 274, 322; *ти'л'ет'і (-ти)* — 280, 476; *ти'л'ет'уви* — 284, 516; *те'л'ати//-ові* — 410; *тә'л'атови//тә'л'ови* — 551; *те'л'ати//тел'у'ку* — 92; *гу'с'атови (гу'с'ат'уви)* — 141, 239, 258, 261, 266, 317; *гу'с'ати* — 544; *па'ц'ет'у* — 244, 291, 293, 496; *поро'с'ови* — 562; *йаг'н'ат'у* — 271.

5. Поставлено відповідні знаки на основі форм тільки одного іменника: *теи'л'ат'і (-ати)* — 55, 57, 77, 105, 145, 146, 222, 675, 681, 687; *тә'л'ат'і//тә'л'ови* — 401; *ти'л'ови* — 572; *'гус'іт'у* — 254; *йаг'н'ати* — 31; *йаг'н'атови* — 54.

6. У записах є ремарки: «рідше, рідко» — *гусе'н'ети, йаг'н'ети...* — 28; *ти'л'ати* — 45; *па'ц'ит'у* — 244; «*тә'л'етови, гу'с'етови, па'ц'етови* — старше покоління, *па'ц'ету* — молодше покоління» — 111.

7. Не картографуються: структури із суфіксом *-ен'-* — *гусе'н'ати (гусе'н'ат'і, гусен'у'кови...)* — 16, 28, 30, 32, 33, 40, 44, 47, 48, 50, 52, 56, 63, 64, 68, 69, 72, 76, 80, 82, 86, 87, 89, 94, 96, 98, 99, 103, 106, 137, 148, 154, 155, 157, 159, 166, 167, 169, 177, 178, 182, 183—187, 192, 194, 195, 201, 206—208, 210, 212, 213, 216, 218—221, 366—368, 370, 375, 384—386, 394, 543, 547, 549, 551, 554, 557, 564—568, 573, 575, 579, 580, 606—608, 613, 619, 620, 622, 624, 625, 627, 629—637, 642, 643, 649—651, 657—659; рефлекси наголошеного *ę* після м'яких приголосних — *те'л'ети, теи'л'ет'у йаг'нети...* — див. карту № 41; вияви ненаголошеного *о* — *-оуви, -уві...* — див. карту № 55; *ті'л'аці, (ц'і'л'ац'і)* ...— 85, 86, 91, 622, 643, 650, 652, 686; *т'ел'атиі...* — 86, 649, 651, 653; словотвірні структури з демінутивними суфіксами — *гусе'н'аткови, йиг'н'аткови, поро'с'аткови, йаг'н'етку...* — 77, 107, 108, 124, 134, 196, 254, 298, 331, 336, 565, 574, 659.

КОМЕНТАР № 188

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 295: «З од'ним те'лям, яг'ням, поро'сям, чи те'лем, яг'нем, поро'сем, чи те'лятом, яг'нятом, поро'сятом?»

2. Червоним колом картографуються також структури: *'йаг-н'ім* — 138; *'теил'ім, 'йеги'ім, 'порос'ім* — 488;

зеленим колом — *'порос'ом, 'йаган'ом, 'тил'ом, 'тел'ом* — 487; *йар'чом* — 614;

зеленим зафарбованим трикутником — *це'л'ецом, пра'шецом* — 686;

жовтим контурним трикутником — *па'ц'-ет'-ем* — 476, а також *ти'л'атим, поро'с'атим...* — 112, 113, 138, 139 (поряд із *е*), 142, 241, 244, 305, 306, 308, 437, 462—469, 473, 478, 479, 493, 498, 499, 503, 535, 629; *те'л'атеим, те'л'атәм...* — 297, 338, 464, 466, 469, 471, 472, 475, 486, 512, 645, що, умовно, розцінюється як фонетичний різновид флексії — *-ем* (пор. карту № 37);

штрихуванням — *порос'-уч-'к-ом* — 68.

3. Відповідні знаки нанесено на підставі форм синонімічної лексеми того ж типу відмінювання — *па'ц'а* — *па'ц'атом...* — 110, 111, 141—143, 230, 231, 233, 234, 237, 238, 242, 243, 245—247, 249—272, 274—278, 280, 281, 283, 285—287, 289—296, 298—301, 304—306, 308, 312, 316, 317—319, 321—324, 326—339, 357, 363, 403—405, 408—410, 416, 420, 432—436, 438, 439, 441, 453, 459, 462—467, 469, 471—476, 481, 482, 488, 492, 494, 505, 507, 528, 531, 532, 535, 536, 539, 545, 664—667, 669, 670, 672, 676, 683, 684,— з них поряд із відповідними формами слова *поро'с'а* — 141, 142, 416, 436, 465, 466, 469, 472—474, 488, 495, 505, 539.

4. Відповідні знаки поставлено при відсутності таких репрезентантів картографованого явища: *поро'с'ам* — 31, 49, 54, 57, 58, 81, 88, 100, 101, 105, 116, 145, 146, 153, 175, 197, 204, 222, 236, 248, 273, 284, 424, 468, 522, 538, 543, 572, 668, 672а—674, 677, 678, 680, 681, 685, 687; *йаг'н'ам* — 22, 23, 31, 32, 41, 49, 57, 58, 81, 85, 114, 145, 146, 162, 175, 222, 230, 231, 233, 237, 243, 245, 248, 254, 256, 258, 259, 262—264, 269, 272, 273, 280, 281, 293, 300, 347, 392, 401, 426, 430, 503, 513, 568, 588, 614, 658, 670, 673—675, 677, 678, 680, 681, 685—687.

5. У записах є ремарки: «нові форми» — *поро'с'ат-ом...* — 636; «старше і середнє покоління — *те'л'ет'ом...*, молодше покоління — *те'л'атом...*» — 253.

6. Не картографуються демінутиви та авгментативи — *ти-'л'ет-к-ум, йаг'н'ат-к-ом...* — 3, 10, 60, 76, 133, 162, 477, 617, 631, 659; *тел'а'т-иск-ом* — 675; відповідники ненаголошеного *о* — *те'л'атоум...* — див. карту № 55; відповідники *а* після м'якого приголосного та *и* — *йег'н'ет'ом, теи'л'ет'ом, ти'л'ем...* — див. карти № 41, 44, 49.

7. Відповідні ареали див. ДАБМ, карта № 87.

КОМЕНТАР № 189

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 302 а): «'Довгі 'вуса... чи 'довгі 'вуси...?»

2. Чорним колом картографуються також написання *-иᵉ* — 39, 51, 471; *-и* — 92, 103, 623, 648, 656, 677; *-й* — 76, 649, 653; *-і* — 60, 63, 64, 68, 92, 223; *-і* — 647, 679;

жовте штрихування об'єднує: *'вуста* — 419, 424, 447, 449, 451, 452, 456—461, 481; *'густа* — 443; *'уста* — інші нас. пп.

3. Ізоглосою позначені структури, що постали в результаті контамінації *bajusz* (угорське 'вус') та *'вуса ('вуси, 'вусы)* — див. ЛАЗО, ч. 1, карта № 42.

Ізоглоса об'єднує структури: *'бауса* — 413, 418, 423 (чи *'бауc'а* — 421); *ба'вуси* — 675; *ба'вусы* — 680, 681; *ба'восы* — 684; *ба'йуса* — 416, 420; *ба'йуси* — 664, 666, 668, 671, 683, 686; *ба'йусиі* — 677; *ба'йусі* — 679; *ба'йусы* — 664, 665, 669, 670, 672, 673, 676, 685; *ба'вуса* — інші нас. пп.

4. У записах є ремарка: «рідко» — *'вуса* — 45.

5. Не картографуються: вимова початкового *в* як w, ў: 509, 514, 523, 548, 603, 607, 609, 634; лексема *мус'таци* 'вуса' (румунізм) —588.

6. Відповідні ареали див. ЛАЗО, ч. 1, карта № 42.

КОМЕНТАР № 190

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 307: «Се'ляни, 'люди, грома'дяни,.. мі'щани чи се'ляне, 'люде, грома'дяне... мі'щане?» і частину питання № 305: «Су'сіди... чи су'сідове?»., а також № 444 (сусіди).

2. Червоним колом картографуються також написання у флексії: *-і* — 60, 61, 63, 64, 71, 73; *-иі* — 88, 92, 119, 555; *-й* — 23, 24, 523, 548 та *-і* (після твердого приголосного) — 647, які стосуються тільки лексеми *селяни* в нас. пп. 23, 71, 92, 555, 647;

чорним колом — *-еи* — 10, 79, 84, 146, 150, 431, 625, 632, 644, 648; *-иᵉ* — 29, 35, 42, 44, 51, 55, 56, 75, 149, 150, 212, 244, 296, 320, 334, 463, 510, 583, 609, 648; *-ә* — 45, 48, 74, 81, 94, 99, 114, 116, 120, 122, 126, 143, 150, 170, 175, 178, 220, 242, 247, 249, 268, 284, 285, 297, 309, 348, 419, 420, 428, 437, 439, 444, 450, 452, 456, 470, 475, 478, 479, 481, 484, 486, 515, 518, 546.

3. Незаштрихована діагональним штрихуванням площина включає написання у флексії іменника *люди: -і* — 60, 61, 63, 64, 98, 130; *-йі* — 61; *-и* — 523, а також *-і* (після твердого приголосного) — 96, 647, 673; незаштрихована вертикальним штрихуванням площина включає у флексії іменника *сусіди: і* — 60, 73, 98, 119, 125; *-й* — 34, 71, 649, 651, 653; *-иі* — 88, 119, 634, 652; *-ы* — 236, 237, 405—411, 413—416, 419, 421—427, 429—431, 440—444, 446—461, 485, 663—665, 672а—676, 684.

4. Поставлено знак тільки за записом лексеми *цигани* — 30, 33, 39, 44, 48, 145, 238, 404, 667, 675 та *варщани* — 420.

5. Виявлено: *'л'уд'і* (м'якістю *д*) — 70, 71, 86—89, 91, 95, 622, 648, 650—653; *су'сіда* —588.

6. Чорним штрихуванням згори вліво передано також написання у флексії: *-еи* — 42, 56, 79, 84, 99, 150, 244, 290, 431; *-иᵉ* — 44, 51, 76, 212, 296, 606, 609; *ә* — 30, 45, 47, 81, 94, 99, 114, 124, 143, 144, 175, 178, 238, 242, 249, 268, 269, 284, 297, 320, 348, 404, 409, 412, 419, 425, 426, 428, 436, 456, 467, 470, 475, 484, 510, 515, 517, 518, 546, 583 та *а* — *'л'уда* — 10, 40;

чорним вертикальним штрихуванням — випадки написання: *-иᵉ* — 35, 39, 40, 47, 51, 92, 103, 146, 152, 471, 606, 628, 639, 650, 651; *-еи* — 606; *-ә* — 70, 78, 81, 84, 99, 174, 178, 436, 479, 515, 518, 521 (з чого паралельно з *-е* — 628), а також обнижений *е* — *-а* — *сус'і'да* — 151.

7. Зеленим вертикальним штрихуванням умовно передано також *-ови* — *су'с'ідови* — 417, 420, 536; *-овә* — *су'с'ідовә* — 544.

8. Червоне коло нанесено за записом лексем: *громадяни* — 92, 143, 486, 682; *селяни* — 209; чорне коло — за записом *громадяне* — 193, 309, 453; *селяне* — 10, 50, 538, 632, 660; *міщане* — 65, 185, 653.

9. У записах є ремарка: «старше покоління» — *м'і'шчане* — 437.

10. Не картографуються: зміни ненаголошених *о, е* — *грума'д'ани, си'л'ани* — див. карти № 32, 55; *о, оу* — *со'с'іди, соу'с'іди...* — 52, 55, 64, 96, 170, 175, 197, 202, 279, 332, 333, 336, 339, 355, 358, 406, 407, 415, 425, 439, 461, 486, 508, 530, 534, 535, 537, 539, 545, 603, 604, 609; *д', н'* перед *-е* *су'с'ед'е, се'л'ан'е...* — див. карту № 87; *н'й* — *меш'чан'йе* — 649, 651, 653; суфікси *-анин-* — *сел'а'нини* — 1, 6, 17, 40, 67, 72, 121, 308, 385, 499; *грома'д'анини* — 40, 351; *міш'чанини* — 40, 53; *-ков-* —*л'уд'ков-и* — 1; *-ак-* —

сел'аˈки — 685; *-ук-* — *сел'уˈки* — 235, 465; *-ух-* — *мішчуˈхи* — 245, 661; синонімічні лексеми — *валалˈч$^{(')}$аны* 'селяни' — 673, 679; *ˈварищи, варшˈчан'е* 'міщани' — 417, 420; *городчуˈки* 'міщани' — 61 та словосполучення — *вар'іс'ˈк'і ˈл'уда, вари'ˈк'і ˈл'уди* 'міщани' — 423, 424; *м'ісˈтецкы ˈл'уде, м'істечˈкови (містоˈвиї, міс'ˈк'і) ˈл'уди* — 61, 219, 238, 266; *городоцˈк'і ˈл'уді, гороʒ'ˈк'і ˈл'уді* — 73, 605, 623.

11. Відповідні ареали див. ASJ, t. 2, розділ 1, карта № 62.

КОМЕНТАР № 191

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 305: «...браˈт*и* ... чи ...*б*ˈрат*ове..?*», а також № 235, 237, 317.

2. Наголос *бˈрати* засвідчено ще в нас. пп. 231, 246, 257, 266, 355, 418, 538, 555.

3. Зеленим штрихуванням нанесено колишню форму збірності, граматичні зв'язки якої відповідають граматичним зв'язкам множинних форм. Використовується переважно у значенні множини, хоч у частині говорів форми множини і збірності збігаються;

зеленим суцільним штрихуванням картографується ще *бˈрац'а* — 677, 686;

зеленим переривчастим штрихуванням — ще: [и], [е] < *а* — 261, 266, 286, 289, 297, 304, 467, 486, 489, 490, 495.

4. Тільки у відповідях на питання № 235 *(два бˈрати)* та № 237 *(три бˈраˈти)* виявлено форму *бˈрат'а* в нас. пп. 276, 310, 351, 407, 409, 412, 437, 604, 613, 615; *бˈрат'і* — 232, 239, 248, 250, 252, 255, 288, 289, 292, 296, 297, 304—308, 320, 323, 327, 329, 333, 334, 337, 339, 463, 472, 492, 493, 499, 507.

5. Відзначено: *е* — *бˈрате* — 52, 683, а також форму двоїни в дуальних сполученнях: *два бˈрата* — 49, 61, 73, 87, 96, 271, 355, 396, 398, 526, 559, 605, 606, 610, 611, 618, 625, 638, 653.

6. У записах є ремарки: «середнє і молодше покоління» — *браˈти* — 231, 235, 247, 255, 258, 259, 266, 290, 437, 480; «дуже рідко» — *браˈты* — 426, 448; «рідко» — *браˈты* — 456; *браˈтове* — 448, 452; «ще рідше, ніж *браˈти, браˈтовә*» — 456; «*воˈни соˈбі бˈрат'і*, але *п'ішˈли дˈва браˈти*» — 270.

7. Не картографуються: наголос *браˈт'а* — 271; *браˈт'і* — 256, 257, 283, 486; вияви ненаголошеного *е* — *браˈтове^{и}* — див. карту № 37; [к'] < *т'* — *бˈратк'і* — див. карту № 88; *т'·* — *бˈрат':а* — 517, 584; *-т'й* — *бˈрат'йа* — 606; *бˈрат':йа* — 670.

8. Відповідні ареали див. ДАБМ, карта № 208, MAGP, t. 10, карта № 483; ASJ, t. 2, розділ 1, карта № 54.

КОМЕНТАР № 192

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 304: «...вечоˈр*и* (вечоˈр*і*)... чи...вечоˈр*а..?*», а також частину питання № 306: «...вітˈр*и*... чи ...вітроˈв*е..?*»

2. Червоним зафарбованим колом картографується ще: *-і^{и}* — 88, 153, 647; *-и^{і}* — 32, 88, 147, 648; *-â* — 25, 653; *-î* — 38, 64, 71, 98, 99, 192, 521; *-и^{о}* (з ремаркою «більш заднє») — 643; *-и^{е}* — 39, 509, 660, 661; *-е* — 124;

червоним контурним колом — *-ы̂* — 685;

зеленим колом — *-i̯e* — 655, 656;

чорним колом — *вечоˈр'а* — 549, 611, 620.

3. Червоним переривчастим штрихуванням — також *-ы^{о}* — 236; *-ô* — 421; *-о* — 416 (поряд з *-ы*).

4. На незаштрихованій площині немає записів з нас. пп.: 31, 49, 55, 57, 58, 68, 81, 93, 100, 101, 105, 145, 152, 175, 222, 245, 324, 434, 479, 525, 562, 572, 573, 674.

5. Незаштрихована площина включає: *-â*,— 76, 637, 653; *-î* — 12, 60, 63, 64, 69, 71, 98, 103, 106, 125; *-е^{и}* — 10, 609; *-и^{е}* — 19, 35, 39, 40, 51, 469, 488 (поряд з *-и*), 509, 510, 514, 523, 548, 573, 603, 606; *-ә* — 13, 47, 120, 123, 466, 522.

6. Відзначено: *-е* — *вітр-е* — 124 (поряд з *-и*); *-і* — *вітˈр'-і...* — 155, 647, 648, 673, 677, 679, 686; пропарокситонічний наголос — *ˈвечори (ˈвечоры)* — 11, 53, 67, 73, 123, 139, 142, 143, 213, 230, 232, 236, 238, 241, 246, 251—253, 255, 260, 261, 266, 268, 271, 274, 276, 281, 290, 293, 296, 298, 318, 329, 354, 371, 406, 408, 409, 413—415, 417, 422, 427, 428, 434, 435, 438, 447, 457, 460, 470, 474, 476, 484, 486—489, 498, 501, 504, 513, 514, 520, 521, 534, 539, 583, 587, 588, 603, 609, 624, 635, 654, 657, 659, 662, 663, 667, 676, 680, 683; парокситонічний наголос — *веˈчори (веˈчери)* — 276, 331, 336, 425, 439, 449, 477, 485, 664—666, 668—670, 672, 673, 677—679, 685, 686 — притому паралельно — наголос на кінцевому складі — 142, 267, 329, 439, 487, 488.

7. У записах є ремарки: «у пісні» — *в'ітˈр-и* — 150; «тільки в однині» — *ˈве^{и}т'ор* — 88, 103.

8. Не картографуються: вияви ненаголошеного *е: а* — *вачуˈра* — 5, 8, 10; *і* — *в'ічеˈри* — 27, 33, 38, 39, 47, 118, 125, 517 та ін.; *и, е^{и}*...— див. карту № 34; *о/е* після шиплячих — *вечеˈри, вечоˈри* — див. карту № 38.

КОМЕНТАР № 193

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 303: «Вовˈк*и*, парубˈк*и*, співаˈк*и*, пастуˈх*и*... чи вовˈк*і*, парубˈк*і*, співаˈк*і*, пастуˈх*і*... чи вовˈц*і*, парубˈц*і*, співаˈ*ці*, пастуˈс*і*.., чи вовˈц*и*, парубˈц*и*, співаˈц*и*, пастуˈс*и..?*»

2. Червоним зафарбованим колом передано *-и^{е}* — 34, 35, 39, 44, 49, 51, 55, 121, 479; *-е^{и}* — 42, 150; *-ә* — 13, 139, 141, 268, 282, (поряд з *-и* — 139, 282); *-ê* — 109, 133; *-и^{і}* — 31, 54, 147, 212, 215, 663; *-і^{и}* — 54, 623, 643 (поряд з *-и*, 647); *-и^{і}* — 31, 54, 147, 212, 215, 663; *-î* — 60, 63, 64, 73, 84, 85, 89, 94, 98, 99, 102, 104, 106, 206, 207, 210, 333, 350, 409, 410, 582, 649; *-â* — 74, 76, 78, 80, 633, 637; *-и^{ы}* — 37 та, умовно, *-ы*, яке в порівнянні з закарпатським *-ы* помітно відрізняється щодо місця утворення — 66, 630, 639, 640;

червоним зліва зафарбованим колом *к'і* — 12, 30, 48, 53, 68, 69, 71, 86—93, 95, 97, 105, 144, 147—149, 152, 155, 157, 158, 160, 162, 174, 177, 180, 181, 185, 187—191, 196, 204, 213, 219, 230, 231, 233, 234, 241, 244, 246, 248, 250, 350, 408—410, 414, 620, 648, 650—653, 655—658, 661, 662;

червоним контурним колом — *к'и^{е}, х'и^{е}* — 29, 52, 251, 257, 271, 295, 325, 363, 436, 469, 495, 496, 509, 528, 573, 606, 609, 614, 654, 687; *к'е^{и}, х'е^{и}* — 19, 43, 46, 260, 299, 300, 548, 583, 608, 615; *к'ә, х'ә* — 2, 9, 16, 21, 23, 24, 38, 40, 45, 115, 119, 138, 259, 263, 275, 284—286, 405, 417, 434, 435, 438, 466, 467, 537, 584; *к'ê, х'ê* — 11, 28, 47, 122, 127; *к'и^{і}, х'и^{і}* — 20, 30, 32, 611, 612, 659; *к'і^{и}, х'і^{и}* — 88, 103, 643; *к'î, х'î* — 82, 154, 159, 178, 182, 186, 478; *к'е^{і}* — 613;

червоним перекресленим колом умовно — *к'i̯e* — 660.

3. Мале чорне коло — знак лексикалізації флексії. Позначено: *-ә* — 413, 656; *-и^{е}* — 448; *ц'і* — 404, 416, 481 (поряд з *ци* й *к'и*), 511; *ці* — 675.

4. Паралельні знаки поставлено за записом окремих лексем; червоне зафарбоване коло — *вовки* — 48, 409, 410, 659; *вовки, пастухи* — 213, 504; *пастухи* — 393, 654; *співаки* — 408, 410, 414, 487; червоне контурне коло — *вовˈки* — 72, 635; *співаˈки* — 537, 613; червоне наполовину зафарбоване коло — *вовки* — 30, 35, 147, 234, 246; червоне горизонтально перекреслене коло — *вовки* — 242, 488; *співаки, пастухи* — 250, 260; червоний трикутник — *воўкы* — 672; чорне коло — *паˈр'інци* — 665; чорне наполовину зафарбоване коло — *паˈр'інц'і* — 666; чорний квадрат — *паˈр'інце* — 667.

5. Засвідчено наголос: *ˈпарубки (ˈпарінки, ˈпарубкî, ˈпарупкы...)* — 67, 112, 189, 323, 353, 444; *ˈвоўки (ˈвоўк$^{(')}$і, ˈвоўкы...)* — 71, 86, 90, 115, 158, 230, 232—234, 240, 248, 250, 256, 353, 403, 408—410, 412, 414, 416, 420, 421, 455, 456, 481, 483, 491, 559, 612, 662—665, 667, 669, 670, 672, 672а, 674, 676, 678, 682, 687 (з чого поряд з наголосом на флексії) — 77, 86, 90, 115, 240, 353, 409, 410, 412, 455, 463, 491, 557, 612; *паˈрібки (паˈробки...)* — 158, 408, 414, 664, 666, 676, 678; *співˈваки (співˈвакі, співˈвакы...)* — 67, 213, 615, 664—666, 673, 678, 685, 686 (поряд з наголосом на флексії — 67); *пасˈтухи (пасˈтухы...)* — 664—666, 672, 685.

6. У записах є ремарки: «рідше» — *воўˈкы* — 442; «рідко» — *воўˈкы* — 448, 457; «збірне» — *ˈвôўци*, множина — *вôўˈкы* — 457; «старше і середнє покоління» — *ˈвоўцы* — 445; «старше покоління» *-к'і, -х'і* — 233; «молодше покоління» *-к'и, -х'и* — 238.

7. Не картографуються: різниці у звуковій реалізації лексем: *ˈвôўки* — див. карту № 58; *во^{у}уˈки* — див. карту № 55; *паробˈки, парібˈки* — див. карту № 57; рефлекси *ĕ* — *спиваˈки...*— див. карту № 13; синонімічна лексема *вакар* 'пастух' — див. коментар до карти № 59; словотвірні структури з іншими основами — *паст-ир* — див. карту № 143.

КОМЕНТАР № 194

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 398 а): «...хлопц*ів* чи ...хлопцов*?*»

2. Жовтим колом картографується також: *-и^{і}ў* — 41; *-і^{и}в* — 58; *-îў* — 157, 160, 223;

синім колом — *-о^{у}ў* — 175, 651; *-у^{о}ў* — 64, 84; умовно — *-^{у}o̮ў, -у̮оў* — 68, 89, 102, 177;

чорним колом умовно — *-^{у}и̮ў* — 76;

коричневим штрихуванням — *-әї, -и^{е}ї* — 268, 435, 438, 660;

оранжевою площиною — часткове заникання кінцевого *ў* в картографованих флексіях — *-у^{ў}* — 16, 26, 29, 42, 44, 51, 52 (поряд із *-у*).

3. У записах є ремарки: «старше покоління — *-уў*, середнє і молодше покоління — *-іў*» — 38, 45; «старше покоління, частіше» — *-иї* — 275; «середнє і молодше покоління» — *-іў* — 26, 45, 275; «середнє покоління» — *-іў* — 268; «при швидкій вимові» — *хˈлопц' у* (зникання кінцевого *ў*) — 52.

4. Не картографуються: флексії іменників іншого типу відмінювання — *хлопˈчіск'-іў* — 672; *хˈлопчи^{і}ск* — 672а, 678 (поряд із *хˈлопц'-іў*), 679; *а* — *хˈлапцох* — 686; *в*, w — *хˈвопців* — 670; *хˈwопциї* — 665; *ô* — *хˈлôпц'іў* — див. карту № 58.

5. Відповідні ареали див. ASJ, t. 1, розділ 12, карта № 187.

КОМЕНТАР № 195

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 312: «ˈНаших... *баб* чи ...баˈб*ів*, чи ...баˈб*ій*, чи ...баˈб*ох?*»

2. Зеленим контурним колом картографується також: *баˈбi̯ів* — 657; *баˈбі̯* — 445;

зеленим зліва зафарбованим колом — *баˈб$^{(')}$âў* — 23, 24, 30, 548; *баˈбîў* — 17, 19, 28, 157, 160, 223, 616; *баˈби^{і}ў* — 35; *баˈбі^{и}ў* — 583;

зеленим знизу зафарбованим колом — *баˈбо^{у}ў* — 88, 653; *баˈбуў* — 655; *баˈбу̮ев* — 659; *баˈбу̮оў* — 87, 656;

жовтим колом — *баˈбий* — 487.

3. У записах є ремарки: «частіше» — *баˈбіў* — 434; «старше покоління» — *баˈбей* — 65.

4. Не картографується: *баˈбок* — 579, 665; наголос: *ˈбабіў* — 271, 611; *ˈбабох* — 686; *ˈбабей* — 643 і в районі постійної парокситонези — див. карту № 134.

5. Ареали відповідних форм див. ДАБМ, карта № 101.

КОМЕНТАР № 196

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 400 б): «Коз, .. сов, .. хвороб ... чи к*із*... с*ів*,.. хвор*іб..?*»

2. Червоним колом позначено також: *с$^{(')}$іў* — 55, 124, 126, 186, 187 (поряд з *соў*), 194, 228, 293, 298, 302, 352, 355, 365, 378, 390, 399, 437—439, 443, 526, 536, 537, 654; *сі̯* — 445;

зеленим зафарбованим колом — *ˈсовîў* — 17, 155, 157, 160, 223; *ˈсовиў* — 150, 191; *ˈсові^{и}ў* — 514;

зеленим контурним колом — *соˈві̯* — 427, 429;

жовтим колом — *ˈсовâй* — 13; *ˈсови^{і}й* — 35; *ˈсовій* — 37; *ˈсовәй* — 435, 488;

зеленим штрихуванням згори вліво — *ˈкозуў* — 7, 116, 120, 122, 617—619, 655—657; *ˈкозиў* — 2, 10, 127, 150, 156, 488, 660;

зеленим штрихуванням згори вправо — *хвоˈробуў* — 617, 618, 655, 657; *хвоˈробиў* — 149; *хвоˈробîў* — 223; *хвоˈротіў* — 666;

жовтим штрихуванням згори вліво — *ˈкозêй* — 11; *ˈкозій* — 38; *ˈкоз'иї* — 45; *ˈкозәй* — 549;

чорним кольором — наголос: *соˈвеї, коˈзеї, хвороˈбеї* — 180, 634; *коˈзеї, соˈвеї* (але *хвоˈробеї)* — 145; тільки *соˈвеї* — 151;

чорним штрихуванням згори вліво — *ˈкозе^{и}й* — 43, 62, 66; *ˈкозәй* — 178;

чорним штрихуванням згори вправо — *хвоˈроби^{е}й* — 60, 62;

червоною ізоглосою — також *хвоˈрі̯т* — 417, 423, 426, 427, 430, 431.

3. На площині, не заштрихованій діагональним штрихуванням згори вправо, поширена літературно-нормативна форма *хвороб*. Однак ареали типів закінчень род. відм. мн. та іменника *хвороба* умовні з огляду на відсутність у записах цих форм (іменник вживається тільки в однині) або відсутність самої лексеми (в значенні 'хвороба' виступає *слабість, хіра* та ін.— пор. карту № 384) — 13, 15, 20, 30—32, 35, 39, 42—45, 48, 49, 54, 56, 72, 90, 98, 100, 105, 107, 111, 116, 119, 120, 122, 123, 125, 126, 129, 132, 133, 135, 141, 143, 145, 146, 148, 151, 152, 155, 158, 159, 161, 166, 172, 176, 178,

179, 182, 185, 187, 192, 193, 233, 238, 241, 242, 246, 248, 250, 258, 261, 263, 275, 277, 281, 288, 309, 320, 328, 338, 341, 344, 346, 349, 357, 360, 365, 369, 372—374, 377, 379, 380, 397, 398, 400—402, 406, 410, 429, 443, 445, 446, 454—456, 461, 476, 484, 487, 495, 506, 523—527, 532—534, 537, 538, 541, 542, 545, 547, 548, 552, 555—557, 559—561, 563, 565, 566, 568, 570, 574, 578, 579, 581, 583, 585, 587, 588, 608, 613, 615, 660, 674, 675, 677, 685, 687. Замість *сова* виступає *куку'війка* — 603, 605, 607, 608, 611, 612.

4. У записах є ремарки: «старше і середнє покоління» — *хву'роб* — 29; *к'уиз* — 77; «рідше, рідко» — *'козу, 'нору, ху'робуў* — 121; *хво'р^{у}иб* — 76; *хво'роб* — 481; *кіс* — 230; *'козіў* — 164; *со'вэй* — 435.

5. Не картографуються: *суй* — 446; *сі́й* — 451; *'совох* — 420, 673; *'козох* — 420, 673, 686; *хо'ротох* — 686; інші рефлекси *о — *коз, куз, куоз.., хво'руб, хво'рут, хво'рўт...* — див. карту № 51; вияви ненаголошеного *о* — *хво^{у}'роб, хву'роб...* — див. карту № 55; відповідники сполучення *хв* — *фо'роб...* — див. карту № 85.

КОМЕНТАР № 197

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 308: «Не'має лю'дей... чи лю'дий.., чи лю'дій.., чи лю'дів.., чи лю'дьох..?», а також № 227 (*за ді'тей*), № 221 (*сви'ней, гу'сей*).

2. Червоним зафарбованим колом картографується ще: *л'у'де^{а}й* — 603; *л'у'д'іеі* — 656;

чорним зафарбованим колом ще — *-и'й* — *л'у'ди^{е}й* — 31, 42, 121, 506, 548, 606, 657, 667; *д'і'ти^{е}й* — 237, 539, 573, 578; *-е^{и}й* — *л'у'де^{и}й* — 49, 386; *д'і'те^{и}й* — 250, 311, 314, 493, 564, 566, 569; *-эй* — *л'у'дэй* — 28, 30, 32, 38, 47, 110, 113, 114, 116, 117, 119—122, 126, 127, 130, 132, 138, 140, 164, 167, 170, 278, 280, 284, 286, 292, 301, 305, 337, 338, 345, 357, 387, 418, 419, 435, 437, 438, 442, 472, 476, 492, 500, 506, 534, 535, 537, 556, 562, 570, 580, 584; *д'і'тэй* — 38, 113, 114, 117, 235, 247, 259, 265, 283, 293, 298, 305, 312, 313, 322, 345, 359, 363, 387, 398, 402, 435, 467, 468, 506, 528, 529, 535, 537, 546, 556, 560, 562, 570, 580; *-îй* — *д'і'тîй* — 301; *-ûй* — 523 (*л'уд'ûй*); 603 (*д'і'тû^{и}*); *-ей* розцінюємо як варіант флексії *-ий* у нас. пп. 453, 473, 479, 484, 486, 487, 498, 502, 526 (результат дії тенденції до обниження *и* під наголосом.

3. Червоне зафарбоване коло нанесено за записом флексії *-ей* лише в іменнику — *д'і'тей* — 4, 32, 40, 47, 108, 130, 133, 164, 171, 172, 180, 318, 321, 323, 333, 352, 356, 358, 386, 388, 561, 567, 575, 576; в іменнику *сви'ней* — 352; чорне зафарбоване коло — за записом флексії *-ий* — *у д'і'тий* — 12, 112, 165, 239, 315, 389, 609, (та її фонетичних виявів: *-е^{и}й* — 39, 311; *-эй* — 127, 529).

4. Відзначено: *'л'уз'-ох* — 686; *'л'уд'-ох* — 619 з ремаркою «рідше»; *л'у'д'іў* — 465; *не'ма 'л'уда* — 235.

5. Не картографуються: вияви ненаголошеного *и* — *сви^{е}'ней* — див. карту № 22; рефлекси ненаголошеного *ě* — *ди'тей* — див. карту № 3; ненаголошена флексія — *д'ітей* — 5, 125, 129, 476 як можливий результат взаємодії конструкцій *'думати про 'дітей* та *'думати про 'діти*.

КОМЕНТАР № 198

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 308; «Не'має... гос'тей чи ...гос'тий, чи... гос'тій, чи ...гос'тів, чи ...'гостьох?», а також частину питання № 221: «..Че'каємо *гос'тей* чи *на гос'тей*, чи че'каємо *на 'гості*, чи *че'каємо 'гості?..*»

2. Неточні записи змушують об'єднувати то червоним, то зеленим кольорами ті випадки вживання флексій, що позначені як *-эй, -е^{и}й, -и^{е}й* — пор. карту № 197.

3. Залежно від фонетичних умов (див. карти № 23, 37, 58) об'єднано червоним контурним колом — *-е^{и}й* — 321, 625, 641; *-и^{е}й* — 62, 320, 604; *-эй* — 78, 84, 116, 123, 132, 138—140, 143, 167, 277, 328, 355, 362, 365, 530, 531, 535, 560, 562, 569, 574, 577.

4. Відповідно зеленим зафарбованим колом передано: *-и^{е}й* — 6, 15, 19, 35, 39, 42, 49, 475, 555, 657; *-е^{и}й* — 453, 487, 603; *-эй* — 11, 23, 28, 30, 47, 113, 114, 122, 126, 279, 405; *-ей* — 453, 487, 522;

зеленим контурним колом ще: *-е^{и}й* — 295, 296; *-эй* — 110, 236, 248, 260, 276, 298, 300, 303, 305, 307, 313, 334, 337, 338, 435, 437, 438, 467, 470—472, 477, 480, 492, 493, 500—502, 505, 507, 512, 513, 515, 518, 519, 579; *-и^{і}й* — 514; *-îй* — 109, 130; *-ûй* — 269, 548; *-ій* ('гостій) — 264, 399;

умовно жовтим вертикально перекресленим колом — гос'тўў — 430;

умовно жовтим горизонтально перекресленим колом — *гос''ц'уў* — 121.

5. Відзначено ще: *-ій* (з м'яким кінцевим приголосним основи) *'гост'ій* — 243, 329, 669; *-еў* — *'гос'ц'еў* — 46; *-аї* — *гос'таї* — 10.

У записах є ремарки: «старше покоління» — *'гост^{ц}'іў* — 186; *'гос'ц'іў* — 252, 258; «старше і середнє покоління» — *'гостеї* — 218, 221; «частіше» — *'гос"ц"іў* — 232; «дуже рідко» — *гос'тей* — 394; «рідко» — *гос'ц'еў* — 46.

6. Не картографуються: флексія *-і* як можлива флексія знах. відм.— *че'кати 'гост'-і* — у відповідях на питання № 221; вияви кінцевого приголосного основи перед *-ей: ц', ц"* — 9, 46, 48, 66, 70, 80, 86, 109, 643, 649—653; *ц* — *'госцох* — 686; *к' < т'* — див. карту № 88; *с'т'/с'ц'* — *'гос'ц'іў...* — див. карту № 96; *'гос'к'іў* — 195; відсутність початкового приголосного *ос'теї* — 69; *шч* у структурі *'г'ішчів* — 685.

КОМЕНТАР № 199

1. Карту складено за відповідями на частину питань Програми № 308: «Не'має... 'ко'ней... чи ... 'ко'ний.., чи ... 'ко'ній.., чи ... 'ко'нів.., чи ... 'коньох?..»; № 246: «...Запря'жу *па'ру 'коней* чи запря'жу *'пара 'коней?*» та № 221: «Па'су *'коней...* чи па'су *'коні..?*»

2. Неточні записи змушують об'єднувати, залежно від території, то червоним, то зеленим кольорами ті випадки вживання флексій *-'ей, -'ий,* що позначені: *-эй, -е^{и}й, -и^{е}й* — пор. карти № 23, 37, 58 137.

3. Червоним зафарбованим колом картографується ще: *-е^{и}й* — 43, 46, 54, 56, 61, 66, 67, 72, 103, 166, 203, 212, 341, 564, 566, 611, 635, 641; *-эй* — 53, 56, 81, 84, 161, 193, 194, 197, 200, 213, 365, 380, 387; *-и^{е}й* — 44, 45, 203; *-е^{і}й* — 53.

зеленим зафарбованим колом *-эй* — 1, 110—114, 129, 132, 133, 137, 139, 163, 164, 167, 171, 236, 240, 242, 245, 254, 263, 265, 268, 270, 276—278, 292, 299, 300, 303, 305—307, 309, 313, 323, 328, 329, 332, 337, 345, 357, 358, 362, 435, 442, 464, 467, 470, 492, 501, 502, 505, 506, 508, 510, 512, 513, 515—519, 525, 532, 534, 535, 537, 545, 547, 551, 552, 556, 558, 560, 561, 570, 574, 575, 577—580, 584; *-и^{е}(й)* — 134, 237, 316, 397, 493, 510, 569, 583, 604, 612, 665; *-е^{и}(й)* — 296, 321, 334; *-û(й)* — 13, 23, 24, 38, 43, 119, 124, 233, 237, 238, 269, 509, 548, 603, 607; *-î(и)* — 12, 17, 48, 130; *и^{і} (й)* — 10, 32, 295, 514, 660; *кон-і* — 27, 115, 138, 264 (з твердим кінцевим приголосним основи);

зеленим контурним колом — *-и^{е}й* — 6, 19, 660; *-эй* — 47, 297, 318, 324, 405, 476, 570; зелене контурне коло в нас. пп. 453, 487, 489 поставлено умовно: тут можлива реалізація наголошеного *и* як *е*.

4. Відзначено: *'конеў* — 363; *'кониў* — 631; *'кон'ох* — 420, 686; *ко'н'і* — 409; *'коне* — 667.

5. Наголос диференціює морфологічне значення: *два 'кон'і*, але *'пара ко'н'і* — 409.

6. Не картографуються: м'якість *н* перед *е:'ко'н'ей* — 72, 85, 87, 88, 89, 90, 92—95, 103, 178, 624, 643, 649—653; рефлекс наголошеного *о* — *'куоней* — 96.

КОМЕНТАР № 200

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 308: «...г'рошей... чи ...г'роший.., чи ...г'рошій.., чи ...г'рошів.., чи ... г'рошох..?», а також частину питань № 246; «'*Витрачено 'силу* г'рошей чи *'витрачено 'сила* г'рошей?..» і № 256: «У х'лопця *не'ма* (*не'має, нíт*) *г'рошей* чи у х'лопця *не суть г'роші?*»

2. Неточні записи змушують об'єднувати, залежно від території, то червоним, то зеленим кольорами ті випадки вживання флексій, що позначені як *-эї, -е^{и}ї, -и^{е}ї* — пор. карту № 197.

3. Червоним зафарбованим колом картографується також: *-е^{и}(ї)* — 43, 48, 60, 61, 67, 72, 147, 166, 212, 341, 391, 394, 610—612, 635, 641; *-и^{е}(ї)* — 147, 621; *-э(ї)* — 73, 78, 80, 81, 84, 159, 175, 178, 189, 193, 194, 208, 229, 345, 354, 365, 377, 569, з чого поряд з *-е(ї)* — 67, 72, 73, 77, 80, 84, 175, 354, 355, 365, 377, 391, 612;

зеленим зафарбованим колом — *-î(ї)* — 12, 17, 71, 77, 98, 125, 127, 130, 409, 445, 484, 625; *-и^{і}ї* — 10, 19, 32, 295, 299, 659; *-û(ї)* — 23, 24, 44, 76, 514, 523, 539, 548, 607 та г'рош-*и* з ремаркою «*и* коротке» (666); *-и^{е}(ї)* — 219, 235, 316, 327, 339, 379, 397, 463, 469, 472, 483, 583, 603, 612, 661; *-э(ї)* — 56, 134, 143, 162—164, 236, 256, 260, 265, 273, 276, 279, 283, 285, 296, 298, 305, 307, 313, 318, 323, 328, 337, 338, 350, 357, 361, 401, 405, 417, 420, 435, 437, 438, 442, 445, 464, 469, 470, 474—477, 494, 498, 500—503, 505, 506, 508, 512, 513, 516—519, 526, 530—535, 537, 544, 546—548, 551, 556, 558, 560—562, 570, 574—581, 584; *-êї* — 132; *-е^{и} (ї)* — 520, 542, 564, 566. Поряд з *-и(ї)* — 110, 134, 162, 197, 235, 265, 313, 316, 318, 327, 337, 339, 357, 361, 379, 397, 401, 420, 442, 474, 483, 494, 500—503, 505, 508, 513, 514, 516, 517, 519, 526, 530—533, 539, 558, 561, 564, 566, 575, 584;

зеленим контурним колом — флексія з обниженим наголошеним *и* — *-'и^{е}ї* — 49, 121, 469, 475; *-'е^{и}ї* — 10, 42, 55, 147, 493; *-'эї* — 113, 114, 132, 282, 288, 300, 324, 338, 405, 434, 495, 498, 517, 554, 568. Поряд з наголошеним *-'иї* — 288, 568;

зелене контурне коло в нас. пп. 453, 487, 489 поставлено умовно: тут можлива реалізація *и* як *е;*

чорним колом — *г'рошиў* — 631, 637; *г'рошûў* — 3;

синім штрихуванням *г'роши^{ї}* — 16, 26, 29, 34 (поряд з *'гроши*), 36 (поряд *з г'роши, г'роше^{ї}*) — 37, 46.

5. У записах є ремарки: «старше покоління» — *г'рош'і* — 250; «старше і середнє покоління» — *г'рошиї* — 248; *г'рошіў* — 127; «молодше покоління» — *г'рошеї* — 23, 127.

6. Не картографуються наголошені флексії — *-'еў* — *гро'шеў* — 15, 18; *-'ій* — *гро'шій* — 394; вияви ненаголошеного *о* — *гро^{у}'шиї...* — див. карту № 55; відсутність початкового *г* — *'рошеї* — див. карту № 128.

КОМЕНТАР № 201

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 309 а): «Во'*лам*, си'*нам*... чи во'*лом*, си'*ном*.., чи во'*лим*, си'*ним*.., чи во'*лум*, си'*нум*.., чи во'*лім*, си'*нім*..?»

2. Чорним зафарбованим колом позначено ще написання: *-ωм* — 642; *-о^{у}м* — 88, 103; *-ôм* — 421;

чорним штрихуванням *-оу-* — *сі'ноум* — 68.

3. Форми, що зображені чорним штрихуванням, територіально збігаються з формами, відбитими в цих же нас. пп. чорними фігурами. Тільки в нас. пп. 75 відзначено *'воли^{і}м*, але *'син'ім*, у 421 *'волôм*, але *си'нум*, у 670 — *'волим, 'сыном*, у 672 — *'сыном*.

4. У записах є ремарки: «рідше» — *во'лам* — 445; *во'лам, сы'нам* — 456; «рідко середнє і молодше покоління» — *во'лам* — 417; «у старшого і частково середнього покоління, особливо у жінок» — *во'ло^{у}м, си'но^{у}м* — 103.

5. Не картографуються: *о^{у}...у^{о}, у < *о* — *во^{у}'лам* — *див.* карту № 55; рефлекси наголошеного та ненаголошеного *ы'*: *-î* — *сî'нам* — 60, 64, 69, 71, 125; *с'ін'ам* — 63; *û* — 72, 76, 79, 124; *и^{і}* — 103, 677; *і* — 255, 679, 686; *и^{е}* — 295, 296, 471, 606, 607, 661, 664, 666; *э* — 109, 515; *и^{э}* — 663; *е* — 510; *ы* — 237, 403, 404, 406—411, 413—419, 423—427, 430, 431, 437, 441, 443, 445—449, 451—459, 461, 585, 665, 667—670, 672, 672а, 673, 675, 676, 680, 684, 685.

6. Відповідні ареали див. ДАБМ. карта № 103; ASJ, t. 2, розділ 1, карта № 100.

КОМЕНТАР № 202

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 309 а): «...бра'*там* чи ...бра'*том*, чи ...бра'*тим*, чи ...бра'*тум*, чи ...бра'*тім?*»

2. В основу карти покладено протиставлення за флексіями (колір), множинністю та збірністю форм, виражених м'якістю ~ твердістю основи (фігури — штрихування).

3. Розмежування ареалів, позначених переривчастим червоним і чорним штрихуваннями,— див. п. 2 коментаря № 203.

4. Червоним колом позначено також випадки з ненаголошеною флексією *-ам* — 103, 422, 440, 661, 666, 668, 676, 678, 680;

чорним зафарбованим колом картографується ще: *-оум* — *б'ратоум* — 89; *-о^{у}м* — 88, 103, 507, 545, 642, 670, 673, 677, 679, 686;

червоним суцільним штрихуванням передано також: *-ій-ам* — *б'рат'ійам* — 263 та випадки з наголосом на флексії — 329, 411, 487, 607;

червоним переривчастим штрихуванням згори вправо позначено ще: *-êм* — *бˈрат'êм* — 587; *-əм* — *бˈрат'əм* — 489.

5. У записах є ремарки: «частіше» — *бˈрат'ім* — 232; «середнє і молодше покоління» — *браˈтам* — 438; «у старих зрідка» — *браˈтум* — 648; «у старшого і частково, середнього покоління, особливо у жінок: *браˈто^{у}м*, у ненаголошеній позиції послідовно *-ам*» — 103.

6. Не картографується: *к' < т'* — *бˈрак'ім*, *бˈрак'ем* — 466, 500.

КОМЕНТАР № 203

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 309 б): «ˈКонями, ˈлюдям, хˈлопцям чи ˈконьом, ˈлюдьом, хˈлопцьом, чи ˈконем, ˈлюдем, хˈлопцем, чи ˈконюм, ˈлюдюм, хˈлопцюм, чи ˈконім, ˈлюдім, хˈлопцім?»

2. Диференціація -[і]м < *-ам* та -[і]м < *-ом* проведена згідно з матеріалами карт № 48, 51. Дискусійними щодо походження флексії можна уважати вживання -[і]м, де цей варіант виявлений на території зіткнення та накладання ареалів флексій: *-ом*, що реалізується як -[і]м, та *-ам*, що реалізується як -[і]м (після м'яких приголосних) — пор. названі карти.

3. Червоним контурним колом картографується також: *ˈкон'êм* — 265, 293, 587; *ˈкон'им* — 298, 308 (поряд із *ˈкон'ім*) — 470, 490 та *ˈкон'əм* — 301, 479, 484, 489;

червоним зліва зафарбованим колом — -[и^{і}]м — 289;

зеленим зафарбованим колом — *-ωм* — 16, 30, 38, 328, 562;

чорним колом — *-ем* — 466, 499, 507, 559; *-əм* — 488, 526, а також, умовно, *-им* — 112, 482, 517, 582, 663 (див. нижче про позначення чорним переривчастим штрихуванням);

зеленим штрихуванням — *-о^{у}м* — 47; *-ωм* — 16, 30, 328; *-ум* — 4, 6, 9, 11, 14, 15, 23, 24, 33, 35, 39, 40, 119, 234, 324, 416, 419, 420, 451, 616, 618, 629—633, 636, 639, 640, 656, 658, 659; ˈл'удом, ˈл'уʒом (з твердим кінцевим приголосним основи) — 673, 677, 686;

чорним суцільним штрихуванням — *-ем* — 466 (поряд із *-им*) — 468, 476, 484, 486, 524, 583, 587, 662 та *-əм* — 297, 469, 471, 472, 474, 475, 488, 505, 506, 512, 515, 518, 535, 548, 558; *-и^{е}м* — 471, 520; *-е^{и}м* — 510, 539;

чорним переривчастим штрихуванням картографується -[и]м, що умовно розцінюється як вияв ненаголошеної флексії *-ем*, хоч не виключена дія тенденції до вирівнювання голосного в закінченні (ˈл'уди, ˈл'удий..., ˈл'уд'им, ˈкон'і, ˈконий, ˈконим...).

4. Незаштрихована площина включає ще: *ˈл'уд'ім* < (*ˈл'уд'ам*) — 3, 109, 110, 113, 114, 130, 142, 230—233, 240—246, 250, 251, 253—256, 258, 260, 262, 264, 280, 283, 287, 292, 473, 507; *ˈл'уд'ем* — 2, 8, 111, 265, 286, 288, 304, 338, 477, 489, 496, 498, 502, 522, 526, 532, 559; *ˈл'уд'им* — 490, 524, 581; *ˈл'уд'и^{і}м* — 289; *ˈл'уд'êм* — 265, 293, та структуру, позначену *ˈл'уд'əм* — 305, 479, а також *ˈл'уд'е^{а}м* — 609. Не записано лексему *лудям* в нас. пп. 18, 22, 31, 49, 58, 69, 85, 95, 107, 118, 197, 222, 248, 392, 424, 438, 442, 446, 525, 529, 671, 674, 675, 680, 681, 685.

5. У записах є ремарки: «рідко» — *ˈкон'ам*, *ˈл'уд'ам* — 456; «рідше» — *ˈкон'ім*, *ˈл'уд'ім* — 254; *ˈкон'ом*, *ˈл'уд'ом* — 619; «частіше» — *ˈкон'ім* — 305; *ˈкон'ам*, *ˈл'уд'ам* — 437; «середнє і молодше покоління» — *ˈкон'ом* — 25; *ˈкон'ам*, *ˈл'уд'ам* — 437.

6. Не картографуються: наголос — коˈ*н'ам*, коˈ*н'ем*, коˈ*н'ом*... — 44, 67, 103, 125, 158, 208, 228, 239 (поряд із *ˈкон'ам*), 284, 288, 329, 384, 414, 430, 466, 499, 522, 532, 551, 559, 582, 625, 635, 644, 649, 655, 676, 681; *л'уˈд'им*, *л'уˈд'ом* — 44, 66, 67, 103, 125, 158, 228, 239, 343, 430, 522, 551, 559; зміни *о* в кореневій морфемі — ˈк*уо*н'ам — 107, 176; [й] — ˈконйом, ˈл'удйам — 97; [д] — ˈл'удом — 665, 672, 673, 677; [ʒ'] < *д'* — *ˈл'уʒ'ам* — 622, 650, 651, 653; *ˈл'уʒ'ом* — 686.

КОМЕНТАР № 204

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 310 б): «...гістьˈ*ми*... чи. . госˈ*тями*..., чи ...госˈ*тима*..?»

2. Червоним колом картографується також написання: *-ми'* — 29, 35, 39, 44; *-мə* — 49, 120; *-ме* — 121; *-ми^{і}* — 105, 130, 212; *-мî* — 94, 98, 99, 103, 106;

зеленим зафарбованим колом: *-ами^{е}* — 51; *-амə* — 512, 518, *-аме* — 52, 676, 680; *-амû* — 72, 642; *-амî* — 63, 64, 69, 71, 85, 86, 97, 102, 125, 127; *-ами^{і}* — 623, 634, 643, 648, 650—653, 677;

зеленим контурним колом — *-еми* — 111, 482, 486, 490, 496, 526, 532, 536, 581; *-əми* — 489; *-іми* — 109, 110, 231—233, 242, 255, 258, 260, 270, 284, 288, 295, 296, 305, 308, 338, 367, 463, 465, 483, 484, 488, 492, 501, 505, 523, 525;

зелено-чорним колом позначаються (за умов м'якості кінцевого приголосного основи) — *-ема* — 294, 300, 332, 333, 336, 477; *-е^{и}ма* — 291; *-əма* — 40, 230, 245, 263; *-іма* — 246, 250, 255, 257, 261—264, 266, 270, 272, 274, 283, 290, 292, 299, 304, 305, 320, 322, 326, 328, 339, 464, 467, 471—476, 478, 493, 495, 503, 655; *-іма* — 265; *-и^{і}ма* — 289; *-има* — 259;

чорним колом передано також: *-име^{а}* — 667 та структури з твердим кінцевим приголосним основи — *ˈгостəма* — 38; *ˈгос'мима* — 616; *ˈгус'ц'мима* — 658.

5. У записі є ремарка: «рідко вживається старшим поколінням» *ˈгос'т'ема* — 111.

6. Не картографуються: рефлекси наголошеного **о* — *ˈгост"ми*... — див. карту № 51, асиміляція *с'ц'/ст'* — *ˈгос'ц'ами*..., ступінь м'якості свистячих — див. карту № 95; наголос на основі *ˈг'іст'ми*... — 13, 35, 46, 52, 61, 68, 109, 110, 116, 117, 122, 124, 127—130, 132, 134—138, 140, 144, 148, 150, 154, 158, 168, 169, 172, 173, 175, 191, 193, 196, 203, 218, 220, 223, 229, 232, 233, 235, 236, 240, 242, 246, 250, 251, 255—257, 260, 261, 263, 264, 267—273, 275, 282, 284—286, 290—292, 297, 299, 302, 304—306, 308, 310—313, 315, 316, 318, 319, 321—327, 329, 330, 333, 339, 348, 350, 353, 364, 366, 372, 373, 378, 381, 386, 389, 397, 401—403, 405—408, 411, 413, 416, 418—420, 422—424, 426, 427, 429, 430, 434—442, 445—447, 449—452, 454—460, 462, 463, 468, 470, 471, 473, 474, 478, 479, 481—484, 486, 487, 489, 492, 495, 496, 499, 501, 503—505, 508, 510, 511, 515, 516, 519, 523, 527, 530—533, 536, 538, 539, 541, 542, 545, 547, 550, 552, 553, 557, 558, 560, 565, 566, 569, 572, 573, 576, 582—584, 605—610, 613—615, 665, 667, притому в нас. пп. 61, 68, 117, 127, 138, 154, 235, 282, 325, 350, 402, 499, 531, 582 (поряд із наголосом на флексії).

КОМЕНТАР № 205

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 311: «На ... ˈкон*ях*, зяˈт*ях*... чи на ...коˈн*ьох*, зяˈт*ьох*.., чи на ... ˈкон*іх*, ˈзят*іх*..?»

2. Червоним зліва зафарбованим колом картографується також — *з'ім'əх* — 24, 306, 466, 479, 489;

зеленим колом *-əх* (при наявності кінцевого твердого приголосного основи) — *з'аˈтəх* — 113, 469, та *-ых* — *з'аˈтых* — 684;

чорним колом — *з'аˈт^{ч}'о^{у}х* — 653; *з'аˈт'оух* — 68, 86, 89.

3. -[і]*х* у структурах *з'аˈт'іх*, *ˈкон'іх* можна розцінювати й як фонетичний варіант флексії *-ах* (пор. карти № 41, 42).

4. Червоним пунктирним (риски-крапки) штрихуванням передається ще — *ˈкон'əх* — 469, 479, 489, 492;

зеленим штрихуванням *-əх* (при кінцевому твердому приголосному основи) — *ˈконəх* — 113, 512;

чорним штрихуванням — *ˈкон'о^{у}х* — 653; *ˈкон'ωх* — 30, 240, 247; *ˈкон'ух* — 46, 48, 50, 230—233, 242, 243, 245, 250, 254, 255, 295, 321, 324, 326, 336, 625, 629, 633, 635, 636, 639, 640.

5. На незаштрихованій площині засвідчується структура з наголошеною флексією — *коˈн'-ах* — 65, 67, 71, 103, 130, 158, 215, 354, 362, 379, 384, 416, 424, 551, 557, 559, 562, 617, 624 (з того поряд з *ˈкон'ах* — 67, 557); *куˈн'-ох* — 26, 35; структура *кон'х* — 502.

6. Постановлено відповідні знаки на основі структур з ненаголошеною флексією, оскільки наголошеність чи ненаголошеність флексії не впливає на її реалізацію: *ˈз'ат'-ах* — 5, 7, 8, 11, 28, 40, 47, 50, 63, 75, 92, 105, 118, 120, 122, 126, 135, 139, 140, 141, 143, 156, 170, 179, 193, 200, 213, 229, 241, 277—279, 281, 309, 317, 318, 331, 354, 376, 377, 389, 391, 393, 396, 405, 412, 415, 421, 423, 424, 426—428, 444, 450, 454, 491, 493, 494, 504, 535, 582, 603, 609, 620, 632, 635, 651, 664, 665, 678—680; *ˈз'ат'ех*, *ˈз'ет'ех* — 1, 2, 111, 477, 483, 501, 502, 516; *ˈз'ат'их* (*ˈз'ат'əх*...) — 40, 298, 498, 507; *ˈз'ат-əх* — 512; *ˈз'ат'-ох* (*ˈз'ат'о^{у}х*, *ˈз'ат'ух*...) — 232, 237, 247, 249, 253, 255, 260, 267, 294, 302, 303, 320, 322, 324, 326, 328, 330, 407, 409, 429, 431, 446, 460, 497, 669—672, 676, 677, 683; *ˈз'ат'іх* — 242, 463, 470, 472, 474, 475, 500, 505, 507.

7. У записі є ремарка: «рідко» — *з'аˈт'іх*, *коˈн'іх* — 443.

8. Не картографуються: рефлекси *ę* після *з'* в наголошеному і ненаголошеному складах — *ˈз'ет'ах*, *з'иˈт'ах*... — див. карти № 41, 42; *ô* — *ˈкôн'ох* — див. карту № 58; [к'] < *т'* — *з'еˈк'ех* — див. карту № 88; [ц'], [т^{ц}'] < *т'* — 622, 643, 651—653; диспалаталізований *ц* — [ц] < *т'* — 677, 679; *з* — *ˈзат'ах* — 678, 683.

9. Відповідні ареали див. ASJ, t. 2, розділ 1, карта № 111.

КОМЕНТАР № 206

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 313: «У... гˈруд*ях*, на дˈвер*ях*... чи у... гˈруд*іх*, дˈвер*іх*..., чи... у гˈруд*ех*, дˈвер*ех*..?»

2. На незаштрихованій площині поширена нормативна форма місцевого відмінка — *гˈруд'ах*, за винятком змін *а* після *д'* у флексії *-ах*: *гˈруд'іх* — 109, 241; *гˈруд'ех* — 110, 485, 497, 526, 532, 536. У нас. пп. 31, 57, 58, 175, 200, 222, 300, 375, 392, 516, 522, 572, 657, 666, 673, 674, 679, 686 ця лексема не відзначена.

3. Червоним зафарбованим колом картографуються також зміни *а* після *р'* у флексії *-ах*: *дˈвер'іх* — 504, 512; *дˈвер'ех* — 241, 497, 502, 583; *дˈвер'əх* — 489, 492, 496;

зеленим кольором картографуються також: *дˈверəх*, *гˈрудəх* — 113, 308, 471, 474, 475, 479, 498, 512; *дˈверəх* — 111, 462, 488; *гˈрудəх* — 305, 308, 515, 518, 525; *дˈверих*, *гˈрудих* — 112, 298, 463, 466, 480, 482, 483, 494, 500, 503, 507, 543, 582; *гˈрудих* — 464, 473, 488, 519, 548, 663; *дˈверих* — 109, 110, 477, 478, 499, 536, 541, 545

4. У записах є ремарки: «старше покоління» — *двеˈрох*, *гˈруд'ух* — 246; «*двəˈр'ох* (старше покоління, інколи середнє), *двəˈрех* (старше, молодше покоління)» — 437; «рідше» — *дˈверах* — 299.

5. Не картографуються: зміни ненаголошеного *о* у флексії *-ох* (*дˈверо^{у}х*, *дˈверух*, *гˈруд'ух*...) — див. карту № 55; вияви наголошеного *е* — *дˈвир'ох* — див. карту № 58; *й* — *дˈверйах*, *дˈверйох* — 234, 235, 252, 438, 673; відсутність початкового *г* у структурі *гˈруди* (*ˈруд'ах*, *ˈруд'ох*) — 46, 48, 77, 82.

6. Відповідні ареали див. ДАБМ, карта № 106.

КОМЕНТАР № 207

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 319: «Дай *меˈні* (*миˈні*), чи *міˈні*, чи *мні* (*мн*i̯*е*, *мнє*), чи *мі* (*ми*)?»; № 320: «Дам *тоˈбі* (*туˈбі*), чи *теˈбі* (*тиˈбі*), чи *ті* (*ти*)?», а також частини питання № 391 а): «...*тобі*... чи ...*тубі*..?»

2. Червоним колом картографується: *меˈнî* — 50; *мəˈнî* — 98; *меˈни^{і}* — 75; *мəˈн'ê* — 84, 178; *мəˈнê* — 206; *миˈни* — 176; *миˈн'*i̯*е* — 176, 205; *мəˈн'*i̯*е* — 94, 97, 99, 102; *м'*i̯*еˈн'*i̯*е* — 104; *міˈн*i̯*е* — 87; *міˈн'*i̯*е* — 106; *м*i̯*еˈн'і* — 74;

зеленим колом — *мни^{і}* — 75, 654; *мн'û* — 76, 79; *мни* — 82, 175, 176; *мне^{и}* — 103;

зеленим зліва зафарбованим колом — *мн'е^{і}* — 623; *мн'ê* — 650, 651, 653; *мн'*i̯*е* — 60, 71, 86, 88, 89, 656, 659;

чорним штрихуванням згори вліво — *ми^{е}* — 260, 291, 295, 296; *мə* — 114, 247, 512, 515, 518; *мî* — 407, 409, 410, 427, 458; *мы* — 453, 487;

чорним переривчастим штрихуванням згори вліво — *мі* — 110, 403, 404, 406, 408, 413, 414, 416, 662, 663, 668—675, 677—686; *ні* — 465;

червоною ізоглосою — *теˈб'і* — 164, 475; *тəˈб'і* — 47, 112, 114, 136, 137, 161, 228, 230, 292, 308, 316, 367, 387, 476; *ти^{е}ˈб'і* — 166; *тûˈбі* — 124. На площині, не охопленій червоною ізоглосою, поширена лексема з різною реалізацією кінцевого голосного: тоˈбî, то^{у}бî... — 46, 83, 95, 98, 186, 223; тоˈб*и^{і}* — 37; тоˈб*û* — 78—90; тоˈб*и* — 2, 69, 70, 78, 176, 182, 184, 185, 204, 211, 216; тоˈб'*ê* — 84, 88, 99, 178, 650; тоˈб*ê* — 206, 649, 651, 653; тоˈб'*е* — 64, 93, 96, 100, 101, 622, 652, 655; тоˈб*е^{і}* — 643; тоˈ*б'е^{і}* — 623; тоˈб*и* — 76; *тоˈб'*i̯*е* — 60, 68, 71, 82, 86, 87, 89—91, 94, 96, 97, 102, 104, 176, 177, 183, 205, 208, 656, 659; на решті території — *і*;

чорним штрихуванням згори вправо — *ти^{е}* — 260, 291, 295, 296; *тə* — 512, 515, 518, 535; *тî* — 407, 409, 410, 458; *ты* — 453, 487;

чорним переривчастим штрихуванням згори вправо — *ті* — 403, 404, 406, 408, 413, 414, 416, 465, 662, 668, 672, 675, 677, 680—682, 684, 685; *к'і* — 110; *ц'і* — 686; та умовно — *т'е* — 582.

3. У записах є ремарки: «рідше» — *миˈн'і* — 9; *мîˈн'і* — 457; *ми* — 519; *мн'і* — 636; «рідко» — *мûˈн'і* — 38; *міˈн'і* — 413; *ми* — 438; *тəˈб'і* — 112; *тûˈб'і* — 124; *тиˈбі* — 368; *теˈбі* — 475; *ти* — 438, 484, 519; «частіше» — *меˈн'і* — 254; *ми* — 457; *ні* — 465; *тоˈбі* — 254; *ти* — 457; «старше покоління» — *ми*, *ти* — 111, 243;

«середнє і молодше покоління» — *мсˈн'і* — 111, 245, 246; «старше покоління» — *мни* — 175; *миˈні* — 216; «старше і середнє покоління» — *ми* — 437.

4. Не картографуються: вияви *о* перед складом з наголошеним *і* — *туˈбі, тôˈбі...* — див. карту № 55а; наголос — *ˈтобі, ˈмен'і* — пор. карту № 134.

КОМЕНТАР № 208

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 322: «Піˈде за *ˈнього* чи за *ˈйого,* чи за *ˈнего,* чи на *ˈєго,* чи за *ни* піˈде?»

2. Червоним колом позначено також: *ˈн'огω* — 109, 114, 130, 249; *ˈн'огу* — 128, 255, 324; *ˈн'оɣо* — 660, 661, 666;

зеленим колом — *ˈнегω* — 109, 110, 133, 230, 231, 242, 243, 245, 247, 249, 251, 280, 286—288, 293, 326, 337, 537; *ˈнего*^{у} — 246, 250, 304, 309; *ˈне*^{а}*го*^{у} — 514; *ˈнегу* — 137, 232, 234, 239, 283, 322, 330; *ˈнəго* — 480, 552; *ˈне*^{и}*го* — 539; *ˈнеɣо* — 664; *ˈн'его* — 668;

чорним колом також умовно об'єднано спорадичні: *йо*^{у}*ˈго* — 19, 58; *йуˈго* — 22, 52; *йеˈго* — 638, 643, 649, 651, 653.

3. Відзначено: *ˈн'іго* — 252; *н'го* — 675, 686.

4. У записах є ремарки: «рідше» — *ˈн'ого* — 189, 213, 459; *йоˈго* — 437; «частіше» — *ˈнего* — 452; «старші» — *ˈнего* — 264, 299; *ˈнегω* — 243; «молодше покоління» — *ˈн'ого (ˈн'огω...)* — 112, 113, 243, 250, 437; «піде за йоˈго, пушˈла за ˈйого» — 47.

5. Ареали відповідних форм див. БДА, т. 1, карта № 164; т. 3, карта № 189; т. 4, карта № 240.

КОМЕНТАР № 209

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 323: «Одруˈжився з *ˈнею* чи з *ˈєю,* чи з *нев,* чи з *ньов,* чи з *ньом?*»

2. Червоним колом позначено також: *ˈн'ейу* — 44; *неї* — 555; *ˈнейі* — 3; *ˈнайу* — 47, 120, 127, 128 та, умовно, *ˈн'ойу* — 239, 580, 684; *ˈн'уйу* — 398;

зеленим зафарбованим трикутником — *ни*^{е}*ў* — 290, 499, 585; *нəў* — 301, 308, 405, 417, 434, 443, 445, 461, 479, 489, 531, 556; *нёў* — 426; *ниў* — 289, 304, 308, 337, 389, 407, 412, 415, 419, 423, 425, 427—431, 440, 441, 444, 447—450, 452—459, 462, 463, 473, 481, 485, 503, 530, 585;

зеленим контурним трикутником — *нӯў* — 422; *н'у* — 677, 686; *н'ôў* — 403, 404, 408—410, 413, 416, 420, 426, 448;

чорним зліва зафарбованим колом — *ˈйайу* — 40.

4. У записах є ремарки: «рідко» — *ˈнейу* — 72; «рідше» — *ˈнейу* — 213, 265; *н'оў* — 448; «старші» *неў* — 299.

5. Не картографуються: форма *ˈнейу,* відзначена з ремарками «молодше покоління», «молодші» — 12, 38, 112, 243, 249, 253, 256, 266, 272, 331, 442; відмінкові форми займенника в конструкціях — *сженився на ній* — на *ˈнії* — 311, 399, 548, 582; на *ні* — 604, 608, 615; на *н'уї* — 421, 455; на *н'у* — 348; на *йої* — 94, 102; на *йуї* — 73, 644; на *ˈнейі* — 195, 609; на *ˈйейі*^{е} — 634; на *йіˈйі* — 645; *узяз її* — *йіˈйі* — 460; *йі* — 414, 422, 446, 451, 680; *побˈравс'а* з *ˈн'ов* — 681; *побоˈжиўс'а з ˈниў* — 429; *уз'ав сі йі за жеˈну* — 680.

6. Ареали відповідних форм див. ДАБМ, карта № 132.

КОМЕНТАР № 210

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 330: «*Ця ˈ*хата чи *ся,* чи *ˈсяя,* чи *ˈсеся,* чи *ˈсоса,* чи *ˈцяя,* чи *оˈця,* чи *ˈцеся ˈ*хата?» № 331: «*Це ˈ*поле чи *оˈце,* чи *ˈцеє,* чи *ˈцесе,* чи *се,* чи *ˈсеє,* чи *ˈсесе ˈ*поле?»; № 329: «*Цей* год чи *сей* год, чи *сесь,* чи *сой,* чи *оˈцей,* чи *цесь* год?»

2. На незаштрихованій території поширена нормативна форма *цей* за винятком нас. пп., у яких засвідчено: *ц'еї* — 103, 104, 106, 107, 188, 207, 210; *оцеї* — 206, 222, 370, 500, 550, 561, 563, 582, 584; *ωˈцеї* — 213; *ц'ої* — 26, 27, 29, 48, 50—54, 58, 100, 103, 144, 146, 149, 151, 152, 155, 161, 180, 182, 185—187, 189, 191, 193, 195, 196, 202, 348; *цої* — 200, 217, 220.

3. Червоним колом позначено: також жін. рід — *ц'а* — 198, 200, 216, 217, 506, 508, 509, 511—513, 515, 518—521, 523, 543, 545, 548—550, 552—554, 556, 558, 574, 578, 579, 582, 583, 603, 606—608, 610—612, 614; *цйа* — 559; *ц'е* — 473, 482, 502—505, 507, 508; *ц'и* — 480, 483, 507; *ци* — 476, 488; *ц'і* — 505; *це* — 399, 605; середн. рід — *ц'е* — 22, 27, 45, 48, 52, 54, 58, 81, 88, 104, 107, 144, 147, 153, 161, 175, 186, 188, 191, 195, 202, 203, 208—210; *цə* — 551; *ц'о* — 103; *ц'а* — 613, 615;

червоним трикутником — серед. рід — *ˈц'ейе* — 29, 52, 81, 93, 146, 148, 149, 152, 154, 158, 180, 185, 196, 207; *оˈцейе* — 375; *воˈцейе* — 361;

червоним квадратом: жін. рід — *оˈца* — 512, 513, 607; *ωˈц'а* — 213; *оцˈйа* — 559; *оˈц'е* — 104, 106, 203; *ωˈце* — 213; *оˈц'о* — 161;

червоно-зеленим ромбом — жін. рід. — *циˈс'а* — 514; *циˈса* — 543; *ˈцəса* — 512, 513, 518, 519, 582; *ц'іˈса* — 304; *ц'іˈс'и* — 483; серед. рід — *цəˈсе* — 512, 513, 515, 519, 582; *ци*^{е}*ˈсе* — 483; *цûˈсе* — 507; *циˈсе* — 505, 543;

зеленим колом позначено ще: жін. рід — *са* — 335, 336, 339, 363, 528, 531, 534—536, 539, 541, 542, 549, 557, 572, 577, 604, 612; *сйа* — 473; *с'е* — 84, 474, 477, 498, 504, 508, 511; *с'и* — 298; 505; сер. рід — *с'е* — 9, 12, 13, 19, 20, 23, 42, 44, 45, 49, 53, 74, 75, 77, 101, 105, 117, 159, 174, 176, 192, 208, 212, 620; *с'ə* — 24; *с'о* — 47, 103;

зеленим трикутником — жін. рід — *ˈсайа* — 72; серед. рід *ˈс'ейе* — 23, 45, 47, 72, 75, 83, 154, 178, 181, 183, 184, 212, 215; *ˈс'ойе* — 10, 13, 616, 618, 657;

зеленим ромбом — жін. рід — *с'иˈс'а* — 425; *с'їˈс'а* — 412, 419; *с'іˈс'а* — 297, 301, 302, 304—306, 338, 422—424, 455, 461, 465, 487, 491, 585, 588; *с'іˈс'е* — 479, 484, 503; *ˈс'іс'и* — 462; *ˈсес'а* — 299, 437, 438, 475, 487; *ˈсесйа* — 472, 473; *сеˈс'е* — 486; *ˈсес'і* — 299, 477; *сеˈс'ə* — 489; *сəˈс'а* — 298, 301, 307, 415, 417, 428, 429, 439, 442, 443, 445, 470, 540, 546, 576; *сəˈса* — 336; *сəˈс'е* — 417; *сəˈс'и* — 464, 505; *сеˈс'и* — 490; *се*^{и}*ˈс'а* — 296, 463, 542; серед. рід — *сəˈсе* — 298, 301, 302, 305, 306, 336, 412, 415, 423, 426, 428, 429, 435, 439, 442, 443, 445, 447, 452, 464, 470, 478, 505, 508, 529—531, 537, 546, 567; *се*^{и}*ˈсе* — 296, 462, 463, 471, 475, 499, 542, 585; *сеˈсе* — 297, 304, 419, 422, 424, 440, 444, 449, 453, 456—461, 472, 484, 486, 487, 489, 493, 495; *сіˈсе* — 465; *сˈісê* — 587; *сəˈс'е* — 417; *сыˈсе* — 425; *осеˈсе* — 485, а також жін. рід *иˈс'а* — 445, 448, 450, 454, 457, 458; *ûˈс'а* — 427; *іˈс'а* — 456; *иˈс'е* — 431; серед. рід — *еˈсе* — 448, 456; *іˈсе* — 456; *иˈсе* — 427, 431, 448, 450, 454, 458;

чорним колом передано ще: серед. рід — *то* — 6, 111—114, 118, 119, 128, 230, 231, 233—235, 237—239, 241, 246—253, 255, 256, 258, 264, 266, 269, 271, 272, 274, 275, 287, 289, 290, 292—295, 306, 316, 318, 319, 321, 322, 324, 326—331, 337, 432, 433, 469;

чорним трикутником — серед. рід — *ˈтойе* — 7, 8, 108, 122, 124, 127, 284, 288, 333, 355, 359, 622, 624, 639, 655, 656, 658—662; *ˈтойи* — 289; *ˈтойі* — 128;

чорним квадратом — *онˈта, онˈто* — 467; *оˈте* — 4, 7, 18, 160, 631;

чорним прямокутником — *ˈгетайа* — 38, 92, 638, 640, 618, 650; *ˈгə:та* — 626; *ˈгəте* — 626, 627; *ˈета* — 35, 65, 67, 69, 95, 631, 653; *ˈгете* — 85, 89, 95, 98, 617, 626—630, 633—638, 642—646, 651; *ˈето* — 653; *ˈете* — 67, 69, 95, 631; *ˈгетейе* — 92, 623, 638, 648—650; *ˈгетойе* — 86, 640, 641, 646, 647, 649, 650;

чорним контурним прямокутником — *ˈйете* — 88, 90, 91;

чорним вертикальним ромбом — *тωˈта* — 230, 231, 236; *ту*^{о}*ˈта* — 271; *туˈта* — 234, 251, 255, 256, 406, 408, 681—684; *тωˈто* — 230, 231, 236, 409; *ту*^{о}*ˈто* — 663, 667; *туˈто* — 234, 255, 256, 330, 406, 408, 681—684; *тоˈте* — 300, 672; *туˈте* — 232; *ˈтота, ˈтото* (наголос) — 665, 668, 670, 672, 673, 677—679;

чорним горизонтальним ромбом: *отоˈта, отоˈто* — 270, 276, 407; *онтоˈта, онтоˈто* — 276; *ω тоˈто* — 407; *отоˈто* — 437, 438;

червоно-зеленим штрихуванням картографується також: *оˈцес* — 489, 512, 515; *це:с* — 514;

зеленим штрихуванням згори вліво: *сəї* — 298, 445; *си*^{е}*ї* — 463; *сиї* — 301, 304, 308, 462, 491, 503; *оˈсеї* — 305; *с'еї* — 115, 178; *сиˈсеї* — 511; *сеў* — 482;

зеленим штрихуванням згори вправо — *сис'* — 409, 411, 412, 415, 419, 422—424, 426, 427, 430, 431, 441, 444, 446—461, 481, 491; *с'ис'* — 425, 426, 585; *сəс'* — 417, 428, 435, 440, 442, 443, 490, 587, 588; *сёс'* — 429; *сêс* — 484; *сес* — 486;

чорним штрихуванням згори вліво — *оˈтої* — 4, 270, 276; *туˈтої* — 232, 234, 250, 252;

чорним штрихуванням згори вправо — *ˈгетий* — 41, 46, 628, 629; *ˈгетії* — 617; *ˈгетîї* — 7, 621; *ˈгети* — 643; *ˈгетû* — 651; *ˈгети*^{і} — 648; *ˈетої* — 35, 65, 69; *ˈетû* — 653; *ˈйети*^{і} — 88;

чорним горизонтальним штрихуванням — *тод* — 665, 667, 685; *ˈгетот* — 95; *ˈетот* — 95; *ˈйетот* — 97.

4. Відзначено: *ˈс'іта, ˈс'іте, ˈс'ітий* — 654; *ˈц'іта, ˈц'іте, ˈц'ітої* — 632; *тон* (р*у*^{о}к) — 656; *тон'* (р*у*^{е}к) — 659; *то* (рук) 671; *с'аˈво* — 301; *саˈво* — 335, 363, 528; *таˈво* — 332, 389; *сеˈво* — 335.

5. Уважаються помилковими записи *ц'а, це* — 317; *то* — 389, 493; *ˈтайи* — 389; *ˈтайа* — 15, 389; *та* — 15, 389, 516, 520; *се*^{и}*ˈсе* — 663; *тої* — 57, 98, 148; *туїˈво* — 119; *с'та* — 47; *оце* — 244.

6. У записах є ремарки: «рідше» — *ˈс'айа* — 24; *ˈтайа, ˈтейе* — 134; *сеˈс'а* — 437, 475; *іˈс'а* — 456; *ц'е* — 504; *ˈц'айа* — 561; *ˈцейе* — 189; *еˈсе* — 456; *се* — 504; *сəс'* — 435; *сеї* — 619; «частіше» — *сиˈс'а* — 426; *се* — 568; *цей* — 465; у значенні 'ця' — *та* — 33, 254; в значенні 'це' — *те* — 243, 254; «тепер» — *цеї* — 609; «старше покоління» — *сей* — 610; *сеˈс'е, сеˈс'а* — 299; *с'о* — 103; *с'а* — 103.

7. Ареали відповідних форм див. ДАБМ, карта № 49; БДА, т. 1, карти № 162, 163, 170; т. 2, карта № 177; т. 3, карти № 185 187; т. 4, карта № 239.

КОМЕНТАР № 211

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 240: «...Це тˈрапилося *ціˈєї, ˈцеї (ˈсеї) ˈночі* чи *сю ніч,* чи *ˈсею ˈніччю?*»

2. Червоним колом позначено також: *ц'уˈйейі* — 204; *цуˈйейі* — 100;

червоним зафарбованим трикутником — *ˈц'ейі* — 22, 26, 27, 29, 52—54, 72, 95, 103, 144, 146, 154, 157, 160, 161, 175, 177, 180, 185, 187, 188, 191, 196, 202, 203, 207, 210, 214;

червоним контурним трикутником — *ˈцойі* — 18, 94, 107; *ˈцо:йі* — 205;

зеленим зафарбованим трикутником — *ˈс'ейі, ˈс'ейи* — 9, 12—16, 19, 20, 23, 24, 40, 44, 45, 48, 49, 52, 57, 67, 78, 80, 82—84, 117, 147, 159, 174—176, 178, 179, 181, 184, 189, 212, 215, 654; *ˈс'ійі* — 299, 415; *ˈс'айі* — 11, 47; *ˈс'айе* — 10; *ˈсəйі* — 304, 428, 429, 435, 445, 486; *ˈс'əйі* — 24; *ˈсийі* — 308, 407, 409, 411, 419, 424, 425, 427, 440, 441, 444, 447—450, 452—454, 456, 460, 473, 481, 491;

зеленим контурним трикутником — *ˈс'ôйі* — 412, 431;

зеленим квадратом — *сəй* — 438; *сиї* — 446, 451;

зеленим вертикально перекресленим квадратом — *си*^{і} — 426;

чорним колом — *тоˈйейі* — 63;

чорним зафарбованим трикутником — *теˈйе* — 2; *ˈте*^{а}*йі* — 119; *ˈтайі* — 123, 127, 128, та, умовно, *ˈтійі* — 5;

чорним контурним трикутником — *ˈтôйі* — 404, 406, 408, 410, 414, 416; *ˈтойе* — 643, 655; *ˈтуйе* — 86; *ˈто*^{у}*йі* — 663; *ˈтуйі* — 239;

чорним зафарбованим ромбом — *ˈгете*^{и}*йі* — 635; *ˈгетийі* — 34, 36, 38, 41, 62, 625, 629, 636, 644; *ˈетийі* — 39; *ˈгетеї* — 74;

чорним вертикальним контурним ромбом — *ˈетойі* — 43, 65, 90; *ˈгетої* — 59, 66, 87, 98, 623, 627, 647; *ˈгетойе* — 650, 651; *ˈетойê* — 653;

чорним горизонтальним контурним ромбом — *ˈйетойі* — 91, 94, 96; *ˈйетої* — 97;

чорним прямокутником — *оˈтӯї* — 430; *оˈтайі* — 8; *оˈтейі* — 17;

чорним контурним прямокутником — *аˈтий* — 420; *аˈтôйі* — 413, 421.

3. Відзначено: *си ˈночі (сиˈночі)* — 426, 448, 452, 456, 458, 459.

4. У записах є ремарки: «рідко» *ˈс'ейі* — 166; «старші» — *ˈс'ійі* — 299; «минулої — *ˈтейі,* наступної *ˈцейі*» — 219; «в значенні цієї» — *ˈтуйі* — 239.

5. Не картографуються: інші відмінкові форми займенника та їх фонетичні варіанти — *сеў* — 496; *су* — 522, 536; *с'у* — 81, 101, 216, 302, 317, 423, 489, 495, 522, 536, 546, 557, 559, 618, 678; *ˈс'уйу* — 151, 616; *у ˈйету* — 88; *у ˈгету* — 60, 64, 69, 617, 621, 626, 640, 649; *у ˈтуйу* — 116, 654, 656; *уˈ ц'у* — 206, 360, 384; *у ˈцу* — 608; *у ˈту* — 258, 313, 318, 347; *в тоˈту* — 418; *у с'іˈс'у* — 419; 422; *у сиˈс'у* — 455; w *ˈсіту* — 654; *тутˈйу* — 655; *ˈтоту* — 679; *туˈту* — 667, 672; наголос: *ˈц'ойе, ˈц'ойі* — 18, 104, 107.

5. Ареали відповідних форм див. ДАБМ, карта № 135.

КОМЕНТАР № 212

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 326: «*Той* хˈлопець чи *тей,* чи *тот* хˈлопець?» № 327: «*Та* дитина чи

тая, чи *ота,* чи *тота* дитина?» Додатково, для порівняння, використано відповіді на питання № 329 *(цей)*, № 330 *(ця)*, № 331 *(це)*.

2. На площині, картографованій чорним кольором (знаками, штрихуванням), займенники *той, та* вживаються для означення близького об'єкта; на означення дальшого об'єкта відповідно використовуються займенники *тамˈтой, тамˈта, тамˈтот, тамтоˈта*, про що свідчать ремарки в матеріалах із нас. пп. 6, 8, 33, 46, 77, 109, 128, 130, 133, 142, 162, 166, 169, 170, 172, 234, 239, 240, 243, 245, 250, 254, 261, 264, 266, 271, 275, 277, 282, 283, 292, 293, 312, 313, 316, 318, 322, 324, 326, 330, 351, 359, 405, 434, 656, 659, 665, 667, 668, 672а, 677, 683.

3. Територіальний розподіл картографованих структур умовний з огляду на неточність деяких записів.

4. Червоним колом картографується також: *туї* — 66; *оˈтої* — 435; *онˈтої* — 436; *тоў* — 227;

червоним трикутником — *анˈтот* — 417; *оˈтот* — 435; *гинˈтот* — 444;

чорним колом — *танˈтої* — 142; *тамˈтон* — 656; *танˈтон'* — 659;

червоним суцільним штрихуванням — *тôˈта* — 411, 415, 424, 449; *туˈта* — 430, 467; *отоˈта* — 438, 496; *атоˈта* — 409; *антωˈта* — 27), 417; *оˈта* — 185, 427, 444, 448, 454, 456, 457 (поряд з *тоˈта*), 458, 525, 565;

чорним суцільним штрихуванням згори вліво — *танˈта* — 33;

чорним суцільним штрихуванням згори вправо — *(там) туˈта* — 232, 234, 248, 250, 251, 255, 406, 408, 681; *(там)тωˈта* — 271, 663; *(там)тôˈта* — 421.

5. У записах є ремарки: «рідко» — *туˈта* — 189; *ˈтайа* — 172; *оˈта* — 456; «рідше» — *ˈтайа* — 166; *тоˈта* — 456.

6. Ареали відповідних форм див. ДАБМ, карта № 134; БДА, т. 1, карти № 162, 163; т. 3, карти № 185, 187; т. 4, карта № 239; ASJ, t. 2, розділ 4, карта № 164.

КОМЕНТАР № 213

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 333: «З тіˈ*єю* ˈдівчин*ою* чи з ˈ*тою,* чи з ˈ*тею,* чи з *тов,* чи з *том* ˈдівчин*ом?*»

2. Червоним колом позначено також: *тіˈйойу* — 561; *тоˈйейу* — 63, 64, 70, 73, 75, 76, 86—89, 91, 92, 98, 99, 103, 106, 176, 205, 206, 622, 623, 648, 650—653; *тωˈйейу* — 94; *туˈйейу* — 107, 204; *то^{у}ˈйейу* — 104; *тоˈйей* — 60; *тоˈйейі* — 68; *теˈйейу* — 227;

червоним трикутником — *ˈте^{а}йу* — 119; *ˈтайу* — 8, 10, 40, 120, 127, 128, 130; *ˈтəйу* — 124; *ˈтейі* — 3, 22, 192, 209, 369, 625; *ˈгетейу* — 59, 634; *ˈгетийу* — 67, 637; *воˈтейу* — 17; *тей* — 186; *тамˈтейу* — 162, 166;

червоним квадратом — *той* — 95, 96, 252; *ˈгетойу* — 71, 73, 642, 643, 649; *ˈгетайу* — 85; *тамˈтойу* — 283;

зеленим трикутником — структури — *тəў* — 445; *тēў* — 426; *тиў* — 428 та, умовно, — *тыў* — 447, 448, 456, 457, 459;

зеленим квадратом — *оˈтоў* — 276; *тöў* — 429; *тôў* — 403, 404, 406, 408—416, 418—426, 431, 440, 444, 446, 448, 450—459, 481, 489, 527, 585, 676; *ˈтойоў* — 537; *тамˈтоў* — 293, 327; *анˈтоў* — 417;

чорним квадратом — *ˈтойом* — 359, 361.

3. У записах є ремарки: «рідше» *з тоў* — 254, 562; *тēў* — 426; *тыў* — 448; *тôў* — 456; *с ˈтойу* — 299, 465.

4. Не картографуються: спорадично виявлені структури: *ˈц^{о}ейу* — 52, 56, 58, 152, 155, 185, 194, 348; *ˈс'ейу* — 12, 19, 74, 183, 544; *оˈсейу* — 18; *сеў* — 337, 338, 496; форми оруд. відм. одн. займенника *те:* с *тим* (діўˈчат^{о}ом, діўˈч'етем, д'іўˈчит'ум...) — 231, 669, 675, 678, 682; с *тім* (дівˈчотком) — 677; с *тым* (дівˈчатом) — 669.

5. Ареали відповідних форм див. ДАБМ, карта № 137.

КОМЕНТАР № 214

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 464: «...*Х*то чи *к*то, чи *ко*?»

2. Структури *тко* і *ко* картографуються в межах одного кольору, тому що вони є генетично спорідненими (порівн. серб.-хорв. *ко* — літературне і *тко* — діалектне).

3. Червоним колом картографується також структура *кто* — 440, 555.

4. Відзначено форму *хко* — 413, яку слід розглядати як контамінацію *хто* і *тко*.

5. У записах є ремарка: «рідко, рідше» — *ко* — 447, 456, 459.

6. Ареали структур *тко* і *ко* уточнено за картою № 264 ЛАЗО, ч. 2.

7. Відповідні ареали див. ASJ, t. 1, розділ 22, карта № 274; t. 2, розділ 4, карта № 166.

КОМЕНТАР № 215

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 464: «*Ш*о чи *ш*о, чи *шт*о, чи *шь*о, чи *чьо?*»... Додатково використаний матеріал відповідей на питання № 257 (він поˈбачив..., *що я йду...*), № 258 (ˈдівчина, *що* паˈсе ˈгуси...).

2. Чорним колом позначено також *ште* — 588.

3. Відзначено структури *цо* — 677, 686, *ш:о (поряд шчо, шо)*.

4. У записах є ремарки: «рідко» — *шчо* — 6, 166, 169, 232, 270, 359; *шо* — 467, 472; «рідше» — *шо* — 272, 417; *шчо* — 127, 351, 368, 396, 499, 580, 663; *што* — 420; «середнє і молодше покоління» — *шчо* — 65; «старше і середнє покоління» — *што* — 87; «старше покоління» — *шо* — 65, 186, 271.

5. Не картографуються: структура *чо* — 471, 492, 524, 536, 550; *ч'о* — 521, 523, 553, 579, 581, 582, 671 — з огляду на відсутність чіткої вказівки про відмінок (називний чи родовий); збереження м'якості шиплячих *ш'ч'о* — 98, 433, 455, 483, 488, 568, 626, 630, 655; *ш'о* — 14, 114, 404, 417, 421, 441, 510, 519, 559, 587.

6. Ареали відповідних структур див. ЛАЗО, ч. 2, карта № 265; ДАБМ, карта № 63; ASJ, t. 2, розділ 4, карта № 168.

КОМЕНТАР № 216

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 415: «Добр*ий*, молод*ий* хлопець чи добр*и*, молод*и* хлопець..?» та № 376: «В*и*шневий, с*и*ленний, ш*и*рокий чи вəшневий, сəленний, шəрокий?»

2. Червоним колом позначено також: *ˈдобрії* — 1—3, 6, 9, 10, 13, 17, 20, 21, 23, 25, 30, 33, 38, 45, 117, 119, 124, 128, 159, 171, 173, 231—233, 235, 243, 246, 258, 261, 264, 290, 304, 316, 385, 496, 616; *ˈдобрûї* — 24, 78, 262, 269, 523, 607, 609, 642; *ˈдобри^{і}ї* — 55, 292, 514, 634; *ˈдобрїї* — 102, 270, 293, 301; *ˈдобри^{е}ї* — 295, 471; *ˈдобрəї* — 297, 436, 508, 512, 515, 518, 522; *ˈдобрый* — 403, 404, 406—413, 415, 419, 421—427, 429—431, 440—443, 663, 665, 667—670, 672—676, 680, 681, 684; *молоˈд'ії* — 9, 149, 290, 304, 316, 378, 629, 634; *молоˈдûї* — 24, 67, 78, 607, 642; *молоˈдїї* — 101, 301; *молоˈде^{и}ї (мулуˈде^{и}ї...)* — 10, 150, 609, 657, 661; *молоˈдəї* — 13, 45, 119, 120, 123, 124, 156, 522; *молоˈдый* — 403, 404, 406—413, 415, 419, 421—427, 430, 431, 440—448, 450—461, 663, 665, 667—670, 672, 672а, 673, 676, 680, 684; *шиˈрок'ії* — 1—3, 5, 6, 8, 10, 12—14, 19—21, 23—27, 29, 30, 32, 35, 38, 39, 42, 43, 45, 51, 53, 55, 67, 107, 115, 117, 119, 124, 127, 128, 130, 133, 144, 148, 149, 155, 157, 159, 160, 164, 166, 169, 191, 212, 214, 218, 219, 230—235, 238, 243, 247—249, 251—255, 258, 259, 261—264, 269, 271, 275, 299, 300, 304, 305, 316, 318, 320, 331, 385, 389, 393, 399, 405, 462, 467, 477, 483, 484, 486, 503, 510, 514, 557, 558, 583, 603—605, 613—616, 620, 631, 657, 658, 661; *шîˈрокії* — 28, 94, 99, 109, 186, 210, 302, 350, 438, 439, 469, 479; *шîˈрокїї* — 60, 102, 192, 329, 333, 434; *шиˈроки^{і}ї* — 147, 634, 654; *шиˈрокûї* — 207, 509, 607, 609, 642; *шиˈрокый* — 66, 237, 403, 421, 424, 425, 427, 430, 431, 437, 440—446, 448—461, 585, 664, 665, 667—670, 672, 672а, 674—676, 678, 680, 681, 684; *шиˈрок'ûї* — 523, 524; *ш'іˈрок'иї* — 7, 15—17, 116, 125, 132, 156, 273, 306, 308, 338, 351, 379, 412, 417, 470, 480, 492, 496, 611; *шиˈрок'əї* — 436, 475, 512, 515, 518; *в'іˈшˈн'овії* — 3, 8, 12, 13, 17, 20, 27, 30, 32, 38, 45, 115, 117, 119, 124, 166, 239, 299, 304, 399; *вишˈн'овûї* — 21, 23—25, 233, 243, 509, 523, 548, 642; *ви^{і}шˈн'ови^{і}ї* — 35, 125; *вишˈневїї* — 102, 127, 161, 173, 293; *вишˈневи^{е}ї* — 219; *вəшˈневəї* — 436, 512, 515; *вышˈн'овый (вишˈневый, вешˈн'овый...)* — 237, 409, 419, 424, 425, 444, 445, 450, 453, 458, 460, 667, 668, 672, 676, 678, 682, 684, 685; *сиˈленїї* — 102; *силен:ûї* — 509, 523, 548; *сиˈлен:əї* — 436, 512, 518; *сиˈлен:ый* — 444, 446, 453, 458;

чорним колом картографується також: *ˈдобрі* — 8, 9, 27, 53, 111, 118, 230, 239, 245, 283, 284, 286, 287, 647, 648, 671, 686; *ˈдобрû* — 24, 76, 649, 650, 653, 671, 686; *ˈдобрî* — 60, 63, 64, 71, 73, 85, 98, 103, 106, 161; *ˈдобр'і^{и}* — 88, 652; *ˈдобри^{і}* — 92, 103, 105, 643, 677; *ˈдобры* — 622; *молоˈді* — 647, 671; *молоˈдî* — 63, 64, 68, 69, 71, 73, 85, 98; *молоˈдû* — 76, 79, 649, 651, 653; *молоˈді^{и}* — 88, 652; *молоˈди^{і}* — 92, 103, 105, 643, 648, 677; *молоˈды* — 622; структура *мˈладі* — 686; *шиˈрок'і* — 4, 9, 33, 44, 48, 49, 53, 68, 69, 76, 77, 85—93, 95, 103, 104, 108, 118, 120, 121, 128, 181, 185, 239, 242, 245, 250, 283, 284, 286, 359, 622, 643, 649, 650, 653, 655, 656, 660, 671, 686; *шиˈрок'і^{и}* — 52, 53, 105, 391, 677; *шиˈрокî* — 64, 71, 73, 82, 83, 88, 97, 98, 103, 106, 154, 178, 182, 651; *шиˈрокû* — 72, 80; *в'ішˈн'ов'і* — 33, 53, 63, 69, 71, 73, 76, 93, 98, 103, 104, 118, 164, 239, 245, 250, 254, 286, 359; *в'ішˈн'овû* — 72; *ви^{і}шˈн'ови^{і}* — 103, 105, 121, 686; *вîшˈн'еві, вîшˈн'овî* — 63, 68, 71, 73, 103.

3. Не вживається слово *сиˈленний* у нас. пп. — 11, 12, 47, 53, 56, 63, 64, 115, 117, 121, 125, 134, 150, 162, 164, 171, 173, 239, 275, 311, 314, 382, 385, 391, 394, 397, 417, 434, 438, 439, 443, 469, 479; *вишˈневий* — 442, 443, про що свідчать ремарки у записах.

4. Паралельні знаки стосуються різних картографованих слів, що в більшості випадків залежить від місця наголосу у слові (кореневого або флексійного): *молоˈдий* але *ˈдобр'і, вишˈн'ов'і* — 254, 283; *молоˈдий, ˈдобрий* але *вишˈн'ов'і* — 1, 4, 24, 33, 43, 44, 120, 128, 151, 164, 212, 250, 359; *молоˈдий* але *ˈдобр'і* — 53, 161, 239, 284, 286; *вишˈневий* але *молоˈди* — 217, 223, 357.

5. Не картографуються: форма ˈдобр*ийи*, молоˈд*ийи* — 359; нейтралізація опозиції /у/ ~ /о/ — мулуˈдий... — див. карту № 55; вияви ненаголошеного *и* (< *і*) — *ви^{і}шˈневий, ш'іˈрокий...* — див. карту № 22; синоніми лексеми *силенний* — *здоровенний, міцний, дужий* тощо.

КОМЕНТАР № 217

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 315: «Баˈгат*е* сеˈло, маˈл*е* ягˈня, ˈдовг*е* ˈполе чи баˈгат*еє* сеˈло, маˈл*еє* ягˈня, ˈдовг*еє* ˈполе, чи баˈгат*оє* сеˈло, маˈл*оє* ягˈня, ˈдовг*оє* ˈполе, чи баˈгат*о* сеˈло, маˈл*о* ягˈня, ˈдовг*о* ˈполе?»

2. Відповідним штрихуванням картографується наголошене закінчення: маˈл*ейе*, маˈл*ойе*, маˈл*ої*. На незаштрихованій площині поширена форма *мале,* спільна з літературно-нормативною.

3. Червоним кольором картографується ще: *г'* — *ˈдоўг'е, ˈдоўг'ейе* — 5, 7, 29, 30, 32, 33, 38, 43, 52, 83, 107, 116, 118, 127, 144, 147, 162, 181, 185, 191, 210, 252, 261, 278, 611, 657, 658, 667; *г* — *ˈдоўг'е* — 11, 19, 90; структури: *дˈлуге* — 677; *длуˈгоке* — 686;

чорним трикутником — бωˈгат*ой^{і}*, ˈдоуг*ωй^{і}* — 231; маˈл*ое,* боˈгат*ое* — 444;

чорним квадратом — боˈгат*о* ˈсело, ˈмал*о* ˈйагн'а — 671.

4. Паралельні знаки стосуються форм тільки одного з картографованих слів: *баˈгате (боˈгате)* — 8, 108, 627, 642; *боˈгате// боˈгатойе* — 45, 632; *баˈгате//баˈгатейе* — 208; *баˈгатойе* — 15, 105, 455, 637; *баˈгатəйе* — 20; *ˈдовге* — 6, 62, 76, 116, 119, 122, 123, 126; *ˈдоўгойе* — 87, 620; *ˈдоўгейе* — 44, 97, 244, 251, 437; *ˈдоўге ˈдоўгейе* — 34, 36, 68.

5. У записах є ремарки: «старше покоління» — *баˈгатейе, маˈлейе, ˈдоўгейе* — 181; «старше і середнє покоління» — *ˈдоўгойе, маˈлойе* — 127, 439; «рідко, рідше» — членні нестягнені форми — 191; *ˈдоўгойе* — 87; *баˈгатейе, маˈлейе* — 619; *баˈгате, маˈле* — 653; «дуже рідко» — *бу^{о}ˈгату^{о}йе* — 657.

6. Не картографуються: вияви ненаголошеного *о* у структурі *багатий (баˈгатий, боˈгатий)* та *бо^{у}ˈгатий, буˈгатий...* — див. карти № 55, 59; ненаголошеного *е* — баˈгат*е^{и}*, ˈдовг*е^{и}*, боˈгат*и*, ˈдовг*и*... — див. карту № 37; наголос *ˈмале* — див. карту № 134.

7. Відповідні ареали див. ДАБМ, карти № 114, 115; MAGP, t. 5, карта № 217; ASJ, t. 2, розділ 2, карта № 134.

КОМЕНТАР № 218

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 316. «До ˈдобр*ої* люˈдини, коло молоˈд*ої* ˈдівчини чи ˈдобр*ой*, молоˈд*ой*, чи ˈдобр*ей* люˈдини, молоˈд*ей* ˈдівчини?» та частини питання № 377· «...наш*ої*... чи ...наш*еі*..?»

2. Червоним колом картографується ще — *ˈдобройе, ˈнашойе* — (*ˈдобройê*) — 85, 88, 89, 94, 99, 102—104, 106, 623, 653. Відповідно відзначено: молоˈд*ойе* (ˈдівчини), крім названих нас. пп., ще — 643, 649, 651.

3. Паралельні знаки стосуються форм тільки одного з картографованих слів: ˈдобройі, але нˈашейі — 3, 25, 77, 130, 143, 183, 377, 433, 436, 442, 456, 464, 469, 470, 475, 484, 486, 488, 514, 529, 603, 621, 645, 660; ˈдобрейі — ˈнашойі — 1, 4, 15, 20, 55, 58, 628, 632; ˈдобри — ˈнашойі, ˈнашейі — 5, 6, 21, 23, 27, 28, 61, 125; ˈдобройі//добрейі — ˈнаші, ˈнашийі — 67; ˈдобре^{и}йі — ˈнаши — 62; ˈдобройі — ˈнашоï — 71, 97, 132, 175, 520, 551, 627; ˈдобройі — ˈнашойі//ˈнашоï — 443, 517, 549; ˈдобройі//ˈдоброï — ˈнашойі — 88, 89, 95, 107, 455, 465.

4. Не відзначено прикметників жіночого роду (тільки чоловічого — ˈдоброго челоˈв'іка) — 220, 233, 235, 258, 403, 404, 407, 408, 410, 412, 414—416, 418, 422, 424—431, 440, 441, 449—451, 454, 460, 461, 485, 487, 490, 548, 554, 555, 585, 588, 604, 624, 643, 649—652, 655, 659, 672, 673, 677—680, 683, 684.

5. У записах є ремарки: «старше і середнє покоління» — ˈдобре (людини) — 28; «рідко, рідше» — ˈнашўі — 426.

6. Не картографуються: вияви ненаголошеного о — ˈдоброу$_{и}$і, ˈдобруйі, ˈнашо^{у}йі, ˈнашуйі, мо^{у}ло^{у}ˈдойі — ... див. карту № 55; ô — ˈдôбройі (-оï), мôлôˈдойі — ... див. карту № 58; вияви ненаголошеного е у флексії -ейі — ˈдобре^{и}йі, ˈнаше^{и}йі, ˈдобрийі, ˈнашийі...— див. карту № 37.

7. Відповідні ареали див. ДАБМ, карти № 119, 120.

КОМЕНТАР № 219

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 415: «...Молодій дівчині чи молоді дівчині? У глибокій криниці чи у глибокі криниці? На тій ялинці чи на ті ялинці?..»

2. Червоним колом позначено також: молоˈдйй, тйй — 626; молоˈдўй, тўй — 630; молоˈдў^{і}й — 628; мулуˈд'ійі — 10, 128; тî — 355; ˈтійі — 51, 124;

зеленим колом — молоˈди^{і}ї — 29, 39, 42, 75, 219, 654, 658; молоˈдîї — 71, 101, 163, 192, 616, 625, 668; молоˈдî — 73, 98, 223; ті^{и}, молоˈді^{и} — 16; молоˈдй^{е}й, ти^{е}й — 178, 661; мулуˈдейі — 52; молоˈдый — 451; млаˈдей — 686; тîї — 163, 186, 192, 625, 668; тî — 43, 73, 223; ти^{і}ї — 18, 36, 39, 219, 654; тîй — 13; ˈгетй — 639; ти — 111; тей — 194, 213, 686; ˈтейі — 108;

жовтим колом — молоˈду^{о}й — 64; молоˈдо^{у}й, то^{у}й — 88, 103; молоˈдωй, тωй — 85; ˈтойі — 655;

синім колом — молоˈду^{и}й, ту^{и}й — 76, 77, 79; молоˈду^{е}й, ту^{е}й — 659; молоˈду^{о}й, ту^{о}й — 656;

чорним колом — молоˈд'іў, т'іў — 407; молоˈдў, глиˈбокў, тў — 427, 429, 444, 449, 454;

зеленим штрихуванням — глиˈбокî, глиˈбокîї — 40, 71, 73, 80, 98, 154, 182, 186, 207, 210, 211, 223, 668; глиˈбоки^{е}й — 178; глиˈбок'е^{и}й — 677; глиˈбокей — 89, 634, 686; глиˈбокəй — 522; гл·иˈбоки^{і}й — 75;

жовтим штрихуванням — глиˈбоку^{о}й — 64;

синім штрихуванням — глїˈбоку^{и}й — 76, 79;

коричневим штрихуванням — глиˈбокуйі — 660.

3. Нанесено знак на основі форм тільки прикметника молодій — 76, 81, 120, 146, 159, 168, 174, 209, 217, 233, 235, 237, 238, 256, 261—263, 288, 293, 295, 301, 341, 347, 352, 392, 402, 421, 446, 449, 453, 454, 456, 461, 468, 474, 494, 513, 541, 553, 554, 557, 628, 631, 638, 643, 644, 669, 670, 687; тільки займенника тій — 110, 119, 152, 216, 227, 230, 231, 259, 320, 338, 414, 419.

4. Не картографуються: ненаголошені закінчення в структурі гетій: ˈгетій — 34, 59; ˈгетуй — 633, 647; ˈгету^{о}й — 64; ˈгетой, ˈгəтой — 60, 71, 98, 627; с'ой — 80; с'і — 494; туˈті — 232; тоˈті — 252; тамˈті — 283; тамˈтій — 498; [к'] < т' — к'ії — 308, 475, 478, 480, 483, 488, 500, 504, 508, 512, 518, 547; відсутність кінцевого ї: молоˈді — 2, 4, 9, 12, 14, 15, 21—25, 27, 33, 37, 45, 68, 73, 98, 109, 111—114, 117, 122, 124—126, 132—134, 137, 140, 158, 160—162, 164—166, 168, 169, 171, 173, 188, 190, 199—203, 209, 213, 220, 225, 233—242, 245—247, 249—252, 254—258, 260—262, 264—269, 271, 273, 275, 276, 281, 283—288, 290—292, 294, 295, 297—301, 303—308, 315—319, 321—323, 325—330, 332—337, 339, 340, 343, 345—348, 351, 353—358, 362—364, 366—369, 372, 375—379, 382, 384—387, 389, 391, 393, 395—399, 401, 402, 432—434, 436—439, 442—445, 449, 453, 462—474, 476—480, 482—486, 488, 490, 494—497, 499—506, 509—513, 515, 516, 518, 519, 524, 526—554, 556, 559—562, 566, 567, 572—584, 587, 604—606, 608—610, 612—615, 639, 662, 665, 687; ті — 2, 4, 5, 9, 14, 15, 21, 23, 24, 27, 29, 34, 37, 44, 45, 63, 73, 109, 110, 112—114, 117, 119, 121, 130—134, 137, 140, 158, 160, 162, 164—166, 169, 171, 173, 188, 190, 193, 199, 202, 203, 220, 225, 227, 230, 231, 234, 239, 240, 242, 243, 245—247, 249—252, 254, 255, 257—260, 264—269, 271, 273, 275, 276, 283—287, 290—292, 294, 297—300, 302, 303, 305—308, 310, 311, 314—318, 320—323, 325—330, 332—340, 343, 345, 346, 348—351, 353—355, 357, 358, 362—364, 366—368, 372, 373, 375—380, 382, 384, 386, 388, 389, 391, 393—398, 401, 404, 405, 425, 427, 432—434, 436—439, 442—445, 462—467, 469—472, 474, 476—480, 482—484, 486, 488, 495—497, 499, 500, 502—506, 509—512, 515, 516, 518, 519, 523, 526—540, 543, 546, 547, 549—552, 556, 559—562, 566, 567, 572—580, 582, 583, 587, 604—610, 613—615, 640, 662; молоˈди — 40, 43, 118, 521; ти — 6, 43, 111, 118.

5. Відповідні ареали див. ДАБМ, карта № 122; AJPP, карта № 168.

КОМЕНТАР № 220

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 415: «...Молодій дівчині чи молоді дівчині? У глибокій криниці чи у глибокі криниці? На тій ялинці чи на ті ялинці?..»

2. Червоним колом картографуються також форми, у яких виявлено тенденцію до стягнення закінчень, що позначаються у записах -і^{ї}: молоˈд'і^{ї}, глиˈбокîі̯, тіі^{ї} — 80, 439, 611, 668; тільки молоˈді^{ї} — 625, 634; глиˈбок'і^{ї} — 26, 603, 631; ти^{ї} — 26, 36.

3. Паралельні знаки стосуються форм різних слів у таких нас. пп.: молоˈд'ії (ˈд'івчин'і)//глиˈбокі (криˈниц'і) — 1, 11, 44, 56, 71, 121, 130, 154, 155, 165, 232, 270, 302, 310, 311, 314, 316, 363, 388, 394, 486, 508, 528, 580; молоˈді (дівчині)//глиˈбокії (криниці) — 114, 122, 200, 225, 241, 294, 319, 325, 348, 364, 366, 369, 385, 387, 389, 392, 399, 432, 471, 473, 490, 501, 513, 545, 665.

4. Нанесено знак на матеріалі тільки одного слова: молоˈді (-ії) — 3, 5, 10, 16, 35, 61, 95, 107, 159, 184, 228, 256, 262, 264, 288, 352, 409, 456, 461, 493, 541, 628, 635, 654; глиˈбокії (-і) — 110, 115, 119, 148, 227, 230, 231, 255, 259, 320, 338, 419, 424, 468, 488, 507, 525, 550, 555, 570, 657, 673, 676, 677, 679.

5. Відзначено: молоˈдійі — 10, 128; молоˈдейі — 52; ˈтейі — 7, 44, 52, 108, 128.

6. Не картографуються: фонетичні варіанти флексії: молоˈді^{и}ї, молоˈдоï, молоˈд:уї, молоˈдўї, молоˈдўў, молоˈдуоï, глиˈбокиї, глиˈбокоï... — див. карту № 219; відповідники и (< ǫ) в структурі глибокий (глїˈбокий, глуˈбокий...) — див. карту № 61; вияви ненаголошеного о (мо^{у}ло^{у}ˈдії, мулуˈдії...) — див. карту № 55; відповідники займенника цей — ˈгетії ... див. карту № 210.

7. Відповідні ареали див. ДАБМ, карта № 121; AJPP, карта № 468.

КОМЕНТАР № 221

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 317: «Чуˈжі ˈлюди, ˈдобрі браˈти, ˈгарні ˈконі чи чуˈжії, ˈдобрії, ˈгарнії, чи чуˈжіє, ˈдобріє, ˈгарніє, чи чуˈжи(в), ˈдобри(є), ˈгарни(є)?»

2. Червоним кольором картографуються також закінчення -і, -ійі без позначеної м'якості попереднього приголосного, що в окремих говорах може сигналізувати про змішування твердої і м'якої прикметникових основ,— ˈдобрі, ˈгарні (ˈладні...) — 78, 80, 109, 110, 130, 133, 137, 187, 189, 195, 198, 213, 214, 225—229, 260, 292, 302, 304, 315, 323, 324, 326, 329, 330, 335, 342, 343, 353, 355, 357—359, 361, 362, 366—368, 372, 374, 380, 384, 423, 426, 450, 464, 468, 472, 482, 497, 503, 512, 513, 522, 530, 539, 543, 580, 581, 604, 605, 607—609, 663, 678, 679, 682, 684, 686; тільки ˈгарні (ˈфаіні, ˈладні...) — 71, 74, 108, 164, 166, 169, 171, 173, 235, 239, 277, 278, 280, 284, 286—288, 310, 311, 314, 319, 333, 348, 351, 352, 382, 385, 387, 394, 399, 400, 425, 427, 454, 498, 500, 562; тільки ˈдобрі — 111, 184, 194, 236, 242, 247, 256, 273, 274, 285, 289, 305—308, 316, 318, 321, 322, 328, 331, 332, 341, 344, 347, 356, 369, 371, 373, 375, 376, 396, 403, 428, 429, 431, 440, 441, 447, 448, 452, 453, 456, 458, 461, 467, 470, 473, 481, 491, 526, 528, 529, 532, 534, 545, 562, 585, 587, 588, 613—615, 673, 687.

3. Фігурами чорного кольору картографуються ще: -û (-и^{і}) — ˈдобри^{і}, ˈдобри^{і}йі...— 23, 32, 38, 54, 61, 76, 88, 92, 103, 147, 634, 642, 648; -î (-îйі, -îйе) — ˈдобрî, ˈдобрîйі, ˈдобрîйе — 2, 17, 28, 60, 71, 73, 99, 153, 154, 163, 206, 208, 211, 223; -ейі — ˈдобрейі — 20; -ы — ˈдобры, ˈгарны, ˈладны — 664, 665, 667, 669, 670, 672, 672а, 676, 678, 680;

чорним штрихуванням -î (-îйі, -îйе) —19, 47, 82, 89, 94, 206, 208, 223; и^{і} (-и^{і}йі) — чуˈжи^{і} — 35, 212, 653; и^{е} — чужи^{е} — 39; ɐ — (-ейі) — чуˈже (ˈл'уди) — 5, 8, 12, 13, 20, 23, 24, 52, 115, 127; ə (и^{е}) — 38, 45, 116, 117, 119, 120, 122, 124, 150, 241, 664; ы — 665, 669.

4. Паралельні знаки стосуються тільки одного з картографованих слів: ˈдобр'і, але ˈгарни — 2, 38, 184, 194, 673; ˈдобрі, ˈгарнî — 56; ˈдобрі, хоˈрошийі — 620; ˈдобрийі, хоˈрош'і — 626; ˈдобрийі, ˈгарнийе — 209; ˈдобрийі, ˈладнійі — 232, 241; ˈдобр'ійі, ˈладнийі — 251; ˈдобри, ˈгарн'і — 43; ˈдобрû, хоˈрош'і — 23; ˈдобр'і//ˈдобрийе, ˈгарнийе — 93; ˈдобр'і, ˈдобр'ійі, ˈгарнî — 127.

5. У записах є ремарки: «старше покоління» — ˈдобр'ійі, чуˈжейі — 127; ˈгарнийі, ˈдобрийі, чуˈжийі — 181; чуˈжи — «рідше» — 299.

6. Не картографуються: ӟ — чуӟі — 236, 238, 240, 242, 250, 261, 268, 273, 275, 403—408, 414, 420, 434, 438, 443, 665, 667—669, 671, 678—683, 686; збереження м'якості ч (ч'уˈжі) — див. карту № 113; синоніми прикметника ˈгарний (ˈладний, ˈфаіний, ˈшумний...) — див. карту № 373.

7. Відповідні ареали див. ДАБМ, карта № 128; ASJ, t. 2, розділ 2, карта № 142.

КОМЕНТАР № 222

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 318: «ˈМатерини чи ˈматерині хустˈки? ˈБатькови чи ˈбатькові ˈдіти?»

2. Червоним колом позначено також структури з твердим н — ˈматерині, ˈмамині — 27, 63, 71, 74, 78, 97, 108, 111, 117, 118, 132, 133, 137, 140, 162, 166, 169, 171, 173, 187, 195, 198, 201—203, 211, 227, 229, 231, 239, 274, 277, 280, 283, 286, 287, 292, 302, 304, 310, 315, 316, 318, 321, 325, 326, 330, 333, 335, 340, 342—344, 347, 348, 351, 355, 357, 359, 361, 363—369, 372, 378, 380, 382, 384, 385, 394, 396, 397, 399, 436, 472, 473, 475, 480, 482, 483, 496, 497, 503, 507, 521, 523, 524, 527, 528, 539, 543, 544, 552, 580, 581, 604, 605, 608, 614, 641, 646, 684;

чорним колом картографується також -ы у словах ˈматериˈны, ˈн'ан'ковы (вуцˈц'овы) — 406—412, 414—416, 419, 422—425, 427, 446—452, 454, 455, 457—461, 585, 664, 665, 667, 668, 676, 678; тільки ˈматерины — 413, 418, 421, 429—431, 444, 453, 456, 669, 670, 672а—675, 680, 681; тільки ˈн'ан'овы — 426, 672; ˈтатовы — 441; інші рефлекси и — ˈматерини^{і}, ˈматерині^{и}...— див. карту № 22.

3. Поставлено знак на основі запису прикметника ˈмамчини — 445, 454; ˈненин'і, ˈненини ‘материні’ — 500, 505.

4. Не картографуються: зміни ненаголошеного е — ˈмате^{и}рин'і, ˈматирин'і — див. карту № 37; редукований голосний в основі слова: ˈматирни(йе) — 29, 47, 94, 98, 99, 154; ˈматрини(йе) — 26, 37, 42, 52, 55, 59, 91, 151, 638; зміни ненаголошеного о — ˈбат'ко^{у}ві, ˈбат'куві ...— див. карту № 55; подовження т — ˈмат:ерині(ни), ˈмат:ерины — 404, 407, 412, 431, 452, 455, 458, 460, 464, 467, 470, 481, 487; т^{ч}'(< т') — ˈмат^{ч}'ерини — 86, 651, 653; ц'(< т') — ˈмац'еріни — 622, 643, 652; інші лексеми: ˈтатов'і, ˈн'ан'ові, вуц'ˈц'ови... «батькові» — див. карту № 367; прикметник матеˈринс'кі — 616, 621; ˈмацерово (хусткі) — 686; конструкція з родовим відмінком однини — хустˈки ˈматери — 48, 250, 317, 617; хустˈки ˈматера — 36, 39, 125.

КОМЕНТАР № 223

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 413: «...добріший, біліший чи... добрійший, білійший?» та частину питання № 277 а): «...Довший чи ˈдовжий, чи довˈгіший? ...здоˈровший чи ...здороˈвіший, чи... здороˈвійший..?»

2. Форми на -іш, -ійш (-ейш) вищого ступеня порівняння прикметників широкий, солодкий — див. п. 2 коментаря до карти № 224.

3. Червоним колом позначено також: б'іˈлиши — 660; біˈлîшиї — 223; добˈриши(ї) — 93, 124, 214, 216, 218, 660; добˈрі^{и}ши — 145; добˈрîши(ї) — 85, 211, 223;

зеленим колом зображено умовно: добˈрійшчиї — 351;

синім колом картографується також: биˈлійши — 67, 435; б'іˈл'ін'шиї — 665; добˈрийши(ї) — 81, 83, 107, 175, 182, 204, 206; добˈрîйшиї — 101; добˈрі^{ї}шиї — 657;

синім наполовину зафарбованим колом об'єднано ще: бəˈл'êйши, добˈр'êйши — 84, умовно — беˈл'і^{е}йшиˈ — 88; беˈл'і̯ейши(ї)...— 87,

89, 92, 94, 99, 102, 104, 177; беˈлешї — 103; добˈре^{и}їши — 88; добˈри^{е}їши — 178; добˈріеїши(ї) — 60, 63, 92, 99, 102, 104, 177, 656;

коричневим трикутником позначено ще: бˈйіл'шиї — 662, 664; ˈбіўшиї — 667; ˈбівшыї — 670;

чорною площиною картографовано також: маї біˈл'іши(ї) — 523, 557, 610; маї до^{у}бˈр'іші — 610, та, умовно, шче маї ˈдобриї «добріший» — 606;

фіолетовою суцільною ізоглосою об'єднано умовно: ˈдоўжиї, ˈдоўжыї...— 2, 4, 8, 151, 411, 413, 415, 417, 419, 422, 425, 426, 434, 439, 444, 446, 448, 450; доўˈжіїші — 71; доўˈжи^{і}їши^{і} — 648; доўжиїши — 70; доўˈжи^{е}їш'и(ї) — 649; доўˈж'іши(ї) — 64, 73, 89, 91, 642—645, 647; доўˈжиши — 86;

фіолетовою переривчастою ізоглосою об'єднано: доўˈгішиї, широˈк'ішиї — 244; доўˈгіши(ї) — 75, 101, 559, 580; широˈкішиї — 619; доўˈгішчиї, широˈк'ішчиї — 545.

Штрихуваннями згори вліво, в тому числі червоним штрихуванням, картографовано відповідні форми вищого ступеня порівняння прикметника здоровий, що частково увійшли в систему ступенювання прикметників на -іш (< ejs).

Синім суцільним штрихуванням картографовано ще: здороˈвйішиї — 649; здороˈві^{ї}шиї — 38;

синім переривчастим штрихуванням зображено також: здороˈвеїший — 650, 651;

чорним штрихуванням передано ще: маї здоˈроўшиї — 523, 527, 606, 611, 612, 614, з чого поряд з маї здоˈровиї у 611, 612 нас. пп.: маї здороˈвішчиї — 543, 558.

4. Виявлено у вищому ступені порівняння прикметника добрий: ˈл'іпшиї — 1, 3, 5—7, 9—20, 22—27, 30, 32, 33, 36, 37, 40, 41, 43, 45, 62, 78, 111, 112, 119, 120, 130, 133, 135, 138, 141—143, 170, 172, 189, 230, 232, 234, 239, 241, 244, 245, 249, 252, 256, 260, 263, 266, 270, 271, 274—280, 282, 283, 285—288, 290, 292, 295, 298, 299, 304—306, 308, 309, 312, 318, 320—326, 328, 330, 331, 337, 338, 404, 408, 4 2—415, 418, 420, 422, 426, 434—436, 445, 462, 467, 469, 470, 472, 474, 476, 479, 482, 483, 488, 489, 492, 494, 496, 499—502, 504, 505, 510, 514, 516, 519, 523, 524, 535, 539, 545, 548, 581, 583, 617, 620, 621, 623, 625, 630—635, 649, 653, 659, 662, 664—667, 669, 670, 672, 676—678, 682—684; ˈл'ітшиї — 668; ˈлучшиї — 3, 11, 18, 19, 21, 29, 34, 38, 59, 61, 67, 68, 73, 78, 82, 86, 87, 98, 115, 117, 124, 128, 154, 179, 212, 351, 379, 391, 393, 394, 643, 650—653; ˈлуч(ч)иї — 4, 35, 44, 46, 51, 56, 61, 64, 72, 74, 80, 94, 641; ˈлутчиї — 39.

5. Нанесено знак тільки за записом форм окремих слів: чорˈн'іш':і^{и}ї — 514; біˈл'іший...— 69, 76, 77, 79, 89, 106, 113, 209, 215, 222, 236, 237, 242, 243, 250, 264, 273, 298, 357, 377, 385, 438, 527, 556, 658, 663, 687 і у всіх нас. пп., де виявлено лексеми ліпший, лучший; добріший — 58, 93, 96, 105, 123, 135, 145, 147, 184, 363, 528, 568, 587, 588.

Немає запису вищого ступеня порівняння прикметника здоровий у нас. пп.— 2, 3, 9, 14, 19, 22, 34, 36, 37, 39, 41, 49, 54, 55, 57—59, 62, 66, 69. 81, 94, 98, 100, 101, 104—106, 116, 117, 135, 139, 145—148, 156, 158, 165, 167, 175, 179, 180, 186, 188, 196, 197, 199, 200, 232—236, 238, 241, 248, 251, 257, 258, 261, 262, 273, 277, 279, 289, 297, 301, 305, 308, 313, 332, 339, 356, 357, 363, 374, 377, 390, 400, 403, 405, 415, 416, 418, 422, 430, 431, 445, 447, 459, 478, 493, 494, 503, 520, 522, 525, 526, 529, 541, 547, 552, 553, 557, 559, 563, 566—568, 570, 572—575, 583, 607, 613, 666, 669, 671, 672а—675, 679, 681, 687; у нас. пп. 422, 445, 447, 478, 570, 613 нанесено штрихування за додатковими даними; на решті території записано: здо^{у}ˈрйўши — 655; здоˈруўши — 70, 82, 83, 91, 93; здоˈру^{и}ўши — 77; здоˈруиўши — 79; здоˈруоўши(ї) — 86, 89, 92, 102, 656; здоˈруоши — 89; здоˈроўши(ї) — інші нас. пп.

6. Відзначено: біˈл'ісшиї — 114; біˈл'ічиї — 256.

7. У записах є ремарки: «здороˈв'ішиї — не такий хворий, здоˈровши — міцніший фізично» — 636, 654; «здо^{у}ро^{у}ˈв'ішиї — про здоров'я, здо^{у}ˈро^{у}в'шиї — про силу» — 149, 150; «рідко» — добˈрішыї, біˈл'ішыї — 442; «дуже рідко» — біˈл'іш:ыї — 448; «рідше» — широˈкішиї — 619; біˈл'і^{ї}ши^{ї} — 435; «молодше покоління» — добˈрішиї — 505; здороˈвішиї — 246.

8. Не картографуються: рефлекси кореневого ненаголошеного ě, позначені як і^{и} — 635; і — 19, 85, 101, 182, 186, 211, 223, 239; и^{і} — 61, 394; й — 24, 625; и — 6, 18, 26, 32, 34, 41, 56, 66, 67, 77, 81, 124, 176, 216, 391, 616, 620, 630, 636, 638, 640, 642, 645, 647, 656, 659; е^{и} — 48, 212; ê — 99, 206, 651; ə — 84, 175, 178; е — 46, 60, 64, 70, 72, 74—79, 82, 87—90, 92, 94, 95, 97, 98, 103, 106, 180, 183, 622, 623, 626, 634, 639, 643, 648—650, 652, 653; і^{е} — 63; е^{і} — 80; іе — 103, 205, 208; відсутність кінцевого ї — біˈл'іши, добˈріши... — див. карту № 216; реалізація групи *tort як trat — здравшиї — 664, 668, 672, 677, 678, 680, 686.

9. Ареали відповідних явищ див. MAGP, t. 5, карти № 219, 220.

КОМЕНТАР № 224

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 277 а): «...Моˈлодший, соˈлодший... чи молоˈдіший, солоˈдіший... чи молоˈдійший, солоˈдійший?», № 225: «Син ˈвищий від (од) ˈбатька...»

2. Картографуються тільки форми молодший, солодший з їх фонетичними відповідниками в говорах і форми з часткою май (най-) — вищого ступеня порівняння прикметника. Виявлені спорадично форми з суфіксом -ійш(-йіш, -ейш) не картографуються: 2, 85, 149, 193, 227, 244, 263, 266, 274, 275, 277, 281, 321, 322, 333, 345, 351, 354, 358, 392, 396, 436, 437, 440, 446, 467, 472—475, 477, 484, 542, 543, 551, 562, 564, 569, 576, 581, 626, 627, 629, 642, 643, 649—651, 653.

3. Червоним контурним колом зображено також тш^{ч} — моˈлотш^{ч}иї — 538;

червоним і зеленим контурними колами картографуються ще: дш, д^{т}ш, дч, д^{т}ч — 28, 29, 36, 41, 43, 46, 54, 67, 72, 76, 77, 88, 103, 111, 126, 127, 129—131, 134, 162, 166, 189, 200, 201, 208, 220, 242, 243, 245, 247, 249, 254, 265, 270, 272, 277, 301, 304, 306, 309, 318, 323, 335, 336, 344, 346, 348, 353, 356, 360, 365, 369, 408, 413, 437, 438, 450, 464, 468, 470, 472, 474, 480, 489, 492, 498—500, 502, 504, 505, 506, 509, 511, 523, 569, 626, 644;

червоним наполовину зафарбованим колом позначено також ш — моˈлошиї — 560;

зеленим наполовину зафарбованим колом картографуються також форми, записані: ч^{д}ч — моˈлоч^{д}чиї, соˈлоч^{д}чиі — 636; моˈлод^{ч}чыї — 448;

жовтим колом позначено умовно тж — соˈлотжий — 554 та дӡ — моˈлодӡиї, сôˈлôдӡиї — 420;

червоним вертикальним штрихуванням передано ще сч — ˈвисчиї — 306;

червоним горизонтальним штрихуванням картографується також ш — ˈвишиї — 11, 35, 54, 65, 67, 70, 108, 121, 127, 134, 159, 165, 166, 168, 174, 193, 196, 232, 255, 286, 317, 324, 326, 328, 345, 634, 639, 643, 652 та, умовно, ˈвижшиї — 662; незаштрихована площина включає: ˈвич:иї — 414; ˈвитш'иї — 416; ˈвиш$^{с''}$:иї (< ˈвишчий) — 609; немає запису слова вищий в нас. пп.: 2, 3, 9, 13—18, 21, 24—26, 28, 29, 31, 34, 36—39, 41—43, 47, 51, 59, 60, 62—64, 66, 71, 73, 77—79, 83—86, 89, 91, 100, 110—114, 117, 137, 139, 147, 153, 169, 173, 175, 188, 189, 200, 219, 230, 231, 233, 246, 247, 249, 250, 252, 256, 258, 260, 261, 265, 273, 285, 287, 289, 300, 313, 314, 322, 338, 347, 364, 367, 384, 396, 403, 405, 408, 410, 413, 418, 421, 426, 427, 429, 434, 440, 444, 446, 451, 453, 455, 458, 460—462, 467, 477, 479, 485, 492, 494, 498, 500, 501, 522, 526, 536, 558, 559, 562, 573, 582, 583, 604, 613, 615, 620, 621, 623—625, 629—633, 635, 640, 642, 649, 651, 653—655, 659, 668—670, 672, 673, 677, 679, 681—684;

у вищому ступені порівняння прикметника високий виявлено форму з часткою (префіксом) май + виˈсокый...— 442, 443, 445, 447—449, 452, 454, 456, 457, 459, 491, 552, 585, 603 і форму з часткою май + ˈвиш:иї — 448, 484, 490, 491, 520, 521, 523, 527, 552, 554, 611, 612, що в основному збігаються з відповідними формами, картографованими чорною площиною;

чорна площина без знаків зображає форму маї соˈлодкиї (маї молоˈдиї);

форми типу маї молоˈдиї виявлено поряд з формами типу маї моˈлодшиї — 441, 442, 445, 448, 452, 458, 460, 481, 486, 515, 518, 547, 554, 556—560;

чорна площина об'єднує умовно форму наїмолодиї — 548.

4. Виявлено ще: соˈлотш:і — 361; моˈлод^{т}ії — 95; маї соˈлот'ії — 603; соˈлодшчиї — 583.

5. У записах є ремарки: «найчастіше» — маї соˈлодкыї — 448; «рідше» — маї соˈлоч:иі — 614.

6. Не картографуються: вияви початкового ненаголошеного о повноголосної сполуки — суˈлодший, со^{у}ˈлодшиі...— див. карту № 55; відповідники наголошеного о цієї ж сполуки, позначені як: і — соˈліршиї... 5, 7, 11, 17, 34, 36, 39, 43, 46, 48, 59, 62, 66, 67, 75, 121, 618, 634; і — 40, 621; и — 24, 35, 37, 38, 41, 76, 626, 637, 639, 640; ы — 423; ÿ — 625, 645; у — 65, 72, 75, 82, 87, 88, 91, 93, 180, 633, 644, 647, 648; о^{у} — 80, 650; уо — 86; уи — 77, 79; ^{у}и — 76; у^{и} — 82; у^{о} — 659; реалізація групи *tolt' як tlat — мˈладий, сˈладші — 686.

7. Відповідні ареали див. ДАБМ, карта № 130; AJDŁ, z. 7, карта № 414; ASJ, t. 1, розділ 27, карти № 3, 4.

КОМЕНТАР № 225

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 334: «Оˈдин день чи оˈден, чи оˈдін, чи йоˈден, чи єˈден, чи їˈден день?»

2. Червоним зафарбованим колом картографується також: оˈдін — 96, 647; оˈдін — 63, 64, 69, 94; оˈди^{і}н — 92, 103, 623, 634; оˈдйн — 76, 79, 93, а також структура з обниженим наголошеним и, що позначається як ə — оˈдəн — 38, 45, 47, 97, 133, 548, 580; и^{е} — оˈди^{е}н — 19, 39, 44;

червоним контурним колом — оˈӡ'ін — 88, 650—653; аˈӡ'ін — 643; ˈод^{з}ін — 651; оӡ'н — 85;

червоним зафарбованим трикутником — йеˈдин — 20, 52, 82, 412, 517, 559; йеˈдін — 69; йіˈде^{и}н — 40, 53, 55; йіˈдəн — 24, 124; ^{й}ди^{е}н — 26; йдəн — 293; йеˈдин — 412;

червоним контурним трикутником — йіˈдін — 142;

червоно-чорним колом — ωоˈде^{а}н — 603; оˈдəн — 439, 461, 479; йоˈдəн — 412 (ə відзначено в ареалі вокальної акомодації та гармонії у сполученні оˈдəн дêн' — пор. карту № 58); уˈден — 232; ўден — 480;

чорним трикутником — йіˈдан — 8, а також іˈден — 21, 160, 172, 248, 250, 299, 305, 577, 608, 611, 612, 667; йден — 112, 137, 241, 288; йи^{і}ˈден — 289; умовно — йіˈде^{и}н — 52, 572;

чорним зліва зафарбованим трикутником — йиˈден — 286, 292, 319, 327; йаˈден — 127, 175; ˈйедəн — 230, 251, 435; йəˈден — 412.

3. У записах є ремарки: «рідко» — оˈдин — 628; йеˈден — 373, 447; оˈден — 465; йіˈден — 475; «старше покоління» йеˈден — 114; ўіˈден — 299.

4. Не картографуються: вияви початкового ненаголошеного о — у — 1, 66, 67, 105, 107, 138, 219, 232, 241, 251, 255, 257, 281, 282, 321, 617, 620, 625, 657; ω — 38, 68, 109, 111, 114, 130, 133, 135, 138, 213, 247, 249, 279, 284, 285, 367, 469, 626; вияви ненаголошеного е — ê — йêˈден — 84, 293; йи^{е}ˈден, йе^{и}ˈден, йəˈден — 230, 236, 240, 263, 269, 272, 275, 298, 301, 363, 411, 412, 413, 415, 417, 420, 426, 431, 439, 442—445, 528; протетичні приголосні — г — гоˈдин...— 50, 67, 70, 133; в — воˈден...— 519, 552, 554, 603, 609; н' — оˈдин', йіˈден'...— 10, 36, 42, 126, 646; наголос ˈйеден — 230, 244, 251, 662—666, 668—670, 672а, 673, 677—679, 685.

5. Ареали відповідних явищ див. БДА, т. 1, карта № 79; т. 3, карта № 104; т. 4, карта № 127; Дзендзелівський Й. О. Спостереження над системою числівників говірок Закарпатської області.— В кн.: Наук. зап. Ужгор. ун-ту, 1955, т. 14, с. 8—10, див. там же карта № 1; ASJ, t. 1, розділ 3, карта № 15; t. 2, розділ 6, карта № 182:

КОМЕНТАР № 226

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 336. «Двоˈма дˈнями чи двуˈма, чи дгиˈма, чи двоˈми дˈнями?»

2. Червоним колом картографується також: дво^{у}ˈма — 67, 72, 105, 153, 179, 212, 250, 289, 292, 612, 618; двуˈ^{о}ма — 75, 134; двωˈма — 17, 94, 109, 112, 121, 133, 135, 136, 141, 144, 213, 227, 231, 236, 240, 243, 247, 249, 254, 278, 280, 284, 287, 288, 293—295, 328, 331, 337, 345, 350, 367, 417, 439, 466, 546; двôˈма — 411, 415, 423; двоїˈма — 123, 252; двоˈми — 286, 473, 638, 677;

червоним контурним колом — двуїˈма — 261; двуˈм'а — 605;

чорним зафарбованим колом — двйˈма — 23, 24; дви^{і}ˈма — 55; д'віˈма — 47; двыˈма — 426;

чорним наполовину зафарбованим колом — дв'еˈма — 53.

3. Відзначено структури: ваˈми — 626; дваˈма — 635, 649; двеˈма — 627.

4. У записах є ремарки: «рідше» — двоˈма — 19; «рідко» — двоˈма — 426.

5. Не картографуються: наголос дˈвома — 12, 126, 130, 136, 170, 256, 258, 263, 265, 274, 275, 279, 300, 306, 318, 331, 620, 654—659, 661, 662, 665—674, 676—679; д' — д'віˈма, д'вˈіма — 11, 47;

білабіальний *в*, позначений як *ў* — дўоˈма — 359; *ω* — дωоˈма...— 664, 666.

6. Ареали відповідних структур див. ДАБМ, карти № 144, 145; ASJ, t. 2, розділ 6, карта № 196.

КОМЕНТАР № 227

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 337: «*Чоˈтири* чи *чоˈтирі*, чи *чеˈтири* (*чеˈтирі*), чи *шˈтирі* (*шˈтири*), чи *шˈтирие?*»

2. Червоним колом картографується також: *чоˈтири*^{е} — 485; *чоˈтирə* — 486; *чоˈтири*^{і} — 88; *чоˈтирû* — 649, 653; *чоˈтырî* — 60, 96, 410, 458; *чôˈтири* — 484; *чωˈтири* — 114, 133, 273, 284, 367, 442, 445; *чуˈтири* — 112, 219, 239, 321, 324 та, умовно,— *чˈтыри*, *чˈтири* — 198, 270, 426, 619; *чˈтирû* — 642;

червоним трикутником — *шˈти*^{е}*ри*^{е} — 19, 39, 55, 295, 296, 471, 609, 610, 664; *шˈтири*^{е} — 35; *шˈтирə*, *шˈтəрə*...— 120, 123, 127, 156, 297, 348, 436, 479, 512, 515, 518, 523; *штəˈрə* — 241; *шˈтири*^{і} — 92, 514, 573, 623, 665; *шˈтирі*^{и} — 103, 623, 665; *шˈтирû*, *шˈтûрû*, *шˈтəрû*...— 23, 25, 72, 74, 124, 548, 637, 642, 668; *шˈтирî*, *шˈтîрî* — 12, 60, 63, 64, 98, 99, 103, 106, 125, 206, 223, 304; *штириˈйе* — 626; *шˈтере* — 52;

чорним кольором, умовно,— *чоˈтирі*, *чоˈтірі*, *шˈтирі*...— з непозначеною м'якістю *р* — 225, 255, 300, 408, 414, 465, 583, 624, 634, 641, 646, 650, 667, 669—671, 672а—679, 682—684, 686; *чаˈтирі* — 641;

чорним колом — *ш'ыˈтыр'і* (*ш'* < *ч'*) — 409; *шыˈтырî* — 407; *ш'ы*^{ω}*ты*^{ω}*ри* — 416 та, умовно,— *чˈтирі* — 158; *ш'оˈтырі* — 414, 416;

чорним трикутником — *шˈтир'î* — 73, 82; *шˈтир'û* — 76;

зеленим штрихуванням також — *ə* — 412, 413, 415, 417, 423, 428; *а* — 640, 641; *и* — 411, 429; *ы* — 407, 409, 416, 422, 424; *ы*^{о} — 440; *ы*^{ω} — 416.

3. Відзначено: *чеˈтыре*, коли мова про чоловіків — 419, 447, 448, 456; *чоˈтири*, коли мова про жінок та про предмети — див. ще *Дзендзелівський Й. О.* Спостереження над системою числівників говірок Закарпатської області, с. 15—17.

4. У записах є ремарки: «рідко» — *чоˈтûри* — 25; *чˈтири* — 270, 619; *чоˈтири* — 351; *шˈтири* — 370, 486; «рідше» — *чоˈтири* — 299, 373, 511, 569; «частіше» — *шˈтири* — 193; «старше покоління» — *шˈтири* — 114, 219, 235, 247, 249, 299, 381.

5. Не картографуються: вияви *и* після *т* (наголошена позиція) — *и*^{е} — 10, 39, 40, 121, 150, 469, 509, 514, 548, 583, 603, 605, 606, 618, 657, 660, 661, 663—665; *ə* — 13, 24, 38, 45, 120, 123, 156, 241; *е* — 52, 127, 525, 559, 582; *и*^{і} — 80, 103, 623, 648, 665, 671, 677; *û* — 25, 72, 76, 78, 651, 668; *î* — 60, 63, 64, 68, 71, 668; *і* — 647; *ы* — 403, 406—415, 419, 421—427, 430, 431, 438, 440—444, 446, 461.

6. Ареали відповідних структур див. AJDŁ, z. 8, карта № 415; MAGP, t. 10, карта № 496; ASJ, t. 2, розділ 6, карта № 198.

КОМЕНТАР № 228

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 343: «*Два з полоˈвиною, три з полоˈвиною, чоˈтири з полоˈвиною* тощо чи *півтˈретя, півчˈверта, півˈп'ята, півˈшоста* тощо?»

2. Червоним колом картографується: *два с полоˈвинойу* — 1, 2, 4, 7—9, 11—30, 32—48, 51—54, 59, 61, 62, 66—69, 71—74, 76—82, 85, 88, 100—103, 108, 115—117, 119—124, 126—128, 131, 141, 147, 148, 151, 152, 155—170, 172, 173, 175, 176, 179, 182, 183, 186, 188—190, 192, 208, 215, 219, 220, 225, 232, 233, 239, 252, 261, 265—268, 271, 283, 292, 308, 310, 311, 314, 321, 338, 341, 342, 345, 346, 348—351, 354, 355, 358—360, 362, 379, 380, 382, 385, 387—389, 391, 394, 397, 399, 401, 402, 416, 423, 479, 484, 493, 494, 501, 529, 533, 536—538, 544, 548, 550, 557, 558, 560—565, 568, 570, 571, 573, 575, 576, 579, 604—609, 611—613, 616, 617, 619—622, 624—628, 630, 631, 633, 635—637, 639—640, 643, 647—653, 657—661; *два ȝ полоˈвинойу* — 56, 60, 84, 98, 112, 134, 178, 191, 195, 199, 200, 201, 213, 227, 340, 361, 365, 366, 368, 373, 374, 376, 377, 395, 527, 532, 540, 574, 578, 614, 623; *два з*^{с} *полоˈвинойу* — 55, 146, 569, 644; *два існолоˈвинойу* — 354;

чорним колом передано також: *пуўтриˈт'а*, *ˈпуўчверта* — 5—10, 13, 15, 18, 38, 40, 43, 59, 62, 77, 120, 406, 408—411, 413, 414, 416, 418, 420, 421, 423, 656, 658; *ˈпуўтрит'а* — 426, 430, 444, 446, 449, 450; *ˈпутрит'а* — 415, 419, 447, 451, 455—457, 459, 461, 487; *пўтрəт'а* — 417, 422, 424, 427—429, 448, 454; *пултˈрет'а* — 655, 677; *ˈпултрит'е* — 53; *ˈпівторəкі* «два і пів» — 478; *п'іфтˈрет'е* — 661; *полштˈварті* — 686; *ˈпіўтирки* — 501; *ˈпіўчорта* — 385.

3. Нанесено знак на підставі структури: *ˈпіўчварта* — 4, 248, 272, 277, 294, 300, 302, 312, 363, 385, 478, 528, 664, 682; *ˈпіўп'йита* — 253, 286.

4. Відзначено: *два і піў* — 110, 113, 114, 135, 136, 140, 142, 143, 172, 230, 234, 235, 241, 251—253, 255, 256, 260, 261, 266, 270—273, 275—277, 279, 281, 283, 284, 286, 290, 293—295, 305, 306, 309, 312, 337, 363, 412, 425, 435—438, 474, 478, 480, 492, 495, 504, 507, 509, 528, 613, 659, 662, 664, 666—668, 679, 685—687; *два аї ˈпуў* — 420; *два и ˈпӱ* — 429; *два а ˈпул* (*піў*) — 669, 671, 672а, 673, 676—678, 683, 684; *два йі ˈп'іл* — 661; *два й полоˈвина* — 447, 452, 455, 457, 481, 484, 487, 491, 511, 513, 517, 519, 521, 523, 524, 549, 556, 558, 581, 582, 585, 587, 588; *два и полоˈвина* — 428, 431; *два і полоˈвина* — 460, 461, 512, 515, 518, 520, 523, 526, 552, 553, 555, 559, 603, 607, 609, 610, 614, 615; *два йе полоˈвина* — 461; *два полоˈвина* — 584; *два и пӱˈн'ого* — 429.

5. У записах є ремарки: «рідко» — *два с полоˈвинойу* — 18; *ˈпоўтрет'а ˈгода* — 60; *поўтˈрет'ей* — 74; *ˈп'іўтриˈт'а* — 351, 627; «дуже рідко», «старі люди» — *ˈп'іўтрет'а, ˈп'іўчварта* — 134; *три й п'іў* — 270; «частіше» — *ˈп'іўтрит'і* — 18; *два с полоˈвинойу* — 627; «старші» — *ˈпіўтрикî, ˈпіўчварта*, «молодь» — *два с полоˈвинойу* — 307; «середнє і молодше покоління» — *три с полоˈвинойу, шˈтири с полоˈвинойу* — 385; «вживається і *два з полоˈвиноў*» — 336, 484; «говорять ще — *ˈпіўтир'ки, ˈпіўчварта* — 501; «колись» — *поўтˈрет'а* — 649.

6. Не картографуються: варіанти флексії орудн. відм. іменника *половина:* полоˈвиноў — 232, 261, 263, 265, 266, 336, 365, 416, 453, 484, 499, 504, 505, 508, 509; пôлôˈвин'*ы*ў — 423; пулωˈвин-*ом* — 112, 358—362, 464, 522, 527, 529—532, 536, 537, 541, 543, 545, 562, 567, 583; полоˈвін-*ой* — 85, 90, 92, 93, 95, 176, 624 (полоˈвін*о*^{у}й — 604); рефлекси **і* після *р* — тр'*і*... — див. карту № 16; зміни *а* після м'якого приголосного, що позначені як: *е* — 240, 243, 270, 287, 304, 329, 333, 336—338, 420, 432, 465, 469, 472, 485, 486, 492, 495, 534, 650, 661, 662; *ə* — 247, 249, 285, 323, 331, 486, 489; *и* — 244, 263, 264, 269, 271, 284, 290, 292, 298, 301, 304, 305, 319, 327, 329, 330, 332, 334, 339, 357, 464, 467, 470, 477, 490, 494, 496, 497, 500; *и*^{і} — 266; *î* — 274, 307; а також *і* (*ˈп'іўтрет'і, ˈп'іўтрек'і* — 9, 13, 18, 36—38, 43, 109, 110, 130, 133, 137, 142, 143, 231—235, 241, 242, 245, 246, 250, 251, 254, 255, 257, 259, 262, 266, 278—280, 282, 283, 295, 299, 306, 308, 320, 324, 343, 463, 466, 468, 469, 471, 473, 475, 477—480, 482, 483, 502—504, 507, 579, 580; [к'] < *т'* — 232, 234, 244, 259, 262—264, 267, 269—271, 290, 298, 304, 306, 307, 329, 332, 338, 339, 357, 464, 466—470, 473, 475—480, 483, 485, 486, 492, 494, 496—498, 500—504, 507, 510, 512, 580, 584; [ц'] < *т'* — полтˈре*ц*'і — 643, 686; *т* — ˈп'іўтре*т*а — 291, 316, 331, 461, 462, 487, 574; нейтралізація /у/ ∼ /о/ — п*улу*ˈвинуйу — див. карту № 55; *п'івдˈруга* — 674; *полдˈруг'і* — 686, що означають 'півтора'.

7. Ареали відповідних форм див. КДА, карта № 212; *Дзендзелівський Й. О.* Спостереження над системою числівників говірок Закарпатської області, с. 23—24, карта № 6.

КОМЕНТАР № 229

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 338: «*Одиˈнадцять* чи *одиˈнадцет*, чи *єдеˈнадцять*, чи *одиˈнайці?* Дваˈнадцять чи дваˈнад*цет*, чи дваˈнай*ці?*»

2. Нанесено знак на підставі тільки одного слова: *одинадцять* — 24, 31, 50, 54, 55, 57, 58, 85, 105, 145, 146, 155, 193, 222, 223, 225, 226, 238, 274, 279, 280, 292, 300, 350, 360, 370, 374, 381, 388, 392, 401, 407, 409, 439, 453, 457, 510, 512, 513, 531, 549, 559, 560, 563, 572, 603, 620, 636, 645, 647, 669, 674, 675, 680, 681, 684, 685; *дванадцять* — 361.

3. Червоним зафарбованим колом картографується ще: *оˈʒ'інац:ат'* — 85, 643; *од"інац*^{ч}*а*^{е}*т'* — 88, 103;

червоним контурним колом — *одиˈнадц(')ат'*, *йедиˈнадц(')ат'* — 91, 96, 98, 105, 107, 174, 177 (поряд *одиˈнацит'*), 180 (поряд *одиˈнацит'*), 196 (поряд *одиˈнанц'ат'*), 198, 204, 206, 211, 213, 227, 228, 361, 364, 370, 383, 390, 481, 491, 563, 571, 611, 675, 678, 680, 682, 684; *од'іˈнатцат'* — 34, 44, 59, 62, 454, 643, 649; *оˈʒ'інацат'* — 651, 652;

червоним контурним трикутником — *одиˈнаце*^{и}*т'* — 617; *одиˈнацêт'* — 161; *одиˈнадцет* — 50, 179, 506; *йедеˈнатцет'* — 657, 664—666;

червоним контурним квадратом — *йəдəˈнац'іт'*... — 422; *одиˈнадц'іт'* — 402, 410, 564, 573, 585; *одиˈнатц'іт'* — 548;

червоним прямокутником (зафарбованим і контурним) — *и* з попереднім м'яким приголосним — *йедиˈнац'ит'* — 414—416, 418, 423, 425, 428, 429, 431, 446—448, 457; *и*^{і} — 456, 583, 613, 657; *ə* — 154, 178, 409, 582; *и*^{е} — 39, 212; *одиˈнадцит'* — 83, 193, 215; *одиˈнатцит'* — 636;

чорним кольором також палатальний *ц* — *одиˈнаїц"іт'*, *дваˈнаїц"іт'* — 230—235, 237, 238, 245, 252, 256, 261, 262, 264, 266, 271—273, 276, 280, 285—288, 290, 293, 300, 329, 437, 492.

4. У записах є ремарки: «старше покоління» — *дваˈнанцат'* — 64; *одиˈнан'ц'ет'*, *дваˈнан'ц'ет'* — 47; *(в)одəˈнайц'іт'*, *дваˈнайц'іт* — 114; *оˈдинадцат'//одинайціт'* — 299; «старше і середнє покоління» — *одиˈнанцат'*, *дваˈнанцат'* — 61; «частіше» — *одиˈнайцік' дваˈнайцік'* — 465; «рідко» — *годûˈнаццат'* — 76; *одиˈнац'іт'*, *дваˈнац'іт'* — 504, 569, 582; *одиˈнацац'* — 60.

5. Не картографуються: вияви ненаголошеного початкового *о* (*удиˈнаїц'іт'*...) — див. карту № 56; протетичні *в*, *г* у структурі *одинадцять* — *в* — 109, 112—114, 116, 134, 232, 241—243, 245, 254, 255, 261, 277, 278, 280, 284, 286, 288, 289, 291, 292, 298, 319, 320, 322, 323, 325—327, 329, 332, 333, 336, 337, 349—351, 353, 355, 358, 360, 399, 519, 530, 531, 534, 535, 549, 551, 552, 554, 603, 604, 607, 609, 610, 612, 660; *г* — 43, 76, 119, 313, 384, 402; *к'* < *т'* — *одиˈна(й)цік'*... — 305, 306, 308, 465, 473, 474, 478, 480, 483, 488, 500, 504, 507, 508, 512, 515, 518, 522, 523, 525, 543, 556, 584; наголос *оˈдинадц'ат'* — 619, 622—624, 638, 640, 642, 644, 648, 650.

6. Ареали відповідних форм див. AJDŁ, z. 7, карта № 331.

КОМЕНТАР № 230

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 342: «*Дев'яˈносто чи дев'ятдеˈсят..?*»

2. Червоним контурним колом позначено також: дев*и*^{і}ˈносто — 564, 578, 616; дев*û*ˈносто — 30, 573; *дв'іˈносто* — 39, 157, 188, 218, 219, 221, 313; *давйиˈносто* — 40;

червоним вертикально перекресленим колом — дев*ə*ˈносто — 178, 223, 314, 354, 537, 544, 560, 562, 574, 579; *дəв'ə*ˈносто... — 16; дев*и*^{е}ˈносто — 56, 618, 636; *д'ів'н*^{е}ˈносто — 617; діве^{и}ˈносто — 54; *д'виˈносто* — 184;

червоним зліва зафарбованим колом — деве^{а}ˈносто — 647; *диўйеˈ*носто — 587; д'ів*йе*ˈносто — 20; *д'евйеˈносто* — 78; д'ев'еˈносто — 14, 104, 551, 606, 643, 654, 655; д'ев'еˈносто — 88, 651; д'ев'*ie*ˈносто — 71, 97; *дв'е*ˈносто — 92; *ʒ'ев'еˈносто* — 643, 651—653;

чорним колом — ˈ*ди*ўйод*ə*с'ат — 415;

чорним контурним колом — дев*î*деˈс'ат' — 247, 249; дев*û*деˈсат' — 548; деўй*əде*ˈс'*ə*т' — 266, 486; дев'*иди*ˈс'ет — 509;

чорним зліва зафарбованим колом — дев*ê*диˈс'ат' — 293.

3. Відзначено структури: *дівˈносто* — 30; *вй* у структурах де*вй*аˈносто, де*вй*адеˈс'ат', де*вй*ідеˈс'ат' — 2, 5, 7, 20, 24, 29, 33, 43, 48, 57, 58, 61, 75, 76, 78—80, 83, 86, 87, 90, 92, 93, 95, 98, 101, 105, 107, 112, 113, 115, 117, 131, 132, 134, 136, 139, 148, 151, 155, 159—161, 163, 166, 168, 169, 171, 172, 174, 177, 179, 180, 183, 189—191, 193—197, 199, 202—204, 208, 209, 211, 213, 215, 217, 220, 224, 226, 228, 229, 236, 237, 244, 252, 263, 266, 268, 273, 275, 276, 281, 291, 298—302, 304, 307, 311, 312, 315—317, 319, 336, 345, 346, 348, 350—352, 355, 356, 364, 366—374, 376—383, 385—389, 391, 392, 394—400, 402—421, 423—428, 432—439, 442—447, 464, 465, 469, 471—473, 476, 479, 480, 483, 484, 486—491, 500, 502, 504—507, 509—512, 514, 515, 518—523, 525, 527, 557, 559, 563, 580, 585, 587, 588, 610, 624, 626, 627, 629, 641, 646, 649, 653, 662, 663, 668—674, 676, 678, 680, 681, 683; *в'* — де*в'*аносто, де*в'*адеˈс'ат, де*в'*ідеˈс'ат' — інші нас. пп.

4. У записах є ремарки: «рідко» — *деўйаˈносто* — 79, 445, 448; *девйатдеˈс'ат* — 163, 345, 447, 458; «старше покоління» — *дивиˈносто* — 81; *девідəˈс'ет* — 111, 606; *д'івйаˈносто* — 61; «молодше покоління» — *дивйаˈносто* — 81; *дивиˈносто* — 610; «по-новому» — *диўйаддиˈс'ат'* — 459; «новіше» — *д'ів'еˈносто* — 606.

5. Не картографуються: вияви кореневого *е* — де^{и}в'аˈносто — див. карту № 37; рефлекси *ę* після м'яких приголосних — див. карту

№ 46; *т* — дев'*ат*деˈс'ат — 113, 153, 271, 318, 375, 412, 435—438, 441, 446, 450, 465, 506, 513, 514, 516, 517, 519, 525, 526, 548, 581, 582; [ш] < [с] — дев'аˈде*ш*ат — 672, 685, 686; [к'] < *т'* деўйідиˈс'и *к'* ... — див. карту № 88; *т'* — девідиˈс'ат', девідиˈс'е*т'*... — 130, 133, 136, 138, 170, 231, 233, 238, 244, 246, 248, 251, 253, 255, 258—268, 270, 271, 273, 275, 276, 286, 290—292, 294—299, 302—307, 317, 318, 320, 321, 323, 324, 330, 334, 336, 337, 349, 363, 410—412, 419, 421, 422, 432, 436—439, 441, 462—472, 474—477, 479, 482, 484, 485, 487, 490, 491, 493—495, 497—509, 511, 513, 514, 516, 517, 519—524, 526—528, 534, 535, 539, 543, 545, 548, 550, 553, 555, 557—559, 563, 580—583, 606, 609, 610, 658, 669, 676, 678, 681, 687; відсутність *в* — *дийаˈносто* — 53; *дiўˈносто* — 30; [ǯ] < *д'* ǯ'ев'еˈносто — 643, 651—653; ǯ'ев'еǯ'еˈс'ат... — 677, 679, 686.

6. Ареали відповідних структур див. КДА, карта № 212; *Дзендзелівський Й. О.* Спостереження над системою числівників говірок Закарпатської області, с. 23—24, карта № 6.

КОМЕНТАР № 231

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 344: «*Дˈвісті* чи *дˈвіста*, чи *дˈваста*, чи *дˈвасто?*»

2. Червоним колом — зафарбованим і контурним — картографуються також структури з іншими рефлексами наголошеного *ě*: *i̯ê* — *дˈв'i̯ес'ц'і, дˈв'i̯ести*... — 60, 68, 71, 79, 86—89, 91, 92, 94, 96—99, 102, 104, 174, 205, 208, 256; *ⁱе* — 63, 69, 80, 88, 103; *i̯ᵉ* — 76; *е* — *дˈв'ест'і* — 64, 70, 78, 85, 90, 95, 101, 105, 178, 613, 643, 649—653, 655 (з цього *е* без м'якості попереднього приголосного — 70, 95, 105, 651, 652); *î* — *дˈвîст'і* — 82—84, 197, 206; *iᵉ* — 63, 76, 80; *и* — *дˈвист'і* — 176, 211, 215, 216, 614;

червоним контурним колом — структури з рефлексами ненаголошеного ě: *û* — *дˈв'істû* — 23, 24, 72, 642, 645; *uⁱ* — 30, 75, 92, 215; *î* — 28, 69, 80, 81, 98, 206, 223;

зеленим колом —структури з *i̯e* — *дˈв'i̯ест*о — 659; *дˈваста* — 139, 552, 584;

зелено-чорним колом — структура *дˈвесто* — 670, 671.

3. Відзначено конструкцію *дві ˈсотки* (*ˈсотн'і*) — 110, 112, 194, 195, 274, 368, 495, 546, 550, 556, 603, 609.

4. У записах є ремарки: «старше покоління» — *дˈвасто* — 112—114, 250; *дˈваста* — 139; *дˈв'іста* — 299, 572; *дˈвісти* — 175; «рідше» — *дˈвасто* — 444, 458; «старше і середнє покоління» — *дˈвасто* — 172.

5. Не картографуються: *с'* — *дˈв'іс'т'і*, *дв'іс'ц'і* — 55, 60, 68, 70, 74, 84, 85, 87, 89, 91, 102, 104—106, 124, 128, 131, 134, 153—155, 157, 161—163, 166, 168, 171, 173, 178, 182, 184, 190—192, 197, 200, 202—204, 207, 208, 210, 212, 216, 218, 220, 221, 224, 256, 290, 311, 313—315, 345, 348, 350, 358, 364—368, 370, 375, 378, 380—386, 388, 391, 394, 395, 397, 398, 400—402, 530—533, 536, 538, 560—565, 567, 568, 570, 571, 573, 575; *ǯ'* — *ǯ'ˈв'ес'ц'і* — 643, 652, 653.

6. Відповідні ареали див. КДА, карта № 211.

КОМЕНТАР № 232

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 346: «Сиˈд*іти* чи сиˈд*іть*, чи сиˈд*іті*, чи сиˈд*іт?*» Хоˈд*ити* чи хоˈд*ить*, чи хоˈд*иті*, чи хоˈд*ит?*»

2. Червоним зафарбованим колом картографуються також флексії, записані як: *-тû* (*-тиⁱ*) — 23, 24, 67, 72, 80; *-тиⁱ* — 30, 32, 119, 514, 623, 634, 647, 668, 677; паралельно *-ти//-тиⁱ* — 65; *-тî* — 60, 64, 69, 125, 130, 133, 408—410, 458, 488, паралельно *-ти//тî* — 98, 407, 427; *-ті* (без м'якості *т*) — 8, 27, 120, 122, 241, 404, 414, 662, 673, 677, 680—682; *-ти//-ті* — 122, 404, 640, 678; *-тиᵊ* (*тə*) — 35, 39, 44, 295, 296, 510; *-тə* — 242, 436, 472, 512, 515, 518, 522. Окремі написання, відзначені у формах тільки одного слова: *хоˈдитû* — 23, 24, 67, 80; *хоˈдітî* — 60, 98, 407; *хоˈдиті* — 404, 414;

червоним контурним колом — *-т'ч'і* — 86; *-ц'і* — 94, 622.

3. Відзначено структури *ˈщеʒіц*, *ˈхоʒіц* — 686.

4. У записах є ремарки: «інфінітив на *-т'і* переважно в старшого покоління» — 88; «закінчення *-тиⁱ* вживається дуже рідко» — 92.

5. Не картографуються: *і* (< **і*) з твердістю попереднього *с* — *сіˈд'іти* — 404, 407—410, 412—414, 416, 419, 420, 422, 423, 425—427, 431, 444, 446, 447, 457, 458, 494, 546, 550, 605, 675, 679, 682, 684, 685; рефлекси наголошеного *ě*: (*сиˈдітi, сiˈд'i̯ет'*...) — див. карту № 3; [г'] < *д'* — сиˈг'іти — 471, 473, 478, 480, 483, 499, 500, 510, 512, 518, 524, 551, 581, 583; *ш*⁽'⁾ — *ш*'іˈд'іти, *ші*ˈд'іти, *ши*ˈд'іти — 669, 670, 672, 685.

6. Відповідні ареали див. ДАБМ, карта № 173; ASJ, t. 2, розділ 10, карта № 231.

КОМЕНТАР № 233

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 348: «*Ревˈти* чи ревс*ˈти*, чи *русˈти*, чи реˈ*вати*, чи ро*вˈці?*»

3. Червоним колом картографуються ще — *реўˈтч'і* — 86, 651, 653; *реўˈц'і* — 60, 85, 652; *реўˈчи* — 20;

зелено-червоним колом — *рисˈти* — 5; *ресˈти* — 31.

3. Фігурами і штрихуванням відповідних кольорів передано ще фонетичні вияви (та різне їх написання) закінчень інфінітива: *-тиᵉ* — 35, 39, 44, 121, 150, 471; *-тə* — 24, 38, 45, 120, 124, 135; *-тû* — 23, 72, 76, 637, 642; *-тиⁱ* — 92, 103, 514, 616, 634, 647, 668, 677, 684; *-тiᶦ* — 634, 647; *-тî* — 60, 64, 69, 73, 82, 86, 96, 98, 133, 408, 409, 427, 458; *-ті* (без позначення м'якості *т*) — 8, 408, 409, 427, 638, 640, 641, 664, 670, 673, 676, 680.

4. Картографований матеріал неоднорідний із семантичного погляду, про що свідчать ремарки типу: «коли корова захворіє — *риˈвти*, коли йде з паші — *риˈкати*» — 62; «коли дитина плаче» — *рəˈвати, рəˈвіти*, про корову — *риˈкати* — 305, 546; «про собаку» — *русˈти*, «про корову» — *риˈвіти* — 501; «про дитину» — *ревсˈти*, «про корову» — *риˈчати* — 656. Дієслова *рикати, ричати* у переважній кількості випадків рівнозначні з *ревти*.

5. У записах є ремарки: «рідше» — *рˈевіти* — 272; *русˈти* — 312, 619; *рəˈвати* — 472; «рідше, старше покоління» — *рəˈчити* — 265.

6. Відзначена структура *рˈвати* (< *реˈвати*) — 258, 288, 304, 306, 462, 661.

7. Не картографуються: вияви ненаголошеного *е* — риᵉˈв'іти, риўсˈти... — див. карту № 37; відповідники *а* після *ч'* — рич'*е*ти — 142, 230, 241, 250, 251, 272, 282, 283, 662; риˈч*и*ти — 233, 252, 266, 270, 299; риˈч'*і*ти — 263.

8. Відповідні ареали див. ДАБМ, карта № 300.

КОМЕНТАР № 234

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 347: «...Стˈри*гти* чи стˈри*гчи*, чи стˈри*чи*, чи стˈри*щи?*» «Пе*кˈти* чи пе*кˈчи*, чи пе*кˈті*, чи пеˈ*чи?*»

2. Червоним зафарбованим колом об'єднано фонетичні вияви флексії, записані як: *-ті* — 640, 641, 647; *-тî* — 60, 64, 69, 73, 82, 96, 98, 634; *-тû, -тиⁱ* — 72, 76, 103, 634; стˈри*кˈти* — 155, 188;

червоним контурним колом — *-тч'і* — *стˈригтч'і*, *пекˈтч'і* — 86, 650, 653; *-ц'і* — 643, 651, 652;

чорним зафарбованим колом — *-чі* (без м'якості *ч*) — 588, 655, 670, 671, 672а, 673, 676; *-чî* — 518, 582, 584, 588, 616; *-чû, -чиⁱ* — 23, 514, 583, 677, 683; *-чы* — 668, 669; структура *пекˈчи* — 15, 18, 544.

3. Форми інфінітива картографуються тільки на основі дієслова *пекти* в нас. пп. 57, 108, 146, 403, 404, 416, 670, 671, 673, 677, 679, 680 (дієслово *стригти* не відзначене, або виявлено структуру — *стріˈгаті* — 671, 673, 677, 679).

4. У записах є ремарки: «*стˈришчи* — старше покоління, *стˈрихти* — середнє і молодше покоління» — 1; «молодше покоління» — *стˈригти, пикˈти* — 18; *стˈрихти* — 21; *стˈригчи* — 134.

5. Відзначено структури *штˈрігац, ˈпечіц* — 686.

6. Не картографуються: вияви наголошеного *и* (пекˈти*ᵉ*, пекˈ*те*...) див. карту № 17; *і* — п'*і*кˈти, п'*і*ˈчи — 8, 12, 17, 33, 38, 39, 45, 47, 126, 230, 241, 244, 255, 404, 406, 407, 409, 415, 418, 419, 423, 425, 426, 455, 509, 513, 515, 517—520, 523, 525, 550, 554, 556, 559, 616; збереження м'якості *ч* — *ч'* — стˈрич'*и*, пиᵉˈ*ч'и* — 419, 431, 489, 492, 509, 514, 518, 524, 537, 547, 548, 581, 583; тільки пиᵉˈ*ч'*и (*-ч'і*) — 510, 512, 515, 523, 553, 582; [ш'] < *ч'* — *пе*ˈ*ш'*і — 407, 409, 416, 609; стˈры*ш'*і — 407, 409, 414; наголос: *стригˈти, стрихˈчи, стришˈчи* — 1, 21, 28, 29, 31, 35, 37, 42, 59, 66, 96, 107, 114, 117, 119, 124, 151, 175, 176, 183, 188, 193, 208, 213, 214, 220, 226, 243, 245, 246, 280, 283, 328, 355, 356, 358, 359, 362, 374, 460, 472, 486, 568, 607, 619, 627; *стˈригти//стригˈти* — 4, 5, 34, 71, 97; *ˈпекти, ˈпечи* — 207, 210, 218, 219, 221, 668—670, 672, 672а, 673, 677—679, 683, 686.

7. Відповідні ареали див. ДАБМ, карти № 178, 179; AJDŁ, z. 8, карта № 375.

КОМЕНТАР № 235

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 349: «Хоˈ*джу*, буˈ*джу*, воˈ*джу*, сиˈ*джу*, чи *хоˈжу*, буˈ*жу*, воˈ*жу*, сиˈ*жу*, чи хоˈ*дю*, буˈ*дю*, воˈ*дю*, сиˈ*дю?*» та питання № 351: «Ноˈ*шу*, коˈ*шу*, *проˈшу* чи ноˈ*с'ю*, коˈ*с'ю*, проˈ*с'ю?*»

2. Червоним колом картографується ще структуру з кореневим *ǯ*, записаним як *дж* — 1, 10, 22, 47, 214, 258—260, 335, 340, 497, 502, 534, 535, 619, 622, 655, 657, 660, 661, 664, 666, 667, 670, 672, 672а, 675, 678, 682.

3. Паралельні знаки стосуються тільки одної з картографованих структур у нас. пп.: *ˈхожу* — 196, 359 (*//ˈхоǯу*), 515, 553; *ˈсиˈжу* — 78, 108, 144, 155, 187, 218, 221 (*//сиˈǯу*), 246, 385, 520, 563, 573 (*//сиˈд'у*), 627; *ˈсиˈǯу* — 476, 548, 550, 554; *ˈбуд'у* — 510, 513, 518, 519, 521; *буˈǯу* — 158, 391, 635; *воˈжу* — 54, 58, 83, 208, 439, 649.

4. У записах є ремарки: «старше покоління»» *ˈхоˈд'у* — 52, 391, 523; «середнє і молодше покоління» — *ˈхоǯу* — 81; *ноˈшу, коˈшу* — 81; «рідше» — *ˈхожу* — 394; *ˈхоǯу* — 568, 619; *ˈбужу* — 391; *нуˈс'у, куˈс'у* — 52.

5. Відзначено: *хоˈйу, сеˈйу*, поряд *хоˈд'у, буˈд'у* — 88; закінчення 1-ої ос. одн. *-ім* — *ˈход'ім, ˈбуд'ім* — 671, 673, 679, 686.

6. Не картографуються: вияви кореневого *и* (наголошеного і ненаголошеного) у дієслові *сиджу*: *е* — *сеˈд'у* — 60, 69—72, 76 (поряд *и*), 77, 79, 88, 89, 103, 623, 648; *с'еˈǯу* — 643, 649, 651—653; *ə* — *сəˈжу* (*сəˈд'у*) — 70, 73, 74, 78, 82, 84, 133, 178; *иᵉ* — *ˈсиᵉǯу* — 475, 479, 488, 509, 514, 523, 524, 583; *і* — *сіˈǯу* (*сиⁱˈǯу*)... — 11, 92, 236, 408, 409; *с іˈǯу, с"іˈǯу*... — 87, 112 (поряд *и*), 113 (поряд *и*), 125, 230, 231, 233—235, 238, 241, 242, 252, 255, 258, 259, 261 (поряд *и*), 264, 267, 268, 271, 273, 293, 406, 650; збереження м'якості [ж'], [ǯ'] — *ˈхож'у, ˈходж'у*... — 407, 409, 411—414, 416—419, 423, 440, 441, 488, 626, 677, 678; [г'] / [д'] — *ˈбуг'у, сиˈг'у*...— 512, 515, 518; наголос дієслів 1-ої ос. одн. — ˈхоǯу, ˈбуǯу, ˈсиǯу... — див. карту № 133.

7. Відповідні ареали див. ДАБМ, карта № 204; ASJ, t. 2, розділ 7, карта № 205.

КОМЕНТАР № 236

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 352: «*Ллю, ллєш* чи *лˈляю, лˈляєш*, чи *ˈлию, ˈлиєш*, чи *ˈляю, ˈляєш..?*»

2. Червоним колом картографуються також: структури без подовження *л* — *л'у, л'еш* — 11, 14, 27, 46, 48, 73, 109, 119, 122, 123, 126, 128, 130 (поряд *л'л'у*), 133—135, 162—164, 166, 167, 170—172, 195, 196, 225, 240, 242, 271, 279, 290, 309, 312, 313, 345, 346, 349, 353, 369, 377, 379, 382, 385, 423, 492; з непозначеною м'якістю *л* — *лл'у, лл'еш* — 63, 64, 74, 78, 80, 98, 106, 113, 176, 179, 181, 193, 198, 209, 235, 236, 273, 274, 343, 347, 352, 372, 427, 429, 432, 442, 453, 461, 478, 503; з *й* після *л'* — *л'йу, л'йеш* — 21, 68, 71, 87, 89, 229, 241, 375, 400, 466, 618, 622, 623, 635, 643, 649—654, 656, 659, 661; *л'йу// л'л'у* — 33, 79, 86; тільки *л'йу* — 233, 482, 483, 581; *л'йеш* — 104, 163, 346, 374; з *й* після *л'*: — *л'л'йу, л'л'йеш* — 97, 183, 227, 482, 483; звукосполучення *л'л'йеш* тільки у корені дієслова в 2-ій ос. одн.— 50, 189, 205, 217, 226, 340, 474; з приставним *і* — *іл'ˈл'у* — 38, 648; тільки *іл'л'еш* — 117;

зеленим зафарбованим колом — *л'ˈл'айу, л'ˈл'айеш* — 347, 350, 351, 383, 393, 539, 540, 557, 562, 563, 567, 569, 572—574, 577, 580, 613—615;

зеленим контурним колом — *ˈл'əйу, ˈлəйеш* — 264; *л'ˈл'ейу, л'ˈл'ейеш* — 114, 261, 472, 479, 507;

чорним контурним колом — *ˈл'ийу, ˈл'ийеш* — 289, 290, 298, 320, 327, 334, 473; *л'ˈл'ийу, л'ˈл'ийеш* — 474, 480.

3. Паралельні знаки стосуються тільки одної з картографованих форм: *ˈлийеш, ˈл'ійеш* — 4, 109, 139, 251, 460, 678; *ˈл'айеш* — 349, 353; *ˈл'ейеш* — 492, 504.

4. У записах є ремарка: «старше покоління» — *ˈл'айу, ˈл'айеш* — 111.

5. Не картографуються: *в* у закінченні 1-ої ос. одн. *л'ˈл'іву* — 406, 408, 684; відповідники ненаголошеного *е* після *й* у флек-

сії 2-ої ос. одн.— *л'ˈл'айеᵘш, л'ˈл'айіш...* — див. карту № 237; лексема *сипати*'лити' — 436, 449, 475, 477, 479, 483—486, 488, 489, 510, 511, 514, 520, 522—527, 548, 550, 558, 559, 582, 585, 587, 588.

КОМЕНТАР № 237

1. Карту складено за відповідями на частини питань Програми: № 353: «ˈМаю, зˈнаю, ˈдумаю... чи *мам, знам, ˈдумам...,* чи ˈ*маву,* зˈ*наву,* ˈ*думаву...,* чи ˈ*мау,* зˈ*нау,* ˈ*думау..?*»; № 354: «Зˈ*наєш,* ˈ*думаєш,* сˈ*лухаєш..,* піˈ*таєш,* чи зˈ*наїш,* ˈ*думаїш,* сˈ*лухаїш..,* піˈ*таїш,* чи *знаш,* ˈ*думаш,* сˈ*лухаш..,* піˈ*таш?*»; № 355: «Зˈ*нає,* ˈ*думає,* сˈ*лухає..,* піˈ*тає,* чи *зна,* ˈ*дума,* сˈ*луха..,* піˈ*та,* чи зˈ*нает,* ˈ*думает,* сˈ*лухает..,* піˈ*тает,* чи зˈ*нають,* ˈ*думають,* сˈ*лухають,* піˈ*тають,* чи *знат,* ˈ*думат,* сˈ*лухат..,* піˈ*тат,* чи зˈ*наєць,* ˈ*думаєць,* сˈ*лухаєць,* піˈ*таєць?*»

2. Чорним кольором картографується також флексія 3-ої ос. одн. *-т'* — ˈ*думат',* сˈ*лухат'* — 408—411, 413—415, 418—420, 422—426, 428—431, 450, 675, 678, 682—684; *знат'* — 675, 678, 683.

3. Відзначено закінчення 3-ої ос. одн. *-йет* — зˈ*найет,* ˈ*думайет...* — 85, 302, 375, 525, 582; (*-йіт* — зˈ*найіт...* — 638).

4. У межах червоно-чорного штрихування відзначено стягнене закінчення тільки у формах 2-ої ос. одн.— ˈ*думаш,* сˈ*лухаш* (але ˈ*думайе,* сˈ*лухайе*) — 416, 421, 435, 437, 438; тільки у 3-ій ос.— ˈ*думат',* сˈ*лухат'* — 409, 425, 428, 430, 443; паралельні форми стосуються тільки 2-ої ос. одн.— ˈ*думаш*//ˈ*думайеш* — 276, 427, 455, 456; тільки 3-ої ос. одн.— ˈ*думат*//ˈ*думайе* — 434; з технічних міркувань не розрізнено на карті форм з *в* у флексії слів ˈдума*ву, с'лу*ха*ву*, а також форм з відсутністю інтервокального *й* — ˈдума*еш,* ˈдума*е* (в межах червоно-чорного штрихування), які збігаються з ареалом відповідних форм слова *знаю.*

5. У записах є ремарки «частіше» — сˈ*лухаш,* ˈ*думаш...* — 275, 447, 456; «рідше» — ˈ*думайе...* 275, 456; сˈ*півам* — 235; ˈ*читам* — 238; ˈ*думаш, с'лухаш* — 452; «старше покоління» — ˈ*думаш, знаш,* ˈ*думат, знат* — 439; «молодше покоління» — ˈ*майу,* зˈ*найу,* ˈ*думайу* — 244.

6. На незаштрихованій площині фонетичні зміни в межах флексії 2-ої і 3-ої осіб одн. дієслів *думати, слухати, питати* такі ж, як і в дієслові *знати.*

7. Не картографуються: інші відповідники ненаголошеного *е,* записані як: *е*ᵘ — зˈнайеᵘш, ˈдумайеᵘш, зˈнайеᵘ... — 43, 46, 61, 212, 363, 463, 528, 540, 639; *ә* — зˈ*найәш,* ˈ*думайәш* — 25, 121, 164, 171, 173, 193, 196, 212, 233, 236, 237, 256, 262—264, 269, 273, 275, 284, 286, 300, 307, 309, 311, 313, 314, 316, 323, 331, 348, 354, 358, 401, 463, 483, 486, 488, 532, 539, 544, 558, 562, 567; *ê* — зˈ*найêш,* ˈ*думайêш* — 123, 132, 142, 143, 170, 172, 181, 182, 293, 480, 527, 640; *е*ⁱ — 146, 153, 308, 391, 397, 574, 578, 579, 583; *і*ᵉ — 394, 632; *е*ᵃ — 35, 514 та *и* — 289, 319, 379, 384, 398, 491, 507, 509, 514, 523, 543, 553, 572, 573, 603, 607; *ī* — 243, 294, 518, 642; лексеми: *з'в'ідаш, з'в'ідат* 'питаєш, питає' — див. карту № 264.

8. Відповідні ареали див. MAGP, t. 10, карта № 461.

КОМЕНТАР № 238

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 429: «*Ловлять, люблять...* чи *лов'ять, люб'ять..,* чи *ловеть, любеть..?*» та частину питання № 350: «Роˈ*блю..,* люˈ*блю...* чи роˈ*б'ю..,* люˈ*б'ю..?*»

2. Чорним зафарбованим колом позначається ще ˈ*л'убет,* ˈ*ловет* — 205, в ін. н.п.— ˈ*л'убат*⁽'⁾, ˈ*ловат*⁽'⁾.

3. У записах є ремарки: «рідко» — *л* — ˈ*лоўл'ат,* *лоўˈл'у...* — 75; «молодше покоління» — ˈ*лоўл'ат...* — 223; «ˈ*лоўйут* — старше і середнє покоління, ˈ*лоўйат* — молодше покоління» — 268; «рідше — ˈ*л'убл'ет* і ˈ*л'убл'ат'* — середнє і молодше покоління» — 272.

4. Відзначено: ˈ*роб'у,* ˈ*л'уб'у* — 279, 497, 498, 508, 517, 553, 582; тільки ˈ*л'уб'у* — 501; ˈ*лов'ат,* ˈ*л'уб'ат* — 352; тільки ˈ*лов'ат* — 371; ˈ*л'уб'ат* — 379.

5. Не картографуються: відповідники ненаголошеного *а* (< *ę*) — *е* — ˈ*л'убл'ет',* ˈ*л'убйет...* — 111, 257, 259, 270, 274, 285, 291, 293, 294, 297, 299, 301, 305, 320, 322, 324, 326—328, 330, 332—334, 336, 338, 339, 432, 468, 472, 476, 478, 482, 484—486, 489, 492—496, 498, 499, 501, 502, 510, 513, 525, 526, 534, 535, 559, 582, 584, 587, 661, 662; *е*ᵘ — ˈ*л'убл'е*ᵘ*т* — 266, 289, 290, 264, 296, 467, 522; ˈ*л'убл'ат',* ˈ*л'убйәт'* — 11, 249, 255, 258, 261—264, 269, 298, 464, 467, 479, 522; ˈ*л'убйит,* ˈ*л'убл'ит* — 256, 260, 272, 289, 294; *і* — ˈ*л'убл'іт,* ˈ*л'убйіт* — 153, 239, 242, 247, 267, 292, 295, 300, 303, 304, 306—308, 463, 465, 466, 469—475, 480, 483, 488, 500, 503—505, 507, 514, 524, 588; наголос 1-ої ос. одн. ˈ*л'убл'у,* ˈ*робл'у...* — див. карту № 133; закінчення 3-ої ос. мн. — ˈ*л'убл'ат',* ˈ*л'убл'ат,* ˈ*л'убл'а...* — див. карту № 242; змішування закінчень I і II дієвідмін — ˈ*л'убл'ут,* часто поряд з *-ат*⁽'⁾ — 1, 232, 233, 258, 261, 263, 265, 267, 268, 286, 290, 464, 466, 476, 492, 495, 496, 499, 506, 508, 516, 517, 521, 533, 558, 559, 581; закінчення 1-ої ос. одн. *-ім* — ˈ*л'уб'ім, п'рав'ім...* — 671, 673, 677, 679, 686; структура *ло*ˈ*вайут* — 48, 77, 83; інші лексеми: ˈ*лапайут',* *і*ˈ*майут* 'ловлять' — див. карту № 382.

6. Відповідні ареали див. ДАБМ, карти № 159, 160; AJDŁ, z. 8, карта № 366.

КОМЕНТАР № 239

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 429: «*...ломлять...* чи *...лом'ять..,* чи *...лометь..?*», частину питання № 350: «*...лом*ˈ*лю...* чи *...ло*ˈ*м'ю..,* чи *...ло*ˈ*мю..?*» Епентезу *н* у парадигмі іменника *земля* нанесено на основі питань № 281 *(землі),* № 297 (*зем*ˈ*лею*), № 300 (*у землі*), № 388 (*до землі*).

2. Зеленим колом картографується також ˈ*ломнут,* ˈ*ламнут...* — 46, 72, 77, 79, 103, 569, 631, 633, 634, 636;

жовтим кольором картографуються ще: ˈ*лом'ат* — 556; ˈ*лом'у* — 244, 279, 365, 496, 497, 508, 553, 582;

чорним зафарбованим колом передано також структури ˈ*ламут* — 677; ˈ*ламіт* — 670; ˈ*ламу* — 686.

3. У записах є ремарки: «рідко» — ˈ*ломл'ат* — 75; «середнє покоління» — ˈ*ломл'ат'* — 474; «молодше покоління» — ˈ*ломйат* — 293; «ˈ*ломн'у*//*ла*ˈ*майу* (частіше)» — 40.

4. Поставлено знак на основі запису відповідних форм дієслова з коренем *лам-*: ˈ*ламл'у* (ˈ*ламн'у*), ˈ*ламл'ут* (ˈ*ламн'ут,* ˈ*ламн'ат'...*) — 10, 11, 37, 39, 43, 46, 62, 67, 72, 79, 88, 89, 409, 413, 414, 422—424, 430, 441, 448, 450, 454, 455, 457, 458, 460, 633, 634, 636, 664, 668, 672, 672a; тільки: ˈ*ламл'у* (ˈ*ламн'у*) — 36, 38, 55, 71, 77, 91, 410, 418, 421, 425, 445, 446, 450, 456, 623, 626, 632—634, 636, 647, 649, 651, 652, 658, 665, 666, 669, 676, 680, 683, 684; ˈ*ламн'ат',* ˈ*ламн'ут*⁽'⁾... — 34, 41, 59, 64, 66, 404, 408, 411, 415—417, 426, 427, 440, 444, 449, 451, 459.

На незаштрихованій площині поширена літературно-нормативна форма 1-ої ос. одн. ˈ*ломл'у.*

5. Не відзначено в записах слова *ломлю* — 31, 34, 48, 49, 54, 57, 58, 80, 145, 146, 152, 175, 182, 183, 192, 200, 215, 216, 222, 231, 278, 280, 635, 667, 671, 674, 675, 677, 681, 685—687.

6. Не картографуються: рефлекси ненаголошеного *ę*: ˈ*ломліт,* ˈ*ломйіт,* ˈ*ломйет...* див. карту № 45; наголос 1-ої ос. одн. *лом*ˈ*л'у,* ˈ*ломл'у* — див. карту № 133; закінчення дієслів 3-ої ос. мн. ˈ*ломл'ат',* ˈ*ломл'ат,* ˈ*ломл'а...* — див. карту № 242; закінчення 3-ої ос. мн. *-ут*⁽'⁾ — ˈ*ламл'ут*⁽'⁾, ˈ*ломл'ут*⁽'⁾, ˈ*ламн'ут...* — 34, 37, 39, 41, 43, 46, 59, 62, 64, 67, 72, 77, 79, 88, 103, 137, 253, 258, 263 (//-*йәт*), 270, 283, 286, 308, 404—409, 411, 413—415, 417, 422—424, 426, 427, 430, 440, 441, 448—451, 454, 456—460, 462, 466, 482, 495, 496, 506, 508, 516, 517, 521, 548, 558, 559, 581, 623, 630—633, 640, 656, 663, 664, 667; закінчення 1-ої ос. одн. *-ем* — ˈ*ламем* — 673, 679; форми дієслова *ламати* — *ла*ˈ*майу,* *ла*ˈ*майут*⁽'⁾, *ло*ˈ*майут*⁽'⁾ — 1, 3, 4, 7—9, 12, 13, 15, 16—23, 25, 28, 30, 32, 40, 42, 45, 47, 48, 50, 52, 53, 56, 117, 144, 148, 154, 159, 171, 179, 182, 192, 219, 267, 290, 382, 434, 455, 617, 628, 658, 673, 679.

7. Відповідні ареали див. MAGP, t. 10, карта № 458; t. 5, карта № 211.

КОМЕНТАР № 240

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 357: «ˈ*Ходить,* ˈ*носить,* пˈ*росить,* ˈ*возить,* ˈ*бачить* чи ˈ*ходеть,* ˈ*носеть,* пˈ*росеть,* ˈ*возеть,* ˈ*бачеть,* чи ˈ*ходиць,* ˈ*носиць,* пˈ*росиць,* ˈ*возиць,* ˈ*бачиць,* чи ˈ*ходит,* ˈ*носит,* пˈ*росит,* ˈ*возит,* ˈ*бачит,* чи ˈ*ходе,* ˈ*носе,* пˈ*росе,* ˈ*возе,* ˈ*баче?*»

2. Червоним зафарбованим колом картографується також: ˈ*ход'іт*ᶣ, *нос'іт*ᶣ — 86, 651, 653; ˈ*хоз'іц',* ˈ*нос'іц'...* — 60, (//-*іт'*), 85, 94, 643, 652;

чорним колом — ˈ*ходе,* ˈ*носе...* — 351, 365, 366, 371, 372, 381, 389, 390, 392, 394, 395, 524, 525, 546, 581; ˈ*ходе*ᵘ, ˈ*носе*ᵘ... — 296, 378, 388, 391, 609—611; ˈ*ходә,* ˈ*носә...* — 109, 111, 123, 127, 132, 133, 135, 137—140, 142, 164, 171, 241, 243, 281, 286, 291, 292, 314, 354, 391, 393, 471, 512, 515, 517, 518, 526, 548, 549, 551, 554, 556, 560, 573, 574, 577—579, 582; ˈ*ход'і,* ˈ*нос'і...* — 671, 686.

3. У записах є ремарки: «рідше, рідко» — ˈ*ходит,* ˈ*носит* — 142, 143, 243, 325, 376, 558; ˈ*ходе,* ˈ*носе,* ˈ*ходи* — 394, 572; ˈ*ходит*⁽'⁾, ˈ*носит*⁽'⁾ — 265, 318; «ˈ*ходи...* старше покоління, ˈ*ходит'* середнє і молодше» — 244; «ˈ*ходи...* старше покоління, ˈ*ходит...* середнє — і молодше» — 248; «ˈ*ходә,* ˈ*носә...* — давня форма» — 471; «іноді» — ˈ*ходит...* — 577.

4. Не картографуються вияви *и* (< **і, *и*) у флексії: ˈ*ходіт*⁽'⁾, ˈ*носіт*⁽'⁾ — 96, 125, 241, 404, 406, 414, 416, 622, 662, 670, 673, 679, а також ˈ*ход'іт*⁽'⁾, ˈ*нос'іт*⁽'⁾ — 60, 68, 70, 71, 74, 87—91, 93, 423, 464, 648—650; ˈ*ходіт*⁽'⁾, ˈ*носіт*⁽'⁾... — 11, 40, 47, 53 (//ˈ*ходит'*), 56, 63, 64, 94, 98, 121, 408, 409; ˈ*ходи*ⁱ*т,* ˈ*носи*ⁱ*т* — 92, 103, 514, 634, 668, 677; ˈ*ходи*ᵉ*т'* ... — 39, 219, 295, 387; ˈ*ходе*ᵘ*т...* — 510.

5. Ареали відповідних форм див. ДАБМ, карта № 153.

КОМЕНТАР № 241

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 360: «ˈРоби*мо,* ˈ*ходимо,* несеˈ*мо,* чи ˈ*робим,* ˈ*ходим,* неˈ*сем,* чи ˈ*робиме,* ˈ*ходиме,* неˈ*семе?*»

2. Зеленим колом картографується також: ˈробимә, ˈходимә — 434, 437, 442, 443, 445.

3. Паралельні знаки нанесено на основі форм тільки одного з картографованих дієслів: *не*ˈ*сем* (але ˈ*ходимо,* ˈ*робимо*) — 46, 91, 96, 232, 239, 261, 382, 608, 616, 642, 660; *не*ˈ*сем* (але ˈ*роб'імо,* ˈ*ход'імо*) — 88, 219, 605; *ни*ˈ*сем(о),* ˈ*робим,* ˈ*ходим* — 266, 395.

4. У записах є ремарки: «рідко, рідше» — форми з флексіями: *-мо* — 41, 166, 170, 319, 542, 569; *-ме* — 481; *-м* — 438, 523, 626, 636; «молодше покоління» — ˈ*ходимо,* ˈ*робимо* — 112, 113, 253.

5. Не картографуються: рефлекси **і,* що позначені: *і* (з м'якістю попереднього приголосного) — ˈроб'імо, ˈход'імо... — 8, 47, 60, 68, 71, 82, 85—91, 93, 107, 643, 648, 650—653, 664, тільки ˈ*роб'і*мо... — 39, 43, 47, 76, 92, 117; *і* (без м'якості попереднього приголосного) — ˈробімо... — 95, 96, 101, 405, 414, 416, 647, 662, 664, 671, 673, 679, 686; *ī* — ˈробīмо... — 11, 12, 17, 40, 47, 53, 63, 64, 69, 98, 125, 408; тільки ˈ*робім*(о) — 97, 103, 106; *и*ⁱ — ˈроби*ⁱ*мо — 35, 37, 623, 634, 649, 677; *ӣ* — ˈробӣмо... — 38, 45, 74, 78, 80, 649; тільки ˈходӣмо — 76; *ә* — ˈробәм(о), ˈходәм(о)... — 109, 133, 158, 404, 415, 422, 450, 469, 471, 522, 609, 610; наголос: *хо*ˈ*димо, ро*ˈ*бимо..., хо*ˈ*диме, ро*ˈ*биме* — 665, 666, 668—675, 677, 679, 684—686; *не*ˈ*семо* — 1—21, 23—30, 32, 33, 35, 39—42, 44, 45, 48, 51—53, 62, 64, 66, 68, 72, 74, 80, 83, 89, 103, 105, 108, 112, 113, 115—119, 121—124, 127, 130, 132—136, 140, 144, 147, 150, 151, 153, 154, 156, 158, 159, 161, 162, 164—167, 169, 171, 172, 177, 180, 182, 184—186, 189, 191, 195—197, 200, 207, 208, 211, 213, 216, 218, 221, 229—231, 234—236, 240, 241, 245, 247, 249, 251, 252, 257, 258, 260, 266, 268, 270—273, 276, 277, 279, 281, 282, 284, 294, 296, 298, 299, 304, 305, 310—316, 317—321, 323—326, 329, 330, 333, 335—338, 345—347, 349, 350, 353, 354, 357—362, 364, 365, 367—369, 377, 379, 380, 384, 386, 389, 393—398, 432, 436, 437, 442, 465, 467, 468, 470—475, 477—484, 486, 487, 493—495, 498, 503—505, 507, 516, 520, 524, 530—533, 540, 542, 544, 548, 550, 552, 561, 564, 567—569, 572, 573, 575, 576, 578—581, 604, 617, 620, 622, 625, 628, 630, 632, 633, 636—639, 644, 646, 648, 653, 654, 656—658, 662, 687; *не*ˈ*семе* — 664—666, 669, 670, 672, 673, 677, 679, 685, 686; ˈ*несеме* — 433, 667, 676, 682, 683.

6. Ареали відповідних форм див. ДАБМ, карта № 154; AJDŁ, z. 8, карта № 369; MAGP, t. 10, карта № 464; БДА, т. 1, карта № 175; т. 2, карта № 186; т. 3, карта № 202.

КОМЕНТАР № 242

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 358: «ˈ*Ходять,* ˈ*носять;* даˈ*ють,* стереˈ*жуть,* пеˈ*чуть,* чи ˈ*ходяць,* ˈ*носяць;* даˈ*юць,* стереˈ*жуць,* пеˈ*чуць,* чи ˈ*ходят,* ˈ*носят;* даˈ*ют,* стереˈ*жут,* пеˈ*чут,* чи вони ˈ*ходя,* ˈ*нося;* ˈ*даю,* стереˈ*жу,* пеˈ*чу,* чи вони ˈ*ході,* ˈ*носі;* даˈ*вают?*»

2. Червоним зафарбованим колом картографуються також структури: ˈ*ход'ац',* ˈ*нос'ац'* — 60 (поряд з *-т'*), 85 (//-*т'*), 94, 643, 652; ˈ*ход'ат*ᶣ, *но*ˈ*сат*ᶣ — 86—88, 651, 653.

Поставлено червоне контурне коло за записом структури *да*ˈ*вайу(т)* — 668, 673.

Поставлено червоний контурний трикутник на основі запису структур: ˈхоȝут, ˈношут — 308, 539; тільки ˈхоȝут — 266, 297.

Чорним колом передано також: ˈход'е, ˈнос'е — 484, 486, 488, 489, 492, 494—499, 501, 502, 513, 521, 527, 532, 535, 582; ˈход'ê, ˈнос'ê — 587; ˈход'і, ˈнос'і — 474, 480, 483, 490, 499, 500, 504—507, 510, 517, 524, 584; хоˈда, ноˈса — 671; ˈхоȝа, ˈноша — 686.

3. У записах є ремарки: «рідко, рідше» — стəриˈжут, пəˈчут — 122; даˈйут' — 417; ˈход'ат', ˈнос'ат' — 143; ˈход'ат, ˈнос'ат — 524; ˈход'а, ˈнос'а — 572; «частіше т тверде — пеˈчут» — 167, 170; «ˈход'іт', ˈнос'іт, даˈйут (старше покоління), ˈход'ат, ˈнос'ат (молодше покоління)» — 110.

4. Не картографуються: рефлекси ę після м'яких приголосних у формі — ˈход'ет', ˈнос'ет, ˈход'іт, ˈнос'іт... — див. карту № 42; вияви ненаголошеного е — пеᵘˈчут', пиˈчут'... — див. карту № 33; відсутність чергування к//ч — пеˈк ут — 30, 33, 60, 86, 87, 449, 453, 618, 629, 643, 649, 650, 652; д'/г' — ˈхог'а, ˈхог'і... див. карту № 89.

5. Ареали відповідних форм див. ДАБМ, карти № 156, 157; ASJ, t. 2, розділ 7, карта № 211.

КОМЕНТАР № 243

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 359: «...даˈси, ïˈси... чи даш, їш..?». Додатково використаний матеріал дієслів відповіси, розповіси цього ж питання.

2. Червоним кольором картографується також структури йеˈси, йеˈсі 'їси' — 46, 63, 64, 68—71, 76—79, 82, 84, 86, 87, 89—92, 96, 97, 102, 104, 186, 203, 205, 208, 211 (//йіˈси), 217 (//йіˈси), 642, 648—653, 655, 656, 659;

зеленим колом — с' (дас', йіс') — 245, 254, 265, 284—286, 288, 290, 293, 294;

чорним колом — іш — 425, 427, 436, 442—445, 448 (//йіш), 451, 452, 454, 457, 490, 491.

3. Паралельні знаки стосуються тільки одного з картографованих слів: йіˈсиш — 20, 122, 167, 168, 227; даˈсиш — 164, 188, 608; йіш — 30, 32, 44, 119, 247, 383, 577.

4. У записах є ремарка: «рідше» — даˈсиш — 33.

5. Не картографуються: вияви наголошеного и у флексії даˈси́, даˈсиᵉ, даˈсиᵉш — пор. карту № 37; одзвінчення кінцевого ш — йіж — 430, 474, 480, 519, 550, 563, 610; йіж — 301, 464, 472, 479, 504, 510, 516, 521, 527, 539, 577, 606, 608.

6. Відповідні ареали див. ASJ, t. 2, розділ 9, карта № 226.

КОМЕНТАР № 244

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 363: а) «Бˈратиму, ˈбитиму, коˈситиму чи ˈбуду бˈрати (брать), ˈбуду ˈбити (бить), «ˈбуду коˈсити (коˈсить), чи му бˈрати, му ˈбити, му коˈсити?»; б) «ˈБуду брав, ˈбуду бив, ˈбуду коˈсив?»

2. Зеленим колом картографується також форма ˈбуду брал, ˈбуду биˈл, ˈбуду коˈсиˈл — 668, 669, 671, 672, 674, 677.

3. Форма ˈбуду браў, ˈбуду биў, ˈбуду коˈсиў інколи вживається без розрізнення родів, про що свідчать ремарки типу: «ˈбуду браў — спільно для чоловічого і жіночого родів» — 110, 111, 113, 240.

4. Чорним зафарбованим колом картографується також форма з препозитивним вживанням частки му, відзначеної тільки у 2-ій ос. одн. — меш бˈрати... — 475, 488, 510, 512, 558; ймеш бˈрати — 524;

чорним контурним колом — бˈратимᵘ, ˈбитимᵘ... — 9, 51.

5. У записах є ремарки: «рідше, рідко» — бˈратиму — 41; ˈбуду ˈбрати — 42, 45, 75, 86, 88, 112, 113, 143, 230, 329, 399, 496, 582; ˈбуду браў — 264, 269; «зрідка» — бˈратиˈму... 103, 127; «старше покоління» — бˈратиму — 4; «бˈратим — старше і середнє, бˈратиму — молодше покоління» — 21; «молодше покоління» — ˈбуду бˈрати... — 247, 249, 496; «ˈбуду бˈрати — в основному в питальній формі» — 339.

6. Не картографуються: форми інфінітива ˈбуду бˈрат', братᵘ', ˈбуду бˈрат'і, бˈраті, бˈратиⁱ... — див. карту № 232; наголос на кінцевому складі допоміжного дієслова буˈду — 271, 322, 327, 328, 353, 355, 356, 358, 362, 364, 383, 386, 388, 417, 434, 438, 450, 457, 459, 538, 540, 542—546, 563—565, 571, 575—577, 585; ˈбуду//буˈду — 256, 264, 305, 335; форма ˈмоз'му — 83, 159, 261, 288, 425, 426, 440, 534, 559, 608—610, 675, 684; ˈмыз'му — 585; зміни наголошеного а перед ў/браᵒў, броў... — див. карту № 50.

7. Ареали відповідних форм див. ДАБМ, карта № 166; AJDŁ, z. 8, карта № 383.

КОМЕНТАР № 245

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 362: «Ми хоˈдили, роˈбили, хоˈтіли чи хоˈдилисме, роˈбилисме, хоˈтілисме? Ви хоˈдили, роˈбили, хоˈтіли, чи хоˈдилисте, роˈбилисте, хоˈтілисте..?» та питання № 361: «Роˈбив, хоˈдив, хоˈтів чи роˈбивем, хоˈдивем, хоˈтівем, чи роˈбилем, хоˈдилем, хоˈтілем, чи ем роˈбив, ем хоˈдив, ем хоˈтів?».

2. У південно-західних говорах форми ми, ви хоˈдили... і хоˈдилисмо..., хоˈдив... і хоˈдивйем... вживаються паралельно по всій території. Там, де нанесені тільки чорні кола, форми хоˈдивйем є панівними, хоч відомі й літературно-нормативні форми.

3. Червоним колом картографується також флексія з іншими виявами и (< *і, и) -лŷ — 72, 124; -лиⁱ — 119; -лі — 64, 125, 130, 133; -ліᵘ — 103; -лі — 5, 74, 101, 105, 622, 659, 662, 672а, 673, 674, 676.

4. Чорним кольором — зафарбованими фігурами та ізоглосою — відзначено також смо, змо...— хоˈдилисмо, хоˈдилисме, хоˈдилизмо, хоˈдилизме — 111—114, 139, 230—235, 237—241, 247, 249—252, 254, 257—259, 261—266, 269, 270, 272, 274, 277, 279, 283, 289—292, 294—302, 304—308, 317, 322, 323, 330, 332, 335, 336, 338, 339, 354, 360, 364, 432, 433, 436, 439, 440, 442—444, 446—448, 462—474, 477—481, 483, 484, 486, 489—495, 497, 499, 500, 502—505, 509, 512—516, 518—521, 527, 541, 546, 548, 552, 554, 564, 569, 581, 584.

5. Чорно-червоне штрихування означає переважне вживання паралельних форм (хоˈдиў і хоˈдиўйем). На незаштрихованій площині поширена літературно-нормативна форма 1-ої ос. одн. минулого часу хоˈдиў, роˈбиў...

6. Чорним кольором об'єднано фонетичні вияви картографованої форми: хоˈдиў йім, роˈбиў йім//хоˈдиў йем, роˈбиў йем... — 111—114, 231, 237, 238, 245, 249, 252, 256, 259, 261, 264, 266, 267, 269—276, 294, 296, 300, 301, 305, 307, 327, 334, 338, 432, 433, 438, 463—472, 475—477, 479, 481, 484, 486, 489, 490, 494, 512, 515, 518, 519, 521, 587, 588, 665, 667; хоˈдивйам, роˈбиўйам — 112, 254, 262; хоˈдив'ім, роˈбив'ім...— 109, 110, 133, 135, 136, 138—143, 172, 241, 257, 281, 282, 285, 305, 309, 312, 319, 321, 322, 324, 326, 365, 401, 403, 414, 416, 434, 456, 457, 471, 492, 503; хоˈдивем, роˈбивем (хоˈдивим, роˈбивим) — 251, 405, 406, 408, 410, 411, 413, 417, 419, 420, 423, 426, 428, 431, 435—437, 439, 442—444, 447, 448, 452, 454—458, 487, 491, 502, 535, 540, 573, 576, 585, 663.

7. Відзначено написання афікса -смо з дієсловом — 231, 237, 269, 294, 338, 670, 673.

8. У записах є ремарки: «старше покоління» — хоˈдиў йім... — 111—114, 254, 492; роˈбивам — 540; «частіше» — хоˈтів'ім... 319; роˈбивим — 447, 523, 542; «рідше» — роˈбиў, хоˈдиў — 264; роˈбивем — 442, 523; роˈбиўйем — 519, 521, 523.

9. Не картографуються: к' (< т') — хоˈк'іў, хоˈк'ілисмо — 475, 480, 483, 488, 500, 504, 507, 510, 512, 518, 548, 584; структура: хт'іў, хˈт'іли, хˈт'ілисмо — 1, 3, 6—8, 21, 25, 27, 58, 83, 108, 112, 113, 118—121, 123, 124, 126, 128, 131, 134—138, 140—143, 148, 155, 156, 162, 164, 170—172, 179, 188, 208, 220, 230, 232—234, 236, 241—243, 245, 251, 254, 255, 258, 259, 263, 265, 272, 278, 281, 282, 284, 287—290, 305, 309, 311, 312, 314, 318, 322—326, 328, 330, 332, 333, 335, 339, 342, 347—349, 353, 354, 359, 366, 369, 377, 380, 387, 389, 393, 394, 397, 398, 400, 401, 496, 538, 549, 551, 561, 568, 571, 573, 579, 604—606, 608, 610, 612, 656, 658—661, 664, 665, 670, 671; структури хˈциˈлі — 677, 679; сˈцелі — 686; з, з' — хоˈдилизмо, хоˈдилиз'мо... — 111, 230, 231, 233—235, 237, 241, 251, 252, 258, 261, 262, 264, 272, 296, 304, 330, 406, 407, 420, 665, 667, 673.

10. Ареали відповідних форм див. AJDŁ, z. 8, карта № 386.

КОМЕНТАР № 246

1. Карту складено за матеріалом відповідей на питання Програми № 364: «Хоˈдімо, беˈрімо, неˈсімо чи хоˈдім, беˈрім, неˈсім, чи хоˈдіме, беˈріме, неˈсіме, чи ˈнумо йти, ˈнумо бˈрати, ˈнумо несˈти?»

2. Червоним колом картографуються також структури: іˈдім (іˈдім, иˈдім) — 411, 412, 415, 417, 423, 425, 431, 440—443, 445, 447, 448, 452—454, 457—459, 491 (//хоˈдім), 585, 588, 607, 613, 616; йд'ім — 424, 446, 456; йдем — 393; піˈдем — 348, 577, 605, 608, 613, 615; п'йшˈли — 171, 393;

зеленим колом — структура ˈход'мо (але биᵉˈрімо, ниᵉˈс'імо) — 654, 655, 659, 660, 662; ˈход'мо//хуᵒˈд'імо — 657, 658;

чорним колом — ˈпдіме «ходім» — 403, 406, 407, 409, 410, 413, 416, 420—422, 426, 430, 444; ˈпод⁽ʲ⁾ме — 666, 668—673, 678 (//ˈход'ме), 683, 684; ˈпоȝме — 686; ˈходіме, ˈходиⁱме — 408, 676, 677, 681; ˈідме — 664; іˈдеме — 685; ˈнес⁽ʲ⁾ме — 664, 669, 670, 672, 672а, 673, 679, 682—684; ˈниз'ме — 416, 420; ˈнезме — 665—678; ˈнешме — 686; а також структура бəˈріт'ме 'берім' — 413.

При паралельних знаках чорне коло стосується тільки слова ˈпдіме (але биˈрім, ниˈс'ім) — 407, 421, 422, 426, 430, 444.

3. Відзначено конструкції гай хоˈд'ім — 383, 571; гай йˈд'ім...— 612; ˈайде іˈдеме — 685.

4. У записах є ремарки: «рідше, рідко» — хоˈд'імо... 41, 304, 310, 319, 568, 619; «старше покоління» — іˈд'іме, биˈріме... — 448; «хоˈд'імо — багаторазово, хоˈд'ім — одноразово» — 626; «хоˈд'імо, беˈр'імо... (як багато людей), хоˈд'ім, беˈр'ім... як декілька осіб» — 637.

5. Не картографуються: вияви ненаголошеного о — хсᵘˈд'ім, хуˈд'ім...— див. карту № 55а; вияви ненаголошеного е — биᵉˈрім, ниᵉˈс'ім, биˈр'ім...— див. карту № 37; відповідники флексійного і: і (без позначеної м'якості попереднього приголосного), і, й, і̯е (хоˈд'і̯ем...) — див. карту № 10, а також хоˈд'êм(о), неˈс'êм — 84, 85, 88, 178, 206, 649, 651, 653; хоˈд'ем, неˈс'ем — 78, 622, 623, 643, 652; г' (< д') — (хоˈг'ім), ȝ'(< д') (хоˈȝ'ім) — див. карту № 89; с" — (нəˈс"ім) — 230—232, 234, 235, 251, 252, 255, 256, 258, 261, 262, 265, 266, 271, 272, 276, 284, 286—288, 290, 328, 405, 436, 437, 444, 492, 496.

6. Ареали відповідних форм див. ДАБМ, карти № 167, 168; AJPP, карти № 481, 484; MAGP, t. 10, карта № 479.

КОМЕНТАР № 247

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 366: «Я дав би гˈроші чи я дав бим гˈроші, чи я дав бих гˈроші? Ти дав би гˈроші чи ти дав бись гˈроші?»

2. Червоним колом картографуються також форми з фонетичними виявами частки, позначеними: бе — 201, 369, 380; беᵘ —150; конструкція йа б даў — 46—48, 51, 219, 220, 350, 526;

зеленим колом з фонетичними виявами частки: б'ім — 140, 240, 321, 671; б'іс' — 243, 455; биᵉм — 290. У межах зеленого кольору відзначено препозитивне вживання бим, бых (йа бим даў, йа бых даў) — 246, 250, 256, 261, 263, 268, 271, 276, 279, 284, 286, 306, 323, 329, 331, 333, 417, 433—437, 442, 445, 446, 450, 452, 455, 462, 463, 481, 496, 502, 541, 556, 664, 665, 685.

На незаштрихованій площині поширені літературно-нормативні форми 2-ї ос. одн. умовного способу — ти даў би.

3. Не відзначено форми 2-ої ос. одн.— 109, 110, 133, 134, 139, 171, 199, 200, 201, 209, 211—213, 216—228, 230, 231, 237, 238, 244, 248, 252, 256, 259, 261, 262, 264, 268, 269, 274, 280, 283, 286, 310, 315, 320, 321, 329, 330, 338, 339, 343, 348, 350, 352, 357, 360, 363, 365, 369—371, 374, 379, 384, 386, 387, 392, 395, 399, 403, 406, 407, 424, 437, 443, 450, 452—454, 458, 468, 478, 480, 482, 494, 506, 510, 514, 517, 521, 525, 527, 536, 543—545, 547, 555, 562, 567, 574—576, 578, 583, 612, 657, 661, 664, 669, 671, 672, 672а, 674, 679, 684—687.

4. Не картографуються: вияви наголошеного а перед ў — доў — див. карту № 50; рефлекси *и (після губних) — див. карту № 22.

КОМЕНТАР № 248

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 252: «Ми не сподіˈвалися чи ми ся не сподіˈвали? Не ˈбуде жеˈнится чи не ˈбуˈде ся жеˈнити? Як йоˈму здаˈється чи як йоˈму ся зˈдає?», а також за відповідями на частини питань № 226 (жуˈритися), № 227 (пиˈтатися), № 228 (поˈрадився), № 237 (куˈпалося), № 249 (поˈчулося), № 262 (сˈталося), № 323 (одруˈжився), № 460 (жаˈхатися).

2. Афікс -со скартографовано малим червоним трикутником, оскільки він уживається лише в середньому роді. Цим же знаком зображено ще с'о — 176.

3. У записах є ремарки: «старше покоління» — с'і жеˈнити... — 246; «старше і середнє покоління» — с'і здайə... — 259; «конструкція ми са (си) нə сподіˈвали вживається рідше» — 513, 548.

4. Не картографуються: дорсальна артикуляція *с* — *с*^{ш} — 109, 111, 114, 130, 133, 230—238, 243—245, 251—256, 258, 260—262, 264, 265, 267, 269—272, 276, 284—288, 290, 300, 322, 327, 328, 334, 338, 437, 444, 492, 494, 496, 673, 677; відповідники *с″* — *с″ш″а* — 668; *ш′а* — 669, 672; *ша* — 669, 670, 685; *ше* — 686; асимілятивні процеси *ц′:*, ц′ (*т′с′*) — *здаˈйец′:а, здаˈйец′а* — 2—5, 9—10, 12, 14—17, 20, 21, 23—25, 27, 30, 33, 34, 36, 37, 41, 43, 45—48, 50, 52, 53, 56, 60, 61, 63, 65—67, 69, 70, 72, 74—77, 79, 82, 84—100, 102—105, 107, 108, 119—127, 129, 131, 132, 134, 135, 137, 140, 144, 149—151, 153—160, 162, 163, 165—167, 170—173, 175—186, 191—193, 196, 200, 201, 203—207, 209, 210, 212, 214—216, 218, 219, 221, 223—225, 228, 253, 281, 285, 310, 313—316, 318—320, 340—342, 345, 348, 350, 351, 353, 354, 359, 365—370, 374, 379—391, 394, 396—398, 402, 544, 557, 560, 563—566, 568—571, 574—576, 578, 579, 605, 611, 618, 619, 622—624, 628, 630, 633, 634, 636, 638—644, 646—648, 650, 652, 654, 658.

КОМЕНТАР № 249

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 279: «ˈНав*стіж* чи ˈна*стіж,* чи ˈнавсˈ*тяж,* чи насˈ*тежень,* чи нав*стяˈжи?*»

2. Червоним зафарбованим колом картографується також: *ˈнаст′аж, ˈнаўст′аж* — 59, 63, 65, 87, 91, 168, 203, 343, 344, 380, 382, 385, 386, 389, 391, 392, 394, 395, 538, 563, 620, 638, 652, 655; *ˈнаўстеж (ˈнаўст′еж)* — 60—62, 64, 79, 94, 97, 102—104, 131, 134, 151, 153, 160, 171, 174, 176, 185, 627, 649, 651; *ˈнастиж, ˈнастіж* (без м'якості попереднього приголосного) — 38, 39, 43, 45, 48, 53—55, 74, 76, 78, 95, 98, 100, 101, 105, 108, 109, 118, 201, 222, 224, 303, 307, 352, 355, 359, 375, 390, 401, 402, 465, 531, 536, 540, 547, 552, 571, 576, 604, 608, 618, 619, 640—642, 644, 646; *насˈтеж* — 41, 46, 56, 64, 68—70, 72, 73, 75, 77, 79, 81, 82, 92, 175, 414, 450, 487; *наˈ(в)ост′іж* — 96, 276, 316, 387, 397; *наˈост′іс* — 471; *ˈнаўс′ц′іж (наўс′ˈц′аж)* — 134, 182, 388, 391, 394, 397, 565, 568, 616; *ˈнаст*^{ц}*′еж* — 650, 651, 653; *ˈнаўск′іж* — 512, 518; *ˈнаўск′ізь* — 517;

червоним контурним колом — *наўстəˈж′і* — 488;

червоним зафарбованим трикутником — *настеˈжін′* — 114, 130, 133, 165, 202, 309, 310, 313, 315, 348; *настарˈжін′* — 111; *наосˈтежен′* — 155, 157, 159; *нагостəˈжен′* — 196;

червоним справа зафарбованим трикутником — *навис′ц′аˈжаї* — 643;

червоним квадратом — *наст′іˈж′ір* — 566; *наўстеˈж′ір* — 347, 587; *нашˈчежар* — 686; *насти*^{е}*рˈжи* — 257; *насˈтежол* — 420;

зеленим колом — *наˈотвір* — 137, 230, 232, 479, 558, 559; *ˈнаўтв′ір* — 279, 483; *наˈросп′ір* — 359, 362, 564; *наўстˈвір* — 241; *наˈвост′ір* — 353; *наˈвоств′ір* — 244, 283; *нароˈзотв′ір* (паралельно з *наростˈв′ір)* — 274; *на ц′іˈлий ˈроствір* — 246, 250;

зеленим наполовину зафарбованим трикутником *наросˈтіжаї* — 669; *наростˈвіржаї* — 677; *наросˈтежаї* (умовно) — 668;

чорним колом — *ˈнаўскруз′* — 404, 410, 411, 413, 415, 418, 422, 424, 439, 440, 446, 460, 461, 588, 682; *ˈнавскриз*$^{(′)}$ — 24, 661, 678; *наˈоскрос′* — 412;

червоним штрихуванням — *на вс′у стіж (с′ц′іж)* — 3, 5, 6, 18, 21, 32, 117, 119, 121—123, 156, 634, 658; *на ўс′у сˈтажу* — 9, 47, 128; *на ўс′у ўст′аш* — 621; *на вс′у ст*$^{(′)}$*еж* — 622, 633; *на вс′у (в)сˈтежу* — 654; *на ус′у ст′ежеˈйу* — 86, 89.

3. У записах є ремарки: «рідше» — *ˈна(у)сˈт′іж* — 130, 249; *наˈост′іж* — 276; «частіше» — *наˈотвір* — 137; «середнє і молодше покоління» — *ˈнаўст′іж* — 177; «*наˈроствір, наˈроспір* (старше і середнє покоління)» — 362.

4. Не картографуються: *ˈнастир* — 67, 71; *напроˈшуст* — 22; *наˈросчін′* — 679; *наўскˈеос′* — 377, 631, 643; *навст′імеˈкы* — 681; *ˈдокус* — 417; *докоˈран′* — 674; *ˈнарком* — 676; *наздˈрушку* — 673; *зуˈс′ім* — 1, 4, 35—37, 51, 68, 69, 93, 253, 329, 484, 504, 524, 537, 539, 557, 581, 582, 605, 606, 611, 675; *гет*$^{(′)}$ — 26, 34, 41, 77, 80, 176, 267, 522, 526, 554, 609; *наˈвил′от* (утворити двері) — 499, 537, 684; *ˈчистш (утвуˈри дˈвер′і)* — 499, 537, 684; *ˈцаўком (отвоˈраї дˈвері)* — 438, 667, 678; звороти: відкрити, ростворити *вс′і дˈвері* — 85, 285, 493, 546, 577; *на ўс′і дˈвері* — 285, 331, 614; *на ўс′о* — 472; *на всеї мах* — 678; *на ўс′ої ход* — 613.

КОМЕНТАР № 250

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 106 а): «*ˈЛітом* чи *вˈлітку,* чи *вˈліті...?*»

2. Зеленим трикутником картографуються ще структури: *х ˈл′ит′і* — 685; *у ˈл′ітови* — 619; *на ˈл′ит′і* — 329.

3. У записах є ремарки: «рідше, рідко» — *ˈл′ітом* — 2, 262, 443, 472, 636; *вˈлітку* — 368; *ўˈл′ит′і* — 276; «рідше середнє і молодше покоління» — *ˈл′ітом* — 270; «старше покоління» — *вˈл′іт′і* — 573; *ˈл′ітом* — 576; «частіше» — *ўˈл′ит′і* — 417, 442, 443.

4. Не картографуються рефлекси наголошеного *ě* після *л*, позначені як: *î* — ˈлîтом — 72, 79, 81, 83, 187; *и* — 81, 83, 176, 660; *е* — *ˈл′ет*ом, *вˈл′ети* — 3, 25, 85, 90, 92, 622—624, 643, 649—653, 655, 686; *і*^{е} — *уˈл′і*^{е}*тку* — 71, 88, 103, 643; *i̯e* — *ˈл′i̯eтом, уˈл′i̯eтку* — 60, 71, 74, 84, 86—89, 91, 94—99, 102, 104, 106, 174, 177, 204, 205, 208, 656, 659; *i̯e* — *ˈлi̯eтом* — 68, 69, 80, 655; *к′* (< *т′*) — ўˈл′ік′і — 236, 360, 474, 480, 483, 485, 491, 498, 504, 507, 510, 512, 514, 518, 583; *ц′* (< *т′*) — ўˈл′ец′е — 686; лексема *ˈл′етос′* ‘минулого року’ — 97, 649, 651, 674, а також *серед ˈл′іта* у значенні ‘цього літа’ — 86, 92, 129, 132, 611, 674; *ˈцего ˈл′іта* — 502, 553.

КОМЕНТАР № 251

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 225, 243, 287, 332, де фіксується прийменник *від* та № 271 — префікс *від-* («Відˈ*лига* чи від*воˈлога,* чи від*волож?*»)

2. Червоним колом картографується також *вûд* — 45; *вîд* — 206, 223;

червоним трикутником — *вид* — 488, 588;

чорним колом — *год, гот* — 33, 50, 115, 310, 313, 382;

чорним квадратом передано ще — *у*^{о}*т* — 658;

3. Заштрихована та незаштрихована площини об'єднують ті лексичні та словотвірні відповідники структури *відлига,* яким властиві префікси *вˈід-* та *од-* (з їх фонетичними варіантами) — *в′ідвоˈлога* — 227, 303, 307, 412, 440, 453, 471, 473, 475, 478, 484, 486, 488—490, 495, 498, 502, 509, 511, 512, 516, 517, 524, 581; *в′ідвоˈлог′а* — 517; *в′ідˈвогла* — 267, 553; *відˈлога* — 225, 243, 283, 284, 306, 334, 485, 488, 510, 523, 524, 526, 541, 582—584; *відˈл′ага* — 539, 571; *у*^{о}*ˈделга* — 661; *ˈв′ідволож* — 473, 543; *відˈлиж* — 499; *ˈодв′іл′х* — 666; *ˈвідмн′ак (ˈотмйак...)* — 257, 268, 270, 271, 273, 275, 405, 413, 434, 435, 438, 439, 523, 573, 577, 608, 611, 664, 665, 667—671, 672а, 674, 676, 677, 680; *в′ітˈпарк′і* — 308; представлені також дієслівною формою: *удвоˈлогло* — 448, 455; *одˈвигло, одˈзугло* — 418, 447, 682; *в′ідˈвокло* — 307; *в′ідл′егˈло, выдл′агˈло* — 452; *оддаˈло* — 413; *в′ідˈлизуйе* — 256.

4. Чорним штрихуванням картографуються також фонетичні варіанти префікса: *уд-* — 1, 3, 29, 52, 66, 120, 123, 124, 144, 148, 150, 162, 166, 210, 219, 448, 450, 455, 617, 620, 625, 657—659; *уед* — 659; *ўд-* — 29, 144; *ўуд-* — 53; *о*^{у}*д-*, *у*^{о}*д-*, *у*^{о}*т-*, *ωд-*, *од-* — 53, 67, 121, 125, 147, 149, 153, 657, 659, 660, 661. Цим же засобом передано *узд-* — *ututздˈлига* — 53.

5. Незаштрихована площина включає: *вуд-* — 7, 119, 202, 413; *вод-* — 4, 18, 23, 24, 32, 127, 407, 482; *вîд-* — 223; *вид-* — 211, 488; *выд-* — 447, 452; *в′ід-* — інші нас. пп., де виявлено цей префікс. Не записано слова *відлига* в нас. пп. — 227, 228, 231, 232, 234, 235, 246, 248, 250, 252, 261, 296, 299, 332, 337, 375, 406, 411, 417, 420, 441, 446, 449, 456—458, 461, 481, 487, 519, 534, 556, 579, 587, 588, 603—607, 609, 673, 679, 681, 683, 685—687. У інших нас. пп. записано синонімічні лексеми без префікса *від-*.

6. Відзначено: *вод-* — 4, 24; *вйд-* — 445; *дˈл′ига* — 12, 26, 35, 42, 52, 128; *дˈлега, дˈлəга* — 38; *ˈв′іл′га* — 241; *у*^{о}*ˈдел*$^{(′)}$*га* — 661.

7. У записах є ремарки: «частіше» — *одˈлига* — 58; «зрідка у старших» — *одˈлига* — 391; «старше і середнє покоління» — *од-* — 163, 190, 218, 221; «молодше покоління» — *від-* — 178; «рідко у молодших» — *одˈлига* — 42.

8. Не картографуються вияви наголошеного *и* після *л* в корені слова *відлига: е* — 5, 7, 30, 52, 111—113, 139, 141—143, 172, 237—239, 245, 251, 254, 255, 260, 263, 266, 271, 274, 276, 277, 279—283, 285—287, 290, 292, 294, 295, 299, 300, 304, 306, 309, 312, 316—323, 325, 326, 329—331, 339, 349, 351, 353, 356, 358, 359, 361—363, 397, 401, 402, 436, 439, 463, 467, 474, 479, 480, 493, 499, 505, 507, 513, 514, 528—530, 533, 560, 562, 566, 568—570, 573, 575, 576, 580, 660; *и*^{е} — 11, 39, 47, 475, 657; *ə* — 13, 23, 32, 38, 45, 123, 124, 156, 437, 472; *е*^{и} — 40, 150, 219, 663; *е*^{і} — 86; *и*^{і} — 101, 634, 654, 659, *û* — 63, 642; *і*^{и} — 103; *î* — 60, 63, 64, 94; *і* — 68—71, 73, 74, 76, 78, 82, 87—93, 95—98, 104, 105, 621—624, 643, 647—653, 655, 656, 662; *л′* — *відˈл′ега, відˈл′ага, відˈл′іга...* 5, 7, 12, 17, 60, 68—71, 73, 74, 76, 78, 82, 86—93, 95, 98, 99, 101, 104, 287, 513, 539, 571, 653, 661; *л′* — 3, 43, 46, 59, 62, 66, 67, 75, 80, 98, 102, 103, 105, 106, 154, 182, 186, 435, 462, 479, 495, 514, 528, 637, 642, 645 (у нас. пп. 154 та 186 — поряд з *л*).

КОМЕНТАР № 252

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 321: «ˈПідем *зі* мˈ*ною, зо* мˈ*ною,* чи *зі* мн*ов,* чи *зі* мˈн*ойов,* чи *зі* мн*ом?*»

2. Червоним колом позначено умовно: *зи* — 152, 272, 582, 667; *зи*^{е} — 661; *зі*^{у} (— мнов) — 663;

зеленим колом передано ще прийменник з іншими виявами *о* — *зô* — 409, 411—413, 415, 418—423, 426, 428, 440, 452, 454, 481; *зо*^{у} — 19, 53, 59, 66, 72, 153, 166, 212, 246, 250, 617, 625; *зу*^{о} — 149, 619, 655, 657; *зω* — 32, 42, 110, 119, 121, 125, 130, 144, 223, 230, 231, 328, 333, 345, 350, 367, 537, 584; *зȯ* — 660; *зу*^{о} *(мˈнойу)* — 214; *со* — 670; *ззо* — 587;

чорним трикутником — *ізо* — 458; *изô* — 427, 429, 431, 447, 448, 450, 451, 454, 456, 457, 459, 489; *іззô* — 430, 453.

3. Відзначено *ізи* — 445; *за* ‘зі’ — 95, 146, 265, 267, 271, 373, 375, 382, 461, 464, 476, 491, 510, 606, 684; *изза мнôў* — 588; *зо сомном* — 671.

4. У записі є ремарка «рідше» — *зи* — 667.

5. Не картографуються *довˈйедна* ‘разом’ — 681; форми орудного відмінка особового займенника 1-ої ос. одн. — *я* — пор. карту № 170; *з′* — *з′і* — 129, 190, 197, 220, 238, 245, 254, 256, 266, 269, 270, 275, 276, 294, 299, 302, 304, 305, 308, 316, 320, 329, 337, 341, 349, 350, 370, 437, 493, 494, 499, 527, 532, 568, 570, 576, 611; *з″* — 243, 496.

6. Ареали відповідних явищ див. ASJ, t. 1, розділ 3, карта № 46.

КОМЕНТАР № 253

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 108: «*Через* гˈреблю чи *през* гˈреблю, чи *брез* гˈреблю..?» та частину питання № 461 *(через)*..

2. Червоним кольором картографуються також прийменник з іншими виявами наголошеного *е: ˈчирис, ˈкириз* — 2, 5, 14, 16, 18, 19, 22, 29, 30, 34, 37—39, 45, 49, 52, 53, 55, 56, 59, 107, 117, 118, 124, 125, 128, 131, 150, 159, 164, 181, 191, 215, 230, 242, 252, 277, 284, 319, 320, 342, 364, 375, 381, 382, 384, 385, 450, 462, 520, 523, 553, 572, 573, 603, 609, 610, 614, 617, 618, 621, 629, 636, 638, 640, 641; *ˈчəрəс* — 83, 115, 120—122, 126, 134, 138, 143, 197, 199, 210, 213, 235, 268, 278, 285, 307, 313, 333, 344—346, 348, 356, 367, 384, 401, 405, 411—413, 418, 420, 426, 428, 444, 465, 466, 486, 491, 496, 501, 508, 529, 533, 534, 560, 570, 574, 576; *е*^{и} — *ˈче*^{и}*рис* — 58, 147, 152, 201, 226, 369, 374, 383, 391, 394, 540, 542, 564, 566, 569, 613, 615, 625, 687; *и*^{е} — 19, 604, 607, 616, 620; *і* — *ˈч′ірис, ˈк′іріс (ˈч′іріс)* — 4, 12, 18, 24, 26—28, 33, 45, 54, 108, 512, 515, 518;

червоним контурним колом об'єднано: *поˈчерез* — 485, 525, 583; *ˈпочерез* — 484, 488, 511;

зеленим колом передано ще *брес* — 665, 666;

чорним колом позначено також: *бəс* — 110, 111, 114, 122, 127, 134, 143, 167, 171, 172, 243, 245, 246, 250, 254, 256, 280, 284, 286, 287, 289, 292, 293, 304, 322, 337, 350, 359, 377, 380, 402, 492, 535, 538, 560; *бе*^{и}*з* — 129, 153, 311, 327, 663; *би*^{е}*з* — 660; *биз* — 1, 169, 230, 231, 233, 239, 244, 248, 258, 283, 288, 310, 319, 385, 536; *біз* — 7, 108, 234, 326.

3. У записах є ремарки: «рідше» — *ˈчириз (ˈчерез)* — 230, 239; *биз* — 385; «старше покоління» — *без* — 396; *ˈкêрез* — 26, 30, 115; «молодше покоління» — *ˈчерез* — 111, 112.

4. Не картографуються лексеми: *проз, брез* з відтінком у значенні, про що свідчать ремарки: «*через* греблю, але *проз* вікно» — 75, 89, 92, 634, 647, 652; «*без* міст, але *брез* тебе» — 665, а також *круз* ‘крізь’ — 25, 89; *кроз* — 94; *пруз* — 644.

КОМЕНТАР № 254

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 365: «*Неˈхай* спить чи *хай* спить, чи *най* спить, чи *няї* спить?»

2. Зеленим трикутником картографується також звукова струк-

тура них — 31, 235; структура з одзвінченням кінцевого приголосного — нег — 658, з ремаркою «перед дзвінким» — нег, «перед глухим» — нех — 685.

Чорним контурним колом об'єднано: неї (н'еї) — 110, 231, 246, 250, 251, 255, 259, 261, 264, 267, 270, 274, 277, 281, 284, 286, 319, 467; ниї — 230, 232, 234, 235, 258, 292.

3. Ареал н' (н'аї) на Закарпатті уточнено за картою № 263 ЛАЗО, ч. 2.

4. У записах є ремарки: «рідше» — нәˈхаї — 189, 266; хаї — 191; най — 561; «старше покоління» — н'аї — 276, 439; «молодше покоління» — хай — 573.

5. Не картографуються зміни ненаголошеного е — не^{и}ˈхаї, ниˈхаї, ніˈхаї — див. карту № 37; н' перед е — н'е^{і}ˈхаї — 88, 643, 649, 650, 653, 657, 660, 661; н'еї, н'әї — 231, 251, 261, 274, 467.

6. Ареали відповідних структур див. ЛАЗО, ч. 2, карта № 263; AJDŁ, z. 8, карта № 381.

КОМЕНТАР № 255

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 259: «Воˈна пˈросить, щоб ˈбатько ˈхату їм дав чи аˈби ˈбатько ˈхату їм дав, чи коˈби ˈбатько ˈхату дав, чи ˈжеби ˈбатько ˈхату їм дав?» ˈЗемлю тˈреба оброблˈяти, щоб роˈдила чи аˈби роˈдила, чи коˈби роˈдила, чи ˈжеби роˈдила?»

2. Паралельні знаки в ряді нас. пп. зумовлені, ймовірно, територіальними різницями в уживанні сполучника щоб і його відповідників у підрядних додаткових реченнях після дієслів мовлення (V. d.) та в підрядних обставинних реченнях мети. Матеріали не дозволяють провести диференціацію.

3. Червоним колом картографується ще: ишˈчоб — 91;

червоним трикутником позначено також: шчо быў — 452;

зеленим колом також шуоб — 94, 99;

зеленим трикутником подано ще: шо би — 480; ˈшуби — 322;

жовтим колом картографовано також: хоб — 10, 631; кобто — 22 та, умовно, кеб — 175;

синьо-зеленим трикутником позначено також: ˈжωбу — 240; ˈжуби — 112, 113, 662;

синім колом — жуп — 119; жоп (жоб) — 258;

синім трикутником передано ще: же би (жи би) ...— 244, 245, 339; жби — 255; аˈжебы — 667; жеўби — 409; жы^{ω}ˈбо — 416, а також парокситонічні: ˈжи^{е}би — 667; ˈжәби — 110, 242, 426; ˈжиби — 230—233, 277, 280, 284, 286, 316, 317, 335, 663;

фіолетовим трикутником картографується ще: ôт бы — 423, ошбы — 451; ошоˈбы — 449, 451, 454; ωˈбы — 422, 435; ўˈбы — 421, 446, 450, 457; ˈубы — 448.

4. Відзначено: ˈйакби — 94, 99, 154 (ˈйахби — 2); коˈли б — 218.

5. У записах є ремарки: «старше і молодше покоління» — шчоб — 15, 65; «молодше покоління» — шчоб — 175, 319; шˈчоˈби — 113, 259, 444; щоб — 178; «старше покоління» — же^{и}ˈби — 267; «рідко» — шоб — 580; ˈжеби — 108; «рідше» — ˈкоби — 127; би — 265; аˈби — 368; «інколи» — кеб — 175.

6. Не картографуються: сполучники, виявлені в оптативних конструкціях типу: «ˈдумайте, коб ˈбат'ко ˈхату даў» — 53, 159, 191, 199, 292, 376, 500, 501, 514, 649, 650, 653; вияви ненаголошеного е — же^{и}ˈби — 250, 267; жи^{е}ˈби — 237, 247; жәˈби — 111, 138, 142, 143, 241, 247, 249, 282, 293, 326, 329, 337, 420; жиˈби — 246, 251, 253—255, 289, 294, 320, 323, 326, 329, 336, 339, 357, 497; ж'іˈби — 256; вияви ненаголошеного о — шчωˈби — 170; шчуˈби — 278, 281; шо^{у}б — 166; шу^{о}б — 150; шωб — 144, 287, 328, 345, 350; ш$^{(')}$уб — 19, 128, 137, 162, 214, 239, 285; шо^{у}ˈби — 289; шωˈби — 141, 284; шуˈби — 128, 252, 284, 322; кωб — 38; жуп — 119; жωˈби — 240, 245; жуˈби — 248, 252; рефлекси *ы після губних: абы, оби, жеб'і, аби^{е}... — Див. карти № 17, 22; спорадично відзначене sandhi шчоб̂ — 18, 39, 77, 132, 164, 171, 399, 620; шчоб^{п} — 644; шчоп — 219, 652; шоб̂ — 21, 23, 73, 84, 127, 328, 340, 350, 351, 365, 378, 399, 544, 606, 608; шоб^{п} — 144, 564; шоп — 25, 30, 151, 158, 285, 287, 330, 393, 607; коб̂ — 195, 208; коб^{п} — 644; коп — 151; жеб̂ — 251; жоп — 655; жоп̂ — 119, 258.

КОМЕНТАР № 256

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 257: «Він поˈбачив меˈне, що я йду, чи ож я йду, чи поˈбачив меˈне ідуˈчи, чи поˈбачив меˈне йти?». Додатково використано матеріал відповідей на частину питання № 258: «ˈДівчина, що паˈсе ˈгуси чи ˈдівчина, яˈка паˈсе ˈгуси, чи ˈдівчина.., ˈже паˈсе ˈгуси?»

2. Червоним колом позначено ще: шчω — 170, 295, 337; шчу — 278; шч'о — 448;

зеленим колом картографується також написання шω — 94, 111, 133, 144, 240, 285, 287, 328, 345, 348; шу^{о} — 150, 216; шо^{у} — 149, 166, 203; шу̯^{о} — 214; шу — 5, 128, 137, 142, 162, 219, 232, 234, 252, 279, 283, 342 та ш'о — 441, 510, 519, 559, 582;

синім — же^{и} — 250; жә — 109, 140, 172, 249, 257, 265, 282, 288, 293, 337, 416, 420; жи^{е} — 654; жи — 79, 139, 142, 230, 231, 233, 235, 242, 245, 246, 255, 261, 267, 280, 289, 292, 296, 320, 322, 323, 326, 335, 339, 494, 496; ж — 495.

Сполучник жо розцінюється як результат контамінації шо та же. Синьо-зелене коло нанесене й за записом жу — 113, 254, 255;

коричневим колом картографується ще: ôж — 430; ож̂ — 417; ош^{ж} — 448; ош — 419, 422, 425, 426, 428, 429, 431, 444, 446, 450;

чорним колом також: аш — 445, 447, 456;

синьою ізоглосою картографуються же у функції сполучного слова;

синьою ізоглосою картографуються також: же^{и} — 250, 300; жә — 109, 130, 138, 140, 172, 241, 243, 247, 249, 250, 257, 263, 281, 282, 286. 293, 300, 318; жи — 230—233, 251, 255, 261, 267, 280, 284, 289, 294, 312, 316, 322, 326, 332, 335, 339, 355, 494, 495, 497; ж'і — 256, а також умовно жо — 111, 114, 235, 258, 264; жω — 240, 242, 245 та жу — 113, 254, 255, 662.

3. Ізоглосу нанесено з уваги на компактність ареалу. Не беруться до уваги сполучні слова котра, яка, що з уваги на нечіткість розрізнення значень цих слів у записах.

4. Конструкція а + vi — див. ще Панькевич І. Українські говори Підкарпатської Русі і суміжних областей, v Praze, 1938, с. 432 (с. Вишна Апша, 8; с. Вальків, 89).

5. Виявлено: уж тим виˈділ цом ішол — 677; в'ін вздˈріў шчω жә йа йˈду — 337.

6. У записах є ремарки: «старше і середнє покоління» — шчо — 175; «старі» — жи — 267; «молодше покоління» — шо — 250; шчо — 214, 218, 219, 259; «рідше» — шчо — 127.

7. Не картографуються: сполучник йак (побачив, як я йшов) — не тотожний з шчо щодо граматичної валентності — 1, 2, 27, 32, 34, 59, 62, 66, 82, 99, 103, 112, 153, 154, 175, 182, 188, 220, 256, 267, 276, 332, 367, 375, 509, 517, 526, 539, 554, 626, 629, 642, 662, 666, 681, 683, 684.

8. Відповідні ареали див. ДАБМ, карта № 63.

КОМЕНТАР № 257

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 236: «Дві (три, чоˈтири) ˈжінки чи ˈжінці, чи дˈвоє (тˈроє, ˈчетверо) жіˈнок? Дві руˈки, дві руˈці, дˈвоє рук..?» та частину питання № 237: «... Куˈпалося дві ˈдівки (ˈдівці) чи куˈпалися дві ˈдівки (ˈдівці)?»

2. Відповідні знаки нанесено незалежно від слов творчих особливостей складників дуальної сполуки: дві жоˈноч(ч)ини, дві ˈжони — див. карту № 156; дˈв'і д'іўчини, (дв'і ˈд'іўчин'і...) — 3, 11, 20, 24, 30, 32, 34, 61, 72, 80, 81, 93, 114, 149, 158, 159, 162, 166, 172, 173, 175, 182, 186, 195, 208, 213, 215, 239, 252, 279, 290, 293, 296, 299, 308, 314, 333, 337, 350, 351, 353, 359, 391, 395, 399, 510, 539, 544, 549, 557, 562, 569, 617, 622, 624, 628, 647, 648, 651, 654, 656, 665, 685, 687.

У дуальній сполуці дві руці наголошений кінцевий склад іменника, крім нас. пп. 524, 557, 558, де наголос на його першому складі.

3. Відзначено ще словосполучення: дві·Sgp — дˈв'і д'іўч'ін — 93; д'ˈв'і д'івˈчат — 148, 659; тˈри ж'іˈнок (поряд із тˈри ˈж'інк'і) — 617, 658; дˈв'і̯е баˈбу̯ев (поряд із дˈв'іе ˈбаби) та дˈв'і̯е дивˈч'і̯ет — 659; дˈв'і рук (поряд: дˈв'і руˈк'і̯е, д'ві ˈрук'і) — 660; дˈв'і руˈц'і але уˈбидв'і (об'і) ˈруки — 134, 243; словосполучення — двойе·Sgp — дˈвойе рук — 4, 27, 98, 105, 131, 191, 193, 194, 201, 204, 210, 212, 213, 305, 310, 351, 355, 368, 468, 472, 475, 488, 509, 618, 626, 627, 645, 653 (різних людей), 663; дˈвойе ж'іˈнок — 71, 73, 95, 98, 102, 105, 107, 134, 185, 190, 194, 201, 204, 213, 280, 294, 355, 358, 368, 375, 400, 425, 428, 444, 451, 488, 498, 609, 617, 618, 678; дˈвойе д'іўˈчат — 67, 72, 118, 134, 211, 244, 325, 618, 659, 665, 672, що звичайно виступають поряд із картографованими словосполученнями, а також словосполучення два ˈруки (ˈрукі) — 677, 679; два ˈрукы — 673; два ˈжоны — 420; два ˈжени^{і} — 677; два ˈжені — 686; два ˈбабі «жінки» — 679 і два ˈд'івки — 673.

4. Немає запису словосполучень: дві жінки... — 70, 243, 292, 325, 370, 395, 587, 675, 681; дві дівки...— 23, 39, 42, 54, 57, 58, 84, 131, 145—147, 150—152, 161, 168, 170, 180, 185, 199, 202, 206, 217, 219, 222, 223, 229, 231, 236, 243, 254, 268, 272, 280, 282, 305, 345, 347, 360, 375, 392, 395, 396, 407, 417, 420, 441, 450, 457, 482, 517, 522, 535, 545, 553, 576, 587, 625, 668, 669, 671, 672а, 674, 675, 677, 679—682. За додатковими відомостями нанесено кола в нас. пп. 244, 254, 324, 347, 460, 550, 553, 584, 607 та штрихування згори вправо у нас. пп. 254, 517, 522.

5. У записах є ремарки: «рідко» — дˈв'і руˈц'і — 191; дв'і руˈки — 334; «рідше» — дв'і ˈж'інц'і — 253; «старше покоління» — дв'і ˈж'інц'і — 164, 255; дв'і руˈц'і — 358; «старше і середнє покоління» — дв'і ˈж'інки — 607; дв'е руˈчі — 178; «молодше покоління» — дв'і руˈки — 259.

6. Не картографується: наголос — дˈв'і д'іўˈки (д'іўˈкы) — 132, 252, 317, 403, 406, 413, 427, 430, 446—449, 451, 453—455, 458, 460, 489, 585, 588, 661, 662, 671, 672а, 674—676, 681, 682, 684 (у нас. пп. 132, 317, 646 — ˈд'іўки//д'іўˈки); рефлекси наголошеного ě — дˈв'і̯е руˈци — див. коментар до карти № 258, № 3; рефлекси *и у звукосполученні ки — ж'інˈки^{і}, ˈд'івˈк'и^{і}... — див. карту № 20; ӡ', г' (< д') — ӡ'іўки... — див. карту № 89; ф, φ — ˈд'іфк'і — 661, 662; ˈдіφчини — 657.

7. Ареали відповідних словосполучень див. ДАБМ, карта № 207.

КОМЕНТАР № 258

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 236: «...Два відˈра, дві відˈрі, дˈвоє ˈвідер?»

2. Червоним колом умовно позначено словосполучення два виˈдерка — 112, 113; нанесено знак за записом два окˈна — 630;

зелене коло нанесено за записом: дв'і вікˈн'і — 316, 573;

зеленим трикутником картографуються також: дв'і (д'в'ê) ведˈрû — 74, 76; д'в'і ви^{і}дˈри^{і} — 144; дв'і (дв'е...) вûдˈрî — 78, 186, 187, 206, 210; дв'і (дз'в'е...) ведˈры — 151, 643, 652; д'в'е^{і} ведˈре^{и}, ведˈрә — 88;

чорним колом умовно зображено дˈвойе виˈдерок — 233, 267, 271.

3. Виявлено словосполучення: два видˈрі̯е — 656; два видˈр'і — 657; два в'ідˈри — 213; дв'і ˈв'іди^{е}р — 660; дв'е ˈв'ід'ор, ˈв'ед'ор — 655; дˈвойе ˈв$^{(')}$ідра — 248, 672 та оˈбойе ˈвідра — 634, 642.

4. У записах є ремарки: «рідко» — дв'і в'ідˈр'і — 548; два відˈра — 373; «рідше» — дв'і в'ідˈр'і — 472; «дуже рідко» — два в'ідˈра — 661; «старше покоління» — дв'і вәдˈр'і — 243; дві ˈв'ідˈрі, два видˈра, дˈвойе ˈви^{і}дер — 290; «старше і середнє покоління» — д'в'і в'ідˈр'і — 84; «переважно молодше покоління» — два ˈведра — 416; «молодше покоління» — два відˈра, два ˈвідра — 26, 29, 75, 84, 114, 243, 259, 272, 338; дˈвойе ˈвідер, дˈвойе ˈвидер — 100, 290; «застаріле» — дві ве^{и}дˈри — 644.

Є контекстуальні пояснення: «куˈпилам дˈвойе ˈвідер, але поcˈтавилам два ˈв'ідра» — 484; «ніс два ви^{і}дˈра, ˈмів дˈвойе ˈв'ід'ор» — 654.

5. Не картографуються: синоніми до відро — ˈпутн'а — 139, 170, 263, 266, 274, 278, 279, 282, 283, 285, 287—290, 292, 294, 295, 300, 308, 312, 316, 318, 321, 323, 325—331, 333—339, 462, 485, 492, 494, 496, 498, 500, 501, 506, 509—511, 520, 521, 523, 524, 526, 527, 534, 539, 545, 552, 556, 581, 583; ˈконва — 438; коˈновка — (з відсутньою демінутивністю значення суфікса -к-) — 244, 246, 250, 260, 266, 405, 435, 437, 438, 523; семантично близькі лексеми: каˈзан — 546, 548, 549, 551, 574, 577—579, 603, 606, 608, 609, 611, 612, 615; калˈдар' — 559; ˈампер — 588; ˈкубел — 660; рефлекси флективного ê в числівнику, позначені як і̯е — 60, 89, 92, 94, 99, 106, 183, 205, 653; ^{и}е̯ — 103; е — 68, 69, 78, 85, 96, 97, 185, 643, 648, 649, 651; йе — 97, 104; ê — 74, 178, 206; î — 83; и — 176; рефлекси флективного наголошеного ê в іменнику, позначені як і̯е — 60, 68, 92, 94, 99, 205, 653; е — 85, 104, 106, 623; йе — 104; ê — 178, 649, 651; рефлекси ě в наголошеній та ненаголошеній позиціях в кореневій морфемі іменника відро — виˈдер, ˈведер, ˈві̯ед'ор... — див. карти № 8, 13; д' — д'в'і, д'в'е... — 9, 11, 13—17, 20, 21, 25, 29, 33—40, 42, 45, 47, 51, 54, 62, 65, 68, 71, 72, 74, 80, 84, 88, 115, 117, 128, 129, 131, 144, 148, 153, 154, 159, 163, 165, 166, 178, 182, 184—186, 192, 201, 203, 204, 208,

212, 214—216, 218, 221, 237, 436, 623, 630, 633, 634, 636, 639, 640, 647, 648; *дᵊв'е* — 643, 652; *ʒ⁽ʼ⁾в'ê* — 649, 651.

6. Ареали відповідних словосполучень див. ДАБМ, карта № 206; MAGP, t. 10, карта № 489.

КОМЕНТАР № 259

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 238: «Два *ˈгарні ˈпарубки* чи два *ˈгарних ˈпарубки*, чи два *ˈгарних ˈпарубка?* Три *виˈсокі тоˈполі* чи три *виˈсоких тоˈполі?*»

2. Червоним колом картографується також *дˈвоме (дˈвом'і)*. *Adjnpl · Snpl (дˈвоме, дˈвом'і ˈшумни паˈр'інці)* — 668, 670, 671, 674, 678, 680, 683, 686 та *дˈвойе ˈшумны хˈлопці* — 671, 673;

чорним колом умовно позначено ще — *два · Adjg · Sgpl (дˈва ˈгарних паруб'к'іў, хˈлопціў...)* — 19, 42, 65, 91, 110, 176, 360, 488, 501, 632, 640, 651, 655, 656, 658, 659, 661 та *двох · Adjgpl · Sgpl (двох хоˈроших хˈлопцув)* — 658, 662, 665;

чорним штрихуванням передано ще *три · Adjgpl · Sgpl (тˈри виˈсоких тоˈпол'ів)* — 351, 358, 627, 656, 661, 687.

3. У записах є ремарки: «старше і середнє покоління» — *дˈва ˈгарних ˈпарубки, дˈва сˈлавних паруб'ки* — 84, 362; «середнє покоління» — *дˈва ˈгарних ˈпарубки*, «старше покоління» — *дˈва ˈладні ˈпарубки* — 290; «рідше» — *три виˈсокайе тоˈпол'і* — 189.

4. Немає запису словосполучення з формами жіночого роду *(три виˈсокі тоˈполі, три виˈсоких тоˈполі)* — 12, 39, 49, 55, 57, 96, 103, 106, 117, 131, 139, 148, 152, 168, 172, 199, 211, 222, 243, 269, 278, 296, 299, 330, 347, 392, 396, 464, 482, 492, 522, 526, 553, 555, 568, 572, 623, 646, 671, 672a, 674, 675, 677, 680—682, 686.

5. Не картографуються: відповідники лексем — *гарний* — див. карту № 373, *парубок* — див. карту № 274; словозмінні особливості прикметників... — див. карту № 221; наголос: *паруб'ки* — 4, 13, 18, 19, 21, 40, 43—47, 68, 69, 76, 79, 108, 111, 113, 123, 125, 127—129, 132, 143, 151—153, 155, 157, 159—164, 191, 200, 205, 218, 227, 229, 232, 235, 237, 238, 242, 247, 249, 250, 252, 253, 256, 258, 261, 262, 264, 268, 269, 271, 272, 274—276, 279, 281, 283, 285, 288, 290, 295—297, 300, 303—305, 308, 310, 314—318, 320, 323, 327, 329, 330, 333, 334, 336, 337, 339, 341, 346—351, 354, 356—359, 362, 373, 376, 377, 379, 382—385, 390, 391, 394, 398, 399, 402, 405, 435, 436, 438, 465, 466, 471, 474, 475, 477, 480, 483, 485, 488, 491, 494, 498, 500, 502, 504, 506—513, 515—519, 521—524, 526, 527, 534, 536—539, 542, 543, 545—548, 550, 551, 553, 554, 556—559, 561—564, 566, 571, 573, 574, 576—581, 583, 584, 603—605, 607—610, 614—616, 621, 641, 654, 660; *паˈріпки* — 664—672a, 677—679, 683, 684; нейтралізація опозиції в ненаголошених складах /о/ ~ /у/: *туˈпол'і* — див. карту № 55.

КОМЕНТАР № 260

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 234: «*Пісˈля оˈбіду, пісˈля війˈни, пісˈля шˈлюбу* чи *по оˈбіді, по війˈні, по шˈлюбі?*»

2. Паралельне вживання словосполучень може сигналізувати їх семантичну диференціацію, причому прийменник *по* вказує на менший відрізок часу, про який говориться, а прийменники *після, позад* — на більший відрізок часу. Тому в записах словосполучення *по обіді* часто супроводять словосполучення *після війни, після шлюбу* (4, 10, 12, 14—17, 21, 24, 27, 35, 40, 43, 47, 65, 67, 77, 84, 125, 189, 205, 208, 209, 218, 219, 221, 226, 319, 368, 374, 382, 386, 387, 395, 532, 620, 626, 632).

3. Червоним кольором картографуються ще словосполучення з різновидами прийменника *після*:

зафарбованим колом — *оˈпісл'а* — 216; *ˈпісл'а* — 206, 211; *ˈп'іс-л'е, ˈп'ісл'і* — 516, 524, 581, 606;

контурним колом — *вˈпосл'а* — 53; *пωсˈл'а* — 122; *ˈпус⁽ʼ⁾л'а* — 15—18, 124; *ˈпуос'л'а* — 68, 86, 176;

контурним вертикально перекресленим колом — *пˈрусл'а* — 11, 37;

контурним трикутником — *ˈпуосл'е* — 102, 104; *ˈпосл'еᶦ* — 76; *ˈпосл'ə* — 24; *ˈпослê* — 78; *ˈпосл'ie* — 99; *пос'л'ie* — 632; *ˈпосл'і* — 43, 50, 67, 70, 188, 218, 219, 221, 393, 394; *ˈпосл'аᵉ* — 609; *ˈпосл'еᵃ* — 103;

зеленим колом передано також *поʸ* — 67, 289, 292, 539; *пуᵒ* — 150, 658, 660, 667; *пω* — 42, 109—113, 125, 130, 132, 133, 137, 231, 233, 240, 242, 243, 245, 247, 249, 251, 254, 270, 284—288, 295, 306, 326, 328, 330, 337, 422, 426, 437, 442, 443, 445, 454; *пô* — 661, 667; *пу* — 10, 42, 124, 138, 141, 150, 166, 219, 230, 232, 234, 239, 241, 248, 251, 252, 255, 257, 278, 283, 324, 449, 493, 510, 620, 662 та *пô* у словосполученні *пô пôˈлудн'у* — 441, 446—448, 451, 452, 456—459.

4. Відзначено: *ˈпісл'я · Sa* — *ˈпісл'а оˈб'ід* — 159; *ˈпісл'а · Sl* — *ˈпісл'а оˈб'іди*.

5. Виявлено ще словосполучення: по *шˈл'убу* — 686; *по оˈбіду* — поряд із *по оˈбіди* та *посл'а оˈбіда* — 644.

6. У записах є ремарки: «більш поширене» — *ˈпосл'а* — 22; *ˈпісл'а гоˈбіда* — 127; «рідко» — *по шˈл'убі* — 189; «іноді» — *по різдˈв'і, по ˈвəсн'і, по вəˈликодн'і* — 398; *по в'ійˈн'і* — «старше покоління», *ˈпісл'а в'ійˈни* — «середнє і молодше покоління» — 171; «у сполуці» *по ўˈс'ому* — 568.

7. Не картографуються: синонімічні лексеми та словотвірні структури із значенням ʼвесілляʻ — див. карту № 362; ʼобідʻ — *поˈлуден'* — 7, 27, 32, 33, 63, 108, 120, 137, 256, 259, 289, 290, 296, 298, 320, 403, 404, 406, 408, 410, 411, 413, 415, 418, 419, 423, 426—429, 431, 433, 440—442, 446, 448, 450—454, 456—461, 466, 468, 469, 481, 483, 484, 486, 487, 490, 514, 520, 523, 524, 558, 559, 583, 607, 610, 617, 633, 659, 660, 682; *поˈлуденок* — 414, 417, 421, 422, 424, 425, 430, 449, 480, 482, 484, 664, 686; *пôпôˈлудн'у (пôпôˈлун':у)...* — 442, 446, 448, 450, 456, 457, 460, 481; *у, оу — по уˈб'ід'і, оᵘˈб'ід'і...* — див. карту № 55а; *оˈбіеð'и* — див. карти № 8, 9; протетичний *г* — *гоˈб'ід'і* — див. карту № 124; наголос *посˈл'а* — 34, 75, 81, 340, 396, 631, 632, 636, 644; асимілятивна м'якість *с — с″, с', с* — *ˈпос″л'а...* — 11, 13—15, 17, 27, 29, 33, 37, 39—41, 45, 49, 51—53, 55, 56, 59, 66, 68, 82, 86—89, 92, 93, 108, 116, 118, 122, 123, 125, 126, 128, 130, 133, 135, 147, 154, 156, 159, 161, 163, 165—167, 182, 186, 188, 191, 192, 195, 199, 201, 203, 208, 212, 219, 311, 315, 316, 319, 346, 349—351, 354, 365, 368, 372, 373, 376, 379, 381—383, 385, 388, 390, 391, 393, 394, 397, 400, 401, 562—564, 567, 622, 632, 643, 651, 652; *ш' — ˈпіш'ла, ˈпош'л'а* — 350; *ш'ᶜ'* — *пош'ᶜ'л'а* — 351.

КОМЕНТАР № 261

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 225: «Син *ˈвищий від (од) ˈбатька* чи *ˈвищий за ˈбатька*, чи *ˈвищий батька*, чи *ˈвищий ніж ˈбатько?*» «*ˈВище від ˈбатька* чи *за ˈбатька*, чи *ˈвище ˈбатька?*»

2. Картографуються тільки прийменникові словосполучення.

3. Червоним колом (зафарбованим і контурним) картографується ще за записом: *Adv · від(од) · Sg* — *ˈвише в'ід (од) ˈбат'ка* — 32, 143, 309, 358, 376, 511, 646; од *· Sg — од ˈбат'ка, одˈн'ан'ка* — 84, 103, 625, 682; *ˈвиш од ˈбат'ка* — 11; *ˈвишчий год ˈбат'ка...* — 50, 310;

зеленим колом — за записом: *Adv · за · Sa* — *ˈвишче за ˈбат'-ка* — 52, 101, 116, 622, 643; *ˈвижей за ˈбат'ка* — 628; *ˈбол'ший за ˈбат'ка* — 624 та *за · Sg — за ˈбат'ка* — 84 та *Sn · за · Sa* — *ˈсин за ˈбат'ка* — 364;

синім колом ще — *Adjn · гиї · Sn* — сын *май выˈсокий (виˈсокий) гий оˈтиц'* — 452, 481;

чорним колом — *Adv · йак · Sn* — *ˈвишче йак ˈбат'ко* — 154, 306; *Adjn · Vf · йак · Sn · Prnd* — *ˈсин маї веˈликиї са ˈчінит ˈйак ˈнин'о му* — 588.

4. Виявлено ще словосполучення *Adjn · чим · Sn* — *ˈб'іл'ший чим ˈбат'ко* — 194, 368, 626, 649 та спорадично безприйменникові словосполучення *Adjn · Sg* — *г'ірˈк'іша полиˈну* — 400; *ˈвишчиї ˈбат'-ка* — 1, 31, 45, 59, 61, 66, 67, 69, 115, 120, 151, 164, 183, 206, 210, 214, 283, 311, 330, 345, 352, 353, 369, 371, 373, 375, 380, 383, 394, 395, 397, 473, 499, 515, 518, 548, 554, 557, 560, 579, 603, 611, 612, 626, 629; *Adv · Sg* — *ˈвишче ˈбат'ка* — 101, 15, 120, 136, 141, 158, 186, 345, 353, 355, 358, 361, 373, 395, 411, 511, 548, 622, 650, 653; *ˈвишче ˈхати* — 530.

5. У записах є ремарки: «рідко» — *ˈсын май выˈсокый выд вуˈц':а* — 447; «рідше» — *ˈвишчий від ˈтата, н'іж ˈтато* — 569; «менше» — *син ˈв'енчі н'іш ˈтатω* — 230; «старше покоління» — *сиˈн ˈвишчий од ˈбат'ка* — 105; *син ˈв'енкший йак таˈтун'у* — 255; *син ˈвишчий за ˈтата* — 290, а також зіставлення словосполучень — *ˈвіᶦшчіᶦ за ˈбат'ка*, але *твоʸй ˈтол'а баˈгато ˈвіᶦшчіᶦ од ˈбат'ка* — 103.

6. Не картографуються: специфіка творення вищого ступеня порівняння прикметника — *ˈвикший, май виˈсокий...* — див. карту № 224; флексійні особливості прикметника — див. карту № 221; ʼбатькоʻ — *ˈтато, ˈн'ан'о...* — див. карту № 367; інші рефлекси *о та вияви голосного й початкового приголосного в прийменнику *від* (< *отъ*) — *вуд, вўд... год...* — див. карту № 251.

КОМЕНТАР № 262

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 222: «Беˈри *серˈпа* чи беˈри *серп?* Взяв *ноˈжа* чи взяв *ніж?* Переˈкинув *ˈвоза* чи переˈкинув *віз?*»

2. Штрихуванням виділена імперативна конструкція: для неї характерне вживання стисліших засобів вислову.

3. Поставлено знак на основі запису словосполучень: *взяв ніж* — 56, 57, 90, 103, 133, 135, 136, 140, 153, 159, 170, 173, 180, 197, 223, 248, 293, 300, 311, 316, 317, 334, 352, 354, 356, 363, 384, 385, 387, 389, 391—394, 424, 516, 530, 531, 533, 546, 549, 555, 560, 568, 571, 573, 577, 607, 616, 684; *перевернув (перекинув) віз* — 118, 130, 186, 200, 238, 350, 357, 360, 588, 618, 651, 654, 656, 681; *взяв ножа* — 1, 31, 34, 55, 83, 130, 133, 148, 192, 211, 316, 323, 324, 341, 360, 568, 654, 656, 663; *перевернув (перекинув) воза* — 49, 101, 103, 137, 146, 153, 170, 172, 173, 180, 197, 244, 248, 314, 345, 353, 354, 356, 362, 384, 386, 389, 391—394, 530, 531, 533, 538, 546, 549, 562, 564, 566, 571—573, 577; поряд із словосполученням *взяв ножа* виявлено словосполучення *взяв ніж* — 135, 136, 140, 223, 311, 316, 385, 387, 530, 607, 616, 663; *перевернув (перекинув) воза* — поряд із *перевернув (перекинув) віз* — 137, 345, 353, 562.

4. У записах є ремарки: «рідше» — *вˈз'еў ˈниж, беˈри ˈсарп* — 127; *вˈз'ав нωˈжа, пəрəвəрˈнуў ˈвоза, беˈри ˈсерпа* — 109; *вˈз'аў ноˈжа* — 230; «старі» — *беˈриᵉ сиᵉрˈпа* — 607; «старше покоління» — *дай ніж* — 290; «старше і середнє покоління» — *вз'аў ноˈжа, перекинуў ˈвоза* — 105.

5. Не картографуються: словосполучення типу *переверˈнувс'а ˈз ˈвозом* — 37, 47, 56, 208, 585; *переверˈнуўси з візˈком* — 614, 615; форми наказового способу дієслова — *вос⁽ʼ⁾* ʼвізьмиʼ — 664, 666—668, 672, 674, 675, 677, 678, 683, 685; *бер⁽ʼ⁾ (бир⁽ʼ⁾)* ʼбериʼ — 665—667, 669, 671, 672a, 673, 676, 679—682, 684, 686; *беᶦˈрий* — 663; лексеми *перекинув, перевернув* — див. карту № 34; рефлекси — **о — віз, ніж...* — див. карту № 51; фонетичні вияви префікса *пере-...* — див. карту № 34; відповідники *а* після м'якого приголосного — *вˈз'ети...* див. карту № 41; м'якість ~ твердість приголосних перед *і* (< **о*) — *ніж, віз* — див. карту № 87; наголос: *ˈсерпа* — 3—5, 7—18, 20, 22, 24, 25, 27—31, 33—35, 37, 47, 49, 52, 53, 108, 109, 116—119, 121, 122, 124, 125, 127, 128, 131, 132, 135, 147, 150, 153, 155, 160, 167, 171, 206, 244, 311, 313, 617, 619, 620, 625—627, 630—632, 657, 658, 660.

6. Ареали відповідних явищ див. ДАБМ, карта № 211.

КОМЕНТАР № 263

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 221: «Паˈсу *ˈконей...* чи паˈсу *ˈконі..?* Чеˈкаємо *госˈтей* чи *на госˈтей*, чи чеˈкаємо *на ˈгості*, чи чеˈкаємо *ˈгості..?*» Додатково використано матеріал відповідей на питання Програми № 260: «чеˈкаємо...»

2. Червоним зафарбованим колом картографується також словосполучення *жˈдати (чеˈкати) госˈти, госˈтиᵉ* — 616, 657;

контурними колами передано ще: *чеˈкати ˈгості* (закарпатські говірки) та *жˈдати (чеˈкати) ˈгости* — 1, 12, 17, 19, 20, 22, 25, 36, 43, 50, 51, 53, 108, 146, 152, 178, 619, або ж *чеˈкати на ˈгости* — 47, 180. Пор. карту № 198;

в ареалі дієслова *жˈдати* відзначено ще: *жˈдайати* — 453, 459; *жˈʒати* — 275, 460; *ижˈʒати, іжˈʒати* — 452, 459, 461, 588; *дожиˈдати* — 15, 17, 21, 26, 29, 33, 43, 44, 60, 67, 85, 87, 91, 96, 149, 151, 174, 195, 212, 213, 368, 618, *дожʒиˈмо* — 237; *підожˈдати* — 9, 14, 16, 29, 34—37, 49, 148, 208, 618, 626, 631, 639; *пожˈдати* — 6, 41, 61, 153, 159, 210; *попижˈдати* — 659; *ожиˈдати* — 21, 69, 71, 72, 76, 435, 624, 625, 646, 649; *зажиˈдати* — 252;

в ареалі дієслова *чеˈкати* виявлено ще: *зачеˈкати* — 110, 185, 246, 254, 296, 316, 333, 495, 501, 524, 581; *почеˈкати* — 350, 351, 377, 399, 468, 474, 530, 614, 658, а також — *сподіˈватис'а на ˈгос'т'і* — 400.

3. Відзначено: *Vi · Sl — чеˈкати ˈгост'ох* — 670, 674, 677, 686; *чеˈкайемо в ˈгости* — 3; *чекайеме госˈтину* — 443, 460.

4. У записах є ремарки: «рідко» — *чəˈкайемо ˈгос"ц'іў* — 270; *чеˈкайем* — 23; «рідше» — *на ˈгôс'т'і* — 412; *чеˈкайемо ˈгостей* — 130; «старше і середнє покоління» — *ждем* — 105, 177, 180; «середнє і молодше покоління» — *чəˈкайêмо ˈгос"ц"іў* — 270; *паˈсу коˈнеї* — 293; «уже приготувались, чекаємо, що ось-ось повинні прийти гості» — *чеˈкати на ˈгості,* «сподіватись, що може колись прийдуть гості» — *чˈкати ˈгостəй* — 513; «пасу свої кони, пару» — *паˈсу ˈкони,* «пасу багато різних» — *паˈсу ˈконей* — 548; «рідко, молодше покоління» — *паˈсу ˈконей* — 348.

7. Не картографуються: словосполучення *чеˈкаємо в ˈгости* — 3; флексійні особливості форм род. та знах. відмінків мн. лексем *гості, коні* — див. карти № 198, 199; вияви ненаголошеного *е* — ч*и*ˈкати... — див. карту № 37; *с'ц', сц'* (< *с'т', ст'*) — ˈгос'ц'і... — див. карту № 95.

8. Відповідні ареали див. ДАБМ, карта № 210.

КОМЕНТАР № 264

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 227: «ПиˈтатисЯ *про гˈроші*... чи питатися *о гˈроші..?*»

2. Зеленим трикутником картографовано ще — пиˈтатис'і за гроˈш*има* — 259, 293; за гˈріш*ма* — 299, 301;

жовтим зафарбованим колом позначено також словосполучення з прийменником *о,* що фонетично виявляється як: *ву* — 662; *у*^{о} — 660; *у* — 128, 682;

чорним штрихуванням картографуються й інші безприйменникові словосполучення типу *Vf · Sa — пиˈтаўс'а гˈроші, пиˈтаў гˈроші* — 36, 232, 487, 632, 635 (поряд із *гˈрошеї*) та *Vf · Si — пиˈтаўс"і гˈр'ішми* — 243.

3. Поставлено знак на основі запису словосполучення — *пиˈтатис'а за ˈбат'ка (за ˈтата)* — 260, 389, 520, 583, 681; *пиˈтатис'а за ˈбат'ком (ˈтатом)* — 245, 311; *пиˈтатис'а* за *ˈсином* — 324.

4. Відзначено: *п'іˈтаўс'а гˈроши поˈзи*^{е}*чити* — 39; *пиˈталис'а проз гˈроши* — 48, 633.

5. У записах є ремарки: «частіше» — *за гˈроши* — 127; «рідше» — *про гˈрош'і* — 561; «молодше покоління» — *за гˈрош'і* — 84, 90, 163; *про гˈрош'і* — 95; *за гˈрішми* — 271.

6. Не картографуються: лексема *п'іˈн'аз'і* ‘гроші’ — див. карту № 200; зміни *з — з"ж'*віˈдатис'ш'а — 668; *ж'*відуватис'а — 677, 685; рефлекси **и* після *ш* — гˈроші^{и}, гˈрош*и* ...— див. карту № 22; *ô* — гˈрôш'і — див. карту № 58; рефлекси **ę* у суфіксі (частці) *с'а* — див. карту № 248.

КОМЕНТАР № 265

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 230 а): «ІˈтИ *по ˈводу* чи *за воˈдою?* Іˈти *по ˈлікаря* чи *за ˈлікарем?..*»

2. Зеленим колом картографується також — *за воˈдо* — 22.

3. Не записано словосполучення із значенням ‘іти по лікаря’— 14, 22, 39, 42, 44, 57, 112, 145, 146, 152, 171, 182, 185, 199, 212, 222, 243, 245, 254, 261, 263, 268, 302, 307, 315, 322, 347, 366, 387, 395, 418, 421, 429, 430, 449, 451, 506, 509, 533, 535, 543, 563, 577, 585, 617, 620, 632, 638, 644, 660, 663, 667, 672а, 674—677, 681, 684, 685. Штрихування нанесено в нас. пп. 315, 418, 421, 429, 430, 449, 451, 506, 509, 533, 535, 543, 563, 577, 681 за додатковими даними.

4. У записах є ремарки· «рідко» — *за воˈдойу, за воˈдоў* — 104, 237, 262, 269, 334, 483; «рідше» — *за воˈдойу* — 127, 334, 620, 626; *за ˈдохтуром* — 127, 334, 376; «дуже рідко» — *за воˈдойу, за ˈдохтором* — 636; «частіше» — *за вôˈдоў* — 426; «найчастіше» — *йду воˈди* — 486; «старше покоління» — *за воˈдоў* — 266; *на ˈводу* — 268, 434; «середнє і молодше покоління» — *за ˈл'ікаром* — 270; «молодше покоління» — *по ˈводу* — 300, 438, 496; *за воˈдойу* — 47; «йагˈби (йе)го не ˈбило у се^{и}ˈл'і, то *йти за ˈл'ікаром*» — 246; «близько» — *пω ˈводу,* «далеко» — *за воˈдоў* — 231; «коли посилають» — *іˈди воˈди* , «поза тим» — *по ˈводу* — 523.

5. Не картографуються: словосполучення *іˈти (піˈти) за воˈдойу*... в значеннях ‘пропасти’, ‘не вернутися’ — 9, 10, 14, 88, 103, 146, 162, 166, 176, 194, 208, 351, 361, 387, 469, 479, 510, 514, 524, 557, 558, 561, 566, 653; ‘іти за бігом води’ — 479, 580, 582, 603, 663; *іˈти за воˈдойу*... — з іронією — 154, 162; «тільки буквально, коли вода понесла» — *за воˈдойу* — 609; словосполучення *іˈти до ˈдохтора* — 246, 255, 421, 429, 451, 506, 510 та *іˈди покˈлич ˈдохтора* — 577; лексичні модифікації, що не міняють специфіки зв'язку складників словосполучення (*ˈлікар, ˈмедик* ‘доктор’; *піˈти, поˈйіхати,* замість *іˈти*), флексії *-оў, -ом — воˈд-оў*... — див. карту № 170; відповідники *а* з попереднім м'яким приголосним — *ˈдохтор'а* — 271, 506, 510, 512, 577; дохтор'*е* — 337, 432, 482, 486; ˈдохтор'*ə* — 465, 513; дохтор'*и* — 464; ˈдохтур'*і* — 143, 172, 233, 241, 242, 247, 249, 255, 257, 262, 264—266, 269, 270, 274, 284, 287, 299, 303, 304, 308, 331, 469, 471, 475, 478; а також ˈдохтур*и* — 277, 280, 289; *р'* — перед *о* ˈдохто*р'*ом — 437, 438, 441, 442, 475, 477, 549, 574; *рй* — ˈдохто*рй*ом — 440, 578, 579; *с* — ісˈти ‘іти’ — 574, 578, 579, 605, 607, 608, 610 (йі*с*ˈти ‘іти’ — 606); *с'* — *іс'ˈти* ‘іти’ — 572; вияви ненаголошеного *о* у прийменнику п*о* — п*у,* п*о*^{у} — див. карту № 55; інші голосні на місці *о* — ˈдохт*и*ра — 85, 86; ˈдохт*а*ра — 205; ˈдохт'*е*ра — 260; *к* — ˈдо*к*тором, ˈдо*к*тора... — 58, 83, 98, 129, 153, 154, 173, 429, 456, 466, 468, 514, 557, 558, 645, 652, 658; *ф* — ˈдо*ф*то^{у}ром — 607.

6. Ареали відповідних словосполучень див. ДАБМ, карта № 214.

КОМЕНТАР № 266

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 230 б): «Поˈїхати *в ліс* чи *до ˈлісу?..*». Додатково використано матеріал відповідей на питання № 241 (*ˈлісом*), № 292 (*ˈлісові*), № 302 б) (*ліˈси*), № 387 (*ліˈсами*), а також № 172 (*Гай*).

2. Чорним зафарбованим колом зображено ще — *пўˈти до ˈхашчи* — 444.

3. У записах є ремарки: «рідко» — *пуˈйіхати ду ˈлісу* — 128; «рідше» — *поˈйіхати до ˈл'іса* — 504; *поˈйіхати в гай, в л'іс* — 127; *у л'іс* — 420; *поˈйіхати до ˈл'іса* — 537; «нерідко» — *поˈйіхали до ˈл'іса* — 191; «частіше» — *ˈхашчами* — 417; «молодше покоління» — *поˈйіхат' до ˈл'ісу* — 95.

4. Не картографуються: словосполучення *поˈйіхати до ˈл'іса* в значенні ‘коли в ліс не дійшов’, ‘не в'їжджаючи в ліс’— 603, 607; *гаї* ‘молодий ліс’, ‘тільки листв'яний ліс’ — 655, 657, 658, 660; рефлекси *ě* — *л'е*с — див. карту № 10; вияви *о* в прийменнику — *до*^{у}, *ду*... див. карту № 55 а; м'якість шиплячих — у *ˈхаш'ч'*у та *ш':* < *ч'* — ха*ш'*: *у*... — див. карту № 74; м'якість приголосних перед рефлексами *ě* див. карту № 87; *г* — у ˈ*г*ашчу... — 429.

5. Відповідні ареали див. ЛАЗО, ч. 1, карта № 4.

КОМЕНТАР № 267

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 226: «Журитися *за ˈсином* чи журˈитись по *ˈсину* чи жуˈритися *за ˈсина?*»

2. В основі карти словосполучення зі значенням «турбуватися про долю сина».

3. Жовтим штрихуванням скартографовано ще: *гˈр'ежитиси* — 524, 581; *гˈрижтиси* — 584; *гˈрижійе(т)си* — 583; *гˈр'еж'і*^{и}*е* — 559. Лексема *гризтися* повинна займати більшу площину; у матеріалах не відбито.

4. Виявлено словосполучення: *Vi · о · Sa — ˈмартвиц'а о ˈсина* — 654 та *Vf* · о *Sl — жуˈрус'а о синови*^{і} — 656; *Vi · Si — жуˈритис'а ˈсином, гˈризтис'а ˈсином*... — 114, 130, 202, 239, 256, 266, 274, 280, 289, 295, 299, 393, 434, 448, 452, 467, 481, 499, 508, 567, 607, 615, 659; *Vi* · дл'а · *Sg — жуˈритис'а д'л'а ˈсина* — 626; *Vi* · про *Sg — жуˈритис'а про ˈсина* — 576; *жуˈрус'а пруˈсина* — 53, а також, умовно,— *Vi* · на · *Sa — жуˈритис'а на здоˈровйе (сˈвойе)* — 654.

5. У складі картографованих словосполучень зафіксовано ще дієслова та фразеологічні звороти: *жуˈрити* — 681; *пережиˈвати* — 10, 31, 232, 253; *ˈнудити* — 623, 626, 634, 642 (нуˈ*ді*ти) — 654, 665; ˈнудит*ис"*і — 253); *нужˈд'іти* — 72; *гаˈдатис'і* — 261; *цˈнити с'а, цˈнуті с'а* — 664, 673, 679; *ˈмартвиц:а* — 654, 665; *бідуˈвати* — 655; *смуˈтиті* — 670, 671, 676, 678 (смутиті *с"а* — 677, засмутитй*с"*і — 133); *сумуˈвати* — 145, 270, 296, 328; *баˈновац* — 686 (ˈбанійе — 683); *ˈжаловац* — 686; *ˈмати жал'* за *ˈсином* — 316, 686; *клопоˈтатис'а* — 127; *ˈмати кˈлопіт за ˈсина* — 137; *пеˈчал'ітса* — 65; *(за)стаˈрат(и)с'а* — 668, 672, 680; *воˈдити стаˈрунок за ˈсина* — 685.

6. У записах є ремарки: «рідше» — *жуˈритис'і за ˈсином* — 230, 564; *жуˈритис"а за ˈсина* — 444; «частіше» — *загˈрызс'а* — 663; «старше і середнє покоління» — *по ˈси*^{і}*ну* — 101; «молодше покоління» *жуˈритис'а за ˈсином* — 47, 61; *жуˈритис'а по ˈсину* — 175; «коли він або присутній або відсутній, тобто у віддаленні від неї» — *жуˈритис'а за ˈсина,* «тільки син відсутній» — *жуˈритис'а за ˈсином* — 368; «коли його нема або помер» — *жуˈри*^{е}*тиса за ˈси*^{е}*ном,* «коли хворий» — *жуˈри*^{е}*тиса ˈси*^{е}*но*^{у}*м* — 607; «і коли виїхав, і коли помер» — *жуˈритиси за сûном,* «якщо йому горе, незалежно від місця, де він живе» — *жуˈритиси за ˈсûна* — 609.

7. Не картографуються словосполучення, що, згідно з ремарками, мають значення ‘сумувати за померлим сином’ чи ‘сумувати за сином, що пропав’ — *жуˈритис'а по ˈсинові (по ˈсину)*... — 53, 127, 134, 176, 220; *жуˈритис'а за ˈсином* — 134, 648; *тускуˈвати, смутуˈвати за ˈсином* — 523; *туˈжûти по ˈсину* — 649, 653; *бидуˈвати по ˈсинови* — 637 або ж значення ‘тужити за сином’ — *жуˈритис'а за ˈсином* — 191; словозмінні особливості іменника в словосполученні *Vi* · по · *Sl — по ˈсин-у* — 9, 10, 54, 58, 61, 63, 66, 68, 73, 78, 80, 85, 89, 90, 94, 99, 101, 127, 174, 175, 622, 624, 628, 634, 641, 643, 657; фонетична реалізація флексії -ов*і,* -ов*î* — 17; -ов*и*^{і} — 35; -ов*û* — 23, 24; -ов*и* — 1, 2, 4, 9, 13, 14, 16, 18, 22, 34, 36, 41, 43, 45, 49, 59, 62, 616, 618—621, 623, 630—633, 635—637, 639; -ов*и*^{е} — 35, 47; -ов*е*^{и} — 10; вияви *о* в прийменнику *по*: *по*^{у}, *пу*^{о}... — див. карту № 55; рефлекси *ę* в ненаголошеній позиції після *с* — жуˈритис*и,* гˈристис"*і*... — див. карту № 42.

КОМЕНТАР № 268

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 253: «... іˈди *доˈдому*... чи іˈди *ˈдому*... чи іˈди *доˈмов (доˈмів)..?*»

2. Зеленим колом картографуються також структури: дуˈдом*е* — 52; доˈдом*и*^{е} — 34, 39; доˈдом*і*^{и} — 634;

жовтим колом — *йди ˈдодом* — 2;

синім зафарбованим трикутником — *іˈдий доˈміўка* — 683;

синім справа зафарбованим трикутником — *іˈді, іˈʒ'і доˈмọў* — 88, 651, 653;

коричневим штрихуванням картографуються ще — *іˈди т ˈхат'і* — 477, 479, 483, 485, 507, 510, 524; *іˈди т ˈхижи* — 588; *îд(д) хаті* — 486. Словосполучення *іˈди до ˈхати, ˈіди д ˈхат'і* семантично не завжди тотожні зі словосполученням *іди доˈдому* (напр., ремарка «коли з подвір'я» — *до ˈхати,* «коли з вулиці, поля» — *доˈдому* — 562). Словосполучення виявлено непослідовно: крім картографованих випадків, відзначено ще: *V · до · ˈхати* — 9, 32, 37, 59, 60, 62, 74, 78, 235, 468, 516, 524, 537, 581—583, 617, 621, 627, 638, 640, 644, 652.

3. Виявлено словосполучення: *иˈди ˈдома* — 484; *іˈди ко ˈдому* — 465.

4. У записах є ремарки: «старше покоління» — *йди до ˈдоми* — 46; «старше і середнє покоління» — *йди доˈм'і* — 276; «молодше покоління» — *іˈди доˈдому,* «старше і середнє покоління» — *іˈди до ˈхати* — 37.

5. Не картографуються: наголос *ˈдом'іў, ˈдому* — 408, 663—667, 669, 670, 672, 673, 675, 676, 678—680, 685 — пор. карту № 134; форми наказового способу дієслова *іти — іˈдий, йд'ії* — 662, 664, 666, 667, 672, 680, 683; *ід'* — 410, 668, 669, 676, 678, 679; *іʒ* — 686; *ит* — 675; *ід* — 665; *іт* — 670, 673; збереження давнього початкового *і,* що позначається як *и — и*ˈди... — 410, 420, 422, 425, 426, 429, 430, 444, 446, 448, 449, 451—455, 481, 484, 486, 489, 490, 672; *î — î*ˈди... — 427, 434, 437, 438, 442, 443, 445, 458, 484, 486; *і*^{и} — *і*^{и}ˈди^{е}... — 514; вияви ненаголошеного *о — ду*ˈдому... — див. карту № 55; в тому числі перед складом з *і — до*^{у}ˈміў — див. карту 55а; гармонія голосних — д*ô*ˈм'іў, д*ô*ˈму...— див. карту № 58.

КОМЕНТАР № 269

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 253: «Позиˈрай *уˈгору*... чи позиˈрай *гоˈрі..?*»

2. В основі карти — вживання прислівника у складі словосполучення.

3. Червоним зафарбованим колом умовно позначено ще — смот' *ˈгору,* ˈпызрыї *ˈгору* — 669;

червоним контурним колом умовно картографується також — диˈвис'а *гôрˈу* — 449;

зеленим зафарбованим колом — *V·доˈгоры* *сˈмот'с'а, смот',* *позеˈрай доˈгоры* — 667, 668, 678, 680, 683, 685; *пˈр'ізріс'а, посˈмот' доˈгорі* — 673, 679;

зеленим контурним колом — смотр (поˈзераї) догоˈры — 405;

чорним зафарбованим трикутником картографується ще — ˈпатрі ˈгоре — 686.

4. У записах є ремарки: «зрідка молодше покоління» — по^{у}зиˈраї *уго^{у}ˈру* — 246; «старше і середнє покоління» — диˈвис'а *доˈгоˈри* — 259; позиˈраї (диˈвис') *ўˈгору* — 105; «частіше» — *догоˈри* — 33.

5. Не картографуються: спорадично виявлені словосполучення з прислівниками: *нагору* (диˈвис'а *наˈгоˈру...)* — 7, 43, 259, 296, 324, 397, 399, 438, 453, 474, 510, 574; *вверх* (диˈвис'а *в:ерх...*) — 9, 21, 107, 137, 387, 426, 481, 485, 489, 536, 557, 605, 630, 632; *верх* — 353, 434; у *ˈвир'г* — 429; відповідники лексеми *дивитися*: *позиˈрати (с'а)* — 6, 7, 9, 18, 21, 38, 46, 47, 50, 52, 61, 70, 71, 73, 83, 86, 91, 94, 95, 99, 101—105, 107, 124, 130, 144, 151, 155, 157, 163, 165, 168, 178, 181, 184—187, 196, 197, 199, 201, 202, 204—206, 211, 213—217, 222, 224, 226, 228, 231, 236—238, 246, 247, 249, 262—264, 266, 268, 270, 271, 274, 291, 294, 297, 300, 301, 303, 304, 308, 313, 316, 318, 321, 327, 333, 334, 336, 340—342, 344, 350, 351, 353, 355, 358, 360, 364, 366, 368, 371—376, 378, 383, 388, 390, 393, 399, 400, 403, 404, 406—429, 432, 433, 436, 439, 440, 444, 446, 455, 463, 465—467, 469, 480, 483, 484, 502, 503, 506, 508—512, 515, 516, 518, 525, 529, 534, 536, 540, 541, 546, 548, 549, 552, 553, 557—559, 561, 563, 568, 570, 571, 576, 618, 636, 637, 644, 653, 662—664, 672а, 675, 676, 678, 680, 681, 683, 684; *зирˈни* (зірˈн'*і*) — 328, 649; *зазиˈраї* — 212, 220, 306, 309, 468, 539; *пˈрізрі с"а* — 673; *погл'аˈдаї* — 4, 5, 8, 65, 93, 171, 174, 177, 180, 325, 348, 353, 359, 365, 398, 402, 531, 542, 550, 551, 562, 564, 566, 573, 578, 616, 617, 620, 621; *погˈл'ан'* — 103, 153; *погˈл'едз'і* — 650; *гл'аˈд'і — (гл'аˈдз'і)* — 87, 96, 97, 651; *гл'ан'* — 159, 191, 347, 609; *глеї* — 88, 96; *гˈлипаї* — 465, 466, 476; *смотˈр'іти...* — 98, 667; *смотр* — 665; *смот(')* — 666, 668—670, 672, 685; *смод* — 666; *посмот'* — 679; *ˈникаї* (*ˈныкаї, поˈникаї*) — 430, 431, 446, 448, 450, 454, 457, 458, 487; *ˈпатрі* — 686; *ˈкукаї* — 671; вияви наголошеного *и* — догоˈри^{е}... — див. карту № 16; вияви *о* в ненаголошених складах вго^{у}ˈру, вг*у*ˈру... — див. карту № 55а.

КОМЕНТАР № 270

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 239: «...*ˈТато* приˈїхали чи *ˈтату* приˈїхали? *ˈМатінка* каˈзали чи *ˈматінко* каˈзали?»

2. Мета карти — виявити словосполучення з множиною поваги. Коментуються типи словосполучень. Лексичні, фонетичні й акцентуаційні засоби вияву — див. п. 6 коментаря.

3. При паралельних знаках червоне коло стосується тільки: словосполучення *мати казала* — 28, 47, 76, 101, 129, 198, 209, 215, 227, 232, 243, 246, 270, 331, 360, 373, 455, 523, 525, 534, 573, 662, 672, 676, 684; тільки словосполучення *батько приїхав* — 6, 45, 49, 52, 73, 94, 99, 100, 107, 115, 151, 171, 178, 196, 208, 285, 302, 311, 424, 430, 434, 437, 521, 605, 609, 610, 640, 642, 669, 683.

За допомогою паралельних знаків відбито також словосполучення *мати казала//мати казали — батько приїхав* — 13, 52, 65, 289, 295, 392, 438, 439, 459, 486, 507, 550, 580, 653; *мати казала//мати казали — батько приїхали* — 234, 260, 270, 290, 293, 616, 663; *мати казала — батько приїхав//батько приїхали* — 559; *мати казали — батько приїхав//батько приїхали* — 3, 33, 113, 161, 165, 186, 235, 259, 299, 343, 402, 416, 537, 609, 654.

4. Поставлено знак тільки за записом словосполучення *батько приїхав* — 22 (поряд з *батько приїхали*), 31, 35, 49, 51, 58, 72, 131, 145, 147, 168, 226, 269 (поряд з *батько приїхали*), 423, 482, 668, 685; *батько приїхали* — 121, 132, 148, 194, 195, 199, 288, 322, 341, 406, 411, 501, 503, 555, 565; *мати казала* — 38, 673, 686; *мати казали* — 20, 21, 57, 146, 217, 254, 292, 296.

5. У записах є ремарки: «рідко» — словосполучення з множиною поваги — 14, 486; словосполучення з одниною — 47; «рідше» — словосполучення з множиною поваги — 197, 420; з формами однини — 127, 402, 557; «старше», «старше і середнє покоління» — словосполучення з множиною поваги — 18, 22, 105, 112, 161, 255, 496, 603, 607, 650, 653; «середнє і молодше покоління» — словосполучення з множиною поваги — 362; «ввічлива форма», «з повагою» — словосполучення з множиною поваги — 426, 654; «йак тато не чуйе» — *ˈбат'ко, ˈтато приˈшоў* — 632, 650, 654 (при звертанні до батька — форма множини).

6. Не картографуються словосполучення — *Svsg · Vfpl* — *ˈматун'ко каˈзали* (з ремаркою «рідко») — 1; *ˈмат'іко каˈзали, ˈтату приˈйіхали* — 546 (пор. *барˈв'іночку м'ії зовˈйаў...* — 546, 638); синоніми слова *батько* — див. карту № 367; словотвірні структури: ˈмат'-*інк*-а, ˈмат-*ер*-а, *ˈмат-к-а,* а також лексема *мама* — див. карту № 366; *гаˈдати, гаˈдати* 'казати'— 662, 669, у цьому ж значенні — *гваˈрити* (гваˈрети), *гˈварти* — 683, 684, 686; *поˈвісти* 'сказати' — 410, 665; вияви ненаголошеного *о* в кінці слова: ˈтат*у*^{о}, ˈтато^{у} — див. карту № 55.

КОМЕНТАР № 271

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 224 а): «... Сˈльози *їй на оˈчах* чи сˈльози *у ˈнеї на оˈчах?..*»

2. В основу карти покладено опозицію словосполучень *у неї...* (є) — *їй...* (є), зображену червоними та зеленими фігурами. Цим словосполученням протистоїть семантично рівнозначне, але структурно віддалене словосполучення *вона має...,* що його наносимо чорним штрихуванням. Виявлення всього ареалу поширення цієї конструкції передбачалося ще спеціальним питанням Програми (пор. карту № 274).

3. Червоним зафарбованим колом зображено також словосполучення з займенником: у ˈ*н'*ейі — 284, 618 (у ˈнêйі, у ˈн*и*йі — 404, 406, 421, 425, 431, 441, 455, 458, 479, 491; в ˈн*ай*і — 127, 128); в *неî* — 329, 664; у ˈней*е* — 436; з прийменником *ув* — *ув* ˈнейі — 35, а також, умовно, з іншими займенниками: *у ˈн'ого* — 166; у ˈнего — 361; *у ˈмене* — 588 (у маˈна — 10); *ў тˈе^{а}би* — 523; словосполучення *у ˈтейі ˈд'іўчини (у ˈцейі ˈд'іучинки)* — 28, 553 і словосполучення *ˈсузи йе в ˈгочах* — 685;

червоним зліва зафарбованим колом подано ще словосполучення з займенником у ˈйеˈйі — 1, 3, 4, 6, 9, 17, 18, 21, 25, 34—37, 40, 43, 46, 56, 63, 64, 66, 69, 71—73, 86, 87, 91, 92, 98, 105, 107, 144, 146, 150, 151, 154, 174, 177, 180, 182, 183, 185, 189, 191, 205, 207—210, 213—216, 280, 620, 624, 625, 631—634, 642, 647, 654—656, 658, 659 (у йеˈйі̯е — 89; у йеˈйе^{і} — 88, 623; у й*і*ˈйе — 85; у й*и*ˈйе — 50; у йеˈй*е* — 48, 77, 79, 85, 99, 102, 104, 145, 643, 649—653);

червоним знизу зафарбованим колом передано також: *у й^{і}е* — 103; *у йе* — 106, та, умовно, у *йіі* — 638; *у йїї* — 101; у йўў — 430;

зеленим контурним колом скартографовано також словосполучення з займенником, що виявляється як *йўї* — 428, 446; *ўї* — 427; *йўў* — 422, 426, 448, 450; *йуї* — 75, 408, 411, 413—416, 418—420, 423, 429, 447, 452, 453, 455—460, 481, 487; *йуˈі* — 212; *йеї* — 529, 686 та словосполучення з іншими займенниками: *ми* (сˈл'ози *ми* на оˈчех, ˈсилзи *ми* в очах) — 462, 677; *му* (у оˈчах *му* слызы) — 585;

зеленим знизу зафарбованим колом зображено також — *йў* — 444, *і* — 442;

чорним штрихуванням, умовно, за додатковими відомостями, зображено конструкцію *сльози в очах* — 255, 259, 274, 290, 292, 300, 301, 316, 324, 327, 329, 339, 343, 424, 449, 461, 479, 482, 507, 538, 559, 673, 676, 679, 684.

4. У записах є ремарки: «старше покоління» — *сˈл'ози у йії на оˈчах* — 101; «середнє і молодше покоління» — *с'ˈлези (сˈл'ози) в ˈнейі на уˈчах (оˈчах)* — 255; «рідше» — *сˈл'ози у ˈн'ейі на оˈчох* — 272.

5. Не картографуються: словосполучення типу *сльози в її оˈчах* — 53, 178, 242, 276, 289, 305, 405, 462, 465, 499, 552, 662; *повні очі сліз* — 78, 258, 290, 308, 370, 579; *сльози стали (виступили, з'явилися, появилися) їй в очах* — 113, 136, 240, 283, 304, 337, 353, 362, 514, 532, 577 та словосполучення — *сˈлези на ˈочі* — 244; *сˈлози буˈли на ˈочех* — 466; *сˈл'ози му з оˈчей теˈчут* — 250; *у ˈнейі сˈлози ти^{е}ˈчут з воˈч'иї* — 296; *ˈсылзи з оч' ˈвишли* — 668; *сˈл'ози (ми) залиˈвайут ˈвочи* — 261, 269; флексійна специфіка місцевого відмінка множини — в оˈч-*ох...* — див. карту № 206; вияви ненаголошеного *о* — в в*у*ˈчах — див. карту № 55; рефлекси **tlьt* — *ˈсылза...* — див. карту № 68; протетичні *в, г* — в гоˈчах, у *во*ˈчах — див. карту № 124.

КОМЕНТАР № 272

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 224 а): «...*Меˈні боˈлить голоˈва* чи *в ˈмене боˈлить голоˈва,* чи *меˈне боˈлить голоˈва?*»

2. Червоним колом картографується ще: *у меˈне* боˈлит' (з наголосом на кінцевому складі займенника)...— 20, 29, 34—39, 41, 45, 59, 61, 63, 68—70, 85—91, 93—95, 176, 180, 193, 616, 623, 626, 629, 630, 633, 634, 636—641, 643—645, 647, 649—651, 653; *г ˈменә* боˈлит *гωлоˈва* — 358;

зеленим трикутником — конструкція з займенником, що виявляється як: миˈне^{а} — 509, а також миˈ*на,* мәˈ*на* — 120, 127, 128; *м*^{и}ˈне^{е} — 103; *мн'е* — 686; *м'а* — 655; м*йа* — 669; *н'а* — 268, 403, 404, 406, 407, 409—416, 419—422, 424, 426, 427, 429, 442—444, 446—448, 452, 454, 457—460, 481, 487, 489, 495 (поряд з *меˈне*), 585, 588 (поряд з *меˈне*), 668, 677—679, 682, 685; н'*і* — 261, 503; н'*и* — 490; н'*ә* — 269, 484 (поряд з *меˈне*); *м'і* < *мẹ* — 250, 255, 256, 266, 272, 300, 304 і ˈ*ме*не боˈли*т'* (з наголосом на початковому складі займенника)...— 132, 319, 346, 396, 655, 656, 666, 667, 672, 676; *ми* виступає в нас. пп. 243, 245 у функції займенника в знах. відм., на що вказує контекст: «даї *мн'і* сˈпокії, бо *ми* голоˈва бωˈлит»;

чорним зафарбованим трикутником — конструкція з займенником, виявленим як: мәˈн'*ê* — 178, 206; ме^{и}ˈн'*е,* міˈн'*е*... — 106, 212, меˈн'*йе* — 104; меˈн'*і*^{е} — 80; меˈн*і̯е*, мәˈн*і̯е* — 92, 99, 102;

чорним контурним трикутником — з займенником, виявленим як: мн'*е* — 624; мн'*е*^{і} — 623; мн*и* — 82; мн*и*^{і} — 654; мн*î* — 617.

3. У записах є ремарки: «старше покоління», «старі» — *бωˈлит м'і гωлωˈва* — 255; *боˈлит н'а голоˈва* — 268, 442; *голоˈва м'і боˈлит* — 300; форма *мәˈн'і* — 84; «молодше покоління» — *у ˈмене боˈлит' голоˈва* — 105, 221; «рідше» — *меˈне боˈлит' гол'оˈва* — 443. Є запис, що диференціює значення словосполучень: *ў ˈмене чоˈгос' furniture*

4. Виявлено конструкцію *боˈлит(') моˈйа голоˈва* — 60, 649—651.

5. Не картографуються: форма *гоˈлоў* 'голов'а' — 683 (*ˈголуў* — 404, 487; *ˈголу* — 583); *т* у 3-ій ос. одн. дієслів — див. карту № 240; вияви ненаголошеного *е* — м*и*^{е}ˈне... — див. карту № 37; вияви ненаголошеного *о* — г*у*^{о}л*у*ˈва... — див. карту № 55; структура *голˈва* — 230, 231, 607; м'якість *н'* перед рефлексами **е* — див. карту № 87; наголос — ˈ*го*лова — 406, 408, 420, 662, 663, 667, 668, 670, 676, 680, 683; гоˈ*л*ова — 664—666, 669, 672, 677, 679, 685.

6. Ареали відповідних конструкцій див. ДАБМ, карта № 223.

КОМЕНТАР № 273

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 224 а): «Занеˈдужала *у ˈмене ˈжінка* чи занеˈдужала *меˈні ˈжінка?..*» і за матеріалами записів суцільних текстів.

2. Відповідно до специфіки зібраного матеріалу карта виявляє скоріше перевагу вживання тих чи інших конструкцій, ніж межі їх поширення;

зеленим зафарбованим трикутником картографується також конструкція з займенником: *мн'і* — 524, 581; *мн'е* — 655, 686; *мн'і̯е* — 686;

зеленим контурним трикутником картографується також конструкція *небиˈруйе мê жоˈна* — 427; *жоˈна ми хˈвора* — 409; *жоˈна ми бітіжˈна* або *хˈвора* — 460; *ˈж'інка ми слаˈба* — 524 та конструкцію з займенником: м*і* — 403, 413, 414, 416, 664, 671, 672, 672а, 676, 677, 679, 680, 681, 683, 685; м*и*^{е} — 295; м'*і* — 245, 255, 665, 666;

чорне штрихування нанесено для зображення конструкції синонімічної з конструкціями, картографованими червоними та зеленими фігурами, але структурно віддаленої від них. Про синонімічність свідчать ремарки типу: «рідше» — *засˈлабла у ˈмани ˈжінка,* «частіше» — *засˈлабла моˈйа ˈжінка* — 127; «старше і середнє покоління» — *захвоˈріла (заслаˈб'іла) моˈйа ˈжінка,* «молодше покоління» — інші конструкції — 35, 290, 650; «старше покоління» — *захурˈвала моˈйа ˈж'інка,* «середнє покоління» — *в ˈменә засˈлабла ˈж'інка* — 259; «старше покоління» — *засˈлабла у ˈмени ˈж'інка;* без ремарки — *захвоˈр'іла моˈйа ˈж'інка* — 253; *засˈлабла ми ˈж'інка* — 267; «захворіла якась жінка у мене дома» — *забо^{у}ˈл'іла у ˈмене ˈжінка,* «коли моя занедужала» — *засˈлабла моˈйа ˈж'інка — забо^{у}ˈл'іла моˈйа ˈж'інка* — 514, 523, 603, 607, а також, умовно, зображено словосполучення типу *моˈйа ˈж'інка хˈвора...* — 22, 28,

239, 339, 524, 658, 669, в тому числі *мо'йа жо'на 'мало неи здо'рова* — 431; *захво'рі'ла мо'йа 'жунка* — 633.

3. Виявлено: *зане'дужала мә'не 'ж'інка* — 568; *забо'л'іла 'жінка* — 79; *жо'на похворіла* — 682.

4. У записах є ще ремарки: «рідше» — *засла'біла в ми'не 'жінка* — 53; *зас'лабла у 'мани 'жінка* — 127; *захво'ріла ми 'ж'інка* — 272; «старше покоління» — *зас'лабла мә'н'і 'ж'інка* — 266; «молодше покоління» — *зане'дужала в 'мене 'ж'інка* — 101; «молодше і середнє покоління» — така ж конструкція — 81; «при повідомленні» — *ме'н'і зас'лабла 'жінка*, «при розповіді» — *в 'мене 'жінка зас'лабла* — 319.

5. Не картографуються: синонімічні лексеми із значенням 'жінка' — див. карту № 156; інші лексеми із значенням 'захворіла' — див. карту № 384; діалектна специфіка форм дав. відм. особового займенника — *ми...* — див. карту № 207; вияви ненаголошеного *е* — *ми'не*, *мі'н'і* — див. карту № 37; прийменник *г* — *г 'мене*, *г 'мени* — 248, 353; фонетична реалізація лексеми *жінка* — див. карту № 156; наголос: у *ме'не* — 9—12, 14, 16, 18, 19, 26, 29, 35, 43, 47, 52, 63, 64, 68, 70—73, 75, 80, 81, 85, 88, 90, 93, 94, 97—99, 102—106, 144, 177, 178, 180, 181, 185, 215, 616, 621, 622, 625, 628—630, 634, 636, 641, 644, 645, 648; *'мин'і* — 24; *'мәні* — 110.

КОМЕНТАР № 274

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 256: «У 'діда *не'ма (не'має, ніт) сест'ри*? У х'лопця *не'ма (не'має, ніт) г'рошей* чи у х'лопця *не суть г'роші?*» Додатково використано питання № 303 (паруб'*ки*), № 397 ('*Пару*бок).

2. Червоним колом позначено також *у 'д'іду ни'ма сест'ри* — 280; *у х'лопц'у ни'ма г'рошуі* — 5; *у 'д'ідо нә'ма сест'ри* — 170; *'ґ'іда нә'ма сәст'ри* — 497; у складі конструкції можлива структура *нә'майечк'і, не'майечка* — 74;

червоним трикутником картографовано ще — *у 'д'іда нә'йе сәст'ра* або *сест'ри* — 420; а також у · *Sg* · не · *Vfpl·Sn* — *у х'лопц'а не 'сут(') г'рош'і* — 232, 271 (у мові старшого покоління), 426, 437, 444, 491, 682;

чорним кольором — ще конструкції з множиною поваги — *'д'ідо не 'майут 'сестры* — 669, 679; конструкція *Sn* · не · *Vfsg* (не· *Vfpl*)·*Sa* — *'д'ідо 'не 'ма(йе) (не 'майут) 'сестру...* — 668, 670, 672а, 673, 679, 680, 686;

чорним зліва зафарбованим колом — конструкція з дієсловом не *'мат'* — 683;

додатково, зеленим штрихуванням, нанесено всі випадки, де виявлено у записах лексему *легінь* (*'легін', 'лêгін'...*).

3. Поставлено знак за записом неповних конструкцій — *ни'ма сиест'ри* — 211, 218, 221, 226, 374, 392, 401, 493, 625; *ни'ма гро'шей...* — 42, 211, 218, 221, 226, 245, 374, 625; *'нейе* — 674; *н'ит 'сестры, не'йест' п'ін'аз'і* — 678; *не йе сест'ри, не сут' г'роши* — 682; *у х'лопц'а не г'рош'і (гр'ошеі)* — 50, 237; *не 'майе пі'н'азе* — 681; у нас. п. 238 конструкція *в 'мене не сәст'ри* виявлена поряд із *в 'мене не йә сәст'ри, в 'д'іда не г'рош'і* — поряд із *в 'д'іда не 'йә г'рош'і*.

4. У записах є ремарки: «рідко, рідше» — *х'лопиц' ни 'майе г'роши* — *'д'ід ни 'майе сест'ри* — 6; *у х'лопц'а не 'сут' г'рош'і* — 437, 444, 491; «взагалі не має» — *х'лопец ни 'майи г'рошій...*, «тепер не має» — *у х'лопца не'майи г'роши(і)* — 509, 514, 523, 548; «при ствердженні» — *'дід ни 'майі сист'рие, х'лопиц ни 'майи г'рошиі*, «при розповіді» — *у 'д'іда ни'ма сист'ри, у х'лопца ни'ма г'рошиі* — 607.

5. Не картографуються: лексема *парубок* з уваги на різниці в семантиці — *'парубок* 'жонатий чоловік до 40 р.' — 42, 43, 65, 68, 69, 74, 78, 80 'наймит' — див. карту № 360; лексема *'мошул* 'рідний дід' (*д'ід* 'жебрак') — 509, 552; *фа'т':ов* — 441, 457 та відзначена принагідно лексема *ка'вал'ер (ка'вал'ір...)* — 6, 12, 13, 109, 232, 234, 235, 239, 240, 244, 255, 259, 261, 284, 286, 290, 293, 333; *пі'н'аз'і* 'гроші' — див. карту № 200; флексійна специфіка родового відмінка множини — *г'роши(і)...* — див. карту № 200; частка *не'майе* — 12, 21, 23, 26, 30, 37, 39, 43, 46, 76, 85, 94, 101, 103, 117, 130, 162, 179, 194, 213, 244, 280, 281, 313, 368, 568, 638, 639, 644, 646, 647, 651; з того поряд із *не'ма* — 21, 26, 30, 43, 76, 85, 101, 103, 117, 162, 179, 194, 213, 244, 280, 281, 313, 368, 639, 644, 646, 651; *ни'ме (нû'майе)* — 76; вияви ненаголошеного *е*: *ни'ма...* — див. карту № 37; вияви *е* перед *й* — *не'йе* — 431; *ни'йе* — 481; *нә'йе* — 405, 407, 412, 415, 417—421, 426, 428, 429, 437, 442, 443, 445, 458, 486; *ни'йе* — 411, 425, 441, 446—452, 454—457, 459; *ні'йе* — 404, 413, 422, 424; *'німа* — 670; *ц* — *х'лопец* — див. карту № 98; наголос *'не йе* — див. карту № 275.

КОМЕНТАР № 275

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 254: «*Б'рата йо'го не'ма в'дома* чи *б'рат (є'го, й'го, го) не є в'дома*, чи *брат йо'му (му) не є в'дома?*», а також на частину питань № 256: «...У х'лопця *не'ма (не'має, ніт) г'рошей* чи у х'лопця *не суть г'роші?*» та № 308: «Не'має лю'дей, г'рошей, 'коней, гос'тей..?»

2. Поставлено знаки на основі запису конструкції без займенників: *б'рата не'ма /ў/'дома, б'рата н'іт 'дома, брат не 'йе 'дома...* — 3, 14, 24, 34, 43, 44, 51, 55, 62, 102, 104, 117, 118, 129, 145, 147, 152, 153, 157, 198, 204, 226, 233, 238, 248, 252, 260, 264, 269, 317, 327, 347, 374, 396, 400, 424, 464, 536, 555—557, 612—614, 620, 626, 627, 644, 645, 669, 671, 672а, 675, 677 та на основі запису конструкцій *н'іт 'дома* — 674; *не'ма ў'дома* — 625 та конструкції *йо'го не'ма 'дома* — 632.

3. Червоним колом позначено ще конструкції з присудковим словом *ни'маш (йо'го б'рата ни'маш 'дома)* — 655 та *не'майе* — 12, 21, 22, 38, 39, 44, 80, 92, 94, 149, 179, 209, 220, 368, 375, 541, 568, 582, 641, 644, 645, 647; з чого поряд з *не'ма* — 641, 644; цим же знаком передано *не'майека* — 89 (поряд з *не'ма*);

зеленим колом картографується ще: *його б'рата нет 'дома* — 686;

чорним контурним колом — конструкцію *брат йо'го не 'йест ў'дома* — 111, 672а; *йо'го брат не 'дома* — 17, 464, 472, 638, 668; *брат не 'дома* — 671; *'дома нә йе н'іх'то* — 479;

чорним контурним трикутником — *б'рат му не 'дома* — 672.

4. Виявлено конструкцію: *йо'го брат не'ма в'дома* — 195.

5. У записах є ремарки: «рідше» — *йо'го б'рата ни'йе 'дома* — 448; *брат йі'го не'йе 'дома* — 483; «старше покоління» — *б'рата не 'йе в'дома* — 237; *брат йе'го нә 'йест ў'дома* — 111.

6. Не картографуються: порядок слів у конструкції — *йо'го б'рата не'ма 'дома...* — 4, 6, 10, 15—19, 28, 29, 36, 41, 48, 52, 59, 60, 65, 66, 68, 69, 72, 75, 83, 87, 92, 99, 103, 107, 112, 113, 121, 128, 136, 141, 142, 149, 150, 163, 166, 176, 185, 191, 195, 212, 213, 215, 220, 224, 230, 232, 234, 239, 240, 243, 245, 247, 249, 251, 253—256, 259, 263, 270, 272, 273, 275, 279, 280, 283, 284, 286, 287, 292—294, 300, 304, 305, 308, 315, 321, 323, 330—332, 336—339, 351, 353, 357, 360, 362, 363, 367, 373, 375, 377, 384, 387, 394, 395, 399, 403, 405, 409, 410, 412, 416, 420, 422, 427, 432, 433, 439, 442, 444, 448—450, 454, 456, 457, 462, 464, 467—470, 472, 475, 478, 480, 486, 489—493, 495, 496, 499—502, 505, 507—509, 513—515, 518, 519, 522, 524, 528, 530, 534, 535, 539, 543, 547, 550, 552—554, 556, 558, 559, 567, 579, 581, 584, 607, 611, 622, 623, 630, 631, 633, 642, 643, 647, 648, 650—657, 662—667, 670, 673, 676, 679, 680, 684—687; *не'ма йо'го б'ратя (в)'дома* — 2, 11, 26, 30, 33, 39, 42, 53, 100, 173, 175, 276, 289, 290, 296, 308, 311, 333, 356, 361, 412, 455, 471, 487, 498, 516, 521, 562, 628, 634, 646; *не 'йе му б'рата 'дома* — 419, 446, 452, 455, 681; *не 'йе йо'го б'рата 'дома* — 452; *нә'ма (ни'ма) б'рата йо'го (йе'го) 'дома* — 159, 250, 617; *'брата ни'ма йо'го 'дома* — 35, 71, 261, 616, 658; інші вияви кореневого голосного в род. відм. займенника *він* — *йу'го* — 52, 53, 66, 67, 119, 124, 239, 248, 254, 255, 278, 279, 284, 348, 367; *йо'го* — 125, 139, 144, 243, 245, 285, 286, 328, 337; *йоу'го* — 289, 397, 618; *йуо'го* — 657; *йе'го* — 48, 78, 87, 92, 100, 111, 113, 130, 133, 190, 230, 244, 250, 252, 259, 261, 263, 265, 274, 275, 280, 298, 299, 307, 318—321, 329, 330, 332, 333, 336, 339, 355, 357, 361, 363, 365, 400, 402, 432, 433, 461, 464, 465, 467—471, 475, 477, 483, 485—490, 495, 497, 501, 508, 522, 528, 530—535, 539, 541, 542, 546, 548, 567, 582, 584, 588, 604, 617, 624, 650, 652, 667, 687; *йә'го* — 132, 171, 262, 301, 308, 435, 437, 465—467, 469, 479; *йи'го* — 661; *йе'го* — 270, 293, 304; *йеи'го* — 305, 394; *йи'го* — 292, 334, 488, 491, 509, 514, 548, 603, 607; *йі'го* — 7, 109, 110, 128, 130, 133, 135, 137, 138, 140—143, 170, 231, 232, 234, 235, 241, 242, 246, 247, 249, 251, 253, 257, 258, 267, 271, 273, 281—283, 295, 303, 305, 309, 315, 322, 324, 326, 331, 345, 356, 359, 362, 398, 399, 401, 402, 462, 463, 466, 471, 474—476, 478, 483, 493, 498, 500, 502—505, 507, 508, 510, 512, 515, 516, 520, 537, 540, 543, 544, 549, 556, 561, 562, 564, 565, 569, 572, 575, 605, 608—610, 621, 660, 662, 668; *йі'го* — 518; *йа'го* — 663; структури: *і'го* — 399, 480, 606, 685; *його* — 255, 287, 288, 298, 472, 480, 482, 506, 510, 511, 513, 524, 547, 551, 559, 574, 579, 581; *го* — 414; флексійна специфіка род. відм. мн. іменників *люди, гроші, гості, коні* — див. карти № 197—200; наголос — *'його* — 17, 18, 25, 57, 108, 184, 193, 209, 212, 214, 216, 218, 221, 223, 266, 274, 276, 372, 395, 425, 529, 656 та *'його*, *'не йе* — на території постійного наголосу — див. карту № 134.

КОМЕНТАР № 276

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 1: «Як у вас називається — місце, на якому знаходиться хата з господарськими будівлями: *са'диба, грунт* чи *ґрунт, о'бійстя, двір..?*»

2. Картографуються тільки спеціальні назви для вказаного в питанні поняття. В окремих випадках можливі відтінки значень цих назв, яких, однак, не визначають ремарки у записах (напр., лексеми *телек, фундош* семантично відрізняються у закарпатських говорах — див. коментар до карти № 129 ч. 2 ЛАЗО).

Лексема *грунт* картографується тільки у значенні 'садиба', що виявлено на основі ремарок типу «*грунт* — місце, де будинки з городом», «на *грунті* лишиў сина», «*грунт* — усе обійстя разом з полем» та ін. у нас. пп. 148, 185, 194, 274, 325, 377, 435, 501, 502, 509, 513, 514, 523, 525, 529, 541, 546, 554.

3. Червоним колом картографується також — *се'диба, сеи'диба, си'диба* — 22, 619, 625—627, 630, 636, 640; *оса'диба* — 56; *с'і'диі'ба* — 655;

червоним трикутником — *о'сад'ба, ω'сад'ба* — 2—4, 21, 25, 28, 30, 83, 94, 154, 156, 159, 161, 163, 165, 167, 198 (поряд із *у'сад'ба*), 201, 311, 314, 340, 360, 362, 365, 373, 379, 382, 537, 538, 563, 570, 572, 573, 576, 578, 610; *в'сад'ба* — 5; *'сад'ба* — 650; *во'сед'ба* — 21;

зеленим колом — *дво'р-ец(')* — 62, 66, 434; *д'вор-ишч-е* — 104; *дво'р-ис'к-о* — 186;

жовтим колом — *о'бийсц'а, ώбис'т'а* — 83, 162, 165, 173, 181, 208, 326, 359, 391, 394, 399, 400, 479, 488, 562, 568, 678; *о'быст'а* — 403, 404, 406, 408, 411, 414—416, 418, 419, 422, 424, 426, 437, 438, 440, 444, 447—449, 676, 681; *о'быс'т'а* — 417, 435; *вб'іс''т'а* — 208, 446, 464, 542; *вбіс''ц''е* — 291; *'обист'а* — 420; *о'біст'а* — 679; *о'бист'а* — 83, 428, 452, 453, 481, 678;

синім колом — *ўп'шар'а* — 446;

фіолетовим колом об'єднано: *'фундош...* — 408, 674, 675, 680, 682, 684; *'фундôш* — 407, 411; *'фундуш* — 413, 415, 418, 421, 672, 673, 677—679, 683; *фун'дош* — 682.

4. Відзначено: *ґаз'д'іўст'во* — 306, 420, 484, 487, 489—491, 498; *по'м'іст'а* — 456, 458—460, 585; *се'литба* — 34, 46, 641, 645, 646; *сә'литва* 'хата з іншими будівлями' — 444; *се'л'іжба* — 74; *се'лідоба* — 634; *во'с'іл'іс'т'* — 112, 240, 241; *ω'с'ідлишче* — 258; *во'с'' ідлиско* — 243; *'с'ідлис'ко* — 256, 257; *ос'ід'ловиско* — 235; *'зас'ідок* — 417; *по'сел'а* — 85, 649, 651, 652.

5. У записах є ремарки: «рідше» — *у'сад'ба* — 619; *са'дәба* — 45; *обиіс''ц'е* — 191; *грунт* — 194; *оп'шара* — 417; *пл'ац* — 674; «колись» — *дв'ір* — 149; *грунт* — 465, 504, 529; *'фундуш* — 677; *о'бист'а* — 678; «старше покоління — *пл'ац*, середнє і молодше покоління — *о'сад'ба*» — 25; «старше покоління — *убіс''ц'е*, молодше — *пл'ац*» — 248; «старше покоління — *ўбіс''ц'а*, середнє — *ўп'шар'а*» — 446; «старше покоління — *во'сед'ба*, середнє і молодше — *о'сад'ба*» — 21.

6. Не картографуються: рефлекси **о* в структурі *двір* (*двиі'р, двор, двур...* — див. карту № 52; відповідники сполуки *ст* у структурі *обіс'т'а (обіс'ц'а...)* — див. карту № 96; лексеми з іншим значенням: *под'в'ірок* 'місце, де будинки' — 39, 69, 87, 96, 105; *над'в'ірок* 'місце, де стоїть хата' — 37, 39, 84; *'загорода* 'де господарські будинки' — 35, 42, 270, 284, 686 (*'загород* — 85; *'загород'* — 39, 40); *забу'до'ван'е* 'будинки з подвір'ям' — 6, 142, 280 (*забу'дова* — 112, 231, 292, 326, 330; *забу'д'іўл'а* — 120, 122, 123, 132, 138, 171, 650); *'телек* 'місце під хату' — 426, 486, 489.

6. Ареали картографованих лексем на Закарпатті уточнено за картою № 129 ЛАЗО, ч. 2.

7. Відповідні ареали див. ЛАЗО, ч. 2, карта № 129; AJPP карта № 36.

КОМЕНТАР № 277

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 9: «Як у вас називається — *'пасіка, п'чельня..?*»

2. Картографуються назви місця, де стоять вулики з бджолами

незалежно від пори року. У деяких говірках, зокрема у закарпатських, скартографовано також етимологічно споріднені назви спеціального приміщення, у якому зберігають бджоли взимку (недостатня кількість ремарок у записах іноді не дозволяє точно диференціювати значення цих назв).

3. Червоним колом картографується також — ˈпас'ійка — 416, 540, 548, 572, 574, 575, 607—609, 614, 631; ˈпас'ійка// ˈпас'іка — 436, 573, 613; умовно об'єднано і наголошену позицію рефлексів *ě*: паˈс'іка — 195, 657, 664—666, 687;

червоним зліва зафарбованим колом — *і* з відсутнім позначенням м'якості попереднього приголосного: 21, 161, 205, 627, 638, 641; *и*^{і} — 5, 14, 16, 18, 26, 58, 65, 75; *û* — 24; *î* — 17, 60, 63, 64, 83, 206; *і*^{и} — 634; *и*^{е} — 65, 70, 212; *ə* — 84; умовно — паˈсîка — 206, 638; структура *ˈпасиц'а* — 658;

червоним справа зафарбованим колом — структури: *ˈпас'ека* — 624, 659; *ˈпас'êка* — 72, 650, 653; *ˈпас'i̯ека* — 102, 208; *ˈпас'ейка* — 643; *ˈпас'еўка* — 649; умовно — *паˈс'ека* — 656, 659 (поряд із *ˈпас'ека)*, 664, та, умовно, *ˈпас'ока* — 98;

зеленим колом — *пˈчелн'е* — 246; *пˈчêл'н'а* — 206; *пˈчўл'н'а* — 425;

зеленим трикутником — *пˈчілник* — 403, 675; *пч'іл·ˈник* — 442; *пˈч'іўнік* — 404; *пчівˈнік* — 662; *пч'îлник* — 672а; *пˈш'ілник* — 407; *пшˈч'іл'ник* — 669; *пˈчолˈник* — 418, 429, 440, 442 (поряд із *пч'ілˈник)*, 444, 455, 672, 674, 676, 677, 681; *пˈчол'нік* — 686; *пчôлˈник* — 423; *тˈш'овник* — 670; *пшˈчол'ник* — 668; *пˈчул*$^{(\cdot)}$*ˈник* — 406, 413, 420, 680, 682—684; *пˈчул·ник* — 680, 683, 684; *пˈчулнîк* — 408; *пˈш'улник* — 409; *пчўл*$^{(\cdot)}$*ˈник* — 422, 425, 427, 445, 450; *пˈчел'н'ік* — 685; *пшˈчел·ник* — 669; *ˈшелник* — 671;

зеленим квадратом — *пшчоˈл·инок* — 435; *пчωˈл·инок* — 437; *пчеˈл*$^{(\cdot)}$*инок* — 424, 435, 441, 444 (поряд із *пчоˈлинок)*, 451, 458; *пчəˈл·инок* — 442 (поряд із *пчоˈл·инок); пчаˈлинок* — 446;

зеленим прямокутником — пчоˈларн'а — 425, 449, 454;

чорним колом — *вуˈл':е* — 88, 103; *вуˈл'е* — 88; *ˈвул'ˈйе* — 86, 89, 90, 649, 651; *ˈуˈл':е* — 93, 642; *ˈвул':а* — 644; *ˈвул·:е* — 34; *ˈгул':е* — 41; умовно — на основі запису форм множини та однини (одиничні, не збірні назви): *ˈвул'ˈйі* — 68; *ˈвулиˈйі* — 3, 30; *ˈвулûк'û* — 23; *ˈвул'ік'і* — 32; *ˈвул':і* — 39, 79; *ˈулійі* — 617, 625; *ˈулий*^{і} — 616; *ˈулеї* — 77; *ˈуˈлеї* — 626; *ˈвулеї* — 204; *ˈвул'еї* — 85; *ˈвул':еї* — 647; *ˈвул'ол, ˈвул'ок, ˈвул'и*^{і}*к* — 101; *ˈвулик* — 107; *ˈгулеї* — 623.

4. У записах є ремарки: «всі покоління» — *ˈпас"іка* — 437; *ˈпас'іка* — 268; «старше покоління» — *пˈчêл'н'а* — 206; *пˈчел'н'е* — 246; «старше і середнє покоління» — *пчоˈл·инок* — 437; «середнє покоління» — *пчўл'ˈник* — 445; *пч'ілˈник, пчôлˈник* —442; «середнє і молодше покоління» — *паˈсîка* — 206; *ˈвул'ок* — 101; «молодше покоління» — *ˈвул'и*^{і}*к* — 101; «рідко, рідше» — *ˈпасіка* — 662; *пчўл·ˈник* — 445; *пчоˈл·инəц'* — 442; *пчіл'ˈник* — 289; «найрідше» — *пчол·ˈник* і *пч'іл·ˈник* — 442; «тепер» — *ˈпасека* — 79; «приміщення, у якому вулики стоять узимку» — *ˈпаˈс"інка* — 603; *пˈч'îлник* — 672а; *пˈчол·ник* — 674, 678; *пˈшчол'ник* — 668; «*пчоˈлинок* — 415 (будівля з дерева), *пч·оˈлинок* — 412 (спецбудівля), *пчоˈлинəц'* — 276 (буда на зиму)»; «*ˈпас'іка* — якщо вулики рамкові, *ˈгул':е* — якщо вулики не рамкові, а колоди» — 62; «*ˈпас'іка* — коли багато вуликів, *т'іˈчок* — 5—6 вуликів» — 353. Як зимове житло для бджіл відзначено ще лексеми: *ом'шан'ік* — 650; *сте*^{и}*бˈло* — 388; *стебˈник* — 289, 312 (сте^{и}бˈник, стəбˈник — 282, 365, 394; стибˈник — 333, 359, 379, 382; ст'ібˈник — 282, 322, 350, 362, с'тîбˈник — 499).

5. Не картографується: *ˈпас*$^{(')}$*ека* — 88, 103, 634; *ˈпас'іка* — 68, 435, 644 — на підставі ремарок типу «тільки в молодшого покоління», «нове слово» і т. п.; *с"* — 11, 51, 109, 111, 112, 133, 230, 231, 235, 237, 238, 243, 245, 251, 252, 254, 255, 258, 260, 262, 264, 265, 267, 269, 271, 272, 275, 284, 286, 287, 293, 299, 328, 338, 405, 434, 437, 494, 496; *ч'* — *пч'оˈлинок...*— див. карту № 113; зміни ненаголошеного *о: пчωˈл·инок...*— див. карту № 55; вияви ненаголошеного *е: пчоˈлиниц'...*— див. карту № 39; ононіми: *ˈпас'іка* ʻпоруб' — 434, *ˈпаˈс'іка* ʻвирубане ріща' — 678; інші лексеми: *прîсˈту*^{о}*ї* (у мові старших ʻпро вулики, які на деревах') — 64; *сˈтуїло* (2—3 вулики на деревах) — 650 (*сˈтаїло* — 91); *ˈтемˈник* — 395, 576, 609 (*те*^{а}*мˈник* — 548); *т'іˈчок* — 353, 395, 562 (*тиˈчок* — 529).

6. Відповідні ареали див. КДА, карта № 174.

КОМЕНТАР № 278

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 2: «Як у вас називається — житловий будинок: *ˈхата, дім, доˈмівка, ˈхижа, госˈпода..?*». Додатково використано матеріал відповідей на питання № 247 (*ˈхата, ˈхату)*, № 251 (*ˈхату)* та № 259 (*ˈхату)*.

2. Чорним зафарбованим колом передано також: *ˈх*$^{(')}$*əжа* 405, 417; *ˈхи*^{е}*жа* — 664, 666;

чорним контурним колом — *ˈхи*^{і}*жа* — 677;

чорним зліва зафарбованим колом — *ˈхы̂жа* — 672а; *ˈгыжа* — 429.

3. Виявлено ще: *д'ім, дім, д·ім, (дўм, дум, ду*^{о}*м, дим, дом, ґ'ім)* — переважно з ремарками типу: «великий», «гарний», «кам'яний», «у місті» — 7, 19, 20, 26, 29, 40, 42, 51, 70, 77, 78, 85, 100, 104, 110, 120, 121, 134, 138, 141, 142, 143, 149, 155, 159, 164, 167, 170, 172, 181, 189, 194, 198, 229, 235, 255, 259, 264, 265, 268, 269, 272, 276, 277, 279, 282, 284, 286, 288, 289, 298, 312, 316, 318, 319, 324, 325, 364, 365, 377, 379, 382, 385, 388, 392, 396, 399, 403, 409, 420, 423, 424, 435, 437—439, 463—465, 473, 475, 490, 492, 495, 496, 498, 501, 504, 512, 513, 515, 517, 529, 530, 539, 547, 551, 560, 563—565, 567, 570, 575, 628, 636, 642, 646, 650, 651, 653, 661, 663, 666; *ˈдомîк, доˈм-ок, діˈм-ок* — 63, 72, 316; *буˈдинок (буˈдəнок)* — переважно з ремарками типу: «великий», «гарний» — 2, 5, 34, 36, 59, 79, 80, 104, 109, 117, 147, 151, 161, 237, 262, 271, 293, 420, 448, 471, 472, 484, 486, 487, 491, 493, 503, 530, 538, 565, 580, 626, 641, 647, 670; *госˈпода* — з ремаркою «у багатих» або без ремарки — 189, 222, 229, 367; *доˈм'іўка (доˈмуоўка)* — 91, 171, 375, 484, 554; *буˈдôўл'а* — 426; *буˈдинок* — з ремаркою «довгий будинок, до якого входять житлове і господарські приміщення» — 271.

4. У записах є ремарки: «рідко» — *ˈхата* — 230, 232, 233, 437; *хаˈлупа* — 112, 245; «частіше» — *ˈхата* — 405; *хаˈлупа* — 234; «новіше» — *хата* — 664; «старше покоління» — *ˈхыжа* — 237; *хаˈлупа* — 112, 255, 256; «середнє і молодше покоління» — *ˈхата* — 222, 237, 246, 405.

5. Не картографуються: назви будівель іншого призначення — *коˈр'ін'* ʻхатка в лісі' — 383; *коˈлиба* «для пастухів» — 419, 512, 515; *штаˈл·іў* «для маржини» — 489; *ˈбуда* «у пастухів з прут'ê» — 293; *ˈбухн'а* «про хату давно, «де лен терлə»» — 584; назва *ˈхата* із значенням ʻкімната' — 135, 142, 143, 277, 281, 312, 336, 442, 443, 445, 523 та ін.; назва *ˈдома* як синонім до ʻдомашнє вогнище' — 642; видові, семантично диференційовані назви житлового будинку (за певною ознакою, за матеріалом і т. ін.) — *пусˈтин'ə* ʻпокинута мешканцями хата' — 486; *ˈкаме*^{и}*ниц'і (ˈкамəница), ˈкамəнич-к-а* — 292, 331, 515; *мурроваˈниц'а* — з цегли — 668; експресивні назви хати з позитивними семантичними відтінками — *хоˈроми* — 57, 437; *світˈлиц'а* — 309; *кашˈтіл'* ʻпишний будинок' — 420; з негативними семантичними відтінками, як правило, з ремарками «зневажливо», «глузливо», «стара», «вбога», «маленька», «погана» — *хаˈлупа (хаˈл·упа, хаˈўупа)* — 61, 70, 83, 104, 112, 152, 162, 173, 193, 197, 200, 203, 214, 218, 221, 251, 266, 291, 314, 336, 344, 346, 350, 359, 364, 368, 370—372, 375, 376, 380—383, 386, 390, 392, 398, 399, 432, 433, 486, 503, 509, 512, 513, 523, 529, 530, 532, 540, 542, 548, 553, 554, 560, 563, 566, 568, 569, 574—577, 607, 638, 645; *ˈхи*^{і}*жа* — 87, 187, 276, 505; *ˈбухн'а* — 487, 491, 582; *бурˈд-ей (бурˈд-ен', бурˈдел'), бурˈд'-ій, бурˈд'-ай* — 510, 515, 518, 520, 523, 530, 563, 575, 582, 583; *халаˈбуда* — 20, 362, 636; *бужди ˈґарн'а* — 487, 491; *шкараˈлупа* — 536; *ˈшура* — 531; *поˈрохн'а* — 487; *заˈваліско* — 662; *рузˈдера* — 662; *коўˈчег* — 383; *коˈлиба* — 403, 420, 423, 444, 484; *куˈрин'* — 219; *зімˈл'анка* — 2; *лиˈп'анка* — 618; *курˈн'енка* — 489; *курˈник* — 195; *ˈбуда* — 114, 162, 293, 317, 502, 510; *ˈкуча (ˈкуче, ˈкуч'і, ˈкуч'а)* — 191, 404, 408, 410, 412, 413, 423, 430, 446, 448, 450, 456, 458—460, 474, 481, 486, 487, 491, 618, 662,— більшість із яких ужито в переносному значенні; структури із суфіксами, що виконують демінутивну або експресивну функцію,— *-к-а, -ок, -очк-а, -ин-а* — *ˈхат-к-а* — 34, 281, 485, 513, 615, 639, 640; *хаˈлуп-к-а* — 83, 155, 189, 265, 355, 395, 489, 642, 646; *ˈкуч-к-а* — 636; *биˈрач-ок* — 53; *ˈізб-очк-а* — 13; *хаˈт-ин-а (хаˈт-îн-а)* — 7, 27, 64, 70, 83, 135, 140, 155, 165, 167, 202, 257, 260, 281, 303, 316, 338, 346, 376, 385, 539, 546, 564, 636; *хаˈт-ин-к-а (хаˈт-ен-к-а, хаˈтəн-к-а)* — 79, 156, 213, 373, 474, 494, 546, 636; *куˈч-ин-к-а* — 272; *хат-ˈч-ин-а (хат-ˈч-ен-а, хаˈч:-ин-а, хач':-ин-а, хаˈч-ин-а)* — 482, 483, 486, 492, 504, 514, 524, 556; *хат-ˈч-ин-к-а (хат-ˈч-и-н'-к-а)* — 474, 513, 519; вияви вокальної гармонії у формі род. відм. одн.— *ˈх'іж'і* — 406, 414, 419, 421.

8. Відповідні ареали див. ЛАЗО, ч. 1, карта № 15; MAGP, t. 1, карти № 1, 2; AJPP, карти № 37, 39; AJDŁ, z. 1, карта № 1; AGB, t. 1, карта № 1; УУМКЗ, карта № 52.

КОМЕНТАР № 279

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 3: «Як у вас називається — *гоˈрище* чи *ˈвишки*, чи *під..?*»

2. Картографуються тільки назви горища над житловою будівлею.

3. Червоним трикутником передано також на *гоˈру, на гоˈр'і* — 36, 37, 39, 41, 50, 54, 55, 57—59, 90, 145, 151, 152, 159, 161, 163, 168, 175, 183, 184, 186, 194, 200, 203, 208, 227, 229, 246, 253, 313, 323, 328, 345, 349, 355—357, 360, 384, 648; *на гоˈру, на гоˈр'і* поряд із *гоˈра* — 4, 5, 22, 38, 53, 63, 78, 80, 86, 129, 147, 153, 169, 172, 191, 255, 316, 628, 652, 654, 657—659;

синім колом — *ˈвишка* — 23, 113, 156 (поряд із *ˈвишки*), 241, 259, 283—286, 289—292, 294, 304, 320, 322, 324, 327, 330—332, 334—338, 363, 465, 493, 494, 528, 531, 534, 604, 687;

чорним штрихуванням різних напрямків картографуються описові форми, зафіксовані, як правило, у нас. пп., де відсутня назва для ʻгорища' або де ці описові форми вживаються паралельно із словосполученнями типу «*на ˈхаті*»;

чорним штрихуванням згори вліво картографується ще: *на ˈхата* — 79;

чорним штрихуванням згори вправо також — *на сˈтол'а* — 66.

4. Відзначено ще назви на означення горища над господарськими будівлями, при яких переважно є ремарки типу «на стодолі», «на стайні», «на хліві» — *ˈвишк*$^{(')}$*и* — 7, 11, 20, 24, 27, 30, 34—36, 39, 40, 42, 43, 46, 48, 56, 59, 66, 68—71, 74—76, 78, 79, 82—84, 88—90, 93, 96, 97, 100, 101, 103—105, 120, 123—126, 131, 134, 135, 138, 143, 146, 148—151, 155, 159, 161, 162, 164—179, 181—183, 185—187, 189—191, 193—195, 200, 201, 203, 208, 212, 215, 216, 218, 219, 223, 229, 309, 310, 313, 346, 368, 382, 385, 386, 388, 390, 393, 616, 618—620, 623, 625, 627, 630—642, 644—646, 655, 657, 658, 660; *ˈвишка* — 5, 8, 38, 44, 45, 53, 72, 115, 116, 121, 122, 311, 314, 629; *ˈвушк'і* — 87, 650, 653; *ˈвуошк'і* — 91; *ˈп'ідра* — 277, 319, 331, 395; *ˈп'ідр'е* — 281; *ˈп'ідр'і* — 282; *ˈп'ідре*^{и} — 289, 291, 292; *ˈп'ідри* — 279; *ˈподр*$^{(')}$*а* — 306, 325, 363, 391, 394, 397, 405, 434, 464, 474, 528, 537, 562, 563; *ˈподр'е* — 274; *ˈподр'і* — 474, 477; *ˈподрə* — 292; *ˈподри* — 300, 305, 391, 394, 475; *пˈйедро* — 294; *пˈйатро* — 10; *пˈйетро* — 11—13, 15, 18; *пл'атˈро* — 113; *пл'атˈра* — 241; *пˈйетра* — 19, 232; *пˈйотра* — 249; *стрих* — 130, 133, 142, 143, 170, 230, 243, 245, 280, 283, 300, 305, 318, 336, 338, 472, 475, 479, 492, 496, 500, 513, 514, 535, 543; *ˈг'ірка* — 109, 140, 141, 172; *ˈшопа* — 668, 669; *поˈвала* — 276, 305; *хиˈзок* — 643; *штанˈдари* — 397, 399; *гоˈра* — 379; *п'ід* — 304, 465, 509, 523, 583, 584, 603, 613, 615.

5. Виявлено ще лексеми: *ˈвишлица* — 81; *поˈк'іт* — 645; *покˈвц*^{е}*т* — 60; *верх* — 290, 326; *поˈвалуш* — 16; *повалегна* — 671; *стеˈлина* — 587; *подуˈше*^{и}*ра* — 485.

6. У записах є ремарки: «рідше» — *гоˈришче* — 472, 498; *піт* — 234; *стрих* — 233, 275, 282, 293, 309, 312, 321, 488; *ˈвишки* — 286, 288, 289, 294; *ˈподрə* — 292; *гоˈра* — 41; «колись» — *гуˈра* — 149; «давніше» — *ˈвишки* — 254; «старше покоління» — *пˈйотра* — 249; *під* — 511; «частіше» — *піт* — 232; *стрих* — 246.

7. Не картографуються: вияви ненаголошеного *о* — го^{у}ˈра, го^{у}ˈришче — див. карту № 55; відповідники *і* (< *о) в закритому складі — п*и*д — див. карту № 51; вияви наголошеного *и* — ˈвишки — див. карту № 22; флексії місц. відм. одн.— на сˈтол*и*, на ˈхат*и* — див. карти № 172, 173.

11. Відповідні ареали див. SPGW, карта № 17; AGB, t. 1, карта № 5.

КОМЕНТАР № 280

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 8: «Як у вас називається — приміщення для домашніх тварин: а) корів? б) коней? в) свиней..?»

2. Картографуються назви приміщення для домашніх тварин тільки в індивідуальних господарствах. Не враховуються назви великих приміщень у колективних господарствах — *коˈроўник,*

ко'н'ушн'а, сви'нарник, — спорадично відзначені в записах, а також назви *обора* у значенні «обгороджене місце для худоби на літо» за ремарками з нас. пп.— 173, 376, 380, 382, 391, 394, 395, 397, 398, 472, 475, 498, 537, 563, 564, 568, 569, 614 тощо.

3. Червоним великим колом на фоні незаштрихованої площі скартографовано лексему *хл'іў* у значенні загального приміщення для корів, коней і свиней. *Хл'іў* як назву приміщення тільки для свиней позначено штрихуванням.

4. Зеленим малим колом передається також: *с'тан'а* — 56, 119, 124, 125, 127—129, 135, 155, 159—161, 165—169, 173, 187, 190, 212, 213, 216, 219, 220, 311, 314, 316, 318, 319, 342, 345, 373, 382, 387, 389, 393, 395, 397, 399, 402, 560, 562, 564, 568, 569, 571, 573, 576, 635, 656, 659; *с'тан'і* — 362 (з них поряд із *с'таїн'а* — 56, 397);

жовтим колом — *'шопра* — 607;

салатовим колом — *вод'рәна* — 38; *од'р'іна* — 86—88, 90;

червоним штрихуванням згори вліво — *кл'іў* — 408;

червоним штрихуванням згори вправо — *гл'і'виц'* — 429; *кл'і-віц'* — 409; *х'л'іўчик* — 53, 90, 561; *х'л'івок* — 670;

червоним переривчастим штрихуванням — *кл'уў'ча* — 413; *хл'іў-'ш'а* — 414, 416;

фіолетовим штрихуванням — *кармік* — 686;

рожевим штрихуванням згори вліво — *'кус"а* — 609; *ку'чина* — 263 і 266 (поряд із *'куч'і*); *'кучка* — 230 і 264 (поряд із *'куч(')і*), 373, 663; *'кучік* — 681; *ку'чікы* — 674;

на території, заштрихованій рожевим кольором згори вліво, не зафіксовано лексеми *'куча* у нас. пп. 247, 253, 256, 317, 405, 419, 437, 441, 473, 482;

рожевим штрихуванням згори вправо — *'кутец'* — 664 (*'ку-тиц* — 669, 672а; *'кутиц'* — 678);

оранжевим штрихуванням — *с'винник* — 9 (*с'виник* — 159); *сви-'нинчик* — 22, 62 (поряд із *сви'нинец*), 617;

на території, заштрихованій оранжевим кольором, лексеми *сви-'нинец'* не зафіксовано в нас. пп. 12, 14.

5. Відзначено ще лексеми: *шта'л'іў* — 484 (з ремаркою «для всієї худоби»), 486 (з ремаркою «для корів і коней»); *шта'лу* — 487 і 491 (з ремаркою «для коней»), *маш'тал'н'а* (для коней), *приш-'чепа* (для корів і коней) — 554; *ко'лешн'а* — 524 (*ко'лешн'і* — 504); *ко'лешнеў* — 507 — переважно з ремарками «малий хлів»; *ко'лешн'а* — 559 (*ко'ле^и^шн'а* — 558; *ко'лешн'е* — 553) — переважно з ремарками «для корів»; *'кунник* — 215 (*'кинник* — 181); «для свиней»: *хл'іў'чак* (поряд із *ку'тиц'*) — 427; *хл'іў'ник* — 189; *'шопа* — 338, 552; *ко'нура* — 550; *саж* — 393, 571, 576 (поряд із *'куча*); *за'кут'а* — 400; *'ца'рок* — 405, 417, 517 (поряд із *'куча*), 520, 523, 526; *бур'деї* — 605; *приш'чепа* — 554; *хо'роми* — 653 та інші лексеми.

6. У записах є ремарки «весь будинок для худоби — *'шопа,* у ній для корів, свиней, овець — *хл'і'ви,* для коней — *с'таїн'а*» — 569; «рідко» — *хл'іў* — 293; *с'таїн'а* — 27, 397, 554; *'куч'і* — 469; «рідше» — *хл'іў* (для свиней) — 479; *с'тана* — 614; «частіше» — *кар'ник* — 500; *'куча* — 27; «колись» — *с'таїн'а* — 627, 636; «старше покоління» — *хл'іў* — 242; «з дощаним помостом» — *'куча* — 561; «у різних частинах села» — *хл'уў* і *од'рина* — 649; «для корів» — *вод'рәна* — 38; *од'р'іна* — 88; «з дерева» — *кар'ник;* «з лози, обмазана глиною» — *'куча* — 556; «для свиней» — *хл'іў* — 573; «для відгодованих свиней» — *'куча* — 573; «для кожної окремо» — *'ку-ча* — 45, 127; «хлів, а в хліві — *'куча*» — 612; «для поросяти — *кар'ник,* без помосту, для свині — *'куча*» — 513; «коли окремо коні — *'стаїн'а,* коли коні разом з коровами — *хл'іў*» — 51.

7. Не картографуються: рефлекси *ě* в наголошеному й ненаголошеному складах: хл'іў... кл'уў'ча — див. карти № 3, 10; відповідники *а* після м'яких приголосних: 'куч'і...— див. карту № 48; рефлекси **і:* сви^і^'ни^і^нец'...— див. карти № 17, 22.

8. Ареали відповідних явищ див. ЛАЗО, ч. 1, карта № 29; SPGW, карта № 20.

синім зафарбованим колом — пе'ли^е^вн'а — 678, 682;

синім контурним колом — *пô'лôўник* — 406; пôлôў'ник — 404;

оранжевим колом ще — *по'вит'* — 91, *'пов'іт'* — 95.

КОМЕНТАР № 281

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 5: «Як у вас називається — будівля для снопів, полови, соломи: *к'лун'а, сто'дола..?*»

2. Жовтим колом картографується також чўр — 422, 424, 425, 430, 431, 444; *шур'* — 584, 588;

3. У записах є ремарки: «рідко» — *сто'дола* — 45, 176, 194, 393, 582, 646; *к'лун'а* — 63, 87, 124, 385; «рідше» — *чўр* — 422; «дуже рідко» — *гум'но* — 652; *к'лун'а* — 397; «давно» — *сто'до-ла* — 47, 603; «велика, давніше — *сто'дола,* менша, тепер — *к'лу-н'а*» — 208; «новіше» — *сто'дола* — 655; «молодше покоління» — *к'лун'а* — 69; «рідко середнє і молодше покоління» — *к'лун'а,* «старше і середнє покоління» — *гув'но, к'лун'а* — 105; «старше покоління — *к'лун'а,* середнє і молодше — *тік*» — 158; «у панів, багачів» — *сто'дола* — 578, 629, 636, 637, 645; *к'л'ун'а* — 79; «на снопи — *к'лун'а,* на сіно, солому — *сто'дола*» — 582; «на снопи» — *сто'дола* — 583; «на збіжжя» — *к'лун'а* — 15, 42; «на снопи» — *гум'но* — 92.

4. Не картографуються: назви інших приміщень, часто різних за будовою, та назви окремих частин клуні — *'шопа* (на сіно, солому) — 198, 284, 342, 383, 448, 463, 466, 475, 495, 504, 632; *'шофа* — 274, 459, 467; *'шура* — 515, 584; *га'зôўба* — 408, 416, 418; *'пôїта* — 454; *'паїта* — 456; *се'парн'а* і *'запера* (для снопів) — 681; *обо'р'іг* (пристрій для сіна на 4 стовпах) — 138, 237, 260, 277, 297, 301, 306, 316, 338, 339, 403, 409, 440, 452, 456—460, 463, 479, 482, 484—486, 488, 489, 500, 501, 510, 512, 514—516, 523, 524, 558, 581, 588, 676, 684, 687; *б'рошок* — 176; *прик'лунок* — 176, 631; *прі'чуок* — 670; *по-'док* — 86; словосполучення *к'ритиі тік* — 162; «на снопи»: *засто-'ронок* — 2, 18, 27, 92, 116, 120, 123, 126, 156, 165, 167, 173, 183, 194, 310, 314, 391, 394, 397, 639, 640, 650, 653; *сто'рон'ак* — 630; *сторо'на* — 18, 43, 60, 630 (коли вже лежать снопи); *за'с'ік* (збоку в клуні, для снопів або полови) — 75, 109, 143, 279, 630; *су'с'ік* — 241; *за'п'іл'а, за'п'іл'і, за'п'іл'е* — 138, 140, 141, 170, 172, 281; *пә'рило* — 265, 266, 271, 434; «на сіно»: *сел(')н'ик* — 75, 92, 645; *сул'ник* — 15; *сил'ник* — 42; *'с'ін'а'ник* — 451, 455, 458; *сі'нарн'а* (паралельно з *обо'р'іг*) — 676; «на полову» (переважно назви частин клуні): *по'лоў'ник* — 42, 56, 176, 183, 266, 306; *поліў'ник* — 260, 283, 285; *по'л'ова* — 75; (назви окремого приміщення): *по'л'уў-ник* — 605; *по'ловйаник* — 187, 192; лексема *чур'* як назва приміщення на інструменти — 452, 453 і приміщення на дрова — 458; *гум'но* у значенні «тік» — 86, 87, 89; зміни ненаголошеного *о* — сту'дола...— див. карту № 55; *а* — ста'дола — 133, 137, 142, 143; рефлекси **о* у слові *тік* — туок...— див. карту № 51; *л'* — кл'у-н'а — 9, 46, 59, 61, 65, 66, 633; сто'дол'а — 50, 514, 518, 522—524, 526, 583, 646; *л'* — к'л'ун'а — 34, 36, 43, 46, 48, 61, 67, 75, 79, 182; сто'дол'а — 304, 437, 438, 443, 445, 469, 472, 484, 607, 611, 677; *ч'* — *ч'*ур — див. карту № 113; *р'* — чур' — див. карту № 117.

5. Відповідні ареали див. ДАБМ, карти № 235—238; SPGW, карта № 14; AJDL, z. 1, карта № 13; УУМКЗ, карта № 64.

КОМЕНТАР № 282

1. Карта складена за відповідями на питання Програми № 57а): «Як у вас називається — *коцю'ба* чи *кочер'га,* чи *ко'віня..?*»

2. При картографуванні не враховувались ті матеріали, за якими наведені в легенді лексеми є назвами інших реалій, напр.: *коцюба* — «залізний гачок для вигортання попелу, жару з печі».

3. Червоним колом картографується ще ка'черга — 671; коч'ір-'га — 512;

червоним штрихуванням згори вправо — *ку'чаруга* — 667;

зеленим колом — ко'циба — 435, 438, 439, 441 та, умовно, ко'ц'уб-к-а — 151, 624;

зеленим штрихуванням — ще лексема з кореневими: *а^о^* — *ка^о^-'ц'уба* — 292; *о^а^* — *ко^а^'ц'уба* — 663.

4. Не відзначено наголосу в нас. пп. 24, 26, 83, 84, 90, 110, 117, 118, 158—160, 169, 172, 173, 176, 185, 194, 197, 201, 210, 212, 225, 281, 312, 323, 329, 367, 384, 495, 525, 538, 543, 573, 574, 611.

5. У записах є ремарки: «дехто каже» — *коц'у'ба* — 103; «з польської мови, менше вживають» — *ко'ц'уба* — 500; «рідко» — *ко'ц'у-ба* — 264, 465; «рідше» — *ку'ц'уба* — 667; *ко'ч'ерга* — 417; «середнє покоління» — *кочер'га* — 61.

6. Не картографуються: наголос *'коц'уба* — 5, 142, 184, 207, 208, 340, 345, 661; вияви ненаголошеного *о: у* — *ку'ц'у'ба* — 1, 7, 10, 11, 29, 44, 52, 53, 62, 107, 108, 118, 119, 123, 124, 128, 131, 137, 140, 142, 150, 158, 170, 188, 204, 210, 214, 215, 219, 271, 310, 312, 335, 342, 348, 359, 375, 397, 399, 532, 533, 536, 538, 543, 544, 572, 573, 617, 620, 655, 657, 658; *ку'чир'га, ку'че^и^рга...* — 115, 404, 411, 682; *о^у^* — *ко^у^'ц'у'ба* — 54, 55, 58, 67, 145, 147, 148, 191, 203, 260, 300, 303, 341, 352, 391, 542, 545, 564, 566, 569, 573, 607, 608, 610; *ко^у^'черга* — 687, *ко^у^'вен'а* — 88; *ω* — *кω'ц'у'ба* — 42, 47, 109, 110, 121, 125, 130, 133, 134, 143, 144, 162, 223, 227, 243, 265, 275, 283, 284, 302, 307, 333, 350, 351, 354, 355, 358, 362, 365, 367, 368, 401, 462, 464, 480, 529, 535, 562, 568, 574, 576, 579; *кω'черга, кω'чирга...* — 235, 403, 405, 408; *у^о^* — *ку^о^'ц'у'ба* — 66, 149, 173, 314, 394, 606, 660, 687; *ô* — *кôцу'ба* — 622; *кô'чирга* — 412, 420, 423, 425; вияви ненаголошеного *е* — див. карту № 32; акомодаційні зміни *е* — див. карту № 58; вияви наголошеного *е: е^а^* — *ко'че^а^рга* — 523, 548; *а* — *ко'чарга* — 509, 514, 515, 518, 550, 552—554, 556, 603, 609; кови'н'а — 643; *в'* — *ков'е'н'а* — 653; *ц* — *коцу'ба* — 622, 623, 646; *ц'* — *коц'у'ба* — 74; *ц"* — *коц"у'ба* — 51, 230, 231, 233, 253, 255, 262, 496; *цй* — *коцйу'ба* — 390, 480; *ц'й* — *коц'йу'ба* — 60, 61; гіперизм *кот'у'ба* — 71; *ч'* — *коч'ер'га* — 98, 417, 425, 431, 434, 483, 509, 510, 512, 668, 669, 672а, 678; *ч'* — *ко'ч'ирга, ко'ч'ерга...* — 412, 484, 486, 527, 674, 683; *чч"* — *ко'чч"арга* — 603; *ш^с'^* — *ко'ш^с'^ар-га* — 609; *р'* — *ко'чер'га...* — 403—406, 408, 410—412, 414, 416, 420, 428, 429, 437, 452, 675—678, 681.

7. Відповідні ареали див. ЛАЗО, ч. 1, карта № 26; УУМКЗ, карта № 140; AGB, t. 1, карта № 16.

КОМЕНТАР № 283

1. Карту складено за відповідями на частину питань Програми № 51: «Як у вас називається — *г'лечик, гла'дущик,* чи *гла'диш-ка..?* Для чого вживається?», а також питання № 250; «...Г'лечик *моло'ко но'сити..?*»

Картографуються назви круглої, із звуженою верхньою частиною, глиняної посуди для молока і молочних продуктів. Форма посудини може бути різною: видовженішою (*гла'дишка, доў'жанка, тоў'кан*) або круглішою (*гла'дущик, горн'ец* та ін.), з вухом (одним або двома) або без вуха і може мати різний об'єм. У ряді говірок картографовані реалії можуть відрізнятися функціонально: наприклад, *глечик* використовується переважно для ношення молока, а *гладишка* для його відстоювання (див. п. 4 коментаря).

2. Червоним колом картографується також: *глек* — 485, 488, 489, 524, 653; *гл'ок* — 88, 91, 653; г'лечок, (г'личок) — 65, 74, 82, 485, 488, 489, 554, 579;

зеленим колом картографовано також структури: *гладу'нец* — 473, 474, 477, 478, 480, 483, 507, 509, 510, 514, 559; *гла'дунчик* — 486, 508, 552, 555; *гладу'н'е* — 472, 504;

зеленим трикутником передано також: *гла'душ* — 578, 603, 608, 609; *гла'душч(')* — 547—550, 606, 610, 612, 615; *гла'душч//гла'душ-чик* — 551;

зеленим квадратом — також: *гла'душка* — 138, 159, 161, 163, 164, 166, 169, 188, 192, 202, 344, 654; *гла'дûш* — 642;

жовтим колом об'єднано: *горш'чок* — 109, 300, 462, 469; *гор-'шок* — 255, 260, 281, 286, 295, 302, 523, 526; *гор'чок* — 673, 679; *'гарчок* — 677;

жовтим ромбом — ще *гор'н'а* — 296, 299, 433, 453, 465;

синім колом — *мо'лыин'ік* — 414; *молош'н'ек* — 308; *молош-'н'е* — 277, 284, 298, 338, 494, 499; *моло'ш'анча* — 416; *мл'ê'ч'н'ак* — 683;

коричневим колом — *доў'жак* — 458; *дôў'жанка, доў'жанча* — 406 (*доў'жанш'а* — 414); *кôў'жанка* — 421; *до'жаŋка* — 417;

фіолетовим колом об'єднано — *р'а'бун* — 411, 417, 422, 425, 427, 444, 446; *р'а'бак* — 413, 415, 419;

оранжевим колом ще — *тôў'кан'а, тôў'канка* — 440;

салатовим колом — *'купйанка* — 459, 461;

чорним колом — *'шуфл'а* — 491.

3. Засвідчено ще лексеми: *'бун'ка* — 627, 630; *'ґарниц* — 517; *'ґаршчик* — 502; *гл'ӣ'н'анча* — 437; *гл'і'н'ек* — 662; *камі'н'ак* — 664; *кан'тичка гли'н'ана* — 686; *'силка* — 411, 416, 418, 686; *пиў-'ник* — 443, 445, 447, 458; *си'вак* — 138; *с"ін'а'к'і (pl.)* — 230.

4. У записах є ремарки: «з вухом (з ручкою)» — *гла'дишка* — 6, 54, 75, 76, 86, 166, 195, 212, 659; *гла'душчик* — 165, 313, 395, 564, 572, 577, 603, 604, 607, 613, 614; *г'лечик* — 45, 46, 48, 49, 51, 59, 62—64, 66, 68, 69, 71, 74, 77, 78, 80, 82, 87, 92, 121; *гор'нец(')* — 439, 669; *гла'дун'чик* — 509; *гла'душч* — 548, 606, 613; *гла'дун* — 558; *гла'дус"* — 609; *гор'ч'ок* — 677; *мл'ê'ч'н'ак* — 683; «з двома вухами» — *гор'нец* — 436; *гладу'нец* — 509, *гор'шок* — 583; *гур-*

нец' — 667; *гоʸрˈниц* — 678; «з вухом і без уха» — *глаˈдишка* — 79, 88, 103, 616, 634; *глаˈдушчик* — 687; *гладуˈнец* — 514; «без вуха» — *глаˈдишка* — 3—5, 9, 10, 13—16, 18, 19, 21, 26—29, 34—39, 41—43, 45, 48, 49, 51, 52, 59, 62—67, 69, 71, 72, 74, 77, 78, 80, 82, 89, 90, 92, 121, 150, 618—620, 622, 623, 625, 631—633, 635—637, 639, 640, 648, 649, 653, 655, 657, 660, 661; *глаˈдушчик* — 544, 561, 563; *гˈлечик* — 154; *глаˈдунка* — 654; «частіше» — *ˈлечик, лаˈдишка* — 67; *доўˈжанка* — 417; «рідше» — *гˈлечик, глаˈдишка* — 67; *гˈлечик* — 166, 194; *глаˈдушчик* — 280; *доˈжаŋка* — 417; *р'аˈбун* — 422; *глаˈдун* — 511; «дуже рідко» — *тôўˈкан* — 457; «давніше» — *гˈлечик* — 162; «згрубіле» — *глаˈдишче* — 619; «великий, більший» — *горˈнец* — 687; *гωрˈнец* — 329; *доўˈган* — 465; *глаˈдишка* — 44; *гл'ок* — 650; «малий, менший» — *гˈлечик* — 101, 650; *глаˈдушчик* — 329.

5. Не картографуються: непослідовно відзначена лексема *зˈбаˈнок,* яка поширена майже на всій досліджуваній території і має ширше застосування; назва *ˈгоршˈчок* — на означення посудини для приготування їжі; назви не глиняного посуду (напр., дерев'яного — *гəˈлетка, коˈноўка, коˈноўл'а...),* назви посуду, що має іншу форму та інше призначення, наприклад *горˈн'а (горˈн'е), горˈн'атко* — пор. карту № 284; демінутивні форми картографованих назв, якщо вони відзначені паралельно з основними (*горˈнец* і *горˈн'е, глаˈдун* і *гладуˈн'е, гладуˈн'етко* та ін.); фонетичні особливості картографованих лексем: вокальна акомодація та гармонія — *тôўˈкан'а, дôўˈжанча...* — див. карту № 58; ŋ — *доўˈжаŋка* — 417, 434; *ц* — горˈнец — див. карту № 74; відсутність *г* — *лаˈдишка* — див. карту № 128.

6. Відповідні знаки нанесено або уточнено за ЛАЗО, ч. 1, карта № 66 в нас. пп. 419, 441, 443, 447, 450, 451, 458.

7. Ареали відповідних лексем див. ЛАЗО, ч. 1, карта № 66; ДАБМ, карта № 250; ВЗУГЗ, карта № 301.

КОМЕНТАР № 284

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 53: «Як у вас називається — чим набирають воду, щоб напитися: *коˈрець, (ˈкірчик), ківш (ˈківшик)?*»

2. В основу побудови карти покладено розрізнення назв картографованої реалії за матеріалом, з якого вона виготовлена, що дозволяє об'єднати ці назви у дві групи: а) з металу, б) з іншого матеріалу. Ця диференціація зроблена на підставі ремарок типу: «з бляхи», «металеве», «з алюмінію», «поливаний», «з дерева» і т. п. У деяких випадках, однак, цей поділ умовний з огляду на відсутність конкретних ремарок.

3. Червоним колом позначено також — кˈвар*т'а* — 407; *кваˈтирка* — 110, 280, 531, 604, 662; *піўкˈварта* — 138, 143, 329, 333, 338, 507, 510, 545;

зеленим контурним колом — *баˈн'очок* — 309;

жовтим колом — *ц'іˈн'іўка* — 483, 486, 488, 511; *ц'іˈн'анка* — 588;

оранжевим колом також — *ˈканчуй* — 452, 456, 481 (*канˈчу* — 451); *канˈчоў* — 686;

рожевим колом ще — *бл'іˈшин'ка* — 258; *бˈл'ашка* — 444, 446, 448 (*бˈл'ешка* — 259); *бл'іˈхіўка* — 485; *бл'аˈхука* — 487, 491;

чорним колом — *л'іˈтəрка* — 548;

синім штрихуванням — *кор'ец* — 87; *ˈкірчик* — 465, 651;

коричневим штрихуванням згори вліво — *ˈк'іўшик* — 20; *ˈкоўшік* — 89; *кωўˈшик* — 567; *куўˈшінчик* — 368;

фіолетовим штрихуванням — горˈш:і — 524; *горˈш'е, горˈш'і* — 511, 514, 516, 517, 519, 520, 523, 524, 581—583; *ˈгорча* — 682, *ˈгор'е* — 523, 525; горˈни — 483; горн*ийе* — 506; горˈн*еїто* — 471; словотворчі варіанти: із суфіксом *-т-* — горн'*ето*...— 259, 290, 471, а також структури *горшˈчок* — 478; *горˈчічок* — 677; *ˈгоршичик* — 522; *ˈгоршик* — 526; *горш* — 526;

салатовим штрихуванням — кˈружка — 20, 28, 31, 36, 39, 45, 49, 57, 59, 71, 73, 75, 77, 78, 80, 85, 97, 100, 101, 105, 106, 132, 154, 174, 180, 188—190, 194, 196, 224, 354, 358, 392, 395, 398, 541, 546, 549, 551, 554, 555, 557, 563, 568, 615, 634, 642 (кˈруж*ка* — 41, 54, 74, 84, 161, 163, 547; круж*ᵚ*ка — 144, 153, 644; круш*ᶴ*ка — 647); *кˈружечка* — 373; *кˈрушечка* — 43, 120, 373;

жовтим штрихуванням — *ˈкубик* — 147, 155, 156, 187; (*ˈкубйк* — 72; *ˈкубік* — 108, 119—121, 123, 124, 127); *ˈкублик* — 6; *ˈкубучок* — 617; *ˈкубичок* — 134 (*ˈкубічок* — 33, 128); *ˈкубах* — 38; *ˈкубаї* — 572; *ˈкубол* — 621;

чорним штрихуванням — *ˈжыдлик* — 674 (*ˈжыдл⁽ʸ⁾ік* — 416, 673, 684; *ˈжідлік* — 679); *ˈжыдил'* — 670; *ˈжил:ичка* — 411;

малиновим штрихуванням — *вод'аˈник* — 459; *воˈӡ'антиша* — 460.

4. Відзначено окремі лексеми та їх деривати: *ˈчашка* — 47, 162, 165, 167, 168, 193—196, 203, 210, 216, 222, 368, 551, 574, 579; *ˈкухлик* (*ˈкуфлик, ˈкухл'ік*) — 2, 65, 86, 87, 104, 113, 132, 656; *ˈкухел'* — 632; *ˈкухол'* — 570; *ˈкуфл'а* — 577, 579, 610; *куфˈл'атко* — 607; *водоˈп'іїка* — 479; *пиўˈник* — 491; *пийаˈч'е* — 468; *ˈфінӡ'а* — 415, 425, 431, 440, 458, 459, 491; *ˈф'інӡ'ə* — 486; *ˈфінд-т'а* — 406; *ˈмисəл'* — 417; *ˈбадога* — 429, 457; *феˈріза* — 289; *квиліˈжанка* (*ф'іл'іˈжанка*) — 216, 353, 377, 553; *корˈшов* — 676; *шкˈл'анка, скˈл'енка* — 24, 28, 112, 118, 136, 142, 170, 256, 281, 309, 552, 554, 607, 661; *стаˈкан* — 8, 104, 194, 216, 368; *черˈпак* — 65, 520; *крук* — 95; *поˈгар, пуˈгар* — 430, 431, 486, 491, 686; *кіˈц'а* — 436, 469; *кл'уˈка* — 520, *ˈгарчик* — 551; *ч'уˈтур* — 559; *тˈреўка* — 612.

5. У записах є ремарки: «рідко» — *кˈруж(ш)ка* — 13, 124, 189, 293, 348, 391; *кˈварта* — 24; *горˈн'а(тко)* — 405, 442; *ˈкорчик* — 651; *воˈд'анча* — 422; «частіше» — *кˈварта* — 52, 405; *кˈрушка* — 609; «найчастіше» — *кˈварта* — 368; «воду п'ють» — *кˈварта* — 83, 189, 203; *горˈн'а(тко)* — 317, 404, 458; *ˈканчоў* — 456, *циˈн'іўка* — 508; «з фаянсу» — *горˈн'атко* — 316; *кˈрушка* — 614; «з глини» — *горˈн'а* — 141, 304, 534; «давно» — *кˈварта* — 100, 264, 269, 329, 485; «колись» — *кˈварта* — 129; *ˈкубок* — 642; «старе, застаріле» — *коˈрец'* — 636; *кˈварта* — 358, 376; «старше покоління» — *вôˈд'анча* — 446; «молодше покоління» — *циˈніўка* — 484; *кˈрушка* (*кˈружка*) — 7, 10, 92, 132; «раніше» — *ˈгорш'е* — 511.

6. Не картографуються: відповідники *а* після м'якого приголосного в наголошеній і ненаголошеній позиціях — горˈн'е, горˈш'е, ˈгорші, бан'еˈчок, бан'іˈч'е...— див. карти № 47, 48; рефлекси *о в наголошеному новозакритому складі — *ˈкіўш, ˈкуўш, ˈкӱўш*...— див. карту № 52; рефлекси ненаголошеного *о в новозакритому складі — *куўˈш'інчик*...— див. карту № 53; *ô* перед м'яким приголосним — *вôˈд'*анча, *ґôр'ˈн'а* — див. карту № 58; вияви ненаголошеного *о* — ˈкубук, *гωрˈн'а*...— див. карту № 55.

7. Ареали відповідних лексем див. ДАБМ, карта № 248; УУМКЗ, карта № 149; ВЗУГЗ, карти № 326, 327.

КОМЕНТАР № 285

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 50: «Як у вас називається — *ˈночви, ваˈгани, ˈнецьки..?*»

2. Картографуються назви довгастої дерев'яної посудини розширеної вверху, яка використовується для виготовлення тіста, купання дітей, прання білизни. На карті не можна відобразити різницю у функціональному призначенні картографованої реалії через відсутність достатньої кількості ремарок у записах (див. п. 5 коментаря).

3. Червоним колом картографується також — *ˈночови* — 381, 383, 384, 561; *ˈночуви* — 107, 204, 214;

червоним трикутником — форми з наголошеною сполукою *ки* (ночоўˈ*ки*, ночоўˈ*к'иᵉ*, ночоўˈ*к'е*...) — 3—6, 8—14, 16, 17, 21—29, 40, 42, 44, 45, 49, 52, 53, 59, 62, 70, 115, 116, 150, 657; з наголосом на початковому складі *ˈночоўк'і* — 620, 657, а також *ноˈчоўка* — 61, 157, 659; *ноˈчоўйата* — 191; *ночˈіўˈчита* — 40;

зеленим колом ще — *ˈнец'ета* — 329;

чорним колом також *куˈп'іл'не коˈрито* — 486; *хл'ібˈнойе коˈрыто* — 446 та словотворчі структури — *коˈрит'а* (*коˈрыт'а...*) — 266, 273, 299, 411, 430, 446, 450, 574; *коˈритце...* — 236, 267, 666; *коˈритко* — 299.

4. Відзначено: *ваˈганка* — 684; *ваˈг'ани* — 424; *ˈтепша* — 444; *ˈтепш'и* — 489; *ˈтапша* — 489; *куˈп'іл'н'а* — 439, 446 (*куˈп'іл'н'е* — 479); *куˈпіл'ниц'а* — 458; *куˈпачка* — 426; *коˈпан'ка...* — 654—656; *оˈпалушки* — 633 (ремарка: «маленькі ночви»); оˈпалушкі*ᵘ*, оˈпалошкы — 630 (ремарка: «старі люди говорять»); оˈпалоч'кй — 64, 637 (ремарка: «ночовки для палання круп, пшона»); *паˈлачка* — 684; *ˈтабл'а* — 484.

5. У записах є ремарки: «дитину купають, тісто місять» — *ночуўˈкиᵉ, ноˈчоўк'і* — 26, 89; *ˈнецки...* — 285, 296, 328, 394, 397, 399; «дитину купають» — *ноˈчоўки...* — 51, 77, 147; *ˈночви* — 146; «тісто місити» — *ноˈчоўки* — 72, 150, 151, 158, 159, 183, 208; *ˈнецк'і* — 112—114, 166, 256, 288, 334, 345, 395, 561, 562; *ˈночви* — 194; *коˈрито* — 265, 272, 550, 554—556, 583, 607, 613—615, 666, 668, 683, 686, 687; «посуд на хлібне тісто» — *ˈнецки* — 256, 285, 286, 288, 315, 328, 334, 336, 394, 396, 497, 562, 604; *коˈрито* — 271, 272, 413, 417, 485, 509, 514, 523, 665; «рідко» — *ˈночви* — 162, 562; *ноˈчоўки* — 626; «для прання» — *ˈнец⁽ʸ⁾ки* — 158, 163; *ˈночви* — 150, 389, 633; *ноˈчоўки* — 166; «муку сіють» — *ˈночви* — 189; «на муку» — *ˈнец'ки* — 315; «довбане з верби» — *коˈрито* — 271, 609, 612; «частіше» — *коˈрито* — 569; «старше покоління» — *ˈнец'ки* — 171; «*ноˈчоўки* — малі ночви» — 64, 631, 634, 636.

6. Не картографуються: вияви ненаголошеного *о* — н*уч*уўˈк'е, нωˈчоўк'і, куˈрито... — див. карту № 55; рефлекси давніх *і* та *ы* (ˈночвй, ˈночвî, ˈночв'*і*...) — див. карту № 22; відповідники *и: иᵉ, ы* — коˈриᵉто, коˈрыто... — див. карту № 16; відповідники сполучення *ки* — ноˈчоўк*иᶦ*, ноˈчоўк'*і*... — див. карту № 20; назви інших реалій, які тільки функціонально споріднені з картографованими — *ˈд'іжка* (пор. карту № 54), *ˈбалійа, ваˈн'енка* та ін.

7. Відповідні ареали див. AJPP, карта № 71; MAGP, t. 1, карта № 69; t. 3, карта № 101.

КОМЕНТАР № 286

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 146: «Чи вживається у вас слово і яке його значення *обиˈчайка* (ˈобід у ситі)?»

2. Червоним колом картографується також: *обиˈчеіа* — 659; *обоˈч'іїа* — 263; *ўбиˈчаїка* — 208, 210, 289, 344; *вбиˈчаїка* — 342; *биˈчаїка, біˈч⁽ʸ⁾еїка, буˈчаїка* — 7, 26, 29 (поряд із *обиˈчиᵉ*їка), 35, 38, 40, 44, 58, 83, 93, 118, 124, 227, 254, 277, 343, 631, 657; *бωˈчіўка* — 293; *об'іˈц'еїка* — 246; уᵒбіˈц'аїка — 603, 607; обй*ᶜ*"аїка — 605; *ублиˈчеїка*... — 1, 3, 658; *оˈбіᵘчаїка* — 619; об'*і*ᵉˈчаїка — 102; обеˈчаїка — 651; *обеˈчаїка*... — 60, 86—88, 91, 103, 177, 510 (поряд із *обиˈчаїка*); *обиᵉˈчаїка* — 71, 73, 88, 130, 178, 245, 292, 302, 371, 515, 518, 535, 570, 646; об'*іˈчаїка*... — 3, 7, 26, 28, 31, 33, 35, 40, 44, 53 (поряд із *обичаїка*), 68, 92, 96, 104, 109, 110, 115, 124, 128, 246, 280, 285, 288, 294, 304, 317, 320, 322, 326, 330, 337, 365, 494—496, 499—501, 505, 506, 512, 521, 523, 527, 532, 546—549, 553, 554, 574, 603, 605, 607, 613, 631, 638, 655; *обіˈчаїка* — 63, 64, 98, 106, 125, 331; *обиᶦˈчаїка*... — 9, 10, 24, 32, 42, 51, 72, 146, 609, 619; *обоˈчаїка*... — 135, 263, 293; *обоʸˈчаїка*... — 130, 155, 289; *обуˈчаї*ка... — 12, 16—18 (поряд із *обиˈчеїка*), 21, 58, 119, 127, 129, 134, 136, 138, 143, 144, 152—154, 496, 550, 554, 556, 578, 615; *ўобуˈчаї*ка — 214; *обаˈчаїка* — 101;

червоним трикутником — оˈб*иᶦ*чка — 647; *обˈл'ічка* — 629; оˈб'ічко... — 621, 625, 633—637, 639, 642; *ˈб'ічко* — 625; *ˈбіє*чко — 643; обˈ*в*ічко — 635;

жовтим трикутником — *ˈоблубка* — 105; *ˈоблупка* — 648, 652, 653; *обˈлупка* — 649;

жовтим квадратом — *л'уˈб-ок* — 445, 461, 520, 668;

синім зафарбованим квадратом — *блук* — 417, 423, 436 (поряд із *обˈлук);* обˈл'ук-*а* — 445; *ˈоблук* — 666, 669, 672, 672а, 677;

коричневим колом — *ˈодуˈчаїка* — 140;

чорним квадратом — *ˈобєід* — 266, 522.

3. Не картографуються: спорадично виявлені лексеми — *ˈв'іч⁽ʸ⁾ко* — 617, 522, 588; *кˈриси* — 308 (поряд із ˈполупка); відповідники *а* після шиплячого — обиˈч*иі*ка... — див. карту № 48; протетичні *в, г* — вубˈлук..., гобиˈча*і*ка... — див. карту № 124.

КОМЕНТАР № 287

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 56: «Як у вас називається — коˈлиска?» Картографуються назви колиски незалежно від її форми та матеріалу, з якого виготовлена (стоячої і висячої, з лози, дерева тощо).

2. Червоним колом позначено також: *коˈлеска, куˈлеска* — 52, 116, 120, 494, 524, 583; *куˈл'еска* — 5, 7; *коˈлеᶸска* — 150, 363, 514, 523, 528, 608, 609; *коʸˈл'иᵉска, куˈлиᵉска...* — 55, 148, 251, 271, 509, 510, 548, 607, 639, 660, 664—666, 687; *коˈлəска* — 13, 123, 126, 156, 241, 242, 489, 556; *коˈл'іска* — 70, 73, 74, 76, 78, 82, 87, 92, 98, 100, 103, 624, 679, 686; *коˈліᵉска* — 103, 677; *коˈл'іска* — 60, 63, 73 (*коˈлîска* — 94); *колûска* — 72; *коˈлиᶜска* — 81, 88, 677; *коˈлыска* — 310, 403, 405—412, 414—416, 418, 419, 422, 424—426, 428—431, 435, 437,

438, 441—449, 451—457, 459—461, 487, 492, 585, 653, 663, 667, 668, 672, 674—676, 680, 681, 684; *коˈлуска* — 653; *киˈлыска* — 404; *киˈлэска* — 123; *коˈўиска* — 563; *коˈвиска* — 665, 670, 685; *ˈколиска* — 661, 678, 681;

червоним трикутником картографується ще: *колˈіˈб'іл'* — 633, 649; *коліˈб'ел'* — 85; *колˈˈб'іл'* — 634, 648; *колˈˈбил'* — 647; *колˈˈб'ел'* — 649, 651, 652; *колˈˈбіел'* — 651; *колуˈб'ел'* — 643; *калуˈб'ел'* — 650; *колуˈб'іл'* — 642; *колиˈб'іл'* — 644;

зеленим колом — *ˈн(')ан'ка* — 10, 40;

чорним колом — *ˈбил(')чуў* — 418, 421, 423; *билˈˈч'уў* — 425; *билˈˈчў* — 427; *б'ілˈˈч'ў(ў)* — 424; *бэлˈˈчуў* — 410; *бўлˈˈчўў* — 426;

жовтим штрихуванням — *ˈл'ул'а* — 236. Жовте штрихування нанесено на підставі ремарок типу «стоїть на землі», що відзначені у більшості нас. пп.

3. У записах є ремарки: «висяча» — *коˈлиска* — 6, 24, 29, 56, 95, 143, 220, 354, 372, 379, 380, 382, 383, 385, 387, 391, 394, 614, 615, 617, 619, 621, 625, 637, 639; *ˈнен'ка* — 11, 12, 17, 20, 35, 42, 44, 45; *коліˈб'іл'*... — 633, 634, 643, 647, 652; «стояча» — *коˈлиска* — 29, 35, 42, 44, 45, 520, 633—635, 647; «рідше» — *коˈлиска* — 67; *коліˈбіл'* — 644; «плетена з пруття» — *куˈл'еска* — 5; *ˈнен'ка* — 15, 26; «на шнурках» — *коˈлиска* — 33; *ˈнен'ка* — 20.

4. Не картографуються: інші лексеми: *траўˈниц'а* — 413; *ˈбил'ц'а* — 211; *гурˈтачка* — 670; *ˈгурда* — 671; *ˈгойданка* — 673; *розгаˈн'ачка* — 674; *колˈіˈбачка* «на землі» — 436; *ˈгутанка* «висяча колиска» — 520; *каˈчанка* «стояча колиска, зустрічається рідко» — 631; *куˈдилец'* — 258; *скˈрушка* — 622; вияви ненаголошеного *о*: *коˈлиска* — див. карту № 55.

5. Ареали відповідних лексем див. ДАБМ, карта № 247; УУМКЗ, карта № 106.

КОМЕНТАР № 288

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 54: «Як у вас називається — *осˈлін* чи *ˈлава, ˈлавка* (переноситься чи ні), чи *тапˈчан?* Чи є різниця в значенні?»

2. Фігурами червоного та чорного кольорів картографуються назви функціонально тотожної і подібної за формою реалії, переважно пересувної *(ослін, стілець)*; зеленим штрихуванням — лише одна із назв дерев'яної лави, як правило непересувної — *ˈлавиц'а*. На незаштрихованій площині поширені лексеми *лава, лавка,* спільні з літературно-нормативними;

червоним колом картографуються також — *вслін* — 38; *ўслін* — 610, 633, 634; *слін (слун, слуон, слон)* — 36, 63—65, 68, 70, 71, 73, 75, 76, 78—81, 83, 84, 86—89, 92, 93, 95, 96, 98—101, 103, 176, 418, 618, 631, 638, 642, 643, 647—653; словотворчі структури: *восˈлінчик* — 31, 189, 229, 603; *осˈлон(')чик* — 152, 496, 509; *оусˈлунчик* — 152; *усˈлінчик* — 53; *усˈлониц'* — 53; *осˈлинец'* — 155; *сˈлініц'* — 49; *осˈлона* — 421;

чорним колом ще — *стуˈлок (стоˈлок)* — 106, 219, 223, 659, 661; *сˈтіл'чик* — 271, 394, 483, 484, 568, 582, 607, 613; *сˈтул'ша* — 409.

3. У записах є ремарки: «рідко» — *вусˈлін* — 330, 542; «велика, великий» — *ˈлавка* — 2, 496, 607; *ˈлава* — 169, 245; *ˈлавиц'а* — 459; *восˈлін* — 603; *стуоˈлец* — 663; «малий, мала» — *стоˈлец'* — 2, 4, 261, 333, 496; *осˈлін* — 144, 245, 436, 496; *ˈлаўка* — 169; «з опертям» — *ˈлаўка* — 260, 494; «не переноситься», «прикріплена до чогось», «з ногами, забитими в землю», «прибита до стіни» — *ˈлаўка, ˈлава* — 7, 14, 16, 25, 26, 29, 35, 38, 42—44, 50, 51, 62, 67, 75—77, 83, 86—89, 92, 96, 99, 100, 107, 110, 114, 159, 163, 174, 177, 179, 181, 185, 191, 214, 215, 218, 221, 240, 247, 253, 260, 268, 304, 318, 319, 334, 368, 372, 379, 381, 383, 395, 398, 403, 404, 438, 439, 469, 477, 498, 508, 513, 515, 518, 521, 537, 546, 547, 567, 569, 572, 576, 579, 603, 605, 606, 608, 610, 612, 614, 615, 656, 659; *стуˈлец'* — 9; *ˈлавиц'а* — 434, 437, 442, 447—449, 456, 473, 479, 488, 490, 511; «переноситься» — *осˈлін* — 43, 50, 59, 62, 67, 72, 75—77, 83, 88, 91, 92, 99—101, 103, 105, 107, 110, 114, 174, 177—179, 181, 185, 204—206, 212—214, 217, 218, 221, 240, 319, 334, 351, 353, 361, 383, 391, 395, 398, 399, 402, 465, 471, 477, 507, 508, 511—513, 547, 548, 561, 569, 571, 572, 576, 579, 604—606, 608—610, 612, 615; *стоˈлец'* — 14, 16, 24, 26, 29, 35, 130, 159, 163, 191, 268, 301, 304, 311, 368, 437, 439, 445—448, 456, 483, 485, 488, 498, 656, 659, 681; *ˈлаўка* — 9, 133, 193, 199, 202, 203, 222, 227, 230, 232, 234, 249, 262, 281, 291, 305, 307, 310, 318, 331, 336, 340, 350, 364, 375, 382, 436, 466, 474, 476, 479, 485, 500, 515, 530, 532, 541, 551, 560, 657, 659, 679; *ˈлавиц'а* — 451, 454, 458; «при стіні» — *ˈлавка* — 13, 314; *ˈлава* — 98, 236; «довгий» — *осˈлін* — 475, 504; *ўусˈл'ін* — 613; «без спинки» — *осˈлин* — 54; «без опертя» — *ˈлавка* — 69, 260; «з поруччям» — *ˈлаўка* — 138, 156, 162, 173, 208, 220, 315, 317, 320, 321, 326, 333, 394, 397, 560, 566, *осˈлін* — 220, 315, 321, 359, 400, 546; «короткий» — *стіˈлець* — 230, 475; «коло стіни», «коло стола» — *осˈлін* — 236, 273; «зі спинкою» — *осˈлін* — 294, 380; *ˈлавка* — 354, 571; «вийшло з ужитку» — *ˈлаcа* — 256; «довга» — *ˈлава* — 658, 662; «короткий» — *стуˈлец'* — 658.

4. Не картографуються: «прали полотно» — *осˈлін* — 663; «для мерця» — *ôсˈл'ін* — 420, 440; *осˈлона* — 421; наголошені рефлекси давнього *о* в нових закритих складах: *осˈлін* (осˈлиін, осˈлин, осˈлон, осˈлун, осˈлуон...) — див. карту № 51; ненаголошені рефлекси **о* та вияви *о* — *стіˈлець: стіˈлец(')* — 109, 133, 186, 223; *стûˈлец'* — 13, 124, 128, 141, 160; стоˈлец(') — 2, 14, 27, 156, 157, 159, 187, 191, 193, 237, 259, 261, 263, 264, 266, 268, 275, 276, 299, 301, 304, 305, 308, 403, 405, 409, 437, 441—443, 445—447, 456, 458, 459, 468, 472, 475, 482, 485, 488, 514, 537, 539, 584, 615, 616, 618, 619, 628, 630, 681; *стоˈлец(')* — 42, 44, 47, 258, 293, 333; *стоуˈлец'* — 237; *стуˈлец(')* — 3—5, 7, 9—12, 16, 19, 23—26, 28, 29, 31, 33, 35, 40, 52, 90, 108, 115, 116, 120, 123, 124, 148, 149, 230, 251, 324, 338, 492, 494, 496, 498, 523, 632, 656, 658; відповідники наголошеного *е*: *стоˈлиц'* — 237, 409; *стуˈлац* — 9, 120, 123; протетичні *в, г* перед *о* (восˈлін, госˈлін)... — див. карту № 124; *ц* — стіˈлец... — див. карту № 98.

5. Ареали відповідних лексем див. КДА, карта № 129.

КОМЕНТАР № 289

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 147: «Чи вживається у вас слово і яке його значення — *руˈбель* (прилад для качання білизни тощо)?»

2. Картографуються назви *рубля* (предмета, яким качають білизну) — знаками і *качалки* (предмета, на який намотують білизну) — штрихуванням. На незаштрихованій площині виступає однакова назва для обох частин (рубля і качалки).

3. Червоним зафарбованим колом передано також: *ˈрубл'аш* — 1; *руˈб'іл* — 490; *ˈрубас* — 632;

червоним контурним колом умовно — *ˈрубок* — 618;

зеленим колом — *мангліўˈник* — 436, 467; *мангаˈлуў* — 458, 460; *ˈмангел'* — 672а; *ˈмаг(')ел'* — 499, 530, 662, 668; *ˈмаг'іл'* — 126, 172, 394, 537; *ˈмагол'* — 479;

зеленим трикутником — *маглиўˈниц'а* — 306, 308; *малгуўˈница* — 7, 660; *магіїˈниц'а* — 330, 550; *мангл'аˈниц'а* — 420; *магˈл'іўк-а* — 514, 524, 584; *маˈг-ел'н'-а* — 546 (поряд із *маг'ілˈница);* *магˈл'-арк-а* — 663; *мангˈл'-арк-а* — 677;

жовтим колом — *каˈчак* — 447;

жовтим трикутником — *зубˈчатайа каˈчалка* — 622; *каˈч'еўка* — 473; *каˈч'ілка* — 331; *каˈч'ўлка* — 417; *каˈчулка* — 423, 674, 675, 684; *каˈт'улка* — 409; *каˈч'ал-очк-а* — 98;

жовтим квадратом — *каˈчал-к-о* — 10, 34—37, 59, 62, 64, 67, 79, 92, 631, 634, 635, 642, 649; *веˈлике каˈчалко* — 79;

синім трикутником — *ˈтач'ілка, таˈч'іўка* — 306, 307, 469, 470, 473, 476, 477, 501, 505, 510, 512, 527, 535, 552, 558; *ˈтачивка* — 291, 485; *таˈч(')аўка* — 515, 518, 543; *тач'ілˈˈниц'и* — 327;

коричневим колом — *праˈник* — 232, 266, 332, 686; *пˈран:ик* — 412, 437, 442, 452, 455, 456; *пˈраˈник* — 237, 238, 403, 404, 406, 407, 409—411, 413—416, 418, 419, 421, 422, 666, 672, 676, 683; *праўник* — 424, 425, 427, 430, 454; *пˈралник* — 446; *пˈреник* — 441; *пˈр'ачка* — 273; *каˈчал'ный пˈраїнік* — 408; *каˈчулний праїˈник* — 418; *каˈчал'ный пˈраўник* — 425; *карбуˈваный праˈник* — 676;

фіолетове коло об'єднує: *валку(ў)ˈниц'а* — 5, 8, 620; *ˈвалок* — 616, 617, 619, 645; *ваˈлок* — 110; *ˈвалко* — 644;

оранжевим колом — *карˈбовач'* — 678;

малиновим колом — *ˈкатл'ач* — 670;

жовтим штрихуванням згори вліво — *каˈчал'ниц'а* — 232, 672а; *каˈч'іўка* — 268, 271, 404, 405, 435, 437, 439—442, 468; *каˈш'іўка* — 407; *каˈч'ілка* — 273, 412, 442, 443; *каˈч'ўлка* — 427, 444, 446; *каˈчулка* — 403, 408, 411, 413, 415, 416, 421, 426, 447, 452, 455, 456; *каˈч-ал'н'-а* — 664;

жовтим штрихуванням згори вправо об'єднано: *каˈчало* — 77, 623, 633, 636, 640; *коˈчело* — 523, 525; *каˈчал-к-о* — 9, 34, 42, 634, 635, 639, 649; *каˈчал-ок* — 42, 645; *каˈчал-очк-о* — 652; *каˈчел-ечк-о* — 631; *маˈле каˈчалко* — 79;

синім штрихуванням — *ˈтаˈч'-іўк-а* — 267, 274, 295, 297, 308, 338, 466, 467, 472, 480, 483, 486, 488, 499, 500, 502, 505, 508, 509, 511, 514, 523, 524, 532, 536, 539, 548, 554, 557, 559, 581, 583, 584, 615; *таˈч'-ілк-а* — 474, 484, 489; *тоˈч"-ілк-а* — 603; *ˈтос"-оўк-а* — 609; *таˈч-еўк-а* — 546; *ˈтач-енк-а* — 479;

фіолетовим штрихуванням — *ˈрозˈвалка* — 678, 681, 683;

чорним штрихуванням згори вліво — *макоˈгон* — 493; штрихування нанесене на основі форм ор. відм. — *макоˈгоном* — 497, *макоˈгонами* — 498.

4. У записах є ремарки: «рідко» — *руˈбел'* — 72, 486, *пˈрачка* — 273; «колись» — *ˈмагіл'* — 394; «старше покоління» — *макоˈг'ін* — 230; *ˈрублик* — 343; «маленький — *руˈбел',* велика — *магілˈниц'а»* — 395.

5. Не картографуються спорадично виявлені лексеми: назви рубля — *тереˈрубэц* — 9; назви качалки — *коˈтул'ка* — 668, 669; *ˈверц'ух* — 660, 661; відповідники *а* після *ч'* та *ц'* — каˈчелка, маˈгіл'ˈниц'і — див. карти № 43, 48; *ў* (<*л*) каˈч'еўка, маг'іўˈниц'і — див. карту № 127; *л* — маг'ілˈниц'а — див. карту № 114; *ц* — маг'ілˈница — див. карту № 98.

6. Відповідні ареали див. SPGW, карта № 93.

КОМЕНТАР № 290

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 61: «Як у вас називається — *сˈкатерка* чи *насˈтільник,* чи *ˈобрус..?»*

2. Червоним зафарбованим колом позначено також: *сˈкатер* — 646; *сˈкатір* — 151; *сˈкатерга* — 127, 619; *ˈкат'ірт'* — 29; *сˈкак'ір'т'* — 512;

червоним контурним колом — *сˈкаˈтерочка* — 547, 577;

жовтим зліва зафарбованим колом — *пωрˈток* — 42; *порт'а* — 684; *ˈпарток* — 686; *порт* — 407;

жовтим згори зафарбованим колом — *пωртωˈвина* — 44; *партоˈвэна, портоˈвэна* — 38, 45, 120, 123; *патоˈвина* — 136;

жовтим знизу зафарбованим колом — *партуˈвинка* — 26;

чорним зафарбованим колом *убˈрис* — 454; *ωбˈрушча* — 405; *обˈрушч'і* — 251; *ўбрус* — 322, 331, 662;

чорним зліва зафарбованим колом — *бˈрусок, бˈрусωк* — 259, 316, 350; *ўбˈрусок* — 344; *обˈруска* — 117, 571.

3. У записах є ремарки: «рідко, рідше» — *сˈкатірка* — 30, 314; *порˈтовина* — 42; *сˈкатерт'* — 194, 504, 563, 619; *ˈобрус* — 199, 422, 485; *обˈрусок* — 370, 379; *вобˈрусок* — 318; «частіше» — *убˈрус* — 232; *сˈкатирка* — 379, 393; *ωбˈрусок* — 162; «фабричне, куповане» — *сˈкатерт'* — 25, 29; *ˈобрус* — 110, 111, 417, 618, 668, 677, 678, 683; *бруˈсок* — 129; «домоткане» — *партоˈвина* — 314; *вубˈрус* — 331; *сˈкатерт'* — 417; *сˈкатерка* — 603; *обˈрусок* — 353, 541; *ˈпорток* — 669, 672а, 674, 678, 683; *порˈточ'ок* — 678; *патоˈвина* — 136; *насˈтіл'ник* — 110, 111, 114; «раніше» — *насˈтіл'ник* — 280; *сˈкатерка* — 470; *вωбˈрусок* — 351, 399; *вобˈрус* — 362; «тепер» — *насˈтіл'ник* — 314; *обˈрусок* — 470; *обˈрус* — 564; *сˈкатірка* — 399; «великий» — *обˈрус* — 139, 238, 239; *обˈрусок* — 395; «мала» — *сˈкатерт'* — 539; «старше покоління» — *обˈрус* — 364; *обˈрусок* — 390; «святковий» — *обˈрус,* «на щодень» — *обˈрусок* — 237; «довгий і широкий» — *обˈрус* — 276, 400; «має френдзлі» — *сˈкатерт'* — 276; «без френдзлів» — *обˈрусок* — 398; «вишиваний» — *обˈрус* — 500; *обˈруска* — 571.

5. Не картографуються: вияви початкового ненаголошеного *о*: *оуˈбрус, убˈрусок* — див. карту № 56; рефлекси наголошеного **о* — насˈтиˈлник... — див. карту № 51; протетичні *г-, в-* — гобˈрус, вобˈрус — див. карту № 124; наголос — *ˈобрус* — 70, 132, 154, 182, 199, 215, 242, 281, 361, 400, 403, 412, 415, 417, 422, 431, 436, 440, 464, 467, 473, 485, 508, 511, 517, 522, 562, 665—683, 685, 687; *обруˈсок* — 151, 158, 167, 169, 171, 224, 568; *ˈобрусок* — 568; вияви ненаголошеного *е:* сˈкатерка, сˈкатеирт' — див. карту № 37; рефлекси давнього *и:* насˈтіл'ниˈц'а, насˈтіл'нік — див. карту № 17; *ц* — насˈтіл'ница — див. карту № 98; вияви ненаголошеного *о:* партоˈвина, обˈрусок — див. карту № 55; *к', ц'*(< *т'*) — сˈкатерк', сˈкатерц' — див. карту № 88; палатальність *т'* перед *е:* сˈкат'ерт' — 4, 29, 85, 87, 95, 619, 650—652; сˈкат'ерка — 3, 90; *р':* сˈкатир'ка — 12, 490, 498, 525, 605, 606, 608, 610; сˈкатир'к' — 483, 510, 518; сˈкатир'к — 488; спорадично виявлені лексеми: *сироˈвита* — 8; *полотˈно* — 259; *полотˈн'э* — 261; *полоˈтен'і* — 264; *ˈкапа* — 292, 337; *радˈно* — 388; *стуˈлуўка* — 419; *ˈпулка* — 423; *пˈлахта* — 668, 674, 675, 677, 681; *покриˈвач* — 685; *просˈтира(д)ло* —

245, 256, 316, 333, 479; *сир'вета...* — 70, 108, 148, 156, 166, 284, 293, 318, 331, 380.

6. Ареали відповідних явищ див. ДАБМ, карта № 325; ЛАЗО, ч. 1, карта № 59; SPGW, карта № 44.

КОМЕНТАР № 291

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 128: «Чи вживається у вас слово і яке його значення — *п'лахта?*» і № 133: «*Ве'рета, ве'рето?*»

2. Картографуються назви домотканого, переважно нефарбованого рядна з льону або конопель (стелити ліжко, носити траву). Однак ремарки свідчать про деякі семантичні відтінки картографованих лексем і дають підстави для їх семантичної диференціації (правда, тільки найзагальнішої): *п'лахта* 'саморобне простирадло або покривало з ряднини' — 114, 233—238, 240—244, 247, 250, 258, 262, 264, 268, 273, 275, 405, 416, 417, 420, 428, 429, 434, 437, 442, 444, 447, 459; *п'лахта* 'старе або ткане з гіршої пряжі рядно для ношення трави, бур'яну' — 112, 143, 230, 231, 246, 254, 270, 277, 287, 294, 523.

3. Штрихуванням відображено лексему *п'лахта* 'покривало більшого розміру, іншої фактури (часто з брезенту) для прикривання збіжжя, сіна та ін. перед дощем'.

4. Червоним трикутником передано також *ра'д'уга* — 36, 45, 51, 57, 60, 87, 144, 162, 181, 208, 212, 379, 382, 637;

чорним зафарбованим колом ще — *ве'ретка* — 240, 257, 548, 550, 554, 560, 574, 578, 579, 603, 605, 607, 608, 610, 611, 614; *ве'р'ітка* — 488, 515, 519, 555, 557, 559; *ве'ретчина* (паралельно з *ве'рета*) — 445;

чорним квадратом — *ве'рен'ка* — 293, 295, 609, 615.

5. Чорним колом об'єднано семантичні відтінки лексеми *ве'рета (ве'ретка): ве'рета* 'груботкане рядно під простирадло' — 335, 337, 493, 495; 'пошитий сінник, який напихають соломою' — 270, 271; 'для застелляння лави, підлоги' — 549, 551; 'рідке, погано вироблене полотно' — 242; 'для ношення бур'яну' — 264; *ве 'ретка* 'для застелляння стола' — 241.

6. Відзначено ще: словотвірні структури *р(')ад'нина* — 137, 396; *рад'ничка* — 140; *рад'ниц'а* — 170; *ра'денце* — 191.

7. У записах є ремарки: «*рад'но* — на постіль, *ра'д'ужка* — старе рядно для ношення бур'яну» — 23, 72, 166; «*ра'д'уга, ра'д'ушка* — старе рядно для ношення бур'яну» — 41, 162, 166, 382, 642; *ра'д'ужка* — «крашанка з валу» — 42, 208, «з домотканого сукна» — 64; «з клочча основа, ткана вовною» — 645; «*рад'но* — як тільки з верстата, *ра'д'уга* — велика, пошита з рядна» — 51; «*рад'но* — більше, *ра'д'уга* — менша, може бути й кольорова» — 36; «*рад'но* — суконне, *ра'д'уга* — велика, полотняна» — 60; «*рад'нина* — накривати коні» — 396; «*ви'рето* (на ліжко), *ве'рен'ка* (носити траву)» — 293, 295; *ве'рен'а* (застеляти ліжко, часом підлогу), *ви'р'ітка* (носити траву)» — 488; «*ве'ретка* — на столик, *п'лахта* — на ліжко» — 240; «рідко, рідше» — *ве'рето* — 172, 312; *ви'рин'а* — 422; *п'лахта* — 6; «старше покоління» — *ве'рета* — 276, 290; «*рад'но* — застеляють як збіжжя возити, *п'лахта* — на ліжко» — 618; «*рад'но* — на будень, *п'лахта* — на свято ліжко застеляти» — 620; «*п'лахта* — на ліжко, *ве'рета* — на зілля» — 264.

8. Не картографуються: лексеми з іншою семантикою *п'лахта* 'спідниця' — 37, 40, 50, 52, 70, 158, 159, 162, 187, 193, 377; 'великий шматок будь-чого: поля, [illegible], заліза, сала' — 10, 18, 78—80; 'частина плуга' — 42; 'дощ[illegible]к, якою забивають крила вітряка' — 186; *'дерга* — 169, 379, 398 (*д'е'руга* — 5, 86, 650, 651; *д(')е'рушка* — 7, 643); зміни ненаголошеного *е* — *ве'рета, ви'рета* — див. карту № 37; *р — рад'но...* див. карту № 115.

9. Відповідні ареали див. SPGW, карта № 45.

КОМЕНТАР № 292

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 176: «Чи вживається у вас слово і яке його значення — *'руно* (вовна)?». Картографуються назви *руна* в значенні 'вовна овець'.

Про семантичні відтінки лексеми *руно* свідчать наведені у частині записів ремарки: «стрижена овеча вовна взагалі» — 9, 12, 17, 28, 53, 79, 83, 161, 266, 270, 319, 603, 604, 606—608; «суцільно знята вся вовна з вівці» — 149, 156, 159, 276, 439, 510, 526, 618, 645; «обстрижена вовна і вовна на вівці» — 12, 412, 609, 637, 642; «перший раз стрижена вовна з вівці» — 189; «довга шерсть» — 393; «збита вовна на вівці» — 190, 319; «цілий обстрижений бік барана» — 169. Є ремарки про семантичні відмінності між лексемами *руно* і *вовна*: «*'руно* — нечищене, *'воўна* — чищена» — 66, 67; «*'руно* — знята вовна, *'воўна* — на вівці» — 270, 523, 616, 620; «як стрижуть овечку — то є *'воўна*, як чешуть — то *'руно*» — 92.

2. Червоним колом картографується також *руну* — 1; *'рунце* — 24, 30; *'рунч'а* — 416; *рун'* — 373; *'рунўо* — 472;

червоним трикутником — *'рунва* — 604; *ў'руна* — 88; *в'руна* — 148; *ру'на* — 509, 511.

Нанесені відповідні фігури червоного кольору на основі словосполучення «руно вовни» — 50, 52, 69, 77, 127, 150, 176, 189, 217, 368, 461, 509, 511, 517, 554, 556, 558, 574, 579, 582, 584, 603, 609, 611, 612, 643;

чорним колом передано ще: *'вомна* (//*'воўна*) — 28, 342; *'волна* — 664, 677.

3. Відзначено: *'руни'тиі'а'ўўца* — 669; *'серс'ц'* — 256, *'шерс'ц'* — 303, 363, 571; *шерст'* — 376.

4. У записах є ремарки про різні назви вовни залежно від віку вівці «*'руно* — вовна із старої вівці, *нати'нина* (*ноти'нина*) — вовна з молодої вівці, *'м'іцка* — вовна з ягняти» — 485, 488, 524, 588; про частоту і сферу вживання картографованих лексем: «рідше» — *'руно* — 115, 401, 626; «старше покоління» — *'руно* — 32, 59.

5. Не картографуються: *'руно, ў'руно...* у значенні 'осінні сходи жита, пшениці' — див. карту № 316; *'руно* 'цвіт жита' — 655, 659; *ру'нит 'жито* «цвіте жито» — див. карту № 120; лексеми *нати'нина (ноти'нина)* 'вовна з молодої вівці' — 485, 488, 524, 588 (*на'ти'на* — 523); *'м'іцка, 'миц'ка* 'вовна з ягняти' — 485, 551, 588 (те ж — *'ниц'ка* — 488); *'міцок* — 507; *воло'с'ін'* 'найкраща, найдовша вовна' — 500.

КОМЕНТАР № 293

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 59: «Як у вас називається — *со'рочка чи ко'шуля..?*»

2. Червоним колом позначено також: *со'рош'ка* — 407, 409, 416, 609; *со'рыш'ка* — 414;

чорним зафарбованим колом — *ко'шул'е* — 243, 244, 246, 247, 249, 250; *ку'шул'ка* — 232, 252.

чорним контурним колом — *ко'жел'а* — 670.

3. У записах є ремарки: «рідко» — *ру'башка* — 16, 79, 166; *ко'шул'а* — 130, 232, 490; *со'рочка* — 376; «часто» — *ку'шул'е* — 234, «тепер» — *ко'шул'а* — 318. Ремарки, що уточнюють семантику картографованих лексем: «верхня сорочка» — *ко'шул'а, ко'шул'ка* — 48, 72, 87, 536; «блузка, кофточка» — *ко'шул'а* — 85, 87, 542; «без рукавів» — *ко'шул'а* — 114, 235; «куплена» — *ку'шул'і* — 233; *ру'башка* — 58.

4. Не картографуються: вияви ненаголошеного *о*: *со*ʸ*'рочка, ко*ʸ*'шул'а* — див. карту № 55; *ч/ч'* — див. карту № 113; лексеми, що вказують на специфічний вид сорочки «жіноча сорочка без рукавів» — *'гомб'іній* — 417; *с'пінниц'а* — 442; «нижня жіноча сорочка» — *с'пўнниц'а* — 445; «подерта сорочка» — *'цура* — 448; *ко'шул'а* «шкірна хвороба» — 382; *ко*ʸ*'шул'а* «слабість у дітей» — 394.

5. Ареали відповідних лексем див. ДАБМ, карта № 328; AJDŁ, z. 1, карта № 49; MAGP, t. 8, карта № 366; БДА, т. 1, карта № 247; т. 3, карта № 279; т. 4, карта № 348; ASJ, t. 1, розділ 13, карта № 196.

КОМЕНТАР № 294

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 132: «Чи вживається у вас слово і яке його значення — *керп'ці, кер'пець* (постоли)?» Картографуються назви саморобного селянського взуття, виготовленого, як правило, із шкіри або з лика, рідше — іншого матеріалу.

2. Синім колом картографуються також: *'личанки* — 136, 137, 140, 141; *личʼінки* — 143; *'личани* — 172; *лайча'к'е* — 331;

жовтим колом — *'кирпиц'* — 375; *'к'ерпец* — 665; *крпец'* — 678; *вер'пц'і* — 675, 680, *'вирпц'і* — 403, 407;

чорним колом — *бош''кори* — 407, 409, 414, 416.

3. У записах є ремарки: «з кори, лика» — *посто'ли* — 5, 6, 9, 14, 15, 18, 42, 59, 72, 87, 103, 121, 128, 173, 176, 181, 183, 186, 187, 189, 191, 194, 213, 379, 383, 397, 616, 617, 620, 660; *хода'ки* — 300, 394, 397, 433, 667; *лича'ки* — 239, 266, 317, 368, 382, 397, 402, 561; *'к'ерпц'і* — 665; *'лапт'і* — 393, 394; *верзу'ни* — 386, 389, 391; «зі шкіри» — *хода'ки* — 24, 121, 149, 155, 263, 268, 275, 354, 434; *посто'ли* — 159, 229, 382, 383, 385, 386, 389, 391, 393, 437, 440, 480, 500, 509, 523, 561, 569, 577, 606, 617; *боч'кори* — 683; *'керпц'і* — 668; «з грубих ниток» — *'лапт'і* — 18; *посто'ли* — 103, 645; «з лози» — *'лапт'і* — 6; *посто'ли* — 6, 19, 643, 646; «з липи» — *личʼін'ки* — 143; «з гуми» — *посто'ли* — 556, 559, 577; «з соломи» — *хода'ки* — 358; «колись» — *лича'ки* — 327; «старше покоління» — *пусту'ли* — 148, 315; «пастухи носили» — *лича'ки* — 377; «тільки чоловіки ходили» — *посто'ли* — 613, 615; «рідко» — *постол'и* — 304; *хода'ки* — 394; *боч'коры* — 445; «нові» — *посто'ли* — 588.

4. Не картографуються: спорадично виявлені назви: *корза'ни* «старі постоли» — 524, 581, 588; *шлапа'ки* — 113 (*шла'паки* — 284); *шл'епач'ки* — 241; *шк'раби* — 321, 322; *т'репц'і* — 499; *башма'ки* — 345; *кабу'рі*ʸ — 397; *з'литкы* — 440; *козлу'ни* «з лика» — 176; *в'і'з'іўц'і* «з лика» — 263; *воловни'к'е*ʸ*, валови'к'е* «з валу — товстих ниток з клоччя» — 19; *валоў'ц'і* — 20; *дәрәв'йаник'ә* «дерев'яні» — 434; *з''міткы* «старше покоління» — 446; *з'міткы* — 455; *капа'тинк'і* — 230; *к'ре*ᵃ*пк'і* — 609; *зас'толи* «старше покоління» — 271, *бар'л'аги* — 310; *гапра'ки* — 368; *вер'гованці* — 490; *'довбанц'і* — 129. Не картографуються: принагідно виявлена лексема *'капц'і*, яка має значення «будь-яке старе взуття» — 112, 306, 432, 433, 464 або ж вживається паралельно з *лича'к'и* — 298; *постоли* — 191, 250, 283, 348, 571, при тому із вказівкою на матеріал — 239, 300, 358, а також у випадках відсутності належного тлумачення значення — 8, 111, 114, 253, 324, 342, 365, 608 та ін.; вияви ненаголошеного *о*: *посто'ли, хо'да'ки, бо'чко'ри...* — див. карту № 55; рефлекси **ы* — *посто'лі, посто'ли* — див. карту № 17; *пос'т'іл'* — 344, 638, 644; *пос'тіл* — 367, 402, 560; наголос *пос'толи* — 300; вияви сполучення *ки*: *хода'к'і, хода'кы, хода'к'е..., лича'к'і, лича'к'е...* — див. карту № 20.

5. Ареали відповідних лексем див. AJPP, карти № 397, 398; AGB, t. 3, карти № 144, 145; ВЗУГЗ, карта № 287.

КОМЕНТАР № 295

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 60: «Як у вас називається — а) *'пояс, 'пасок;* б) *'гашник* чи *оч'кур?*»

2. Картографуються назви чоловічого шкіряного пояса. В окремих говірках можливі різні семантичні відтінки, яких не вдалося виявити через недостатню кількість ремарок у записах. Паралельні знаки можуть бути зумовлені різницями в реаліях щодо їх фактури, форми чи обсягу застосування. Див., наприклад, карту № 327 ДАБМ.

3. Червоним зафарбованим колом картографується також: *'пoac* — 444; *пойа'с-ок* — 82, 324, 452, 574; *пойа'с-очок* — 578;

червоним контурним колом — *о'пас* — 410; *'опас* — 414, 416 (поряд із *пас*);

червоним контурним трикутником — *'пас-ик* — 21, 111, 258, 343, 480, 482, 516, 672, 680 (*'пас'-ік* — 404); *па'с-ок* — 109, 114, 123, 126, 139, 141, 142, 167, 231, 243, 255, 256, 258, 265, 267, 271, 272, 277—281, 284, 286, 288, 290, 291, 293, 294, 297, 298, 300—305, 308, 309, 316, 321, 322, 325, 328—332, 335—338, 357, 383, 392, 396, 404, 436, 439, 462, 463, 465, 466, 468, 469, 471—480, 483 (поряд із *'пасок*), 485, 488, 489, 492, 494—499, 501—508, 510, 511, 517, 522, 523, 527, 532, 535, 537, 539, 543, 567, 571, 582, 584, 663, 687;

жовтим колом — *'шет-ик* — 52; *'шәт-ик* — 13, 24, 116; *'шитик* — 115; *'шит-ок* — 14;

чорним зверху зафарбованим колом — *ре'м'ін-ик, ра'м'ін-әк* — 130 (поряд із *ра'мін'*), 254; *рим'і'н'-ак* — 661; *ра'мін:-ик* — 10, 616; *ре'муш-ок* — 619;

оранжевою ізоглосою позначаються лексеми на означення функціонально споріднених реалій — назв пояса або шнурка, яким стягують штани;

ізоглосою позначені також *гач'ник* — 237 (поряд із *'гачник*), 238, 261, 268, 467, 469, 616, 667; *'гашник* — 434, 436, 449, 453—455, 458, 459; *'гаш'ник* — 407, 682; *'гаш'нік* — 414, 416; *гаїш'ник* — 676, 681;

у нас. пп. 424, 429, 430, 460 лексеми *гачник* не зафіксовано; на території, не охопленій ізоглосою, відзначено лексеми

сvˈкур — 2, 15, 18, 20, 25, 38, 50, 51, 62, 70, 72, 73, 96, 111, 121, 126, 129, 136, 144, 151, 159, 161—163, 180, 181, 189, 196, 197, 199, 202, 205, 208, 209, 212, 216—218, 220—222, 225, 228, 229, 285, 302, 305, 308, 325, 338, 341, 344, 350, 352, 359, 363, 364, 372, 382, 384, 386, 390, 394, 397, 400, 402, 465, 466, 470—476, 479, 480, 482—484, 486, 490, 492, 494, 496, 498—501, 503—505, 507, 509, 512, 521, 523, 525, 526, 528, 530, 539, 540, 546, 560—562, 564, 565, 567—570, 574—576, 578, 605, 647, 649; *ˈочкур* — 176; *учˈкур* — 29, 68, 69, 107, 116, 120, 124, 135, 138, 140—142, 150, 155, 156, 167, 170, 185, 281, 282, 310, 342, 343, 368, 375, 376, 511, 543, 554, 558, 573, 587, 609, 612, 648, 651, 653; *вочˈкур* — 125, 243, 280, 297, 298, 301, 304, 309, 319, 328, 335, 336, 339, 351, 354, 355, 362, 365, 399, 462, 463, 488, 514, 516, 531, 537, 548, 582, 604, 610, 611, 614, 615; *вучˈкур* — 143, 283, 284, 331, 485, 489, 513, 515, 519, 524, 532, 553, 557, 603, 606, 608, 613, 687; *чкур* — 42, 44, 75, 88, 91, 92, 103, 650; *гочˈкур* — 66, 110, 314, 385, 392, 395; *гучˈкур* — 128, 172, 187, 348, 387, 489, 507; *гачˈкур* — 6, 7, 262, 264, 266, 267, 269, 300, 306, 327, 361, 619, 659; *гочкурˈн'а* — 566, 573.

4. Відзначено інші види поясів: *ˈчерес* ‘широкий оздоблений ремінний пояс з калиткою на гроші, тютюн’ — 418, 421, 423, 426, 448, 456, 458, 460, 509, 511, 513, 546, 548, 603, 609; *букуˈр'ійа* ‘широкий пояс, часто з прикрасами’ — 484—490, 514, 587.

5. У записах є ремарки: «рідко» — *ˈпасок* — 191, 622, 626; *ˈпойас* — 379; *ˈшитик* — 18, 148; «частіше» — *ˈпаˈсок* — 379 (ніж *ˈпас'ік*); «вузький» — *ˈпасок* — 645; *ˈрем'ін'* — 604; «*паˈсок* — вузький, шкіряний; *рәˈм'ін'* — дуже широкий пояс — 20—25 см — із прикрасами» — 488; «широкий ремінь — *попˈруга*, вузький ремінь — *ˈпасок*» — 649; «*ˈпойас, пас* — підперізувати пальто, *ˈшитик* — пояс від штанів» — 639.

6. Не картографуються: назви жіночих поясів — *папˈрушка* — 634; *оˈпасок* та *ˈопас* — 415; *ˈпойас* — 7, 125; *пойаˈсок* — 75; *оˈпасок* ‘солдатський пояс’ — 417; спорадично виявлені лексеми: *ˈпендик* — 617; *ˈкупл'а* ‘широкий чоловічий пояс’ — 436, 468, 472, 496, 498, 524; назви тканих поясів: *ˈпойас* на основі ремарок типу «широкий чоловічий тканий пояс» — 8, 9, 11, 13, 15, 16, 18—20, 37, 39, 43, 45, 59, 61, 62, 67—69, 75, 79, 86, 92, 98, 113, 124, 150, 152, 158, 161, 168, 173, 175, 190, 208, 220, 242, 276, 314, 315, 333, 347, 361, 373, 376, 377, 385, 387, 391, 394—398, 475, 484, 504, 507, 514, 520, 521, 539, 554, 562, 572, 582, 583, 604, 606, 609, 617, 621, 623, 625, 631—633, 635, 642, 643, 655, 657; *ˈпойас* ‘жіночий тканий пояс’ — 4, 473, 499, 561; *кˈраїка* ‘вужчий жіночий пояс’ — 7—11, 14, 15, 19, 20, 33, 34, 69, 73, 76, 82, 88, 103, 120, 129, 173, 176, 266, 271, 311, 315, 318, 377, 389, 475, 496, 503, 546, 547, 554—556, 572, 578, 603, 614, 615, 632, 637, 648, 667; *кˈраўка* — 482; *ˈокраўка* ‘широка, ткана з вовни’ — 509, 512, 515, 518; *ˈокраїка* ‘з вовни’ — 500, 513, 521, *ˈ(ω)окˈриўка* ‘тканий пояс, жіночий вузький, чоловічий широкий’ — 523, 525; *ба'йурка* ‘вузький, тканий з вовни жіночий пояс’ — 547, 577, 610, 614 (*боˈйурка* — 548; *баˈйорка* — 509); *ˈбайур* ‘широкий святковий пояс, з квітами’ — 569, 572; *б·айоˈрок* — 512; *ˈчимбір* ‘різноколірний вовняний жіночий пояс’ — 305, 436, 464; *тканица* «з ґитиц'ами» — 481; вияви ненаголошеного *о* — ˈпас*у*к... — див. карту № 55 та ненаголошеного *е* — р*и*ˈмін'... — див. карту № 37; *е^{а}* — *ре^{а}ˈмін'* — 583, 663; *а* — *раˈм'ін'*... — 19, 37, 41 (поряд із *е*), 42 (поряд із *е*), 44, 46, 76, 85, 109, 122, 130 (поряд із *е*: реˈм'іник), 146, 230 (поряд із *и*), 231—233, 235, 245; вияви *е* перед м'яким приголосним і складом з *і* — *ˈрим'ін'* — 236; *ê* — *ˈрêм'ін'* — 237; вияви наголошеного *е* — *е^{а}* — *ˈре^{а}мін'* — 603, 610; відповідники *і* — *реˈмен'*... — 37, 41 (поряд із *і*), 46, 671, 686; *раˈми^{ы}н'* — 76; *раˈміе̯н', раˈмêн'* — 85; *ˈремûн'* — 609.

7. Відповідні ареали див. ДАБМ, карта № 327; SPGW, карта № 36; AGB, t. 3, карта № 142.

КОМЕНТАР № 296

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 379: «... вузол чи ... вузел..?» та відповідей на частину питання № 463 (*гудзь*).

2. Червоним зафарбованим колом картографуються також *ˈвузло* — 33.

3. Про втрату демінутивного значення *-ик, -ок* свідчать: ремарка типу «і великий і малий» — *ˈвузлик* — 52; написання *ˈвуз(')ол//ˈвузлиˈк* — 117, 128, 220; *ˈвузол//гуˈʒок* — 385; *гуз//ˈвузлик* — 284; *гуц//гуˈʒок* — 239.

4. Червоним контурним колом картографуються лексеми з різними виявами *е*, позначеними як *е^{и}* — 471, 499; *ә* — 175, 178, 183, 200, 220, 223, 229, 333, 345, 360, 367, 368, 403, 409, 420, 440, 456, 467, 469, 472, 475, 478, 487, 505, 512, 515, 516, 518, 539, 551, 558, 580; *и* — 5, 6, 122, 156, 162, 164, 208, 216, 405, 411, 413—415, 434, 479, 519, 531, 587; *і* — *ˈвузіл'* — 44, 47, 53, 195, 272, 389, 404; *ˈвозел* — 684; *ˈвузїў* — 431; *ˈвузл'іў* — 464; *ˈузлў* — 428, 429; *вузˈлы* — 451;

червоним суцільним штрихуванням охоплено умовно й нас. пп. 74, 76, 85, 88, 90, 95, 623, де відсутній запис картографованих лексем;

зелено-червоним колом передано ще: *ˈгуʒ'іў* — 503; *ˈгеʒ'ол* — 329; *ˈгузіў* — 538; *ˈгузил* — 169;

зелено-червоним зафарбованим трикутником — *гуˈʒолок* — 131, 137, 138; *гуʒеˈлок* — 131; *гуˈʒалωк* — 137; *ˈгузик* — 665, 666, 672, 678 та *ˈгуз'ік* — 679; *ˈкузлик* — 310; *вуˈʒолок* — 316;

чорним колом — *моˈзи^{і}л'* — 10; *моˈзил'* — 9; *моˈзўл'* — 630; *моˈзул'* — 632, 635; *маˈзил'* — 9.

5. У записах є ремарки: «зв'язана вузлом хустка, кусник тканини» — *ˈвузол, ˈвуз'ол, ˈвузличок* — 367, 387, 397, 612; «старше покоління» — *ˈвуз'ол* — 16, 18, 44; «середнє покоління» — *ˈвузел* — 16, 45; «частіше» — *гуʒ* — 335. Паралельно картографовані лексеми означають «місце, де зв'язані кінці чого-небудь».

6. Не картографуються: наголос — *вуˈзол, вуˈзел* — 1, 40, 61, 107, 167, 195, 198, 212, 217, 291, 300, 303, 336, 343, 355, 369, 582, 621, 626, 634, 636, 637, 640, 642, 645—647, 655, 658; *вузˈлик* — 166, 167; вияви ненаголошеного *о* — див. карту № 55; *л'* — *ˈвузол', ˈвузел'*... — 5, 16, 29, 32, 42, 53, 164, 175, 190, 193, 205, 216, 219, 220, 367, 368, 396, 403, 404, 406, 408, 413, 414, 416, 440, 676, 684; оглушення *ʒ* в кінці слова — *гуʒ̂, гуц* — 230, 232, 234, 235, 239, 240, 246, 247, 250—252, 257, 259, 261, 262, 264, 266, 277—283, 289, 305, 308, 325, 336, 339, 434, 466, 483, 485, 488, 489, 492, 499, 538; *з* — *гуз* — 474, 518, 550, 659; *с* — *гус* — 665, 667, 677; *ʒ", ʒ'* — *гуʒ", гуʒ'* — 333, 341, 351, 356, 358, 403, 433, 436, 465, 472, 477, 563, 576, 580, 662.

КОМЕНТАР № 297

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 124: «Чи вживається у вас слово і яке його значення — *калиˈта, каˈлитка* (гаманець)?»

2. Картографуються назви кишенькового гаманця на гроші, найчастіше зробленого із шкіри, незалежно від його форми.

3. Зеленим колом позначено ще: *каˈл'ітка* — 60, 69, 71, 73, 74, 76, 82, 86, 98, 100, 647, 649, 652, 659; *каˈли^{і}тка* — 634; *каˈл·итка* — 610; *каˈли^{е}тка* — 121, 548, 607, 657; *каˈл·е^{и}тка* — 609; *каˈләтка* — 38, 45, 126; *каˈл'етка* — 5, 7, 242, 660;

зеленим трикутником — *каˈл(')іˈта* — 74, 87—90, 95, 101, 103, 105, 623, 643, 649—651, 653, 662; *калîˈта* — 127; *кал·и^{і}ˈта* — 103; *каˈли^{е}та* — 616;

жовтим колом — *поˈл'ариц(')* — 289, 292, 304, 360, 469, 477, 480, 48[illegible], 4[illegible]8, 500, 508, 509, 511—515, 519, 524, 530, 552, 558, 581, 583; *пал'[illegible]ˈрец'* — 198; *параˈл'ес* — 31, 53, 184, 185; *пуˈл'арәс* — 227, 4[illegible]4; *паˈлірос* — 123, 144; *параˈл'ос* — 145, 146, 177; *пареˈл'ос* — 54; *пароˈл'ос* — 107; *париˈл'ос* — 183, 208; *паруˈл'ос* — 204; паˈрал*уш*, пуˈл'ар*иш*, поˈл'ар*уш*... — 108—110, 126, 128, 130, 133, 135, 138, 140—142, 239, 253, 273, 298, 299, 318, 468, 499, 507; *подіˈрес* — 189; пал'аˈрес*ик*... — 12, 18, 685;

синім колом — *кушуˈл'ок* — 607, 609; *кошоˈл'ок* — 615;

коричневим колом ще — *моˈшен(')ка* — 479, 480, 484, 485, 500, 509—511, 518—520, 523, 534, 582, 584; *моˈш'енка* — 483, 488, 496, 499; *муˈшенка* — 170, 309, 312, 510, 527; *мішˈна* — 469;

фіолетовим колом також — *брифˈташка* — 248; *б'ріфˈтечка* — 503; *брихˈташка* — 485; *б'ріхˈташка* — 488;

вишневим колом — *бу(о)д(')іˈл(')арош* — 417, 425—430, 445—447, 452, 456, 458, 461; *буд(')іˈл(')ар(')* — 406, 407, 413, 414, 418, 420, 421, 443, 677; *будәˈл':ар'* — 408; *буд'ˈлар'* — 409; *буґіˈл'ар* — 411; *буґˈл'арош* — 412; *будиˈл'ар* — 417; *буд'іˈларыш* — 459; *буґіˈл'арош* — 440; *буд'іˈрал·ош* — 443, 450; *буґˈл'арик* — 678; *бадоˈл'арик* — 680; *бул·ˈйар'* — 443; *будеˈл'ар* — 675, 682, 683; *пуд'іˈларош* — 481, 487, 490, 491; *пуд'іˈр(')алош* — 461, 491, 588; *под'іˈлар'* — 484, 486, 487, 489; *пуˈдел'ар* — 668, 669; *под'ˈл'арек* — 672а;

оранжевим колом об'єднано — *портмаˈн'ет* — 6; *портмоˈн'ет* — 149; *порт(о)маˈн'ет, портумаˈн'ет* — 200, 359, 368, 379, 618; *портомоˈн'ет* — 85; *протомоˈн'ет* — 7, 18, 22, 25, 67, 155, 621; *протумаˈн'ет* — 108, 178, 190, 358; *партωмаˈн'ет* — 144, 626; *партамаˈнет* — 622; *притумаˈн'ет* — 182;

чорним колом — *к'іˈс'ет* — 78, 117, 647; *кîˈсет* — 64, 96, 97; *каˈсет* — 65, 618, 632; *кіˈсетик* — 7; *кеˈсетик* — 36; *к'іˈс'ет'ік* — 85; *к'іˈшет^{ч}'ік* — 86.

4. У записах є ремарки: «менший гаманець» — *буд·іˈл·арош* — 417; *пал'іˈрос* — 144; *каˈлитка* — 658; «більший гаманець» — *бріфˈташка* — 442, 443; *партωмаˈн'ет* — 144; *каˈлита* — 658; «полотняний гаманець» — *моˈшенка* — 479; «шкіряна» — *каˈлитка* — 9, 15, 18, 42, 51, 261, 547, 577; *калиˈта* — 91; *моˈшенка* — 582, 584; «з тканини із стяжкою» — *каˈлитка* — 387; «шита» — *каˈлитка* — 57; «колись була» — *каˈлитка* — 77, 80, 379, 636; *кал'іˈта* — 87, 89; *пал'аˈрос* — 124; *каˈсет* — 632; *моˈшонка* — 320, 496; *пол'аˈрес* — 376; «тепер» — *пуˈл'арис* — 320; *портумаˈн'ет* — 379; *кошиˈл'ок* — 376; «рідше вживається» — *кошеˈл'ок* — 200; *пул'аˈрес* — 200; *бріфˈташка* — 277, 305; *портумаˈнет* — 626; «на шиї носять» — *моˈшêнка* — 484, 486; «у вигляді мішечка» — *каˈлитка* — 385; «на документи» — *бріфˈташка* — 523; «портмоне» — *бріфˈташка* — 445; «виходить з ужитку» — *каˈл·итка* — 472.

5. Не картографуються: вияви ненаголошеного *е* у слові поˈл'арес, поˈл'аре^{и}с, поˈл'ар*и*с... — див. карту № 37; вияви ненаголошеного *о* — по^{у}ˈл'аре^{и}с, п*у*ˈл'арес... — див. карту № 55; спорадично виявлені лексеми та лексеми з іншою семантикою: *каˈлитка* ‘на тютюн, ніж, люльку’ — 237, 306, 354, 376, 392, 566; «торбинка через плече» — 12, 14, 35, 39, 78, 238, 505; «торба для книжок» — 517; ‘печений корж на Андрія’ — *калиˈта* — 175, 208, 212, 342, 346, 576; *шеˈбітка* — 174; *шеˈбет'а* — 183; *шаˈбета* — 72; *шеˈбет'е* — 92; *шабаˈтура* — 314; *шабаˈтурка* — 531; *радиˈкул'* — 150; *ридиˈкул'* — 205, 209; *гаˈман* — 101, 104, 225, 368; *каˈман* — 237; *ˈташка* — 407, 413, 460, 511, 523, 525; *ˈпушка* — 297, 339, 475, 49[illegible] — 494, 502, 512, 535; *тапˈлôўка* — 411, 418, 422, 425, 427, 430, 44[illegible], 456—458; *тапˈлўў* — 450; *ˈторбочка* — 177; *торˈбиночка* — 19; *торˈбинка* — 338, 538; *ˈміндул* — 512; *м'іˈшечок* — 43; *миˈшечок* — 46; *ми^{е}'шечок* — 652; *кабˈза* — 203, 359; *табаˈла* — 470; *ˈрунга* — 559; *ˈжачкўў* — 424, 426; *ˈжачков* — 686; *зачˈку* — 585; *ˈтарца* — 426, 428, 431; *п'ін'аˈженка* — 673, 679; *портˈфел'* — 7, 9, 10, 15, 30, 42, 130, 145, 150, 231, 235, 256, 259, 261, 276, 283, 292, 293, 298, 306, 307; *капˈчук* — 442, 444, 464, 663; *т'апˈчук* — 451; *тапˈшук* — 458, 587; *папˈшук* — 55; *капˈшук* — 29, 42, 49, 149, 165, 169, 172, 176, 188, 191, 196, 202, 212, 216, 281, 314, 316, 333, 343, 362, 394, 494, 512, 513, 531, 553, 563, 604; *буˈмажн'ік* — 18, 158; *буˈмажник* — 51, 159, 178, 193, 195, 205, 209, 368; *боˈмажн'ік* — 653; *тал'аˈрос* — 115.

КОМЕНТАР № 298

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 63: «Як у вас називається — *ˈТорба* чи *ˈтайстра*, чи *ˈкайстра*, чи..?»

2. Картографується назва торби, пошитої з домотканого полотна, шерсті, рідше шкіри, у якій носять їжу в поле або різні речі до міста, з крамниці і под.

3. Червоним колом картографуються словотвірні структури (відзначені часто паралельно із структурою *торба*) — *торˈбина, торˈби^{е}на, тωрˈбина, тωрˈбіна* — 26, 47, 133, 136, 161, 165, 167, 191, 193, 230, 276, 312, 314, 320, 322, 342, 348, 361—363, 394, 395, 397, 398, 445, 465, 488, 492, 500, 512, 513, 521, 527, 528, 537, 538, 551, 561—563, 566, 568, 573, 618; *торˈбинка, тωрˈбинка*... — 58, 144, 162, 169, 183, 185, 191, 195, 212, 220, 229, 230, 257, 293, 309, 311, 334, 351, 398, 494, 561, 565, 576, 578, 656; *ˈторбочка* — 10, 191, 619, 623, 638; *торбˈйак* — 320;

зеленим колом передано також — *таˈністр(')а* — 304, 403, 416, 420, 675, 680; *таніс'ˈтерка* — 671; *траˈністра* — 669; *цанісˈтерка* — 670;

чорним колом — *ˈтастра* — 418; *ˈкайстра* — 656; *тайстˈрина* — 404, 409, 411, 587, 588; *ˈтайстра//тайстˈрина* — 415, 437, 458, 486, 490; *тайстˈрина//тайстˈринка* — 585;

чорним контурним колом — *тˈрайста* — 523, 556, 587, 588, 603; *трайсˈтина* — 587, 588.

4. Відзначено: (дві зшиті торби, що їх перекидають через плече або через коня. Зроблені вони з кольорової спеціально тканої льняної або шерстяної тканини) *беˈсаги* — 489, 514, 582, 583; *би-*

ˈсаги — 476, 490, 517, 519, 520, 522, 581; бе^{ш}ˈсаги — 482; бəˈсаги — 483, 486, 488; беˈсагы — 440, 452, 456, 459; бесˈсаги — 584; беˈсаг — 510; ʒ'уˈбен$^{(')}$ка 'ткана з вовни, вишита або шкіряна торба з поясом через плече' — 468, 471, 477, 480; ʒ'убˈлина — 520, 523; ʒ'убˈлинка — 516; ˈʒ'обн'а 'торба для пастуха' — 514.

5. Засвідчено ремарки про семантичні відтінки картографованих назв та різне функціональне призначення відповідної реалії: «ˈторба — полотняна, яку носять на плечах» — 442, 455; «тайстˈрина — полотняна, яку носять через плече» — 442; «ˈторба — полотняна, торˈбина — з двома шлеями носити за плечима» — 445; «ˈторба — на плечі зі шлейками» — 448; «ˈторба — полотняна, ˈтайстра — з домотканої шерсті, писана» — 483, 488; «ˈтайстра — велика, ˈторба — мала» — 499, 505, 509, 511; «ˈтайстра — велика, тайстˈрина — мала» — 486, 490; «носити їсти» — ˈторба — 57, 147, 151, 166, 504, 667; «носити хліб» — ˈторба — 66, 87, 142, 158, 195, 208, 255, 265, 625; ˈтайстра — 486; «з домотканого полотна» — ˈторба — 16, 39, 43, 46, 76, 108, 265, 272, 442, 445, 514, 577, 609, 613, 615, 660, 668; ˈтайстра — 443; «шкіряна (ремінна)» — ˈторба — 16, 31, 238, 655; ˈкайстра — 656; «для пастуха» — ˈторба — 677; «рідше» — тˈрайстра — 614; ˈторба — 678; «колись» — траˈністра — 669; «до школи» — ˈторба — 113; «жебрача» — ˈтайстра — 420; «ткана з червоних ниток» — ˈтайстра — 504; «через плече» — торˈбина — 521.

6. Не картографуються назви інших, часто функціонально споріднених реалій: ˈтайстра 'торба для коней' — 270, 350, 353, 361, 402; бˈроцак 'рюкзак' — 114, 268, 275, 276, 279, 405, 434, 467, 469, 498; ˈруксак — 479; ˈрубцак — 293; рупˈцак — 485; рубˈʒак — 582; ˈрунзак — 581; ˈвацок — 447, 459; ˈсидор 'велика торба' — 177, 180; гатіˈжак — 409, 417, 454, 456; ц'іˈдел'а (ц'іˈдил'а) 'торба для пастуха' — 666, 667, 676; ц'іˈдило — 672; ˈсумка — 18, 43, 45, 51, 76, 108, 126, 134, 166, 169, 253, 546, 611, 652; маˈлайка — 10; м'іˈшок — 66, 343, 344, 360, 497, 529; миˈшок — 619; меˈшок — 104, 183; ми^{е}ˈшок — 179; м'ішˈч'е — 274; м'іˈш':а — 403, 407; м'іˈш'ина — 466; м'ішˈчаткω — 162; м'іˈшечωк — 162; м'ішˈч'етку — 251; поˈлум'іш'ок — 274; пˈл'ецак — 111; ˈранец — 581; ˈташка — 417, 443, 483; тоˈбиўка 'шкіряна, вибивана бляшками' — 485; тоˈбіўка — 488; коˈб'ілка — 406, 408, 410, 681, 682, 684; ˈшан'ка — 649; ˈворок — 129, 131; гоˈпалка — 229 (воˈпалка — 607, 609); вˈпалка — 350; ˈс'іўн'а — 318; чуˈвал — 343; куˈбел'і — 284; ˈзайда — 411; калиˈта — 266, 274; куˈбел'ə — 358; саˈр'аŋ'ка — 417; с'іˈмен'ка — 529; хˈл'ебнік — 669.

7. Ареали відповідних лексем див. ДАБМ, карта № 253; AGB, t. 3, карта № 154.

КОМЕНТАР № 299

1. Карту складен за відповідями на питання Програми № 150: «Чи вживається у вс слово і яке його значення — ˈрелі, оˈрелі, оˈрель (гойдалка)?»

2. Червоним колом картографується також ˈгоїдаўка — 1, 8, 110, 169, 235, 251, 286—288, 291, 318, 321, 324, 563, 617, 630; ˈоїдалка — 64; ˈгоїʒ'алка — 409, 414; ˈгôн'ʒалка — 408; ˈгаїжалка — 98; ˈголдалка, ˈгулдалка — 158; ˈгуїдафка — 661; ˈгудалка — 230; ˈг'ідалка — 232, 251; гоїˈдалка — 227;

червоним трикутником — ˈгоїдан'ка — 289; ˈгоїдаїка — 270; ˈгоўданка — 265; ˈгуїданка — 259; ˈгеїданка — 643; ˈгуданка — 230, 255, 256; ˈгіданка — 113, 257, 262, 290, 293; ˈгôїʒанка — 415; ˈгонʒанка — 684; ˈгôнʒ'анка — 410.

червоним квадратом — ˈгоїдач$^{(')}$ка — 15, 17, 22, 23, 53, 142, 277, 632; ˈгоїдичка — 20; ˈгоїдашки — 619; гоїˈдашка — 52; ˈгоїдашка, ˈгоїдушка — 35;

червоним ромбом — ˈгутало — 252;

зеленим колом — ˈгуцаўка — 9, 240—242, 248, 261, 662; ˈгуц'алка — 355, 521; ˈгуїцалка — 444; ˈхûцаўка — 9; ˈгіцаўка — 240—242, 248; ˈгіц'каўка — 662;

зеленим трикутником — ˈгіцанка — 443, 445, 453, 461, 481, 585; ˈіцанка — 455; ˈіц:анка — 456; ˈгуц'анка — 323, 329, 357, 497; ˈгутцанка — 451; ˈгуїцанка — 442; ˈ(в)уйцанка — 447; ˈгуїсанка — 446; ˈгуценка — 441; гωˈц'уканка — 333; умовно — ˈлиїсанка — 448; ˈг'іцаїка — 360;

зеленим ромбом — ˈгуц'ало — 234;

жовтим колом — ˈхіталка — 588; ˈгітаўка — 111, 254; ˈгутал$^{(')}$ка — 60, 68, 85, 89, 91, 104, 647, 648, 650, 653; ˈгутаўка — 231; ˈгутолка — 86;

жовтим трикутником — ˈхитанка — 41, 516; ˈгітанка — 246, 250, 486, 489; ˈгутанка — 74, 258, 520, 523, 525, 527, 559, 582;

жовтим квадратом — ˈхит'ашка — 114; х'іˈташка — 36; умовно, х'іˈт·ушка — 35;

синім колом — ˈрел'і — 81, 90, 201, 216; гоˈрел'а, гуˈрел'а — 94, 99, 103, 104;

коричневим колом — гомˈбалка — 676;

коричневим квадратом — гомˈбач'ка — 669;

чорним колом — коˈлишка — 634;

чорним трикутником — коˈлисанка, коˈлысанка, коˈлесанка — 269—272, 274, 276, 300, 305, 307, 404, 407, 436, 464, 465, 468—470, 475, 477—479, 483, 587, 672, 674, 678, 679; коˈлиханка, коˈл'іханка — 75, 76, 652; умовно — кол'иˈсач'ка — 677;

чорним ромбом умовно — коˈлысалка — 422.

3. Відзначено ще лексеми: ˈгоїдушка (поряд із ˈгойдашка) — 35; ˈгус'тавка — 663; гуˈтел'а — 96; ˈгучело — 452.

4. У записах є ремарки: «з шˈнуркуў» — ˈгоїдалка — 78; «у хати з вуˈровки» — ˈгоїдалка — 176.

5. Не картографуються спорадично виявлені лексеми: кл'уч — 449; ˈгиналу (у < о) — 232; каˈт'іл' — 64; каˈчел' — 8, 189; каˈчелїа — 97; каˈчел'і — 382, 627; каˈчал'н'а — 573; каˈчел'н'і (мн.) — 546; ковˈжачка — 670; ˈц'ібалка — «деревйана» — 78; ˈгал'ба — «на ˈдереви дви ˈтички і посеˈродини ˈлавка» — 176; вуˈпадка — 112; ˈшугаўка — 18; дˈрапанка — 87; акомодація голосних — ˈгôїдалка — див. карту № 58; рефлекси наголошеного і ненаголошеного и (<*ы): коˈлыска — 275, 405, 411, 435, 458; колыˈсанка, колыˈсаŋка — 672, 672а; коˈлысанка — 404, 407, 454, 672, 674; коˈлысало — 425; коˈлысалка — 422; коˈлишка — 634; коˈл$^{(')}$исанка, колиˈсаŋка — 269—272, 274, 276, 300, 305, 307, 436, 464, 465, 468—470, 475, 477—479, 483, 668; коˈлиханка — 75, 652; коли^{о}ˈсанка — 678; коˈли^{е}ска — 607; коˈл·е^{и}ска — 603; коˈлесанка — 587; коліˈсанка — 679; коˈл'іханка — 76.

КОМЕНТАР № 300

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 36: «Як у вас називається — повозка для перевезення: а) снопів, сіна, соломи, б) дров, в) зерна?»

2. Червоною площиною позначена структура віˈзок (з утратою демінутивності суфікса -ок) — 547—550, 554, 555, 559, 603, 607—609;

зеленим штрихуванням: дˈрабˈн'ак — 664, 666, 672, 673—675, 678, 679, 681, 685; дˈрабˈник — 665, 667; драˈбин'ик — 229; драˈбинчак — 668; рабриˈн'ак — 175; грабиˈн'ак — 176;

жовтим штрихуванням — гараˈба — 401, 402, 499, 505, 511, 529, 540, 546, 554, 556, 557, 561—563, 565, 566, 569, 570, 572, 573, 575—581, 614; арˈба — 651;

синім штрихуваням — ще ˈлойтəр — 579;

коричневим колом картографується також — безˈтарка — 90, 93, 101, 123, 154, 159; башˈтарка — 213, 564; босˈтарка — 523; бисˈтарґа — 609;

малиновим малим колом — тəˈл'іга, тиˈл'іга... — 409, 412, 414, 418, 420, 426, 438, 444, 454, 458, 484, 486, 491;

чорним малим колом — ˈк'ічка — 471, 472, 477; ˈтîчк'і — 516; ˈтич'ка — 522; ˈтіс'ка — 609.

3. Відзначено: драбиˈн'астий віз — 113, 133, 138, 140, 170, 258, 280, 283, 312, 329, 528, 656, 657, 660, 663; драˈбиˈнистий віз — 110, 133, 231, 262; драˈбиновий віз — 543; драбˈний віз — 234, 235, 237, 238, 252, 268, 405; драˈб'естиї вüз — 654; драˈбасти — 655; виз в драˈбинах — 6, 230, 231, 233, 256; віз з драˈбиˈнами — 242, 246, 264—266, 272, 274, 294, 300, 436, 520, 521, 527; снупуˈвиї віз — 279, 282, 309, 316, 318, 319, 322—324, 326, 327, 329, 330, 333, 335, 339, 360, 399, 493, 496, 529, 537, 562; зб'іжуˈвий віс — 283; зˈб'іжный — 407; визростоˈчениї (на дрова) — 514; ˈдоўгиї віз (для снопів) — 493, 504, 536, 537, 539, 562, 567; ˈпішиї віз (без драбин або з малими драбинами) — 273, 275, 405, 684; ˈпішовиї віз — 407; снопоˈвик — 314; копоˈвик (для сіна, соломи) — 149, 161; колесˈник, -ˈн'ік (для сіна) — 65, 85, 631.

4. У записах є ремарки: «для зерна» — ˈґара — 57, 117, 137, 144, 146, 180, 231, 271, 272, 279, 510; ваˈсаг — 191, 339, 507, 562; бесˈтарка — 92, 154, 197, 201, 216, 218, 221, 362, 369, 380, 386, ˈ562, 564; ˈлада — 668; «для картоплі» — бисˈтарка — 66, 123; ґара — 116, 120, 122, 126, 138, 167, 170, 277, 305, 309; ˈлада — 420, 426; «для буряків» — ˈґара — 143; «рідше» — виз — 15, 87, 181; віˈзок — 607; «нове слово» — бесˈтарка — 173, 537, 577, 604—606, 610; «в колгоспі» — бесˈтарка — 16, 609; «гарˈба — коли дуже багато накладено на фіру» — 523; ваˈсаг «з оббитими всередині драбинами» — 220.

5. Не картографуються: лексеми: фіра, яка здебільшого означає навантажений віз (фіра соломи, сіна, дров...) — 1, 3, 11, 21, 25, 28, 108, 111—114, 137, 142, 232, 234, 237, 238, 240, 242—247, 249, 250, 254—256, 258, 263, 269—271, 283, 284, 286, 294, 297, 299, 303, 304, 306, 314, 318, 320, 321, 328, 331, 339, 349, 363, 439, 462, 464—468, 472, 474, 475, 477—480, 482, 483, 485, 488, 497—499, 502, 503, 507, 508, 510—512, 515, 517, 522—526, 531—532, 534, 535, 539, 545, 548, 549, 551, 552, 556, 557, 574, 581, 582, 603, 687; ˈфура (ˈхура) — 12, 23, 30, 32, 38, 40, 47, 53, 54, 58, 61, 65, 71, 73, 82, 115, 127—129, 132, 144, 145, 147, 152, 165, 173, 189, 195, 196, 199, 200, 204, 212, 213, 220, 224, 368, 370, 371, 383, 391, 396, 441; назви возів іншого призначення: мйак'іˈница (віз для полови) — 69; фаˈсунок (з короткими драбинами) — 157, 159, 161, 164; фаˈсунок (святковий віз) — 162, 166; фраˈсунок — 158; фурˈгон — 379, 382, 519; каˈтар'ка — 608, 612; шараˈбан — 220, 610, 613; «віз для перевезення гною» — гніїˈниц'і — 116, 135, 282, 312; гноˈйіўки — 140, 143; гноˈйак — 155; гноˈйанки — 496; гніїˈник — 675; «для перевезення дерева» — коˈтига — 561, 571, 573; каˈруца — 606, 607, 611, 612; б'інд'уˈгû, бенд'уˈги — «для перевезення сіна взимку, дерева» — 582, 584, 610; караˈвуха — 360, волоˈкуша — 565; поˈташкі «віз з високими боками, щоб їхати по солому» — 615.

КОМЕНТАР № 301

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 37: «Як у вас називаються частини воза...?» і частину питання № 302 в): «...ˈкола чи ... ˈколеса?»

2. Червоною площиною позначені фонетичні та морфологічні варіанти: ˈколеси — 54, 116; ˈколес$^{(')}$і — 58, 120, 395, 536, 608; куˈл'іса — 142; коˈл'іса — 670; коˈл'оса — 59, 88, 608, 627, 630, 644; коˈліс'і — 618; коˈлісс:йе — 485; коˈл'іс'и — 490; куˈл'оси — 621, 653; кул'еˈса — 622; наз. відм. одн. ˈколесо, ˈколисо... — 4, 6, 8, 15, 16, 18—20, 23, 26, 30, 33, 35, 36, 43, 47, 51, 52, 64, 66, 72, 86, 87, 89, 91, 100, 101, 103—105, 108, 109, 128, 130, 133, 136, 163, 167, 169, 170, 180, 191, 194, 195, 203, 234, 236, 270, 271, 293, 300, 306, 307, 310, 319, 323, 328, 329, 335, 336, 338, 350, 352, 354, 359, 382, 385, 397, 405, 407, 414—418, 421, 422, 434, 437—440, 442, 445, 449, 451, 461, 463, 464, 469, 472, 477, 482—484, 487, 491, 494, 501, 506, 509, 516, 518, 523, 527, 534, 538, 539, 543, 545, 559, 561, 568, 582, 605, 606, 610, 628, 631—633, 640, 641, 646, 647, 650, 655, 658, 659, 665, 667, 673, 683; колиˈсо, кол$^{(')}$еˈсо, кол'іˈсо — 5, 65, 616, 619, 621, 651, 652, 666, 677, 679, 686; коˈл'ісо — 656; ˈґоˈлесо, ґоˈлеса — 5, 424, 427, 430, 431, 444, 446, 448, 454; ˈкол'це — 68;

чорним колом картографується також ˈкол'і//ˈкола — 125;

чорним штрихуванням згори вліво — ˈрафа — 263, 307, 440, 444, 448, 450, 461, 465, 467, 471, 472, 479, 512, 516, 518, 522, 582, 584; ˈрайфа — 306; р'аф — 407, 665, 668; рйаф — 673, 677, 683;

чорним штрихуванням згори вправо — бруч — 7, 12, 26, 128; ωбˈруч — 10, 52, 134, 149, 162, 171, 272, 308, 338, 492, 494; гобˈруч — 33, 41, 132, 172, 348; вобˈруч — 122, 289, 319, 327, 334, 339, 349, 351; гобˈруч — 348; вωбˈруч — 240, 265, 333, 351, 496; вубˈруч — 241, 242, 270, 330; вбруч — 141; ўбруч — 322; убˈруч — 116, 117, 123, 132, 137, 166, 234, 251, 280, 291, 326, 658; обˈручі — 246;

чорною ізоглосою — шпˈрихі — 241, 282, 284, 286, 304; шпˈрихи^{е} — 260; шпˈр'іх'і — 2; шпˈрех'і — 124; шпˈриха — 285, 287, 288, 439, 660; спˈрихи — 319, 327, 329; спˈрих'і — 230; спˈри^{і}х'і — 655; шˈп'іхы — 668.

3. Відзначено: паралельні форми — ˈкола//коˈлеса — 67, 140, 249; відмінність форм одн. і мн. ˈколесо, але ˈкола — 65, 105, 130, 133, 619.

4. На площині, не позначеній чорним штрихуванням та ізоглосою, поширені назви шини і спиці, спільні з літературно-нормативними, однак ареали картографованих назв умовні з огляду на відсутність відповідних слів у записах з таких населених пунктів: спиці — 3, 8, 17, 19, 21, 23, 26, 28, 29, 39, 42, 44, 49, 50, 54, 57, 59, 62, 65, 70, 78, 82—87, 89, 91, 94, 99—106, 109—111, 114, 116, 117, 119, 125, 129—131, 133, 135, 137, 139, 142, 143, 145, 146, 148, 150—155, 157—161, 175, 178—180, 183—185, 187, 189, 193—201,

204, 205, 207—214, 216, 218, 221—227, 229, 231—233, 235, 238, 243—245, 247, 248, 251, 253—256, 258, 259, 261, 264, 267, 274—276, 278, 283, 290, 292, 294, 297—299, 303, 305, 312, 313, 315, 316, 318, 320, 331, 332, 336, 341—347, 352, 356, 364—366, 368—377, 380, 381, 383, 386, 388, 390, 392, 398, 400, 403, 404, 406, 408, 409, 411, 413—416, 423, 428, 429, 432, 436, 455—458, 460, 462, 473, 476, 477, 482, 485, 487, 493, 495, 497, 498, 503, 504, 506, 508, 515, 517, 525, 529, 530, 532—534, 536, 538, 540, 542, 544, 552, 553, 555, 560, 563—567, 570—576, 581, 587, 588, 608, 622, 624, 626, 627, 629, 638, 639, 644, 650, 652, 661, 664, 666, 670—672а, 674, 675, 678—682, 685, 687; *шини* — 3, 17, 21—25, 28—30, 42, 49, 50, 54, 55, 57—59, 62, 65, 69, 70, 74, 78, 82—87, 89—91, 93—95, 99, 100—106, 109—111, 114, 119—121, 124—126, 129—131, 133, 138, 139, 142—148, 150—161, 163, 165, 174, 176, 177—180, 182—190, 193—201, 203, 205, 207—214, 216—218, 221—227, 229, 231—233, 235, 237, 238, 243—245, 247—250, 253—256, 258, 259, 261, 264, 267, 271, 273, 275, 276, 278, 282, 283, 285—288, 290, 292—294, 297—300, 303, 304, 309, 312, 313, 315—318, 320, 323—325, 328, 331, 335, 336, 340—344, 346, 347, 350, 352, 355—358, 360, 361, 363—366, 368—378, 380, 381, 383, 385, 386, 388, 390, 392, 398, 400, 402—404, 406, 408, 409, 411, 413—416, 423, 427, 429, 432, 433, 435—438, 454—457, 460, 462—464, 468—470, 473, 476—478, 480, 482, 485, 487, 493, 495, 497, 498, 501, 503—506, 508, 510, 511, 513, 515, 517, 521, 525, 527, 528, 530—536, 538, 540, 542—545, 552, 553, 555, 559, 560, 563—567, 570—576, 579—581, 587, 588, 608, 617, 618, 621, 622, 624, 626, 627, 629, 638, 641, 644, 646, 652, 655, 661, 664, 666, 670—672, 674—676, 678—682, 685, 687.

5. У записах є ремарки: «рідше — *ˈшина*, частіше — *обˈруч*» — 51.

6. Не картографуються: нейтралізація /у/ ~ /о/ — *куˈлеса, коʸˈлеса* — див. карту № 55; тверде *ц* — *шˈпици* — див. карту № 98, спорадична лексема *бˈл'аха* ʻшиниʼ — 15.

7. Ареали відповідних лексем див. SPGW, карта № 106; AJDŁ, z.1, карта № 25; AJPP, карти № 138, 139, 140; MAGP, t. 1, карти № 20—22; БДА, т. 1, карта № 264, т. 2, карти № 273, 274; AGB, t. 1, карта № 49.

КОМЕНТАР № 302

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 38: «Як у вас називається те, чим пригнічують (притискують) снопи чи сіно на возі?»

2. Червоним зафарбованим колом позначено ще: *груˈбел'* (поряд із *руˈбел'*) — 41; *ˈрубел', ˈрубәл'* — 32, 156, 266; *ўˈрубел'* (поряд із *руˈбел'*) — 643;

зеленим зафарбованим колом — *ˈпаўус, паˈўус* — 248, 417, 442, 443, 445; *ˈпалус* — 666; *ˈповус* — 682; *ˈпав'із* — 675; *ˈповонш* — 656;

зеленим контурним трикутником — *паўˈзина, паўˈз'іна* — 424, 685. Нанесено за ЛАЗО (ч. 2, карта № 214) — *ˈпавзина* — 428, 429;

жовтим трикутником — *ˈрудина* — 428; руˈдин-к-а — 427, 429;

синім зафарбованим колом — *ˈчаклуў* — 419;

чорним зафарбованим колом — *друк* — 554, 559, 609, 614; *друˈчок павуз'аˈный* — 418, 421, 423.

3. У записах є ремарки: «тепер» — *руˈбеᵃл'*, «колись» — *друˈч'ок* — 603; «старше покоління — *паˈвуӡ*, середнє і молодше покоління — *руˈбел'*» — 249.

4. Не картографуються: інші лексеми — *цаˈпар'* і *ˈпопр'іш* — 587; *попˈр'ажина* — 588; вияви наголошеного *е*, в тому числі вокальна акомодація, *руˈбал'* — 40, 120, 123, 127, 128; *руˈбеᵃл'* — 523, 548, 603; *руˈбәл'* — 465; *руˈбил'* — 51, 289, 292, 297, 304, 462, 494, 503, 505; *руˈб'іл'* — 467, 490; гіперизм на укання — *ˈпавоc* — 245.

5. Відповідні ареали див. ЛАЗО, ч. 2, карта № 214; ДАБМ, карта № 89; AGB, t. 1, карта № 51.

КОМЕНТАР № 303

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 39: «Як у вас називається — *«баˈтіг, бат, ˈпуга, бич..?»*

2. Картографуються тільки назви на означення цілої реалії (не окремих частин) з дерев'яною ручкою і довгим кінцем з волокна або шкіри. Здебільшого ним поганяють коней.

3. Червоним контурним колом картографується також: *иᶦ*: *баˈтиᶦг* — 6, 14, 16, 26, 29, 37, 51, 58, 129, 584; *баˈтûх* — 13, 43; червоним зафарбованим знизу колом — *баˈтуᵒг* — 84, 212; *баˈтиг* — 80, 103; *баˈтуᵒг* — 63, 64 та, умовно, дифтонг *уи* — 77, 79, 82; *ᶦи* — 76.

4. Чорним колом об'єднано: *корˈбач'* — 431, 451—453, 455, 456, 459—461, 484, 486, 487, 489—491, 587, 588, 684; *кирˈбач* — 411, 419, 421, 423, 424, 441, 449; *керˈбач* — 404, 406, 408, 410, 414, 416, 425; *кәрˈбаш* — 407, 409, 413, 417, 418, 420, 422, 426, 427, 440; *карˈбач* — 403, 412, 437, 442, 443, 445, 447, 481, 682.

5. Відзначено: *бат* — 655; *цˈв'іга* — 491.

6. У записі є ремарка: «старше покоління» — *бич* — 1, 111; *баˈт'іг* — 250; «рідше вживане» — *біч* — 622; *баˈтуг* — 35, 244, 629; *баˈтіᵉг* — 422; *баˈт⁽'⁾іг* — 230, 234, 272; «молодше покоління» — *баˈтуг* — 79, 87.

7. Не картографуються: назви інших видів батога: *гаˈрапник* (плетений з лози, прядива або шкіри) — 8, 206, 368, 392, 523, 555, 560, 649—651; *канˈчук* (короткий) — 35, 444, 446; *дуˈбец* — 92; *пˈл'отка* — 104, 107, 344; *наˈгаїка* — 201; *кнут* — 533; *осˈт'он* (для волів) — 646; *ˈпуга* (довга, тільки для корів) — 484, 486, 489; *бич* (тільки для корів, волів) — 201, 372, 368; непом'якшене *т* перед *і* — *баˈтіг* — 2—5, 7, 9, 12, 15, 17—19, 21—25, 27, 28, 30, 32, 38, 42, 44, 48, 53, 71, 73, 74, 106, 109—112, 114, 115, 118—121, 123—125, 127, 131, 132, 134, 136, 138, 146, 147, 149, 150, 156, 158, 162—169, 171, 173, 186, 192, 195, 197, 200—202, 220, 223, 227, 274, 281, 285—290, 292, 301, 302, 304, 308, 310, 311, 313, 314, 318, 319, 321—326, 330—335, 337, 339, 341, 342, 344, 348, 350, 351, 353—355, 358, 363, 364, 366, 368, 370, 372, 373, 377, 379, 380, 382—385, 387, 389, 391—395, 398, 400, 402, 462, 473, 474, 479, 480, 488, 502, 503, 508, 510, 513, 514, 518, 522, 523, 526, 527, 530, 532, 533, 535, 538, 539, 542—545, 560, 561, 580, 581, 663, 667, 672, 672а, 675, 677, 678, 680, 683, 685; відпадання кінцевого *г* (повне і часткове) — *баˈт'і* — 79, 172, 278—300, 309, 387, 444, 510, 548, 557, 558, 583, 604—606, 608—610, 613—615 — див. карту № 128; *баˈт'ї* — 133, 289, 312, 379; *т'/к'* — *баˈк'іх* — 466, 483, 488, 507, 512, 520.

8. Ареали відповідних лексем див. SPGW, карта № 77.

КОМЕНТАР № 304

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 23: «Як у вас називається плуг і його частини: *ˈручки, граˈділь, чересˈло, поˈлиця, леˈміш..?*»

2. Картографуються назви лемеша (горизонтального ножа у плузі, що відрізує скибу землі знизу) і назви чересла (вертикального ножа у плузі, що відрізує скибу землі збоку).

3. Червоним колом картографується також: *лиˈмих* — 1; *лиᵉˈм'іх* — 47, 237, 558; *леˈм'іж* — 265, 675; *лиˈмиж* — 151; *ˈлам'іш* — 261; *ˈл'е'меш* — 74, 677, 679; *ˈлемеш* — 673, 674, 685;

зеленим колом — *ˈсошлик* — 100; *сошниˈчок* — 92;

жовтим колом — *над* — 236; *ˈнады* — 670;

синім колом — *бошˈˈкір* — 407;

коричневим колом — *ˈлита* — 489; *пˈлета* — 484, 486;

чорним зафарбованим колом — *жіˈлізо маˈлойе* — 454; *зіˈл'ізо* — 457; *зиˈл'ізо* — 588; *ӡеˈл'ізо* — 470;

чорним зліва зафарбованим колом — *с'пˈ'ідна ӡиˈл'ізо* — 465;

оранжевим штрихуванням — *маˈлий нûш* — 429; *пеˈредний ніж* — 473, 474.

4. На незаштрихованій площині поширена лексема *чересло* (*чирисˈло, чәрәсˈло...*), за винятком таких нас. пп.: 1—46, 48—53, 55—64, 66—69, 73—87, 89, 91—100, 102—104, 106—114, 116, 118—128, 130—138, 140—147, 150—164, 166—171, 174—183, 185—188, 190—193, 196, 198, 202—205, 208—216, 218, 220—222, 237, 238, 243, 245, 248, 252, 259, 262, 269, 279, 284, 286—289, 292, 294, 296, 312, 316, 318, 319—321, 324, 326, 340, 342, 343, 347, 349, 355, 370, 375, 401, 403, 428, 441, 453, 464, 465, 477, 479, 502, 503, 529, 532, 550, 552, 555, 559, 581, 588, 603, 607, 609, 611, 654—662, 664, 666, 672, 672а, 674, 678—680, 683, 685—687, у яких назви *чересла* не засвідчені у записах. У ряді випадків це зумовлено наявністю плугів іншої конструкції (без чересла).

5. Відзначено назви лемеша: *веˈликий нûш* — 429; *ˈзадний ніж* — 473; *с'пˈідний ніж* — 474; *леˈміш* у значенні ʻчересло' — 287, 288, 320, 428, 475, 477; *заˈл'ізо* в значенні ʻчересло' — 522; *чересˈло* в значенні ʻлеміш' — 449.

6. У записах є ремарки: «дуже рідко» — *лиˈм'іш* — 191; «рідше» — *ˈдоўгойә жәˈл'ізо* — 443.

7. Не картографуються: спорадично виявлені лексеми, часто без чітко окресленого значення: *реˈзак* — 652; *нуос* — 83; *ноˈсок* — 92; *ˈв'ітка* — 244; *сˈтал'ц'а* — 665; *ˈкорпус* — 611, 612; *пûаˈжа* — 518; *пˈіажка* — 277; *накˈлад* — 192, 668; *сталˈˈний накˈлад* (поряд із *лиˈм'іш*) — 191; *саˈдок* — 114; *ˈсанка* — 125, 126, 130, 158, 277; *ˈпысок* (поряд із *бучкур*) — 419; *ˈкапиц* (поряд із *ˈл'ем'іш*) — 483; *ˈрило* ʻкінець лемеша' — 509; *ˈрало* — 509; зміни ненаголошеного *е* — *леᵘˈм'іш...* див. карту № 33; відповідники *і* (<*е*) — *лиˈмиᵉш* — 57, 99, 223; *лиˈміш* — 24; *мн'* перед *і*: *лимˈн'іш* — 56, 84, 178; зміни ненаголошеного *о* — *сушˈник...* — див. карту № 55; відповідники *и* (<*и*) — *сошˈн⁽'⁾ік* — 64, 68, 71, 86—90, 93—95, 622, 643, 648, 650, 651, 653, 655; *сошˈниᵉк* — 103, 634; *сошˈнік* — 60, 63, 69, 73, 98; *соᵘшˈнûк* — 67, 72; *сошˈнәк* — 38, 45; *н*: (<*дн*) — *пеˈрен:е жиˈл'ізо* — 271, 405, 434, 435; *ˈзан:е жиˈл'ізо* — 436; флексії *-ої, -ойе*: *шиˈрокої жиˈл'ізо, ˈдоўгої жиˈл'ізо* — 404, 406—408, 410, 412, 414, 421, 686; *шиˈрокойе жиˈл'ізо, ˈдоўгойе жиˈл'ізо* — 411, 412, 417, 437, 439, 440, 442, 443, 445.

8. Відповідні ареали див. ЛАЗО, ч. 2, карти № 179, 180; ДАБМ, карта № 255; AGB, t. 1, карта № 39.

КОМЕНТАР № 305

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 23: «Як у вас називається плуг і його частини: ... *поˈлиця..?*»

2. Червоним колом картографується також: *поˈл'іᴇца* — 92; *пуоˈлиц'а* — 214; *поˈвица* — 644; *ˈполица* — 72, 410, 413, 488, 583; *ˈпол'іц⁽'⁾а* — 78, 414;

червоним трикутником — *пуˈл'ічкіᵘ* — 647;

зеленим колом — *бˈл'іха* — 661;

жовтим колом — *пˈлита* — 58, 131, 147, 154, 155—157, 160—163, 184, 188, 190, 191, 197; *пˈлеᵘта* — 150;

коричневим колом — *откˈладн'е* — 656; *откладˈн'а* — 618, 655; *откладˈн'е* — 616, 654; *ўкладˈн'а* — 42; *кладˈн'а* — 44;

коричневим квадратом — *уткладˈниц'а* — 617; *укладˈн'іца* — 621;

оранжевим колом — *плаˈха* — 186;

чорним колом — *ˈдош'ч'ка* — 425, 444, 446, 448, 450; *ˈдôш'ка* — 414, 418, 421; *ˈдочка* — 672а, 679; *ˈдока* — 452; *ˈдышка* — 416; *ˈдеска* — 686.

3. Лексеми *ˈдôш'ка, ˈдошка* — 414, 418, 421, 423, 447, 450, 451, 453—455, 461, 490; *поˈлиц'а* — 415, 419, 441, 450, 489; *бˈл'аха* (з ремаркою «рідше») — 416; *корˈманка* — 428, 430, 431, 454, 457 — нанесено на карту за ЛАЗО, ч. 2, карта № 182.

4. Відзначено: *пˈлита* (за ремаркою «полиця з лемешем») — 588.

5. Не картографуються: рефлекси *и*: *поˈліца, поˈліᵘца* — див. карту № 17; зміни *і* (<*о*) — *закˈрûі, закˈриᶦі* — див. карту № 51; зміни *о* в ненаголошеній позиції — *пωˈлиц'і* — див. карту № 55; вокальна акомодація — *ˈпôліц'а, пôˈлиц'а* — див. карту № 58; *е* (<*а*) після м'якого приголосного — *бˈл'еха... поˈлиц'і...* — пор. карти № 42, 48; відповідники сполуки *ст* у структурі *дошка* — див. карту № 103; *ц* — *поˈлища* — див. карту № 98; спорадично виявлені лексеми та словосполучення — *криᵉˈло* — 463; *полотˈно* — 450; *сˈтоўба* — 518, 525; *стоўˈбица* — 672; *заˈл'ізо* — 428; *шыˈрокойе жәˈл'ізо* — 415; *жіˈл'ізо веˈликойе* — 454.

6. Ареали відповідних явищ див. ЛАЗО, ч. 2, карта № 182; SPGW, карта № 53; ДАБМ, карта № 256.

КОМЕНТАР № 306

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 23: «Як у вас називається плуг і його частини: *ˈручки, граˈділь, чересˈло, поˈлиця, леˈміш..?*»

2. Червоним колом картографується також: *гˈл'аˈд'ір* — 665, 666, 672, 674—676, 679; *гирˈд'іл'* — 477, 480, 603, 606; *гәрˈд'іл'* — 483; *гарˈд'іл'* — 476; *гˈразел'* — 686; *грûаˈд'іл'* — 276; *граˈд'ел'* — 178; *гр⁽'⁾аˈдел'* — 232, 663; *граˈдил'* — 214, 216; *гр'аˈд'ўл'* — 429; *граˈд'іᴇл'* — 183; *гˈр⁽'⁾ад'іл'...* — 192, 225, 227, 260, 327, 334, 343, 392, 407, 408, 533, 554, 670, 671, 673, 678, 680, 682; *гранˈд'іл'* — 153; *гˈрадка* — 214; *гˈр'адла* — 410;

червоним контурним колом — *раˈдил'* — 57, 77, 82; *раˈд'іᴇл'* — 102, 104; *ˈридел'* — 176; *рәˈдал'* — 175; *раˈд'іж* — 76; *ˈрад'іл'* — 371;

червоним трикутником — г'рунзиᵉл' — 657;
зеленим колом — 'дишило — 10, 45 (поряд із 'дишил'); 'дич'іл' — 42;
жовтим колом — продо'л'іб— 520, 556; продо'л'ип, продо'л'ит — 485, 488; придо'лит — 524; п'ридо'лоб, прәдо'лоб — 507, 510, 513, 514, 516, 519, 522, 524, 574, 581; придо'л'іб, прәдо'л'іб — 511, 512, 517, 518, 583; п'редоло — 588;
коричневим колом — во'їе — 34; ву'їе — 616, 617, 620, 621, 632, 654; вуї'їе — 619.
3. Відзначено: ру'док — 451; т'аж — 452; 'паліца — 91, 97; руз'в'ірик — 454; 'дерево — 415; ст'р'ілка — 402; ко'лодиц'а — 428; г'реб'ін' — 521.
4. Не картографуються: зміни а після м'якого р' — гр'е'д'іл', гри'д'іл' — див. карту № 44; зміни ненаголошеного е — 'диᵉш'іл' — 2, 12, 17, 38—41, 44, 65, 640; зміни наголошеного и — 'діᵉшел; 'дішл'ік... — див. карту № 17; р — гра'д'іл' — див. карту № 115; г (<д') — гри'г'іл' — див. карту № 89.
5. Відповідні ареали див. AJPP, карта № 100; MAGP, t. 1, карта № 11; SPGW, карта № 47.

КОМЕНТАР № 307

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 23: «Як у вас називається плуг і його частини: 'ручки..?»
2. Червоним зафарбованим колом картографується також: чап-'л'іг'і — 108; чи'пігі — 662; чеᵃ'пігі — 663; ш'а'пігі — 407; чи-п'і'гі — 348;
червоним контурним колом — це'пиги — 481;
червоним зліва зафарбованим колом — чип'і'л'і — 151; чи'п'і-йа — 310, 389; че'п'ійі — 405, 415, 419, 434; чә'п'ій — 144;
жовтим колом — 'лапіх — 60; 'л'апка — 59;
чорним колом — рож'к'е, рош'к'и... — 51, 75, 92, 189; ро'ги — 588.
Штрихуванням картографуються назви, що означають частину чепіг, яку тримають у руках. Нанесено на основі ремарок типу «ду ц'і'п'ійіў наби'вайуц':а дириў'йани 'ручкі». Можливо, що територія поширення цієї назви виявлена не повністю, оскільки в питанні Програми назва для частин чепіг не передбачена.
Штрихуванням передано ще ру'чиц'і — 520.
3. Відзначено: чо'пи (поряд із чә'п'іги, чо'пигә) — 358, 517; 'сохи (поряд із чә'п'іги) — 439; диржа'ки — 553; римә'на — 16; с'тоїки — 61; 'нуᵒжк'і — 87; ру'кери — 355.
4. У записах є ремарки: «середнє і молодше покоління» — чи'п'іги — 1; «старше і середнє покоління» — руч'к'і — 1; «рідко середнє покоління» — ча'п'іьі — 434.
5. Не картографуються: зміни наголошеного і ненаголошеного и у сполученні ки — 'руч'ки... див. карту № 193; зміни е після шиплячих — че'п'іги — див. карту № 38; наголос — 'ручки — 20, 24, 29, 35, 36, 41, 42, 49, 51, 61, 67, 70, 81, 84—87, 89, 91, 93—95, 97, 99—104, 106, 148, 152, 175, 179, 183, 194, 204, 206, 212, 214, 216—219, 221—223, 303, 370, 373, 375, 378, 380, 392, 498, 529, 563, 564, 567, 568, 622, 623, 626, 635, 638, 642, 643, 646—649, 653, 670, 677, 686; а — ча'п'іги, ча'п'іїі... — 268, 434, 683.
6. Відповідні ареали див. ЛАЗО, ч. 2, карта № 181; SPGW, карта № 54.

КОМЕНТАР № 308

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 24: «Як у вас називається коса і її частини: кіс'ся, прут, 'жа'ло, 'ручка, граб'ки..?»
2. На картографованій території кісся має двояку будову: з однією і з двома ручками (про що свідчать ремарки у нас. пп. 442, 451, 458, 486 та ін.). Це й зумовлює відповідні форми лексем: 'ручка, руч'ки, п'рава 'ручка і 'л'іва 'ручка.
3. Червоним колом картографується також: п'рава 'ручка і 'л'іва 'ручка — 435, 437, 438, 447, 491; руч⁽'⁾ки — 429, 484, 486, 491, 612; руч'киᵉ — 587; руч'кы — 446, 461, 585; 'ручки — 442, 540, 612; 'ручкиⁱ — 148; 'ручк'і — 302;
чорним колом — піў'кул'ок — 136; 'кул'ки — 636; 'куїка — 22; 'кул'ша — 19; кул''ша — 151; 'к'іл'ка — 627, 637; 'к'ўл'ка — 617; 'к ўл'ка — 82.
4. У записах є ремарки: «у'доўбана — 'ручка, заг'н'ана — 'кул'ка» — 618.

5. Спорадично виявлені лексеми: ріг — 342; зу'бок — 91; 'пе-сик — 472; ш'пул'ка — 149.
6. Не картографуються: ч' — лу'ч'ок — 651; к'л'уч'ка — 17; 'руч'ка — 412, 604—606; 'руч'ка, руч''ки — 6, 417, 423, 425, 431, 457, 483, 488, 491, 509, 510, 512, 514—516, 518, 522, 523, 527, 547—549, 551, 553, 554, 557, 559, 574, 583, 603, 607, 608, 610, 667, 669, 672а, 677, 678, 683; 'руш'ка — 407, 414, 416; 'рушᶜ''ка — 609.
7. Відповідні ареали див. ДАБМ, карта № 260.

КОМЕНТАР № 309

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 24: «Як у вас називається коса і її частини: кіс'ся, прут, 'жа'ло, 'ручка, граб'ки..?»
2. Картографуються назви залізного кільця, яке скріплює косу з кіссям.
3. Червоним колом передається також: 'наперсток — 113, 169, 219 (поряд із на'персток), 239, 281, 284, 323, 329, 333, 361; наперс'ток — 28, 354, 359; на'перст-ик — 41, 67, 165; на'перс-ник, на-'перс-нік — 66, 73; на'пеᵃр-ник — 523; на'перст-ен' — 83, 548 (поряд із на'перст-ок); на'перст-ец' — 67; нә'персток — 40;
червоним трикутником — персти'н-ец — 517; 'перс-нік — 17; 'перст-ик — 21;
зеленим колом — б'ручка — 417, 467 (поряд із об'ручка), 684; ўб'ручка — 404; 'шобр'іч'ка — 667;
чорним колом — ка'р'іка — 486.
4. Не картографуються: зміни наголошеного е (<ь) — на-'пеᵃрсток — 642; 'пирстен', 'пирстін' — 290, 638, 657; 'пеᵃрстин', на'пеᵃрсток, на'пеᵃрстин', на'пеᵃрник — 514, 523, 548 (поряд із е), 603, 607; 'парстин', на'парсток — 10, 35, 47, 120, 127, 241 (поряд із е), 646, 655, 660, 661; зміни ненаголошеного е (<ь) — 'перстін'... див. карту № 39; зміни ненаголошеного о — на'перстук, оᵘб'руч-ка... — див. карту № 55; ўо — на'перс'тоук — 102, 104; к' (<т') — 'перск'ін', с'ц' (<ст') — 'перс'ц'ін' — див. карту № 96; п' — на'п'ерсток — 622, 650, 651; к' — на'персток' — 39; ч' — об'руч'ка, ка'р'іч'ка, ш' (<ч') — ωб'руш'ка, ка'р'іш'ка — див. карту № 113; назви іншої, хоч і функціонально спорідненої частини коси,— за'к'ій — 429, 443, 446, 486, 490, 507; спорадично виявлені лексеми — каб'лука — 476; рефка — 510; бра'цар'а — 554.
5. Відповідні ареали див. ДАБМ, карта № 261.

КОМЕНТАР № 310

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 25: «Як у вас називається ціп і його частини: 'капиця..?»
2. При картографуванні назв реалії (частини ціпа) допущена певна умовність з огляду на різну будову ціпа на території II т. АУМ. Так, лексеми, позначені фігурами зеленого кольору, споріднені з іншими лексемами функціонально, але реалії названі ними відмінні.
3. Червоним колом картографується також: 'капка — 664; о'капіца — 91;
зеленим колом картографується ще структура 'гужик — 34, 37, 59, 60, 62, 67, 69, 75, 77, 79, 92;
жовтим колом — шоᵘс'туга — 523;
чорним колом — 'вуголова ('вуглова) — 266, 466, 472, 474, 475, 504—506; ў'гол'ова — 472; 'вуголово, 'вуглово — 300, 305, 500, 507, 509, 511, 513, 517, 521, 527, 559; 'вугливо — 508, 512, 516, 553; 'вугол — 271, 272; вуг'ло (уг'ло) — 267, 307, 519; 'вуглоў — 265; 'вугли — 477; 'уголовок — 417, 436; го'лоўник — 426; 'уголовин' — 452; 'уливо — 516, 520; 'улово — 588; голо'ви — 412, 424, 500; '(в)уголови — 424, 471, 476, 483, 485, 524; 'вуголва — 488, 498;
чорним трикутником — 'уголовка — 411, 429, 486, 490; голоўкы — 425.
4. Відзначено б'рацки' ‘капица’ — 677.
5. Не картографуються: вияви початкового звука — гуж', 'гужик — 68, 69, 71, 77, 78, 85—89, 93, 98, 105, 643, 645, 650, 651, 653; гу'жоўка — 99, 623, 632, 633; гу'ж'івка — 636, 639; 'ужик — 634, 644, 646; у'жуўка — 635; у'ж'іўка — 627; 'гоуᵘлоў, 'уголово... — 268, 270, 271, 405, 434—439, 442, 443, 445, 459, 467, 470, 479, 581; ц/ц' — 'капица — див. карту № 98.
6. Ареали відповідних лексем див. ДАБМ, карта № 259; AJPP, карта № 111.

КОМЕНТАР № 311

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 25: «Як у вас називається ціп і його частини: ці'пильно..?»
2. Червоним зафарбованим колом картографується також: ц'і'пил⁽'⁾н'а — 133, 329, 331, 350, 355, 358—360, 364, 365, 544; ц'і'пил⁽'⁾н'е — 325, 328, 333, 339; ці'пилна — 33, 281, 326, 329, 336, 359 та, умовно,— ци'повиско — 37; ци'писко — 656, 657 (паралельно з ци'пилно);
червоним перекресленим колом також — це'п'ідло — 85, 138;
червоним зліва зафарбованим колом — ц'і'пина — 111—113, 242, 280, 285, 317, 327, 334, 495; ц'іпи'на — 240, 363; ц'і'пин'а (ц'і'пин'е) — 111, 153, 363, 495, 528;
червоним трикутником об'єднано: ц'і'пина — 239, 243; ц'і'пи-'вино — 249, 283; ц'іпω'винω — 247;
зеленим колом — дер'жилно — 244; дер'жално — 643, 652; 'держало — 106; 'держело — 103; дер'жано — 410; 'держина (дер-'ж'ек) — 253; наголос 'держак — 665, 666, 668—670, 673, 679; 'диржак — 677, 678;
жовтим колом — па'л'ічка — 684;
чорним колом — руч'н'ек — 484;
3. Відзначено лексеми: три'мак — 687; бук — 482.
4. Не картографуються: рефлекси ненаголошеного ě після ц — ци'пилно, це'пілно... — див. карту № 11; відповідники и — ци-'п⁽'⁾ілно — 68, 69, 74, 76, 87, 89, 93, 94, 98, 99, 104, 622, 648, 649; ци'піл(н)о — 60, 63, 64, 91, 103, 186; ц'і'пелно... — 120, 121, 127, 128, 130; це'пул⁽'⁾но — 650, 651, 653; л' — ц'і'пил' (н)о — 34, 62, 72, 92, 412, 443, 445, 472, 475, 479, 492, 499, 611.
5. Ареали відповідних лексем див. ДАБМ, карта № 257; AJPP карта № 110; AGB, t. 1, карта № 40.

КОМЕНТАР № 312

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 180: «Чи вживається у вас слово і яке його значення — ра'тай (орач)?»
2. Червоним колом умовно зображено також: о'ратор — 86; о'ралник — 444, 481; го'рал'ник — 56; гу'рол'ник — 66; о'рат-н'ік — 649, 652; о'ратер — 643; 'оран:ик — 488;
зеленим зафарбованим колом — плу'гатар — 252, 268, 273, 275, 405, 417, 422, 426, 434, 438, 441—443, 445, 467;
зеленим контурним колом — плуга'тыр — 410, 452; плуга-'тер — 484, 490;
чорним зафарбованим колом — горо'тай — 98; гара'тай — 79; ора'тай — 651; оро'тай — 444; о'ратай — 526.
3. У записах є ремарки: «архаїчна назва» — ра'тай — 39; плу-'гатор — 331; «старше і середнє покоління — ра'тай, середнє і молодше покоління — го'рач» — 84, 92, 100; «молодше покоління» — плу'гар' — 445; «старше покоління» — ра'тай — 87, 179; плуга'тир... — 171, 259; ра'тай «той, що волочить бороною» — 101; «го'рач — що оре, ра'тай — що найнявся трохи поорати» — 178; «рідко», «рідше» — (в)о'рач — 420, 556; плу'гатор — 391; «орач у пана» — плу'гатор — 387.
4. Не картографуються: протетичні приголосні г, в — го'рач, во'рач — див. карту № 124; кінцевий ч', р' — див. карти № 113, 117; наголос — '(г)орач, плуга'тар⁽'⁾, плуга'тир..; спорадично виявлені інші словотворчі структури та лексеми — о'риц' (поряд з о'рач) — 428; 'пахар — 60, 61, 106; горот'ник (поряд із ра'тай) — 80; йа'ріў'ник — 404; кор'наш — 605; ріл''ник — 513; описові форми — 'газда што 'оре — 683; чолу'вік што 'оре — 425.

КОМЕНТАР № 313

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 16: «Як у вас називаються способи оранки: у склад, у роз'гін..?»
2. За допомогою знаків картографуються назви способу оранки: врозгін, тобто від меж до середини лану, при якій посередині залишається борозна. Штрихуванням картографуються назви способу оранки усклад, тобто від середини лану до меж, коли скиби землі посередині лану утворюють гребінь.
3. Червоним колом картографується також: у роз'гони — 89; в роз'гонки — 183; на роз'гон — 86; роз'г'ін, роз'гон... — 528, 573, паралельно із ўроз'г'ін — 576, 605, 671; ро'зин — 526; у роз'гон'у — 159, 191, 199; у роз'гин-к-у — 151; умовно — розго'н'ети — 247; наголос у 'розг'ін — 206, 584, 605;

червоним трикутником — *ў ˈзаˈгони* — 1, 3, 21, 25, 33, 54, 63, 95, 98, 174, 269, 662, 676; *на заˈгони* — 40, 61, 242, 440, 665, 685; *на заˈг'ін* — 26, 218, 221, 249, 259; *заˈг'ін* — 233, 666, 667; наголос *ˈзаг'ін* — 242, 261;

червоним квадратом — *вуˈгон'а* — 309, 350; *вуˈгон'і* — 142; *вво-ˈгон'у* — 123, 129, 133, 134, 141, 143, 154, 156, 158, 161, 165, 167, 184, 190, 191, 220, 229, 277, 280, 312, 345, 368; *ўˈгон'у* — 125, 137, 138, 159, 171—173, 189, 200, 203, 227, 278, 311, 314, 343, 375, 376, 379, 382, 385, 387; *уˈгон'у* — 170; *вˈгон'а* — 5, 140; *уˈгон'е* — 155, 157, 160; *ˈгон':а* — 346; *ў уˈгон'* — 194; *в воˈгон'* — 162, 168; *у ˈгони* — 383; *у виˈгон'у* — 347, 348, 354, 380; *воˈгон'* — 27, 29, 31, 135; *вωˈг'ін', воᵘˈг'ін-к-а* — 121, 125 (поряд із *ўˈгон'у*), 241; *во-ˈг'ін-к-у* — 120, 122, 126, 127, 129 (поряд із *вуˈгон'у*);

зеленим колом — *в ˈрозкиⁱн'* — 57; *(ў)ˈроск'ід-ин'* — 6, 14; *ў рос-ˈкид-к-у, на ˈросˈкид-к-у* — 32, 43, 46, 48, 54, 56, 60, 64, 65, 69, 71—74, 76—78, 80, 82, 83, 86—89, 91, 94, 99—101, 105, 174, 176, 180, 647—651, 653; *в розк'ід-ˈк'-і* — 67; *розкидˈна* — 66; *(в)роск'ідˈну-(йу)* — 28, 50, 103, 106, 621, 636; *на ˈроскид', на ˈросˈкитку* — 54, 88, 91, 94, 105, 619, 645, 651; *ў розˈк'ід* (наголос) — 92, 93; *в роз-ˈкид* (наголос) — 209;

жовтим колом — *розˈгорка* — 108; *в роˈзору* — 121, 208; *у ˈро-зор-ок* — 273; *разˈгор* — 118; *в розˈгор* — 19; *в ˈрозір* — 669; *на ˈрозір* — 2, 668; *на розˈвору* — 42; *у ˈрозвωру* — 445; дієслівні структури *розгоˈру* — 634; *роˈзоˈрати* — 657, 677, 679; *розрˈйаті* — 673; *розоˈране* — 674; *розоˈрано* — 678;

синім колом — *ў ˈрозмиⁱт-к-у* — 49; *на розˈм'іт'* — 10, 11, 13, 16, 631, 632, 635; та, умовно, *розмеˈтаті* — 672а; *розˈмітувати* — 663, 673, 675, 681;

коричневим колом — *у роспокˈлад* — 244;

фіолетовим колом — *ˈвід-борозд-ок* — 436; *на ˈборозди* — 290; *ў ˈборозду* — 436, 438, 441, 460; *ˈборозну* — 194, 366;

оранжевим колом — *уˈрозно* — 407, 414—416 (поряд із *ˈрозно*) 423, 425, 429, 430; *ўˈрозно* — 406, 408, 409, 419, 428; *гˈрозно* — 427;

чорним колом — *ˈокола* — 456;

коричневим штрихуванням згори вліво передається також: *ў скˈлад-к-у* — 193, 381; *в склад-ˈк-и* — 223; *у склаˈдок* (наголос) — 121, 125, 147, 149, 150, 153, 160, 161, 165, 171, 173, 182, 184—187, 189—191, 194, 199, 200, 202, 207, 209, 210, 212, 216, 218—221, 224, 226, 228, 229, 366;

коричневим штрихуванням згори вправо — наголос: *до скла-ˈду* — 247, 250, 286;

на незаштрихованій площині фіксується *ускˈлад, ускˈлат,* а також *в'іскˈлат* — 143, 170, 283; *ввіскˈлад* (поряд із ускˈлад) — 463; *наскˈлад* — 11, 16, 19, 89, 99, 258, 583, 656, 665; *склад* — 442, 513, 666, 671; *у скˈлада* — 424, 426, 452, 457, 573 (два останні — паралельно із *ускˈлат*); *в склаˈди* — 269; *на скˈвади* — 685 (крім нас. пп. 3, 8, 21, 25, 30, 32, 95, 98, 110, 225, 227, 234, 249, 441, 497, 527, 550, 552, 567, 658, 660, 667, 676, де немає запису такого типу лексем, і тих нас. пп., у яких відзначено інші лексеми).

4. Відзначено структури: *ў ˈрозвит* — 488; *у ˈрозплугу* — 187, 583; *ˈросплух* — 484; *роспˈлуга* — 522, 582, 584; *рωзвəрˈнути* — 268; *уˈгорит* — 683; *ˈзаг'ін* — 241, 242, 630; *ў заˈг'ін* — 12, 36, 37, 41, 59, 84, 101, 179, 471 (поряд із *ўсклад*); *зоре в заˈгони* — 4, 5, 7, 11, 84, 113, 623, 626, 629, 633, 634; *ў заˈліхиⁱ* — 2, 17; *ў заˈл'іху* — 18; *ў лоˈпаті* — 12; *у росˈпургу* — 455; *ˈнараз* — 110; *на ˈкупу* — 257; *до ˈкупи* — 662; *догоˈри* — 616; *гуˈруў* — 227; *у вир'х* — 414, 416 (поряд із *ускˈлад*), 420; *до гˈребл'і* — 681; *збиⁱˈрати* — 663, які зафіксовані без відповідних ремарок, що диференціювали б лексеми за значеннями, передбаченими у легенді.

5. У записах є ремарки: «рідше» — *борозˈну* — 194; у *ˈрозвω-ру* — 445; «одного року — *склаˈдок,* іншого року — *ў ˈгон'у*» — 189; «одного року — *(в)склад,* другого року — *розˈг'ін*» — 336, 513; «щоб вода стекла *(ў)склад,* щоб ями не було — *ў розˈг'ін*» — 516; «вузьке поле — *у склад,* широке поле — *у розˈк'ід*» — 93.

6. Не картографуються: відповідники *і* (<*о*) — у розˈгӱн, ў розˈгун... — див. карту № 51.

КОМЕНТАР № 314

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 97: «Як у вас називається гуртова допомога сусідові при будуванні хати тощо (раніше і тепер): *толоˈка..?*» та частини питання № 11 (*толока* ‘пасовище’).

2. Картографуються назви добровільної допомоги односельчанові при виконанні трудомістких робіт, яке, як правило, закінчується частуванням. Однак звичай такої допомоги не всюди зберігся і тому не в усіх нас. пп. відомі її назви, про що свідчить відсутність відповідних позначень на карті.

3. Червоним колом картографуються також структури з наголосом: на початковому складі — *ˈтолока* — 2, 60, 62, 127, 155, 274, 293, 300, 304, 305, 309, 322, 326, 331, 352, 354, 376, 478, 479, 482, 484, 486, 489, 490, 492, 499, 619, 620, 638, 648; на передостанньому складі — *тоᵘˈлока* — 7, 75, 79, 99, 100, 151, 211, 480, 629, 639, 647;

червоним штрихуванням об'єднані структури з таким наголосом: *тоˈлока* — 259, 264, 322, 342, 417, 425, 426, 428, 440, 441, 444, 446—451, 455—458, 461, 483, 485, 488, 505, 509, 514, 515, 520, 522, 523, 556, 568, 573, 583, 585, 588, 609, 614; *ˈтолоᵘка* — 270, 325, 403, 404, 406, 410, 415, 418, 423, 443, 445, 452, 453, 459, 470, 473, 479, 484, 486, 487, 491; на решті заштрихованої території — *толоˈка.*

4. При картографуванні не взяті до уваги назви подібного (але не тотожного) явища на Закарпатті, які означають допомогу за частування (за могорич) не тільки багатьох осіб, але й кількох чоловік і навіть однієї людини: *(роˈбити) за алдаˈмаш, (помаˈгати) за алдаˈмаш* — 411, 423, 428, 431, 458, 459; *алдаˈмаш* — 412, 429, 453, 457; *одоˈмаш* — 668, 683; за ˈпомӱч даў ˈдобрый *алдаˈмаш* — 430.

5. Не картографуються: назви, що означають гуртову допомогу тільки при певному виді праці. Наприклад, при будуванні хати — *зˈводини* — 114, 128, 134, 155, 160, 162, 166, 260, 310, 344, 395, 687; *звід* — 352; *закˈлач:ина (закˈлашчина)* — 169, 182, 208, 227, 310; *п'іˈти до ˈвал'ків (на ˈвал'ки), вал'куˈван'а* — 332, 344, 355, 356, 372; *ліˈпуха* — 342; *поˈкопини* (при копанні картоплі) — 270; *ˈобжинки* (гуртова допомога на жнивах) — 265, 270; *антрагер-ˈч'іна* — 679; спорадичні назви, за якими не закріплено постійного значення — *роˈбити гурˈтом* — 66, 82, 122, 158, 176, 407, 616, 618; *на ˈгурт* — 243, 345; *роˈбити гроˈмадойу* — 345, 425, 676; *ˈпомоч (ˈпомуч, в ˈпомошчі)* — 8, 118, 262, 406, 419, 422, 426, 430, 437, 493, 621, 622, 680, 683; *доᵘпоᵘˈмога* — 108, 442, 662, 664; *л·* — *тол·оˈка, кˈл·ака* — 35, 36, 43, 59, 79, 472, 479, 484, 510, 603, 607—609, 611, 612; зміни ненаголошеного *о* — *тоᵘлуˈка, тулуˈка...* див. карту № 55.

6. Відповідні ареали див. ДАБМ, карта № 315; AJDŁ, z. 5, карта № 219.

КОМЕНТАР № 315

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 17: «Як у вас називається пропуск в оранці: *ˈогріх..?*»

2. Червоним зафарбованим колом картографується також: *ˈоб-ˈр'іх...* — 68, 209; *увˈр'іх* — 42; *ωгˈри* (мн.) — 144; наголос — *огˈр'іх* — 50, 84, 87, 91, 99, 102, 108, 164, 211, 223, 272, 386, 401, 506, 624, 650, 651, 653;

червоним контурним колом — *вр'ėх* — 656; *вр'i̯ex* — 659; *зріх* — 621, 623; *зоˈр'іх* — 4, 21, 127; *згур'іх* — 124, 128; *розˈріх* — 638; *гоˈріх*ва — 647;

червоним трикутником — *гр'іˈшок* — 378, 475, 487; *гˈрішка* — 671; *гˈрішина* — 486; *грішеˈниц'а* — 588;

червоним зафарбованим квадратом — *проўˈр'іх* — 40; *пˈрого-р·іх* — 311; *прогоˈр·іх* — 158; *прогˈр·іх* — 644;

червоним контурним квадратом — *проˈрᵘешка* — 103; *проˈр'і-ха* — 150; наголос — *пˈрор'іх* — 117, 174, 177, 213, 216, 373, 374, 379;

зеленим колом — *скаˈз'а* (зб.) — 544; *скаˈз'уки* (мн.) — *скаˈз'у-ки нароˈбиў* — 550;

жовтим колом — *заˈвал* — 119; *заˈвалк'і* (мн.) — 122; *пугуˈраў напûрûˈвал* — 124;

синім колом — *заˈлом* — 154, 159, 185, 187, 188, 191, 197, 222, 224, 321, 324, 326, 331, 338, 339, 368, 372, 385, 387, 394; *взаˈлом* (прислівник) — 228; *заˈлома* (жін. рід) — 254; *заˈл'ін* — 139, 286, 389, 329, 607; *заˈл'іг*ˣ — 296; *на заˈл'іг (на заˈл'іг уˈз'аў)* — 551; *заˈвамка* — 265; *ˈзаˈломи* — 157, 158, 190, 199, 213;

коричневим колом — *обˈм'інок* — 622; *пˈромин* — 239; *проˈмин-ка* — 271; *ˈобмин* — 248; *поˈмиⁿнка* — 257; *м'іˈйак* — 660, 663; *мі-ˈн'ак* — 663; *ˈмин'ак* — 672; наголос — *ˈобмин* — 252, 296, 300;

рожевим колом — *клиˈнок* — 220; *кˈлинчик* — 523, 525; *кˈли-нец'* — 5, 8, 343, 348, 529, 568;

оранжевим колом — *ˈц'іле* — 640; *цеˈл'ук* — 69;

сірим колом — *роˈзорок* — 468; *п'іˈдорок* — 462; *недоˈоранки* — 266, 477; *нəдоˈвірок* — 464; *недоˈорк'и* (мн.) — 305; *нидоˈворки* — 258; *нидоᵘˈгори* — 149; *проᵘˈгори* — 149.

3. Відзначено: спорадично виявлені лексеми, зафіксовані часто без ремарок — *борозˈна* — 76, 84, 140, 270, 366, 676; *ˈборузна* — 662; *забороˈзенок* — 31; *відборозˈдок* — 436; *бороˈда* — 6, 405; *не-доˈг'ін* — 538, 576; *нəдоˈгонец'* — 208; *неˈдогинки* — 357; *гˈлиба* — 277; *гˈреб'ін'* — 303; *фіст* — 317; *сˈкок'ішче* — 487; *заˈк'іп* — 170, 172; *склад* — 455; *обˈлишка* — 1, 3; *пирихˈват* — 62; *баˈран* — 6, 657; *на баˈран* — 657; *гˈрива* — 148, 198, 648; *сˈкиба* — 301; *ˈга-л'ава* — 375; *кос'аˈчок* — 208; *мертвˈйəк* — 261; *на ˈбахур* — 621; *чересбаˈхур* — 617; *ˈωоз'іх, пеˈрев'іх* — 666; *ˈобл'ізен'* — 619; *ˈсу-с'ік* — 667; *зоˈриско* — 670; *укˈлын'ка* — 686; *баˈсовка* — 686; *ˈви-гін* — 467; *проˈгаї* — 443; *проᵘˈгалина* — 148, 258; *ˈлатка* — 260; *запˈлатка* — 446; *гоˈлеча* — 481; *скˈрин'а* — 275, 306, 439, 478; *скˈрин'ка* — 237, 483; *ˈв'іх'іт* — 483; *жиˈвец* — 488; *ôˈґ'ір'* — 490; *нəдоˈгін* — 538; *ˈлисина* — 195; *розˈгон* — 210; *покоˈнечч'і* — 465, 467; *приˈлуда, пˈриголувок* — 256; *пр'ігоˈловач* — 92; *лоб* — 70; *при-ˈлубок* — 266; *ˈрозплуж* — 270; *стˈрижн'а* — 89; *стˈрижен'* — 75, 77, 88, 105, 175; *стриˈж'іл'* — 233; *гˈребл'а* — 234, а також лексеми, які, можливо, функціонують з дещо іншим значенням, — *пл'ėш* — 472; *пл'еш* — 652; *пл'іш* — 384, 395, 442; *пл'іх* — 170; *ˈверта-ло* — 421; *ˈсугωловок* ‘невиораний кінець поля’ — 266, 270; *коˈри-то* «в кінці ниви» — 483; *поˈроги* ‘горби на скибах’ — 665; *вы-ˈнимка* ‘остання, вузька скиба’ — 665 та ін.

4. У записах є ремарки: «рідко» — *сказ* — 445; «молодше покоління — *ˈобман,* середнє і молодше — *сказ*» — 248.

КОМЕНТАР № 316

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 27: «Як у вас називаються осінні сходи жита, пшениці: *скараˈда..?*» Додатково використано матеріал відповідей на питання Програми № 28 щодо лексем *ўˈруна, ўˈруно, ўрун, ўруˈнитис'а.*

2. Червоним колом картографується також: *ˈруна* — 103, 198; *руˈна* — 35, 42, 70; *вруˈна* — 63; *уруˈна* — 81, 82, 208, 220; *оˈру-на* — 212, 216, 222; *воˈруна* — 228; *гоˈруна* — 43;

червоним трикутником — *вруˈно* — 205; *ˈруно* — 51, 145 (у реченні «*сˈходит ˈосин':у ˈжито в ˈруна*»), 201, 310, 380, 383, 387, 394 (*ˈжито ў ˈрун'і*), 400; *руˈно* — 54, 379;

червоним квадратом — *врун'* — 218, 221; *овˈрун* — 90; *уˈрун* — 88;

зеленим зафарбованим колом — *ˈозим* — 588; *оˈзима* — 270, 585 (поряд із *озимиˈна*), 685; наголос: *оˈзимина* — 20, 24, 28, 33, 149, 164, 194, 217, 231—238, 252, 258, 259, 261, 270, 273, 305, 404, 424, 425, 427, 435, 440, 467, 469, 472, 473, 484, 486, 491, 493, 495, 498, 499, 517, 524, 526, 533, 546, 556, 568, 579, 581, 587, 616; *озиˈмина* — 240, 436, 452, 511, 668, 672, 672а, 674, 676, 677, 680, 683; *ˈозими-на* — 158, 447, 455; *озіміна* — 671; *ωˈзиминəна* — 109; *ўˈзимиˈна* — 344, 404, 446, 464;

зеленим контурним колом — умовно: *зимоᵘˈве* — 148; *з'імйа-ˈне* — 128; наголос: *зиˈмина* — 224;

жовтим колом — *сиˈба* — 2; *с'іˈба* — 3; *сеїˈба* — 6; *соўˈба* — 620; *силˈба...* — 9—11, 13, 17, 44, 632; *сів-иˈн-а* — 523; в нас. п. 151 знак нанесено на підставі запису *с'іўˈба сˈходит.*

3. Відзначено: *ўруˈнило(с'а)* — 26, 35, 100, 149, 173, 623, 630, 635; *вроˈнилос'а* (жито) — 12, 38, 141, 165, 167; *руˈнилос'а* (жито) — 560, 621; *повˈрунилос* — 175; *заўˈрунилос'* — 229.

4. У записах є ремарки: «рідше» — *оˈзимəна* — 194; «посів взагалі» — *ўˈруна* — 368; «сама пшениця і жито та їх сходи» — *вози-миˈна* — 335; «осіння і весняна» — *сûлˈба* — 13; «кˈраскиⁱ ни сˈк'енуло — *сиⁱлˈба,* кˈраску сˈк'енуло — сиⁱлˈбица» — 10.

5. Не картографуються: спорадично виявлені лексеми, часто з іншим значенням — *скороˈда* — 201, 202, 378, 444, 453, 465, 506; *жиˈта* — ‘осінні сходи жита і пшениці’ — 191; *поˈс'іў* — 22, 134, 147, 271, 529; *с'ійаˈн'а* — 430, 454; *ˈпаранка* — 660; *зрист* — 661; *пˈйечка* — 670; *сˈтерен'* — 679; *(в)сˈходи* — 143, 165, 168, 285, 287, 288, 379, 419, 431, 446, 629, 657; *сх'ід* — 658, 662; *сход* — 624, 664; *шч'іт'* — 333; описові форми типу *зіˈмушн'е ˈжито* — 669; *зимн'а пшиˈниц'а* — 617; лексеми у синтагмах і конструкціях — *ˈруно «таˈк'е ˈжито йак ˈруно»* — 55, 573; *«йак вˈруно* — 125; *ˈшч'іт', шч'іˈтина «пусхуˈдило йак шч'іт'»* — 329; *«йак шч'іˈти-*

на» — 350, 359; «к'ілˈкуйе, йак шч'іт'» — 663; кіл(')ˈкуйе — 663; ˈкул'шит'с'а — 409; ˈкул'ки ˈпушчат — 666; ози(')м'іна 'взагалі зимове збіжжя' — 666; у вереˈт'унц'а — 682; лексеми на означення весняних (ярих) сходів збіжжя — йариˈна — 115, 117, 128, 130, 133, 136, 182, 196, 227, 259, 263, 281, 310, 316, 336, 344, 347, 362, 368, 377, 461, 462, 479, 480, 505, 512, 522, 526, 530, 539; ˈйаринэна — 109; йаровиˈна — 366; дієслово ˈpуˈнит(') 'цвіте' — 1, 5, 616, 621; зміни наголошеного і ненаголошеного и — оˈзи[е]ми[е]на... — див. карти № 17, 37; відповідники ненаголошеного і (< ě) — сиўˈба... — див. карту № 10; протетичні г, в — гоˈзимина, возомиˈна — див. карту № 124.

КОМЕНТАР № 317

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 20: «Як у вас називається час збирання сіна?»

2. Картографуються назви на означення часу, коли косять і збирають траву.

3. Червоним колом картографується також: кусаˈвиц'а — 617; косаˈвиц'а — 619; косеˈвица — 94, 645; кωс:оˈвиц'а — 359; ˈкоˈсовиц'а — 23;

червоним контурним трикутником — кос'ˈба — 69; кωз'ˈба — 230; куз'ˈба — 410, 413, 681; кўз'ˈба — 450; ˈкіс'бы — 676; кісˈбы — 680; ˈкус'бы — 684; ˈш'анокозба — 672; к'іс'ˈба — 433; ˈкіз'ба (наголос) — 678;

червоним зафарбованим квадратом — косэˈница — 515;

червоним контурним квадратом — кошˈн'а — 685; кушˈн'а — 588; кишˈн'а — 485; к'іс"ˈн'а — 516;

чорним колом — с'іноˈкіс... — 342, 361, 372, 392, 398, 493, 515, 518, 544, 561, 581, 584, 616, 675; с'іноˈкус — 90, 93, 487, 653; с'іноˈкўс — 428, 431; с'іноˈкос-и — 111, 130 (поряд із с'іноˈкос), 200, 222, 236, 245, 248, 252, 254, 256, 259, 261, 264, 268—270, 272, 276, 280, 284—286, 296, 297, 301, 304, 306, 307, 316, 317, 320, 323, 327, 331 (поряд із с'іноˈкос) — 333, 336, 341, 404 (поряд із с'іноˈкос), 420, 432, 434—437, 439, 462, 464, 465, 467—470, 472, 474, 477—484, 486, 487, 489—491, 495, 497, 502, 504, 505, 507, 508, 511, 514, 559, 580, 587, 608, 656, 659—662, 682; с'іноˈкос-ы — 237, 275, 403, 405, 406, 408—412, 414, 415, 417, 418 (поряд із с'іноˈкос), 421, 422 (поряд із с'іноˈкос), 425, 440—449, 453, 455—461, 585, 663, 665, 667; с'іˈнокоси — 138, 432; на решті території — с'іноˈкос.

4. У записах є ремарки: «рідше» — куз'ба — 456; «старе» — куз'ба — 410; кусуˈвиц'і — 143.

5. Не картографуються: спорадично виявлені лексеми із значенням 'косовиця': кошеˈвиц'а (поряд із косоˈвиця) — 176; ˈкошн'е (середн. рід) — 534; коˈш"ін'а — 672а, 674; ˈкош'ін'і — 231; ˈкошен'а — 231, 335; коˈш'ін'а (мн.) — 668; кωшеˈнина — 230; поˈк'іс — 11, 526, 584 (поряд із с'іноˈк'іс); с'інокоˈс'ін':а — 393; с'іноˈкошин'е — 536; лексеми з іншим значенням: 'місце, де росте трава і косять сіно' — сіноˈкос — 11, 220, 523, 628; коˈсир'а — 509, 520; с'іноˈжат' — 101, 357, 381, 509, 512, 576, 664; петˈр'іўка 'час, у який починається косовиця' — 17, 57, 58, 84, 206, 362, 389, 396, 513, 519, 537, 562, 604, 606; петˈроўка — 98; петˈруўка — 145, 180, 206; рефлекси ě — с'іеноˈкос ... — див. карту № 10; зміни ненаголошеного о — косо[у]ˈвиц'е, кωз'ˈба... — див. карту № 55; е (< а) після м'якого приголосного — косоˈвиц'е... — пор. карти № 42, 48; зміни наголошеного и — косоˈви[і]ца, косоˈви[е]ц'а... — див. карту № 17; ц — косоˈвица — див. карту № 98.

КОМЕНТАР № 318

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 29: «Як у вас називається купа, в яку складають снопи у полі: ˈп'ятка, ˈп'ятˈнадцятка, ˈпівˈкоˈпи, коˈпа (з скількох снопів?)?»

2. Картографуються назви кладки снопів у межах тридцяти з тим, що колір означає різні лексеми, фігури і штрихування — різну кількість снопів при складанні. Якщо одна і така ж або споріднена назва на різних територіях означає кладку неоднакової кількості снопів, вона зображається різними засобами в межах одного кольору, напр., ˈмандель, кˈлан'а (кˈладн'а), п'івкˈлан'а (п'івкˈладн'а).

3. Зеленим колом картографуються також структури: стрˈупчик (стˈрумчик) — 11, 12; стˈр'інчик — 45, 631;

синім колом — л'аˈшок — 5, 64, 71, 616, 636; ˈл'ешок — 654;

засобами темно-червоного кольору — ˈмендил' — 74, 147, 659, 665, 671; менˈдел'ік — 157; манˈдел'а — 163, 164; ˈмиди[е]л' — 654, 656, 658; ˈмадл'і — 655; ˈманділ'і — 662;

чорним зафарбованим квадратом — крист, кˈристи — 407, 408, 410, 412—414, 417, 419, 421—424, 426; кˈрест — 457; ˈкырт — 425, 427;

чорним наполовину зафарбованим квадратом — кˈрижо — 416, 683;

рожевим штрихуванням згори вліво позначається: піўˈк'інка — 6, 7, 12, 22—29, 33, 51, 52, 55, 108, 109; піўˈк'інок(пуўˈк'інок) — 13, 45, 56, 84, 136, 137, 324, 325; путˈкінок — 42;

рожевим штрихуванням згори вправо — поˈлук'інка — 46, 48, 69, 72, 98; поˈлуп'ітук — 232, 233, 259, 462; поˈлуп'інок — 258, 268, 273, 407, 412; коˈлуп'інок — 265, 269, 299, 408, 409, 432, 433, 436, 439, 469; по[у]ˈлут'інки — 303, 304, 326, 334, 534;

фіолетовим штрихуванням — кˈлан'а (відповідно півкˈлан'а) — 506, 508—525, 527, 539, 541—543, 545—559, 564, 565, 568, 569, 571—574, 576—581, 585, 587, 588, 603, 605—610, 612—615.

4. Щодо позначення назв відповідними фігурами, що символізують кладку снопів у кількості в межах 10, 15, 20 і 30, допущена певна умовність. Так, у ремарках відзначено: ˈкучка (з 10 снопів) — 86, 88, 105, 623, 625, 626, 650, 651, 653; (10—15 снопів) — 90, 91, 93, 95, 96, 100, 627; (20 снопів) — 87, 103; ˈл'ашка ˈл'ашок (з 10 снопів) — 64, 616—620, 629, 635, 639, 647, 655, 657; (10—15 снопів) — 2, 4, 5, 122, 622, 628, 632, 636, 659; (15—20 снопів) — 648; хрест, крист — (18—22 снопи) — 418, 420; (21 сніп) — 408, 410, 413, 414, 417, 419, 422, 425, 446; поˈлук'інки, коˈлуп'ітки (15 снопів) — 321, 331—333, 337, 399; (42 снопи) — 408; (до 80 снопів) — 412; 30 снопів — на решті території; маˈрадик — (16—18 снопів) — 672а, 676; (13—15 снопів) — 680, (20 снопів) — 667; кˈладн'а (до 45 снопів, можливо і більше) — 445, 448, 460, 475, 477, 484, 490.

5. Не картографуються: лексема коˈпа, поширена на всій досліджуваній території, але відзначена без послідовних ремарок, чи ця назва означає кількість (60 снопів) чи спосіб кладки; лексема пˈйатка (кладка з 5-ти снопів, щоб збіжжя швидше висохло) — 344, 345, 347, 351, 353, 355, 359, 365, 378, 380, 386, 390, 426, 465, 473, 474, 476, 483, 497, 498, 500, 501, 510, 518, 523, 529, 530, 533, 536, 538, 539, 541—547, 554, 557, 560, 563, 565, 566, 568, 569, 571, 572, 574, 575, 578, 579; пйатачˈки — 418, 420, 421; кладка з 5 снопів: ˈд'ідик — 516, 517, 520, 526, 582; ˈпопэк — 512, 515, 518; ˈгусар — 672а; ˈчутка — 668; ˈл'ал'ка — 113, 159; спорадично виявлені назви кладки з 10—20 снопів: копˈйак (копˈйек) — 218, 220, 221, 272, 501; купˈл'ак — 279; гˈранка — 331; цапˈк'и — 338: стоˈйан — 92, 98; сˈтаўчик — 9; назви кладки більш як 30 снопів — ˈк'інка (30—60 снопів) — 271, 274—276, 306, 307, 432, 433, 436—438, 440, 443, 445, 467, 468, 470, 472; довільна кількість снопів — 442, 473; сорочˈн'а (сорокˈн'а) — 24, 27, 47, 86, 87, 89, 105; сороˈк'іўка — 32, 121, 124; зміни давнього о у структурах з п'ів — пивˈкопи, пуўˈкопи, пуўˈкіпка ... — див. карту № 51.

6. Ареали відповідних лексем див. КДА, карта № 160; ДАБМ, карта № 286.

КОМЕНТАР № 319

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 15: «Як у вас називається поле, з якого знято: а) ˈжито..?» Додатково використано матеріал відповідей на питання № 388 б) (із стерні).

2. Червоним трикутником картографується також ˈжитис(')ко — 192, 634, 668;

фігурами чорного кольору — ˈіржис(')ко, ˈіржиште — 48, 51, 74, 80, 82; ˈйіржис'ко — 78; гирˈжис'ко — 84; риˈж'иште — 76;

штрихуванням картографується загальна назва поля з-під будь-яких зернових культур;

зеленим штрихуванням згори вліво передається також: сˈтерні (сˈтерн'е) — 483, 484, 486, 662, 670; стириˈн'е — 654;

зеленим штрихуванням згори вправо об'єднані звукові структури: сˈтерин' — 1, 4—6, 16, 17, 19, 22, 24, 27, 28, 30, 49, 108, 118, 119, 122, 129, 130, 148—151, 159, 683; сˈтерэн' — 14, 42, 44, 133, 152; сˈтерен' — 18, 23, 117, 134, 180, 343; стеˈрен' — 238, 267; сˈтарен', сˈтар'ін' — 127, 128; стерн', стирн' — 109, 447, 449, 479; сˈтер'ін' — інші нас. пп.;

зеленим горизонтальним штрихуванням передається остерˈн'анка — 453, 461;

жовтим штрихуванням відображено також: ˈпужн'а — 624, 625, 629, 635, 642, 648, 650; ˈпожн'а — 86—88, 90, 622, 643; ˈпу[ы]жн'а — 623; ˈпи[е]жн'а — 60; ˈпижн'а — 627, 628.

3. Відзначено словотвірні структури: стерˈніўка — 665, 666; сˈтерник — 685; стерт' — 442, 588; стерˈн'ука — 533; стерˈно — 656.

4. Не картографуються: вияви и — ˈжитн'ішче, ˈжитн'іс(')ко...— див. карту № 22; вияви а після м'якого н — стерˈн'е, стерˈн'енка, стерˈн'и, стерˈн'инка... — див. карту № 41; твердий с у суфіксі -иск-о — див. карту № 153.

5. Відповідні ареали див. ДАБМ, карти № 270, 271; SPGW, карта № 127.

КОМЕНТАР № 320

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 41: «Як у вас називається доріжка, протоптана пішоходами: сˈтежка чи..?»

2. Червоним колом зображено: сˈт'ешка — 90, 105; с'ˈц'ежка — 643, 649, 650; сˈц'ежка — 651; с'ˈт'ежечка — 652; сˈтеже[и]чка — 9, 208, 502, 629; сˈтежічка — 625; с'ˈц'епка — 653;

зеленим колом — доˈрушка, доˈружка — 70, 154, 204, 453, 481, 487, 491; доˈрожка — 89, 661; дˈраика — 674, 678, 679, 686; дˈрас"ка — 677;

чорним справа зафарбованим колом — піˈшичка — 419; ˈпішочка — 441;

чорним знизу зафарбованим колом — піш'ˈник — 407; ˈпішник — 672а;

чорним трикутником — піˈшурка — 455, 456, 461, 481, 486; піˈшул'ка — 585; піˈхурочка — 486, 490;

чорним штрихуванням згори вліво — піˈхотна доˈрога — 485.

3. У записах є ремарки: «рідко, рідше» — сˈтешка — 29, 89, 434, 435, 437, 438; доˈрішка — 619; «частіше» — пуˈтечка — 404; «через ліс» — піˈхурка — 487; сˈтежка — 15, 581.

4. Відзначено: ˈхідник — 670; ˈхудник — 671; йэдˈноступка — 443; плаі 'гірська стежка на полонину' — 467, 486, 488—490, 515, 583.

5. Не картографуються: вияви наголошеного е — сˈташка — 10, 120, 127, 128, 241; сˈте[а]шка — 40, 523, 603; ш' — піш'ˈник — див. карту № 112; часткова і повна втрата дзвінкості ж — сˈтажка — 13, 19, 23, 24, 28, 29, 32, 34, 36, 37, 39, 41, 43—46, 48, 50, 52, 54—57, 61, 62, 66, 71, 73, 76, 77, 79, 85, 93, 108, 109, 111, 114, 129, 130, 132, 133, 144, 148, 152—154, 159, 161, 178, 182, 185, 189, 192, 213, 219, 224, 226, 227, 229, 236, 237, 242, 243, 245, 247, 249, 254, 255, 258, 259, 265—267, 270, 271, 276, 301, 303, 304, 307, 313, 321, 328, 331, 335, 336, 340, 344, 346, 348, 352—354, 358—361, 368, 369, 371, 373, 376, 378, 386, 390, 391, 394, 397, 431, 464, 468, 472, 478, 480, 497, 498, 500, 504—506, 508, 510, 514—516, 518, 519, 521, 527, 530, 535, 539, 542, 547, 554, 557, 562, 564, 567, 569, 572, 574, 577—579, 583, 587, 626, 627, 635, 636, 639, 644, 662, 667; ш — сˈтеш(')ка — 1—8, 12, 14—19, 21, 22, 25, 27, 29, 30, 33—36, 38, 40, 51—53, 58, 65, 70, 81, 96, 110, 112, 113, 115—128, 131, 134—143, 145—147, 149—151, 156, 158, 162—170, 172, 173, 179, 181, 183, 187, 188, 193, 197, 199, 201, 203, 215, 219, 230—235, 237—239, 241, 246, 248, 250—253, 256—258, 260—264, 266, 268, 269, 271—275, 277—300, 305, 306, 308—312, 314—320, 322, 324—327, 329, 330, 332—334, 337, 339, 341, 342, 345, 350, 351, 355, 356, 359, 362—365, 370, 372, 374, 375, 379—381, 385, 387, 389, 393, 395, 396, 399—401, 405, 418, 420, 421, 432, 433, 435—439, 462, 465—467, 469—471, 475—477, 479, 482, 489, 492—494, 496, 499, 501, 503, 505, 507, 510—512, 517, 520, 522—524, 528, 529, 531—534, 536—538, 540, 541, 543—545, 550, 552, 553, 556, 558—560, 563, 565, 570, 575, 576, 583, 603—614, 616—621, 628, 631, 637, 638, 641, 645, 654—656, 658—662, 664—669, 672, 672а, 673, 676, 687; спорадично виявлені лексеми з іншим відтінком у значенні 'межа між городами' — ˈсуголоўки — 500, 544; ˈсуволоўки — 395; ˈсуволока-(ки) — 353, 358, 362; ˈсуголок — 606; сˈт'інка 'доріжка біля хати' — 30, 42; ˈсутки 'доріжка між хатами' — 511.

6. Ареали окремих лексем на Закарпатті уточнено за ЛАЗО, ч. 2, карта № 211.

7. Ареали відповідних лексем див. ЛАЗО, ч. 2, карта № 211; AJDŁ, z. 5, карта № 210.

КОМЕНТАР № 321

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 55 б): «Як у вас називається — «кусок хліба: *окˈраєць* чи *ціˈлушка..?*»

2. Картографуються назви, що означають крайній кусок відрізаного хліба. Однак в окремих говорах є різниці у назвах першого і останнього відрізаних кусків хліба, про що свідчать ремарки типу: «*ціˈлушка* — верхня, *окˈрайец (окˈрайок)*— останній» — 240, 265, 372, 390, 402; «*приˈл'іпка* — верхня, *посˈл'ідок* — останній» — 271; «*приˈліпка* — верхня, *відˈл'іпка* — остання» — 435; «*лоˈбок* — перший кусок, *окˈрайец'* — коли залишилось менш ніж 1/3 хлібини» — 64. Такі ремарки відзначені тільки принагідно.

3. Червоним колом (умовно) картографуються також структури: *(о)краˈйушка* — 75, 550, 625; *кˈрайічка* — 76; *окˈрайішка* — 650; *ˈокраї//окˈрайиц* — 683; *скраˈвец'* — 661;

червоним трикутником — *скˈравок* — 230, 232, 248, 258, 662; *кˈрайік* — 677; та, умовно, *скˈраїка* — 655; *скˈраўка* — 251;

зеленим трикутником об'єднані структури: *луˈбочок (лоˈбочок)* — 117, 147, 153; *ˈлобчик* — 129; *лоˈбашка* — 80, 176; *зˈлобок* — 120, 121, 124; *лоˈбок* — в інших нас. пп.;

синім трикутником зображено ще: *ˈосух* — 616, 654 (паралельно з *оˈсушок); пˈрисух* — 658; *уˈшушок* — 620, 632; *вˈсушок* — 108; *оˈшушка* — 33;

чорним кольором картографуються також *цаˈлушка* — 29, 78; *ц'аˈлушка* — 116, 130, 133; *цеˈлушка* — 23, 102, 118, 212; *циˈлушка, циˈлушок* — 20, 54, 56, 131, 145, 184, 216; *ц'іˈлушко* — 285; *поциˈлушка* — 52; *целуˈнец* — 74; *поцоˈлунок* — 103; *ц'іˈлуїка* — 329;

червоним штрихуванням згори вправо умовно картографується *закˈрайец (закˈраїчик)* — 35, 40, 129, 132;

коричневим колом об'єднано: *горˈбашка* — 81, 101, 203; *горˈбушка* — 79, 628.

4. У записах є ремарки: *окˈрайец'* «крайній більший кусок відрізаного хліба (четвертина, третина і т. п.)» — 45, 158, 159, 161, 191, 201, 217, 368, 395, 402, 571, 573; «нижній кусок хліба» — 683; *скˈрайок* «перший верхній кусок хліба» — 655, 660, 661; «рідше» — *окˈрайец'* — 5; *цаˈлушка* — 29; «старше покоління» — *окˈрайец'* — 162, 465.

5. Не картографуються: спорадично виявлені лексеми: *коˈрушка* — 487, 490; *ˈоўрізок* — 417; *тверˈдушка* — 436, 469; *ˈл'інчик//ˈл'упчик* — 24; *руˈжок* — 64, 658, 659; *скˈрушка* — 622; *окˈрушок* — 4, 6, 23, 619; *кˈвацык* — 670; *сˈпилˈочок* 'перший кусок хліба' — 62; протетичні — *в* — *вокˈрайец', вокˈрайок* — 603, 667, 680; *г* — *гокˈрайец'* — 187.

КОМЕНТАР № 322

1. Карту складено за відповідями на частину питань Програми № 55: «Як у вас називається — кусок хліба: а) *сˈкиба* чи *ˈлуста*, чи *ˈкусень (ˈкусник)*»? і № 263: «*Куˈсок* ˈсала чи *ˈкусник*, чи *куˈсак*, чи *кус*, чи *ˈкусень* ˈсала..?»

2. Назви, картографовані фігурами, вживаються на означення окремого куска будь-чого, в тому числі й хліба (відрізаного або відламаного). Назви, картографовані штрихуванням, стосуються тільки шматка хліба і означають, як правило, відрізаний шматок хліба.

3. Червоним колом умовно картографується словотвірна структура *кус* — 673, 675, 677, 679 у тих випадках, коли іншої структури не відзначено. Якщо структура *кус* вживається паралельно з іншим і означає здебільшого великий за розміром кусок, то вона не картографується — 39, 65, 66, 69, 146, 151, 191, 217, 398, 400, 565, 686;

синім зафарбованим колом передано ще: *даˈраба* — 481, 487 *(//даˈрабка)* — 490; *даˈрабиц'* — 446;

синім наполовину зафарбованим колом — *даˈрабш'ик* — 407, 409;

фіолетовим колом — *буˈката* — 485, 552, 559;

чорним колом — *ˈфалат* — 406, 683; *ˈфалач:ик* — 416; наголос — *ˈфалаток* — 408, 676, 680, 681;

коричневим штрихуванням об'єднані словотвірні структури: *сˈкиба* — 23, 81, 82, 175, 211, 362, 421, 431, 444, 448, 450, 454, 457, 529, 576, 646, 662, 663; *скип* — 426;

рожевим штрихуванням — *кˈромка* — 256, 267, 335, 665, 677;

салатовою площиною — *ˈлустка* — 46, 59, 60, 70—73, 75, 84, 85, 92, 98, 101, 152, 176, 178, 180—182, 189, 191, 210, 213, 644, 648; оранжевою площиною — *ˈпаїда* — 112, 143, 232, 239, 242, 257, 282—284, 287, 291, 293, 297, 325, 329, 332, 333.

4. На площині, позначеній коричневим штрихуванням, не відзначено лексеми *скибка* — 46, 47, 81, 83, 107, 151, 152, 183—185, 196, 208, 210, 213.

5. На території, не позначеній площиною чи штрихуванням, для куска хліба вживаються загальні назви — *куˈсок, ˈкусен', ˈкусник, каˈвалок, даˈраб* та ін.

6. У записах є ремарки: «*куˈсок* — великий, *каˈвалок* — менший» — 68, 80; «*ˈкусник* — ˈменший, як *куˈсок*» — 240, 368, 469; *ˈкусен'* «малий, раз вкусити» — 368, 380, 398, 402, 548, 561; *ˈкусен'* «великий» — 293, 441, 476, 484; «*ˈлуста* — кусок, відрізаний з одного боку, *сˈкиˈба* — врізаний через усю боханку» — 623; *ˈлуста* «половина півкруглої хлібини» — 642, 645; *ˈлустка* «відрізана навскіс» — 648; «*куˈсок* — відламаний шматок хліба, *ˈкусін'* — недоїдок, *сˈкипка* — тоненька, *ˈлуста* — півбулки» — 645; «більший кусок» — *шмаˈток* — 380; *буˈкатка* — 514; «рідко», «рідше» — *каˈвалок* — 83, 271, 582; *куˈсок* — 113, 483; *ˈкусник* — 434; «частіше» — *ˈкусин'* — 491; *гˈрінка* — 584; «старше покоління» — *сˈкыбка* — 448; *сˈкыба* — 448.

7. Не картографуються звукові зміни структури *кусок* — *кус'ˈц'ок* — 664, 668; *кушˈчок* — 670, 678; зміни суфіксального *е* — *ˈкус'ін'* — пор. карту № 39; зміни *и* в сполученні *ки* — *сˈк'іпка, сˈк'епка...* — див. карту № 20; демінутивна форма *куˈсочок (ˈкусничок)* — 6, 17, 30, 33, 39, 47, 52, 115, 117, 121, 128, 134, 148, 173, 264, 331, 353, 358, 397, 399, 500; *кус'ˈн'е* — 250, 251, 258, 263; спорадично виявлені лексеми у значенні 'кусок сала': *ри^(і)зˈник* — 124, 149, 150; *ˈр'ізин'* — 240, 449; *риˈзунка* — 86, 89; *ˈр'ізˈничок* — 53; *криˈшан* — 75, 92, 176; *кˈрошка* — 17; *кˈрошечка* — 18; *кˈришка* — 488; *ˈшаїшка* — 674; *шˈпирка* — 2; у значенні 'кусок хліба' — *шˈтаба* — 232, 521; *фˈлиска* — 271; *лиˈпета* — 208; *таˈраба* — (зневажливо) — 512; *окˈрушок* «невеликий кусочок хліба» — 443, 445, 509; *окˈрушка* — 486; *окˈрушичок* — 626; *кˈрушчик* — 625; *ˈокрух* — 449.

8. Відповідні ареали див. AJPP, карта № 413; АЛМ, т. 1, карта № 182; AGB, t. 2, карта № 119; АЛМЗ, карта № 395.

КОМЕНТАР № 323

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 32: «Як у вас називається картопля: *бараˈболя, ˈбульба, карˈтохи, земняˈки, ˈріпа, кˈрумплі..?*»

2. Червоним зафарбованим колом зображено також: *карˈтопли* — 1, 3, 10, 28, 38, 39, 42, 43, 46, 48, 619, 628—630, 632, 639, 640; *ˈкуртупл'і* — 371; *карˈтеп* — 73;

червоним контурним колом — *карˈтохл'і* — 7, 108, 109, 119, 121, 122, 124, 126, 130, 131, 133—135, 137, 138, 163, 165, 169, 171, 196, 210, 213, 214, 344, 396, 398, 402, 568, 573, 576, 657, 660, 661;

зеленим зафарбованим колом — *бул'ˈби* — 59, 75, 262; *ˈбул'мы* — 405;

зеленим наполовину зафарбованим колом — *бул'маˈни* — 405;

жовтим зафарбованим колом — *бараˈбони* — 281;

синім зафарбованим колом — *гадаˈбурка* — 514, 519 (тільки старше покоління);

синім зліва зафарбованим колом — *банˈдура* — 665; *банˈдури* — 666, 672, 677;

синім зверху зафарбованим колом — *ˈбурка* — 480; *буˈрешка* — 485, 488;

фіолетовим колом — *ˈбобики* — 170;

чорним колом об'єднано: *кˈрумпл'і* — 415, 417, 419, 422—431, 450, 454, 457; *кˈромл'а* — 434, 435, 437.

3. У записах є ремарки: «рідше, рідко» — *карˈтопл'а* — 348, 513; *карˈтофл'і, карˈтофл'а* — 141, 143, 169, 281, 504, 511; *ˈб'ул'ва* — 15; *ˈбул'-ба* — 272, 275, 277, 405, 437; *бараˈбол'а* — 189, 305, 472, 494, 569, 576; *карˈтошка* — 12, 18, 23, 25, 26, 40, 44, 47, 192, 557; *кˈромпл'і* — 403; «старше покоління» — *карˈтопл'а* — 216; *ˈбул'і* — 236; *ˈбул'ба* — 111, 114; *гадраˈбурка* — 519; *бараˈбол'а* — 267, 483; *ˈр'іпа* — 439, 465; «молодше покоління» — *карˈтопл'а* — 68, 69, 78, 90, 92, 114, 175, 214, 203, 206, 381, 390, 513; *ˈбул'ба* — 256, 268, 405, 464; *бараˈбол'і* — 477, 483; *карˈтошка* — 25, 62, 87, 100, 103; «середнє і молодше покоління» — *карˈтошка* — 29, 87; *бараˈбол'а* — 435; *ˈбул'ба* — 439.

4. Відзначено: *кумпˈтери* — 451; *трамˈнакы* — 684.

5. Не картографується лексема *бульба* 'топінамбур' — 547, 551, 560, 609, 660

6. Ареали відповідних лексем див. ЛАЗО, ч. 1, карта № 73; ДАБМ, карта № 277; SPGW, карта № 146; AJPP, карта № 286; БДА, т. 1, карта № 223; т. 2, карта № 233; т. 3, карта № 253; т. 4, карта № 321; AGB, t. 1, карта № 55.

КОМЕНТАР № 324

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 33: «Як у вас називається листя... картоплі: ...*картопˈлиння..?*»

2. Фігурами різних кольорів картографуються спеціальні назви картоплиння, утворені переважно від назв самої рослини Solanum tuberosum L. (*карˈтопл'а* — *картопˈлин'(:)а, картопˈл'іннік.., бараˈбол'а* — *бараболˈлин'а, бараболˈл'анка* і т. д.,— пор. карту № 323); словотвірні особливості картографованих назв не враховуються, оскільки вони представлені на окремій карті — див. карту № 152.

Штрихуванням різного напрямку та конфігурації картографуються загальні назви, які можуть означати також листя інших городніх культур. Про це свідчать ремарки типу: «листя моркви й картоплі» — *ˈгичка (гич)* — 471, 480—482, 485—487, 494, 513; *маˈтина* — 252, 267, 268, 276; *нат.* — 405, 435, 437, 442, 443; «листя буряків і картоплі» — *маˈтина* — 270, 668 та ін.

3. Червоним колом зображено також *карчоˈшин'а* — 310, 313, 315;

чорним штрихуванням згори вліво картографується також: *хмиˈлина, хмиˈлини* — 139, 155, 241, 360, 533, 658, 662; *хмил'аˈки* — 130, 133, 136; *хмитэˈлині* — 246, 248; *хмилиˈтэн'і* — 242; *хˈметл'а* — 113;

чорним штрихуванням згори вправо — *маˈтина* — 230, 231, 234, 237, 238, 244, 252, 258, 261, 267, 268, 270, 271, 273, 274, 276, 307, 654, 656; *наˈтин'а* — 406, 409, 412, 416, 417, 419, 422, 431, 444, 449, 464; *гнаˈтина* — 669; *натˈ* — 275, 405, 407, 411—413, 415, 417, 422, 423, 425, 427, 434, 435, 437, 439, 441—448, 457; *над'* — 424, 426, 450, 454; *нат'//наˈтин'а* — 445—448, 457;

чорним горизонтальним штрихуванням — *гиˈчина* — 479, 514, 523; *гич* — 485, 488, 588; *гиˈчанка* — 520; *ˈгич':а* — 14;

чорним пунктирним штрихуванням згори вліво — *ˈудин'а* — 376;

чорним пунктирним штрихуванням згори вправо — *бадиˈлин'а* — 240, 280; *бадиˈл'анка* — 663 та, умовно, *ˈбыл'а* — 13, 16, 408, 558, 628, 630, 645, 680, 681, 684; *быˈл'анка* — 672, 672а, 674; *біˈл'іна* — 679;

чорним пунктирним горизонтальним штрихуванням — *бет'* — 41;

чорним крапчастим штрихуванням об'єднано: *лабуˈзин'(:)а* — 640; *лаˈбуз':е* — 652; *лаˈбуд':е* — 64, 648; *лаˈбуз* — 548, 603.

4. У записах є ремарки: «сухе картоплиння» — *хмиˈлин'а* — 113, 289, 292, 316, 351; *наˈтина* — 677; *баˈдил'е, ˈбил'е* — 26, 51, 237, 329, 331, 558, 663; «зелене картоплиння, коли ще росте» — *ˈгичка* — 200, 271; *маˈтин'а* — 237; «як зрізане» — *ˈгудин'а* — 557, 614; «рідше» — *картупˈлин'е* — 29, 41, 603, 626; *ˈбил'л'е* — 16; *хмиˈлин'е* — 619; *бул'боˈвін':е* — 647; «молодше покоління» — *картопˈлин'н'а* — 206; «старше і середнє покоління» — *бул'ˈбашник* — 100.

5. Відзначена описова форма: *буˈл'обне ˈбет':е* — 62; *ˈудин'а бараˈбол'анэ* — 376; *гич' из ˈр'іпи* — 588.

6. Не картографуються: спорадично виявлені лексеми: *гаˈлашин'а* — 347; *воˈжина (бул'ˈб'іў)* — 262, 263; *друшˈчин'а* — 113, 240; *груˈл'анка* — 664; *шчеˈтин'е* 'сухе картоплиння' — 458; *шчаˈтин'а* — 460; звукові вияви картографованих структур: зміни *а* після м'яких приголосних — картопˈлин'*і*, бул'боˈвин'*і*, бул'боˈвин'*е*...— див. карту № 48; вияви ненаголошеного *о* — картупˈлин'а, бул'буˈвин'а...— див. карту № 55; подвоєння приголосних у суфіксі *-ин':-а, -ин'а* — див. карту № 94.

7. Ареали відповідних лексем див. ДАБМ, карта № 281.

КОМЕНТАР № 325

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 34: «Як у вас називається стебло огірків...: *оˈгудиння..?*»

2. Червоним колом картографується також: *ˈвудин':а//оˈвудин':а* — 223; *ˈудин'а* — 226, 374, 376; *ˈгудувини* — 122;

зеленим колом картографуються ще структури: гойірˈчин':е (гоґ'ірˈчин'а) — 140, 172, 348, 373, 382, 395, 512 та (умовно) вогурˈчан'а — 408, 410, 411, 419; огурˈч'ина — 672а;

зеленим трикутником картографуються також: ôгўрчˈник — 428, 444, 446, 448, 450; ўгўрˈник — 425, 457; огирˈчин:ик — 265, 299, 300, 424 та, умовно, гурошˈн'ак — 101;

жовтим колом позначено ще: ˈпаворос' — 411, 417, 418, 421, 441, 457; паворoˈзівл'а — 436, 440, 442; паворoˈзіўн'а — 271; паворoˈзын'а — 437;

фіолетовим колом картографується ще: лаˈбуȝ — 522; лабуˈзин'а — 557; лабуˈзин'а//лаˈбуз — 505;

як наˈтин'а передаються структури: маˈтина — 234, 264, 266, 270, 276, 472; наˈтин'а — 409, 447, 662; наˈцін'е — 686; нат' — 435;

салатовим колом об'єднано: сте^{и}бˈлин':а — 65; стəˈбел':е — 11, 66; стəбˈлина — 14, 38;

чорним колом зображено ще: хмиˈлини — 19, 21, 24, 26, 47; хмиˈлина — 18, 36, 45, 48, 61, 126, 658; хмилиˈна — 34, 37, 41; хмел'оˈв'ін'а — 63; хˈмеˈлици — 15, 16; хмеˈлин:ик — 4; хметеˈлина — 251.

3. У записах є ремарки: «паворoˈзын'а — частіше, огірˈчин'а — рідше» — 437; «ˈпавороз'а — рідше, огўрˈчин':а — частіше» — 445; «ôгўршˈник — зелені стебла, ôгуркоˈвин'а — зірвані стебла» — 448; «листя огірків і гарбузів» — ôˈгудин'а — 390; павоˈроз'а... — 445; хміˈлини — 47; «з квасолі, гороху, хмелю, огірків» — ˈпаворoз'а//ˈпаворoс — 417; «з огірків і гороху» — паворoˈзіўл'а — 442.

4. Нанесено відповідні знаки на основі описових форм: баˈдил'а гурˈкове (з ˈвогіркіў) — 56, 133, 158, 165, 183, 248, 253; хмиˈлин':а гурˈк'іў — 54, 58, 62, 144; ˈгудин'е гурˈкіў — 191, 376, 379, 385.

5. Не картографуються: спорадично виявлені назви: бич' — 10; бутˈвин':е от гурˈкіў — 620; гиˈчина — 616; огірˈковий геч — 486; моˈтуз':а з огірˈкіў — 403, 404; биˈлина — 59, 248; бил' — 252; динуˈшін'е — 42; паˈсин'а — 311; миˈлин'е — 322; ˈгилил':а — 632; лоˈдига — 273; описова форма ˈлис"ц"і з вогіркіў (гурˈков), вогирˈкове ˈлис'ц'е — 233, 263, 438, 469, 655, 660; наголос — оˈгудин':а, ˈгудин':а — 196—199, 202, 203, 207, 209, 219, 220, 222—226, 228—235, 340, 342, 348, 350, 352, 356, 364, 367, 368, 370, 372, 374, 381, 384—394, 396—398, 400—402, 438, 469, 530, 533, 540—542, 544, 549, 552, 560—563, 565, 566, 568—570, 572, 576, 581, 605, 606, 608, 610, 611, 613, 614, 655, 660, 685; ш > ч — гуˈрошн'ік — 88, 90, 93—99, 103, 105, 650, 653; зміни а після м'яких приголосних — огірˈчин'е, (о)ˈгудин'е... — див. карту № 48; подовження приголосних у суфіксі -ин':а/-ин'а — див. карту № 94; вияви кореневого і та протетичні в, г у структурі огірчиння — пор. карту № 126.

6. Відповідні ареали див. ДАБМ, карта № 279.

КОМЕНТАР № 326

1. Карта складена за відповідями на частину питання Програми № 33: «Як у вас називається листя буряків..: буряˈчиння, ˈгичка, сˈвекла..?»

2. Червоним зафарбованим колом картографуються структури: гич (гіч) — 92—94, 103, 104, 178, 648; ˈгич'а — 626; ˈгиче — 109, 111, 633, 659; ˈгйч'йе — 90; гіˈчин':е (-н'а) — 78, 81, 176, 325, 517; гйˈчан'а (-н'е) — 76, 79, 83, 627, 630, 643, 645; йіˈчан'е — 76, 634, 636; йічкоˈвин'е//ˈйічка — 48; гичкуˈвин'е — 8, 71, 639; у решті населених пунктів — ˈгичка;

зеленим зафарбованим колом картографуються також структури: буракоˈвин':а — 20, 100, 419, 435, 441, 447, 617, 619, 654; бурачоˈвин'а — 236; бураˈчиня — 104, 271, 394, 510, 531, 557; бураˈчис'ко — 196;

зеленим зліва зафарбованим колом — бураˈкоўнік — 643; буˈрашнік — 94, 99;

жовтим колом — наˈтин':е — 146; гнаˈтина — 33, 120; гнаˈти^{е}н'а — 663; маˈтина — 238, 252, 270;

синім колом — бо^{у}тˈв'іна, ботˈвина — 96, 106, 107, 204, 206, 218, 219; бутˈвіни — 655; боц'він':е — 60, 64, 85, 649—652;

коричневим колом — свекˈлина — 485, 514; свəкˈл'анка — 512, 582; цвікˈл'анка — 664; свиˈкоўниц'а — 4; цвиˈкол'ниц'а — 7;

чорним штрихуванням об'єднані описові назви: ˈлист'а з бураˈк'іў — 72, 91, 273, 404, 405, 423, 424, 426, 430, 446, 667; ˈлис"ц"а бураˈкове (буˈраˈковойе) — 275, 276, 411, 429, 435, 437—440, 442, 458, 460, 469, 479, 484, 486, 588; буˈрачне ˈліс'ц'е — 63, 270; ˈлис'ц'е сˈвекли (ц'ˈвікли) — 526, 410, 416, 583; сˈвеклине ˈлист'е — 524; цвекˈлове ˈлист'а — 683; ˈлис"т'а рункˈл'ове — 669, 673; ˈлис'т'а на ˈрункл'і — 672а.

3. У записах є ремарки: «зрізане листя буряків» — ˈгичка — 107, 150, 159, 181, 191, 215, 304, 307, 351, 354, 391, 397, 400, 402, 568, 576, 603, 614; наˈтена — 121; «як росте — ˈгичка, як зрізане — бураˈчин'ə» — 280, 488; «молоде листя буряків» — ботˈвін'е — 63, 89; «рідко, рідше» — бураˈчин'а — 29, 189; ˈгич'а — 626; «колись казали» — наˈтина — 149; «молодше покоління» — бураˈчин'е — 149, 206; «нова назва» — бураˈч'и^{е}н'е — 523.

4. Відзначено: ˈч'іўка «гичка з одного буряка» — 230; ˈчілка — 663.

5. Не картографуються зміни а після м'яких приголосних: бураˈч'енка (бураˈче^{и}нка) — 273, 300, 306, 337, 466, 468, 473, 483, 494—496, 498, 500, 502, 521, 527; бураˈч'инка — 302, 303, 338, 463, 470, 482, 493, 499; бураˈчинка — 254, 260—263, 265, 267, 272, 274, 287—294, 296—299, 327, 328, 330, 332, 334, 336, 339, 476, 492, 497, 506, 508, 524, 532, 536, 539, 581, 615, 687; бураˈчин'е, бураˈчин'і... — див. карту № 48; н' — бураˈчин'ка — 231, 256, 299.

6. Ареали відповідних лексем див. ДАБМ, карта № 282.

КОМЕНТАР № 327

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 81: «Як у вас називається кукуˈрудза чи пшеˈничка, чи пˈшінка, чи кияˈхи, чи кендеˈриця (тендеˈриця), чи меˈлай, чи качаˈни, чи каˈлачики..?»

2. Червоним зафарбованим колом картографуються також: ґуґуˈруȝа... — 236, 237, 261, 268, 275; ґеґеˈруз'а — 9; куˈруȝ(з)а — 178, 203, 295, 476, 483, 502, 504, 505—513, 515—518, 520, 521, 523, 525—527, 539, 545, 547, 553, 554, 559, 603, 607, 614, 615; кекеˈруз'а — 13; кикеˈруз'а — 631; кукуˈруз'а//кекеˈруз'а — 35;

червоним контурним колом — кокуˈруза — 49, 616;

червоним перекресленим колом — какуˈруза — 627; как'іˈруза — 39; какиˈруза — 34, 641; ґаґаˈруз'а//какаˈруз'а — 10;

жовтим колом умовно позначено: кійаˈхи — 85, 86, 205, 470, 648, 649, 651, 652; т'іт'аˈх'и//к'іт'аˈхи — 96, 97;

чорним колом — киндиˈриц'а — 411, 417—419, 422—426, 434, 435, 437, 438, 440, 442, 444, 446, 448; кендеˈрица — 674, 675, 679, 681, 683; ґ'енґ'еˈриц'а — 273, 275, 434; гиŋгиˈриц"а — 405.

3. Відзначено: папˈшої — 605; папˈшойа — 608.

4. У записах є ремарки: «як росте на колгоспному полі — кукуˈруза, як на городі — кит'аˈхи, качаˈни» — 77, 79, 166, 175, 195, 217; «вживається рідко, рідше» — кукуˈруза — 134, 189, 215, 379; мəˈлай — 442; «молодше покоління» — кукуˈруза (~ȝа) — 101, 106, 121, 178, 203, 204, 214, 218, 405, 434, 435, 438; какаˈруза — 92; куˈруза — 203; «качаˈни — вся рослина, кукуˈруза — тільки зерно» — 280, 288; «качаˈни — як біле зерно, кукуˈруза — темно-жовта» — 368; «старше покоління» — качаˈни — 212, 283, 348; кіт'аˈхи — 98, 105, 180, 206; тендиˈриц'а — 276; «тепер вживається» — кукуˈруза — 101, 144, 150, 159, 180, 191.

5. Не картографуються лексеми, що означають тільки плід кукурудзи (з зерном або без): качаˈни — 8, 28, 54, 274, 285, 394, 397, 472, 477, 485, 492, 500, 501, 512, 517—519, 526, 557, 558, 567, 607, 613, 615, 628, 632; кійаˈхи — 305, 436, 472, 650; маˈлаї 'корж, печений з кукурудзяної муки' — 565, 566, 568; форми наз. відм. одн.: кукуˈруз (куˈруз), кукуˈруц — 232, 307, 308, 482, 483, 509, 513, 523, 524, 558, 587, 603, 613; форми наз. відм. мн.: кукуˈрузи, куˈрузи (~ȝи) — 232, 245, 253, 308, 465, 471, 474—476, 480, 498, 500—508, 510—512, 514—517, 519, 524, 525, 532, 535, 537, 543, 545, 546, 548, 553, 554, 559, 578, 580, 582, 584.

6. Відповідні ареали див. ЛАЗО, ч. 1, карта № 72; БДА, т. 1, карти № 220, 221; т. 2, карта № 230; т. 3, карта № 250; т. 4, карта № 318; АЛМ, т. 1. карта № 154; AGB, t. 1, карта № 54.

КОМЕНТАР № 328

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 82: «Як у вас називається чечеˈвиця чи сочеˈвиця, чи ˈлинда, чи ˈленча..?» і частину питання № 389 (сочевиця).

Картографуються різнокореневі назви Lens Adans, представлені на карті червоним і чорним кольорами, фонетичні варіанти основ, зображені по-різному заповненими фігурами і варіанти початкового голосного у назвах з коренем соч-, що позначаються червоним штрихуванням відповідних напрямків.

2. Червоні по-різному зафарбовані кола об'єднують: сушоˈвиц'і, со^{у}шиˈвиц'і... 52, 112, 134, 135, 240, 247, 255, 259, 272, 280, 283, 289, 296, 305, 306, 308, 316, 345, 351, 357, 560, 673; сосωˈвиц'а — 111, 114; сочниˈвиц'і — 284; салуˈвиц'а — 26;

червоним перекресленим колом передається також: січоˈвиц'а (січеˈвиц'а) — 138, 208, 228;

червоним штрихуванням згори вліво — шочеˈвиц'а, шучеˈвиц'е — 105, 118, 119, 133, 152, 170, 178, 179, 205, 209, 212, 216, 225, 226, 322, 389, 393, 397, 528, 661, 667;

чорним колом — ˈлинча — 420, 421, 423, 424, 426, 452; ˈлин'ча...— 420, 424, 479, 494, 510; ленч — 304;

чорним квадратом — ˈлинда — 543, 546, 547.

3. У записах є ремарки: «рідше» — сачаˈвиц'а — 2; шушуˈвица — 613; чече^{и}ˈвица — 611; ˈленча — 486; «частіше» — ленч — 304; ˈли^{е}нта — 548; «молодше покоління» — ˈленча — 246, 259; «сушоˈвиц'і — дрібна, ˈленȝі — грубша» — 308; «лента — мала, чəчəˈвиц'і — велика» — 499; «ленчі — вид кормового гороху» — 475; «чəчəˈвиц'і, ˈлинта (інша)» — 579, 615; «ˈленчі — відмінна від сочевиці, якої тут не знають» — 230; «саˈчіўка — зерно, сачоˈвиц'а — корм» — 23.

4. Відзначено структури: саˈчева — 29; ˈчочка — 668; шекωˈвиц'і — 293.

5. Не картографуються: відповідники другого голосного — сочоˈвиц'а, сечоˈвиц'а, сачоˈвиц'а, шошоˈвиц'а... — 22, 35, 54—56, 58, 62, 67, 70, 74, 101, 105, 118, 121, 125, 131, 138, 156, 159, 170, 175, 181, 188, 198, 217, 290, 297, 309, 318, 320, 330, 338, 339, 349, 350, 352—354, 360, 383, 400, 472, 493, 533, 534, 560, 564, 575, 643, 646, 673; сушωˈвиц'а — 255, 272, 283, 306, 308, 316, 357, 361; сучуˈвиц'а, шушуˈвиц'а...— 26, 52, 108, 112, 113, 120, 133, 137, 140, 142, 453, 148, 150, 153, 172, 239, 242, 243, 249, 254, 257, 277—279, 282, 128—288, 294, 299—302, 304, 312, 319, 325, 327, 329, 331, 345, 351, 495, 613, 617, 620, 657, 660; а — сачаˈвиц'а, шушаˈвиц'а, шашаˈвиц'а.. — 63, 66, 116, 119, 122—125, 127, 134, 152, 154, 156, 164, 166, 167, 169, 173, 179, 186, 187, 193, 195, 200, 201, 203, 215, 220, 223—225, 227, 292, 298, 311, 314, 315, 323, 324, 326, 332—334, 342—344, 346, 348, 358, 366, 368, 369, 371, 372, 374, 376, 377, 379—382, 388, 392, 394, 396, 399, 402, 531, 561, 562, 566, 655; саˈчуўка — 625, 629; саˈчевка — 622; нейтралізація /у/ ~ /о/, /и/ ~ /е/ — див. карти № 37, 55; зміни а після м'яких приголосних — сочеˈвиц'і, ˈленч'і — див. карту № 42.

КОМЕНТАР № 329

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 35: «Як у вас називається гриˈби, ˈгуби..?»

2. Картографуються загальні назви їстівних грибів, одні з яких включають назви білого гриба *Boletus edulis*, інші (губи, козляки, печериці...) — не включають. Інколи, з огляду на відсутність чітких ремарок, допущена певна умовність при нанесенні паралельних назв (наприклад: гриˈби і ˈгуби — нас. пп. 132, 136, 140, 253, 255, 286, 290, 409, 413, 415, 423, 425, 487, 490...). У ряді говірок для назви *Boletus edulis* лексема гриб вживається з означеннями: спˈравжні, справедˈливі, праўˈдив'і, ˈб'ілі, бороˈві (гриˈби), засвідчені у записах таких нас. пп.: спˈраўжні (гриˈби) — 121, 125, 176; справедˈливі — 3, 32, 276, 436, 623, 643, 656; праўˈдиві — 23, 25, 37, 44, 138, 164, 171, 172, 249, 276, 277, 315, 316, 318, 617, 618, 621, 658, 659, 661, 666, 677; ˈб'ілі — 4, 30, 208, 212, 237, 238, 263, 266, 272; бороˈві — 71 та ін. нас. пп.

3. Червоним колом картографуються ще: ґˈріˈби — 622, 664, 669, 671; відсутність початкового г: риˈби... — 46, 48, 69, 77, 82 (див. про це явище ще карту № 128);

зеленим контурним трикутником — гуˈб(')аˈки — 163, 167, 194; гуˈб'ік'і — 51;

жовтим контурним трикутником — коз"л'аˈк'і — 68, 649;

синім трикутником — п'іч'іˈриц' — 506, 508, 512; піс"еˈреци//пс"еˈре^{и}ци — 609.

4. Відзначено: ˈбетки (назва всіх грибів, крім білих) — 658.

5. У записах є ремарки: «рідше» — гриˈби — 275, 492; «ˈгуби — старше покоління, гриˈби — молодше покоління» — 168; «колис' казали губˈйак'і (загальна назва), тепер — гриˈби» — 149.

6. Не картографуються: рефлекси давніх і, ы — грîˈби, гр'іˈби, гˈрыби, гриˈбî, гриˈби^{е}, гриˈбы, ˈгубы... — див. карти № 16 і 17; вияви ненаголошеного е — пәчәˈриц'і, пічиˈриц'і... — див. карту № 37; вияви сполуки ки — губйаˈкî, козл'аˈкі... — див. карту № 20; лексема губи із значенням ‘отруйні, неїстівні гриби’ — 285, 288, 320, 418, 444, 448, 457, 458, 484, 628, 669, 678; губˈйаки ‘отруйні гриби’ — 145; а також засвідчені як видова назва — 266, 404, 408, 417, 443, 449, 451, 454, 455, 457; боровиˈки ‘білі гриби’ — 640, 657, 659, 661.

7. Ареали відповідних лексем див. КДА, карти № 43, 44; SPGW, карта № 134; AJDŁ, t. 5, карти № 206, 207; AJPP, карти № 297, 298; AGB, t. 2, карта № 96.

КОМЕНТАР № 330

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 75: «Як у вас називається — ˈбілка чи виˈвірка (вевеˈриця), чи кацаˈбурка (кацаˈбірка), чи цуˈбірка..?»

2. Поставлено відповідні знаки червоного кольору на основі словотвірних структур: ˈб'ілочка — 33, 48, 386, 577; б'іˈличка — 14, 22, 31, 45, 159, 491, 524, 581, 587, 588; біˈлиц'а — 12, 19, 40, 44; ˈбûлка, бûˈлиц'а — 24, 38, 72.

3. Червоним зліва зафарбованим колом картографується також: ˈбелка — 56, 88, 96, 97, 103, 580, 614; й — бˈйелка — 106, 178;

зеленим квадратом позначаються ще: лиˈв'ірка — 636, 639; л'еˈв'ірка — 628; л'іˈвурка — 640; лоˈвыр'ка — 448;

зеленим штрихуванням — вивˈйорка — 622, 624, 627, 643, 652; ˈвивйірка, ˈвивйирка — 184, 253. 263; ˈвиўйерка — 234, 237, 262, 264, 291; ˈвиўйарка — 244 та, умовно, виˈв'урка — 120, 122, 135, 138, 163, 167, 170, 172, 202, 281, 296, 306, 313, 327, 402, 462, 493, 494, 655—657, 664;

жовтим колом позначено також: цуˈб'ірка — 465;

синім колом — косˈтыр — 404;

коричневим колом об'єднано: лускогоˈр'іх — 487; лоскôˈр'іх — 403; лôскоˈр'ії — 406; роскоˈр'іх — 452, 455, 585;

фіолетовим колом картографується — ˈдика ˈмын'ка — 412;

чорним колом — ˈмоўґушка — 421; ˈмôўґішка — 428; ˈмоўкуш — 429.

4. У записах є ремарки: «рідше» — ˈб'ілка, ˈб'елка — 22, 31, 166, 420, 437, 445, 455, 643; б'іˈлиц'а — 23; вивˈйурка — 83, 115, 165; виˈв'ірка — 629; «частіше» — л'еˈв'ірка — 628; ˈвевәрица — 511; «старше покоління» — ˈвивірка, вивˈйурка... — 108, 111, 114, 171, 271, 299, 347, 348; «молодше покоління» — ˈб'ілка — 8, 112, 114, 158, 188, 231, 235, 246, 255, 256, 305, 472; «так називали раніше» — виˈв'ірка — 146, 174; «переважає в мові дітей» — ˈб'елка — 636; «вйуˈв'іеpка — живе в лісі, а ˈб'іелка — в будинку під підлогою» — 208; «мала — вівˈйурка, більша — ˈб'ілка» — 563, 564.

5. Виявлено ще: гоˈв'ірка — 187; ˈдика ˈмачка — 405, 434; ˈдика ˈк'іточка — 266; ˈдикії кіт — 275; ˈкіточка — 523, 525; шкабаˈра — 164; маˈцур ˈдик'ій — 405.

6. Ареал лексеми ˈмоўкушка уточнено за картою № 126 ЛАЗО, ч. 2.

7. Не картографуються: відповідники другого голосного у структурі вивірка: ˈвивирка — 230, 232, 238, 263, 273, 319; ˈвив'ерка, ˈвивйерка — 234, 237, 291, 334, 416; ˈвиўйәрка — 262, 264; ˈвиўйарка — 244; наголос на другому від кінця складі, крім вивˈйурка, вавˈйорка, відзначений ще: виˈв'ірка... — 108, 124, 155, 161, 198, 302, 324, 349, 474, 501, 502, 658—661, 665, 666, 670, 672—674, 677, 686; твердий ц — ˈвеверица — 511—513, 515, 518, 552, 553, 557—559, 572, 574.

8. Відповідні ареали див. ЛАЗО, ч. 2, карта № 126; ДАБМ, карта № 308; AJDŁ, z. 3, карти № 136—138; AGB, t. 2, карта № 102; ASJ, t. 3, розділ 8, карта № 238.

КОМЕНТАР № 331

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 65: «Як у вас називається — ˈпівень чи ˈкогут, чи ˈкочет, чи ˈкокош..?»

2. Червоним колом скартографовано також: ˈпівсн' — 19, 63, 100, 187; ˈпиівен', ˈпûвен' — 78, 79, 145, 649; ˈпивен' — 48, 50, 69, 74, 77, 80, 95, 101, 176, 178, 179, 211, 216; ˈп·евен' — 88, 650, 651, 653; ˈп'евен' — 623; ˈпевен' — 108, 622; ˈп'іевен' — 60, 72, 82, 86, 94, 96—99, 102, 103, 183, 205, 208, 643, 655, 656, 659; ˈп^{и}евен' — 103; пˈйівен' — 56, 84, 106, 184, 185, 212, 213, 215, 216; ˈп'ів'ін' — 3, 5, 7, 12, 21, 24—26, 29, 30, 33, 37—39, 44, 51—53, 62, 115, 116, 118—120, 123, 124, 126, 128, 131, 156, 158, 159, 167, 170, 606, 617, 639, 660; ˈп'ів'îн' — 9, 28, 125; ˈп'ів'ûн' — 45; ˈп'івиˈн' — 1, 32, 42, 640; ˈп'івын' — 8, 14, 19, 29, 49, 52, 55, 107, 108, 147, 150, 165, 166, 168, 188, 191, 197, 199, 204, 310, 342, 379, 381, 382, 385, 618, 619; ˈп'івән', ˈп'іве^{и}н' — 9, 16, 18, 23, 29,54, 56, 61, 117—121, 135, 148, 149, 162, 163, 193, 196, 201, 223, 224, 226, 229, 313, 340, 341, 346, 371, 372, 374, 376—378, 380, 391, 533, 560, 565, 570, 576, 580; ˈп'іве^{а}н' — 40; ˈп'іван' — 10; ˈпів'ен' — 90, 91, 95, 206, 633, 637; ˈп'ев'іен' — 102, 104; ˈп(')іўник — 130, 140;

червоним трикутником — пе^{и}ˈтух — 65; пйеˈтух — 353; піˈтух — 358; п(')ет'ˈко — 79, 85.

3. У записах є ремарки: «рідко» — коˈгут — 135, 391, 392; ˈп'іўник — 130; «частіше» — пеˈтух — 89; «старші» — піˈвен' — 170; коˈгут — 391; «молоді» — коˈгут — 170; ˈпівен' — 390.

4. Не картографуються: вияви ненаголошеного о — ко^{у}ˈгут, куˈгут, кôˈгут — див. карти № 55а і 58; наголос — ˈкогут — 665, 666, 668—670, 673, 674. 677—679, 685, 686;

5. Ареали відповідних лексем див. SPGW, карта № 172; ДАБМ, карта № 294; AJPP, карта № 210.

КОМЕНТАР № 332

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 66: «Як у вас називається — курˈча чи куˈр'я, чи куріˈп'я..?»

2. Через відсутність відповідних ремарок у записах на карті не розрізняються назви курчат за їх віком.

3. Червоним зафарбованим колом картографується також: наголос — ˈкурча — 217, 318, 375, 404—407, 409, 415, 417—419, 421, 423, 425, 426, 440, 660, 662, 664; поставлено знак на основі наз. і род. відм. мн. курˈчата — 95, 100, 105, 158, 170, 176, 177, 180, 187, 200, 208, 209, 216, 229, 368, 384, 424, 547; курˈчат — 144, 146, 189, 195, 203, 227; ˈкурч'іта — 248; курˈчатко — 29, 31, 32, 45, 51, 53, 58, 78, 117, 136, 137, 145, 147, 149, 150, 154, 166, 182, 191, 198, 316, 318, 358, 399, 563, 578, 614, 662, 664, 669;

червоним справа зафарбованим колом — курч'іˈн'етко — 11, 14, 26, 35, 38, 40, 49;

червоним зафарбованим трикутником — ˈкур'ітко — 20, 109, 114, 138, 143, 230, 231, 233, 237, 239, 240—242, 251, 255, 257, 259, 264, 273, 274, 277, 278, 280, 283—285, 288—291, 293—299, 301, 305, 306, 321, 323, 324, 327—331, 333, 334, 338, 363, 434, 473, 474, 478, 497, 510, 512, 523—525, 528, 531, 532, 534, 536, 548, 551, 557, 558, 581, 604, 609, 665, 666, 668, 669; поставлено знак на основі наз. відм. мн. — ˈкур'ата (ˈкур'іта) — 245, 250, 252, 258, 262, 279, 287, 332, 462, 464, 499, 508, 510, 521, 527, 539, 547, 549, 552, 554—556, 559, 581, 584, 687; род. відм. — ˈкур'ат (ˈкур'ет) — 302, 357;

червоним справа зафарбованим трикутником — куриˈн'атко, куреˈн'атко... — 12, 90, 191, 617—619, 629, 657; куреˈн'ата — 105, 652; курˈн'атка — 626;

зеленим зафарбованим колом картографується також — ціпˈл'е (ципˈл'е...) — 10, 21, 65, 69, 71, 76, 82, 89, 92, 94, 99, 100, 361, 530, 533; ˈц'іп'е — 2, 6, 8, 17; ˈц'іпа — 141, 278, 335, 359, 529, 537, 562; ˈц'еп'і — 294, 365, а також форми із зменшено-пестливим забарвленням: ˈц'іп'ітко (ˈц'уп'ітко...) — 297, 321, 329, 531, 538, 660; ципˈйетко — 25, 32; ципˈл'атко — 98, 204; ц'упˈл'етка — 32, 137; поставлено знак на основі наз. відм. мн. — ц'іпˈйета... — 3, 109, 336, 337; ˈц'іп'іта — 279, 331, 360; ц'іпˈл'ета — 27, 73, 544; ц'уˈп'ета — 127, 130, 133;

зеленим зліва зафарбованим колом позначено ще — ципл'уˈчок — 61, 66, 92; ц'іпл'уˈкі^{и} — 652; ц'îпл'уч'ˈкî — 85;

зеленим справа зафарбованим колом — ціплеˈн'а, ціпл'еˈн'а — 63, 70, 90, 648—650, 653; ціпл'еˈн'атко — 90; ци^{е}пи^{е}ˈн'атка — 642;

жовтим зафарбованим колом — піˈта — 413; ˈпіт'атко — 459, 460; ˈпот'а — 588; ˈпіт'ата — 486, 491; поˈт'ета — 583;

чорним колом — ˈпул'іта — 110; ˈпул'атко — 114, 124.

4. Відзначено: ціˈпак — 40; цуˈпак — 9; ц'іˈпун — 647.

5. У записах є ремарки: «ˈпіт'а — мале, ˈкур'а — більше» — 417, 442, 445, 486, 489; «мале» — ц'упˈйе — 7; ц'уˈп'етко — 660; ц'уˈп'е — 661; ц'іпл'еˈн'а — 649, 650; ц'ипиˈн'е — 16, 637; ципˈл'ук — 62; цупәˈн'етко — 9; курˈча — 173, 517, 610; ˈкур'ітко — 523, 609; поˈт'ета — 583; курˈчатко — 614; ˈкур'а — 238, 271; ˈц'іпіта — 331; куреˈн'атко — 93; курˈчатко — 664; куˈр'атко — 666; ціпеˈн'а — 632; «більше» — ˈкур'а — 609, 610, 666; куреˈн'а — 93, 637, 649, 650; курˈчук — 62, 150; ˈкурч(')а — 87, 271; курче — 664; цуˈпак — 9; ціпˈл'ук — 632, 634; «доросле курча» — ˈкур'а — 454; «рідше» — ц'іпˈл'ета — 127; ципˈл'а — 194; «частіше» — ˈпіт'а — 454; «старше покоління» — ˈкурчіта — 248; «молодше покоління» — курˈча — 29, 65; курˈчатко — 32; ˈкур'а — 112; ˈкурйата — 262; «молодше і середнє покоління» — курˈчата — 248.

6. Не картографуються: вияви наголошеного і ненаголошеного а у словах — курˈч'етко, курчиˈн'е, ˈкур'і, ˈкур'ітко, куреˈн'е, ціпиˈн'е... — див. карту № 48; вияви і у слові ціпˈйа (і, и...) — пор. карту № 22; палатальний ч' — курч'а, курˈч'атко — див. карту № 113; р/р' — ˈкура, ˈкуратко, ˈкур'атко — див. карту № 115; спорадично виявлені лексеми — ˈпискл'е — 523; ˈц'упка — 10; ˈципон'ки — 216; ˈц'ап'етко — 266; ˈкурочка — 408, 654, 664.

7. Ареали відповідних лексем див. ДАБМ, карта № 296.

КОМЕНТАР № 333

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 67: «Як у вас називається — ˈкачур чи ˈселезень, чи ˈселех, чи...?»

2. Червоним колом позначено також: ˈкачор — 36, 49, 51, 126, 148, 179, 187, 217, 219, 220, 486, 490, 587, 628, 654, 656, 661, 664, 675; ˈкачо^{у}р — 147, 149, 391, 394, 628; ˈкачу^{о}р — 55, 84, 251, 655, 664, 684; ˈкачер — 622, 623, 633, 635, 636, 648, 662; ˈкаче^{и}р — 626; ˈкачи^{е}р — 639; ˈкачир — 619, 625, 640; ˈкачûр — 637; ˈкачір — 244; ˈкачър — 644; ˈкачар — 630; ˈкачук — 68; кач'ˈкур — 158; ˈкачор — 661; ˈкачура — 368, 474; качуˈра — 336; ˈкачур'іў — 334;

чорним колом — ˈселе^{и}з'ін' — 129; ˈс'ел'ез'ен' — 85, 88, 650; с'ел'еˈз'ун — 649; с'ел'еˈз'он — 651, 652; ˈз'ел'ез'ен' — 647;

чорним трикутником — ˈселах — 17, 657; ˈселох — 83; ˈселәх — 15, 23, 138; ˈселих — 2, 3, 16, 20; ˈсел'ах — 4, 6, 19, 21, 24, 54, 56, 59, 620, 645, 657; ˈсел'аг — 636, 646; ˈсел'ох — 9, 11, 14, 34, 35, 39, 46, 62, 66, 641; ˈсел'о^{у}х — 34; ˈсел'ух — 12, 37, 41, 43, 44, 48, 50, 66, 67, 77, 631; ˈсал'ух — 10; ˈсел'ех — 76, 78.

3. Відзначено: раˈцук — 588.

4. У записах є ремарки: «рідко» — ˈсел'ух — 12; ˈсел'аг — 636; ˈкачур — 35, 75, 77, 89; ˈселезин' — 619; «дикий качур» — ˈселезән' — 45, 74; «старше покоління» — ˈселех — 111.

5. Не картографуються: вияви ненаголошеного е — ˈселизин' — ˈсели^{е}х... — див. карти № 36, 37; ч", ч', ч˙ — ˈкач"ур... — 12, 40, 98, 158, 244, 266, 411, 412, 417, 425, 431, 483—485, 488, 491, 509, 510, 512, 514, 515, 518, 523, 524, 547, 549, 551, 553, 559, 574, 581, 583, 585, 587, 603—608, 610, 611, 614, 616, 617, 621, 639, 667, 668, 672а, 674, 677, 678; ш', ш$^{с"}$ < ч' — ˈкаш'ур — 407, 409, 414, 416, 604; каш$^{с'}$ор — 609; р' — ˈкачур' — 435, 484, 486, 520, 605, 606, 608, 610, 616, 617, 625; г — ˈселег — 62, 66, 78, 636, 646; «у пісні» — ˈселизин' — 150, 368, 467.

КОМЕНТАР № 334

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 64: «Як у вас називається — скоˈтина чи тоˈвар, чи хуˈдоба, ˈбидло..?»

2. Картографовані назви зображаються двома засобами — різнокольоровими колами, які передають назви худоби переважно в загальному значенні, та штрихуванням, яким позначено, як правило, назви великої рогатої худоби. Така умовна диференціація картографованих назв здійснена на основі відповідних ремарок та використаних додаткових джерел, рукописних і друкованих (див. пп. коментаря № 5, 7).

3. Червоним колом позначено також худоˈбина — 260, 446—448, 453, 503, 560, 573, 575;

зеленим контурним колом — наголос — скотиˈна — 237, 238;

жовтим колом — бидˈл'іна — 105;

чорним колом — сˈтаткы — 670; сˈтатки — 679;

коричневим штрихуванням — таˈвар — 70; тоˈвар' — 274; тоˈвар'іта — 512, 515, 517, 518; тоˈварûта — 523; товаˈр'ата — 554, 588;

фіолетовим штрихуванням — марˈжина — 430, 436, 442, 444—446, 449, 451, 455, 456, 459, 461, 470, 479, 483, 485, 524, 585, 587, 588; в інших нас. пп. — ˈмарга.

4. Відзначено: *тоˈварна хуˈдоба* — 559; *н'іmиˈна* — 238, 262, 264; *руˈгатина* — 231; *л'еменˈтар* — 656; *живиˈна* — 665; *доˈбиітоk* — 677; *наˈбиітоk* 678.

5. У записах є ремарки: «рогата худоба» — *тоˈвар* — 165, 322, 583; *ˈмарга* — 417, 437, 442, 443, 445, 450; *марˈжина* — 417, 445, 489; *скоˈтина* — 618, 631, 632, 635; *хуˈдоба* — 509, 548, 603, 610, 631; *ˈбидло* — 656, 659; *сˈтаток* — 631; «тільки корови» — *тоˈвар* — 72, 158, 161, 181, 191, 212, 215, 310, 316—318, 329, 347, 368, 379, 397, 470, 492, 648, 652; *ˈбэдло* — 126, 128; *марˈжина* — 470, 479, 489; *скоˈтина* — 537; *сˈтаток* — 623, 633, 634; «кози, вівці» — *хуˈдоби* — 480; «коні» — *хуˈдоба* — 158; «лише вівці» — *ˈмарга* — 436; *хуˈдоба* — 489; «телята» — *товаˈр'ата* — 554; «рідко» — *тоˈвар* — 5, 6, 200, 338, 483, 511; *скоˈтина* — 16, 413, 426; *скот* — 163; *хуˈдоба* — 64, 73, 379, 420, 483, 669; *ˈбидло* — 130, 138, 622; *ˈмарга* — 481; *марˈжина* — 524; *іˈм'ін'а* — 268; «зрідка» — *скоˈтина* — 448, 454; «часто» — *сˈтаток* — 16; *ˈбидло* — 27; *хуˈдоба* — 355, 410; *тоˈвар* — 64, 465; «збірне» — *ˈмарга* — 444; *скоˈтиена* — 639; «*скоˈтина* — менш вживане, *ˈмарга, хуˈдоба* — частіше» — 454; «одна штука» — *скоˈтина* — 386, 444, 519; *худоˈбина* — 396, 573; *маˈржина* — 445; «старше покоління» — *тоˈвар* — 45, 220; *іˈм'ін'э* — 262; *марˈжина* — 446; «застаріле» — *скоˈтина* — 465.

6. Не картографуються: вияви ненаголошеного *о* — скоуˈтина.., тоуˈвар... — див. карту № 55; інші лексеми — *череˈда* — 75, 104, 118, 136, 153, 195, 227, 259, 260, 266, 306, 309, 320, 333, 379, 387, 407, 430, 520, 523, 538, 557, 603, 609, 614, 642; *коˈрови* — 24, 27, 54, 116, 120, 140, 156, 175, 209, 214, 281, 309; *теˈлиц'і* — 17, 41.

7. Ареали відповідних лексем див. ДАБМ, карта № 293; КДА, карта № 144; AGB, t. 1, карта № 61.

КОМЕНТАР № 335

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 192: «Чи вживається у вас слово і яке його значення — *ˈперса, ˈперси* (груди)?»

2. Чорним зафарбованим колом картографується також: *ˈперсти* — 11, 12, 22, 27, 46, 53, 56, 72, 73, 176, 182, 291, 294, 492, 633, 635—637, 640, 642, 644; *ˈпарсти* — 40; *ˈперс(')т'ч'і* — 88, 650; *ˈперс(')ц'і* — 66, 69, 220, 649; *ˈперсци* — 653; *пˈйерс'і* — 219; *ˈпіерс'і* — 656; *ˈпірс'і* — 618; *ˈпірси* — 620; *ˈпаерс'і* — 120; *сˈперси* — 197, 385; *сˈперсû* — 24, а також, умовно, — *ˈперсн'і* — 185, 220, 643;

чорним зафарбованим трикутником — *ˈперста* — 230—235, 241, 242, 245, 247, 249, 251—254, 257—259, 261, 263—266, 269, 270, 285, 295, 296, 304, 330, 336, 337, 439, 528, 536, 604; *ˈперс'а* — 130, 163, 672а; *ˈп'ірс(')а* — 125, 149, 658; *ˈпирс(')а* — 117, 123, 124, 150; *ˈперсйа* — 673; *ˈперша* — 686; *ˈпірста* — 625; *ˈсперса* — 158, 161, 310, 368; *сˈпірса* — 160; наголос — *перˈса* — 671, а також, умовно, — *ˈперсна* — 47;

чорним квадратом об'єднано — *ˈпер(')ст'* — 43, 48, 74, 77, 85, 215, 646; *пер(')сц'* — 34, 36, 37, 39, 41, 67, 645; *перс'* — 19, 62, 80; *перс* — 79; *перс'т'ч'* — 650; *пірс'ц'* — 628.

3. Відзначено: *грудˈниц'а* ‘груди коня’ — 271, 305, 338, 436, 483, 484, 486, 488, 494, 496, 499, 501, 509, 510, 517, 524, 546, 578, 579, 606, 608, 610, 615.

4. У записах є ремарки: «рідко» — *ˈперста* — 269; *ˈперса, ˈперси* — 33, 347, 574; «частіше» — *ˈперсти* — 492; «груди коня» — *ˈперса, ˈперси, ˈперста...* — 17, 19, 24, 27, 28, 34, 36, 37, 39, 41, 47, 48, 53, 56, 62, 66, 67, 69, 72, 73, 74, 75, 77, 79, 80, 87, 88, 110, 112—115, 119, 124, 125, 127, 139, 142, 149, 150, 155, 157, 158, 160—163, 165, 166, 169, 170, 172, 173, 176, 185, 203, 215, 217, 219, 229—235, 243, 245, 251—254, 258, 259, 263, 265, 266, 270, 271, 277, 279, 282, 283, 286, 289, 291, 294, 295, 310—314, 316—318, 320, 323, 328, 329, 333, 335—338, 349—351, 353, 356, 362, 368, 375, 377, 379, 382, 383, 385, 389—399, 402, 492, 493, 534, 537, 542, 546, 550, 561—564, 569, 574, 576, 579, 604, 607, 658—660, 662, 667, 678; «груди коня і корови» — 247, 249, 353, 391, 402, 465; «груди коня і людини» — 284, 319, 523, 649, 656, 665, 667; «груди жінки» — 236, 280, 608, 655.

КОМЕНТАР № 336

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 390: «...Каˈжан чи коˈжан?». У зв'язку з тим, що карту складено за відповідями на фонетичне питання, у ряді нас. пп. відсутні записи відповідних назв *кажана*.

2. Червоним зафарбованим колом картографується ще *каˈган* — 659;

червоним контурним колом — *коуˈжан, коурˈжан* — 121, 125, 149, 152; *кωˈжан* — 44; *куˈжан* — 1; *курˈжан* — 123, 162; *коˈжон* — 631, 639; *коˈжун* — 634; *кωж-иˈнец* — 44;

зеленим колом — *л'іл'іˈйак* — 609, 614;

жовтим трикутником — *ночˈлица, ночˈлûца* — 43, 79, 137;

жовтим квадратом — *ˈмичвэд* — 137, 311;

синім колом — *реˈм'іниц'а* — 35; *раˈм'ан:ик* — 656;

коричневим колом — *шкурˈлат* — 67; *шкарˈл'ат* — 66; *шкуруˈт'аник* — 62;

фіолетовим колом — *пырˈгач* — 437, 438; *пэрэˈхач* — 241; *попэрˈгач* — 413, 416, 420; *пирˈхар* — 252, 257;

фіолетовим прямокутником — *мосˈпергач* — 665; *мышˈпергач* — 664, 668, 669; *шпирˈгач* — 676; *п'ічˈпергач* — 682;

чорним ромбом — *л'іˈтуча миш* — 117, 361, 362, 389, 393, 546, 569, 612; *лэˈт'уч'і миш* — 469; *ліˈтушча миш* — 465 та *пол'іˈтушча миш* — 465; *пол'еˈтуча миш* — 46. Умовно об'єднано: *ˈкоржа мэш* — 115; *нічˈна миш* — 133; *ˈгола миш* — 42, 77; *ˈдика миш* — 109, 138; *слиˈпа миш* — 17, 26.

3. Виявлено лексеми: *коˈжух (куоˈжух)* — 660, 664; *ˈриіп'ик* — 677.

4. У записах є ремарки: «рідко, рідше» — *каˈжан...* — 67, 164, 304, 432, 472, 569; *лиˈт'уча миш* — 311; *коурˈжан* — 125; «частіше» — *леˈт'уча миш* — 227, 560; *леˈлик* — 395, 523; «старше і середнє покоління» — *ˈниічка* — 16; *карˈжан* — 178; «старше покоління — *кложиˈнец*, середнє і молодше — *нучˈница*» — 44, «*миш (леˈтучий, шкураˈт'аний)* — чол. роду» — 36, 41.

5. Доповнено чи уточнено за матеріалами ЛАЗО, ч. 1, (карта № 12) в нас. пп. 403, 404, 406, 407, 409, 410, 415, 416, 418, 419, 421—423, 426, 428—431, 440—442, 446, 448, 449, 451—453, 456, 457, 461, 484, 489; за матеріалами КДА (карта № 17) — 255, 260, 465, 546, 552, 556, 581, 582; SPWG (карта № 175) — 10, 632; AJDŁ (карта № 152) — 664, 666.

6. Не картографуються: рефлекси *і* після *л* — ночˈлûца — 137, 311; рефлекси *ы* після губних — *миіш, мыш...* — див. карту № 17; зміни наголошеного *и* — *ˈлелик* — 13, 327, 523, 528, 583; рефлекси *о* — *нôчˈница...* — див. карту № 53; вияви ненаголошеного *и* — *ˈлилиек* — 479; *ˈлилэк* — 331, 464, 472, 475, 488, 506, 508, 558; вияви ненаголошеного *е* — *леиˈтуча миш..., пеирˈгач* — див. карти № 32, 33; *х* — *хаˈжан* — 76; *пирˈхач, пэрэˈхач, пирˈхар* — 238, 252, 267; *ц* — *ночˈница* — див. карту № 74.

7. Відповідні ареали див. ЛАЗО, ч. 1, карта № 12; КДА, карта № 17; SPGW, карта № 175; AJPP, карта № 216; AJDŁ, z. 4, карти № 152, 153; AGB, t. 1, карта № 78.

КОМЕНТАР № 337

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 70: «Як у вас називається — *ˈдятел, ˈятель* чи *довˈбач*, чи *ˈжолва (ˈжонва, ˈжовна, ˈжорва)?*»

2. Червоним зафарбованим колом картографуються також: ґ (> *д'*) — *ˈґ'ател* — 10, 28, 32, 33, 108, 125, 128, 465, 479, 484, 486, 489, 500, 507, 526; *ӡ* — *ˈӡ'ец'ол, ˈӡ'ател'...* — 6, 29, 30, 53, 60, 117, 147, 333, 560, 564, 569, 571, 572, 622, 643, 649, 650, 652, 653; *й* — *дˈйатэл* — 50, 87, 89, 90, 97, 122, 123, 126, 141, 156, 165, 167, 213, 217, 219, 220, 268, 302, 340, 362, 368, 473, 507, 657, 663; *х* — *ˈд'ахт'ол* — 654—656 та *ˈд'екол (ˈд'акол)* — 49, 55, 83, 394, 399; *ˈйатір* — 309, 310, 385, 387, 393;

червоним контурним колом — *ˈд'адлик, ˈд'едлик* — 5, 29, 116, 121, 576; *ˈґиґлик* — 31; *ˈӡ'оглик* — 110; *ˈйадлик* — 394; *ˈӡ'адлик// ˈд'атлик* — 573;

червоним контурним колом з крапкою — *ˈӡ'ен'ц'ух* — 241; *ˈӡинӡил'* — 231; *ˈӡ"ен'ӡ"іл'* — 233;

зеленим зафарбованим колом — *ˈдоˈбач* — 316, 317, 319, 323, 328, 329;

зеленим контурним колом — *поˈдоўбак* — 553; *ӡ'оˈбак* — 251, 431, 469; *ˈӡ'омбан* — 251;

зеленим зліва зафарбованим колом умовно — *ˈдобал'ник* — 249;

жовтим колом — *ˈжонˈва* — 474, 475, 477, 478, 480, 482, 483, 485, 487, 488, 491, 511; *ˈжондˈва* — 479; *жолˈва* — 588; *ˈжолна* — 671; *жоˈна* — 230, 232, 234, 235, 241, 244, 246, 250, 255, 257, 258;

синім зафарбованим колом — *поˈкоўтач* — 508, 510, 511, 527, 543, 545, 558, 559; *наˈкоўтач'* — 510; *коўˈтарка* — 507 та, умовно, *когуˈтач'* — 508, 522;

коричневим колом: *ґˈл'огач* — 130, 658; *ґˈл'огур* — 127, 391; *ґˈл'ув'ак* — 124;

фіолетовим колом — *попуˈкач* (умовно) — 437, 440;

оранжевим трикутником — об'єднано: *деревоˈӡ'убок* — 509; *деревоˈӡ'упка* — 511; *ӡ'обˈдерево* — 359; *ǯубайдˈревко* — 686;

чорним колом — *гараˈкаї* — 411; *граˈкал'* — 416; *гороˈкал'* — 421; *гараˈхал'* — 423.

3. У записах є ремарки: «нове, вживається молодшим поколінням» — *ˈд'ател'* — 113, 253, 258, 261, 270, 275, 477, 478; «старше покоління» — *ˈжоўна* — 267, 271, 273, 274, 439, 472; «рідше» — *дωвˈбач* — 130; «*жонˈва* — май маˈла йак *ˈд'атил*» — 491; «*коўтаˈниеца* — більша, *ˈжоуўна* — менша» — 523.

4. Виявлено ще спорадичні назви: *колоˈӡ'уб* — 319; *дωбωˈруб* — 333; *ˈӡ'обла* — 669; *руˈбаїло* — 358; *дуˈдок* — 659; *тирˈкач* — 525; переносні назви — *коˈвал'* — 111, 256; *ˈдохтір (ˈдохтор)* — 232, 265, 427; *ˈл'ікар ˈдерева* — 314; *ˈлесові ˈдохтор* — 686.

5. Не картографуються: *л'* — *ˈд'ател'* — 32, 120, 126, 132, 136—138, 163, 164, 171, 188, 201, 203, 206, 231, 233, 236, 237, 239, 247, 249, 253, 255, 258, 268, 270, 273, 274, 292, 300, 302, 305, 307, 309, 314, 315, 321, 322, 333, 335, 340, 342, 343, 345, 346, 348, 350, 352, 354—356, 359, 362, 371, 372, 377, 378, 380, 381, 384—386, 399, 415, 417, 431, 435, 449, 463, 464, 473—477, 479, 484, 486, 489, 490, 500, 501, 532, 560, 568; вияви *е* — *ˈд'ат'ол* — див. карту № 40; вияви *а* після *д'* — *ˈд'ет'ол* — див. карту № 41; наголос: *ˈдоўбач, ˈдоўбак* — 260, 277, 279, 281, 283, 284, 287, 304, 316, 458, 472; *ˈжоўна, ˈжонва* — 403, 408, 436, 466—468, 471, 474, 475, 482, 511, 523, 526; *коўˈтач'* — 518, 519, 521, 522, 541, 548, 557; лексема *ˈжоўна*, що є назвою іншого птаха — 24, 38, 42, 45, 55, 72, 101, 103, 106, 398, 402.

6. Ареал відповідних лексем див. ЛАЗО, ч. 2, карта № 127; КДА, карта № 15; AGB, t. 1, карти № 73, 74.

КОМЕНТАР № 338

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 71: «Як у вас називається — *ˈяструб* чи *шуˈляк (шуˈліка)*, чи *краˈгулець..?*»

2. Колом картографуються тільки абсолютні синоніми лексеми *яструб*. Назви, що стосуються іншого виду яструбиних, найбільшого із хижих птахів, який відрізняється кольором, розміром, місцем гніздування, позначені штрихуванням. Таке розмежування матеріалу зроблено на основі діалектних словників, матеріалів орнітологічної літератури, а також ремарок типу «*шуˈл'ак* — великий хижий птах, що ловить курей, *ˈйаструб, car полоˈвик* — малий, ловить птахів, курчат», відзначених у записах з нас. пп. 2, 3, 12, 14, 17, 18, 20, 24, 25, 29, 34, 43, 51, 56, 58, 63, 66, 72, 105, 115, 121, 125, 146, 148—150, 159, 162, 169, 174, 176, 196, 208, 212, 220, 287, 394, 397, 614—616, 619, 620, 631—634, 637, 639, 640, 645; «*шуˈл'ак* — великий, чорний, *корˈшак* — як курка» — 649.

3. Червоним зафарбованим колом позначається також звукова структура *ˈйастроб* — 34, 241, 394, 633, 645, 646;

червоним контурним колом — *ˈйастриб* — 74, 161, 177, 181, 191, 237, 266, 275, 299, 634, 637, 640, 662; *ˈйастреб* — 63, 70, 71, 105, 180, 234, 252, 261, 434, 500, 671, 685;

червоною ізоглосою — *ˈаїстраб* — 420, 682, 683; *ˈйаїстр'аб* — 675;

зеленим штрихуванням — *шуˈл'ака, шуˈл'ека* — 9, 10, 13, 33, 118, 131, 153, 163, 170, 171, 315, 355, 631; *шуˈл'іка* (паралельно з *ˈшул'ак*) — 354, 358, 400; *ˈшулен'* — 632; *ˈшуловэн'* — 9, 11; *шул'* — 17, 312; *шуˈл'аї* — 24.

4. У записах є ремарки: «старше покоління» — *пωлωˈвик* — 111; *ˈкоршун* — 206; «молодше покоління» — *ˈйаструп* — 111, 488; «рідше» — *ˈйаструп* — 194.

5. Не картографуються: наголос: *шуˈл'ак, шуˈл'ек* — 1—9, 12, 14, 16, 18—30, 32—35, 37—69, 72, 74, 77—80, 82, 83, 86, 87, 91, 93, 103, 104, 106, 108, 116, 119—130, 133, 145—152, 154—158, 160, 174, 175, 178—182, 185, 189, 192, 194, 207, 211, 214, 224, 359, 388, 537, 538, 544, 578, 616—618, 620—623, 625, 633—637, 639, 640, 642—645, 648, 649, 651, 652; назви інших споріднених видів хижих птахів: *ˈкобец(')* — 113, 126, 131, 136, 138, 156, 160, 165, 167, 169, 173, 241, 310, 313, 314, 342, 348, 365, 379, 571, 573, 576; *ˈкопчик* — 387, 395, 565, 573, 605; *кригуˈлец' (скригуˈлец')* — 261, 267, 292, 326, 330, 465, 663; *ˈр'абец(')* — 140, 141, 227, 314, 316,

371, 381, 557, 608, 609; *ка'н'ук* — 230—233, 248, 256; *'кан'а, 'ган'а* — 109, 289, 351, 524, 658; *гара'гол'чик* — 639; *дра'п'іжник* — 528.

6. Ареали відповідних лексем див. ДАБМ, карта № 310; AGB, t.2, карта № 106.

КОМЕНТАР № 339

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 69: «Як у вас називається — *ле'лека* чи *чорно'гуз,* чи *'бусел ('бусля),* чи *'боцян ('боцюн),* чи *бузь'ко?*»

2. Зеленим зафарбованим колом картографується також: *'бусел* — 54, 55, 102—104, 106, 107, 146, 151, 156, 181, 185, 195, 204, 205, 209—211, 213, 214, 216, 228; *'бушил'* — 367, 372; *'буцел'* — 226, 229, 374;

зеленим зліва зафарбованим колом — *'бус'ун* — 658; *'бос'ун* — 659;

зеленим трикутником — *'бус'ок* — 41, 43, 49, 72, 78, 82, 83, 101, 110, 113, 138, 174, 175, 177, 179, 180, 182, 183, 215, 235—238, 247, 252, 253, 255, 257—266, 268, 269, 271, 272, 274, 275, 293, 295, 299, 300, 305, 306, 308, 319, 361, 398, 465—467, 469, 470, 472, 475, 477, 483, 484, 486, 488, 503—505, 509, 519, 521, 524, 550, 582, 584, 588, 613; *'буʒ'ок* — 411, 416, 419, 422, 425, 427, 457, 460;

зеленим квадратом — *'буз'ко* — 59, 64, 69, 79, 81, 84, 86, 89, 97, 105, 170, 178, 302, 464, 663;

жовтим зафарбованим колом — *'боц'он* — 148, 149, 164, 188, 196, 224, 379, 656; *'боїцун* — 33, 153;

жовтим знизу зафарбованим колом — *'боцван* — 668; *'боц'ан* — 137, 150, 151, 156, 189, 279, 661;

чорним колом — *'гоўл'а* — 458—460, 686; *'гоўн'а* — 456, 585; *'гова* — 452; *'гойа* — 455; *'гаґӱ ('гаґӱў)* — 429, 451, 487, 491.

3. У записах є ремарки: «рідко, рідше» — *'бус'ко* — 189; *'бусел* — 148; *'боц"ан* — 230; *ве'селик* — 557; «старше покоління» — *'бусэл'* — 178; *'боц'ун* — 348; «*'боц'ун* — у селі, *чорно'гуз* — у лісі» — 194.

4. Виявлено ще лексеми: *клеко'тун* — 156, 160; *'(г)аїстр* — 632.

5. Не картографуються: зміни ненаголошеного *е* в лексемах *'бусел, 'бусен'* — 'бусин', 'бусил' — 5, 9, 12, 14, 19, 29, 53, 55, 367, 372, 619, 629; 'бусан' — 1, 10; наголос — *бу'з'ок (бу'ʒ'ок)* — 403, 404, 406, 408, 410, 414, 421, 424, 428, 453, 455, 460, 486, 490, 491; *бус''ко (буз''ко)* — 89, 95, 97, 105, 170, 178, 184, 212, 529.

6. Ареали відповідних лексем див. ЛАЗО, ч. 2, карта № 128; AJPP, карта № 217; MAGP, t. 7, карта № 320; AGB, t. 1, карта № 77.

КОМЕНТАР № 340

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 76: «Як у вас називається — *му'раш'ки, мурав'лі, му'ра'хи* чи *комаш'ня,* чи ..?»

2. Червоним зафарбованим колом картографуються також: *мурашч'ки (мураш'чок)* — 299, 443, 447, 478, 479, 481, 486, 587, 588, 655, 657; *мор'ач'ки* — 682; *м'рач'киⁱ* — 677 та, умовно, *мору'л'ачкы* — 678; *мураї'киⁱ* — 633;

червоним контурним колом — *мур'йахи* — 603, 614;

червоним трикутником — *мурав'йі* — 126, 144;

червоним квадратом — *мур(')ан''ки* — 295, 425, 428—430, 446, 448, 450—454, 459; *мур'йанки* — 669, 673, 674; *мур'ван'кы* — 683; *му'рал'ки* — 459 та, умовно, *мурва'н'і* — 676, 680; *мурдв'йанка* — 671;

червоним ромбом — *муранд'л'і* — 271, 273, 275; *муранди'л'і* — 437, 438, 442; *му'радл'і* — 681; *мо'ронгл'і* — 684.

3. Відзначено ще *мо'ровец* — 685.

4. У записах є ремарки: «рідко, рідше» — *му'рахи* — 189; *мураш'ки* — 347; *муран'дил'і* — 443; «старше покоління» — *муранди'л'і* — 271; *мураў'л'і* — 399; *мура'хи* — 465; «великі — *мураў'л'і,* малі — *мураш'ки*» — 262, 477, 499, 507; «великі» — *мур'анді'л':і* — 404, 442, 469; «малі» — *муран'дел'і* — 496.

5. Не картографується: наголос — *му'рашк'і* — 48, 60, 82, 88, 94, 97, 99, 102, 103, 105, 119, 124, 127, 142, 165, 259, 266, 283, 284, 286, 305, 366, 406, 466, 467, 473, 482, 520, 565, 574, 643, 687; *мура'хи* — 106, 254, 291, 324, 327, 330, 334, 339, 465, 517, 538, 541, 542, 562, 582—584; *'мурахи* — 1—3, 35, 626, 629, 631, 633, 635—637, 639, 644; *'мур'анки* — 668, 669; інші видові назви мурашок — *па'лимоди (па'лимоᵘди)* — 2, 4, 6, 7, 10, 33, 38, 40, 47, 124, 159, 191; *па'ламудн'і* — 13, 14, 26, 42, 44, 55; *желе'муді* — 64, 68, 89, 92, 93, 174; *пара'муди* — 122, 124, 131, 162, 164, 166, 172, 173, 193, 212, 318; *'дирл'ици* — 41, 43, 45; *кинд'рици* — 48, 66, 67, 70, 72, 195; *шенд'рици* — 46; *шк'інд'рици* — 74; *йенд'рици* — 77; *бізд'риці* — 80; *д'риці* — 51, 54; *кузу'лиц'і* — 65; *гіме'ріц* — 90; *м'леїкі* — 11, 35, *чер'вінц'і* — 134; *'пол'ки* — 95. Усі ці назви стосуються переважно червоних мурашок. Для великих мурашок відзначена назва *кова'л'і* — 230, 232, 244, 245, 248, 264, 266, 269, 271, 279, 280, 289, 290, 292, 293, 320, 334, 338, 382, 391, 436, 437, 462, 465, 466, 468, 492, 496, 499, 503, 512, 513, 557, 569. Для лісових мурашок — *паро'йайі* — 112, 394, 395; *ка'цаби* — 397.

6. Ареали відповідних лексем див. AJPP, карта № 227; MAGP, t. 9, карта №421; БДА, т. 1, карта № 193; т. 2, карта № 199; т. 3, карта № 269; т. 4, карта № 338; ASJ, t. 3, розділ 8, карта № 234.

КОМЕНТАР № 341

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 115: «Як у вас називається — вовки (виють)..?»

2. Червоним зафарбованим колом картографується також: *'війут(')* — 12, 68, 75, 76, 181, 185, 207, 255, 462, 671, 673; *'війу* — 686; *'віᶤйут'* — 647; *'виⁱйут(')* — 212, 648, 677; *'вîйут'* — 60, 64, 98, 210; *'вûйут* — 484; *'виᵉйут(')* — 121, 523, 582, 639, 657, 660, 661, 664, 666; *'веᶤйут* — 510; *'в(')ейут(')* — 92, 219, 525; *'вэйут'* — 124; *'віейут* — 71; *'выйут(')* — 237, 238, 405, 412, 413, 417, 426, 428, 429, 435, 437, 440—443, 445, 447—449, 452, 453, 455—461, 487, 585, 663, 665—667, 669, 670, 672, 672а, 674—676, 683, 685; *'выᵒйут, 'выᵒвут...* — 408, 438; *'выут(')* — 416, 427, 444, 446; *'войут(')* — 85, 416; *'вôйут* — 418; *'вôвут'* — 415, 421; *'вуйут(')* — 87, 89, 649—653; *'выввут', 'вивут'* — 403, 404, 406, 409—411, 414, 419, 422—424, 430, 431, 450, 680—682; *ви'н:ут'* — 242; *'вийат'* — 118; *'вийа* — 519, а також, умовно, — *зави'вайут* — 348, 384, 573, 605; *ви'йут* — 87, 651, 652;

червоним контурним колом — *'в'ут(')* — 306, 474; *ўйут* — 285, 464, 513;

жовтим колом — *ву'дут'* — 123; *гу'д'ат* — 321, 333, 351, 353, 354, 360, 362;

синім колом — *т'руб'л'а* — 578, 607; *труб'л'е* — 536; *т'руб'іт* — 257; труб'йат — 604;

коричневим колом — *'ройут* — 503; *ру'йут* — 504, 508, 509, 521, 548, 553, 554, 556, 559, 569, 603, 606, 609, 614, 615; нанесено знак за записом неозначеної форми — *рус'ти* — 545,

чорним колом — *за'вод'а* — 546, 547, 555, 579, 608, 612, 613.

3. Відзначено лексеми: *'вабл'ат'* — 65, 179, 204; *руў'л'ут'* — 47; *(в)ур'лайут* — 523, 554, 559.

4. У записах є ремарки: «рідко» — *'вийут* — 41, 494, 523; *вйут* — 317; «частіше» — *гу'дут'* — 620; «дуже голосно» — *ри'вут'* — 107; «голодні» — *вйут* — 271; «середнє покоління» — *зави'вайут* — 573.

5. Не картографуються: вияви ненаголошеного *е* — *ри'вут...* — див. карту № 33; рефлекси *ę* — *т'рубл'ат', за'вод'ат'* — див. карту № 42; *б'* перед *а* — *т'руб'ат* — 58; *бй* перед *а* — *т'рубйат'..;* *тч'<т'* — *т'рубл'атч',* а також *т* — *т'рубл'ат, 'вийут, ре'вут...* — див. карту № 242.

КОМЕНТАР № 342

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 113: «Як у вас називається — вівці *'бекають* чи *'мекають,* чи *б'ляють,* чи..?»

2. Червоним колом картографуються також: *'бегайут* — 306, 674; *'беўкайут* — 457, 458, 491, 585; *'бемкайут* — 490; *'бен'кайут* — 299; *'беркайут* — 467; *'бековут* — 415; *'бекакайут* — 261; *беко'т'ит'* — 23; *беко'т'ет'* — 28; *бико'т'ат'* — 115; *берко'т'ет* — 305; *брико'т'ет* — 471; *бэ'кочут'* — 196; *бе'гочут* — 138, 258, 259, 264; *бе'гека(й)ут* — 416; *'бекаут* — 340; *биᵉго'т'ит* — 290;

червоним трикутником — *бэ'чат* — 672; *'бич(')ут* — 234, 269; *би'чат('), би'ч'ет* — 5, 25, 135, 360, 616, 618, 655, 657; *'бич'ец'* — 6; *би'ч'ет'* — 660; *биᵉ'ч'ет* — 620, 632, 661; *биᵉч'йат* — 654; *бӱ'чат'* — 430; *б(')і'ч'ет'* — 24, 662; *'беча* — 671;

зеленим колом — *'микайут* — 350; *'меркайут'* — 161; *'меко'т'ат* — 391; *'мечут'* — 343, 527, 641; *'мечат'* — 472, 685; *мэ'ч'ет* — 250; *ме'кечут'* — 132, 341, 343; *ме'гечут* — 648;

чорним колом — *б'л'эйут* — 467; *б'ўейут* — 563; *б'леут* — 362; *б'л(')ийут* — 338, 464, 581, 621; *б'л(')ійут(')* — 270, 432, 433, 470, 473, 477—480, 482—484, 486, 488—490, 514, 524, 581, 587, 617, 624, 637, 642; *б'л'ейат* — 635; *б'л'ейит* — 472; *бли'ᵃйат'* — 619; *бли'йат* — 625, 628—630, 636; *б'л'айут, б'л'авут, б'л'аут(')* — 236—238, 268, 271, 273, 275, 276, 403, 404, 406—411, 427, 444, 445, 447—453, 455, 456, 459, 461, 481, 487, 491, 588, 626, 642, 675, 682, 684; *м'л'айут* — 440; *мл'аўт'* — 413, а також, умовно, — *б'лекайут* — 41, 51, 71, 79; *бі'л'экайут* — 45, *били'ч'ет* — 36; *біл'і'ч'ет'* — 38; *біл'йч'ет* — 45; *блэ'к'еч'ут'* — 213; *бле'кочут* — 180.

3. У записах є ремарки: «вівці, барани — *'бекайут('),* ягнята — *'мекайут(')*» — 78, 472, 571, 649; «вівці» — *б'лейут* — 527, 622; «ягнята» — *'мечут* — 527; *'мекайут* — 622; «рідко» — *'бекайут(')* — 172, 230, 494; *б'лейут(')* — 194; «одна вівця — *'мекайе,* багато — *б'лейут'*» — 149.

5. Не картографуються: спорадично виявлені лексеми та їх словотворчі та фонетичні варіанти — *вереш'чат, вараш'чет...* — 19, 40, 113, 172, 278, 582; *береш'чат(')...* — 3, 140, 167, 171; *бриш'чат'* — 112; *ре'вут'* — 454; *ри'чат* — 230, 232; *ри'чут* — 283, 287; *кри'чат* — 163, 180; *в'йачут* — 672а; *в'йечат* — 678; *'в'іўц'а 'в'ач'іт* — 667; *т* — *'мекайут, 'бекайут...* — див. карту № 240; варіанти дієслова — *'бекайут', 'бекавут, 'бекаут, б'леут...* — див. карту № 237; рефлекси *ę* — *'беч'ет('), 'беч'ит('), 'меч'іт('), б'лейет...* — див. карти № 43, 48; вияви наголошеного *е* — *'беᵃкайут, 'беᶤкайут...* — див. карту № 17; *л'* — *б'л'ейут, б'л'ейут...* — див. карту № 114.

6. Ареали відповідних лексем див. ДАБМ, карта № 302.

КОМЕНТАР № 343

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 118: «Як у вас називається — ка̊чки *(квакають)..?* та питання № 119: «Гуси *(гегають)..?*»

2. Червоним колом картографуються також: *к'рачут(')* — 46, 59, 103, 106, 197, 199, 218, 221, 364, 378, 380—382, 393, 523, 525, 552; *к'рекайут'* — 639, 640; *к'рйачут* — 132; *к'рекчут'* — 92, а також умовно — *'киркайе* — 175;

зеленим контурним колом — *'кокайут* — 563; *'каўкайут(')* — 409, 416, 583; *'какайит* — 561; *'кат'кайут* — 511; *'какчут'* — 162; *'качат'* — 189;

жовтим зафарбованим колом ще — *к'φакайут'* — 657; *к'φаче* — 658; *ґ'ваґайут* — 253; *к'вачут'* — 18, 67, 74, 79, 156, 179, 183, 185, 245, 282, 319, 343, 350, 373, 527, 559, 582, 628, 631, 633, 651, 664, 666, 667; *к'вакчут'* — 162; *к'вочут* — 324; *к'викайут, к'вичут'* — 87; *квако'т'ет'* — 4;

синім колом — *'раптавут'* — 421; *'рапкаўт'* — 413; *'райкайут'* — 416; *рапко'н'ат'* — 237; *рапка'вут'* (наголос) — 410;

синім зліва зафарбованим колом також — *'рапчут(')* — 448, 450; *'рап'чат(')* — 666, 678, 683, 685; *ра'почут* — 404, 405; *ра'почат* — 449;

коричневим колом ще — *'такаут* — 362; *'тахкайут* — 216, 272, 348, 522; *'тас'кайут(')* — 168, 474;

фіолетовим колом — *ґ'раўчут* — 672а; *к'р'анч'іт* — 670; *к'р'аŋчат* — 668;

чорним колом також — *ґа'ґотайут* — 671;

чорним знизу зафарбованим колом ще — *'ґ'ерґайутч'* — 86; *ґ'риґайут'* — 41; *ґил'кочут* — 526;

фіолетовим штрихуванням картографується також: *ґ'раўчут* — 672а; наголос — *ґ'раўчат* — 672 та, умовно, *к'р'анчіт* — 670;

чорним переривчастим штрихуванням згори вліво картографуються також: *гел'гочут(')* — 91, 104, 204, 205, 216 (поряд з *гер'гочут'*), 552; *гіл''гочут* — 207; *гилко'т'ат'* — 378; *'гел'ґайут* — 383; *'ґ'іўґ'айут* — 664; *'ґеўґайут'* — 108, 111, 662, 663; *ґел(')'ґечут'* — 96, 144, 166; *'ґілґайут* — 665 та, умовно, *ґа'лакайут* — 554;

чорним переривчастим штрихуванням згори вправо позначено ще: *гер'чечут(')* — 63, 64, 88, 89 (поряд з *'ґ'ерґайут*), 92, 94, 633, 638, 642, 643, 645; *ґер'ґочут'* — 46, 60, 67, 87 (поряд з *'ґерґайут'*), 152, 158, 162, 180, 350, 354, 397; *'ґирґайут* — 79, 637; *ґир'ґочут* — 353; *ґ'реґайут* — 496; *ґ'раґайут* — 617; *гер'гечут'* — 65; *гер'гочут'* — 99, 211, 216; *герго'т'ат'* — 218, 221; *гир'гочут'* — 352.

незаштрихована площина включає: ˈгагайут(ʼ) — 10, 15, 17, 18, 20, 26, 40, 41, 47, 231, 274, 290, 387, 403, 406, 410—412, 417, 418, 420, 422, 424, 428, 429, 436, 439, 442, 444, 447, 449, 452, 459, 47., 480—489, 494, 520, 524, 577, 581, 582, 584, 585, 588, 605, 616, 621, 623, 626, 628, 629, 660, 667, 668, 673, 674, 677, 678, 680, 682; ˈгигайут(ʼ) — 75, 136, 171, 227, 236, 258, 278, 289, 291, 292, 317, 322, 324, 326, 328, 335, 339, 343, 348, 355, 356, 361, 364, 400, 401, 430, 437, 458, 462, 465, 473, 495, 501, 503, 509, 512, 516, 521, 523, 530, 531, 536, 538—541, 544, 545, 547, 549—551, 553, 560, 565, 567, 572, 574, 576, 578, 646; *геˈгочут'* — 9, 56, 68, 74, 80, 185, 189, 194, 213, 379, 468, 619; *реˈгечут(ʼ)* — 34—36, 61, 208, 209, 489; *гоˈгочут'* — 73, 186, 431, 456, 618, 630, 648; *гогоˈт'ет'* — 475; *гагоˈн'ат'* — 413, 414, 416 (поряд з *гаˈгош'ут'*), 421, 425—427, 441, 445, 446, 455, 461 481, 491; *гаˈгочут(ʼ)* — 408, 484; *ˈгігайут* — 76, 230, 233, 244, 448 (поряд з *гіˈгон'ат*), 450, 454, 473, 498; *гіˈгôчут* — 52, 404; *ˈгыгайут* — 457, 460; *ˈгекайут'* — 95; *ˈг'евайут'* — 658; *геˈгекайут* — 267; *гагуˈт'ат'* — 657; *гагуˈтайут* — 671; *гагоˈтавут'* — 415; *ˈгагайут'* — 27, 624; *ˈгегайут'* — 22 (поряд з *ˈгагайут'*), 102, 193, 196, 200, 224, 226, 371, 375, 380; *ˈгигайут* — 31, 280, 365; *ˈгекайут'* — 50; *геˈгечут'* — 644; *геˈгочут'* — 390, 525; *ˈгигочут'* — 132; *гаˈгочут'* — 21; *гегоˈт'ат'* — 340; *гигоˈт'ат'* — 222; на решті території — *ˈг'егайут(ʼ)*.

3. У записах є ремарки: «рідко» — *ˈкачат'* — 189; *гегоˈт'ат* — 391; «деякі» — *ˈтакайут'* — 384; «малі гуси» — *ˈг'егайут*, «великі» — *ˈгагайут* — 231; «воду побачать» — *ˈгегайут'* — 144; «їсти хочуть» — *гаˈгочут* — 484.

4. Не картографуються: *т — кˈвакайут, ˈрапкайут...* — див. карту № 240; *в — ˈгергавут, ˈрапкавут, ˈгегавут...* — див. карту № 242; *р' — кˈр'акайут, — кˈр'ачут, гˈр'аўˈчат...* — див. карту № 115; спорадично виявлені лексеми (про качок) — *каˈдаш'ут'* — 409; *криˈчат(ʼ)* — 71, 90, 93, 95, 359, 370, 530, 532, 560, 648, 660; *ˈжіпайут'* — 643; *ˈуткайут'* — 634; *бул'ˈкочут* — 151; (про гусей) — *кˈвакайут* — 490, 636; *загоˈт'ат'* — 627; *криˈчат(ʼ)...* — 84, 89, 90, 107, 117, 607, 648, 669; *ˈзіпавут* — 429.

КОМЕНТАР № 344

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 116: «Як у вас називається — жаби *ˈкумкають* чи...?»

2. Лексема *кумкають (кумкать)* поширена майже по всій території II тому АУМ й зустрічається паралельно з іншими лексемами; умовно її зображено штрихуванням.

3. Червоним штрихуванням картографується також: *ˈкумайут(ʼ)* — 2—5, 7, 14, 16—18, 21, 26, 28, 30, 44, 47, 54, 86, 89, 218, 626, 629, 645, 659; *ˈкумкаўт'* — 413; *ˈкумгайут* — 661; *ˈкемкайут'* — 158; *куˈмекайут* — 435, 525; *ˈкумчуут'* — 629;

зеленим зафарбованим колом — *ˈракайут* — 264, 266; *ˈракавут* — 404; *ˈраўкайут* — 261; *рˈйаўкайут* — 252; *раїˈкочут'* — 120; *раїˈгоч'ут'* — 655; *раїкоˈт'ет'* — 2; *ˈйаркайут* — 127;

зеленим контурним колом — *ˈрекайут'* — 161, 191, 196, 223; *реїˈкочут* — 128; умовно — *ˈрикайут'* — 131, 323, 357; *ˈрийкайут* — 526; *ˈрікайут* — 306; *реˈк'ечут'* — 194; *риˈкочут* — 252;

зеленим зафарбованим трикутником — *ˈр'ахкайут* — 236; *ˈраохкайут* — 292; *рахкоˈт'ат* — 568; *рахкоˈт'ет* — 305; *рахˈкочут'* — 463; *риˈхочут* — 75; *таˈрахкайут* — 288; *тарахкоˈчут* — 363, 528; *пˈрахкайут* — 259;

зеленим контурним трикутником — *ˈрэхкайут* — 246; *рэхкоˈт'е* — 483; *ˈрыхкайут* — 244; *реˈхочут'* — 657;

зеленим зліва зафарбованим трикутником — *рˈйохкайут* — 271; *рохˈкочут* — 500; *хˈрохчут'* — 636;

зеленим квадратом — *ˈрабкайут* — 270; *ˈрапкаеут'* — 418, 419; *ˈрапкаўут* — 667; *ˈрапайут* — 299; *ˈрапˈчат* — 406, 435, 666; *раˈпôчут* — 408; *роˈпочут'* — 410; *рапôˈн'ат* — 446; *р'аˈпочут* — 237; *ˈраткаут* — 413;

жовтим зафарбованим колом — *кˈр'акайут'* — 237, 390, 510, 550, 569; *крˈйакайут* — 569; *гˈрагайут* — 312, 314; *кˈраўкайут* — 606; *краˈкайут* — 673; *кˈрачут(ʼ)* — 10, 44, 318, 342, 346, 382, 395, 568, 658; *кˈрачутч'* — 651; *кˈр'ачут'* — 510, 675; *кˈрачит* — 568; *кˈрачіт* — 242; *краўˈчут'* — 9; *кракоˈт'ат* — 576;

жовтим контурним колом — *кˈр'екайут* — 639; *кˈрикайут* — 499; *гˈрегайут* — 162, 167, 169, 173, 311, 314; *гˈрегайут'* — 171; *ˈрегайут'* — 54, 56, 145, 147, 159, 164, 165, 192, 313, 315, 659; *криˈкочут'* — 373, 687; *креˈгочут'* — 343; *греˈгочут'* — 310; *греˈг'ечут'* — 156; *реˈгочут* — 656, 665; *риˈгочут'* — 324; *кˈрекчут(ʼ)* — 165, 637; *кˈречут'* — 527, 640; *криˈк'ет'ат* — 685; *крекеˈтайу* — 686;

жовтим справа зафарбованим колом — *кˈрикайут* — 473; *ˈкыркайут* — 458, 460;

жовтим знизу зафарбованим колом — *кˈрукавут'* — 418, 423, 424, 426, 682; *кˈр'укавут'* — 411, 425, 427, 430; *кˈрукаут'* — 429; *кˈруковут'* — 421; *кˈручат* — 437;

жовтим контурним трикутником — *крехˈчат* — 59; *кˈрахкайут'* — 272, 523; *крахˈчат* — 619; *кˈрекчут'* — 51, 53, 74, 88, 89—93, 103, 105, 106, 165, 176, 178, 179, 183, 204, 220, 642, 644, 647, 653;

жовтим зафарбованим прямокутником — *кˈр'амкайут* — 617; *крамˈчат(ʼ)* — 618, 621; *крамˈч'ат* — 616; *криемˈчат* — 654; *скримˈчат* — 656 та, умовно, — *ранˈчат'* — 681; *кˈран'кайут* — 304;

жовтим знизу зафарбованим прямокутником — *крумˈкайут* — 663; *крумˈчат* — 676; *кˈрумкаут* — 444; *кˈрункайут(ʼ)* — 237, 276, 416, 442, 443, 455; *кˈрункавут'* — 409, 415; *грункайут* — 420, 457; *кˈрун'кайут* — 436; *кˈр'ун'кайут* — 469; *крун'ˈчат* — 417, 434, 445, 451, 683; *крукˈчат* — 434, 442; *кˈрумайут'* — 620, 369, 371, 652;

синім колом — *кˈвакайу* — 686; *гˈвагайут* — 249; *кˈвакавут(ʼ)* — 420, 431, 450; *кˈвакаут* — 444, 467; *кˈвачут* — 101, 361, 664; *куˈвакайут* — 559; *ˈкаўкайут* — 583 поряд з *кˈвакайут*;

коричневим колом — *курˈч'ат* — 413; *курˈш'ат* — 407; *ˈкурчат* — 670, 672, 672а, 678, 679; умовно — *ˈтурч(ʼ)ат* — 668, 669; *курˈгочут'* — 684;

чорним колом — *шкреˈгочут(ʼ)* — 57, 99; *шкреˈг'очут'* — 153; *шкреиˈгочут'* — 147; *шкриˈгочут* — 625; *скреˈгечут'* — 35, 63, 66, 174, 177, 180, 215, 643; *скер'гечут'* — 105; *шкреˈгечут'* — 43, 629; *скрэˈгечут'* — 208; *скриˈгечут'* — 27, 36, 107, 182, 183; *скриˈг'ечут'* — 148; *шкриˈгечут* — 77, 185; *криˈгечут'* — 39; *шкр'іˈгечут'* — 145; *шкирˈгочут'* — 150; *скирˈгечут'* — 643; *шкирˈгечут'* — 160; *шк'ірˈгочут'* — 144; *скриˈкочат'* — 52 та, умовно, — *швирˈгечут'* — 104; *шкарˈн'ет* — 636.

4. Відзначено: *граўˈчат* — 677; *гроўˈчат* — 410; *р'аˈжат'* — 632; *раˈж'ет* — 10; *криˈчат...* — 18, 48, 84, 351, 353, 397, 439, 498, 607; *криˈчут* — 326, 348, 532; *ˈворкайут'* — 465, 468, 486; *воркоˈт'ет* — 306, 482; *ˈн'оркайут* — 609; *спіˈвайут* — 517; *ˈжакайут'* — 230; *радиˈкайут* — 266; *реˈречут* — 198; *ˈгучат* — 668; *гуˈкайе* — 131; *пш'гукайут* — 275; *кˈвокчут'* — 101, 621; *х'іркайу* — 671; *ˈкукавут'* — 426; *ˈмурчат* — 677; *риˈвайут* — 18; *кˈраˈвайут'* — 12, 15; *йарˈгочут* — 660; *куˈл'ікайут* — 82; *шкваˈруц:а* — 100.

5. У записах є ремарки: «рідко» — *р'аˈпочут* — 237; *курˈчат* — 437; *ˈраікайут'* — 626; «частіше» — *круˈчат* — 437; *ˈкумкайут'* — 651; «навесні» — *ˈрегайут'* — 159; *гˈрегайут'* — 169; *скриˈгечут'* — 182; *ˈкумкайут'* — 51; *ˈреїкайут'* — 26, 149; «на дощ» — *кˈгекчут'* — 176; *ˈкумкайут'* — 161, 169, 171; «в спеку» — *ˈкумкайут* — 150; «влітку» — *ˈкумкайут'* — 159; «зелені, лугові» — *ˈкумкайут'*, «водяні» — *шкирˈгечут'* — 160; «в болоті» — *ˈрекайут* — 161; «на тепло» — *ˈрегайут'* — 164; «вдень» — *ˈкумкайут'* — 176, 182; «час від часу» — *ˈкумкайут'* — 191; «якщо тихо» — *ˈкумкайут* — 270; «маленькі — *ˈкумкайут'*, великі — *ˈквакайут'»* — 580; «увечері» — *шкирˈгочут'* — 150, 160; «на негоду» — *ˈраж'ет* — 10; «на погоду» — *ˈкумкайут'* — 43.

6. Не картографується: *т — кˈвокчут, ˈкумкайут...* — див. карту № 242.

7. Ареали відповідних лексем див. ДАБМ, карта № 303.

КОМЕНТАР № 345

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 122: «Як у вас кличуть: а) коней..?»

2. Червоним колом картографується також: *ˈкос'ка-ˈкос'ка* — 62, 189, 405, 513; *коˈс'у-коˈс'у* — 492, 519, 634, 637, 641, 645, 646; *ˈкос'а-ˈкос'а* — 39, 631, 650; *коˈс'о-коˈс'о* — 632;

червоним зліва зафарбованим трикутником — *кус'ˈко-кус'ˈко* — 326; *кус'ˈко-ˈна* — 244; *кос'-ˈкоў* — 281; *к'іс'-ˈкоў* — 282, 323;

червоним зафарбованим ромбом — *кˈс'у-кˈс'у* — 37, 64, 67, 370, 388, 655; *кс'о-кс'о-ˈкос'ка* — 46;

червоним зверху зафарбованим ромбом — *куˈс'оў-куˈс'оў* — 537, 562; *кˈс'он'-кˈс'он'* — 189; *кс'ц'оў* — 350 та, умовно, *пˈс'оў-пˈс'оў* — 127;

зеленим зафарбованим колом — *ˈц'ос'у* — 236; *ˈц'ос'-ˈц'о* — 249; 324; *ˈц"ос'ка* — 150, 237, 483, 656; *ˈц'ес'-ˈц'ес'* — 659; *ˈц'ейс'-ˈцейс'* — 658; *с'ˈц'ос'-с'ˈц'ос'* — 381;

зеленим контурним колом — *ˈц'он-ˈц'он* — 271, 272, 334, 530, 568; *ˈц'он'ка* — 462, 463, 468, 496, 535, 608; *ˈц'онка* — 501; *ц'ˈйон'-ц'ˈйон'* — 540;

зеленим зверху зафарбованим колом — *ц'оў-ˈна* — 110, 112, 133; *т'оў-ˈна* — 111; *ц'о-ˈц'оў-на* — 262; *ˈц'оўс'-ц'оўс'* — 1; *ˈц'оЎс'-ˈц'оЎс'* — 657; *ˈц'оўх-ˈц'оўх* — 656;

зеленим знизу зафарбованим колом — *с'ˈкоў-с'ˈкоў* — 321; як *с'ц'оў-на* скартографовано *с'ˈкоў-на-ˈна* — 241, 242, 283;

зеленим зліва зафарбованим чотирикутником передано ще: *ц'іс'-ˈц'о* — 247; *ц'с'-ˈц'оў* — 258, 259, 261; *ц'і-ˈц''оў* — 259, 289, 330; *ц'іˈс'оў* — 277; *ˈц'ус'-ˈц'оў* — 309; *с'ц'і-ˈц'оў* — 284; *ц'ос'-ˈц'оў-не* — 252; *цие с'ˈт''оў-циес'т'оў* — 290; *ц'іс-ˈц"оў* — 291; *кс'ˈкоў* — 329; *хіс"ˈц'оў* — 334;

жовтим колом — *соў* — 611;

синім знизу зафарбованим колом — *н'о-ˈн'о* — 558;

чорним вертикально перекресленим колом — *н'ех-ˈнех* — 521; *нее-ˈнее* — 430, 667.

3. У записах є ремарки: «до лошат» — *ˈкос'-ˈкос'* — 566, 609; *ˈц'ос'-ˈц'ос'* — 16, 23, 29, 125, 129, 144, 145, 162, 165, 176, 181, 185, 196, 225, 348, 351; *ˈц'он'-ˈц'он'* — 24, 139, 397, 539, 568; «старші коні» — *ˈц'оўх-ˈц'оўх*, «молоді коні» — *ˈц'ос'ка-ˈц'ос'ка* — 656; «*ˈц'он'-ˈц'он'* — малих, *ц'он'-* невеликих» — 235; «*ˈне-ˈне* — старих коней, *ˈц'ос'ка-ˈц'ос'ка* — лошат» — 471; «*кˈс'оў-кˈс'оў* — старих коней, *ц'он'-ц'он'* — лошат» — 536; «*ˈц'ос'* — лошат, *ˈс'оў* — коней» — 162;

4. Відзначено окремі вигуки: *кˈс'ук-кˈс'ук* — 71; *кшˈс'овк* — 223; *кус'ˈц'оу-кус'ˈц'оу* — 387; *птрс'о* — 584; *прт-тˈва-пртˈво* — 485; *тпрус'ˈко-о-о* 488; *т'ш'о* — 488; *ˈс'ок-ˈс'ок* — 647; *на-с'о-ˈс'о* — 465; *н'а-ˈц'он'ка-ˈна* — 608; *фˈйу-фˈйу* — 611; *не-ˈгучка-нег* — 269; *ˈгучі* — 686; *ˈпот-ти-ˈпот* — 664; *ˈгуз'а-ˈгуз'а* — 619.

КОМЕНТАР № 346

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 123: «Як відганяють: а) коней..?»

2. У записах не завжди диференціюються вигуки відганяти коней і підганяти в певному напрямку (*вйо, ˈгат'а...*).

3. Червоним колом картографуються також: *н'о* — 11, 14, 68, 577; *ноу-но* — 657; *но-на* — 619; *но-ц'ц'* — 43;

червоним контурним колом — *н'у* — 53;

червоним вертикально перекресленим колом — *н'е* — 406—408, 410, 413, 420, 441, 444, 445, 452, 455, 459, 461, 481, 487, 585, 587, 588, 671, 672а; *н'и* — 487; *а-не* — 668;

червоним трикутником — *а-ˈно* — 21, 145, 154, 192, 626;

зеленим зафарбованим колом — *кус"* — 237 (поряд із *куш*); *кш* — 356;

зеленим зафарбованим трикутником — *а-ˈкош* — 538; *а-ˈкиш* — 541, 608;

зеленим зліва зафарбованим трикутником — *акˈша* — 355;

жовтим колом — *ˈкос'у* — 519, 544;

жовтим трикутником, умовно — *а-ˈкон'* — 375;

синім трикутником — *ц'ос'* — 134, 163; *а-ˈц'ус'* — 268; *а-ˈццс'і-ˈцус'* — 273; *а-ˈц'он'* — 133, 142, 202, 208; *а-ˈт'он'* — 213; *ˈц'ос'ка* — 33;

коричневим колом — *ˈгет'а* — 48, 57, 89, 90, 92 (поряд із *ˈгат'а*), 103, 106; *ˈгит':а* — 81, 198; *ˈгот':а* — 72, 74, 84, 418; *оˈт':а* — 67 (поряд із *гаˈт':а*), 77; *ˈгаˈт'а* — 67, 68, 72, 94, 98, 99, 103; *гаˈт':е* — 93; *аˈт'а* — 64, 379; *гет'* — 42, 65; *а-ˈгат':а* — 158;

фіолетовим колом — *д'е* — 447, 451, 453, 558, 559; *г'е* — 511, 513, 515, 518; *д'и* — 409, 490; *діˈ-е* — 520; *а-ˈд'е* — 526; *ʒ'і* — 582; *бд'і* — 440; *д'о* — 612; *бд'ôў* — 411; *д'ў* — 417, 426, 444, 445, 448, 449; *д'і, д'іб'і* — 524;

оранжевим колом — *ўйо* — 505; *вйе* — 108, 275, 276, 514, 519, 568; *вйі* — 437; *ві* — 235; *ві-ˈі* — 237; *вйоў* — 435; *ўйу* — 483; *бйо* — 426, 469, 479, 480, 483, 510, 674, 676, 680, 681; *б'о* — 477; *бйе* — 242, 436, 478;

чорним колом — *ˈгаїда* — 206; *ˈгайде* — 687; *аїˈда* — 385; *гаїˈда* — 120, 166, 224, 225, 382, 395, 475.

4. У записах є ремарки: «до старих коней» — *а-ˈкуш* — 142; *а-ˈц'ос'* — 169; *а-ˈну* — 144, 173; *гаˈт'а* — 159; «до лошат» —

а-ˈц'он' — 142; а-ˈц'ос' — 144, 159; а-ˈкуш — 169, 173; а-ˈкуш-ˈкуш — 314.

5. Відзначено: а-ˈгеї — 678; геї — 352; гаї — 579; гeиї, гиˈгії — 670; де — 239, 548, 556, 655; а-ˈде — 460, 527; куˈди — 39, 42, 215, 287, 383, 533, 614, 640, 659; а-куˈди — 35, 38, 60, 79, 129, 149, 151, 152; а коїˈда — 472; а куїˈда — 462, 472, 499; наˈзад — 607; кс'оў — 70; акˈс'оў — 367; а-ˈл'уў-ў-у — 130; а-ˈв'іс'а — 314; а-ˈц'а (до лошат) 663; цук-ˈцу — 438; н'а — 553; чу — 506; ˈгучі — 686; штпа — 609; пуˈшоў — 5, 27, 182, 282, 660; а-п'іˈшоў — 121.

6. Не картографуються спорадично виявлені вигуки, які переважно вказують на напрям, у якому підганяють коней, про це свідчать ремарки типу: «вправо — гаˈт'а, вліво — соб» — 225; соб — 74, 96, 97, 104, 193, 225; а-ˈсоб — 103; ксоб — 106, 195, 216, 222, 223, 346; кˈсоб'і — 159.

КОМЕНТАР № 347

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 123: «Як відганяють: б) корів..?»

2. Червоним зафарбованим колом картографується також но — 71, 91, 93, 135, 416, 548, 564, 566, 634, 649, 652, 654, 656, 657, 679, 686;

червоним зліва зафарбованим колом — на — 247, 263, 271, 299, 533, 675, 684;

червоним трикутником — аˈну-ну — 619 та, умовно, а-ˈно — 140, 170; а-ˈн'і — 528;

зеленим зафарбованим колом — геік — 451; еі — 557, 613, а також геиї — 237, 514, 608, 614; гиеї — 523, 603; гәї — 297, 298, 360, 504;

зеленим контурним колом — ге-ˈлу — 319;

зеленим зліва зафарбованим колом — ги — 292, 479, 488, 496 (поряд із гиї), 499, 502, 505, 506, 508, 553, 583, 607;

зеленим знизу зафарбованим колом — га — 533, 588, 677; гаї-ˈга — 609;

жовтим колом — с"и — 238; с'ие — 273; с'е — 405, 435; с':е — 667; си — 438; уˈс'у — 439; ш — 4; ши — 268;

жовтим трикутником — а-ˈш'и — 269; ас' — 246; а-ˈша — 138;

синім колом — куˈда — 25, 136, 346, 350, 398;

синім трикутником — а-куˈд'ї — 82; а-куˈда — 51, 131, 151, 161; а-ˈкуїда — 462, 499;

фіолетовим колом — іˈдеш — 250, 290, 307; пішˈла, пушˈла... — 11, 47, 57, 215, 251, 261, 316, 318, 464, 466, 492, 636, 647, 652, 656; умовно об'єднано — а-йˈди — 248, 284, 288, 289, 296, 320, 322, 362, 492;

оранжевим трикутником — а-ˈм'ін'ка — 70;

чорним трикутником умовно — га-ˈкуш — 256.

3. Паралельні знаки виражають вживання вигукових словосполучень: ну-йˈди — 277, 291, 357; ну-пушˈла — 7; ну-ˈгеї — 225, 310, 356, 387, 614; ну-ˈге — 369; но-йˈди — 230; но-пошˈла — 652, 656; а-ˈну-пішˈла (аˈну пошˈла) — 11, 47, 57, 636, 647; а-ˈну-йˈди — 271, 325; а-ˈну-ˈно — 43; а-ну-ˈгеї — 204, 216, 218, 220—222, 226, 340, 342, 368, 371, 374, 377, 379, 381; а-ну-ˈге — 227; а-йди-ˈно — 284, 289, 320; а-ну-йˈдеш — 250; а-ˈну-ге-куˈди — 314; а-де-ˈну — 280; а-де-ˈн'а — 456; геї-ˈну — 193, 332, 355, 531, 545; геї-ˈно — 679, 683, 686; геї-ˈна — 263, 271, 684; геї-на-йди — 247; геї-куˈда — 398; геї-йди — 497; геї-ˈди — 569; геї-йˈди — 572; геїд'і — 111; геїти — 573; геї-га — 609; ге-ˈну — 331; га-ди-ˈна — 533; йди-ˈгеї (поряд із геїди) — 257; йди-ˈну — 285; де-ˈну — 365; ти-де-пішˈла — 316.

4. Відзначено: а-кˈси — 472; ˈготи — 510; иˈˈша — 620; т'е — 276; биц' — 676; а-тˈлос — 70; а-ˈбич — 27; а-ˈкица — 535; а-ˈкиц(') — 262, 465; а-ˈл'у — 143, 260, 653; аˈл'о — 650; а-ˈл'ошки — 633; гаˈло — 645; гаˈл'а — 241, 665; д'аˈл'а — 385; вигуки у словосполученнях — геї-гаˈр'а — 606; еі-гаˈр'а — 613; оі-ˈгор'а — 611; геі-гоˈр'о — 612; о-ˈгир'а-ˈгир'а — 610; а-ˈну-ˈкича-ˈкича — 627; ану-ну-ˈкитша-ˈкитша — 626; геї-ту — 231; лексеми — наˈзад — 543; (на) верˈнис'а — 240, 274, 278, 465, 468, 477, 530, 664, 666, а також вигуки, що стосуються переважно телят — а-ˈл'ушки — 134, 346, 649; а-ˈлуг — 368; к'иц" — 237; кец' — 276; к'іц" — 405; а-ˈк'иц — 504; кіц-ту — 231.

КОМЕНТАР № 348

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 122: «Як у вас кличуть: ..в) овець..?»

2. Червоним зафарбованим колом картографується також: бир'-бир' — 416, 417, 480, 514; бәр-бәр — 240; бір-бір — 103; ˈбир(а)-ˈбир(а) — 164; пра-пра — 514; ˈбирйа-ˈбирйа — 567;

червоним контурним колом — ˈбир'ка — 71; ˈбирки-ˈбирки — 200; на-ˈбирочка-на — 159; ˈбирко-ˈбирко — 568; ˈб'ірка-ˈб'ірка — 509; ˈбырка-ˈбырка — 425;

червоним чотирикутником — баˈра-баˈра — 260;

червоним вертикально перекресленим колом — бр'а-бр'а — 411;

червоним горизонтально перекресленим колом — бˈр'іц'ка-брр-бˈр'іцˈка-брр — 470, 479; бˈрицка-бˈрицка — 606; бр'іч-бріч — 547, 551; брис'-брис' — 479; бриц'-бриц' — 607; бріц-бріц' — 609; бˈриц'о-бˈриц'о — 542; бˈрич'а-бˈрич'а — 516; бˈриічка — 605;

зеленим зафарбованим колом — боз'-боз' — 374; бац'-бац' — 678;

зеленим контурним колом — ˈбаз'ки-ˈбаз'ки — 533; ˈбаз'он'ка — 560;

зеленим справа зафарбованим колом — бз'у-бз'у — 127; ˈбаʒу-ˈбаʒ'у — 667;

зеленим знизу зафарбованим колом — баˈз'о-баˈз'о — 325, 326; баˈз'о-на — 109; бз'о-бз'о — 285, 336, 609; бібˈз'о — 278;

жовтим колом — ˈцайку-цай — 431; цай-цай — 461; ца-ца — 458;

синім контурним колом — ˈшуткі-ˈшуткі — 7, 92, 98; ˈшутки — 116; ˈшутки-ˈшутки — 636, 640; ˈш'ітка — 66; ˈшуточка-ˈшуточка — 648;

синім знизу зафарбованим колом — ˈш'ута-ˈш'ута — 12; ˈшуту-ˈшуту — 145; шуˈти-шуˈти — 653;

синім вертикально перекресленим колом — што-што — 78; шту-шту — 79;

коричневим зафарбованим колом — н'әц-н'әц — 539; н'єц'-н'єц' — 543, 553; н'иц'-н'иц' — 572; нец'-нец' — 615;

коричневим контурним колом — ˈн'ічку-ˈн'ічку — 579, 610; ˈн'ичку-ˈн'ичку — 546; ˈниц'ку — 550, 556; ˈнец'ка-ˈнец'ка — 504; ніц'ˈку-ніц'ˈку — 406; ˈн'іцка — 404; на-ˈниц'ко-ˈна — 558; ˈн'ец'-ку — 607;

коричневим справа зафарбованим колом — ˈн'ец'і-ˈн'ец'і — 564; ˈн'іц'у-ˈн'іц'у — 578;

фіолетовим зверху зафарбованим колом — не-не — 270, 304, 424, 426, 467; н'а-н'а — 455, 460, 676;

як ˈб'іц'у-ˈб'іц'у картографується: ˈб'іц'і-ˈб'іц'і — 521; биˈц'у-биˈц'у — 612; біц'-біц' — 613; биц'-биц' — 614;

рожевим колом — ˈшурка-шур-шур — 86; ˈшурочка-ˈшурочка — 87; ˈшурк'і-ˈшурк'і — 89, 100; шур-шур-ˈшурочка — 93; шур-шур — 95;

малиновим зверху зафарбованим колом — ч'у-ч'у — 19, 23, 32;

відповідно заповненими фігурами зеленого і фіолетового кольору картографується: на-ˈбаз'у-на — 668; на-ˈбаз'ку-на — 679; баж'-на — 673;

чорним колом — шпрун'-ˈна — 235; ни-тпˈрушка — 236; шпˈрус"ка — 269, 437, 477; пр'с'ка-ˈна-ˈна, на-тˈрус"ка — 237; тпрс"ка — 275; тпˈруц'ки — 405; тирс — 480; тпрус' — 475; тпрс'о — 507; трˈпис'о — 448; тпр-тпр — 437, 481; тпруˈа-а — 488, 584; трус'-трус' — 477; тифр-тифр — 486; тру-тру — 522, 588; труˈа-труˈа — 451; птр-птр — 456; птрва-птрва — 485; птра-птра — 486; птрус'-ˈно-на — 494; пр'уˈа-пр'уˈа — 483; прва — 449; пр-пр-н'а — 438; пр-пр — 443, 445, 452; прс' — 436, 669; прс"ˈуй-не — 252; на-прˈрус"ка — 261; пру-пру — 670.

3. Відзначено: биз'-биз' — 194; базон'а-ˈна — 128; бус'-бус' — 108; брон'-брон' — 28; ˈбета — 457; ˈбецу-ˈбецу хоˈди-хоˈди — 502; ˈбурка-на-бур — 142; геў-геў — 414; ґуˈз'у-ґуˈз'у — 130; ґәˈʒ'і-ґәˈʒ'і — 306; гˈничка-гˈничка — 421; йагˈничка-йагˈничка — 6; йди — 265; а йди-а йди — 6; жу-жу — 28; коˈц'у-коˈц'у, куˈц'у-куˈц'у — 510; мин'-мин' — 154; мін'-мін' — 137; ман'-ман' — 375; наˈходо-ˈходо — 487; нôй-нôй — 412; на-баˈрас'у — 18; ˈнишу-ˈнишу — 491; ˈниц'йо-ˈмец'йо — 540; с'у-с'у — 2; с'і-с'і — 372, 377; щ'а-щ'а — 454; чке-чке — 146; чку-чку — 549; ц'о-ц'о — 62; ц'ух-ц'ух — 559; хиˈди с'уˈда — 484; шˈтус'а-шˈту-с'а-на — 17; шеп-шеп — 147; ˈшипа-ˈшипа — 8; ˈшус'у-ˈшус'у — 45; ˈбез'і-ˈбез'і — 618; ˈтаси-ˈтаси — 629; ˈс'ути-ˈс'ути — 629; с"ц'і-с"ц'і — 643; ˈвос'ка — 604; чеˈч'у-ˈч'еч'ка — 608; ˈгейц'і-на, ˈгейц'і-на — 661; хот'-хот'-баˈран-хот' — 656; бані-бані — 677; боˈли-ку — 683; ˈшун'ка — 616; с"ц'і-с"ц'і — 643; ˈшус'а — 15; тлос'-тлос' — 61; кац-кац-каˈцун'а — 63.

4. У записах є ремарка: «ягнят — баз'-баз', овець — шут-шут" — 144.

5. Відповідні ареали див. АЈРР, карта № 159.

КОМЕНТАР № 349

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 123: «Як відганяють:.. в) овець..?»

2. Червоним зафарбованим колом картографується також: бирс' — 235, 405, 434; бирˈдеш — 4; быр — 425; бр' — 412; бр — 413, 426, 496, 523, 559, 603; б'р'-бы — 449; брис' — 197, 199;

червоним контурним колом — ˈбир'ка — 483; бр-бр'ка — 612; ˈбирйа — 252; бір'ˈйа — 512, 515, 518; бр'а — 411; брˈйа — 509, 609; бра — 553;

червоним зафарбованим трикутником — а-ˈбер — 213; а-ˈбирби — 438; а-бр — 316, 432, 433, 470, 511 (поряд із а-ˈбир), 513, 552, 606;

червоним контурним трикутником — а-ˈбира-би — 211; а-бˈрийа — 309; а-бˈр'а — 556;

червоним знизу зафарбованим трикутником умовно картографується а-ˈр'а, яке, можливо, споріднене з а-бр'а: ˈар'іа — 667; арˈґ'а — 583; арˈд'а — 546; рйа — 395, 513, 527, 533, 540, 548, 558, 561, 562, 564, 566—568, 572; гаˈр'а — 533, 550, 559, 577, 665; арˈйо — 573; гр'а — 557; наголос — ˈар'а — 666;

зеленим зафарбованим колом — г'іс' — 240, 285, 479; гиз' — 663; г'із'-ˈга — 6; гис'ˈка — 21; г'із"-ˈде — 130; гиш — 131; геїс' — 485;

зеленим контурним колом — ˈг'із'а — 38; ˈг'іс':а — 373;

зеленим зафарбованим трикутником — а-ˈгіс' — 166, 204, 221, 279, 280, 289, 326, 328, 369; а-ис' — 391; а-ˈгиш — 47; а-ˈг'іʒ' — 142; а-ˈгиз' — 161;

зеленим контурним трикутником — а-гиˈс'а — 193;

жовтим контурним колом — ˈбаза — 306; ˈбаз'і — 296;

жовтим зафарбованим трикутником — та-ˈбас" — 679; а-ˈбуз' — 305;

синім зафарбованим колом — кус" — 237, 483; куч — 508; кушч — 506; гуш — 684;

синім горизонтально перекресленим колом умовно об'єднано: киш-ˈки — 447; кис'-ˈки — 439; кіш' — 403, 404; киш — 491, 609 (поряд із кш); каш' — 526; кас' — 514; к'ш'і — 587; кс'у — 662;

синім зафарбованим трикутником — ˈо-к'іш — 435; а-ц'куш — 499; га-ˈкуш — 256; а-куч' — 508;

синім горизонтально перекресленим трикутником об'єднано: а-ˈкиш — 608; а-кˈс'у — 14, 44; а-кш — 275, 276; а-кˈша — 543; а-кˈши — 545; а-кˈшу — 43, 45, 67;

коричневим зафарбованим колом — кач — 670; куч-ˈге — 683; киіч — 652; кеч — 673;

коричневим контурним колом об'єднано: ˈкіча — 616; ˈкыча — 622; киˈча — 633;

коричневим зафарбованим трикутником — а-ˈкиш — 105, 159; а-ˈкіч — 11, 48, 62, 64, 647, 649;

коричневим контурним трикутником — а-ˈкіча — 64, 648, 653;

фіолетовим колом — ˈул'а-ˈгул'а — 657; ˈгіл'а — 620;

фіолетовим трикутником — а-гˈл'а — 641; гаˈл'а — 87, 659;

оранжевим трикутником умовно об'єднано — а-ˈшута — 56, 634; ˈшута — 33; ˈшутка — 9; а-ˈшітка — 66;

рожевим колом — ну-ˈшепа — 8; но — 71, 656;

рожевим горизонтально перекресленим колом — умовно — н'а — 16;

рожевим трикутником — ан'у — 73; аˈно — 78;

салатовим колом — кац — 419; кец — 672 та, умовно, а-киц — 241;

малиновим зафарбованим колом — пр — 514, 611; прс" — 437; прц — 669; умовно — а-прс' — 436;

малиновим горизонтально перекресленим колом — тпрус — 443; тпру — 584; тр'уч — 522; тпфруч — 486; тпфˈрука — 484; прус' — 603; прус'ˈйа — 519; умовно — а-пˈрус' — 472;

сірим колом — гырц — 585; гуршт — 615;

чорним колом — ці — 428; ц'аї-ц'а — 431; цаї — 461.

3. Відзначено: кри — 458, 460; бур — 294; а-буˈру — 193; чик — 668; а-ц'і — а-ц'ік-ац' — 664; бац' — 672а; бач' (у сполученні ˈар'іа-бач') — 667; кис' — 281; а-ˈкис' — 386; ˈгуз'а — 435; гуʒ' — 441; а-ˈкуц' — 247; гиц'-гиц' — 409; ги — 607; ге — 41, 682; а-ˈгеї — 678; на-гаˈді — 533; вул'а — 111; грр, фрр — 426;

а-зд'е — 192; *а-д'е* — 406; *а-ˈт'у* — 242; *а-ˈкоза* — 172; *а-ˈц'іба* — 261; *диˈц'у* — 244; *дəˈс'а* — 112; *аў* — 46; *аутс'* — 626; *а-ˈс'ат* — 77; *іш-саˈга* — 32; *ˈіш':а-ˈг'іш':а* — 24; *ша, га* — 116; *ш:а* — 150; *ша* — 164; *ши* — 120; *а-ˈша* — 138; *ˈшепа (ану-ˈшепа)* — 58; *опшу (а-ˈшітка-опшу)* — 66; *ге куˈди* — 41; *а-куˈди* — 42, 646; *а-куˈда* — 151; *пушˈла* — 5, 9 *(пушˈла ˈшутка);* відганяють свистом — 27.

КОМЕНТАР № 350

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 122: «Як у вас кличуть:.. г) свиней..?»

2. Червоним зафарбованим колом позначено також: *пац-пац* — 63; *ˈпац'ка-ˈпац'ка* — 46;

червоним справа зафарбованим колом — *паˈц⁽'⁾ун'-паˈц⁽'⁾ун'* — 68, 79, 82, 93; *паˈт'ун'-паˈт'ун'* — 71; *паˈц'ун'а-паˈц'ун'а* — 101;

червоним зліва зафарбованим колом — *паˈц'ос'* — 122; *паˈц'ωс'-паˈц'ωс'* — 124; *паˈц'ой-паˈц'ой* — 127;

зеленим зафарбованим колом — *куц'-куˈц'о* — 257; *куч'-куч'-куц'* — 263;

зеленим справа зафарбованим колом — *ˈкуц'у-на* — 232, 233;

зеленим вертикально перекресленим колом — *куц'-куˈа-куц'-куˈа* — 275, 405;

зеленим зафарбованим трикутником — *коц-коц* — 76; *кос'-кос'-кос'и* — 655;

зеленим зверху зафарбованим трикутником — *коˈцо-коˈцо* — 611; *ˈкоц'а-ˈкоц'а* — 614;

зеленим горизонтальним справа зафарбованим ромбом — *кцу-кцу* — 578;

зеленим горизонтальним зліва зафарбованим ромбом — *кцо-кцо* — 243;

синім зафарбованим колом — *цен'-цен'* — 5; *циˈн'у-циˈн'у* — 26; *циˈн'о-циˈн'о* — 26;

синім горизонтально перекресленим колом — *ˈцен'ка-ˈцен'ка* — 6, 8; *цин'ˈку-цин'ˈку* — 12;

синім зафарбованим трикутником — *ц'он-ц'он* — 242, 554; *ц'о-ˈн'і-ц'оˈн'і* — 486; *ц'оˈн'а-ц'оˈн'а* — 553;

синім зафарбованим квадратом — *цок-цок* — 500, 510, 548, 557, 610, 613; *цук-цук* — 615; *ц'оˈко-ц'оˈко* — 512;

синім контурним квадратом — *цо-цо* — 70, 222; *ппц'о* — 662;

синім вертикальним зафарбованим ромбом — *ˈц'ус"ц'о-ˈц'ус"ц'о* — 109; *ˈц'ус'ка-ˈц'ус'ка* — 85; *ˈц'ус'ки-ˈц'ус'ки* — 629; *ц'ух-ц'ух* — 36;

синім контурним вершиною вниз трикутником — *ци-ци* — 430, 446;

синім горизонтальним справа зафарбованим ромбом — *цку-цку* — 66;

синім горизонтальним зліва зафарбованим ромбом — *цко-цко* — 484, 526, 622;

синім горизонтальним знизу зафарбованим ромбом — *ц'ке-ц'ке* — 179, 415; *цки-цки* — 414, 684;

коричневим горизонтально перекресленим трикутником — *ч'ін-ку* — 431; *ч'інка* — 426; *ч'ін'ку* — 418;

коричневим горизонтально перекресленим чотирикутником — *ˈч'ушка-ˈч'ушка* — 38; *чуш-чуш* — 19, 39; *чушˈко-чушˈко* — 49; *чиⁱ-шка-чиⁱшка* — 37;

коричневим зліва зафарбованим ромбом — *ч'ко-ч'ко* — 10, 11;

коричневим знизу зафарбованим ромбом — *ч'к'и-ч'к'и* — 23;

коричневим перекресленим навхрест ромбом — *чк'е-чк'е* — 634; *ч'ке-ч'ке* — 645;

малиновим горизонтально перекресленим колом — *маˈл'ейко-маˈл'ейка* — 9; *маˈл'ейкі* — 12; *маˈлейка* — 13, 631, 632; *маˈл'ойкə-маˈл'ойк'ə* — 14; *маˈл'ус'-маˈл'ус'* — 618, 655—657, 659, 660; *мал'-мал'* — 658; *маˈл'у-маˈл'у* — 661; *маˈл'ус'ка* — 616, 620;

чорним контурним колом — *не-не* — 485; *н'а-н'а* — 420, 421, 681.

3. У записах є ремарки: «поросят» — *куц'-куц'* — 15; *пац'-пац'* — 99; «малих» — *ˈцин'ка-ˈцин'ка* — 34; «*ц"у-ц"у* — малих, *куц"-куц"* — великих» — 231; «*ˈпац'ка-ˈпац'ка* — малих, *ц'к'(иᵉ)-ц'к'(иᵉ)* — великих» — 46; «*паˈц'ун'-паˈц'ун'* — малих, *чке-чке* — великих» — 79; «*коˈцу-коˈцу* — старих, *паˈцу-паˈцу* — малих, *кеч-кеч* — стару свиню з поросятами» — 176; «*'чуў-чуў-чуў* — свиней, *ˈчушка-ˈчушка-ˈчушка* — поросят» — 626.

4. Не картографуються поодинокі структури: *паˈц'он'-на* — 128; *паˈци-не-не* — 485; *п'іц'-п'іц'* — 479; *куˈцон'у* — 116; *куˈцон'а* — 121, 131; *куц'ˈкоў-куц'ˈкоў* — 312, 368; *куц'куво* — 240, 434; *куц"куˈа-куц"куˈа* — 275; *коц'у-куц* — 337; *кˈцун'оў* — 529, 564; *коˈцус'у-коˈцус'у* — 9; *кос'-кос'* — 655; *киц'у-киц'у* — 376; *куц-ку* — 452; *кіцо-втіǯ* — 685; *куці-кц'ок* — 686; *ц'ук-ц'ук* — 373, 609; *ц"ук-ц"о, ц"ук-ц"о* — 296, 304, 335; *ц'ухˈц'о* — 259; *цук-цук-цу* — 615; *цук-цо* — 606; *ц'уˈку-ц'уˈку* — 665; *цу-цо* — 520; *цук-цук-цо* — 556; *ц'уко-ц'уко* — 523, 525; *ц'ук-ц'оу* — 325; *ц'ун-ц'оў* — 571; *ц'уˈн'оў* — 565; *ц'ун'-ц'ун'* — 432, 433, 673; *цун-цун* — 625; *цун'-цун'* — 641; *ц'унка-на* — 672; *ˈц'оґа-на* — 585; *ц'уˈґу-ц'уˈґу* — 587; *ц'уˈґі* — 588; *ц'унко-на* — 683; *ц'ох-ц'ох* — 499; *ц'ох-ц'о* — 289; *ц'уў-ц'уў* — 627, 654; *ц'аўка* — 617; *ц'но-ц'но* — 584; *ц'ін'-ц'іˈн'а* — 437; *ˈц'ін'-ц'о* — 507; *ц'ін'-ц'ін'-ци* — 439; *цін'-ци* — 438; *ц'іс"-ц'іс"-с"о* — 133; *ц'у-с'ц'оў* — 138; *ц'ін'-ц'е* — 439; *циˈку-ци* — 440; *ц'іˈку-ц'і* — 442, 445; *ˈц'іка-ц'і* — 445; *ˈц'ика-ци* — 447, 448, 481; *ц'ц'ц'* — 134; *ц-ц-ц* — 10, 42, 149; *цк-цк* — 355; *цмокают'* — 260; *тц'і* — 122; *ˈчіку* — 412; *чиˈку-чиˈку* — 444; *ˈч'ика* — 456; *ч'у-ч'у* — 582; *чу-чу* — 96, 97; *ч-ч-ч* — 192; *ˈч'ун'а-на* — 670; *чуў-чуў* — 626; *чин'-чин'* — 457; *чиш-чиш* — 621; *чон'ко мойа* — 680; *чонко* — 674; *щыˈка-щы* — 449; *шчин'-шчин'* — 451; *шчика-шчи-шчи* — 454; *шч'о-шч'о* — 524, 581; *тушка-на* — 678; *тус"-тус"* — 679; *т'ух-т'ух* — 619; *т'ок-т'ок* — 551; *т'о-т'о* — 2, 82, 85; *т'і-т'і* — 244; *т'у-т'у* — 41, 187; *ʒ'ун'-ʒ'ун'* — 303; *ʒ'ін-ʒо* — 306; *ʒ'он'-ʒ'о* — 493; *ʒун'-ʒ'ун'* — 465; *дун'ˈдо-ˈдун'ˈдо* — 470; *ˈʒ'утка-ʒ'у-ʒ'у* — 649; *ˈʒ'уʒ'а-ˈʒ'уʒ'а* — 650; *ʒ'у-ʒ'у* — 650; *д'ул'ка-д'ул'ка* — 651; *маˈʒ'ус'-ма-ˈʒ'ус'* — 119; *ґуʒ'у-ґуʒ'у* — 664; *хоц'-хоц'* — 538; *хр'у-хр'у* — 609; *гон'* — 682; *ˈгаіц'а-ˈгаіц'а* — 636; *бац-бац* — 90; *ˈвас'ка-ˈвас'ка* — 636; *вас'-вас'* — 638, 644; *вец'-вец'* — 648; *ˈйучка-ˈйучка* — 642; *ˈйуц-ка-ˈйуцка* — 643; *ˈгуска-ˈгуска* — 647.

КОМЕНТАР № 351

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 123: «Як відганяють:.. г) свиней..?»

2. Червоним справа зафарбованим колом картографується також: *геч, гуч* — 490; *гуч* — 53; *а-ˈгуч* — 74;

червоним зафарбованим трикутником — *чуч* — 667; *чуї* — 57;

червоним вертикально перекресленим трикутником — *чик-ˈчи* — 444;

зеленим зафарбованим колом — *га-ˈц'у* — 50; *а-ˈт'у* — 71, 242; *а-ˈц'ус'* — 10 та, умовно, *а-ˈц'уц'кî* — 85; *а-киˈц'у* — 100;

зеленим горизонтально перекресленим колом — *уˈц'а* — 649 та, умовно, *ˈгац'о* — 516; *а-ˈц'о* — 293, 482, 503, 579; *аˈц'оў* — 305; *ц'ок* — 510; *акˈц'о* — 503;

зеленим зліва зафарбованим колом — *ац'-куˈди* — 51;

зеленим справа зафарбованим колом — *гиц'* — 440, 442 та, умовно, *гиз'* — 663;

зеленим знизу зафарбованим колом — *гуїц* — 666; *а-ˈгуц* — 665; *гоц'* — 675, 684; *уц'* — 672а;

зеленим зафарбованим трикутником — *ц'уп* — 668;

зеленим вертикально перекресленим трикутником умовно — *ˈцин'ка* — 3; *а-ˈцик* — 678;

синім трикутником — *кіш* — 403; *кус'* поряд із *куш* — 417; *кшу* — 669;

коричневим зафарбованим колом — *аїˈс'у* — 621; *акˈс'у* — 625; *такс"у* — 679;

коричневим горизонтально перекресленим колом — *кса* — 243, 466 (поряд із *ˈа-са*), *а-кˈса* — 254; *аїˈс'а* — 649, 653; *уˈс'а* — 633; *а-ˈси* — 402; *а-деˈса* — 321;

коричневим зліва зафарбованим колом — *аїс* — 643; *аус'* — 645; *вас'* — 638; *ас* — 651; *ос* — 642;

фіолетовим зафарбованим колом — *а-ˈкиц* — 670; *а-ˈкуц* — 217;

фіолетовим зліва зафарбованим трикутником — *ˈкуц'у* — 479; *де-ˈкуц'а* — 330;

оранжевим трикутником — *куч-ге* — 683;

рожевим колом — *ну* — 160;

чорним колом об'єднано: *а-ˈдиц"і* — 284; *а-ˈдеўкс* — 293; *дец'-ˈдец'* — 281; *дукс* — 291.

3. Відзначено: *уǯ'а* (поряд із *а-ˈц'у*) — 619; *ошˈки* — 623; *ат-ˈшуш* — 626; *а-ˈл'а* — 180, 618; *га-ˈл'а* — 177; *гиˈл'о, гиˈл'е* — 485; *аїʒ'* — 637; *гакс"* — 673; *ц'к'і* — 86; *а-ˈчи* (поряд із *цу*) — 509; *а-куˈди* — 42; *дис'* — 664; *а-ˈʒ'о* — 255.

4. У записах є ремарка: «частіше» — *ац"* — 405.

5. Не картографується лексема *а-ˈгил'а* — 47, 244, 280, 320, з уваги на нечітко окреслену в записах специфіку функціонування.

КОМЕНТАР № 352

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 105: «Як у вас називається: *Весною* чи *навесˈні,* чи *о весˈні,* чи *по вес-ˈні..?*», а також № 167 (яр) і № 368 б) (ячмінь).

2. Червоним колом зображено ще: *ˈпо весˈн'і...* — 175, 265, 272, 304, 344, 368, 375, 388, 398, 468, 472, 473, 485, 500, 505, 515, 519, 524, 563, 581, 619, 626, 646, з чого з ремарками «після весни», «кінець весни» — в нас. пп. 398, 563, 626; *ˈовесн'і* — 619, 626 (з ремаркою «початок весни»); *на ˈвис"ін'* — 238; *ˈу'ˈв'ісəн'* — 23; *ў вəсˈн'і* — 447, а також словосполучення: *вəсˈновоў поˈроў* — 256; *ˈтоїі (ˈтеїі) висˈне (вəсˈни)* — 150, 236 і зворот *йак бˈлисне веᶦсˈна* — 340;

червоним трикутником скартографовано також: *наˈвеснω* — 243; *наˈвесно* — 258, 662;

чорним колом передано: *уˈйари (в, ў)йаˈри, уйаˈрі, ˈуйа-ры...)* — 233, 238, 268, 273, 275, 404—406, 408—413, 416—420, 422, 425—427, 430, 434, 437, 438, 440—442, 444—446, 448, 450, 454, 457, 667—671, 673, 674, 676, 677, 679—681, 683; *в йар* — 664, 666; *на йар⁽'⁾* — 424, 665, 672, 674, 675, 682, 684—686; *по ˈйаˈри* — 423, 440, 682; *на йаˈри* — усі інші нас. пп.;

чорне штрихування — *йар* 'весна' в нас. пп. 232, 407, 409, 410, 419, 450, 672а нанесено за матеріалом питання Програми № 105;

чорну ізоглосу уточнено за матеріалом карти № 71 ЛАЗО, ч. 1, та картою № 195 AJDŁ, z. 4, також за іншими додатковими джерелами.

3. У записах є ремарки: «те, що було — *весˈнойу,* те, що буде — *навесˈн'і*» — 61; «рідко» — *висˈнойу* — 169, 191, 437, 636; *весˈноў* — 262, 269; «рідше» — *по вис'ˈн'і* — 368; *наˈвес'н'і* — 445; *вəсˈноў* — 562; «частіше» — *ў йаˈри* — 442; *наˈвес'н'і* — 443; «старше покоління» — *ў йаˈри* — 275; *вəсˈнойу* — 576.

4. Не картографуються: структурна специфіка прислівників — *весˈном, весˈноў* — див. карту № 170; *навесˈни, ў йаˈри...* — див. карту № 172; зміни ненаголошеного *е* — *висˈнойу, навеᶦсˈн'і...* — див. карту № 58; *с'* — *навес'ˈн'і* — 5, 10, 15, 16, 21, 26, 29, 33, 42, 44, 52, 53, 55—57, 60, 62, 70, 86, 115, 119, 121, 122, 127, 128, 131, 191, 203, 204, 212, 237, 242, 244, 263, 266, 271, 272, 276, 289, 296, 298, 299, 301, 303, 306, 308, 314, 333, 337, 338, 350, 351, 359, 368, 383, 385, 391, 395, 397, 415, 432—434, 439, 443, 445, 447, 455, 456, 459, 462, 464, 471, 480, 483, 492—494, 496, 499, 512, 518, 523, 535, 556, 563, 567, 569, 585, 604, 629, 654; *ц* — *ˈйарец* — див. карту № 98; наголос — *на ˈвесн'і* — 190, 217, 299—301, 303, 306—308, 319, 355, 432, 433, 443, 445, 447, 449, 452, 453, 455, 456, 458—460, 462—468, 470, 471, 474—479, 481, 482, 484, 486—491, 498—503, 505.

5. Відповідні ареали див. ЛАЗО, ч. 1, карти № 1, 71; AJPP, карти № 270, 360; AJDŁ, z. 4, карта № 195; z. 6, карта № 293.

КОМЕНТАР № 353

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми 22: «Як у вас називається: два *ˈгоди* чи два *ˈліта?* Сім *год* чи сім *літ?..*»

2. Червоним колом картографується також: *два ˈрок'і* — 1, 2, 4—7, 9, 10, 19, 23, 24, 26—29, 48, 52, 54, 69, 92, 108, 121, 124, 128, 129, 131, 144, 147, 149, 155, 159, 178, 181, 187, 191, 212, 215, 217, 230, 232—234, 243, 244, 247, 250, 251, 257, 266, 284, 286—288, 293, 299, 304, 306, 318, 325, 331, 363, 389, 408, 414, 416, 463, 471, 479, 483, 499, 502, 503, 510, 528, 556, 558, 559, 679; *ˈрокî* — 60, 64, 71, 72, 82, 84, 94, 109, 127, 133, 162, 182, 223, 246, 301, 350, 410, 507, 512; *ˈрокû* — 30, 76, 78, 119, 130, 472, 523; *ˈрокиⁱ* — 14, 115, 148, 623, 659, 677; *ˈрок'иᵉ* — 42, 51, 230, 654; *ˈрокиᵉ* — 62, 317, 436; *ˈрок'е* — 55, 252; *ˈрок'ê* — 326; *ˈрок'ə* — 16, 259, 275, 337, 405, 417, 434—436, 438, 439, 465, 515, 518; *ˈрокы* — 237, 403, 412, 424, 425, 429, 437, 440, 442, 445, 446, 450, 630, 639, 664, 665, 667—670, 672—675, 680, 681, 683—685.

На незаштрихованій площині поширене — *с'ім ˈрок'іў,* у тому числі: *с'ім ˈрôку (ˈрокі̯)* — 406, 408—410, 413—415, 417—420, 423, 427, 444, 445, 684; *ˈрôку//ˈрокуў* — 421; *ˈрокуў* — 64, 174, 180 (і в нас. пп. 12, 13, 23, 25, 32, 51, 100, 149 — на заштрихованій площині); *ˈрокоў* — 183 (і в нас. п. 103 — на заштрихованій площині); *ˈрокуў//ˈрокіў* — 45; *с'ім р'ік* — 34, 38, 59, 66, 76, 79, 81, 83, 92, 94, 229, 298, 474, 476, 477, 483, 499, 500, 505, 507, 508, 515, 543, 545, 553, 577, 633, 634, 636 (і в нас. пп. 73, 170, 493 — на заштрихо-

ваній площині); *сім ˈрокіў//р'ік* — 41, 62, 473, 504, 512, 518, 519, 559, 572, 637, 640 (і в нас. пп. 82, 502 — на заштрихованій площині); пор. ще абзац про заштриховану чорним кольором площину);

зеленим колом передається: *два ˈгоды (ˈгоди)* — 430, 431, 441, 443—448, 451—461, 491, 547, 548, 550, 551, 554—557, 571, 573, 574, 578, 585, 587, 588, 605, 607, 608, 614; у решті нас. пп.— *два ˈгода;*

зеленим штрихуванням об'єднано: *с'ім ˈгôдўў (ˈгодіў)* — 105, 430, 431, 441, 443, 446, 448, 484, 486, 489, 490, 587; *с'ім ˈгôдў (ˈгоду)* — 444, 445, 447, 451—461, 481, 487, 491, 585, 588; *с'ім ˈгодоў* — 50, 68, 84, 210, 213; на решті території — *сім год;*

на заштрихованій чорним кольором площині відсутній запис структури *сім літ* — 151—153, 187, 280, 320, 328, 357, 631. У нас. пп. 114, 125, 127, 130, 138, 141—143, 277, 284, 331 зафіксовано паралельні структури — *с'ім рок'іў* і *с'ім л'іт.* Межі ареалу «*с'ім л'іт*» дещо умовні, оскільки, за додатковими даними, ця структура може функціонувати і на частині території, не позначеній штрихуванням.

3. У записах є ремарки: «рідко, рідше» — два *ˈл'іта* — 231; с'ім *ˈрок'іў* — 231; сем *рік* — 634; с'ім *год* — 47, 49; с'ім *літ* — 87, 189, 238, 469; «старше покоління — два *ˈл'іта* — 267, 271; с'ім *ˈрокуў* — 23, 51; с'ім *л'іт* — 467; старше і молодше покоління — с'ім *ˈрок'іў,* середнє — *л'іт*» — 244; «старше і середнє покоління — с'ім *рік,* молодше — *ˈрок'іў*» — 38, 504, 572.

4. Не картографуються: відповідники *і* (<*ě*) — *л'іeт* — див. карту № 6; відповідники *і* (<**о*) — *руок, рук, ˈрокуў...* — див. карту № 51; структура *дві ˈл'іт'і* (від *ˈл'іто*) — 88, 164, 180, 181, 197, 199, 201, 282, 307, 316, 319, 375, 397, 576.

КОМЕНТАР № 354

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 44: «Як у вас називається *добра погода?*» та питання Програми № 43: «Як у вас називається *погана погода?*»

2. В основі карти — розрізнення назв понять «*добра погода*» і «*погана погода*», що картографується різними засобами: фігурами і штрихуванням різних кольорів. Додатково, червоною площиною, нанесено на карту лексему *погода,* що, як і в літературній мові, означає переважно «стан атмосфери взагалі», а для означення поняття «добра погода» вживається з відповідними означеннями — *добра, гарна, файна* і т. д.; на означення «погана погода» відповідно вживається словосполучення іменник + прикметник (погода — *погана, нехороша, нефайна, паскудна* і т. п.).

У значенні ʻстан атмосфери взагаліʼ можуть уживатися також інші лексеми, позначені на карті фігурами різних кольорів, про що свідчить поширення словосполучень типу *ˈдобра, ˈйасна хˈвил'а* ʻдобра погодаʼ і *ˈпул:а хˈвил'а* ʻпогана погодаʼ — 409; *ˈфаїна гоˈдина* ʻдобра погодаʼ і *хˈмарна гоˈдина* ʻпогана погодаʼ — 447 та ін., пор. п. 3 коментаря.

3. Червона площина включає лексему *поˈгода* разом з прикметниками: *ˈдобра* — 1, 2, 8, 14, 17, 23, 31, 34, 37, 39, 45, 46, 57, 59, 60, 71, 73—75, 79, 82, 84, 88—91, 93, 95, 100, 102—107, 109, 126, 130, 132, 139, 148, 151, 152, 156, 168, 170, 171, 179, 195, 196, 198, 200, 201, 204, 211, 214, 225, 233, 235, 239, 240, 246, 267, 270, 276, 279, 284, 290, 303, 306, 327, 335, 340, 343, 348, 349, 367, 368, 370, 379, 380, 389, 390, 392, 394, 449, 523, 543, 544, 551, 560, 562, 564, 566, 570, 573, 576, 617—621, 624, 625, 627, 631, 637, 644—647, 655, 661, 665, 667, 672а, 678; *хоˈроша* — 1, 3, 4, 6, 11—13, 15, 16, 18—22, 24, 25, 28, 30—33, 35, 36, 38, 40, 41, 43, 44, 46, 48, 52—54, 56, 58, 65, 67, 75, 76, 85—87, 92, 98, 102, 104, 115—121, 123, 124, 127, 129, 134, 144, 147, 153, 168, 183, 354, 358, 360, 369, 373, 377, 382, 384, 402, 540, 560, 612, 623, 626, 629, 630, 632—635, 639, 640, 643, 649, 652, 654, 656, 658, 660; *ˈгарна* — 71, 77, 78, 80, 83, 101, 111, 112, 131, 141, 143, 145, 149, 158, 159, 161—164, 166, 169, 174, 176—178, 181, 182, 186—191, 194, 199, 203, 208, 215, 217, 220, 223, 224, 226, 227, 229, 242, 253, 276, 280, 284, 310, 311, 313, 314, 327, 341, 342, 350, 358, 363, 365, 366, 370, 371, 374, 378, 380, 381, 383, 386, 387, 391—393, 395, 396, 401, 437, 528, 529, 531, 532, 540, 565, 571; *ˈйасна(йа)* — 51, 59, 76, 90, 124, 174, 198, 231, 256, 262, 263, 290, 299, 320, 344, 345, 356, 376, 385, 434, 472, 549, 560, 565, 573, 575, 613, 615, 616, 618, 638, 641; *ˈфаїна* — 50, 111—114, 127—129, 136, 138, 141—143, 154, 163, 165, 167, 172, 173, 235, 243, 245, 254, 257, 264, 268, 271, 275, 278—280, 282, 285, 289, 291, 294, 295, 298—300, 304, 305, 308, 311, 312, 314—319, 322, 324—331, 333, 334, 336—338, 405, 425, 434, 435, 439, 458, 468, 469, 471, 472, 477, 478' 480, 482, 485, 491, 493, 497, 498, 501, 506, 510, 514, 517, 521, 526, 531, 534, 535, 537, 539—541, 543—545, 551, 554, 555, 558, 577, 604, 605, 607, 610, 611; *пˈйекна* — 113; *поˈгі'дн'а* — 122; *ˈсон'ачна* — 134, 162, 198, 237, 345; *сˈлаўна* — 24, 30, 202, 342, 377, 563; *ˈладна* — 231, 234, 250, 251, 258, 260, 261, 272, 434, 658, 659, 662, 665; *(пре)кˈрасна* — 237, 261, 405, 424, 427, 439; *ˈвер'ібна* — 471; *ˈгожа* — 657; *йарˈка* — 663; *вəˈсела* — 395; *поˈгода* (без означень): 5, 7, 17, 26, 29, 42, 47, 55, 61—65, 74, 88, 94, 96, 97, 99, 103, 125, 130, 133, 135, 137, 146, 153, 160, 180, 185, 191, 192, 205—207, 209, 210, 218, 221, 222, 230, 232, 236, 241, 247, 249, 252, 255, 259, 260, 281, 283, 286, 287, 289, 292, 293, 307, 319, 321, 351—353, 355, 362, 364, 372, 375, 397—400, 432, 433, 436, 438, 439, 463, 464, 466, 470, 473, 475, 492, 495, 496, 503, 507, 513, 612, 622, 633, 636, 642, 648, 650, 653, 659, 661;

зеленим колом — ˈвеˈремйе, ˈверімйі... — 304, 432, 469, 503, 512, 518, 525, 546, 558; *ˈвермн'і* — 298; веˈрем*'ачко* — 433; *ˈвер'іўн'а* — 539, а також словосполучення *веˈремн'а* + прикметник: *ˈфаїне* — 273, 487, 489, 508, 519, 523, 527, 528, 559, 579, 584; *ˈдобре* — 609; *хоˈроше* — 608 та умовно *вêреˈмеᶦн:о* — 484; *ˈвериᵉбно* — 472;

жовтим колом передано ще словосполучення *гоˈдина* + прикметник: *ˈфайна* — 404, 429, 431, 442, 444, 447, 450, 455, 459—461, 585; *кˈрасна* — 452; *веˈлика* — 443, 445, 457 (поряд з *ˈфайна*);

синім колом — також словосполучення *хˈвил'а* + прикметник *ˈдобра* — 406, 409, 416, 666; *ˈфайна* — 404, 410, 421, 441; *кˈрасна* — 414, 417 (поряд з *ˈфайна*), 418, 686; *ˈўадна* — 665; *ˈшумна* — 668, 674 (поряд з *кˈрасна*);

коричневим колом передано ще словосполучення *час* + прикметник: *ˈдобрий* — 406, 415, 418, 421, 672а, 676; *ˈфаїний* — 407; *кˈрасний* — 417, 427, 677; *ˈшумний* — 669, 671, 680; *бˈлагый* — 670; *ш'ас* — 407;

зеленим штрихуванням передано *ˈверемйа* + прикметник: *поˈгане* — 513, 515, 518; *зле* — 523; *плоˈхе* — 615;

жовтим штрихуванням ще *гоˈдина* + прикметник: *поˈгана* — 516, 581, 585, 628; *лиˈха* — 270, 588; *ˈгитка* — 486; *хˈмарна* — 446, 447; *ˈпўдла* — 450; *хабˈлена* — 485;

синім штрихуванням — *хˈвил'а* + прикметник: *поˈгана* — 442 (поряд із *хˈмарна*); *неˈдобра* — 416; *неˈфаїна* — 404, 441; *зла* — 437; *бˈрідка* — 686; *ˈк'епска* — 666; *ˈпудла, ˈпулла, ˈпілла...* — 409, 414, 418, 421, 440;

коричневим штрихуванням передано словосполучення *час* + прикметник: *пасˈкудный...* — 406, 407 (поряд з *ˈпіллый*), 449; *бˈрыткый* — 668, 669; *ˈпідлий, ˈпудлый, ˈпуллий...* — 408, 415, 417, 680, 685; *ˈпланий...* 671, 672а, 674, 677, 679; *м'іˈзерный* — 676;

чорним штрихуванням передано також: *ˈн(')егод'* — 88, 90, 96, 102, 103; *ˈнегуд'* — 100 та, умовно, *неˈгоˈдина* — 623, 633;

на площині, не позначеній штрихуванням, поняття ʻпогана погодаʼ виражається сполученням іменника з прикметником: *поˈгода — парˈшива* — 144, 168, 187, 203, 227, 310, 315, 340—342, 378, 383, 384; *неˈфаїна* — 129, 279, 305, 329, 429, 498; *ниˈдобра* — 39, 73, 143, 284, 286, 306, 319, 667; *слот'аˈна(йа)* — 33, 118, 121, 458; *(по)хˈмурна(йа)* — 28, 31, 66, 98, 118, 124, 138, 145, 165, 219, 238, 260, 262, 263, 274, 326, 344, 356, 376, 385, 389, 634, 637, 638, 659; *ˈкепс'ка* — 33, 152, 619, 620, 654, 655, 657; *хˈмарна* — 57, 182; *неˈнасна* — 186, 529; *пасˈкудна* — 111, 246, 271, 292, 295, 305, 316, 333, 349, 517, 534, 656, 665; *низˈдала* — 264, 268, 289, 291, 294, 322, 326, 328, 330—332, 434, 506, 552; *меˈрива* — 269; *ˈп'ідла* — 300, 678; *сл'ітˈна* — 318; *ˈпасмурна* — 398; *ˈпул:а* — 411, 425; *ˈгитка* — 11; *плоˈха* — 18, 23, 57, 127, 548, 554; *пусˈта* — 2, 4, 21; *поˈгана* — 21, 35, 43, 44, 52, 64, 68, 69, 71, 78, 104, 106, 115, 124, 131, 138, 139, 151, 154, 164, 169, 179, 188, 189, 192, 195, 198, 215, 216, 223, 225, 226, 235, 254, 275, 276, 303, 313, 314, 320, 324, 327, 334, 337, 341—343, 352, 354, 358, 367—370, 373, 374, 379, 380, 392—394, 434, 491, 494, 501, 532, 544, 560, 563, 568, 574, 575, 580; *зˈлайа* — 284, 286, 660—662; *ниˈчога(йа)* — 39, 59, 69, 617, 621, 644; *нехоˈрошайа* — 6.

4. Відзначено: *ˈвəдра гˈрайе* — 467.

5. У записах є ремарки: «рідко, рідше» — *ˈфаїна поˈгода* — 504; *нəˈгода* — 83; *хˈвил'а* — 444; «давно» — *ˈверемйа,* «тепер» — *ˈйасна поˈгода* — 613; «старші — *ˈфаїна поˈгода,* молодші — *ˈгарна поˈгода*» — 111, 114; «тривала погода» — *гоˈдина* — 445; «коли йде сніг» — *неˈгода* — 46.

6. Не картографуються: вияви ненаголошеного *о* — *поᵘˈгода, пуˈгода...* — див. карту № 55; вияви наголошеного *и* — *хˈвîл'а, хˈвіл'а...* — див. карту № 17; словосполучення: *ˈйасний ден'* — 27, 128, 155, 157, 177, 186, 359, 533; *ˈгарни ден'* — 212; *ˈфаїний ден'* — 351, 365, 553; *ˈладний ден'* — 265; *поˈг'ідливий ден'* — 56; *ˈсон'ачний ден'* — 351, 580; прислівники: *ˈйасно* — 49, 133, 228, 309, 353, 396, 409, 447, 529, 569, 612; *ˈфаїно* — 309, 332, 357, 451, 481, 522, 525, 527, 538, 612; *кˈрасно* — 406, 481, 673; *ˈвериᵉбно* — 472; *видраˈно* — 635; *(по)хˈмурно* — 54, 56, 64, 66, 91, 92, 105, 106, 119, 125, 128, 140, 142, 146, 177, 199, 203, 228, 240, 242, 254, 257, 259, 263, 277, 282, 285, 299, 326, 329, 351, 365, 389, 399, 451, 454, 482, 487, 504, 529, 533, 538, 551, 562, 573, 611, 629, 662, 679; *хˈмарно* — 49, 91, 92, 105, 107, 153, 203; *неᶦˈг'ідливо* — 631; лексеми, що означають тільки дощову погоду: *сˈлоˈта* — 1, 5, 7, 8, 10, 22, 24—26, 30, 32, 47, 50, 56, 60, 70, 83, 84, 108—110, 112, 113, 116, 117, 120, 123, 126, 128, 130, 132, 134—138, 140—143, 147, 149—151, 156—158, 160—163, 165, 167, 170—173, 176, 177, 180, 181, 184, 185, 188, 190, 191, 193, 194, 196, 200—202, 212, 220, 224, 226, 230—234, 236, 237, 239—241, 243, 245, 247, 249, 251—256, 258, 259, 261, 264—267, 270, 272, 273, 276—280, 282, 283, 285, 287, 288, 290, 293, 298, 299, 301, 302, 304, 307, 309, 311, 312, 314, 318, 325, 333, 335, 339, 348, 350, 351, 353, 355, 359—361, 363, 364, 371, 372, 374, 375, 378, 381, 382, 386, 387, 391, 392, 394—397, 399, 401—404, 408, 410—413, 415—424, 426, 428, 430—433, 435—440, 442—449, 452, 455—457, 459—469, 471, 472, 474—476, 478—481, 483, 484, 486—490, 492, 493, 496, 499, 500, 502, 503, 505, 509, 511, 514, 517, 519—521, 523, 525—528, 530, 531, 535, 537, 538, 540—549, 554—556, 559—562, 564, 566, 568—570, 573, 575—577, 579, 581—585, 587, 603—610, 612, 614, 616, 618, 619, 651, 658, 659, 664, 665, 667, 670, 672, 679, 681, 682; *с'л'акот'* — 201, 237, 245, 400, 622, 647; *пˈл'ута* — 256, 265, 331, 503, 619, 622, 662, 676; *ˈшарга* — 232, 261, 266, 339, 527, 530, 536, 539, 663.

7. Ареали лексем *година* і *хвиля* уточнено за ЛАЗО, ч. 1, карта № 2.

8. Ареали відповідних лексем див. ЛАЗО, ч. 1, карта № 2; AJDŁ, z. 7, карта № 306.

КОМЕНТАР № 355

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 47: «Як у вас називається — *веˈселка (веˈселиця), ˈрайдуга, дуˈга..?*»

2. Червоним зафарбованим колом картографується також: *райˈдуга* — 137;

червоним контурним колом — *ˈраду(γ)а* — 655, 657; *ˈрадуха* — 52, 163, 164, 167, 171, 192, 212, 351, 628, 635, 650; *ˈрад'іга* (поряд із *радуга*) — 119; *ˈрадига* — 376; *ˈрадовга* — 97; *раˈдуга* — 195, 371, 423, 424, 446, 458, 500, 676; *гˈрадуга* — 38, а також: *ˈрадова* — 82, 377; *ˈрадува* — 348; *ˈрадва* — 379; *гˈрадоˈва* — 531, 566;

червоним трикутником — *гˈрадоўніца* — 85; *гˈрадов'іца* — 643, 648; *гˈрадовîца* — 103; *рˈадовіца* — 100; *ˈрадовіᶦца* — 103; *ˈрадовица* — 206; *ˈрадоўнîца* (поряд з *ˈрадова*) — 82; *ˈрадоўница* — 76, 79, 81, 175, 178; *ˈрадорніца* — 93;

червоним ромбом також — *ˈрадωўка* — 208; *радіўка* — 277;

зеленим зафарбованим колом — *веˈс'олка* — 69; 177; *веᶦˈс'улка* — 145; *виˈс'улка* 152; *веˈс(')ілка* — 164, 166, 180, 618; *виˈсілка* — 616;

зеленим трикутником вершиною вгору — *веˈселиц(')а* — 548; *веˈселіца* — 71; *вəˈселəц'и* — 289; а також *оˈселица* — 638;

зеленим квадратом — *вəсəˈла* — 236, 412; *веˈс'ола* — 73; *виˈсола* — 142; *весеˈл(')а* — 403, 419, 435, 437, 440, 455, 456, 458, 459, 461, 514; *веᶦсˈла* — 266;

зеленим ромбом — *в'іс'іˈл'іўка* — 479;

зеленим прямокутником — *весеˈлуха* — 94, 653; *в'ес'еˈлуха* — 650; *весеˈл·уха* — 79; *весеˈл'уха* — 96; *в'ісиˈлуха* — 39; *вîˈсилуха* — 45; *вˈес'олуха* — 60, 88; *вəсəˈл'оха* — 484; *висиˈл'оха* — 494, 536; *вəсəˈл'ушка* — 337;

жовтим колом — *тоʸга* — 684; *ˈтуга* — 256, 331, 408, 663;

синім зафарбованим колом — наголос *ˈдуга* — 231, 284, 289, 406, 408, 410, 412, 663, 665; *ˈдуγа* — 666, 668—670, 672—674, 677—681, 683, 685, 686; *доʸга* — 684;

синім контурним колом — *дωўˈга* — 109, 254; *дуўˈга* — 135, 239, 247, 251, 257, 284, 286;

коричневим ромбом — *веˈс'іўка* — 269; *вəˈс'іўка* — 438; *вîсіўка* — 464; *виᵉсˈн'енка* — 363, 528, а також, умовно, *весˈна* — 296;

фіолетовим колом — *кˈраска* — 271, 574, 578, 607; *краˈсе* — 270; *краˈсул'а* — 171;

оранжевим колом — *смок* — 31, 38; *цмок* — 42;
салатовим колом — *пойасˈниц̧а, поˈйаска* — 46;
чорним колом — *тенч* — 33, 116; *тенч'а* — 133, 209; *ˈтенч'і* — 109, 293.

3. Спорадично відзначено ще лексеми: *переˈсілка, переве^{и}ˈсілка* — 35; *вəсˈло* — 417, 505; *ˈвеслик* — 65; *ве^{и}сеˈлун* — 80; *весиˈл'ан* — 174; *ˈвес'ол* — 175; *зˈнамн'е* — 61; *криˈнишник* — 84; *коˈром'існо* — 90; *коˈромисло* — 380; *ˈрадусник* — 40; *ведˈро* — 204; *йасˈнїўка* — 113; *йасˈниц'і* — 262; *йаˈсеўка* — 439; *с$^{(')}$ˈв'атка* — 191, 192; *лиˈс'іўка* — 270; *блугуслаˈвиц'і* — 288; *ˈрада* — 311; *роˈс'іўка* — 265; *ˈс'іўка* — 191, 192; *сіварˈван'а* — 420; *сіверˈван'* — 429; *куркуˈд'іл* — 584; *свайба, паздван'а* — 671; *семоцв'етна ˈпаска* — 644; *ˈбожий знак* — 461.

4. У записах є ремарки: «рідко» — *ˈрайдуга* — 28; *ˈрадуга* — 15, 31, 72, 166, 399, 500, 643; *доўˈга* — 292, 485; *дуˈга* — 412, 437, 442; *веˈселка* — 355, 442; *вəˈселка* — 426; *виˈселка* — 279; *смик* — 41; *ˈтенча* — 395; *весəˈл'а* — 435; *туˈга* — 445; «рідше» — *ˈрадуга* — 399, 500; *вəсəˈличка* — 293; *довˈга* — 485; *доўˈга* — 292; *ˈтенча* — 318; «дуже рідко» — *ˈтен$^{(')}$ча* — 391, 538; «частіше» — *висиˈлиц'а* — 234, 235; *ˈтенча* — 393; «раніше» — *тенчі* — 280; *ˈдуга* — 289; *краˈса* — 347; «старші» — *ˈрадуха* — 171; *ˈпойас* — 175; *ˈрад'іга* — 119; *ˈрадоўница* — 178; *дуˈга* — 114; *туˈга* — 307; *ве^{и}сˈелица, ве^{и}ˈселуха.*

5. Не картографуються; *ц* — *радоуˈніца, весеˈлица* — див. карту 87; вияви ненаголошеного *е* — *ве^{и}ˈселка, виˈсела, ве^{и}сеˈлиц'а, ве^{и}сеˈліўка, висеˈл'уха, висˈніўка* — див. карту 37; зміни *а* після м'якого *ц', ч'* — *весеˈлиц'і, ˈтенч'і* ... — див. карту 48; *н'* — *ˈтен'ча* — 209, 391.

6. Ареали відповідних лексем див. ДАБМ, карта № 312.

КОМЕНТАР № 356

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 46: «Як у вас називається — *хˈмара* чи *ˈтуча,* чи ще як? Яка різниця в значенні?»

2. Червоною площиною позначено також: *хˈмура* — 654—656, 658, 667; *хˈмарка* — 150, 208; *хˈмарк'и* — 117;
зеленим колом — *ˈвоблок'і* — 6; *ˈобороˈк$^{(')}$и* — 20, 635, 645, 646; *ˈоблак'ӣ* — 23; *ˈоблаˈка* — 30, 53, 634; *облоˈка* — 31; *облаˈки* — 66, 509; *ˈўоблака* — 316, 583; *ˈоблачкі^{и}* — 623; *ˈоблоки* — 633; *ˈоблако* — 637; *ˈоболоко* — 641; *оболоˈка* — 642; *ˈгобоˈлок* — 41, 43; *ˈоблуко* — 121; *ˈоболок'* — 52; *ˈобл'ок* — 59; *воблуˈк'е* — 12; *оболокӣ* — 72; *обоˈлок* — 43, 48, 72; *ˈоблачка* — 27; *ˈоболоч'ок* — 52, 59;
жовтим колом — *ˈпамеги* — 70; *помиˈгі* — 74; *памуˈгі^{и}* — 647; *ˈпамуг* — 69; *ˈпамег* — 73; *ˈпомаг* — 75; *помижˈок* — 76; *помеˈжок* — 79; *памˈйах* — 643; *по^{у}мйагі* — 652; *поˈм'ешк'і* — 652;
чорним штрихуванням позначено умовно словосполучення *тучˈна хˈмара* — 174, 212.

3. У записах є ремарки: *ˈоболок...* «мала біла хмара» — 20, 37, 39, 41, 43, 51, 59, 77, 121, 316; «мала — *хˈмара,* по небі ходить — *ˈпомйаг...*» — 74, 76, 79, 87; «*ˈоблака* — високо, *хˈмари* — нижче» — 30; «*ˈпомйаг* — маленька хмара, *хˈмара* — велика, *ˈтуча* — дуже велика» — 75, 86; *помиˈг'і* — «малі хмари» — 74—76, 87, 89, 92; до лексеми *ˈтуча:* «велика хмара» — 29, 45, 118, 119, 125, 127, 129, 139, 142, 148, 152, 157, 160, 164, 169, 186, 198, 201, 215, 216, 219, 252, 256, 270, 276, 277, 323, 324, 328, 353, 354, 382, 394, 496; «чорна хмара — 42, 56—58, 118, 139, 143, 161, 216, 246, 276, 310, 314, 317, 318, 329, 331, 338, 350, 358, 359, 362, 363, 397, 401, 428, 433, 434, 461, 493, 509, 528, 537—540, 550, 610, 613—615, 619, 625, 632, 637, 640, 651, 662, 674, 678, 683; «буря» — 18, 64, 162, 191, 243, 254, 255, 263, 265, 266, 268, 275, 357, 417, 420, 423, 437, 443, 444, 479, 587, 626, 648, 681; «буря з дощем» — 289, 292, 658, 681; «з вітром і дощем» — 13, 63, 89, 113, 191, 236, 269, 278, 303, 307, 316, 346, 347, 351, 385, 387, 416, 465, 542; «з вітром» — 16, 145, 231, 258, 265, 266, 279, 312, 356, 634, 672; «з дощем, під час дощу» — 71, 92, 98, 112, 206, 441, 472, 486, 533, 547, 551, 561, 604, 666; «великий дощ, проливний дощ» — 67, 151, 154, 181, 283, 299, 304, 311, 326, 381, 383, 384, 482, 566, 573, 575, 576, 606, 645, 646, 649, 665; «раптова злива» — 138, 234, 262, 361, 456; «град, дощ з градом» — 38, 81, 103, 109, 130, 140, 237, 241, 249, 281, 285, 290, 301, 439, 469, 474, 476, 511, 512, 514, 515, 521, 523, 524, 548, 552, 556—559, 564, 569, 571, 577—579, 583, 584, 603, 609, 612, 620, 638, 663, 687; «градова хмара» — 213, 247, 280, 282, 364, 434, 477, 503; «грозова хмара» — 75, 202, 230, 294, 376, 378, 400, 500, 529, 560, 628, 629, 652, 677; «велика хмара з громом і з блискавкою» — 237, 238, 273, 401, 405, 445, 478; «дощова хмара з громом» — 15, 83, 91, 114, 135, 159, 163, 273, 392, 395, 607; «град з вітром» — 203; «дощ, град, вітер» — 322; «грізна хмара» — 115, 250; «страшна» — 422; «*хˈмара* — чорна, *ˈтуча* — білі хмари з громом» — 520; «рідко, рідше» — *ˈтуч'а* — 7, 437, 444; «частіше» — *хˈмара* — 492.

4. Не картографуються: лексема *ˈтуча* у значеннях 'райдуга' — 664, 'густий сніг з вітром' — 168; спорадично виявлені лексеми: *ˈсин'ава...* (велика хмара перед дощем) — 259, 462, 471, 504, 562; *пл$^{(')}$аˈн'іта* — 5, 7; *ˈпутхмарок, ˈпахмарок* — 80; *гуˈди^{і}р* (невелика хмара, не дощова) — 83; *гугˈрі* (хмари кусками) — 90; *ˈпажмурок* — 176; *поўх* (невелика хмара) — 181; *діˈди* (звичайні хмари) — 608; *буваˈни* — 180; *волоˈчок* — 20; *завіˈруха* — 4; вияви *а* після *ч'* — *ˈтуч'е, ˈтуч'і...* — див. карту № 48; *ч'* — *ˈтуч'а* — 250, 408, 411, 417, 428, 433, 587; *ш'* — *ˈтуш'а* — 407, 409.

5. Ареали відповідних лексем див. ДАБМ, карта № 313.

КОМЕНТАР № 357

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 48: «Як у вас називається — *хоˈлодний день* чи *ˈзимний,* чи *стуˈдений,* чи *ˈсіверкий день?*»

2. Червоним колом картографується також: *холо^{у}дну ˈватиї (ден')* — 129; *хоˈлодна (днина)* — 484, 489; *хоˈлод'н'і* — 88; *'холод* — 577; *ˈхолодˈно* — 25, 47, 49, 51, 54, 56, 58, 64, 104, 125, 146, 147, 161, 186, 193, 200, 238, 293, 309, 323, 439, 471, 495, 546, 566, 573, 577, 651, 654, 673, 674;
зеленим колом — *ˈжімні (ден')* — 686; *ˈзимно* — 25, 120, 131, 140, 145, 231, 232, 237, 243, 250, 254, 262, 264—266, 304, 309, 323, 360, 471, 475, 481, 522, 523, 535, 538, 563, 564;
чорним колом — *стуˈде^{и}ниї (ден')* — 520; *стуˈдêниї (ден')* — 484; *стуˈдəниї (ден')* — 428, 429; *стуˈдиниї (ден')* — 488; *сˈтуд'ін:иї (ден')* — 482; *стуˈдена (дˈнина)* — 527, 554, 559, 582; *сˈтуден'* — 555; *сˈтудін'* — 238, 260, 273, 274, 407, 410, 414, 436, 446, 449, 467, 468, 481, 483, 486, 488, 490, 502, 555, 587, 665; *студеˈно* — 237, 238, 252, 264, 267, 308, 405, 413, 414, 422, 437, 439, 485, 516, 520, 522, 523, 526, 546, 557, 577, 582, 583, 588; *сˈтудно* — 260.

3. У записах є ремарки: «рідко, рідше» — *хоˈлодний* — 134, 135, 434, 442, 518, 524, 554; *ˈзимний* — 444, 498, 519, 619; *стуˈдений* — 272, 284, 286, 486, 504, 511, 546; «старше покоління» — *стуˈдений* — 540, 541; *ˈзимний* — 33, 111, 572; «давніше» — *стуˈдений* — 509; «*холодний* — менше холодний, *ˈзимний* — дуже холодний» — 318; «середнє і молодше покоління» — *хоˈлодний* — 434, 442, 572; «під зиму» — *стуˈдений* — 607.

4. Не картографується: флексійна специфіка прикметників — *ˈзимни, хоˈлодни* — див. карту № 216; рефлекси наголошеного **і* у словах *зимний, зимно* — *ы* — 310; *и^{і}* — 678; *ӣ* — 124; *і* (з твердим попереднім приголосним) — 662, 669, 677, 679; *і* (з м'яким попереднім приголосним) — 70, 244, 655, 657, 664; *и^{е}* — 660; *ə* — 119, 242, 523, 525; *и* — інші нас. пп.; рефлекси ненаголошених флективних **і, *и* — ˈзимни^{і}ї.., хоˈлодни^{і}ї.., ˈзимныї, хоˈлодныї ... — див. карту № 22; вияви ненаголошеного *о* — ˈхолудну.., ˈзимну, стуˈдену.., хо^{у}ˈлодниї... — див. карту № 55; вияви ненаголошеного *е* — студе^{и}ˈно, студиˈно... — див. карту № 37; інші лексеми — *мороˈз'аниї (ден')* — 671; *моˈрозавиї* (взимку) — 642; *моˈрозниї* — 70, 454; *ˈзолкиї* — 227; *золоˈвато, золуˈвато* — 56, 161; *бриск'ітˈливи(ї) ден'* (хмарний, холодний день узимку) — 62, 176; *л'ут'* (дуже холодний день) — 486; *мерˈчачка, мир'ˈчачка* (коли дощ впаде і мерзне) — 406, 413, 418.

5. Ареали відповідних лексем див. ДАБМ, карта № 321.

КОМЕНТАР № 358

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 165: «Чи є у вас слово і яке його значення — *драговиˈна?*»

2. Червоним колом картографується також: дрэгоˈвина — 289, 301; драγуˈви^{е}на — 657; *драгвиˈна* — 28, 108, 220; *драгˈлиˈна* — 128, 136, 140, 159, 192, 318; *драго^{у}ўˈна* — 148; *драгуˈна* — 608; *драгуниˈна* — 658; *драгловиˈна* — 216; *дрегˈл'авина* — 78; *дригˈл'авина* — 174; *драˈгоˈвини* — 65, 227; *драгоˈвин'е* — 468;
червоним трикутником — *дˈрагва* — 71; *дригˈва* — 619; *дрӣгˈва* — 645; *драгˈл'а* — 57, 67, 82; *дригˈла'* — 64; *драгоˈва* — 85; *дˈреўга* — 87; *драгˈво* — 98;
зеленим колом — трйасоˈвина — 534; *труˈс'аˈвина* — 179, 180, 183; *трасоˈловина* — 618; *траскоˈвина* — 135; *трасаˈнина* — 613; *трісоˈвин'а* — 323. Умовно ще — *триˈсовиско* — 261; *тріˈсавіско* — 662; *трасоˈвис'ко* — 208, а також — *тр$^{(')}$аˈсіˈна* — 634, 635, 639, 640;
зеленим квадратом — *тр$^{(')}$асоˈвица* — 455, 557, 614; *трйасеˈниц'а* — 235; *трисиˈниц'і* — 230, 232, 262, 263; *трісоўниц'е* — 246;
зеленим ромбом — *тр'асачка* — 405;
жовтим колом — *сплоў* — 9; *плоў* — 29; *плаў* — 3, 14, 15, 18, 21, 26, 35; *сплаўˈник* — 176; *сплаˈви* — 22, 33, 43;
чорним колом — *здв'іг* — 92; *з'в'іг* — 85; *двиг* — 218; *зви^{и}ˈговис'ко^{у}* — 219; *зд'в'іжˈна тван'* — 88; *здвеж* — 38; *здˈвига* — 176.

3. Відзначено: *деруга* — 96; *дˈрыгаўка* — 447; *дриˈжучка* — 274; *тр'аˈсило* — 236, 431; *тˈріс'ц'е* — 293; *затˈрісенойе* — 248.

4. У записах є ремарки: «старше покоління» — *трасовиˈна* — 4; «молодше покоління» — *драговиˈна* — 255, 305; «рідко» — *драгоˈвина* — 195; «грузьке болото» — *драгˈва* — 41; «місце грузьке» — *здвиг* — 100; *драгˈва* — 651; «болото, в якому можна загрузнути» — *драгоˈвина* — 125; «під сподом вода, зверху трава» — *драговиˈна* — 172; «болотниста місцевість» — *драговиˈна* — 181; «місце, де труситься земля» — *тру'савина* — 183; *драгоˈвина* — 191; «місце, через яке не можна пройти» — *драговиˈна* — 203, 217; «мокрий берег, де під муравою вода» — *драговиˈна* — 310; «місце з водою, що заросло зверху» — *триˈсовина* — 656; «місце, яке вгинається, коли йдеш» — *драговиˈна* — 158; ремарки про семантичні відтінки паралельно вживаних лексем: «*плаў* — гнеться, але не рветься, *драгˈва* — де можна загрузнути» — 35; «*сплаў* — як залито водою, то верхній шар дерну підноситься поверх води, *драговиˈна* — гнучке болото» — 51; «*здˈвига* — коли земля здвигається, *сплаўˈник* — коли зверху поросла трава, а там можна провалитись» — 176.

5. Не картографуються: рефлекси *і* після губних — *драгоˈвіна, тр'асоˈве^{и}на...* — див. карту № 17; рефлекси **ę* після *р'* — *тр'ісоˈвиц'а, тр'еˈсовина...* — див. карту № 44; нейтралізація /у/ ~ /о/ — *драгувиˈна, тр'асувиˈна...* — див. карту № 55; вияви *а* в кінцевому відкритому складі — *тр'асоˈвиц'і, тр'асоˈвиц'е...* — див. карту № 48; *р* — *трасовиˈна, трасоˈвиц'а...* — див. карту № 74; *р'* — *др'аговиˈна...* — 272, 515, 518, 546; *дˈр'агва* — 627; лексема *багˈно* 'трясовина' — див. карту № 388; наголос — *дˈраговина* — 348; *драгоˈвина...* — 47, 109, 114, 125, 130, 132, 133, 156, 163, 170, 189, 195, 196, 284, 289, 297, 313, 345, 347, 364, 366, 371, 383, 388, 389, 463, 467, 471, 478, 495, 498, 506, 513, 515, 518, 541, 543, 571, 575, 580, 638; *драˈговина* — 164, 225, 315, 346, 347, 380, 386, 387, 390; *тр$^{(')}$асоˈвина...* — 12, 56, 110, 111, 139, 143, 179, 239, 241, 260, 279, 283, 304, 305, 317, 318, 320, 322—324, 326, 327, 329, 335, 336, 357, 389, 399, 491, 517, 527, 534, 537, 544, 546, 551, 552, 562, 569, 570, 573, 577, 583, 606, 613, 615, 660; *траˈсовина* — 162, 164, 281, 316, 325, 326, 350, 352—354, 356, 358, 359, 362, 391, 392, 394, 397, 398—400, 531, 568, 656; *труˈс'авина* — 180, 183; інші спорадично виявлені лексеми — *мˈлака* «мокре, болотяне місце, але не драговина» — 255, 298, 305, 412, 421, 426, 435, 445, 447, 449, 459, 464, 468, 473, 483, 487, 498; *ˈмочар'* — те саме, що *мˈлака* — 299, 309, 395, 429, 435, 445, 448, 487, 505, 512, 564; *ˈмоч'ир* — 507; *моˈчара* — 512; *моˈч'əра* — 483; *ˈмочіро* — 499; *моˈч'іло* — 584; *ˈмочариско* — 319; *моˈчари* — 545; *ˈтова* — 406; *рытˈвача* — 413; *стрігоˈвица* — 521; *стрігоˈвиц'і* — 471, 474; *стрîгоˈвиц'е* — 501; *стр'егоˈвиц'а* — 527; *уˈхожа* — 1; *ˈчаква* — 60; *смик* — 16; *здиˈмах* — 17; *ˈзирва* — 41; *баˈбоша* — 42; *ˈлопош* — 429; *поˈдушка* — 54; *мутˈлавина* — 56; *груˈзота* — 648; *грузˈвина* — 351; *грузуˈл'евина* — 621; *груз'іˈна* — 69; *грузкоˈвіна* — 643; *ˈгоїдалка* — 80; *ракуˈвина* — 255; *гр'аз'* — 169; *багˈниц'і* — 249; *бубˈровина* — 38; *пахоˈвина* — 296; *пˈропаст'* — 302; *ˈмул'а* — 626, 627; *наˈмула* — 308, 556; *мул'* — 639; *солоˈнец* — 507; *тван'* — 88, 510; *оч'еˈрета* — 510; *біˈзон'а* — 578; *ˈоко* — 582; *здиˈмови^{е}на* — 630; *здмух* — 631; *коˈжух* — 632; *плавˈйе* — 633; *стубˈло* — 634; *походушˈки* — 642; *ˈвуспухл'а* — 650; *какаˈжух* — 653; *салаˈтура* — 614; *ˈрухалка* — 659; *солотˈвина* — 672; *сыпана* — 673; *лізоˈвиско* — 678; *дихаˈвіца* — 683; *боˈлото* — 101, 115, 196, 210, 438, 530, 533, 545, 555, 564, 576; *грус'ˈке боˈлото* — 49, 616; *груз'ˈке ˈмісце* — 83; *трасˈкойе боˈлото* — 617.

КОМЕНТАР № 359

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 181: «Чи вживається у вас слово і яке його значення — *ˈріща* (сушняк, хмиз)?»

2. Картографування різними кольорами лексем *ˈр'із'а, ˈр'ішча* і *ˈружд'а* зумовлене їх можливим різним походженням (див. A. Brückner, Slownik etymologiczny, с. 465).

3. Червоним колом картографується також: хмиз' — 123, 281; хˈмиз'*а*, хˈмиз'*е* — 28, 83, 119, 123, 280; хмиˈз'*ак* — 314; хми'з-ˈ*н'ак* — 179, 627, 638; хмиˈз'*аки* — 173; хмиˈз*ин'е* — 116, 283; хмиˈз'*анка* — 212, 216 та, умовно, *хамаˈза* — 192;

жовтим зафарбованим колом — ˈрі*ш':а*, ˈрі*ш':е*, ˈрі*ш':и*... — 404, 510—512, 515, 518, 519, 524, 553, 555, 581, 583;

жовтим контурним колом — ˈруж(')ǯа — 420, 421, 679; ˈружǯ*е* — 420; *ˈруǯа* — 682; *ˈруж:а* — 410, 416, 419; *ˈруж'а* — 408, 411, 684; *ˈріж'а* — 407; *ˈрі жд'а* — 672а, 674, 681; *ˈріж'ǯа* — 665, 672, 677; *ˈріǯ'а* — 678 та, умовно,— *ˈружəн'а* — 414;

синім колом — *гоˈл':е, гуˈл':е*... — 24, 61, 63, 64, 66, 71, 73, 76, 79, 82, 83, 88, 103, 106, 176, 204, 208, 219, 222, 622, 626, 631, 634, 641, 648; *гоˈл':а* — 629; *гол'йе* — 87, 652; *ˈго^{у}л':е* — 34; *гуˈл'а* — 625; *гиˈл'аки, гоˈл'аки*... — 16, 51, 311, 354, 376; *гоˈл':ак'и* — 47, 57; *г'іˈл'аки* — 129; *гуˈл'ек'і* — 42;

синім трикутником — *гоˈл'ачˈк'и*... — 15, 21, 42; *гωл'ач'ˈке^{и}* — 44; *гоˈл'ач'ич'ко* — 11;

коричневим колом — *хˈворост* — 4, 13, 17, 40, 74, 87, 104, 107, 185, 213; *фоˈрос'ц'а* — 317; *фˈрос'ц'і* — 239;

чорним колом — *л(')ім* — 71, 484; *лум* — 420; *лом* — 213; *лоˈми* — 96;

чорним трикутником — *ломачˈки* — 7, 18, 171; *лоˈмачкû* — 72; *лоˈмач'еч'ко* — 35.

4. У записах є ремарки: «рідко» — *лоˈмача* — 28; «сухі гілки» — *ˈрішча* — 442, 456, 466, 474, 490, 491, 493, 500, 510, 556, 563, 571, 605, 608, 615; *ˈр'іжǯ(')а* — 665, 667; «для палива» — *ˈр'ішч'е* — 468, 476, 479; «гілки без листя» — *ˈр'ішч'е* — 501; «*ˈфорост* — буковий хмиз, *ˈр'іш'ч'ə* — смерековий» — 488; «*ˈр'ішч'і* — всякий хмиз, *ˈфоˈрост* — грубий хмиз» — 483, 513; «*хмиз* — довгі» — 158; *хвоˈрост* — «дрібне березове гілля» — 88, 103; «*хвоˈрост* — сирий, *ˈрішч'ə* — сухе» — 486.

5. Не картографуються: лексеми, що означають тільки сухі дерева, кущі, гілки — *сушˈн'ак* — 28, 54, 60, 108, 134, 149, 155, 204, 213, 245, 280, 310, 343, 350, 358, 364, 382, 400, 402, 496, 538, 544, 546, 548, 556, 563, 572, 573, 603, 606, 627, 643, 651, 673; *сушˈник* — 169, 194, 278, 284, 316, 318, 319; *сухосˈтоі* — 4, 14, 52, 157, 160; *сухопостˈви^{е}і* — 60; *сухарˈник* — 292; *сухаˈрин'і* — 306, 308; *суш'* — 133; *сушиˈна* — 132; *ˈсушка* — 63; спорадично виявлені назви та слова з іншим відтінком у значенні: *пˈрут'а* — 35, 51, 52, 113, 320, 323, 353, 526; *патиˈк'е* — 288; *паˈтыча* — 455; *паˈтич'е* — 288; *шапоˈта* — 21, 24; *труˈсок* — 68, 69; *труˈсак* — 89; *тˈрусник* — 46, 72; *труˈшок* — 408; *тˈрушчі* — 245; *хашч* — 320; *дˈрубезкі* — 64; *друˈшч'ата* — 611; *галаˈґ'ини* «довгі сухі гілки» — 227, 229; *ˈсуч'а* — 234, 252; *хабаˈз'і* — 276, 319; *хаˈбуз'з'е* — 291, 298, 334, 462; *хабаˈзина* — 162; *хаˈбаз* — 320; *хамизˈник* — 377; *брост* — 416; *бˈрос"ц"а* — 114; *галуˈз'и* — 292; *пок'ітˈник* «дрібний хмиз» — 483; *паˈтир'иче* — 111; *рушиˈна* — 115; *хамˈлече* — 121; *че^{и}ˈку^{о}т'е* — 150; *ˈчакут'е сусˈнове* «хмиз» — 124; зміни *а* після м'яких приголосних у кінцевому відкритому складі — *ˈр'із'е, ˈр'із'і, ˈр'ішч'е, ˈр'ішч'ə, ˈр'ішч'і*... — див. карту № 48; сполука *хв* у слові *хворост* — *ˈфорост* — див. карту № 86; закінчення наз. відм. одн. іменників *гіляччя, ломаччя* — *гоˈл':аче, лоˈмач:е*... — див. карту № 183; затрата дзвінкості *з* — *з̑* — *хмиз̑* — 31, 41, 111, 114, 125, 188, 194, 227, 242, 245, 247, 263; *с̑* — 19, 52, м'якість *ч* — *ч'* — *р'ішч'а*... — див. карту № 87.

6. Відповідні ареали див. ASJ, t. 1, розділ 5, карта № 3.

КОМЕНТАР № 360

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 95: «Як у вас називається — бідний селянин або селянка, що колись працювали по чужих людях у наймах?»

2. Картографований матеріал має певні семантичні відмінності, про що свідчать ремарки у деяких записах: *ˈнаймит*,— «що наймався у багача сезонно або поденно» — 15, 72, 143, 150, 229, 230, 239, 240, 523, 571; *накˈсамош* 'поденник' — 427, 443; «наймався тільки у поміщика на довший час» — *батˈрак* — 149, 150, 189, 196, 229, 560, 571, 608; *слуˈга* — 240, 523, 686; *ˈпарубок* — 34, 72. Однак на основі припагідних ремарок у записах не вдалося виявити усіх семантичних відмінностей картографованих лексем.

3. Зеленим колом картографується ще *слуˈжак* — 480;

коричневим колом позначаються також: *нокˈсамош* — 442; *нанˈсамош* — 682; *натˈсамош* — 417; *наˈсамош* — 419; *наˈжамош(')* — 424, 457; *панˈсамош* — 427;

фіолетовим колом — *виˈрџобник* — 656; *ˈви^{е}рубник* — 661; *виˈрџ̑ебник//заˈрџ̑ебник* — 659;

чорним колом — *байтˈрак* — 611.

4. У записах є ремарки: «рідше» — *ˈнаймит* — 16, 136, 275, 277; *слуˈга* — 23, 135, 266, 511; *ˈпарубок* — 39; «*накˈсамош* — частіше, *натˈсамош* — рідше» — 417; «давніше» — слуга — 523.

5. Відзначено лексеми жін. роду: *ˈнаймичка* — 24, 25, 30, 64, 68, 72, 73, 83, 86—89, 100, 101, 104, 127, 134, 154, 164, 165, 177, 178, 180—182, 186, 189, 191, 192, 200, 202, 207, 210, 212, 223, 226, 234, 252, 289, 292, 295—297, 304, 316, 321, 322, 324, 326, 329—331, 338, 340, 357, 358, 361, 364—366, 368, 369, 371, 374, 376, 378, 382, 386, 390, 391, 394, 397, 398, 400—402, 463, 473, 474, 476, 492, 494, 498, 501, 513, 523, 526, 530, 531, 541, 548, 552, 553, 555, 557, 558, 561, 564, 565, 568, 569; *ˈнаймачка* — 130; *сˈлужˈниц'а* — 130, 133, 256, 261, 287, 404, 408, 410—412, 416, 422, 430, 431, 434, 446, 452, 468, 472—475, 484, 486, 514, 523, 524, 526, 581, 678, 681, 683; *služˈжанка* — 5, 32, 72, 86, 89, 119, 124, 165, 202, 234, 392, 517; *сˈлушка* — 668, 672, 672а; *слуˈжебка* — 1, 3, 6, 13, 15, 21, 23—25, 30; *батˈрачка* — 310, 355; *ґарˈґата* — 559.

6. Не картографуються спорадично виявлені назви робітників, що виконували окремі роботи: *ˈфорнал'* (що працював біля коней) — 33, 109, 185, 230, 235, 248, 280, 283, 284, 319, 503; *надˈн'ічар* (поденник) — 686; *строˈкар* (що наймався на певний строк) — 531, 566, 572, 577, 605, 613; *вуˈгул'ники* (приїжджі робітники, що одержували плату за всю роботу разом) — 288, 362, 331, 347; *кмит'* (що наймався у поміщика) — 427, 443, 448; *двоˈрак* — 33; *скарˈбун* — 393; *гоˈродник* — 146; *хаˈлупник* — 231; *ˈґарґат* — 527; *ˈлокош* — 452; *наˈйомник* (що наймався на 1—2 дні) — 636; *триґар* (працював день в одного, а другий — в іншого) — 362; *наїˈмак* (сезонний робітник) — 318; *роˈб'ітник* — 139, 230, 282, 290, 312, 417, 523, 687; *заробˈл'ашчиї* — 10, 14, 16, 18; *зароˈб'ітник* — 27; загальні назви бідної людини, що працювала на інших: *б'ідˈн'ак* — 2, 11, 17, 31, 42, 43, 49, 52, 60, 66, 67, 88, 105, 121, 146, 159, 175, 208, 215, 219, 243, 262, 313, 351, 368, 385, 389, 393, 425, 435, 440, 444, 447—449, 451, 453—456, 459, 467, 470, 487, 491, 512, 538, 620, 640, 650—652; *біˈдак* — 2, 47, 248, 249, 655; *б'ідˈака* — 464; *б'ідоˈлаха* — 489; *б'ідний* — 4, 19, 22, 26, 29, 35, 42, 44, 47, 49, 51, 53, 56, 76, 94, 99, 125, 213, 231, 236—238, 242, 245, 250, 253, 254, 256, 258, 264, 266, 269—273, 276, 281, 290, 293, 299, 301, 311, 317, 335, 399, 403, 438—440, 444—446, 455, 456, 466, 469, 479, 484, 493, 507, 510, 519, 566, 654, 658, 665—667; *худобˈн'ак* — 409, 415; *хуˈдак* — 685; *хуˈдобниї* — 406, 407, 414, 416, 423—427, 440, 445, 448, 457, 666; *міˈзерни^{й}* — 445; *сіроxˈман* — 403; вияви *и* — *ˈнайми^{е}т* — 462; *ˈнаймəт* — 194, 529; *ˈнайми^{і}т* — див. карту № 17; *о* — *ˈпаробок* — див. карту № 57; *д* < *т* — *бадрак* — 608; наголос — *найˈмит (найˈм'іт...)* — 204, 318; *сˈлуга* — див. карту № 134.

КОМЕНТАР № 361

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 89: «Як у вас називається — *господиня* чи *хаˈзяйка*, чи *госпоˈдарка*, чи *ґазˈдиня..?*»

2. Зеленим колом картографується також звукова структура *хоˈз'аїка* — 610, 611, 627, 628, 631, 636, 638, 644, 650, 653; *хазˈйайка* — 97; *каˈз'айка//хаˈǯ'айка* — 10;

чорним колом — *ґазˈдын'а* — 403, 405—419, 422—431, 437, 438, 441—444, 446—461, 663, 667, 669, 670, 672—676, 680, 681, 683, 685; *газˈдин'а* — 416, 584, 675, 684.

3. У записах є ремарки: «старше покоління» — *ґазˈдин'ə* — 495; *ґоспоˈдин'а (-н'і)* — 233, 248, 348, 387; *гуспуˈдин'а* — 220; *хаˈǯ'аїка* — 30, 572; «старше і середнє покоління» — *хаˈǯ'аїка* — 32, 212; *госпоˈдин'а* — 65, 84; *ґуспоˈдин'і* — 231; *ґазˈдин'ə* — 495; «молодше покоління» — *хаˈз'аїка* — 84; *госпоˈдин'а* — 253; «рідше» — *госпоˈдин'а (ґоспоˈдин'а)* — 9, 47, 71, 72, 368, 402, 660; *ґазˈдин'ə* — 261, 511; *хаˈз'аїка* — 397; «значно рідше» — *хаˈǯ'аїка* — 191; «нове слово» — *хаˈз'аїка* — 150; «частіше» — *хаˈǯ'аїка* — 29; «більш поважно» — *госпоˈдин'а* — 208; «зневажливо» — *госпоˈдин'а* — 548; *ґазˈдин'а* — 355, 547.

4. Відзначено *доˈмарка* — 276.

5. Не картографуються: вияви наголошеного *'а* — *хаˈз'еїка*, *хаˈǯ'еїка* — 384, 396, 537, 538, 540, 566, 571, 573, 574, 576, 579, 605, 608; *хаˈз'а^{е}їка* — 609; вияви ненаголошеного *а* після м'якого *н* — *госпоˈдин'е, ґазˈдин'е* — 258, 259, 261, 274, 291, 296, 328, 332, 333, 336, 337, 339, 376, 486, 494, 496—498, 501, 526, 531, 534, 535, 662; *госпоˈдин'і, ґаздˈин'і* — 109, 110, 143, 239, 242—244, 246, 249—251, 253, 257, 262—267, 270—272, 277, 279, 280, 283, 284, 286, 288—290, 293—295, 297—301, 303—305, 307, 308, 320, 330, 331, 338, 361, 462, 463, 465, 468—475, 477—480, 482, 483, 489, 490, 493, 499, 500, 502—505, 507, 514; *ґоспоˈдин'ə, ґазˈдин'ə* — 269, 484; *ґо^{у}спо^{у}ˈдин'и* — 292; *ґазˈдин'и* — 464; *ґуспуˈдин'ê, ґазˈдин'ê* — 326, 587; вияви ненаголошеного *о* — *го^{у}спо^{у}ˈдин'а, гуспуˈдин'а*... — див. карту № 55; *н'*: — *госпоˈдин':а* — 181, 344, 346, 374.

КОМЕНТАР № 362

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 90: «Як у вас називається — *веˈсілля* чи *сˈвадьба...?*». Додатково використано матеріал з питань Програми № 370, 435 (*весілля*).

2. Червоним контурним колом картографується також: *ваˈс'іл'-:а* — 10; *ве^{а}ˈс'іл'(:)е* — 514, 633;

чорним колом позначено також: *сˈвар'ба* — 672а, 676; *сˈваїба* — 460, 671; *сˈваǯба* — 686; *сˈвадба* — 670.

3. У записах є ремарки: «рідше» — *сˈвал'ба* — 20, 38, 580, 652; «нове слово» — *сˈвад'ба* — 71, 618, 643, 648; «середнє покоління» — *сˈват'ба* — 65; «молодше покоління» — *сˈвад'ба* — 9, 44, 45, 75, 84, 177, 387.

4. Не картографуються: лексеми — *сˈватьба* 'заручини', 'сватання»' — 172, 266, 276, 292, 484, 486, 571; *сˈвад'бини, сˈвал'бини* 'сватання' — 270, 312; зміни кореневого *е* — *веˈсел':е*... — 6, 13, 20, 22—24, 29—32, 51—55, 58, 60, 64, 74, 87, 103, 116, 121, 178, 655; *веˈс'ел'е*... — 85, 87, 88, 103, 622, 623, 650—653; *ве^{и}ˈсил':е*... — 48, 76, 77, 79, 81—83, 98, 101, 175, 176; *весˈіл'а*... — 187, 206, 351, 480; *веˈс'і̯ел'е//веˈс'і̯ел':е*... — 64, 68, 69, 89, 92, 94, 99, 102, 104, 106, 205, 656, 659; *віˈс'əл'е* — 47, 123; подовження *л* — *ве^{и}ˈс'іл':а, ве^{и}ˈс'іл'а*... — див. карту № 94; зміни кінцевого наголошеного і ненаголошеного *а* після м'якого *л* — *ве^{и}с'іл'і, висіˈл'е*... — пор. карти № 41—45; форми наз. відм. одн. іменника *весілля* (з урахуванням різного розвитку *-ьйе* < *е*, *а*) — див. карту № 183.

5. Відповідні ареали див. ЛАЗО, ч. 1, карта № 31; ДАБМ, карта № 338; AJPP, карта № 23; AJDŁ, z. 6, карта № 225; MAGP, t. 5, карта № 216.

КОМЕНТАР № 363

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 193, 194: «Чи вживається у вас слово і яке його значення — *ˈпосаг, ˈві̯но* (придане)?»

2. Загальні назви посагу (худоба, земля, гроші, речі домашнього вжитку) картографуються різнокольоровими фігурами. Якщо картографована назва означає лише окрему частину посагу, вона картографується штрихуванням різного напрямку (напр. тільки земля, тільки худоба і т. п.).

3. Червоним колом об'єднано: *приˈдан'а, при^{е}ˈдана* — 554, 609, 613, 614; *пріˈдан'ске* — 679; *приˈдане* — 4, 51, 60, 68, 69, 86, 100, 103, 132, 135, 137, 227, 240, 247, 249, 288, 334, 352, 570, 615, 677, 686; *придаˈне* — 198;

зеленим зафарбованим колом відображено також: *поˈсад* — 291; *поˈса* — 363; *поˈсаги* — 628; *ˈпос'ак* — 466, 665; поˈ*саг* — 1, 3, 7, 9—12, 14—19, 21, 25, 29—32, 40, 42, 44, 47, 49, 52, 53, 55, 85, 87, 98, 103, 108—110, 115—119, 121—124, 130, 133, 134, 138, 146, 155, 157, 158, 160, 162, 164, 166, 168—170, 174, 177, 180, 193, 196, 202, 216, 217, 219, 222, 234, 235, 237, 252, 258, 259, 261, 262, 269, 273, 276, 277, 283, 284, 290, 291, 293, 294, 297, 298, 302, 312, 315, 318, 328, 330, 331, 333, 336, 337, 339, 341, 350, 351, 353, 354, 358, 359, 362, 363, 376, 379, 381, 386, 393, 394, 396, 398—401, 434, 463, 465, 466, 474, 475, 477, 480, 482, 488, 490, 492, 495, 498, 500, 504, 505, 507, 508, 514, 516, 522, 528, 530—532, 536, 543, 544, 560, 562—564, 567, 571, 574, 576, 616, 618—623, 629, 631, 634—646, 649, 651, 652, 654—660, 663, 687;

жовтим колом — *вˈ(й)ано* — 662, 664, 669; *ˈвено* — 673; *в'іˈно* — 133, 663, 667; *ˈв'ѐно* — 650; *ўˈв'іно* — 524; *віˈноўне* — 534; поставлено знак на основі дієслова *відвінуˈвали* — 323, 545;

коричневим колом об'єднано: *даˈроване* — 88; *дароˈвиˈшче* — 92; *дароˈвизна* — 176; *поˈдарок* — 93, 95, 105; *даˈрунки* — 671; *даˈры* — 446, 451;

чорним колом — *ˈʒейстр'і(и)* — 547; *ˈʒ'ейстри* — 549, 557; *ˈʒестр'а* — 519; *ˈʒастри* — 607; *ˈʒ(')йайстр(')а* — 672, 672а, 678; *ˈзастр(')а* — 680, 683; *ˈʒестра* — 552; *ˈзестри* — 520; *ˈʒестро* — 515, 518;

зеленим штрихуванням — *поˈсага* — 78, 79;

фіолетовим штрихуванням — *пр'іˈчина* — 39.

4. У записах є ремарки: *ˈпоˈсаг(а)* «земля» — 23, 24, 26, 27, 28, 34, 35, 56, 62, 125, 127, 150, 159, 167, 176, 208; «земля і гроші» — 42, 48, 78, 79, 120, 128, 149, 163; «гроші» — 33, 231, 322, 329, 348, 391, 649; «земля й худоба» — 34, 36, 37, 59, 171; «кожухи й верети» — 504; «все, що з хати» — 514; «корова» — 237; «молоˈда с"іˈдайе на поˈсаг, йак йі ўбиˈрайут дω ш'ˈл'убу» — 293, 303, 331, 335, *ˈв'іно* «худоба, поле» — 523; «хата, корова» — 514; «*поˈсаг* — те, що люди дають, *пˈридане* — кінь, поле, корова» — 353; *пˈридане* «скриня» — 240; *пˈридане* «поле» — 135; «даˈвали в *приˈдане* пуоˈсаг земˈли, а йак короˈву чи шчо ˈгиншее — *с'е даруˈвизна*» — 176; *приˈчина* «скриня, одяг» — 42; «все те, що в скрині» — 59, 62; «рушники, скатерті» — 41; *поˈсажне* «гості дарують» — 534; *час'ц'* «земля» — 275; *ˈʒестри* «все, що з хати — постіль, одяг» — 523, 583, 612—615; *ˈʒестри* «тільки одяг» — 558; «рідко» — *приˈдане* — 347, 578; *ˈпоˈсаг* — 41, 194, 264, 268; *ˈвіно* — 9; «колись вживали слово» — *поˈсаг* — 193; *ˈвіно* — 162; «старше покоління» — *приˈчина* — 35; «молодше покоління» — *пˈридане* — 111, 214, 255, 572; «нове слово» — *ˈв'іно* — 150; *пˈридане* — 210; «частіше» — *ˈвіно* — 268, 507; *поˈсага* — 66.

5. Не картографуються: вияви ненаголошеного *о* — *поуˈсаг, пуˈсаг, ˈвіноу, ˈвіну* — див. карту № 55; вияви *и* — *пˈриˈдане, пˈрідане...* — див. карту № 16 *с(')т(')//с(')ц(')* у слові *часть* — див. карту № 95; оглушення кінцевого *г* — *поˈсаг̑* — 19, 21, 30, 32, 98, 119, 124, 125, 133, 164, 213, 276, 329, 336, 351, 353, 354, 358, 362, 376, 400, 474, 504, 505, 508, 516, 536, 544, 582, 610, 617, 621—623, 625, 626, 630; *ˈпосагˣ* — 31, 49, 52, 54, 55, 616, 621, 643; *ˈпоˈсах* — 3, 9, 10, 15, 18, 25, 26, 35, 42, 44, 51, 52, 115, 117, 118, 134, 138, 158, 162, 166, 175, 188, 199, 219, 231, 234, 235, 252, 258, 261, 262, 268, 273, 275, 277, 281, 284—286, 322, 324, 326, 330, 331, 333, 337, 339, 351, 379, 385, 434, 471, 488, 495, 499, 528, 620, 625, 631, 658, 687; спорадично виявлені лексеми — *випˈрава (віпˈрава)* — 266, 296, 299, 306, 331, 462, 473; *приˈданційа* — 461; *приˈданці* — 452; *ˈгозоман', ˈбутор* — 429; *ˈпуслан'* — 413; інші лексеми — *маїˈно* — 266, 500; *маˈйеток* — 265, 436.

6. Ареали відповідних лексем див. ЛАЗО, ч. 1, карта № 32; КДА, карта № 121; ДАБМ, карта № 109; АЛМ, т. 1, карта № 28.

КОМЕНТАР № 364

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 91: «*Вагітˈніти* чи *ˈбути важˈкою (вагітною),* чи *ˈбути у ваˈзі (у тяˈжі)?*»

2. Картографований матеріал трохи відмінний щодо значень, а це зумовлює певну кількість паралелей, зокрема описових назв, які часто мають евфемістичний характер.

3. Зеленим трикутником позначається також *ˈчашка* 'тяжка' — 424, 427, 588, 686;

коричневим колом — *черˈвата* — 66;

чорним колом — *вˈремен:а* — 6, 23, 27, 32, 108, 117, 122, 125, 134, 147, 156, 160, 161, 168, 169, 173, 192, 311, 315, 348, 351, 355, 359, 376, 377, 379; *веˈремен:а* — 581—584; *беˈремна* — 79, 80, 84, 204, 210; *бˈремена* — 188;

зеленим штрихуванням — *вˈц'еўже (ˈц'онжи)* — 245, 285, 654, 658; *у ˈт'ажбі* — 491; *в т'агуˈт'і* — 486, 494, 606; *зайшˈла в ˈт'аш* — 667;

оранжевим штрихуванням об'єднано структури: в *сˈтан'і* — 130, 133; *в таˈкім сˈтан'і* — 138, 141—143, 230, 231, 233, 235, 241, 249, 257, 258, 261, 269, 279, 282, 293, 298, 302, 304, 326, 329, 332, 333, 497, 503, 505; *в сˈвойім сˈтан'і* — 248, 255; *в поˈважнім сˈтан'і* — 277, 332 (поряд із *у таˈк'ім сˈтан'і*), 474, 492; *в т'ашˈк'ім сˈтан'і* — 281; *у дˈругім сˈтав'е* — 668.

4. У записах є ремарки: «рідко, рідше» — *вˈременна* — 23; *т'аˈготна* — 443; *т'ажˈка* — 511; *гˈруба* — 75, 272, 370, 379, 417, 434, 438, 617, *череˈвата* — 72, 651; «старше покоління» — *гˈруба* — 100, 249, 351, 385; *т'агўтˈна* — 446; *ˈходит ў т'аˈжи* — 112, 259; «нове слово» — *веˈремена (беˈремена)* — 149, 351, 368, 385, 514; «середнє і молодше покоління» — *при наˈдійі* — 271; «у розмовній мові» — гˈруба — 274; «частіше» — *т'яжˈка* — 509; *тоўсˈта* — 18; *вˈременна* — 376, 379; *черəˈвата* — 28; «*ваˈгітна* — не дуже повна, *беˈремеᵘна* — повніша, *гˈруба* — дуже повна» — 394; «перед самим породом» — *важˈка* — 59.

5. Не картографуються: спорадично виявлені лексеми — *пуˈзата* — 18; *пуˈважна* — 137; *огˈр'една* — 489; *неслоˈбодна* — 89, 105; *кил'уˈхата* — 456; *с ˈк'ел'ухом* — 469; *с ˈчерəвом* — 415; *хоˈдити таˈкойу* — 132, 328, 378, 536; *в поˈложенн'і* — 152, 154, 162, 180, 215, 219, 224, 359, 362; для означення останнього періоду вагітності — *на чаˈсах* — 136, 299, 445; *доˈчасна* — 632; *на ˈвивалах* — 630; *ўже воˈна поˈчулас'а* — 647; звукові зміни картографованих структур — рефлекси *ę* після м'яких приголосних — *т'ішˈка, т'ешˈка...* — див. карту № 45; *т'/к'* — *к'ішˈка* — див. карту № 88; наголос — *ˈт'ашка* — 406, 408—410, 412—415, 417—419, 424, 429—431, 437, 438, 440—443, 445, 447—449, 451, 455, 456, 458—461, 469, 484, 486, 487, 489—491, 585, 587, 686; *ˈтоўста* — 19, 22, 34, 35, 37, 39, 40, 43, 46, 48, 49, 51, 60—62, 77, 96, 97, 104, 417, 422, 425, 426, 450, 455, 617, 620—623, 625, 626, 629—632, 636, 637, 639—641, 644, 645, 652, 653.

КОМЕНТАР № 365

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 92: «Як у вас називається — *поˈлог* чи *зˈлоги,* чи *поˈрід? Леˈжати в поˈлозі (в поˈлогах)..?*»

2. Лексеми *поˈлоги, поˈлог (поˈліг), зˈлоги* та словосполучення *(лежати) в поˈлогах, у зˈлогах, (лежати) ў поˈлозі* — на карті не розрізняються, тому що в більшості говорів вони вживаються паралельно, а в записах послідовність їх вживання засвідчена несистематично. Нанесено відповідні знаки на основі таких словосполучень: *ўˈпала ў зˈлоги* — 484; *ˈбути у поˈлогах, ў зˈлогах* — 532, 561; *(пішˈла) на зˈлоги* — 537, 562, 573; *за ˈпологом* — 652, 653; *на зˈлогах* — 494. Штрихуванням відповідних кольорів нанесено на карту назви породіллі 'жінки під час пологів або зразу після пологів'. Однак ареали цих назв на карті умовні, бо у матеріалах вони відзначені принагідно, оскільки питальником не передбачалися.

3. Червоним штрихуванням згори вправо об'єднано: *пôˈл'ішкан'а* — 456, 459; *поˈл'ішкин'а* — 452; *положˈкын'а* — 683;

чорне коло нанесено на основі словосполучення *в ˈродах* — 20, 27;

чорний трикутник — *ˈбаба ў ˈродив'і, наˈродиво* — 12;

чорним квадратом — *поˈроди* — 243, 247, 248, 258, 332, 417, 419, 428, 478, 493, 508; *ˈпороди* — 429, на решті території — *поˈр'ід;*

чорним штрихуванням згори вліво — *пороˈж'іл':а* — 37, 39, 41, 61, 65, 69, 623, 633—636, 639, 640, 642, 645, 648; *пороˈʒ'іл':а* — 649, 650. На основі запису «*лежить у породіллі*» (65, 93) можна припускати, що лексема *породілля* означає також сам процес родів;

зеленим штрихуванням — *шестиниˈд'іл(')ка* — 430, 447, 449.

4. Відзначено: *ˈрож'ін'а* — 458; *ˈрожаница* — 39; *пороˈділ'кі* — 185; *пороˈд'іл'н'іц"і* — 255.

5. Не картографуються: наголос — *ˈпологи (ˈполог)* — 120, 128, 130, 133, 153, 170, 212, 236, 274, 343, 376, 377, 382, 383, 385; *car'полоˈги* — 121, 123, 155, 157, 160—162, 166, 190, 191, 195, 198, 202, 203, 219, 223, 340, 342, 346, 366, 371—373, 397; дієслівні форми: *роˈдити* — 6, 13, 17, 21, 23, 32, 58, 73, 109, 119, 127, 146, 240, 300, 310, 388, 417, 427, 450, 499, 527, 539, 560, 575, 685; *ˈродица (ˈжунка роˈдиˈласа)* — 1, 40, 88, 90, 92, 93, 95, 98, 105; *нароˈдити* — 86, 368; *оброˈдилас'а* — 2, 71, 79, 84, 178; *пороˈдила(с'а)* — 11, 14, 19, 43, 46, 53, 59, 67, 68, 89, 92, 101, 255, 634; *зл'агˈти, (и)зл'аˈгати (майе)* — 244, 256, 268, 270, 276, 286, 290, 396, 403, 410, 413, 415, 420, 428, 432, 433, 435, 438, 469, 482, 483, 488, 517, 521, 524, 536, 544, 557, 572, 573, 608, 665, 666, 670, 672, 672а, 674, 678, 685; *роˈс':ипалас'а* — 3, 5, 9, 21, 30, 119, 150; *привеˈла(с'а)* — 43, 46, 66, 75—77, 103, 176, 368, 632, 634; *сповиˈласа* — 69; *рострасˈлас'а* — 460; описові назви — *леˈжит у діˈтин'ц'куї ˈпостели* — 447, 448, 453, 455, 585; *леˈжит' у посˈтелі* — 64; *сˈходица з диˈтинойу* — 612; евфемістичні вислови з жартівливим відтінком — *ўˈпала с ˈпечі* — 9, 14, 16, 21, 23, 24, 29, 42, 44, 54, 145, 148, 150, 162; *ўˈл'ізла за піч* — 618; *ў запіч ўˈл'ізла* — 619; *пуˈл'ізла в ˈзапік* — 162; *леˈжит у ˈзап'ічку* — 16, 270; *у ˈпала у кут* — 469; *вчіˈнила (дитину)* — 514, 582, 584.

КОМЕНТАР № 366

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 239: «...*ˈМатінка* каˈзали чи *ˈматінко* каˈзали?» та № 273: «*ˈМатінка, ˈматюнка,* чи *ˈматечка,* чи *ˈматушка,* чи *ˈмамухна, ˈматухна?*», а також № 110 (*без* ˈматері), № 242 (*ˈматір'ю*).

2. При картографуванні не враховано семантичних відтінків окремих слів з огляду на відсутність достатньої кількості ремарок у записах (див. п. коментаря 5).

3. Червоним контурним колом позначено також: *ˈмаmі* — 680; *мац* — 686;

червоним трикутником вершиною вниз — *ˈматир* — 118; *ˈмат'əᵘр* — 264; *ˈмат'ір* — 678;

чорним колом — *ˈн'ин'ка* — 488;

червоним штрихуванням згори вправо — *ˈмат:ери* — 264, 431, 458;

червоним вертикальним штрихуванням — *ˈматра* — 12, 52, 53.

4. Виявлено ще: *ˈмамо* (клична форма) — 64, 68, 69, 146; *ˈмамко* — 434, 435.

5. У записах є ремарки: «вживають діти» — *ˈмама* — 514; «ніжно» — *ˈмамка* — 439; «частіше» — *ˈмама* — 262, 269, 393, 557; «рідше» — *ˈмама* — 445; «старіше» — *ˈмамка* — 449; *ˈмат'інка* — 33, 616, 645; «старше покоління» — *маˈмун'е* — 255, 331.

6. Не картографуються: лексеми, що зберігають значення пестливості — *маˈмус'а;* етимологічно споріднені, але семантично інші слова — *ˈматка* «та, що вінчає молодь», — 546; *ˈматечка* 'форма звертання до незнайомої жінки' — 420; *маˈтус"і* 'хресна мама' — 231; вияви *а* після м'якого приголосного — *маˈмун'і* — 142, 143, 255, 257, 263, 300, 301, 306; вияви ненаголошеного *о* — *ˈматеруйу, ˈмамоуйу...* — див. карту № 55; *ˈматр'ійу* — 52, 53.

7. Ареали відповідних лексем див. ДАБМ, карта № 89; AGB, t. 3, карта № 175.

КОМЕНТАР № 367

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 86: «Як у вас називається — *оˈтець* чи *ˈбатько,* чи *ˈдедьо, ˈненьо..?*», а також № 225, 227, 239, 259, 260.

2. При картографуванні не враховано семантичних відтінків окремих слів з огляду на відсутність достатньої кількості ремарок у записах (див. п. коментаря 5).

3. Жовтим колом картографуються також: *ˈоцец* — 686; *ўтиц'* — 409, 415, 419, 446, 450, 464, 467 і *в'іˈтец'* — 299, 300; *воˈтец'* — 261—263;

синім колом — *ˈґ'ед'і* — 500, 504, 505, 507; *ˈґ'ед'а* — 502, 554, 559, 582, 584; *ˈд'ад'а* — 543, 549, 551, 557, 574, 577, 579; *ˈд'ад'о* — 549, 571;

чорне коло об'єднує: *ˈнен'о* — 506, 509, 511—513, 515; *ˈн'ен'о* — 484, 486; *ˈн'ин'о* — 489, 490, 588;

чорний трикутник — *ˈнен'ко* — 482; *ˈн'ен'ко* — 683; *ˈн'ин'ко* — 408.

4. Виявлено ще: *ˈл'ел'а* — 514.

5. У записах є ремарки: «рідко» — *ˈбат'ко* — 35, 124, 129, 213, 230, 276, 293, 299, 307, 331, 379, 564; *ˈтато* — 45, 76, 484, 491; *воˈтец'* — 261, 347; *ˈнен'о* — 556; *ˈд'ад'о* — 549; *ˈд'ед'і* — 504, 510; «рідше» — *ˈтато* — 397, 626; *ˈн'ан'о* — 445; *ˈн'ан'ко* — 458; «дуже рідко» — *оˈтец* — 486; *ˈбат'ко* — 660; «давніше, старші вживають» — *оˈтец'* — 237, 242, 249, 271, 299, 300; *ˈд'ад'о, ˈд'ед'о* — 496, 510, 517, 569, 582, 606; *ˈд'ат'ко* — 610; *ˈн'ан'о* — 554, 664; «новіше» — *ˈтат'о* — 667; *ˈбат'ко* — 249; «вживане в мові старшого покоління» — *оˈтец'* — 246, 262, 264, 269; *ˈд'ед'а* — 583; «*ˈбат'ко* — вживане поза очі, *ˈтато* — в присутності батька» — 4, 7, 159, 161, 191, 229, 260, 377, 656, 659; «поза очі», «про чужого батька», «мати до дітей про батька» — *оˈтец'* — 234, 411, 437, 444, 447, 448, 456, 457, 459; «урочисто, шанобливо — *оˈтец*» — 266, 300; *ˈн'ан'ко* — 445; «делікатніше» — *ˈтато,* «грубіше» — *ˈбат'ко* — 654; «рідний — *ˈтато,* взагалі — *ˈбат'ко*» — 619.

6. Не картографуються: лексеми — назви батька, вживані лише при звертанні; спорадично відзначені омонімічні лексеми — ˈбат'ко 'вінчальний і хрещений батько' — 509, 524, 603, 607, 614, 615; 'вінчальний батько' — 514, 557; 'хрещений батько' — 537, 548; наˈнашко 'хрещений батько' — 514, 615, 677; вияви ненаголошеного о — ˈбат'ку, ˈтату... — див. карту № 55; акомодація голосних перед м'якими приголосними та вокальна гармонія — оˈтиц', ǒˈтêц'... — див. карту № 58; оˈтыц — 487; ґ < д' — ˈґ'ед'а, ˈґ'ед'і... — 500, 502, 504, 505, 507, 510; ˈґ'ед'ґ'о — 499; ˈґ'еґ'о — 511; ц' — ˈбац'ко — 643, 652; у нас. п. 60 ц' поряд з т', т$^{ч'}$ — ˈбат$^{ч'}$ко — 66, 88, 651; ц — оˈтец — див. карту № 74; наголос — бат'ˈко — 293; н'ан'ˈко — 445, 482.

7. Ареали відповідних лексем див. ЛАЗО, ч. 1, карта № 44 (тільки «Назви для батька при звертанні»); ДАБМ, карта № 91; AJDŁ, z. 5, карти № 244, 245; ASJ, t. 1, розділ 3, карта № 41; АЛМЗ, карта № 487; AGB, t. 3, карта № 174.

КОМЕНТАР № 368

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 87: «Як у вас називається — ˈдядько чи стˈрий(ко), чи ˈвуйко..? Яка різниця в значенні?»

2. Червоною площиною картографується також: ˈд'ад'а — 619, 627; ˈд'ад'о (поряд з ˈд'ад'ко) з ремаркою «рідше вживане» — 626;

чорною площиною об'єднано: стˈрико (стˈрыко) — 669, 672а, 673, 681, 682, 685; стрий — 475; стрік — 679;

червоним колом картографується ще: ˈд'ад'о — 536; ˈд'ед'о — 283;

зеленим колом — ˈвуйо — 654;

чорним квадратом — стˈрийо — 329.

3. Відповідні засоби нанесені за ремарками: «батьків та материн брат» — ˈд'ад'ко — 173, 311, 318, 379, 382, 385, 388, 619, 631, 642, 645, 649, 657, 658, 660, 661; ˈвуйко — 114, 292, 484, 486, 490, 508, 509, 513—515, 518, 520, 523, 547—549, 556, 568, 577, 582—584, 603, 608, 609, 613, 614, 668; стрий — 475, 669; «брат матері» — вуйко (відповідно стˈрийко, стˈрико, стрик, стрий «брат батька») — 110—113, 230—242, 244—254, 257, 258, 263, 271, 272, 294, 299, 300, 304—306, 308, 319, 322, 323, 326, 327, 329, 331, 333, 334, 336, 339, 347, 353, 356, 358, 362, 403—407, 421—423, 432, 436, 455, 456, 459, 466, 469, 471, 476—479, 499, 530, 534, 536—538, 585, 604, 662—667, 672, 674, 677, 683, 687; ˈд'ат'ко — 281, 317, 538, 540, 564, 656; «брат батька» — ˈвуйко — 281, 285, 540, 564, 656; ˈд'ед'о — 283.

4. У записах є ремарки: «рідко» — ˈвуйко — 170, 278; стрый — 442; «рідко молодше і середнє покоління» — ˈвуйко — 434; «старші — ˈд'ед'ко, молодші — стˈрийко» — 111; «старий» — ˈвуйко — 572; «давніше» — ˈвуйко^{у} — 573; «в культурній сім'ї» — ˈвуйко — 315, 316.

5. Відзначено ще: стрий «сеˈсе брат ˈматерин» — 461; ˈбачі «брат матері» — 686; ˈл'ил'о — 588; ˈбад'а «брат тата, мами — старше покоління» — 609.

6. Не картографуються: омонімічні лексеми — ˈд'ад'ко (ˈд'ат'ко, ˈд'ед'ко) — «про чужих», «про стару людину» — 5, 7, 42, 655; ˈвуйко «старший чоловік» — 580; 'чоловік сестри матері' — 292; ˈуйко 'далекий родич або чужий' — 669, стˈрико 'двоюрідний дядько' — 668; вияви а після м'якого приголосного — е — ˈд'ет'ко — 1—7, 10—17, 19—21, 23, 24, 26, 28, 30, 32—35, 38, 40, 42, 44, 45, 61, 109, 111, 116, 118—120, 122, 123, 127, 128, 130, 133, 137, 138, 142, 143, 243, 282, 283, 616, 617, 631, 636, 639, 640, 654, 658—660, з цього поряд з а — 19, 20, 26, 32, 45, 127, 130; и — ˈд'ит'ко — 320; вияви флексійного о — ˈд'ат'ку... — див. карту № 55; рефлекси *ы після р — стрік, стрык, стˈрôко... — див. карту № 16; ˈуйко — 273, 275, 405, 411, 412, 417, 426, 427, 432—435, 438, 441, 443—446, 448, 452, 454, 458, 491, 495, 585—588, 664, 666, 668, 670, 672, 676—678, 683, 686; л' — ˈул'ко — 671; внутрішнє сандгі — ˈд'ат'ко (ˈд'ет'ко) — 1, 3—12, 14, 16—21, 24, 25, 27—30, 32—35, 37, 40, 42, 44, 52, 53, 56, 59, 108, 116, 118—120, 122—128, 131, 132, 135—144, 147, 150, 152, 156, 162, 164—167, 169—172, 182, 200, 214, 215, 219, 220, 309—317, 320, 325, 341, 342, 348, 350, 351, 378, 381, 385, 387, 616—620, 622, 625, 629, 631—633, 635, 636, 642, 647—649; вияви д', т' — ˈʒ'ац'ко — 60, 643, 650, 652; ˈд'ад$^{з'}$ко — 651; дйдˈйад'ко — 97.

7. Ареали відповідних лексем див. ЛАЗО, ч. 1, карта № 46; АЛМЗ, карта № 486.

КОМЕНТАР № 369

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 424: «...труна чи ...трунва?»

2. Зеленим зафарбованим колом картографується також: труˈн'а — 21, 26, 482, 631, 637; тˈрун:а — 482; тˈрун:о — 270;

зеленим контурним колом — тˈрунова — 304; тˈруноў — 465; тˈрумво — 323; ˈтругва — 670;

зеленим зліва зафарбованим колом — тˈрубно — 169; ˈтрудна — 168;

зеленим справа зафарбованим колом — тˈрунло — 531, 532; тˈругла — 669; тˈрумəло — 135;

жовтим колом — догобоˈвина — 167, 171;

синім колом — дəрəˈвиско, дериˈвиско — 140, 539; ʒ'ереˈвіше — 653; дереˈвишч'і — 517;

чорним колом — коперˈшиў — 484; коп'ірˈш'іў — 486; копириˈсу — 588; ко^{у}по^{у}рˈшув — 426; по^{у}ко^{у}рˈшув — 421.

3. Паралельні знаки можуть відповідати назвам різних реалій, про що свідчать ремарки: «з дощок, рівне» — ˈдерево — 271; «з круглим віком» — домоˈвина — 271; «з дощок збита, колись» — доˈмоўка — 651; «з дощок збита» — до(у)моˈв'іна — 650, 653; «видовбане в дереві» — ʒ'ереˈвіше — 650, 653.

Можлива семантична диференціація типу: 'труна' — дереˈвище, 'могила' — домоˈви^{е}на (с. Баня-Березів Косівського р-ну Івано-Франківської обл. — власні спостереження укладача карти).

4. Виявлено ще лексеми: склеп — 652 та гро^{у}б — 651 у значенні 'труна'.

5. У записах є ремарки: «рідко» — труˈна — 171, 351; тˈруна — 299, 385; тˈруно — 397; тˈрумна — 173; домоˈвина — 495; 548; «рідше» — тˈрумна — 133; тˈруна — 271; «часто» — домоˈвина — 311; «частіше» — домоˈвина — 169; добоˈвина — 171; «старше покоління» — тˈрубно — 169; тˈрумло — 353; тˈрумбло — 170; тˈруноў — 465; думуˈвина — 240; «діди вживають» ʒ'ереˈвіше — 650; «молодше покоління» — домоˈвіна — 63; труˈна — 87.

6. Уточнено та доповнено за ЛАЗО, ч. 1 — 406, 409, 410, 413, 414, 419, 423—426, 428, 440—442, 445, 446, 448, 449, 452—456, 458, 459, 461, 484, 487, 489, 491 (див. карту № 33).

7. Не картографуються: вияви наголошеного и — домоˈве^{и}на... — див. карту № 17; вияви ненаголошеного о — тˈрумблу, думуˈвина — див. карту № 55; вияви ненаголошеного е — дириˈвише — див. карту № 37.

8. Ареали відповідних явищ див. ЛАЗО, ч. 1, карта № 33; КДА, карта № 204; AJPP, карта № 21.

КОМЕНТАР № 370

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 12: «Як у вас називається — цˈвинтар чи кˈладовище, чи могилˈки..?»

2. Червоним колом об'єднано: клаˈдовише — 547; кладоˈвише — 229; кладоˈвис'ко — 368, 381; кˈлаїбише — 223; кˈладв'ішча — 652; кˈлад'бишча — 6, 629; кˈладбише — 21, 25, 85, 93, 140, 189, 196, 580, 624, 626, 643; решта — кˈлад'бише — 13, 15, 22, 49, 61, 65, 70, 75, 87, 98, 100, 103—106, 115, 128, 151, 163, 167, 169, 170, 173, 174, 209, 353, 377, 544, 569, 573;

зеленим зафарбованим колом скартографовано ще цˈвôнтар' — 412;

зеленим малим зафарбованим колом — цменˈтар — 645; ˈцынтар' — 458;

зеленим контурним колом — цˈминт'ір — 665, 666; цмуˈтар, цмыˈтар — 667; цˈментир, цˈминтир — 668, 669; цˈминтер — 672а; цˈмінтір — 673;

зеленим зліва зафарбованим колом — ˈцынтар' — 414; ˈцытар' — 684; ˈцінтар'... — 416; ˈцінтер('), ˈцінти^{е}р — 678, 680, 681, 683; цинтір — 674, 677, 679; ˈц'інтир' — 676; ˈцинт'ар' — 682;

жовтим колом картографується також: ˈмойалкі — 188, 190, 620; ˈмоілкі — 64, 69; ˈмогилка — 35, 123; ˈмоɣилк'і — 657; ˈмоґ'ілкі — 655; ˈмогалк'і — 155; ˈмолики — 67; ˈмоɣилци (поряд із ˈмогилки) — 50; моˈгилки — 151, 642, 644 (поряд із ˈмогилки), 657, 661;

жовтим справа зафарбованим колом — ˈмоглица — 60, 66, 85, 642, 643, 647—653; ˈмолица — 41; ˈмол'иці — 46, 48; ˈмолици — 77; ˈмоґл'іци — 90;

чорним колом передається ще: теˈметов — 686; ˈтемет — 665.

3. Відзначено: смертˈниц'а — 670, 671.

4. У записах є ремарки: «рідко, рідше» — кˈладб'іше, кˈлад'бише — 15, 18, 49, 173, 189, 643; кˈладовише — 361; цˈвінтар — 686; ˈмогілкі — 98; ˈмоглиц'і — 626; «старше покоління» — ˈмогилки — 164; цˈвинтар — 174; «тепер» — кˈлад'бише — 170; «старше покоління» — ˈмогл'іци, середнє і молодше — кˈлад'бише» — 105; «старше покоління — моˈгилˈки, середнє — кˈлад'бише, молодше — моги^{е}лˈки» — 65; «старше покоління — кˈлаїбише, цвинˈтар, середнє і молодше покоління — цˈвинтар» — 223; «мωгилˈки — де ховають людей, клаˈдовище — де лежить вся родина» — 213; «старше і середнє покоління — ˈмойалк'і, молодше — ˈмогилк'і» — 190; «де читають молитву над померлим — цˈвинтар, де хоронять — ˈмогилˈки» — 217.

5. Не картографуються: флексія -и — ˈмоглици — 11, 34, 37, 39, 43, 46, 59, 61, 62, 78, 86, 87, 89, 105, 621—623, 626, 630, 633—635, 639—641, 644, 646; р' — цˈвинтар' — див. карту № 117; вияви и — ˈмогілкі.., тимиˈт'уў... — див. карти № 20, 21; цˈве^{и}нтар'... — див. карту № 17; уо — муоˈгилки — 72, 91; зміни і (< о): — тимеˈт(')ӱў, тимиˈт'ӱў... — див. карту № 51.

6. Відповідні ареали див. ЛАЗО, ч. 1, карта № 34; ДАБМ, карта № 318; AJPP, карта № 22; AGB, t. 2, карта № 132.

КОМЕНТАР № 371

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 405: «Сором... чи страм..?»

2. Червоне коло нанесене умовно за записом: соˈром'ітис'а — 456; соˈроми^{е}с'а — 660; ˈсоромно — 643; ˈсорωмно — 133, 161; соˈромно — 461;

червоним контурним трикутником передається також: страмˈниц'а — 159; стˈрамно — 645;

зеленим зафарбованим колом — стиˈд'іна — 78; сˈтидно — 133, 617, 623, 634;

зеленим наполовину зафарбованим колом — всˈтидно — 304, 384, 539, а також усˈт^{і}ед — 514; усˈтид (поряд із ўстид) — 467; ўстид — 56, 121, 125, 134, 253, 255, 260, 265, 270—272, 276, 285, 290, 294, 298, 301, 302, 306, 313, 323, 334, 361, 365, 432, 433, 439, 464, 467, 470, 476, 488, 502, 504, 510, 511, 516, 517, 530, 532, 543, 574, 613; фстид — 139, 240, 277, 282, 287, 288, 665.

3. У записах є ремарки: «рідко» — ˈсором — 29, 33, 35, 41, 56, 69, 74, 119, 128, 132, 133, 196, 270, 321, 442, 455, 466, 537; страм — 171, 173, 310, 311, 379; «рідше» — страм — 20; «частіше» — стид — 39, 196; сˈтидно — 133; встид — 163, 500; «тільки про нечесну дівчину» — зроˈбила ˈсором — 509; «старше покоління» — ˈсором — 117, 161, 435; страм — 65, 171, 214, 311; «у мові молодших» — ˈсором — 214; «молодше покоління» — встид — 124; «у мові чоловіків» — стид — 154.

4. Не картографуються: вияви ненаголошеного о — ˈсорум, ˈсоро^{у}м — див. карту № 55, вияви и під наголосом — (в)стəд — 45, 120, 123; сти^{е}д — 13.

КОМЕНТАР № 372

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 102: «Як у вас називається — короткоˈзорий чи приˈзористий, чи низькоˈокий?»

2. Двокореневі назви на означення короткозорої людини картографуються колом, однокореневі — трикутником, описові назви — штрихуванням.

3. Червоним колом позначені також: коротоздˈрокій — 32, 52, 174, 264; коротокозˈракый, краткоˈзракий — 672, 673, 676, 677, 684; коротокозˈрілий — 272; коротоздˈр'енный — 578; коротокоˈзіркий — 527; коротокостˈрокий — 377; куртоˈокий — 428; куртоˈзорий — 424 та, умовно, — малоˈзорий — 510;

червоним штрихуванням згори вліво об'єднано: конструкції з різними синонімічними відповідниками (та їх варіантами) лексеми зір у конструкції має короткий зір (здрок, зрок) — 33, 54—56, 72, 80, 108, 109, 118—120, 122, 123, 125—130, 131, 133, 142, 143, 147, 152, 158, 185, 230, 248, 255, 257, 264, 266, 274, 312, 405, 434, 465, 469, 471—473, 479, 499, 502, 504, 510, 660, 667, 669; взрок — 135, 136, 140, 170, 172, 271, 276, 288, 296, 299—301, 305, 306, 309, 311, 325, 326, 376, 379, 395, 435, 503, 505, 561, 563, 565, 658; зрік, зри^{і}к — 58, 275, 389, 398, 507, 664—666; здрук — 72; зрак — 670, 674; здрії — 238; ˈпозўр — 427;

описові назви: *ˈмайе маˈлиї здрок* — 55, 112, 123, 131, 133, 185, 288, 395; *ˈмайе ˈкуций зрок* — 306; *ˈмайе ˈкуртиї здрок* — 271, 274—276, 405, 435; *ˈкуртыї пә̂ˈзүр ˈмайе* — 427; *ˈмайе коˈротк'е диˈвиси* — 499, 500; *ˈмайе слаˈбиї зрак* — 683;

зеленим зафарбованим колом картографується також — *близ' коˈрукії* — 39, 47, 60, 82, 179, 188, 190, 204, 209, 346, 371, 387, 632; *близ'коˈзориї* — 202, 205, 562, 567, 615; *близоˈрук* — 15, 609; *близозˈрокії* — 616;

жовтим зліва зафарбованим колом умовно позначено: *низ'коˈочиї* — 626; *низ'когˈл'ад* — 206, 219;

жовтим штрихуванням передано ще *низ'ко ˈбачит'* — 75;

синім трикутником позначено також *приˈзора* — 523, 526;

коричневим трикутником — *полудоˈватиї* — 440, 444, 447;

фіолетовим зафарбованим трикутником — *здраˈкатиї* — 9, 10, 18, 43, 51, 56, 63, 83, 156, 164, 186, 191, 212, 216; *здроˈкатиї* — 2, 4, 17; *зраˈкат'і* — 134, 640; *здракоˈокиї* — 124, 165; *здрачоˈвати* — 16, 634, 636, 647, 548;

фіолетовим перекресленим трикутником — *зˈр'ачиї* — 273, 675, 680, 681; *издр'ачый* — 441; *здˈр'евиї* — 267; *здˈр'аш'иї* — 407, 409, 416;

чорним трикутником — *сл'іпуˈватиї* — 26, 53; *присˈл'інкуватиї* — 355, 546; *пˈр'існ'еп'і* — 88; *мало с'л'іˈпиї* — 443.

4. У записах є ремарки: «рідко» — *близкоˈрукиї* — 47; *низ'ко ˈбачит* — 75; *здˈр'ачий* — 426; «частіше» — *ˈнис'к'и на ˈгочи* — 635; «нове» — *короткоˈзориї* — 158, 163; *близоˈрукиї* — 159, 623; «зневажливо» — *зракоˈватиї* — 47; «старше покоління» — *близ'коˈокиї* — 354; *поˈлудавый* — 446.

5. Не картографуються: спорадично виявлені лексеми — *нәдоˈвидуйушчиї* — 270; *нидоˈбачливиї* — 214, 369; *нидоˈвижавиї* — 456; *нидоˈвидниї* — 471; *малоˈвидний* — 486; *маловиˈд'ушчиї* — 544; *малоˈзориї* — 572; *куріш'ˈл'еп* — 418; *курінс'ˈліп* — 669; *ˈкур'ача поˈлуда* — 417; загальні описові форми — *даˈлеко ни ˈбачит'* — 154, 182, 189, 192, 299, 521, 550; *ˈмало ˈбачит'* — 148, 176; *бˈлиз'ко ˈбачит'* — 100, 105, 608; *він бˈлиз'киї* — 580; *поˈгано ˈбачит'* — 549, 551; *ˈдобре ни доˈбачуйе (ˈбачи)* — 184, 607; *ˈмайе ˈкур'ечі ˈочі* — 308; *ма зрак зопˈситиї* — 678; *сˈлабо ˈвидит* — 440, 679, 682; дієслівні форми — *нидобаˈчайе* — 27, 46, 57, 58, 69, 100, 104, 107, 119, 176, 384, 542, 546, 642, 646; *недоˈвиǯайе (недоˈвиǯат)* — 403, 404, 409, 430, 440, 442, 443, 445, 446, 451, 452, 484, 509, 514, 522, 524, 539, 555, 556, 579, 587, 588, 603, 613, 671, 679; назви на означення косоокої людини — *зизуˈ(в)окі* — 127, 137, 230, 231, 233, 332, 496; *скалоˈокиї* — 28, 52, 118, 127; *косоˈвокії* — 1, 12, 23; *уˈкосиї* — 17.

КОМЕНТАР № 373

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 238: «Два *ˈгарні ˈпарубки*... чи два *ˈгарних ˈпарубка..?*» та відповідей на частину питання № 317 (ˈгарні ˈконі).

2. Відповідні знаки нанесено на основі однієї з картографованих сполук: *гарні коні* — червоне коло — 1, 6, 16, 18, 38, 41, 43, 67, 90, 91, 94, 96, 103, 104, 108—110, 112, 125, 138, 139, 141, 147, 167, 168, 170, 173, 231, 239, 247, 253, 267, 270, 271, 275, 282, 285, 311, 312, 314, 316, 317, 331, 335, 360, 364, 405, 500, 536, 550, 551, 554, 574, 579, 608, 612, 615, 619, 641, 644, 648; зелене коло — 7, 42, 51, 116, 118, 120, 122, 128, 130, 549, 621, 625, 634, 653, 567; жовте коло — 275, 403, 404, 407, 408, 417, 419, 421, 422, 457, 678, 682; синє коло — 114, 142, 232—234, 237, 241, 249, 251, 252, 258, 261, 263, 272, 293, 434, 438, 658, 665; коричневе коло — 24, 348; фіолетове коло — 14, 26, 34, 37, 39, 43, 44, 51, 52, 59, 60, 64, 111, 260, 283, 326, 614, 622, 639, 640, 642—645, 656, 657; оранжеве коло — 665; салатове коло — 684; чорне коло — 4, 5, 111, 127, 131, 136, 235, 256, 280, 310, 318, 323, 363, 504, 525, 528, 532, 604, 638, 647; *гарні парубки* — червоне коло — 237, 257, 276, 283, 604; жовте коло — 259, 416; коричневе коло — 121, 342, 343, 351, 362, 368; чорне коло — 135, 141.

3. Відзначено: *пˈйекниї* — 109, 231; *краˈсивий* «про коней» — 208, 624, «про хлопців» — 61, 77, 90, 244; *ˈгожиї* «про коней» — 618, 658; «про парубків» — 657.

4. У записах є ремарки: «на вроду — *ˈфаїн'і*, на все інше — *ˈгарн'і* (парубˈкие)» — 548; «роботящі — *ˈгарн'і (ˈпарубки)*, красиві — *ˈфаїн'і*» ^ — 579; «рідко» — *ˈгарн'і (ˈкон'і)* — 472; «рідше» — *ˈгарни (парубˈкê)* — 127; «частіше» — *ˈфаїн'і (хˈлôпц'і)* — 426; *ˈфаїн'і (ˈкон'і)* — 134, 475; *ˈгарн'і (ˈкон'і)* — 293; «старше і середнє покоління» — *ˈладн'і* — 113, 114, *фаїн'і* — 111, 114; «молодше покоління» — *ˈгарн'і* — 111, 114, 266, 293, 364, 434, 435, 437.

5. Не картографуються: флексійна специфіка прикметників *ˈгарнийе*... — див. карту № 221; регресивна асиміляція — *н:* < *дн* — *ˈлан:иї* — 238, 434, 435, 438 та *паˈран'ниї* — 404; *хв* — *хˈваїниї* — 1, 5, 7, 49, 50, 118, 634, 638, 647; *вн* < *мн* (у слові *ˈшувний*) — 670, 671, 672а, 676, 680, 681, 683; *с'* — *кˈрас'н'і* — 416.

КОМЕНТАР № 374

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 104: «Як у вас називається — *ˈдуже веˈликий* чи *ˈвельми-*, чи *тˈвердо-*, *ˈбарзо веˈликий?*»

2. Червоним колом позначається також структура *ˈдужо (великий)* — 85, 118, 661;

зеленим колом — *ˈвел'мие* — 55; *ˈвейме* — 49; *ˈвел'мо* — 46, 59, 63, 100, 103, 149; *ˈвейми* — 10, 22, 49;

синім колом — *ˈм'іцко* — 28, 33, 119; *ˈмоцко* — 116; *ˈмоцно* — 5, 108, 122, 128; *моц* — 680;

коричневим колом — *ˈбарǯо, барǯ* — 6, 124, 654, 656, 659, 662, 664, 669.

3. У записах є ремарки: «старше покоління» — *ˈвел'ми* — 7, 191; «архаїчне» — *ˈбарǯо* — 619, 626; «колись вживалось» — *ˈбарзо* — 626; «рідко» — *ˈдуже* — 124; *фест* — 523; «нове слово» — *ˈдуже* — 100, 149.

4. Не картографуються: лексеми з переносним значенням — *ˈсил'но* (великий) — 150, 162, 206, 368; *ˈтен'го* (великий) — 308, 494; *тˈвердо* — 177, 413, 448, 455; *стˈрашно* — 448, 519; *страх* — 162, 411; *шмат* — 348; *гˈрубо* — 398; *ˈчерез лад веˈликий* — 59; *май веˈликий* — 417, 430, 442, 443, 445, 459; лексеми — *велиˈчезниї* — 111, 136, 335, 416, 418, 421, 440, 462; *веиˈлизний* — 618; *веˈл'ізниї* — 623, 643; *велиˈц''остиї* — 111; *велиˈц'узний* — 464; *вел'іˈзарн'е* — 643; *великˈдура, великˈдуриско* — 58; *маˈхин'ій* «дуже великий» — 642; вияви наголошеного *е* — *ˈвал'ми* — 11, 40; *ˈвеал'ми* — 47; рефлекси **о* в наголошеному закритому складі — *ˈмиіцно* — див. карту № 51; вияви *о* — *ˈбарзоу*, *ˈміцноу*... — див. карту № 55; вияви *е* — *ˈдужеи*, *ˈдужи*... — див. карту № 37; вияви *и* — *ˈвел'миі ˈвел'м'і*... — див. карту № 17.

5. Ареали відповідних лексем див. ДАБМ, карта № 322; MAGP, t. 9, карта № 407.

КОМЕНТАР № 375

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 103: «Як у вас називається — ˈбігти *шˈвидко* чи *сˈкоро*, чи *пˈрудко*, чи *хˈутко*, чи *ˈборзо*, чи *шˈпарко*, чи..?». Додатково використаний матеріал відповідей на питання № 415: «Скор*ій*, хутч*ій* чи скор*і*, хутч*і*?» та питання № 277 (*най*скоˈріше).

2. Картографований матеріал трохи неоднорідний із семантичного погляду: лексема *скоро* може мати інше значення від того, яке властиве іншим зображеним на карті лексемам і пов'язане не тільки з лексемою *бігти*, про що свідчать ремарки типу «йти — *скоро*, бігти — *хутко*» — 208, 317.

Двоколірне штрихування (червоно-жовте та червоно-чорне) нанесене на карту з технічних міркувань і означає вживання відповідних паралельних структур.

Зеленим колом умовно картографується також структура *шˈмитко* — 17, 145, 617—619;

рожевим колом об'єднано: *трап* — 477, 519, 520, 552; *втрап* — 545; *трап//трапˈцем* — 556; *тропˈком* — 493;

жовтим штрихуванням картографуються також форми: *скоˈрі(й)*, *хуˈч'і(й)*, *хутˈч'і* — 1, 4—7, 9—18, 20, 21, 26, 27, 29, 30, 33—45, 47—58, 60—75, 77—81, 84, 86—105, 108, 116—119, 121—125, 127, 128, 130, 131, 144, 146, 149, 151, 153—157, 159—161, 163—165, 174, 175, 177—182, 184, 187, 189, 191, 194, 195, 198—212, 214—219, 221, 223, 224, 228; *хутˈні(й)*, паралельно з *хутˈч'і(й)* — 21, 26, 78, 80, 124, 177.

3. Відзначено: *ˈбарзо* — 8, 108, 118; *барз* — 668, 678.

4. У записах є ремарки: «старше покоління» — *ˈхутко* — 220, 222, 371; *ˈборзо* — 235, 557; *шˈпарко* — 623; *хуˈч'і* — 38; «рідко, рідше» — *сˈкоро* — 331, 438, 492; *шˈвидко* — 376; *ˈборзо* — 237, 511; *ˈхутко* — 359, 652; *ˈшпарко* — 643; *скоˈр'ії* — 41, 134; «дуже швидко бігти» — *шˈпарко* — 557, 631, 636.

5. Не картографуються: конструкції — *ˈб'ігти біˈгом* — 4, 13, 19, 28, 39, 41, 46, 48, 68, 79, 122, 147, 164, 165, 167, 175, 196, 200, 217, 218, 221, 224, 225, 395, 485, 560, 562, 566, 569, 603, 613, 654; *ˈбігти бижˈком* — 81, 107, 176, 178; *ˈбігти біс'ˈц'ом* — 289, 292, 578; *ˈбічи бігˈц'ом* — 290; спорадично виявлені лексеми і конструкції часто з переносним значенням — *ˈшибко* — 20, 65, 70, 89, 398; *сˈпішно* — 430; *сˈпоро* — 211, 663; *ˈйомко* — 637; *каˈтом* — 389, 396, 576; *т'упˈком* — 315; *сˈкоком* — 309; *ˈхітро* — 672, 674, 677; *ˈпіл'но* — 405, 664; *ˈкопан' б'іˈжу* — 667; *кˈрепко* — 80, 100, 101, 387, 604; *фест* — 11, 300, 327, 500; *ˈдуже* — 681, 684; *ˈвел'ми* — 65, 68; *раз-дˈва* — 280, 296, 299, 320, 324, 326, 330, 485, 534, 543.

КОМЕНТАР № 376

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 189: «Чи є у вас слово і яке його значення — *бˈридко?*»

2. Червоним колом картографується також: *бˈр'итко* — 339; *бˈридно* — 285; *брыт* — 685. Нанесено знак за записом прикметника — *бˈритˈкиї, бˈрытˈкыї*... — 4, 48, 79, 113, 131, 141, 302, 428, 520, 535, 545, 628, 675; *бритˈка* — 127; *бритˈке, бритˈкеи*... — 52, 92, 112, 161, 240, 246, 266, 295, 438, 516;

зеленим колом — *сˈкарін:о* — 404, 418; *скаˈрен:о* — 405; *сˈкорідно* — 410 та *шкаˈрадно* — 248. Нанесено знак за записом прикметника *сˈкаріднии* — 423;

жовтим колом — ˈмерзко — 430; ˈмерз'ко — 471; ˈмерǯко — 411, 427, 446, 448, 453, 471, 479, 500 та прикметник *мирс'ˈкиї* — 422;

чорним колом — *оˈгидливо* — 395. Нанесено знак за записом прикметника *гидˈкиї, гідˈкиї*... — 4, 24, 25, 93, 517, 577; *гитˈка* — 127; *гидˈке*... — 31, 208, 281, 612; *гідˈкейе* — 3; *гиˈд'учә* — 189; дієслова — *згиˈдіў* — 90;

чорним трикутником картографуються також прикметники *ˈгадтк'ії* — 144; *ˈгатке* — 175.

3. Відзначено ще: *пасˈкудˈно* — 21, 23, 25, 47, 109, 111, 114, 133, 136, 142, 170, 237, 249, 264, 269, 271, 278, 281—283, 316, 318, 331, 363, 368, 477, 484, 486, 495, 500, 528, 617, 619, 622, 635, 655, 656, 660, 663; *пасˈкутно* — 350; *пасˈкун:о* — 238, 405, 417, 429, 434, 435, 437, 442, 444, 449; *пасˈкудн'і* — 233; *пасˈкуднә* — 230, 236, 266; *пасˈкудниї* — 4, 109, 233, 288; *пасˈкун:иї* — 409; *проˈтиўно, проˈт'іўне*... — 205, 209, 563, 573; *пл'уˈгаву* — 142; *парˈшиво* — 332, 384, 385; *ˈлихо* — 445, 546, 610; *ˈпусто* — 2, 4, 21; *прискˈверн* — 368; *ˈжестко* — 18; *ˈвално* — 456.

4. У записах є ремарки: «рідко» — *бˈритко* — 6, 14, 79, 385, 396; «старше покоління» — *бˈритке* — 266; «частіше» — *гитˈка* — 127; ˈгадтко — 636; «*бˈридко* — молодше покоління, *пасˈкудно* — старше» — 111; «*бˈритко* — рідше, *парˈшиво* — часто» — 385; «частіше» — *пасˈкун:о* — 442; «неприємно» — *бˈридко* — 298; «противно» — *бˈридко* — 505.

5. Не картографуються: вияви ненаголошеного *о* в кінцевому відкритому складі — *бˈритку, бˈриткω, ˈгидкоу, ˈгидку*... — див. карту № 55; рефлекси наголошеного **и* після *р* — *бˈрûтко, бˈрітко, бˈрытко* — див. карту № 16; вияви сполуки *ги* — *ˈгиітко, ˈгітко*... — див. карту № 21; реалізація сполуки *ки* — *бˈридкії, бˈридк'еї*... — див. карту № 20; *бˈрêтко* 'скоро' — 486; *ˈгидко* в ремарці «бридко — то дуже гидко» — 383; семантично споріднені лексеми — *поˈгано* — 27, 43, 109, 208, 215, 237, 352, 368, 379, 396, 435, 442, 445, 576; *ниˈхороше* — 12, 58, 639; *ниˈгарно* — 174, 455, 642; *ниˈфаїно* — 455; *неˈдобрә, неˈдобрә* — 63, 194; *нигоˈд'ашчі* — 647; *т* — *бˈритко* — 4, 6, 7, 11, 14, 18, 20, 27, 29, 30, 33, 52, 61, 108, 109, 112, 114, 115, 117—119, 121, 124, 127, 128, 131, 132, 134, 135, 137—141, 143, 147, 149—151, 158, 162, 165—169, 171—173, 203, 219, 226, 230, 231, 234, 235, 237—241, 246, 250, 251, 253, 255, 257, 258, 261, 263, 264, 266, 268—270, 274, 275, 277, 279, 280, 283, 285—287, 289, 291, 293, 294, 296, 297, 299, 300, 304—306, 308—313, 319, 322, 324, 326, 329—333, 336—339, 341, 345, 346, 348, 350, 351, 353, 357, 359, 362—364, 369, 374, 375, 380, 385, 389, 391, 399, 403—405, 408, 410, 412, 413, 416, 420, 426, 428, 434—441, 447, 459, 462, 463, 465, 467, 469, 471, 475, 479, 483, 484, 486, 488, 490, 492, 494—496, 498, 499, 503, 507, 510—512, 514, 515, 518, 528, 530, 531, 533, 534, 536, 541, 543, 545, 548, 558, 560, 562, 572, 576, 604, 608, 616, 625, 629, 635, 637, 639, 642, 645, 649, 651, 652, 657, 658, 616, 664—668, 672—675, 677, 678, 683, 685; *ˈгитко* — 4, 5, 9—12, 14, 16, 17, 21, 29, 35, 37,

42, 44, 51, 53, 116, 120, 122—124, 126, 127, 132, 162, 164, 166, 167, 215, 253, 255, 316, 325, 341, 342, 348, 353, 374, 453, 456, 461, 483, 484, 486, 487—491, 512, 515, 518, 522, 523, 533, 548, 550, 552, 559, 564, 567, 572, 585, 587, 588, 603, 606, 607, 609, 616, 620, 629, 631, 641, 652, 653; ˈгатко — 32, 59, 150, 175, 485, 488, 642, 645, 650; *д̑ — бˈрид̑ко* — 13, 29, 41, 62, 69, 85, 110, 125, 133, 154, 161, 163, 227, 237, 243—245, 249, 254, 255, 259, 265, 270, 271, 276, 298, 301, 303, 304, 306—308, 314, 316, 321, 323, 327, 328, 334, 335, 344, 349, 350, 354, 358, 360, 365, 376, 377, 387, 394, 397, 399, 400, 424, 469, 470, 472, 474, 475, 478—480, 495, 497, 498, 500—502, 504, 506, 507, 510, 516, 520, 521, 523, 524, 526, 527, 529, 530, 535, 537, 538, 540, 556, 583, 627, 630; *ˈгид̑ко* — 23, 28, 34, 36, 39, 48, 76, 77, 84, 92, 178, 191, 195, 197, 199, 200, 212, 249, 256, 358, 370, 371, 376—378, 394, 397, 400, 401, 452, 468, 472, 474, 481, 487, 504, 526, 535, 542, 544, 549, 559, 574, 578, 579, 583, 640; *гад̑ко* — 154, 182, 187, 189, 192, 229, 584; *д^{т} — бˈрид^{т}ко* — 54, 55, 201, 263, 292, 564, 636, 644, 687; *ˈгет^{д}ко* — 489; *ˈгид^{т}ко* — 193, 226, 369, 569; *ˈгад^{т}ко* — 636, 644.

КОМЕНТАР № 377

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 397: «...мабуть, чи ...маботь, чи ...мабіть?»

2. Карту складено за матеріалом відповідей на фонетичне питання. Відсутність знаків на карті зумовлена браком записів відповідників лексеми *мабуть* у системах говірок.

3. Червоним колом позначено також: *ˈмаˈбит'* — 620, 643; *ˈмабіт'* — 10, 647, 652; *ˈмабот'* — 82; *мат'* — 645; *ˈнабут' (ˈнабуд')...* — 314, 653; *мыˈбуд'* — 335;

червоним штрихуванням — *маїˈбути* — 11, 14, 16, 18, 22, 23, 27, 42—44, 47, 49, 77, 125, 150, 230; *маўˈбут'* — 191; *наїˈбут'* — 103; *наїˈбути* — 44; *маїˈбит* — 191;

червоною площиною *ме ˈбыти* — 667; *ма ˈбыти* — 665; *ма ˈбути* — 15; *ˈмайа ˈбути* — 9;

зеленим колом зображено ще *може хош* — 426;

жовтим колом — *мусоˈбут'* — 83; *муˈсит'-то* — 118; *ˈмус"ет* — 293;

синім колом — *ˈпеўне, ˈпеўни* — 310, 470, 473, 476; *ˈпаўне* — 127; *ˈпеўні* — 247; *наˈпеўно* — 254, 267, 271, 337, 545, 618, 622; *наˈпеўне* — 471; *наˈпеўни* — 287, 482;

коричневим колом — *віˈдиї* — 505, 506, 554, 556, 583; *в'іˈд'ії* — 510, 517; *в'іˈд'еї* — 559; *віˈдаї* — 483, 504;

коричневим трикутником — *виˈдаў* — 429, 448, 456, 480; *віˈдаў* — 484; *ўіˈдаў* — 298; *в'іˈдоў* — 308, 543;

фіолетовим колом — *знат'* — 139;

рожевим колом — *йакˈбач'о* — 414; *йак ˈбачу* — 676, 683;

малиновим колом — *б'іˈзуно* — 585; *б'іˈз'іўно* — 587;

чорним колом картографується також *маїˈже* — 431, 441, 448, 450, 454;

4. Відзначено ще: *ˈменти* — 15; *ˈмаїти* — 16, 18, 42, 77.

5. У записах є ремарки: «рідко» — *маˈбут'* — 30, 338, 500; *ˈмабут'* — 354, 391; *майˈбут'* — 76; *ˈмусобут'* — 83; «дуже рідко» — *мыˈбуд'* — 335; «частіше» — *ˈмусит'* — 3, 30; *ˈможе* — 631; «старше і середнє покоління» — *ˈмаїти* — 16; «старше покоління» — *майˈбут'* — 220; *ˈмусит* — 253; *ˈпеўно* — 348; «слово нове» — *маˈбут'* — 37, 41; «молодше покоління» — *маˈбут'* — 253.

6. Не картографуються: відповідники частки *с'а* — *здаˈйеси, здаˈйесі...* — див. карту № 248; *д'* — *маˈбуд', маїˈбуд'...* — 314, 331, 335, 345, 491, 501, 536, 553; вияви *т' ~ ц'* — *ˈмаїбуц'* — 60, 85, 94, 643, 652; *т^{ч}'* — *ˈма(ї)бут^{ч}'* — 86, 643, 650, 651, 653; *к(')* — *маˈбук(')* — 483, 488; *маˈбук* — 508.

КОМЕНТАР № 378

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 101: «Як у вас називається — *ˈбачити* чи *ˈвидіти,* чи *зˈріти..?*» та питання № 257: «Він поˈбачив меˈне, *що я йду...*».

2. На незаштрихованій території поширена літературно-нормативна лексема *побачити.*

3. Чорним штрихуванням умовно картографується також: *ˈвидів* — він *ˈвиˈд'іў* мене, же йа йду — 250, 252, 256, 257, 259, 263, 272, 274, 276, 277, 290, 403, 406, 417, 424, 434, 449, 477, 479, 486, 534, 664—668, 670—672, 675—680, 684, 685; структури: *по ˈвид'іў* — 260, 484, 511, 552, 577, 578; *зоˈвид'іў* — 258, 583; *заˈвид'іу* — 482.

4. У записах є ремарки: «старше покоління» — *здˈріти* — 111; *ўзоˈріў* — 259; *ˈвидіў* — 263; «давнє слово» — *ˈвид'іти* — 150; «побачити щось на одну хвилину» — *зˈбачити* — 668; «середнє і молодше покоління» — *ˈбачити* — 247, 249; «рідше» — *ˈвид'іти* — 542.

5. Відзначена лексема *ˈбачити* з ремаркою «молодше покоління» — 112—114, 222, 237, 245, 253, 259, 262, 263, 266, 275, 276, 307.

6. Не картографуються: спорадично виявлені лексеми — *задиˈвиў* 'побачив' — 482; *ˈпоздріти* 'раптом побачити' — 269; лексеми з іншим значенням або іншим відтінком у значенні — *позиˈрати* — 9, 415, 422, 425, 427, 440; *ˈникати* — 431, 446, 451, 454, 457; *поˈчути* (він *поˈчув* мене, що йа йду) — 214, 226, 374, 398, 400, 402, 523, 530, 532, 539, 541, 542, 546, 560, 561, 568, 570; форми інфінітива: *-ти (-т'і), -т' (-т'^{ч}')* — див. карту № 232; вияви ненаголошеного префіксального *о* — по^{у}ˈбачити, зо^{у}ˈбачити, пуˈбачити... — див. карту № 55.

КОМЕНТАР № 379

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 99: «Як у вас називається — *зустˈріти* чи *стˈрінути,* чи *спітˈкати,* чи *зˈдибати..?*»

2. Червоними фігурами позначено також: *зістˈр'іти* — 229, 407, 485, 510, 517, 485, 583; *зостˈр'іти* (-с'а) — 36, 37, 86, 188, 452, 481; *сустˈр'іти* — 63, 624, 626, 627, 650; *зустˈрічитис'* — 15; *зустˈр'інути (стˈр'інути)* — 11, 13, 21, 52, 67, 75, 95, 100, 117, 118, 135, 148, 152, 166, 174, 182, 185, 189, 190, 198, 199, 206, 209, 210, 214, 222, 235, 237, 239, 259, 278, 280, 283, 284, 298, 361—363, 380, 382, 395, 415, 434, 495, 528, 565, 660; *стˈр'ітнути* — 670, 671, 673, 674, 676—679, 683, 686; *зустˈр'ігнуў* — 189; *встˈрінити* — 619; *встˈретіти* — 619, 621, 627, 632;

зеленим колом — *поˈдибати* — 276, 467, 472; *наˈдибати//зˈдибати* — 519;

жовтим колом — *сподоˈситис'а* — 616.

3. У записах є ремарки: «з кимсь — *зˈдибатис'а,* когос' — *зустˈріти, стˈріти*» — 281, 316; «у словосполученні *спіткала біда*» — 54, 189, 368; «рідко, рідше» — *зˈдибати(с'а)* — 24, 110, 189, 235, 686; *спітˈкати(с'і)* — 231, 262; «старше покоління» — *зˈдибати(с'і)* — 111, 256; *судоˈсэти* — 13; «частіше» — *зˈдибати* — 162; «молодше покоління» — *зустˈріти* — 18, 23.

4. Не картографуються: лексеми з іншим значенням — *ˈбачитис'а, поˈбачитис'а (зоˈбачитис'а)* — 9, 10, 14, 16, 18, 130, 248, 252, 294, 343, 633—635; *ˈвид'іти* — 232, 306, 316, 583; *зійˈтис'а* — 19, 136, 654, 669, 674, 685; *найˈтис'а* — 514, 668; *вздˈріти* — 230, 308; форми інфінітива — *зустˈріт'...* див. карту № 232; відповідники *ě* у структурі *зустріти (стˈриˈти, стˈрити, (зу)стˈр'i̯егти)* — див. карту № 6.

5. Відповідні ареали див. AJDL, z. 8, карта № 393.

КОМЕНТАР № 380

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 100: «*Почеˈкай* чи *стриˈвай,* чи *підожˈди...?*»

2. Червоним зафарбованим колом умовно картографуються також: *пріˈчекай* — 686; *доˈчекай* — 411, 417;

зеленим зафарбованим колом — *пужˈдай* — 658; *поˈж:и* — 91 та, умовно, *ˈдижди* — 669;

зеленим перекресленим трикутником — *ждий* — 665;

чорним колом також — *стій* — 129, 146.

3. Відзначено — *прижˈӡ̌и* — 456.

4. У записах є ремарки: «рідше» — *поче^{и}ˈкай* — 189, 213, 214; «рідко» — *ˈпочкай* — 269; *п'ідожˈди* — 293; *зачиˈкай* — 437; «частіше» — *пустˈий* — 29; «старше покоління» — *пожˈди* — 371; «середнє покоління» — *зачиˈкай* — 271.

5. Пересунення наголосу на другий від кінця склад, позначене червоною ізоглосою, стосується тільки префіксальних дієслів — *поˈчекай,* але *чеˈкай.*

6. Не картографуються: спорадично виявлені лексеми — *стриˈвай* — 20, 100, 189, 222; *пугоˈди* — 234; *по^{у}го^{у}ˈдий* — 663; звукові зміни у префіксі *підо-* — *подожˈди, по^{у}дожˈди* — 11, 14, 20, 31, 36, 37, 40, 44, 47—49, 54, 56, 58, 71, 72, 83, 84, 86, 96, 99, 103, 104, 106, 125, 151, 152, 154, 174, 181, 185, 208, 209, 218, 223, 359, 369, 562, 618, 626, 627, 629, 646, 647, 650, 653; *пудожˈди, пудо^{у}жˈди* — 3, 9, 10, 13, 15, 16, 23—25, 39, 51, 59, 67, 93—95, 100—103, 152, 153, 176, 178, 180, 205, 619, 628, 636, 638, 639, 653; *пудужˈди, по^{у}дужˈди* — 5, 7, 12, 26, 38, 41, 44, 53, 62, 144, 145, 177, 179, 204, 207, 620, 621, 625, 646; *по^{у}дижˈди* — 115, 148; вияви ненаголошеного *о* в префіксі *по-*(по^{у}чиˈкай, по^{у}жˈди, пучиˈкай, пусˈтій...) — див. карту № 55; вияви ненаголошеного *е* — *почиˈкаї...* — див. карту № 37; рефлекси давнього *і* у флексії — *пожˈд'і, подожˈд'і* — див. карту № 15; *жӡ̌ < жд* — *зажˈӡ̌и, пожˈӡ̌і, обожˈӡ̌и* — 71, 88, 237, 238, 275, 405, 447, 452, 455, 456, 622, 643, 649, 651; *жӡ'* — *подожˈӡ'і* — 650, 653; рефлекси **о* в закритому наголошеному складі — *посˈти^{і}й, посˈтуй...* — див. карту № 51; *ч'* — *поч'еˈкай* — див. карту № 113; лексема *стан'* 'зупинись' — 28, 320, 548, 613—615.

7. Ареали відповідних лексем див. ЛАЗО, ч. 1, карта № 111; AJPP, карта № 411; AJDŁ, z. 8, карти № 391, 392.

КОМЕНТАР № 381

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 347: «Берегˈти чи берегˈчи, чи береˈчи, чи береˈщи?». Додатково використаний матеріал відповідей на частину питання № 367 б) (глядіти).

2. Ареали окремих лексем треба вважати умовними *(пильнувати, глядіти, варовати),* тому що карта складена на основі морфологічного питання, у якому лексичний матеріал висвітлений неповністю.

3. Картографовані лексеми відрізняються деякими семантичними відтінками. Так, лексема *пантрувати, дозирати* вживається також у значенні 'доглядати за чимось, за кимось'.

4. Ізоглоса щодо значення слова *глядіти* проведена умовно з огляду на непослідовність відповідних ремарок у записах. На території, не охопленій ізоглосою, *глядіти* — переважно у значенні 'шукати'.

5. У записах є ремарки: «частіше» — *пин:уˈвати* — 271, 436; *стэрэˈчи* — 439; «рідко» — *берегˈчи (-ти)* — 321, 612.

6. Не картографуються: лексеми з іншою або нечіткою семантикою — *шануˈвати* — 148, 246, 267, 288, 306, 308, 338, 348, 362, 437, 439, 459, 492, 494, 496, 537, 679, 681; *вартуˈвати* — 302, 404, 411, 672, 678; *ўваˈжати* — 239, 255, 404, 482; *меркоˈваті̂* — 410, 416; *бечал'оˈвати* — 683; зміни ненаголошеного *е* — *бе^{и}ре^{и}гˈти, биригˈти, стиригˈти...* — див. карту № 37; відповідники *ę* у слові *глядіти, гл(')е'д'іти...* — 35, 51, 60, 63, 65, 70, 71, 74, 78, 88, 90, 91, 93, 95, 97—99, 103—106, 127, 130, 136, 138, 182—184, 204—206, 208, 257, 301, 308, 333, 465, 466, 524, 531, 623—625, 634, 642, 648, 650, 651, 653, 660; *гл'іˈд'іти* — 137; *глиˈд'іти* — 128, 215; форми інфінітива *береˈчи, берехˈчи, берешˈчи...* — див. карту № 234; *-ува-/-ова-* — *пил'нуˈвати, пантруˈвати...* — див. карту № 166.

7. На території, окресленій ізоглосою, не відзначено лексеми *глядіти* — 45, 46, 56, 57, 72, 82, 144—146, 177, 185, 200, 227, 401, 437, 562, 566, 575.

8. Ареали відповідних лексем див. КДА, карта № 194.

КОМЕНТАР № 382

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 429: «*Ловлять...* чи *лов'ять..,* чи *ловеть..?*»

2. З огляду на те, що лексичний матеріал картографується на основі відповідей на морфологічне питання, відповідні ареали зображені з певною умовністю.

3. Чорним колом картографуються також: *йеˈмавут'* — 415, 417; *йˈмайут, йˈмавут* — 267, 271, 436, 450, 454, 481; *іˈмайут* — 276, 410, 424, 427, 440; *і̂ˈмайут* — 442, 445; *иˈмайут', иˈмавут', имˈн'авут'* — 418, 421, 425, 426, 428—431, 441, 447—449, 455; *имˈн'айут' (-вут'), імˈнайут* — 431, 447, 449, 455, 458, 585, 588.

4. У записах є ремарки: «рідко» — *ˈлоўл'ат* — 335, 353, 397; *і̂ˈмайут* — 445; «старше покоління — *лаˈпайут,* середнє і молодше — *ˈлоўл'ат'*» — 124; *іˈмайут* «старше і середнє покоління» — 276, 429; «молодше покоління» — *ˈловл'ат* — 436.

5. Ареал лексеми *йіˈмити* уточнено за картою № 113 ЛАЗО, ч. 1.

6. Не картографуються: епентетичні приголосні після *в* перед *а* (< *ę*) — *ˈловл'ат', ˈловйат', ˈлов'іт...* — див. карту № 238; *в* (< *й*) — *йіˈмавут'...* — див. карту № 237; закінчення 3-ї ос. мн. — *ˈловл'ат, ˈловл'а...* — див. карту № 240; лексема *хаˈпавут (-йут)* 'ловлять' — 676, 681.

7. Відповідні ареали див. ЛАЗО, ч. 1, карта № 113; ДАБМ, карта № 160.

КОМЕНТАР № 383

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 98: «Як у вас називається — *ковˈтати* чи *глиˈтати,* чи *лиˈгати..?*»

2. Червоним кольором картографуються також структури з наголосом на третьому від кінця складі — *ˈкоўтати, ˈкоўкати* — 42, 44, 52, 56, 130, 133, 135—138, 141, 143, 170, 172, 227, 247, 278, 309, 312, 313, 316, 363;

червоним трикутником — *ўкоўˈкати* — 127, 311, 313, 314;

червоним квадратом — *вкуˈкати* — 128, 129, 343, 344, 346;

зеленим трикутником — *пролиˈгати* — 414, 472, 484, 486, 487, 552;

жовтим зафарбованим колом — ще *глоˈтати* — 618, 628;

жовтим наполовину зафарбованим колом — *гыиˈтати* — 665, 685; *глˈтати (-mî)* — 672, 673; *ділˈкати* — 671;

чорним колом — *промокˈтати* — 585.

3. У записах є ремарки: «зневажливо» — *глиˈтат'* — 71, 99, 217, 368; *ˈлиг'айе* — 150, 386; «трохи зневажливо» — *проˈжерты* — 413; «рідше, жартівливо» — *ˈлыг'нути* — 448; «рідко, рідше» — *коўˈтати* — 142, 347; *лиˈг'ати* — 193, 379; «старше і середнє покоління, рідше» — пролиˈг'ати» — 405; «частіше» — *прожиˈрати* — 434; *промыˈкати* — 437; «старше покоління» — *кутˈнути* — 348; «швидко їсти» — *лиˈгати* — 191; *глиˈтати* — 88, 563; «слину — *лиˈгати,* хліб — *примкˈнути*» — 293; «*глиˈтати* — пити швидко, похапцем» — 368; «*прожиˈрати* — хліб, воду, *гликˈнути* — пілюлю» — 583; *ковтˈнути* — «одноразово» — 663.

4. Відзначено *коўˈнути, коўˈнуў* (часто паралельно з *коўˈтати)* — 31, 39, 41, 49, 54, 56, 77, 146, 147.

5. Не картографуються: опозиція (в ненаголошеному складі) /о/ ~ /у/ — *ко^{у}ўˈтати, куўˈтати* — див. карту № 55; форми інфінітива — *коўˈтат', коўˈтат...* — див. карту № 232.

6. Відповідні ареали див. ЛАЗО, ч. 2, карта № 255.

КОМЕНТАР № 384

1. Карту складено за відповідями на частину питання Програми № 224 а): «Занедужала *у ˈмене ˈжінка* чи *занеˈдужала меˈні ˈжінка..?*» а також № 423 (хворий)».

2. Червоним зафарбованим колом умовно об'єднано: *захвôˈрілас'а* — 441; *схвоˈріла (схвоˈрила)* — 672, 674;

червоним контурним колом умовно зображено ще *охоˈріла* — 673, 677;

червоним горизонтально перекресленим колом скартографовано також *похоˈрелаше* — 686;

зеленим колом — *незˈдужала* 'занедужала' — 127;

жовтим зафарбованим колом — *заслабоˈвала* — 628; *зсˈлабла//засˈлабла* — 505;

синім зафарбованим колом об'єднано ще умовно *побôˈл'ілас'а* — 448;

синім навхрест перекресленим колом — *розбôˈл'іла си* — 489;

чорним зафарбованим колом зображено також *забетеˈжила* — 448, та, умовно, *побеˈт'угла с'а* — 429;

чорним навхрест перекресленим колом — *розбиˈт'углас'а* — 451; *розбеˈтегалас'а* — 457.

3. Поставлено знаки тільки на основі відповідників прикметника *хворий: неˈдужий* — 39, 41, 154, 648, та, умовно, *незˈдужайе* — 216; *слаˈбий* — 22, 28, 42, 57, 84, 105, 106, 132, 160, 169, 185, 186, 209, 214, 230, 244, 248, 252, 269, 286, 290, 345, 349, 360, 361, 373, 382, 401, 488, 533, 554, 566, 567, 607, 608, 615, 620, 658; *бол'ний (боˈл'ачий)* — 32, 46, 95, 96, 449, 550, 555; *біт'іжˈный (бет'іжˈный, биˈтежный...)* — 431, 460, 461, 484, 490, 585.

4. Відзначено: у значенні 'захворіла' — *захîˈрила* — 47; *заниˈпала* — 487, 491; *зл'агˈла (зл'игˈла)* — 83, 490; *занемогˈла (зани^{е}могˈла...)* — 45, 448, 548, 550, 555, 569, 663; *знəбироˈвала* — 440 *(занебироˈвала), занебероˈвала* — 453, 459; у значенні 'хворий' *ˈх'ірний* — 38.

5. У записах є ремарки: «рідко», «рідше» — *захвоˈр'іла* — 272; *хˈворий* — 15, 23, 42, 68, 69, 75, 79, 92, 105, 119, 127, 169, 308, 311, 319, 320, 326, 338, 391, 397; «частіше» — *слаˈбий* — 11, 133, 266, 396, 465; «старше покоління» — *захоˈр'іла* — 235; *ваниˈдужала* — 83, 255; *заслаˈбіла* — 161; «старше і середнє покоління» — *захоˈріла* — 300; «молодше покоління» — *забоˈл'іла* — 45; *захвоˈр'іла* — 387; *ˈхорий* — 130, 234.

6. Не картографуються: вияви ненаголошеного *о* — *захуруˈвала, забо^{у}ˈл'іла...* — див. карту № 55, 55а; гіперизм захо*ро*вала — 6, 268; редукція переднаголошеного *у* — *захурˈвала* — 287; рефлекси наголошеного *ě* — *захвоˈр'ела, забоˈл'ела...* — див. карту — 3; *захвоˈр'іла, розбиˈт'егласа...* — див. карту № 58; вияви ненаголошеного *е* — *зани^{е}могˈла...* — див. карту № 32, 37; *в* (< *л*) — *захвоˈр'іва* — 665; *захоˈріва* — 685; *хв/х* — *захоˈр'іла, захоруˈвала* — див. карту № 85; *н'* — *зан'еˈдужала...* — див. карту № 87; флексійна специфіка прикметників — *-и, -ый...* — див. карту № 216.

7. Ареали відповідних лексем див. ДАБМ, карта № 319.

КОМЕНТАР № 385

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 179: «Чи вживається у вас слово і яке його значення — *ˈчелядь* (1. молодь; 2. жінка; 3. слуги, наймити)?»

2. Засвідчене слово *ˈчел'ад'* без вказівки на його значення у нас. пп. 3, 5, 7, 23, 30, 32, 33, 48, 50, 58, 69, 99, 119, 126, 128, 130, 131, 133, 137, 138, 140, 141, 143, 156, 157, 168, 175, 188, 192, 202, 207, 210, 211, 216, 220, 230, 231, 233—235, 239, 244, 247—249, 251, 252, 258, 259, 261, 264, 275, 278, 312, 314, 324, 325, 327, 337, 338, 344, 350, 382, 389, 392, 494, 496, 500, 520, 529, 531, 533, 536, 544, 567, 570.

3. На території Закарпаття й Прикарпаття ареали картографованих лексем уточнено за картами № 149 ч. 2, ЛАЗО і № 51 КДА.

4. У записах є ремарки: 'велика сім'я — *заˈсуоб,* багато дітей в одному *заˈсуобі* — *ˈчел'ад'*' — 176; «велика сім'я» — *ˈчел'ад'* 656, 660.

5. Не картографується: *ˈчел'ад'* (про худобу) — 53, 548, 619, 620, 635, 646; у значенні 'біднота' — 205, 209; лексеми *чел'аˈдина* в значенні 'жінка' — 479, 483, 513, 524; *чеˈл'адник* 'помічник майстра' — 512; інші лексеми із значенням 'сім'я' — *заˈсуб* — 72, 78, 176; *беˈс(')еда* — 74, 88; *череˈда* — 17, 180 (без вказівки на значення); *ˈчеред'* — 67 (про дітей), 646 (без вказівки на значення); *чеˈредка* — 68; відповідники *а* після м'якого приголосного — *ˈчел'ед'...* — див. карту № 42.

6. Відповідні ареали див. ЛАЗО, ч. 2, карта № 149; КДА, карта № 51.

КОМЕНТАР № 386

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 170: «Чи є у вас слово і яке його значення — *ˈнива?*»

2. На заштрихованій площині знаки відповідного кольору виявляють семантику суфіксальної структури *ниўка,* що функціонує на цій території (як правило, з нейтральним значенням).

3. Значення слова *нива* з певною умовністю встановлено на основі ремарок, засвідчених у записах: до червоного кола — 'великий кусок поля' — 20, 186, 191, 219, 289, 380, 649; 'широке поле' — 73, 269, 390; 'велика нива' — 217, 299, 446, 505; 'груба нива' — 444; 'далеке поле' — 189; 'поле кількох господарів без меж' — 261; 'поле одного господаря' — 283; 'своє поле' — 323, 332, 336, 353, 368, 398, 437, 487, 549, 557, 573, 608; 'панське поле' — 200, 355, 358; 'ділянка землі при одноосібному господарстві' — 377; 'лан' — 178, 191, 203; 'де посіяно і не посіяно' — 642; 'кусок (відрізок) поля' — 10, 12, 14, 26, 35, 51, 66, 75, 87, 174, 187, 263, 280, 281, 296, 320, 327, 468, 469, 477, 493, 500, 501, 523, 524, 548, 615, 632, 633, 635, 636, 639, 660, 661, 664; 'менший кусок від лану' — 72, 110, 212, 475, 564, 569, 571; 'частина поля' — 94, 281; 'вузьке довге поле' — 161, 165, 229, 254, 274, 305, 499, 506, 511, 520; 'менша площа землі' — 92, 172, 208, 312, 395, 402, 509, 568, 651; 'піўморґ (морґ = 35—40 арів)' — 282; 'один, два... ˈморґ'и поля' — 285, 293, 350; 'відрізок землі' — 334; 'вузький наділ площі при одноосібному господарстві' — 377, 510; 'рівне поле' — 385; 'ділянка землі, поля' — 610, 614, 618; 'смужка, полоска землі' — 611, 612; 'поле коло хати' — 111; лексема *нива,* вжита в контексті — «на ниві стояли полукіпки» — 308; «пішли на ниву жати» — 349, 373, 525; «довга нива» — 394;

до зеленого кола — 'зоране поле' — 70, 270, 298, 473, 488, 490, 491; 'засіяне поле' — 16, 154, 159, 201, 231, 235—237, 270, 275, 276, 351, 383, 436, 445, 486, 575, 583, 613, 618, 635, 654, 657, 658, 664; 'частина лану під посів' — 237; 'поле, на якому росте збіжжя' — 238, 268, 273, 547; 'кусник поля під посів' — 265, 271; 'лан жита, пшениці' — 314, 474, 647; 'поле, де росте озимина' — 348, 387; 'поле, де сіють зерно' — 77, 455; нанесено знак за контекстом — «колоситься нива» — 303; «ниви зеленіють» — 345, 432, 433, 470;

до чорного кола — 'куски землі в лісі' — 83; 'галявина в лісі' — 340; 'поляна в лісі' — 63, 64, 66, 86, 104, 376; 'в лісі викорчуване поле' — 29, 60, 61, 125; 'кусок поля між лісом' — 39, 41, 42, 163, 242; 'кусок поля з лісом' — 43, 45; 'поле попід ліс' — 113; умовно — 'поле між лісом і сінокосом' — 37, 177; 'поле, де косять сіно' — 183, 195; 'кусок поля між болотами або лісом' — 640; 'кусок поля між лугами' — 150; 'поміж болотом, вироблене поле' — 631.

Є ще ремарки: «рідко» — *ˈнива* — 33, 181, 300, 662; «частіше» — ˈниўка — 33; «менше вживається» — *ˈни^{е}ва* — 603; «колись» — *ˈни^{е}ва* — 609, 611, 612; «кусок поля в десятину» — *ˈнива* — 605, 615; *ˈнива* — «майже морґ поля» — 293; «*ˈнива* — 1,5 га» — 193.

4. Не картографуються: «власна назва поля» — 264, 266, 310, 418, 419; «назва урочища» — 34, 77; «цілина, неорана земля, де пасуть худобу» — 306; «город» — 485; «гарне збіжжя, що виросло на лані» — 252; рефлекси *і* — *î* — *ˈнîва* — 94, 97, 617; *и^{і}* — *ˈни^{і}ўка* — 92, 103; *і* — *ˈніва, ˈніўка...* — 60, 63, 64, 68, 70, 71, 74, 85—97, 99, 105, 616, 624, 625, 648, 650, 651, 653; *и^{е}, е^{и}, ə* — 13, 38, 45, 120, 121, 242, 514, 548, 583, 587, 603, 609, 627, 639, 657; *е* — *ˈнева* — 6, 52.

КОМЕНТАР № 387

1. Карту складено за відповідями на питання Програми № 164: «Чи є у вас слово і яке його значення — *багˈно* (1. болото, грязь; 2. рослина; 3. трясовина)?»

2. Значення слова *багˈно* умовно виділене у дві групи без урахування деяких семантичних відтінків, про які свідчать принагідні ремарки: «велике болото» — 142, 182, 271, 280, 611; «непрохідне болото» — 161, 163, 511, 642, 645; «мочаристе поле або лука» — 268, 484, 523; «густе болото, яке ніколи не висихає» — 474, 615; «низька місцевість, де стоїть вода» — 10, 77, 129, 659; «трясовина» — 83, 108, 119, 121, 125, 127, 158, 159, 631, 632, 635, 660; «стояча вода» — 172, 620; «мокре болото» — 509, 548, 614; «мокре місце, часто поросле травою» — 606, 609, 618, 649, 665.

3. Рослину *багˈно (баˈгон)* визначено як *Ledum palustre L.* на основі ремарок типу: «росте в лісі на мокрих місцях, цвіте білим цвітом» — 26, 29, 42—44, 67, 71, 190, 208; «жовтим цвітом» — 91, 103, 176; «зілля, з якого готують чай» — 87, 144, 163; «рослина, яку дають свиням, що хворіють так званою «чорною хворобою» — 191, 311, 618; «зілля від кашлю» — 150.

4. Червоним колом позначено також: *ˈбагна* — 484—486, 488, 511, 523; *багˈниˈна* — 273; *багˈн'ука* — 368, 398; *ˈбагно* — 517, 524, 525, 665, 666, 668—670, 672а, 678, 680, 681, 683, 684; *баˈгон* 'болото, трясовина' — 16, 616;

чорним колом — *багˈниц'а* — 15, 101;

чорним штрихуванням — *баˈгун* — 36, 38, 59, 64, 633, 635, 640, 646; *баˈган* — 67; *баˈгон'* — 35, а також, умовно, — баˈгон:*ик* — 136, 621; баˈгу^{о}н'*ік* — 63.

5. У записах є ремарки: '*багˈно* 'болото' — вживається рідко, частіше — *каˈлишче*» — 14; «*багˈно* — непрохідне болото, *ˈбагна* — де вода виходит' з земл'і і бйе ӡ нори» — 511; «мало вживається» — *багˈно* 'рослина' — 391.

6. Не картографуються: інші лексеми — *боˈлото* — 19, 20, 31, 47, 50, 60, 61, 63—65, 71, 81, 92, 95, 96, 145, 147, 148, 151, 155, 160, 195, 200, 203, 207, 228, 244, 248, 281, 287, 288, 302, 315, 317, 320, 329, 334, 338, 340, 341, 345, 352, 355, 357—359, 361, 364, 366, 367, 373, 381, 384—400, 404, 407, 409, 414—416, 419, 422, 433, 435, 438, 440, 441, 444—446, 450—454, 477, 481, 494, 512, 521, 529, 530—532, 537, 541, 542, 544, 545, 547, 549, 551, 553, 566, 567, 569, 572, 573, 603, 604, 638, 644, 671, 673, 679; *боˈлото* 'рослина' — 314; *кал* — 15, 19, 21, 25, 30, 420, 426, 445, 449, 461, 618, 619, 622; *гр(')аз'* — 54, 103, 119, 131, 147, 148, 151, 187, 192, 217, 352, 388, 533, 537, 558, 560, 584, 603, 620, 638, 644; *ˈмочар* — 452, 539, 603, 604; *моч'ур* — 527; *ˈмоч'ура* — 559; *мочаˈревина* — 528; *моˈчариско* — 323; *моˈчило* — 253, 417; *моˈчары* — 458; *ˈмоч'ер* — 258; *моˈчуло* — 523; *ˈмул'а* — 622; *морокˈва* — 427; *моркˈва* — 418; *ˈгал'о* — 75, 97, 106; *рит* — 446; *ˈрутка* — 528; *зˈдуха* — 622; *здим* — 630; *руˈда* — 229; *руˈд'авина* — 183; *солотˈвина* — 672; *бараˈчійа* — 585; *стр'іговˈзиці, стр'ігаˈвиц'і* — 475, 505, 507; *стриˈговиско* — 541; *потавало* — 458; *тваˈн'ука* — 386; *гр'аˈзило* — 458; *груз'* — 483, 522; *багроˈвина* — 440; *батˈро* — 440; *ˈбôн'а* — 430; *почоуˈл'уў* — 429; *ˈбейзеро* — 490; *ˈбаўха* — 498; *тр'аˈсило* — 495; лексеми із значенням 'драговина' — див. карту № 358.

III. ДОВІДКОВІ МАТЕРІАЛИ

СПИСОК КАРТОГРАФОВАНИХ СЛІВ У ТОМІ

У цьому списку в алфавітному порядку подаються слова, представлені на картах як члени співвідносних діалектних протиставлень на словотвірному і лексичному рівнях або як репрезентанти чи ілюстрації картографованих фонетичних, морфологічних і синтаксичних явищ. Відмінювані слова наводяться у вихідній формі (називному відмінку або інфінітиві) у дужках, якщо вихідна форма на карті не представлена.

Картографовані форми слів та словосполучення, у яких дане слово є основним, стоять безпосередньо перед цифрами, що означають номери карт.

Синтаксичні сполучення з рівноправними словами наводяться за місцем в алфавіті першого слова.

Фонетичні варіанти картографованих слів у списку не представлені, за винятком найбільш характерних лексикалізованих фонетичних варіантів типу *мандрувати — вандрувати, сочевиця — шушувиця, горобець — воробець, колихати — колисати* і под.

Якщо окремі лексеми виступають на картах виключно в діалектному фонетичному оформленні, зберігаємо цю специфіку в списку (*дєдьо, розбетеглася, домовка*). З цих міркувань також виділені окремо слова з початковим ґ (*ґара, ґерґати*...).

СПИСОК НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ, ГОВІРКИ ЯКИХ КАРТОГРАФУЮТЬСЯ

№ населеного пункту	Назва населеного пункту	Назва району	Назва області	Рік запису	Установа — організатор запису	Записувач
1	Ростань	Любомльськнй	Волинська	1955	Ін-т суспільних наук	Бандрівський Д. Г., Кузьмінська Н. Д., Мелешко М. М., Цимбалко Г. І.
2	Мельники	»	»	»	»	Приступа П. І., Антошко Г. А., Ошуркевич О. Ф., Пархета Є. С.
3	Пульмо	»	»	»	»	Бандрівський Д. Г., Кузьмінська Н. Д., Мелешко М. М., Цимбалко Г. І.
4	Положеве	»	»	»	»	Приступа П. І., Антошко Г. А., Ошуркевич О. Ф., Пархета Є. С.
5	Гороховище	»	»	»	»	»
6	Запілля	»	»	1957	»	Приступа П. І., Онишкевич М. М., Захарків О. Т., Марущак К. Г.
7	Рівне	»	»	1955	»	Приступа П. І., Антошко Г. А., Ошуркевич О. Ф., Пархета Є. С.
8	Бережці	»	»	1956	»	Приступа П. І., Дружинович Н. І., Ошуркевич О. Ф., Світлик К. С.
9	Самари	Ратнівський	»	1955	Львівськнй держ. ун-т	Ластовецька Г. К., Черняк В. С., Денисюк І. О., Гринчишин Д. Г., Криворучко В. М., Супронюк К. С.
10	Кортеліси	»	»	»	»	»
				1968	Ін-т мовознавства	Назарова Т. В.
11	Щедрогір	»	»	1958	Ін-т суспільнних наук	Закревська Я. В., Маховська Г. М., Мацелюх О. П., Флейтута І. С.
12	Мала Глуша	Любешівський	»	»	»	Приступа П. І., Тріска М. М., Сколінчук Є. О., Онишкевич М. М., Дорошенко В. І.
13	Броди	Ратнівський	»	»	»	Бандрівський Д. Г., Плескун Н. Я., Ярко Г. М., Юхимець Є. П.
14	Хотешів	Камінь-Каширський	»	1955	Львівський держ. ун-т	Ластовецька Г. К., Денисюк І. О., Гринчшии Д. Г., Черняк В. С., Криворучко В. М., Супронюк К. С.
15	Тур	Ратнівський	»	»	»	Онишкевич М. Й., Скоропада О. А., Ластовецька Г. К., Денисюк І. О., Гринчишин Д. Г., Черняк В. С., Криворучко В. М., Супронюк К. С.
16	Видраниця	»	»	»	»	Онишкевич М. Й., Скоропада О. А., Ластовецька Г. К., Черняк В. С., Криворучко В. М., Денисюк І. О., Гринчишин Д. Г., Супронюк К. С.
17	Яревище	Старовижівський	»	1958	Ін-т суспільних наук	Приступа П. І., Сколінчук Є. О., Тріска М. М., Онишкевич М. М.
18	Дубечне	»	»	1955	Львівський держ. ун-т	Онишкевнч М. Й., Скоропада О. А., Ластовецька Г. К., Денисюк І. О., Гринчишин Д. Г., Черняк В. С., Криворучко В. М., Супронюк К. С.
19	Сошичне	Каміиь-Каширський	»	1957	Львівський пед. ін-т	Гуменчук Я. Й., Волошина Л. Є., Тимчук Г. І., Черемис Л. І.
				1963	Львівський держ. ун-т	Ковалик І. І., Ощипко І. Й., Черняк В. С., Булик З. В., Кабайда А. В.
20	Седлище	Старовижівський	»	1948	Львівський пед. ін-т	Матлах П. І., Корчак В. Я.
				1961	Ін-т суспільиих наук	Бандрівський Д. Г., Малій В. А., Кобржицька Т. В., Загоруйко В. Е.
21	Нудиже	Любомльський	»	1955	»	Бандрівський Д. Г., Кузьмінська Н. Д., Мелешко М. М., Цимбалко Г. І.
22	Доротище	Ковельський	»	1957	Львівський пед. ін-т	Покальчук В. Ф., Гришко О. В., Ольшевський Ю. Г., Покальчук Ю. В.
23	Смідин	Старовижівський	»	1956	Ін-т суспільних наук	Бандрівський Д. Г., Кузьма М. М., Троць Н. І.
24	Вигнанка	Любомльський	»	1957	»	Бандрівський Д. Г., Бодяк М. П., Чух В. А., Шумська Н. П.
25	Городне	»	»	1955	»	Бандрівський Д. Г., Кузьмінська Н. Д., Мелешко М. М., Цимбалко Г. І.
26	Білин	Ковельський	»	1956	Львівський держ. ун-т	Ластовецька Г. К., Трофимович К. К., Ковалів Н. Д., Денисюк І. О., Черняк В. С., Криворучко В. М., Трофимович Н. С.
27	Миляновичі	Турійський	»	»	Ін-т суспільних наук	Приступа П. І., Дружинович Н. І., Ошуркевич О. Ф., Світлик К. С.
28	Штуиь	Любомльський	»	1957	»	Закревська Я. В., Ошуркевич О. Ф., Шелеп О. П.
29	Любитів	Ковельськнй	»	1950	Львівський пед. ін-т	Нісонова О. Т., Юзькова Т. В.
				1956	»	Гришко О. В., Ольшевський Ю. Г., Покальчук Ю. В.
				1957	Львівський держ. ун-т	Ластовецька Г. К., Трофимович К. К., Денисюк І. О., Черняк В. С., Криворучко В. М., Трофимович Н. С.
30	Туричани	Турійський	Волинська	1956	Ін-т суспільних наук	Бандрівський Д. Г., Кузьма М. М., Троць Н. І.
31	Партизанське	Ковельський	»	1957	Львівський пед. ін-т	Гришко О. В., Ольшевський Ю. Г., Покальчук Ю. В.
32	Радовичі	Турійськнй	»	1956	Ін-т суспільних наук	Бандрівський Д. Г., Кузьма М. М., Троць Н. І.
33	Мосир	Любомльський	»	1957	»	Приступа П. І., Онишкевич М. М., Захарків О. Т., Марущак К. Г.
34	Дубчиці	Зарічненський	Ровенська	»	Львівський держ. ун-т	Ощипко І. Й., Денисюк І. О., Кабайда А. В., Криворучко В. М., Черняк В. С.
35	Ветлн	Любешівський	Волннська	1956	»	Онишкевич М. Й., Ластовецька Г. К., Трофимович К. К., Ковалів Н. Д., Денисюк І. О., Черняк В. С., Криворучко В. М., Трофимович Н. С.
36	Шлапань	»	»	1957	»	Ощипко І. Й., Денисюк І. О., Черняк В. С., Криворучко В. М., Кабайда А. В.
37	Кутин	Зарічненський	Ровенська	»	»	»
38	Цир	Любешівський	Волинська	1958	Ін-т суспільних наук	Бандрівський Д. Г., Плескун Н. Я., Ярко Г. М., Юхимець Є. П.
39	Острівськ	Зарічненський	Ровенська	1957	Львівський держ. ун-т	Ощипко І. Й., Денисюк І. О., Кабайда А. В., Криворучко В. М., Черняк В. С.
40	Залаззя	Любешівський	Волинська	1958	Ін-т суспільних иаук	Закревська Я. В., Маховська Г. М., Мацелюх О. П., Флейтута І. С.
41	Борове	Зарічненський	Ровенська	1957	Львівськнй держ. ун-т	Ощипко І. Й., Денисюк І. О., Черняк В. С., Криворучко В. М., Кабайда А. В.
42	Полиці	Камінь-Каширський	Волииська	1956	»	Онишкевич М. Й., Ластовецька Г. К., Трофимович К. К., Ковалів Н. Д., Денисюк І. О., Черняк В. С., Трофимович Н. С.
43	Озерці	Володимирецький	Ровеиська	»	»	Ощипко І. Й., Пура Я. О., Черняк В. С., Криворучко В. М., Кабайда А. В.
44	Боровне	Каміиь-Каширський	Волинська	1956	»	Онишкевич М. Й., Ластовецька Г. К., Трофимович К. К., Ковалів Н. Д., Денисюк І. О., Криворучко В. М., Черняк В. С., Трофимович Н. С.
45	Карасин	Маиевицький	»	1958	Іи-т суспільних наук	Бандрівський Д. Г., Плескуи Н. Я., Ярко Г. М., Юхимець Є. П.
46	Сопачів	Володимирецький	Ровеиська	»	Львівський держ. ун-т	Ощнпко І. Й., Пура Я. О., Кабайда А. В., Черняк В. С., Криворучко В. М., Захарків О. Т.
47	Стобихва	Камінь-Каширський	Волинська	»	Ін-т суспільних иаук	Закревська Я. В., Флейтута І. С., Мацелюх О. П., Маховська Г. М.
48	Суховоля	Володимирецький	Ровенська	»	Львівський держ. ун-т	Пура Я. О., Кабайда А. В., Черняк В. С., Криворучко В. М., Захарків О. Т.
49	Троянівка	Маневицький	Волииська	1957	Львівський пед. ін-т	Гришко О. В., Ольшевський Ю. І.
50	Велика Ведмежка	»	»	1951	Ровенський учит. ін-т	Лопухович Л. З.
51	Окоиськ	»	»	1956	Львівський держ. ун-т	Ластовецька Г. К., Трофимович К. К., Ковалів Н. Д., Денисюк І. О., Черняк В. С., Криворучко В. М., Трофимович Н. С.
52	Грив'ятки	Ковельський	Волинська	1953	Львівський пед. ін-т	Каштелян Г. А.
				1963	Львівський держ. ун-т	Ковалик І. І., Ощипко І. Й., Черняк В. С., Булик З. В., Кабайда А. В.
53	Підріжжя	»	»	1958	Луцький пед. ін-т	Покальчук В. Ф., Лукашук К. О., Федонюк Т. С., Козачук Г. О., Пазюк В. П.
				»	Ін-т суспільних наук	Приступа П. І., Онишкевич М. М., Тріска М. М., Сколінчук Є. О.
54	Граддя	Маневицький	Волинська	»	Луцький пед. ін-т	Покальчук В. Ф., Федонюк Т. С., Лукашук К. О., Пазюк В. П., Козачук Г. О.
55	Велицьк	Ковельський	»	»	»	»
56	Новоукраїнка	Маневицький	Волинська	1961	Ін-т суспільних наук	Захарків О. Т., Залеський А. М., Старак Т. В., Хомицька О. П.
57	Гораймівка	r	»	1958	Львівський пед. ін-т	Покальчук В. Ф., Савицька М. М., Слабович В. О., Тхор Д. Й., Чернець К. М., Хом'як Є. С., Хоботюк Ю. Ф., Шишко К. Т.

№ населеного пункту	Назва населеного пункту	Назва району	Назва області	Рік запису	Установа — організатор запису	Записувач
58	Мильськ	Рожищенський	Волинська	1958	Львівський пед. ін-т	Покальчук В. Ф., Слабович В. О., Шишко К. Т., Чернець К. М.
59	Неньковичі	Зарічненський	Ровенська	1957	Львівський держ. ун-т	Ощипко І. Й., Кабайда А. В., Криворучко В. М., Черняк В. С., Денисюк І. О.
60	Смородськ	Дубровицький	»	1959	Ін-т суспільних наук	Закревська Я. В., Скоропада О. А., Флейтута І. С., Луць М. А.
61	Бродниця	Зарічиенський	»	1961	Львівський держ. ун-т.	Ощипко І. Й., Горинь В. І., Іжик З. П., Кобржицька Г. В., Курницька О. Г., Кудлик Р. М., Потебенько І. Ф., Савчак Б. В., Сеньків Я. І., Турчин В. П., Хомицька О. П., Паньків В. М.
62	Привітівка	»	»	1957	»	Ощипко І. Й., Денисюк І. О., Криворучко В. М., Кабайда А. В., Черняк В. С.
63	Рудня	Дубровицький	»	1959	Ін-т суспільних наук	Закревська Я. В., Скоропада О. А., Луць М. А., Флейтута І. С.
64	Миляч	»	»	»	»	»
65	Лісове	»	»	1961	Львівський держ. ун-т	Черняхівська Є. М., Богута І. С., Бринявська І. О., Дегтяр Г. З., Загоруйко В. С., Кобрин М. І., Кулеба М. І., Мельник А. С., Чухрай З. П., Шендера С. А., Шумський Є. Г
66	Степангород	Володимирецький	»	1959	»	Майбук Я. М., Криворучко В М., Марущак К. М., Бучко М. Г.
67	Воронки	»	»	»	»	Возний Т. М., Пархомець З. І., Черняк В. С.
68	Великі Озера	Дубровицький	»	1960	»	Ковалик І. І., Ощипко І. Й., Грика І. І., Ковалів Н. Д., Кабайда А. В., Криворучко В. М., Черняк В. С.
69	Літвиця	»	»	»	»	»
70	Берестя	»	»	1953	Львівський пед. ін-т	Дем'янець О. П.
71	Карасин	Сариенський	»	1959	Ін-т суспільних наук	Онишкевич М. М., Кулька Є. Й., Терлічук М. М., Щерба О. М.
72	Дубівка	Володимирецький	»	»	Львівський держ. ун-т	Бодник А. А., Мазяр Є. П., Моторнюк І. Й., Захарків О. Т.
73	Глущиця	Сарненський	»	»	Ін-т суспільних наук	Онишкевич М. М., Кулька Є. Й., Щерба О. М., Терлічук М. С.
74	Сварині	Володимирецький	»	1961	Львівський держ. ун-т	Дідик С. С., Ткаченко Г. М., Сербенська О. А., Булик З. В.
75	Федорівка	Сарненський	»	1959	Ровенський пед. ін-т	Боднар Б. І., Кучерук В. П., Семенюк І. І., Шульжук К. Ф.
76	Немовичі	»	»	1958	Львівський держ. ун-т	Ощипко І. Й., Пура Я. О., Кабайда А. В., Черняк В. С., Криворучко В. М., Захарків О. Т.
77	Полиці	Володимирецький	»	»	»	»
78	Бутейки	Сарненський	»	1961	»	Дідик С. С., Кабайда А. В., Ткаченко Г. М., Булик З. В., Сербенська О. А.
79	Тинне	»	»	1958	»	Ощипко І. Й., Пура Я. О., Кабайда А. В., Черняк В. С., Криворучко В. М., Захарків О. Т.
80	Кузьмівка	»	»	1961	»	Дідик С. С., Сербенська О. А., Ткаченко Г. М., Булик З. В., Кабайда А. В.
81	Лінчин	Березнівський	»	1957	Ровенський пед. ін-т	Миронюк Н. П., Грицюк Б., Мотієнко В. В., Мисюк Г.
82	Великий Мидськ	Костопільський	»	1962	» пед. ін-т	Пура Я. О., Дзівак О. М., Веселова В. В., Рожко Ю. М.
83	Поляни	Березнівський	»	1952	»	Бочко Л. М.
84	Мар'янівка	Костопільський	»	1957	»	Пилипчук О. М., Грабарець Г. А., Кишман О. С., Соловйов Б. І., Кучерук В. П.
85	Переброди	Дубровицький	»	1961	Львівський держ. ун-т	Ключковський Б. Г., Босаківська Н. Л., Вербицька Т. Н., Гавриленко С. Г., Дудин О. В., Ковалець В. С., Коваль М. Г., Лужецький З. Л., Майстренко Н. Я., Майструк В. П., Малій В. А., Михалець Т. Т., Плаксюк Л. Г., Ткач Я. І.
86	Дроздинь	Рокитнівський	Ровенська	1958	Ровенський пед. ін-т	Боднар Б. І., Ткач М. Л., Миронюк Н. П., Кучерук В. П., Пащук І. Г.
87	Березове	»	»	»	»	»
88	Копище	Олевський	Житомирська	1960	Житомирський пед. ін-т	Гданська Г. В., Павленко В. Н.
				1965	Ін-т мовознавства	Назарова Т. В.
89	Вежиця	Рокитнівський	Ровенська	1958	Ровенський пед. ін-т	Боднар Б. І., Ткач М. Л., Миронюк Н. П., Кучерук В. П.,

№ населеного пункту	Назва населеного пункту	Назва району	Назва області	Рік запису	Установа — організатор запису	Записувач
						Пащук І. Г.
90	Кам'яне	Рокитнівський	Ровенська	1958	Ровенський пед. ін-т	Заяць Б. Ю., Грабарець Г. А., Кучеренко Т. С., Бодюк Ю. Я., Домащук Л. О.
91	Хочине	Олевський	Житомирська	1959	Житомирський пед. ін-т	Коваль В. Ф., Кришевич В. П.
92	Єльне	Рокитнівський	Ровенська	»	Ровенський пед. ін-т	Боднар Б. І., Кучерук В. П., Семенюк І. І.
93	Купель	»	»	1958	»	Заяць Б. Ю , Грабарець Г. А., Кучеренко Т. С., Домащук Л. О., Бодюк Ю. Я.
94	Журжевичі	Олевський	Житомирська	1959	Житомирський пед. ін-т	Пасканна І. В., Павленко В. Н.
95	Блажове	Рокитнівський	Ровенська	1958	Ровенський пед. ін-т	Заяць Б. Ю., Грабарець Г. А., Кучеренко Т. С., Домащук Л. О., Бодюк Ю. Я.
96	Юрове	Олевський	Житомирська	1959	Житомирський пед. ін-т	Баран Л. П., Андрійчук Н. Г.
97	Комсомольське	»	»	»	»	»
98	Томашгород	Рокитнівський	Ровенська	»	Ін-т суспільних наук	Онишкевич М. М., Кулька Є. Й., Щерба О. М., Терлічук М. С.
99	Артинськ	Олевський	Житомирська	»	Житомирський пед. ін-т	Павленко В. Н., Пасканна І. В.
100	Сновидовичі	Рокитнівський	Ровенська	1958	Ровенський пед. ін-т	Регушевський Є. С., Женевський В. Т., Мельник Є. Л., Веремій Г. В., Білінська О. І.
101	Кисоричі	»	»	»	»	»
102	Радовель	Олевський	Житомирська	1959	Житомирський пед. ін-т	Клюцківська С. С., Титарчук Г. А.
103	Кам'янка	»	»	»	»	Гданська Г. В., Бех М. Р.
				1965	Ін-т мовознавства	Назарова Т. В.
104	Стовпника	»	»	1959	Житомирський пед. ін-т	Титарчук Г. А., Клюцківська С. С.
105	Борове	Рокитнівський	Ровенська	1958	Ровенський пед. ін-т	Регушевський Є. С., Женевський В. Т., Мельник Є. Л., Веремій Г. В., Білінська О. І.
106	Майдан	Олевський	Житомирська	1959	Житомирський пед. ін-т	Гданська Г. В., Бех М. Р.
107	Кочичине	Ємільчинський	»	»	»	Костюк М. Ф., Авдіюк Р. С.
108	Коритниця	Володимир-Волинський	Волинська	1956	Ін-т суспільних наук	Приступа П. І., Дружинович Н. І., Ошуркевич О. Ф., Світлик К. С.
109	Корчівка	Сокальський	Львівська	1961	»	Закревська Я. В., Андрух М. А., Бринявська І. І., Сеньків Я. Й.
110	Забір'я	Нестеровський	»	1951	Львівський держ. ун-т	Закревська Я. В., Головач Л.
111	Старе Село	»	»	»	»	Леонченко Г. В., Пітила П. І.
112	Смолин	Яворівський	»	»	»	Гринчишин Д. Г., Полюга Л. М.
113	Завадів	»	»	»	»	»
114	Мокротин	Нестеровський	»	»	»	Леонченко Г. В., Пітила П. І.
115	Свинарин	Турійський	Волинська	1961	Ін-т суспільних наук	Бандрівський Д. Г., Малій В. А., Кобржицька Т. В., Загоруйко В. Е.
116	Верба	Володимир-Волинський	»	1954	Львівський пед. ін-т	Шило Г. Ф., Трембачевська Л. М., Білоус Л. С., Кріль Т. П.
117	Студині	Рожищенський	»	1961	Ін-т суспільних наук	Бандрівський Д. Г., Малій В. А., Загоруйко В. Е., Кобржицька Т. В.
118	Залужжя	Володимир-Волинський	»	1956	»	Приступа П. І., Дружинович Н. І., Ошуркевич О. Ф., Світлик К. С.
119	Чорників	»	»	»	»	Бандрівський Д. Г., Кузьма М. М., Троць Н. І.
120	Хобултова	»	»	1954	Львівський пед. ін-т	Шило Г. Ф., Трембачевська Л. М., Білоус Л. С., Кріль Т. П.
121	Холопичі	Локачинський	»	1949	»	Цаль О. Ф.
				1961	Ін-т суспільних наук	Захарків О. Т., Залеський А. М., Старак Т. В., Хомицька О. П.
122	Суходоли	Володимир-Волинський	»	1954	Львівський пед. ін-т	Шило Г. Ф., Трембачевська Л. М., Білоус Л. С., Кріль Т. П.
123	Крухиничі	Локачинський	»	»	»	»
124	Соснина	Іваничівський	»	1953	»	Ковальчук Л. В., Бойко Г. Є.
				1957	Ін-т суспільних наук	Бандрівський Д. Г., Шумська Н. П., Бодяк М. П., Чух В. А.
125	Садів	Луцький	Волинська	1961	»	Захарків О. Т., Залеський А. М., Старак Т. В., Хомицька О. П.
126	Привітне	Локачинський	»	1954	Львівський пед. ін-т	Шило Г. Ф., Трембачевська Л. М., Білоус Л. С., Кріль Т. П.
127	Риковичі	Іваничівський	»	1957	Ін-т суспільних наук	Закревська Я. В., Ошуркевич О. Ф., Шелеп О. П.
128	Грушів	»	»	»	»	Приступа П. І., Онишкевич М. М., Захарків О. Т., Марущак К. Г.
129	Ощів	Горохівський	»	1960	Львівський пед. ін-т	Покальчук В. Ф., Козачук Г. О., Пазюк В. П., Кальчик Г. М., Хабатюк Ю. Ф., Герасимович М. Г.
130	Правда	Сокальський	Львівська	1961	Ін-т суспільних наук	Закревська Я. В., Андрух М. А., Брнявська І. І., Сеньків Я. Й.

№ населеного пункту	Назва населеного пункту	Назва району	Назва області	Рік запису	Установа — організатор запису	Записувач
131	Охлопів	Горохівський	Волинська	1960	Львівський пед. ін-т	Покальчук В. Ф., Козачук Г. О., Пазюк В. П., Кальчик Г. М., Хабатюк Ю. Ф., Герасимович М. Г.
132	Лобачівка	»	»	1959	Ін-т суспільних наук	Бандрівський Д. Г., Романчук О. М., Яріш С. П.
133	Красносілля	Сокальський	Львівська	1961	»	Закревська Я. В., Андрух М. А., Бринявська І. І., Сеньків Я. Й.
134	Брани	Горохівський	Волинська	1959	»	Приступа П. І., Скоропада О. А., Завадка Б. В., Шандрук О. І.
135	Сморжів	Радехівський	Львівська	1953	Львівський пед. ін-т	Шило Г. Ф., Трембачевська Л. М., Кріль Т. П., Гуйтик М.
136	Пиратин	»	»	»	»	Шило Г. Ф., Кріль Т. П., Сологуб М. Ф., Химко Я. В.
137	Новий Витків	»	»	»	»	»
138	Селець	Сокальський	»	»	»	Шило Г. Ф., Трембачевська Л. М., Білоус Л. С., Тихий Й. В.
139	Туринка	Нестеровський	»	1951	»	Дубина М. І., Гучко І. В., Марчук А., Павлюк О., Шило Г. Ф.
140	Нивиці	Радехівський	»	1953	»	Шило Г. Ф., Трембачевська Л. М., Кріль Т. П., Тихий Й. В., Сологуб М. Ф.
141	Чаниж	Буський	»	»	»	Шило Г. Ф., Трембачевська Л. М., Богонюк М. І., Білоус Л. С.
142	Дернів	Кам'янсько-Бузький	»	1952	»	Шило Г. Ф. Карпа С. І., Козуб Г. І.
143	Колоденце	»	»	»	»	Шевчук Р. А., Кріль Т. П., Сербенська О. А., Шило Г. Ф.
144	Тростянець	Ківерцівський	Волинська	1955	»	Бакай А. О.
145	Берестяне	»	»	1958	Луцький пед. ін-т	Покальчук В. Ф., Савицька М. М., Слабович В. О., Тхор Д. Й., Чериець К. М., Хом'як Є. С., Хоботюк Ю. Ф., Шишко К. Т.
146	Сильне	»	»	»	»	»
147	Башова	Рожищенський	»	1948	Львівський держ. ун-т	Бурячок А. А.
				1960	Луцький пед. ін-т	Покальчук В. Ф., Козачук Г. О., Пазюк В. П., Кулик Г. С., Овчарук С. М.
148	Сокиричі	Ківерцівський	»	1955	»	Скирта С. К., Гришко О. В., Бабіцька Л. А., Марпусик В. Т., Омельчук Р. І., Семенюк Є. І., Лизогуб Н. І., Шибіста Т. М., Корольчук Р. І.
149	Ківерці	»	»	1960	»	Луцкевич В. Г., Бояр Т. М., Кожем'якіна Г. А., Майструк Л. П., Панько Н. Т.
150	Боратнн	Луцький	»	»	»	»
151	Пальче	Ківерцівський	»	1948	»	Яичук С. О.
				1958	»	Покальчук В. Ф., Внשняк М. І.
152	Горянівка	»	»	1957	»	Гришаєвська Г. І., Жук К. М., Омельчук Р. І., Герасимчук Г. Ф., Баревка І. І., Бакай А. О., Шидловська Г. І.
153	Городище	Луцький	»	1962	»	Покальчук В. Ф., Валецька С. М., Джулінська М. П., Бондарук Г. Ю., Обжирко В. М.
154	Сухівці	Ровенський	Ровенська	1953	Ровенський пед. ін-т	Сінчук В. І.
				1960	»	Пура Я. О., Яценя Т. С., Токар І. Н., Стрілецька Л. Г., Гапончук Т. Г., Дзівак О. М.
155	Свищів	Млинівський	»	1948	»	Михнюк О.
				1961	Ровенський пед. ін-т	Пура Я. О., Івченко М. П., Веселова В. В., Забужко Л. С., Нестерук Р. В., Боришкевич В. І.
156	Чаруків	Луцький	Волинська	1949	Львівськнй пед. ін-т	Горошко Н. М.
				1954	»	Шило Г. Ф., Трембачевська Л. М., Білоус Л. С., Кріль Т. П.
157	Пугачівка	Млинівський	Ровенська	1961	Ровенський пед. ін-т	Пура Я. О., Івченко М. П., Веселова В. В., Забужко Л. С., Нестерук Р. В., Боришкевич В. І.
158	Бокійма	»	»	»	»	Невмивайченко Н. П.
159	Привільне	Дубнівський	»	1953	Ровенський учит. ін-т	Перетятько М. Л., Баран О., Немиришина Є.
160	Новосілки	Млинівський	»	1961	Ровенський пед. ін-т	Пура Я. О., Івченко М. П., Веселова В. В., Забужко Л. С., Нестерук Р. В., Боришкевич В. І.
161	Білобережжя	Дубнівський	»	1952	Ровенський учит. ін-т	Перетятько М. Л.
162	Будераж	»	»	1959	Ін-т суспільних наук	Приступа П. І., Скоропада О. А., Завадка Б. В., Шандрук О. І.
163	Острів	Червоноармійський	»	1953	Ровенський пед. ін-т	Цирулик Г. І.
164	Переросля	Дубнівський	Ровенська	1959	Ін-т суспільних наук	Бандрівський Д. Г., Романчук О. М., Яріш С. П.
165	Гранівка	Червоноармійськнй	»	1954	Львівський пед. ін-т	Шило Г. Ф., Трембачевська Л. М., Білоус Л. С., Кріль Т. П.
166	Мартинівка	Дубнівський	»	1959	Ін-т суспільних наук	Приступа П. І., Скоропада О. А., Завадка Б. В., Шандрук О. І.
167	Ситне	Червоноармійськнй	»	1954	Львівський пед. ін-т	Шило Г. Ф., Трембачевська Л. М., Білоус Л. С., Кріль Т. П.
168	Сапанів	Кременецький	Тернопільська	1953	Кременецький пед. ін-т	Мазурчук В. М.
169	Башківці	Шумський	»	1962	Ін-т суспільних наук	Приступа П. І., Мартинюк Б. В., Січевлюк Я. С., Федоришин Б. В.
170	Конюшків	Бродівський	Львівська	1952	Львівський пед. ін-т	Шило Г. Ф., Шевчук Р. А., Кріль Т. П.
171	Перенятин	Червоноармійський	Ровенська	1959	Ін-т суспільних наук	Баидрівський Д. Г., Яріш С. М., Романчук О. М.
172	Пониковиця	Бродівський	Львівська	1952	Львівський пед. ін-т	Шило Г. Ф.
173	Попівці	Кременецький	Тернопільська	1960	Ін-т суспільних наук	Бандрівський Д. Г., Вітик К. М., Матіїшин О. Я., Яріш С. П.
174	Яполоть	Костопільський	Ровенська	1957	Ровенський пед. ін-т	Гринчишин Д. Г., Горбань А. А., Женевський В. Т., Мельник Є. Л., Хіміна П. М., Домащук Л., Бодюк Ю. Я.
175	Кам'янка	Березнівський	»	»	»	Мисюк Г., Мотієнко В. В., Миропюк Н. П., Грицюк Б.
176	Яцьковичі	»	»	»	»	Рожко Т. А.
177	Постійне	Костопільський	»	»	»	Гринчишин Д. Г., Горбань А. А., Женевський В. Т., Мельник Є. Л., Хіміна П. М., Домащук Л., Бодюк Ю. Я.
178	Рокитне	»	»	»	»	Пилипчук О. М., Грабовець Г. А., Кишман О. С., Соловйов Б. І., Кучерук В. П.
179	Поліське	Березнівський	»	1954	»	Адамчук Р. В., Глівчук М. С., Конько Г. Ф., Луцюк Н. А.
180	Дюксин	Костопільський	»	1957	»	Гринчишнн Д. Г., Горбань А. А., Женевський В. Т., Мельник Є. Л., Домащук Л., Хіміна П. М., Бодюк Ю. Я.
181	Оржів	Ровенський	»	1953	Кременецький пед. ін-т	Кондрачук О. Х.
182	Річиця	Гощанський	»	1960	Ровенський пед. ін-т	Пура Я. О., Яценя Т. С., Токар І. Н., Стрілецька Л. Г., Гомончук Т. Г., Дзівак О. М.
183	Милятин	Острозький	»	»	»	Зборовська Г. Н.
184	Терентіїв	Гощанський	»	1952	»	Лащук О. М., Всюк М. Г.
185	Ясининичі	Ровенський	»	1954	»	Боднар Б. І., Парфенюк Б. А., Луцик В. З.
186	Зарічне	Гощанський	»	1961	»	Пура Я. О., Стрілецька Л. Г., Семенюк І. І., Токар І. Н., Захарченко М. І., Данилець Л. В.
187	Тайкури	Ровенський	»	1960	»	Усик Г. Г.
				»	»	Зосіч Л. П.
188	Садки	Острозький	»	1959	»	Фурманюк І. З., Семенюк Н. І., Веремій Г. В., Білінська О. І.
189	Ганнопіль	Славутський	Хмельницька	1952	Чернівецький держ. ун-т	Лимаренко В. С., Сулятицький Т.В., Дереворіз М. І., Федорук М. М.
190	Могиляни	Острозький	Ровенська	1959	Ровенський пед. ін-т	Фурманюк І. З., Веремій Г. В., Семенюк Н. І., Білінська О. І.
191	Устенське Перше	Здолбунівський	»	1951	Ровенський учит. ін-т	Мельник С. Ф.
				1956	Львівський держ. ун-т	Скоропада О. А.
192	Стара Мощаниця	»	»	1960	Ровенський пед. ін-т	Пура Я. О., Яцень Т. С., Токар І. Н., Стрілецька Л. Г., Гапончук Т. Г., Дзівак О. М.
193	Білашів	Острозький	»	1959	»	Регушевський Є. С., Мотієнко В. В., Ткач М. Л.
194	Стригани	Славутський	Хмельницька	1952	Чернівецький держ. ун-т	Лнмаренко В. С., Дереворіз М. І., Сулятицький Т. В., Федорук М. М.
195	Цвітоха	»	»	1951	»	Андрощук А. І.
196	Кутянка	Острозький	Ровенська	1959	Ровенський пед. ін-т	Регушевський Є. С., Мотієнко В. В., Ткач М. Л.
197	Хотень Перший	Ізяславський	Хмельницька	1961	Кам'янець-Подільський пед. ін-т	Вербицький М. І., Гончарук В. І.
198	Пліщин	Шепетівський	»	»	Дніпропетровський держ. ун-т	Доценко В. Г., Чунихівська В. В.
199	Шекеринці	Ізяславський	»	»	Кам'янець-Подільський пед. ін-т	Вербицький М. І., Гончарук В. І.
200	Білеве	»	»	1952	Чернівецький держ. ун-т	Тофан М., Дідух В. М., Гуць М. В., Дончак С. Ф.
201	Клубівка	»	»	1955	Кременецький пед. ін-т	Рудюк О. Г., Шудра Н. В.

№ населеного пункту	Назва населеного пункту	Назва району	Назва області	Рік запису	Установа — організатор запису	Записувач
202	Биківці	Шумський	Тернопільська	1953	Кременецький	Фотюк М. Ю.
203	Вільшаниця	Білогірський	Хмельницька	1955	пед. ін-т	Медвідь К. П., Медвідь М. Н.
204	Осівка	Ємільчинський	Житомирська	1959	Житомирський пед. ін-т	Костюк М. Ф., Авдіюк Р. С.
205	Брониця	Новоград-Волинський	»	»	»	Іваненко Л. В., Клімаш З. Н.
206	Підлуби	Ємільчинський	»	1951	»	Омельченко М. П.,
207	Болярка	»	»	1959	»	Бойко Л. М., Коржовська Н. І.
208	Устя	Корецький	Ровенська	»	Ровенський пед. ін-т	П'ятецька Н. Я.
209	Анастасівка	Новоград-Волинський	Житомирська	»	Житомирський пед. ін-т	Клімаш З. Н., Іваненко Л. В.
210	Катеринівка	Ємільчинський	»	»	»	Коржовська Н. І., Бойко Л. М.
211	Крем'янка	»	»	1960	»	Іваненко Л. В., Бех М. Р.
212	Козак	Корецький	Ровенська	1961	Ровенський пед. ін-т	Боднар Б. І., Якимчук О. Ю., Дзівак О. М., Ільчук Р. Л.
213	Чижівка	Новоград-Волинський	Житомирська	1951	Чернівецький держ. ун-т	Лук'янюк К. М., Березка Г. Д., Дідух М. М., Юрійчук М. І., Угрин Б. І.
214	Тупальці	»	»	1953	Житомирський пед. ін-т	Телешок В. Н.
215	Кориеть	Корецький	Ровенська	1954	Ровенський пед. ін-т	Шило В. В., Наконечний А., Простріла О., Лось О., Мельник Т.
216	Дідовичі	Новоград-Волинський	Житомирська	1951	Житомирський пед. ін-т	Орищук О. М.
217	Мухарів	Славутський	Хмельницька	1953	Кременецький пед. ін-т	Басюк Т. К.
218	Гульськ	Новоград-Волинський	Житомирська	1954	Житомирський пед. ін-т	Чечет Л. Г., Бондарчук Т. Т.
219	Дібрівка	Баранівський	»	1964	Ін-т суспільних наук	Залеський А. М., Наконечна С. М.
220	Гориця	Славутський	Хмельницька	1962	»	Залеський А. М., Бучко Д. Г., Демський М. Т., Бучко М. Г.
221	Климентіївка	Баранівський	Житомирська	1954	Житомирський пед. ін-т	Новицька Н. А.
222	Морозівка	Новоград-Волинський	»	1953	»	Лебіга Л. П., Шиманська Г. Є.
223	Полянка	Баранівський	»	1959	»	Кирилюк М. М., Мартиненко Н. І.
224	Залужне	Дзержинський	»	1960	»	Вацек В. А., Заріцька В. П.
225	Конотоп	Шепетівський	Хмельницька	1961	Дніпропетровський держ. ун-т	Доценко В. Г., Чуниxівська В. В.
226	Понінка	Полонський	»	1958	Кам'янець-Подільський пед. ін-т	Кобильчак Г. А., Кондратюк С. Я.
227	Судилків	Шепетівський	»	1951	Чернівецький держ. ун-т	Андрощук А. І.
228	Миропіль	Дзержинський	Житомирська	1954	Житомирський пед. ін-т	Левченко Л. С.
229	Варварівка	Полонський	Хмельницька	1951	Чернівецький держ. ун-т	Салітра П. В., Соботович О. М.
230	Тишковичі	Мостиський	Львівська	1954	Ін-т суспільних наук	Приступа П. І., Мартин С. М., Пасічник Б. І., Пелех Р. І.
				1967	Ін-т мовознавства	Назарова Т. В.
231	Зоротовичі	Старосамбірський	Львівська	1954	Ін-т суспільних наук	Бандрівський Д. Г., Демків М. П., Посвистайло І. С., Хрущ М. В.
232	Губичі	»	»	»	»	Приступа П. І., Мартин С. М., Пасічник Б. І., Пелех Р. І.
233	Болозів	»	»	»	»	Бандрівський Д. Г., Демків М. П., Посвистайло І. С., Хрущ М. В.
234	Лопушниця	»	»	»	»	Приступа П. І., Мартин С. М., Пасічник Б. І., Пелех Р. І.
235	Велика Сушиця	»	»	»	»	Бандрівський Д. Г., Демків М. П., Посвистайло І. С., Хрущ М. В.
236	Велика Лінина	»	»	»	Львівський держ. ун-т	Онишкевич М. Й., Колодезна С. М., Гринчишин Д. Г., Грибовська О. І.
237	Лімна	Турківський	»	1955	Ін-т суспільних наук	Бандрівський Д. Г.
				1966	Львівський держ. ун-т	Сербенська О. А., Атаманчук Я. М., Гнатів Н. М., Закревська Я. В., Коваль Д. П., Комарницький М. І., Кулик Н. П., Процюк З. Т., Радзіх Р. С.
238	Верхня Яблунька	»	»	1955	Ін-т суспільних наук	Бандрівський Д. Г.
239	Лелехівка	Яворівський	»	1961	»	Приступа П. І., Бучко Д. Г., Кулеба М. І., Цетляк С. І.
240	Залужжя	»	»	1949	Львівський держ. ун-т	Мундяк М. М., Ощипко І. Й.
241	Глиниці	»	»	1953	Львівський пед. ін-т	Шило Г. Ф., Трембачевська Л. М., Кріль Т. П., Тихий Й. В.
242	Чолгині	»	»	1949	Львівський держ. ун-т	Бурячок А. А.
243	Ясниська	»	»	1950	»	Кунець І. І., Бартків Я. М.
244	Старява	Мостиський	»	1959	Дрогобицький пед. ін-т	Перетятько М. Л.
245	Галичани	Городоцький	Львівська	1950	Львівський держ. ун-т	Кунець І. І., Бартків Я. М.
246	Тулиголове	»	»	1959	Дрогобицький пед. ін-т	Перетятько М. Л.
247	Ставчани	Пустомитівський	»	1950	Львівський держ. ун-т	Фещак В. В., Процик Л. М.
248	Чишки	Мостиський	»	1959	Дрогобицький пед. ін-т	Перетятько М. Л.
249	Мавковичі	Городоцький	»	1950	Львівський держ. ун-т	Фещак В. В.
250	Загір'я	Самбірський	»	1959	Дрогобицький пед. ін-т	Перетятько М. Л.
251	Ніговичі	Мостиський	»	1962	»	Шило Г. Ф.
252	Білич	Старосамбірський	»	1954	Ін-т суспільних наук	Приступа П. І., Мартин С. М., Пасічник Б. І., Пелех Р. І.
253	Кліцько	Городоцький	»	»	Дрогобицький пед. ін-т	Пура Я. О., Янківський С. С., Романів Р. В., Марущак Й. С., Гаврилик Р. П., Гула Б. С.
254	Горбачі	Пустомитівський	»	1950	Львівський держ. ун-т	Кунець І. І., Бартків Я. М.
255	Чайковичі	Самбірський	»	1954	»	Піскун Г. О., Волоковецький М. М.
				1957	»	Сороківська М. О.
				»	»	Сідлецька В. О.
256	П'яновичі	»	»	1954	Дрогобицький пед. ін-т.	Пура Я. О., Янківський С. С.
257	Рубанівка	Городоцький	»	1961	»	Шило Г. Ф.
258	Чаплі	Старосамбірський	»	1954	Ін-т суспільних наук	Бандрівський Д. Г., Посвистайло І. С., Хрущ М. В., Демків М. П.
				1966	Львівський держ. ун-т	Бучко Д. Г.
259	Залужани	Самбірський	»	1953	Дрогобицький пед. ін-т	Іванова В. П., Пилипко Г. І., Кульчицька А. А., Кітраль В. О., Васищак О. О., Качковська Д. В., Вантроба Д. Й., Сенета Т. Л.
260	Рудники	Миколаївський	»	1962	»	Яскевич К. О., Вергун З. В., Мацьків І., Мусяло Я. В., Паночко М. М., Процишин Б., Кульчицька І. В.
261	Воля	Старосамбірський	»	1954	Ін-т суспільних наук	Бандрівський Д. Г., Приступа П. І., Мартин С. М., Пасічник Б. І., Пелех Р. І., Демків М. П., Посвистайло І. С., Хрущ М. В.
262	Вороблевичі	Дрогобицький	»	»	»	Бандрівський Д. Г.
263	Кавське	Стрийський	»	1962	»	Закревська Я. В., Залеський А. М., Булик З. В., Гончарук Ф. І.
264	Ясениця-Сільна	Дрогобицький	»	1954	»	Бандрівський Д. Г.
265	Ходовичі	Стрийський	»	1959	Дрогобицький пед. ін-т	Кунець І. І., Волошина Г. І., Карпінець Р. М., Куцин С. А., Леськів С. В.
266	Завадів	»	»	1952	»	Дмитровський Є. М., Дашко М. Г., Коваль Я. І., Пилипко Г. І., Страдомська Г.
				1964	Ін-т суспільних наук	Приступа П. І., Григорчук Л. М.
267	Залокоть	Дрогобицький	»	1959	Дрогобицький пед. ін-т	Пура Я. О., Кунець І. І.
268	Тур'є	Старосамбірський	»	1954	Львівський держ. ун-т	Ковалик І. І., Скоропада О. А., Ощипко І. Й., Паляниця Х. В., Черняк В. С., Криворучко В. М.
269	Уличне	Дрогобицький	»	»	Ін-т суспільних наук	Бандрівський Д. Г.
270	Орів	Сколівський	»	1953	Львівський держ. ун-т	Онишкевич М. Й., Ластовецька Г. К., Кунець І. І., Балук М. Г., Світлик К. О.
				1954	Чернівецький держ. ун-т	Мацько С. М.
271	Рибник	Дрогобицький	»	1959	Дрогобицький пед. ін-т	Яскевич К. О., Панчак Д. М., Мусяла Я. В., Флюнт Н. І., Вічак Я. Ф., Піхоцький Ю. С.
				1964	Ін-т суспільних наук	Приступа П. І., Григорчук Л. М.
272	Лисовичі	Стрийський	»	1959	Дрогобицький пед. ін-т	Кунець І. І., Волошина Г. І., Карпінець Р. М., Куцин С. А., Леськів С. В.
273	Лосинець	Турківський	»	1954	Львівський держ. ун-т	Онишкевич М. Й., Возниця В. М., Ластовецька Г. К., Грибовська О. І., Колодезна С. М., Гринчишин Д. Г.
274	Тисів	Долинський	Івано-Франківська	1952	Івано-Франківський пед. ін-т	Талерко О. О., Гошовська О. І.
				1961	Ін-т суспільних наук	Приступа П. І., Бучко Д. Г., Кулеба М. І., Цетляк С. І.
275	Багнувате	Турківський	Львівська	1954	Львівський держ. ун-т	Ковалик І. І., Скоропада О. А., Ощипко І. Й., Паляниця Х. В., Черняк В. С., Криворучко В. М.

№ населеного пункту	Назва населеного пункту	Назва району	Назва області	Рік запису	Установа — організатор запису	Записувач
276	Коростів	Сколівський	Львівська	1953	Львівський держ. ун-т	Онишкевич М. Й., Ластовецька Г. К., Кунець І. І., Балук М. Г., Світлик К. О.
277	Кізлів	Буський	»	1952	»	Шило Г. Ф.
278	Ожидів	»	»	»	»	»
279	Петричі	»	»	»	»	Шило Г. Ф., Коковська Л. І., Богонюк М. І., Шевчук Р. А.
280	Задвір'я	»	»	»	»	Шило Г. Ф., Трембачевська Л. М., Богонюк М. І., Колтунова Н. П.
281	Ушия	Золочівський	»	»	»	Граничко О. М.,
				1953	»	Шило Г. Ф., Трембачевська Л. М., Кріль Т. П., Білоус Л. С.
282	Велика Вільшаниця	»	»	1952	»	Шило Г. Ф., Кріль Т. П., Шевчук Р. А.
283	Підберезці	Пустомитівський,	»	1953	»	Шило Г. Ф., Трембачевська Л. М., Костанович О. Р.
				1961	Ін-т суспільних наук	Приступа П. І., Бучко Д. Г., Кулеба М. І., Цетляк С. І.
284	Підгайчики	Золочівський	»	1952	»	Приступа П. І., Гаврись П. М., Костанович О. Р., Третяк Л. М.
285	Ремезівці	»	»	»	»	Приступа П. І., Вербова Н. Ф., Люта Р. І., Трембачевська Л. М., Черкас О. Л.
286	Коцурів	Пустомитівський	»	1958	»	Приступа П. І., Гаврись П. М., Костанович О. Р., Третяк Л. М.
287	Борщів	Перемишлянський	»	1952	»	Приступа П. І., Вербова Н. Ф., Люта Р. І., Трембачевська Л. М., Черкас О. Л.
288	Дунаїв	»	»	»	»	»
289	Біще	Бережанський	Тернопільська	1960	Дрогобицький пед. ін-т	Піскун Г. О.
290	Стільське	Миколаївський	Львівська	1957	»	Гузар З. П., Борис Т. І., Бурка Л. І., Карп'як М. М., Кульчицька О. І., Лепецька Р. І., Чайківський І. Ф.
291	Старі Стрілища	Жидачівський	»	1956	Львівський пед. ін-т	Турчин О.
292	Рогачин	Бережанський	Тернопільська	1960	Дрогобицький пед. ін-т	Піскун Г. О.
293	Гранки-Кути	Миколаївський	Львівська	1958	»	Кунець І. І., Данківська І. Ф., Винницький В.
294	Підгороддя	Рогатинський	Івано-Франківська	1953	Івано-Франківський пед. ін-т	Бардаль М. П.
				1956	Львівський пед. ін-т	Пащик Р. П.
295	Іванівці	Жидачівський	Львівська	1964	Дрогобицький пед. ін-т	Демський М. Т.
296	Підліски	»	»	»	»	Яскевич К. О., Кочерган М. П., Луканинець М. В., Процишин Б. М., Алфавітська М. М., Бабій А. С.
297	Бабухів	Рогатинський	Івано-Франківська	1949	Івано-Франківський учит. ін-т	Зарейко С. П.
				1957	Івано-Франківський пед. ін-т	Калин М. І., Іваницький О. М.
298	Світанок	»	»	1949	Івано-Франківський учит. ін-т	Галяновський Б. Ф.
				1957	Івано-Франківський пед. ін-т	Кіцелюк В. С.
299	Мельнич	Жидачівський	Львівська	1959	Дрогобицький пед. ін-т	Яскевич К. О., Ярема І. М., Панчак Д. М., Повстяна Л. І., Волошин М. І.
				1964	Ін-т суспільних наук	Залеський А. М., Ройченко Е. М.
300	Сулятичі	»	»	1958	Дрогобицький пед. ін-т	Яскевич К. О., Ярема І. М., Панчак Д. М., Повстяна Л. І., Волошин М. І.
				1962	Ін-т суспільних наук	Залеський А. М., Булик З. В., Гончарук Ф. І., Закревська Я. В.
301	Різдвяни	Галицький	Івано-Франківська	1948	Івано-Франківський учит. ін-т	Крайківська Н. В.
				1952	Чернівецький держ. ун-т	Сенюк О. М.
302	Середня	Калуський	»	1950	»	Сверида М. І.
303	Збора	»	»	1952	Івано-Франківський пед. ін-т	Кондзельська З. Ф., Федоришина О. В.
304	Межигірці	Галицький	»	1951	»	Зіньковський Г. М.
				1964	Ін-т суспільних наук	Онишкевич М. М., Верхоляк В. В.
305	Бринь	»	»	1952	Івано-Франківський пед. ін-т	Дутчак А. Д.
				1962	Львівський держ. ун-т	Захарків О. Т., Булик З. В., Марущак К. Г., Панько Т. І., Ткаченко Г. М.
306	Сивка-Калуська	Калуський	»	1951	Івано-Франківський пед. ін-т	Тимцюрин С. І.
				1962	Львівський держ. ун-т	Захарків О. Т., Булик З. В., Марущак К. Г., Панько Т. І., Ткаченко Г. М.
307	Надіїв	Долинський	Івано-Франківська	1953	Івано-Франківський пед. ін-т	Павлишин М. М., Кравців І. М.
308	Побережжя	Івано-Франківський	»	1951	»	Клюнь О. А.
				1962	Львівський держ. ун-т	Захарків О. Т., Булик З. В., Марущак К. Г., Панько Т. І., Ткаченко Г. М.
309	Накваша	Бродівський	Львівська	1953	Львівський пед. ін-т	Шило Г. Ф., Сологуб М. Ф., Кріль Т. П., Трембачевська Л. М.
310	Кудлаївка	Шумський	Тернопільська	»	Кременецький пед. ін-т	Ширма Г. А.
				1962	Ін-т суспільних наук	Приступа П. І., Залеський А. М., Мартинюк Б. В., Січевлюк Я. С., Федоришин Б. В.
311	Лосятин	Кременецький	»	1960	»	Бандрівський Д. Г., Вітик К. М., Матіїшин О. Я., Яріш С. П.
312	Ясенів	Бродівський	Львівська	1952	Львівський пед. ін-т	Шило Г. Ф.
313	Передмірка	Лановецький	Тернопільська	1951	Чернівецький держ. ун-т	Андрощук А. І.
314	Старий Олексинець	Кременецький	»	1960	Ін-т суспільних наук	Бандрівський Д. Г., Матіїшин О. Я., Яріш С. П., Вітик К. М.
315	Гнидава	Збаразький	»	1950	Кременецький пед. ін-т	Яремчук Т. Г.
316	Гаї-за-Рудою	Зборівський	»	1954	»	Пугач І. Р.
				1964	Ін-т суспільних наук	Закревська Я. В., Залеський А. М.
317	Гукалівці	»	»	1961	Дніпропетровський пед. ін-т	Яскевич К. О., Вігак Я. Ф., Панчак Д. М., Кульчицька І. В., Маринець З. Ф., Лунишин М. М., Мусяло Я. В.
318	Красносільці	Збаразький	»	1950	Кременецький пед. ін-т	Вальчук В. М.
				1964	Ін-т суспільних наук	Закревська Я. В.
319	Ігровиця	Тернопільський	»	1950	Кременецький пед. ін-т	Довгопола С. М.
				1962	Ін-т суспільних наук	Приступа П. І., Залеський А. М., Мартинюк Б. В., Федоришин Б. В., Січевлюк Я. С.
320	Заруддя	Зборівський	»	1961	Дніпропетровський пед. ін-т	Яскевич К. О., Вігак Я. Ф., Панчак Д. М., Кульчицька І. В., Мусяло Я. В., Маринець З. Ф., Лунишин М. М.
321	Осташівці	»	»	1955	Львівський пед. ін-т	Попович М. Е., Шило Г. Ф., Ільків А. В., Волошин А. О., Зубко Я. С., Максимів О. І., Лабай Е. Л., Осадець М.
				1956	Львівський пед. ін-т	Попович М. Е.
322	Велика Плавуча	Козівський	»	1955	»	Шило Г. Ф., Ільків А. В., Волошин А. О., Зубко Я. С., Максимів О. І., Лабай Е. Л., Осадець М.
323	Малий Ходачків	Тернопільський	»	1951	Чернівецький держ. ун-т	Лейман Е. В.
324	Великий Ходачків	Козівський	»	1955	Львівський пед. ін-т	Шило Г. Ф., Ільків А. В., Волошин А. О., Зубко Я. С., Максимів О. І., Лабай Е. Л., Осадець М.
325	Новосілка	Підволочиський	»	1960	»	Шило Г. Ф.
326	Шибалин	Бережанський	»	1955	»	Шило Г. Ф., Ільків А. В., Волошин А. О., Зубко Я. С., Максимів О. І., Лабай Е. Л., Осадець М.
327	Бенева	Теребовлянський	»	1960	Дніпропетровський пед. ін-т	Яскевич К. О., Вігак Я. Ф., Мусяло Я. В., Панчак Д. М., Загородній Г. М.
328	Іванче	»	»	1954	Чернівецький держ. ун-т	Лебідь М. М.
329	Глібів	Гусятинський	»	1952	»	Микитович Я. І., Морквас Н., Капроцька Ю., Токар Г. І.
				1963	Ін-т суспільних наук	Онишкевич М. М., Бучко Д. Г.
330	Мужилів	Бережанський	»	1955	Львівський пед. ін-т	Шило Г. Ф., Ільків А. В., Волошин А. О., Зубко Я. С., Максимів О. І., Лабай Е. Л., Осадець М.
331	Світанок	Теребовлянський	»	1964	Ін-т суспільних наук	Закревська Я. В.
332	Гайворонка	»	» »	1953	Львівський пед. ін-т	Бочан Ю. М.

№ населеного пункту	Назва населеного пункту	Назва району	Назва області	Рік запису	Установа — організатор запису	Записувач
333	Хоростків	Гусятинський	Тернопільська	1963	Ін-т суспільних наук	Онишкевич М. М., Бучко Д. Г.
334	Завалів	Бережанський	»	1960	Дніпропетровський пед. ін-т	Яскевич К. О., Мусяло Я. В., Вігак Я. Ф., Панчак Д. М., Загородній І. М.
335	Жовтневе	Теребовлянський	»	1952	Чернівецький держ. ун-т	Єлинів О. Д.
336	Ласківці	»	»	1950	»	Павлишин М. С.
				1954	»	Вихованська Я. М.
337	Ковалівка	Монастириський	»	1953	Ін-т суспільних наук	Приступа П. І., Тихий Й. В., Трембачевська Л. М., Білоус Л. С., Коковська Л. І.
338	Задарів	»	»	»	Ін-т суспільних наук	Приступа П. І., Башуцька Я. О., Городна В. Г., Середяк К. М., Ткачук Ф. І.
339	Комсомольське	Гусятинський	»	1956	Львівський пед. ін-т	Базиликут Б. О.
340	Семенів	Білогірський	Хмельницька	1953	Кременецький пед. ін-т	Брилка Н. М.
341	Великі Пузирки	Ізяславський	»	1955	»	Кушірук Ж., Кузнєцова В.
342	Поляхове	Теофіпольський	»	1956	Львівський пед. ін-т	Базиликут Б. О.
343	Кунча	»	»	1961	Дніпропетровський держ. ун-т	Доценко В. Г., Чунихівська В. В.
344	Терешки	Красилівський	»	1953	Кам'янець-Подільський пед. ін-т	Олексюк Г. Є., Марчук В. І., Чернега Г. М.
345	Білозірка	Лановецький	Тернопільська	1954	Чернівецький держ. ун-т	Джерелейко О. І.
346	Велика Клітна	Красилівський	Хмельницька	1955	Кам'янець-Подільський пед. ін-т	Марчук В. І., Чернега Г. М., Олексюк Г. Є.
347	Пальчинці	Підволочиський	Тернопільська	»	»	Шевчук М. С.
348	Чернелівка	Красилівський	Хмельницька	1962	Ін-т суспільних наук	Залеський А. М., Бучко Д. Г., Бучко М. Г., Демський М. Т.
349	Лозівка	Підволочиський	Тернопільська	1954	Чернівецький держ. ун-т	Кушнір Б. А.
350	Купіль	Волочиський	Хмельницька	1949	Кам'янець-Подільський пед. ін-т	Якубовська Г. В.
				1952	»	Леміщко О. С., Матвійчук О. А., Слойко Г. С.
				1963	Ін-т суспільних наук	Онишкевич М. М., Бучко Д. Г.
351	Ставчинці	Хмельницький	»	»	»	Приступа П. І.
352	Іванківці	»	»	1955	Кам'янець-Подільський пед. ін-т	Залеський А. М., Петерко І. А. Бельфер С. Й., Дармограй Л. І., Головчук Н.
353	Федірки	Волочиський	»	1960	»	Лігман П. І.
				»	Ін-т суспільних наук	Флейтута І. С., Залеський А. М., Яріш С. П., Корончевська Л. О.
354	Педоси	Хмельницький	»	»	»	»
355	Доброгорща	»	»	»	Чернівецький держ. ун-т	Лисова Г. О.
356	Лехнівка	Ярмолинецький	»	1952	»	Андреїв П. В.
357	Кокошинці	Гусятинський	Тернопільська	»	»	Микитович Я. І., Морквас Н., Капроцька Ю., Токар Г. І.
358	Куманів	Городоцький	Хмельницька	1960	Ін-т суспільних наук	Флейтута І. С., Залеський А. М., Яріш С. П., Корончевська Л. О.
359	Коритна	Ярмолинецький	»	1957	Кам'янець-Подільський пед. ін-т	Івах Л. Г., Сейзар С. І., Дань М. Й., Пасічник В. М.
				1963	Ін-т суспільних наук	Приступа П. І., Бучко Д. Г.
360	Іванківці	Городоцький	»	1956	Чернівецький держ.-ун-т	Митюніна Л. П., Проскурняк В., Гаврилюк В.
361	Лісоводи	»	»	1957	»	Лимаренко В. С., Гаврилко Ю. Д.
362	Нове Село	Ярмолинецький	»	1949	Кам'янець-Подільський пед. ін-т	Вовк В. П.
				1961	Ін-т суспільних наук	Онишкевич М. М., Залеський А. М., Демський М. Т., Флейтута І. С.
363	Васильківці	Гусятинський	Тернопільська	1959	Львівський пед. ін-т	Шило Г. Ф., Маринець З. Ф., Ромах Б., Яценяк М., Нагірна Г., Кульчицька Л.
364	Велика Левада	Городоцький	Хмельницька	1955	»	Бедриківська О. П., Скрипник В. О.
365	Свіршківці	Чемеровецький	»	1953	Кам'янець-Подільський пед. ін-т	Гардига Г. В., Бречак М. С., Янжова Р. М.
366	Коськів	Шепетівський	»	»	Кременецький пед. ін-т	Титарчук М. Я.
367	Стара Чортория	Любарський	Житомирська	1954	Житомирський пед. ін-т	Осадча Н. Ф., Харитоненко А. В.
368	Меленці	Любарський	Житомирська	1950	Чернівецький держ. ун-т	Горобець К. Е.
369	Кустівці	Полонський	Хмельницька	1955	»	Кобильчак Г., Кобильчак М., Кондратюк К.
370	Стетківці	Чуднівський	Житомирська	1960	Житомирський пед. ін-т	Клімаш З. А., Клюцьківська С. С.
371	Вишнопіль	Старокостянтинівський	Хмельницька	1958	Кам'янець-Подільський пед. ін-т	Сук Е. М.
372	Мотовилівка	Любарський	Житомирська	1951	Житомирський пед. ін-т	Гнатишин П. Я.
373	Великий Чернятин	Старокостянтинівський	Хмельницька	1956	Чернівецький держ. ун-т	Вихристюк М. І., Копач Є., Собчик С.
374	Харківці	Старосинявський	»	1957	Кам'янець-Подільський пед. ін-т	Яковіцька В. Ф., Осадчук Л. І., Хмиз А. А., Поліщук Г. С.
375	Скаржинці	Хмільницький	Вінницька	1960	Вінницький пед. ін-т	Мукомел Г. К.
376	Веснянка	Старокостянтинівський	Хмельницька	1956	Чернівецький держ. ун-т	Вихристюк М. І., Собчик С., Копач Є.
377	Кузьмин	Красилівський	»	»	»	Лук'янюк К. М., Білецька М. М., Кашель Е. О.
378	Адампіль	Старосинявський,	»	1957	»	Хмиз А. А., Яковіцька В. Ф., Осадчук Л. І., Поліщук Г. С.
379	Новоселиця	Старокостянтинівський	»	1960	Ін-т суспільних наук	Приступа П. І., Кеда М. П., Пилипів М. М., Тарас М. М.
380	Качанівка	Хмільницький	Вінницька	»	Вінницький пед. ін-т	Змерзла О. П.
381	Пилява	Старосинявський	Хмельницька	1955	»	Романюк Л. М., Співак Г. М.
382	Моломолинці	Хмельницький	»	1960	Ін-т суспільних наук	Приступа П. І., Кеда М. П., Пилипів М. М., Тарас М. Т.
383	Голодьки	Хмільницький	Вінницька	1959	Вінницький пед. ін-т	Колесник І. С.
384	Шрубків	Летичівський	Хмельницька	1951	Чернівецький держ. ун-т	Скрипник С. Г., Когут Е. Т., Здебська Г. Ф.
385	Давидківці	Хмельницький	»	1960	Ін-т суспільних наук	Приступа П. І., Кеда М. П., Пилипів М. М., Тарас М. Т.
386	Кожухів	Літинський	Вінницька	»	Вінницький пед. ін-т	Малковійчук Г. В.
387	Суслівці	Летичівський	Хмельницька	1962	Ін-т суспільних наук	Залеський А. М., Бучко Д. Г., Бучко М. Г., Демський М. Т.
388	Літинка	Літинський	Вінницька	1960	Вінницький пед. ін-т	Олійник Г. П.
389	Грушківці	Летичівський	Хмельницька	»	Ін-т суспільних наук	Онишкевич М. М., Луць М. А., Коваль Л. В., Радченко Л. М.
390	Іванівка	Ярмолинецький	»	1955	Кам'янець-Подільський пед. ін-т	Вовк Т. Г., Супрун Л. І.
391	Кальна	Деражнянський	»	1960	Ін-т суспільних наук	Захарків О. Т., Матіїшин О. Я., Скоропада О. А., Стасюк М. І.
392	Лисогірка	Жмеринський	Вінницька	»	Вінницький пед. ін-т	Грабік Б. О.
393	Стара Гута	Деражнянський	Хмельницька	»	Ін-т суспільних наук	Онишкевич М. М., Луць М. А., Коваль Л. В., Радченко Л. М.
394	Шарки	»	»	»	»	Захарків О. Т., Матіїшин О. Я., Скоропада О. А., Стасюк М. І.
395	Кармалюкове	Жмеринський	Вінницька	1962	Вінницький пед. ін-т	Поповський В. Д.
396	Лука-Барська	Барський	»	1960	Ін-т суспільних наук	Онишкевич М. М., Луць М. А., Коваль Л. В., Радченко Л. М.
397	Загінці	Деражнянський	Хмельницька	»	»	Захарків О. Т., Матіїшин О. Я., Скоропада О. А., Стасюк М. І.
398	Гармаки	Барський	Вінницька	1948	Вінницький пед. ін-т	Охріменко М. Л., Кадельчук В. З.
399	Зіньків	Віньковецький	Хмельницька	1949	Кам'янець-Подільський пед. ін-т	Гренчанівська Г. С.
				1958	»	Плескань М. В.
				1963	Ін-т суспільних наук	Приступа П. І., Залеський А. М.
400	Северинівка	Жмеринський	Вінницька	1959	Вінницький пед. ін-т	Мілютина Л.
401	Дашківці	Віньковецький	Хмельницька	1958	Кам'янець-Подільський пед. ін-т	Лігман П. А., Залевська П. В., Плескань М. І.
402	Журавлівка	Барський	Вінницька	1949	Вінницький пед. ін-т	Охріменко М. Л.
403	Ставне	Великоберезнянський	Закарпатська	1952	Ужгородський держ. ун-т	Пещак М. М., Глуханич Г. І., Качала Л. Ю.
404	Ужок	»	»	1957	»	Бодак М. В., Фірстер М. Ю., Хита Г. О., Микита О. А.
405	Бітля	Турківський	Львівська	1954	Львівський держ. ун-т	Ковалик І. І., Скоропада О. А., Ощипко І. Й., Паляниця Х. В., Черняк В. С., Криворучко В. М.

№ населеного пункту	Назва населеного пункту	Назва району	Назва області	Рік запису	Установа — організатор запису	Записувач
406	Кострина	Великоберезнянський	Закарпатська	1953	Ужгородський держ. ун-т	Глуханич Г. І., Липай А. С., Рябець М. М.
407	Люта	»	»	1952	»	Берцик І. І., Балог В. В., Стецович В. Ф.
408	Малий Березний	»	»	1953	»	Глуханич Г. І.
				1950	»	Шелепець М. М.
409	Буківцеве	»	»	1952	»	Берцик І. І., Балог В. В., Стецович В. Ф., Панченко М.
410	Дубринич	Перечинський	»	1953	»	Качала Л. Ю.
411	Липовець	»	»	1955	»	Стецович В. Ф., Дребітко Й. П., Севч М. С.
412	Жденеве	Воловецький	»	1948	Львівський пед. ін-т	Максимович З. П., Худаш М. Л.
				1957	Ужгородський держ. ун-т	Галас К. Й., Дуда С. І., Попович Г. В., Сідак А. В., Федак М. М.
413	Туриця	Перечинський	»	1950	»	Фединець П. І., Фекета М. С., Кучерявий І. П.
414	Ворочеве	»	»	1953	»	Липай А. С.
415	Поронікове	»	»	1949	»	Козуб М. А.
				1955	»	Стецович В. Ф., Дребітко Й. П., Севч М. С.
416	Невицьке	Ужгородський	»	1949	»	Добош В. І.
				»	Львівський держ. ун-т	Ощипко І. Й., Мундяк І. М.
				1957	Ужгородський держ. ун-т	Бородак М. В., Фірстер М. Ю., Хига А. О., Микита О. А.
417	Поляна	Свалявський	»	1952	Львівський держ. ун-т	Криворучко С. М., Скоропада О. А., Розенштраух Г. І., Гришаєвська Г. І., Ластовецька Г. К., Ощипко І. Й., Кунець І. І., Черняк В. С.
418	Худлове	Ужгородський	»	1954	Ужгородський держ. ун-т	Ковач І. С., Мадяр Г. В., Фірстер М. Ю.
419	Верхня Визниця	Мукачівський	»	1955	»	Пагіря І. Д., Ковач І. С., Лукач М. І.
420	Баранинці	Ужгородський	»	1951	»	Чучка П. П.
421	Руські Комарівці	»	»	1954	»	Ковач І. С., Мадяр Г. В., Фірстер М. Ю.
422	Пасіка	Свалявський	»	1952	Ужгородський держ. ун-т	Васько Е. В., Балог Г. В., Рябець М. М.
423	Зняцеве	Мукачівський	»	1957	»	Пеца М., Фізер В. М., Батько О. М., Гладка І. М.
424	Лалове	»	»	1954	Ужгородський учит. ін-т	Ніколаєнко З. Г., Лавер М. М., Микулка О., Міклош М., Севч М. С., Яній М.
425	Загаття	Іршавський	»	1952	Ужгородський держ. ун-т	Сливка М. Ю., Липай А. С., Катеринюк Ю. М.
426	Горонда	Мукачівський	»	1950	»	Бевзенко С. П., Чучка П. П., Берцик І. І., Комарницький Ю. Т.
427	Дунковиця	Іршавський	»	1952	»	Добош В. І., Гунтей М. І., Кийпаза К. Е.
428	Нижні Ремети	Берегівський	»	1954	»	Лизанець П. М., Піпаш Ю. О.
429	Квасове	»	»	»	»	»
430	Олешник	Виноградівський	»	1952	»	Васько Е. С., Заєць Ю. В., Бичок В. М.
431	Затисівка	»	»	1958	»	Лизанець П. М.
432	Розточки	Долинський	Івано-Франківська	1955	Івано-Франківський пед. ін-т	Микулин Я. Д., Предко І.
433	Кропивник	»	»	1957	»	Микулин Я. Д., Гін М., Валігурський О. Г.
434	Матків	Турківський	Львівська	1954	Львівський держ. ун-т	Ковалик І. І., Скоропада О. А., Ощипко І. Й., Паляниця Х. В., Черняк В. С., Криворучко В. М.
435	Плаве	Сколівський	»	1953	»	Ковалик І. І., Скоропада О. А., Ковалів Н. Д., Ощипко І. Й., Гришаєвська Г. І., Наклович І. Л., Міщенко Л. І., Черняк В. С.
436	Підліски	Долинський	Івано-Франківська	1957	Івано-Франківський пед. ін-т	Гін М., Валігурський О. Г.
				1964	Ін-т суспільних иаук	Приступа П. І., Григорчук Л. М.
437	Жупани	Сколівський	Львівська	1953	Львівський держ. ун-т	Ковалик І. І., Скоропада О. А., Ковалів Н. Д., Ощипко І. Й., Гришаєвська Г. І., Міщенко Л. І., Наклович І. Л., Черняк В. С.
438	Волосянка	»	»	»	»	Ковалик І. І., Скоропада О. А., Ковалів Н. Д., Ощипко І. Й., Гришаєвська І. І., Міщенко Л. І., Наклович І. Л., Черняк В. С.
439	Вишків	Долинський	Івано-Франківська	1958	»	Онишкевич М. Й., Грика І. І., Денисюк І. О., Марусина Г. Г., Федотова З. Ю., Старак Т. В.
				»	Івано-Франківський пед. ін-т	Даниш Д. П.
440	Скотарське	Воловецький	Закарпатська	1953	Ужгородський держ. ун-т	Першель О. Л., Мадяр А. В., Ковач І. С.
441	Торунь	Міжгірський	Закарпатська	1953	Ужгородський держ. ун-т	Поляк С. П., Балог В. В., Стегний І. І.
442	Ізки	»	»	1952	Львівський держ. ун-т	Криворучко С. М., Скоропада О. А., Розенштраух Г. І., Гришаєвська Г. І., Ластовецька Г. К., Ощипко І. Й., Кунець І. І., Черняк В. С.
443	Синевирська Поляна	»	»	»	»	Криворучко С. М., Скоропада О. А., Розенштраух Г. І., Гришаєвська Г. І., Ластовецька Г. К., Ощипко І. Й., Кунець І. І., Черняк В. С.
444	Березники	Свалявський	»	»	Ужгородський держ. ун-т	Чучка П. П., Першель О. Л., Цмур Н. І.
445	Міжгір'я	Міжгірський	»	»	Львівський держ. ун-т	Криворучко С. М., Скоропада О. А., Коробчинська Л. А., Ластовецька Г. К., Розенштраух Г. І., Гришаєвська Г. І., Ощипко І. Й., Кунець І. І., Черняк В. С.
446	Кушниця	Іршавський	»	1955	Ужгородський держ. ун-т	Довбак Т. Т., Ловга Г. В., Лобович Н. Б., Фечка Г. І.
447	Колочава	Міжгірський	»	1953	»	Німчук В. В., Коршинський М. Ю., Пижик М. О., Ільницький І. І.
448	Довге	Іршавський	»	1958	»	Німчук В. В.
449	Нижній Бистрий	Хустський	»	1952	»	Мокан О. А., Лавер В. І., Симинець Ю. В.
450	Білки	Іршавський	»	1949	»	Білинець Ю. П.
				1952	»	Німчук В. В., Білинець Ю. П.
451	Горінчове	Хустський	»	»	»	Мокан О. А., Лавер В. І., Симинець Ю. В.
452	Широкий Луг	Тячівський	»	1957	»	Німчук В. В., Логопун Г. В., Чедрик М. М., Керецман М. І., Глюдза Г. С.
453	Дубове	»	»	1952	Ужгородський держ. ун-т	Декет В. В., Піпаш Ю. О., Томашук Г. О.
454	Велика Копаня	Виноградівський	»	»	»	Симинець Ю. В., Ряшко А. І., Семан С. С.
455	Драгове	Хустський	Закарпатська	1955	»	Галас К. Й., Коршинський М. Ю., Туряниця О. М., Лавер М. М.
456	Угля	Тячівський	»	1954	»	Сливка М. Ю., Німчук В. В.
457	Чорна	Виноградівський	»	1952	»	Сливка М. Ю., Німчук В. В., Дребітко Й. П.
458	Сокирниця	Хустський	»	1949	»	Федорко Е. М.
				1951	»	Добош В. І., Каневський Ф. С., Поляк С. П.
459	Добрянське	Тячівський	»	1954	»	Дзендзелівський Й. О., Німчук В. В., Сливка М. Ю.
460	Буштина	»	»	1951	»	Комарницький Ю. Т., Міговк Ю. М., Мокан О. А.
461	Грушеве	»	»	1953	»	Зизень Г. В., Томашук Г. О., Кийпаза К. Е.
462	Павлівка	Івано-Франківський	Івано-Франківська	1949	Івано-Франківський пед. ін-т	Салій З. М.
				1957	»	Овод М. І., Кочкодан Б. М.
463	Підпечери	»	»	1953	»	Похила М. В.
464	Іванівка	Рожнятівський	»	1951	Чернівецький держ. ун-т	Гуць М. В.
465	Грабівка	Калуський	»	1950	Івано-Франківський пед. ін-т	Лесицька Т. А.
				1962	Ін-т суспільних наук	Бандрівський Д. Г., Войтович В. В., Підбережна Г. Ф., Осадчук М. Д.
466	Марківці	Івано-Франківський	»	1955	Івано-Франківський пед. ін-т	Полук І. В., Дарчив П. С.
				1962	Ін-т суспільних наук	Бандрівський Д. Г., Підбережна Г. Ф., Войтович В. В., Осадчук М. Д.
467	Суходіл	Рожнятівський	»	1951	Івано-Франківський пед. ін-т	Калиній Я. С.
				1962	Ін-т суспільних наук	Бандрівський Д. Г., Підбережна Г. Ф., Войтович В. В., Осадчук М. Д.
468	Саджава	Богородчанський	»	1951	Івано-Франківський пед. ін-т	Клепацький Я. Д.
469	Ясень	Рожнятівський	»	1958	Львівський держ. ун-т	Онишкевич М. Й., Грика І. І., Денисюк І. О., Марусина Г. Г., Федотова З. Ю.
				»	Івано-Франківський пед. ін-т	Микулин Я. Д., Кицемон В. С., Романишин О. В.
470	Манява	Богородчанський	»	1952	Чернівецький держ. ун-т	Гуцуляк В. І.
471	Голосків	Коломийський	»	1962	Ін-т суспільних наук	Закревська Я. В., Пукица Є. І., Гончарук Ф. Ф., Січевлюк Я. С.
472	Перерісль	Надвірнянський	»	1950	Івано-Франківський пед. ін-т	Левицький В. О.
				1962	Ін-т суспільних наук	Закревська Я. В., Пукица Є. І., Гончарук Ф. Ф., Січевлюк Я. С.
473	Стримба	»	»	1951	Івано-Франківський пед. ін-т	Осадчук А. І.

№ населеного пункту	Назва населеного пункту	Назва району	Назва області	Рік запису	Установа — організатор запису	Записувач
474	**Раківчик**	Коломийський	Івано-Франківська	1950	Черівецький держ. ун-т	Микитюк Я. В.
				1952	Кремеиецький учит. іи-т	Макарчук М. І.
475	Саджавка	Надвірняиський	»	1957	Іваио-Франківський пед. іи-т	Данилець П. М.
				1962	Ін-т суспільиих наук	Закревська Я. В., Пукица Е. І., Гончарук Ф. Ф., Січевлюк Я. С.
476	**Сопів**	Коломийський	»	1953	Коломийський учит. іи-т	Жаровська І. О.
477	Марківка	»	»	»	»	Сливінська Б. І.
478	Заріччя	Надвіриянський	»	»	Іваио-Фраиківський пед. ін-т	Шкіц М. В., Малаиій С. М.
479	Бистриця	»	»	1958	»	Коидзельстка З. К., Даико І. Й.
				»	Львівський держ. ун-т	Оиишкевич М. Й., Грика І. І., Денисюк І. О., Федотова З. Ю., Марусина Г. Г., Старак Т. В.
480	Люча	Косівський	»	1949	Іваио-Франківський учит. іи-т	Стефанко Ю. В.
				1950	Чернівецький держ. уи-т	Бойчук М. В.
481	**Лопухів**	Тячівський	Закарпатська	1957	Ужгородський держ. ун-т	Німчук В. В., Чедрик М. М., Логойда А. В., Глюдза Г. С., Керецман М. І.
482	Кремінці	Яремчанська міськрада	Івано-Франківська	1954	Івано-Франківський пед. іи-т	Макарчук С. В., Мартинківська С. М., Смольська А. Д., Петрунів М. Г.
483	Бабиионілля	Косівський	»	1957	»	Стефанко М. М.,
				1962	Львівський держ. уи-т	Захарків О. Т., Старак Т. В., Булик З. В., Марущак К. Г.
484	Ясіия	Рахівський	Закарпатська	1951	Ужгородський держ. ун-т	Чучка П. П., Сливка М. Ю., Карнаух О. С.
				1964	Іи-т суспільиих наук	Онишкевич М. М., Верхоляк В. В.
485	Замагорів	Верховииський	Іваио-Франківська	1954	Іваио-Франківський пед. ін-т	Заяць Г. М.
486	Кваси	Рахівський	Закарпатська	1951	Черівецький держ. ун-т	Чучка П. П., Сливка М. Ю., Карнаух О. С.
				1964	Ін-т суспільних наук	Оиишкевич М. М., Верхоляк В. В.
487	Кобилецька Поляиа	»	»	1951	Ужгородський держ. уи-т	Дзендзелівський Й. О., Сидоряк М. І., Качала Л. Ю.
				1952	Чернівецький держ. уи-т	Герлан М. С.
488	**Зелена**	Верховииський	Іваио-Фраиківська	1953	Коломийський учит. ін-т	Бєлінський С. Г.,
				1962	Львівський держ. уи-т	Захарків О. Т., Старак Т. В., Булик З. В., Марущак К. Г., Панько Т. І.
489	Богдан	Рахівський	Закарпатська	1951	Ужгородський держ. ун-т	Берцик І. І., Німчук В. В., Васько Е. С.
490	Костилівка	»	»	1953	»	Буксар М. І., Катеринюк Ю. М., Піпаш Ю. О.
491	Великий Бичків	»	»	1951	»	Дзендзелівський Й., О., Сидоряк М. І., Качала Л. Ю.
				1952	Черівецький держ. ун-т	Медвідь М. Е.
492	Зубрець	Бучацький	Териопільська	1953	Іи-т суспільиих наук	Приступа П. І., Башуцька Я. О., Городна В. Г., Середяк К. М., Ткачук Ф. І.
493	Угринь	Чортківський	»	1959	Львівський пед. іи-т	Шило Г. Ф., Маринець З. Ф., Кульчицька Л., Ромах Б., Нагірна Г., Яценяк М.
494	Вістря	Моиастириський	»	1953	Ін-т суспільиих наук	Приступа П. І., Башуцька Я. О., Городиа В. Г., Середяк К. М., Ткачук Ф. І.
495	Мухавка	Чортківський	»	1959	Львівський пед. іи-т	Шило Г. Ф., Маринець З. Ф., Ромах Б., Яценяк М., Нагірна Г., Кульчицька Л.
496	Миколаївка	Бучацький	»	1953	Іи-т суспільиих наук	Приступа П. І., Башуцька Я. О., Городиа В. Г., Середяк К. М., Ткачук Ф. І.
497	Рожанівка	Заліщицький	»	»	Черівецький держ. уи-т	Токар Г. І.
498	Озеряни	Тлумацький	Іваио-Франківська	1954	Іваио-Франківський пед. іи-т	Солодкнй М. М.
				1953	Чернівецький держ. уи-т	Атамаиюк М. В.
499	Семаківці	Городеиківський	»	1957	Іваио-Франківський пед. іи-т	Кочкодан Б. М., Овод М. І.
				1962	Львівський держ. уи-т	Захарків О. Т., Старак Т. В., Булик З. В., Марущак К. Г., Панько Т. І.
500	Назаренкове	»	»	1950	Іваио-Фраиківськнй пед. іи-т	Буряиий М. Д.
501	Дзвиияч	Заліщицький	Териопільська	1953	Чернівецький держ. ун-т	Склярчук У. І.
502	Серафинці	Городенківський	Івано-Франківська	1954	»	Блонська М. В.
503	Велика Кам'янка	Коломийський	»	»	Івано-Франківський пед. ін-т	Дорошенко В. О., Долішній В. В., Ковальчук І. П., Мула С. Г.
504	Острівець	Городенківський	»	1953	Коломийський учит. ін-т	Гранаг М. М.
505	Балинці	Сиятиський	»	1949	Івано-Франківський учит. ін-т	Корбутяк А. М.
				1953	Коломийський учит. ін-т	Пиндиківська Г. І.
				1954	Чернівецький держ. уи-т	Симотюк Д. С.
506	Южинець	Кіцмаиський	Черівецька	1953	»	Проскурняк І. Г.
507	Пилипи	Коломийський	Івано-Фраиківська	1952	»	Ліщук В. Ю.
				1953	Коломийський учит. ін-т	Германюк Я. Р.
508	Запруття	Сиятиський	»	1951	»	Стефанюк Л., Ткачук С.
				»	»	Чепига З. Д.
509	Витилівка	Кіцмаиський	Чернівецька	1952	Чернівецький держ. уи-т	Мар'янчук М. О.
				1966	Ін-т суспільних наук	Закревська Я. В., Григорчук Л. М.
510	Тростяиець	Сиятиський	Іваио-Франківська	1953	Чернівецький держ. ун-т	Волошинюк Л. М.
				1964	Ін-т суспільних наук	Залеський А. М., Наконечна С. М.
511	Карапчів	Вижницький	Черівецька	1952	Чернівецький держ. ун-т	Курик О. М.
				1953	Івано-Франківський пед. ін-т	Паичишин І. М., Сухолитко Р. Д.
512	Нижиі Станівці	Кіцмаиський	Черівецька	1951	Чернівецький держ. ун-т	Стаиівський М. Ф., Левківська Н., Карасик О., Новошииська М.
513	Стрілецький Кут	»	»	1950	»	Лук'яиюк К. М.
514	Бабин	Косівський	Іваио-Франківська	1953	»	Сорохан Б. І.
				1967	Ін-т суспільних наук	Закревська Я. В., Назарова Т. В., Григорчук Л. М.
515	Стара Жадова	Сторожииецький	Черівецька	1952	Чернівецькнй держ. ун-т	Станівський М. Ф., Калашнікова А., Олеиич Н.
516	Виженка	Вижиицький	»	1956	»	Лимаренко В. С., Звенигородський В. Т., Олексюк Р. М.
517	Берегомет	»	»	1952	»	Іліуц О. Л.
				1953	»	Микитович Я. І., Гречка О., Білінчук М., Михолків Я.
518	Клинівка	Сторожииецький	»	1952	»	Стаиівський М. Ф., Дема Т., Калашнікова А., Олеиич Н.
519	Великий Кучурів	»	»	1951	»	Соботович О. М., Березка Г. Д., Лук'янюк К. М., Хоменко М. І.
520	Давидівка	»	»	1967	»	Бучко Д. Г., Крупа М. М., Тимофіїв І. М.
521	Михайлівка	Глибоцький	»	1955	»	Лимареико В. С., Качан Г. В.
522	Вижниця[1]	Вижиицький	»	1952	»	Савченко О. Н., Салітра П. В., Базюк І. О., Червоняк С. І.
523	Банилів	»	»	1962	»	Савчеико О. Н., Войтович Є. П.
				1966	Ін-т суспільиих иаук	Слюсарчук С. М., Григорчук Л. М.
524	Дихтинець	Путильський	»	1957	Чернівецький держ. уи-т	Повшак Г. М., Мамалига В. Т., Косяченко В. П.
				1963	Ін-т суспільиих иаук	Закревська Я. В., Залеський А. М.
525	Банилів-Підгірний	Сторожииецький	»	1960	Чернівецький держ. уи-т	Станівський М. Ф., Буджак Д. М., Василенко Л. М., Горбієвська Т.
526	Долішній Шепіт	Вижницький	»	1953	»	Микитович Я. У., Гречка О., Біліичук М.
527	Черепківці	Глибоцький	»	1955	»	Лимаренко В. С., Чорнописький М. Г.
528	Васильків	Чортківський	Тернопільська	1960	Дрогобицький пед. ін-т	Шило Г. Ф., Маринець З. Ф., Ромах Б., Яценяк М., Нагірна Г., Кульчицька Л.
529	Підлісний Мукарів	Дуиаєвецький	Хмельницька	1951	Кам'янець-Подільський пед. ін-т	Лічкевич В. С., Корчова Т. М., Горлецька Л.
530	Зеленче	»	»	1949	»	Мудра О. П., Олійиик Г. Ф., Павлюк М. О., Кріль Г. Т.
				1951	»	Лагодзінська М. В., Шевчук В. М., Махновська О. Т., Чудна Г. М.
				1952	Чернівецький держ. уи-т	Шиманська Г.

[1] Обстежеио говірку с. Рівня, яке тепер зиаходиться в межах м. Вижниць.

№ населеного пункту	Назва населеного пункту	Назва району	Назва області	Рік запису	Установа — організатор запису	Записувач
531	Чорна	Чемеровецький	Хмельницька	1952	Кам'янець-Подільський пед. ін-т	Блонська Г. Ф., Будзінський Т. І. Боднар О. І.
532	Летава	»	»	»	»	Монастирська М. О., Рижова Р. М., Бричак М. С., Гардига Г. В.
533	Балин	Дунаєвецький	»	»	»	Кучеренко Г. А., Кашей Н. Т., Мокрицька В. І., Михальчишина К. М., Филипчук Н. П.
534	Ланівці	Борщівський	Тернопільська	1953	Чернівецький держ. ун-т	Саранчук М. Й.
535	Іванків	»	»	1952	»	Бугер О. М.
536	Кочубеїв	Чемеровецький	Хмельницька	1953	Кам'янець-Подільський пед. ін-т	Михальчишина К. М., Мокрицька В. І., Когунь А. С.
537	Рахнівка	Дунаєвецький	»	1961	Ін-т суспільних иаук	Онишкевич М. М., Залеський А. М., Демський М. Т., Флейтута І. С.
538	Голосків	Кам'янець-Подільський	»	1952	Кам'янець-Подільський пед. ін-т	Циганівська Н. І., Монастирська М. Й. Михайлова Е. Г., Пасічник Г. О.
539	Шишківці	Борщівський	Тернопільська	1949	Чернівецький держ. ун-т	Білинська О.
				1966	Ін-т суспільних наук	Онишкевич М. М., Залеський А. М.
540	Привороття	Кам'янець-Подільський	Хмельницька	1961	Кам'янець-Подільський пед. ін-т	Литвинюк Н. І.
541	Шустівці	» »	»	»	»	Ліфантієва А. У.
		»	»	1957	» ський пед. ін-т	Підгорняк М., Венглінська Р., Бугайова Т., Клепас Г.
542	Врублівці	»	»	1955	»	Лаблюк І. О., Сучок В. О.
543	Самушин	Заставнівський	Чернівецька	1950	Чернівецький держ. ун-т	Григоращук М. М.
544	Острівчани	Кам'янець-Подільський	Хмельницька	1957	Кам'янець-Подільський пед. ін-т	Мазур С. І., Симон С. Ф., Синицька Н. С., Коваль З. С., Боднар О. І., Кравець Л. І., Шклярук В. Г.
545	Комунарівка	Борщівський	Тернопільська	1950	Чернівецький держ. ун-т	Базюк І.
546	Атаки	Хотинський	Чернівецька	1955	»	Прокопенко В. А., Вихованська Я. М., Лебідь М.
547	Ленківці	Кельменецький	»	1958	»	Лук'янюк К. М., Припік О. Д., Марусяк М. П.
548	Поляна	Хотинський	»	»	»	Очеретяний О. Є.
549	Вартиківці	Кельменецький	»	1959	»	Лук'янюк К. М., Марусяк М. П., Припік О. Д.
550	Малинці	Хотинський	»	1954	»	Лимаренко В. С., Слюсар Ф. Н.
551	Росошани	Кельменецький	»	1958	»	Лук'янюк К. М., Марусяк М. П., Припік О. Д.
552	Рідківці	Новоселицький	»	1954	»	Боберська З. П.
553	Берестя	»			»	Ткачук Е. В.
554	Рингач	»	»	1952	»	Прокопенко В. А., Маєвська Ц., Робуляк Я., Савчин С.
				1960	»	Лимаренко В. С., Колотуша Т. М., Радченко А. Д.
555	Подвірне	»	»	1961	»	Леонова М. В.
556	Зелений Гай	»	»	1952	»	Прокопенко В. А., Маєвська Ц., Робуляк Я., Савчин С.
				1960	»	Косяченко А., Шимко Л., Колотуша Т., Волощук О., Прокопенко В. А.
557	Ванчинець	»	»	1963	Ін-т суспільних наук	Закревська Я. В., Залеський А. М.
558	Луковиця	Глибоцький	»	»	»	»
559	Турятка	»	»	1955	Чернівецький держ. ун-т	Микитович Я. І., Мартиненко К., Галюк В. С.,
				1956	»	Черней В. І., Сердюк В. П.
560	Носківці	Жмеринський	Вінницька	1959	Вінницький пед. ін-т	Гром Г. С.
561	Ялтушків	Барський	»	1949	»	Охріменко М. Л.
562	Капустяни	Новоушицький	Хмельницька	1961	Ін-т суспільних наук	Онишкевич М. М., Залеський А. М., Демський М. Т., Флейтута І. С.
563	Попівці	Барський	Вінницька	1949	Вінницький пед. ін-т	Городецька Л.
				1954	»	Колесник І. С.
564	Браїлівка	Новоушицький	Хмельницька	1961	Ін-т мовознавства	Симоненкова Л. М.
				»	Кам'янець-Подільський пед. ін-т	Грушко Е. П.
565	Бахтин	Мурованокуриловецький	Вінницька	1959	Вінницький пед. ін-т	Лясківська А. Б.
566	Івашківці	Шаргородський	»	1962	»	Бердун О. О., Берещук Г. К.

№ населеного пункту	Назва населеного пункту	Назва району	Назва області	Рік запису	Установа — організатор запису	Записувач
567	Лисець	Дунаєвецький	Хмельницька		Кам'янець-Подільський пед. ін-т	Боровик Е. М., Пасічник Г. О., Тобенська Л. І.
568	Морозівка	Мурованокуриловецький	Вінницька	1954	Вінницький пед. ін-т	Охріменко М. Л.
569	Слобідка	Новоушицький	Хмельницька	1961	Ін-т мовознавства	Симоненкова Л. М.
570	Сліди	Могилів-Подільський	Вінницька	1958	Вінницький пед. ін-т	Думанська О.
571	Жван	Мурованокуриловецький	»	1959	»	Колесник І. С.
572	Зелені Курилівці	Новоушицький	Хмельницька	1955	Кам'янець-Подільський пед. ін-т	Брижак П., Савчук П., Бец Г.
573	Нижчий Ольчедаїв	Могилів-Подільський	Вінницька	1954	Вінницький пед. ін-т	Багрій В. Л.
				1966	Ін-т суспільних наук	Онишкевич М. М., Залеський А. М.
574	Ломачинці	Сокирянський	Чернівецька	1960	Чернівецький держ. ун-т	Довбенко О. В., Горобієвська Т., Денчик Л., Качак А., Храпчук Г.
575	Воєводчинці	Могилів-Подільський	Вінницька	»	Вінницький пед. ін-т	Насіковська М. Ф.
576	Лядова	»	»	1954	»	Регушевський Е. С.
577	Іванівці	Кельменецький	Чернівецька	1953	Чернівецький держ. ун-т	Прокопенко В. А., Гаврилюк Є., Мацибора Л., Платонова А.
578	Коболчин	Сокирянський	»	1958	»	Прокопенко В. А., Довбенко О. В., Панцир А. Т.
579	Романківці	»	»	1958	»	»
580	Бронниця	Могилів-Подільський	Вінницька	1951	»	Лук'янюк К. А., Красійчук О. І., Ліщук В. Ю., Ляшкевич О. С.
				1952	»	» »
581	Сергії	Путильський	Чернівецька	1957	»	Повшак Г. М., Мамалига В. Т., Косяченко В. П.
582	Плоска	»	»	1961	»	Лимаренко В. С., Кантемір Н. Т., Палійчук М. І., Пилипенко Т. М., Мельничук О. І.
583	Селятин	»	»	1960	»	Шаблій Т., Семніз Б., Кушнірюк Я.
				1966	Ін-т суспільних наук	Закревська Я. В.
584	Шепіт	»	»	1961	Чернівецький держ. ун-т	Лимаренко В. С., Кантемір Н. Т., Палійчук М. І., Пилипенко Т. М., Мельничук О. І.
585	Ремети		СРР			
587	Вишавська Долина		»			
588	Поляни		»			
603	Білявинці	Бричанський	Молдавська РСР	1966	Ін-т суспільних наук	Григорчук Л. М., Мазяр Е. П.
604	Єлизаветівка	Дондюшанський	»	»	»	Онишкевич М. М.
605	Телешівка	»	»	»	»	»
606	Барладяни	Єдиец ький	»	»	»	Онишкевич М. М., Залеський А. М.
607	Верхні Холохори	Бричанський	»	»	»	Григорчук Л. М., Мазяр Е. П.
608	Марамонівка	Дрокіївський	»	»	»	Онишкевич М. М.
609	Тецкани	Бричанський	»	»	»	Григорчук Л. М., Мазяр Е. П.
610	Стольничеин	Єдинецький	»	»	»	Онишкевич М. М., Залеський А. М.
611	Василівці	Ришканський	»	»	Львівський держ. ун-т	Сербенська О. А., Паинько Т. І., Трофимович Н. С., Малявська І. М.
612	Данул	Глодянський	»	»	»	»
613	Логофтени	Фалештський	»	»	Ін-т суспільних наук	Закревська Я. В.
614	Наталівка	»	»	»	»	»
615	Нова Челаківка	»	»	»	»	»
616	Каленковичі	Кам'янецький	Брестська БРСР	1965	»	Онишкевич М. М., Верхоляк В. В.
617	Відомля	»	»	»	»	Онишкевич М. М.
618	Сичі	Брестський	»	1961	Ужгородський держ. ун-т	Чучка П. П., Данилюк Е. С., Миронюк Л. Г., Поладич В. І.
619	Тельми	»	»	»	»	Чучка П. П., Поладич В. І., Поленко С. В., Миронюк Л. Г., Данилюк Е. С.
620	Знаменка	»	»	1965	Ін-т суспільних наук	Онишкевич М. М., Верхоляк В. В.
621	Ясень	Пружанський	»	»	»	»
622	Ліново	»	»	1964	Ужгородський держ. ун-т	Роман О. А., Винницька Д. С.
623	Жичин	Березівський	»	1965	Ін-т суспільних наук	Закревська Я. В., Залеський А. М.
624	Городечно	Пружанський	»	1961	Ужгородський держ. ун-т	Семурник М. В., Голенда Ю. В., Осійська Г. І.
625	Щерчево	»	»	1965	Ін-т суспільних наук	Онишкевич М. М.

№ населеного пункту	Назва населеного пункту	Назва району	Назва області	Рік запису	Установа — організатор запису	Записувач
626	Запруди	Кобринський	Брестська БРСР	1964	Ужгородський держ. ун-т	Єндреді І. О., Кирлик Г. І., Сірак Й. І.
627	Остромичі	»	»	»	»	»
628	Піски	»	»	»	Ін-т мовознавства	Назарова Т. В.
629	Городець	»	»	»	Ужгородський держ. ун-т	Ракущинець Ю., Зейкан Ю., Приступа Р.
630	Верхолісся	»	»	1966	Ін-т суспільних наук	Залеський А. М., Шило Г. Ф.
631	Повіття	»	»	1965	»	Закревська Я. В., Керницький І. М.
632	Замшани	Малоритський	»	»	»	»
633	Спорово	Березівський	»	»	»	Закревська Я. В., Залеський А. М.
634	Соколівка	Пінський	»	»	»	»
635	Мале Міжлісся	Березівський	»	»	»	Закревська Я. В., Керницький І. М.
636	Симоновичі	Дрогичинський	»	1966	Симоновицька СШ	Климчук Ф. Д.
637	Борова	Іванівський	»	1965	Ін-т суспільних наук	Григорчук Л. М., Бретун Я. П.
638	Охово	Пінський	»	1948	Пінський учит. ін-т	Козак Д. С.
639	Попина	Дрогичинський	»	1966	Ін-т суспільних наук	Залеський А. М., Шило Г. Ф.
640	Глинна	Іванівський	»	»	»	»
641	Невель	Пінський	»	1961	Ужгородський держ. ун-т	Лизанець П. М., Кубов Г. П., Руденко Ю. Д., Хланта І. В.
642	Доброславка	»	»	»	»	Григорчук Л. М., Бретун Я. П.
643	Рокитно	Лунинецький	»	1965	Ін-т суспільних наук	Залеський А. М., Завадка Б. В.
644	Галево	Пінський	»	1949	Пінський учит. ін-т	Шпудейко В. Т.
645	Лемешевичі	»	»	1965	Ін-т суспільних наук	Григорчук Л. М., Бретун Я. П.
646	Хойно	»	»	1961	Ужгородський держ. ун-т	Лизанець П. М., Кубов Г. П., Руденко Ю. Д., Хланта І. В.
647	Глинка	Столинський	»	1965	Ін-т суспільних наук	Залеський А. М., Завадка Б. В.
648	Річиця	»	»	1966	Ін-т мовознавства	Назарова Т. В.
649	Семигостичі	»	»	1965	Ін-т суспільних наук	Григорчук Л. М.
650	Озеряни	Житковицький	Гомельська БРСР	»	»	Григорчук Л. М., Шило Г. Ф.
651	Любовичі	»	»	»	»	Григорчук Л. М.
652	Хоромськ	Столинський	Брестська БРСР	»	»	Залеський А. М., Завадка Б. В.
653	Букча	Лельчицький	Гомельська БРСР	»	»	Григорчук Л. М., Шило Г. Ф.
654	Добровода		Бялистоцьке воєводство ПНР	1967	Люблінський ун-т	Лесів М.
655	Жерчиці		»	»	»	»
656	Носів (Носув)		Бяло-Подляське воєводство ПНР	1965	»	»
657	Кобиляни		»	1967	» ун-т	Вархол С.
658	Ставки		Хелмське воєводство ПНР	»	»	Лесів М.
659	Кживоверба (Кривовежба)		Бяло-Подляське воєводство ПНР	1965	»	»
660	Березно (Бжезно)		Хелмське воєводство ПНР	»	»	Вархол С.
661	Горишів (Горишув)		Замойське воєводство ПНР	»	»	»
662	Цетуля		Пшемисльське воєводство ПНР	1967	Люблінський ун-т	Вархол С.
663	Гломча		Кросненське воєводство ПНР	»	»	Співак І.
664	Верхомля		Новосондецьке воєводство ПНР	»	»	Вархол С.
665	Бартне		»	»	»	Лесів М.
666	Кремпна		Кросненське воєводство ПНР	»	»	Вархол С.
667	Команьча		»	»	»	Лесів М,
668	Малий Липник	Старолюбовнянський округ	Східно-Словацька обл. ЧССР	1968	Ін-т суспільних наук	Закревська Я. В.
669	Якуб'яни	»	»	»	»	»
670	Нижні Репаші	Списьконововеський округ	»	»	Пряшівський філософський ф-т Кошицького ун-ту	Шпанір М.
671	Порач	»	»	»	»	»
672	Хмельова	Бардіївський округ	»	1966	»	Юско Ю., Бабота Л.
672а	Нижній Комарник	Свидницький округ	»	1968	»	Даньо М.
				»	Ін-т суспільних наук	Закревська Я. В.
673	Кружлів	Бардіївський округ	»	1967	Пряшівський філософський ф-т Кошицького ун-ту	Шпанір М.
674	Липова	»	»	»	»	Стебіла С.
675	Гавай	Свидницький округ,	»	1966	»	Волох Ю.
676	Полата	Гуменський округ	»	»		Васько Г.
677	Жатківці	Пряшівський округ	»	1967	»	Шпанір М.
				1968	Ін-т суспільних наук	Закревська Я. В.
678	Руська Поруба	Воронівський округ	»	1966	Пряшівський філософський ф-т Кошицького ун-ту	Бобак М.
				1968	Ін-т суспільних наук	Закревська Я. В.
679	Матяшок	» округ	»	1966	Пряшівський філософський ф-т Кошицького ун-ту	Шпанір М.
680	Нижня Яблінка	Гуменський округ	»	1967	»	»
681	Стащин	»	»	1966	»	Сухий С.
682	Новоселиця	»	»	»	»	Гиряк О.
683	Зубне	»	»	1968	Ін-т суспільних наук	Закревська Я. В.
684	Стриговець	»	»	1966	Пряшівський філософський ф-т Кошицького ун-ту	Волох Ю.
685	Липовляни		Хорватія СФРЮ	»	Київський держ. ун-т	Коваль А. П.
686	Бачинці		Воєводина СФРЮ	»	»	»
687	Лацярак		»	»	»	»

АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК ДО СПИСКУ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ

Назва населеного пункту	Назва району	Назва області	№ на карті
Адампіль	Старосинявський	Хмельницька	378
Анастасівка	Новоград-Волинський	Житомирська	209
Артинськ	Олевський	»	99
Атаки	Хотинський	Чернівецька	546
Бабин	Косівський	Івано-Франківська	514
Бабинопілля	»	»	483
Бабухів	Рогатинський	»	297
Багнувате	Турківський	Львівська	275
Балин	Дунаевецький	Хмельницька	533
Балинці	Снятинський	Івано-Франківська	505
Банилів	Вижницький	Чернівецька	523
Банилів-Підгірний	Сторожинецький	»	525
Бараниниці	Ужгородський	Закарпатська	420
Барладяни	Єдинецький	Молдавська РСР	606
Бартне		Новосондецьке воєв. ПНР	665
Бахтин	Мурованокуриловецький	Вінницька	565
Бачинці		Воєводина СФРЮ	686
Башківці	Шумський	Тернопільська	169
Башова	Рожищенський	Волинська	147
Бенева	Теребовлянський	Тернопільська	327
Берегомет	Вижницький	Чернівецька	517
Бережці	Любомльський	Волинська	8
Березники	Свалявський	Закарпатська	444
Березно (Бжезно)		Хелмське воєв. ПНР	660
Березове	Рокитнівський	Ровенська	87
Берестя	Дубровицький	»	70
Берестя	Новоселицький	Чернівецька	553
Берестяне	Ківерцівський	Волинська	145
Биківці	Шумський	Тернопільська	202
Бистриця	Надвірнянський	Івано-Франківська	479
Білашів	Острозький	Ровенська	193
Білеве	Ізяславський	Хмельницька	200
Білин	Ковельський	Волинська	26
Білич	Старосамбірський	Львівська	252
Білки	Іршавський	Закарпатська	450
Білобережжя	Дубнівський	Ровенська	161
Білозірка	Лановецький	Тернопільська	345
Білявинці	Бричанський	Молдавська РСР	603
Бітля	Турківський	Львівська	405
Біще	Бережанський	Тернопільська	289
Блажове	Рокитнівський	Ровенська	95
Богдан	Рахівський	Закарпатська	489
Бокійма	Млинівський	Ровенська	158
Болозів	Старосамбірський	Львівська	233
Болярка	Ємільчинський	Житомирська	207
Боратин	Луцький	Волинська	150
Борова	Іванівський	Брестська БРСР	637
Борове	Зарічненський	Ровенська	41
Борове	Рокитнівський	»	105
Боровне	Камінь-Каширський	Волинська	44
Борщів	Перемишлянський	Львівська	287
Браїлівка	Новоушицький	Хмельницька	564
Брани	Горохівський	Волинська	134
Бринь	Галицький	Івано-Франківська	305
Броди	Ратнівський	Волинська	13
Бродниця	Зарічненський	Ровенська	61
Брониця	Новоград-Волинський	Житомирська	205
Бронниця	Могилів-Подільський	Вінницька	580
Будераж	Дубнівський	Ровенська	162
Буківцеве	Великоберезнянський	Закарпатська	409
Букча	Лельчицький	Гомельська БРСР	653
Бутейки	Сарненський	Ровенська	78
Бущтина	Тячівський	Закарпатська	460
Ванчинець	Новоселицький	Чернівецька	557
Варварівка	Полонський	Хмельницька	229
Вартиківці	Кельменецький	Чернівецька	549
Василівці	Ришканський	Молдавська РСР	611
Васильків	Чортківський	Тернопільська	528
Васильківці	Гусятинський	»	363
Вежиця	Рокитнівський	Ровенська	89
Велика Ведмежка	Маневицький	Волинська	50
Велика Вільшаниця	Золочівський	Львівська	282
Велика Кам'янка	Коломийський	Івано-Франківська	503
Велика Клітна	Красилівський	Хмельницька	346
Велика Копаня	Виноградівський	Закарпатська	454
Велика Левада	Городоцький	Хмельницька	364
Велика Лінина	Старосамбірський	Львівська	236
Велика Плавуча	Козівський	Тернопільська	322
Велика Сушиця	Старосамбірський	Львівська	235
Великий Бичків	Рахівський	Закарпатська	491
Великий Кучурів	Сторожинецький	Чернівецька	519

Назва населеного пункту	Назва району	Назва області	№ на карті
Великий Мидськ	Костопільський	Ровенська	82
Великий Ходачків	Козівський	Тернопільська	324
Великий Чернятин	Старокостянтинівський	Хмельницька	373
Великі Озера	Дубровицький	Ровенська	68
Великі Пузирки	Ізяславський	Хмельницька	341
Велицьк	Ковельський	Волинська	55
Верба	Володимир-Волинський	»	116
Верхні Холохори	Бричанський	Молдавська РСР	607
Верхня Визниця	Мукачівський	Закарпатська	419
Верхня Яблунька	Турківський	Львівська	238
Верхолісся	Кобринський	Брестська БРСР	630
Верхомля		Новосондецьке воєв. ПНР	664
Веснянка	Старокостянтинівський	Хмельницька	376
Ветли	Любешівський	Волинська	35
Вигнанка	Любомльський	»	24
Видраниця	Ратнівський	»	16
Виженка	Вижницький	Чернівецька	516
Вижниця	»	»	522
Витилівка	Кіцманський	»	509
Вишавська Долина		СРР	587
Вишків	Долинський	Івано-Франківська	439
Вишнопіль	Старокостянтинівський	Хмельницька	371
Відомля	Кам'янецький	Брестська БРСР	617
Вільшаниця	Білогірський	Хмельницька	203
Вістря	Монастириський	Тернопільська	494
Воєводинці	Могилів-Подільський	Вінницька	575
Волосянка	Сколівський	Львівська	438
Воля	Старосамбірський	»	261
Вороблевичі	Дрогобицький	»	262
Воронки	Володимирецький	Ровенська	67
Ворочеве	Перечинський	Закарпатська	414
Врублівці	Кам'янець-Подільський	Хмельницька	542
Гавай	Свидницький округ	Східно-Словацька обл. ЧССР	675
Гаї-за-Рудою	Зборівський	Тернопільська	316
Гайворонка	Теребовлянський	»	332
Галево	Пінський	Брестська БРСР	644
Галичани	Городоцький	Львівська	245
Ганнопіль	Славутський	Хмельницька	189
Гармаки	Барський	Вінницька	398
Глиниці	Яворівський	Львівська	241
Глинка	Столинський	Брестська БРСР	647
Глинна	Іванівський	»	640
Глібів	Гусятинський	Тернопільська	329
Гломча		Кросненське воєв. ПНР	663
Глушиця	Сарненський	Ровенська	73
Гнидава	Збаразький	Тернопільська	315
Голодьки	Хмільницький	Вінницька	383
Голосків	Кам'янець-Подільський	Хмельницька	538
Голосків	Коломийський	Івано-Франківська	471
Гораймівка	Маневицький	Волинська	57
Горбачі	Пустомитівський	Львівська	254
Гориця	Славутський	Хмельницька	220
Горишів (Горишув)		Замойське воєв. ПНР	661
Горічове	Хустський	Закарпатська	451
Городець	Кобринський	Брестська БРСР	629
Городечно	Пружанський	»	624
Городище	Луцький	Волинська	153
Городнє	Любомльський	»	25
Горонда	Мукачівський	Закарпатська	426
Гороховище	Любомльський	Волинська	5
Горянівка	Ківерцівський	»	152
Грабівка	Калуський	Івано-Франківська	465
Граддя	Маневицький	Волинська	54
Гранівка	Червоноармійський	Ровенська	165
Гранки-Кути	Миколаївський	Львівська	293
Грив'ятки	Ковельський	Волинська	52
Грушеве	Тячівський	Закарпатська	461
Грушів	Іваничівський	Волинська	128
Грушківці	Летичівський	Хмельницька	389
Губичі	Старосамбірський	Львівська	232
Гукалівці	Зборівський	Тернопільська	317
Гульськ	Новоград-Волинський	Житомирська	218
Давидівка	Сторожинецький	Чернівецька	520
Давидківці	Хмельницький	Хмельницька	385

Назва населеного пункту	Назва району	Назва області	№ на карті
Данул	Глодянський	Молдавська РСР	612
Дашківці	Віньковецький	Хмельницька	401
Дернів	Кам'янсько-Бузький	Львівська	142
Дзвиняч	Заліщицький	Тернопільська	501
Дихтинець	Путильський	Чернівецька	524
Дібрівка	Баранівський	Житомирська	219
Дідовичі	Новоград-Волинський	»	216
Добровода		Бялистоцьке воєв. ПНР	654
Доброгорща	Хмельницький	Хмельницька	355
Доброславка	Пінський	Брестська БРСР	642
Добрянське	Тячівський	Закарпатська	459
Довге	Іршавський	»	448
Долішній Шепіт	Вижницький	Чернівецька	526
Доротище	Ковельський	Волинська	22
Драгове	Хустський	Закарпатська	455
Дроздинь	Рокитнівський	Ровенська	86
Дубечне	Старовижівський	Волинська	18
Дубівка	Володимирецький	Ровенська	72
Дубове	Тячівський	Закарпатська	453
Дубриничі	Перечинський	»	410
Дубчиці	Зарічненський	Ровенська	34
Дунаїв	Перемишлянський	Львівська	288
Дунковиця	Іршавський	Закарпатська	427
Дюксин	Костопільський	Ровенська	180
Єлизаветівка	Дондюшанський	Молдавська РСР	604
Єльне	Рокитнівський	Ровенська	92
Жатківці	Пряшівський округ	Східно-Словацька обл. ЧССР	677
Жван	Мурованокуриловецький	Вінницька	571
Жденеве	Воловецький	Закарпатська	412
Жерчиці		Бялистоцьке воєв. ПНР	655
Жичин	Березівський	Брестська БРСР	623
Жовтневе	Теребовлянський	Тернопільська	335
Жупани	Сколівський	Львівська	437
Журавлівка	Барський	Вінницька	402
Журжевичі	Олевський	Житомирська	94
Забір'я	Нестеровський	Львівська	110
Завадів	Стрийський	»	266
Завадів	Яворівський	»	113
Завадів	Бережанський	Тернопільська	334
Загаття	Іршавський	Закарпатська	425
Загінці	Деражнянський	Хмельницька	397
Загір'я	Самбірський	Львівська	250
Задарів	Монастириський	Тернопільська	338
Задвір'я	Буський	Львівська	280
Залаззя	Любешівський	Волинська	40
Залокоть	Дрогобицький	Львівська	267
Залужани	Самбірський	»	259
Залужжя	Володимир-Волинський	Волинська	118
Залужжя	Яворівський	Львівська	240
Залужне	Дзержинський	Житомирська	224
Замагорів	Верховинський	Івано-Франківська	485
Замшани	Малоритський	Брестська БРСР	632
Запілля	Любомльський	Волинська	6
Запруди	Кобринський	Брестська БРСР	626
Запруття	Снятинський	Івано-Франківська	508
Зарічне	Гощанський	Ровенська	186
Заріччя	Надвірнянський	Івано-Франківська	478
Заруддя	Зборівський	Тернопільська	320
Затисівка	Виноградівський	Закарпатська	431
Збора	Калуський	Івано-Франківська	303
Зелена	Верховинський	»	488
Зелений Гай	Новоселицький	Чернівецька	556
Зелені Курилівці	Новоушицький	Хмельницька	572
Зеленче	Дунаевецький	»	530
Зіньків	Віньковецький	»	399
Знаменка	Брестський	Брестська БРСР	620
Зняцеве	Мукачівський	Закарпатська	423
Зоротовичі	Старосамбірський	Львівська	231
Зубне	Гуменський округ	Східно-Словацька обл. ЧССР	683
Зубрець	Бучацький	Тернопільська	492
Іванівка	Рожнятівський	Івано-Франківська	464
Іванівка	Ярмолинецький	Хмельницька	390
Іванівці	Жидачівський	Львівська	295
Іванівці	Кельменецький	Чернівецька	577
Іванків	Борщівський	Тернопільська	535
Іванківці	Городоцький	Хмельницька	360
Іванківці	Хмельницький	»	352

Назва населеного пункту	Назва району	Назва області	№ на карті
Івашківці	Шаргородський	Вінницька	566
Ігровиця	Тернопільський	Тернопільська	319
Ізки	Міжгірський	Закарпатська	442
Ілавче	Теребовлянський	Тернопільська	328
Кавське	Стрийський	Львівська	263
Каленковичі	Кам'янецький	Брестська БРСР	616
Кальна	Деражнянський	Хмельницька	391
Кам'яне	Рокитнівський	Ровенська	90
Кам'янка	Березнівський	»	175
Кам'янка	Олевський	Житомирська	103
Капустяни	Новоушицький	Хмельницька	562
Карапчів	Вижницький	Чернівецька	511
Карасин	Маневицький	Волинська	45
Карасин	Сарненський	Ровенська	71
Кармалюкове	Жмеринський	Вінницька	395
Катеринівка	Ємільчинський	Житомирська	210
Качанівка	Хмільницький	Вінницька	380
Кваси	Рахівський	Закарпатська	486
Квасове	Берегівський	»	429
Кисоричі	Рокитнівський	Ровенська	101
Ківерці	Ківерцівський	Волинська	149
Кізлів	Буський	Львівська	277
Климентіївка	Баранівський	Житомирська	221
Клинівка	Сторожинецький	Чернівецька	518
Кліцько	Городоцький	Львівська	253
Клубівка	Ізяславський	Хмельницька	201
Кобилецька Поляна	Рахівський	Закарпатська	487
Кобиляни		Бяло-Подляське воєв. ПНР	657
Коболчин	Сокирянський	Чернівецька	578
Ковалівка	Монастириський	Тернопільська	337
Кожухів	Літинський	Вінницька	386
Козак	Корецький	Ровенська	212
Кокошинці	Гусятинський	Тернопільська	357
Колоденце	Кам'янсько-Бузький	Львівська	143
Колочава	Міжгірський	Закарпатська	447
Команьча		Кросненське воєв. ПНР	667
Комсомольське	Гусятинський	Тернопільська	339
Комсомольське	Олевський	Житомирська	97
Комунарівка	Борщівський	Тернопільська	545
Конотоп	Шепетівський	Хмельницька	225
Конюшків	Бродівський	Львівська	170
Копище	Олевський	Житомирська	88
Користь	Корецький	Ровенська	215
Коритна	Ярмолинецький	Хмельницька	359
Коритниця	Володимир-Волинський	Волинська	108
Коростів	Сколівський	Львівська	276
Кортеліси	Ратнівський	Волинська	10
Корчівка	Сокальський	Львівська	109
Костилівка	Рахівський	Закарпатська	490
Кострина	Великоберезнянський	»	406
Коськів	Шепетівський	Хмельницька	366
Коцурів	Пустомитівський	Львівська	286
Кочичине	Ємільчинський	Житомирська	107
Кочубеїв	Чемеровецький	Хмельницька	536
Красносілля	Сокальський	Львівська	133
Красносільці	Збаразький	Тернопільська	318
Кремінці	Яремчанська міськрада	Івано-Франківська	482
Кремпна		Кросненське воєв. ПНР	666
Крем'янка	Ємільчинський	Житомирська	211
Криворерба (Кжнвовежба)		Бяло-Подляське воєв. ПНР	659
Кропивник	Долинський	Івано-Франківська	433
Кружлів	Бардіївський округ	Східно-Словацька обл. ЧССР	673
Крухиничі	Локачинський	Волинська	123
Кудлаївка	Шумський	Тернопільська	310
Кузьмин	Красилівський	Хмельницька	377
Кузьмівка	Сарненський	Ровенська	80
Куманів	Городоцький	Хмельницька	358
Кунча	Теофіпольський	»	343
Купель	Рокитнівський	Ровенська	93
Купіль	Волочиський	Хмельницька	350
Кустівці	Полонський	»	369
Кутин	Зарічненський	Ровенська	37
Кутянка	Острозький	»	196
Кушниця	Іршавський	Закарпатська	446
Лалове	Мукачівський	»	424
Ланівці	Борщівський	Тернопільська	534
Ласківці	Теребовлянський	»	336
Лацярак		Воєводина СФРЮ	687
Лелехівка	Яворівський	Львівська	239
Лемешевичі	Пінський	Брестська БРСР	645

Назва населеного пункту	Назва району	Назва області	№ на карті
Ленківці	Кельменецький	Чернівецька	547
Летава	Чемеровецький	Хмельницька	532
Лехнівка	Ярмолинецький	»	356
Липова	Бардіївський округ	Східно-Словацька обл. ЧССР	674
Липовець	Перечинський	Закарпатська	411
Липовляни		Хорватія СФРЮ	685
Лисець	Дунаєвецький	Хмельницька	567
Лисовичі	Стрийський	Львівська	272
Лисогірка	Жмеринський	Вінницька	392
Лімна	Турківський	Львівська	237
Ліново	Пружанський	Брестська БРСР	622
Лінчин	Березнівський	Ровенська	81
Лісове	Дубровицький	»	65
Лісоводи	Городоцький	Хмельницька	361
Літвиця	Дубровицький	Ровенська	69
Літинка	Літинський	Вінницька	388
Лобачівка	Горохівський	Волинська	132
Логофтени	Фалештський	Молдавська РСР	613
Лозівка	Підволочиський	Тернопільська	349
Ломачинці	Сокирянський	Чернівецька	574
Лопухів	Тячівський	Закарпатська	481
Лопушниця	Старосамбірський	Львівська	234
Лосинець	Турківський	»	273
Лосятин	Кременецький	Тернопільська	311
Лука-Барська	Барський	Вінницька	396
Луковиця	Глибоцький	Чернівецька	558
Любитів	Ковельський	Волинська	29
Любовичі	Житковицький	Гомельська БРСР	651
Люта	Великоберезнянський	Закарпатська	407
Люча	Косівський	Івано-Франківська	480
Лядова	Могилів-Подільський	Вінницька	576
Мавковичі	Городоцький	Львівська	249
Майдан	Олевський	Житомирська	106
Мала Глуша	Любешівський	Волинська	12
Мале Міжлісся	Березівський	Брестська БРСР	635
Малий Березний	Великоберезнянський	Закарпатська	408
Малий Липник	Старолюбовнянський округ	Східно-Словацька обл. ЧССР	668
Малий Ходачків	Тернопільський	Тернопільська	323
Малинці	Хотинський	Чернівецька	550
Манява	Богородчанський	Івано-Франківська	470
Марамонівка	Дрокіївський	Молдавська РСР	608
Марківка	Коломийський	Івано-Франківська	477
Марківці	Івано-Франківський	»	466
Мартинівка	Дубнівський	Ровенська	166
Мар'янівка	Костопільський	»	84
Матків	Турківський	Львівська	434
Матяшок	Воронівський	Східно-Словацька обл. ЧССР	679
Межигірці	Галицький	Івано-Франківська	304
Меленці	Любарський	Житомирська	368
Мельники	Любомльський	Волинська	2
Мельнич	Жидачівський	Львівська	299
Миколаївка	Бучацький	Тернопільська	496
Миляновичі	Турійський	Волинська	27
Милятин	Острозький	Ровенська	183
Миляч	Дубровицький	»	64
Мильськ	Рожищенський	Волинська	58
Миропіль	Дзержинський	Житомирська	228
Михайлівка	Глибоцький	Чернівецька	521
Міжгір'я	Міжгірський	Закарпатська	445
Могиляни	Острозький	Ровенська	190
Мокротин	Нестеровський	Львівська	114
Моломолинці	Хмельницький	Хмельницька	382
Морозівка	Мурованокуриловецький	Вінницька	568
Морозівка	Новоград-Волинський	Житомирська	222
Мосир	Любомльський	Волинська	33
Мотовилівка	Любарський	Житомирська	372
Мужилів	Бережанський	Тернопільська	330
Мухавка	Чортківський	»	495
Мухарів	Славутський	Хмельницька	217
Надіїв	Долинський	Івано-Франківська	307
Назаренкове	Городенківський	»	500
Накваша	Бродівський	Львівська	309
Наталівка	Фалештський	Молдавська РСР	614
Невель	Пінський	Брестська БРСР	641
Невицьке	Ужгородський	Закарпатська	416
Немовичі	Сарненський	Ровенська	76
Неньковичі	Зарічненський	»	59
Нивиці	Радехівський	Львівська	140
Нижнє	Деражнянський	Хмельницька	390
Нижні Ремети	Берегівський	Закарпатська	428
Нижні Репаші	Спишсконововеський округ	Східно-Словацька обл. ЧССР	670
Нижні Станівці	Кіцманський	Чернівецька	512

Назва населеного пункту	Назва району	Назва області	№ на карті
Нижній Бистрий	Хустський	Закарпатська	449
Нижній Комарник	Свидницький округ	Східно-Словацька обл. ЧССР	672a
Нижня Яблінка	Гуменський округ	»	680
Нижчий Ольчедаїв	Могилів-Подільський	Вінницька	573
Ніговичі	Мостиський	Львівська	251
Нова Челаківка	Фалештський	Молдавська РСР	615
Нове Село	Ярмолинецький	Хмельницька	362
Новий Витків	Радехівський	Львівська	137
Новоселиця	Гуменський округ	Східно-Словацька обл. ЧССР	682
Новоселиця	Старокостянтинівський	Хмельницька	379
Новосілка	Підволочиський	Тернопільська	325
Новосілки	Млинівський	Ровенська	160
Новоукраїнка	Маневицький	Волинська	56
Носів (Носув)		Бяло-Подляське воєв. ПНР	656
Носківці	Жмеринський	Вінницька	560
Нудиже	Любомльський	Волинська	21
Ожидів	Буський	Львівська	278
Озерці	Володимирецький	Ровенська	43
Озеряни	Житковицький	Гомельська БРСР	650
Озеряни	Тлумацький	Івано-Франківська	498
Оконськ	Маневицький	Волинська	51
Олешник	Виноградівський	Закарпатська	430
Оржів	Ровенський	Ровенська	181
Орів	Сколівський	Львівська	270
Осівка	Ємільчинський	Житомирська	204
Осташівці	Зборівський	Тернопільська	321
Острів	Червоноармійський	Ровенська	163
Острівець	Городенківський	Івано-Франківська	504
Острівськ	Зарічненський	Ровенська	39
Острівчани	Кам'янець-Подільський	Хмельницька	544
Остромичі	Кобринський	Брестська БРСР	627
Охлопів	Горохівський	Волинська	131
Охово	Пінський	Брестська БРСР	638
Ощів	Горохівський	Волинська	129
Павлівка	Івано-Франківський	Івано-Франківська	462
Пальче	Ківерцівський	Волинська	151
Пальчинці	Підволочиський	Тернопільська	347
Партизанське	Ковельський	Волинська	31
Пасіка	Свалявський	Закарпатська	422
Педоси	Хмельницький	Хмельницька	354
Переброди	Дубровицький	Ровенська	85
Передмірка	Лановецький	Тернопільська	313
Перенятин	Червоноармійський	Ровенська	171
Перерісль	Надвірнянський	Івано-Франківська	472
Переросля	Дубнівський	Ровенська	164
Петричі	Буський	Львівська	279
Пилипи	Коломийський	Івано-Франківська	507
Пилява	Старосинявський	Хмельницька	381
Пиратин	Радехівський	Львівська	136
Підберезці	Пустомитівський	»	283
Підгайчики	Золочівський	»	284
Підгороддя	Рогатинський	Івано-Франківська	294
Підліски	Долинський	»	436
Підліски	Жидачівський	Львівська	296
Підлісний Мукарів	Дунаєвецький	Хмельницька	529
Підлуби	Ємільчинський	Житомирська	206
Підпечери	Івано-Франківський	Івано-Франківська	463
Підріжжя	Ковельський	Волинська	53
Піски	Кобринський	Брестська БРСР	628
Плаве	Сколівський	Львівська	435
Пліщин	Шепетівський	Хмельницька	198
Плоска	Путильський	Чернівецька	582
Побережжя	Івано-Франківський	Івано-Франківська	308
Повіття	Кобринський	Брестська БРСР	631
Подвірне	Новоселицький	Чернівецька	555
Полата	Гуменський округ	Східно-Словацька обл. ЧССР	676
Полиці	Володимирецький	Ровенська	77
Полиці	Камінь-Каширський	Волинська	42
Поліське	Березнівський	Ровенська	179
Положеве	Любомльський	Волинська	4
Поляна	Свалявський	Закарпатська	417
Поляна	Хотинський	Чернівецька	548
Поляни	Березнівський	Ровенська	83
Поляни		СРР	588
Полянка	Баранівський	Житомирська	223
Поляхове	Теофіпольський	Хмельницька	342
Пониковиця	Бродівський	Львівська	172
Понінка	Полонський	Хмельницька	226
Попина	Дрогичинський	Брестська БРСР	639
Попівці	Барський	Вінницька	563
Попівці	Кременецький	Тернопільська	173

Назва населеного пункту	Назва району	Назва області	№ на карті
Порач	Списьконововеський округ	Східно-Словацька обл. ЧССР	671
Порошкове	Перечинський	Закарпатська	415
Постійне	Костопільський	Ровенська	177
Правда	Сокальський	Львівська	130
Привільне	Дубнівський	Ровенська	159
Привітівка	Зарічненський	»	62
Привітне	Локачинський	Волинська	126
Привороття	Кам'янець-Подільський	Хмельницька	540
Пугачівка	Млинівський	Ровенська	157
Пульмо	Любомльський	Волинська	3
П'яновичі	Самбірський	Львівська	256
Радовель	Олевський	Житомирська	102
Радовичі	Турійський	Волинська	32
Раківчик	Коломийський	Івано-Франківська	474
Рахнівка	Дунаєвецький	Хмельницька	537
Ремезівці	Золочівський	Львівська	285
Ремети		СРР	585
Рибник	Дрогобицький	Львівська	271
Риковичі	Іваничівський	Волинська	127
Рингач	Новоселицький	Чернівецька	554
Рівне	Любомльський	Волинська	7
Рідківці	Новоселицький	»	552
Різдвяни	Галицький	Івано-Франківська	301
Річиця	Гощанський	Ровенська	182
Річиця	Столинський	Брестська БРСР	648
Рогачин	Бережанський	Тернопільська	292
Рожанівка	Заліщицький	»	497
Розточки	Долинський	Івано-Франківська	432
Рокитне	Костопільський	Ровенська	178
Рокитно	Лунинецький	Брестська БРСР	643
Романківці	Сокирянський	Чернівецька	579
Росошани	Кельменецький	»	551
Ростань	Любомльський	Волинська	1
Рубанівка	Городоцький	Львівська	257
Рудники	Миколаївський	»	260
Рудня	Дубровицький	Ровенська	63
Руська Поруба	Воронівський округ	Східно-Словацька обл. ЧССР	678
Руські Комарівці	Ужгородський	Закарпатська	421
Садів	Луцький	Волинська	125
Саджава	Богородчанський	Івано-Франківська	468
Саджавка	Надвірнянський	»	475
Садки	Острозький	Ровенська	188
Самари	Ратнівський	Волинська	9
Самушин	Заставнівський	Чернівецька	543
Сапанів	Кременецький	Тернопільська	168
Сварині	Володимирецький	Ровенська	74
Свинарин	Турійський	Волинська	115
Свищів	Млинівський	Ровенська	155
Свіршківці	Чемеровецький	Хмельницька	365
Світанок	Рогатинський	Івано-Франківська	298
Світанок	Теребовлянський	Тернопільська	331
Северинівка	Жмеринський	Вінницька	400
Седлище	Старовижівський	Волинська	20
Селець	Сокальський	Львівська	138
Селятин	Путильський	Чернівецька	583
Семаківці	Городенківський	Івано-Франківська	499
Семенів	Білогірський	Хмельницька	340
Семигостичі	Столинський	Брестська БРСР	649
Серафинці	Городенківський	Івано-Франківська	502
Сергії	Путильський	Чернівецька	581
Середня	Калуський	Івано-Франківська	302
Сивка-Калуська	»	»	306
Сильне	Ківерцівський	Волинська	146
Симоновичі	Дрогичинський	Брестська БРСР	636
Синевирська Поляна	Міжгірський	Закарпатська	443
Ситне	Червоноармійський	Ровенська	167
Сичі	Брестський	Брестська БРСР	618
Скаржинці	Хмільницький	Вінницька	375
Скотарське	Воловецький	Закарпатська	440
Сліди	Могилів-Подільський	Вінницька	570
Слобідка	Новоушицький	Хмельницька	569
Смідин	Старовижівський	Волинська	23
Смолин	Яворівський	Львівська	112
Сморжів	Радехівський	»	135
Смородськ	Дубровицький	Ровенська	60
Сновидовичі	Рокитнівський	»	100
Сокиричі	Ківерцівський	Волинська	148
Сокирниця	Хустський	Закарпатська	458
Соколівка	Пінський	Брестська БРСР	634
Сопачів	Володимирецький	Ровенська	46
Сопів	Коломийський	Івано-Франківська	476
Соснина	Іваничівський	Волинська	124
Сошичне	Камінь-Каширський	»	19
Спорово	Березівський	Брестська БРСР	633
Ставки		Хелмське воєв. ПНР	658
Ставне	Великоберезнянський	Закарпатська	403
Ставчани	Пустомитівський	Львівська	247
Ставчинці	Хмельницький	Хмельницька	351
Стара Гута	Деражнянський	»	393
Стара Жадова	Сторожинецький	Чернівецька	515
Стара Мощаниця	Здолбунівський	Ровенська	192
Стара Чортория	Любарський	Житомирська	367
Старе Село	Нестеровський	Львівська	111
Старий Олексинець	Кременецький	Тернопільська	314
Старі Стрілища	Жидачівський	Львівська	291
Старява	Мостиський	»	244
Стащин	Гуменський округ	Східно-Словацька обл. ЧССР	681
Степангород	Володимирецький	Ровенська	66
Стетківці	Чуднівський	Житомирська	370
Стільське	Миколаївський	Львівська	290
Стобихва	Камінь-Каширський	Волинська	47
Стовпинка	Олевський	Житомирська	104
Стольничени	Єдинецький	Молдавська РСР	610
Стригани	Славутський	Хмельницька	194
Стриговець	Гуменський округ	Східно-Словацька обл. ЧССР	684
Стримба	Надвірнянський	Івано-Франківська	473
Стрілецький Кут	Кіцманський	Чернівецька	513
Студині	Рожищенський	Волинська	117
Судилків	Шепетівський	Хмельницька	227
Сулятичі	Жидачівський	Львівська	300
Суслівці	Летичівський	Хмельницька	387
Сухівці	Ровенський	Ровенська	154
Суховоля	Володимирецький	»	48
Суходіл	Рожнятівський	Івано-Франківська	467
Суходоли	Володимир-Волинський	Волинська	122
Тайкури	Ровенський	Ровенська	187
Телешівка	Дондюшанський	Молдавська РСР	605
Тельми	Брестський	Брестська БРСР	619
Терентіїв	Гощанський	Ровенська	184
Терешки	Красилівський	Хмельницька	344
Тецкани	Бричанський	Молдавська РСР	609
Тинне	Сарненський	Ровенська	79
Тисів	Долинський	Івано-Франківська	274
Тишковичі	Мостиський	Львівська	230
Томашгород	Рокитнівський	Ровенська	98
Торунь	Міжгірський	Закарпатська	441
Тростянець	Ківерцівський	Волинська	144
Тростянець	Снятинський	Івано-Франківська	510
Троянівка	Маневицький	Волинська	49
Тулиголове	Городоцький	Львівська	246
Тупальці	Новоград-Волинський	Житомирська	214
Тур	Ратнівський	Волинська	15
Тур'є	Старосамбірський	Львівська	268
Туринка	Нестеровський	»	139
Туриця	Перечинський	Закарпатська	413
Туричани	Турійський	Волинська	30
Турятка	Глибоцький	Чернівецька	559
Угля	Тячівський	Закарпатська	456
Угринь	Чортківський	Тернопільська	493
Ужок	Великоберезнянський	Закарпатська	404
Уличне	Дрогобицький	Львівська	269
Устенське Перше	Здолбунівський	Ровенська	191
Устя	Корецький	»	208
Ушня	Золочівський	Львівська	281
Федірки	Волочиський	Хмельницька	353
Федорівка	Сарненський	Ровенська	75
Харківці	Старосинявський	Хмельницька	374
Хмельова	Бардіївський	Східно-Словацька обл. ЧССР	672
Хобултова	Володимир-Волинський	Волинська	120
Ходовичі	Стрийський	Львівська	265
Хойно	Пінський	Брестська БРСР	646
Холопичі	Локачинський	Волинська	121
Хоромськ	Столинський	Брестська БРСР	652
Хоростків	Гусятинський	Тернопільська	333
Хотень Перший	Ізяславський	Хмельницька	197
Хотешів	Камінь-Каширський	Волинська	14
Хочине	Олевський	Житомирська	91
Худлове	Ужгородський	Закарпатська	418
Цвітоха	Славутський	Хмельницька	195
Цетуля		Пшемисльське воєв. ПНР	662
Цир	Любешівський	Волинська	38
Чайковичі	Самбірський	Львівська	255
Чаниж	Буський	»	141
Чаплі	Старосамбірський	»	258
Чаруків	Луцький	Волинська	156
Черепківці	Глибоцький	Чернівецька	527
Чернелівка	Красилівський	Хмельницька	348
Чижівка	Новоград-Волинський	Житомирська	213
Чишки	Мостиський	Львівська	248
Чолгині	Яворівський	»	242
Чорна	Виноградівський	Закарпатська	457
Чорна	Чемеровецький	Хмельницька	531
Черників	Володимир-Волинський	Волинська	119
Шарки	Деражнянський	Хмельницька	394
Шекеринці	Ізяславський	»	199
Шепіт	Путильський	Чернівецька	584
Шибалин	Бережанський	Тернопільська	326
Широкий Луг	Тячівський	Закарпатська	452
Шишківці	Борщівський	Тернопільська	539
Шлапань	Любешівський	Волинська	36
Шрубків	Летичівський	Хмельницька	384
Штунь	Любомльський	Волинська	28
Шустівці	Кам'янець-Подільський	Хмельницька	541
Щедрогір	Ратнівський	Волинська	11
Щерчево	Пружанський	Брестська БРСР	625
Южинець	Кіцманський	Чернівецька	506
Юрове	Олевський	Житомирська	96
Якуб'яни	Старолюбовнянський округ	Східно-Словацька обл. ЧССР	669
Ялтушків	Барський	Вінницька	561
Яполоть	Костопільський	Ровенська	174
Яревище	Старовижівський	Волинська	17
Ясениця-Сільна	Дрогобицький	Львівська	264
Ясенів	Бродівський	»	312
Ясень	Пружанський	Брестська БРСР	621
Ясень	Рожнятівський	Івано-Франківська	469
Ясининичі	Ровенський	Ровенська	185
Ясіня	Рахівський	Закарпатська	484
Ясниська	Яворівський	Львівська	243
Яцьковичі	Березнівський	Ровенська	176

КАРТИ

УКРАЇНСЬКА РСР, політико-адміністративна карта

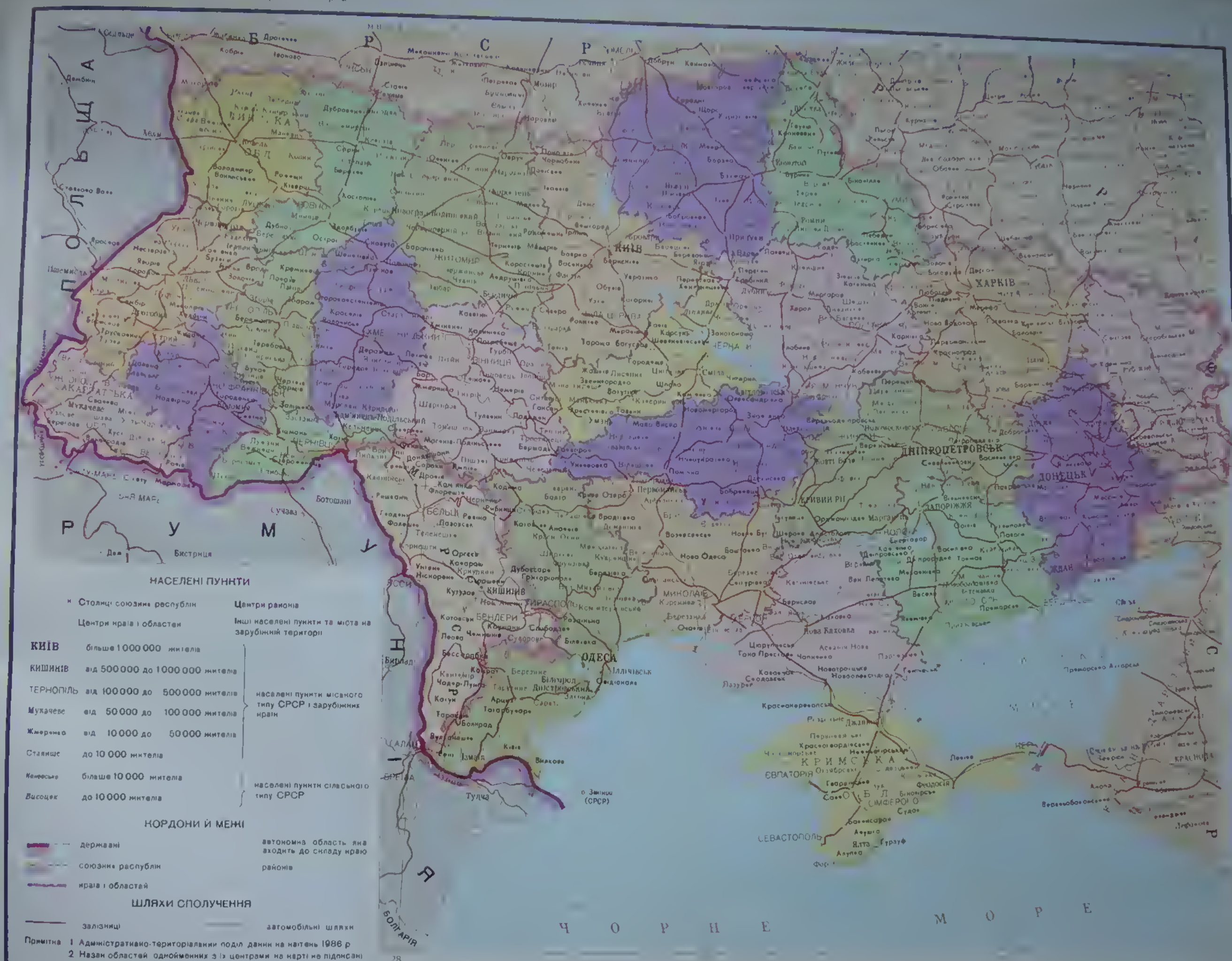

МАСШТАБ 1:3750000

ПОДІЛ ТЕРИТОРІЇ ПОШИРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ МІЖ ТОМАМИ АТЛАСУ

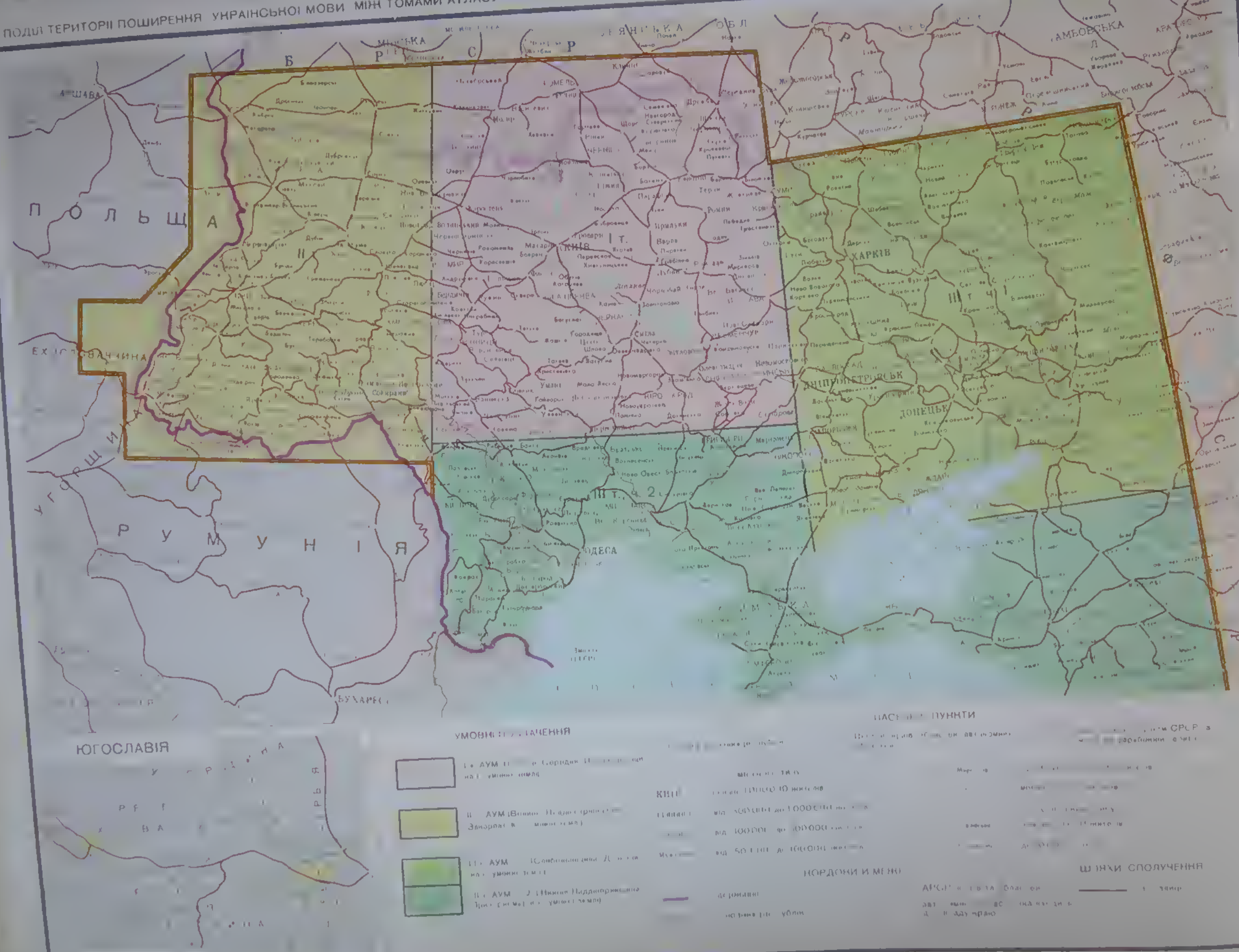

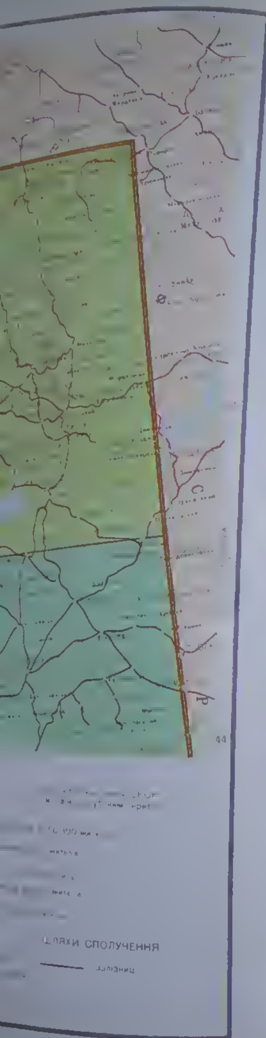

ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКЕ КНЯЗІВСТВО У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIII ст.

ТЕВТОНСЬКИЙ ОРДЕН
ГОРОДЕНСЬКЕ КНЯЗІВСТВО
Городно (Гродно)
ПОЛОЦЬКЕ КНЯЗІВСТВО
ЧОРНА РУСЬ
Волковийськ
Новгородок
Несвіж
Случеськ
ТУРОВО-ПІНСЬКЕ КНЯЗІВСТВО
Пінськ
Туров
Вранн
Більськ (Бєльськ)
Дорогичин
Кам'янець
Кобрин
Берестя (Брест)
Володава (Влодава)
ЧЕРВЕНСЬКО-ХОЛМСЬКА ЗЕМЛЯ
ВОЛИНСЬКЕ КНЯЗІВСТВО
Любомль
Холм (Хелм)
Люблін
1289
Сандомир
Володимир
Луцьк
Дубен (Дубно)
Дорогобуж
Пересопниця
Дубровиця
Степань
Зв'ягель (Новоград-Волинський)
Вручий (Овруч)
Іскоростень (Коростень)
КИЇВСЬКЕ КНЯЗІВСТВО
Київ
Белз
БЕЛЗЬКА ЗЕМЛЯ
Ярослав
Перемишль
Львів
Звенигород
Самбір
Кременець (Кременець)
ЛУЦЬКЕ КНЯЗІВСТВО
Колодяжен
Ізяславль
Гайин
Межибожжя
Теребовль
Галич
ГАЛИЦЬКА ЗЕМЛЯ
Василів
Коломия
Бакота
Ушиця (Ст. Ушиця)
Онут
Черн (Чернівці)
Кошиці
Мукачеве
бл. 1280-1320 рр.
Родна
УГОРСЬКЕ КОРОЛІВСТВО
ЗОЛОТА ОРДА
Дністер
Прип'ять
Случ
Тетерів
Стир
Горинь

КАРТА ГОВОРІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

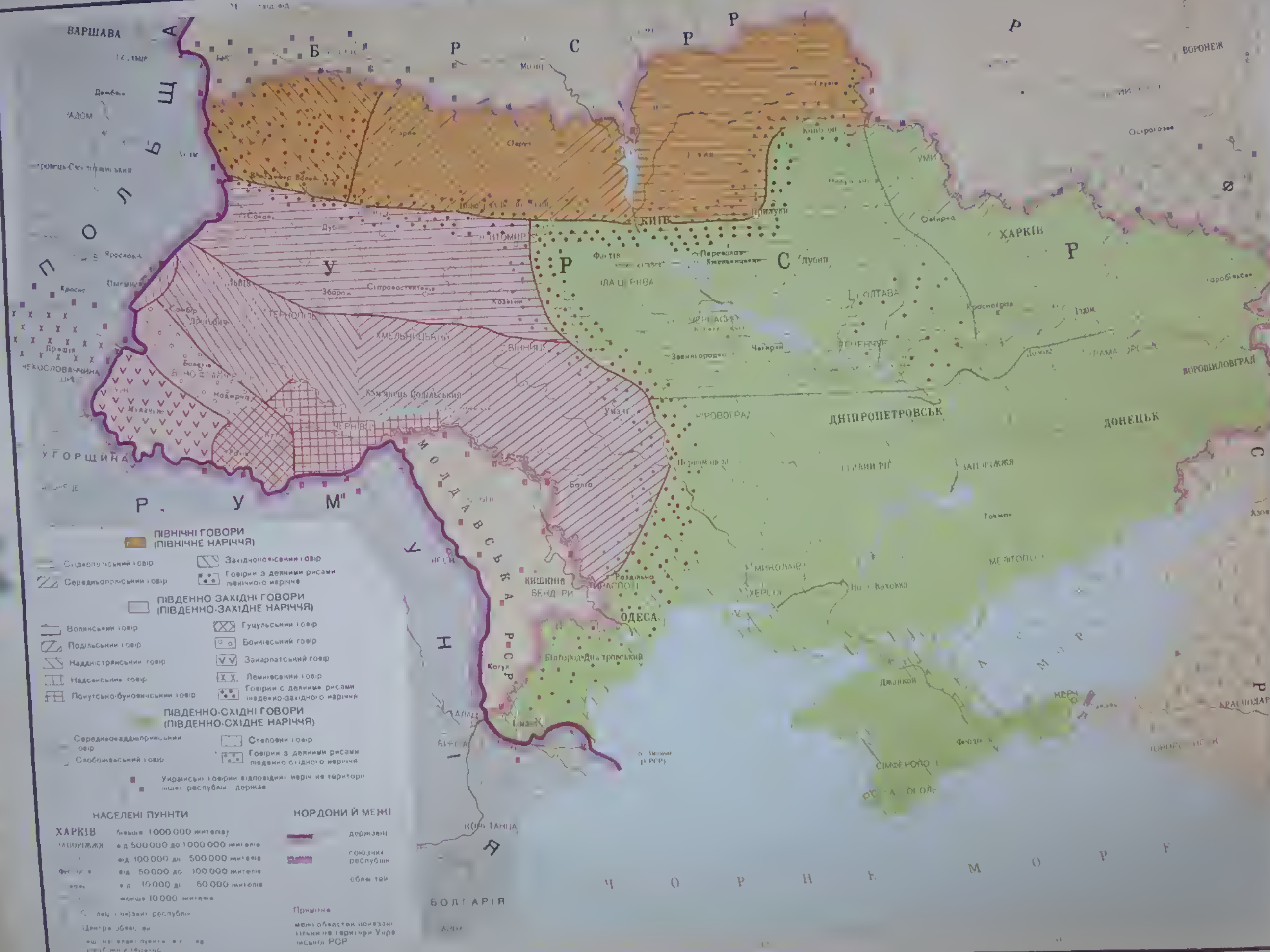

МАСШТАБ 1:4 000 000

Кар. N

СТРУКТУРИ НАГОЛОШЕНОГО ВОКАЛІЗМУ

УМОВНІ ОЗНАЧЕННЯ

а-е-и-і-о-у-ы

а-е-и-і-ÿ-о-у-ы

а-е-е̯-и-о-у

а-е-іе̯-и-о-уо̯-у

а-е-и-і-о-уи-у

а-е-іе̯-и-о-уи̯-у

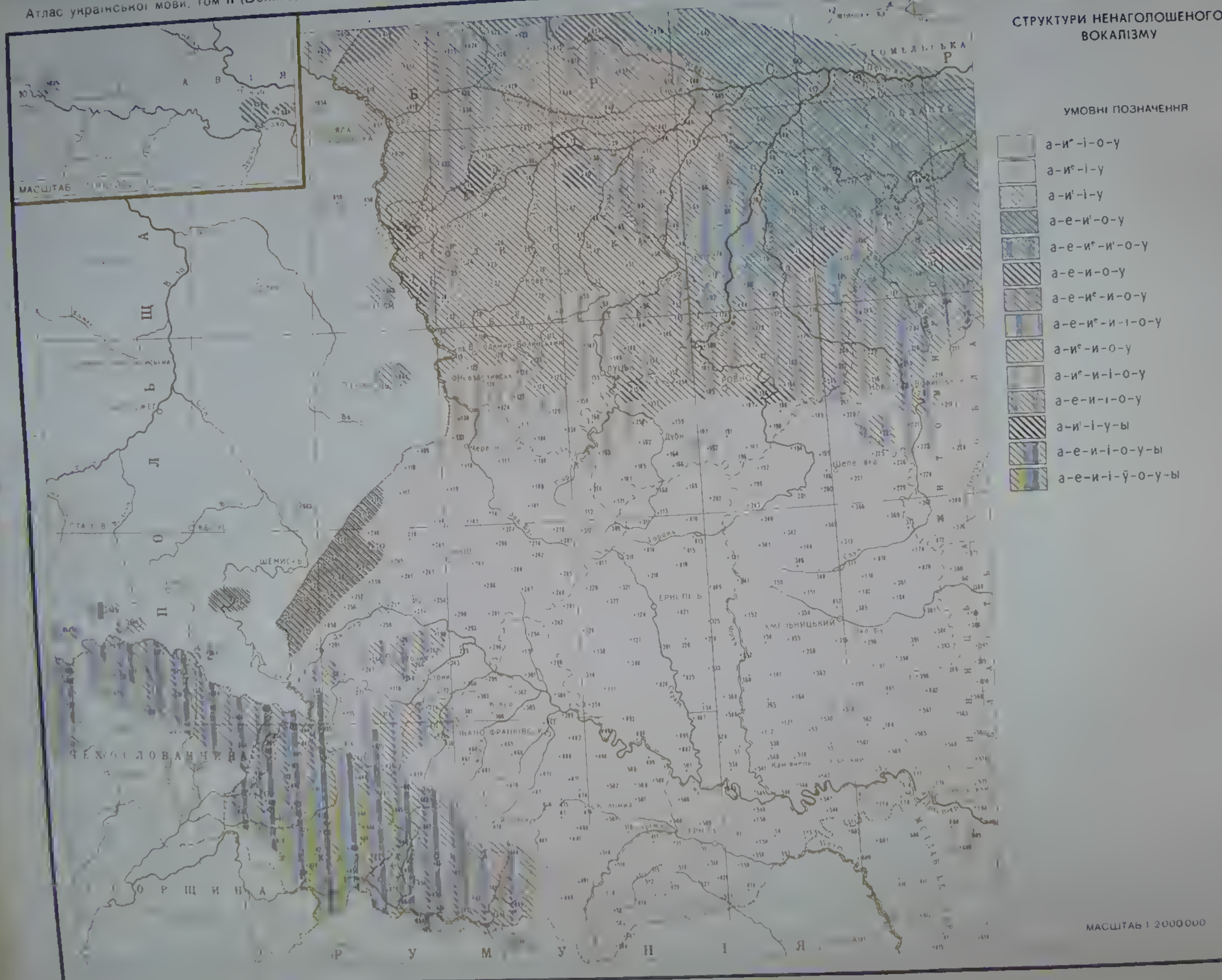
СТРУКТУРИ НЕНАГОЛОШЕНОГО ВОКАЛІЗМУ
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
а-$и^{е}$-і-о-у
а-$и^{е}$-і-у
а-и'-і-у
а-е-и'-о-у
а-е-$и^{е}$-и'-о-у
а-е-и-о-у
а-е-$и^{е}$-и-о-у
а-е-$и^{е}$-и-і-о-у
а-$и^{е}$-и-о-у
а-$и^{е}$-и-і-о-у
а-е-и-і-о-у
а-и'-і-у-ы
а-е-и-і-о-у-ы
а-е-и-і-ў-о-у-ы
ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА
Р У М У Н І Я
МАСШТАБ 1:2000000

ТРУК УРИ НЕНАГОЛОШЕНОГО ВОКАЛІЗМУ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

а-и° о-у
а-и°-і-у
а-и -у
а е и -о-у
а-е-и°-и -о-у
а-е-и-о-у
а-е-и°-и-о-у
а-е-и°-и-і-о-у
а-и°-и-о-у
а-и°-и- -о-у
а-е-и-і-о-у
а-и'- -у-ы
а-е-и-і-о-у-ы
а-е-и-і-ӯ-о-у-ы

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

РЕФЛЕКСИ НАГОЛОШЕНОГО ѣ ПІСЛЯ ПЕРЕДНЬОЯЗИКОВИХ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

[і] т'[і]ло, д'[і]д, д'[і]ти, сн'[і]г, сл'[і]д, л'[і]зти, у гн'із'д'[і], на стол'[і]

[і]: тільки у флексіях у гн'із'д'[і], на стол'[і]

[и] т[и]ло, д[и]д, д[и]ти, сн[и]г, сл[и]д, л[и]зти, у гн'ез'д[и], на стол[и]

[е] т'[е]ло, д'[е]д, д'[е]ти, с'[е]н, сн'[е]г, сл'[е]д, л'[е]зти, у гнез'д'[е], на стол'[е]

[ie] т'[ie]ло, д'[ie]д, д'[ie]ти, с'[ie]но, сн'[ie]г, сл'[ie]д, л'[ie]зти, у гн'ез'д'[ie], на стол'[ie]

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

ВІДПОВІДНИКИ Ě (ДІРКА, ДІРА)

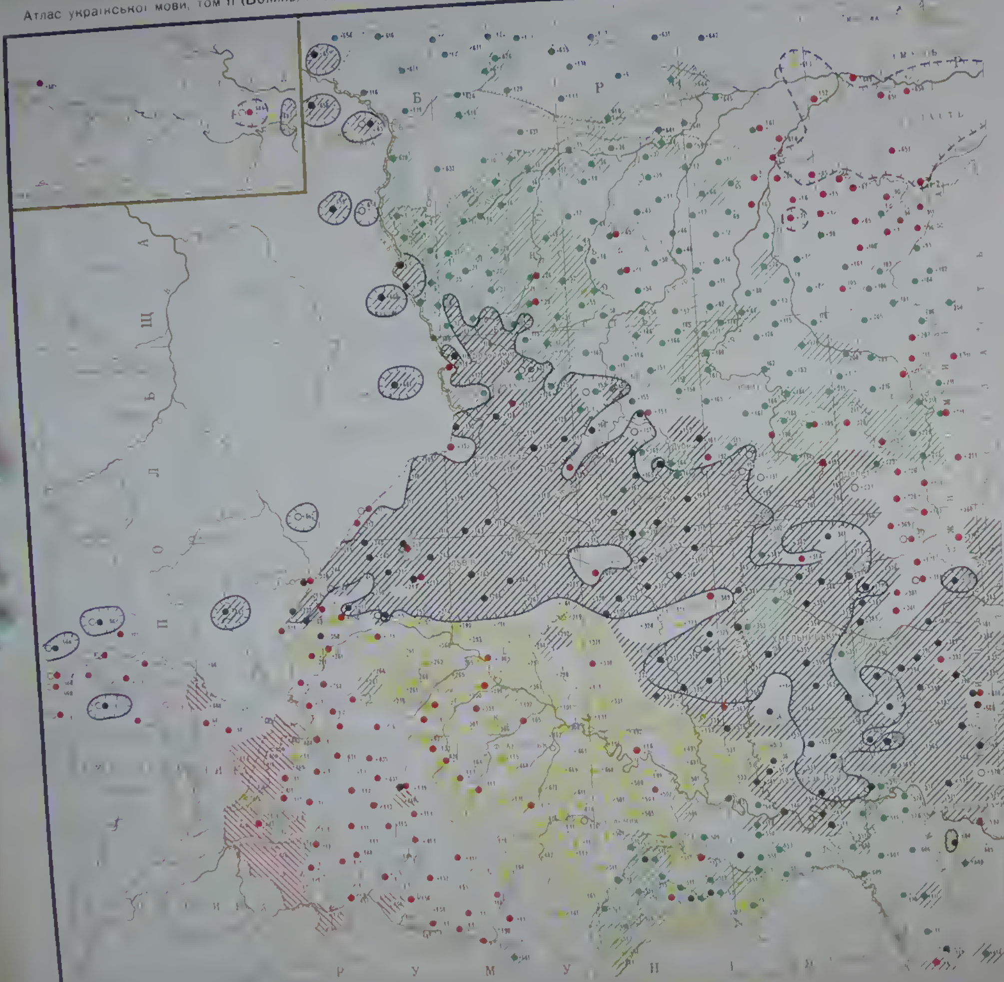

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [і] ˈд'[і]рка
- [і]: ˈд'[і]ра
- [і]· д'[і]ˈрка
- [и] ˈд[и]рка
- [и]: ˈд[и]ра
- [и]· д[и]ˈра
- [е]· ˈд'[е]рка
- [е]: ˈд'[е]ра
- [е]: д'[е]ˈра
- [е]· д'[е]ˈрка
- [у]: ˈд'[у]рка
- [у]· ˈд'[у]ра
- [у] д'[у]ˈра
- [ʒ'']: ˈʒ''[у]рка, ʒ''[у]ˈра
- [ʒ']: ˈ[ʒ']ірка, ˈ[дʒ']ірка

МАСШТАБ 1:2000000

Карта N. 4

…ОВІДНИКИ (ДІРКА ДІРА)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- д…рка
- д…ра
- …р'ка
- [и] …ирка
- [и] д[и]ра
- [и] д[и]ра
- [е] д[е]рка
- [е] д[е]…а
- [е] д[е]ра
- [е] д[е]р'ка
- [у] д[у]рка
- [у] д[у]…а
- [у] д'[у]ра
- [ȝ'], [ȝ]урка, [ȝ]ура
- [ȝ] [ȝ]ірка, [дȝ]ірка

МАСШТАБ 1:2000000

Карта N…

РЕФЛЕКСИ ГОЛОСНОГО В ІМЕННИКУ
БЛИСК

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [и]: бл[и…]…
- [і]: бл'[і]ск
- [е]: бл'[е]ск
- [а]: бл'[а]ск
- [о]: бл'[о]ск
- [ие]: бл'[ие]ск

Р У М У Н І Я

МАСШТАБ 1:2000000

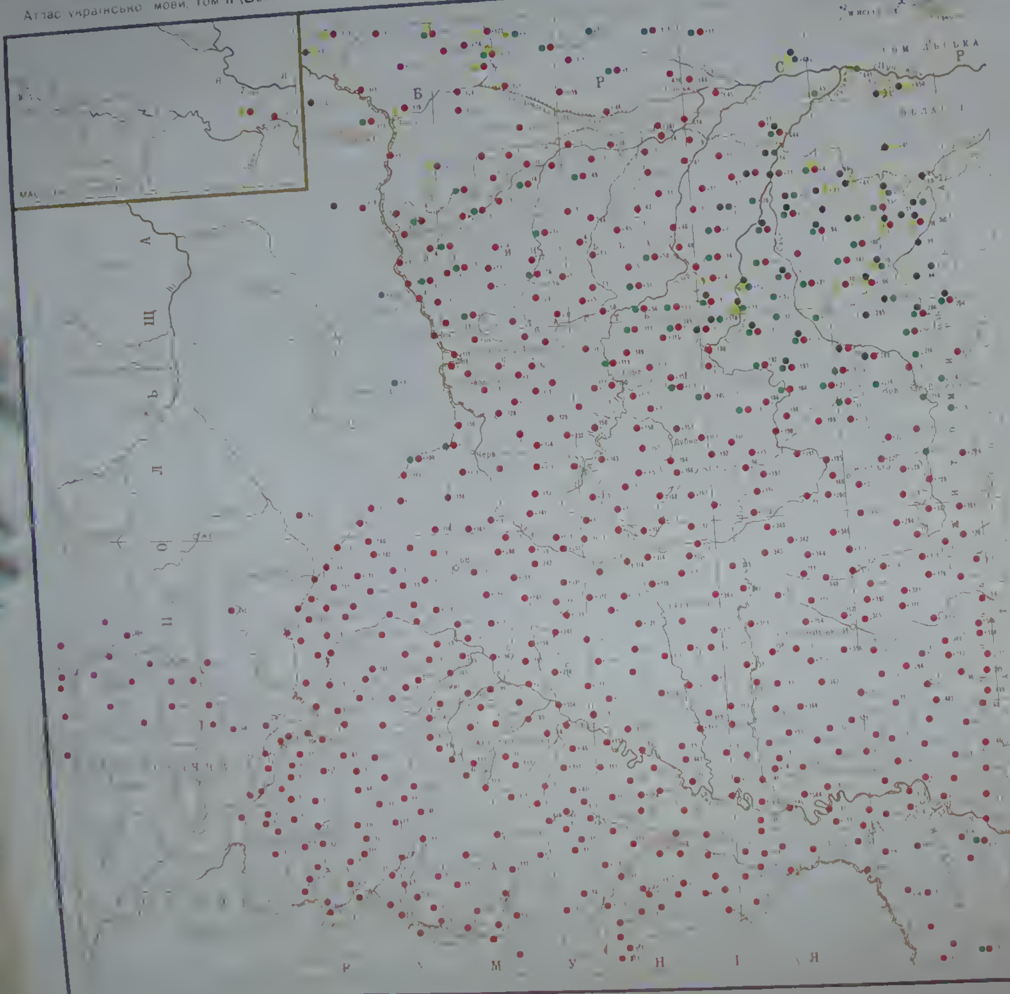

РЕФЛЕКСИ НАГОЛОШЕНОГО Ė ПІСЛЯ [Р]

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [і]: ˈр'[і]чка, ˈр'[і]дко, гоˈр'[і]х, стр'[і]х, зустˈр'[і]ти
- [и]: ˈр[и]чка, ˈр[и]дко, гоˈр[и]х, стр[и]х, зустˈр[и]ти
- [е]: ˈр'[е]чка, ˈр'[е]дко, гоˈр'[е]х, зустˈр'[е]ти
- [іе̯]: ˈр'[іе̯]чка, ˈр'[іе̯]дко, гоˈр'[іе̯]х, зустˈр'[іе̯]ти

МАСШТАБ 1:2 000 000

[illegible] ОШЕНОГО [illegible]

[illegible]

[illegible] го[р'][и]х, [illegible]

[illegible] [р'и]дко, го[р'][и]х, зу[р]и ти

[illegible] [е]чка, [р'е]дко, го[р'][е]х, [illegible] [р'е]ти

[е]чка, [р]е]дко, го[р'][е]х, зве[р]е]ти

МАСШТАБ 1:2000000

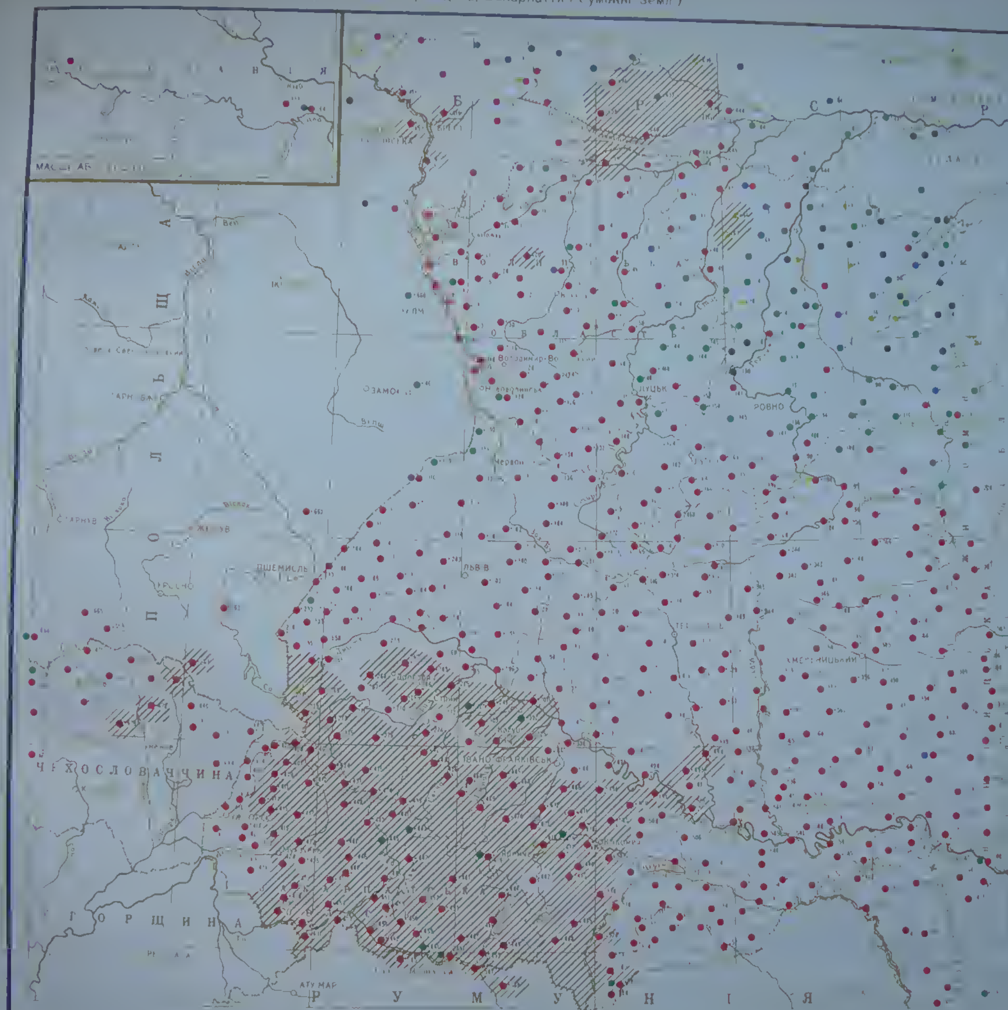

Відповідники на [illegible]

[е] [illegible]

РЕФЛЕКСИ НАГОЛОШЕНОГО Ě ПІСЛЯ ГУБНИХ

Карта № 8

РЕФЛЕКСИ НАГОЛОШЕНОГО Ѣ
ПІСЛЯ ГУБНИХ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [і] ˈб'[і]лиі, оˈб'[і]д, ˈв'[і]тер, ˈп'[і]шки, ˈм'[і]с'ац', см'[і]х.
- [и] ˈб[и]лиі, оˈб[и]д, ˈв[и]тер, ˈп[и]шк'і, ˈм[и]с'ац', см[и]х
- [е] ˈб'[е]лиі, оˈб'[е]д, ˈв'[е]тер, ˈп'[е]шк'і, ˈм'[е]с'ац, см'[е]х.
- [ие]: ˈб'[ие]лиі, оˈб'[ие]д, ˈв'[ие]тер, ˈп'[ие]шк'і, ˈм'[ие]с'ац, см'[ие]х.
- [бй] [бˈй]ілиі, [вˈй]ітер, [мˈй]іс'ац'
- [мй] після приголосного: с[мй]ех
- [мн'] [мˈн']іс'ац'

МАСШТАБ 1:2000000

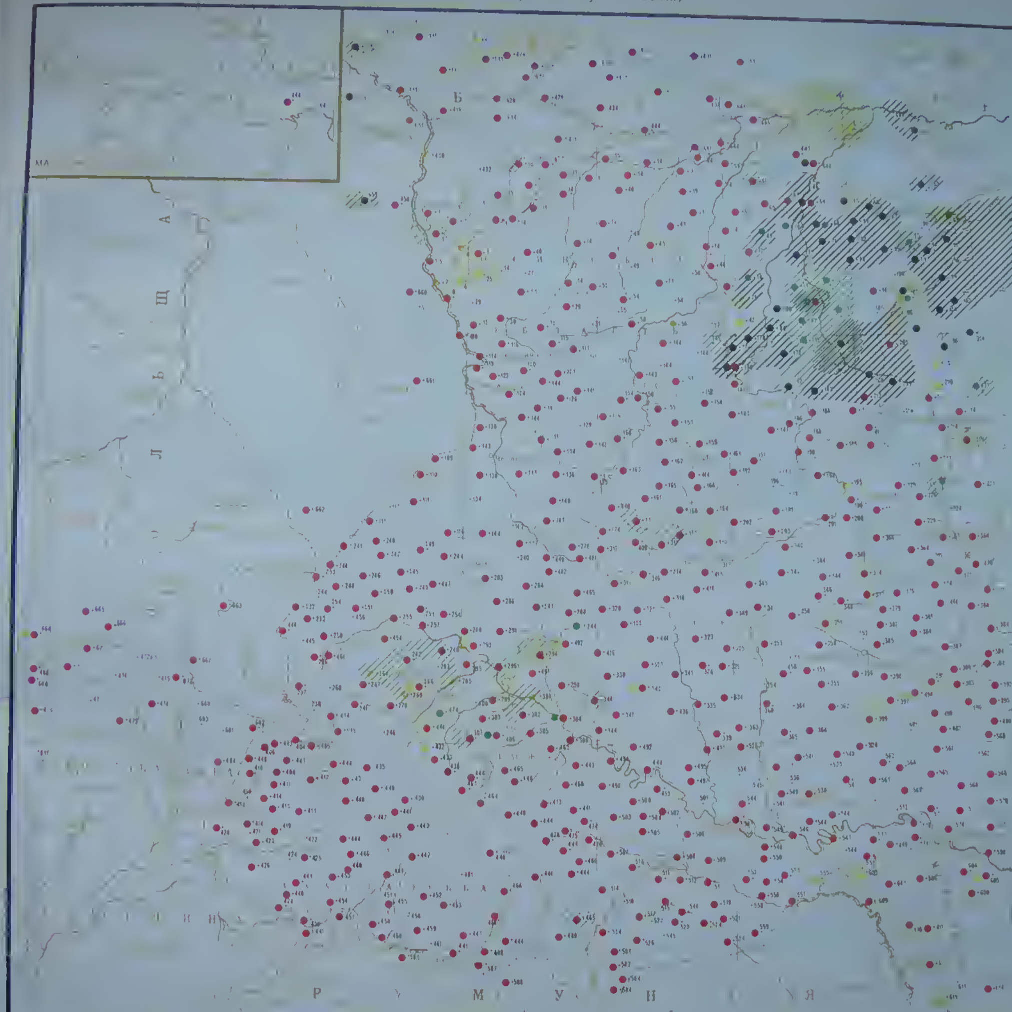

РЕФЛЕКСИ НАГ... ОШЕНО...
(ВІРА, ЗВІР)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [і] ˈв'...а
- [и] ˈв'и ра
- [е] ˈв' е ра
- [ие] ˈв' е ра
- [и] зв[и]р
- [е] зв'[е]р
- [ие] зв'[ие]р

МАСШТАБ 1:2000000

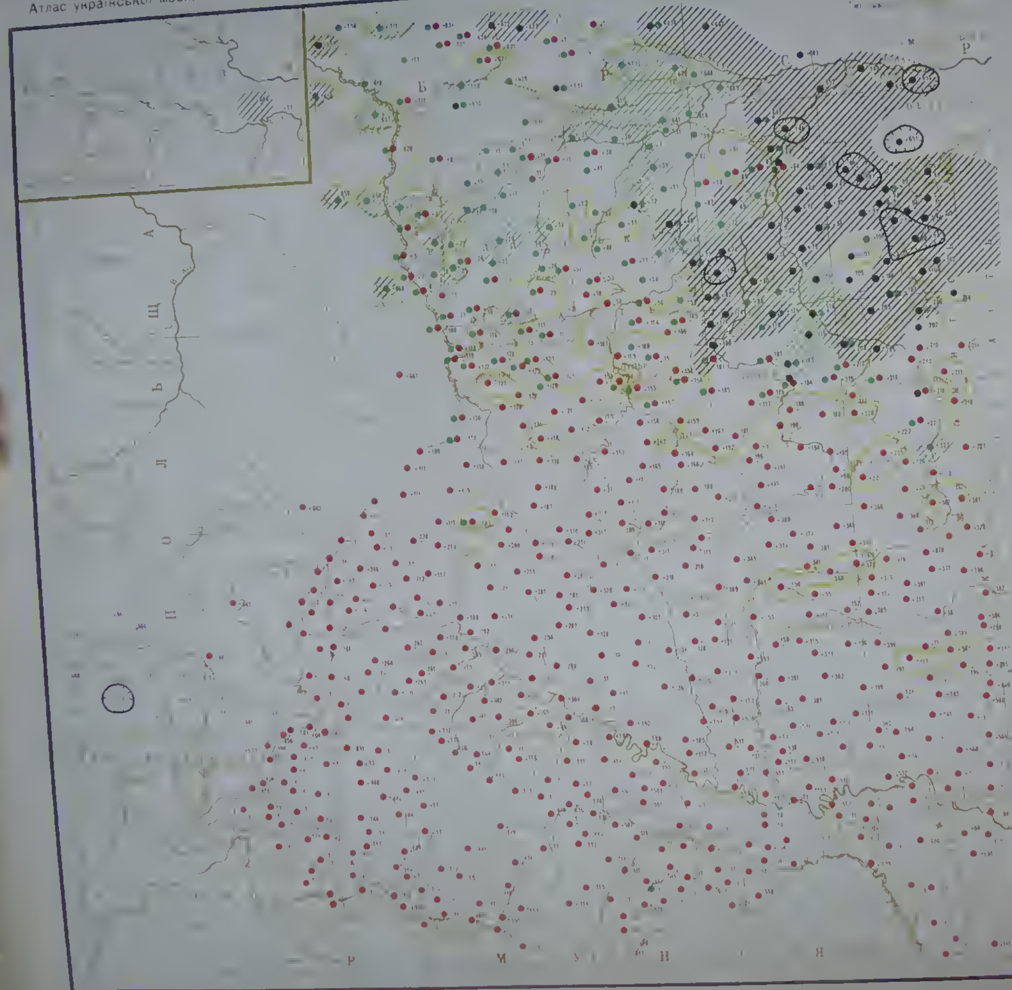

РЕФЛЕКСИ НЕНАГОЛОШЕНОГО Ė ПІСЛЯ ПЕРЕДНЬОЯЗИКОВИХ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [і]: ст'[і]'на, д'[і]'док
- [и]: ст[и]'на, д[и]'док
- [е]: ст[е]'на, д[е]'док
- [и]: л[и]'сами
- [е]: л[е]'сами
- [е]: с[е]'дати
- [а]: с'[а]'дати

МАСШТАБ

НА ОЛОШЕНОГО Е
ПЕРЕДНЬОЯЗИКОВИХ

[и]
[е]
[а]

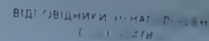

П О Л Ь Щ А

У Г О Р Щ И Н А

Р У М У Н І Я

МАСШТАБ

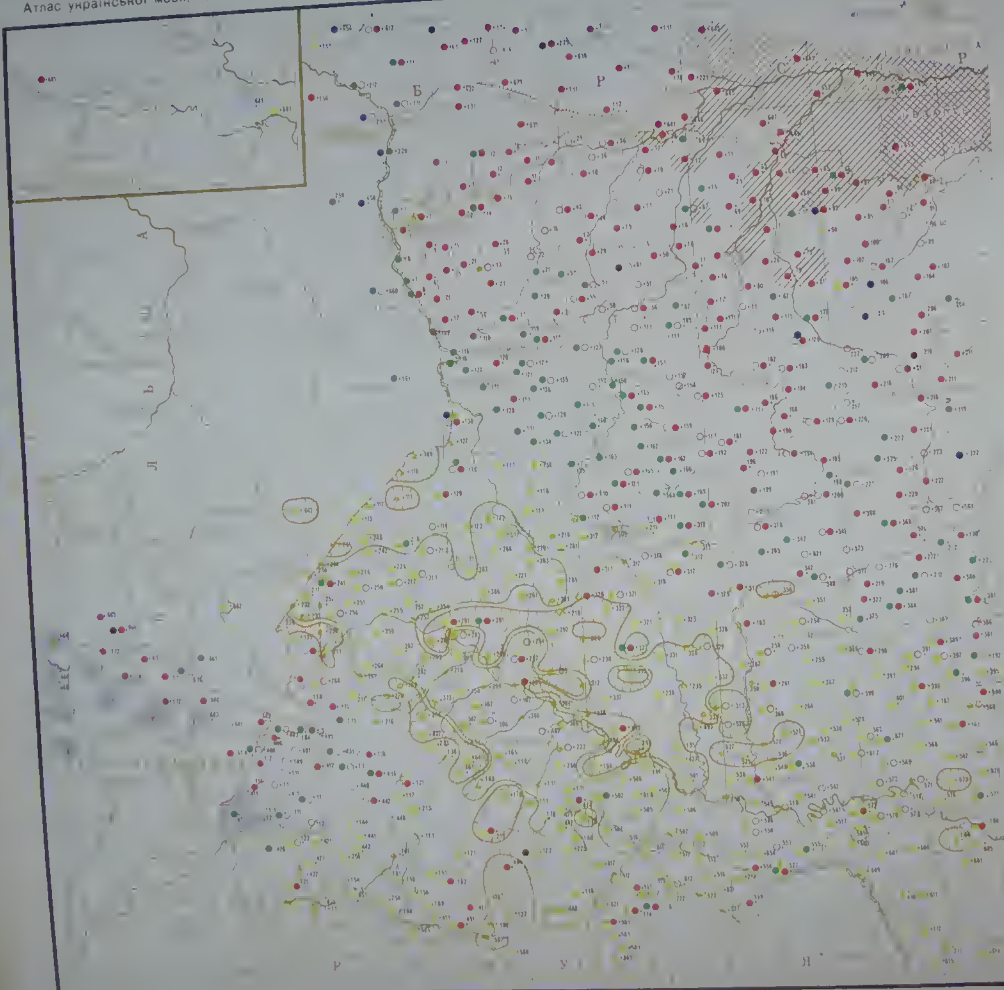

ФОНЕМНА СТРУКТУРА ІМЕННИКА
зозуля

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [о]: з[о]'зул'а
- [оʸ]: з[оʸ]'зул'а
- [у]: з[у]'зул'а
- [а]: з[а]'зул'а
- [е]: з[е]'зул'а
- [и]: з[и]'зул'а
- [ў]: зо[ў]'зул'а, за[ў]'зул'а
- [з']: [з']о'зул'а, [з']а'зул'а, [з']е'зул'а
- [е]<а: за'зул'[е]
- [і]<а: за'зул'[і]
- ку'коука, 'кукалка, ку'кучка 'зозуля'

МАСШТАБ 1:2 000 000

ФОНЕМНА СТРУКТУРА ІМЕННИКА

зозуля

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

[и] зул'а

[е]<а

кукоука, 'кукалка

ку'кучка 'зозуля'

МАСШТАБ 1:2000000

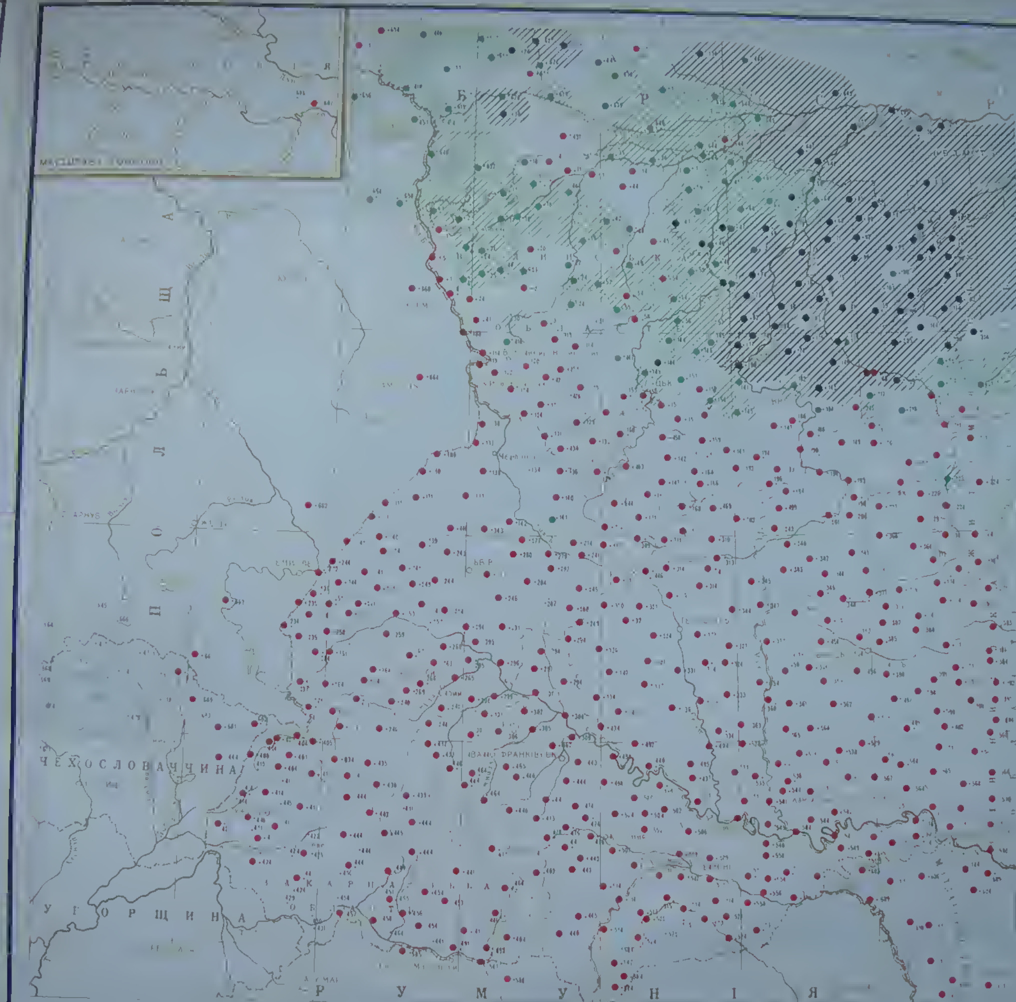

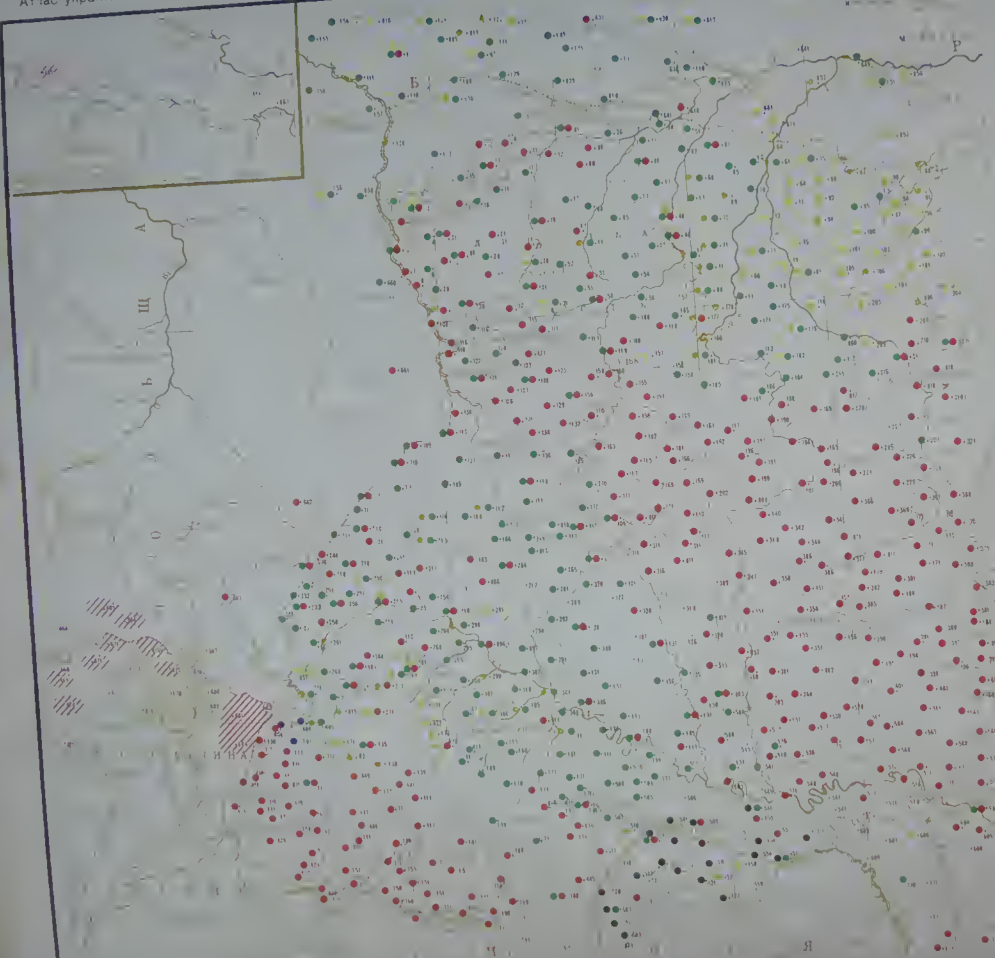

ВІДПОВІДНИКИ НЕНАГОЛОШЕНОГО Е (ВІДРО)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [і]: в'[і]д'ро
- [и]: в[и]д'ро
- [е]: в[е]д'ро
- [о]: в[о]д'ро
- [а]: в[а]д'ро

Наголошена позиція

- [і]: 'в'[і]дро
- [е]: 'в[е]дро

МАСШТАБ 1:2000 000

ВІДПОВІДНИКИ НЕНАГОЛОШЕНОГО

МАСШТАБ 1:2000000

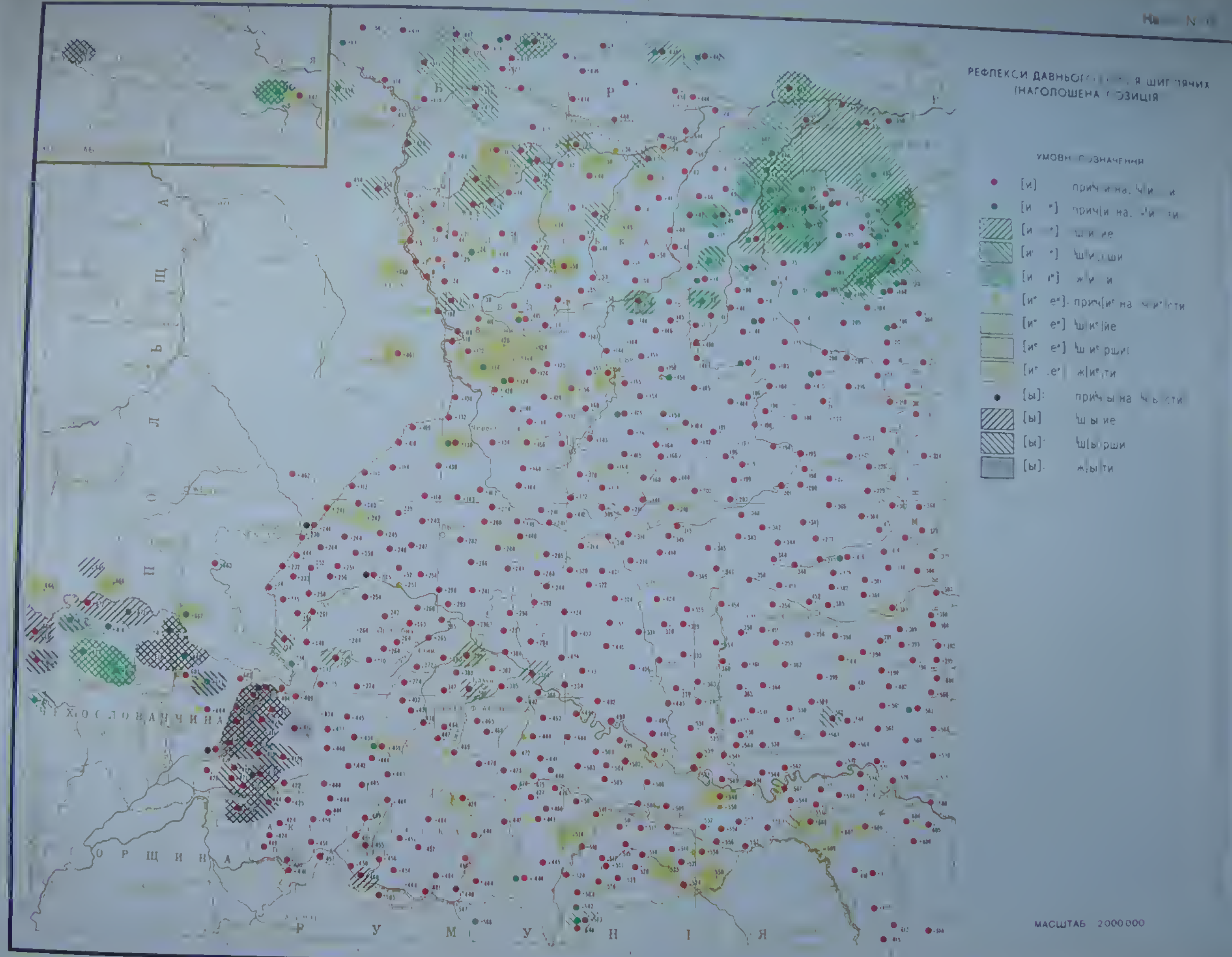

РЕФЛЕКСИ ДАВНІХ *і* ТА *ы* ПІСЛЯ [Р] (НАГОЛОШЕНА ПОЗИЦІЯ)

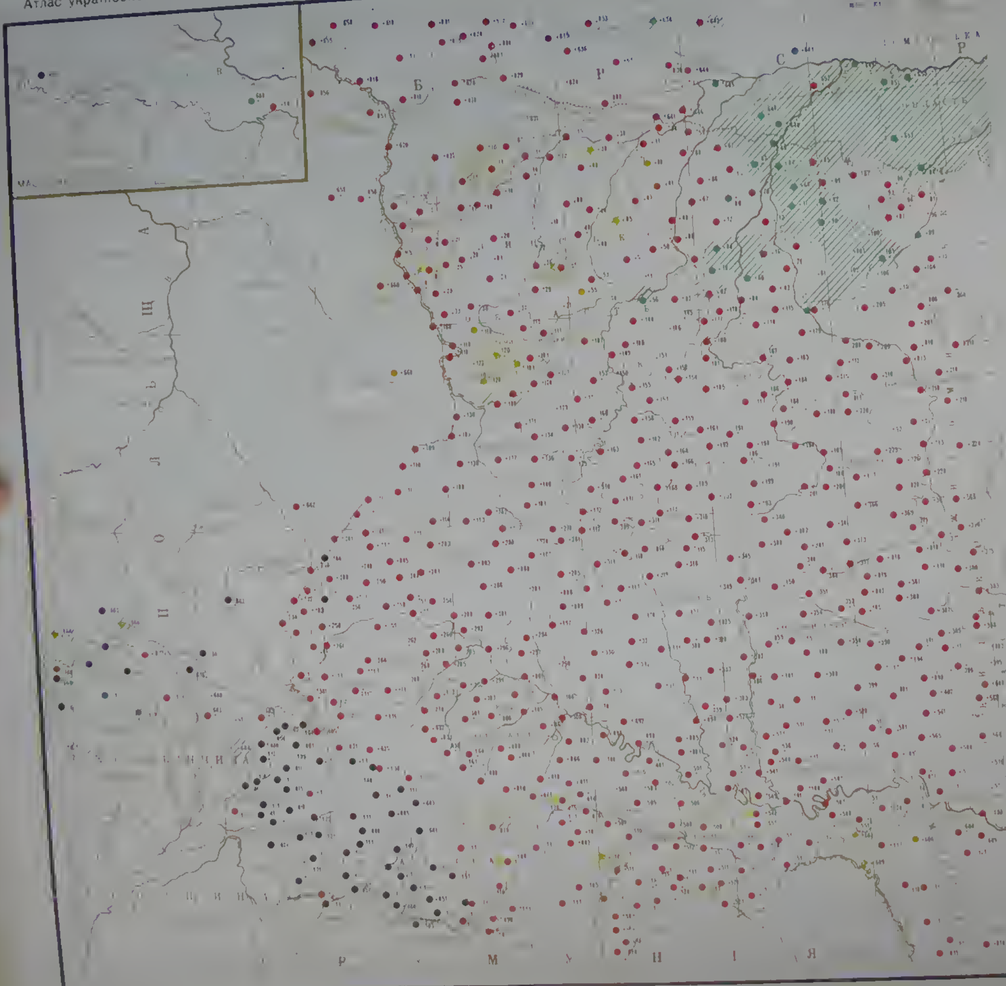

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● [и] < *ы*: 'р[и]бойу
- ● [иˈ, іи] < *ы*: 'р[иˈ]боиу, 'р[іи]бойу, 'р''[іи]боиу
- ▨ [иˈ.. іи] < *і*: тр[иˈ], тр[іи], тр''[іи]
- ● [ие.. еи] < *ы*: 'р[ие]бойу, 'р[еи]бойу
- ▭ [ие...еи] < *і*: тр[ие], тр[еи]
- ● [ы] < *ы*: 'р[ы]бӧў, 'р[ы]бӧм

МАСШТАБ 1 : 2[illegible]00

РЕФЛЕКСИ ДАВНІХ ТА Ы ПІСЛЯ [Р]
(НАГОЛОШЕНА ПОЗИЦІЯ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

●	[и]< ы	ˈр[и]боиу
●	[и, іᵉ]< ы	ˈр[и]боиу, ˈр[іᵉ]бойу, ˈрʼ[іᵉ]боиу
	[и, іᵉ]< ы	тр[и], тр[іᵉ], трʼ[іᵉ]
	[иᵉ, еᵉ]< ы	ˈр[иᵉ]бойу, ˈр[еᵉ]бойу
	[иᵉ, еᵉ]< ы	тр[иᵉ], тр[еᵉ]
●	[ы]< ы	ˈр[ы]бôу, ˈр[ы]бôм

МАСШТАБ 2000000

[и] в префіксі *ви*

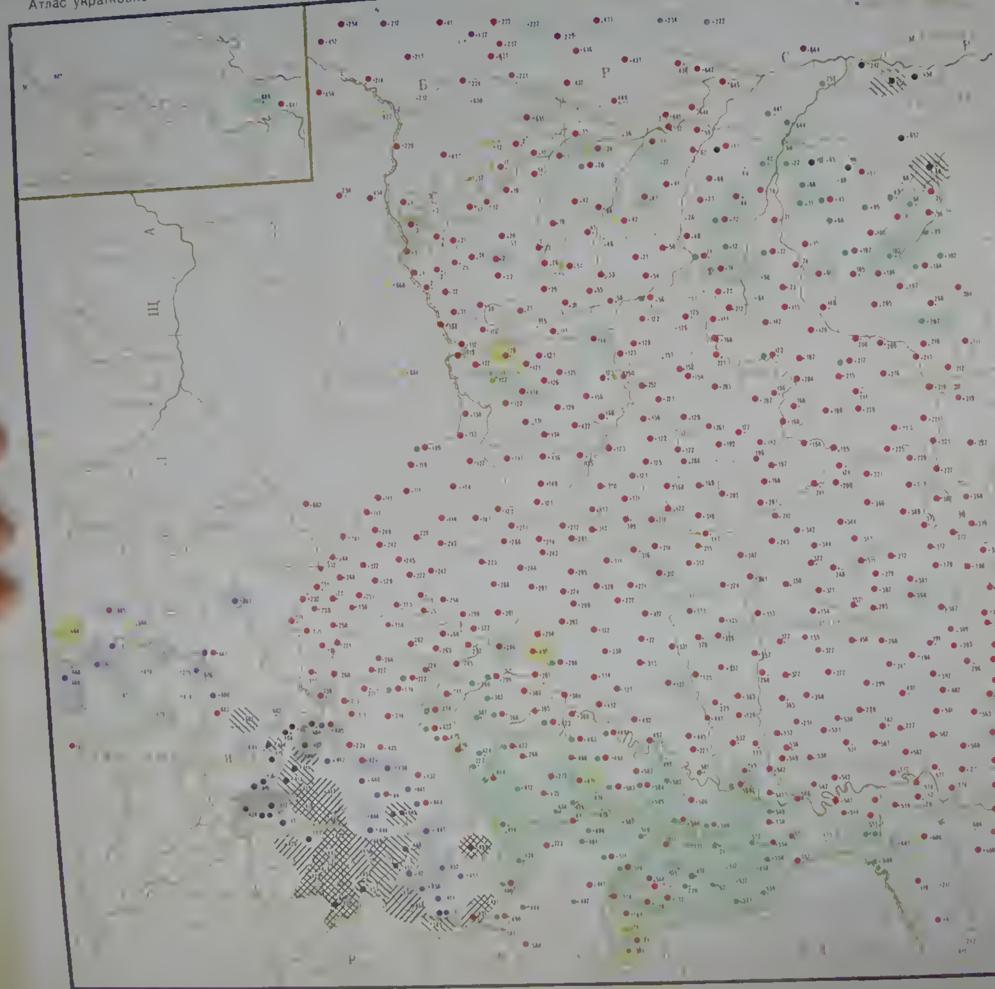

Умовні позначення

- [и]: ˈв[и]тратити, ˈв[и]шк'ірити, ˈв[и]йти
- [і]: ˈв'[і]тратити, ˈв'[і]шк'ірити, ˈв'[і]йти
- [е]: ˈв[е]тратити, ˈв[е]шк'ірити, ˈв[е]йти
- [ы]: ˈв[ы]тратити, ˈв[ы]шк'ірити, ˈв[ы]йти
- [у]: ˈв[у]тратити, ˈв[у]шк'ірити, ˈв[у]йти
- [і]: в'[і]сиˈпатис'а, в'[і]шчиˈр'ати, в'[і]л'іˈтати
- [иᵉ]: виᵉкиˈдайе, виᵉл'іˈтайут
- [ы]: в[ы]хоˈдити, в[ы]шч'іˈрати, в[ы]л'іˈтати
- [у]-: ˈ[у]тратити, [у]шк'ірити, ˈ[у]йти
- [у]: в[у]шк'іˈр'ати
- [у]-: [у]сиˈпатис'а, ˈ[у]шкіˈр'ати

Масштаб 1:2 000 000

[и] в префіксі *ви*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- 'в[и]тратити, 'в[и]шк'ірити, 'в[и Іти
- 'в'[і]шк'ірити, 'в'[і]іти
- [е] 'в[е]тратити, 'в[е]шк'ірити, 'в[е]іти
- [ы] 'в[ы]тратити, 'в[ы]шк'ірити, 'в[ы]іти
- [у] 'в[у]тратити, 'в[у]шк'ірити, 'в[у]іти
- [і]. в'[і]си'патис'а, в'[і]шчи'р'ати, в'[і]л'і'тати
- [и^е] ви^еки'дайе, ви^ел'і'тайут
- [ы] в[ы]хо'дити, в[ы]шч'і'рати, в[ы л'і'тати
- [у]. '[у]тратити, [у]шк'ірити, '[у]іти
- [у]: в[у]шк'і'р'ати
- [у]. [у]си'патис'а, '[у]шкі'р'ати

МАСШТАБ 1:2000000

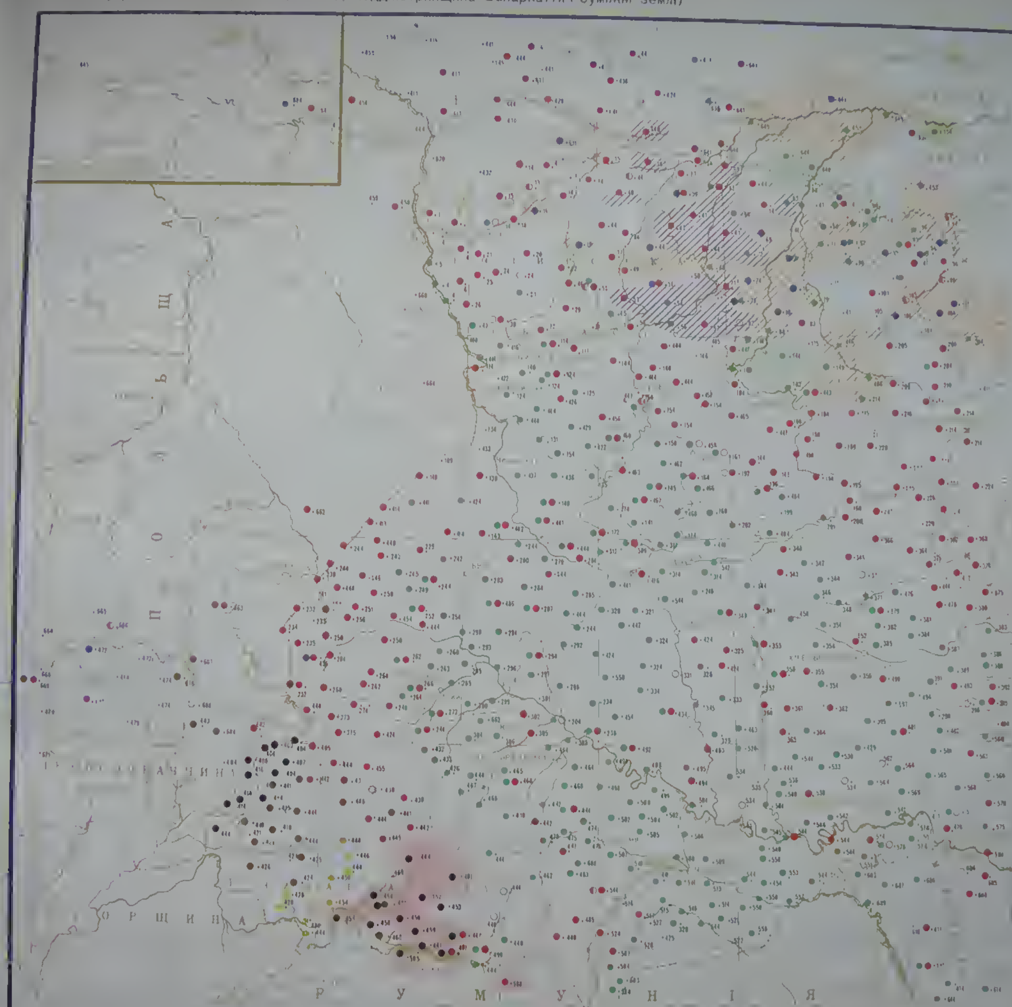

[и] в іменнику *вимя*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [и] 'в[и]миа, 'в[и]мн'а
- [и^і, і^и]. 'в[и]миа, 'в[і^и]миа, 'в[і^и]мн'а
- [и^е, е^и]: 'в[и^е]миа, 'в[е^и]миа, 'в[е^и]мн'а.
- [і] 'в'[і]миа, 'в'[і]мн'а.
- [ӯ]: 'в[ӯ]мн'а.
- [е]: 'в[е]миа, 'в[е]мн'а
- [ы]: 'в[ы]мн'а
- [ы^е]: 'в[ы^е]мн'а
- [у]: 'в[у]мн'а
- початковий [г]: '[г]имиа, '[г']миа, '[г']імн'а
- початковий [й]: '[и]имиа, '[и]емиа, '[й]емн'а.
- ['имйа], ['миа], ['уімйа], ['имн'а].
- 'ву[і]мн'а, 'у[ ]мн'а

МАСШТАБ 1:2000000

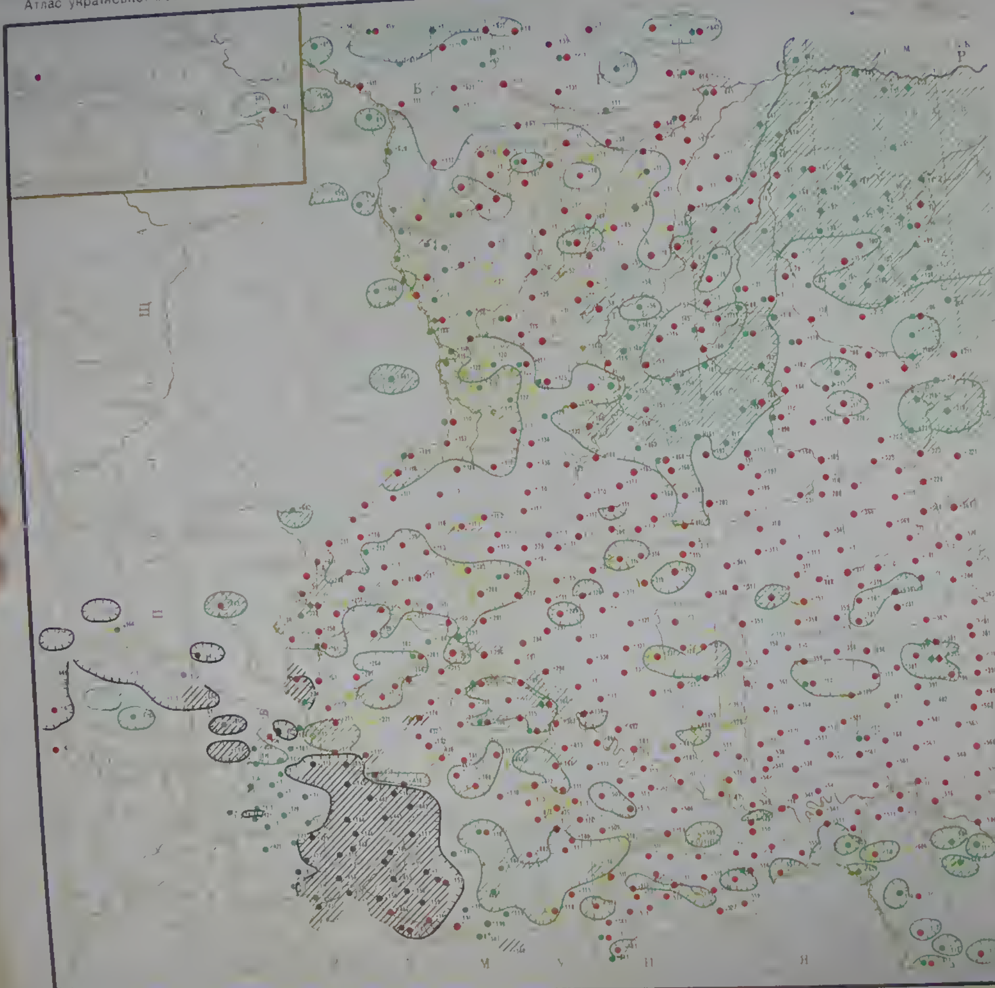

СПОЛУЧЕННЯ [КИ], [ХИ]

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [ки], [хи] в кореневій морфемі ˈ[к˝и]йу, ˈ[х˝и]три
- [к'і], [х'і] в кореневій морфемі ˈ[к'і]йу, ˈ[х'і]три
- [к'і], [х'і] в наголошених закінченнях прикметників і займенників чоловічого роду називного відмінка однини лиˈ[х'і]і, иаˈ[к'і]і
- [к'е], [х'е] в кореневій морфемі ˈ[к'е]йу, ˈ[х'е]три
- [к'е], [х'е] в наголошених закінченнях прикметників і займенників чоловічого роду називного відмінка однини лиˈ[х'е]і, иаˈ[к'е]і
- [кы], [хы] в кореневій морфемі ˈ[кы]йу, ˈ[хы]три
- [кы], [хы] в наголошених закінченнях прикметників і займенників чоловічого роду називного відмінка однини лиˈ[хы]і, иаˈ[кы]і
- [к'і], [х'і] в ненаголошених закінченнях прикметників шиˈро[к'і]і, глиˈбо[к'і]і
- [кы], [хы] в ненаголошених закінченнях прикметників шиˈро[кы]і, глиˈбо[кы]і

МАСШТАБ 1:2 000 000

…лучення [ки] [хи]

Умовні позначення

• [ки], [хи] в кореневій морфемі: …иіу, [х'и]три

• [к'і], [х'і] в кореневій морфемі: [к'і]иіу, [х'і]триі

[к'і], [х'і] в наголошених закінченнях прикметників і займенників чоловічого роду називного відмінка однини: ли[х'і], ма[к'і]

[к'е], [х'е] в кореневій морфемі: [к'е]иіў, [х'е]триі

[к'е], [х'е] в наголошених закінченнях прикметників і займенників чоловічого роду називного відмінка однини: ли[х'е], ма[к'е]

• [кы], [хы] в кореневій морфемі: [кы]иіу, [хы]триі

[кы], [хы] в наголошених закінченнях прикметників і займенників чоловічого роду називного відмінка однини: ли[хы], ма[кы]

[к'і], [х'і] в ненаголошених закінченнях прикметників: широ[к'і], глибо[к'і]

[кы], [хы] в ненаголошених закінченнях прикметників: широ[кы], глибо[кы]

МАСШТАБ 1:2 000 000

Сполучення …

Умовні позначення

Наголошена позиція

[ги] в кореневій морфемі

[г'і] в кореневій морфемі

[г'і] у флексії

[ге] в кореневій морфемі

[ге] у флексії

[гы] в кореневій морфемі

[гы] у флексії

Ненаголошена позиція

[г'і] …

МАСШТАБ 1:2 000 000

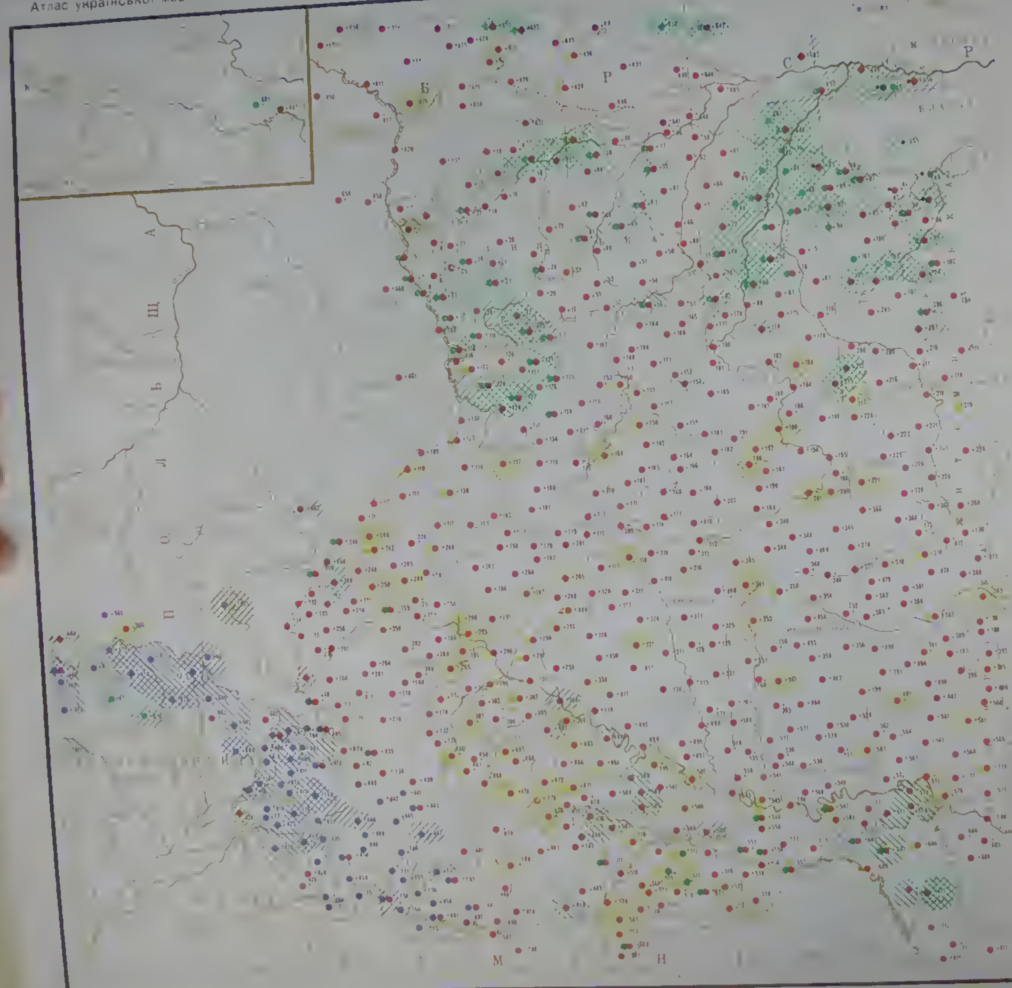

РЕФЛЕКСИ ДАВНІХ *І* ТА *Ы* (НЕНАГОЛОШЕНА ПОЗИЦІЯ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

●	[и]<ы:	п[и]'тайе, в[и]со'та, с[и]'нами..
●	[и' ..і"]<ы:	п[и']'тайе, в[и']со'та, с[и']'нами, п[і"]'тайе..
▭	[и'...і"]<і:	в[и']ш'невиі, в[і"]ш'невиі
▭	[и'...і"]<і:	ш[и']'рокиі, ш[і"]'рокиі
●	[иᵉ...е"]<ы:	п[иᵉ]'тайе, в[иᵉ]со'та, с[иᵉ]'нами, п[е"]'тайе
▭	[иᵉ...е"]<і:	в[иᵉ]ш'невиі, в[е"]ш'невиі
▭	[иᵉ...е"]<і:	ш[иᵉ]'рокиі, ш[е"]'рокиі
●	[ы]<ы:	п[ы]'тайе, в[ы]со'та, с[ы]'нами
▨	[ы]<і:	в[ы]ш'невиі
▨	[ы]<і:	ш[ы]'рокиі
•	[у]<ы	після губних п[у]'тайе, в[у]со'та...

МАСШТАБ 1:2000000

РЕФЛЕКСИ ДАВНІХ і ТА Ы
(НЕНАГОЛОШЕНА ПОЗИЦІЯ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

[и]<ы п[и]тайе, в[и]со́та, с[и]нами
[и' і']<ы п[и']тайе, в[и']со́та, с[и']нами, п[і']тайе..
[и' і']<і в[и']шневи, в[і']шневи
[и' і']<і ш[и']рокиі, ш[і']рокиі
[иᵉ еᶦ]<ы: п[иᵉ]тайе, в[иᵉ]со́та, с[иᵉ]нами, п[еᶦ]тайе
[иᵉ еᶦ]<і. в[иᵉ]шневиі, в[еᶦ]шневиі
[иᵉ еᶦ]<і. ш[иᵉ]рокиі, ш[еᶦ]рокиі
[ы]<ы: п[ы]тайе, в[ы]со́та, с[ы]нами
[ы]<і: в[ы]шневиі
[ы]<і: ш[ы]рокиі
[у]<ы після губних п[у]тайе, в[у]со́та.

МАСШТАБ 1:2000000

ПРИСТАВНИЙ ГОЛОСНИЙ
(ІРЖАТИ, ІЛЬНИЩЕ, ІРЖИЩЕ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

[і] [і]р'жати, [і]ржут'
[и] [и]р'жати, [и]ржут'
[е] [е]р'жати, [е]р'жут'
[і], [и] [і]л'ну, [и]л'ну, [и]л'нишче
[і], [и] [і]л'вова, [и]л'вова
[і] [і]р'жишче, [і]р'жиско
збереження [и]<і: [и]грат, [и]граш
р'жати], [ржут'], [ржат']
[й] [й]р'жати, [и]ер'жати
[г]: [г']ір'жати

Б

Щ

Л

О

П

Р У М У Н І Я

МАСШТАБ 1:2000000

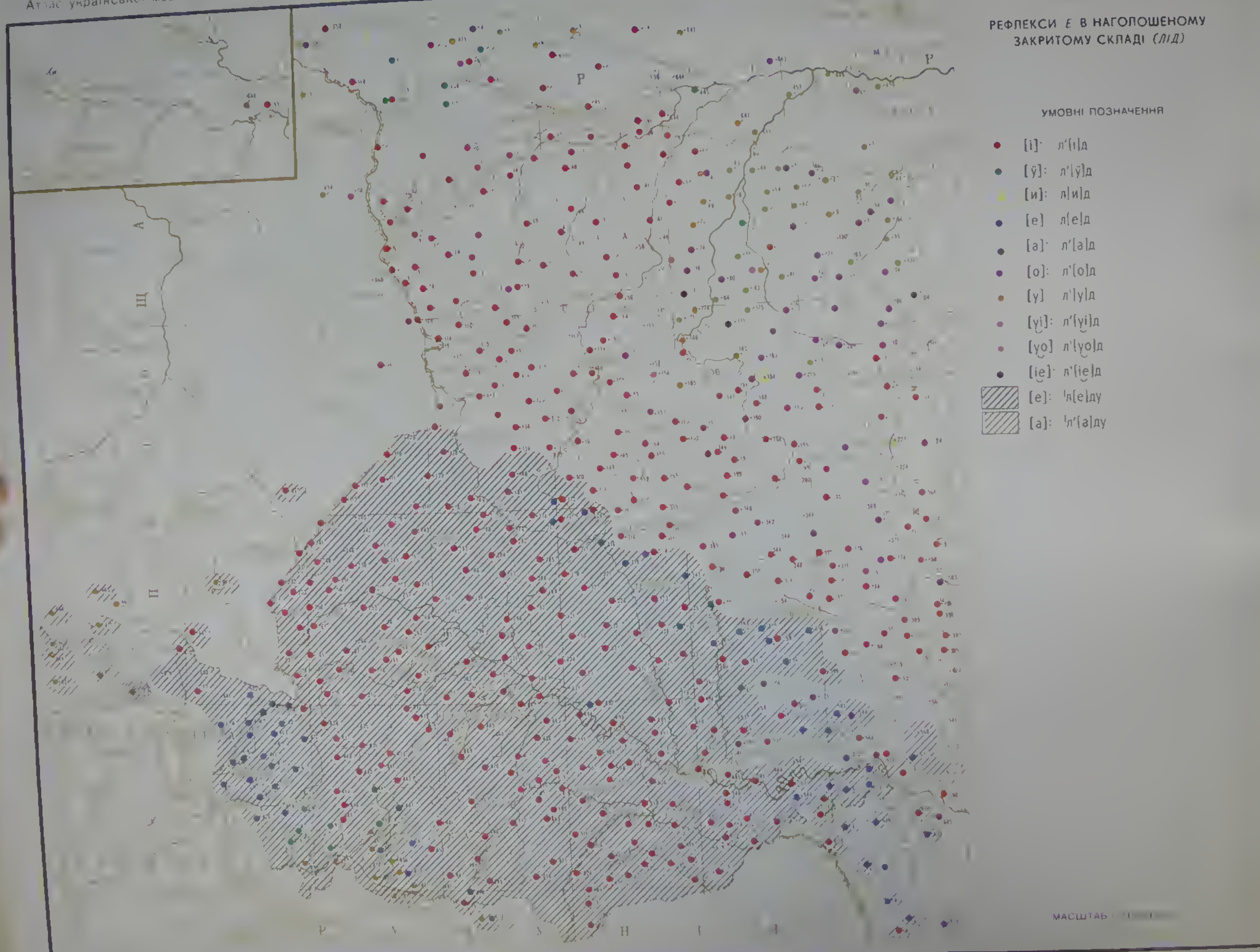
РЕФЛЕКСИ Е В НАГОЛОШЕНОМУ ЗАКРИТОМУ СКЛАДІ (ЛІД)
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
[і]: л'[і]д
[ў]: л'[ў]д
[и]: л[и]д
[е] л[е]д
[а]: л'[а]д
[о]: л'[о]д
[у] л'[у]д
[уі]: л'[уі]д
[уо] л'[уо]д
[ie]: л'[ie]д
[е]: 'л[е]ду
[а]: 'л'[а]ду
МАСШТАБ

НАГОЛОШЕНОМУ
ЗАКРИТОМУ СКЛАДІ (ЛІД)

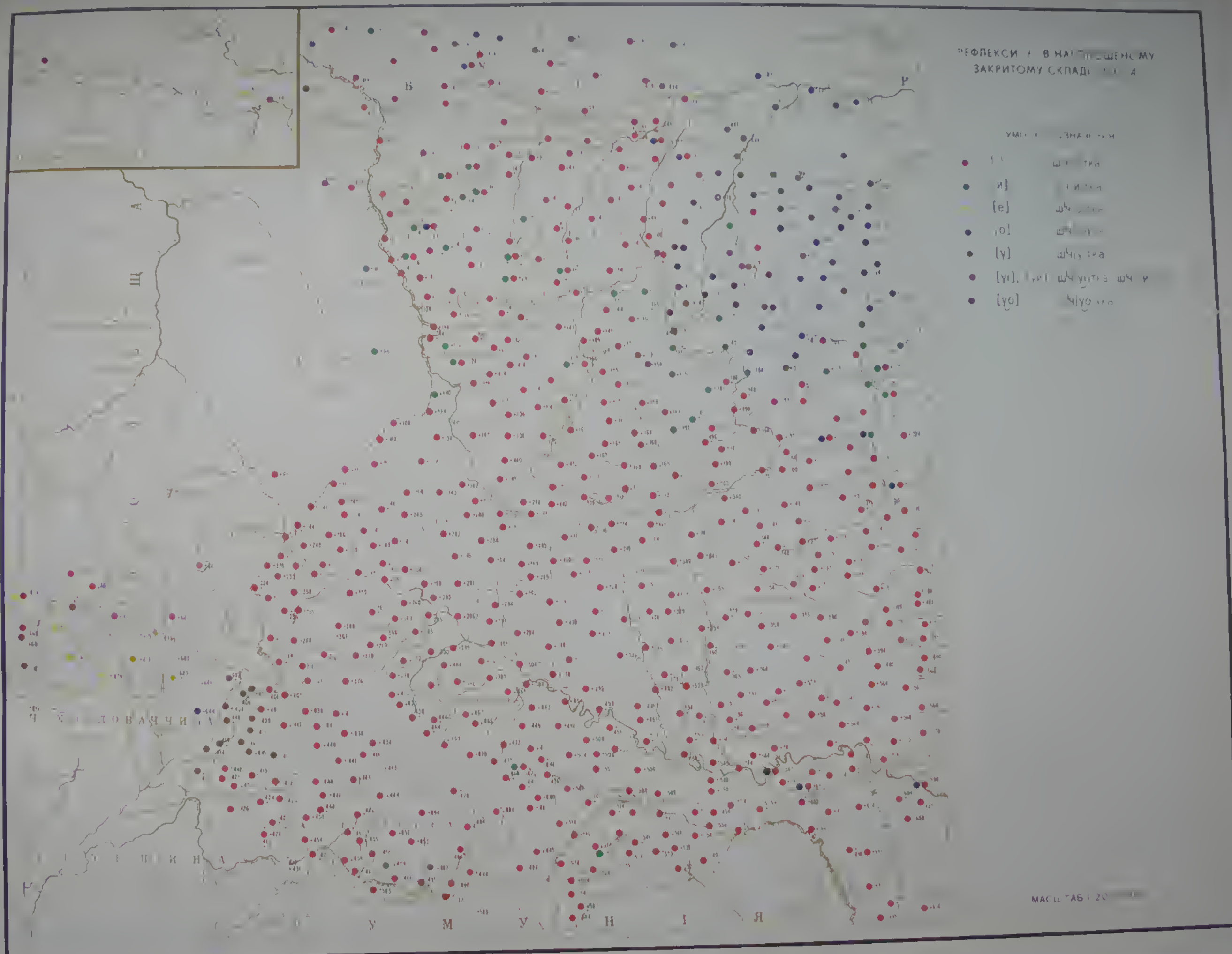

РЕФЛЕКСИ *Е* В НАГОЛОШЕНОМУ ЗАКРИТОМУ СКЛАДІ (*ДОЛІК*)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [і]: до'л'[і]к
- [ӱ]: до'л'[ӱ]к
- [и]: до'л[и]к
- [о]: до'л'[о]к
- [у]: до'л'[у]к
- [у̯і]: до'л'[у̯і]к
- [у̯о]: до'л'[у̯о]к
- [і̯е]: до'л'[і̯е]к
- [лй]: до[л'й]ік, до[л'й]ок, до[л'й]ук. .

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

...КСИ ѣ В НАГОЛОШЕНОМУ ...АКРИТОМУ СКЛАДІ (ДОПІК)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

-] доп'і к
- у] доп'[ў]к
- и] доп'[и]к
- о] доп'[о]к
-] доп'[у]к
-] доп'[уі]к
- о] доп'[уо]к
-] доп'[іе]к
-] до[п'й]ік, до[п'й]ок, до[п'й]ук

МАСШТАБ 1:2000000

РЕФЛЕКСИ ѣ В НАГОЛОШЕНОМУ ЗАКРИТОМУ СКЛАДІ (МЕД)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [е] мед
- [у] м'[у]д
- [ў] м'[ў]д
- [і] м'[і]д
- [мн'] [мн уд, мн уд, мн і...]

МАСШТАБ 1:2000000

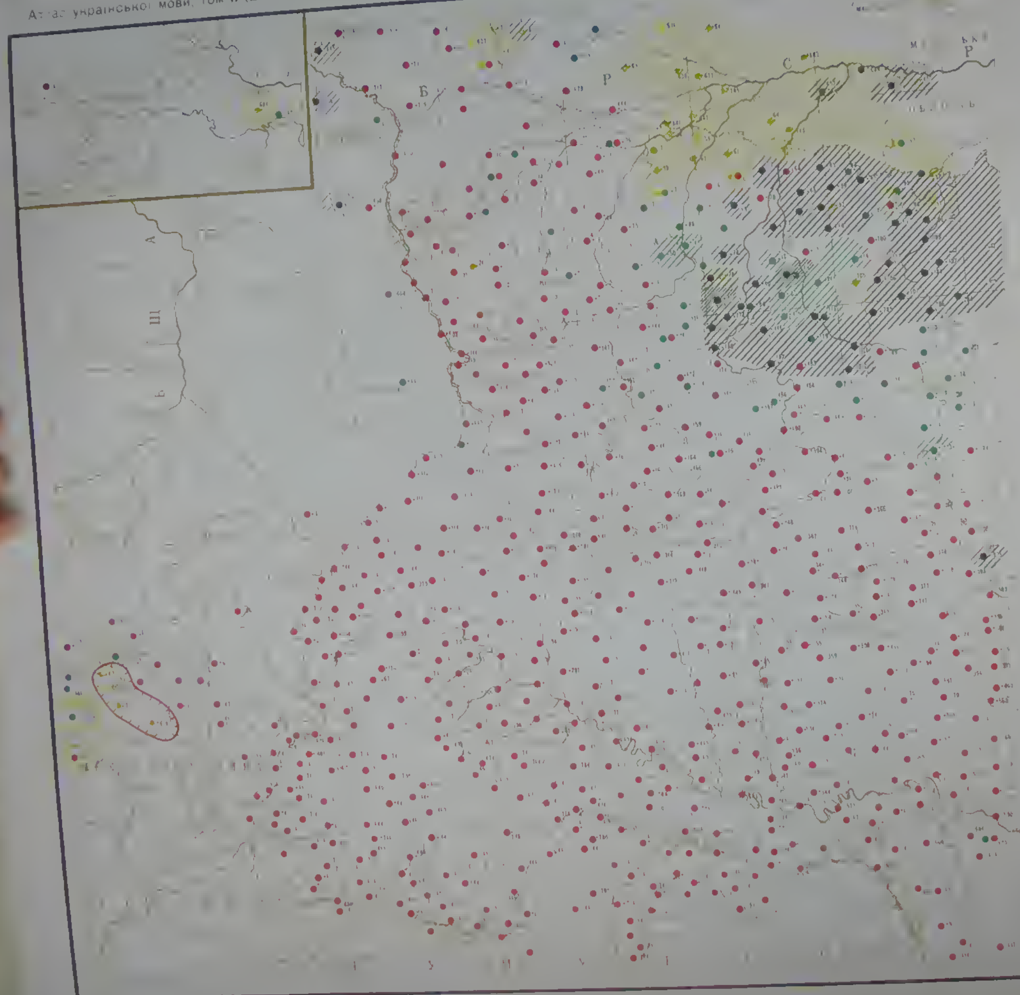

РЕФЛЕКСИ Е В НАГОЛОШЕНОМУ ЗАКРИТОМУ СКЛАДІ (*ШІСТЬ, СІМ*)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

●	[і]:	ш'[і]с'т'
●	[и]:	ш[и]с'т'
●	[е]:	ш[е]с'т'
●	[іе], [ие]	ш'[іе]с'т', ш[ие]с'т'
▨	[и]:	с[и]м
▭	[е]	с[е]м
▨	[іе]:	с'[іе]м
		[ˈс'ідем], [ˈс'іѕем]
		[ˈседем]

МАСШТАБ 1:2 000 000

...ЕКСИ І В НАГОЛОШЕНОМУ ...РИТОМУ СКЛАДІ (ШІСТЬ, СІМ)

УМОВНІ ... ЗНАЧЕННЯ

- [и] ши...т'
- [е] ше...т'
- [ие] ш[ие]с т'
- [и] с[и]м
- [е] с[е]м
- [ие] с[ие]м
- ...дем], [с'ізем]
- [седем]

МАСШТАБ 2000 000

РЕФЛЕКСИ Е В НАГОЛОШЕНОМУ ЗАКРИТОМУ СКЛАДІ (ПІЧ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [і] п'[і]ч
- [пич]
- [и] п[и]ч
- [е] п'[е]ч
- [ие] п'[ие]ч
- [пиец]
- [пец]

Б Р

П О Л Ь Щ А

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА

УГОРЩИНА

Р У М У Н І Я

МАСШТАБ

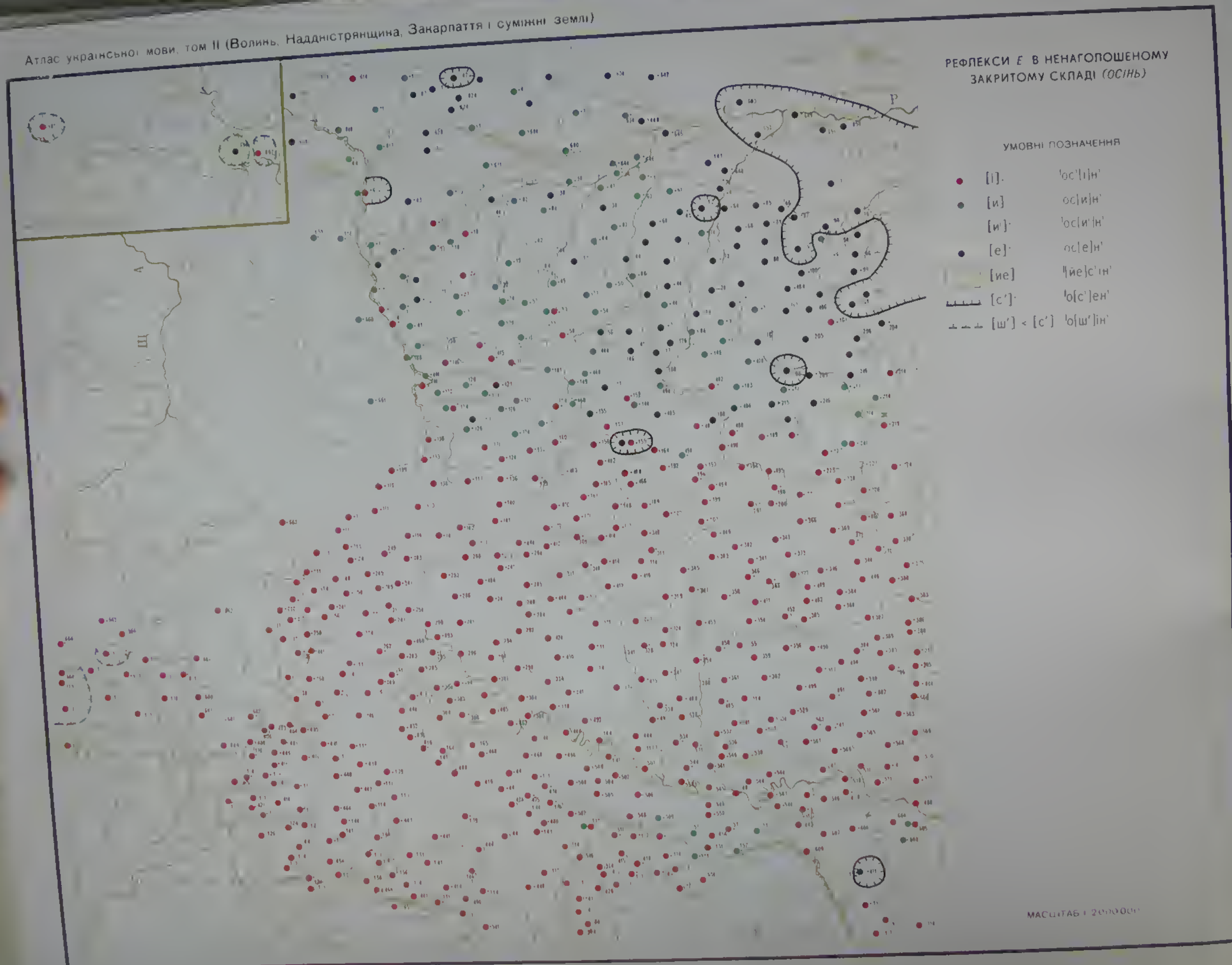

РЕФЛЕКСИ *Е* В НЕНАГОЛОШЕНОМУ ЗАКРИТОМУ СКЛАДІ *(ОСІНЬ)*
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
[і]· 'ос'[і]н'
[и] ос[и]н'
[и']· 'ос[и']н'
[е]· ос[е]н'
[ие] '[йе]с'ін'
[с']· 'о[с']ен'
[ш'] < [с'] 'о[ш']ін'
Р
А
Щ
МАСШТАБ 1:2000000

...В НЕНАГОЛОШЕНОМУ ...ЗАКРИТОМУ СКЛАДІ (ОСІНЬ)

МАСШТАБ 1:2000000

РЕФЛЕКСИ ... В НЕНАГОЛОШЕНОМУ ЗАКРИТОМУ СКЛАДІ ... КАМІНЬ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

[и] кам'ин

[е] 'кам'ен'

Р У М У Н І Я

МАСШТАБ 1:2000000

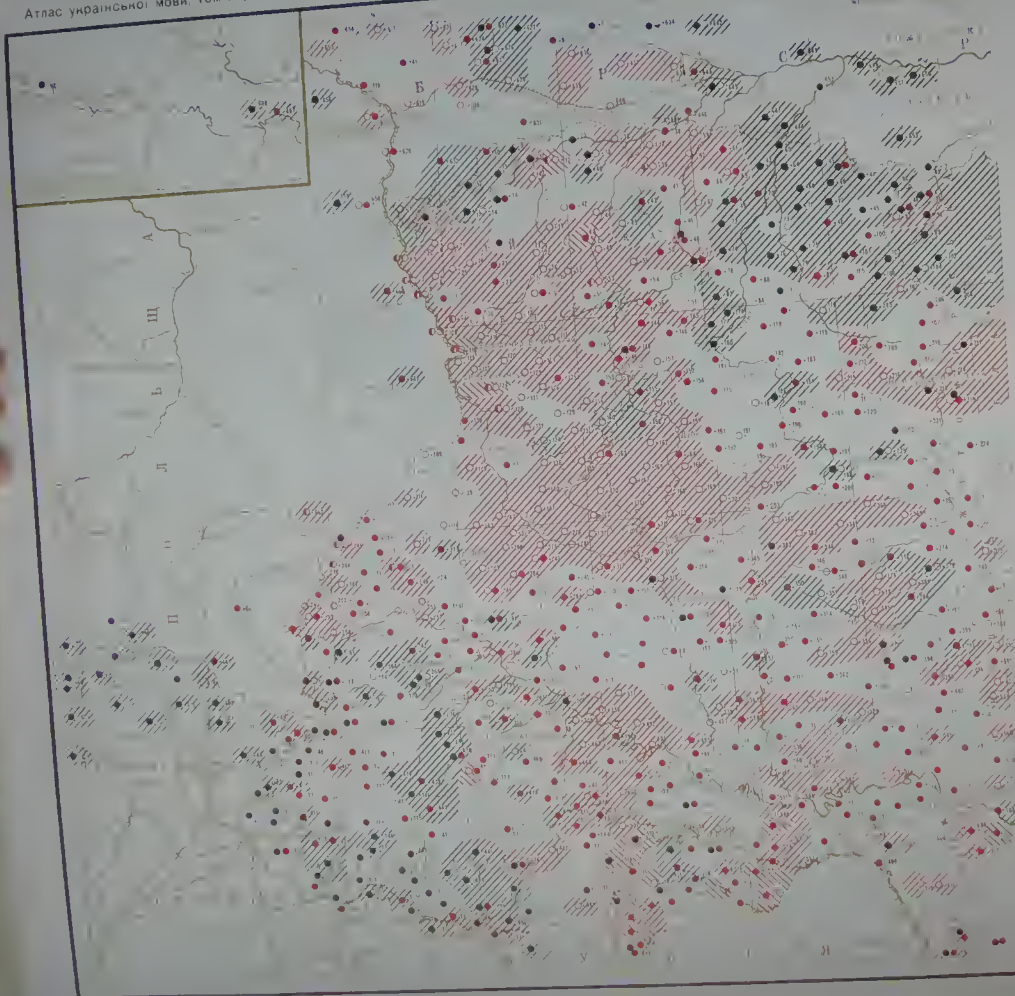

[Е] ПЕРЕД СКЛАДОМ З НАГОЛОШЕНИМИ [Е], [А]

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [еи ..ие]: с[еи]бе, т[еи]пер, м[еи]не, с[ие]бе
- [и]: с[и]бе, т[и]пер, м[и]не.
- [и]: шч[и]рбати
- [і]: с'[і]бе, м'[і]не, т'[і]пер
- [і]: шч'[і]рбати...
- [е]: с[е]бе, т[е]пер, м[е]не
- [е]. шч[е]рбати .

МАСШТАБ 1:2 000 000

...ЕД СКЛАДОМ
...ОШЕНИМИ [Е] [А]

...НАЧЕННЯ

...е°бе т|е°пер.
...е°не с|и°бе

...и|бе, т|и|пер, м|и|не
...шч|и р|бати

...бе, м...не, т'...пер
...р|бати

...бе, т|е|пер, м|е|не.
...ч|е р|бати

МАСШТАБ 1:2000000

[Е] ПЕРЕД СКЛАДОМ
З НАГОЛОШЕНИМИ [І]...

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [е°...и°] ...е°...чу, тр|е°...,
  н|е°...с'ім до...
  з ст|е°...рн'...
  тр|и°...мчу н|и°...
- [и] п|и|чу тр|и|мчу...
  до з|и|м|л'...
- [и] після губних п|и|чу
- [і] п'|і|чу тр'...мчу...
  до з'|і|м|л'... з ст'...рн'
- [і] після губних п'|і|чу
- [е] л|е|чу, тр|е|мчу, н|е|...м
  до з|е|м|л'... з ст|е|рн'
- [е] після губних п|е|чу

П О Л Ь Щ А

Р У М У Н І Я

МАСШТАБ

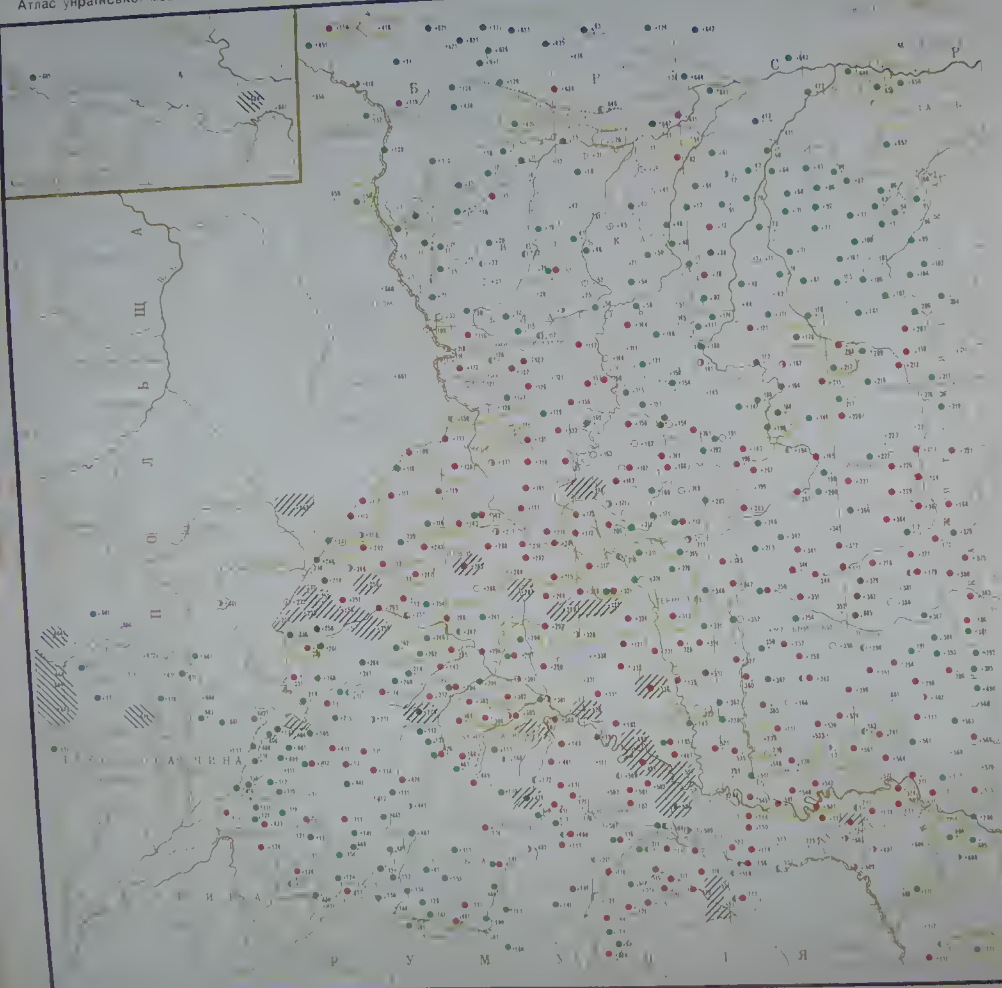

[Е] В ПРЕФІКСІ *ПЕРЕ*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- п[еⁿ]р[еⁿ]'кинуў, п[еⁿ]р[еⁿ]веⁿр'нуў
- п[и]р[и]'кинуў, п[и]р[и]веⁿр'нуў
- п[еⁿ]р[и]'кинуў, п[еⁿ]р[и]веⁿр'нуў
- п[і]р[і]'кинуў
- п[е]р[и]'кинуў, п[е]р[и]веⁿр'нуў
- п[еⁿ]р[е]'кинуў, п[еⁿ]р[е]веⁿр'нуў
- п[е]р[еⁿ]'кинуў, п[е]р[еⁿ]веⁿр'нуў
- п[е]р[е]'кинуў, п[е]р[е]веⁿр'нуў
- п[и]р'кинуў, п[еⁿ]р'кинуў, п[е]р'кинуў, п[и]рвеⁿр'нуў, п[еⁿ]рвеⁿр'нуў, п[е]рвеⁿр'нуў
- пр[е]вер'нуў, пр[е]в'рацел
- поширення лексеми пеⁿреⁿ'кинуў

МАСШТАБ

...ПРЕФІКС ...PE

...ПОЗНАЧЕННЯ

...кинуу, п[е⁼]р[е⁼]ве⁼р'нуу
...кинуу, [и]р[и]ве⁼р'нуу
...кинуу, п е⁼]р и]ве⁼р'нуу
...кинуу
...и]кинуу, п е]р[и]ве⁼р'нуў
...е]кинуу, п[е⁼]р[е]ве⁼р'нуў
...е⁼]кинуў, п[е]р[е⁼]ве⁼р'нуў
...е]кинуў, п[е]р е]ве⁼р'нуў
...инуў, п[е⁼]р'кинуў.
...инуў, п[и]рве⁼р'нуў.
...ве⁼р'нуў, п е]рве⁼р'нуў
...ер'нуу, пр[е]в'рацел
...лексеми пе⁼ре⁼'кинуу

МАСШТАБ 1:...

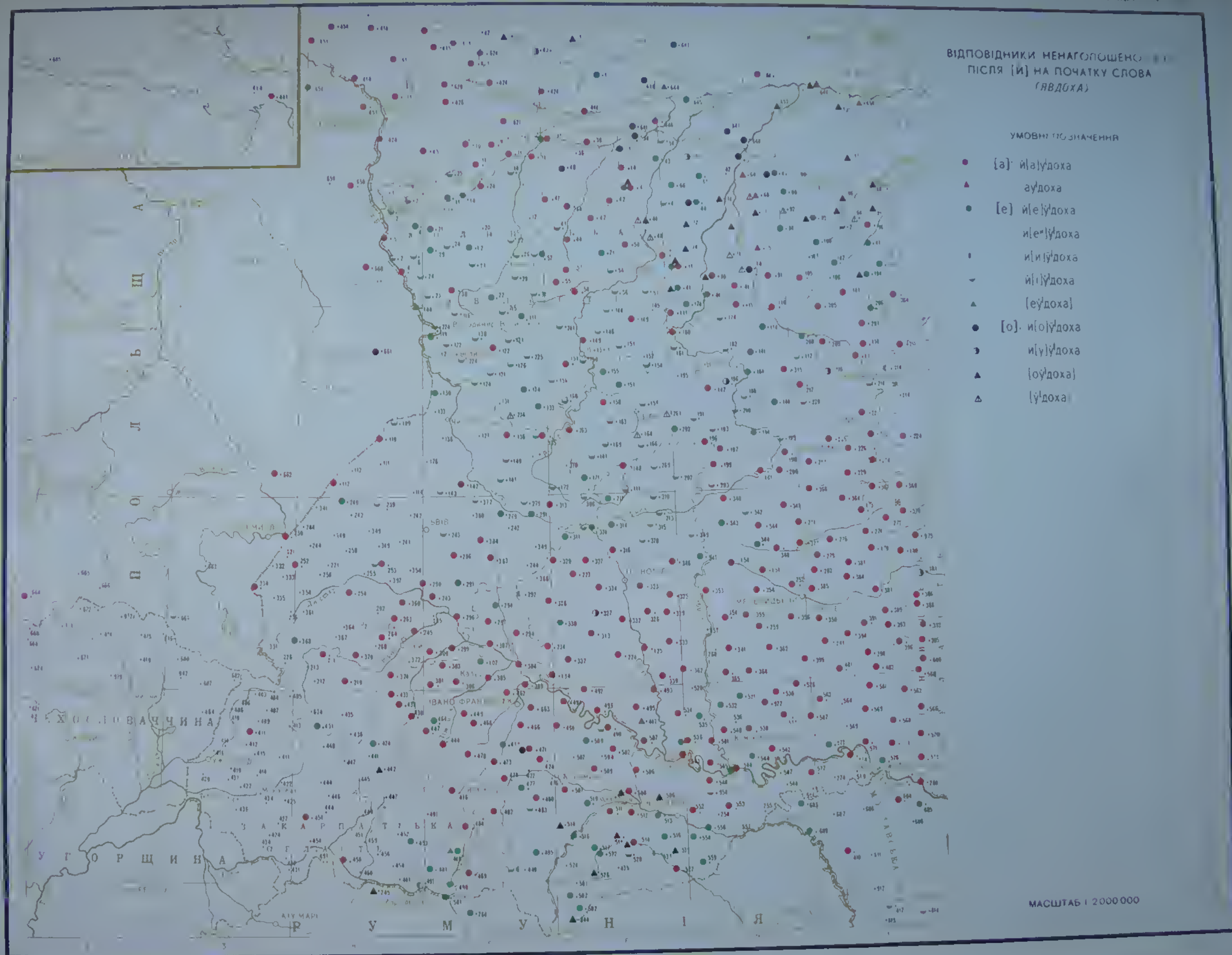

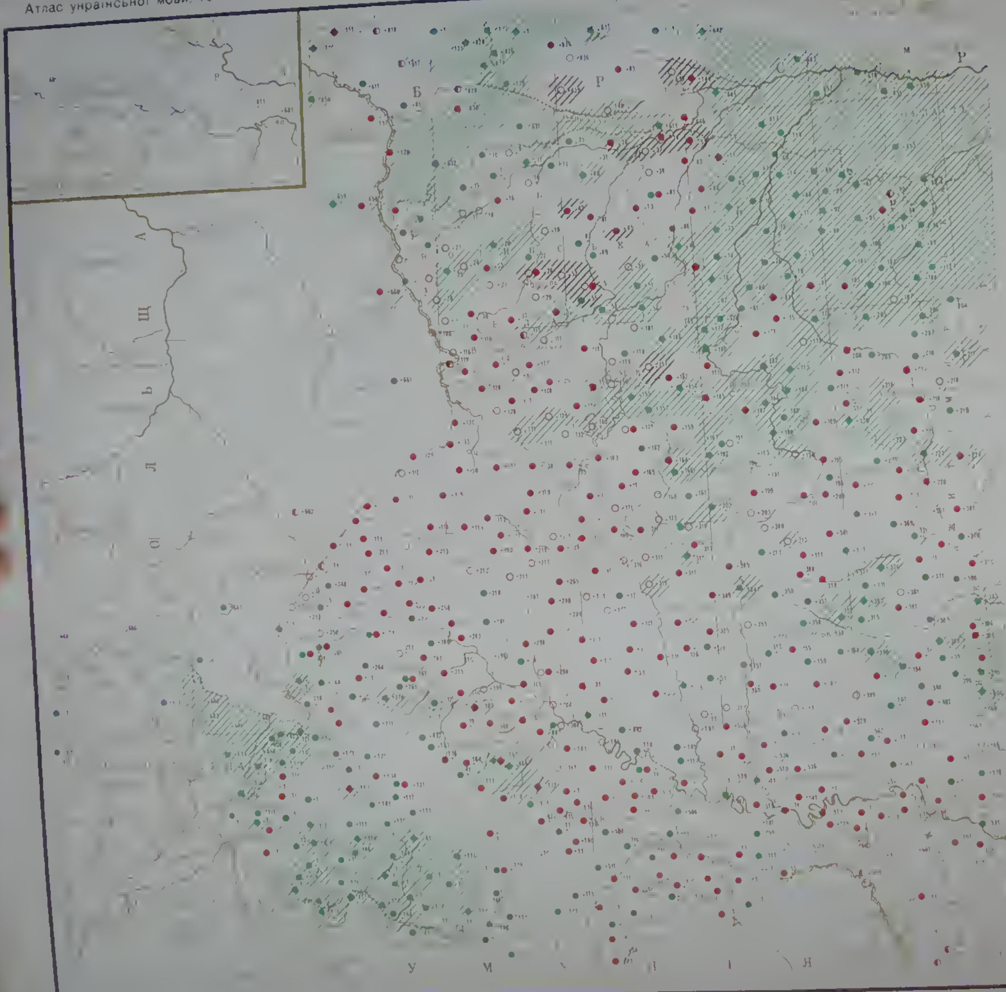

[Е] В ПІСЛЯНАГОЛОШЕНОМУ ВІДКРИТОМУ СКЛАДІ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [eи, иe]: 'оз[еи]ро, 'оз[иe]ро
- [и]: 'оз[и]ро
- [і]: 'оз[і]ро
- [е]: 'оз[е]ро
- [е]: 'мат[е]рин'і
- ['матрин'і]

МАСШТАБ 1 : 2[illegible]000

[Е] В ПІСЛЯНАГОЛОШЕНОМУ ВІДКРИТОМУ СКЛАДІ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

[е· и·] ˈоз[е·]ро, ˈоз[и·]ро
[и] ˈоз[и]ро
[і] ˈоз[і]ро
[е] оз[е]ро
[е] ˈмат[е]рин'і
ˈматрин'і

МАСШТАБ 1 2 000 000

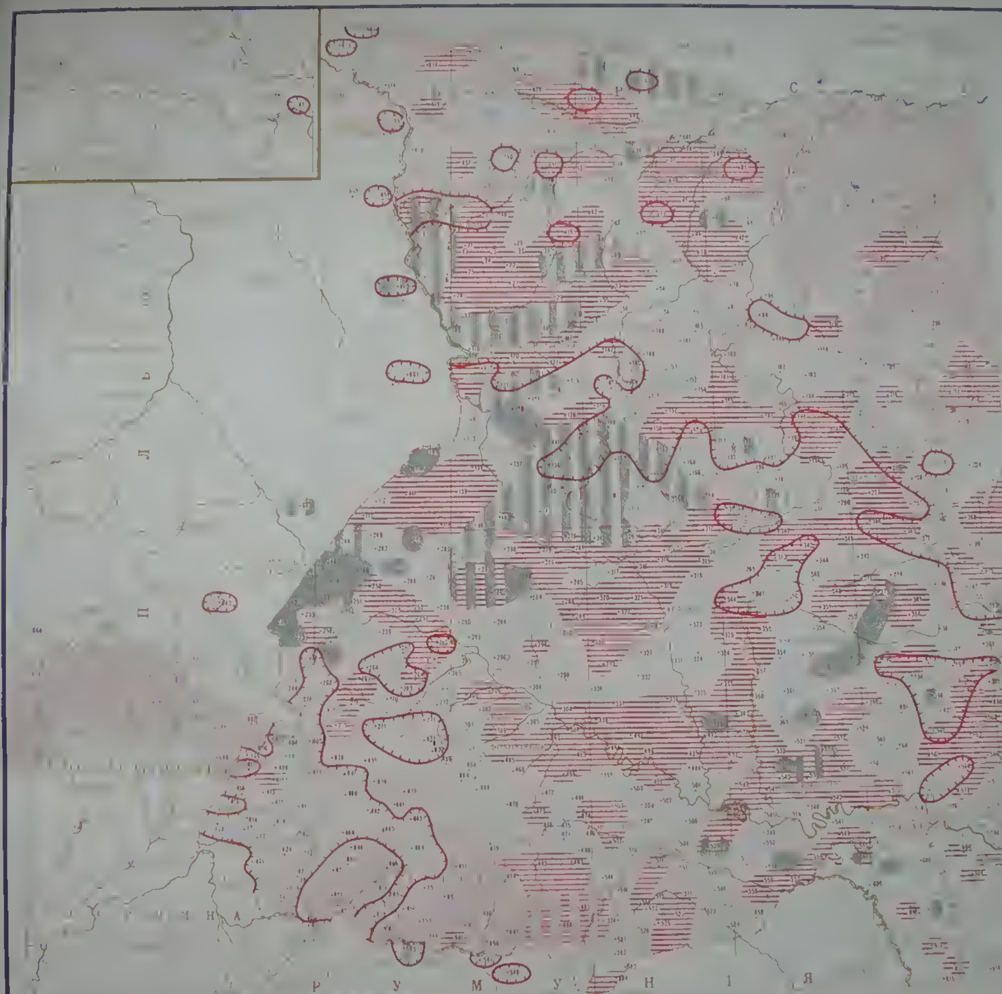

ОПОЗИЦІЯ И Е В НЕНАГОЛОШЕНИХ СКЛАДАХ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

У кінцевих відкритих складах та перед складом з наголошеним о

/и/~/е/ [е] ˈпол[е], ˈсеб[е], ˈдоўг[е], с[е]ˈло, з п[е]ˈтром

/и/~/е/ [е· и·]: ˈпол[е·], ˈпол[и·], с[е·]ˈло, с[и·]ˈло

/и/~/е/ [е·..и] ˈпол[е·], ˈпол[и·], ˈпол[и], с[е·]ˈло.., с[и·]ˈло.., с[и]ˈло.

У кінцевих відкритих складах

[е]: ˈпол[е], ˈсеб[е], ˈдоўг[е]

Перед складом з наголошеним о:

[е]: с[е]ˈло, з п[е]ˈтром

У кінцевих відкритих складах та перед складом з наголошеним о

/и/~/е/ [и]: ˈпол[и], ˈсеб[и], ˈдоўг[и], с[и]ˈло, з п[и]ˈтром

Перед складом з наголошеним о.

/и/~/е/ [и]: с[и]ˈло, з п[и]ˈтром.

МАСШТАБ 1 2 000 000

[О] / [Е] після шиплячих
(шостий, вечори, чорніти)

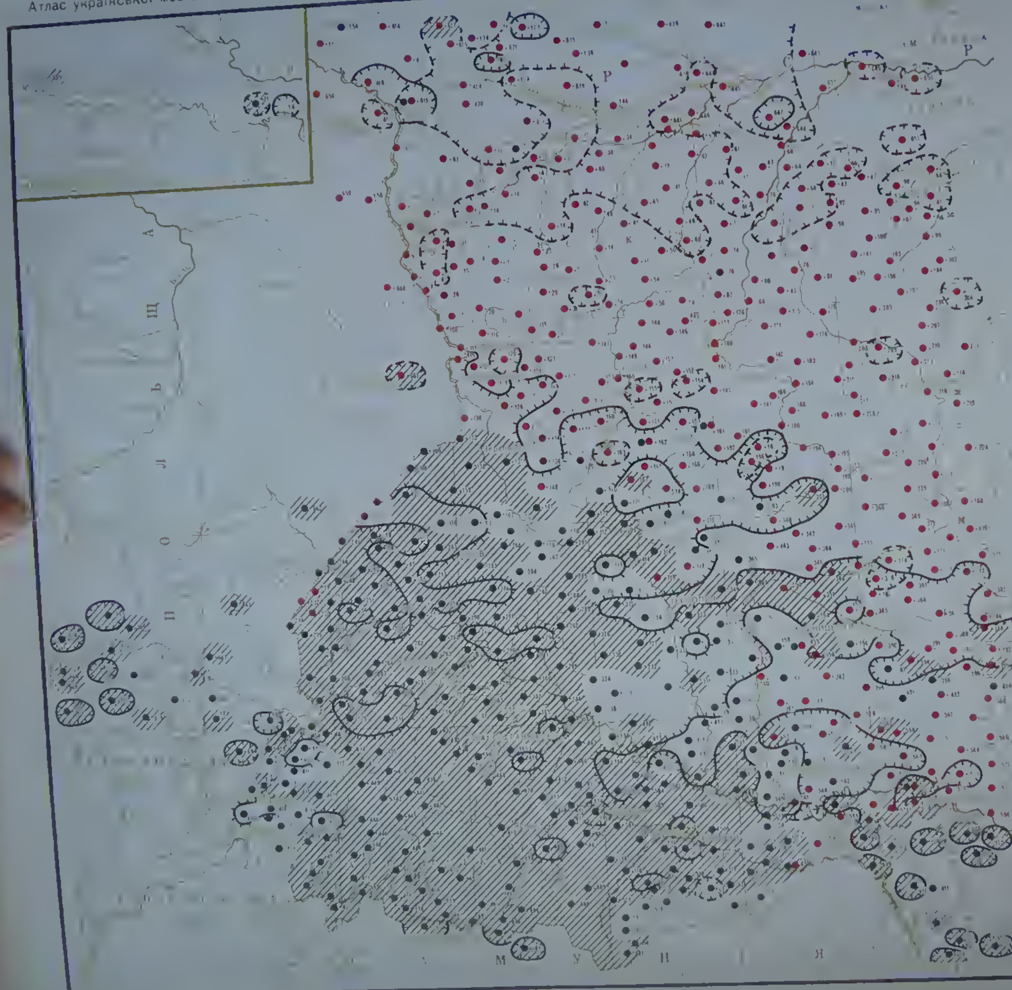

Умовні позначення

- ● [о]: ˈш[о]стиˡ
- ● [е]: ˈш[е]стиˡ
- (штрихування) [е], [еᶦ], [и]: веч[е]ˈри, веч[еᶦ]ˈри, веч[и]ˈри
- (лінія) [е], [еᶦ], [и]: веч[е]ˈр'іти, веч[еᶦ]ˈр'іти, веч[и]ˈр'іти
- (пунктир) [е], [еᶦ], [и]: ч[е]рˈн'іти, ч[еᶦ]рˈн'іти, ч[и]рˈн'іти

Масштаб 2000000

[Е] після шиплячих
ИИ ВЕЧОРИ ЧОРНІТИ)

…мовні позначення

ˈш[о]стиі

ˈш[е]стиі

[еᶦ], [и]: веч[е]ˈри, веч[еᶦ]ˈри, веч[и]ˈри

[еᶦ], [и]: веч[е]ˈр'іти, веч[еᶦ]ˈр'іти, веч[и]ˈр'іти

[еᶦ], [и]: ч[е]рˈн'іти, ч[еᶦ]рˈн'іти, ч[и]рˈн'іти

МАСШТАБ 1:2000000

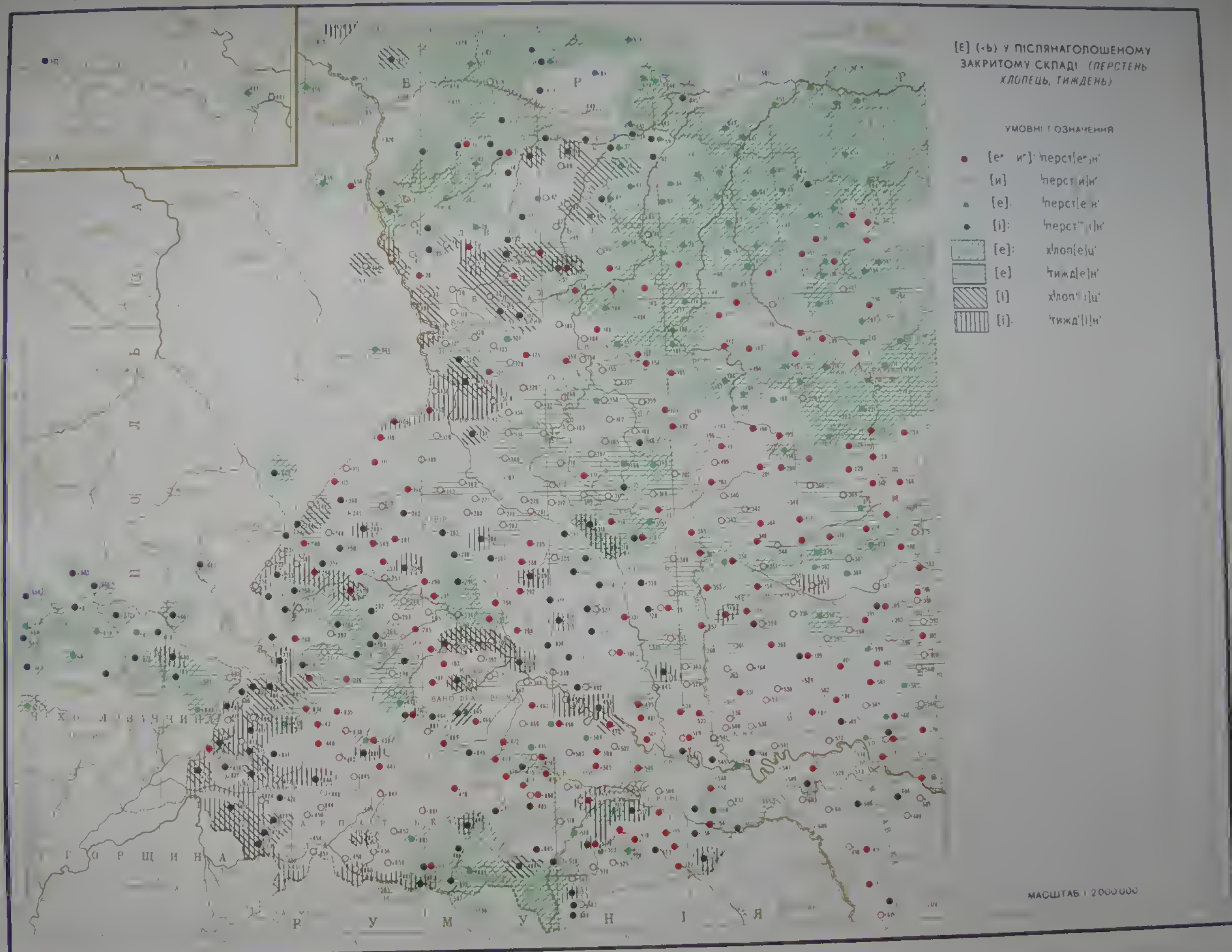

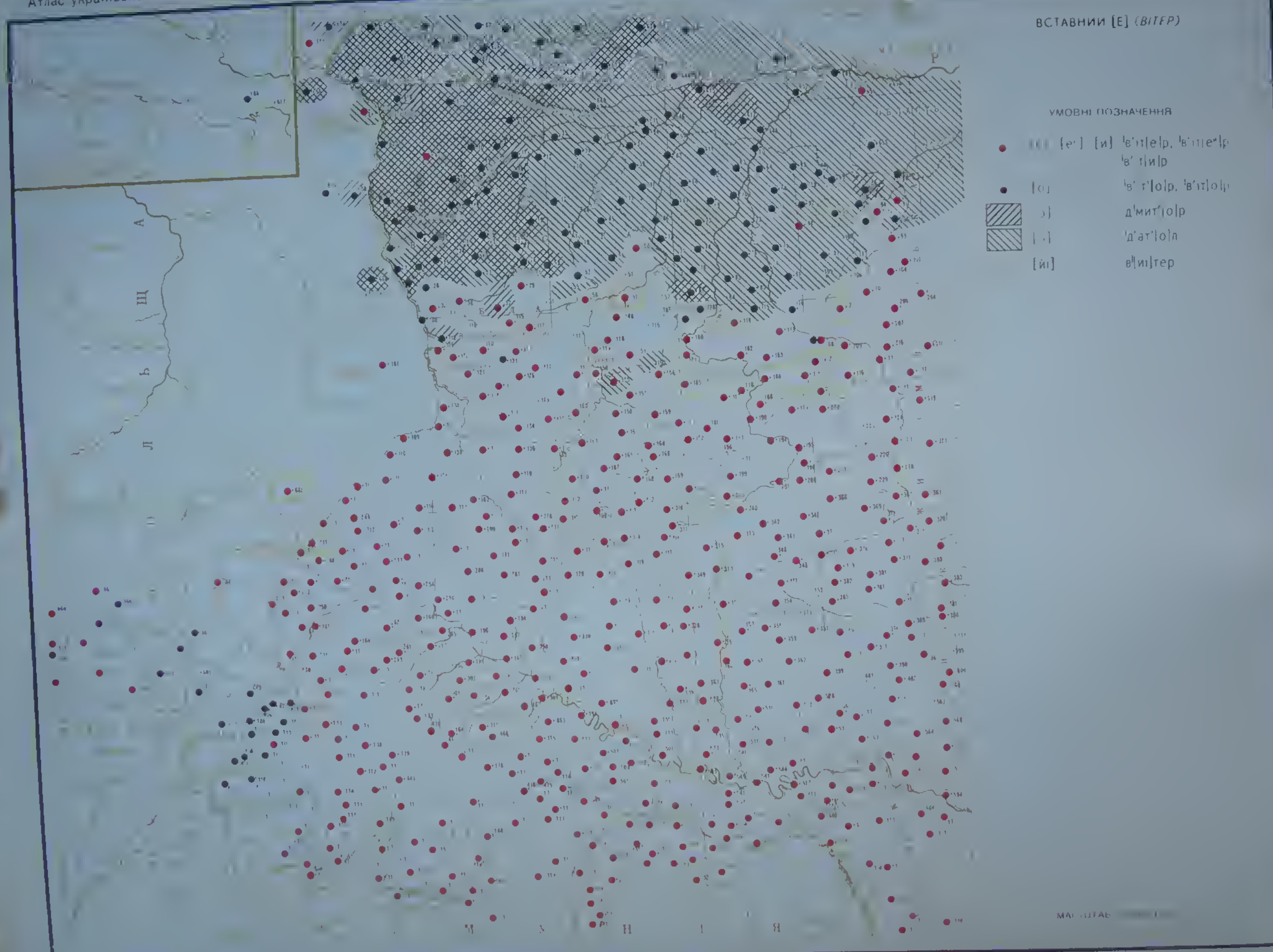
ВСТАВНИЙ [Е] (ВІТЕР)
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
[е·] [и]
[о]
д'мит'|о|р
[йı]
в|йı|тер

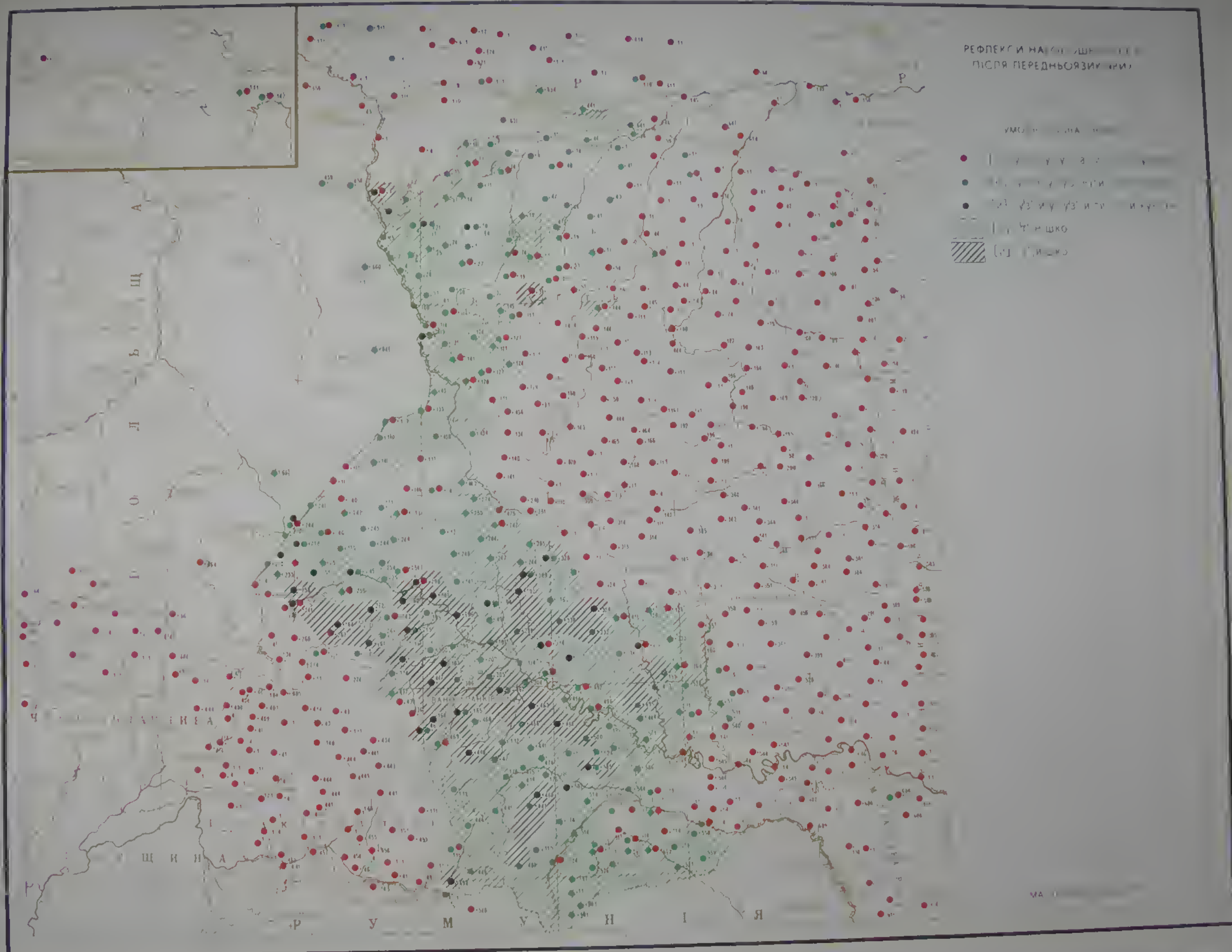
Р У М У Н І Я

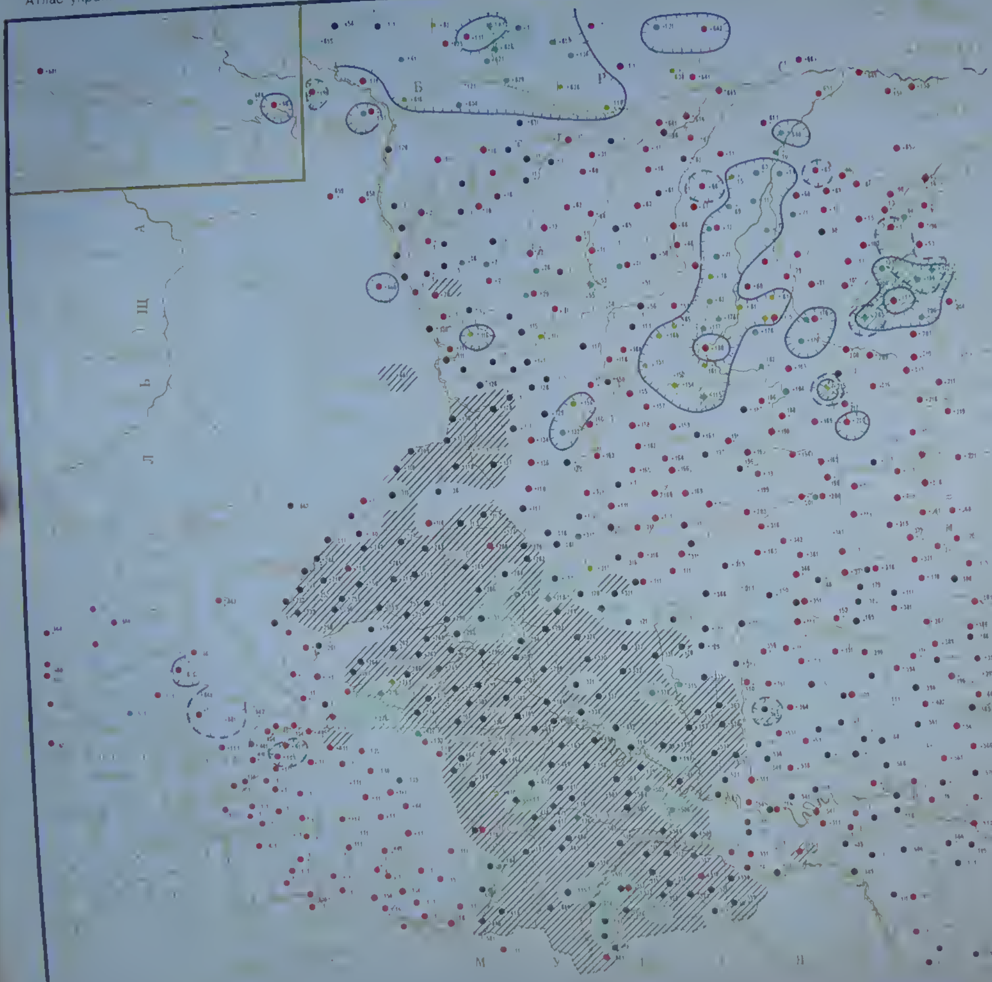

РЕФЛЕКСИ НЕНАГОЛОШЕНОГО ę ПІСЛЯ ПЕРЕДНЬОЯЗИКОВИХ (*ДЕСЯТЬ, МІСЯЦЬ*)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [а]: ˈдес'[а]т'
- [е]: ˈдес'[е]т'
- [и]: ˈдес'[и]т'
- [і]: ˈдес'[і]т'
- ˈм'іс'[е]ц'
- ˈм'іс'[і]ц'
- [с]: ˈде[с]ет', ˈде[с]ит'
- [с]: ˈм'і[с]ец', ˈм'і[с]иц'

...И НЕНАГОЛОШЕНОГО Е ПІСЛЯ ...ДНЬОЯЗИКОВИХ (ДЕСЯТЬ, МІСЯЦЬ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

МАСШТАБ 1:2000000

РЕФЛЕКСИ НАГОЛОШЕНОГО Е (ЩАСТЯ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [а] шч'[а]ст'а
- [е] шч'е... т'а
- [и] шч'и... т'а
- [і] шч'[і]ст'а
- [е] шчаст'[е]
- [и] шчист'[и]
- [і] шч'іст'...

Р У М У Н І Я

МАСШТАБ 1:2000000

РЕФЛЕКСИ Е ПІСЛЯ [Р']

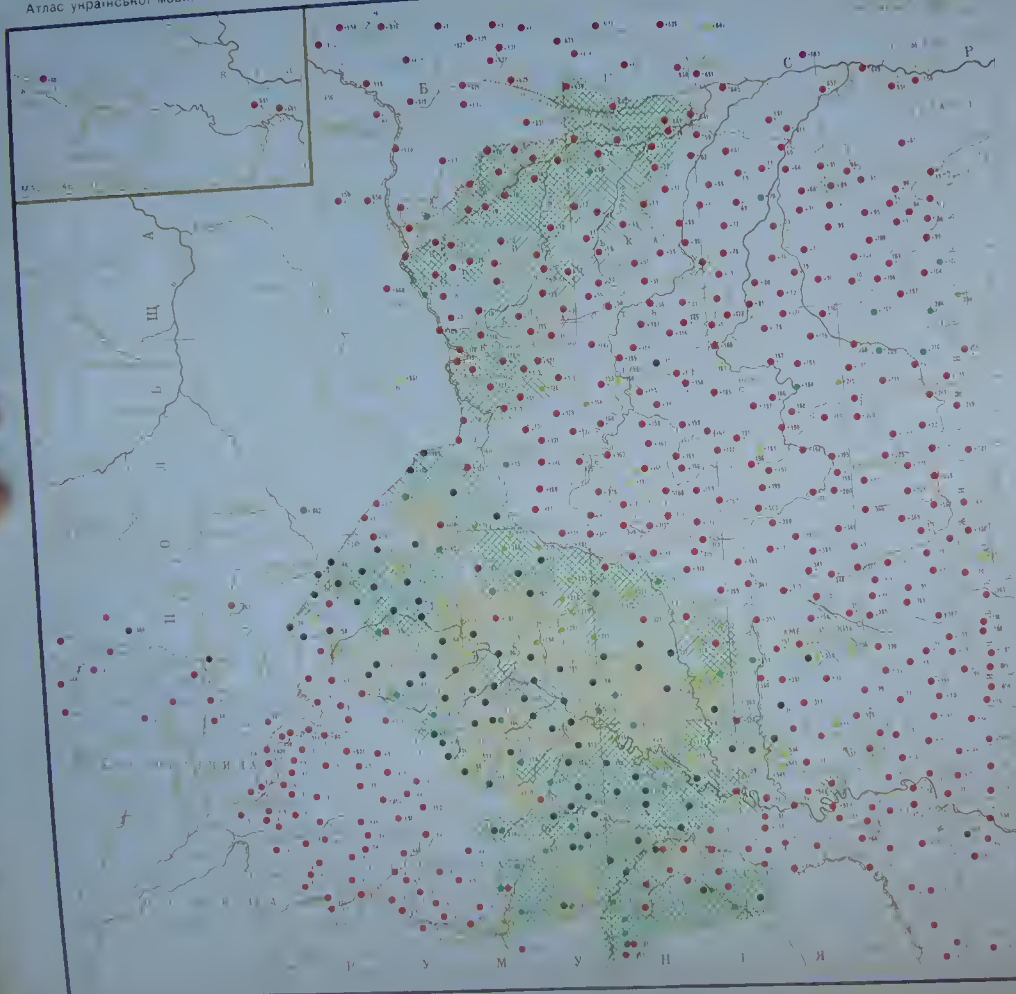

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [а] запр'[а]жу
- [е]. запр'[е]жу
- [и]: запр'[и]жу
- [і]: запр'[і]жу
- [е]. га'р'[е]чиі
- [е]. п'р'[е]ж'е(-а, -и)
- [и]. га'р'[и]чиі
- [и]: п'р'[и]ж'е(-а, -и)

РЕФЛЕКСИ Є ПІСЛЯ [Р']

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

запр [а]жу
запр [е]жу
[и] запр [и]жу
[і] запр [і]жу
[е] ар[е]чи
[е] п'р е ж'е(-а, -и)
[и] гар'[и]чи
[и] п'р[и]ж е(-а, -и)

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

РЕФЛЕКСИ НЕНАГОЛОШЕНОГО Ę (ПАМ'ЯТЬ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [а]: 'пами[а]т', 'памн'[а]т'
- [е]: 'пами[е]т', 'памн'[е]т', 'пам[е]т'
- [и]: 'пами[и]т', 'памн'[и]т', 'пам[и]...
- [і]: 'памн'[і]т'

ПОДІЛЬЩИНА

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА

УГОРЩИНА

РУМУНІЯ

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

РЕФЛЕКСИ НЕНАГОЛОШЕНОГО Ѥ (ДЕВ'ЯТЬ)

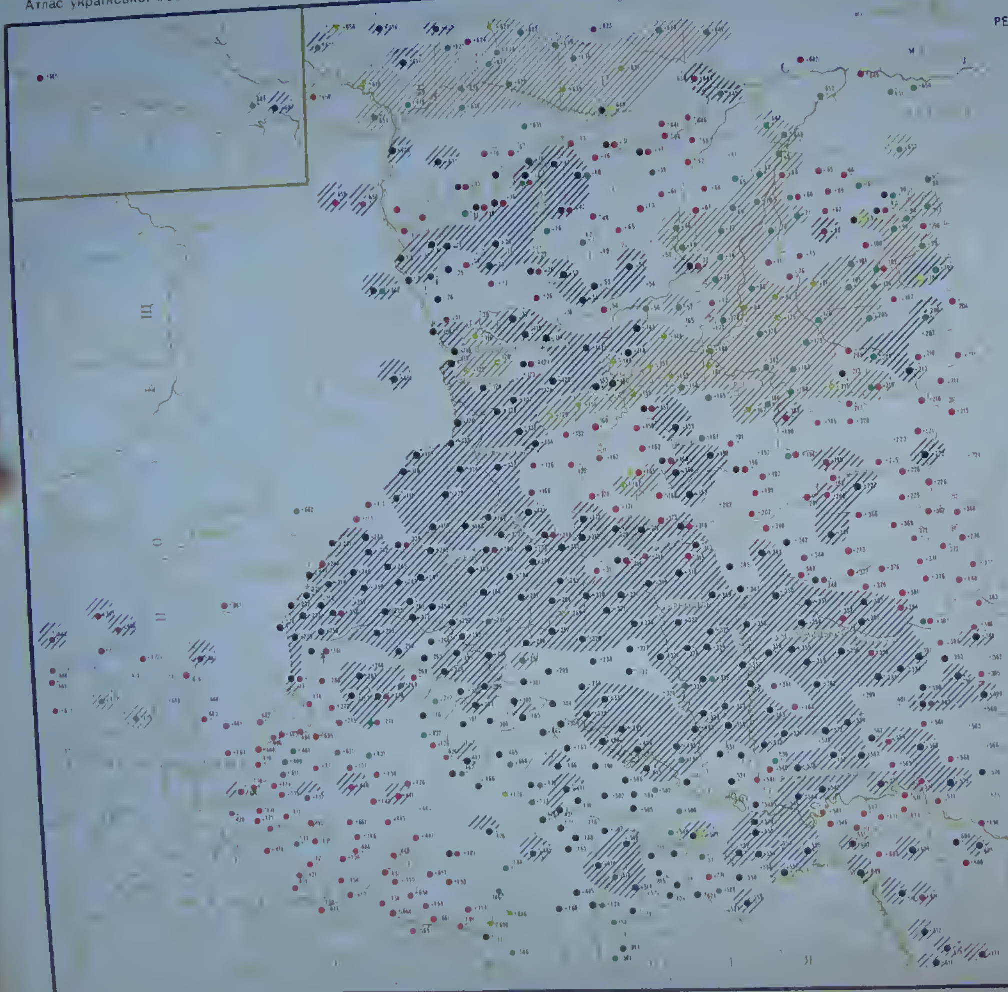

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [а]: 'деу̯и[а]т'
- [е]: 'деу̯и[е]т'
- [и]: 'деу̯и[и]т'
- [і]: 'деу̯и[і]т'
- [в']: 'де[в']ат', 'де[в']ет', 'де[в']іт'
- [в]: 'де[в]ет', 'де[в]ит'

МАСШТАБ 1:2000000

…И НЕНАГОЛОШЕНОГО Є (ДЕВ'ЯТЬ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [а] деуи[а]т'
- [е] 'деуи[е]т'
- [и] 'деуй[и]т'
- [і] 'деуи[і]т
- [в'] 'де[в']ат', 'де[в']ет', 'де[в']іт'
- [в] де[в]ет', 'де[в]ит'

МАСШТАБ 1:2000000

РЕФЛЕКСИ Є У КІНЦЕВОМУ НАГОЛОШЕНОМУ СКЛАДІ (ЯГНЯ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [а]: йаг'н'[а]
- [е]: иаг'н'[е]
- [и]: йаг'н'[и]
- [а]: иагн'[а]
- [е]: 'йагн'[е]
- [и]: 'йагн'[и]
- [і]: 'йагн'[і]
- [е]: 'лош'[е]
- [и]: 'лош'[и]
- [і]: 'лош'[і]
- [е]: лош'[е]
- [и]: лош'[и]

МАСШТАБ 1:2000000

[А] В КІНЦЕВОМУ ВІДКРИТОМУ СКЛАДІ
(САЖА, ДУША)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [а]: ˈсаж[а]
- [е]: ˈсаж'[е]
- [и]: ˈсаж'[и]
- [і]: ˈсаж'[і]
- [е]: дуˈш'[е]
- [и]: дуˈш'[и]

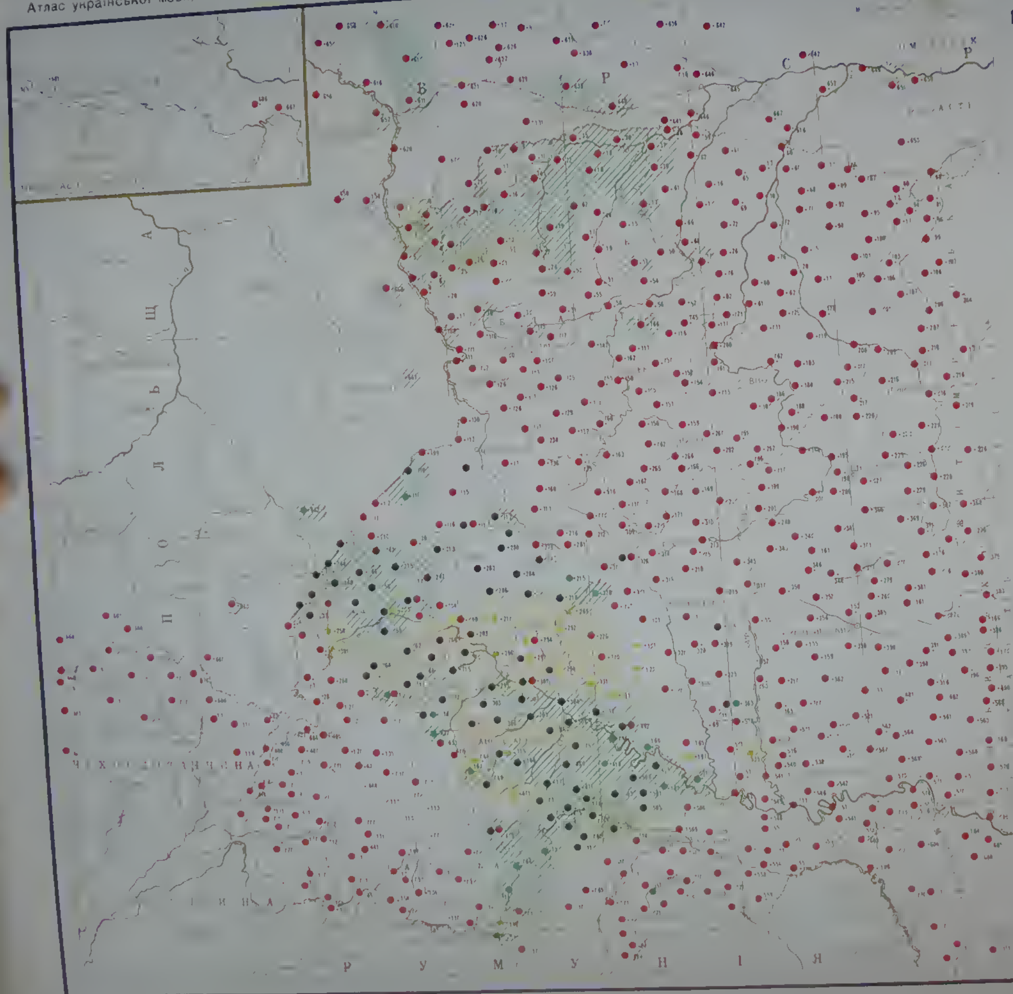

МАСШТАБ 1:2000000

кінцевому відкритому складі
(*сажа душа*)

умовні позначення

[a] 'саж[а]
[e] 'саж'[е]
[и] 'саж'[и]
[i] 'саж'[і]
[e] ду'ш'[е]
[и] ду'ш'[и]

масштаб 1:2000000

НЕНАГОЛОШЕНИЙ [А] ПІСЛЯ Й
(*ЯКИЙ ПОЯС ЯГНЯ*)

умовні позначення

[а]: й[а]'кий
[е]: й[е]'кий
[и]: й[и]'кий
[і]: й[і]'кий
[е]: 'пой[е]с
[и]: 'пой[и]с
[і]: 'пой[і]с
[е]: й[е]г'н'е
[е]: 'й[е]ма, 'й[е]года, 'й[е]блуко

П О Л Ь Щ А

Х О Л М Щ И Н А

О Р Щ И Н А

Р У М У Н І Я

масштаб 1:2000000

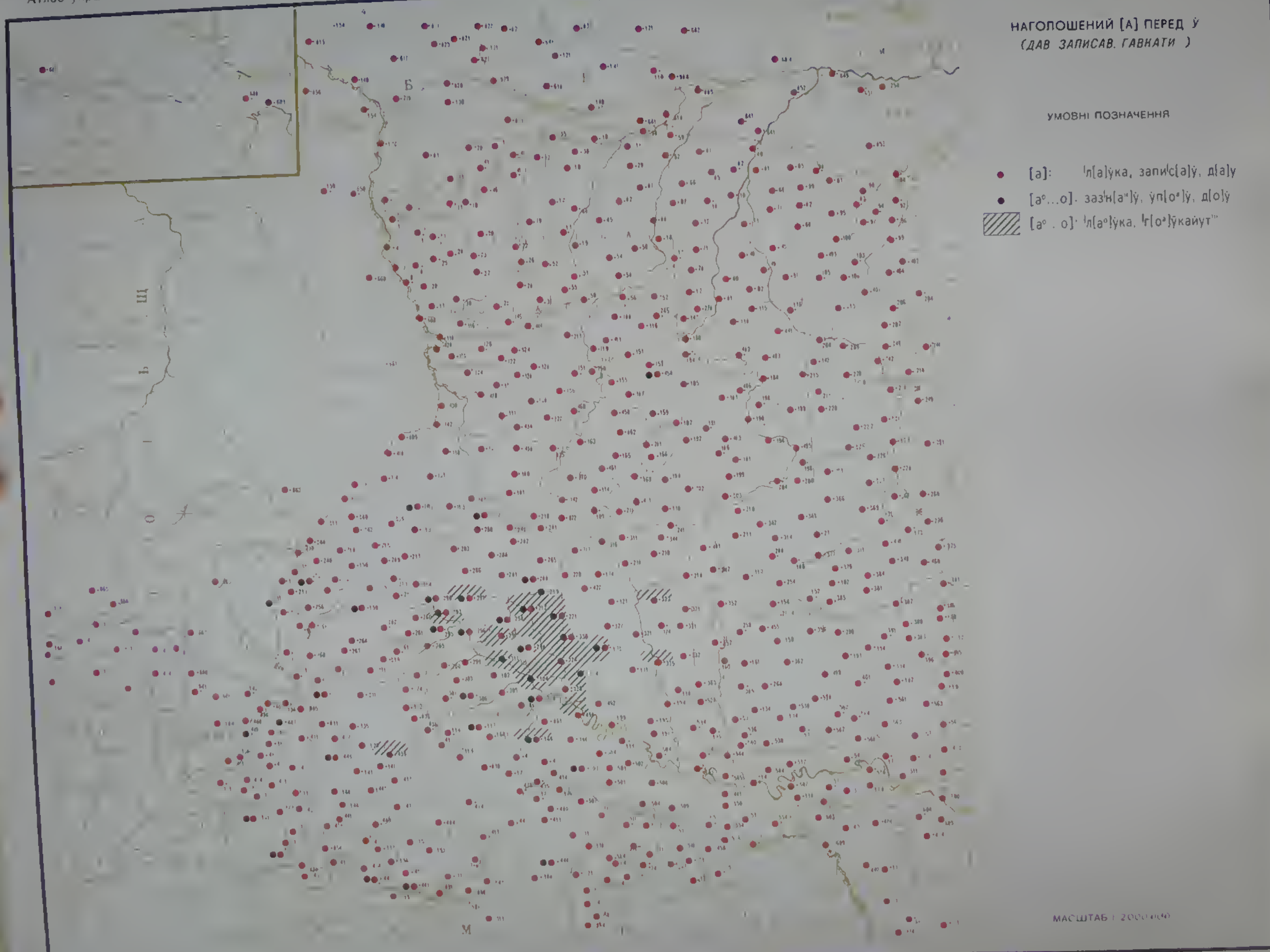
НАГОЛОШЕНИЙ [А] ПЕРЕД Ў
(ДАВ ЗАПИСАВ. ГАВКАТИ)
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
[а]: 'л[а]ўка, запи'с[а]ў, д[а]у
[а°...о]. заз'н[а°]ў, ўп[о°]ў, д[о]ў
[а° . о]: 'л[а°]ўка, 'г[о°]ўкайут'
Б
Щ
М
МАСШТАБ 1:2000000

...ОШЕНИЙ [А] ПЕРЕД У

...ЗАПИСАВ ГАВНАТИ)

...ПОЗНАЧЕННЯ

...ука, запи'с[а]ў, д[а]ў

...зав'н[а]ў, ўп[о°]ў, д[о]ў

...а"]ука, 'г[о°]ўкайут'

МАСШТАБ 1:2000000

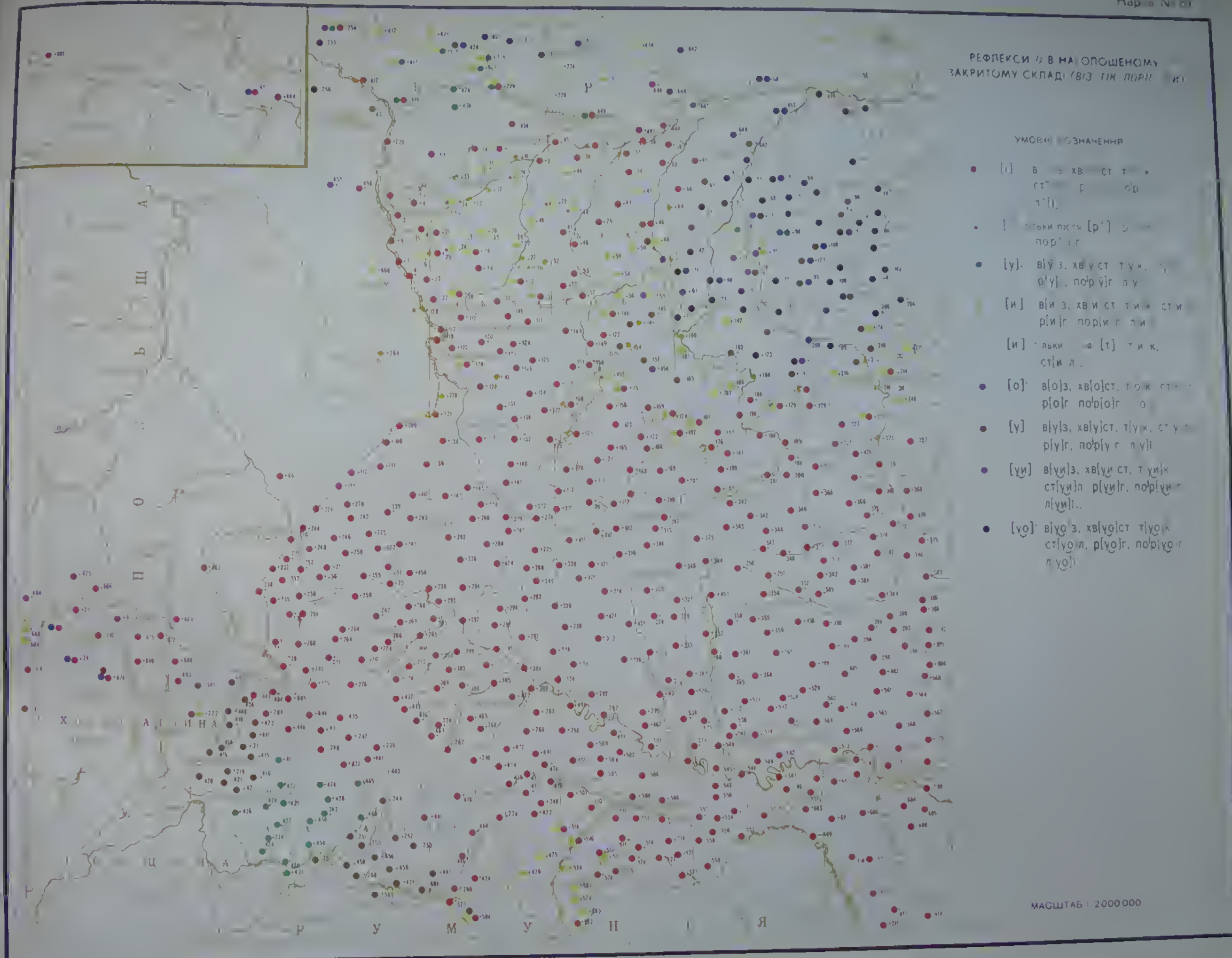

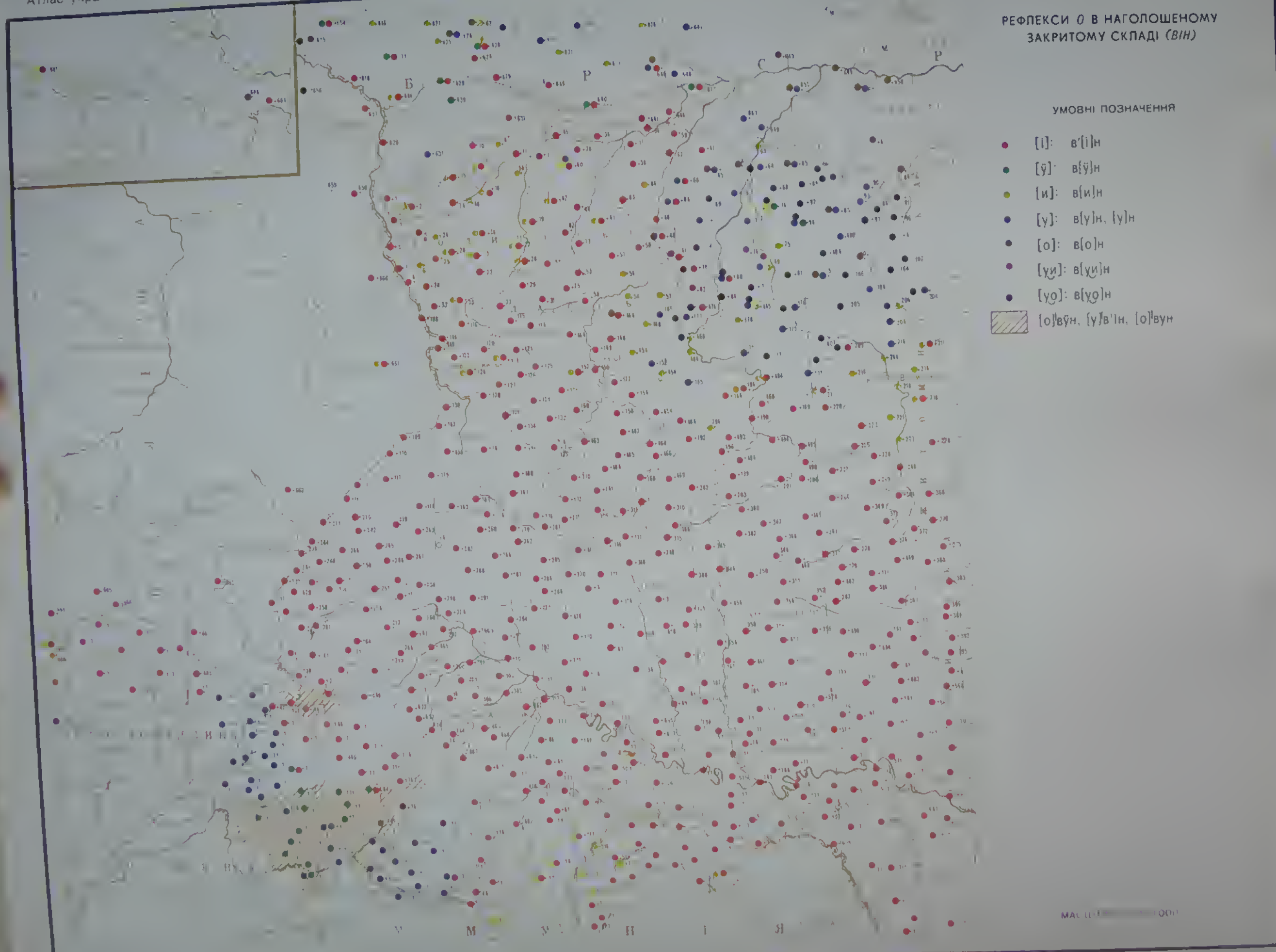
РЕФЛЕКСИ *О* В НАГОЛОШЕНОМУ ЗАКРИТОМУ СКЛАДІ *(ВІН)*
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
[і]: в'[і]н
[ӱ]: в[ӱ]н
[и]: в[и]н
[у]: в[у]н, [у]н
[о]: в[о]н
[уи]: в[уи]н
[уо]: в[уо]н
[о]вӱн, [у]в'ін, [о]вун
Б
Р
С
Р
Ю
У
М
Н
І
Я

... В НАГОЛОШЕНОМУ
...КРИТОМУ СКЛАДІ (*ВІН*)

...ОЗНАЧЕННЯ

в[ў]н
в[у]н [у]н
в[о]н
в[уи]н
в[уо]н
[у]в'ін, [о]вун

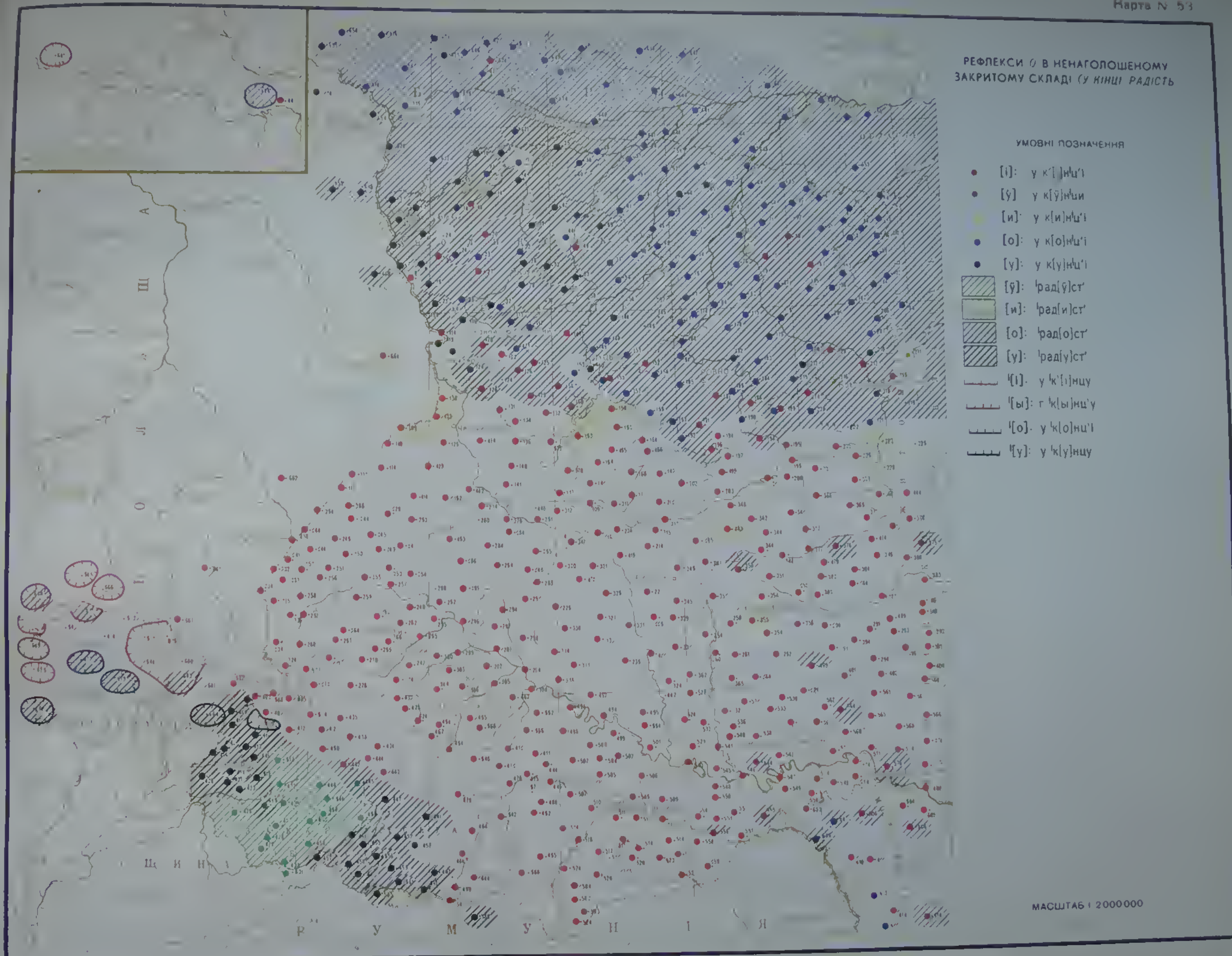

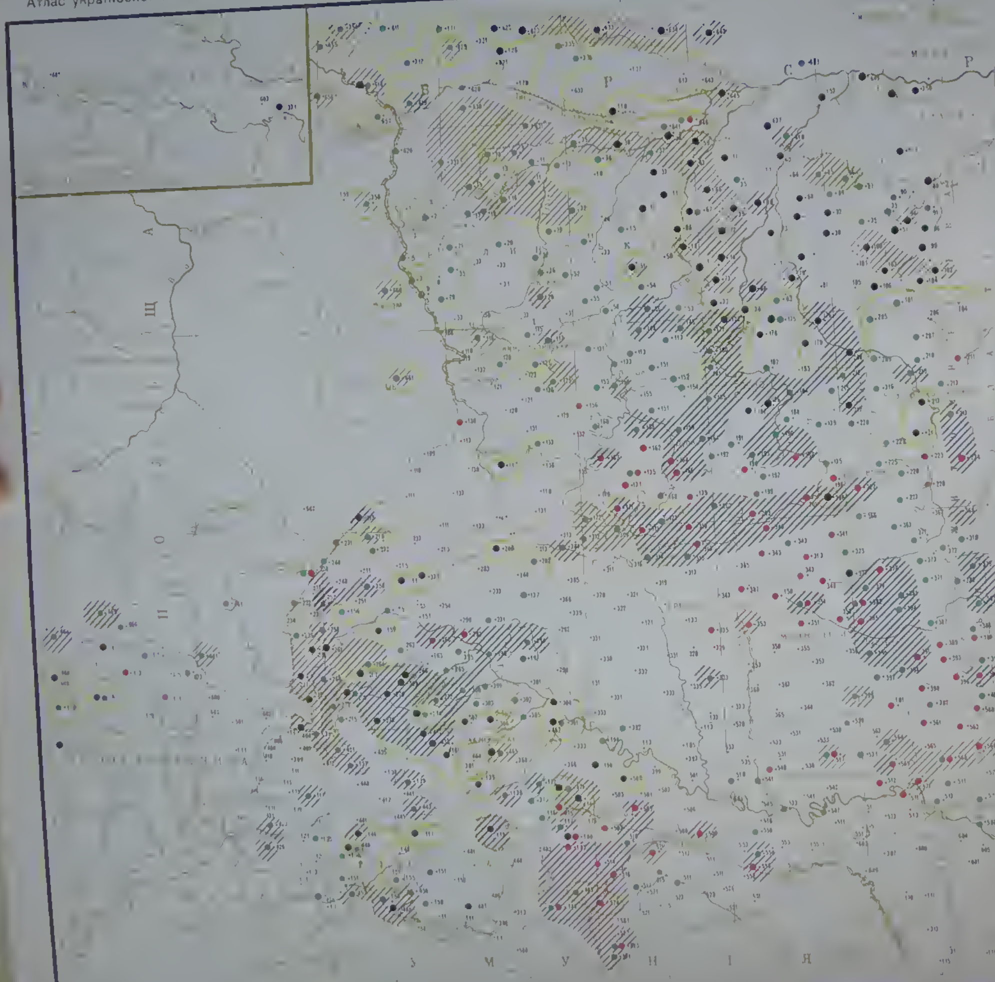

ВІДПОВІДНИКИ НЕНАГОЛОШЕНОГО *О* В ЗАКРИТОМУ СКЛАДІ *(НАДІБ)*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [і]: ˈкад'[і]б̯
- [у]: ˈкад[у]б̯
- [о]: ˈкад[о]б̯
- [ў] < [л]: ˈкадо[ў]б̯
- [ł]: ˈка[ł]дуб̯
- [л]: ˈка[л]дуб̯
- [дл] < [лд]: ˈка[дл]уб̯
- 'діжка квасити капусту та овочі'
- 'діжка на збіжжя, борошно та крупу'
- 'цямриння'
- 'дупло, вулики з дупла'

МАСШТАБ 1 : 2000000

…ники ненаголошеного о
…ритому складі (кадіб)

…мовні позначення

ˈкад'[і]б
ˈкад[у]б
ˈкад[о]б
[л] ˈкадо[ў]б
ˈка[і]дуб
ˈка[л]дуб
[лд]. ˈка[дл]уб
…а квасити капусту та овочі
…а на збіжжя, борошно та
…иння'
…о, вулики з дупла'

…штаб 1:2000000

Опозиція /о/ – /у/ в ненаголошених складах

Умовні позначення

/о/–/у/ к[о]ли'хати, л[о]ˈша, бж[о]ˈла, м[о]ˈроз, с[о]ˈлодкиі, ˈбат'к[о], с'кор[о]–м[у]р[у]ˈвати, г[у]ˈл'аие, пˈрор[у]б, ˈбат'к[у] (клична форма)

/о/–/у/ [оʸ]: к[оʸ]ли'хати, л[оʸ]ˈша, бж[оʸ]ˈла, м[оʸ]ˈроз, с[оʸ]ˈлодкиі, ˈбат'к[оʸ], с'кор[оʸ]

/о/–/у/ [у]: к[у]ли'хати, л[у]ˈша, бж[у]ˈла, м[у]ˈроз, с[у]ˈлодкиі, ˈдокт[у]ра, ˈбат'к[у], с'кор[у]

[у]: нейтралізація опозиції /о/–/у/ в усіх позиціях, крім кінцевих відкритих складів

[у]: нейтралізація опозиції /о/–/у/ в безпосередньо переднаголошених (перед складом з [о], [а]) і післянаголошених складах ˈвор[у]г, л[у]ˈша, м[у]ˈроз.

[у]: нейтралізація опозиції /о/–/у/ перед складом з наголошеними [а], [о]: бж[у]ˈла, л[у]ˈша, м[у]ˈроз, с[у]ˈлодкиі

[у]: нейтралізація опозиції /о/–/у/ перед складом з наголошеним [а] л[у]ˈша, бж[у]ˈла

[у]: нейтралізація опозиції /о/–/у/ перед складом з наголошеним [о] с[у]ˈлодкиі, м[у]ˈроз.

• [у]: нейтралізація опозиції /о/–/у/ у слові *нашої* ˈнаш[у]ї

Масштаб 1:2000000

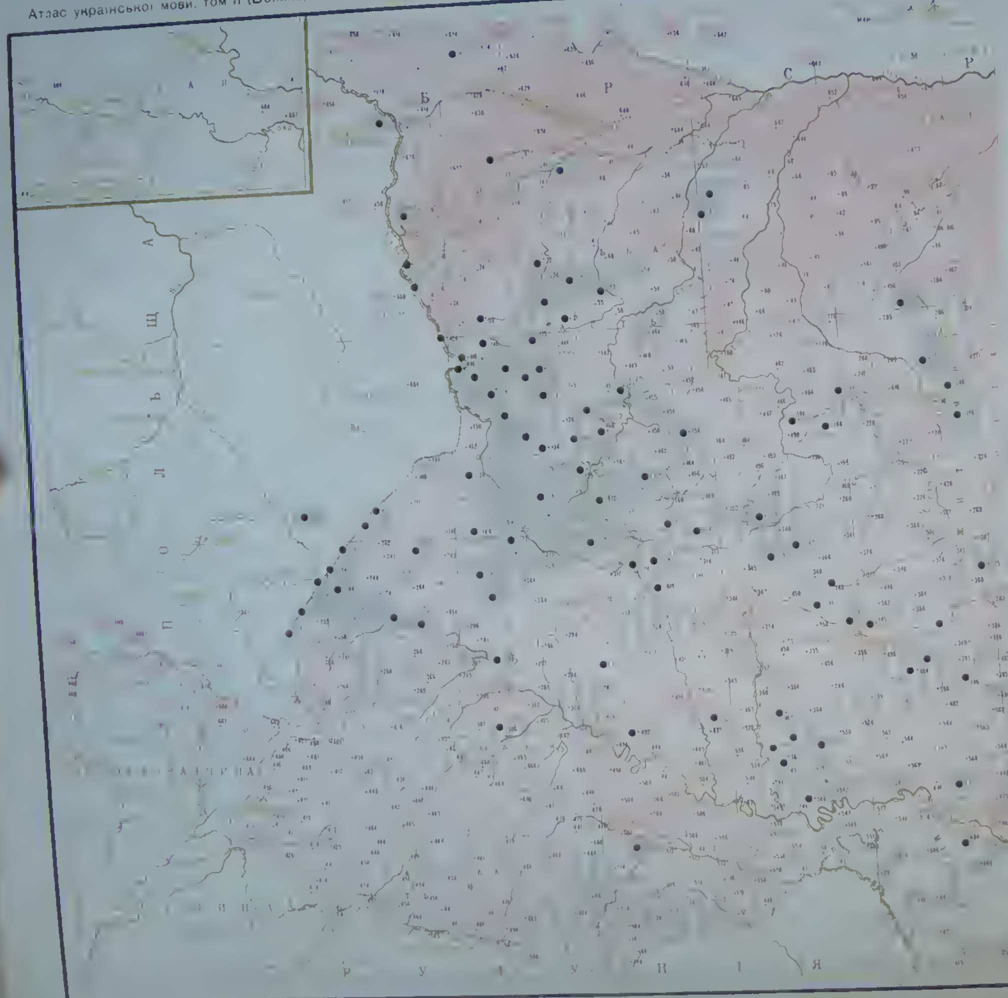

ОПОЗИЦІЯ /О/~/У/ ПЕРЕД СКЛАДОМ З НАГОЛОШЕНИМИ [У], [І] *(ГОЛУБКА, НАГОДУЙ, ТОБІ)*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- /о/~/у/: г[оʸ]лубка, наг[оʸ]дуі, т[оʸ]б'і, п[оʸ]с'іиаў, ч[оʸ]р'н'іти – м[у]р[у]іте, к[у]п'іт'
- /о/~/у/: г[о]лубка, наг[о]дуі, т[о]б'і, п[о]с'іиаў, ч[о]р'н'іти – м[у]р[у]іте, к[у]п'іт'
- [у]: нейтралізація опозиції /о/~/у/: г[у]лубка, наг[у]дуі, т[у]б'і, п[у]с'іиаў, ч[у]р'н'іти
- [у]: нейтралізація опозиції /о/~/у/ перед складом з наголошеним [у]: [г]уʹлубка, наг[у]дуі
- [у]: нейтралізація опозиції /о/~/у/ перед складом з наголошеним [і]: т[у]б'і, п[у]с'іиаў, ч[у]р'н'іти
- • [у]: нейтралізація опозиції /о/~/у/ у структурі могила: м[у]гила

МАСШТАБ 1:2000000

…ИЦІЯ … ПЕРЕД СКЛАДОМ … НАГОЛОШЕНИМИ [у] [і] (*ГОЛУБКА, НАГОДУЙ ТОБІ*)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- … г[оʸ]лубка, наг[оʸ]дуі, т[оʸ]б'і, п[оʸ]с'іиаў, ч[оʸ]р'н'іти–м[у]р[у]іте, к[у]п'іт'
- … г[о]лубка, наг[о]дуі, т[о]б'і, п[о]с'иаў, ч[о]р'н'іти–м[у]р[у]іте, к[у]п'іт
- [у] нейтралізація опозиції /о/~/у/: г[у]лубка, наг[у]дуі, т[у]б'і, п[у]с'іиау, ч[у]р'н'іти
- [у] нейтралізація опозиції /о/~/у/ перед складом з наголошеним [у]: [г]у]лубка, наг[у]дуі
- [у] нейтралізація опозиції /о/~/у/ перед складом з наголошеним [і]: т[у]б'і, п[у]с'іиаў, ч[у]р'н'іти
- [у] нейтралізація опозиції /о/~/у/ у структурі могила: м[у]гила

МАСШТАБ 1:2 000 000

ПЕРЕДНАГОЛОШЕНИЙ О НА ПОЧАТКУ СЛОВА

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● [о] перед складом з наголошеним [і]: [о]б'ід
- [оʸ, уᵒ] [оʸ]б'ід, [уᵒ]б'ід
- ⊕ [ô]: [ô]б'ід
- ▨ [оʸ] перед складом з наголошеним [е], [о]: [оʸ]рел, [оʸ]вес, [оʸ]хота
- ▨ [ô]: [ô]вес
- ● [у] перед складом з наголошеним [і]: [у]б'ід
- ▲ [ў]: [ў]б'ід
- ▨ [у] перед складом з наголошеними [е], [о], [а]: [у]рел, [у]вес, [у]хота
- ▨ [ў]: [ў]рел, [ў]вес, [ў]хота

МАСШТАБ 1:2 000 000

ВІДПОВІДНИКИ КОРЕНЕВОГО НЕНАГОЛОШЕНОГО *О* (*ПАРУБОК*)

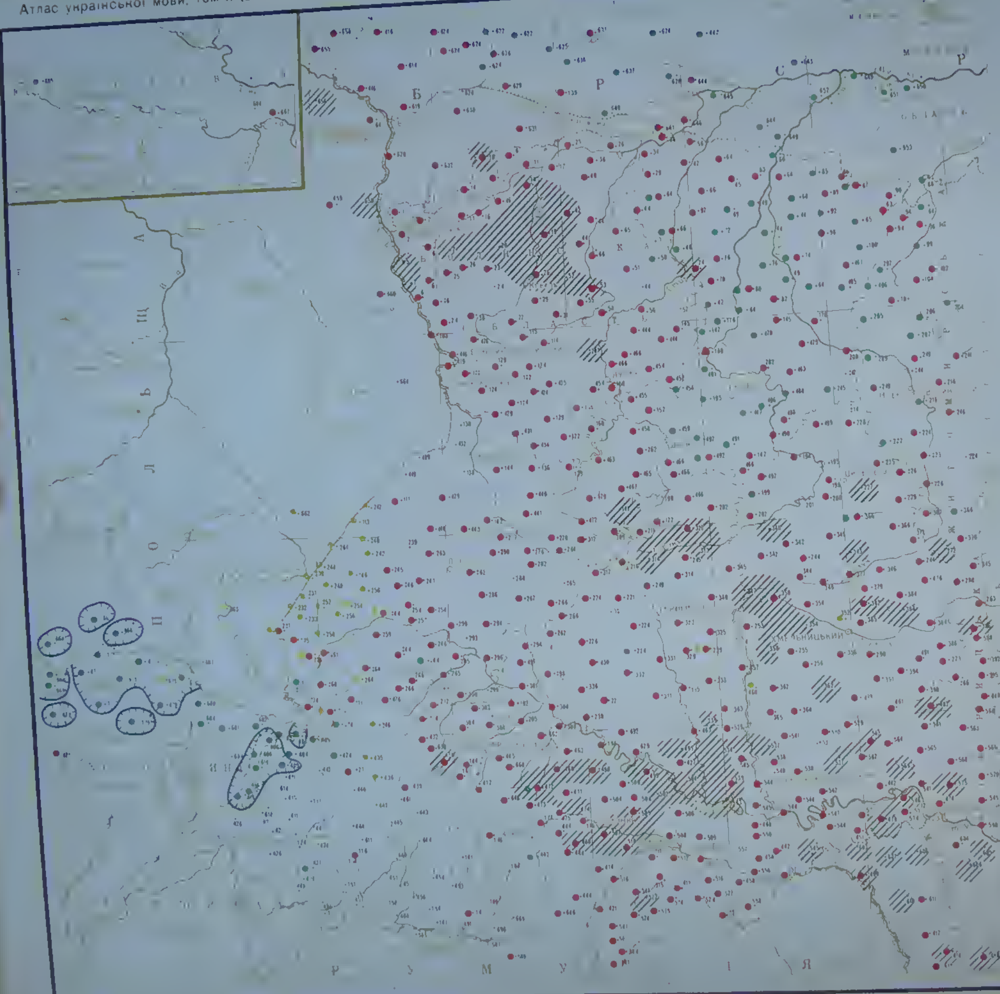

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [у]: ˈпар[у]бок
- [о]: ˈпар[о]бок
- [оʸ...уᵒ]: ˈпар[оʸ]бок..
- [і]: ˈпар'[і]бок
- [ˈпарбок]
- наголос: паˈ*р*обок, паˈ*р'і*бок

МАСШТАБ 1:2 000 000

ВІДНИКИ КОРЕНЕВОГО
ОШЕНОГО *О (ПАРУБОК)*

МОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

ˈпар[у]бок
ˈпар[о]бок
ˈпар[оʸ]бок..
ˈпар'[і]бок
[ˈпарбок]
паˈробок, паˈр'ібок

МАСШТАБ 1 2000000

АКОМОДАЦІЯ Й ГАРМОНІЯ ГОЛОСНИХ (НЕЗАЛЕЖНО ВІД НАГОЛОСУ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

відсутність явища

акомодація о–[ô], [оʸ, уº] перед складом з [у], [ÿ]: ˈх[ô]ʒу, ˈв[ô]ʒу, ˈв[ô]ду, г[ô]ˈлубка, в[ô]ˈлоÿ[ÿ], ˈнаш[ô]му, ˈх[оʸ]ʒу, ˈнаш[оʸ]му

акомодація е, о–[ê], [еᶦ иᵉ], [ô], [оʸ.. уº] перед м'яким пом'якшеним приголосним та ü: ˈ[ô]с'ін', ˈп[ô]п'іл, [ô]ˈб'ід, т[ô]ˈб'і, с[ô]ˈб'і, ˈт[ô]ні, дˈв[ê]р'і, оˈт[ê]ц', ˈт[ê]с'т', руˈб[ê]л', ˈ[оʸ]с'ін', т[оʸ]ˈб'і

акомодація о, е–[ê], [еᶦ и], [ô], [оʸ...уº] перед [ÿ]: ˈд[ô]ÿге, гоˈл[ô]ÿка, ˈж'[ô]ÿч', з[ô]ÿˈвиц'а, ˈд[ê]ÿйат', ˈд[оʸ]ÿге..

акомодація е–[ê], [еᶦ, и]–перед м'яким приголосним оˈт[ê]ц', т[ê]с'т', руˈб[ê]л', дˈв[ê]р'і, оˈт[еᶦ]ц'...

акомодація е–[ê], [еᶦ и] тільки у слові ˈд[ê]ÿйат', ˈд[еᶦ]ÿйат'

акомодація о–[ô], [оʸ.. уº] тільки перед складом з [у]: ˈх[ô]ʒу, ˈв[ô]ʒу, на ˈв[ô]ду, г[ô]ˈлубка...

вокальна гармонія–[ê], [еᶦ иᵉ] ˈп[ê]рст[ê]н', т[ê]ˈп[ê]р, л[ê]ˈг[ê]н'ки .

вокальна гармонія–[ô], [оʸ.. уº], к[ô]ˈл[ô]д'аз', в[ô]р[ô]ˈб[ê]ц', [ô]ˈт[ê]ц' ..

МАСШТАБ 1 2000000

П О Л Ь Щ А
Р
Б
ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА
У Г О Р Щ И Н А
Р У М У Н І Я

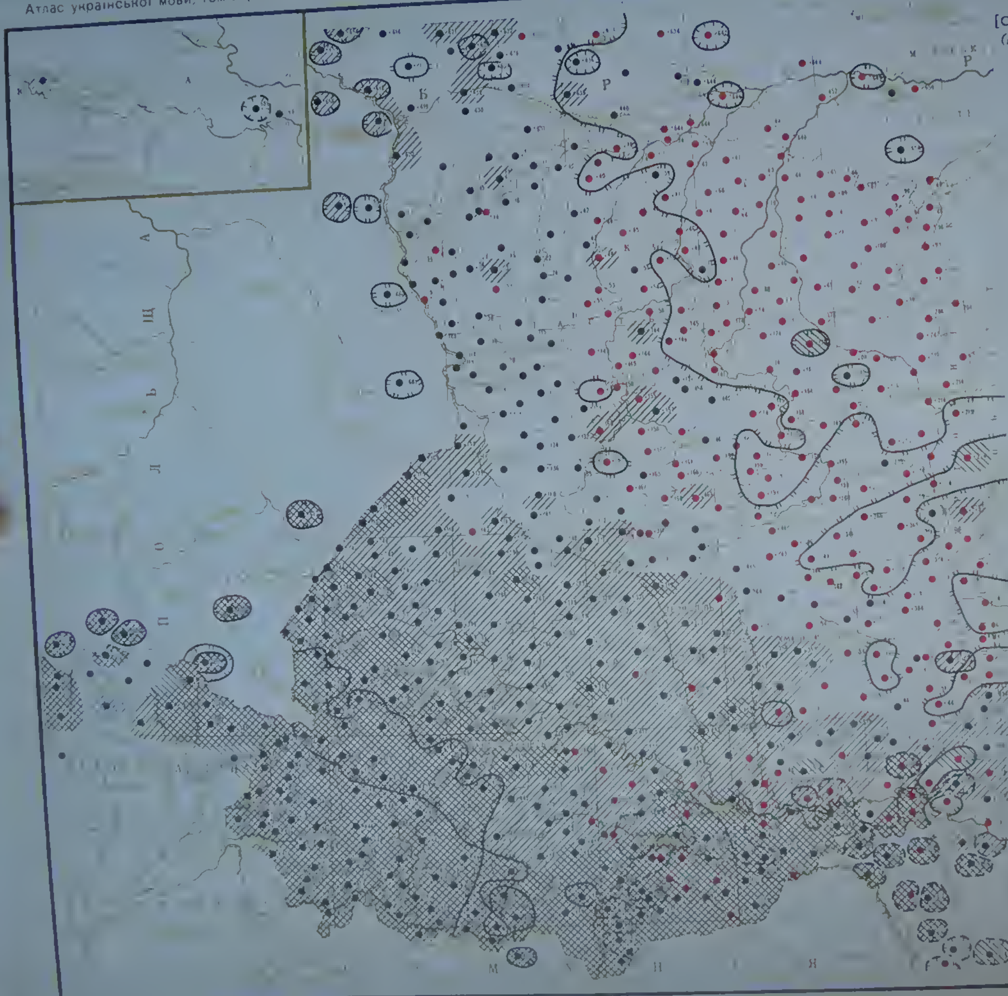

[О] ПЕРЕД СКЛАДОМ З НАГОЛОШЕНИМ [А]

(БАГАТИЙ, ГАРАЗД, ГАРЯЧИЙ, КАЧАН, ЧАБАН, ХАЛЯВА)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● [а]: б[а]ˈгатиі
- ● [о], [оʸ ..у]: б[о]ˈгатиі
- (штриховка) [о], [оʸ, .у]: г[о]ˈр'ачиі, г[о]ˈр'ечиі
- (штриховка) [о], [оʸ, у]: к[о]ˈч'ан, к[о]ˈч'ен
- (лінія) [о], [оʸ.. у]: г[о]ˈразд
- (лінія) [о], [оʸ, .у]: ч[о]ˈбан
- (лінія) [о], [оʸ.. у]: х[о]ˈл'ава

…ЕД СКЛАДОМ З НАГОЛОШЕНИМ [А]
…ТИИ АРАЗД ГАРЯЧИИ КАЧАН, ЧАБАН
ХАЛЯВА)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

[а] б[а]гатиı
[о], [оʸ у] б[о]гатиı
[о], [оʸ у], г[о]р'ачиı, г[о]р'ечиı
[о], [оʸ у] к[о]ч'ан, к[о]ч'ен
[о], [оʸ у] г[о]разд
[о], [оʸ у] ч[о]бан
[о], [оʸ у] х[о]л'ава

МАСШТАБ 1:2000000

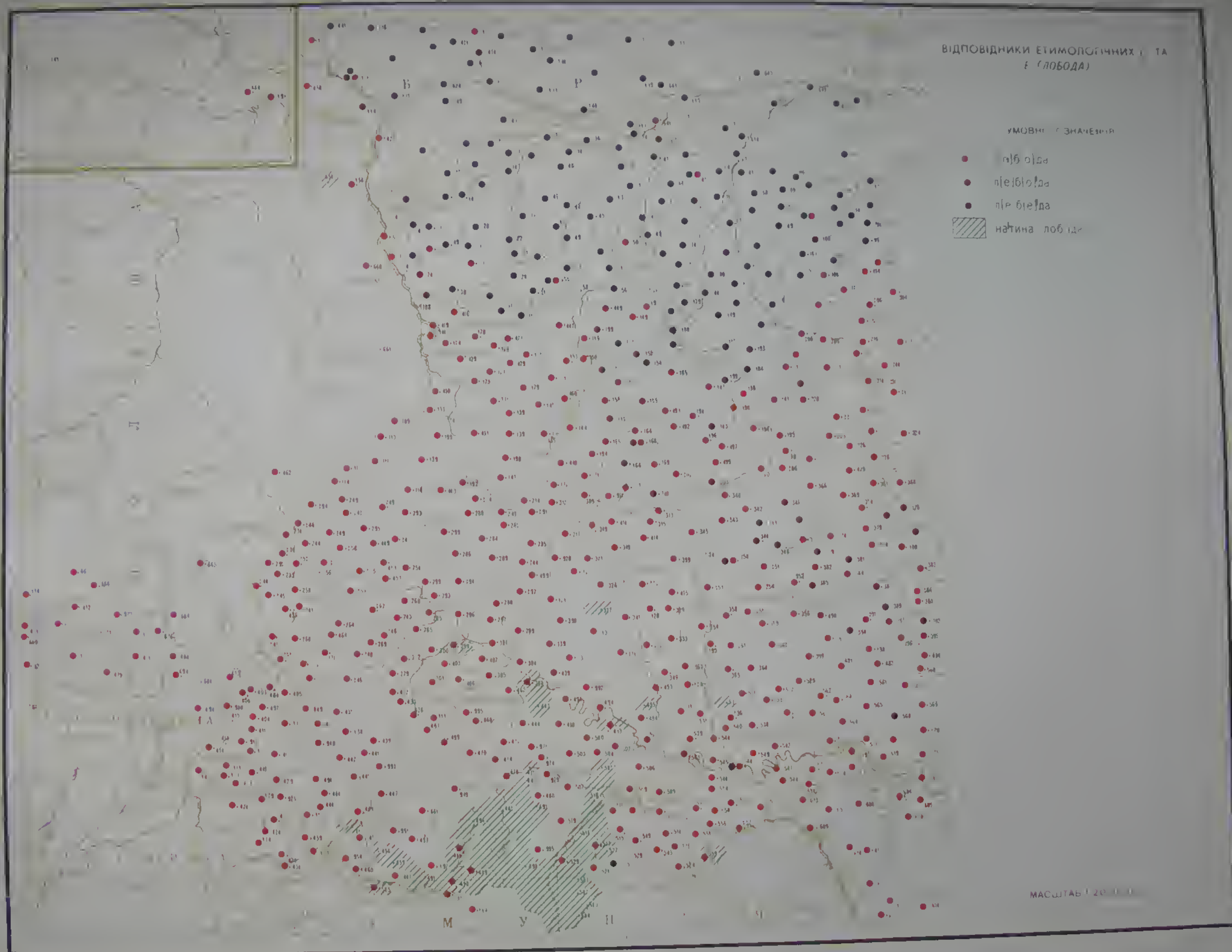

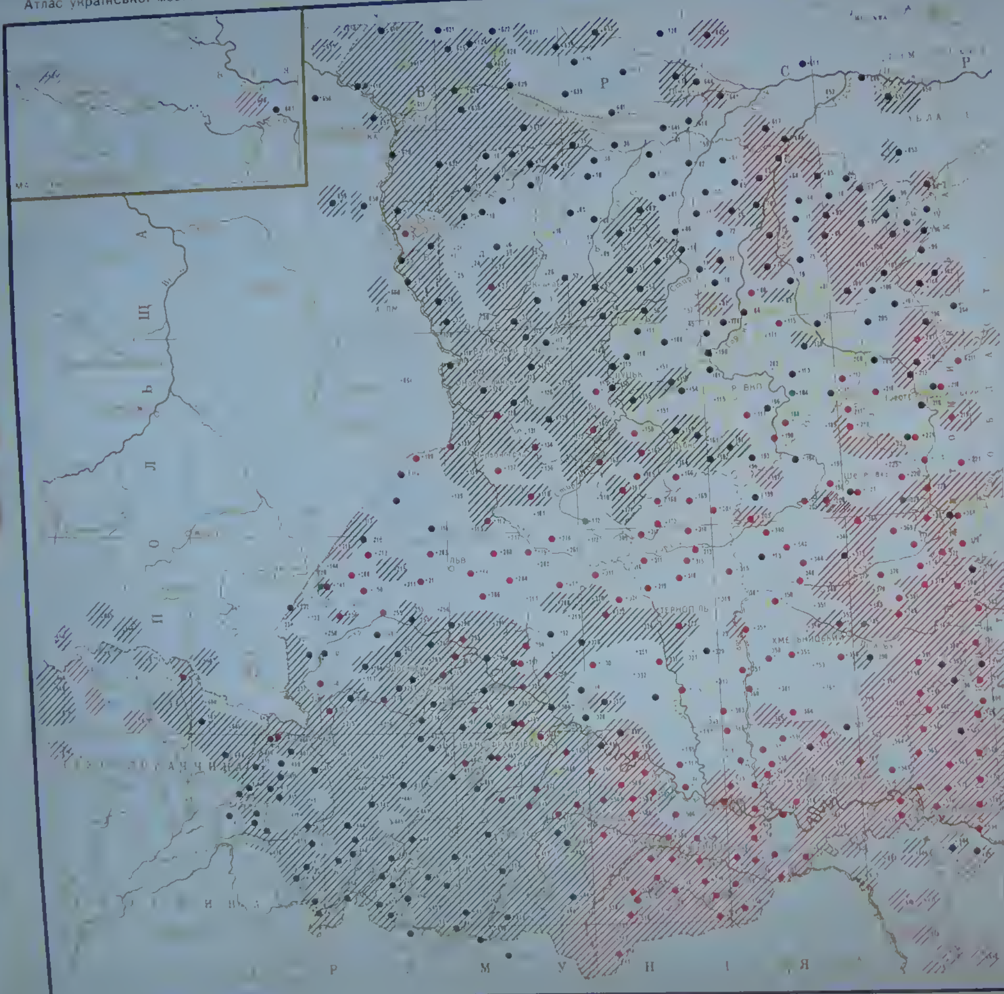

ВІДПОВІДНИКИ НЕНАГОЛОШЕНОГО І, И (ДІБРОВА, ГЛИБОКИЙ, ЗАМІЖ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [і] д'[і]б'рова
- [и] д[и]б'рова
- [о]: д[о]б'рова
- [у]: д[у]б'рова
- [і] гл'[і]'бокиі
- [о]: гл[о]'бокиі
- [у]: гл[у]'бокиі
- [о]: 'зам[о]ж

…ДНИКИ НЕНАГОЛОШЕНОГО
… ГЛИБОКИЙ ЗАМІЖ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [и] д[и]б'рова
- [о] …]б'рова
- [у] д[у б'рова
- [о] …[о]'бокиі
- [у] …[у]'бокиі
- [о] зам[о]ж

МАСШТАБ 2000000

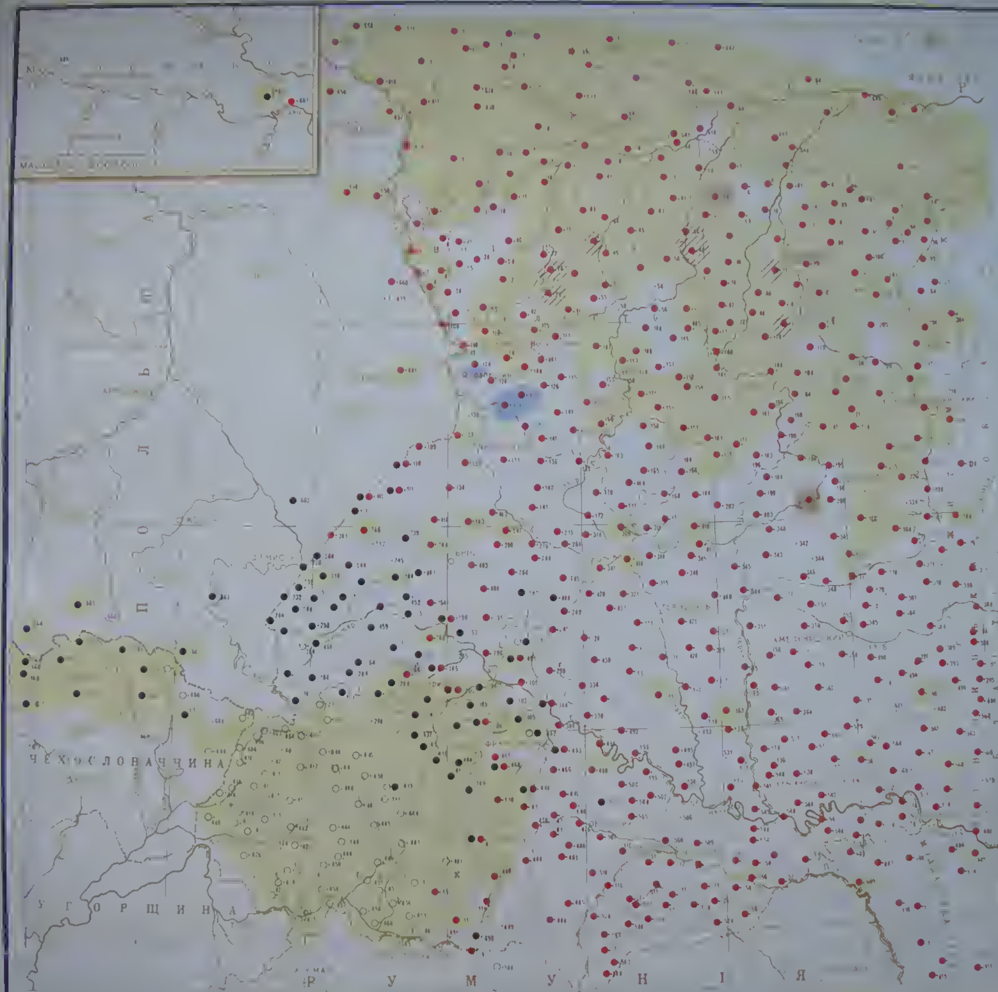

ВСТАВНИЙ [О] …

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [о] во'г[о]н'
- [е] во'г[е]н
- [ė], [и] во'г[ė]н', во…[и]н'
- [й]о'гон', [и]у'гон'

МАСШТАБ

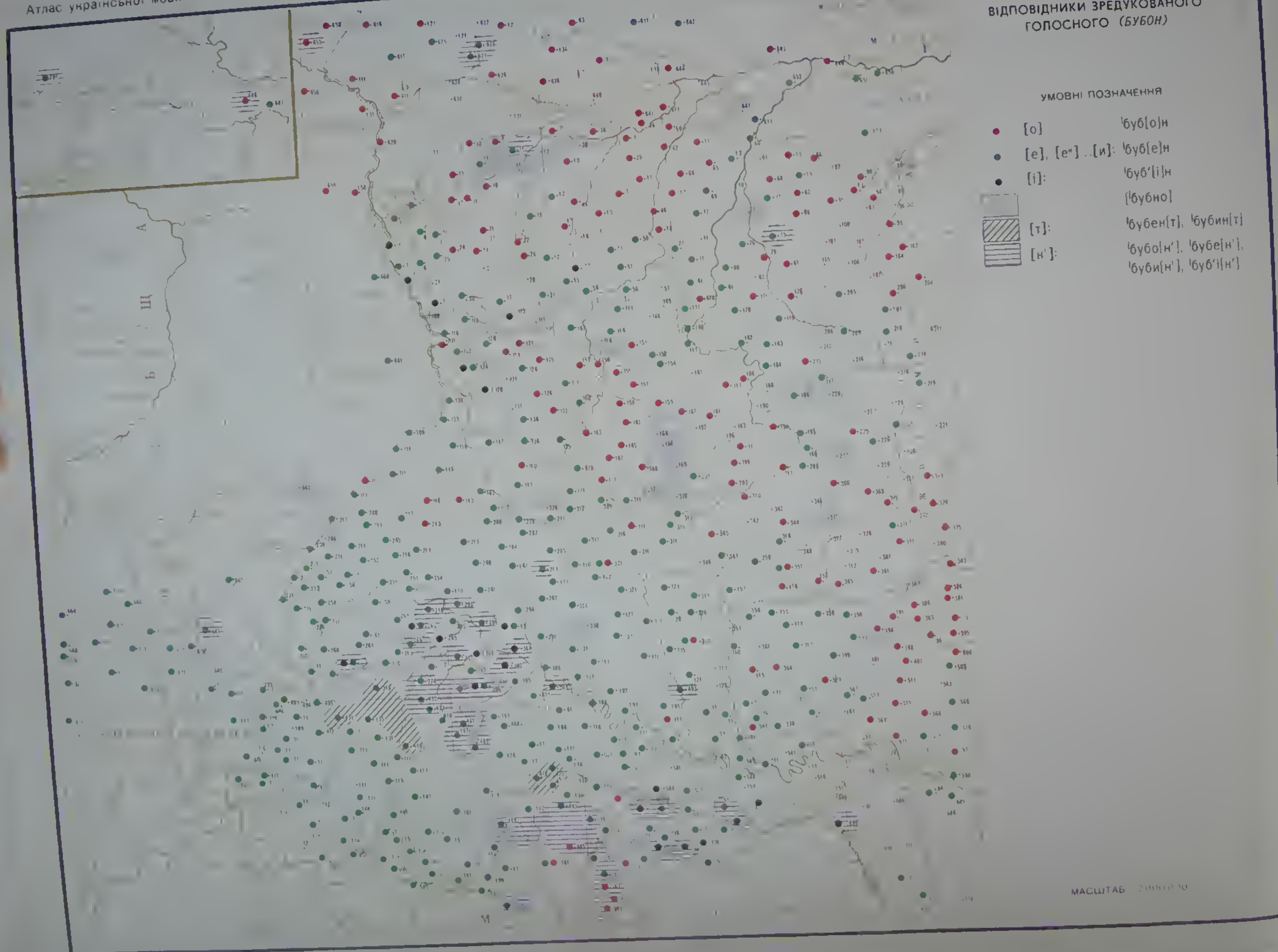
ВІДПОВІДНИКИ ЗРЕДУКОВАНОГО ГОЛОСНОГО (БУБОН)
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
[о] ˈбуб[о]н
[е], [еи] ..[и]: ˈбуб[е]н
[і]: ˈбуб'[і]н
[ˈбубно]
[т]: ˈбубен[т], ˈбубин[т]
[н']: ˈбубо[н'], ˈбубе[н'], ˈбуби[н'], ˈбуб'і[н']
МАСШТАБ

ВІДПОВІДНИКИ ЗРЕДУКОВАНОГО ГОЛОСНОГО (*БУБОН*)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [о] ˈбуб[о]н
- [е], [еˑ] [и] ˈбуб[е]н
- [і] ˈбуб'[і]н
- [ˈбубно]
- [т] ˈбубен[т], ˈбубин[т]
- [н'] ˈбубо[н'], ˈбубе[н'], ˈбуби[н'], ˈбуб'і[н']

МАСШТАБ 1:2000000

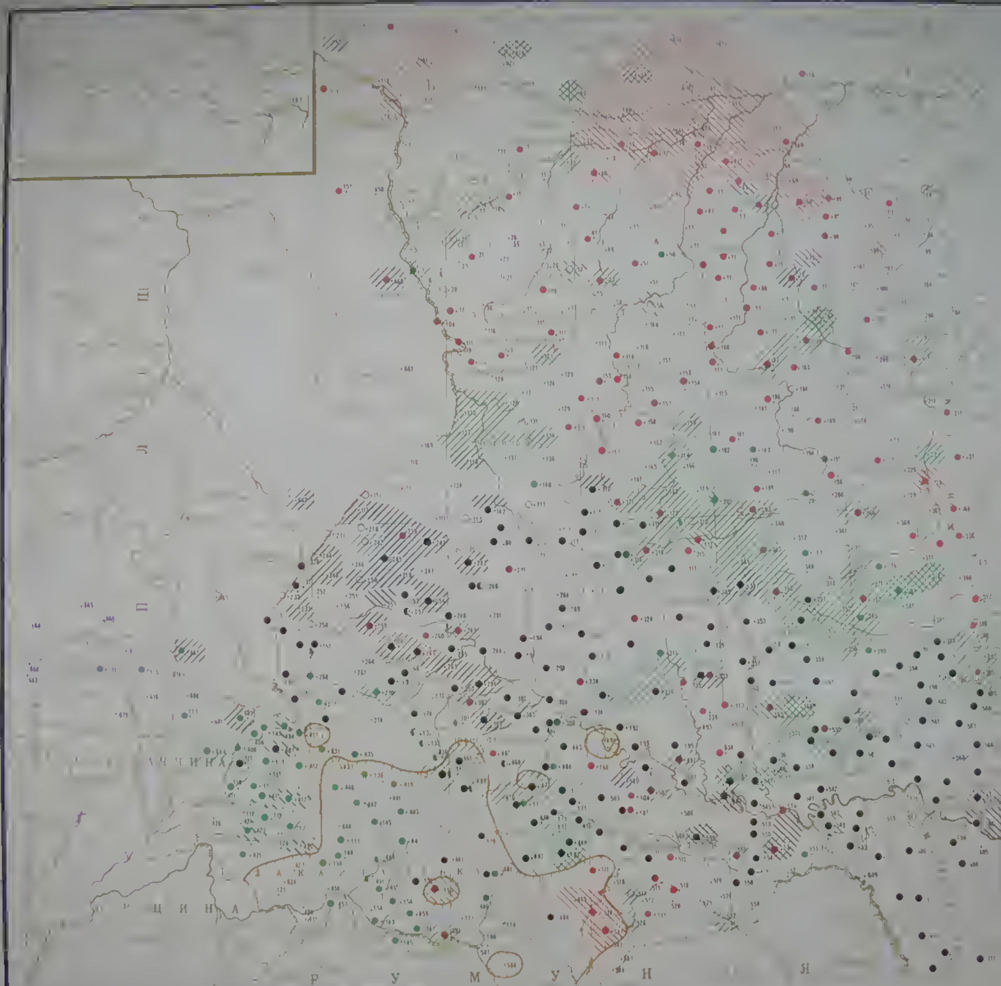

СПОЛУЧЕННЯ [ОЎ] (< *ЪЛ) ТА [ОР] (<*ТЪРТ) В ІМЕННИКАХ *КОВБАНЯ*, *ПОКОРМ* І [ЕЛЬ] В ІМЕННИКУ *ТЕЛЬБУХИ*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [оў] к[оў]ˈбан'а
- к[о]ˈбан'а
- [оло] к[оло]ˈбан'а
- [оли]: к[оли]ˈбан'а
- [али] к[али]ˈбан'а
- [ала]: к[ала]ˈбан'а
- [оро]: ˈпок[оро]м
- [ар]: ˈпок[ар]м, пок[ар м, к ар м
- [ір]: ˈпок'[ір]
- [ри]: т[ри]бухи
- [ере]: т[еˈре]бухи
- [еле]: т[еˈле]бухи
- [ала]: т[аˈла]бухи
- [ир]: ˈт[ир]бухи

кил'уˈх"и 'тельбухи'

МАСШТАБ 1:2000000

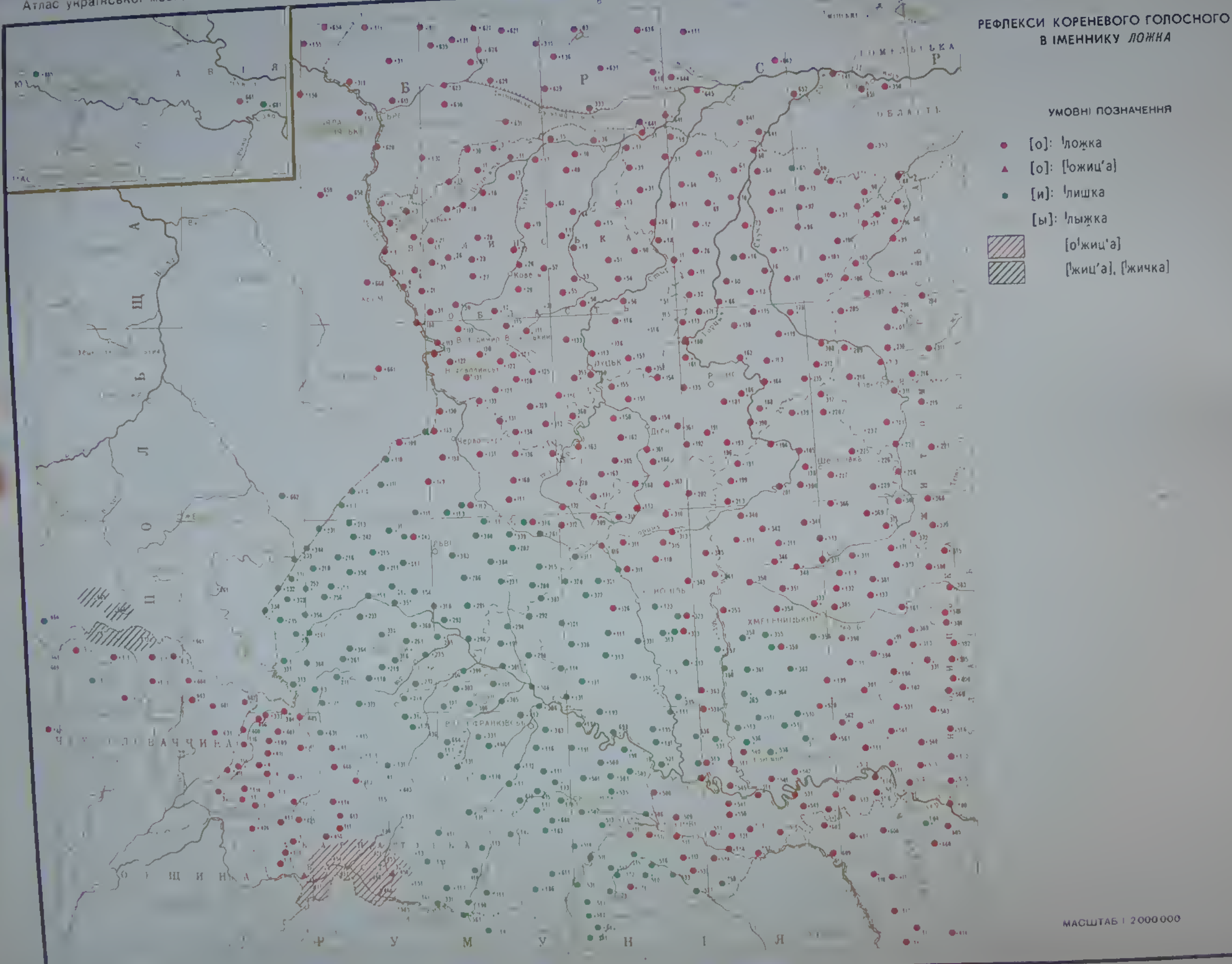
РЕФЛЕКСИ КОРЕНЕВОГО ГОЛОСНОГО
В ІМЕННИКУ ЛОЖКА
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
[о]: ˈложка
[о]: [ˈожиц'а]
[и]: ˈлишка
[ы]: ˈлыжка
[оˈжиц'а]
[ˈжиц'а], [ˈжичка]
МАСШТАБ 1:2000000
Р У М У Н І Я

Карта № 65

РЕФЛЕКСИ КОРЕНЕВОГО ГОЛОСНОГО В ІМЕННИКУ *ЛОЖКА*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [о]: ˈложка
- [о] [ˈожиц'а]
- [и]: ˈлишка
- [ы]: ˈлыжка
- [оˈжиц'а]
- [ˈжиц'а], [ˈжичка]

МАСШТАБ 1:2000000

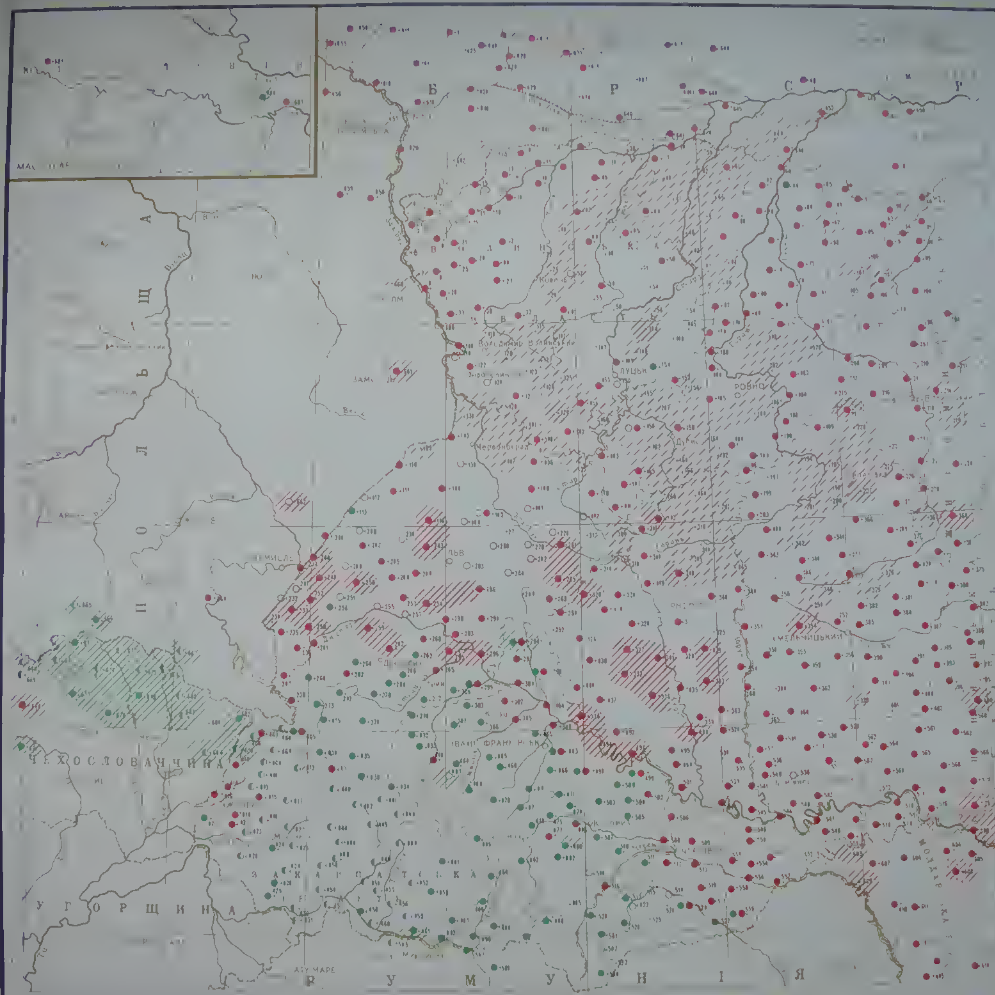

РЕФЛЕКСИ (БЛОХА)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [ло]: б[ло]ха
- бл[у]ха
- наголос б[ло]ха
- б[ло]х
- [ли] б[ли]ха
- [лиᵉ, леᵘ]: б[лиᵉ]ха, б[леᵘ]ха
- [лы] б[лы]ха
- наголос б[ли]ха, б[лы]ха
- [ыл]: ˈб[ыл]ха

МАСШТАБ 1:2000000

РЕФЛЕКСИ *TLЪT (ЯБЛУКО)

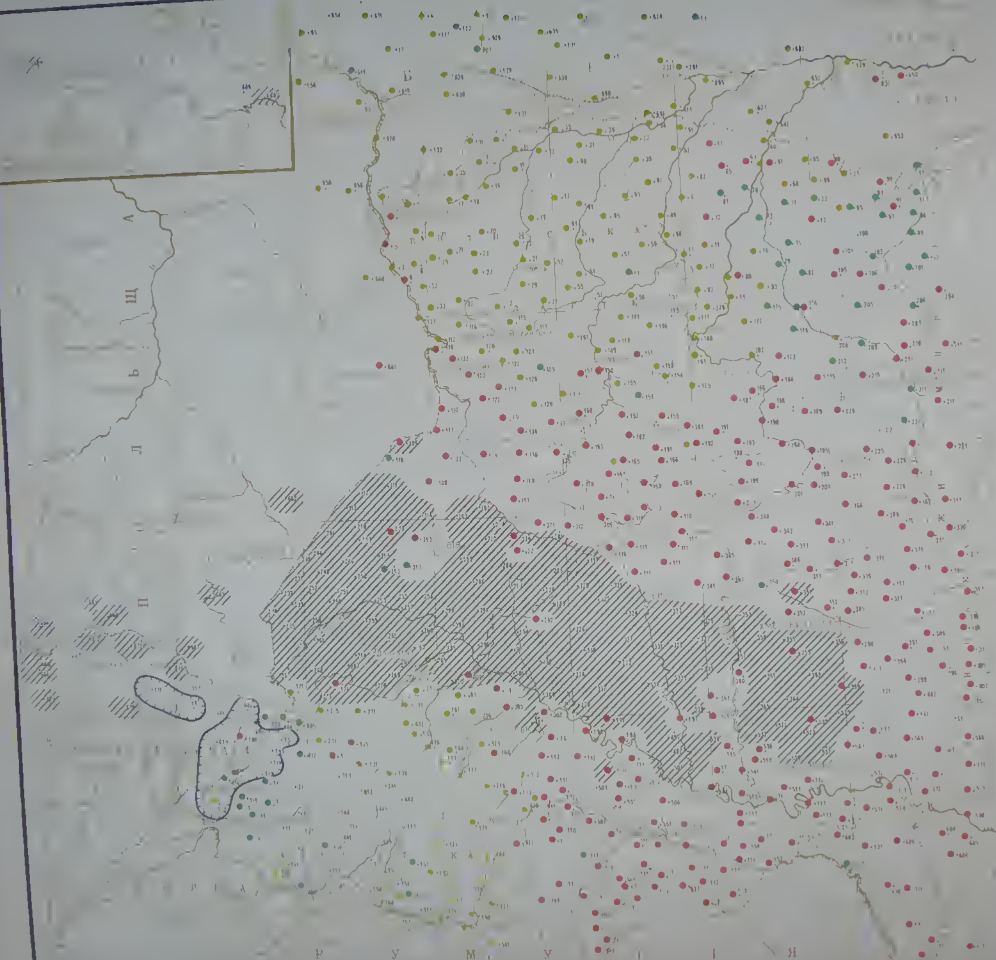

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [лу]: ˈйаб[лу]ко
- [ло]: ˈйаб[ло]ко
- [ли]: ˈйаб[ли]ко
- [лы]: ˈйаб[лы]ко
- [ˈйапко]
- пˈланка 'яблуко'

МАСШТАБ 1:2000000

РЕФЛЕКСИ ... ('ЯБЛУКО)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- 'йаб[лу]ко
- йаб[ло]ко
- [ли] 'йаб[ли]ко
- [лы]. 'йаб[лы]ко
- 'йапко]
- п'ланка 'яблуко'

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

РЕФЛЕКСИ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [л'о]
- [л'у] ...у'за
- '[л'о] ...за
- ...'за
- [ле]
- [е и] ...ли'за
- [ле] с'[ле'за
- [ле]. с'[ле]зи ... відм. мн.
- [ли]: с'ли'за
- [ли] с'[ли]за ... відм.
- [ли]. с'[ли]зи наз. відм. мн.
- [лы]: с[лы]'за
- [лы]. с'[лы]за (наз. відм. ...
- [лы] с'[лы]зы (наз. відм. мн.)
- [ыл]. 'с[ыл за (наз. відм. одн.
- [ыл] 'с ыл]зы (наз. відм. мн.
- [л]: с'[л за (наз. відм. одн.)
- [л]. с'[л зи (наз. відм. мн.
- наголос наз. відм. мн.: сл'ози, слизи, слы'зи.

У Г О Р Щ И Н А

Р У М У Н І Я

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

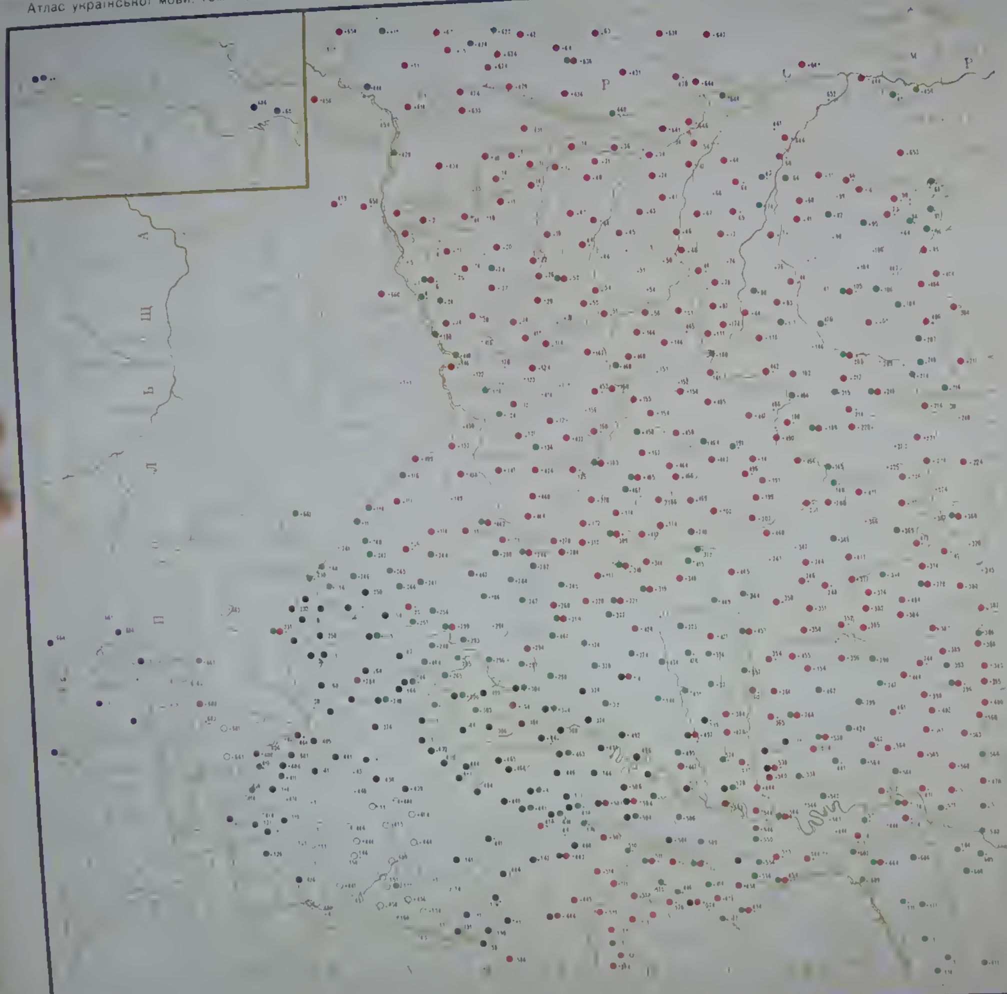

РЕФЛЕКСИ *ТЯЪТ (КРИВАВИЙ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [ри]: к[ри]ʹваві
- [ры]: к[ры]ʹваві
- [ро]: к[ро]ʹваві
- [ир]: к[ир]ʹваві
- [ыр]: к[ыр]ʹваві

МАСШТАБ

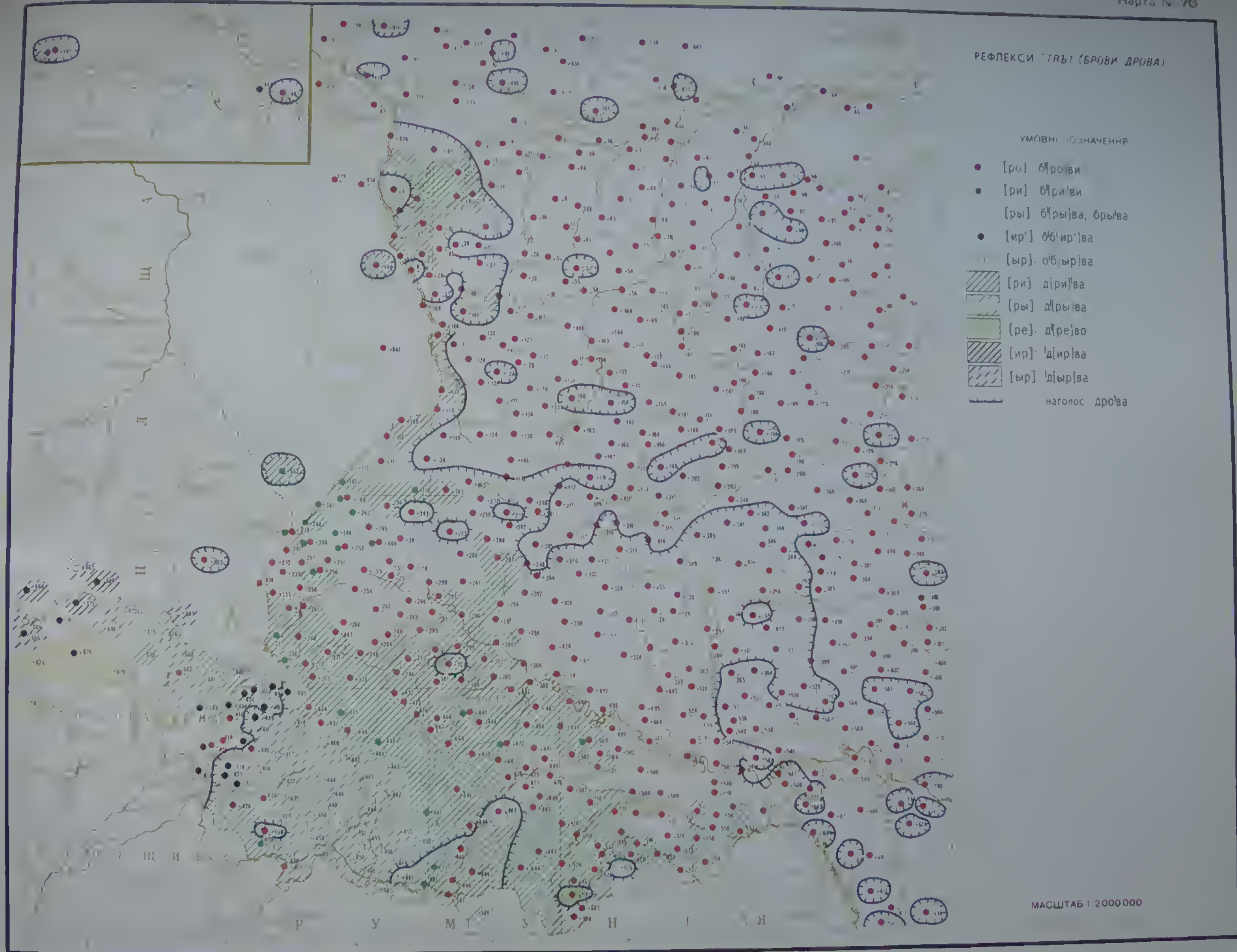

РЕФЛЕКСИ *ТRЪТ (БРОВИ, ДРОВА)
УМОВНІ ОЗНАЧЕННЯ
[ро] б[ро]ви
[ри] б[ри]ви
[ры] б[ры]ва, бры'ва
[ир'] о'б[ир']ва
[ыр] о'б[ыр]ва
[ри] д[ри]'ва
[ры] д[ры]ва
[ре] д[ре]во
[ир] 'д[ир]ва
[ыр] 'д[ыр]ва
наголос дро'ва
Р У М У Н І Я
МАСШТАБ 1:2000000

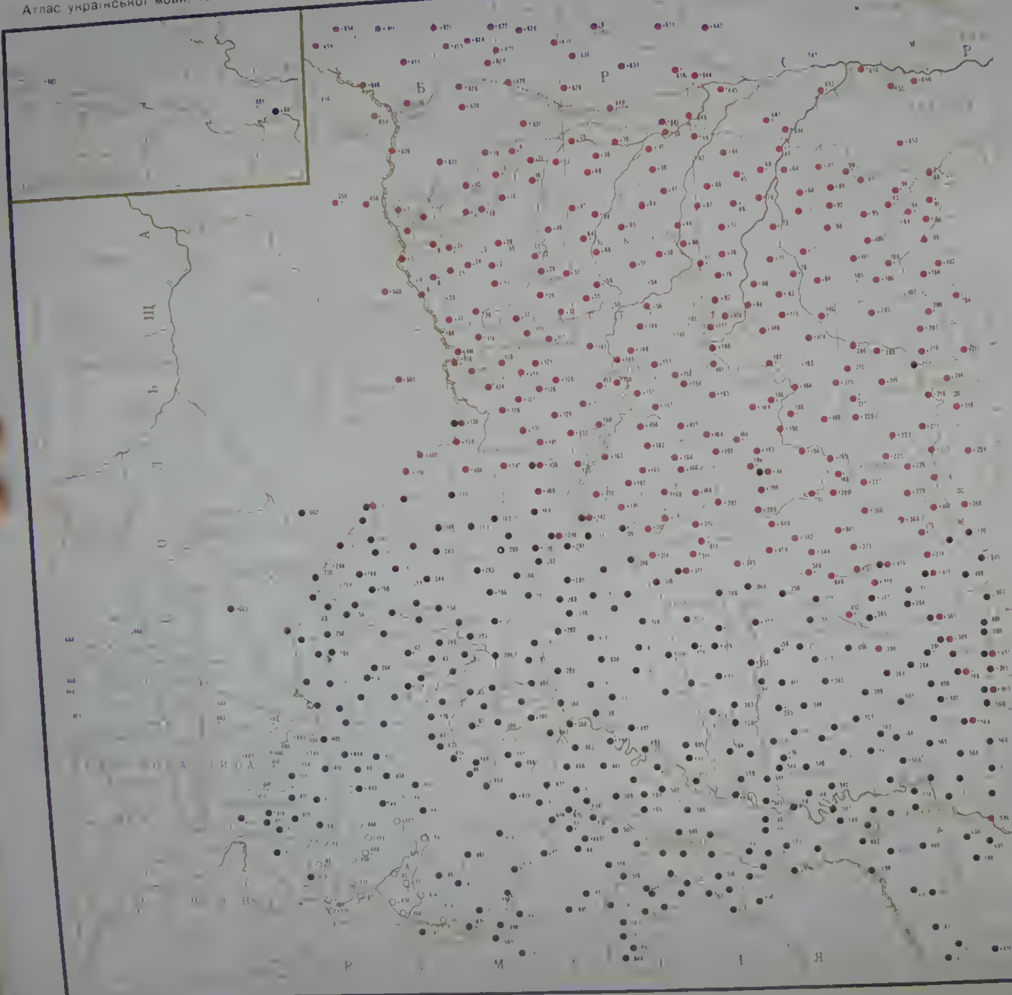

[РИ] / [ИР] ***(КРИНИЦЯ)***

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [ри]: к[ри]ниц'а
- [ир]: к[ир]ниц'а
- [ыр]: к[ыр]ниц'а

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

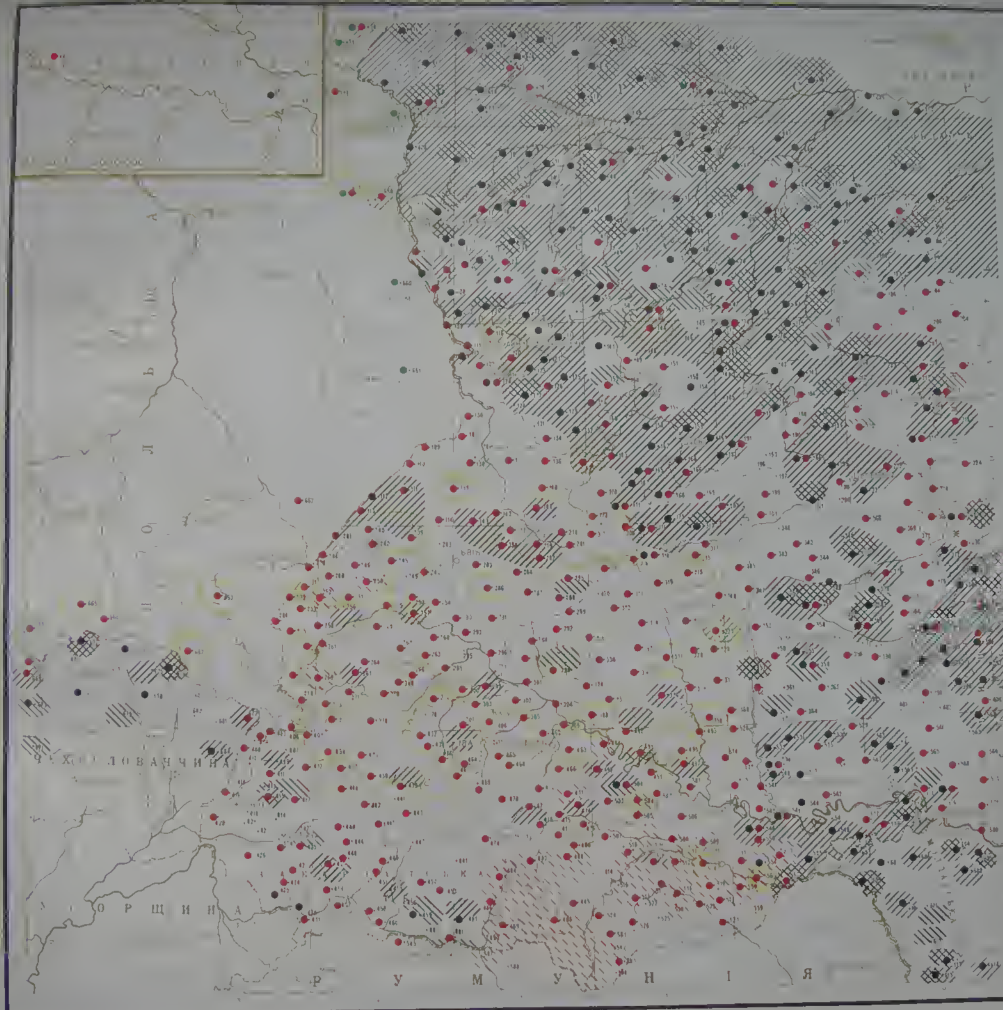

РЕФЛЕКСИ ТОРТ
(НАГОРОДА ОХОРОНА ВОРОГ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [оро] наг[о'ро]да
- [ро] наг'[ро]да
- [ра] наг'[ра]да
- [ро]: ох'[ро]на
- [ра]: ох'[ра]на
- [ор'і]: 'в[ор'і]г
- [ра]: в[ра]г
- [д]: на[д]го'рода

МАСШТАБ 1 : 2000000

РЕФЛЕКСИ *TOLT (ЗОЛОТО, ПОЛОВНЯ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [оло]: ˈз[оло]то, ˈзол[у]то
- [еле]: п[еˈле]ўн'а
- [ло]: з[ˈло]то
- [ла]: з[ˈла]то

МАСШТАБ 1:2000000

РЕФ ЕКСИ ...ТОГ
ЗОЛОТО ...ОВНЯ)

...МОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

...] h|olo|to
...y|to
...] n'e|ne|yn'a
з|ло|то
з|ла|то

...МАСШТАБ 1 : 2000000

КОРЕЛЯЦІЯ ТВЕРДОСТІ М'ЯК...
ПРИГОЛОСНИХ ФОНЕМ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

/t – /t' ... /ц/, ...
/t/ /t' ...
/t/ – /t', ...
/t/ /t'/ ...
[p'] у кін... ...
[ц] у кін... ...
х'лопе...

МАСШТАБ 1 : 2000000

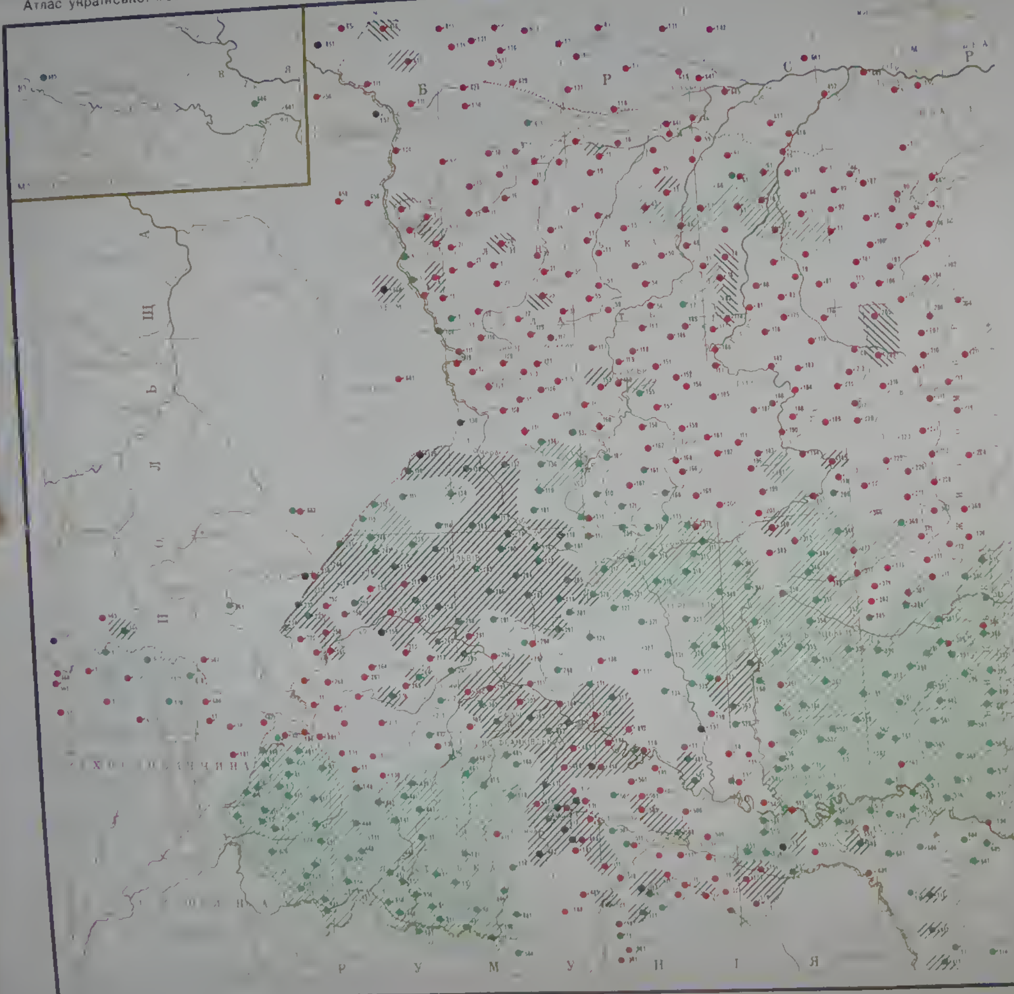

ВІДПОВІДНИКИ Б', В' ПЕРЕД НЕНАГОЛОШЕНИМИ РЕФЛЕКСАМИ *ЬJE, Ę (ЗДОРОВ'Я, ЖАБ'ЯЧИЙ)*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [уи] здо'ро[ўи]а
- [ўл']: здо'ро[ўл']а.
- [в']: здо'ро[в']і..
- [бл']: 'жа[бл']ачиі.
- [б']: 'жа[б']ічиі
- [б]: 'жа[б]ечиі...

МАСШТАБ 1:2000000

[illegible]ВІДНИКИ Б В' ПЕРЕД
[illegible]НАГОЛОШЕНИМИ РЕФЛЕКСАМИ
[illegible] Ę (ЗДОРОВ'Я ЖАБ'ЯЧИЙ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [уи] здо'р[уи]а
- [ул'] здо'ро[ўл']а.
- [в] здо'ро[в']і.
- [бл'] 'жа[бл']ачиі
- [б'] 'жа[б']ичиі
- [б] 'жа б]ечиі.

МАСШТАБ 1:2000000

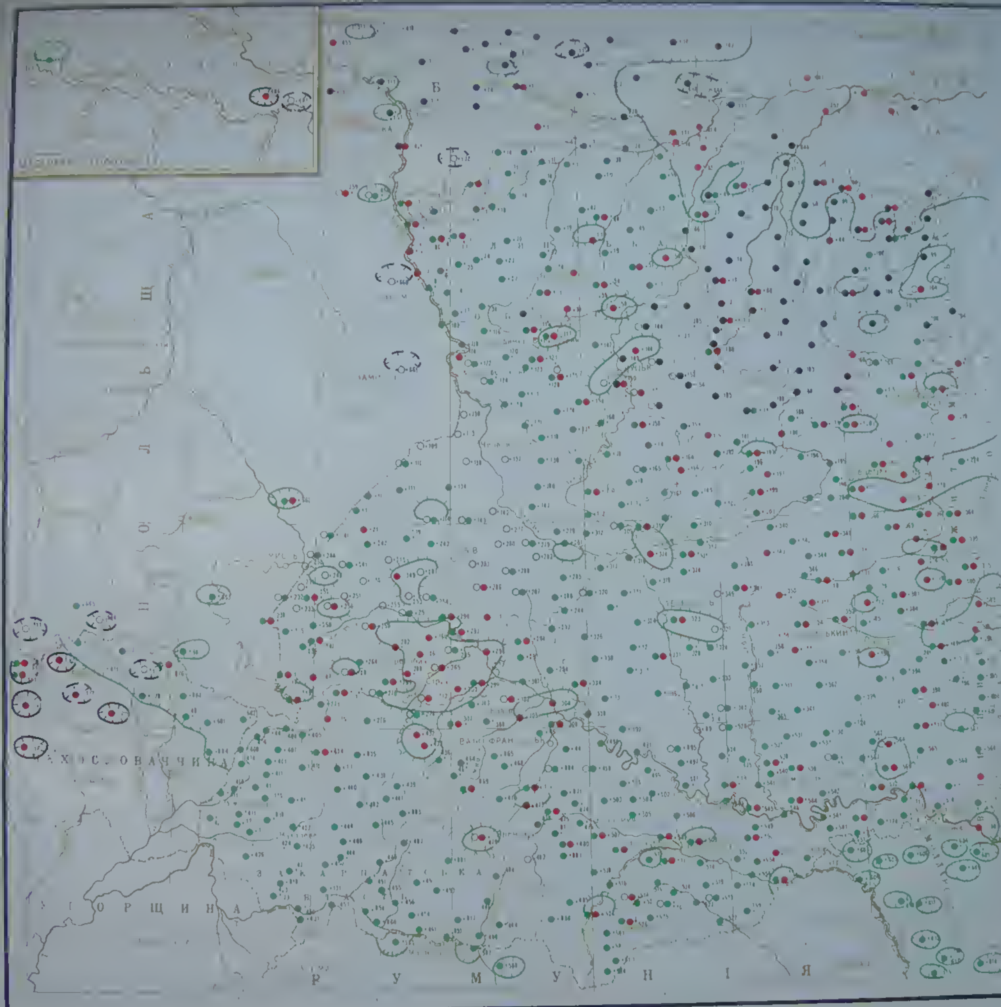

ВІДПОВІДНИКИ М ПЕРЕД
РЕФЛЕКСАМИ Ę (ПАМ'ЯТЬ М'ЯСО)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [ми] 'па[ми]ат'
- [мн'] 'па[мн']ат' 'па[мн']іт'
- [м] 'па[м]ет', 'па[м]ит'
- [м'] 'па[м']іт' 'па[м']ет'
- [мн']: [м'н']асо, [м'н']есо
- [м] '[м]есо
- [м'] '[м']асо, '[м']есо

МАСШТАБ 1:2000000

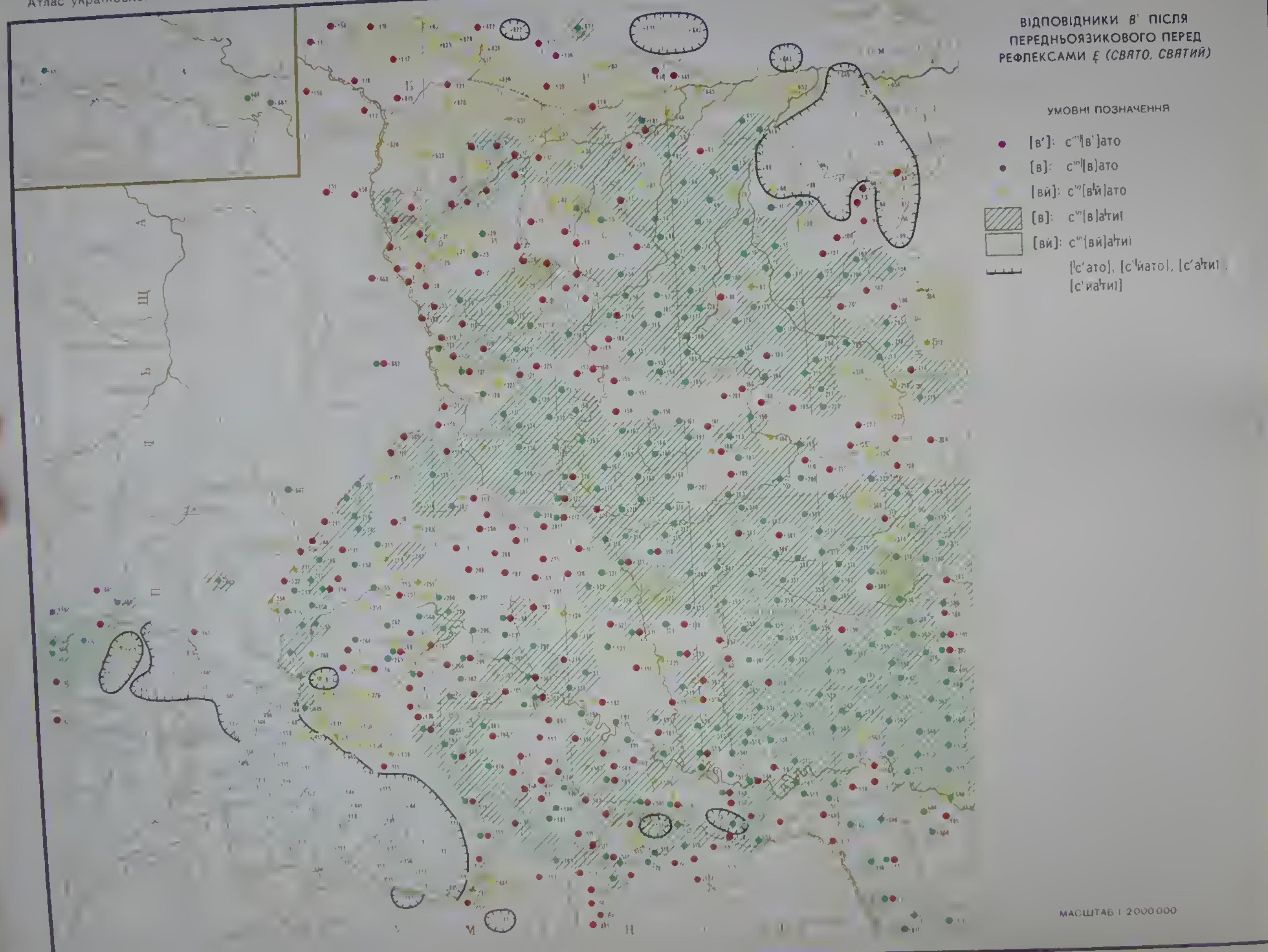
ВІДПОВІДНИКИ В' ПІСЛЯ ПЕРЕДНЬОЯЗИКОВОГО ПЕРЕД РЕФЛЕКСАМИ Ę (СВЯТО, СВЯТИЙ)
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
[в']: с'ⁿ[в']ато
[в]: с'ⁿ[в]ато
[вй]: с'ⁿ[вй]ато
[в]: с'ⁿ[в]атиі
[вй]: с'ⁿ[вй]атиі
[с'ато], [с'йато], [с'атиі], [с'йатиі]
МАСШТАБ 1:2000000

ВІДПОВІДНИКИ *В* ПІСЛЯ ПЕРЕДНЬОЯЗИКОВОГО ПЕРЕД РЕФЛЕКСАМИ *ę* (*СВЯТО, СВЯТИЙ*)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

[в'] с'[в']ато

[в] с'[в]ато

[ви] с'[в'и]ато

[в] с'[в]аٙтиі

[ви] с'[ви]аٙтиі

[с'ато], [с'йато], [с'аٙтиі], с'йаٙтиі]

МАСШТАБ 1:2000000

ВІДПОВІДНИКИ *В'* П…ЛЯ ПЕРЕДНЬОЯЗИКОВОГО (*ЦВЯХ*)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

[в'] ц'[в']ах

[в] ц"[в]ах

[вй] ц'[ви]ах

[ȝ'] [ȝ']в'ах, ȝ'[в]ах, [ȝ]виах

[е] ц'в'[е]х, ц"в[е]к

[и] ц"в[и]х

[о] ц"в[о]х

гв'ізд' 'цвях'

клинец' цвях

…ОРЩИНА

РУМУНІЯ

МАСШТАБ 1:2000000

ВІДПОВІДНИКИ *М' (КОМІР)*

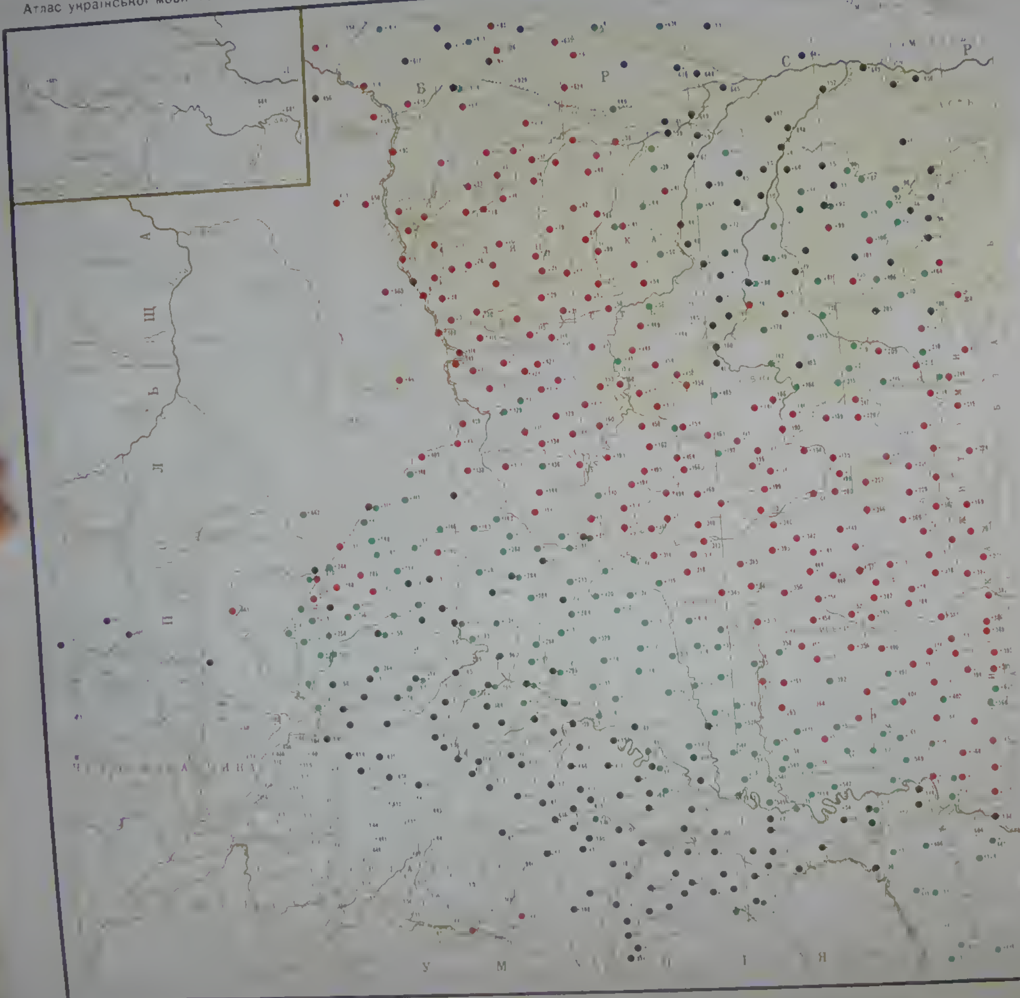

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [м']: ˈко[м']ір
- [мн']: ˈко[мн']ір
- [мй]: ˈко[мй]ір
- [ўн']: ˈко[ўн']ір
- наголос [коˈм'ір], [комˈн'ір], [коўˈн'ір]

МАСШТАБ 1 : 2000000

ВІДПОВІДНИКИ М' (КОМІР)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [м'] 'ко[м']ір
- [мн'] 'ко[мн']ір
- [мй] 'ко[мй]ір
- [ўн'] 'ко[ўн']ір
- наголос [ко'м'ір], [ком'н'ір], [коў'н'ір]

МАСШТАБ 1:2000000

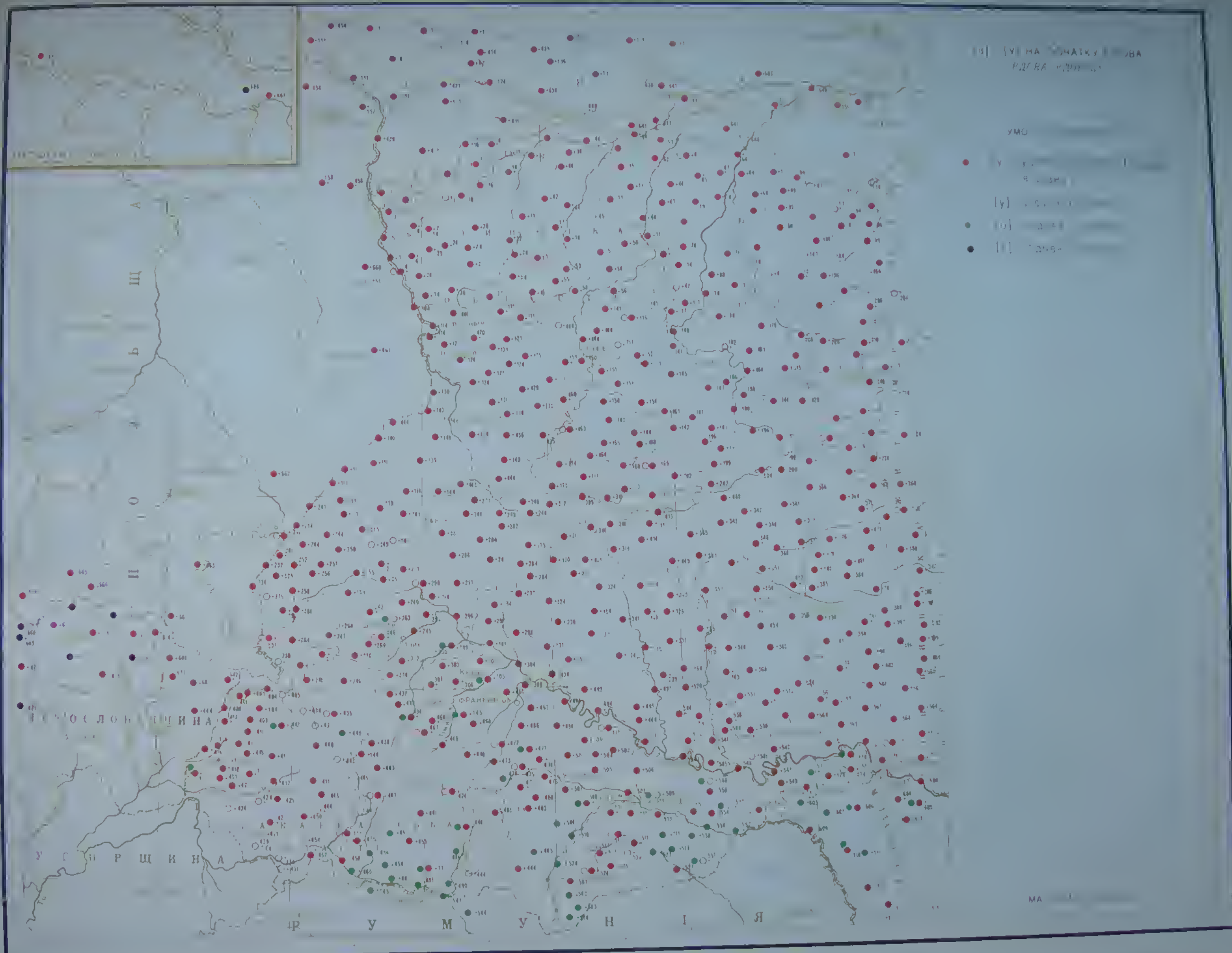

[м] [в] (*МАНДРУВАТИ*)

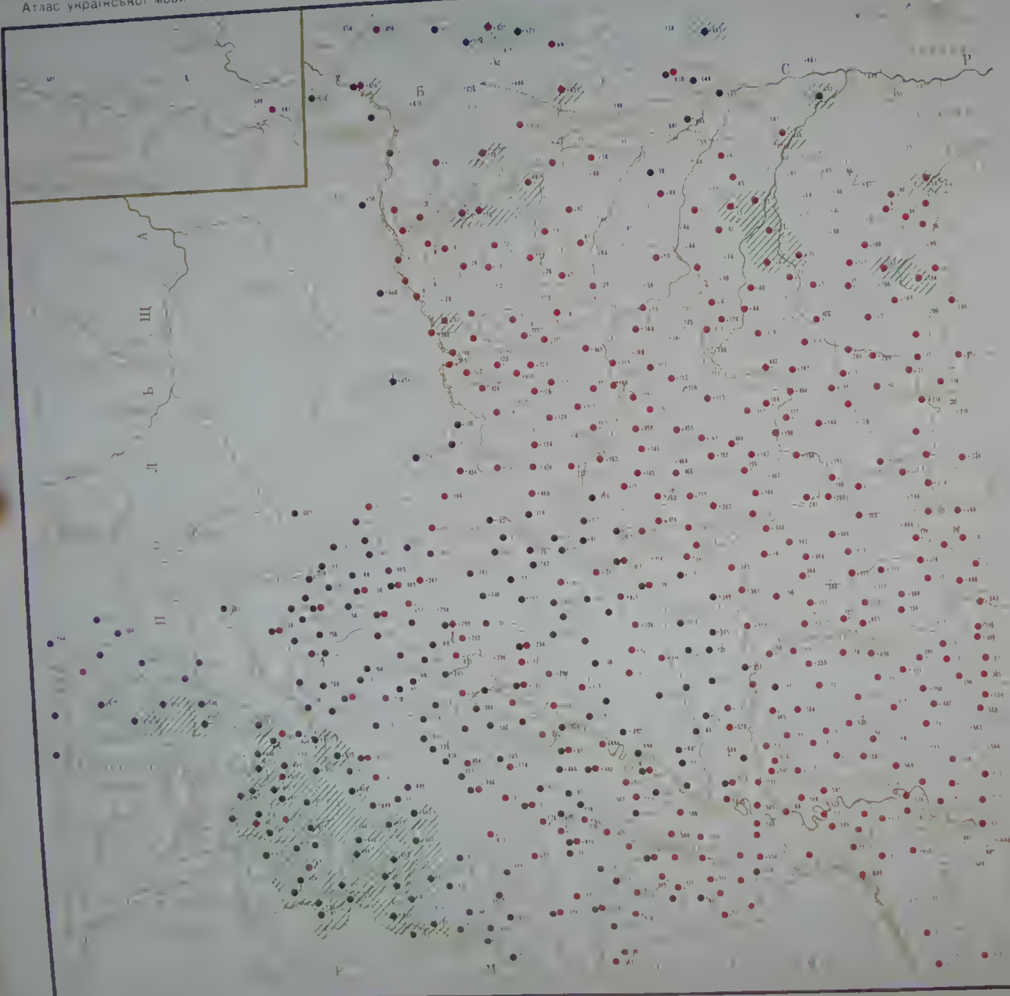

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [м]· |м|андру'вати
- [в]. |в|андру'вати
- ова· мандр|о'ва|ти, вандр|о'ва|ти

МАСШТАБ

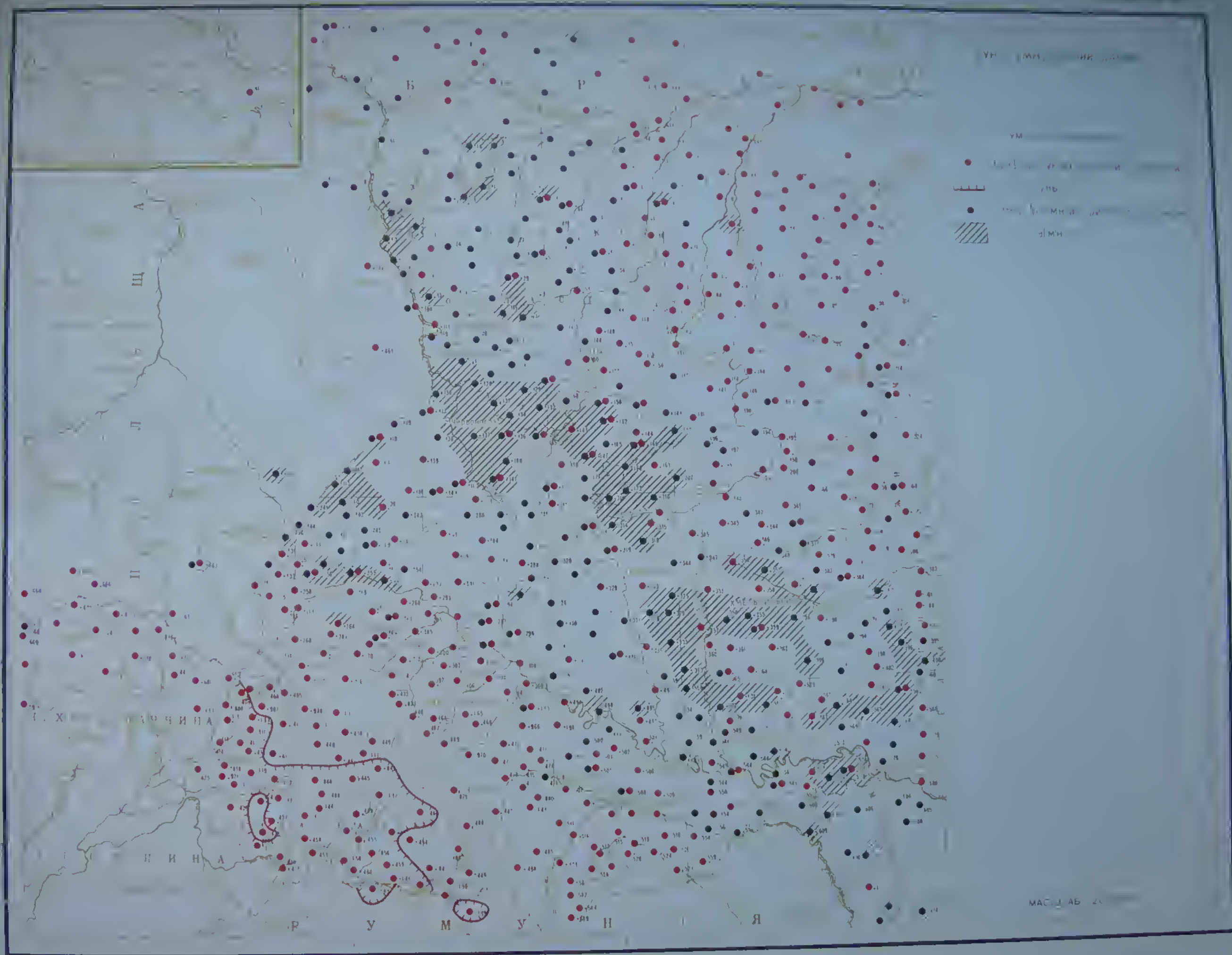

МАСШТАБ

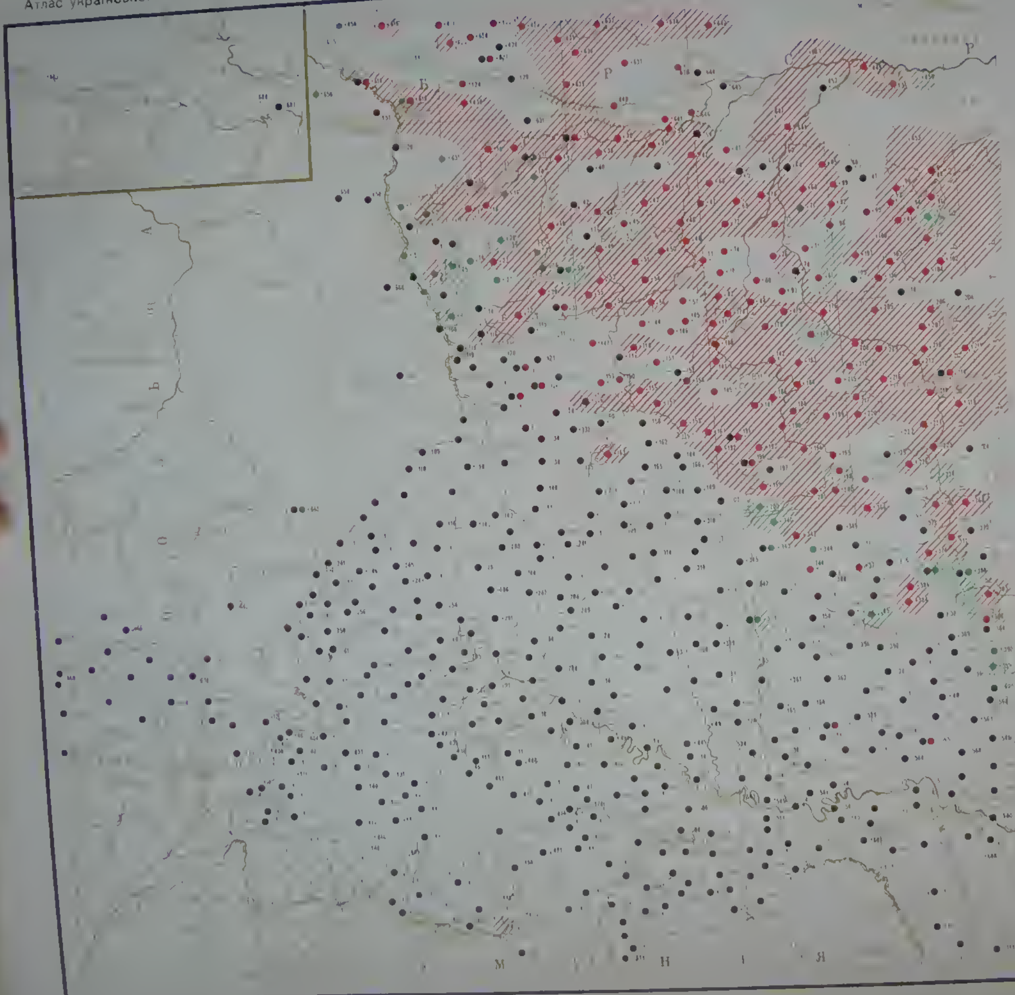

ПОЧАТКОВІ ПРИГОЛОСНІ ІМЕННИКІВ
ХУРА, ФУНТ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● [х]: [х]ура
- ● [хв']: [хв']іра
- ● [ф']: [ф']іра
- (штрихування) [х]: [х]унт
- (штрихування) [хв]: [хв]унт

МАСШТАБ 1:2000000

...ЧАТКОВІ ПРИГОЛОСНІ ІМЕННИКІВ
ХУРА, ФУНТ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [х] [х]ура
- [хв'] [х'в']іра
- [ф']: [ф']іра
- [х] [х]унт
- [хв]: [хв]унт

МАСШТАБ 1:2000000

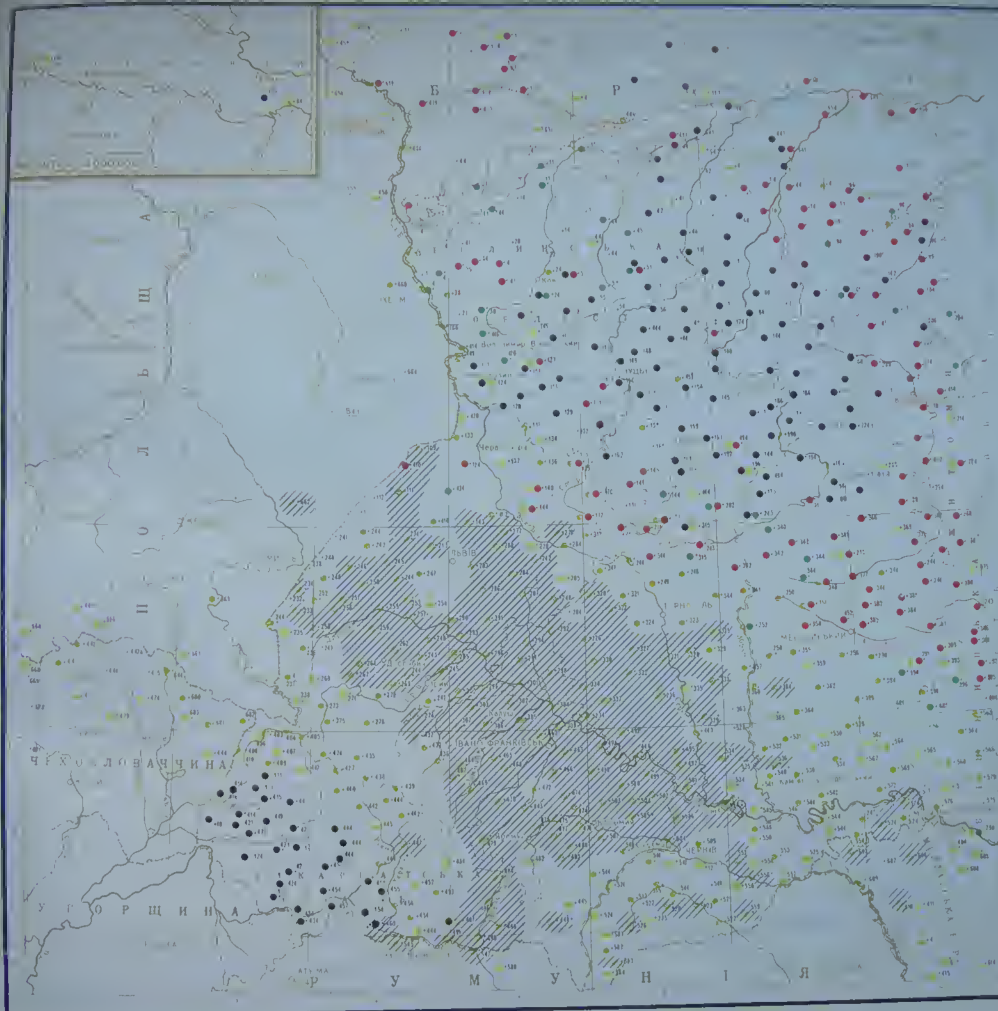

ВІДПОВІДНИКИ СПОЛУЧЕННЯ [КВ] В ІМЕННИКУ *КВАСОЛЯ*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [кв]: [кв]а'сол'а
- [хв]: [хв]а'сол'а
- [ф]: [ф]а'сол'а
- [п]: [п]а'сол'а
- [-е, -и, -і]<-а: фа'сол'[е]

МАСШТАБ 1:2000000

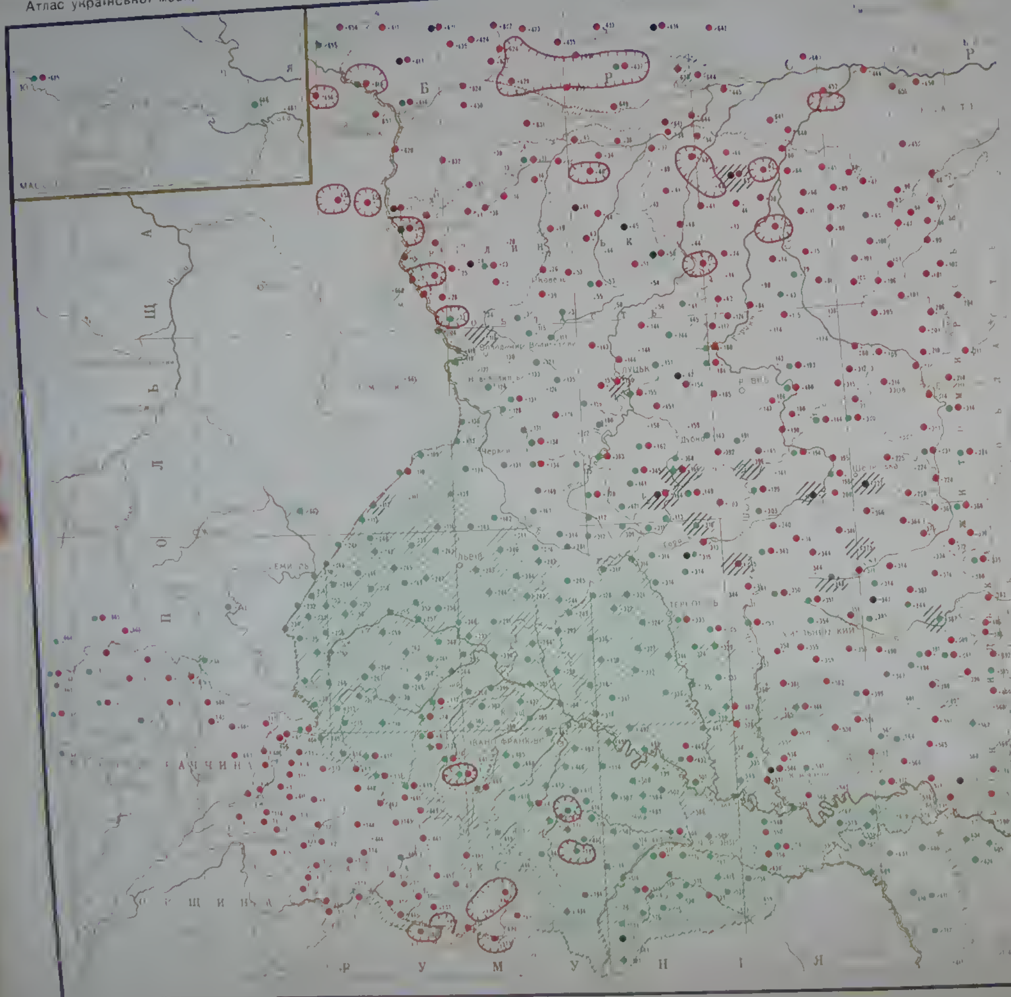

СПОЛУЧЕННЯ [ХВ] *(ХВОРИИ ПАХВА)*

УМОВНІ ОЗНАЧЕННЯ

- [хв] [хв]о'роба, [х'в ори]
- [хв] о[х'в]ота
- [х] [х]о'роба, [х ори]
- [х] 'па[х]а
- [ф] [ф]о'роба, '[ф]ори
- [ф] па'[ф]а

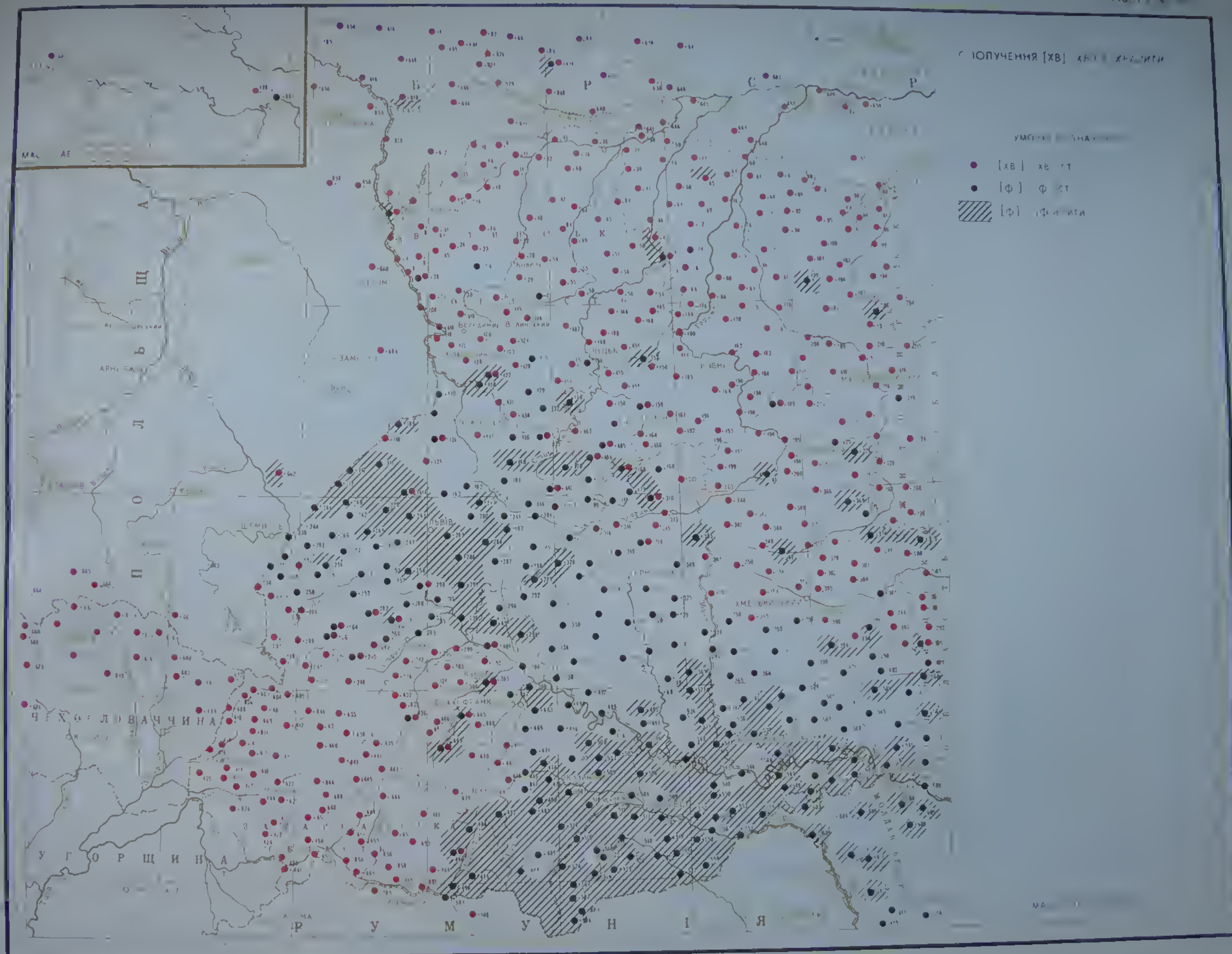
ПОЛУЧЕННЯ [ХВ]
[ХВ]
[Ф]
[Ф]
Б Р С Р
ВОЛИНЬ
ЛУЦЬК
РІВНЕ
ЛЬВІВ
ЗАМОСТЯ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ
ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА
У Г О Р Щ И Н А
Р У М У Н І Я
П О Л Ь Щ А

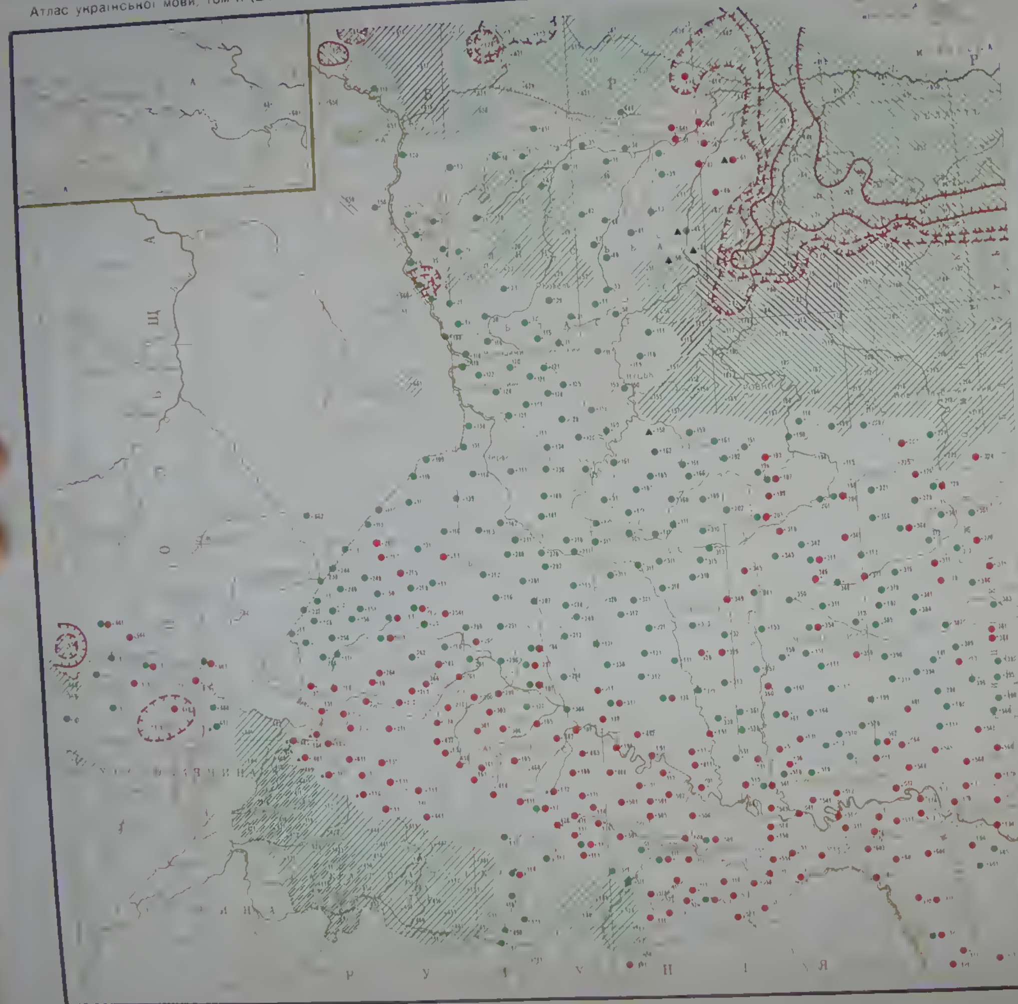

ОПОЗИЦІЯ ТВЕРДОСТІ–М'ЯКОСТІ ПЕРЕДНЬОЯЗИКОВИХ ПЕРЕД [і] (НАГОЛОШЕНА ПОЗИЦІЯ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [t] перед [і] (<ė)
- [c] тільки перед [і] (<ė) у корені слова
- тільки [c]ул'
- [t'] перед [і] (<і)
- [л'] перед [і] (<і)
- [t'] перед [e] (<е, ь)
- [л'] перед [e] (<е, ь)

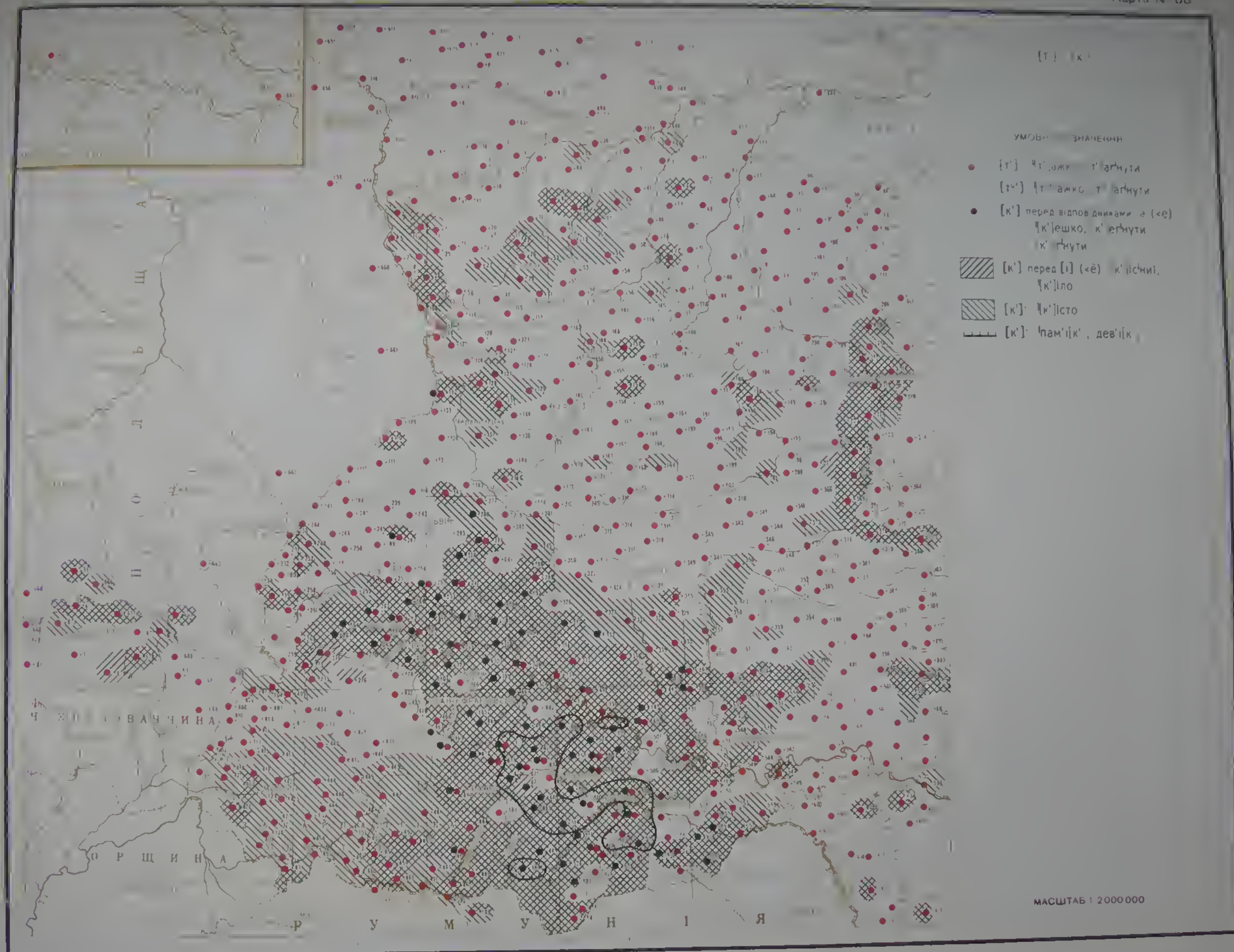
ЗНАЧЕННЯ
[к'] перед [і] (<ě)
Р У М У Н І Я
МАСШТАБ 1:2000000

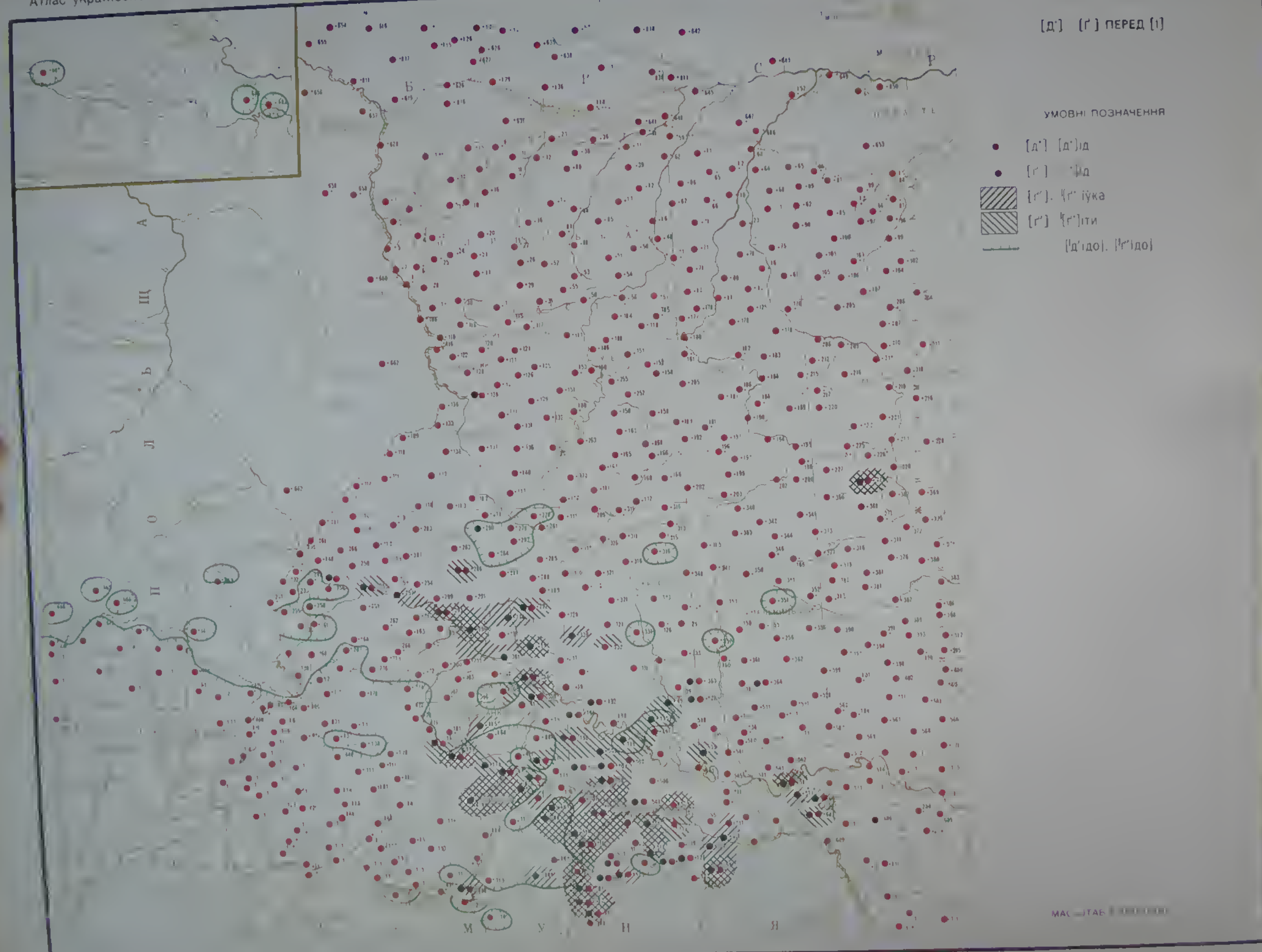
[д'] [ґ'] ПЕРЕД [і]
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
[д'] [д']ід
[ґ]
[ґ']. [ґ'] іўка
[ґ'] [ґ']іти
[д'ідо]. [ґ'ідо]

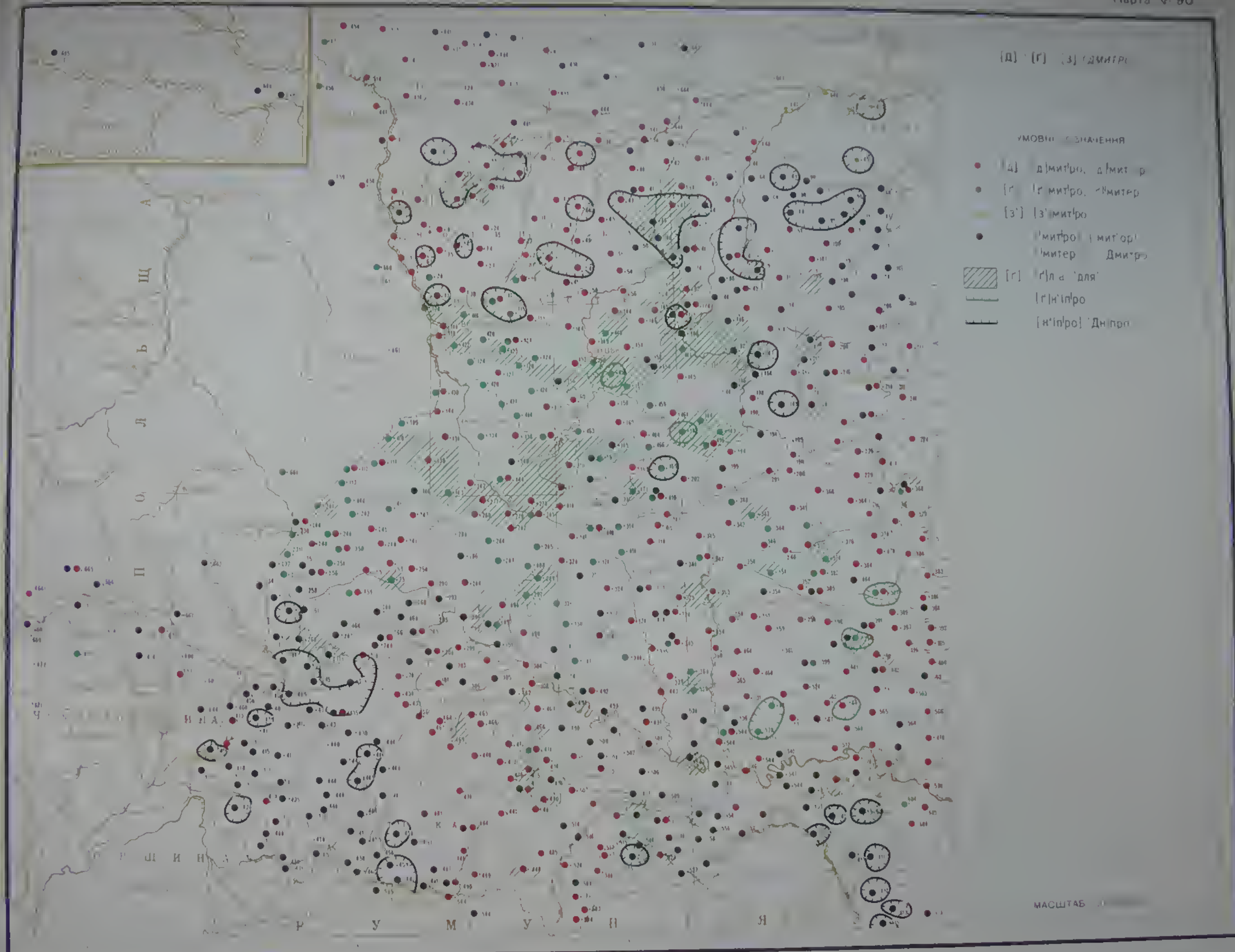
[д] · [ґ] · [з] ‹Дмитро›
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
[д] д'митро, д'митер
[з'] [з'митро]
'Дмитер Дмитро
[ґ] [ґ]ля ‹для›
[ґ]н'іпро
[н'іпро] ‹Дніпро›
П О Л Ь Щ А
Р У М У Н І Я
МАСШТАБ

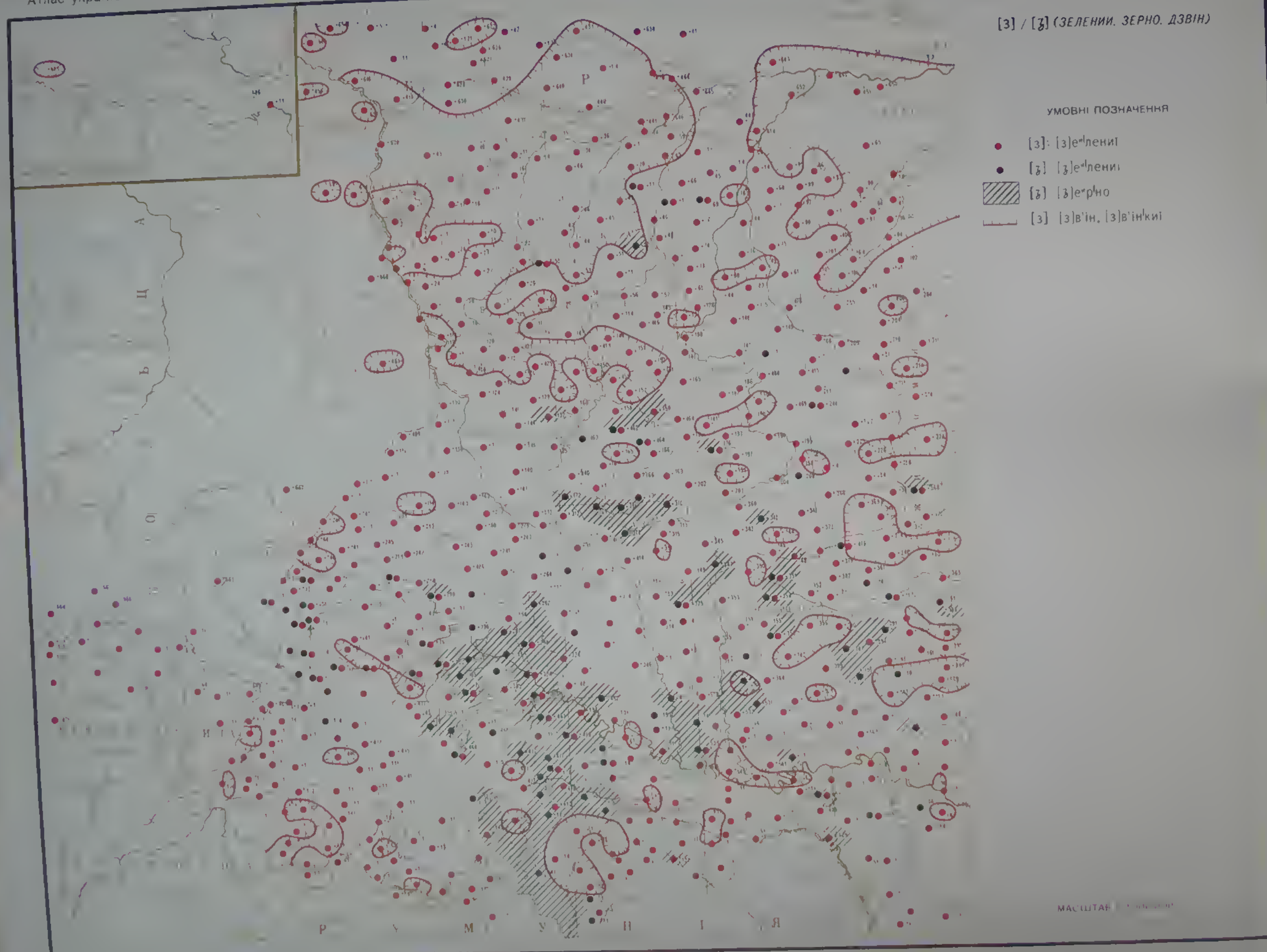
[з] / [ʒ] (ЗЕЛЕНИИ. ЗЕРНО. ДЗВІН)
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
[з]: [з]еⁿлениі
[ʒ] [ʒ]еⁿлениі
[ʒ] [ʒ]еⁿрʲно
[з] [з]в'ін, [з]в'інʲкиі
Р
М
Н
І
Я
МАСШТАБ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
[з] [з]
[ǯ]
[з]
[ǯ'], [з'],
[к]
П О Л Ь Щ А
Ч Е Х О С Л О В А Ч Ч И Н А
Р У М У Н І Я
МАСШТАБ 1:2000000

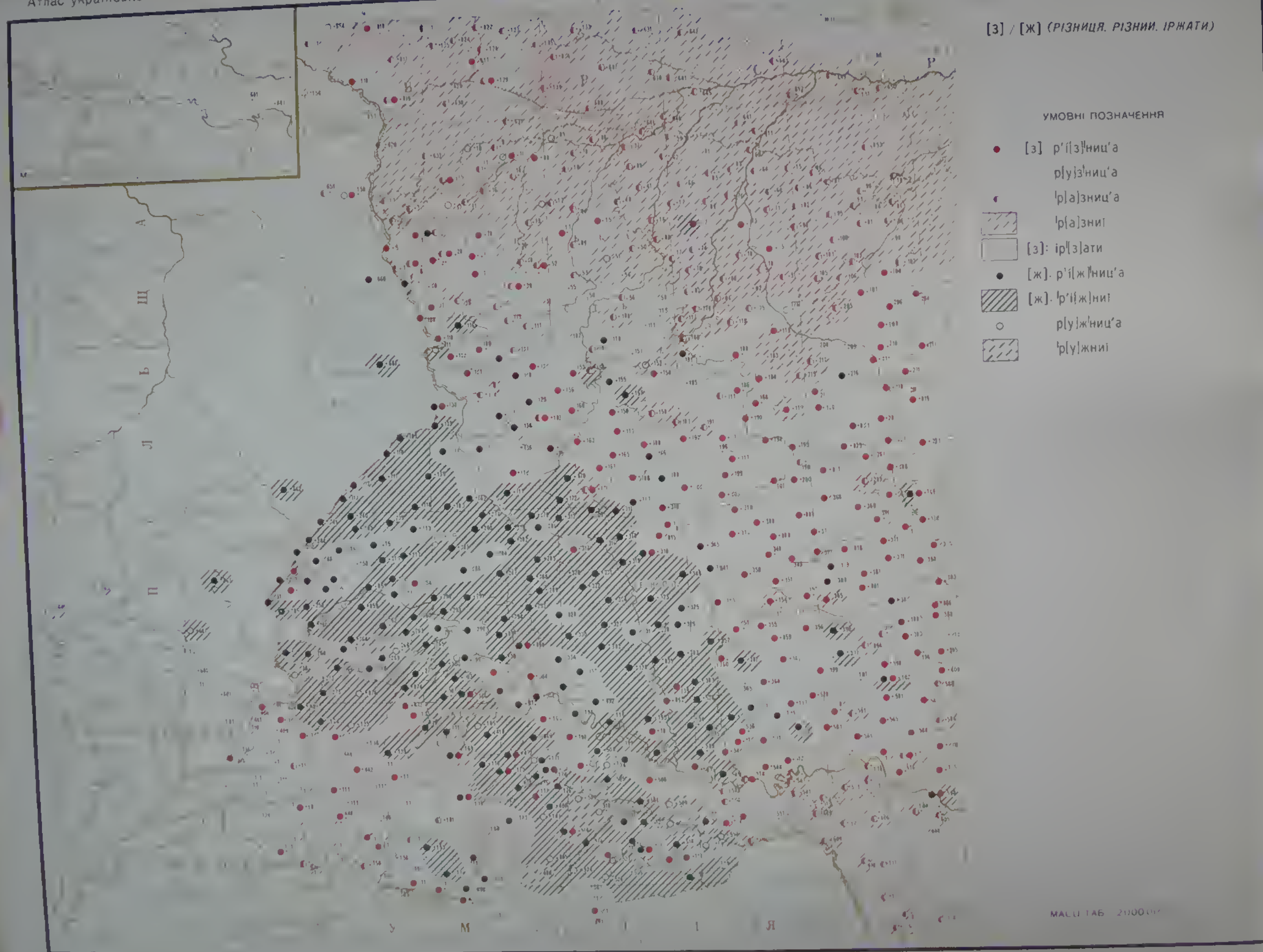
[з] / [ж] (РІЗНИЦЯ, РІЗНИИ, ІРЖАТИ)
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
[з] р'і[з]ниц'а
р[у]з'ниц'а
'р[а]зниц'а
'р[а]зниі
[з]: ір'[з]ати
[ж]: р'і[ж]ниц'а
[ж]: 'р'і[ж]ниі
р[у]ж'ниц'а
'р[у]жниі

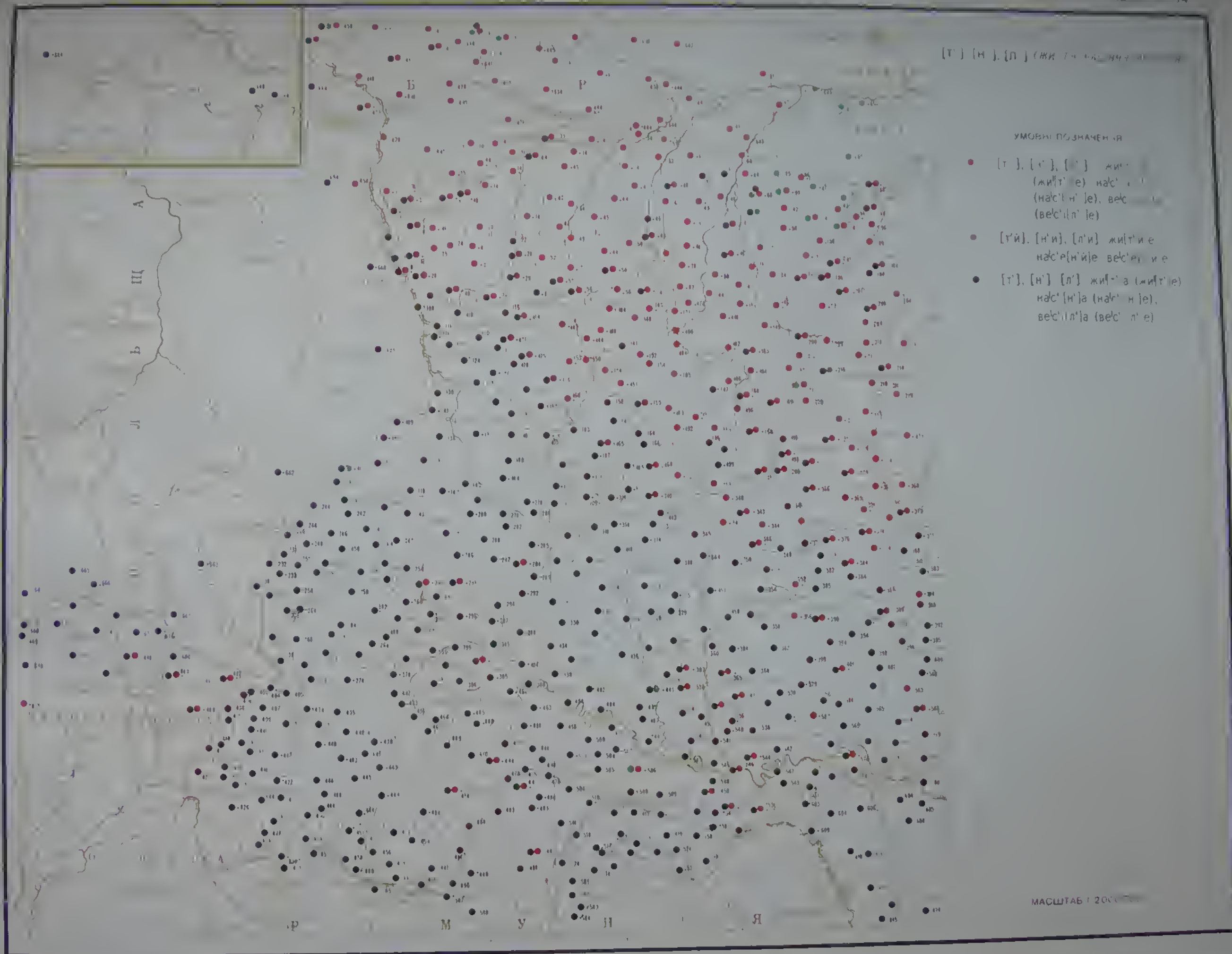

ЗНАЧЕННЯ

ШТАБ 200 000

[СТ'] / [СЦ'] У КІНЦІ СЛОВА

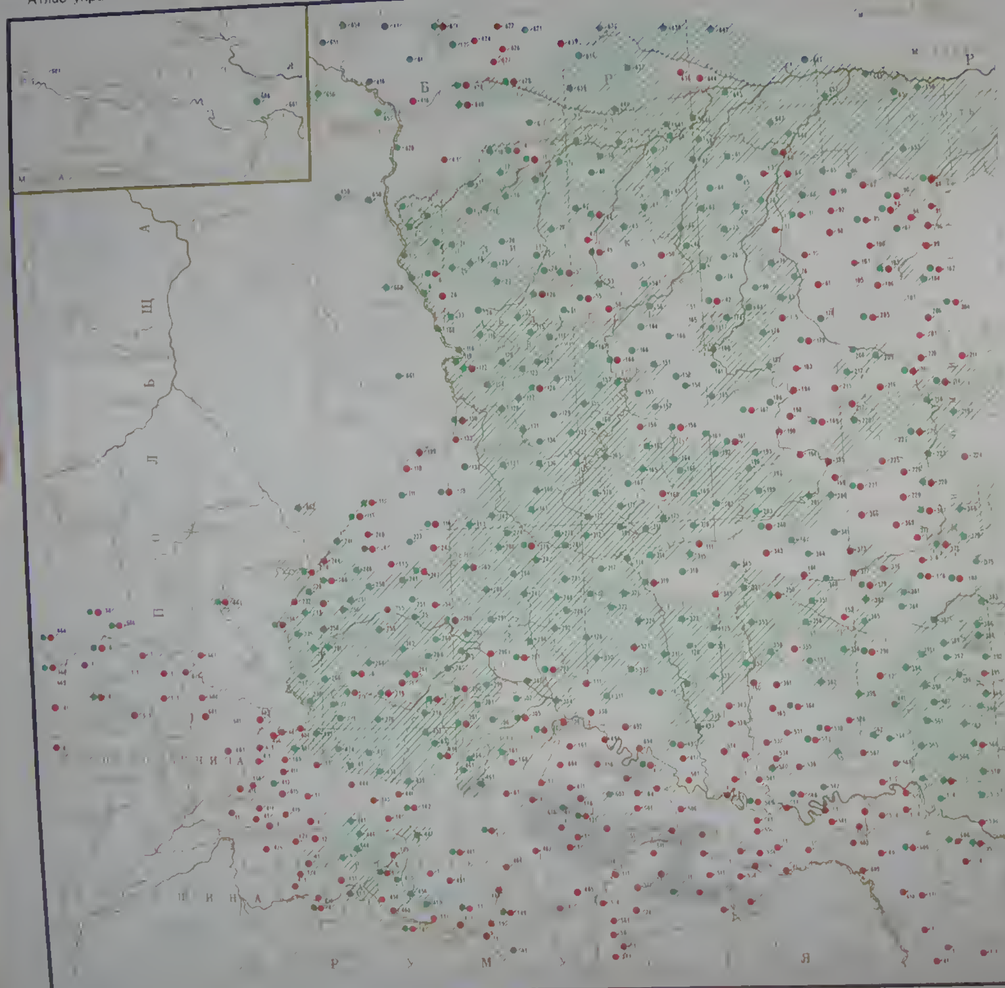

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● [с"т']: г'і[с"т'], те[с"т'], с'тар'і[с"т']
- ● [с"ц']: г'і[с"ц'], те[с"ц'], с'тар'і[с"ц']
- (штрихування) [с"ц']: ш'і[с"ц']
- (сіра площа) [к']: г'іс[к'], тес[к'], с'тар'іс[к'], ш'іс[к']

МАСШТАБ

КІНЦІ СЛОВА

УМОВНІ ЗНАЧЕННЯ

Б Р

П

Р У М У Н І Я

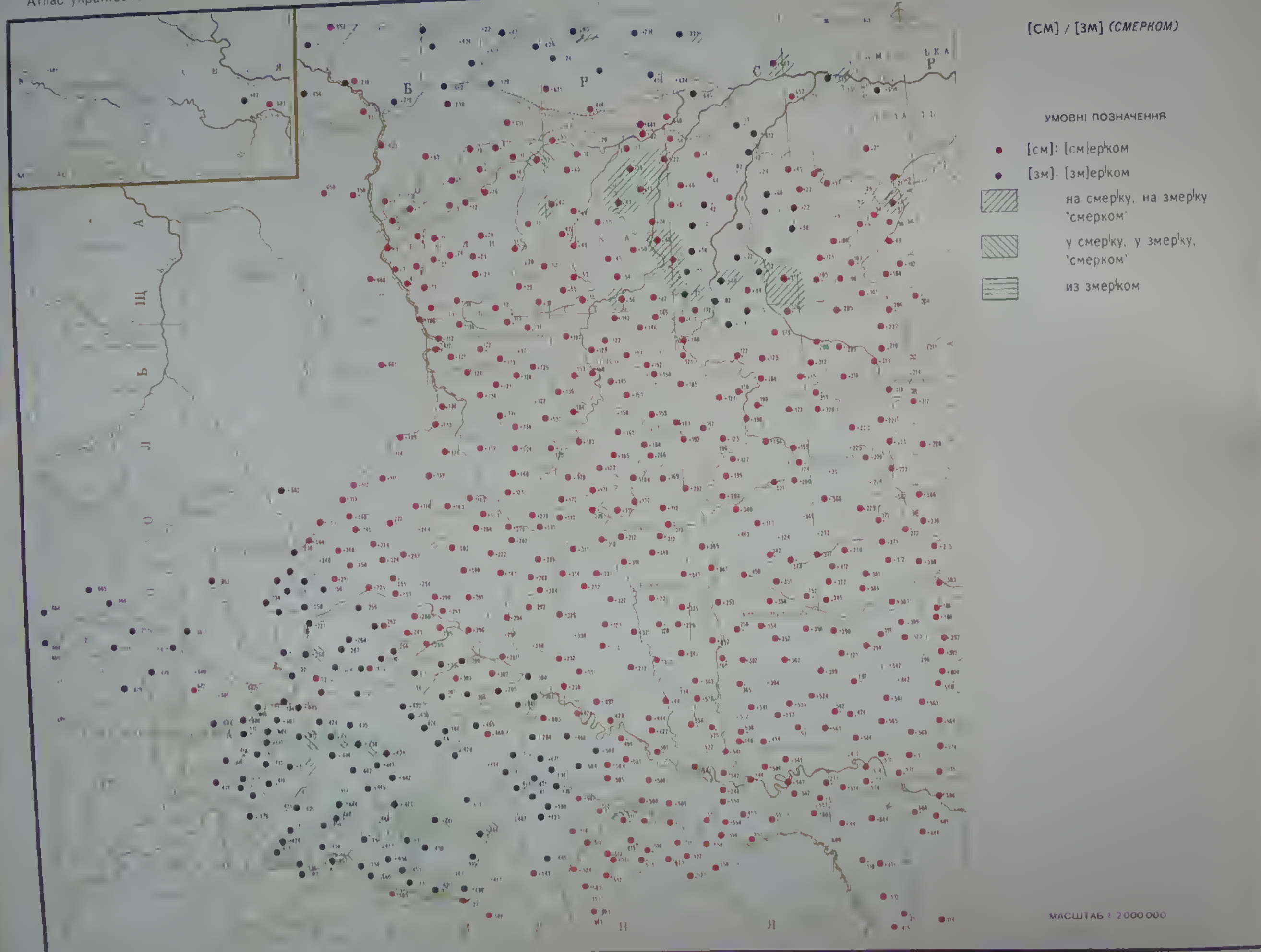
[СМ] / [ЗМ] (СМЕРКОМ)
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
[см]: [см]ер'ком
[зм]: [зм]ер'ком
на смер'ку, на змер'ку 'смерком'
у смер'ку, у змер'ку, 'смерком'
из змер'ком
МАСШТАБ 1:2 000 000

[...м] [зм] (СМЕРКОМ)

...МОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

[см]ер'ком

[зм]ер'ком

на смер'ку, на змер'ку 'смерком'

у смер'ку, у змер'ку, 'смерком'

из змер'ком

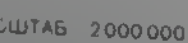

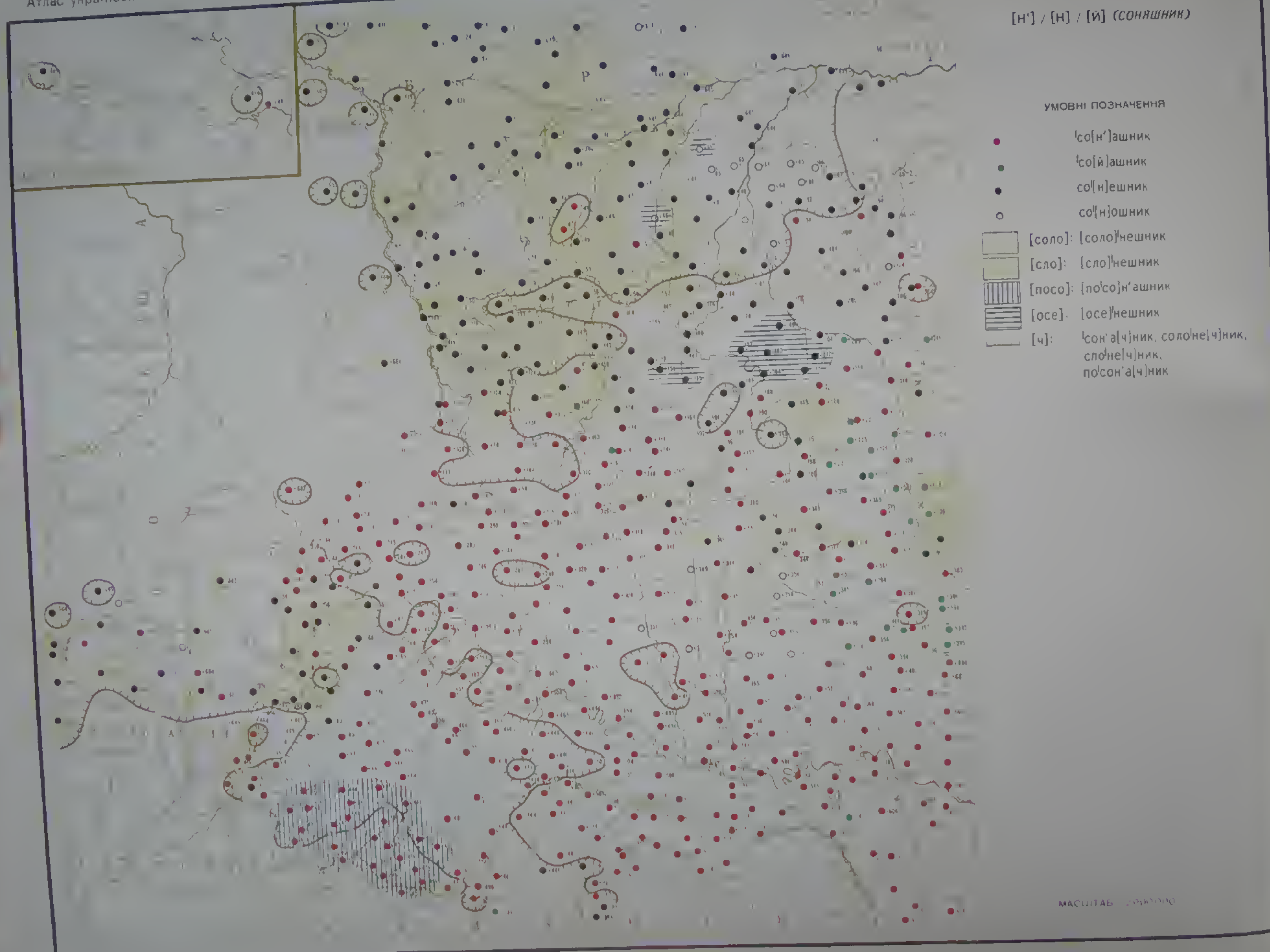
[н'] / [н] / [й] (СОНЯШНИК)
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
ˈсо[н']ашник
ˈсо[й]ашник
соˈ[н]ешник
соˈ[н]ошник
[соло]: [соло]ˈнешник
[сло]: [сло]ˈнешник
[посо]: [поˈсо]н'ашник
[осе]: [осе]ˈнешник
[ч]: ˈсон'а[ч]ник, солоˈне[ч]ник, слоˈне[ч]ник, поˈсон'а[ч]ник
Р
МАСШТАБ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- со[н]ешник
- со[н]'ашник
- со[н]ешник
- со[н]юшник
- сол[н]ешник
- [сто]нешник
- по[со]н'ашник
- [осе]нешник
- [ч] сон'а[ч]ник, соло[не]ч]ник, сло[не]ч]ник, по[сон'а[ч]ник

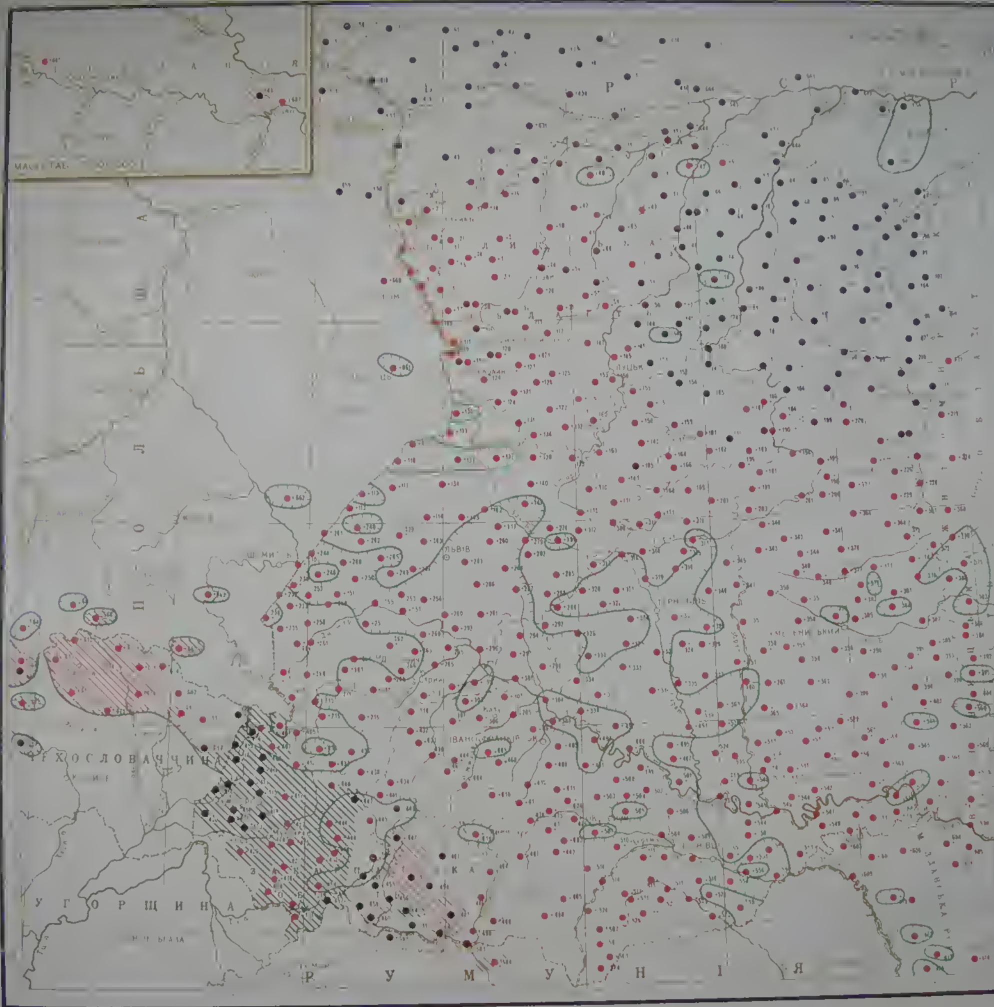

У ПАРАДИГМІ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ду, 'п'іде, 'підем
- 'п'іду, 'п'іде – 'підем
- 'п'іду – 'п'іде, 'п'ідем
- п'і[і]ду, 'п'і[і]де – 'підем
- п'і[і]ду, 'п'і[і]де – 'п'ідем
- п'і[і]ду – 'п'іде, п'ідем
- наказовий спосіб под' (пот') 'под'ме ('пот'ме)
- наказовий спосіб пої, 'пойме
- наголос 'п'іду

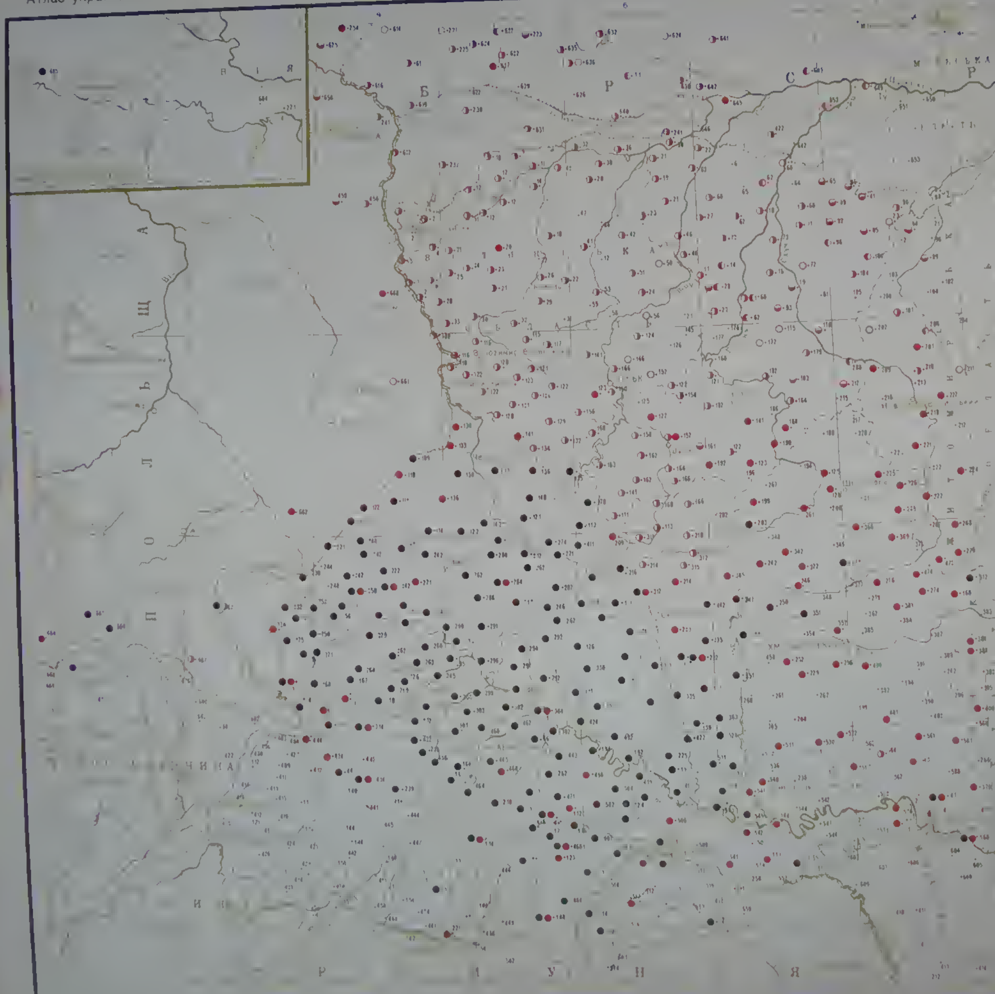

[ıı̯] / [ı] (ВІЙТ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● [ıı̯]: в'[ıı̯]т
- ○ в[иı̯]т
- ◐ в[оı̯]т
- ◑ в[уı̯]т
- ◒ в[уоı̯]т
- ● [ı]: в'[ı]т

МАСШТАБ 1 : [illegible]00 000

[і] (ВІЙТ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- в'[и]т
- в[и]т
- в[о]т
- в[у]т
- в[уо]т
- [і]: в'[і]т

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

[іі] [і] (ВІЙСЬКО)

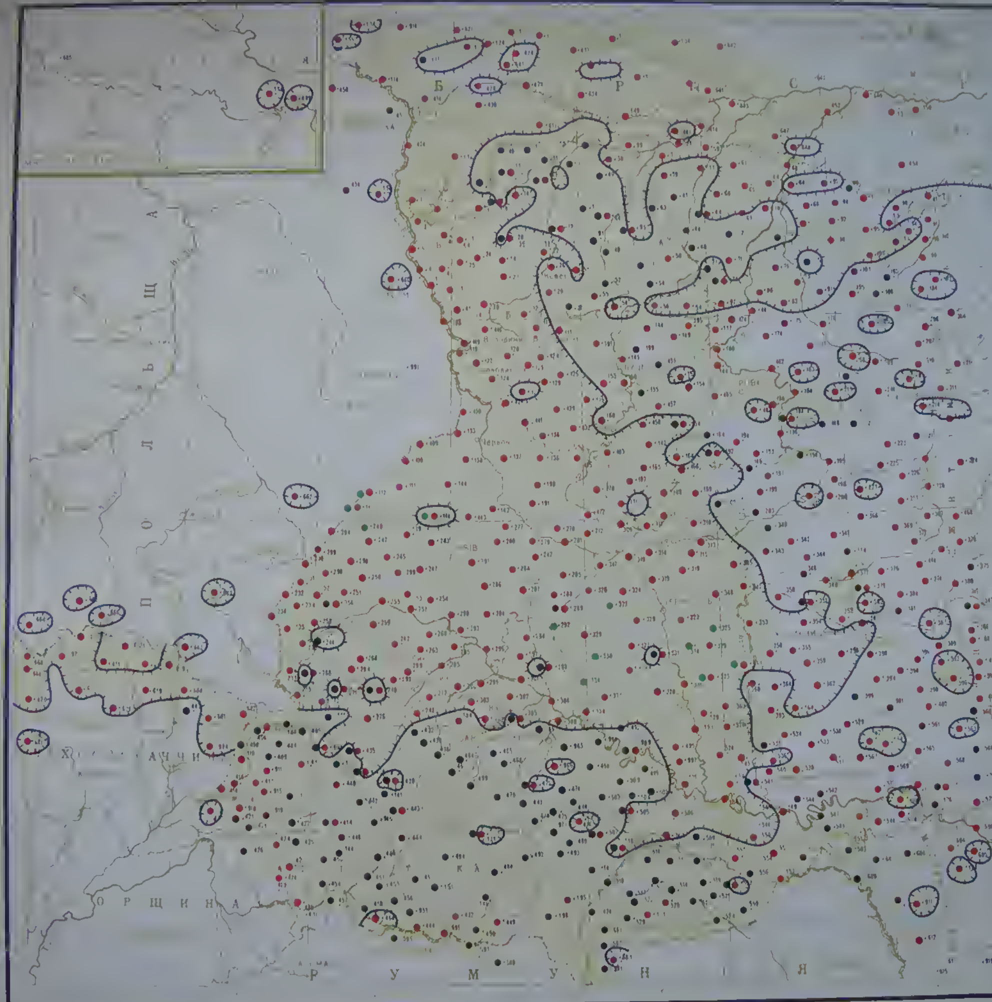

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [і] 'в'і[і]с'ко
- [л'] 'во[л']с'ко
- ∅ 'в'[с']ко
- [о] 'в[о]с'ко, 'в[о]..ко, 'в[о]с''ко
- [с] 'в'і[с]ко, 'во[с]ко, 'во..ко

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

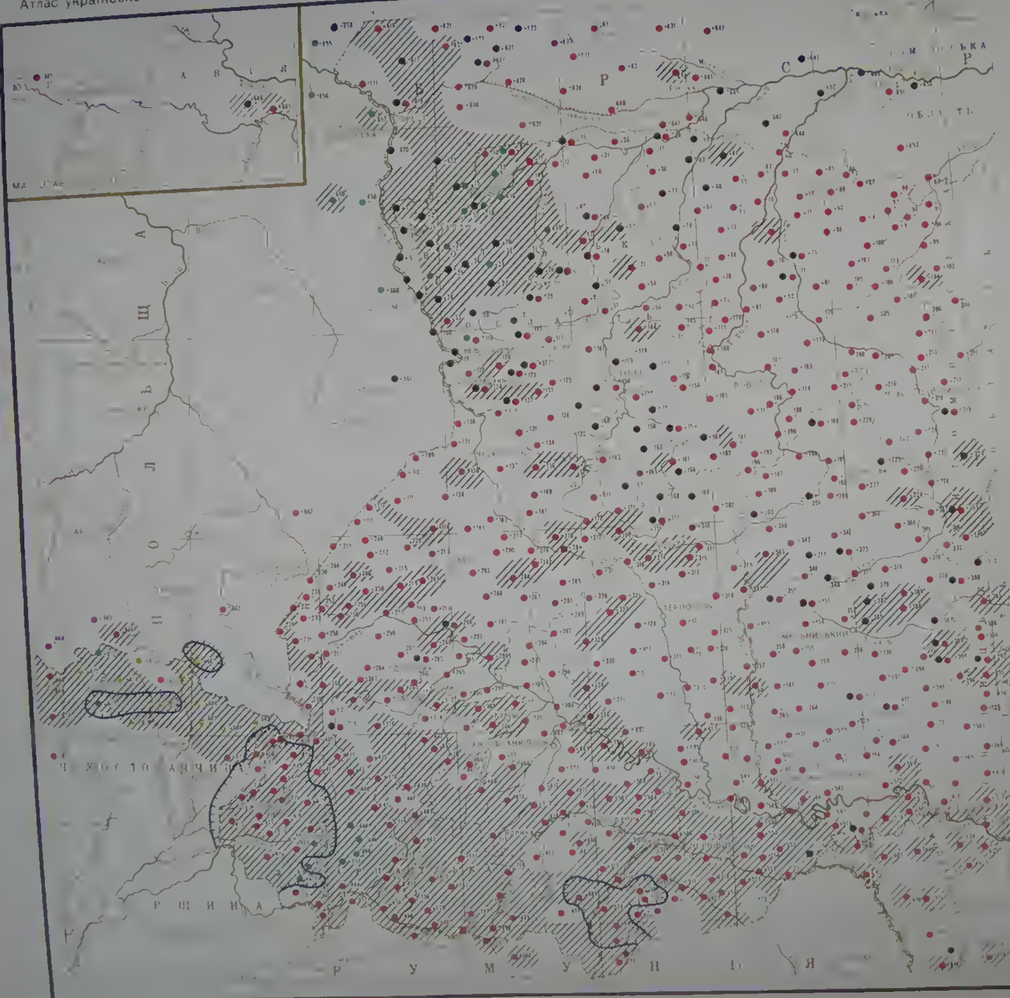

СПОЛУЧЕННЯ [ШК] *(ДОШКА, ШКЛО)*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

● (червоний)	[шк]	ˈдо[шк]а
● (сірий)	[шчк]	до[шчк]а
● (жовтий)	[чк]	ˈдо[чк]а
● (чорний)	[ск]	ˈдо[ск]а
(штрихування)	[с] у структурі [с]кло	
(лінія)	[ш'], [шч']	ˈдо[ш']ка, ˈдо[шч']ка

...чення [шк] дошка шк...

умовні позначення

[шк] ...шк|а

[шчк] до|шчк|а

[чк] до|чк|а

[ск] 'до ск|а

...структур с|кло

[ш], [шч'] 'до|ш|ка, 'до|шч'|ка

МАСШТАБ 1:2000000

[ш] [с] шв...нь ду...ити

умовні позначення

[ш] |ш|вор'ін'

[с] с|вор'ін'

[ц] ц|вор'ін'

[с] у структурі ду|с|ити

МАСШТАБ 1:2000000

СПОЛУЧЕННЯ [ШК] *(ВИШКІРИТИ)*

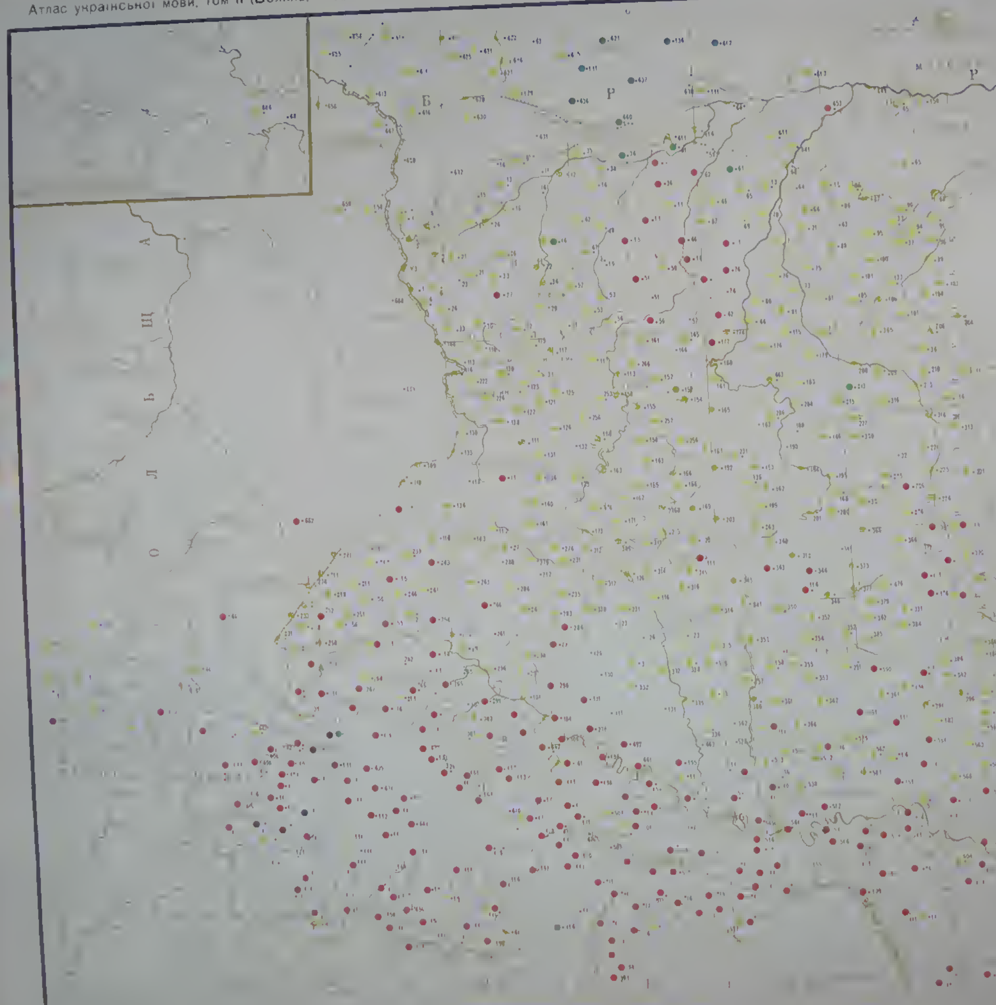

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [шк]: ˈви[шк']ірити
- [ск]: ˈви[ск']ірити
- [шч]: ˈви[шч']ірити
- [ц'']: ˈви[ц'']ірити

МАСШТАБ 1:2000000

ЧЕННЯ [ШК] (ВИШКІРИТИ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

МАСШТАБ 1:2000000

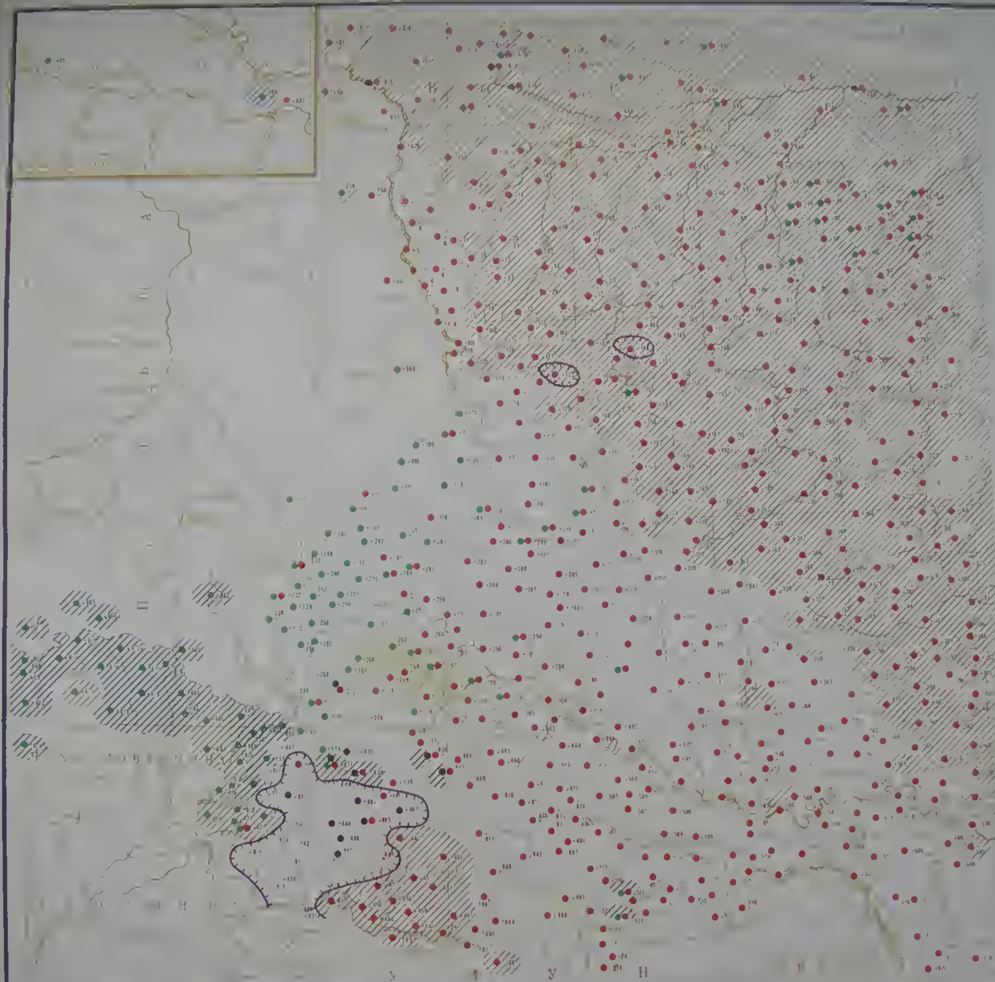

СПОЛУЧЕННЯ [ШК] В ІМЕННИКАХ
ШКІРА, ШКУРИНКА

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

[шк] шк'іра, шк'ура, шк[у]ринка

[ск'] ск'іра, ск'урка, [ск]орина

[с'к'] [с'к']іра, [с'к']ера

[к'] [к]ора, [к']ірка

[е] шк'[е]ра, с'к'ера

[о]: ск[о]ра, к[о]ра

[у]: шк'[у]ра, ск[у]ра, ск[у]рка

кожа 'шкіра'

МАСШТАБ 1:2000000

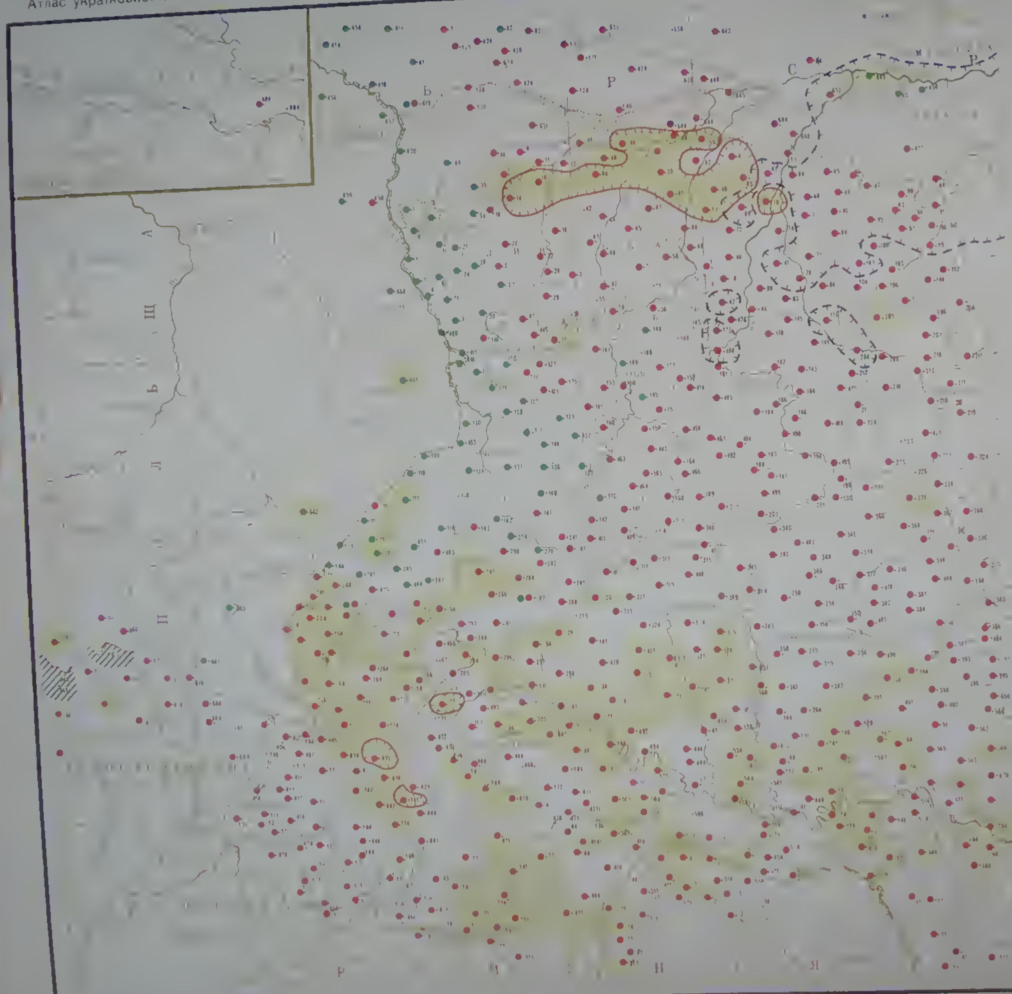

СПОЛУЧЕННЯ [ШК] *(ШКВАРКА)*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● [шк]: шк'варка
- [шу]ш'варка, '(шу)ш'варок
- ● [ск]: ск'варка
- [ч'варка]
- чол. рід: шк'варок, ск'варок, 'шуш'варок
- '[ви]шкварка, '[ві]шкарка, '[ву]шкварка, '[ву]скварка

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

УЧЕННЯ [ШК] (ШКВАРКА)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [шк] шк'варка
- шу[ш'варка, 'шу[ш'варок
- [к] ск'варка
- ч'варка'
- р.д. шк'варок, ск'варок, 'шуш'варок
- '[ви]шкварка, '[ві]шкарка, '[ву]шкварка, '[ву]скварка

МАСШТАБ 1:2 000 000

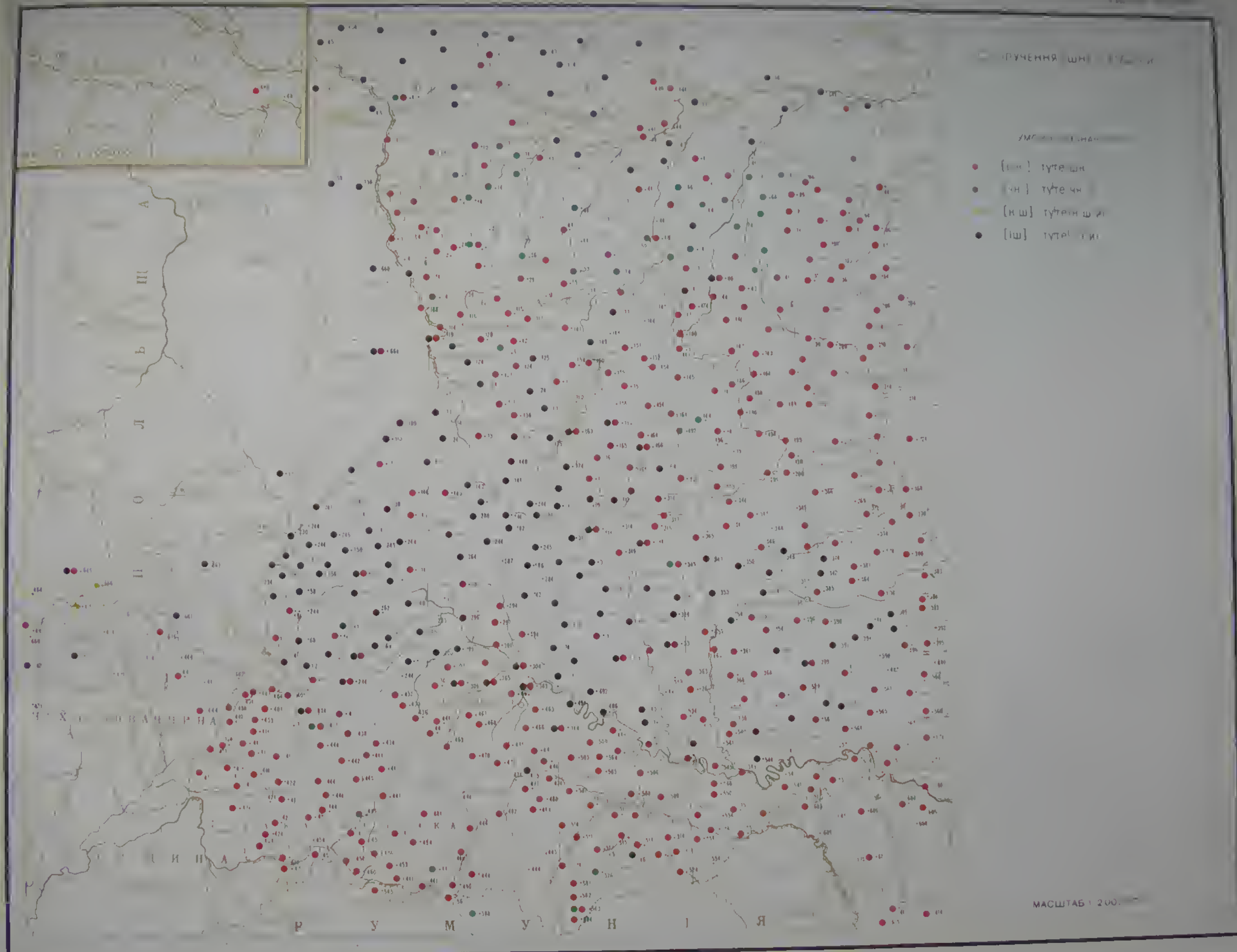

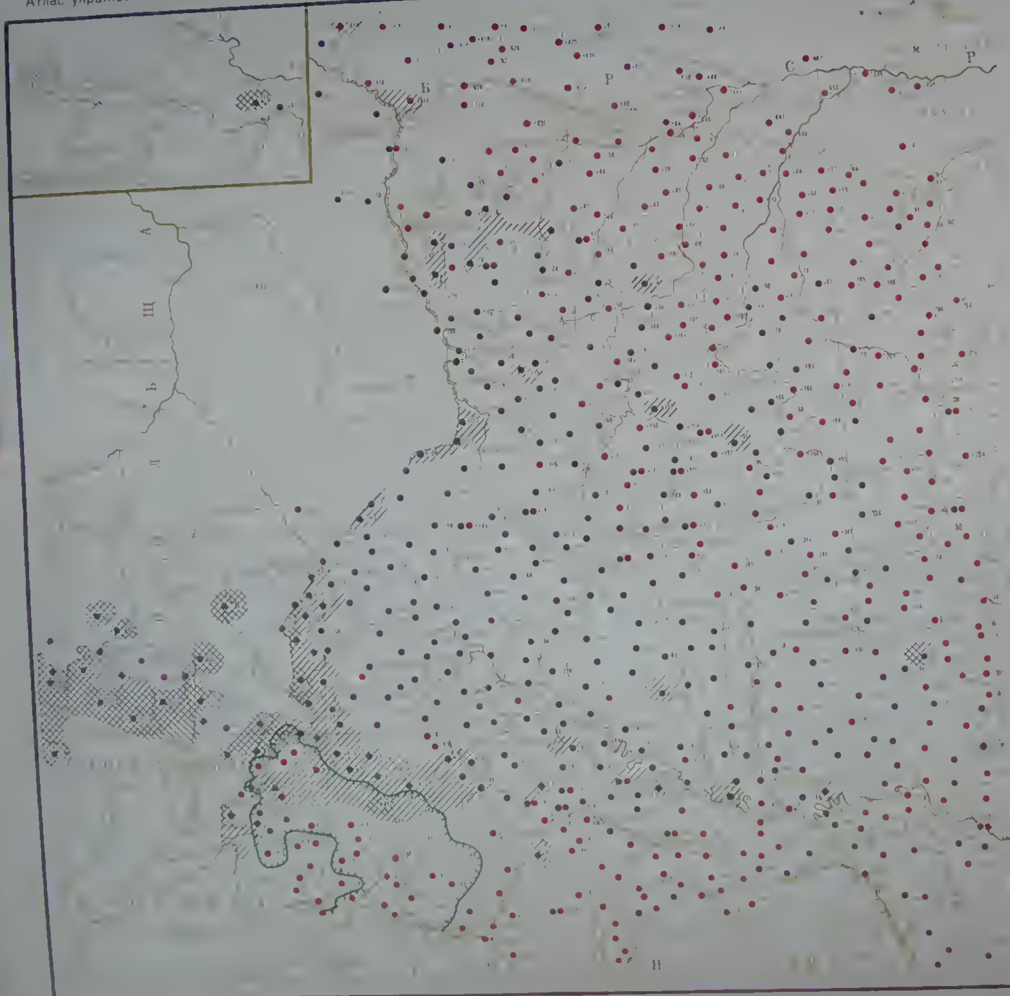

[ж] [ǯ] *(САЖА, ПРЯЖА, МЕЖА)*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● [ж] ˈса|ж|а
- ● [ǯ] ˈса|ǯ|а
- ▨ [ǯ]: пˈр'а|ǯ|а
- ▧ [ǯ]: ме|ǯ|а
- ⊔⊔⊔ чад 'сажа'

МЕЖА

[ʒ̆] [ж]

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [бж] бж
- [тш]

[шч] / [жʒ̆] У ПАРАДИГМІ *ДОЩ–ДОЩЕМ*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

Називний відмінок

- [шч]: до[шч]
- [р]: до[р]шч
- [ч'] до[ч']
- [ш'·]: до[ш']
- [ш']: до[ш']
- [жʒ̆]: до[жʒ̆]
- [ʒ̆]: до[ʒ̆]
- [ж']: до[ж']
- [жд']: до[жд']

Орудний відмінок

- [ш'·]: до[ш'·]ем, до[ш']ом
- [жʒ̆]: до[ж'ʒ̆]ем, до[ж'ʒ̆]ом
- [жд'] до[ж'д']ом
- [ж':] до[ж']ом
- [ʒ̆] до[ʒ̆]ом
- [і]: до[і]ч', до[і]ʒ̆ом

жʒ] у ПАРАДИГМІ *ДОЩ–ДОЩЕМ*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

Називний відмінок

- до[шч']
- до[р шч
- до[ч'
- [...] до[ш]
- [ш] до ш']
- [жʒ] до[жʒ]
- [ʒ] до[ʒ']
- [ж'] до[ж]
- [жд'] до[жд']

Орудний відмінок

- [ш] до[ш'·]ем, до[ш']ом
- [жʒ] до[ж'ʒ]ем, до[ж'ʒ]ом
- жд'] до[ж'д']ом
- ж] до[ж']ом
- ʒ] д·[ʒ]ом
-] до і]ч', до[і]ʒом

МАСШТАБ 2000000

[ж] [ж] [ш] [ш] ПЕРЕД ВІДПОВІДНИКАМИ *А*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [ж] [ш] — ca'ж ... me[ж]ie
- [ж] тільки me[ж]a
- [ж'], [ʒ'] 'ca[ж'a ... p'a[ж' ... me[ж']a, ca[ʒ']a, п'p'a[ʒ']a, me[ʒ' ...
- [ж'], [ʒ'] перед і [e] < *a* ... п'p'a[ʒ ... me[ж']e
- [ж'] тільки me[ж']a, me[ж']e, me[ж']и
- [ж']: le[ж']eти, le[ж]aти
- [ш']: [ш']eпка, [ш']aпка

МАСШТАБ 1:2000000

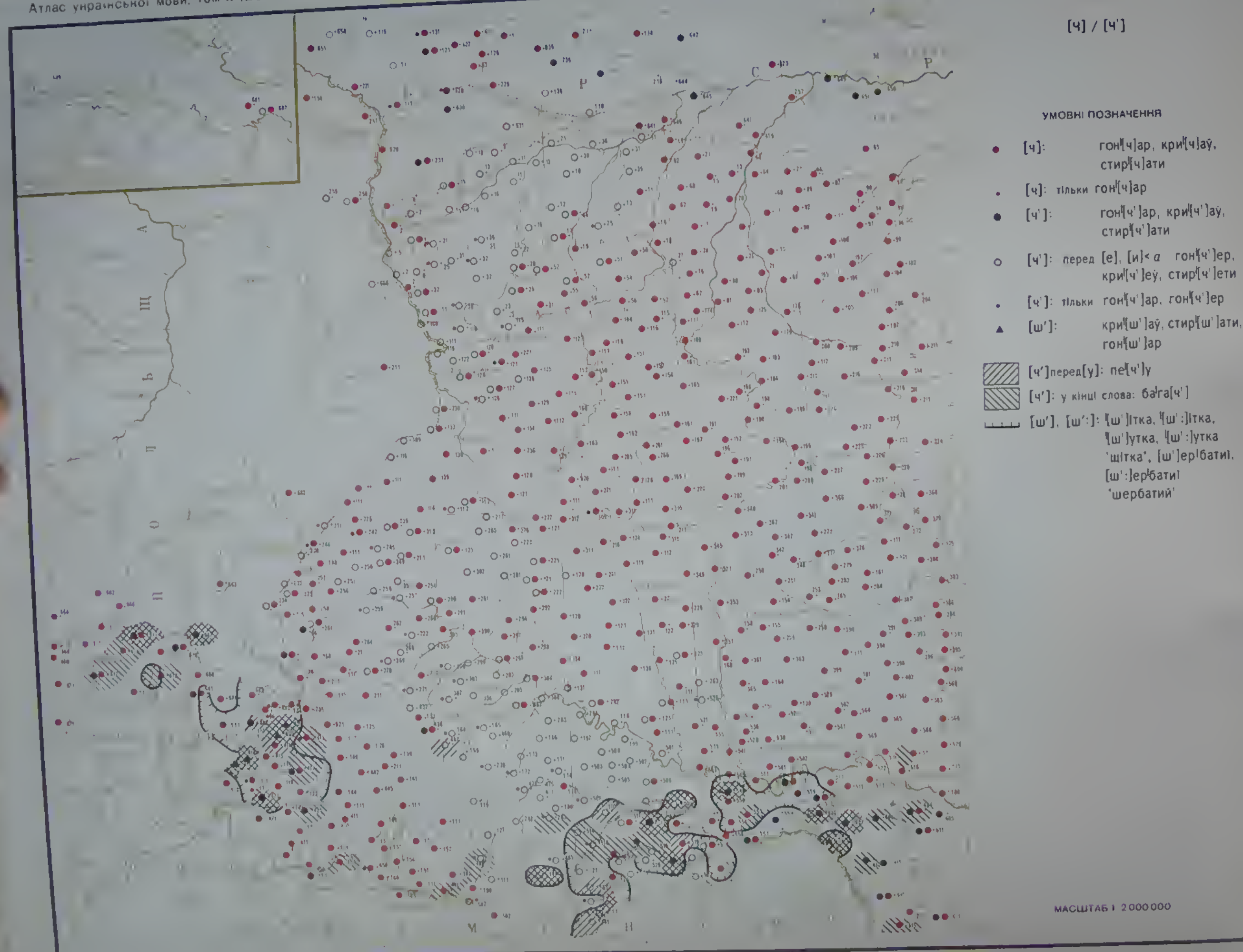
[ч] / [ч']
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
[ч]: гон'[ч]ар, кри'[ч]аў, стир'[ч]ати
[ч]: тільки гон'[ч]ар
[ч']: гон'[ч']ар, кри'[ч']аў, стир'[ч']ати
[ч']: перед [е], [и]< а гон'[ч']ер, кри'[ч']еў, стир'[ч']ети
[ч']: тільки гон'[ч']ар, гон'[ч']ер
[ш']: кри'[ш']аў, стир'[ш']ати, гон'[ш']ар
[ч']перед[у]: пе'[ч']у
[ч']: у кінці слова: ба'га[ч']
[ш'], [ш':]: '[ш']ітка, '[ш':]ітка, '[ш']утка, '[ш':]утка 'щітка', [ш']ер'батиі, [ш':]ер'батиі 'щербатий'
МАСШТАБ 1:2000000

[ч] [ч']

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

гон[ч]ар, кри[ч]аў, стир[ч]ати

тільки гон[ч]ар

гон[ч']ар, кри[ч']аў, стир[ч']ати

перед [е], [и]< *а* гон[ч']ер, кри[ч']еў, стир[ч']ети

тільки гон[ч']ар, гон[ч']ер

кри[ш']аў, стир[ш']ати, гон[ш']ар

перед [у]: пе[ч']у

у кінці слова: ба'га[ч']

[ш':]: [ш']ітка, [ш':]ітка, [ш']утка, [ш':]утка 'щітка', [ш']ер'батиі, [ш':]ер'батиі 'щербатий'

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

[л'] / [л] ПЕРЕД ПРИГОЛОСНИМ (*МЕЛЬНИК*)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [л'] 'ме[л']ник
- [л]: 'ме[л]ник
- [л']: 'ме[л]ник
- м'линар 'мельник'

ПОЛЬЩА

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА

УГОРЩИНА

РУМУНІЯ

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

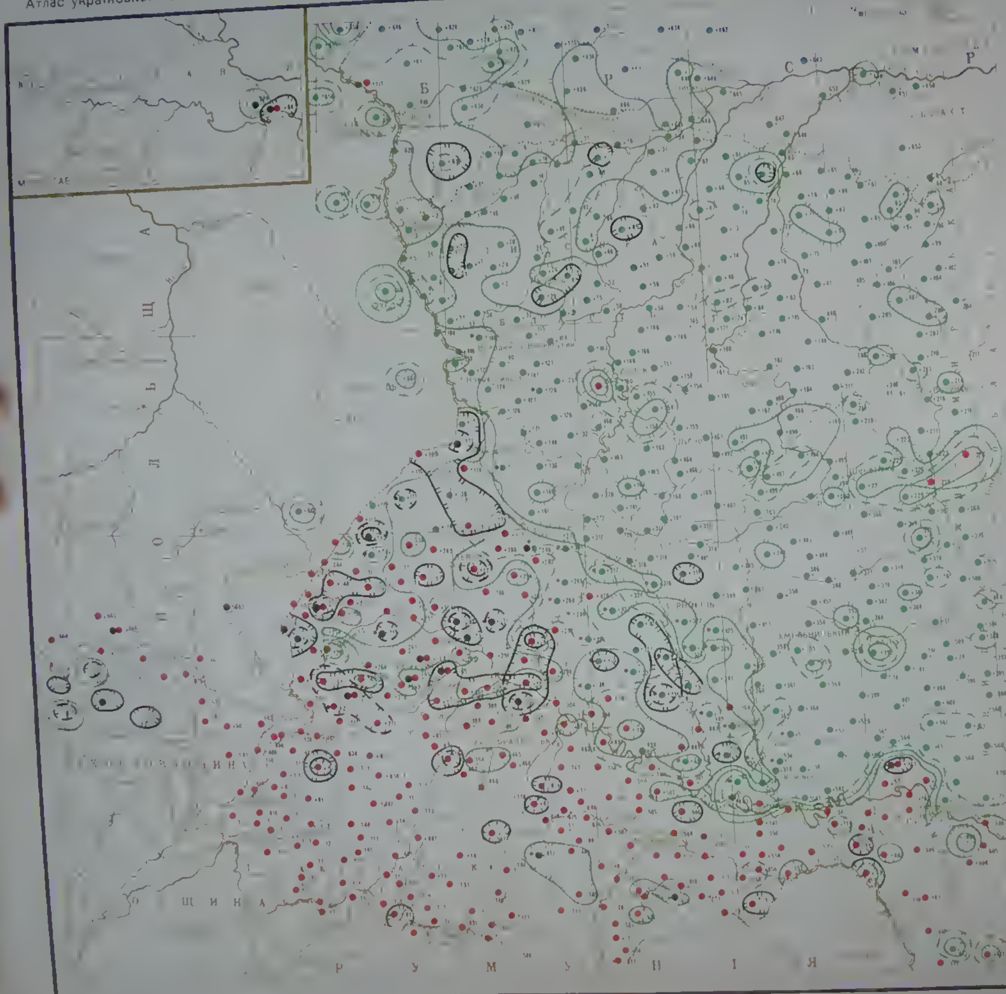

[р'] ПЕРЕД ВІДПОВІДНИКАМИ А, Ę

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [р']: ˈбу[р']а, ˈбу[р']і, [р']асˈнит
- [р']: тільки [р']ісˈнит
- [р]: ˈбу[р]а, [р]асˈнит
- [р]: тільки [р]асˈнит
- [рй]: ˈбу[рй]а, [рй]асˈнит
- [рй]: тільки [рй]асˈнит
- [р]: [р]аˈбит
- [р]: зап[р]аˈжу
- [рй]: [рй]аˈбит
- [рй]: зап[рй]аˈжу
- [р]: пˈ[р]ажа (пˈ[р]ежа, пˈ[р]ижа)
- [рй]. п[рˈй]ажа (п[рˈй]ежа, п[рˈй]іжа)

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

РЕД ВІДПОВІДНИКАМИ *А, Є*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

] ˈбу[р']а, ˈбу[р']і, [р']асˈни
]: тільки [р']ісˈни
ˈбу[р]а, [р]асˈни
тільки [р]асˈни
]· ˈбу[рй]а, [рй]асˈни
]: тільки [рй]асˈни
[р]аˈби
зап[р]аˈжу
]: [рй]аˈби
]: зап[рй]аˈжу
п[р]ажа (пˈ[р]ежа, пˈ[р]ижа)
: п[рˈй]ажа (п[рˈй]ежа, п[рˈй]іжа)

МАСШТАБ 1 2000000

[Р'] ПЕРЕД [А] *(ЗОРЯ)*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [р'] зоˈ[р']а, зоˈ[р']е
- [р]. зоˈ[р]а, зоˈ[р]и
- [рй] зо[рˈй]а
- з''в'ˈз'да 'зоря'
- наголос ˈзор'а, ˈзорйа

П О Л Ь Щ А

ЛЬВІВ

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА

У Г О Р Щ И Н А

Р У М У Н І Я

МАСШТАБ 1 2000000

КІНЦЕВИЙ [Р]

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● [р]: зв'і[р]
- ● [р']: зв'і[р']
- (штрихування) [р']: плуго'та[р'], плу'гаты[р'], плу'гато[р']
- (лінія з зубцями) [р'] у суфіксі *-ар*: ко'са[р'], гон'ча[р'], в'ів'ч'а[р'], ры'ба[р']

КІНЦЕВИЙ [Р]

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

] зв'і[р

'] зв'і[р'

]: плуго'та[р'], плу'гаты[р'], плу'гато[р']

] у суфіксі -*ар*- ко'са[р'], гон'ча[р'], в'ів'ч'а[р'], ры'ба[р']

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

[РН] / [РЛ], [ЛН]

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [рн]: 'че[рн]иц'а
- [лн]: 'че[лн]иц'а
- [рл]: 'че[рл]иц'а
- [л:]: 'че[л:]иц'а
- [л:]: 'ме[л:]ик
- [н:]: 'ме[н:]ик
- ин·у 'льону', йін'·анка 'льонище'

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

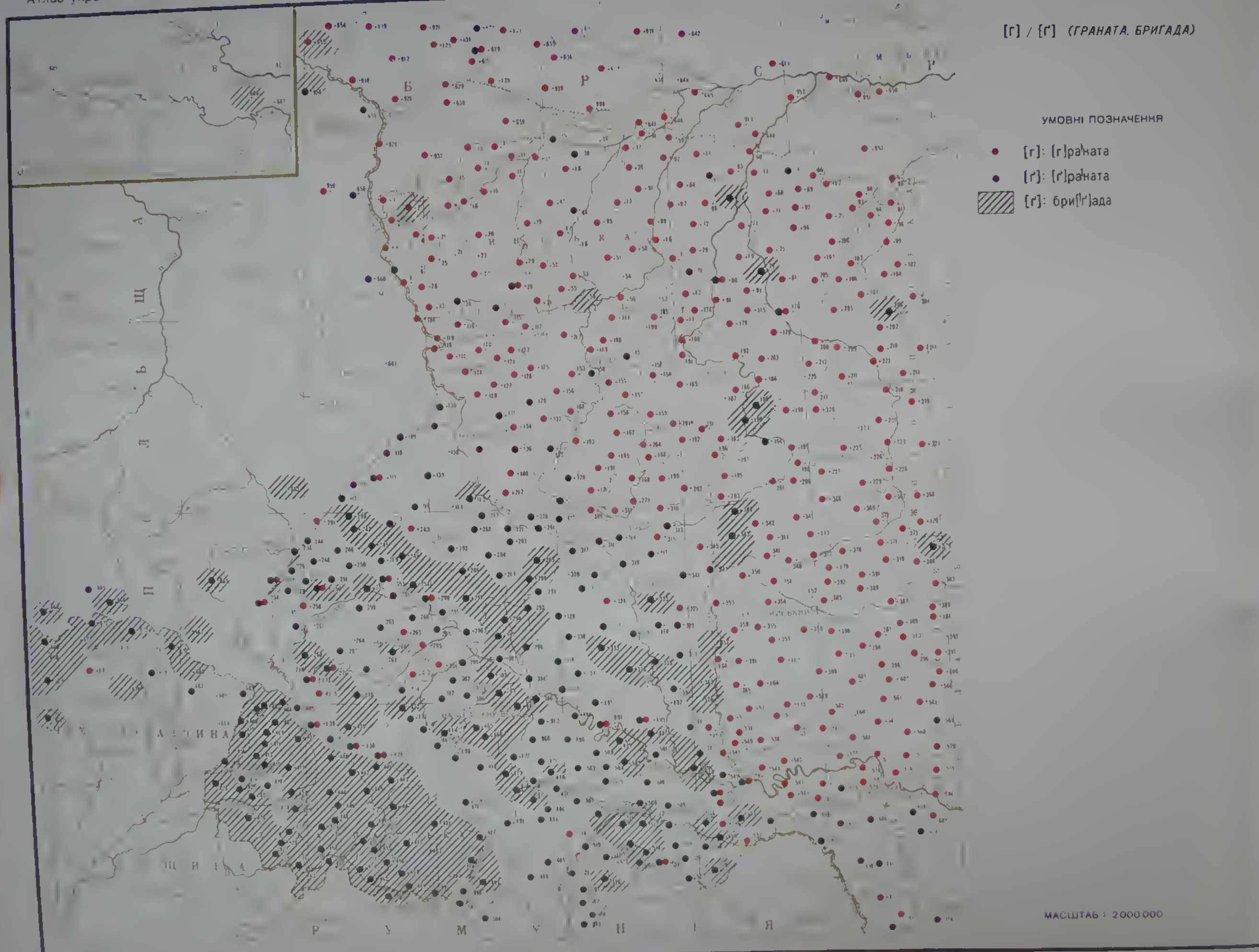
[г] / [ґ] (ГРАНАТА, БРИГАДА)
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
[г]: [г]ра'ната
[ґ]: [ґ]ра'ната
[ґ]: бри['ґ]ада
МАСШТАБ 1 : 2 000 000

[Г] (ГРАНАТА БРИГАДА)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

[ ]: [г]ра'ната

[г] [г]ра'ната

[г]: бри['г]ада

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

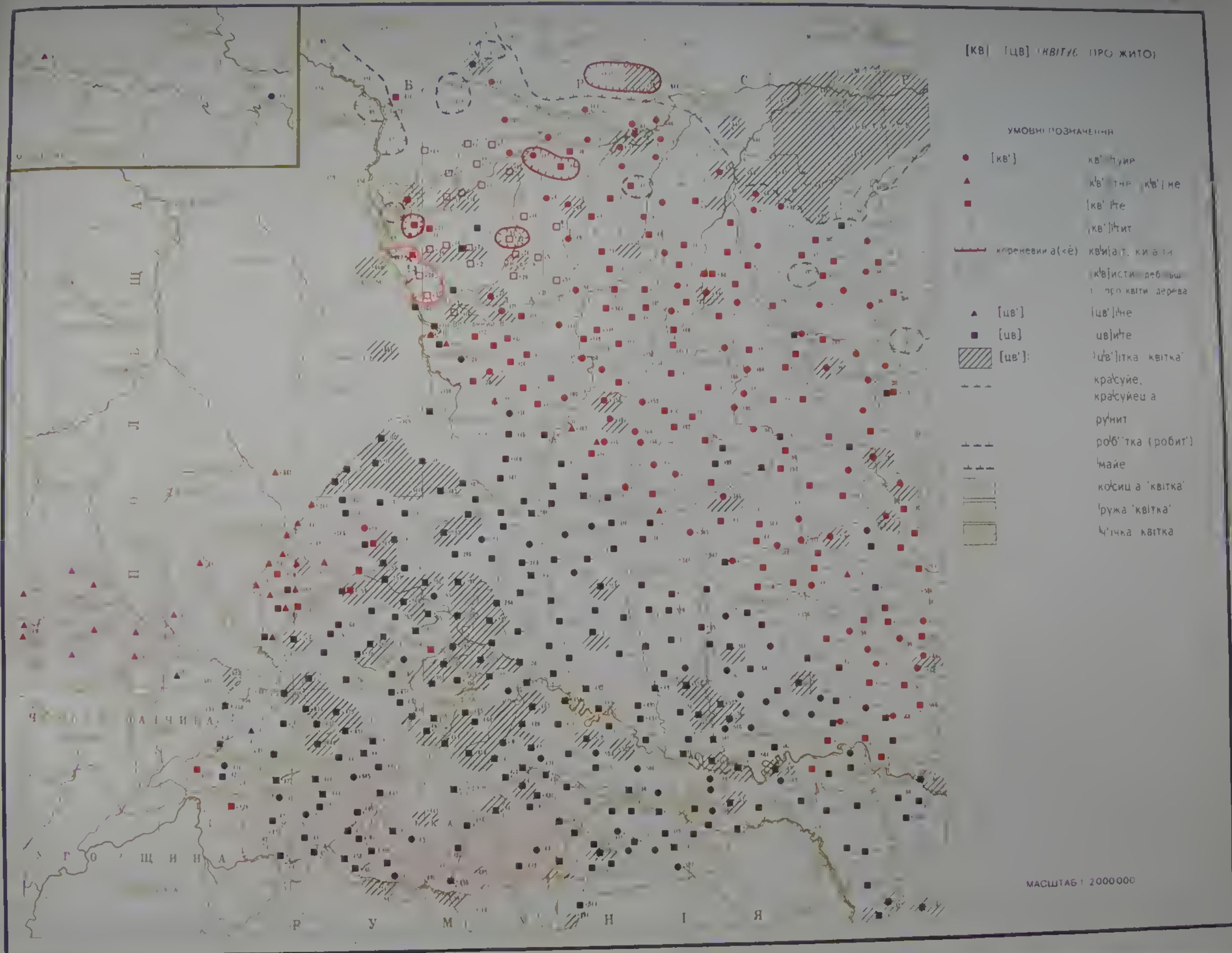

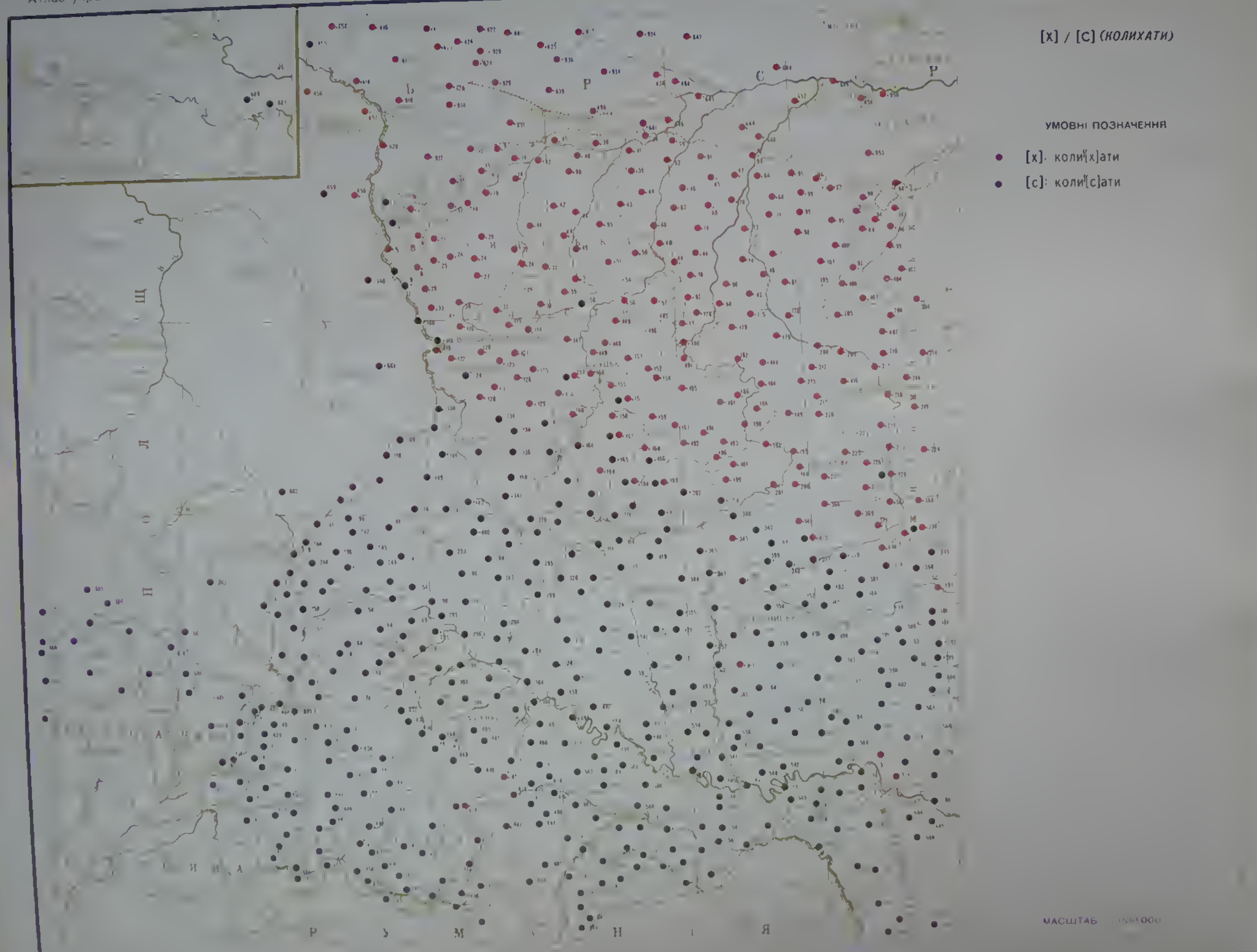
[х] / [с] (КОЛИХАТИ)
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
[х]: коли[х]ати
[с]: коли[с]ати
МАСШТАБ

Карта N. 121

[x] [C] *(КОЛИХАТИ)*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

[x] коли[x]ати
[c] коли[c]ати

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

Карта N 122

ПРОТЕТИЧНІ [В] [Г] ПЕРЕД [У]

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [в]: [в]улиц'а
- [г]: [г]улиц'а
- ∅ [улиц'а]
- [г] [г]уж, [г]ухо
- [уж], [ухо]

ПОЛЬЩА

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА

УГОРЩИНА

РУМУНІЯ

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

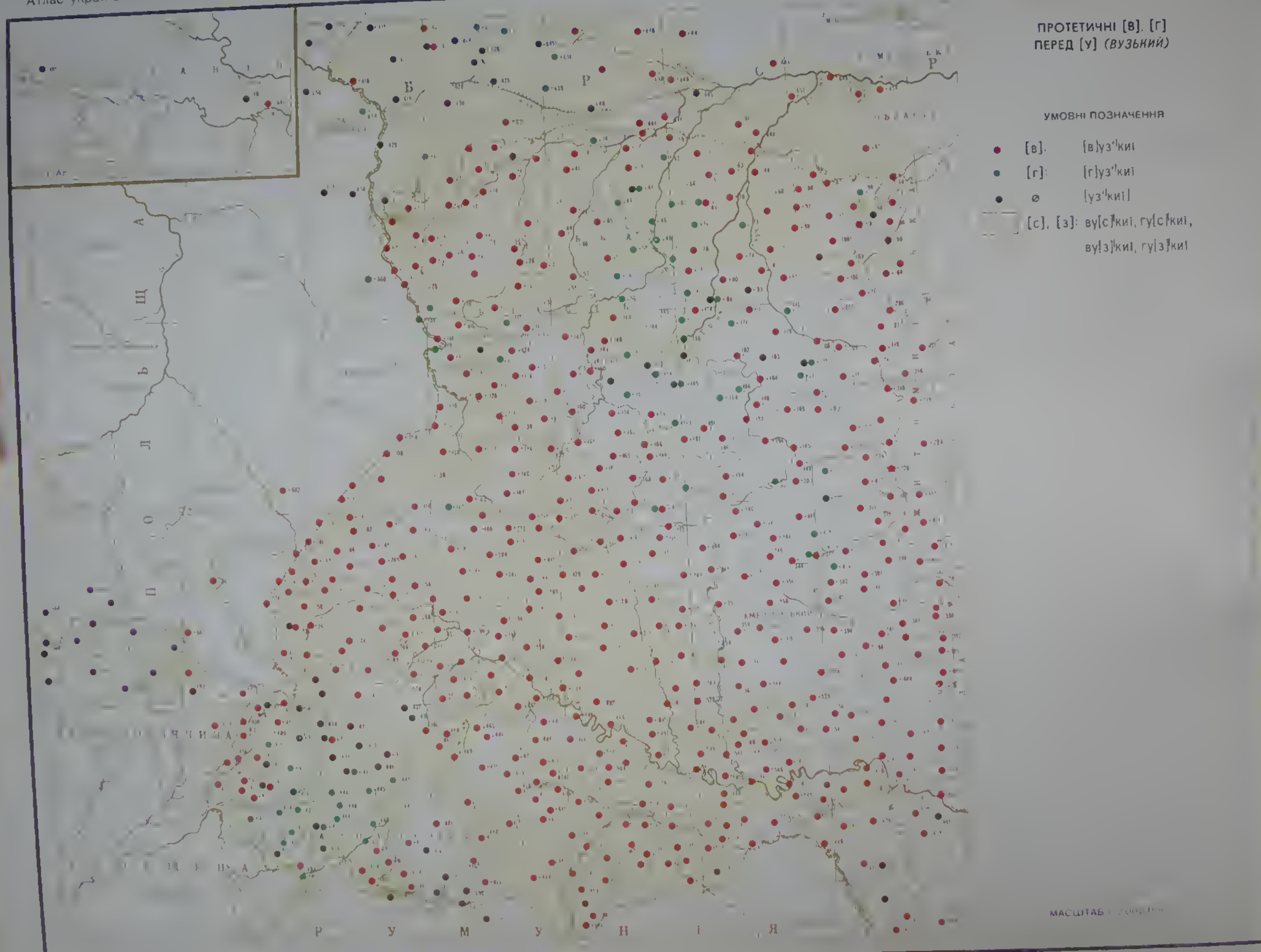
ПРОТЕТИЧНІ [В], [Г]
ПЕРЕД [У] (ВУЗЬКИЙ)
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
[в]: [в]уз'ки]
[г]: [г]уз'ки]
ø [уз'ки]
[с], [з]: ву[с']ки], гу[с']ки],
ву[з']ки], гу[з']ки]
Р У М У Н І Я
МАСШТАБ

ПРОТЕТИЧНІ [В], [Г]
ПЕРЕД [У] (ВУЗЬКИЙ)

УМОВНІ ОЗНАЧЕННЯ

[в] — в[у]з'кий
[г] — г[у]з'кий
0 — уз'кий
[с], [з] — ву[с']кий, гу[с']кий, ву[з']кий, гу[з']кий

МАСШТАБ 1:2000000

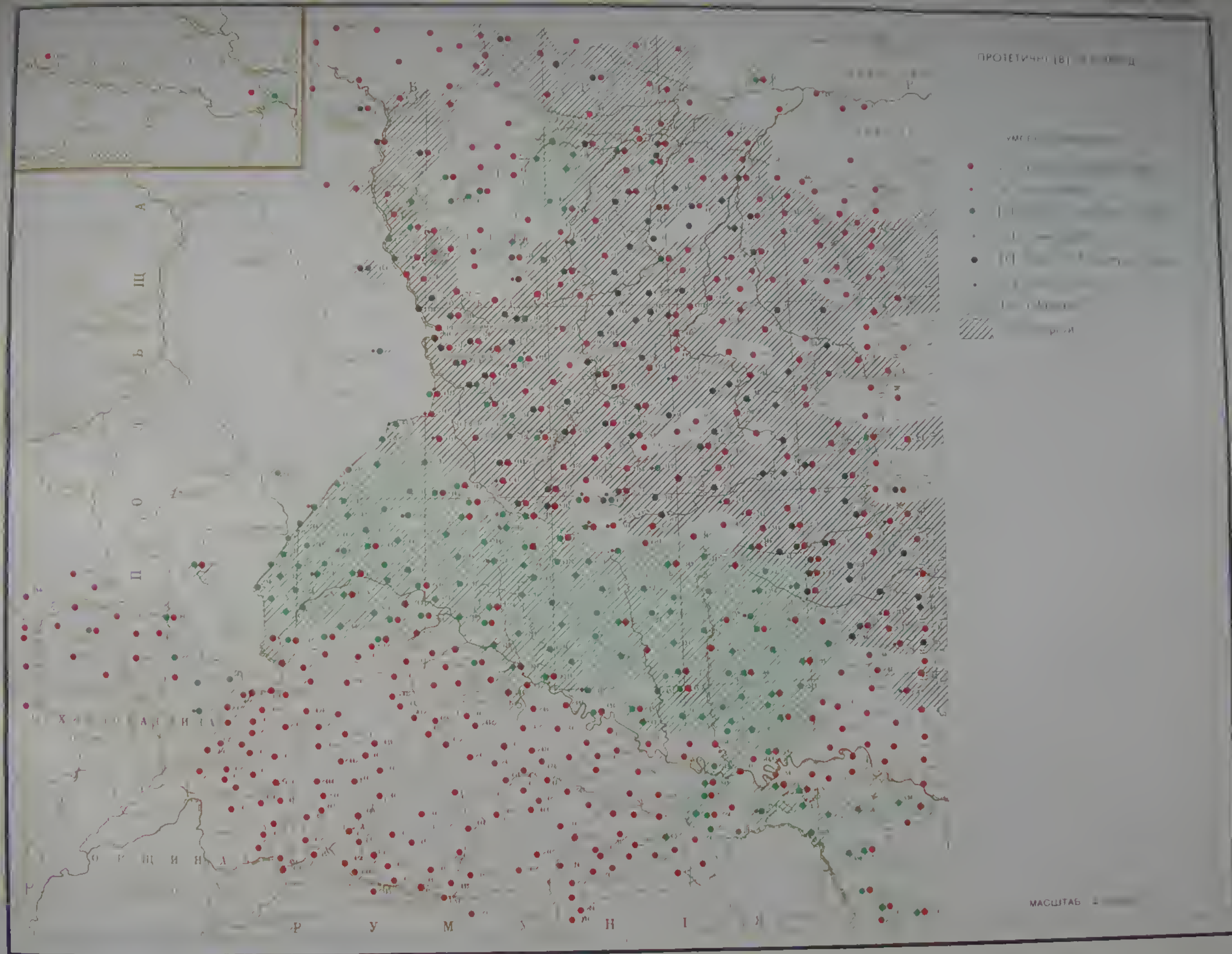

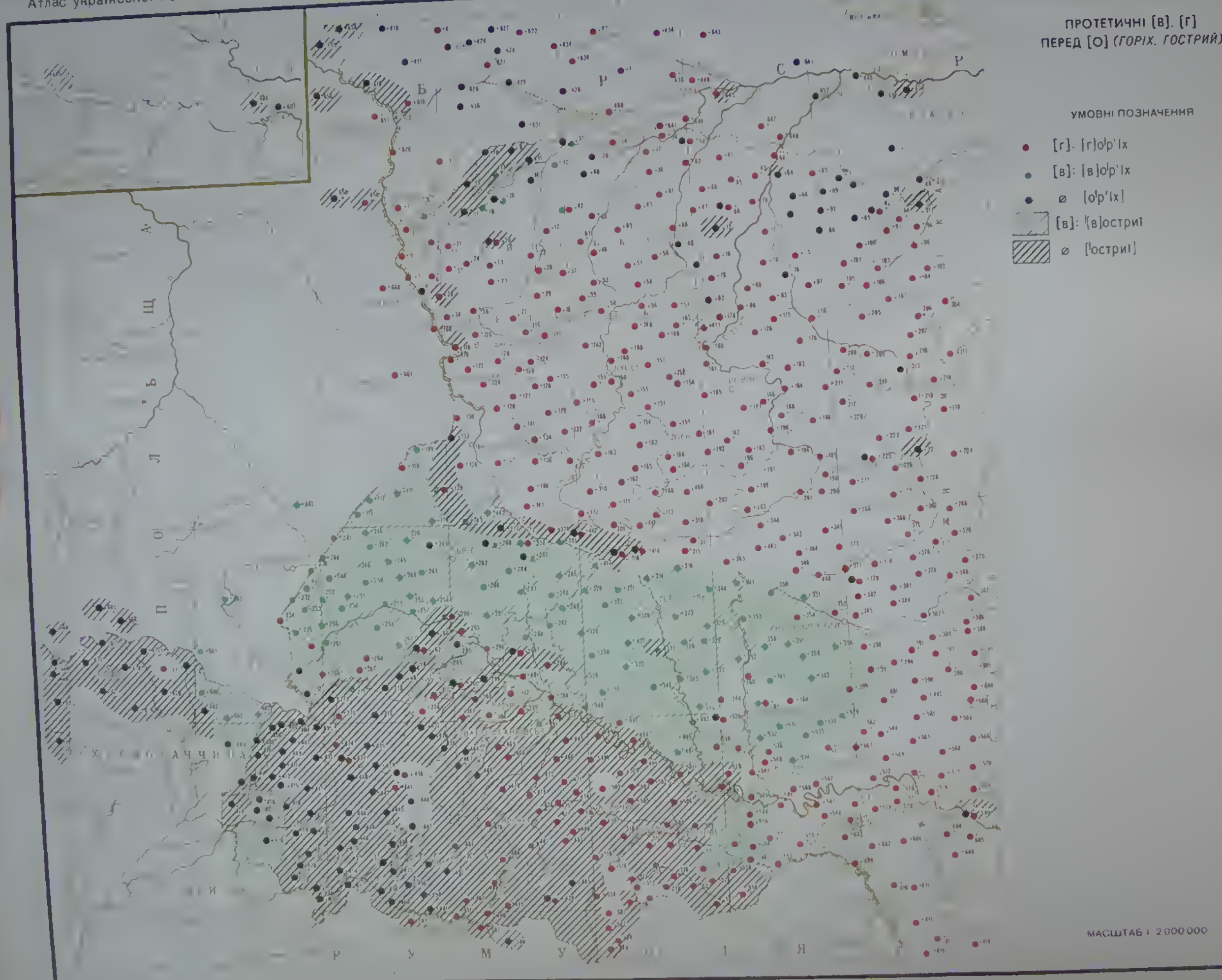
ПРОТЕТИЧНІ [В], [Г]
ПЕРЕД [О] (ГОРІХ, ГОСТРИЙ)
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
[г]: [г]о'р'іх
[в]: [в]о'р'іх
ø [о'р'іх]
[в]: '[в]остриі
ø ['остриі]
МАСШТАБ 1:2 000 000
Б Е Р Е С Т
Р У М У Н І Я
Ч Е Х О С Л О В А Ч Ч И Н А

ПРОТЕТИЧНІ [В], [Г]
ПЕРЕД [О] *(ГОРІХ ГОСТРИЙ)*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

[г] [г]о'ріх
[в] [в]о'ріх
о'ріх
[в] [в]'острий
['острий]

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

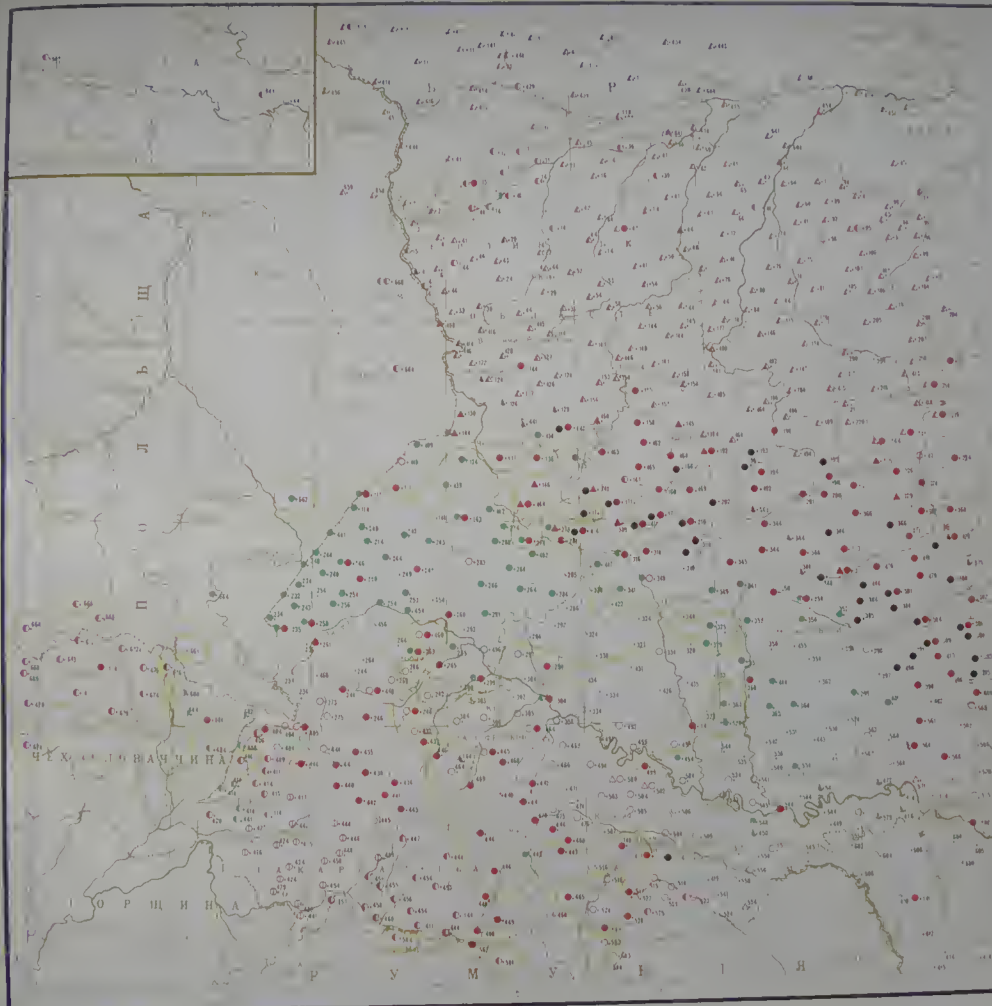

ПРОТЕТИЧНІ [В] [Г] ...

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

ог'ірок
г[и]'рок
г'у'рок
г[у]'рок
['ірок]
ги'рок]
г[у]'рок
[уг'і]рок
[уги]'рок
[в] [в]ог'ірок
вог[и]'рок
вог'у'рок
уг[е]рок (ву'герка)
[г] [г]ог'рок
наголос 'ог'ірок, 'вог'ірок
наголос о'гурок, о'гурка

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

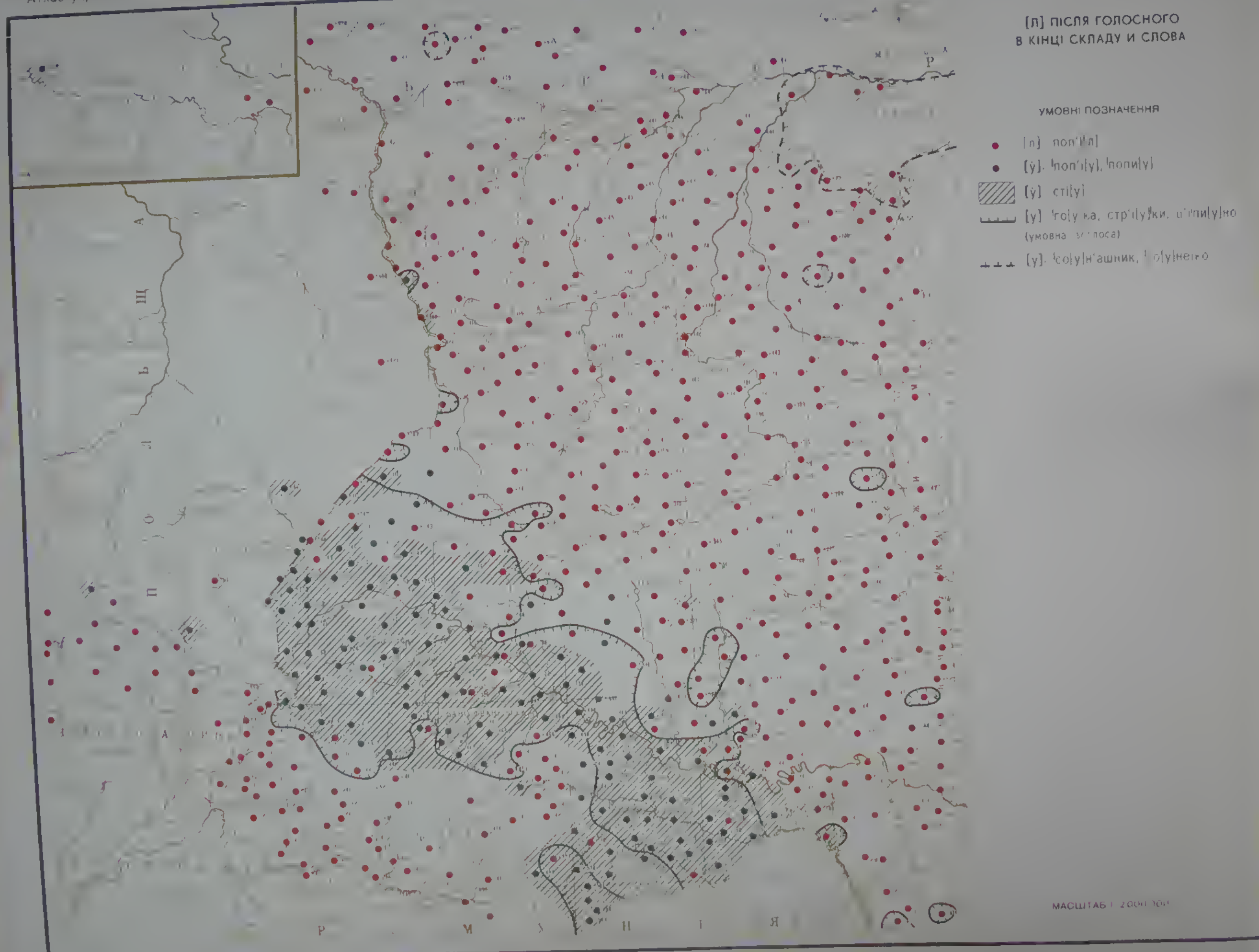
[л] ПІСЛЯ ГОЛОСНОГО
В КІНЦІ СКЛАДУ И СЛОВА
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
[ў]. ст'і[у]
ПОЛЬЩА
РУМУНІЯ
МАСШТАБ 1:2000000

КАДУ И СЛОВА

МАСШТАБ 2000000

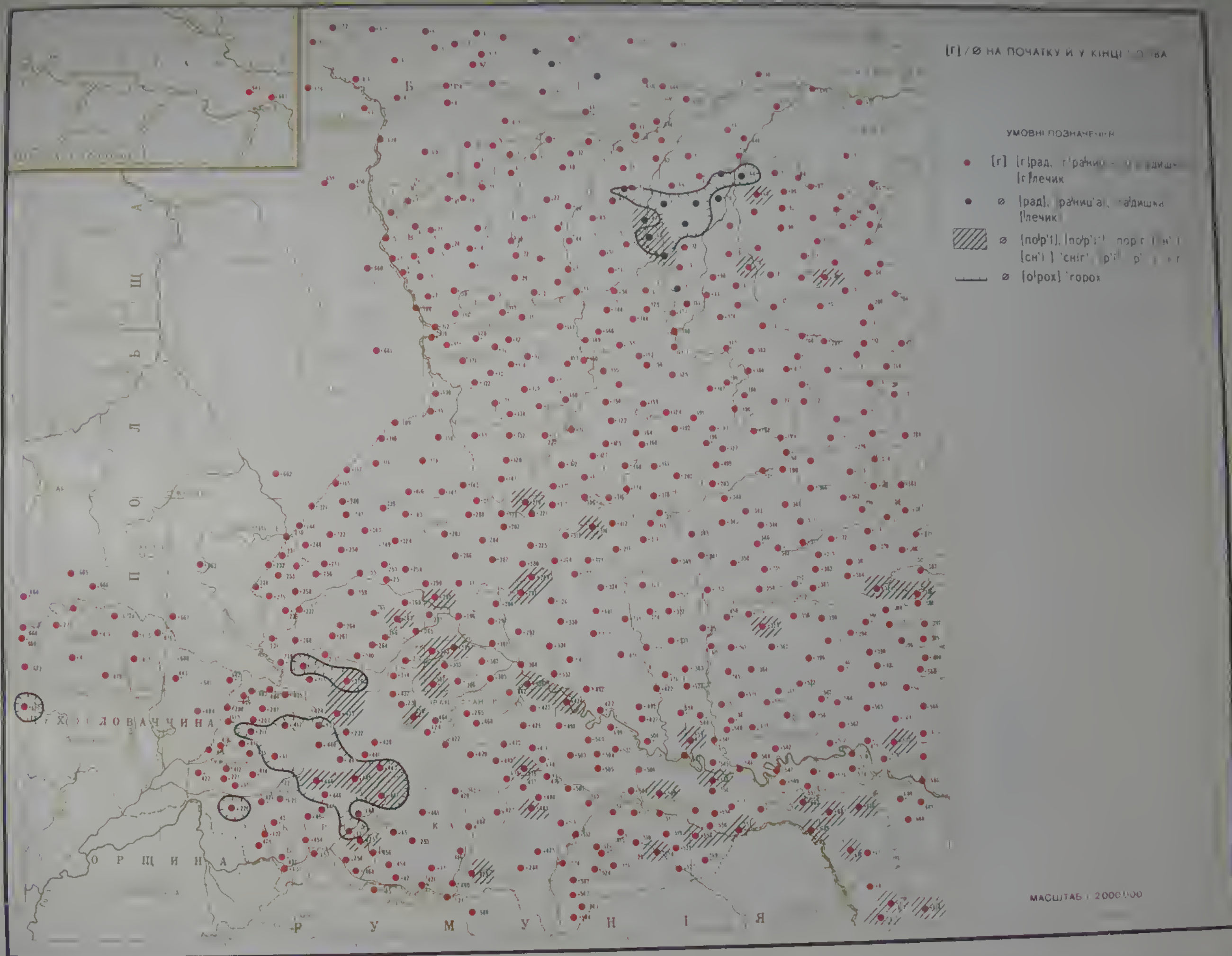

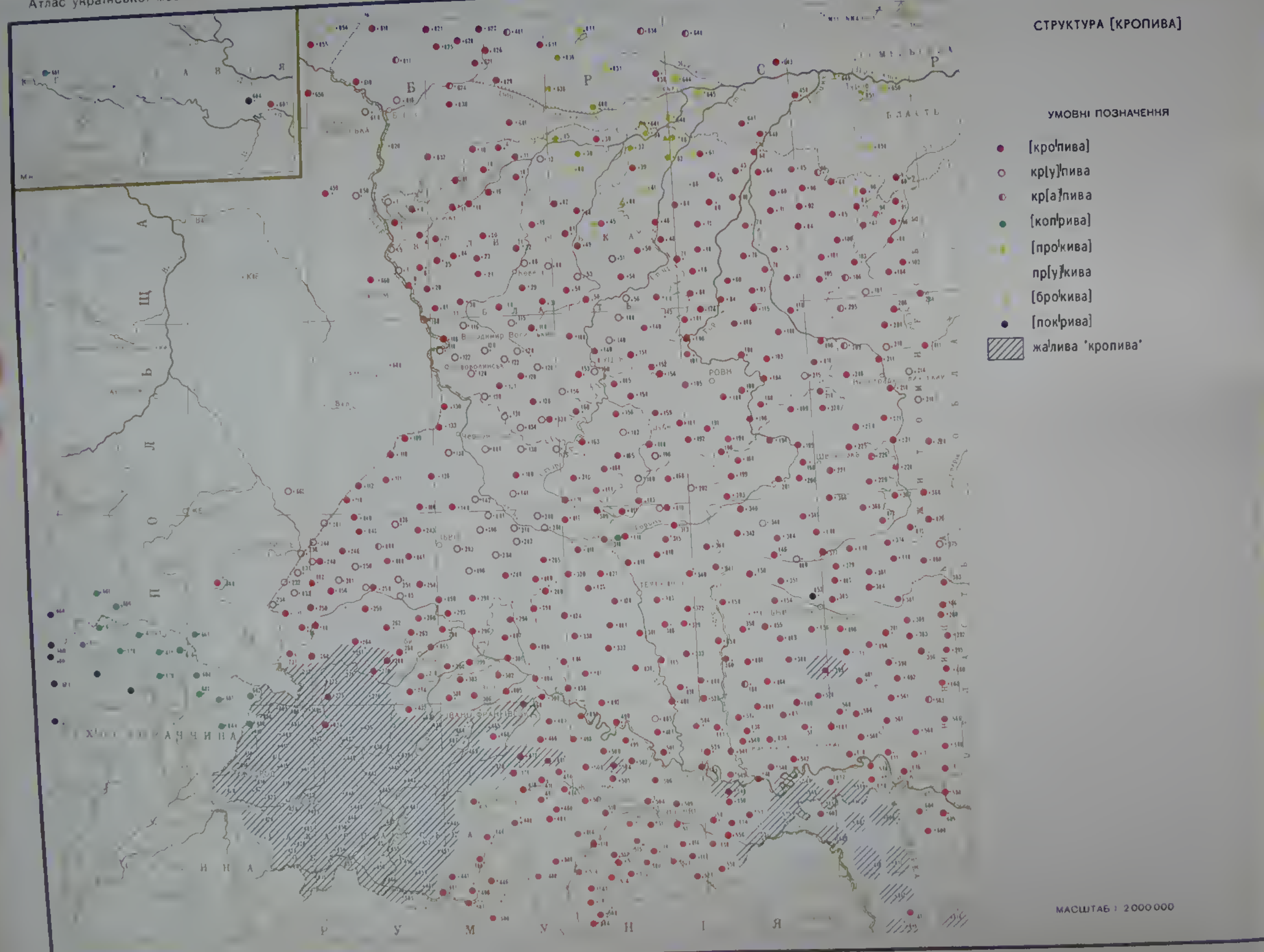
СТРУКТУРА [КРОПИВА]
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
[кро'пива]
кр[у]'пива
кр[а]'пива
[коп'рива]
[про'кива]
пр[у]'кива
[бро'кива]
[пок'рива]
жа'лива 'кропива'
МАСШТАБ 1 : 2 000 000
Р У М У Н І Я
РОВН
Володимир Волинський

СТРУКТУРА [КРОПИВА]

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

[кро́пива]
кр[у]ⁱпива
кр[а]ⁱпива
[ко́пива]
[про́кива]
р[у]ⁱкива
[про́кива]
[ко́рива]
...лива 'кропива'

МАСШТАБ 1 2000000

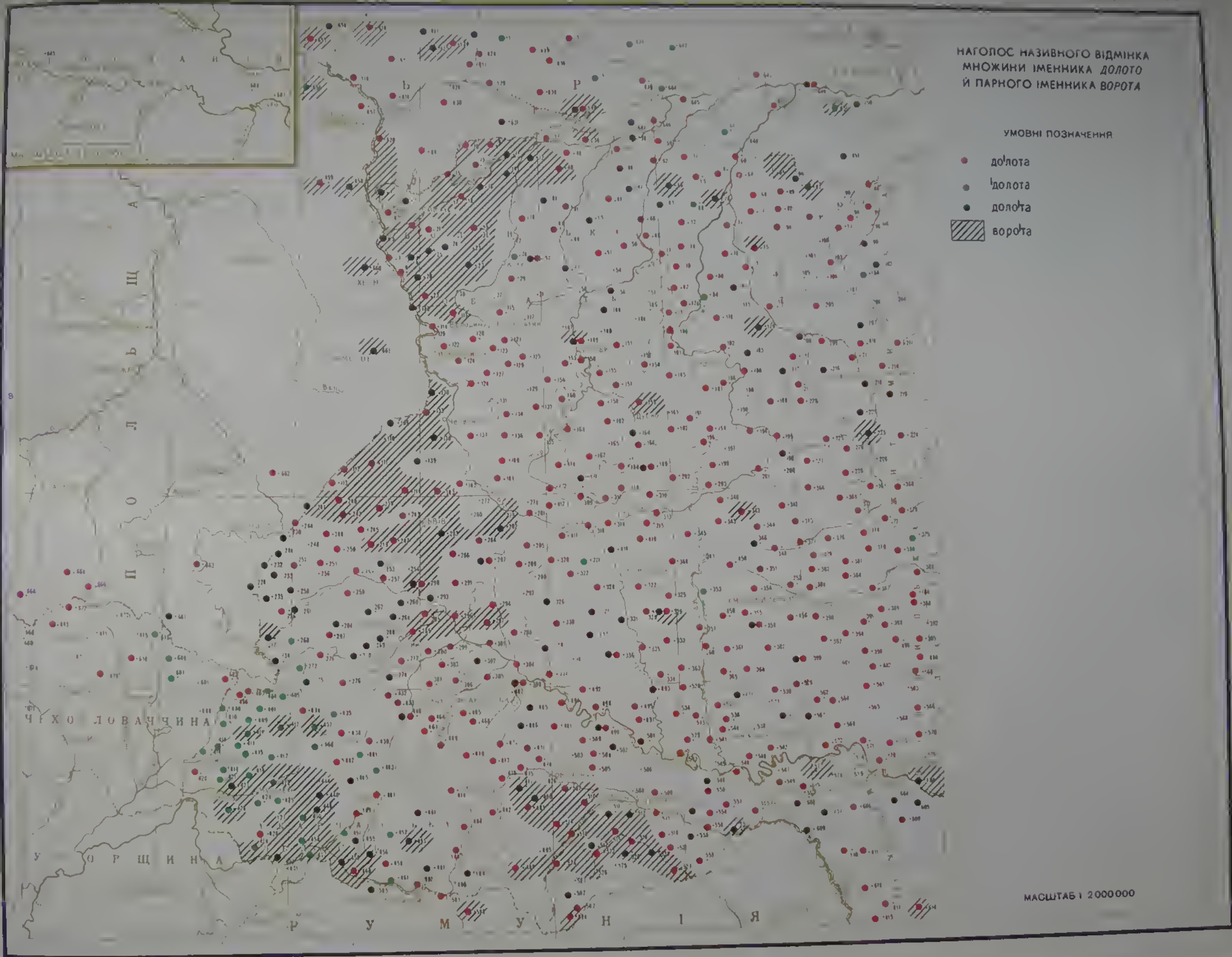

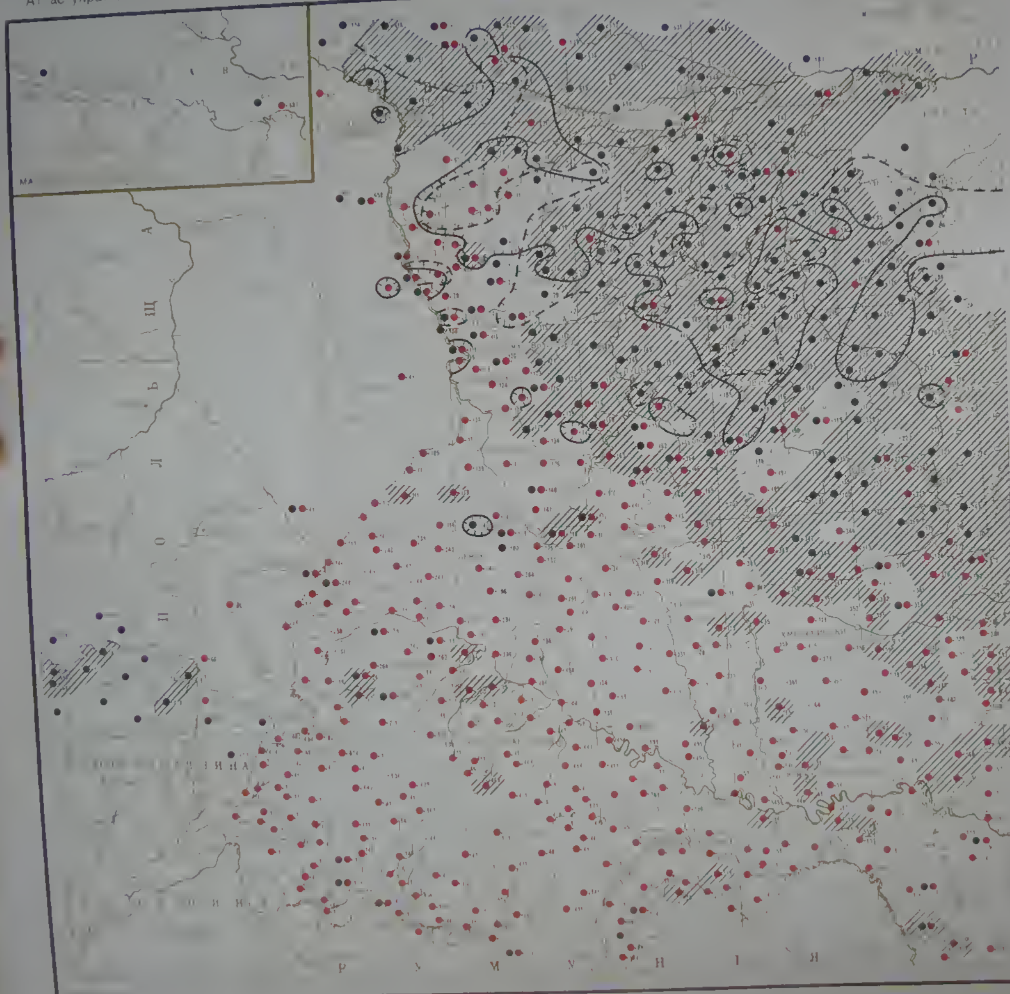

НАГОЛОС НАЗИВНОГО ВІДМІНКА ОДНИНИ ПРИКМЕТНИКІВ ЧОЛОВІЧОГО РОДУ *(ВУЗЬКИЙ, ТІСНИЙ, ВОГНИЙ, БІЛЕНЬКИЙ, ЛЕГЕНЬКИЙ)*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- вуз'ˈкиі, т'іcˈниі
- ˈвуз'киі, ˈт'іcниі
- ˈвохкиі
- ˈб'ілен'киі
- ˈлеген'киі

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

...лос називного відмінка
...и прикметників чоловічого
...у (*вузький тісний, вогкий, біленький легенький*)

умовні позначення

...уз'киї, т'іс'ниї
...уз'киї, 'т'існиї
...охкиї
...'ілен'киї
...еген'киї

масштаб 1 : 2 000 000

Наголос родового відмінка однини займенників *мій, твій*

умовні позначення

- мо'го, тво'го
- 'мого, 'твого
- мойо'го, твойо'го
- мо'його, тво'його
- 'мойого, 'твойого

масштаб 1 : 2 000 000

Р У М У Н І Я

НАГОЛОС ФОРМИ 1-ої ОСОБИ ОДНИНИ ТЕПЕРІШНЬОГО ЧАСУ ДІЄСЛІВ II ДІЄВІДМІНИ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● хоˈǯу, буˈǯу, воˈǯу, коˈшу, ноˈшу, проˈшу
- ● ˈхоǯу, ˈбуǯу, ˈвоǯу, ˈкошу, ˈношу, пˈрошу

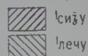

ˈсиǯу

ˈлечу

ФОРМИ 1-ої ОСОБИ
...НИ ТЕПЕРІШНЬОГО ЧАСУ
...ЄСЛІВ II ДІЄВІДМІНИ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

...у, бу'ʒу, во'ʒу, ко'шу, но'шу,
...'шу

...у, 'буʒу, 'воʒу, 'кошу, 'ношу,
...шу

ПАРОКСИТОНІЧНИЙ НАГ...

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

...'воуци, 'гриби, 'волом

...'чепа, 'чепім, ...лоша...

...труна, ...румна, трум...а

...коч'ерга, коцуба

Р У М У Н І Я

М А С Ш Т А Б 1 : 2 000 000

ПОСТІЙНИЙ НАКОРЕНЕВИЙ НАГОЛОС У ФРАГМЕНТАХ ІМЕННИКОВИХ ПАРАДИГМ

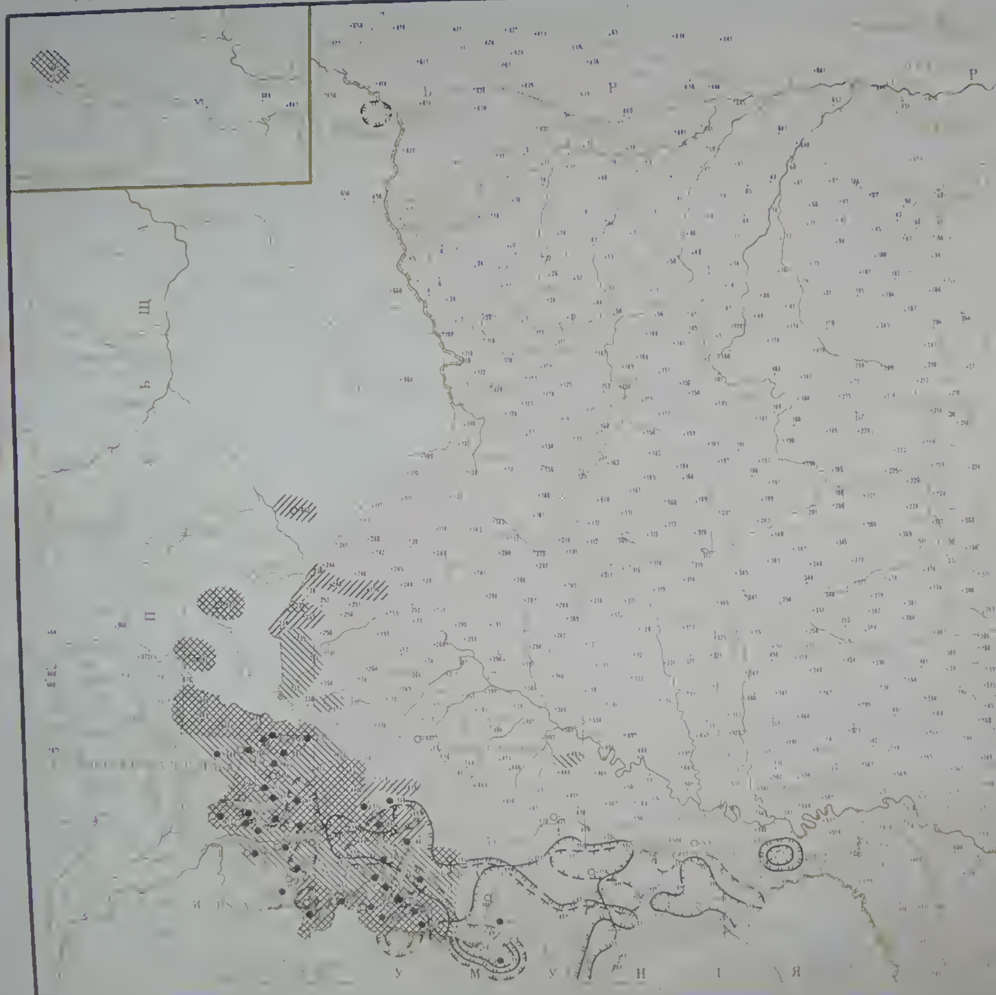

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- воўки, гри'би, холо'ди, ци'гани, во'лами, ду'бами, куш'чами, ло'ша, те'л'а, йаг'н'ам, те'л'ам, йаг'н'атам
- ● 'волом... (дав. відм. мн.)
- ○ 'дубами, 'корчами... (ор. відм. мн.)
- 'гриби
- 'воўк'і, 'воўци.
- 'лоша, 'тел'а
- 'тел'ем, 'йагн'ат'ім (ор. відм. одн.)
- 'йагн'ем, 'йагн'атом (дав. відм. мн.)
- 'цигани

МАСШТАБ 1:2 000 000

ПОСТІЙНИЙ НАКОРЕНЕВИЙ НАГОЛОС У ФРАГМЕНТАХ ІМЕННИКОВИХ ПАРАДИГМ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

воўки, грибы, холоди, цигани, волами, дубами, кушчами, лоша, тел'а, йагн'ам, тел'ам, йагн'атам

'волом (дав. відм. мн.)

дубами, 'корчами.. (ор. відм. мн.)

'гриби

'воўк'і, 'воўци.

'лоша, 'тел'а

'тел'ем, 'йагн'ат'ім (ор. відм. одн.)

'йагн'ем, 'йагн'атом (дав. відм. мн.)

'цигани

МАСШТАБ 1:2000000

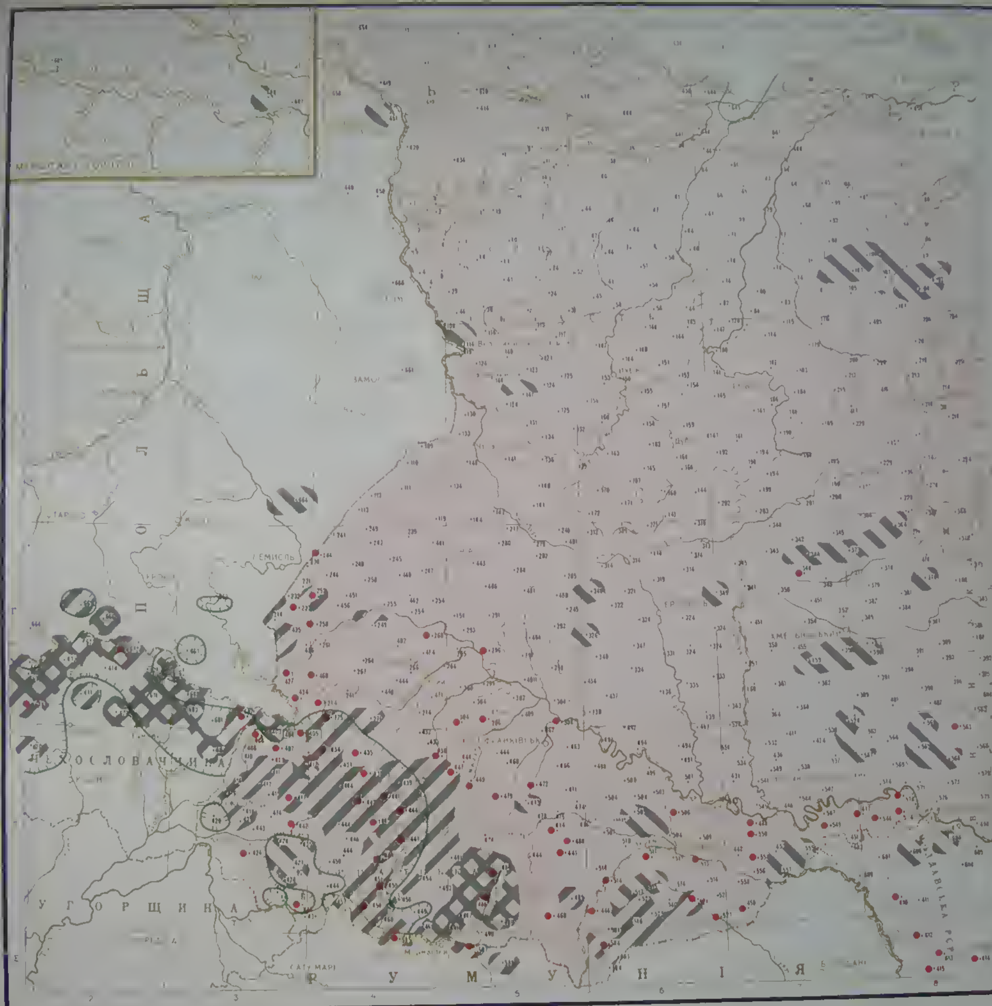

АГЕНТИВНИЙ СУФІКС -АР (ЕЛЕМЕНТИ ДИСТРИБУЦІЇ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

-ар: ко'с[ар], гонч[ар]

-ар: плуга'т[ар]

-ар: ри'б[ар]

-ар: жни'в[ар]

Інші суфікси іменника *косар*:

-ец': ко'с[ец']

-ач: ко'с[ач]

-аш: ко'с[аш]

МАСШТАБ 1:2000000

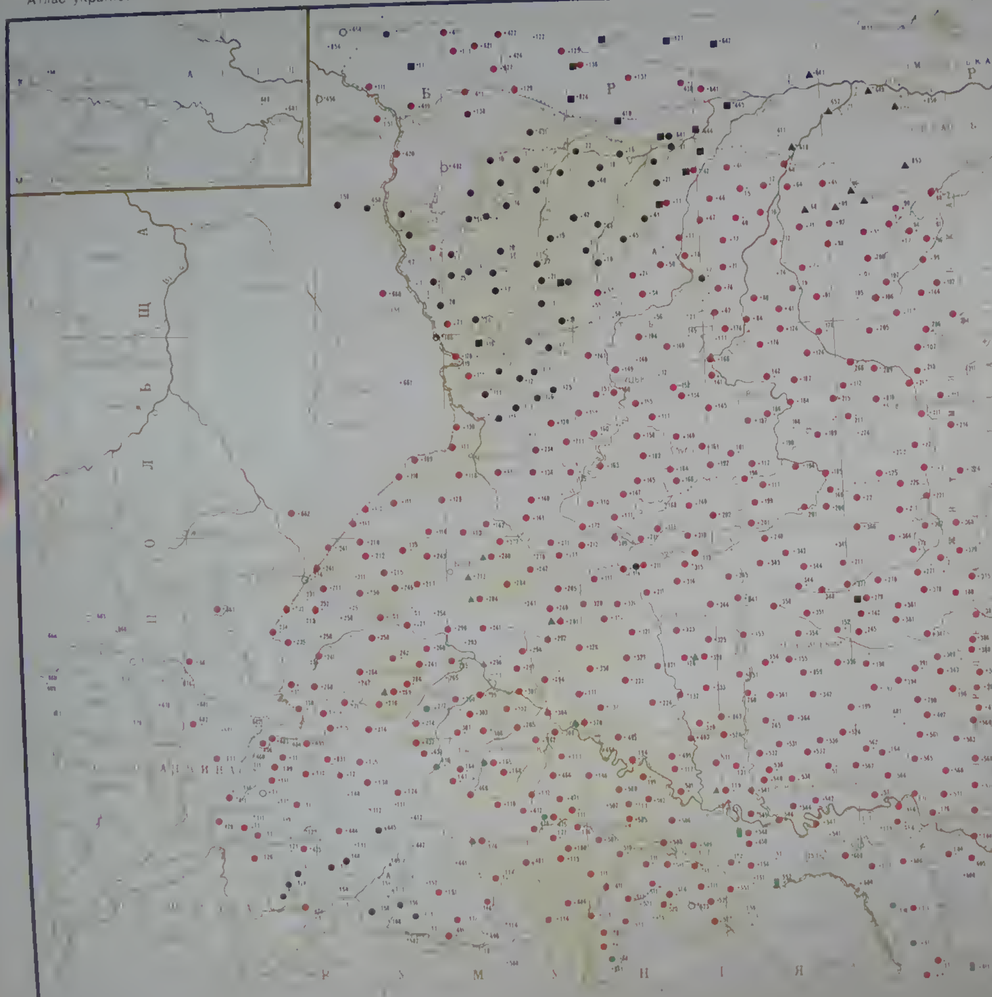

МОРФОНЕМНА СТРУКТУРА [ГОНЧАР]

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

●	гонч-	[гон'чар]
●	горшк-	[горш'кар]
▲		[горшкод'раї]
▮		[горшко'лад], [горшко'ладник]
●	горшч-	[горш'чар]
·		[гор'чар]
▲		[горш'чаї]
■		[горш'чечник]
▭	[е] (<а): гон'ч'[е]р, горш'ч'[е]р	
▭	[и] (<а): гон'ч'[и]р, горш'ч'[и]р	

МАСШТАБ 1:2000000

МОРФОНЕМНА СТРУКТУРА [ГОНЧАР]

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- онч- гонʹчар
- горшк [горшʹкар]
- [горшкодʹраі]
- [горшкоʹлад], [горшкоʹладник]
- горшч- [горшʹчар]
- [горʹчар]
- [горшʹчаі]
- [горшʹчечник]
- [е] (<а) гонʹч'[е]р, горшʹч'[е]р
- [и] (<а): гонʹч'[и]р, горшʹч'[и]р

МАСШТАБ 1 2000000

СУФІКСИ ІМЕННИКА *КОВАЛЬ*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ал' коʹв[ал']
- -ач: коʹв[ач]
- кузʹнец' 'коваль'
- наголос ʹковал', ʹковач

МАСШТАБ 1 2000000

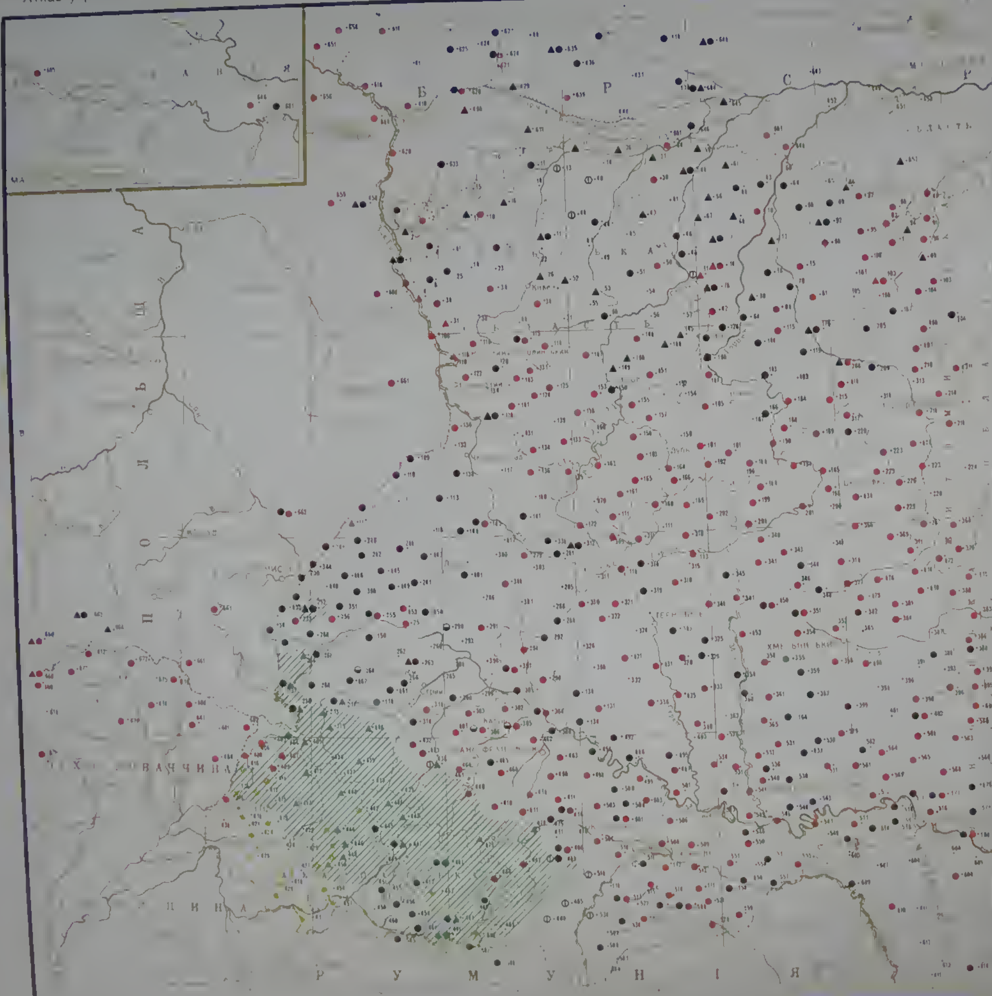

СУФІКСИ ІМЕННИКА *КОПАЧ*

●	-ач:	ко'п[ач]
▲	-ач-к-а:	ко'п[ачка]
●	-ал':	ко'п[ал']
▲	-а-л'-а:	ко'п[ал'а]
(hatched area)		'ж[ал'а]
●	-аш:	ко'п[аш]
●	-ал'-ник:	ко'п[ал'иик], 'коп[ал'ник]
Φ	-ан:-ик:	'коп[ан:ик]
⊖	-ат'-Іл'-ник:	коп[а'т'Іл'ник]
▲	-ал'и-иц'-а:	ко'п[ал'ниц'а]

МАСШТАБ 1:2000000

СУФІКСИ ІМЕННИКА *КОПАЧ*

●	ач:	ко'п[ач]
▲	-ач-к-а:	ко'п[ачка]
	-ал'.	ко'п[ал']
	-а-л'-а:	ко'п[ал'а]
☐		'ж[ал'а]
	-аш:	ко'п[аш]
	-ал'-ник:	ко'п[ал'ник], 'коп[ал'ник]
	-ан.-ик:	'коп[ан:ик]
	-ат'-іл'-ник:	коп[а'т'іл'ник]
	-ал'н-иц'-а:	ко'п[ал'ниц'а]

МАСШТАБ 1:2000000

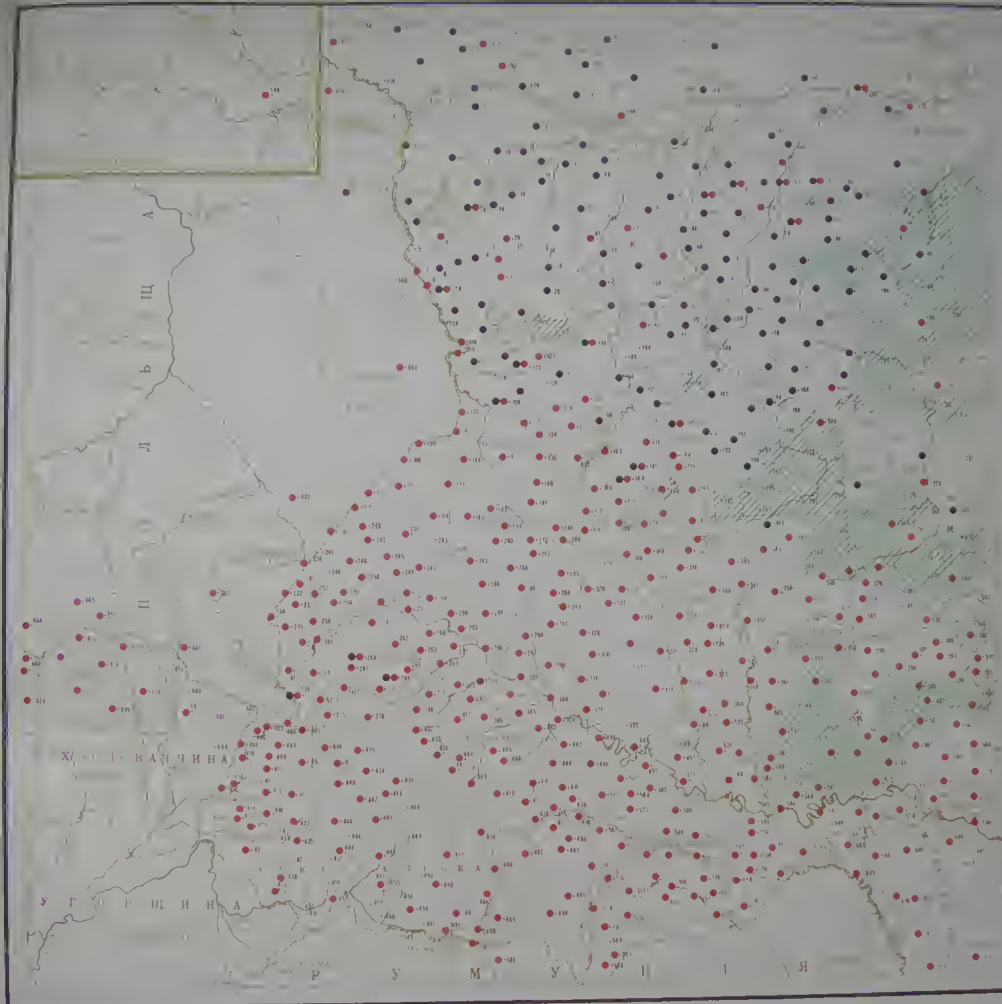

СУФІКСИ ІМЕННИКА *БАГАЧ*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

●	-ач	ба'г[ач]
●	-ат-ир	баг[а'тир]
☐		кур'кул' 'багач'

МАСШТАБ 1:2000000

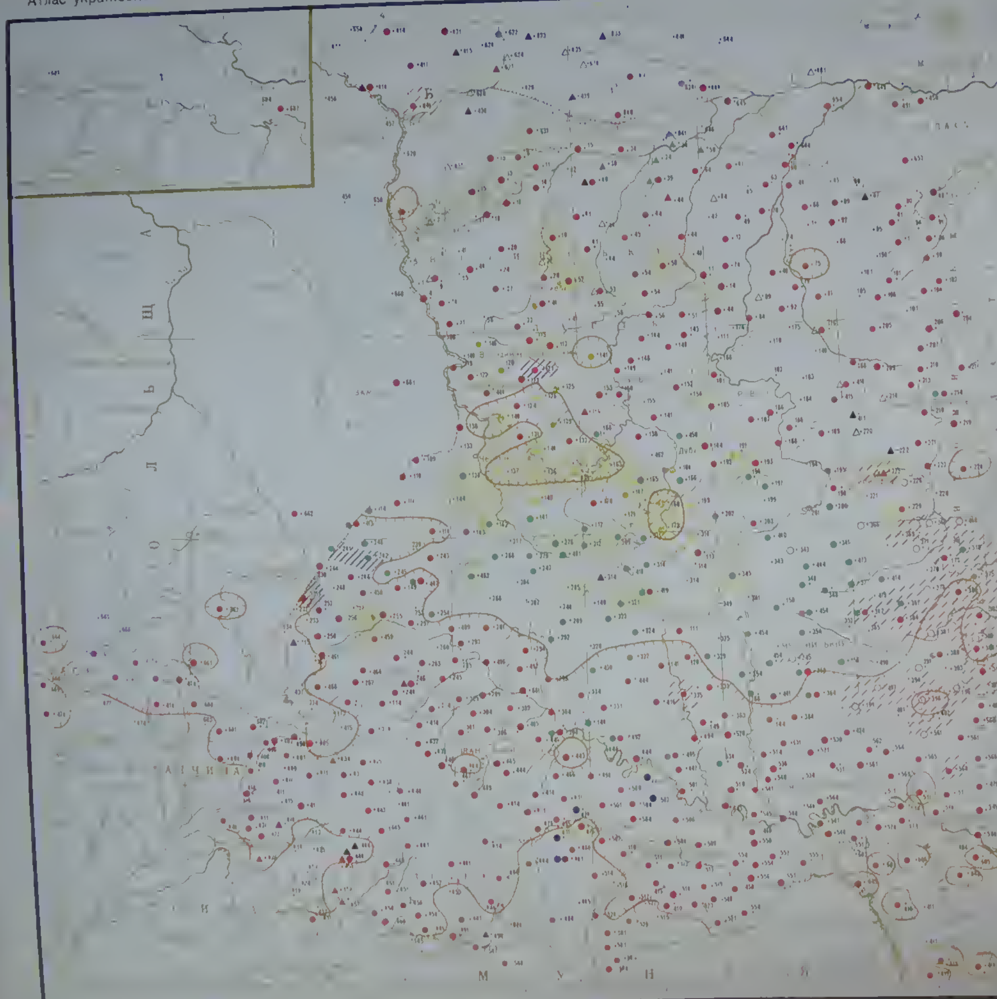

СУФІКСИ ІМЕННИКА *ГЛУШМАН*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- -ман: гˈлуш[ман], гˈлух[ман], гˈлушма[н'], гˈлухма[н']
- -ан: глуˈх[ан], глуˈш[ан]
- -мак: глуш[ˈмак], глух[ˈмак]
- -ак: глуˈш[ак]
- -маі: глуш[ˈмаі], глух[ˈмаі]
- -меі: глуш[ˈмеі], глух[ˈмеі]
- -ен': гˈлуш[ен']
- -ар: глуˈх[ар]
- -мач: глух[ˈмач]
- -ко: глуш[ˈко]
- -ан': бороˈд[ан']
- -аі: бороˈд[аі]
- -ал': бороˈд[ал']
- -іі: бороˈд'[іі]
- [х]: гˈлу[х]ман, глуˈ[х]ан, глу[х]ˈмак, глу[х]ˈмеі

МАСШТАБ 1:2000000

СУФІКСИ ІМЕННИКА *ГЛУШМАН*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

ман. ґлуш[ман], ґлух[ман]
ґлушма[н'], ґлухма[н']
-ан глух[ан], глуш[ан]
мак глуш['мак], глух['мак]
-ак глуш[ак]
-маі: глуш['маі], глух['маі]
-меі: глуш['меі], глух['меі]
-ен' ґлуш[ен']
-ар: глух[ар]
-мач: глух['мач]
-ко: глуш['ко]
-ан'· боро'д[ан']
-аі: боро'д[аі]
ал'. боро'д[ал']
іі: боро'д'[іі]
х] ґлу[х]ман, глу[х]ан,
глу[х]мак, глу[х]меі

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

МОРФЕМНА СТРУКТУРА ІМЕННИКА *ЛІВША*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

-ша: л'іў['ша]
-ак. л'і'в[ак], л'іў['шак].
-аш. л'і'в[аш]
-ник л'і'ваш[ник], л'і'вуш[ник]
-ач л'і'в[ач]
-ун л'і'в[ун], л'іў['шун], л'іў['кун]
-ук. л'іў'ш[ук]
-ан: л'іў'ц[ан]
[л'іў'кут]
[мал''кут]
[л'іў'кутник]
[мал'кутник]
[ш]: л'іў[ш]а, л'іў[ш]ак, л'іў[ш]ун,
л'іў[ш]ук
[ц]: л'іў[ц]ун, л'іў[ц]ан

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

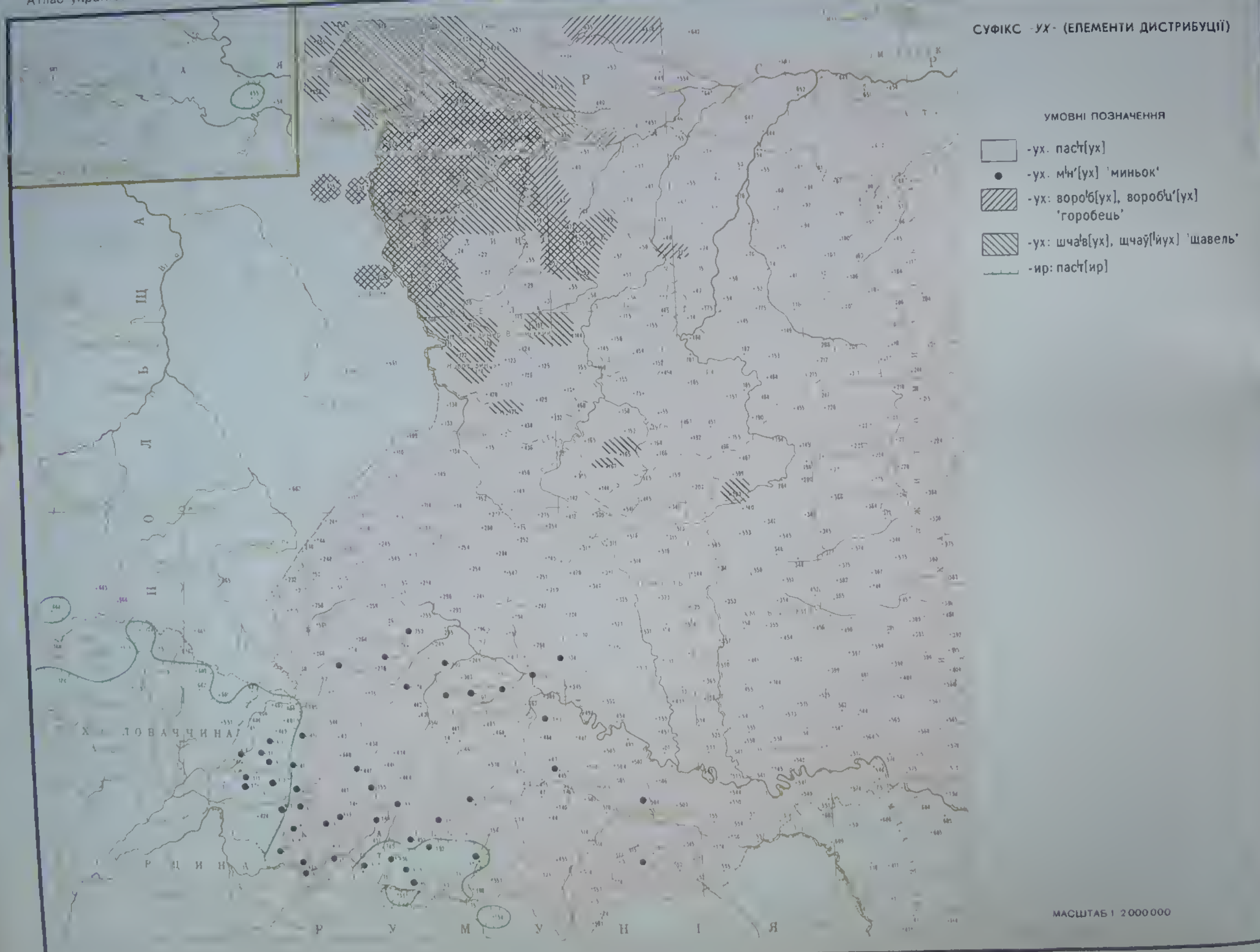
СУФІКС -УХ- (ЕЛЕМЕНТИ ДИСТРИБУЦІЇ)
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
-ух. пасʹт[ух]
-ух. мʹн'[ух] 'миньок'
-ух: вороʹб[ух], воробʹц'[ух] 'горобець'
-ух: шчаʹв[ух], щчаў[ʹйух] 'щавель'
-ир: пасʹт[ир]
МАСШТАБ 1 : 2 000 000
ХОЛОВАЧЧИНА
РУМУНІЯ
ПОЛЬЩА

...УФІКС... -УХ (ЕЛЕМЕНТИ ДИСТРИБУЦІЇ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ух пас'т[ух]
- ух м'н'[ух] 'миньок'
- ух воро'б[ух], вороб'ц'[ух] 'горобець'
- -ух шча'в[ух], щчаў['йух] 'шавель'
- ир пас'т[ир]

МАСШТАБ 1:2000000

СУФІКСИ ІМЕННИКА *ГОРОБЕЦЬ*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ец' — гороб[ец']
- ел' — вороб[ел']
- -ел — гороб[ел]
- ок — вороб[ок]
- -іл — вороб[іл]
- -ух — гороб[ух]
- ц'ух — гороб[ц'ух]
- [в]- — [в]оробец', [в]оробел, [в]оробух
- ø — [оробе]л, [оробец'], [оробух]

МАСШТАБ 1:2000000

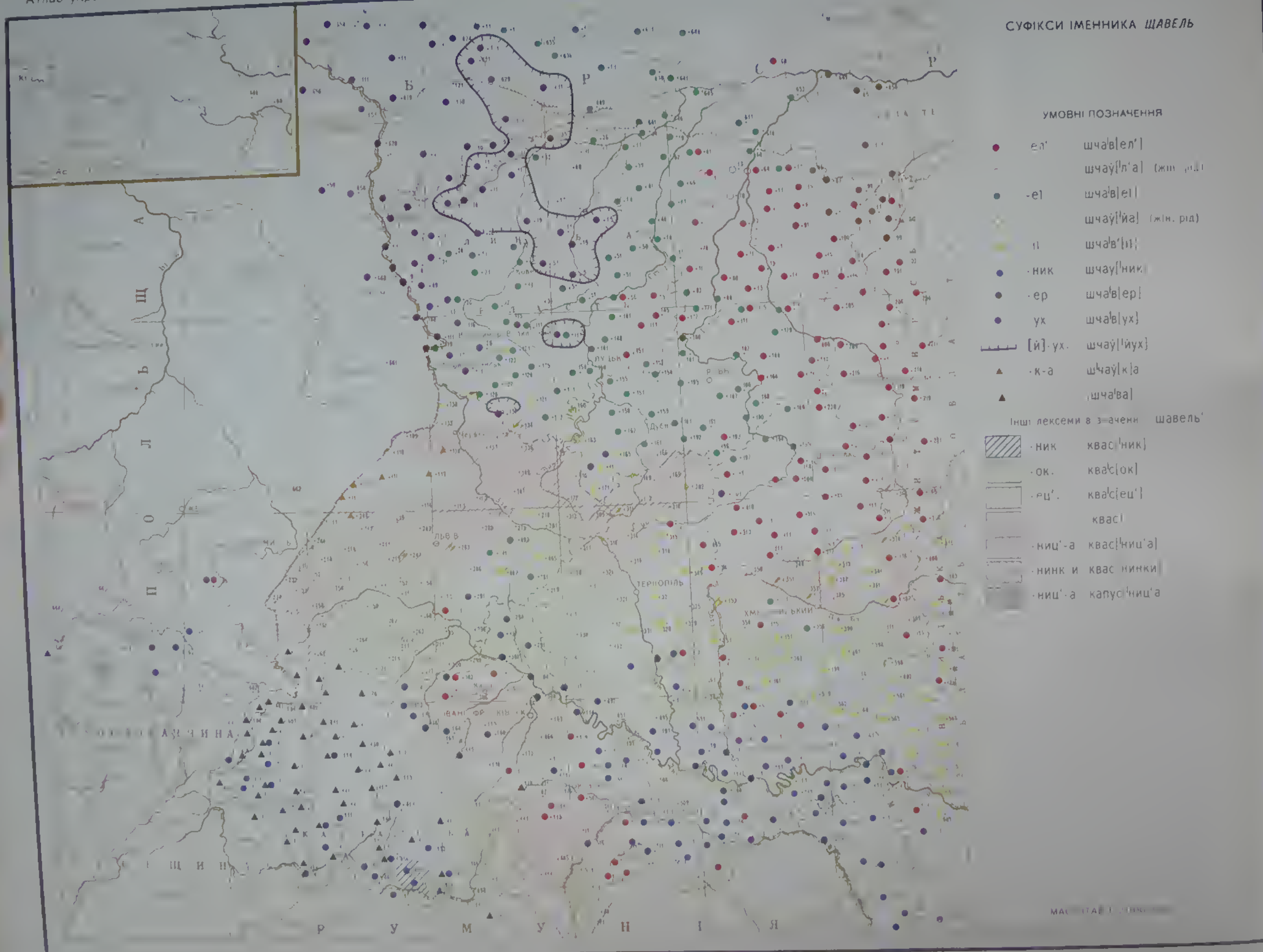
СУФІКСИ ІМЕННИКА *ШАВЕЛЬ*
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
ел' шча'в[ел']
шчаў['л'а]
-ел шча'в[ел]
шчаў['йа] (жін. рід)
шча'в'[ı]
-ник шчау['ник]
-ер шча'в[ер]
ух шча'в[ух]
[й]-ух. шчаў['йух]
-к-а шчаў[к]а
шча'ва
Інші лексеми в значенні шавель'
-ник квас['ник]
-ок. ква'с[ок]
-ец'. ква'с[ец']
квас
-ниц'-а квас['ниц'а]
-нинк и квас нинки
-ниц'-а капус'ниц'а
ТЕРНОПІЛЬ
Р У М У Н І Я

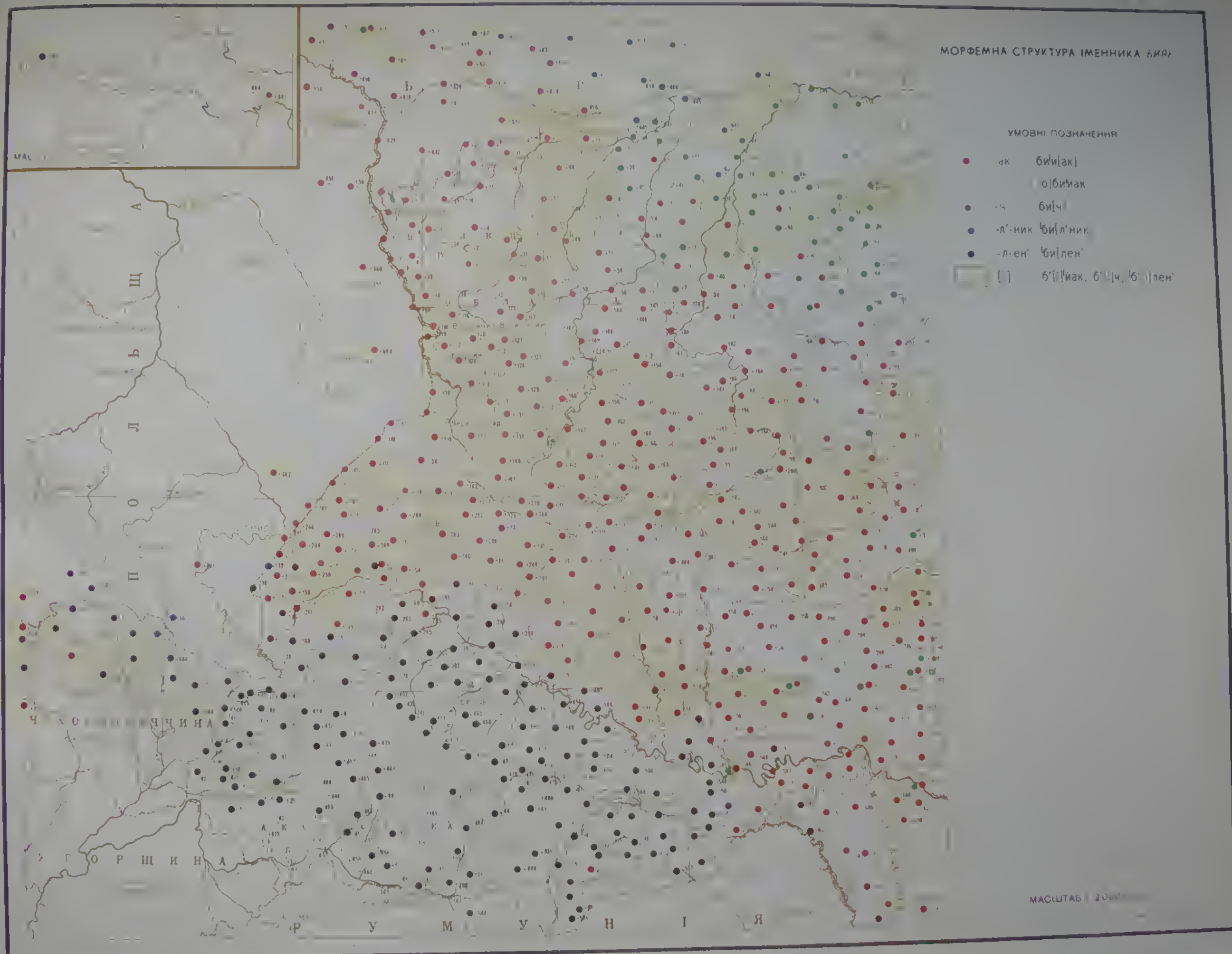
МОРФЕМНА СТРУКТУРА ІМЕННИКА БИЧ
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
-ак бич[ак]
о]бичак
-ч би[ч]
-л'-ник би[л'ник]
-л-ен' би[лен']
П О Л Ь Щ А
Ч Е Х О С Л О В А Ч Ч И Н А
У Г О Р Щ И Н А
Р У М У Н І Я
МАСШТАБ

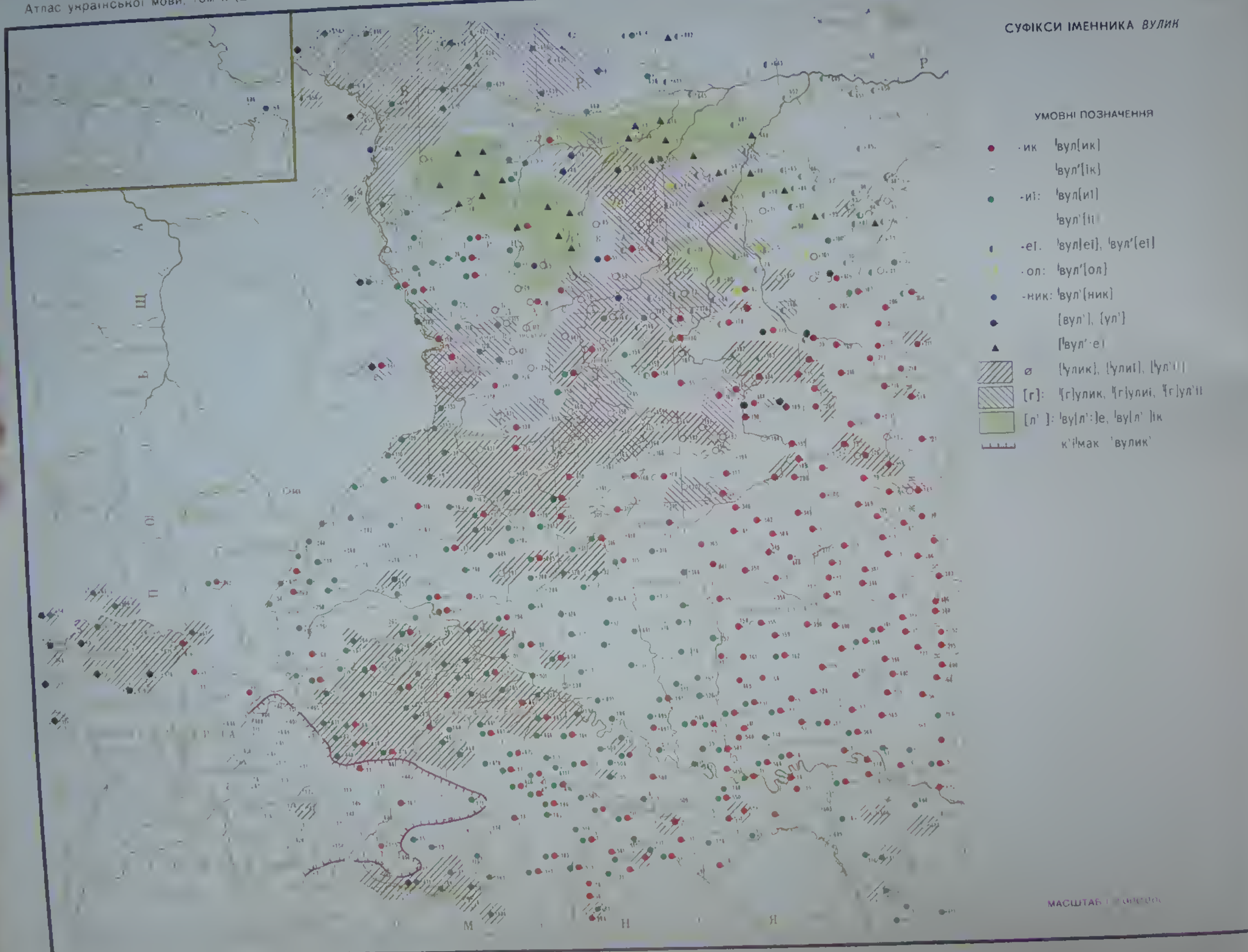
СУФІКСИ ІМЕННИКА *ВУЛИК*
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
-ик 'вул[ик]
'вул'[ік]
-иі: 'вул[иі]
'вул'[іі]
-еі: 'вул[еі], 'вул'[еі]
-ол: 'вул'[ол]
-ник: 'вул'[ник]
[вул'], [ул']
['вул'·еі
ø [ˈулик], [ˈулиі], [ˈул'іі]
[г]: ˈ[г]улик, ˈ[г]улиі, ˈ[г]ул'іі
[л']: 'ву[л':]е, 'ву[л']ік
к'імак 'вулик'
МАСШТАБ
Р
В
А
Щ
Ь
П
М
Н
Я

...КСИ ІМЕННИКА *ВУЛИК*

...МОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- 'вул'ик
- 'вул'[ік]
- 'вул[и]
- 'вул' ·]
- 'вул[еі 'вул',еі]
- 'вул'[о]
- вул'[ник]
- [вул' , [ул']
- ['вул':е]
- [улик], ['улиі], ['ул'і
- [г]улик, '[г]улиі, '[г]ул'іі
- 'ву л']е, 'ву[л':]ік
- к'і'мак 'вулик'

МАСШТАБ 2000000

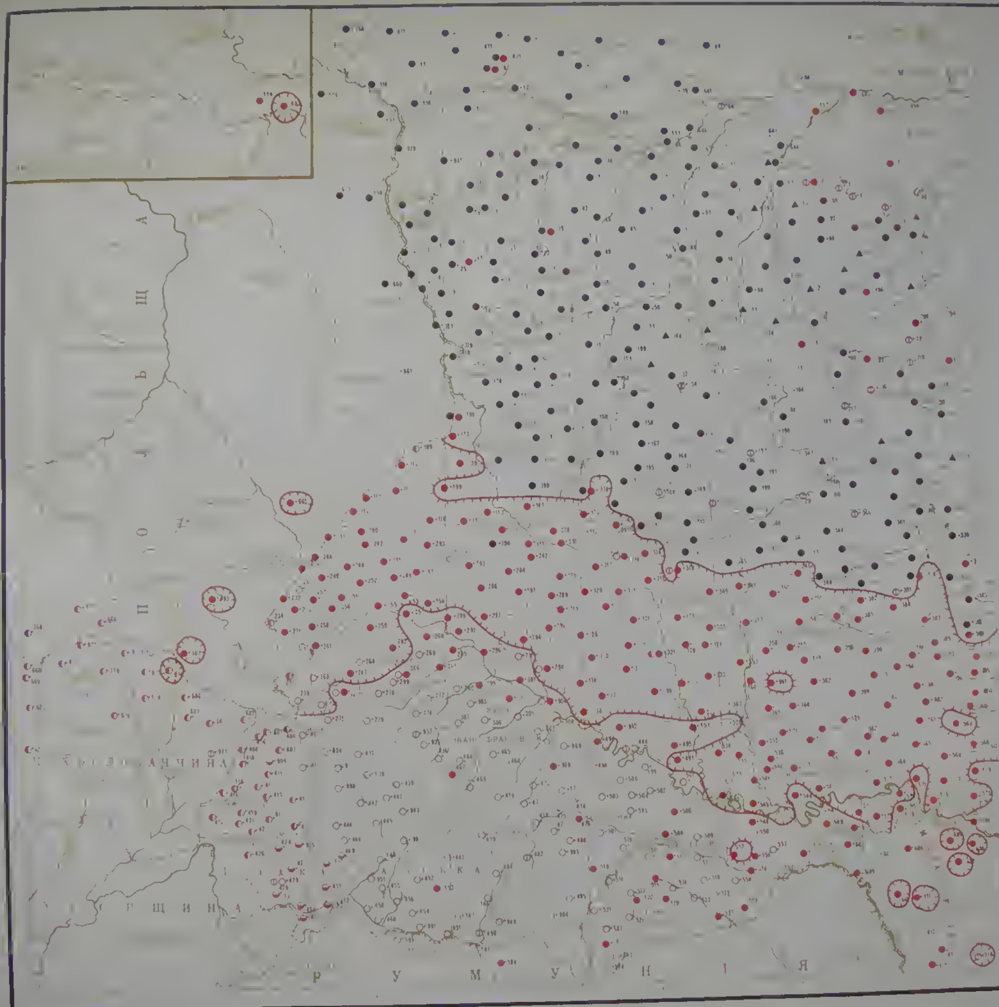

СУФІКСИ ІМЕННИКА *ПРАНИК*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● ник п'ра[ник]
- п'ра[н]ик
- п'ра[л']ник
- п'ра[ ]ник
- п'ра[ў]ник
- ● ач пр[ач]
- ▲ -ачк-а. п'р[ачка]
- наголос пра'ник

МАСШТАБ 1:2000000

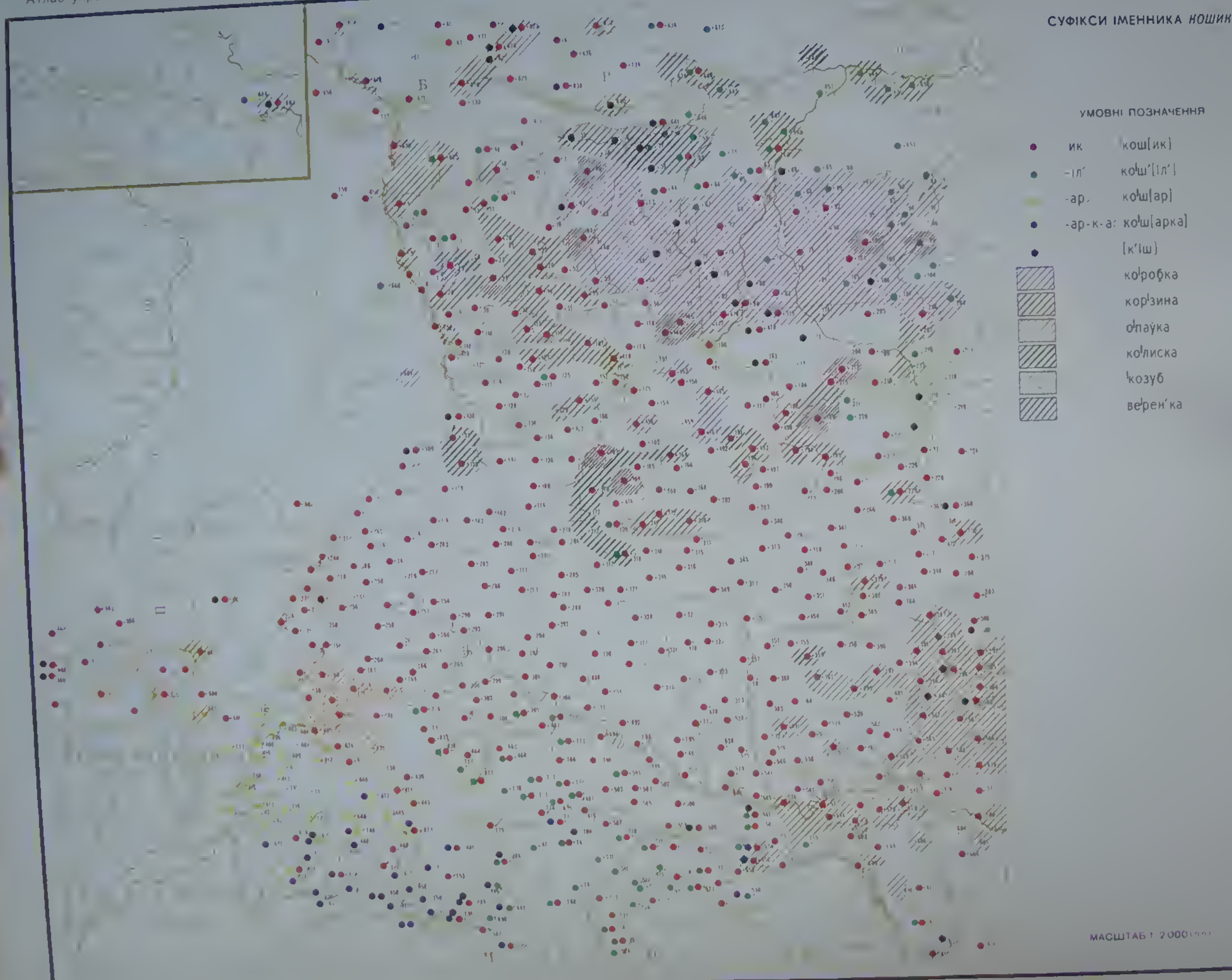
СУФІКСИ ІМЕННИКА *КОШИК*
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
ик 'кош[ик]
-іл' ко'ш'[іл']
-ар ко'ш[ар]
-ар-к-а ко'ш[арка]
[к'іш]
ко'робка
кор'зина
о'паўка
ко'лиска
'козуб
ве'рен'ка
МАСШТАБ 1:2000

ІКСИ ІМЕННИКА *КОШИК*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

ˈкош[ик]

коˈш'[іл']

коˈш[ар]

к·а. коˈш[арка]

[к'іш]

коˈробка

корˈзина

оˈпаўка

коˈлиска

ˈкозуб

веˈрен'ка

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

СУФІКС *ИЦ* (ЕЛЕМЕНТИ ДИСТРИБУЦІЇ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

иц' а ˈву[иц а], ˈвул[иця

зоˈв[иц а]

иц' а б'ˈіл иц'а], веˈвер[иц

ˈлав[иц'а]

кисеˈл[иц'а]

ˈ(л)ож[иц а] ложка

оˈс[иц'а], осика

у назвах полів з-під сільськогосподарських культур ˈбыл'а[ниц'а] 'кукурудзище', ˈвус'а[ниц'а] 'вівсище', стерн'а[ниц'а] 'стерня'

переважно в назвах полів з-під зернових культур ˈжит[ниц'а], пшеˈнич[ниц'а], в'іˈус'а ниц'а

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

СУФІКСИ ІМЕННИКА *ГАДЮКА*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- -ук-а· гаˈд'[ука]
- -уґ-а: гаˈд'[уґа]
- -а· гаˈд'[а]
- ∅ [гад], [гыд]
- -ин-а: ˈгад[ина]

Б Р С М К Р

А Щ Ь Л

Р М Н Я

МАСШТАБ 1:000 000

…ФІКСИ ІМЕННИКА *ГАДЮКА*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

…к а га'д'[ука]
…у'г а га'д'[уга]
… га'д'[а]
… гад!, [гыд]
…н-а: 'гад[ина]

МАСШТАБ 2000000

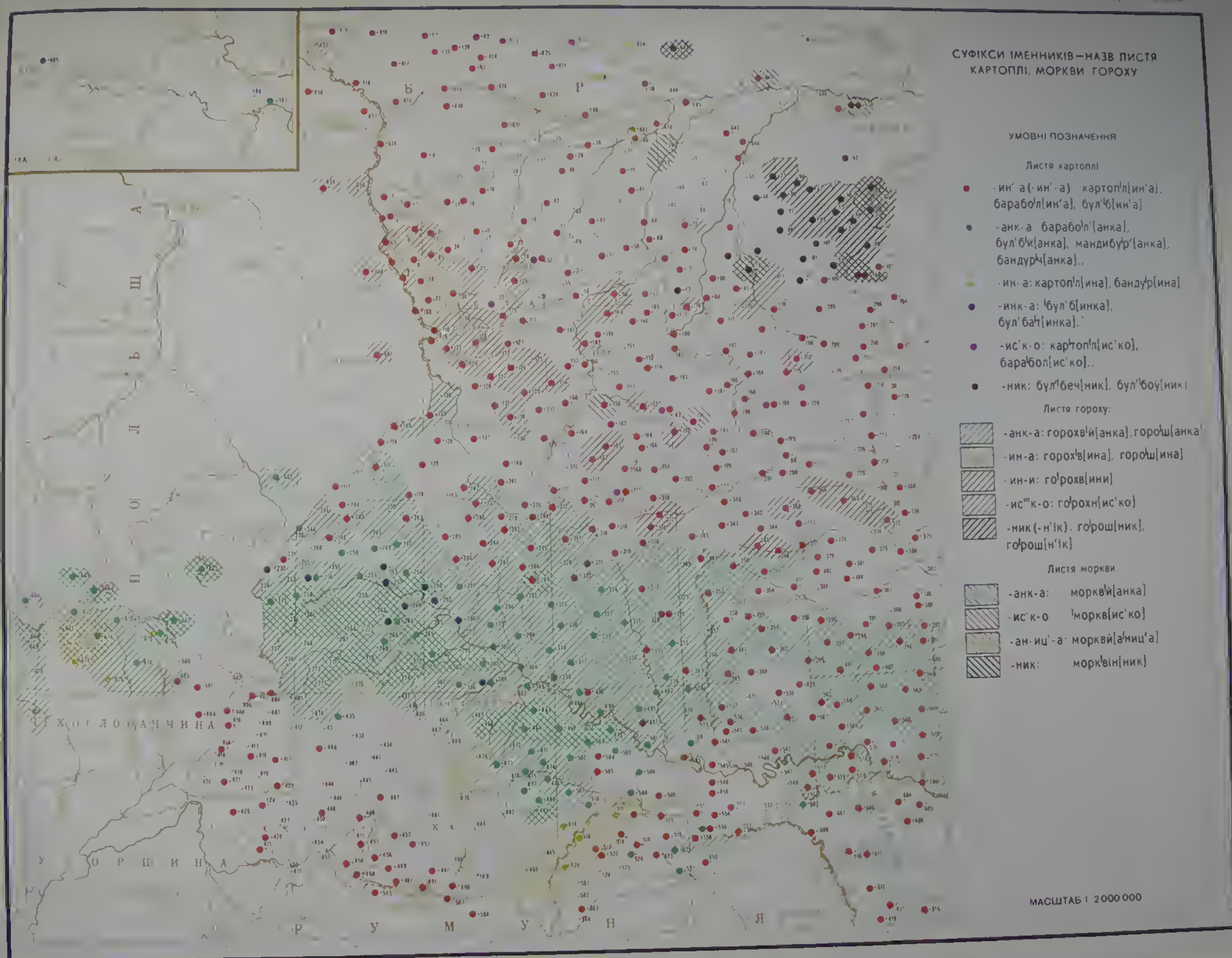

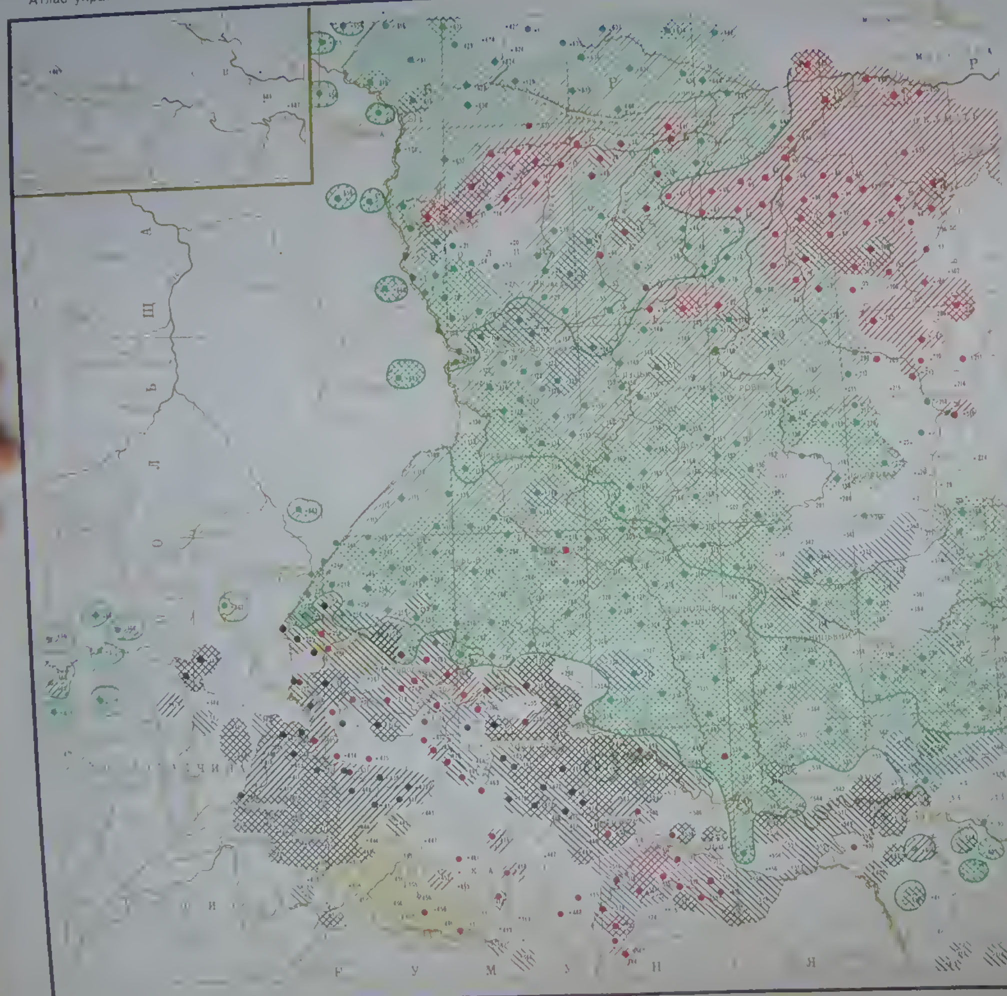

СУФІКСИ ІМЕННИКІВ — НАЗВ ПОЛЯ З-ПІД ЛЬОНУ, ВІВСА, КУКУРУДЗИ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

'Льонище'

- -ишч-е: л'о'н[ишче]
- -ис'к-о: л'о'н[ис'ко]
- -иц'-а: 'л'он:[иц'а] (л'н'а'н[иц'а])
- -анк-а: (и)л''н'[анка]

'Вівсище'

- -ишч-е: в'ів'с[ишче]
- -ис'к-о: 'в'івс[ис'ко], в'ів'с[ис'ко]
- -иц'-а: вус'а'н[иц'а]
- -н-ец': в'ів'с'е[нец']
- -анк-а: в'ів'с'[анка]

'Кукурудзище'

- -н-ишч-е: куку'руз[нишче]
- -ис'к-о: куку'руз[ис'ко]
- -н-иц'-а: ма'лаі[ниц'а], бил'а['ниц'а]
- -ин':-а: кукуру'з[ин' а]
- -н-ец: ме·ла'йи[не·ц]
- -ник: куку'руз[ник]
- -ин-а: куку'руз[ина]
- -анк-а: кукуру'з'[анка], тенґери'ч'[енка]

[с] у суфіксі *исн*-о

МАСШТАБ 1:2000000

[Ф]ІКСИ ІМЕННИКІВ — НАЗВ ПОЛЯ
[З-ПІ]Д ЛЬОНУ ВІВСА КУКУРУДЗИ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

'Льонище'

-ишч-е л'о'н[ишче]
-ис'к-о л'о'н[ис'ко]
-иц'-а 'л'он:[иц'а] (л'н'а'н[иц'а])
-анк-а (и)л'н'[анка]

'Вівсище'

-ишч-е в'ів'с[ишче]
-ис'к-о 'в'івс[ис'ко], в'ів'с[ис'ко]
-иц'-а вус'а'н[иц'а]
-ец' в'ів'с'е[нец']
-анк-а в'ів'с'[анка]

'Кукурудзище'

-ишч-е кукуруз[нишче]
-ис'к-о кукуруз[ис'ко]
-иц'-а ма'лаі[ниц'а], бил'а[ниц'а]
-ин':-а кукуру'з[ин':а]
-ец мелайи[нец]
-ик кукуруз[ник]
-ин-а кукуруз[ина]
-анк-а кукуру'з'[анка], тенгерич'[енка]

... у суфіксі -иск-о

МАСШТАБ 1 2000000

СУФІКСИ ІМЕННИКІВ — НАЗВ ПОЛЯ
З-ПІД ГРЕЧКИ ПРОСА

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

-ишч-е греч'ан[ишче]
-ис'к-о греч'ан[ис'ко], греч'[ис'ко]
-анк-а греч'[анка]
-іўк-а греч'к'[іўка]
-іўи-е греч'к'[іўйе]
-іўл'-е греч'к'[іўл'е]
-ишч-е про'с[ишче]
-ис'к-о про'с[ис'ко]
-анк-а про'с'[анка]
-j- [п'рос'е], [п'ріс'е]
та'тарка 'гречка'

П О Л Щ А

Р У М У Н І Я

МАСШТАБ 1 2000000

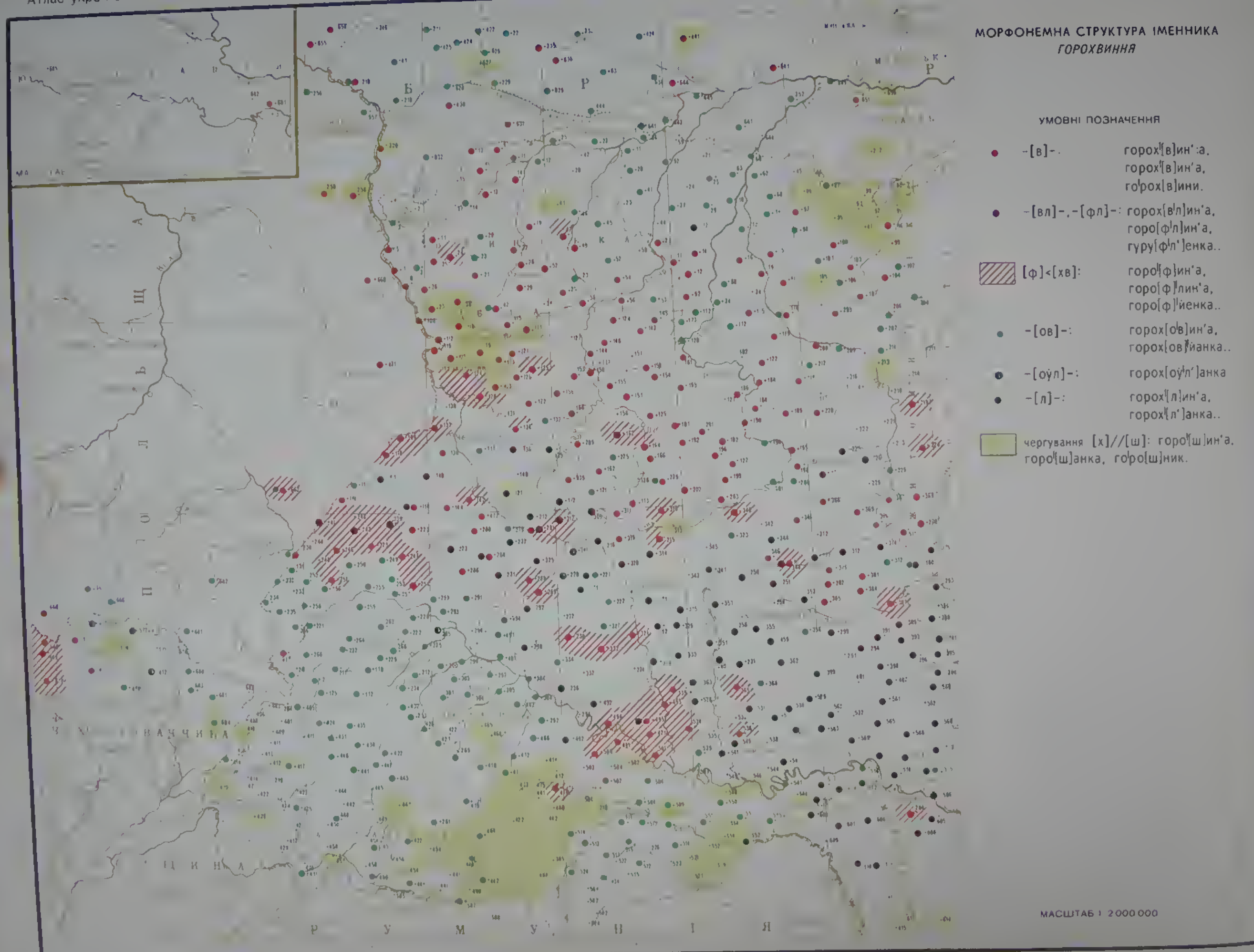
МОРФОНЕМНА СТРУКТУРА ІМЕННИКА
ГОРОХВИННЯ
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
-[в]-. горох'[в]ин':а, горох'[в]ин'а, го'рох[в]ини.
-[вл]-, -[фл]-: горох[в'л]ин'а, горо[ф'л]ин'а, гуру[ф'л']енка..
[ф]<[хв]: горо'[ф]ин'а, горо[ф]'лин'а, горо[ф]'йенка..
-[ов]-: горох[о'в]ин'а, горох[ов]'йанка..
-[оўл]-: горох[оў'л']анка
-[л]-: горох'[л]ин'а, горох'[л']анка..
чергування [х]//[ш]: горо'[ш]ин'а, горо'[ш]анка, го'ро[ш]ник.
Р У М У Н І Я
МАСШТАБ 1:2 000 000

ФОНЕМНА СТРУКТУРА ІМЕННИКА *ГОРОХВИННЯ*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

[в]	горох[в]ин'а, горох[в]ин'а, о'рох[в]ини..
-[вл]-, -[фл]-	горох[в'л]ин'а, горо[ф'л]ин'а, гуру[ф'л']енка...
[ф]<[хв]	горо[ф]ин'а, горо[ф]лин'а, горо[ф]'йенка..
-[ов]-	горох[о'в]ин'а, горох[ов]'йанка..
-[оул]-	горох[оў'л']анка
-[л]-:	горох[л]ин'а, горох[л']анка...

ергування [х]//[ш]: горо[ш]ин'а, оро[ш]анка, го'ро[ш]ник...

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА

ПОЛЬЩА

УГОРЩИНА

РУМУНІЯ

МАСШТАБ 1:2 000 000

МОРФЕМНА СТРУКТУРА ІМЕННИКА

ж[и]нка

ж[у]нка

ж[о]нка

[жо'на]

[жена]

жоночина

(загальна назва)

МАСШТАБ

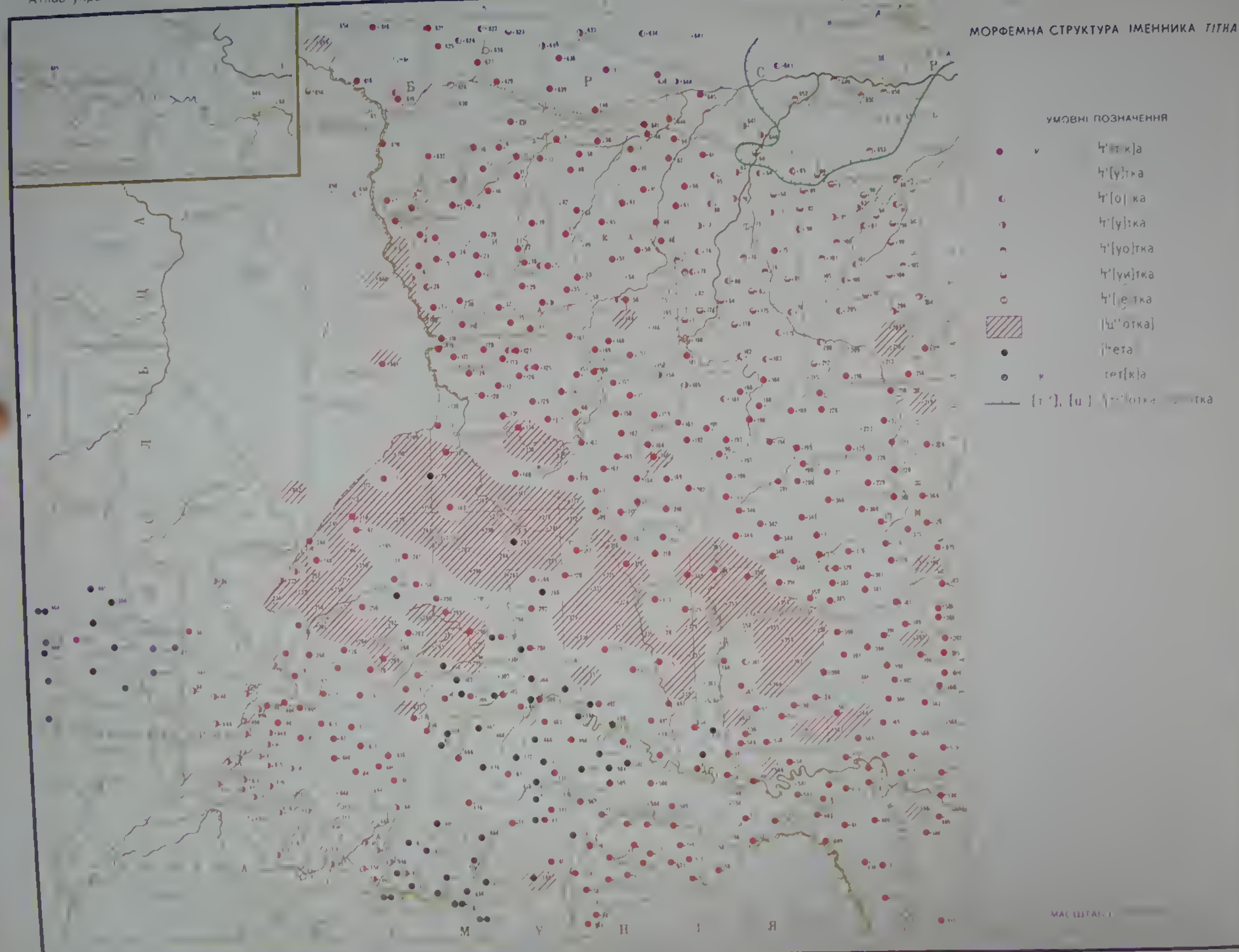
МОРФЕМНА СТРУКТУРА ІМЕННИКА *ТІТНА*
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
Б
Р
С
Р
М У Н І Я

ЕМНА СТРУКТУРА ІМЕННИКА *ТІТКА*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

т[к]а
[v]тка
[о]тка
т'[у]тка
т'[уо]тка
[уи]тка
т'[іе]тка
[ц''отка]
етд
тет[к]а
[т'], [ц'] т'ц']отка, [ц']отка

МАСШТАБ 1:2000000

МОРФЕМНА СТРУКТУРА ІМЕННИКА

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

к-а 'гол[к]а
[і]'голка
[и]'голка
[гла]
[і]г'ла
[и]г'ла
й[а]г'ла
й [и]і'голка, [и]іг'ла, [и]'иголка, [й]иг'ла, [й]аг'ла
наголос 'ігла, 'игла

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА
УГОРЩИНА
РУМУНІЯ
ПОЛЬЩА

МАСШТАБ 1:2000000

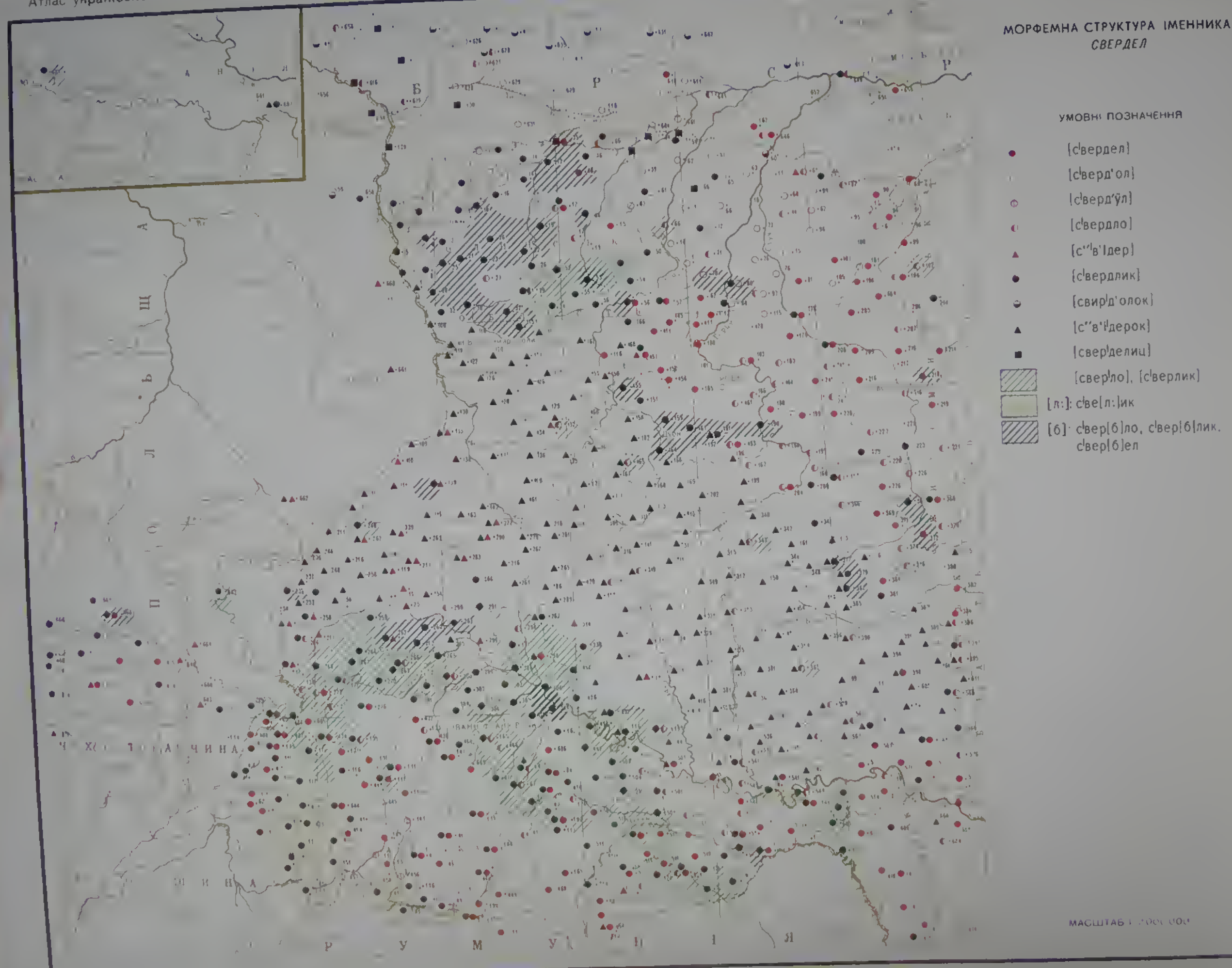
МОРФЕМНА СТРУКТУРА ІМЕННИКА
СВЕРДЕЛ
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
{сˈвердел}
{сˈверд'ол}
{сˈверд'ўл}
[сˈвердло]
{с''ˈв'ідер}
{сˈвердлик}
{свирˈд'олок}
{с''в'іˈдерок}
{сверˈделиц}
[сверˈло], {сˈверлик}
[л:]: сˈве[л:]ик
[б]: сˈвер[б]ло, сˈвер[б]лик, сˈвер[б]ел
МАСШТАБ
Р У М У Н І Я
П О Л Ь Щ А

.ОРФЕМНА СТРУКТУРА ІМЕННИКА
СВЕРДЕЛ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- 'вердел
- 'верд'ол]
- 'c'верд'ул]
- c'вердло]
- 'в'ідер]
- 'c'вердлик
- свир'д'олок]
- 'в'і'дерок]
- свер'делиц
- свер'ло], 'c'верлик]
- :] c'ве[л·]их
- [б c'вер[б]ло, c'вер[б]лик, c'вер[б]ел

МАСШТАБ 2000000

МОРФЕМНА СТРУКТУРА ІМЕННИКА ЦЕБЕР

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [ˈцебер]
- [ˈцобер]
- наголос [цеˈбер], [цоˈбер]
- [ˈцебрик]

Р У М У Н І Я

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

УТРАТА ДЕМІНУТИВНОСТІ СУФІКСА -*К* (*ЯБЛУНЬКА–ЯБЛУНЯ* У РОД. ВІДМ. МН.)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [ˈйаблун']
- ˈйаб[ло]н'
- ˈйаб[ли]н'
- ˈйаб[л'і]н'
- ˈйаблу[н]
- -ок ˈйаблуˈн[ок]
- ˈйаб[ло]ˈнок
- ˈйаб[ли]ˈнок
- ˈйаб[л''і]ˈнок
- пˈланка 'яблунька'

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

А ДЕМІНУТИВНОСТІ СУФІКСА К
(…УННЯ Я… УНЯ У РОД ВІДМ МН)

умовні позначення

иаблун
иаб ло н
иаб ли і
иаб л ін
иаблу ні
иаблу н ок
иаб ло нок
йаб ли нок
йаб л нок
п'ланка 'яблунька'

МАСШТАБ 1 2000000

УТРАТА ДЕМІНУТИВНОСТІ СУФІКСА
(ОВЕЧКА ВІВЦЯ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

в'ıу́ц а в' у́ца
оу́ц а оу́ца
ечк. о́в[ечк а
[г]оу́ц'а, [г]о́вечка
[вечка]
[в'ı'ц'а], [ву́ц'а], у́ц а
[ву́ц'а]

Р У М

МАСШТАБ 1 2000000

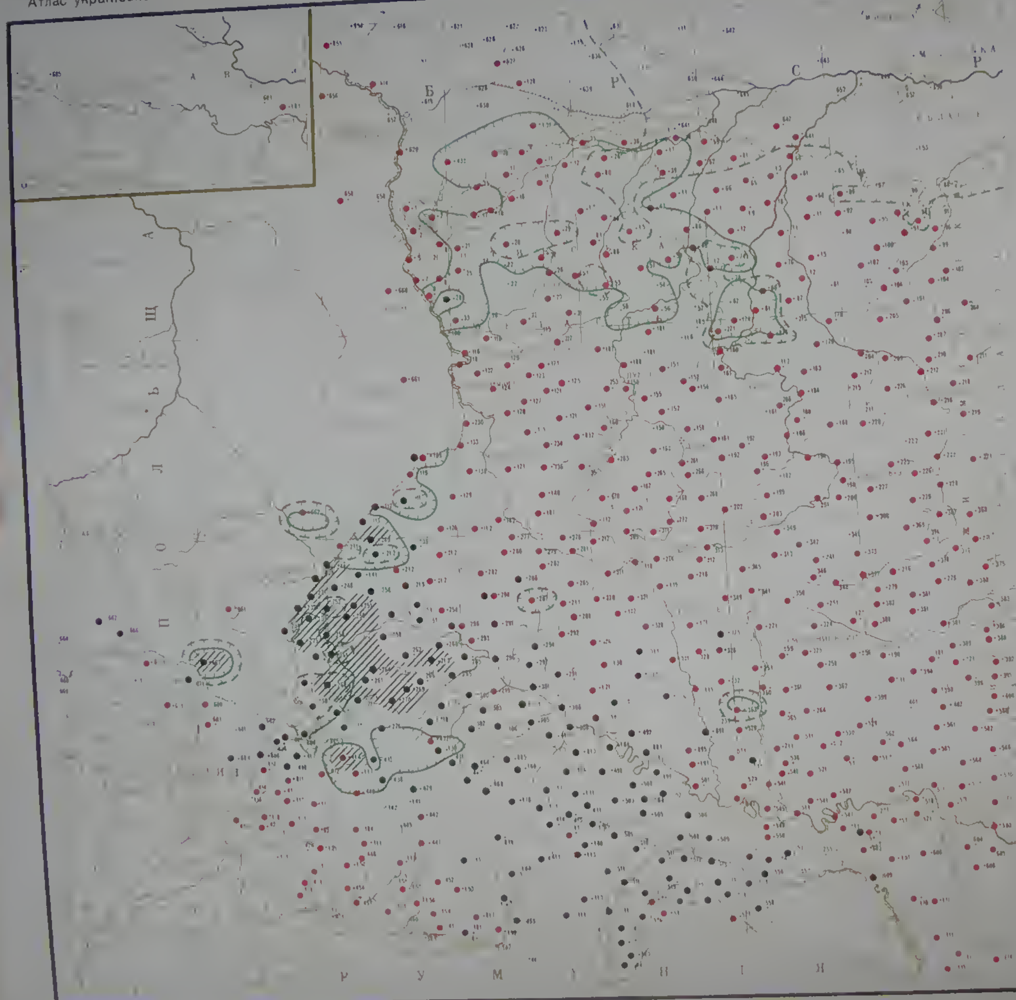

СУФІКСИ *ЕНЬК- ~ ОНЬК-* (*ЛЕГЕНЬКИЙ, ТОНЕНЬКИЙ*)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● -ен'к-: ле'г[ен'к]иі, 'л'[о]ген'киі
- ● -он'к-: ле'г[он'к]иі
- (штрихування) -он'к-: то'н[он'к]иі
- -е[і]к-: ле'ге[і]к'иі, ма'ле[і]к'иі, то'не[і]к'иі
- -о[і]к-: ле'го[і]к'иі, то'но[і]к'иі
- -е[і]к-: 'соне[і]ко

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

…УФІКСИ ЕНЬК …ОНЬК (ЛЕГЕНЬКИЙ ТОНЕНЬКИЙ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ен'к — ле'г[ен'к]ии
- л'[о]ген'кии
- он'к· — ле'г[он'к]ии
- он'к· — то'н[он'к]ии
- е[і]к·. ле're[і]к'ии, ма'ле[і]к'ии, то'не[і]к'ии
- о[і]к·. ле'ro[і]к'ии, то'но[і]к'ии
- ·е[і]к·. 'соне[і]ко

МАСШТАБ 1 2 000 000

СУФІКСИ АН … Н … У ПРИКМЕТНИКУ КАПУСТЯНИЙ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [ка'пуст'ании]
- [капус'т'ании]
- [капуст'а'нии]
- [ка'пуснии]

Б Р … Л Ь Щ … П … ХОЛОВАЧЧИНА … УГОРЩИНА … Р У М У Н І Я

МАСШТАБ 1 2 000 000

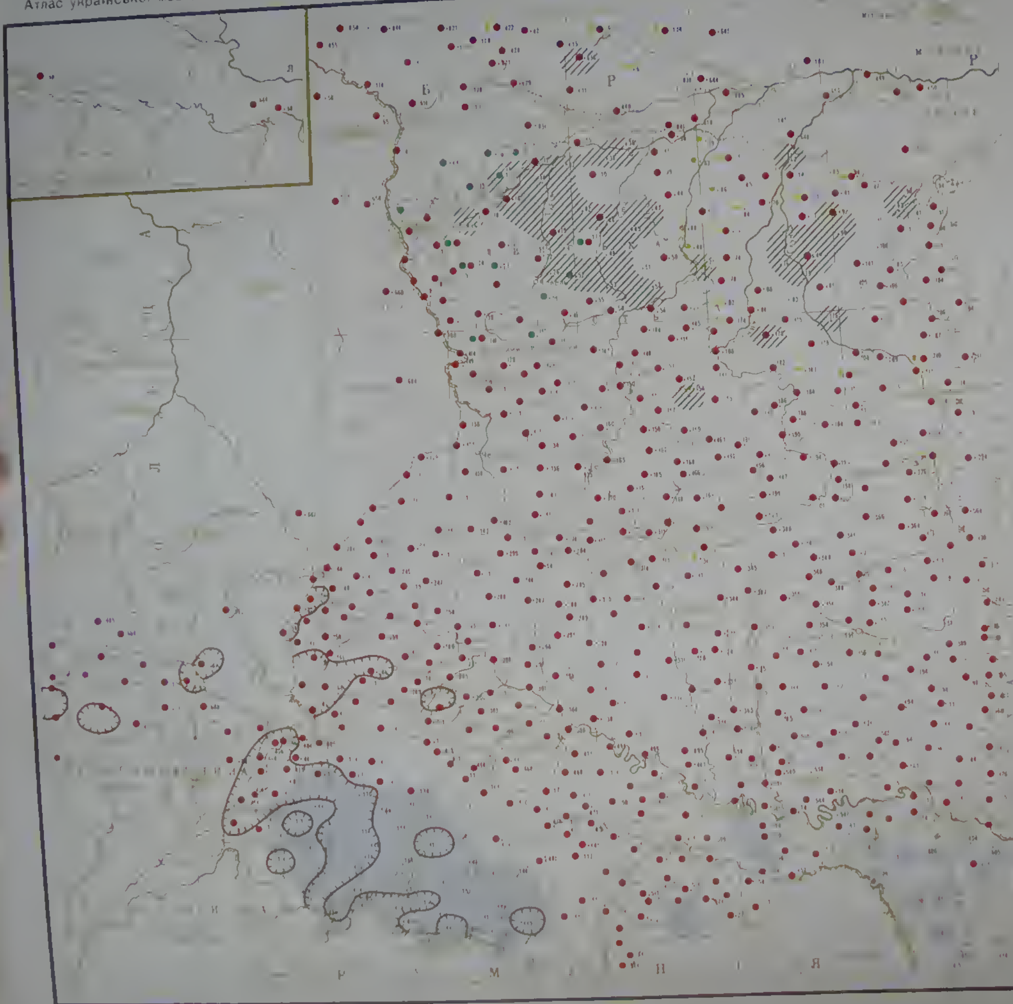

ПРЕФІКС *НАЙ-*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● наі-: [наі]сˈтаршиі, [наі]ˈнижчні, [наі]моˈлодшиі, [наі]скоˈр'іше...
- ● наў-: [наў]сˈтаршні, [наў]ˈнижчиі, [наў]моˈлодшиі, [наў]скоˈр'іше
- ● над-: [над]сˈтаршиі, [над]ˈннжчиі.
- ▨ на-: [на]сˈтаршиі, [на]сˈтарши, [на]ˈнижчиі, [на]ˈнижчи
- ▭ маі: [маі]сˈтаршні, [маі]ˈннжчиі, [маі]стаˈрні..
- наголос: ˈнаістаршні, ˈмаістаршиі

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

ПРЕФІКС *НАЙ*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

[най'с'таршиі, [най]'нижчиі, най|мо'лодшиі, [най]ско'р'іше

наў|с'таршиі, [наў]'нижчиі, наў|мо'лодшиі, наў]ско'р іше.

над|с'таршиі, {над]'нижчиі

[на]с'таршиі, [на]с'тарши, на]'нижчиі, [на]'нижчи

маї]с'таршиі, [маї]'нижчиі, [маї]ста'риі

'наїстаршиі, 'маїстаршиі

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

СУФІКСИ *УВА — ОВА* В ДІЄСЛОВАХ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- -ува- ц'іл'ува ти
- -ова- ц'іл о'ва ти
- -ова- шан[ова]ти
- -ова- 'д'ак[ова]ти

П О Л Ь Щ А

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА

УГОРЩИНА

Р У М У Н І Я

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

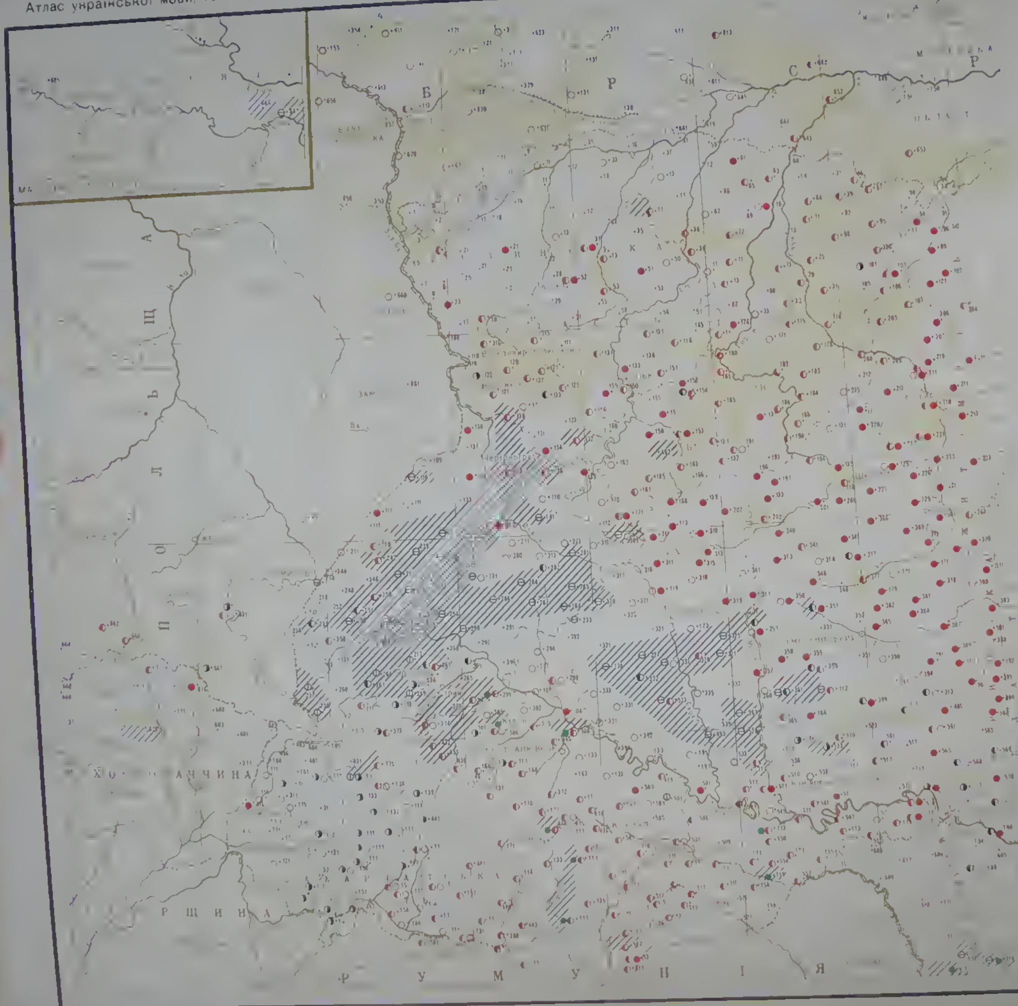

МОРФЕМНА СТРУКТУРА ПРИСЛІВНИКА
КРАДЬКОМА

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

●	-к-ома:	крад'[ко'ма]
	-к-ом	крад'[ко'м]
◖	-к-и:	к'рад[ки]
●	-ома:	кра'д[ома]
	-ом:	к'рад[ом]
◐	-ц-и:	к'рад[ци]
◑	-ц-і	к'рад[ц'і]
⊕	-емц-и	кра'д[емци]
⊖	-уйемц-и:	крад[у'йемци]
▭	у-:	[у]к'радком, [у]к'радки
▨	по-:	[по]к'радки, [по]кра'демци, [по]краду'йемци

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

…ФЕМНА СТРУКТУРА ПРИСЛІВНИКА *КРАДЬКОМА*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

-к ома	крад'[ко'ма]
к-ом	крад'[ком]
к и	к'рад[ки]
-ома	кра'д[ома]
ом:	к'рад[ом]
-ц и	к'рад[ци]
-ц-і	к'рад[ц'і]
-емц-и.	кра'д[емци]
уиемц-и:	крад[у'йемци]
у-	[у]к'радком, [у]к'радки
по-	[по]к'радки, [по]кра'демци, [по]краду'йемци

МАСШТАБ 1 2000000

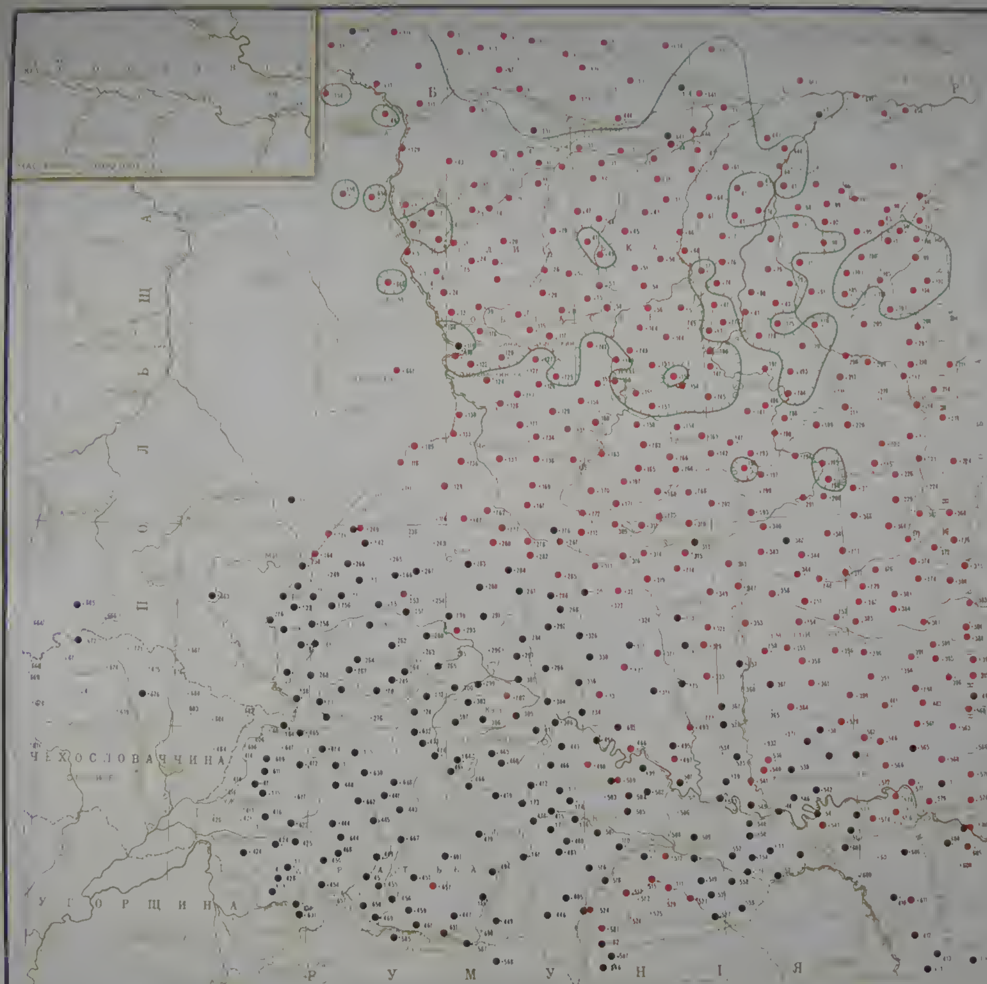

МОРФЕМИ з'іх з'ів

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● з'іх- 'по[з'іх]и, по'з'іх[ати
- ● -з'ів-. 'по[з'ів,и, по[з'і'в]ати
- [з] 'по[з]ихи, 'по[з]ехи, по[з]и'хати

МАСШТАБ 1 2000000

НАЗИВНИЙ ВІДМІНОК ОДНИНИ ІМЕННИКІВ
БЛОХА, МЕЖА, СЛІД, ТІНЬ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● б[ло]'ха б[лу]'ха, б['ло]ха, б['лу]ха, б[ли]'ха, б['ли]ха, б[ле]'ха, б[лы]'ха, б['лы]ха, 'б[ыл]ха
- сл'і'да (жін. рід)
- т'і'н'"а (жін. рід)
- сл'і'до (середн. рід)
- ● блох (чол. і жін. рід)
- м'іж (жін. рід)
- до'лон' (чол. і жін. рід)
- т'ін'" (чол. рід)

Р У М У Н І Я

Л Ь В І В Щ И Н А

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

ний відмінок однини іменників
блоха межа слід тінь

умовні позначення

б[ло]ха б[лу]ха, б['ло]ха, б['лу]ха,
б[ли]ха, б['ли]ха, б'ле]ха, б[лы]ха,
б['лы]ха, 'б[ыл]ха

сл'ıда (жін рід)

т'ін'а (жін рід)

сл'ідо (середн рід)

блох (чол і жін рід)

м'іж (жін рід)

до'лон' (чол і жін рід)

'ін' (чол рід)

масштаб 1 2000000

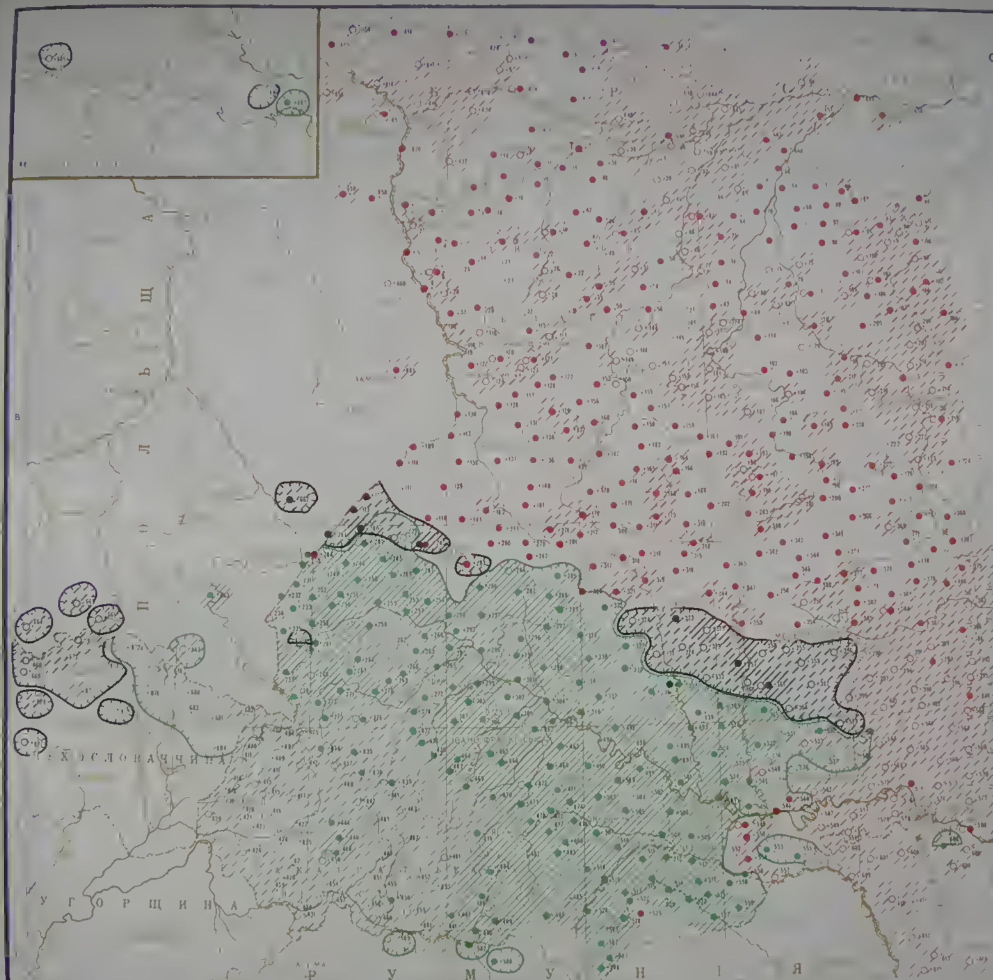

ОРУДНИЙ ВІДМІНОК ОДНИНИ ІМЕННИКІВ ЖІНОЧОГО РОДУ КОЛИШНІХ JA A ОСНОВ (НАГОЛОШЕНІ ЗАКІНЧЕННЯ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- еиу зем'л[ейу]
- ·оиу зем'л'[оиу]
- ·еў зем'л[еў]
- ·оў· зем'л'[оў]
- ·ем зем'л[ем]
- ·ом зем'л'[ом]
- ду'ш[ойу]
- ду'ш[еў]
- ду'ш[оў]
- ду'ш[ем]
- ду'ш[ом]
- ·оў: голо'в[оў]..
- ·ом. го'ло'в[ом]..

МАСШТАБ 1 2000000

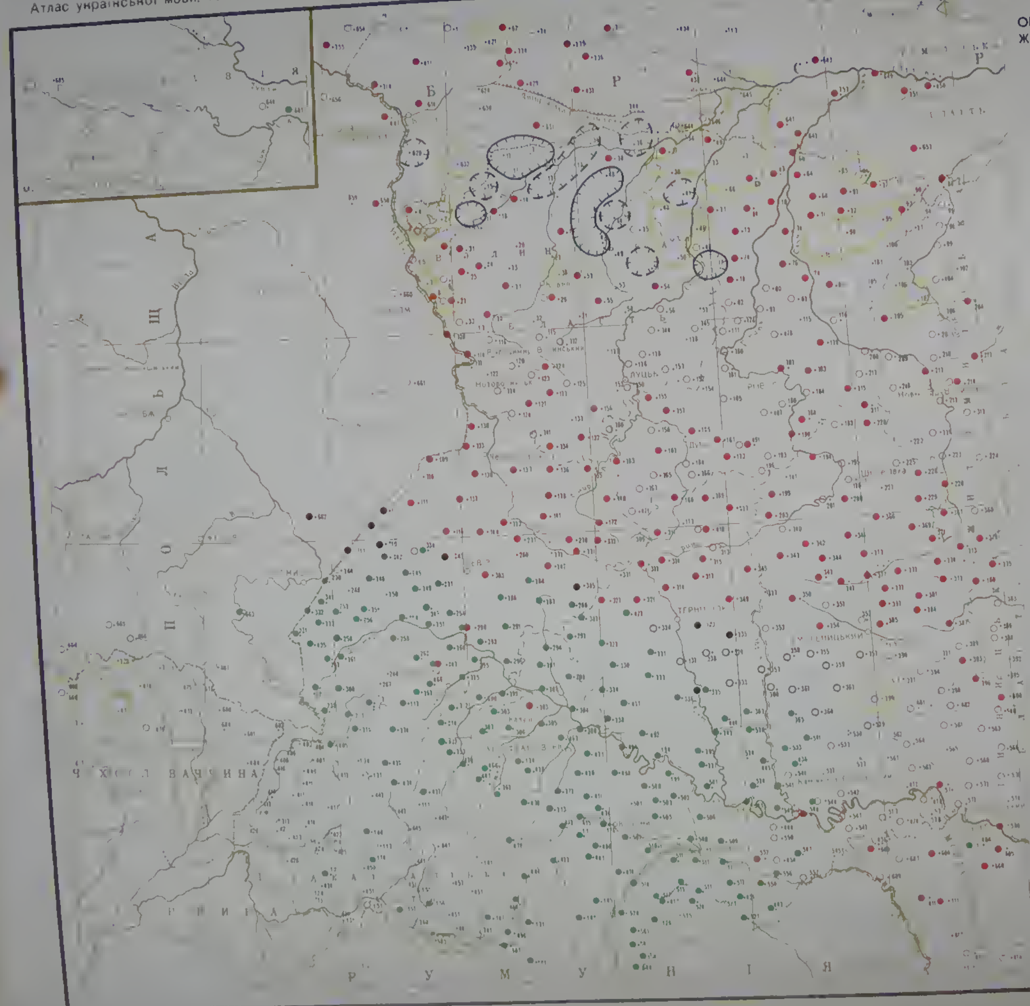

ОРУДНИЙ ВІДМІНОК ОДНИНИ ІМЕННИКІВ ЖІНОЧОГО РОДУ КОЛИШНІХ -JA- ОСНОВ (*ДОЛОНЯ*)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- -ейу· до'лон[ейу]
- -ойу· до'лон'[ойу]
- -еў· до'лон[еў]
- -оў: до'лон'[оў]
- -ем. до'лон[ем]
- -ом: до'лон'[ом]

Від основи до'лон' (наз. відм. одн.)

- -у: до'лон'(н')[у]
- -ем до'лон[ем]
- -ом· до'лон'[ом]

МАСШТАБ 1:2 000 000

нии відмінок однини іменників
ного роду колишніх ЈА основ
(долоня)

умовні позначення

еиу до'лон[еиу]
оиу до'лон'[оиу]
еў. до'лон[еу]
оу до'лон'[оў]
ем· до'лон[ем]
·ом до'лон'[ом]
д основи до'лон' (наз. відм одн.)
·у до'лон'(н')[у]
·ем до'лон[ем]
·ом: до'лон'[ом]

масштаб 1 2000 000

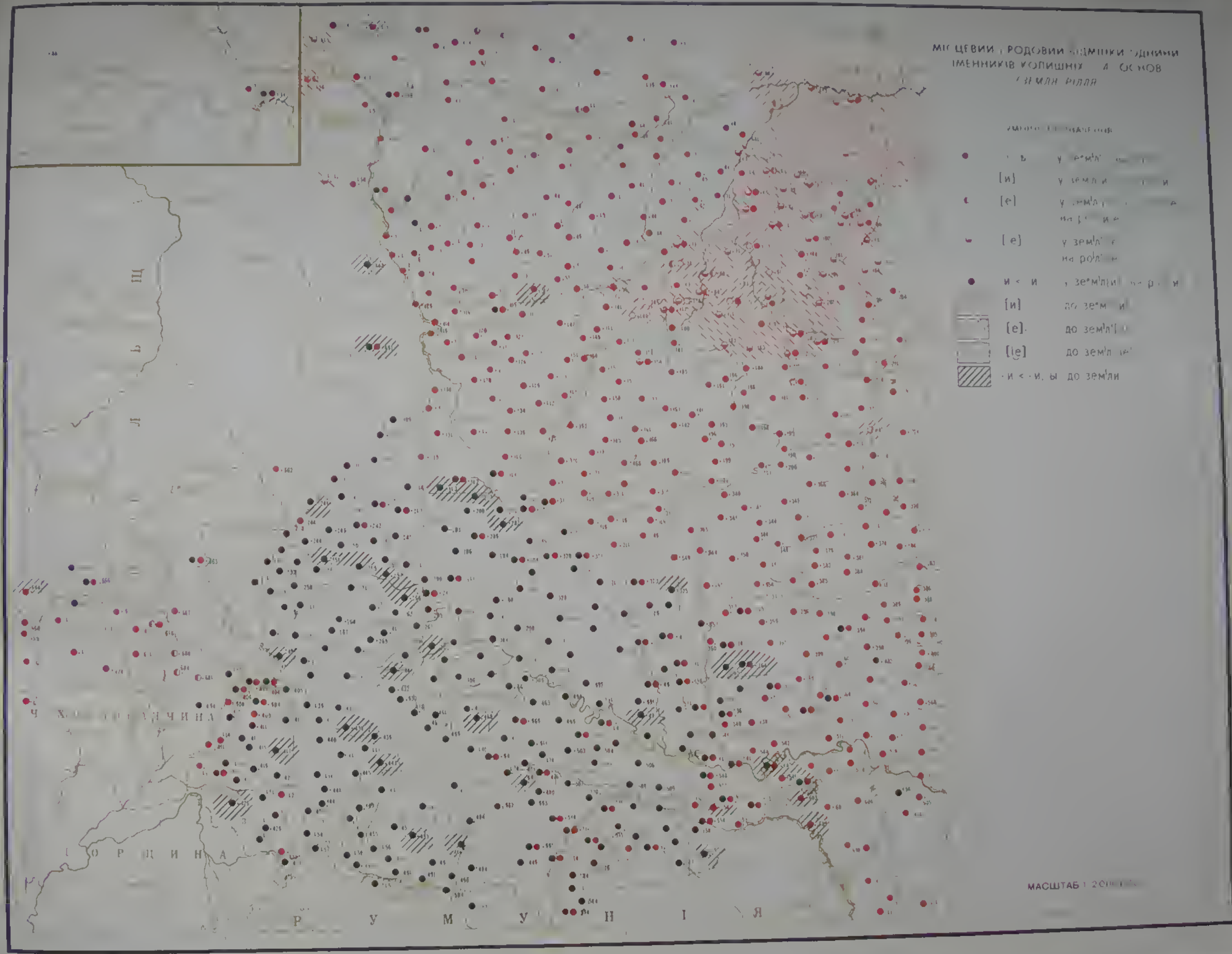

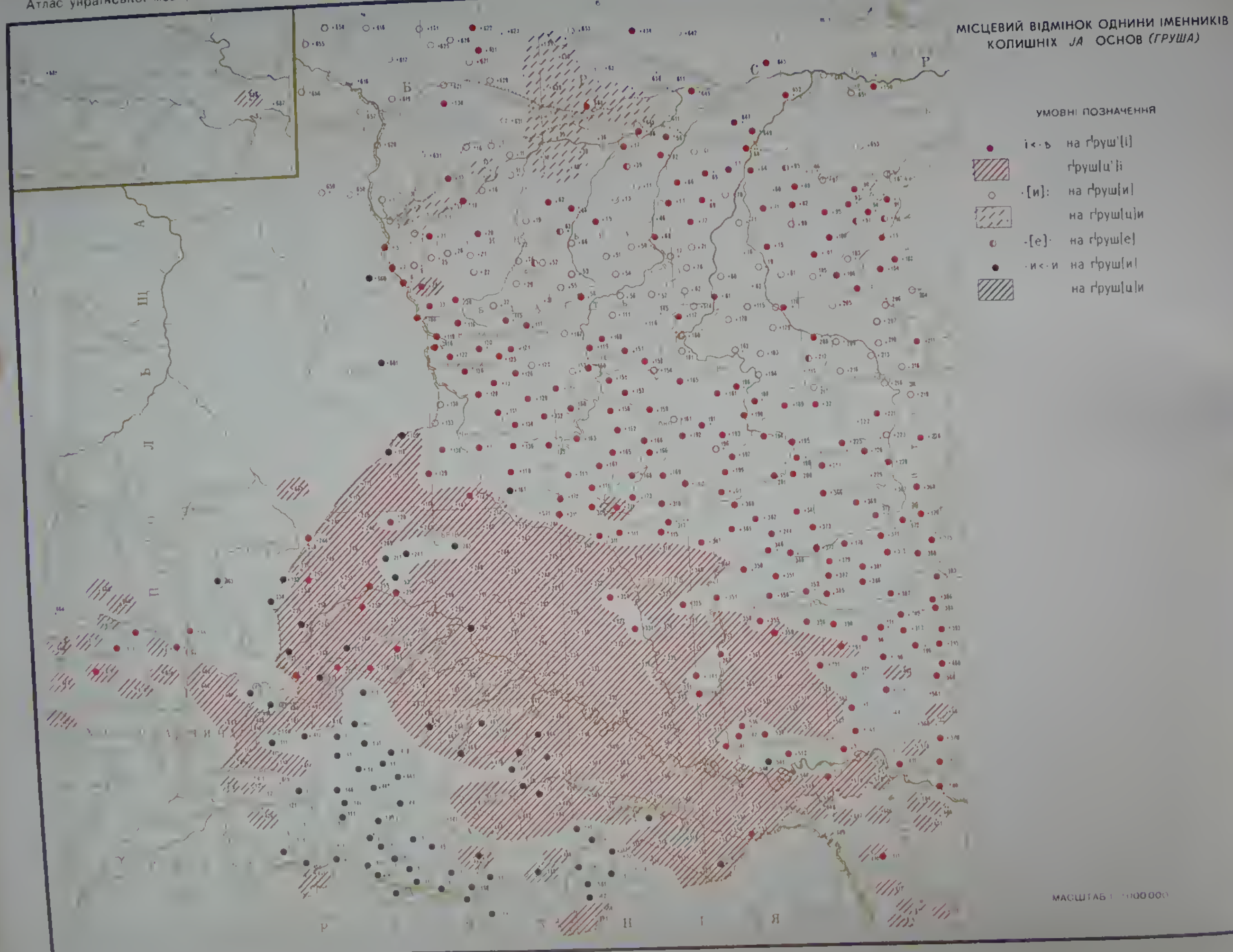
МІСЦЕВИЙ ВІДМІНОК ОДНИНИ ІМЕННИКІВ КОЛИШНІХ *JA* ОСНОВ (*ГРУША*)
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
і < ·ѣ на ґруш'[і]
ґруш[ц']і
·[и]: на ґруш[и]
на ґруш[ц]и
·[е]· на ґруш[е]
·и< ·и на ґруш[и]
на ґруш[ц]и
МАСШТАБ

…вий відмінок однини іменників …лишніх -А основ (*груша*)

…мовні позначення

… на г'руш…

…руш[и']…

…и] на г'руш[и]

на г'руш[и]и

…[е] на г'руш[е]

…и<-и на г'руш[и]

на г'руш[и]и

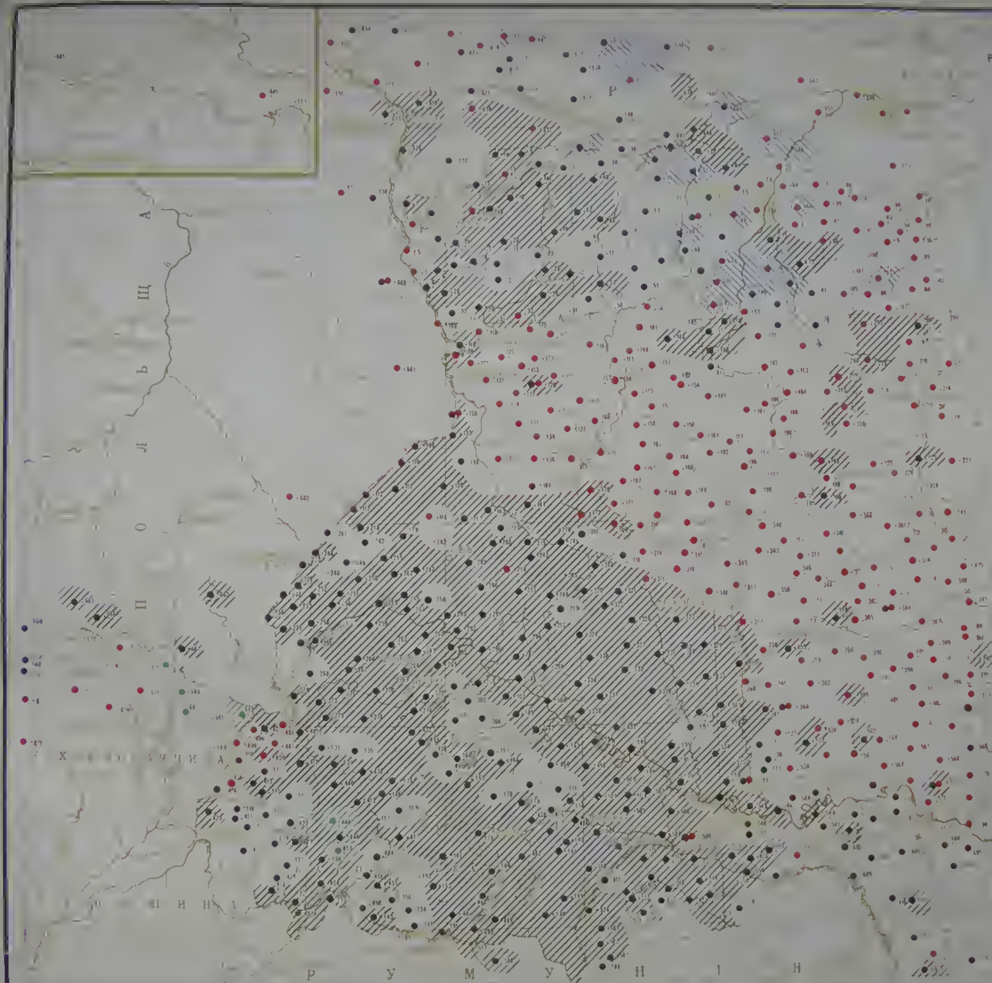

Родовий відмінок однини іменників колишніх *і* основ (*сіль, тінь*)

Умовні позначення

- і 'сол'[і]
- -е 'сол[е]
- -и 'сол[и]
- -е т'ін[е]
- -и т'ін[и]
- -а: т'ін'[а] (чол. рід)
- -у: т'ін[у], т'ін'[у] (чол. рід)

Масштаб 1 : 2000000

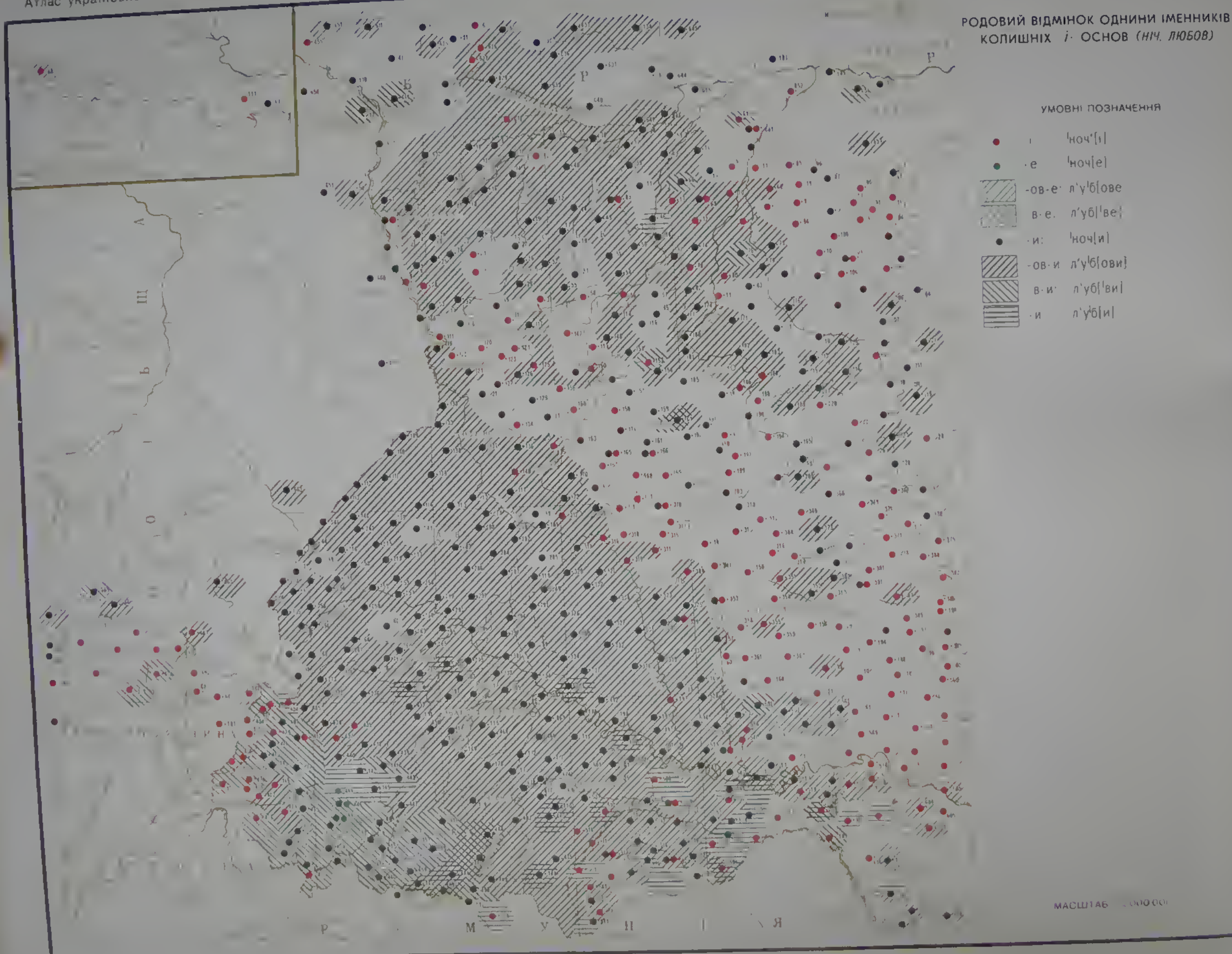
РОДОВИЙ ВІДМІНОК ОДНИНИ ІМЕННИКІВ КОЛИШНІХ *і*- ОСНОВ (*НІЧ, ЛЮБОВ*)
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
-і 'ноч'[і]
-е 'ноч[е]
-ов-е л'у'б[ове
-в-е л'уб['ве]
-и 'ноч[и]
-ов-и л'у'б[ови]
-в-и л'уб['ви]
-и л'у'б[и]
Р
Р
Б
М
Р
М
У
Н
І
Я
МАСШТАБ

И ВІДМІНОК ОДНИНИ ІМЕННИКІВ
...ІНІХ ОСНОВ (*НІЧ ЛЮБОВ*)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

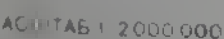

ОРУДНИЙ ВІДМІНОК ОДНИНИ ІМЕННИКІВ КОЛИШНІХ *і* ОСНОВ (*СІЛЬ ТІНЬ НІЧ*)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● -у: с'іл'|у|, т'ін'|у|, ...
- ● -еиу: |кол|еиу|, т'ін'|еиу|, ноч|еиу|
- -ойу: |кол'|ойу|, т'ін'|ойу|, ноч|ойу|
- ● -еў: |кол|еў|, т'ін'|еў|, ноч|еў|
- -оў: |кол'|оў|, т'ін'|оў|, ноч|оў|
- ● -ем: |кол|ем|, т'ін|ем|, ноч|ем|
- ○ -ом: |кол'|ом|, т'ін'|ом|, ноч|ом|
- (штриховка) т'ін'|ом| (чол. рід)
- (лінія) [й]: с'іл'[й]у, т'ін'[й]у, н'іч'[й]у

МАСШТАБ 1:2000000

ДАВАЛЬНИЙ ВІДМІНОК ОДНИНИ ІМЕННИКІВ КОЛИШНІХ -*о*- ОСНОВ

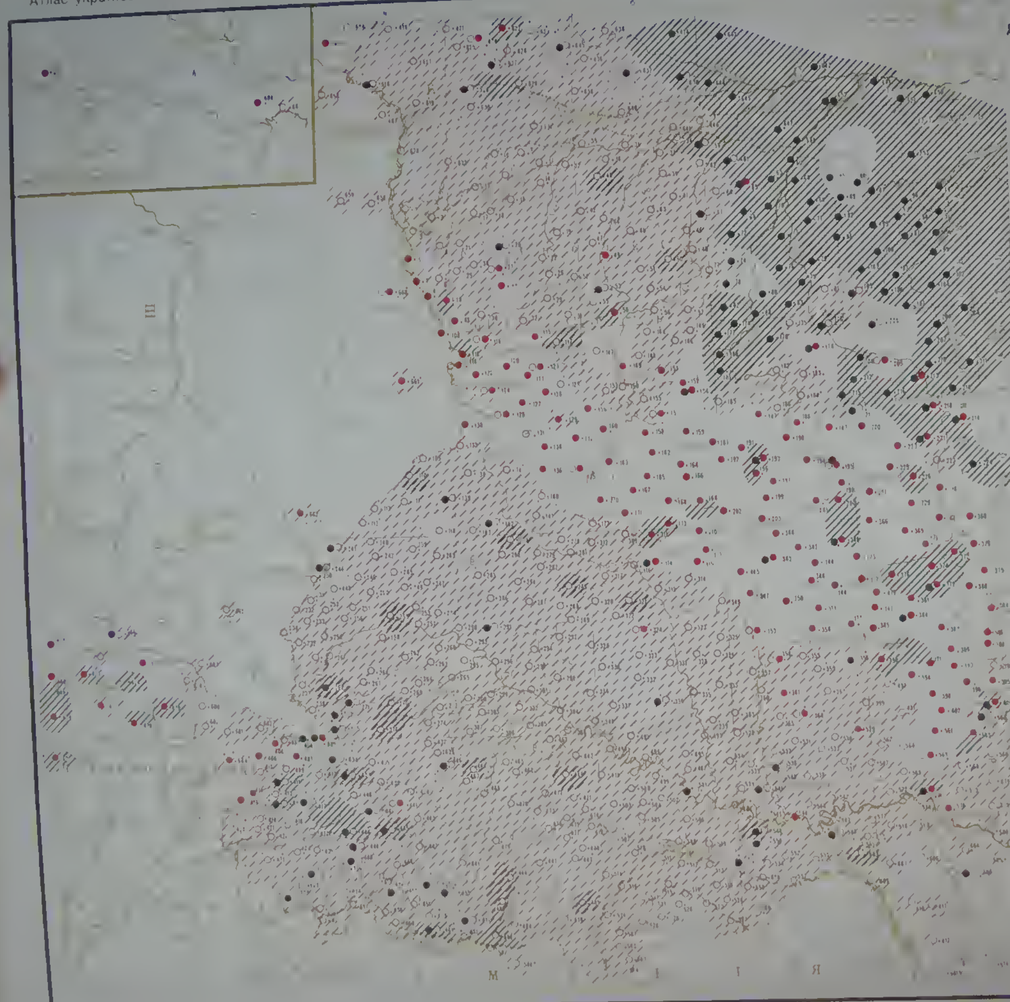

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● -ов'і. б'рат[ов'і], же"ни'х[ов'і], 'бат'к[ов'і]
- -ови: б'рат[ови], же"ни'х[ови], 'бат'к[ови]
- ● у б'рат[у], же"ни'х[у], 'бат'к[у]
- -ови 'дуб[ови], 'л'іс[ови]
- -у. 'дуб[у], 'л'іс[у]

МАСШТАБ 1:2000000

ДАВАЛЬНИЙ ВІДМІНОК ОДНИНИ ІМЕННИКІВ КОЛИШНІХ ОСНОВ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- брат ов..., же'ни'х[ов'і], бат'к[ов'і]
- б'рат[ови], же'ни'х[ови], 'бат'к[ови]
- б'рат[у], же'ни'х[у], 'бат'к[у]
- дуб[ови], 'л'іс[ови]
- 'дуб[у], 'л'іс[у]

МАСШТАБ 1:2000000

ДАВАЛЬНИЙ ВІДМІНОК ОДНИНИ ІМЕННИКІВ КОЛИШНІХ ...О ОСНОВ (КІНЬ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- -ев'і ко'н[ев'і]
- -еви ко'н[еви]
- -ов'і ко'н'[ов'і]
- -ови ко'н'[ови]
- -у ко'н'[у]

Р У М У Н І Я

МАСШТАБ 1:2000000

ДАВАЛЬНИЙ ВІДМІНОК ОДНИНИ ІМЕННИКІВ КОЛИШНІХ -JO ОСНОВ (*ТОВАРИШ, ЗЛОДІЙ*)

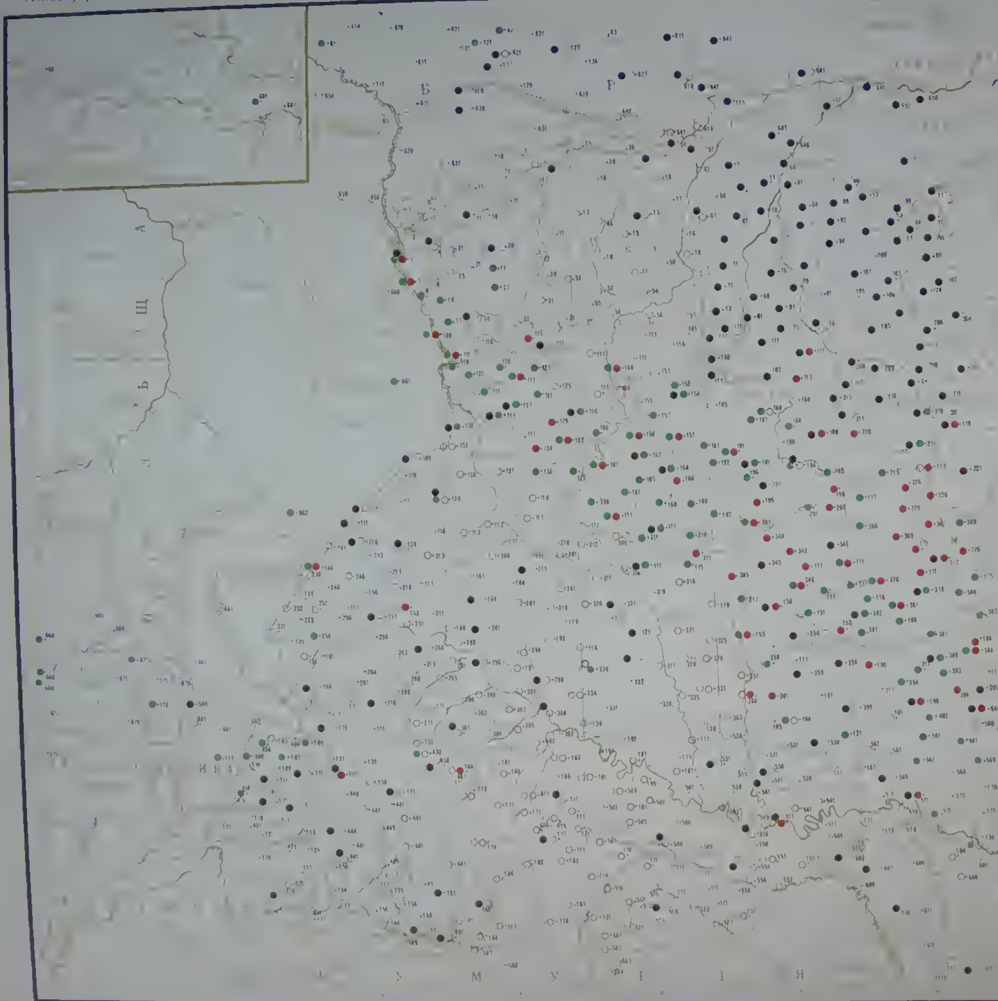

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● -ев'і: то'вариш[ев'і], з'лод'ій[ев'і]
- -еви: то'вариш[еви], з'лод'ій[еви]
- ● -ов'і: то'вариш[ов'і], з'лод'ій[ов'і]
- -ови: то'вариш[ови], з'лод'ій[ови]
- ● -у: то'вариш[у], з'лод'ій[у]

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

...и ВІДМІНОК ОДНИНИ ІМЕННИКІВ
...х ...ю ОСНОВ (*ТОВАРИШ, ЗЛОДІЙ*)

умовні позначення

...ев' то'вариш[ев'], з'лод'ій[ев']

...еви то'вариш[еви], з'лод'ій[еви]

...ов'і то'вариш[ов'і], з'лод'ій[ов'і]

...ови то'вариш[ови], з'лод'ій[ови]

то'вариш[у], з'лод'ій[у]

МАСШТАБ 1:2000000

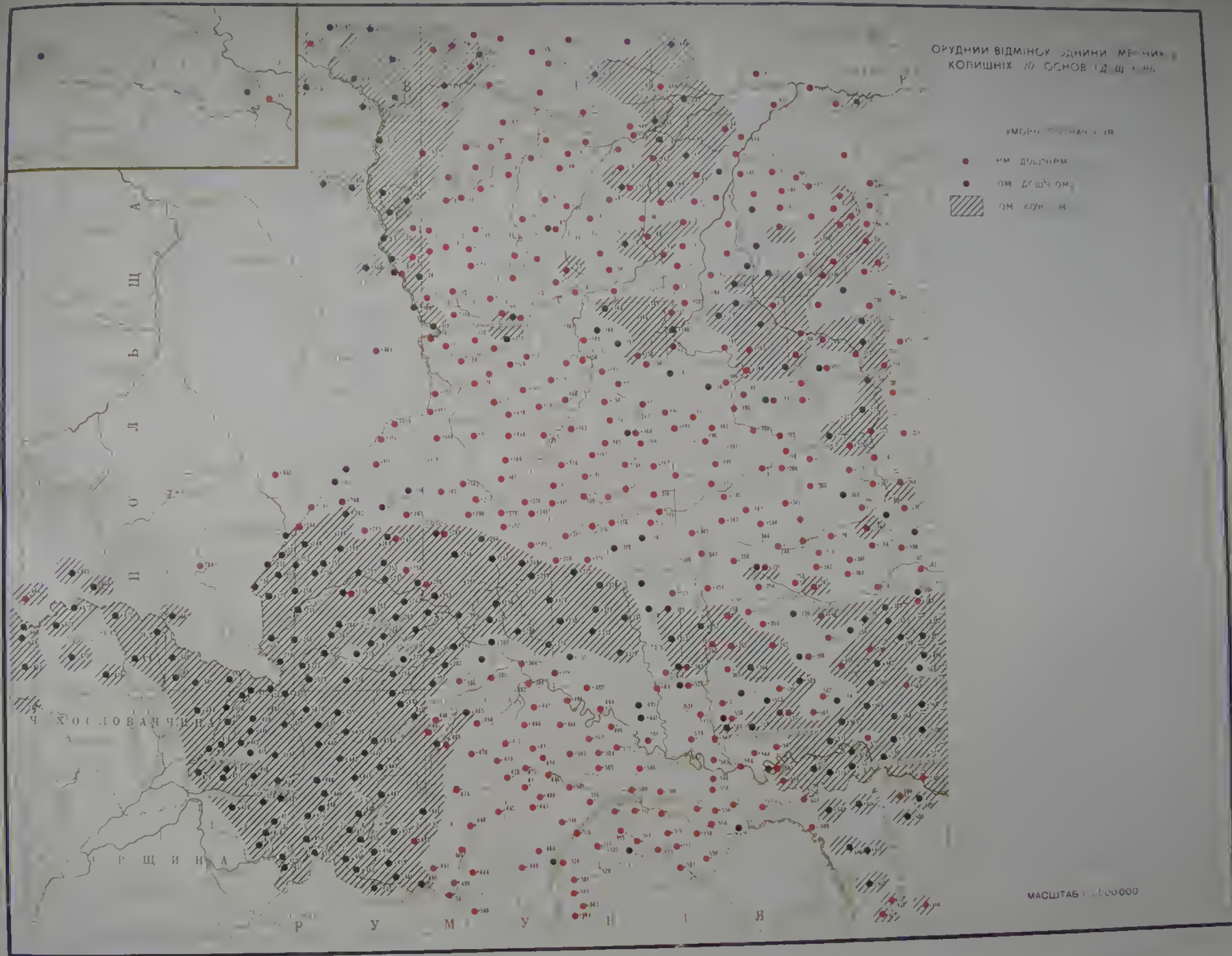

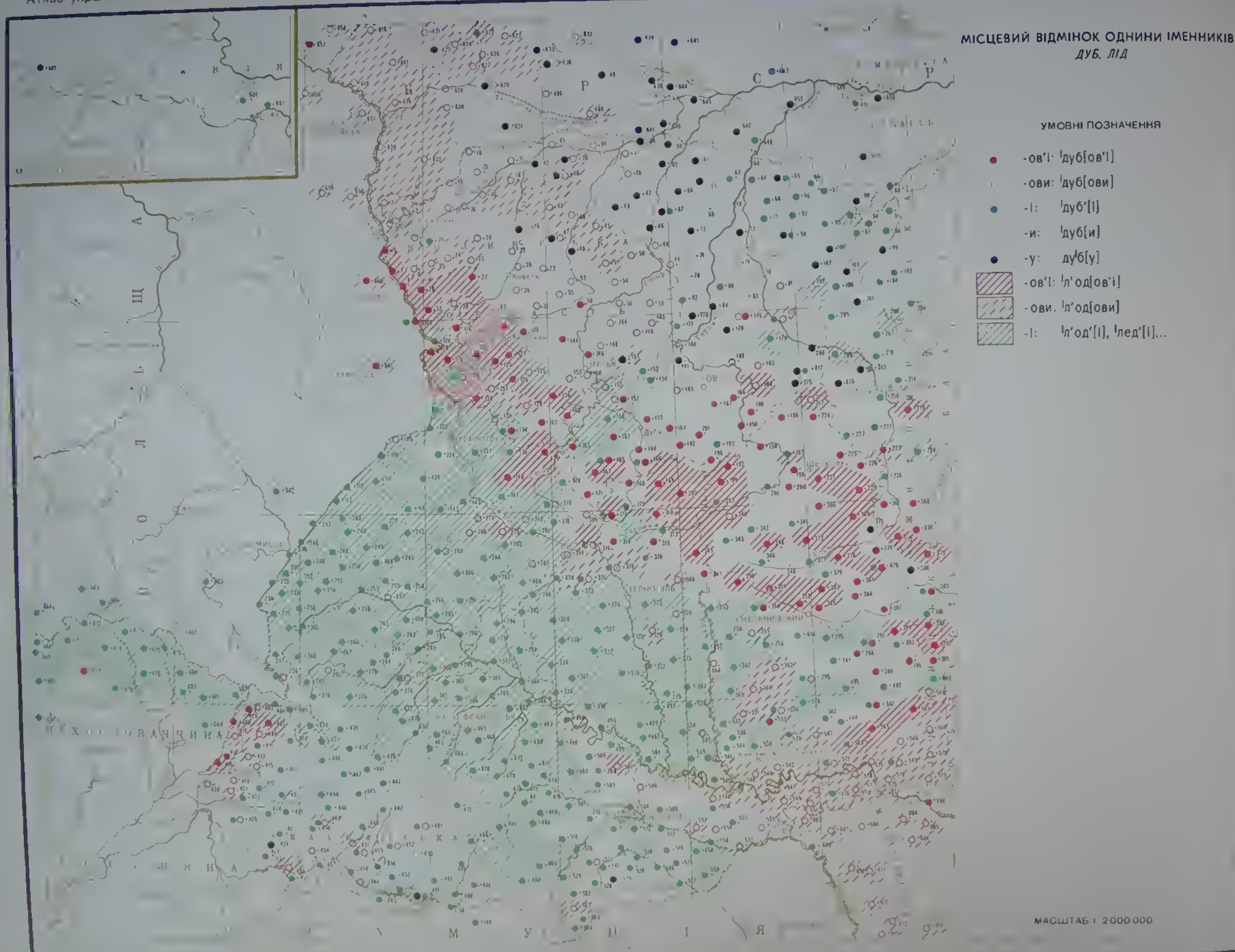
МІСЦЕВИЙ ВІДМІНОК ОДНИНИ ІМЕННИКІВ
ДУБ, ЛІД
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
-ов'і: 'дуб[ов'і]
-ови: 'дуб[ови]
-і: 'дуб'[і]
-и: 'дуб[и]
-у: ду'б[у]
-ов'і: 'л'од[ов'і]
-ови. 'л'од[ови]
-і: 'л'од'[і], 'лед'[і]...
МАСШТАБ 1: 2 000 000

...и відмінок однини іменників

дуб, лід

умовні позначення

...ов'і 'дуб[ов'і]

...ови 'дуб[ови]

'дуб'[і]

...и. 'дуб[и]

ду'б[у]

...ов'і. 'л'од[ов'і]

...ови 'л'од[ови]

'л'од'[і], 'лед'[і]..

масштаб 1 : 2 000 000

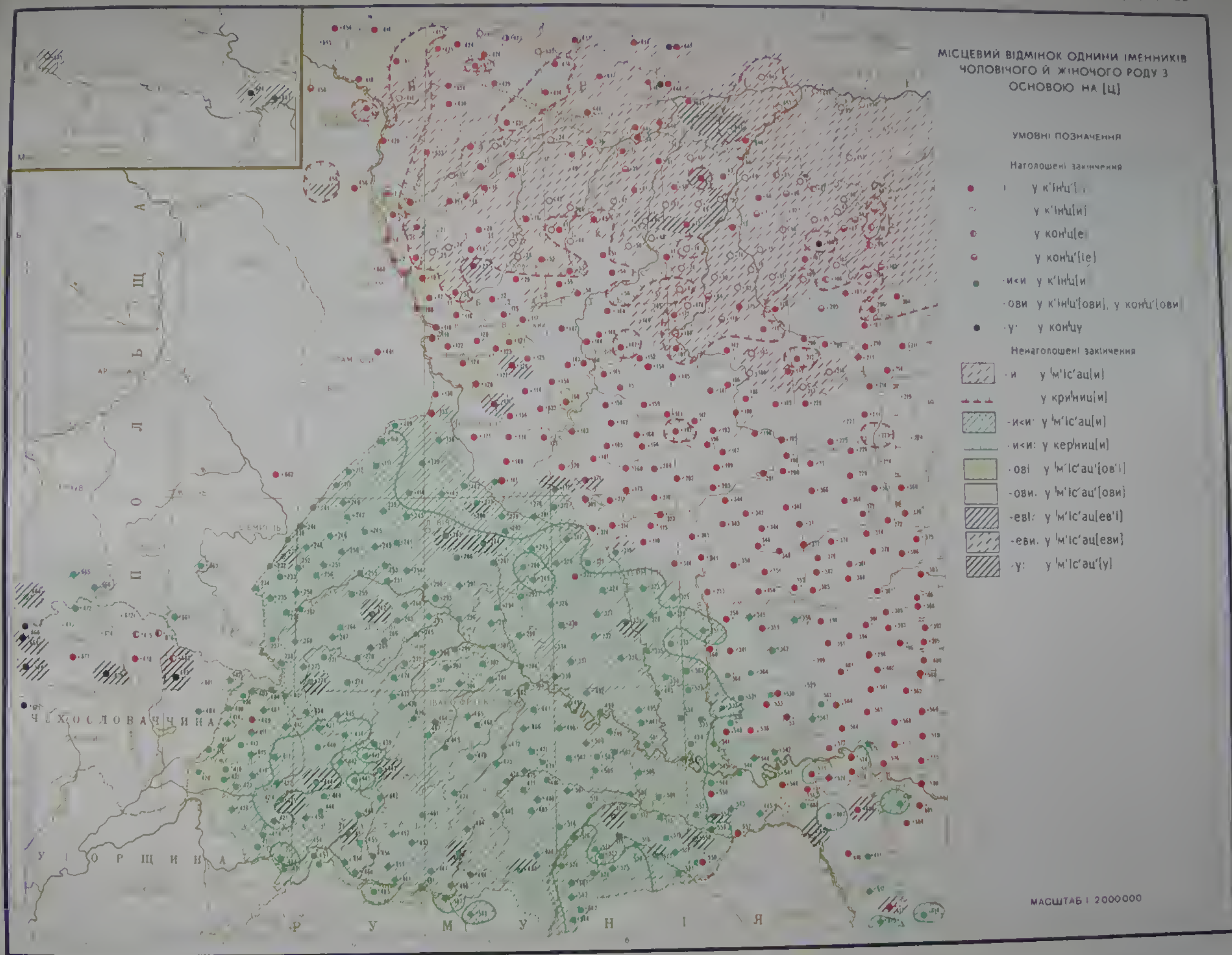

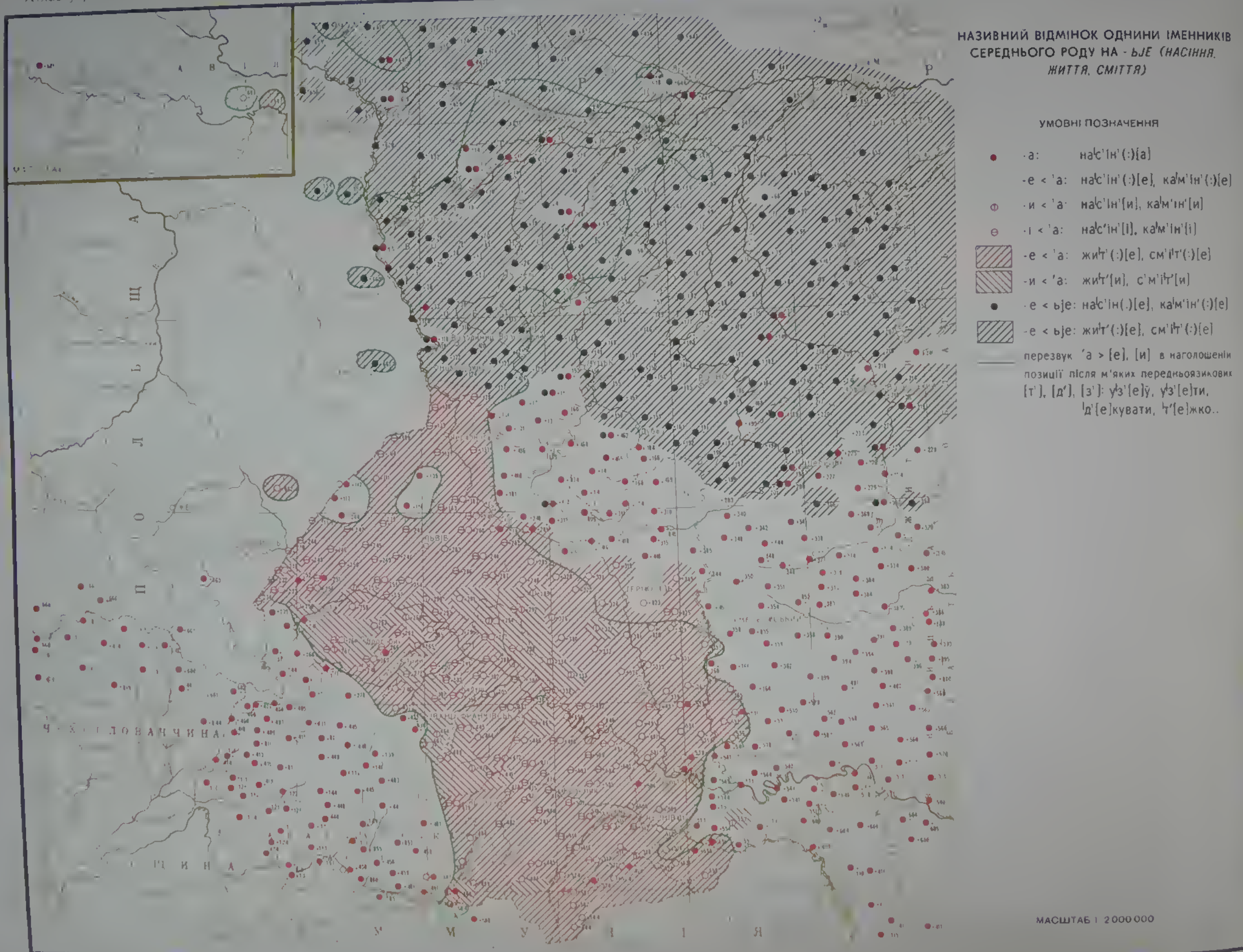
НАЗИВНИЙ ВІДМІНОК ОДНИНИ ІМЕННИКІВ СЕРЕДНЬОГО РОДУ НА - ЬЈЕ (НАСІННЯ, ЖИТТЯ, СМІТТЯ)
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
-а: наˈс'ін'(:)[а]
-е < 'а: наˈс'ін'(:)[е], каˈм'ін'(:)[е]
-и < 'а: наˈс'ін'[и], каˈм'ін'[и]
-і < 'а: наˈс'ін'[і], каˈм'ін'[і]
-е < 'а: жиˈт'(:)[е], см'іˈт'(:)[е]
-и < 'а: жиˈт'[и], с'м'іˈт'[и]
-е < ьје: наˈс'ін(:)[е], каˈм'ін'(:)[е]
-е < ьје: жиˈт'(:)[е], см'іˈт'(:)[е]
перезвук 'а > [е], [и] в наголошеній позиції після м'яких передньоязикових [т'], [д'], [з']: уˈз'[е]ў, уˈз'[е]ти, ˈд'[е]кувати, ˈт'[е]жко..
ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА
УГОРЩИНА
РУМУНІЯ
ПОЛЬЩА
МАСШТАБ 1 : 2 000 000

ивний відмінок однини іменників
реднього роду на ьje (насіння,
життя, сміття)

умовні позначення

а наѕ́ін'( )[а]

е < а наѕ́'ін'(.)[е], ка́м'ін'( )[е]

и < 'а наѕ́'ін'[и], ка́м'ін'[и]

і < 'а наѕ́'ін'[і], ка́м'ін'[і]

е < 'а: жит'(:)[е], см'іт'(:)[е]

и < 'а: жит'[и], с'м'іт'[и]

е < ьje наѕ́'ін(:)[е], ка́м'ін'(:)[е]

е < ьje. жит'(·)[е], см'іт'(:)[е]

перезвук 'а > [е], и] в наголошеній позиції після м'яких передньоязикових [т'], [д'], [з']: у́з'[е]ў, у́з'[е]ти, 'д'[е]кувати, 'т'[е]жко...

МАСШТАБ 1 2000000

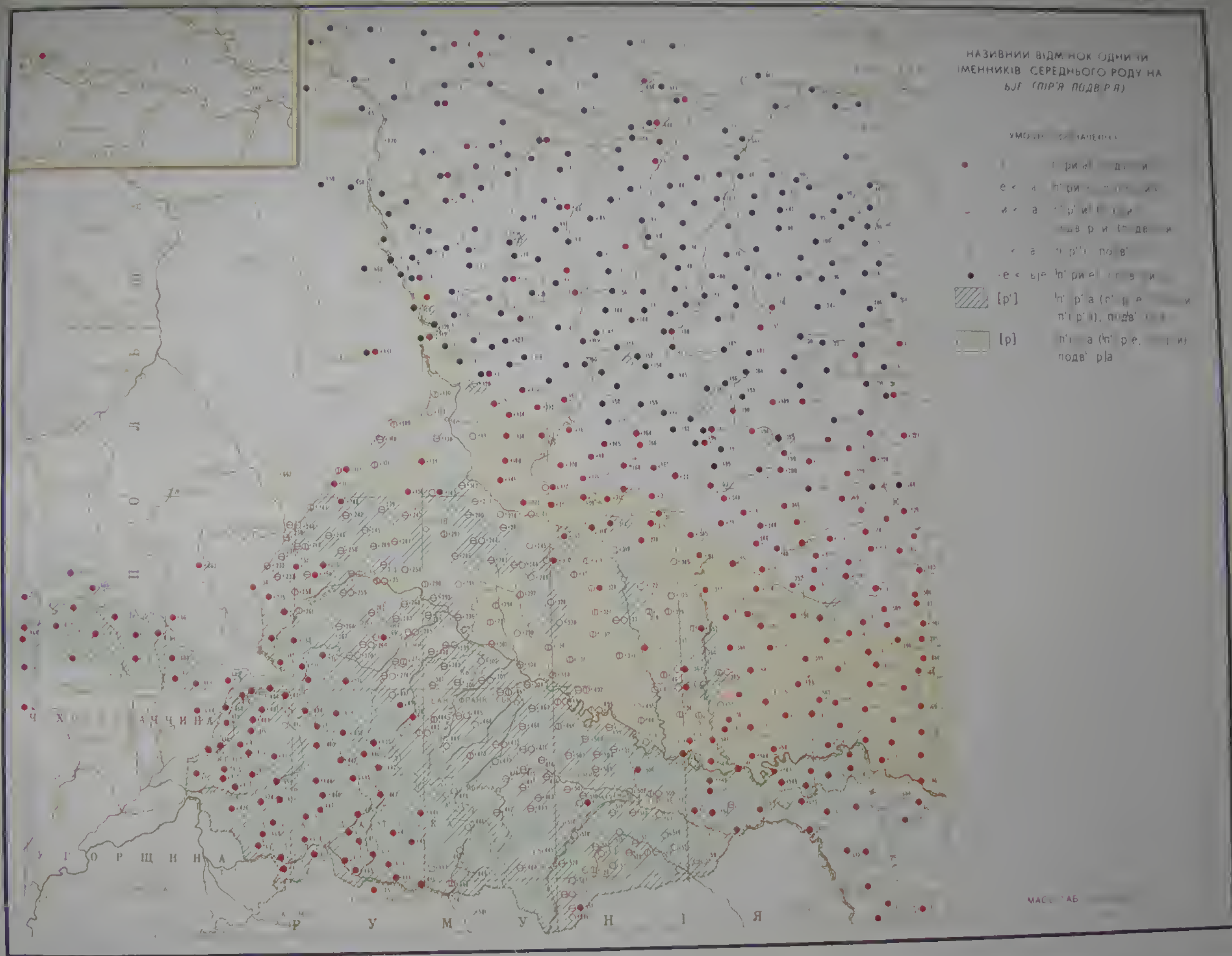

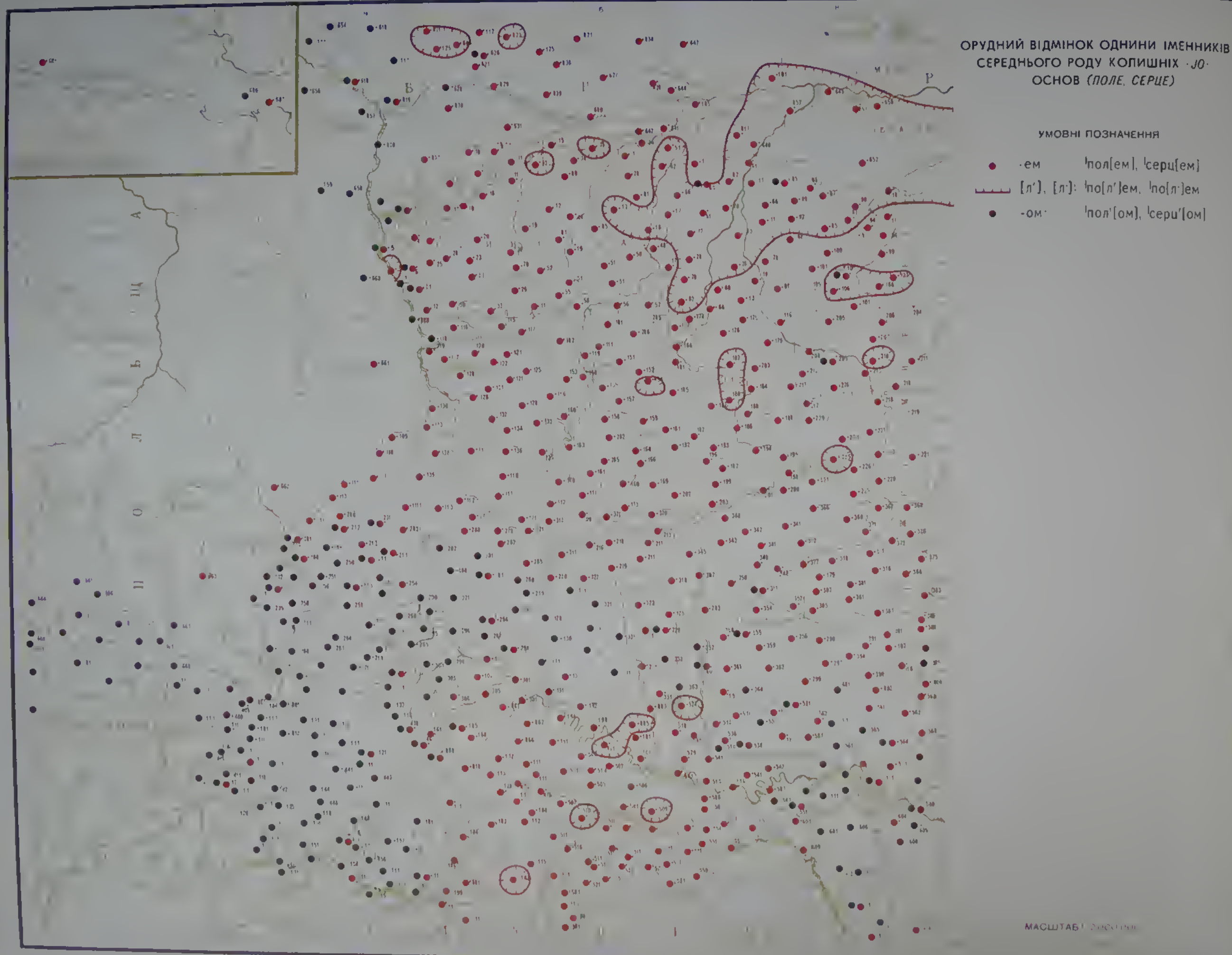
ОРУДНИЙ ВІДМІНОК ОДНИНИ ІМЕННИКІВ СЕРЕДНЬОГО РОДУ КОЛИШНІХ -JO- ОСНОВ (ПОЛЕ, СЕРЦЕ)
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
-ем ˈпол[ем], ˈсерц[ем]
[л'], [л·]: ˈпо[л']ем, ˈпо[л·]ем
-ом· ˈпол'[ом], ˈсерц'[ом]
МАСШТАБ

...ИИ ВІДМІНОК ОДНИНИ ІМЕННИКІВ
...ДНЬОГО РОДУ КОЛИШНІХ *JO*
ОСНОВ *(ПОЛЕ СЕРЦЕ)*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

...ем	ˈпол[ем], ˈсерц[ем]
[л'], [п]	ˈпо[л']ем, ˈпо[л]ем
...ом	ˈпол'[ом], ˈсерц'[ом]

МАСШТАБ 1:2 000 000

РОДОВИЙ ВІДМІНОК ОДНИНИ ІМЕННИКІВ
СЕРЕДНЬОГО РОДУ КОЛИШНІХ
T ОСНОВ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

ДАВАЛЬНИЙ ВІДМІНОК ОДНИНИ ІМЕННИКІВ СЕРЕДНЬОГО РОДУ КОЛИШНІХ -Т- ОСНОВ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

●	-ат'-і	те́л'[ат'і], гу́с'[ат'і], йа́гн'[ат'і], поро́с'[ат'і]
	-ат-и-	те́л'[ати], гу́с'[ати], йа́гн'[ати], поро́с'[ати]
●	-ат'-у	те́л'[ат'у], гу́с'[ат'у], йа́гн'[ат'у], поро́с'[ат'у]
	-ат-у:	те́л'[ату], гу́с'[ату], йа́гн'[ату], поро́с'[ату]
	-ат-ов'і-	те́л'[атов'і], гу́с'[атов'і], йа́гн'[атов'і], поро́с'[атов'і]
	-ат-ови	те́л'[атови], гу́с'[атови], йа́гн'[атови], поро́с'[атови]
	ов'і.	те́л'[ов'і], гу́с'[ов'і], поро́с'[ов'і]
	-ови:	те́л'[ови], гуси́н'[ови], йа́гн'[ови], поро́с'[ови]
▨		[тел'у́ку], [гус'у́ку], [йагн'у́ку], [порос'у́ку]
▧		[тел'у́кови], [йагн'у́кови], [порос'у́кови]

ОСНОВ

Умовні позначення

тел'ат'і, гус'[а...
иаг'н'[ат'і], порос...

тел'[ати], гус'[ати]
иаг'н'[ати], порос'[ати]

ат'у тел'ат'у, гус'[ат'у],
иаг'н'[ат'у], порос'[ат'у]

ату тел'[ату], гус'[ату],
иаг'н'[ату], порос'[ату]

ат'ов'і тел'[атов'і], гус'[атов'і],
иаг'н'[атов'і],
порос'[атов'і]

ат-ови тел'[атови], гус'[атови],
иаг'н'[атови],
порос'[атови]

ов'і тел'[ов'і], гус'[ов'і],
порос'[ов'і]

ови тел'[ови], гусин'[ови],
иаг'н'[ови], порос'[ови]

[тел'у'ку], [гус'у'ку],
[йагн'у'ку], [порос'у'ку]

[тел'у'кови], [йагн'у'кови],
порос'у'кови]

МАСШТАБ 1:2 000 000

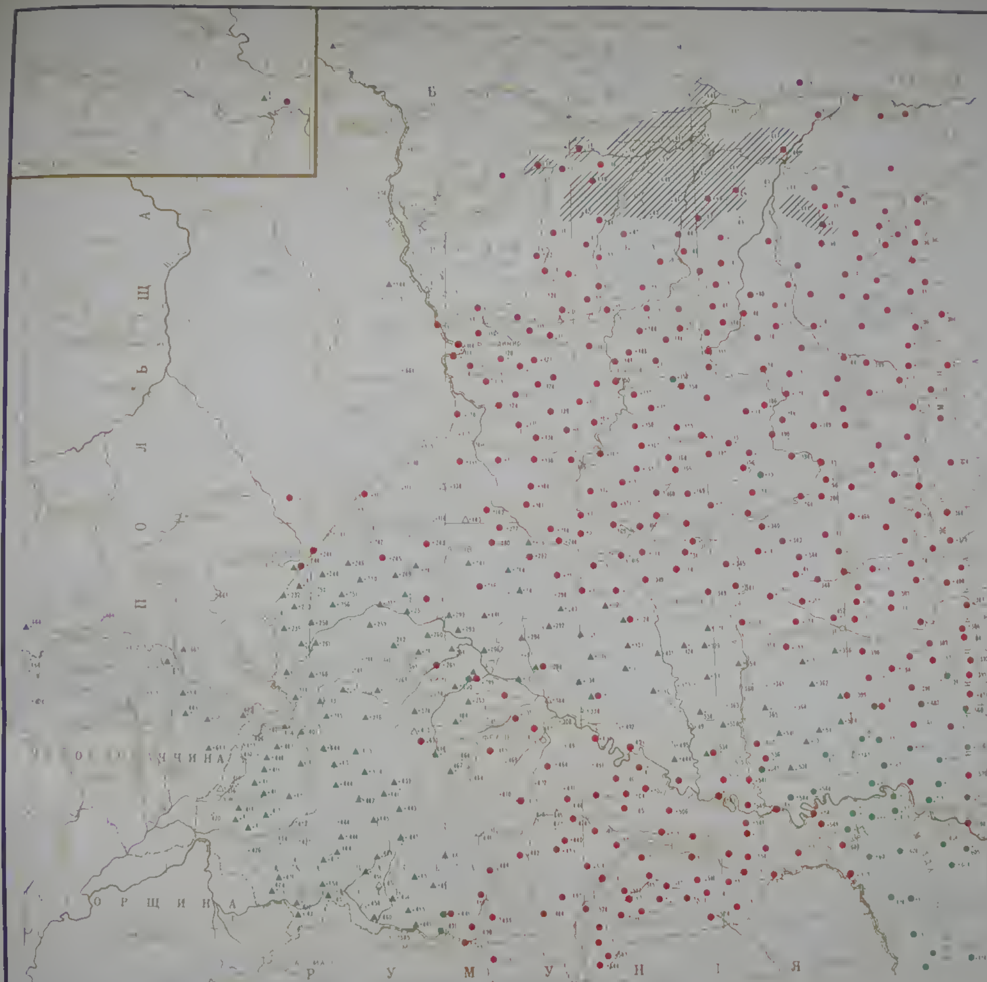

ОРУДНИЙ ВІДМІНОК ОДНИНИ ІМЕННИКІВ
СЕРЕДНЬОГО РОДУ КОЛИШНІХ
T-ОСНОВ

Умовні позначення

ат'-ом

ат ом.

ат'-ем пор... атем
порос' атим

порос'у'к-ом
[тел'у'к-ом]

МАСШТАБ

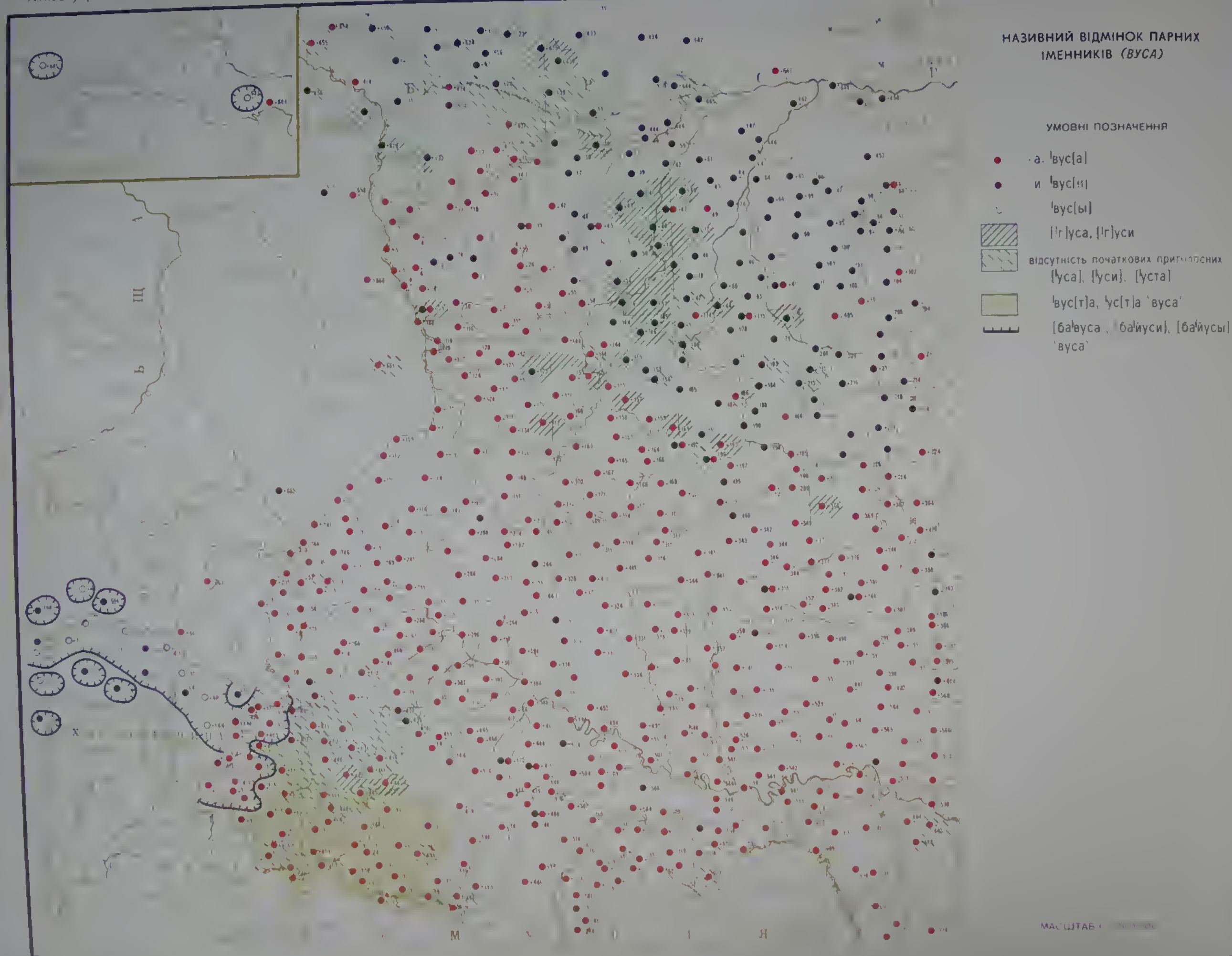
НАЗИВНИЙ ВІДМІНОК ПАРНИХ ІМЕННИКІВ *(ВУСА)*
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
а. ˈвус[а]
и ˈвус[и]
ˈвус[ы]
[ˈг]уса, [ˈг]уси
відсутність початкових приголосних [ˈуса], [ˈуси], [ˈуста]
ˈвус[т]а, ˈус[т]а 'вуса'
[баˈвуса], [баˈйуси], [баˈйусы] 'вуса'
МАСШТАБ

…зивний відмінок парних іменників (*ВУСА*)

умовн… означення

ˈвус[а]

ˈвус[…]

ˈвус[ы]

…ˈуса, […]уси

…дсутність початкових приго… …них
[ˈуса], [ˈуси], [ˈуста]

ˈвус[т]а, ˈус[т]а 'вуса'

[баˈвуса], [баˈйуси], [баˈйусы]
'вуса'

МАСШТАБ 1:2 000 000

Називний відмінок іменників …
…ляни громадяни …
люди …

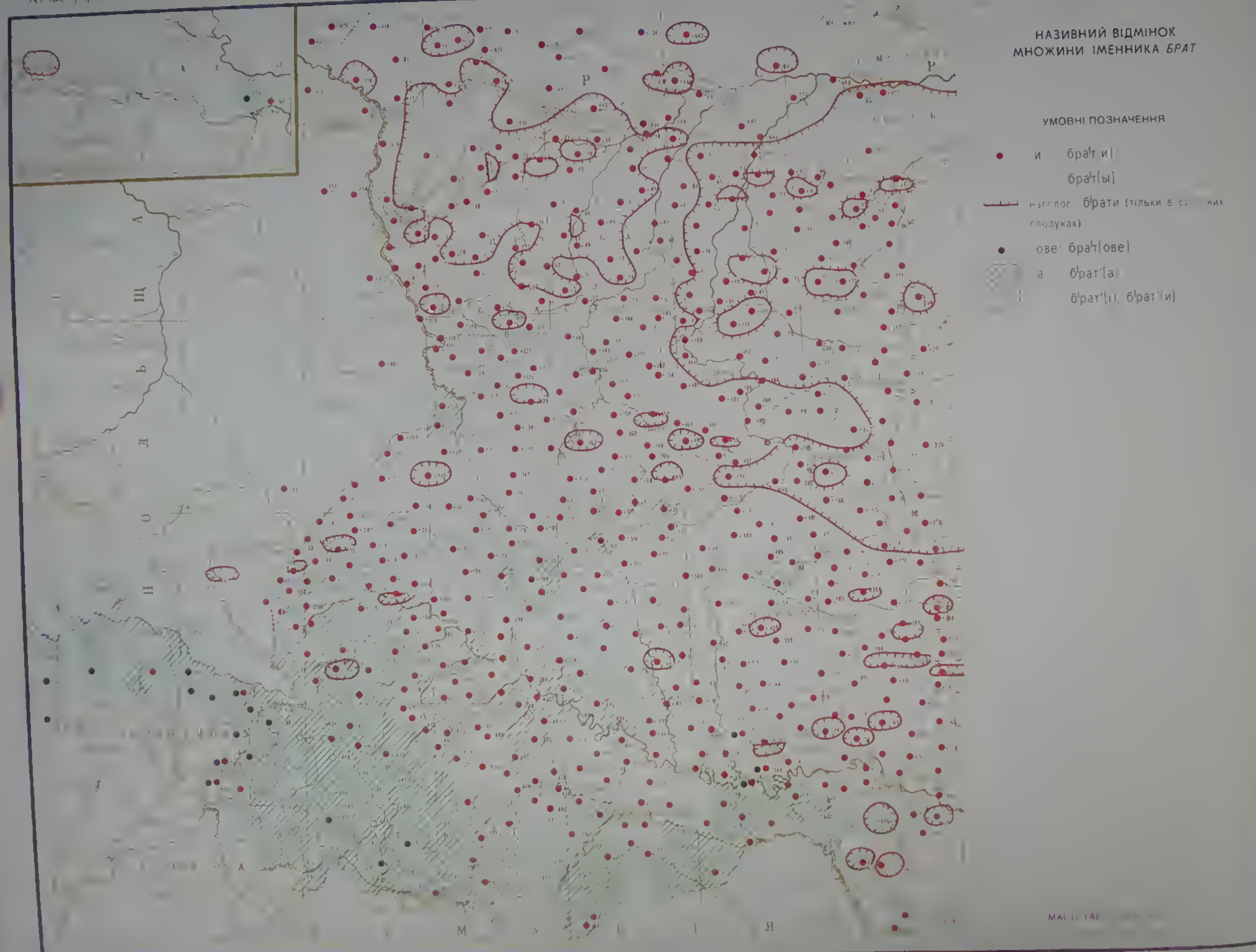
НАЗИВНИЙ ВІДМІНОК
МНОЖИНИ ІМЕННИКА *БРАТ*
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
и
ове
а

ИВНИИ ВІДМІНОК

ЖИНИ ІМЕННИКА БРАТ

ЗНАЧЕННЯ

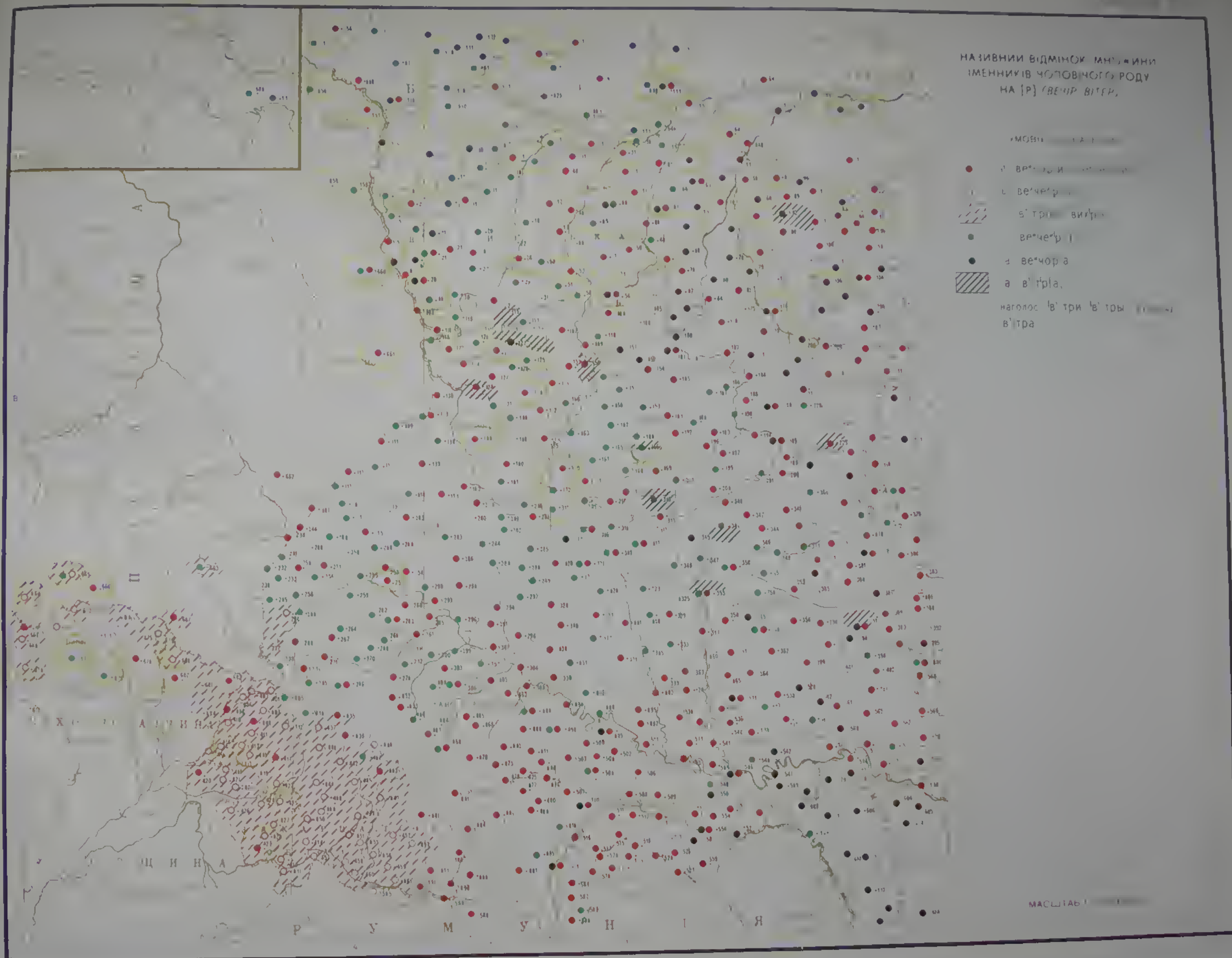

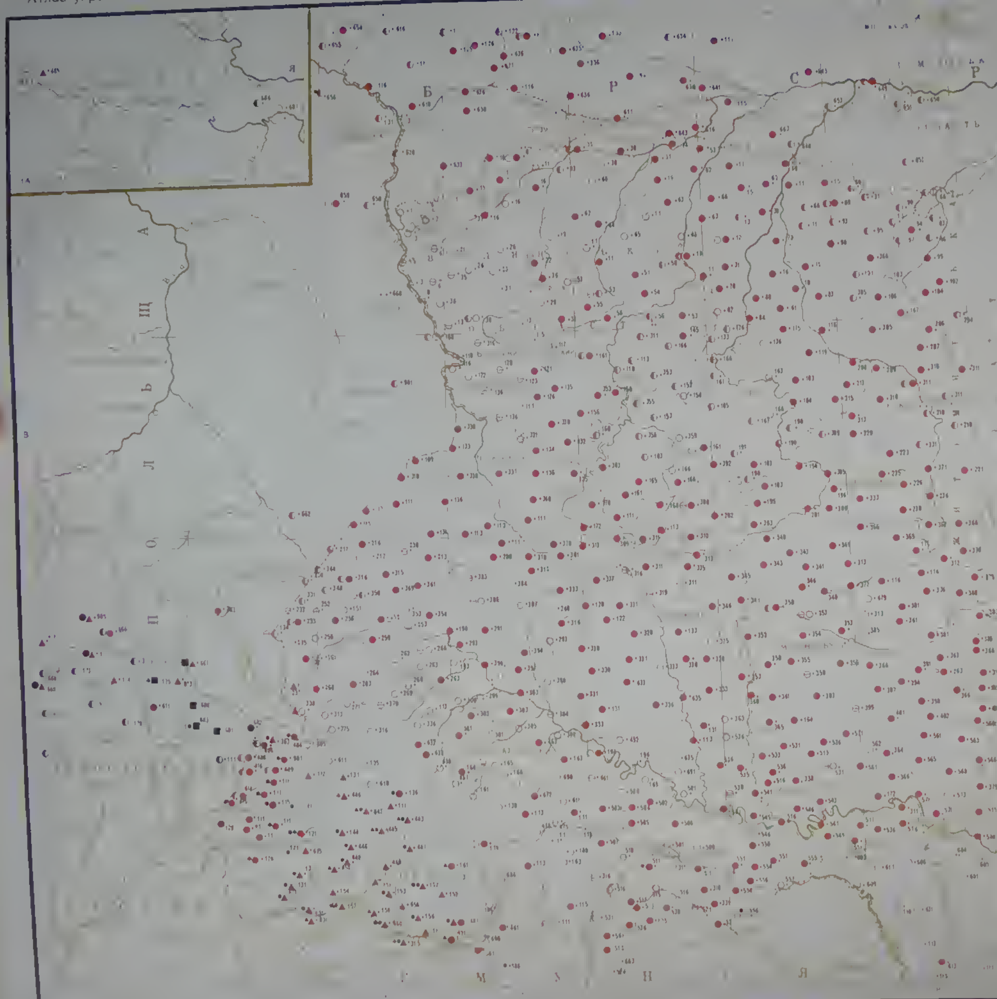

НАЗИВНИЙ ВІДМІНОК МНОЖИНИ ІМЕННИКІВ ЧОЛОВІЧОГО РОДУ З ОСНОВОЮ НА ЗАДНЬОЯЗИКОВІ [К], [Х]

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● [воўˈк]-и, парубˈк-и, сп'іваˈк-и, пастуˈх-и
- ◖ воўˈк[і], парубˈк[і], сп'іваˈк[і], пастуˈх[і]
- – воўˈ[к'и], парубˈ[к'и], сп'іваˈ[к'и], пастуˈ[х'и]
- ⊖ воўˈ[к'е], парубˈ[к'е], сп'іваˈ[к'е], пастуˈ[х'е]
- ▲ [воўˈк]-ы, парубˈк-ы, сп'іваˈк-ы, пастуˈх-ы
- ● [ˈвоўц]-и, паˈрубц-и, сп'ˈіваіц-и, пасˈтус-и
- • [ˈвоўц]-и
- ◐ ˈвоўц[і], паˈропц[і], сп'ˈіваіц[і]
- ▴ [ˈвоўц]-ы
- ■ [ˈвоўц]-е, паˈробц-е, сп'ˈіваіц-е
- ▪ [ˈвоўц]-е

МАСШТАБ 1:2000000

…ий відмінок множини
…ків чоловічого роду з
…о на задньоязикові [к], [х]

…умовн позначення

…к и, паруб'к-и, сп'іва'к-и,
…ту'х и

воу'к[і], паруб'к[і],
сп'іва'к[і], пасту'х[і]

воу'[к'и], паруб'[к'и],
сп'іва'[к'и], пасту'[х'и]

воу'[к'е], паруб'[к'е],
сп'іва'[к'е], пасту'[х'е]

…]-ы, паруб'к-ы, сп'іва'к-ы,
…х-ы

…-и, па'рубц-и, сп'і'вац-и,
…с-и

…]-и

'воуц[і], па'ропц[і],
сп'і'вац[і]

…]-ы

…]-е, па'робц-е, сп'і'вац-е

…-е

…сштаб 1 2000000

Родовий відмінок множини іменника *хлопець*

Умовні позначення

- ĭў — х'лопц'[ĭў]
- -[ў]ў — х'лопц'[ў]у
- -[и]ў — х'лопц'[и]у
- -[о]ў — х'лопц'[о]у
- [у]ў — х'лопц'[у]у
- -и — х'лопц[и]
- -ох — х'лопц[ох]
- відсутність кінцевого ў: х'лопц'и, х'лопц'ў
- [ц]. — х'лоп[ц]ўў, х'лоп[ц]иў, х'лоп[ц]оў, х'лоп[ц]уў

Р У М У Н І Я

Ч Х О С Л О В А Ч Ч И Н А

П О Л Ь Щ А

Масштаб 1 2000000

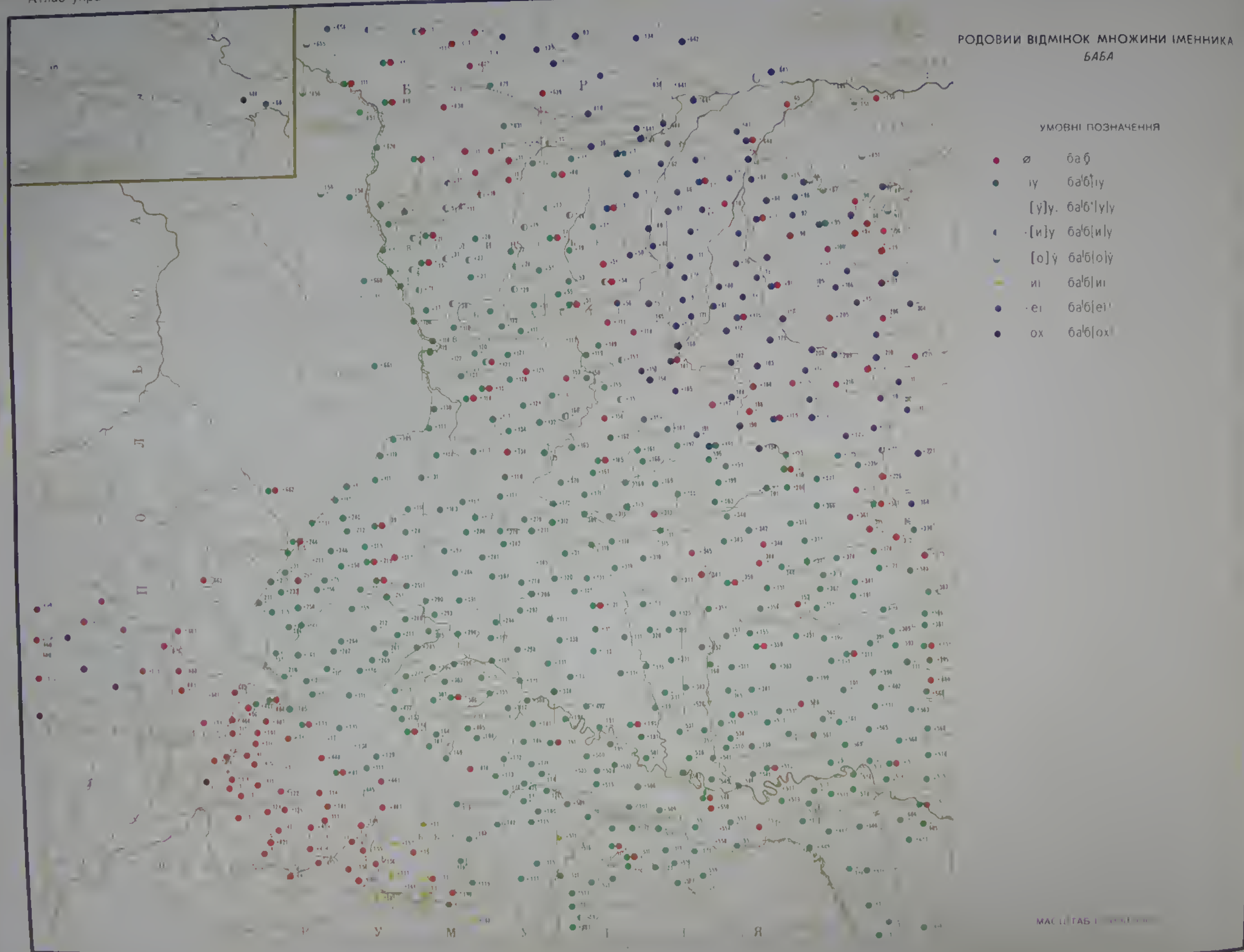
РОДОВИЙ ВІДМІНОК МНОЖИНИ ІМЕННИКА
БАБА
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
ø баб
іу ба'біу
[у]у ба'б'|у|у
[и]у ба'б[и]у
[о]у ба'б[о]у
иі ба'би
еі ба'беі
ох ба'бох
МАСШТАБ

...ИЙ ВІДМІНОК МНОЖИНИ ІМЕННИКА
БАБА

...ЗНАЧЕННЯ

ба'б[и]у
ба'б[о]у
ба'б[ei]
ба'б[ох]

МАСШТАБ ... 000

РОДОВИЙ ВІДМІНОК МНОЖИНИ ІМЕННИКІВ
КОЛИШНІХ А ОСНОВ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

∅	
[ў]у	
[у]у	
иі	
еі	
іў(-[у]у)	
іу(-[у]у)	х(в)о'роб'іу, х(в)о'роб[уу
еі	
еі	
	[хво'рот

Р У М У Н І Я

МАСШТАБ

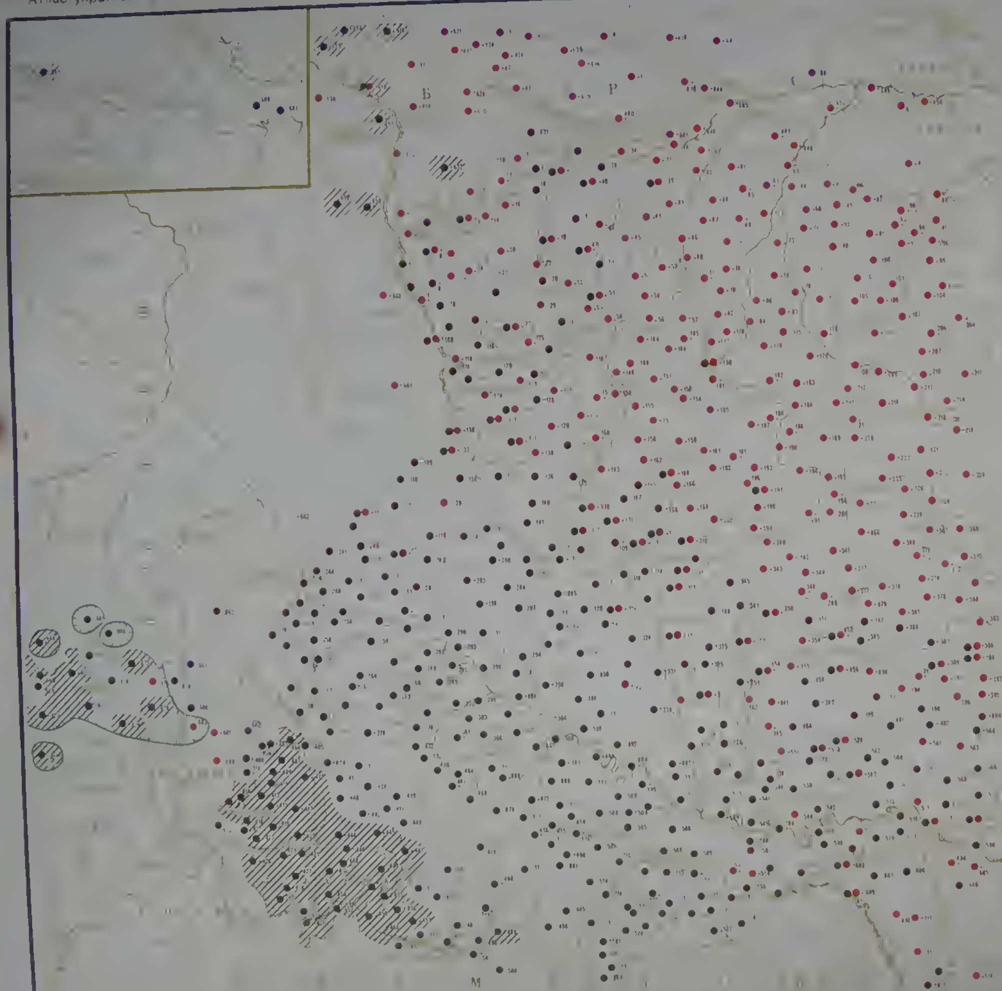

РОДОВИЙ ВІДМІНОК ІМЕННИКІВ
ЛЮДИ, ДІТИ, СВИНІ, ГУСИ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

● -еі: л'у'д[еі], д'і'т[еі], сви'н[еі], гу'с[еі]

● -иі: л'у'д[иі], д'і'т[иі], сви'н[иі], гу'с[иі]

▨ відсутність [і]: [л'у'ди], [д'і'ти], [гу'си]..

⎵ наголос: 'л'удеі, 'л'удиі, 'д'ітиі

МАСШТАБ 1:2 000 000

...ОДОВИЙ ВІДМІНОК ІМЕННИКІВ
...ЮДИ, ДІТИ, СВИНІ, ГУСИ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

е л'у'д[еі], д'і'т[еі], сви'н[еі], ...у'с[еі]

иі л'у'д[иі], д'і'т[иі], сви'н[иі], гу'с[иі]

відсутність [і]: [л'у'ди], [д'і'ти], [гу'си]

наголос 'л'удеі, 'л'удиі, 'д'ітиі

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

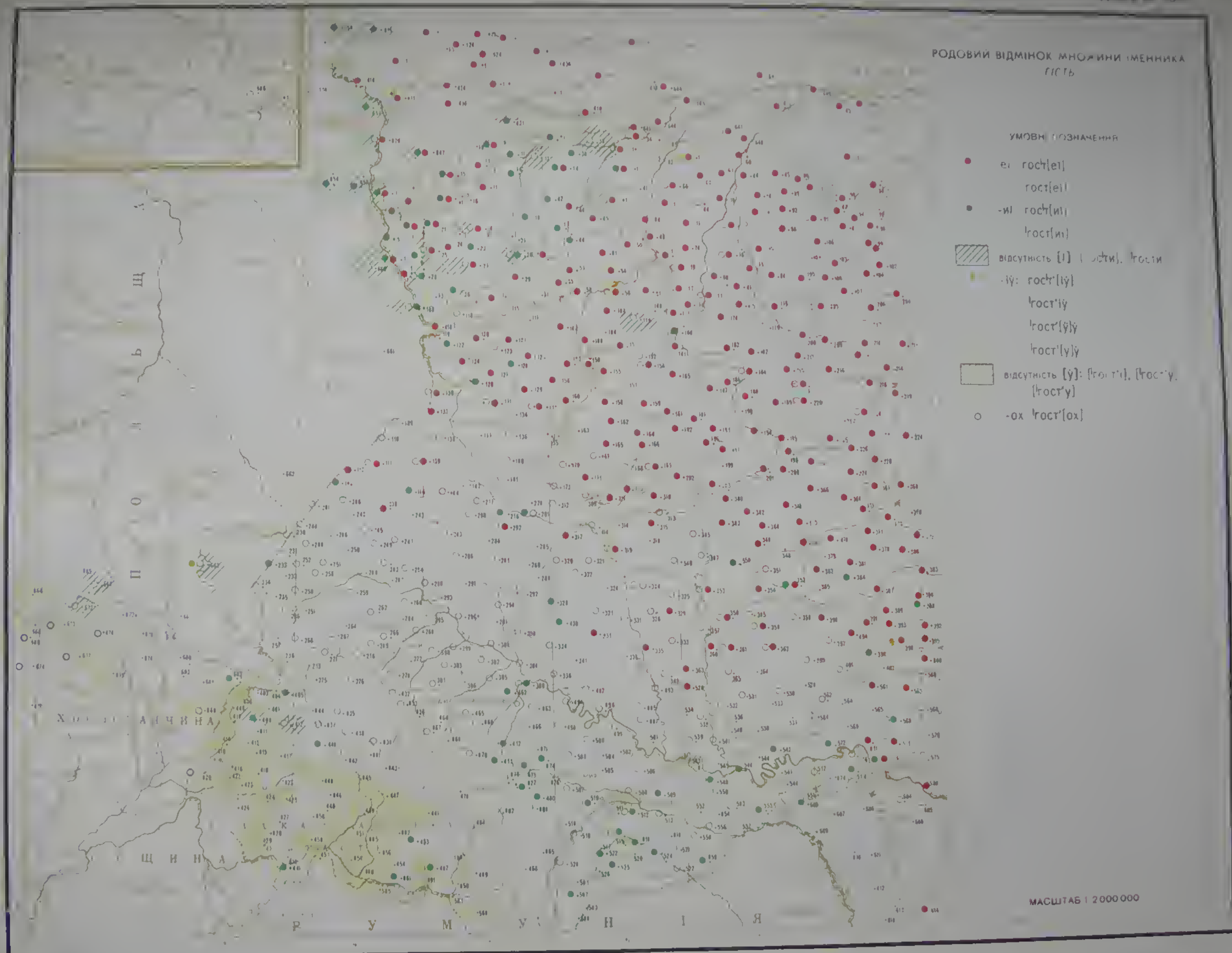

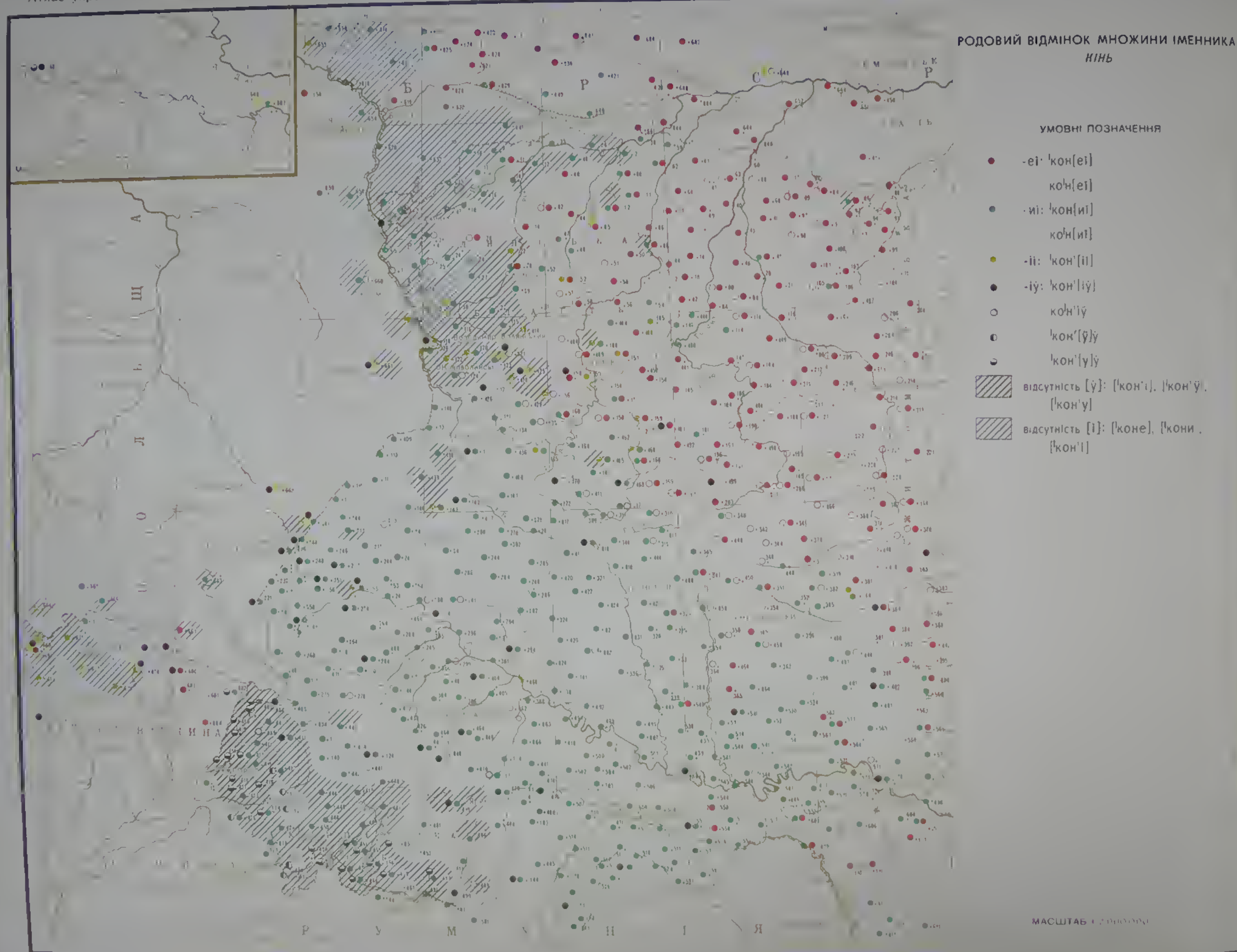
РОДОВИЙ ВІДМІНОК МНОЖИНИ ІМЕННИКА
КІНЬ
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
-еї: ˈкон[еї]
коˈн[еї]
-иї: ˈкон[иї]
коˈн[иї]
-іі: ˈкон'[іі]
-іў: ˈкон'[іў]
коˈн'іў
ˈкон'[ў]ў
ˈкон'[у]ў
відсутність [ў]: [ˈкон'і], [ˈкон'ў], [ˈкон'у]
відсутність [і]: [ˈконе], [ˈкони], [ˈкон'і]
МАСШТАБ
Р У М У Н І Я

[illegible]вий відмінок множини іменника
кінь

Умовні позначення

[illegible] кон[illegible]е[illegible]

ко'н[illegible]

[illegible] 'кон[и]

ко'н[и]

[illegible] 'кон[і]

іу 'кон'[у]

ко'н'іу

'кон'[ў]ў

'кон'[у]ў

відсутність [ў]: ['кон'і], ['кон'у], ['кон у]

відсутність [і]: ['коне], ['кони], ['кон']

Масштаб 1:2 000 000

Родовий відмінок іменника

Умовні позначення

відсутність [illegible]

Масштаб 1:2 000 000

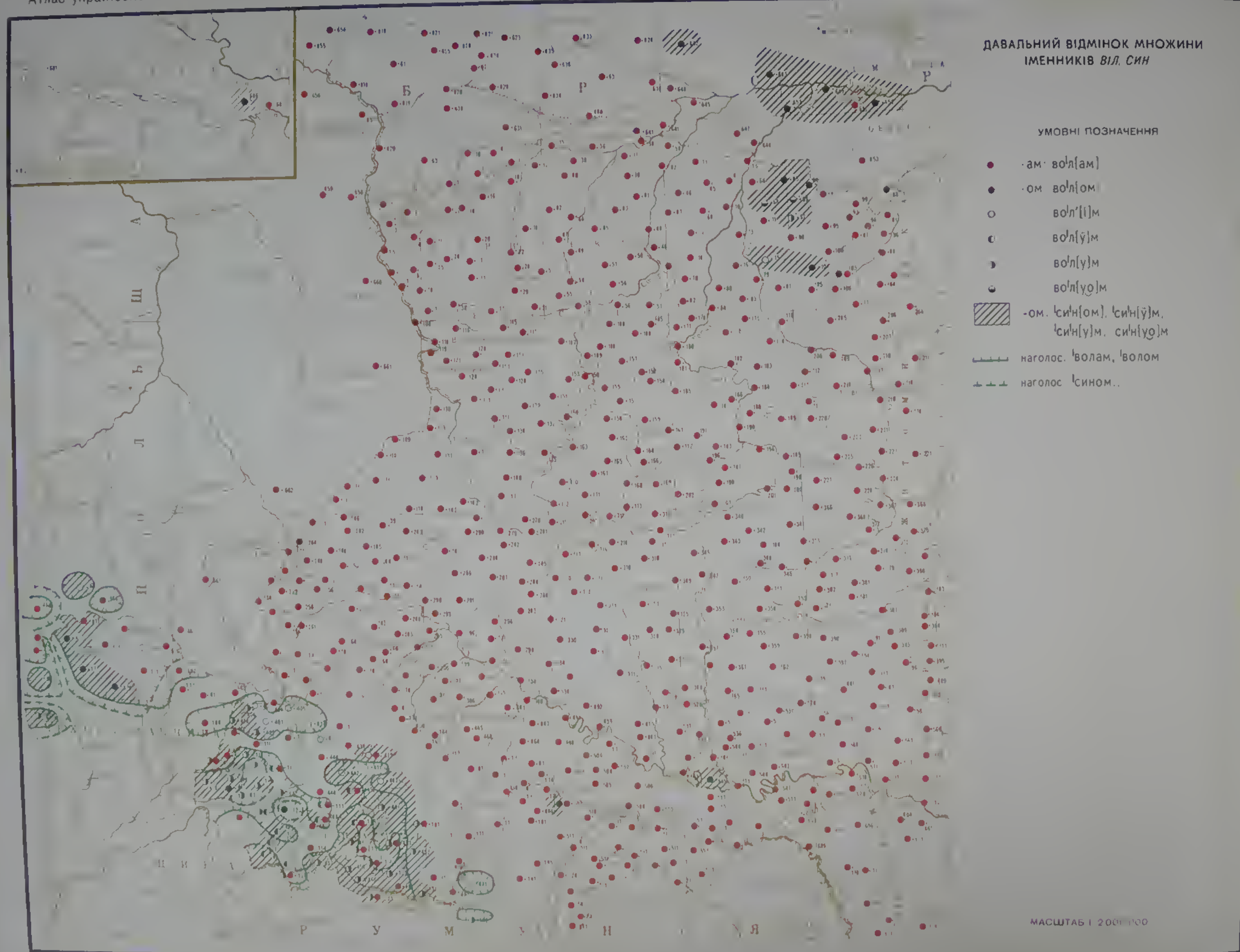
ДАВАЛЬНИЙ ВІДМІНОК МНОЖИНИ
ІМЕННИКІВ *ВІЛ, СИН*
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
-ам- во'л[ам]
-ом во'л[ом]
во'л'[і]м
во'л[ў]м
во'л[у]м
во'л[уо]м
-ом. 'си'н[ом], 'си'н[ў]м, 'си'н[у]м, си'н[уо]м
наголос 'волам, 'волом
наголос 'сином..

ДАВАЛЬНИЙ ВІДМІНОК МНОЖИНИ ІМЕННИКІВ *ВІЛ, СИН*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

ам во'л[ам]

ом во'л[ом]

во'л'[і]м

во'л[ў]м

во'л[у]м

во'л[уо]м

ом 'си'н[ом], 'си'н[ў]м, 'си'н[у]м, си'н[уо]м

наголос 'волам, 'волом..

наголос 'сином...

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

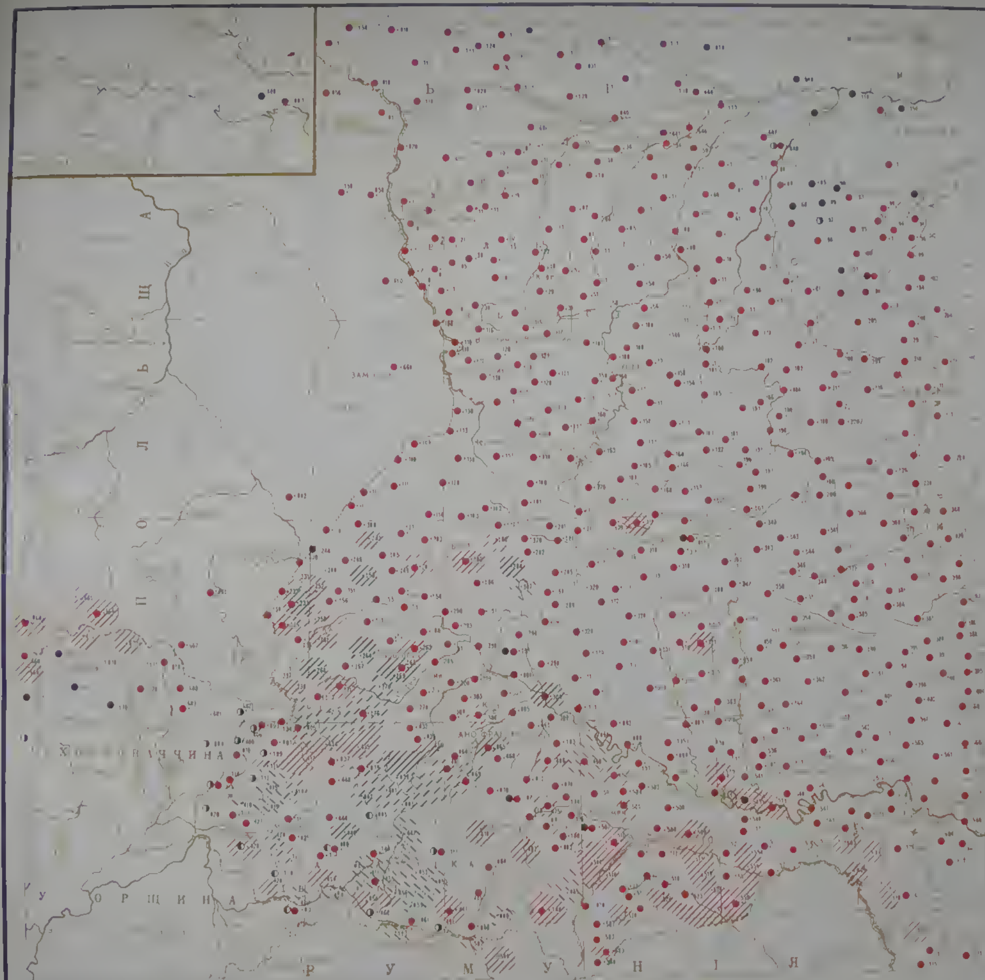

ДАВАЛЬНИЙ ВІДМІНОК МНОЖИНИ ІМЕННИКА *БРАТ*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

[т]·ам бра'т[ам,

[т]·ом бра'т ом

бра'т[.]м

бра'т[у м

бра'т[у.м

[т']·ам б'рат'[ам

б'рат'[і]м

б'рат' е]м

[т']·ом б'рат'[ом

б'рат'[ ]м

б'рат' у]м

б'рат'[у]м

МАСШТАБ 1 : 2000 0..

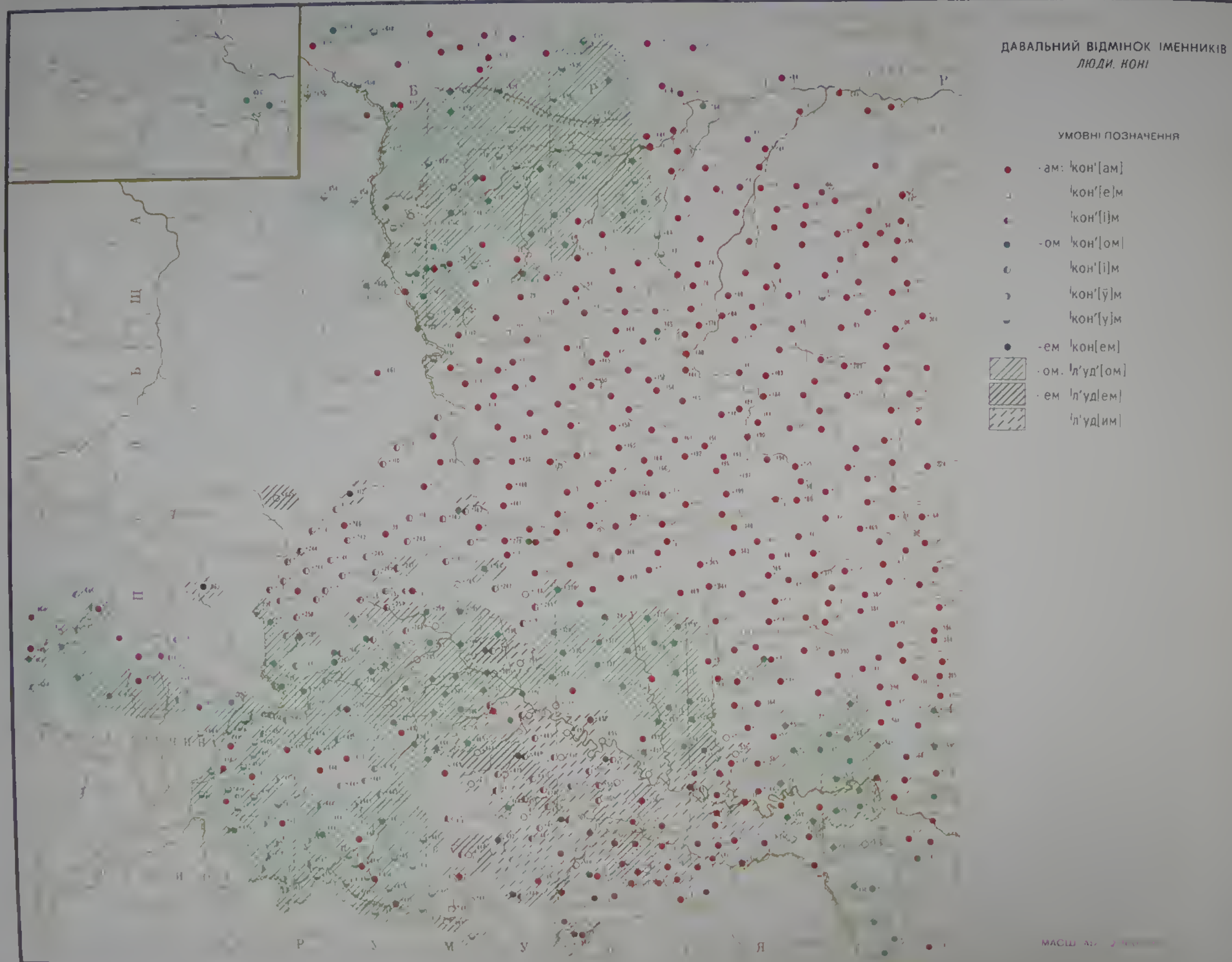

ДАВАЛЬНИЙ ВІДМІНОК ІМЕННИКІВ

ЛЮДИ, КОНІ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- -ам: ˈкон'[ам]
- ˈкон'[е]м
- ˈкон'[і]м
- -ом ˈкон'[ом]
- ˈкон'[і]м
- ˈкон'[ў]м
- ˈкон'[у]м
- -ем ˈкон[ем]
- -ом. ˈл'уд'[ом]
- -ем ˈл'уд[ем]
- ˈл'уд[им]

…АГЫНИЙ ВІДМІНОК ІМЕННИКІВ

…кон'[а]м
…кон'[е]м
'кон'[і]м
…ом 'кон'[ом]
'кон…[…]м
'кон'[у]м
'кон'[ӯ]м
…ем. 'кон[ем]
…м 'л'уд'[ом]
…ем 'л'уд[ем]
…л'уд им

МАСШТАБ 1:2000000

ОРУДНИЙ ВІДМІНОК МНОЖИНИ ІМЕННИКА *гість*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

-ми … [ми]
-ами 'го… ами …
'гост'[е]ми … ми
-[е]ма, -[і]ма 'гост'…ма, 'гост…ма
-има 'гост[има]

Б Р
У Г О Р Щ И Н А
Р У М У Н І Я

МАСШТАБ …

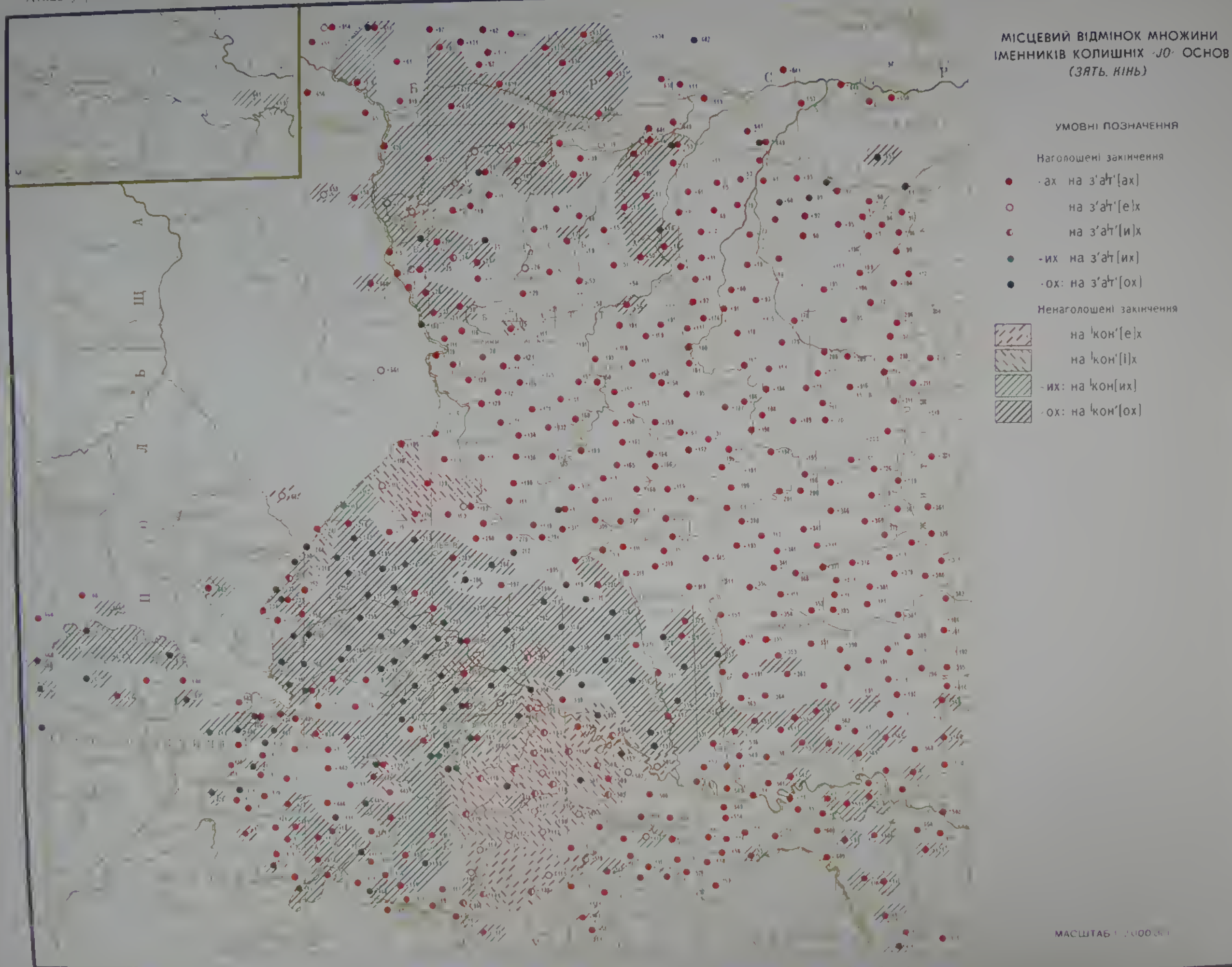
МІСЦЕВИЙ ВІДМІНОК МНОЖИНИ
ІМЕННИКІВ КОЛИШНІХ -JO- ОСНОВ
(ЗЯТЬ, КІНЬ)
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
Наголошені закінчення
-ах на з'аˡт'[ах]
на з'аˡт'[е]х
на з'аˡт'[и]х
-их на з'аˡт[их]
-ох: на з'аˡт'[ох]
Ненаголошені закінчення
на ˡкон'[е]х
на ˡкон'[і]х
-их: на ˡкон[их]
-ох: на ˡкон'[ох]
МАСШТАБ

...ЦЕВИЙ ВІДМІНОК МНОЖИНИ
...ННИКІВ КОЛИШНІХ -Ŏ- ОСНОВ
...ЗАТЬ КІНЬ)

Умовні позначення

... закінчення

на з'ат'[ах]

на з'ат'[е]х

на з'ат'[и]х

-их на з'ат'[их]

-ох на з'ат'[ох]

...ненаголошені закінчення

на 'кон'[е]х

на 'кон'[і]х

-их на 'кон[их]

-ох на 'кон'[ох]

МАСШТАБ 1:2000000

П О Л Ь Щ А

Ч Е Х О С Л О В А Ч Ч И Н А

У Г О Р Щ И Н А

Р У М У Н І Я

МІСЦЕВИЙ ВІДМІНОК МНОЖИНИ ІМЕННИКІВ
ГРУДИ, ДВЕР

Умовні позначення

дверах

двер'ах

двер'ах

-ех д'вер[ех

двереx

-ох д'вер'[ох

д'верох

две'р'ох

две'рох

-ах груд'[ах]

-ех г'руд[ех

груд'ех

-ох г'руд'[ох]

груд'ох

МАСШТАБ 1:2000000

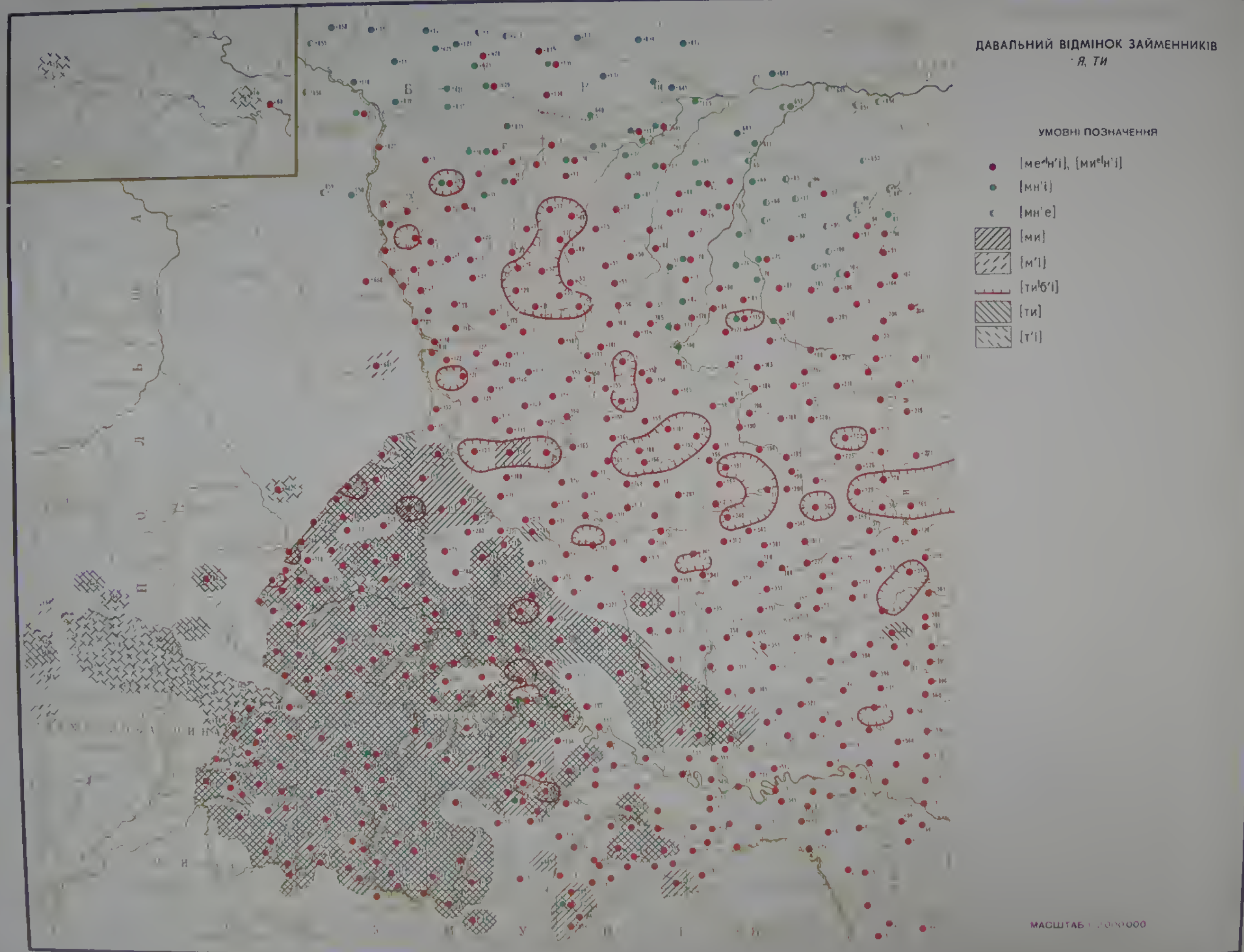
ДАВАЛЬНИЙ ВІДМІНОК ЗАЙМЕННИКІВ
Я, ТИ
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
[ме^{и}н'і], [ми^{е}н'і]
[мн'і]
[мн'е]
[ми]
[м'і]
[ти'б'і]
[ти]
[т'і]
МАСШТАБ

Карта № 207

ДАВАЛЬНИЙ ВІДМІНОК ЗАЙМЕННИКІВ
Я, ТИ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [мен'і], [мин'і]
- [мн'і]
- [мне]
- [ми]
- [м'і]
- [тиб'і]
- [ти]
- [т'і]

МАСШТАБ 1:2000000

ЗНАХІДНИЙ ВІДМІНОК ЗАЙМЕННИКА
ВІН (З ПРИЙМЕННИКОМ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- за 'н'ого
- за 'нього
- за 'його
- наголос за його

Б Р

П О Л Ь Щ А

Ч Е Х О С Л О В А Ч Ч И Н А

У Г О Р Щ И Н А

Р У М У Н І Я

МАСШТАБ 1:2000000

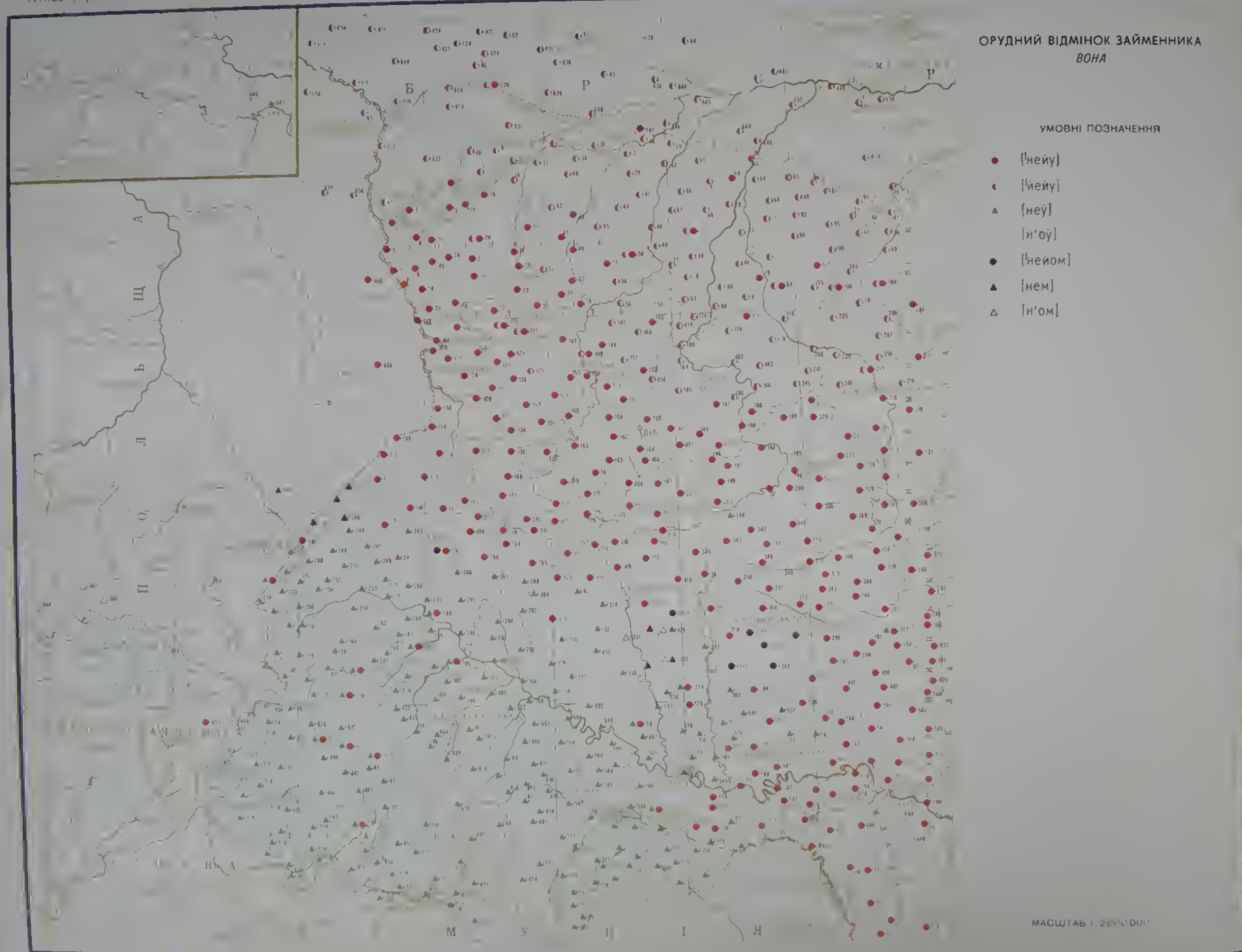
ОРУДНИЙ ВІДМІНОК ЗАЙМЕННИКА
ВОНА
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
[ˈнейу]
[ˈйейу]
[неў]
[н'оў]
[ˈнейом]
[нем]
[н'ом]
МАСШТАБ 1 : 2000000

…удний відмінок займенника
вона

Умовні позначення

- неиу
- ʹйеиу
- неў
- н'оу
- ʹнеиом
- нем
- н'ом

Масштаб 1 : 2 000 000

Називний відмінок однини займенника, що вказує на близький предмет
(цей, ця, це)

Умовні позначення

- ʹц'а, ʹце
- ʹц'аиа, цеие
- ʹо'ц'а, о'це
- ʹцеʹс'а, ʹце…
- с'а, се
- с'аиа, сеие
- о'с'а, о'се
- си'с'а, си'се
- та, те
- ʹтаиа, ʹтеие
- о'та, о'то
- ʹгета, ʹгето
- ʹйета, ʹйет…
- то'та, ʹто'то
- ато'та, ато'то
- цес', о'цес'
- с'ей
- с'ой
- сес'
- той
- ʹгетой
- ʹйетой
- тот
- а'тот

Масштаб

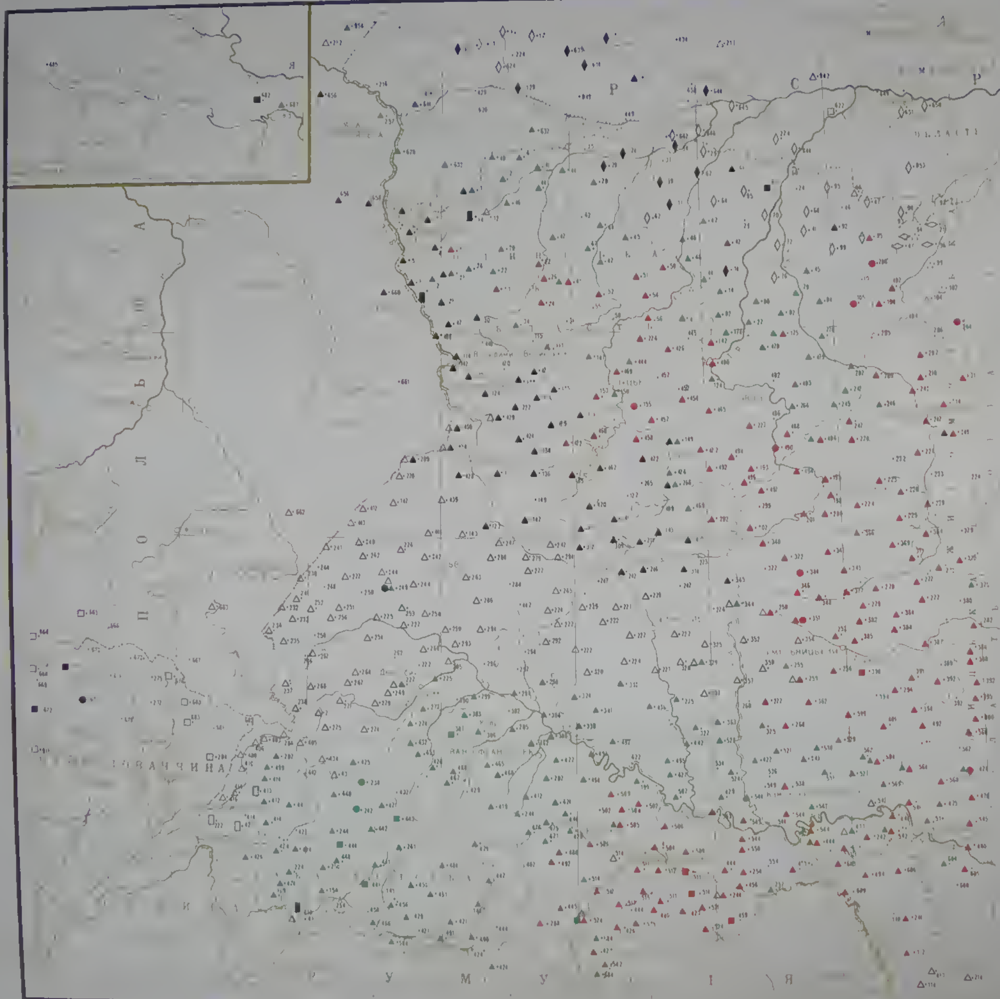

РОДОВИЙ ВІДМІНОК ОДНИНИ ЗАЙМЕННИКА ЖІНОЧОГО РОДУ, ЩО ВКАЗУЄ НА БЛИЗЬКИЙ ПРЕДМЕТ (*ЦЯ*)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● [ц'іˈйей]
- ▲ [ˈцейі]
- △ [ˈц'ойе]
- ● [цеї]
- ▲ [ˈсейі]
- [ˈс'ойі]
- ■ [сеї]
- ● [тіˈйейі]
- ▲ [ˈтейі]
- △ [ˈтойі]
- ● [теї]
- [тої]
- ♦ [ˈгетейі]
- [ˈгетойі]
- ◇ [ˈйетойі]
- ▮ [оˈтейі]
- ▯ [аˈтойі]

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

РОДОВИЙ ВІДМІНОК ОДНИНИ ЗАЙМЕННИКА ЖІНОЧОГО РОДУ ЩО ВКАЗУЄ НА БЛИЗЬКИЙ ПРЕДМЕТ *(ЦЯ)*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ц'иеи]
- [цеи]
- ц оие
- цеі]
- ceи]
- [с'ои
- [сеі]
- т'иеи]
- теи]
- той
- теі]
- [тоі]
- [гетеи]
- гетоӣ]
- иетоӣ]
- [о'теӣ]
- а'тоӣ]

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

НАЗИВНИЙ ВІДМІНОК ОДНИНИ ЗАЙМЕННИКА ЩО ВКАЗУЄ НА ВІДДАЛЕНИЙ ПРЕДМЕТ *(ТОЙ, ТА)*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- тоі
- [теі]
- тот]
- тамтоі
- [тамтот
- [таиа]
- [тота]
- [тамта]
- [тамтаӣа]
- [тамтота]

Р У М У Н І Я

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

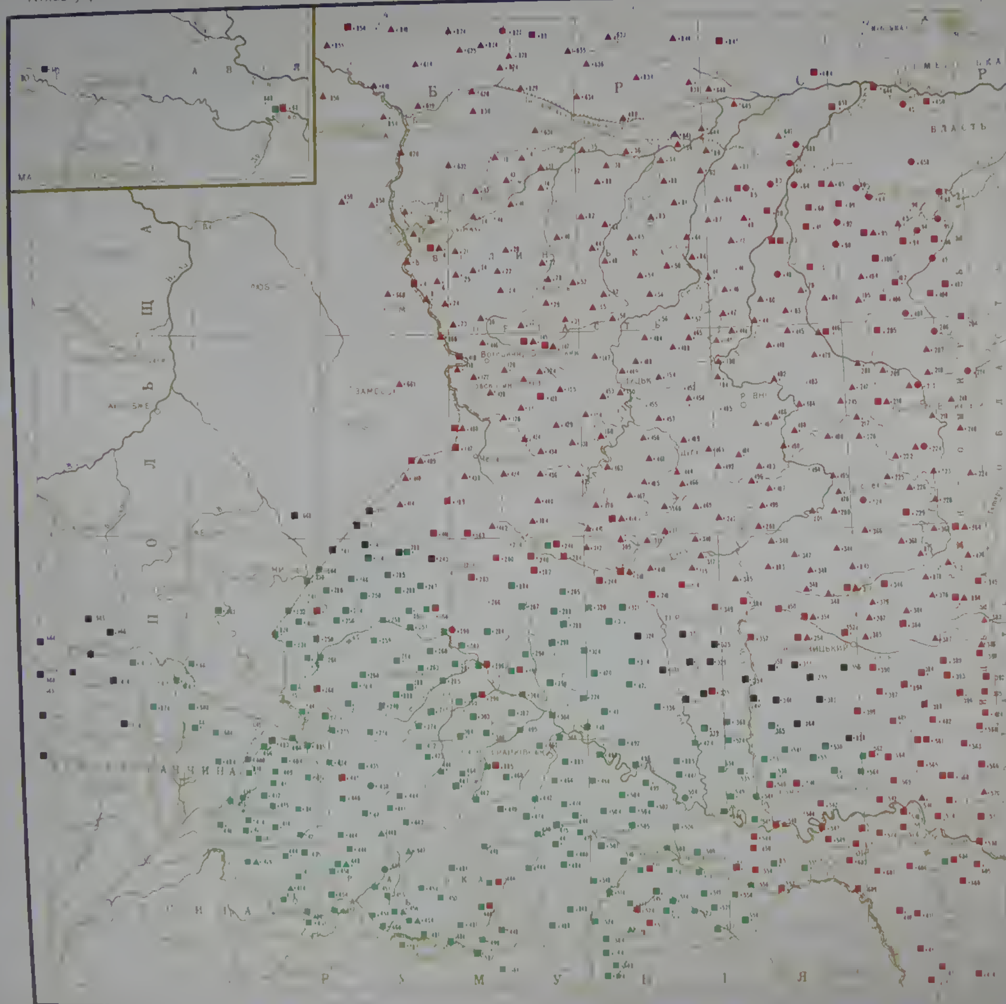

ОРУДНИЙ ВІДМІНОК ОДНИНИ ЗАЙМЕННИКА *ТА*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● [ті'иеиу]
- ▲ [ˈтейу]
- ■ [ˈтойу]
- ▲ [теў]
- ■ [тоў]
- ■ [том]

ОРУДНИЙ ВІДМІНОК ОДНИНИ ЗАЙМЕННИКА ТА

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

[тоу]

[том]

МАСШТАБ 1:2000000

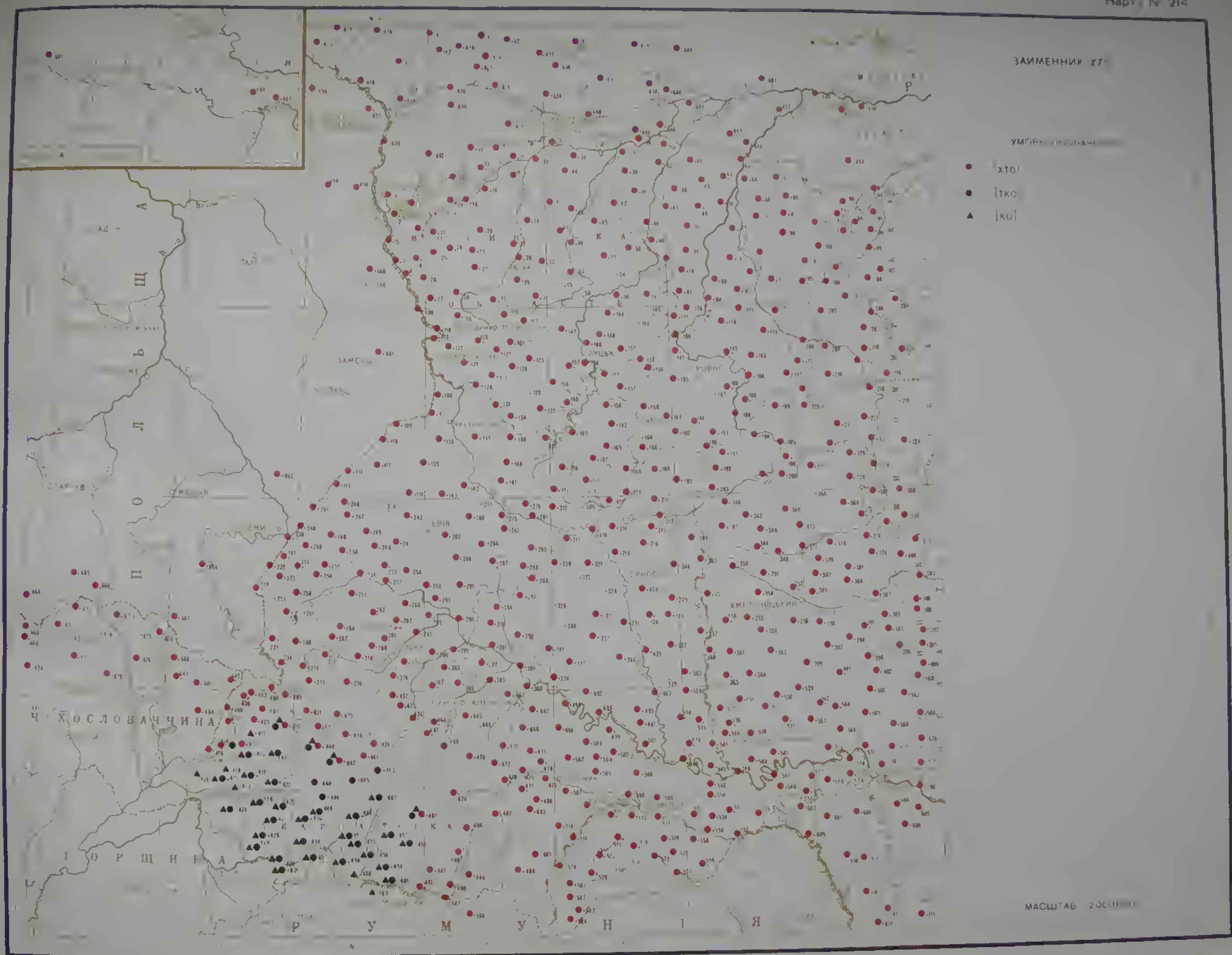

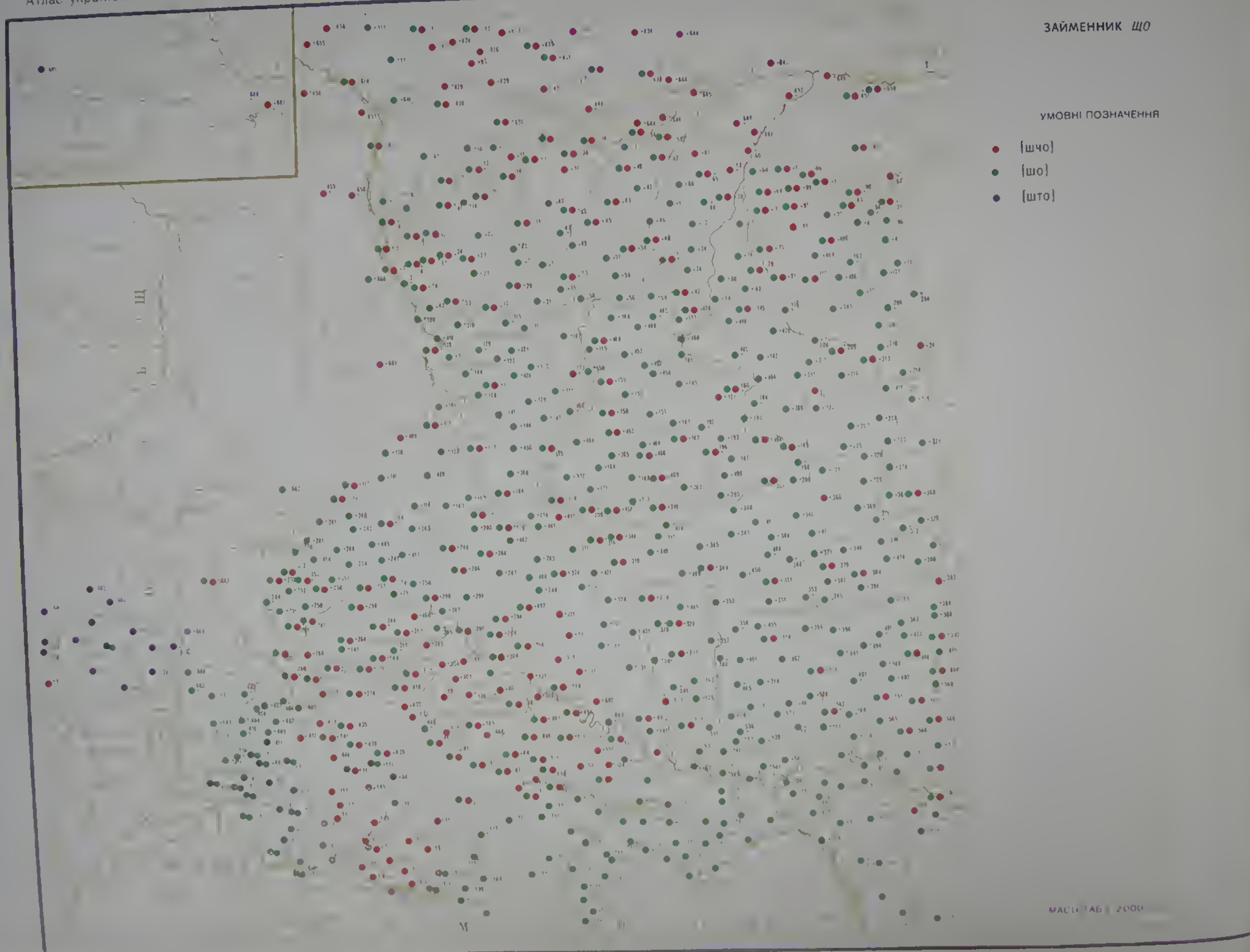
ЗАЙМЕННИК *ЩО*
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
[шчо]
[шо]
[што]

ЗАЙМЕННИК *ЩО*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- 'шчо
- шо
- што

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

НАЗИВНИЙ ВІДМІНОК ОДНИНИ ПРИКМЕТНИКІВ ЧОЛОВІЧОГО РОДУ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- и 'добр(и), мо...д(и), ви'шнев(и), ...'лен(и), ши'рок(и)
- ·и 'добр(и), моло'д(и), вишнев(и), си'лен(и), ши'рок(и)

МАСШТАБ 1 : 20...

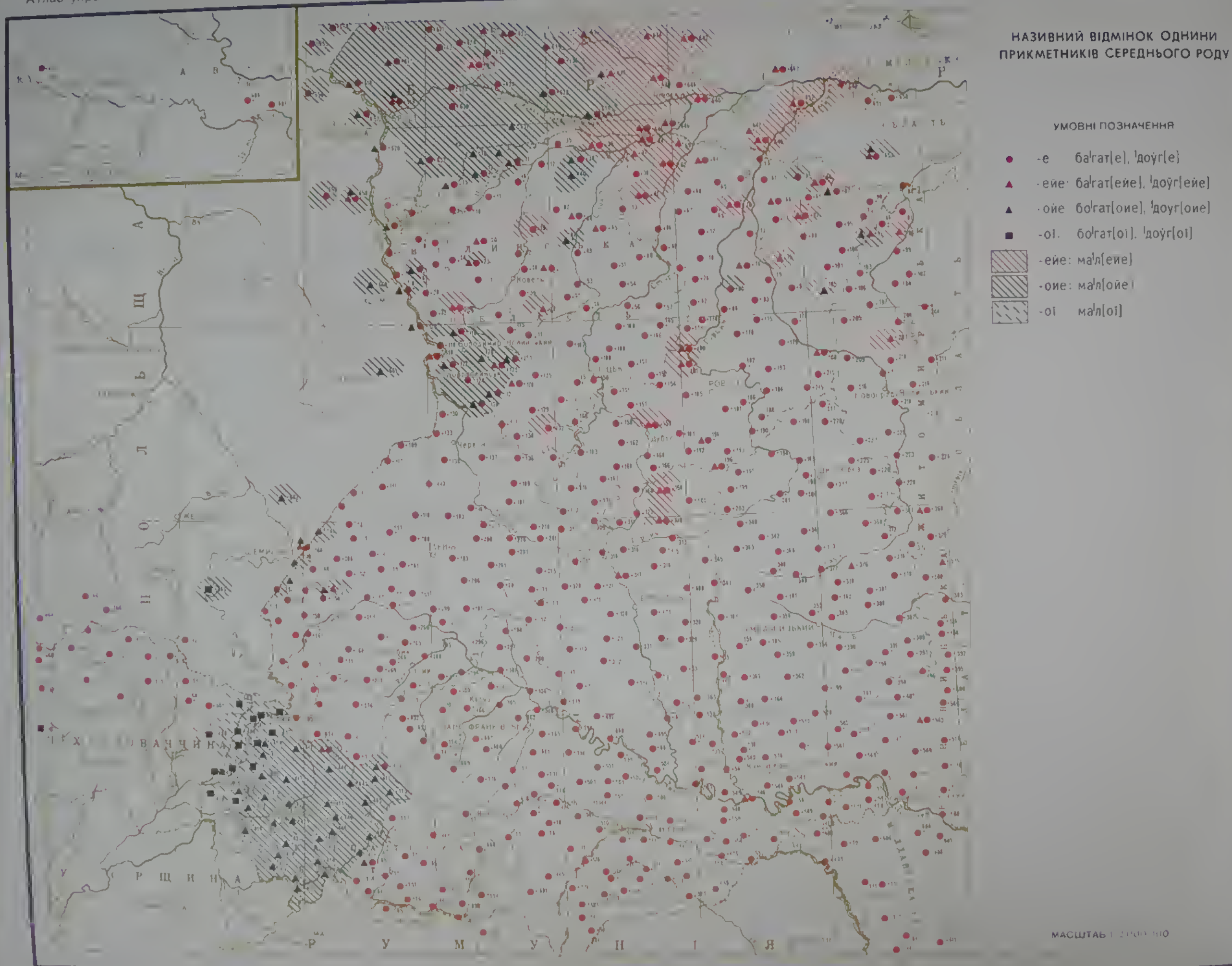
НАЗИВНИЙ ВІДМІНОК ОДНИНИ ПРИКМЕТНИКІВ СЕРЕДНЬОГО РОДУ
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
-е ба'гат[е], 'доўг[е]
-ейе ба'гат[ейе], 'доўг[ейе]
-ойе бо'гат[ойе], 'доуг[ойе]
-оі. бо'гат[оі], 'доўг[оі]
-ейе: ма'л[ейе]
-ойе: ма'л[ойе]
-оі ма'л[оі]
Р У М У Н І Я
МАСШТАБ [illegible]

НА ИВНИЙ ВІДМІНОК ОДНИНИ
ИКМЕ НИКІВ СЕРЕДНЬОГО РОДУ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- е — ба'ат[е], 'доўг[е
- еие — ба'гат[еие], 'доўг[ейе]
- оие — бо'гат[оие], 'доуг[оие
- оі — бо'гат[оі], 'доўг[оі]
- еие — ма'л[еие]
- ойе — ма'л[оие]
- оі — ма'л[оі]

МАСШТАБ 1:2 000 000

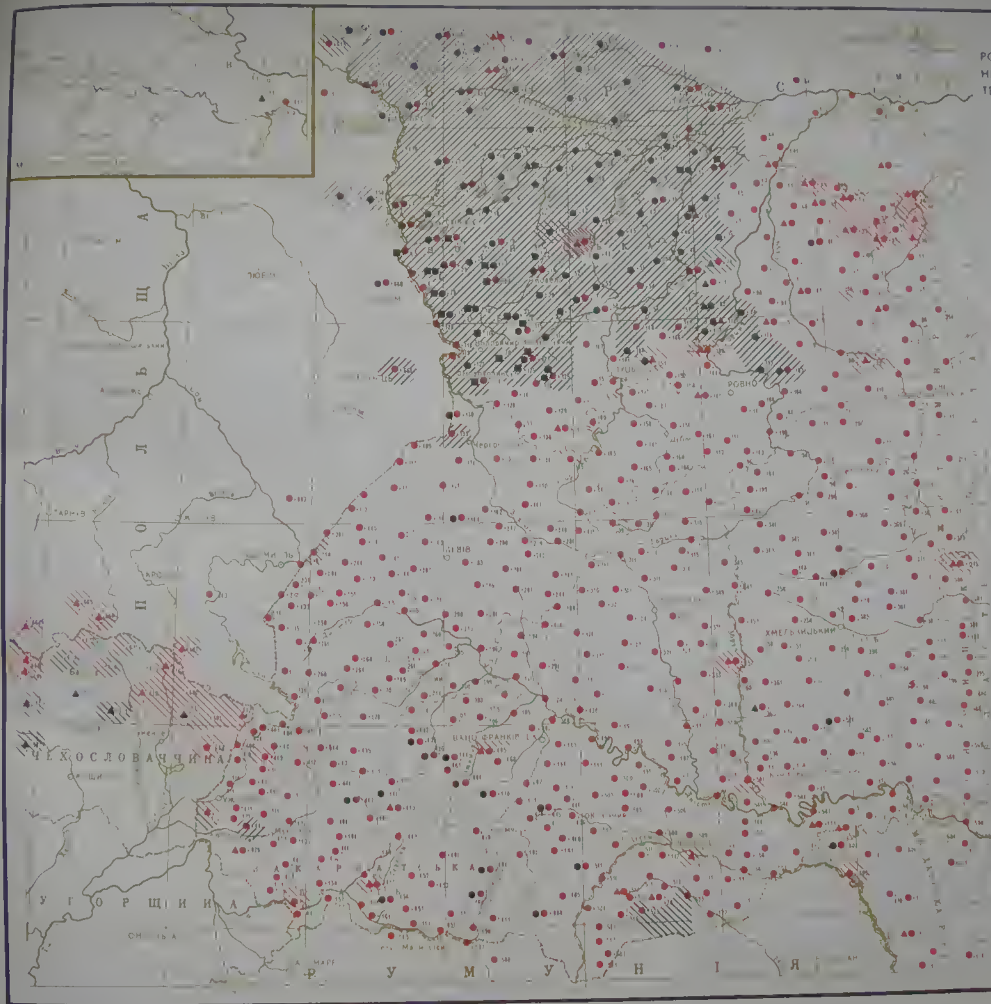

РОДОВИЙ ВІДМІНОК ОДНИНИ ПРИКМЕТ-
НИКІВ ЖІНОЧОГО РОДУ З ОСНОВОЮ НА
ТВЕРДИЙ ПРИГОЛОСНИЙ І ПРИСВІЙНИХ
ЗАЙМЕННИКІВ НА ШИПЛЯЧИЙ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● ои — добр ои
- ▲ — добр
- ● еи, ии — 'добр еи, 'наш ии, 'добр ии
- ▲ еі — добр еі, наш еі
- ● и — 'добр и, на и
- ▨ оі — моло'д[оі
- ▨ еи — моло'д[еи
- ▨ еі — моло'д[еі

МАСШТАБ 1:2 000 000

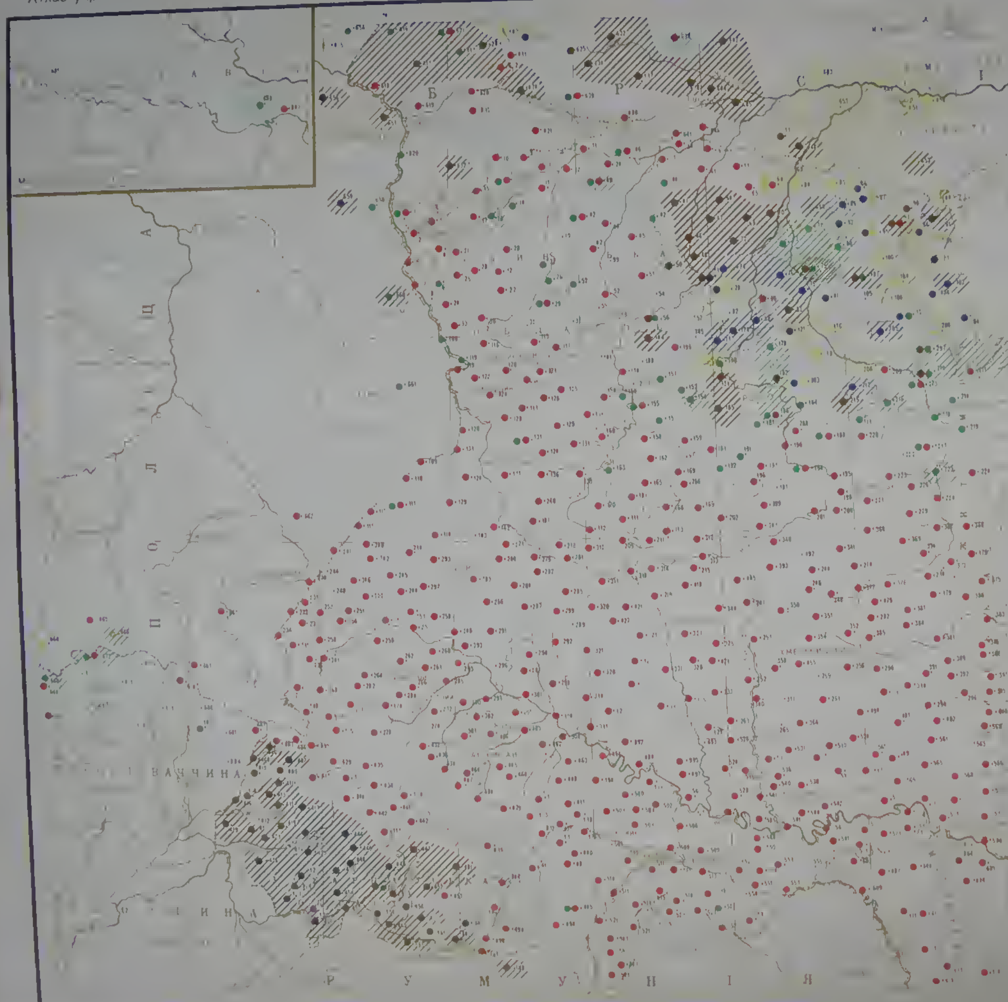

ДАВАЛЬНИЙ І МІСЦЕВИЙ ВІДМІНКИ ОДНИНИ ПРИКМЕТНИКІВ І АД'ЄКТИВНИХ ЗАЙМЕННИКІВ ЖІНОЧОГО РОДУ З ОСНОВОЮ НА ТВЕРДИЙ ПРИГОЛОСНИЙ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

Наголошені закінчення

- -і(і): молоˈд'[іі] (ˈд'іўчин'і), на т'[іі] (йаˈлинц'і)
- -[и]і: молоˈд[и]і (ˈд'іўчин'і), на т[и]і (йаˈлинц'і)
- -[о]і: молоˈд[о]і (ˈд'іўчин'і); на т[о]і (йаˈлинц'і)
- -[уо̯]і: молоˈд[уо̯]і (ˈд'іўчин'і); на т[уо̯]і (йаˈлинц'і)
- -[у]і: молоˈд[у]і (ˈд'іўчин'і), на т[у]і (йаˈлинц'і)
- -[ӱ]і: молоˈд[ӱ]і (ˈд'іўчин'і), на т[ӱ]і (йаˈлинц'і)
- -[ӱў]: молоˈд[ӱў] (ˈд'іўчин'і), на т[ӱў] (йаˈлинц'і)

Ненаголошені закінчення

- -[и]і: у глиˈбок[и]і (криˈниц'і)
- -[о]і: у глиˈбок[о]і (криˈниц'і)
- -[уо̯]і: у глиˈбок[уо̯]і (криˈниц'і)
- -[у]і: у глиˈбок[у]і (криˈниц'і)
- -[ӱ]і: у глиˈбок[ӱ]і (криˈниц'і)
- -[ӱў]: у глиˈбок[ӱў] (криˈниц'і)

МАСШТАБ 1:2000000

…НАЛЬНИЙ МІСЦЕВИЙ ВІДМІНКИ …ИНИ ПРИКМЕТНИКІВ І АД'ЄКТИВНИХ …МЕННИКІВ ЖІНОЧОГО РОДУ З ОСНО-…ОЮ НА ТВЕРДИЙ ПРИГОЛОСНИЙ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

Наголошені закінчення

[і] моло'д'[ıі] ('д'іучин'і) на т'[іі] (йа'линц'і)

[и]і моло'д[и]і ('д'іўчин'і), на т[и]і (йа'линц'і)

[о] моло'д[о]і ('д'іўчин'і), на т[о]і (йа'линц'і)

[уо]і моло'д[уо]і ('д'іўчин'і); на т[уо]і (йа'линц'і)

[у]і моло'д[у]і ('д'іўчин'і), на т[у]і (йа'линц'і)

[ў]і моло'д[ў]і ('д'іўчин'і), на т[ў]і (йа'линц'і)

[уу] моло'д[ўў] ('д'іўчин'і), на т[ўў] (йа'линц'і)

Ненаголошені закінчення

[и]і у гли'бок[и]і (кри'ниц'і)

[о]і у гли'бок[о]і (кри'ниц'і)

[уо]і у гли'бок[уо]і (кри'ниц'і)

[у]і у гли'бок[у]і (кри'ниц'і)

[ў]і у гли'бок[ў]і (кри'ниц'і)

[ўў] у гли'бок[ўў] (кри'ниц'і)

МАСШТАБ 1:2000000

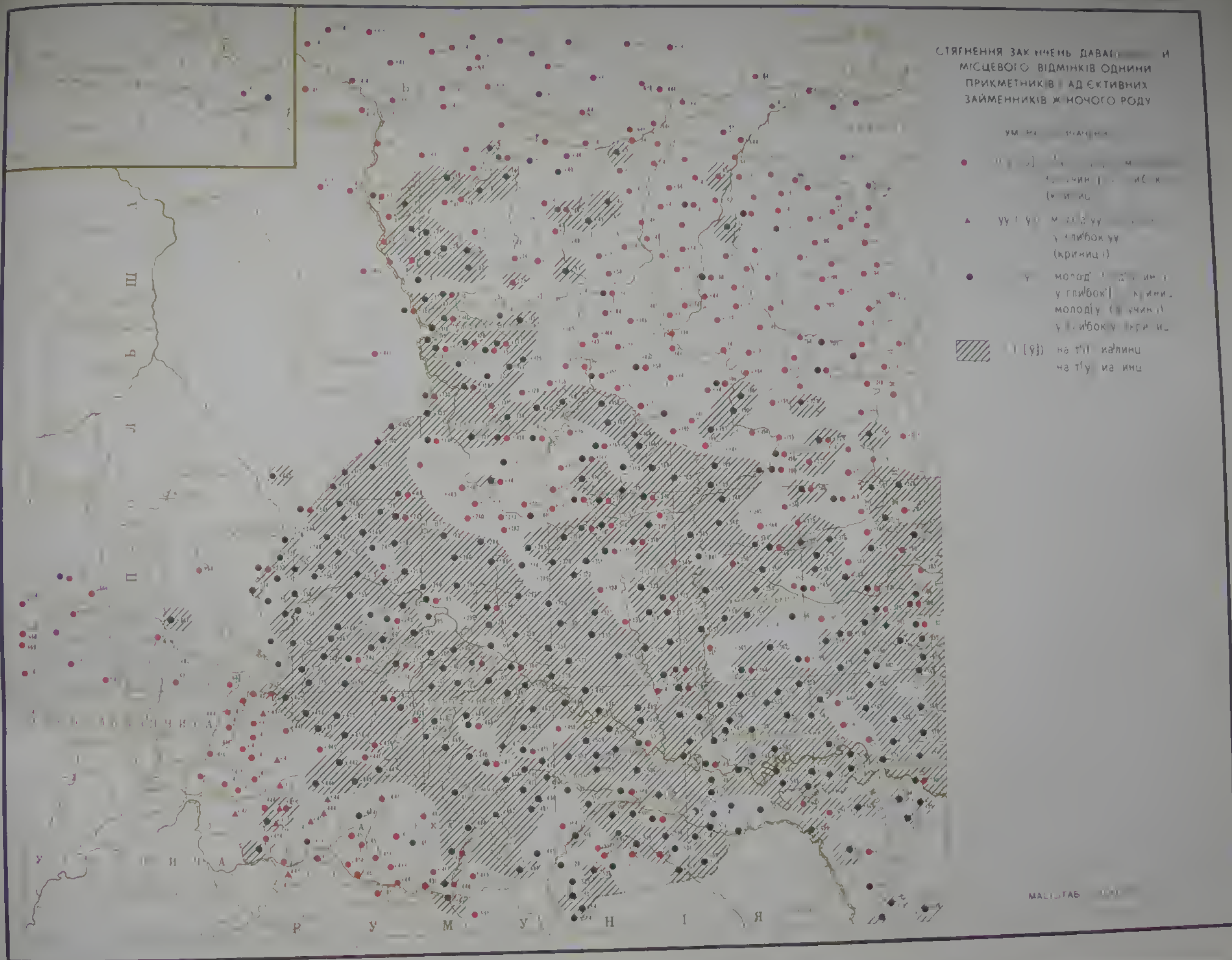

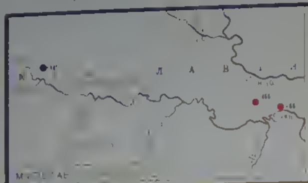

НАЗИВНИЙ ВІДМІНОК МНОЖИНИ ЯКІСНИХ ПРИКМЕТНИКІВ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● -і: ˈдобр'[і], ˈгарн'[і]
- ▲ -ій: ˈдобр'[ій], ˈгарн'[ій]
- -ійе: ˈдобр'[ійе], ˈгарн'[ійе]
- ● -и: ˈдобр[и], ˈгарн[и]
- ▲ -ий: ˈдобр[ий], ˈгарн[ий]
- △ -ийе: ˈдобр[ийе], ˈгарн[ийе]
- -ій: чуˈж'[ій]
- -ійе: чуˈж'[ійе]
- -и: чуˈж[и]
- -ий: чуˈж[ий]
- -ийе: чуˈж[ийе]

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

ивний відмінок множини
кісних прикметників

умовні позначення

ˈдобр'[і], ˈгарн'[і]
иі добр'[іиі], ˈгарн'[ій]
іе ˈдобр'[ійе], ˈгарн'[іие]
ˈдобр[и], ˈгарн[и]
иі ˈдобр[ий], ˈгарн[ий]
ие. ˈдобр[ийе], ˈгарн[ийе]
чуˈж'[ій]
е. чуˈж'[ійе]
чуˈж[и]
· чуˈж[ий]
е: чуˈж[ийе]

сштаб 1:2000000

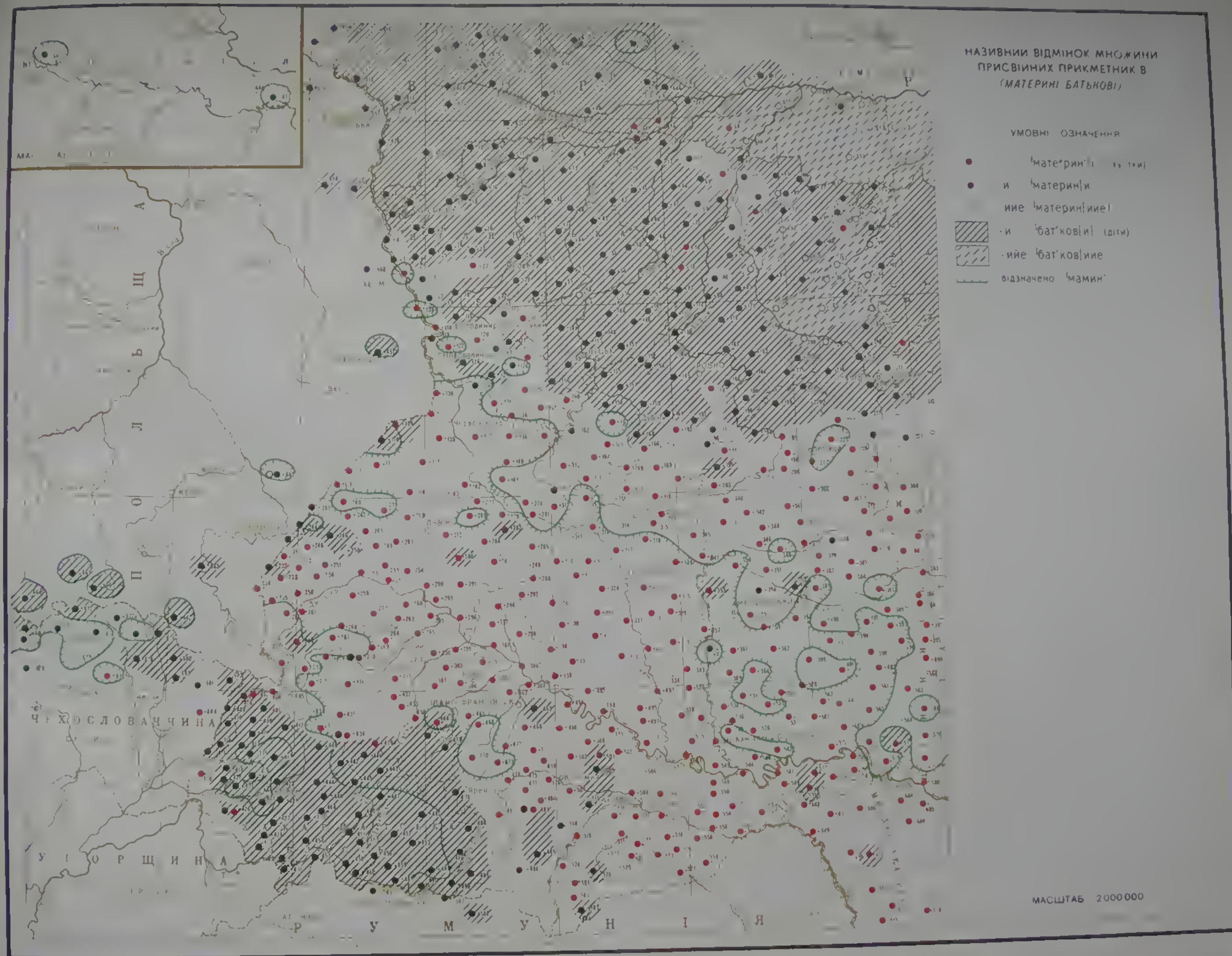

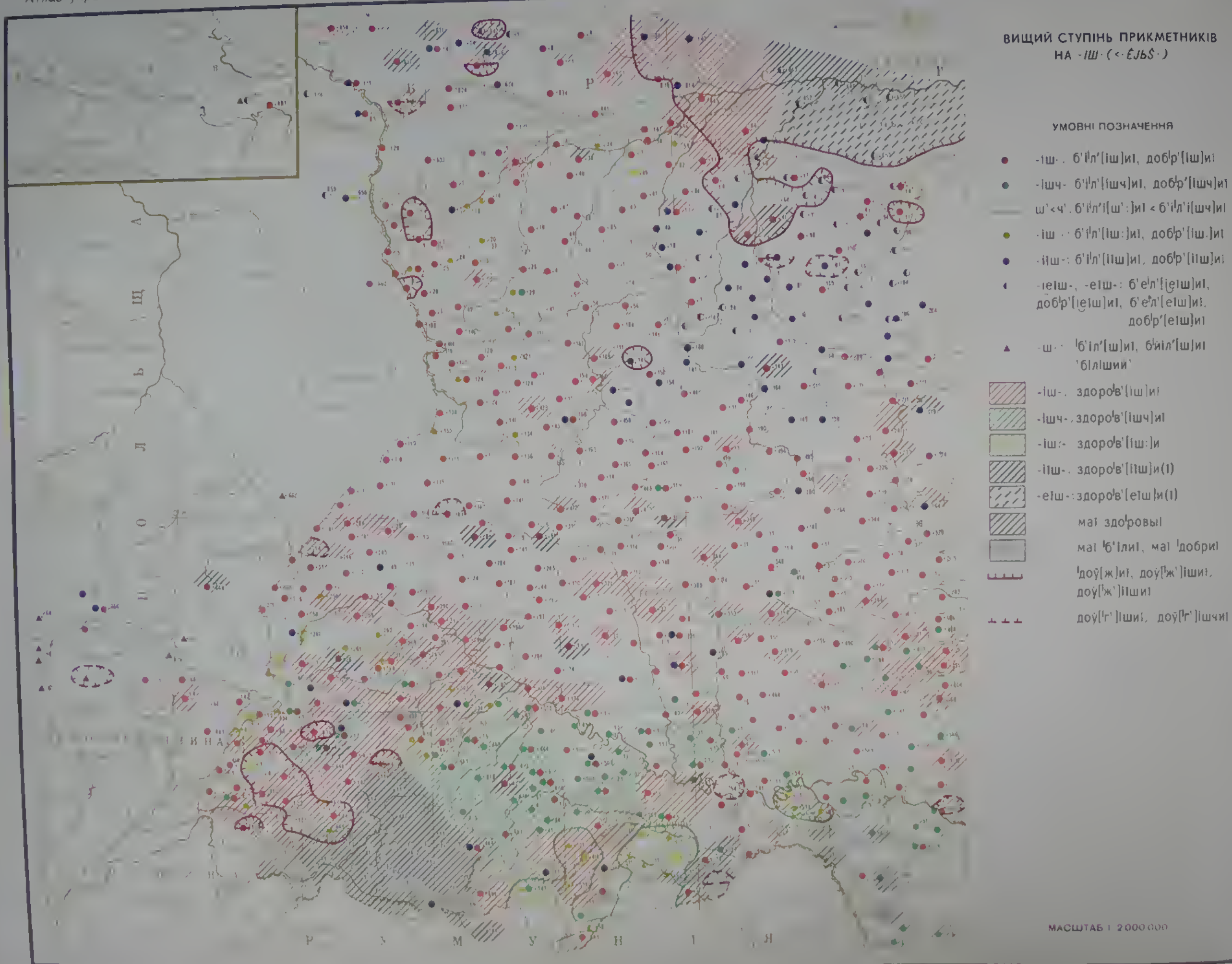
ВИЩИЙ СТУПІНЬ ПРИКМЕТНИКІВ
НА -іш- (< -ĚJЬŠ-)
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
-іш-. б'і'л'[іш]иі, доб'р'[іш]иі
-ішч- б'і'л'[ішч]иі, доб'р'[ішч]иі
ш'<ч'. б'і'л'і[ш':]иі < б'і'л'і[шч]иі
-іш:- б'і'л'[іш:]иі, доб'р'[іш:]иі
-іїш-: б'і'л'[іїш]иі, доб'р'[іїш]иі
-іеїш-, -еїш-: б'е'л'[іеїш]иі, доб'р'[іеїш]иі, б'е'л'[еїш]иі, доб'р'[еїш]иі
-ш-: 'б'іл'[ш]иі, б'иіл'[ш]иі 'більший'
-іш-. здоро'в'[іш]иі
-ішч-. здоро'в'[ішч]иі
-іш:- здоро'в'[іш:]и
-іїш-. здоро'в'[іїш]и(і)
-еїш-: здоро'в'[еїш]и(і)
маі здо'ровиі
маі 'б'іли, маі 'добриі
'доў[ж]иі, доў['ж']іши, доў['ж']іїши
доў['г']іши, доў['г']ішчиі
Р У М У Н І Я
МАСШТАБ 1:2 000 000

ВИЩИЙ СТУПІНЬ ПРИКМЕТНИКІВ
НА *Ш* (· *ЄJЬS*)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- б'і'л'[іш]иі, доб'р'[іш]иі
- б'і'л'[ішч]иі, доб'р'[ішч]иі
- б'і'л' [ш']иі < б'і'л'і[шч]иі
- б'і'л' [ш]иі, доб'р' [ш]иі
- б'і'л'[іш]иі, доб'р'[іш]иі
- еіш·, еіш· б'е'л'[еіш]иі, доб'р'[еіш]иі, б'е'л'[еіш]иі, доб'р'[еіш]иі
- ш· 'б'іл'[ш]иі, б'йіл'[ш]иі 'більший'
- ш· здоро'в'[іш]иі
- шч· здоро'в'[ішч]иі
- ш· здоро'в'[іш·]и
- іш· здоро'в'[іш]и(і)
- ш· здоро'в'[еіш]и(і)
- маі здо'ровыі
- маі 'б'ілиі, маі 'добриі
- 'доў[ж]иі, доў['ж']ішиі, доў['ж']ішиі
- доў['г']ішиі, доў['г']ішчиі

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

ВИЩИЙ СТУПІНЬ ПРИКМЕТНИКІВ
НА *Ш* (· *JЬS*)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [дш] со'ло[дш]иі, мо'ло[дш]иі
- [тш] со'ло[тш]иі, мо'ло[тш]иі
- [чш] со'ло[чш]иі, мо'ло[чш]иі
- [кш] 'ви[кш]иі
- [сш] 'ви[сш]иі
- [ш] 'ви[ш]иі
- [дч] со'ло[дч]иі, мо'ло[дч]иі
- [тч] со'ло[тч]иі, мо'ло[тч]иі
- [ч:] со'ло[ч:]иі, мо'ло[ч:]иі
- [ч] со'ло[ч]иі, мо'ло[ч]иі
- [ӡ̌] со'ло[ӡ̌]иі, мо'ло[ӡ̌]иі
- [ж] со'ло[ж]иі, мо'ло[ж]иі
- маі со'лодкиі (маі со'лодшиі), маі моло'диі (маі мо'лодшиі), маі ви'сокиі (маі 'вищчиі)

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

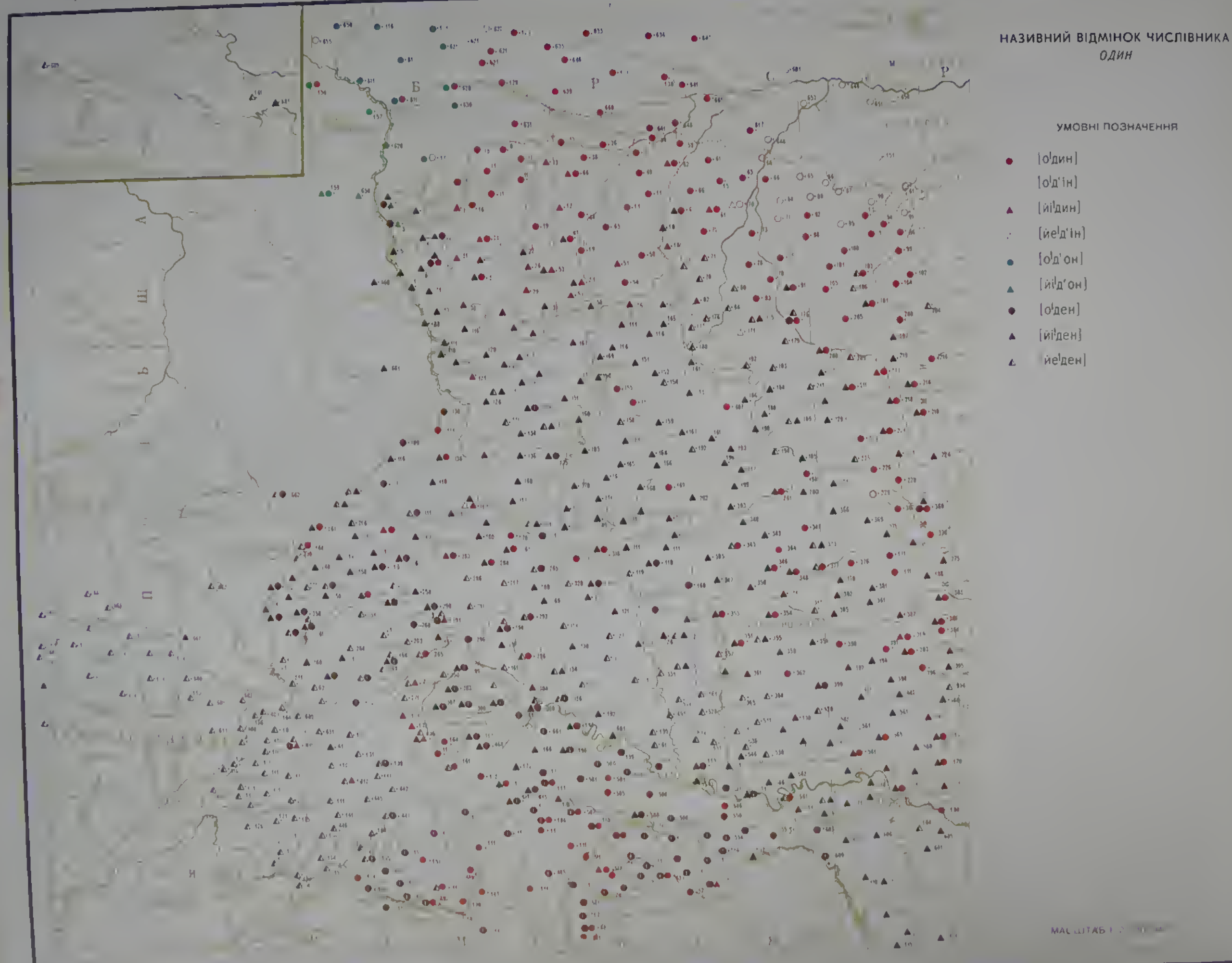
НАЗИВНИЙ ВІДМІНОК ЧИСЛІВНИКА
ОДИН
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
[оˈдин]
[оˈд'ін]
[йіˈдин]
[йеˈд'ін]
[оˈд'он]
[йіˈд'он]
[оˈден]
[йіˈден]
[йеˈден]

…ВНИЙ ВІДМІНОК ЧИСЛІВНИКА
ОДИН

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

…дин
…'д ін]
…дин]
…ед'ін]
…д'он]
…д'он]
…ден]
…ден
…ден]

…АСШТАБ 2000000

ОРУДНИЙ ВІДМІНОК ЧИСЛІВНИКА
ДВА

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

[о] дв[о]ма
[у] дв[у]ма
[и] дв[и]ма
[і] дв'[і]ма

П О Л Ь Щ А

Ч Е Х О С Л О В А Ч Ч И Н А

У Г О Р Щ И Н А

Р У М У Н І Я

МАСШТАБ 1:2000000

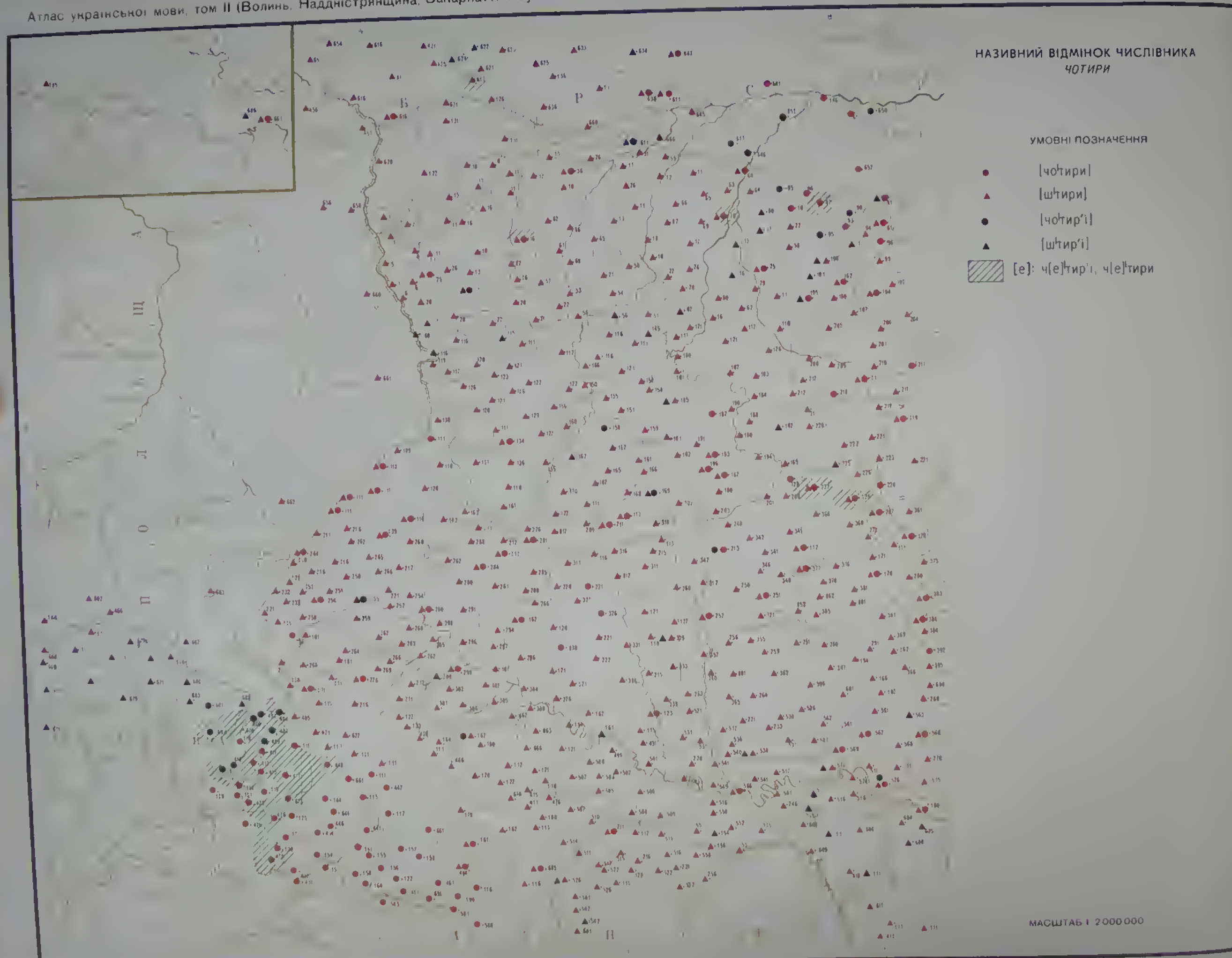
НАЗИВНИЙ ВІДМІНОК ЧИСЛІВНИКА
ЧОТИРИ
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
[чо'тири]
[ш'тири]
[чо'тир'і]
[ш'тир'і]
[е]: ч[е]'тир'і, ч[е]'тири
МАСШТАБ 1:2000000

Карта N 227

…ЗИВНИЙ ВІДМІНОК ЧИСЛІВНИКА
ЧОТИРИ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- чо'тири
- |ш'тири|
- |чо'тир'і|
- |ш'тир'і|
- ч|е|'тир'і, ч|е|'тири

МАСШТАБ 1:2000000

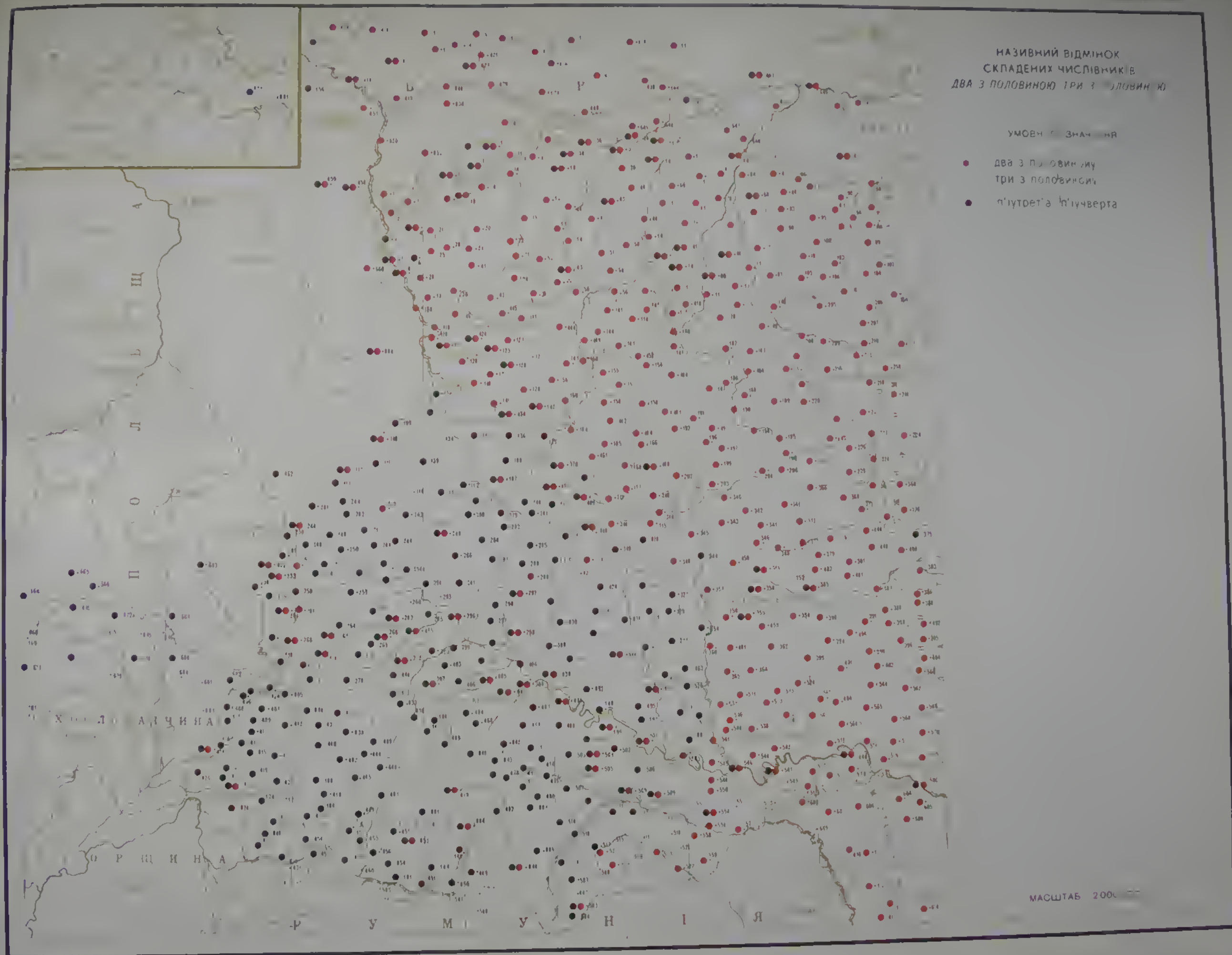

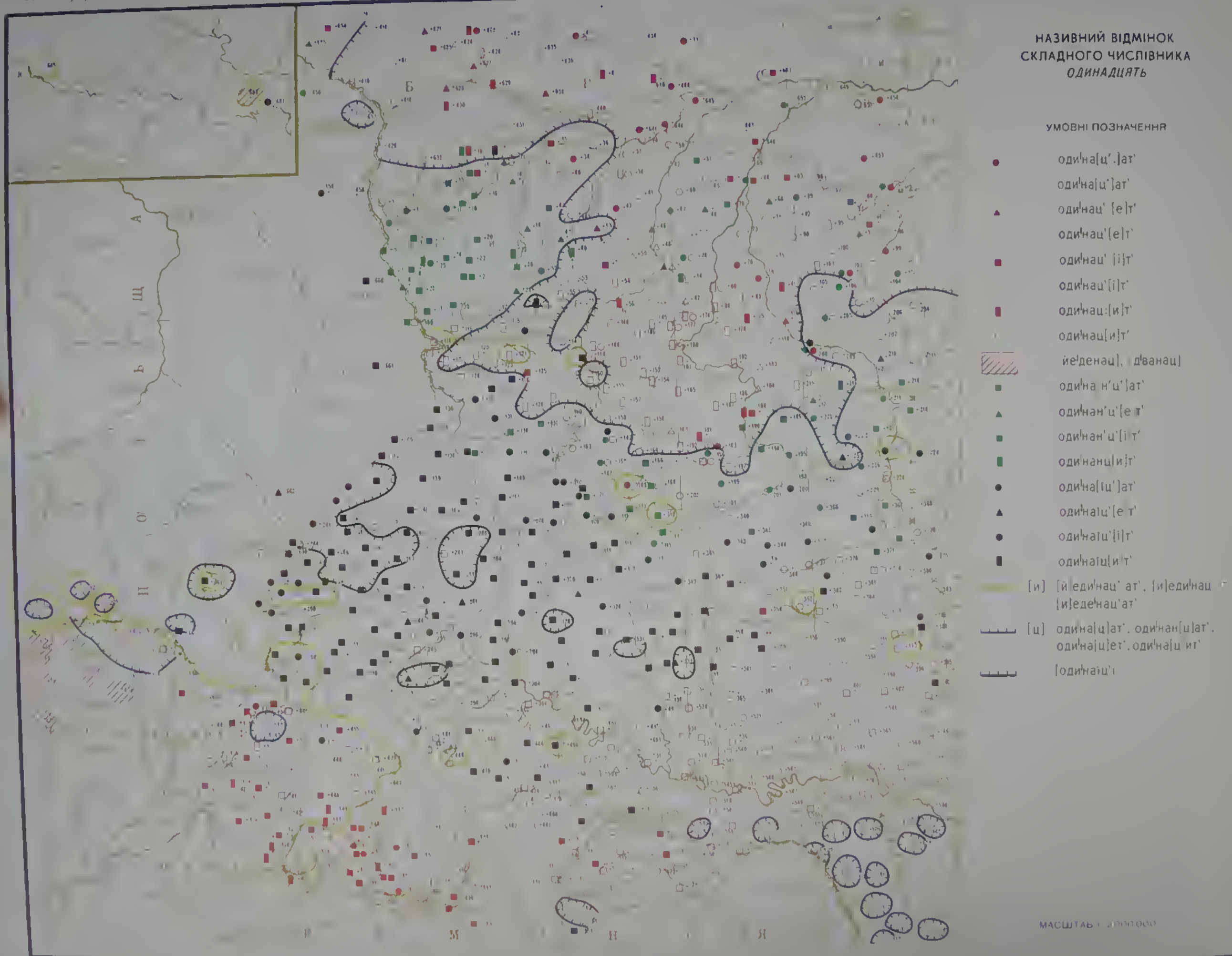
НАЗИВНИЙ ВІДМІНОК
СКЛАДНОГО ЧИСЛІВНИКА
ОДИНАДЦЯТЬ
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
оди'на[ц'.]ат'
оди'на[ц']ат'
оди'нац' [е]т'
оди'нац'[е]т'
оди'нац' [і]т'
оди'нац'[і]т'
оди'нац:[и]т'
оди'нац[и]т'
йе'денац], д'ванац]
оди'на н'ц']ат'
оди'нан'ц'[е т'
оди'нан'ц'[і т'
оди'нанц[и]т'
оди'на[іц']ат'
оди'наіц'[е т'
оди'наіц'[і]т'
оди'наіц[и т'
[и] [й еди'нац' ат', [и]еди'нац
[и]еде'нац'ат'
[ц] оди'на[ц]ат', оди'нан[ц]ат',
оди'на[ц]ет', оди'на[ц ит'
[оди'наіц']
МАСШТАБ

НАЗИВНИИ ВІДМІНОК
СКЛАДНОГО ЧИСЛІВНИКА
ОДИНАДЦЯТЬ

УМОВН ПОЗНАЧЕННЯ

одиˈна[ц']ат
одиˈна[ц]ат'
одиˈнац' [е]т'
одиˈнац' е]т
одиˈнац' [і]т'
одиˈнац і]т'
одиˈнац:[и]т'
одиˈнац[и]т'
иеˈденац], дˈванац]
одиˈна[н'ц']ат'
одиˈнан'ц'[е]т'
одиˈнан'ц'[і]т'
одиˈнанц[и]т'
одиˈна[іц']ат'
одиˈнаіц'[е]т'
одиˈнаіц'[і]т'
одиˈнаіц[и]т'
'й]едиˈнац'ат', [й]едиˈнац'
и'едеˈнац'ат'
] одиˈна[ц]ат', одиˈнан[ц ат',
одиˈна[ц]ет', одиˈна[ц ит'
одиˈнаіц'і

МАСШТАБ 2000000

НАЗИВНИИ ВІДМІНОК ЧИСЛІВНИКА
ДЕВ'ЯНОСТО

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

девиаˈносто
деˈвеносто
девиˈносто
девеˈносто
девиадеˈс'ат'
девиадеˈс'ет'
девиˈдеˈс'ет'
деведеˈс'а(е)т

МАСШТАБ

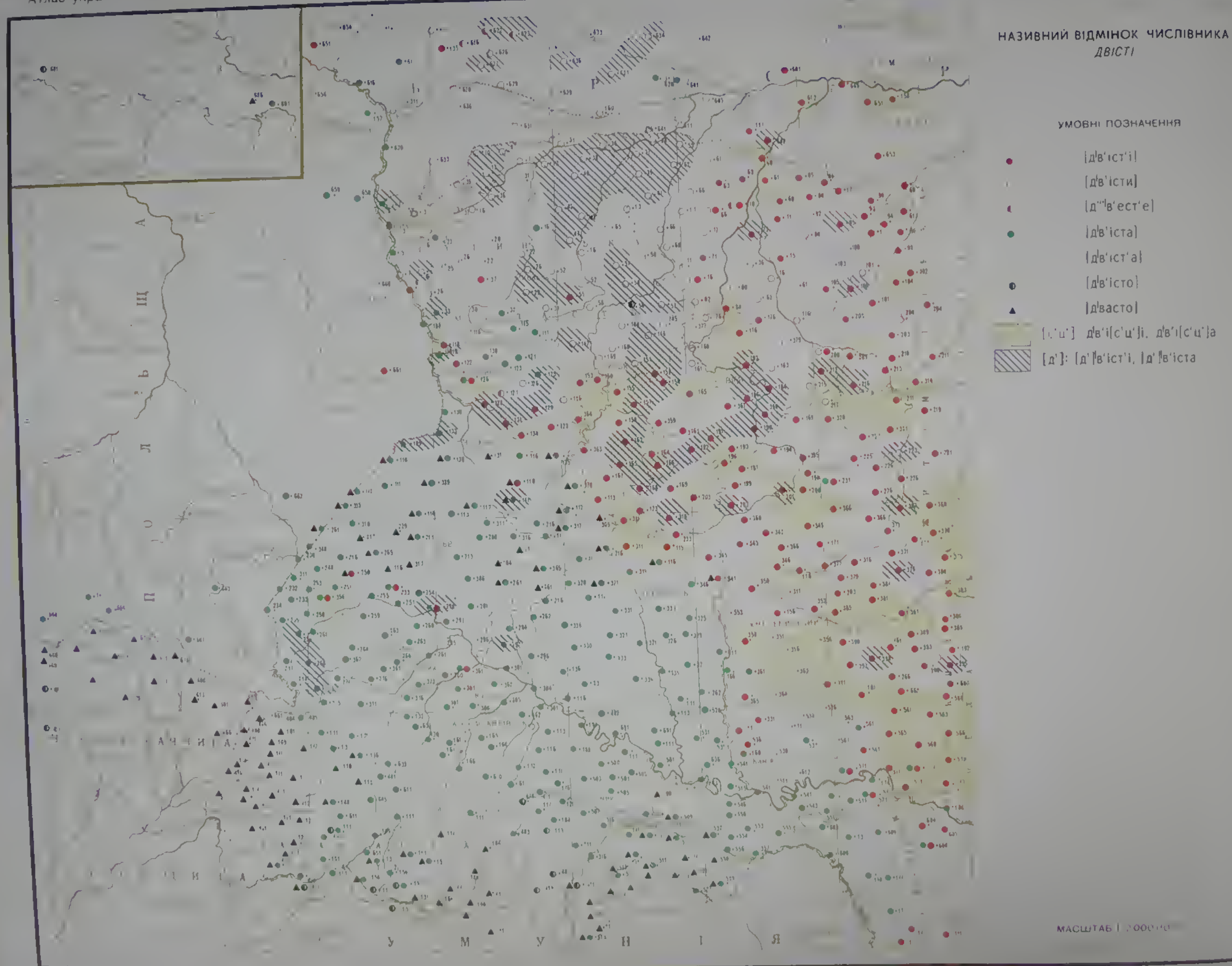
НАЗИВНИЙ ВІДМІНОК ЧИСЛІВНИКА
ДВІСТІ
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
[д'в'іст'і]
[д'в'істи]
[д"'в'ест'е]
[д'в'іста]
[д'в'іст'а]
[д'в'істо]
[д'васто]
[і,'ц'] д'в'і[с'ц'}і, д'в'і[с'ц'}а
[д']: [д'']в'іст'і, [д'']в'іста
МАСШТАБ
Р У М У Н І Я

ВІДМІНОК ЧИСЛІВНИКА
ДВІСТІ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

{дв ти}
'в'ест е}
д'в'іста}
д'в'іст а}
дв'істо}
{д'васто}
д'в'і[с'ц']і. д'в'і[с'ц']а
[д'] {д'в'іст'і. {д''в'іста

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

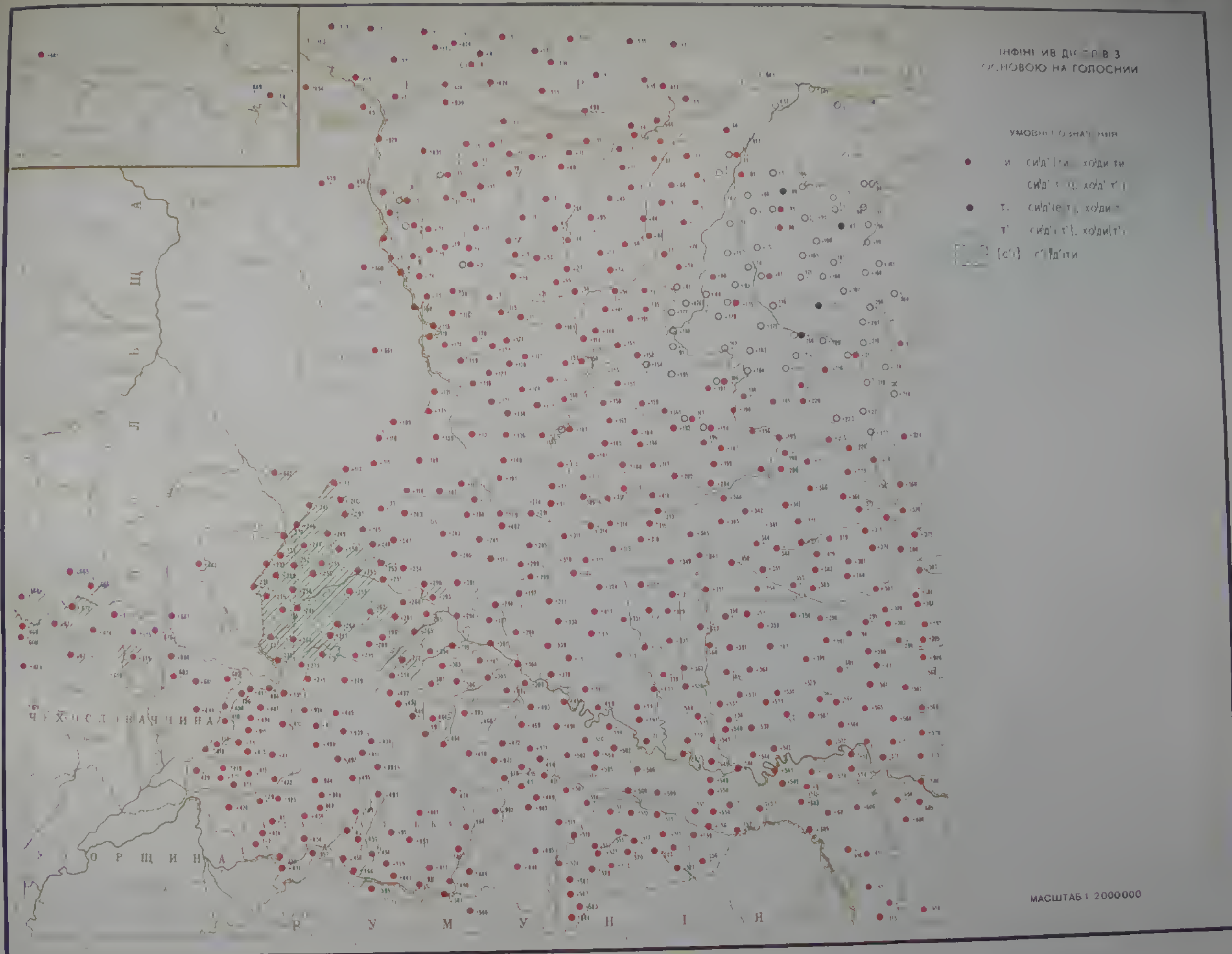

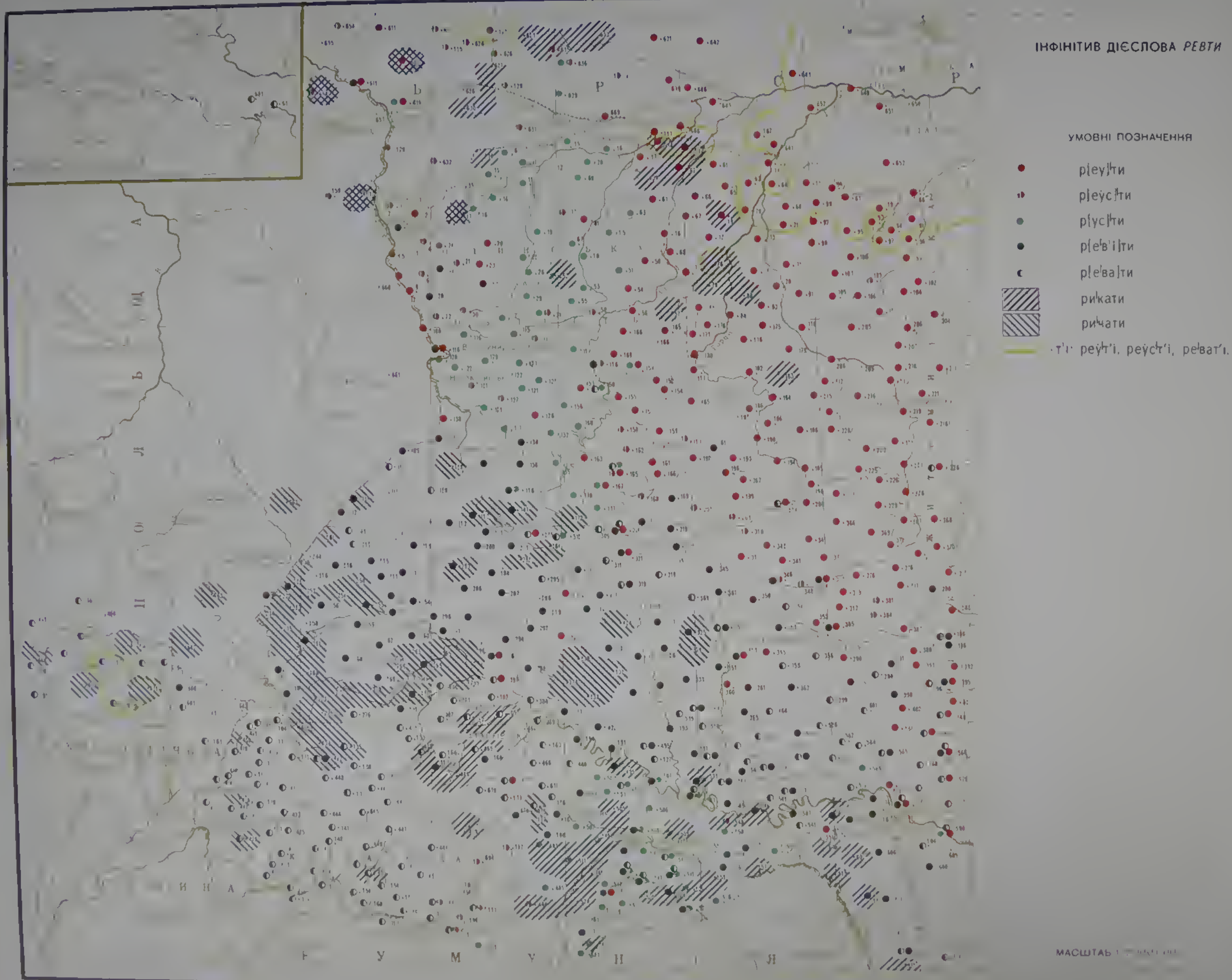
ІНФІНІТИВ ДІЄСЛОВА *РЕВТИ*
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
р[еу]ти
р[еўс]ти
р[ус]ти
р[е'в'і]ти
р[е'ва]ти
ри'кати
ри'чати
·т'і· реўт'і, реўст'і, ре'ват'і.
МАСШТАБ

ІНФІНІТИВ ДІЄСЛОВА *РЕВТИ*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- p'ey]ти
- p'eyc]ти
- p'yc]ти
- p'e'в'ти
- p'e'ва]ти
- ри'кати
- ри'чати
- реўт'і, реўс'т'і, pe'ват'і

МАСШТАБ 1:2000000

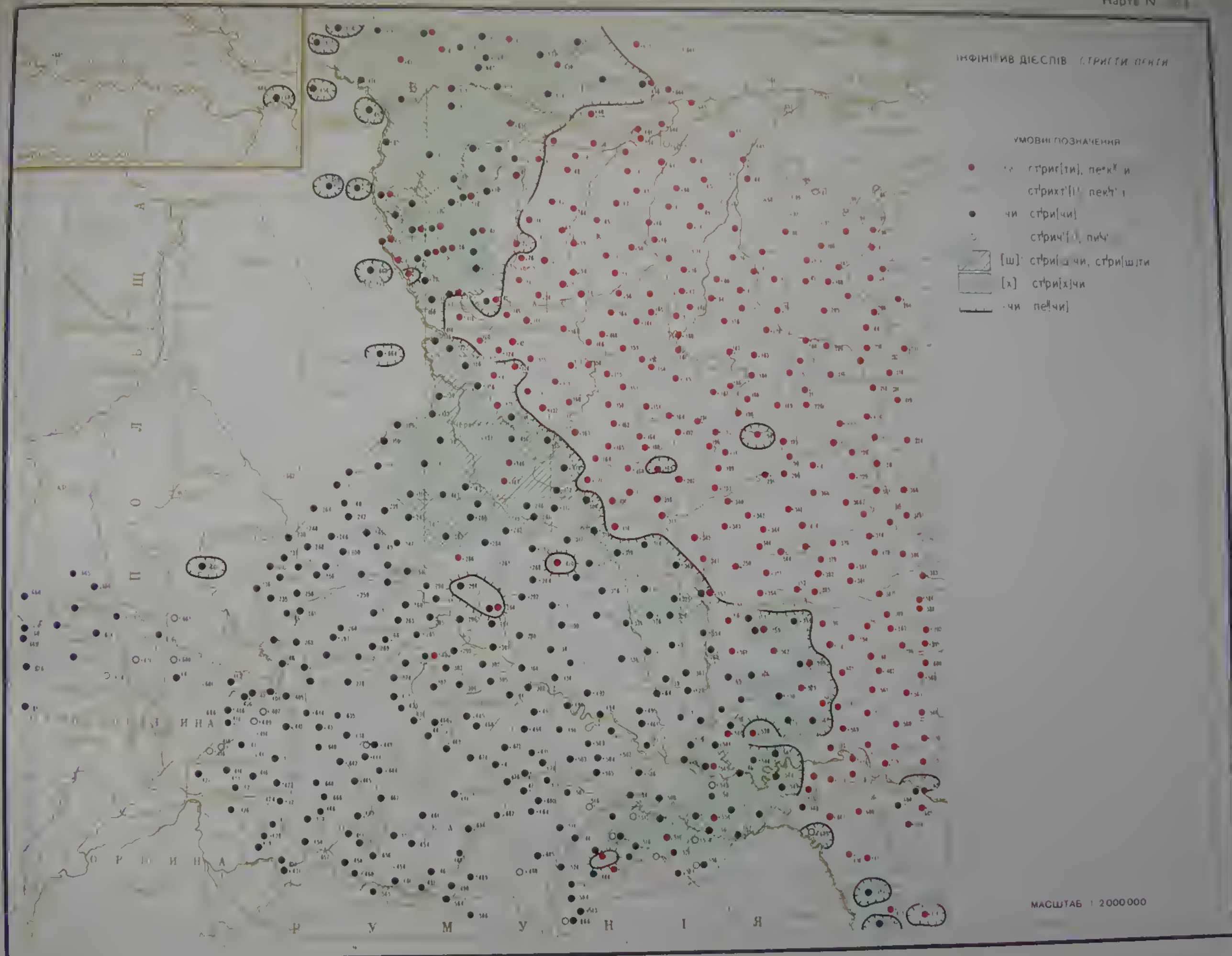

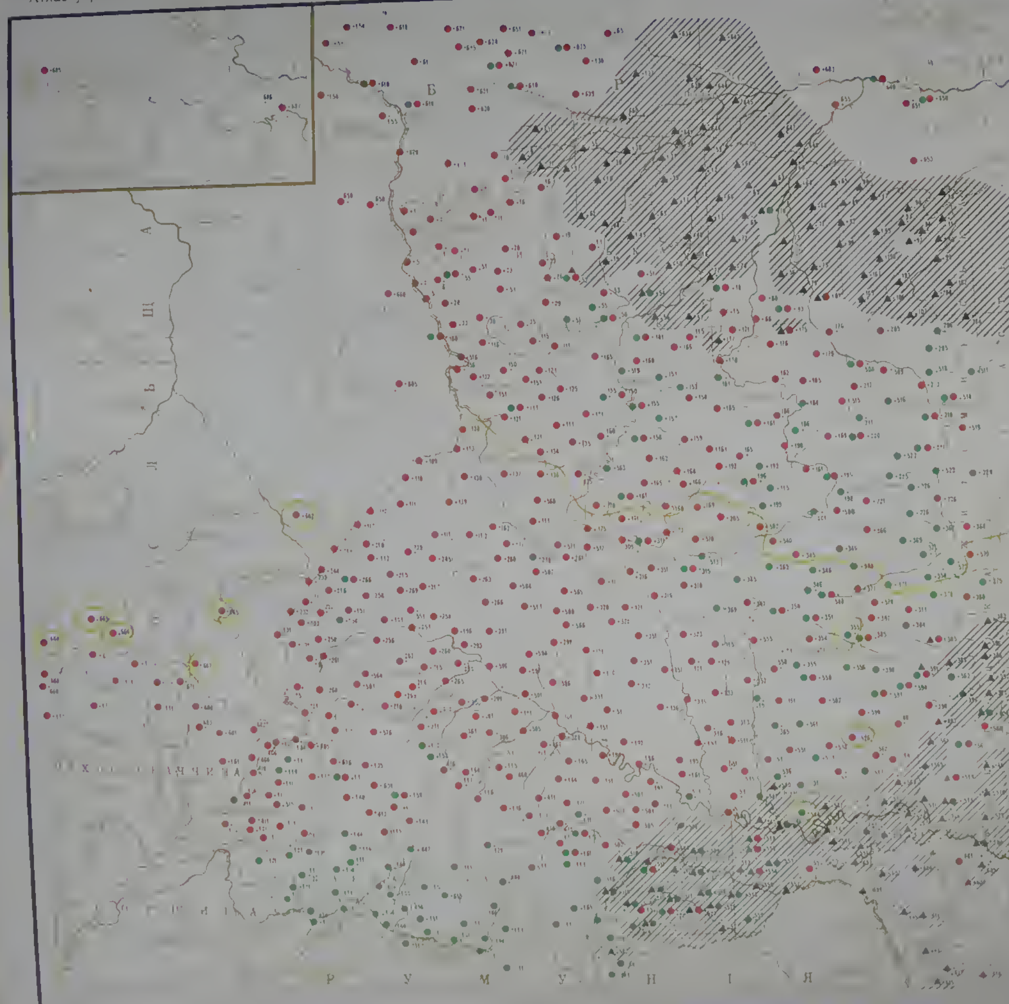

1-а ОСОБА ОДНИНИ ТЕПЕРІШНЬОГО ЧАСУ ДІЄСЛІВ II ДІЄВІДМІНИ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● -[ǯ]-у: хо[ˈǯу], бу[ˈǯу], си[ˈǯу], ˈхо[ǯу], ˈбу[ǯу], ˈси[ǯу]
- ● -[ж]-у: хо[ˈжу], бу[ˈжу], си[ˈжу], ˈхо[жу], ˈбу[жу], ˈси[жу]
- ▲ -[д']-у: хо[ˈд'у], бу[ˈд'у], си[ˈд'у], ˈхо[д'у], ˈбу[д'у], ˈси[д'у]
- ▨ -[с']-у: но[ˈс'у], ко[ˈс'у], про[ˈс'у], ˈно[с'у], ˈко[с'у], пˈро[с'у]
- наголос ˈхоǯу, ˈхожу, ˈход'у, ˈбуǯу, ˈбужу, ˈбуд'у

МАСШТАБ

...ОДНИНИ ТЕПЕРІШНЬОГО
... ДІЄСЛІВ II ДІЄВІДМІНИ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

...] у хо[ʒ̆]у, бу[ʹʒ̆]у, ...и[ʹʒ̆]у,
ʹхо[ʒ̆]у, ʹбу[ʒ̆]у, ʹси[ʒ̆]у

[ж] у хо[ж]у, бу[ʹж]у, ...и[ʹж]у,
ʹхо[ж]у, ʹбу[ж]у, ʹси[ж]у

[д] у хо[д']у, бу[ʹд']у, си[ʹд']у,
ʹхо[д']у, ʹбу[д']у, ʹси[д']у

[...]-у но[ʹс']у, ко[ʹс']у, про[ʹс']у,
ʹно[с']у, ʹко[с']у, пʹро[с']у

...голос ʹхоʒ̆у, ʹхожу, ʹход'у,
ʹбуʒ̆у, ʹбужу, ʹбуд'у

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

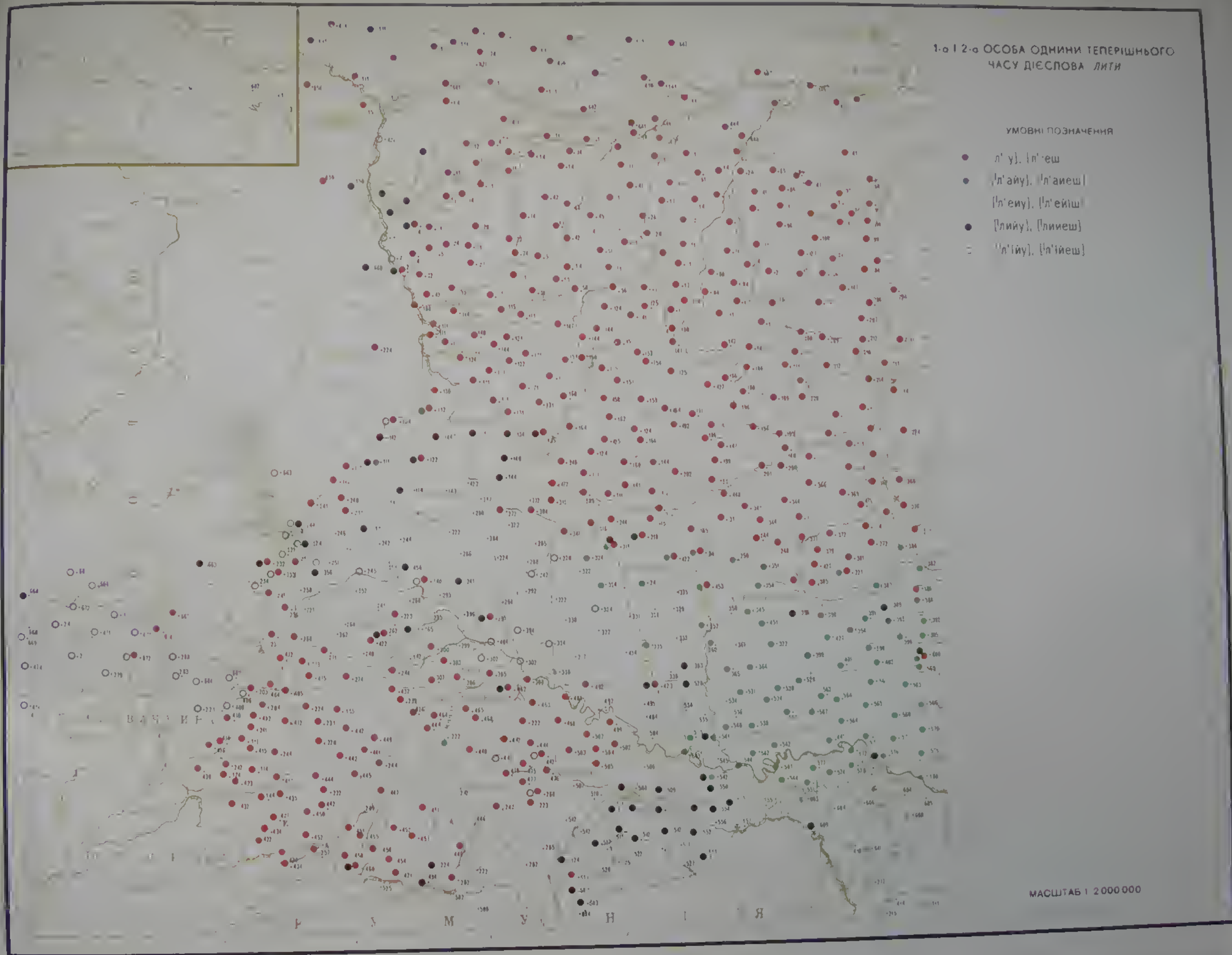

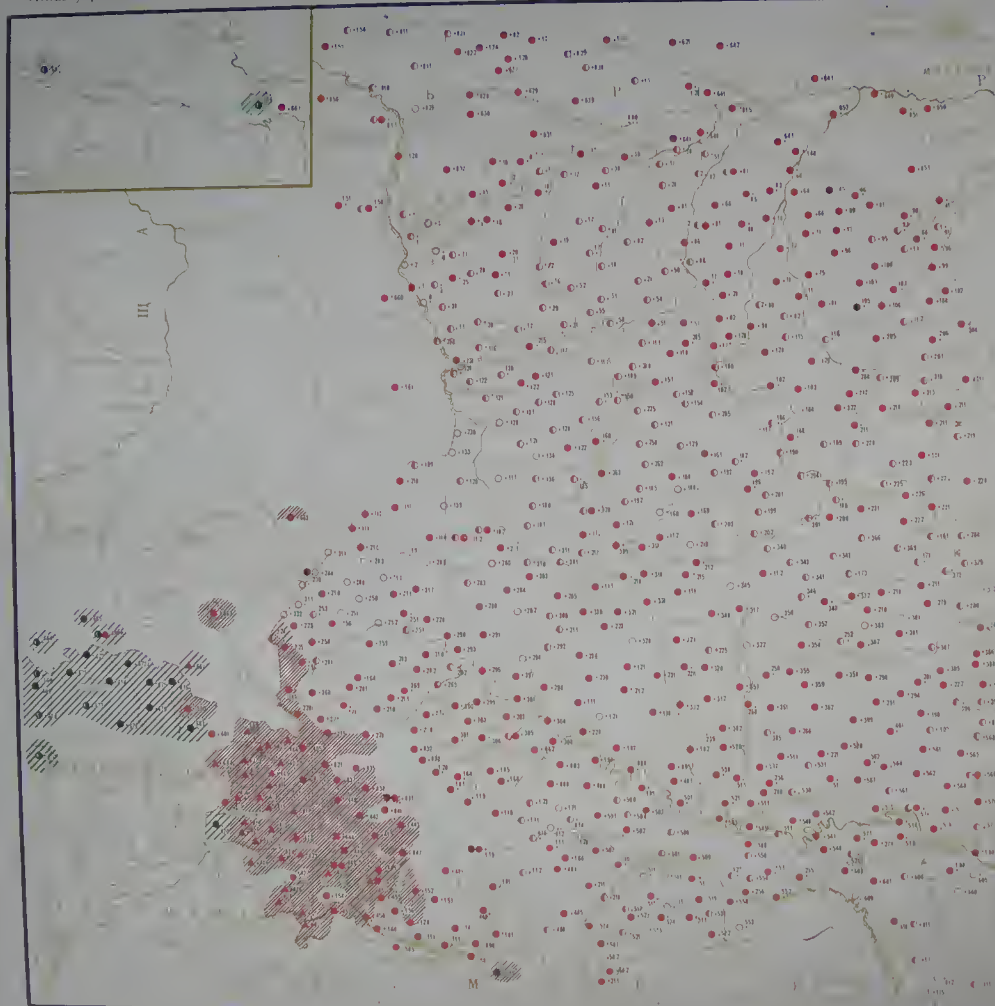

ПАРАДИГМА ОДНИНИ ТЕПЕРІШНЬОГО ЧАСУ ДІЄСЛІВ І ДІЄВІДМІНИ
(ЗНАТИ, ДУМАТИ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- з'на[иу] - з'на[йе"ш] - з'на[йе"
- з'на[иу] - з'на[иш] - з'на[йе]
- з'на[йу] - з'на[иш] - з'на[йі]
- з'на[в]у - з'на[йеш] - з'на[ие]
- з'на[у] - з'на[е]ш - з'на[е]
- з'на[йу] - зна[ш] - зна[т]
- зна[м] - зна[ш] - з'на[ие]
- зна[м] - зна[ш] - [зна]
- зна[м] - зна[ш] - зна[т]
- 'дума[йу], 'дума[в]у - 'дума[ш] - 'дума[т]
- 'дума[м] - 'дума[ш] - ['дума]
- 'дума[м] - 'дума[ш - 'дума[т]

МАСШТАБ 1 : 2000 000

...ИГМА ОДНИНИ ТЕПЕРІШНЬОГО
...АСУ ДІЄСЛІВ І ДІЄВІДМІНИ
(ЗНАТИ, ДУМАТИ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

...з'на|иу| з'на|ие'ш| з'на|ие'|
...на иу| з'на|иш|-з'на|ие|
...'на иу|-з'на|иш| з'на|и|
...на|в|у-з'на|йеш -з'на|йе|
...на|у|-з'на е|ш-з'на|е|
...на|йу|-зна ш -зна|т
...на м|-зна|ш -з'на|ие|
...на|м -зна|ш|-|зна|
...а|м|-зна|ш|-зна|т
...ма|иу|, 'дума|в|у- дума|ш|
...ма|т|
...ма|м|-'дума|ш|-|'дума|
...ма|м|-'дума|ш -'дума|т]

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

ВАРІАНТИ ОСНОВ НА ...ИНИ У ПАРАДИГМІ
ТЕПЕРІШНЬОГО ЧАСУ ДІЄСЛІВ
II ДІЄВІДМІНИ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

[бл'] ...

[би] ...у|би|ет, ...

[б] 'л'у б|ат, ло|в ат

[б']: л'у|б'|іт' 'ло|в'|... 'л'у|б' ет, ло|в'|ет

[бй]: 'л'у|бй|у, 'ро|би у
л'у|б'и|у, ло|в'и|у

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

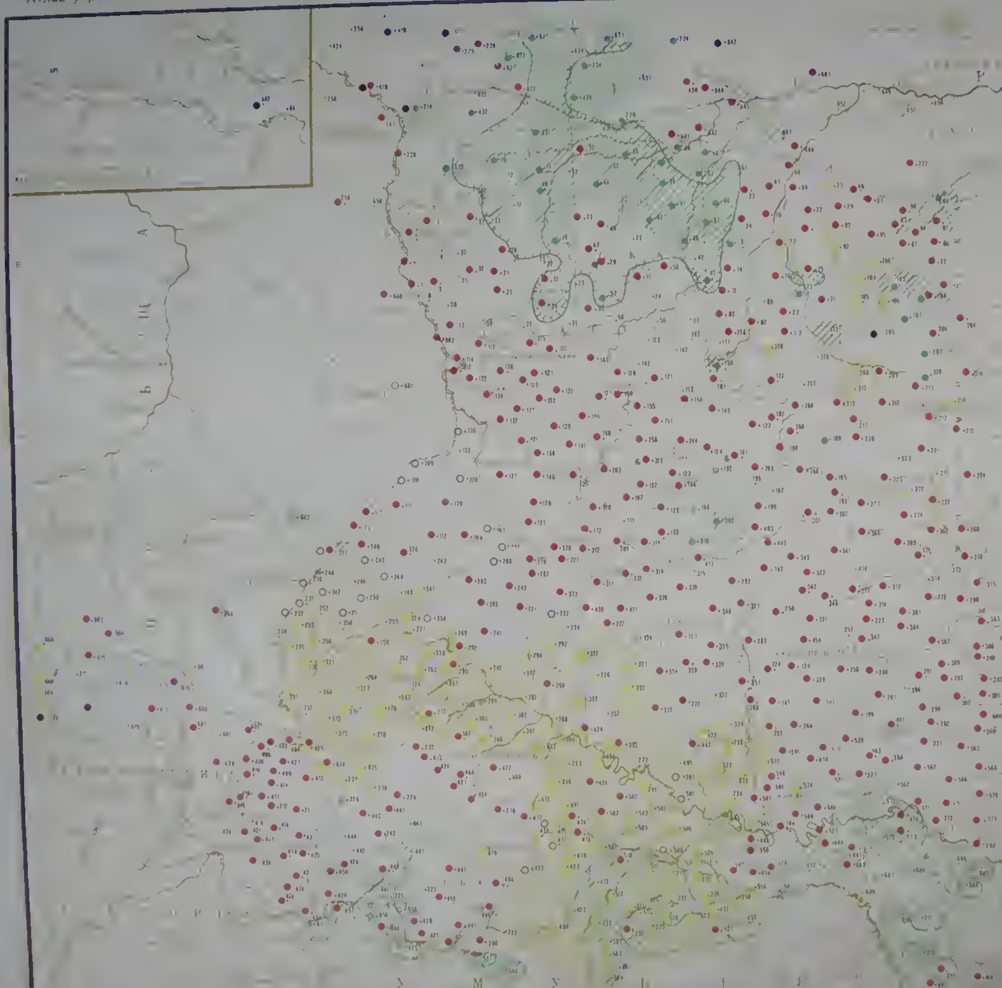

ВАРІАНТИ ОСНОВИ В ПАРАДИГМІ ТЕПЕРІШНЬОГО ЧАСУ ДІЄСЛОВА *ЛАМАТИ*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- [мл′]: ˈло[мл′]ат′
- [мн′]: ˈло[мн′]ат′
- [мй]: ˈло[мй]ат, ˈло[мй]ет
- [м]: ˈло[м]ет′, ˈло[м]ат′
- [м′]: ˈло[м′]іт, ˈло[м′]ет
- [мн′]: ˈло[мн′]у
- [мй]: ˈло[мй]у
- [мн′]: відзначено: зе[мˈн′]а, ˈзе[мн′]у, на зе[мˈн′]і

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

Атлас укр

...РІАН И ОСНОВИ В ПАРАДИГМІ ...ТЕРІШНЬОГО ЧАСУ ДІЄСЛОВА *ЛАМАТИ*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

[мл'] 'ло[мл']ат'

[мн'] 'ло[мн']ат'

[мй] 'ло[мй]ат', 'ло[мй]ет'

[м] 'ло[м]ет', 'ло[м]ат'

[м']. 'ло[м']іт, 'ло[м']ет

[мн'] 'ло[мн']у

[мй] 'ло[мй]у

[мн']: відзначено зе[м'н']а, 'зе[мн']у, на зе[м'н']і

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

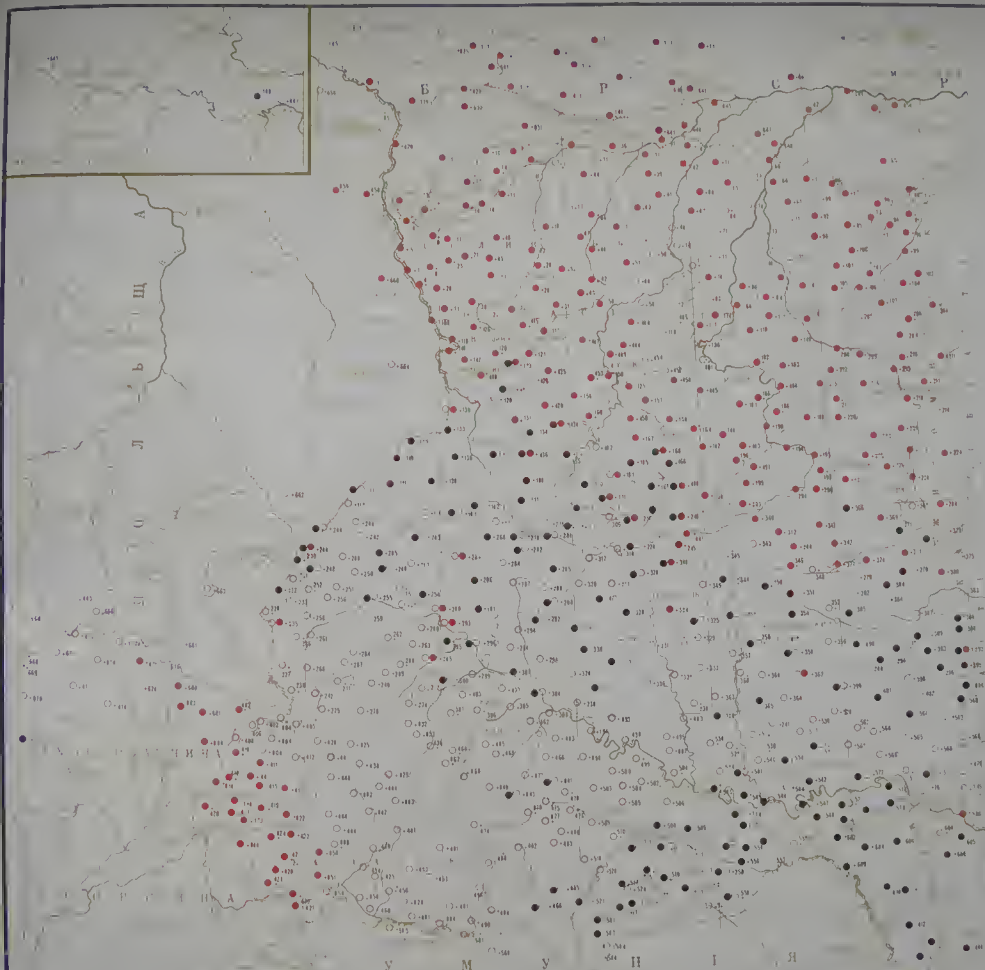

3-я ОСОБА ОДНИНИ ТЕПЕРІШНЬОГО ЧАСУ ДІЄСЛІВ II ДІЄВІДМІНИ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

МАСШТАБ

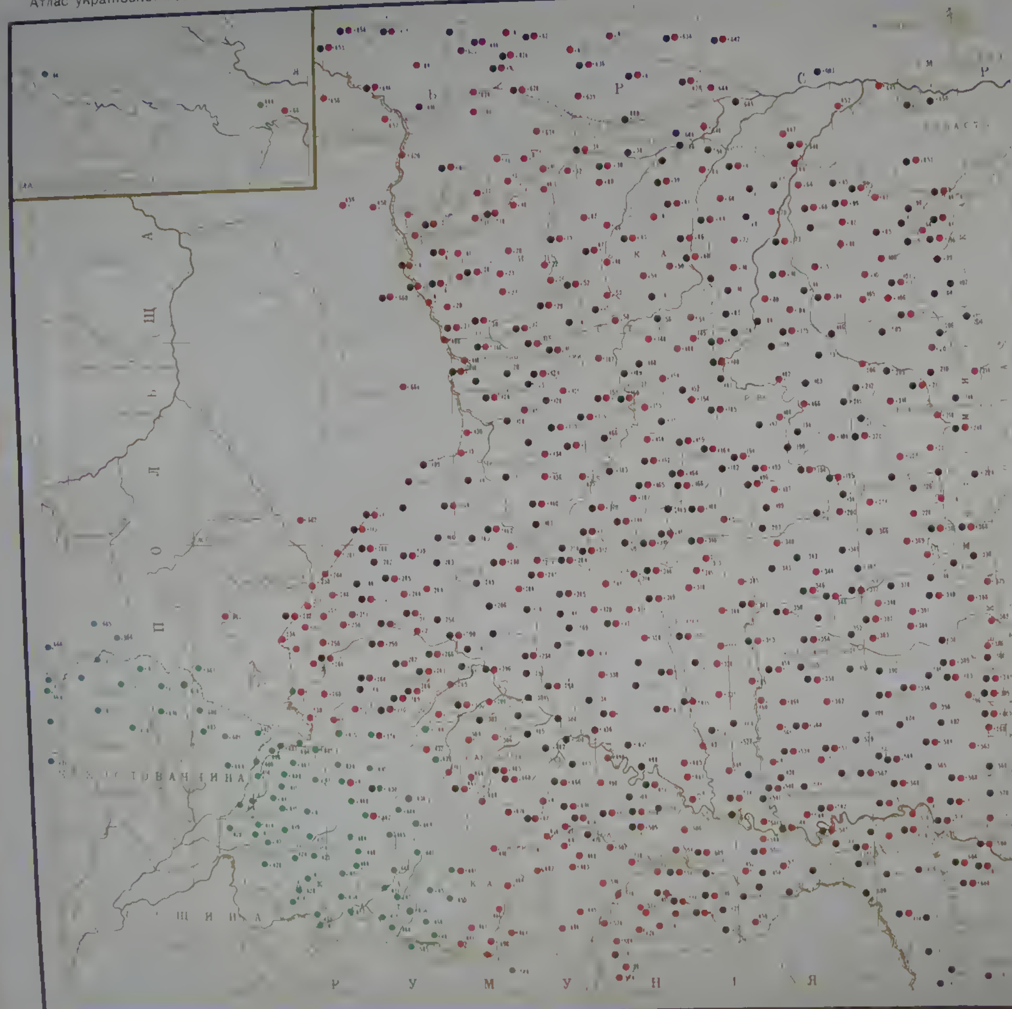

1-а ОСОБА МНОЖИНИ ТЕПЕРІШНЬОГО ЧАСУ ДІЄСЛІВ І ТА ІІ ДІЄВІДМІН

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● -емо, -имо: нес[е'мо] (не'с[емо]), 'роб[имо], 'ход[имо]
- ● -еме, -име: нес[е'ме] (не'с[еме], 'нес[еме]), 'роб[име], 'ход[име]
- ● -ем, -им: не'с[ем], 'роб[им], 'ход[им]

МАСШТАБ 1:2000000

...А МНОЖИНИ ТЕПЕРІШНЬОГО
...У ДІЄСЛІВ І ТА ІІ ДІЄВІДМІН

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

...ем, имо несе'мо (не'сем...), 'робимо, 'ходимо
...еме, име несе'ме (не'семе, 'несеме), 'робиме, 'ходиме
...ем, им не'сем, 'робим, 'ходим

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

3-я ОСОБА МНОЖИНИ ТЕПЕРІШНЬОГО ЧАСУ ДІЄСЛІВ І ТА ІІ ДІЄВІДМІН

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● -ать: 'ход'ат', 'нос'ат'
- 'ход'ат', 'нос'ат', 'ход'іт', 'нос'іт'
- -ут: 'ход'ут, 'нос'ут'
- ● -а: 'ход'а, 'нос'а, 'ход'і, 'нос'і
- -ут: 'печут, дайут
- [в]: 'давут' 'дають'
- 'дайут' 'дають'

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

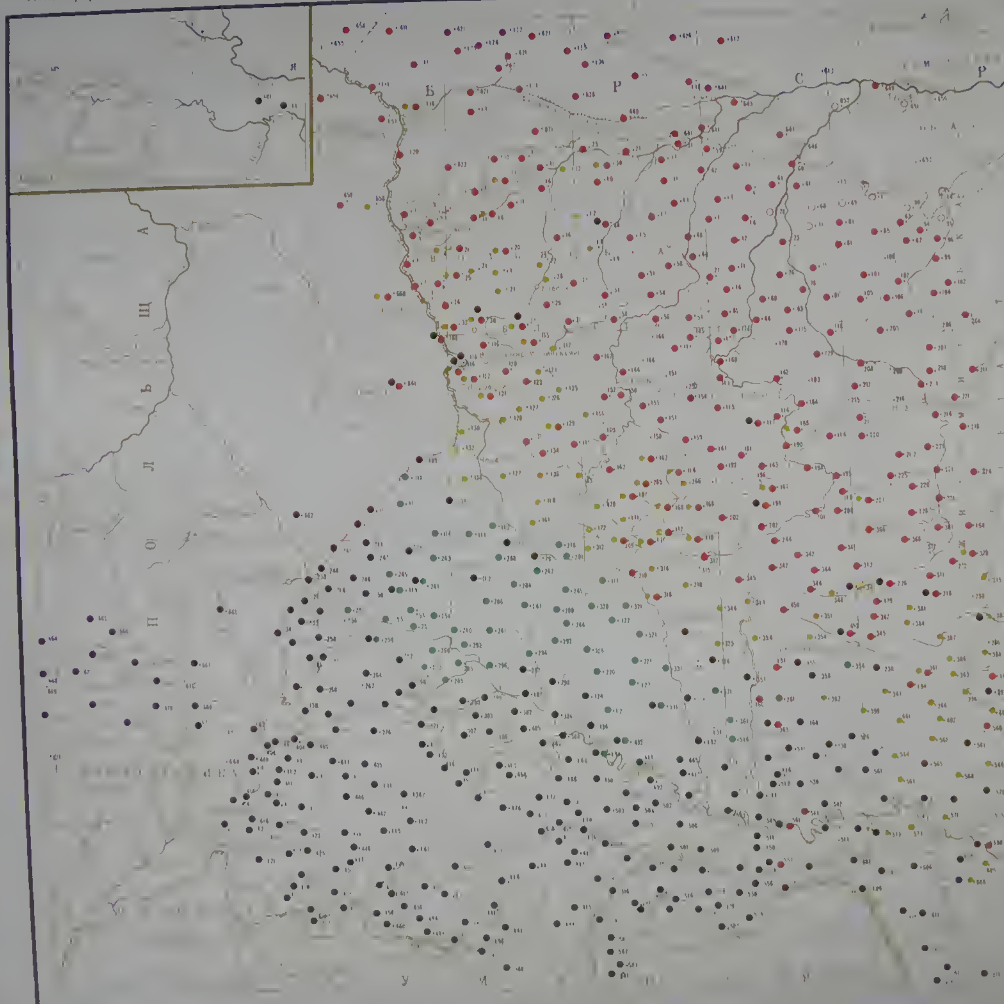

2-а ОСОБА ОДНИНИ ТЕПЕРІШНЬОГО ЧАСУ АТЕМАТИЧНИХ ДІЄСЛІВ
(ДАТИ, ЇСТИ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● -си да'[си], йі'[си]
- ● -с'і да'[с'і], йі'[с'і]
- ● -с'' да[с''], йі[с'']
- ● -сиш да'[сиш], йі'[сиш]
- ● -ш да[ш], йі[ш]

МАСШТАБ 1:2000000

...А ОДНИНИ ТЕПЕРІШНЬОГО
...АТИЧНИХ ДІЄСЛІВ
...ДАТИ ЇСТИ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

да[си], ї[си]
да[сі], ї[сі]
да[сишь], ї[сишь]
да[ш], ї[ш]

МАСШТАБ 1: 2 000 000

1-а ОСОБА ОДНИНИ ДІЄСЛІВ МАЙБУТНЬОГО ЧАСУ НЕДОКОНАНОГО ВИДУ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- 'буду б'рати ('бити, ко'сити)
- 'буду браў (биу, ко'сиу)
- му б'рати ('бити, ко'сити)
- б'ратиму, 'битиму, ко'ситиму
- б'ратим, 'битим, ко'ситим

МАСШТАБ 1: 2 000 000

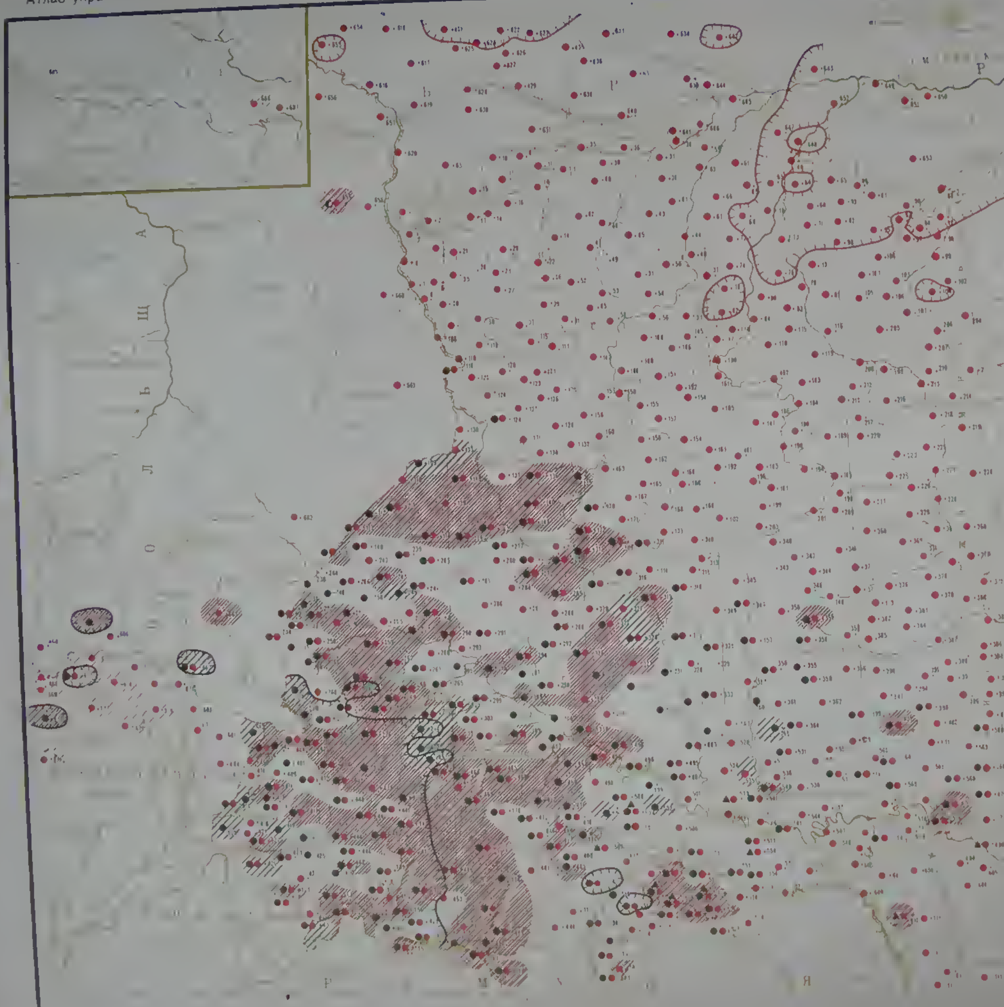

1-а ОСОБА ОДНИНИ Й МНОЖИНИ ДІЄСЛІВ МИНУЛОГО ЧАСУ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● -ли- ми хо'ди[ли], ро'би[ли], хо'т'і[ли] (х'т'і[ли])
- ми хо'ди[л'і], ро'би[л'і], хо'т'і[л'і]
- ● -ли-смо: хо'ди[лис'мо], ро'би[лис'мо], х'т'іли[с'мо]
- ◖ -хмо: хо'дили[хмо], ро'били[хмо]
- ▲ -ли-м: хо'ди[лим], ро'би[лим], хо'т'і[лим]
- хо'дилис'м[е], ро'билис'м[е], хо'т'ілис'м[е]
- 'роб'і[л], 'ход'і[л], хт'і[л] (хце[л])
- -в(-ў) // -ў-йем хо'ди[ў] // хо'ди[ўием], хо'ди[ўйім], хо'ди[вім].
- -ў-йем хо'ди[ўйем], хо'ди[ўйім], хо'ди[вем]

МАСШТАБ 1:2000000

…СОБА ОДНИНИ Й МНОЖИНИ …ДІЄСЛІВ МИНУЛОГО ЧАСУ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

…ли — ми хо'ди[ли], ро'би[ли], хо'т'і[ли] (х'т'і[ли])

ми хо'ди[л'і], ро'би[л'і], хо'т'і[л'і]

…ли-смо· хо'ди[лис'''мо], ро'би[лис''мо], х'т'іли[с'''мо]

…хмо — хо'дили[хмо], ро'били[хмо]

…ли·м — хо'ди[лим], ро'би[лим], хо'т'і[лим]

хо'дилис'''м[е], ро'билис'''м[е], хо'т'ілис''м[е]

'роб'і[л], 'ход'і[л], хт'і[л (хце[л])

…(·ў) // ·ў-йем: хо'ди[ў] // хо'ди[ўйем], хо'ди[ўйім], хо'ди[вім] .

…-йем — хо'ди[ўйем], хо'ди[ўйім], хо'ди[вем]

МАСШТАБ 1 : 2000000

1-а ОСОБА МНОЖИНИ НАКАЗОВОГО СПОСОБУ ДІЄСЛІВ І ТА ІІ ДІЄВІДМІН

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● ·ім· хо'д'[ім], бе'р'[ім], не'с'[ім]
- ● ·імо· хо'д'[імо], бе'р'[імо], не'с'[імо]
- ● ·ме· 'ход'[ме], 'бер[ме], 'нес'[ме]

МАСШТАБ 1 : 2000000

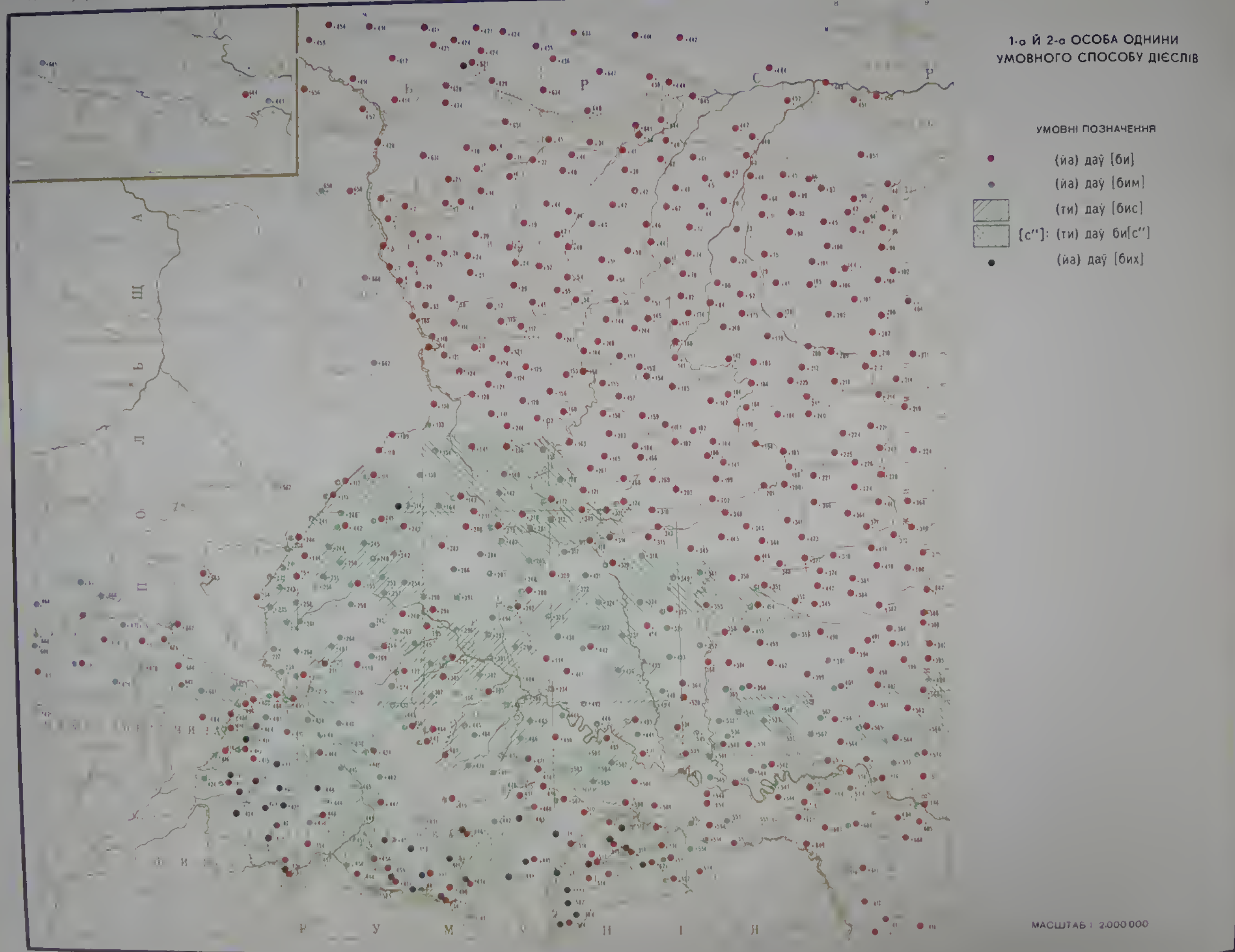
1-а Й 2-а ОСОБА ОДНИНИ
УМОВНОГО СПОСОБУ ДІЄСЛІВ
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
(йа) даў [би]
(йа) даў [бим]
(ти) даў [бис]
[с'']: (ти) даў би[с'']
(йа) даў [бих]
Р У М У Н І Я
МАСШТАБ 1 : 2 000 000

й 2 л ОСОБА ОДНИНИ
ОВНОГО СПОСОБУ ДІЄСЛІВ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

(иа) дау [би]
(иа) даў [бим]
(ти) даў [бис]
(ти) даў би[с'']
(йа) даў [бих]

МАСШТАБ 1:2 000 000

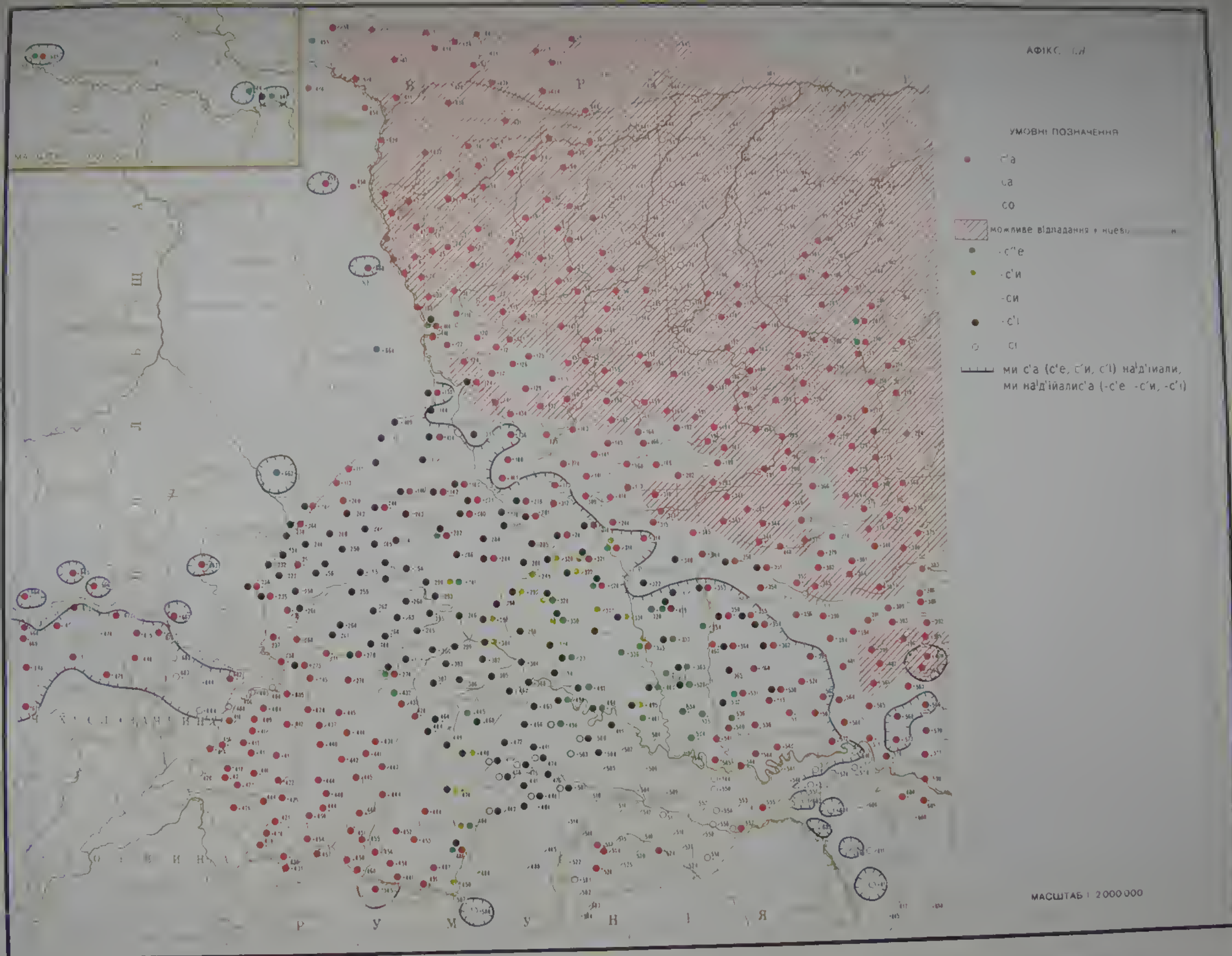

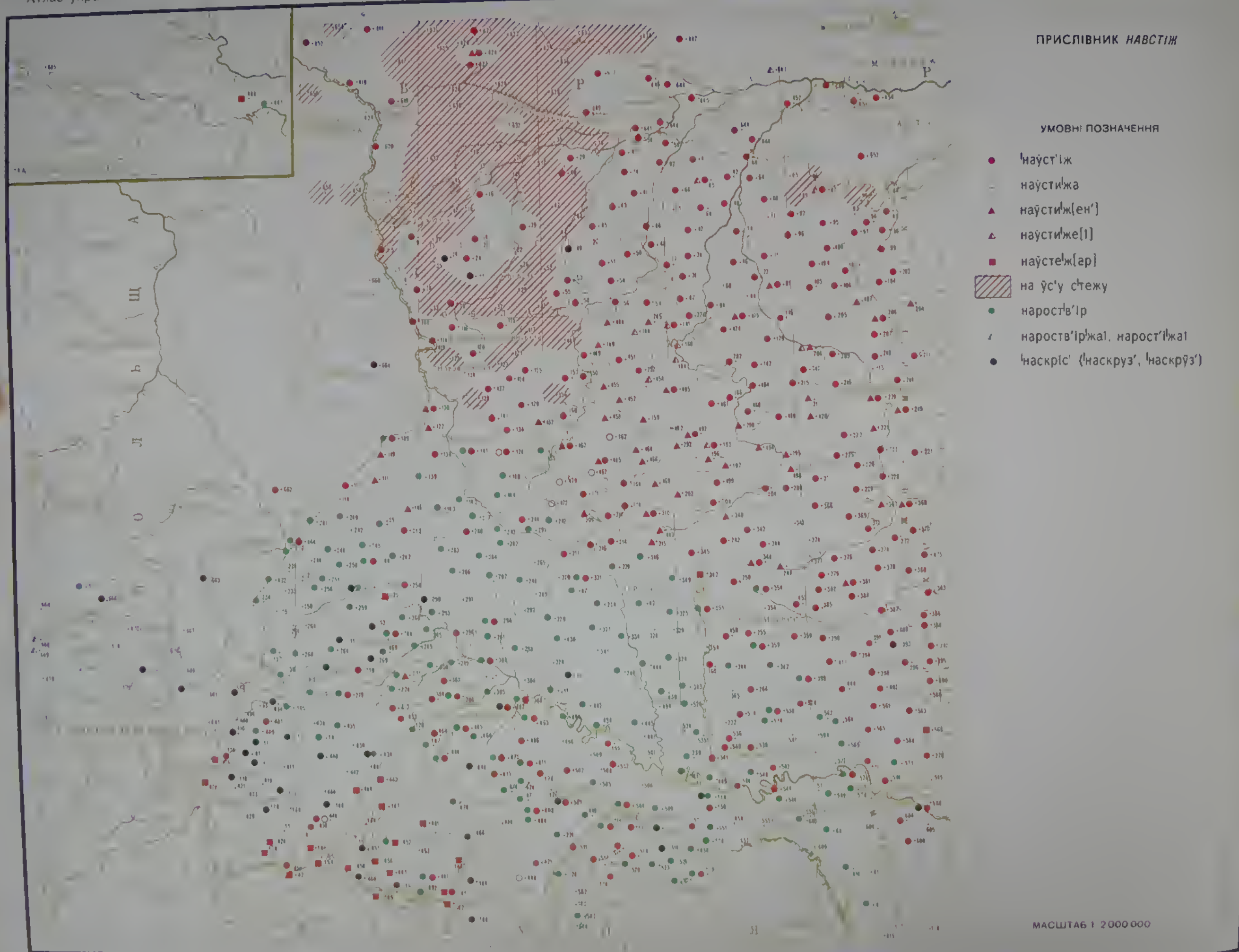
ПРИСЛІВНИК *НАВСТІЖ*
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
ˈнаўст'іж
наўстиˈжа
наўстиˈж(ен')
наўстиˈже(і)
наўстеˈж(ар)
на ўс'у сˈтежу
наростˈв'ір
нароств'ірˈжаі, нарост'іˈжаі
ˈнаскріс' (ˈнаскруз', ˈнаскрўз')
МАСШТАБ 1 : 2 000 000

прислівник *навстіж*

умовні позначення

...наўст ж
...аусти'жа
...аусти'ж[ен']
...ўсти'же[і]
...ўсте'ж[ар]
... ўс'у с'тежу
...рост'в'ір
...рост'в'ір'жаі, нарост'І'жаі
...кріс' ('наскруз', 'наскрўз')

масштаб 1 : 2000000

прислівник
літом

умовні позначення

● 'л'ітом
▲ ў'л'іт'і
▲ ў'л'ітом
ў'л'іто
▲ ў'л'ітку

масштаб 1 : 2000000

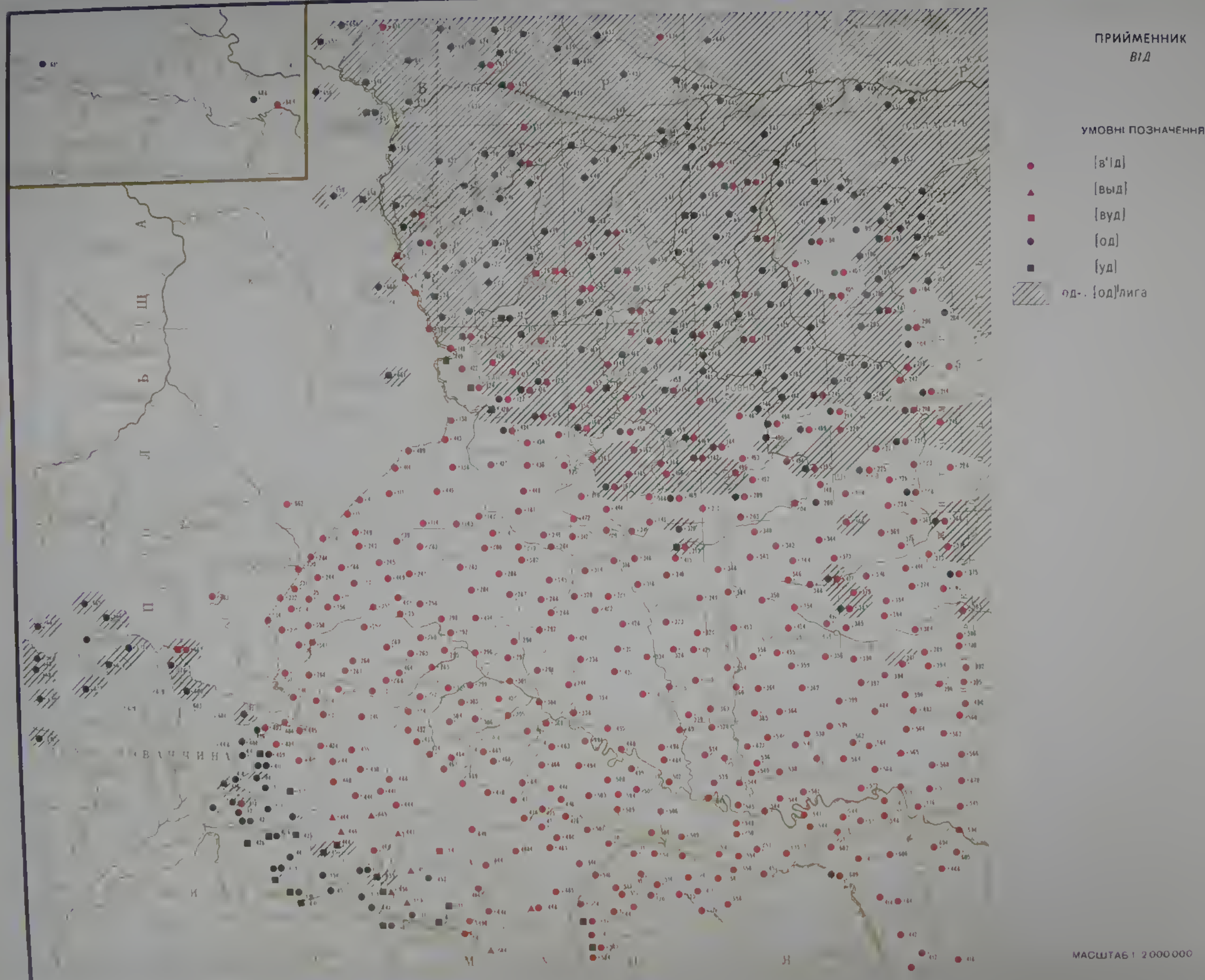

ПРИЙМЕННИК
ВІД

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● [в'ід]
- ▲ [выд]
- ■ [вуд]
- ● [од]
- ■ [уд]
- ▨ од-, [од]лига

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

ПРИЙМЕННИК
від

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

[в'ід]
[выд]
[вуд]
[од]
[уд]
[од]лига

МАСШТАБ 1 : 2000000

ПРИЙМЕННИК *з* У СПОЛУЧЕННІ
З ОРУДНИМ ВІДМІНКОМ ОДНИНИ
ЗАЙМЕННИКА *я*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

● [зі] м'ноӣу (мноу)
● [зо] м'ноиу (мноў)
[зу] м'ноӣу (мноў)
▲ [ізо] мноў

МАСШТАБ 1 : 2000000

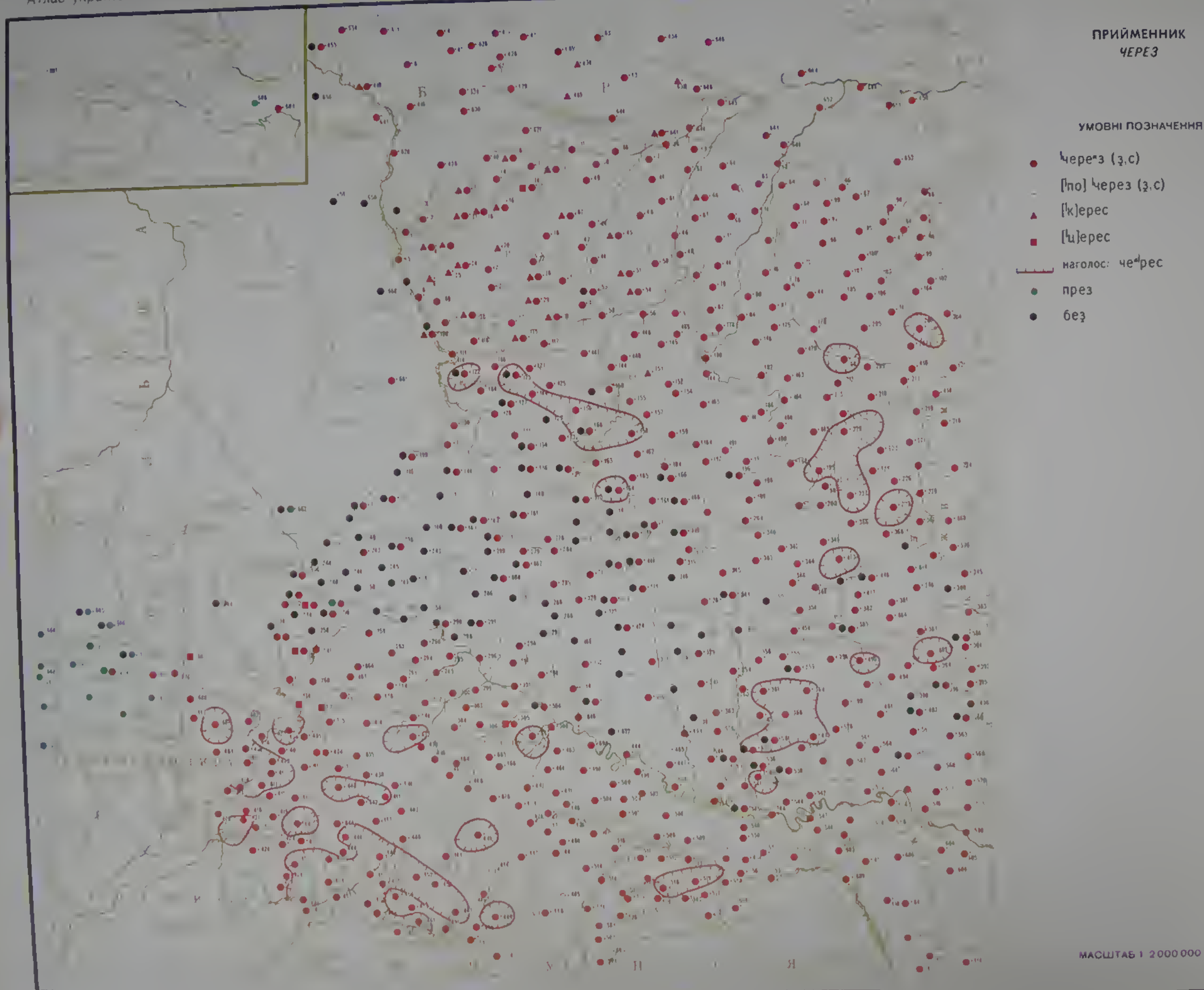
ПРИЙМЕННИК
ЧЕРЕЗ
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
ˈчере̇з (з̨,с)
[ˈпо] ˈчерез (з̨,с)
[ˈк]ерес
[ˈц]ерес
наголос: чеˈрес
през
без̨
МАСШТАБ 1:2 000 000

ПРИИМЕННИК
ЧЕРЕЗ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

ере·з (з̧,с)
ло] через (з̧,с)
,]ерес
а]ерес
голос че^и^рес
рез
з̧

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

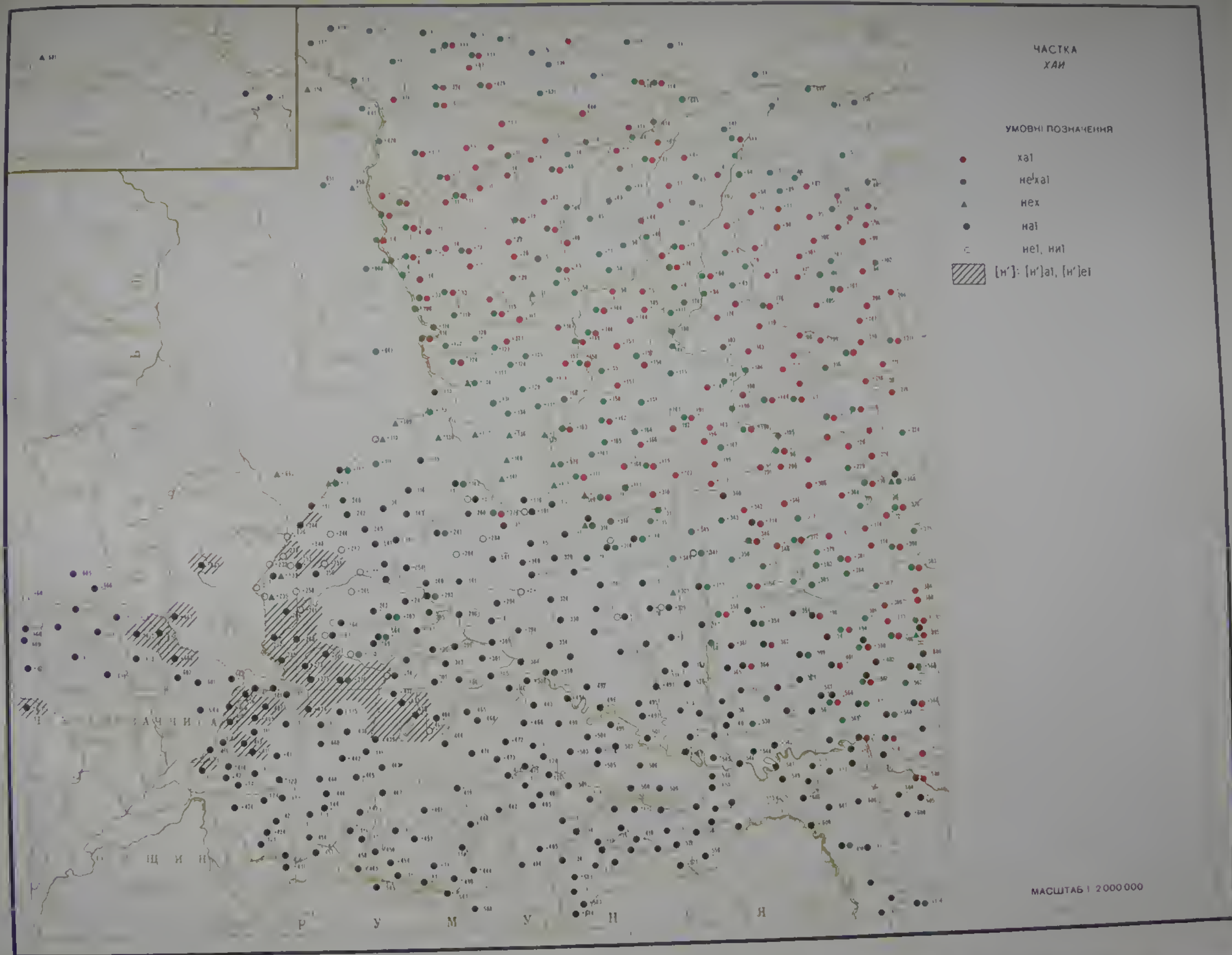

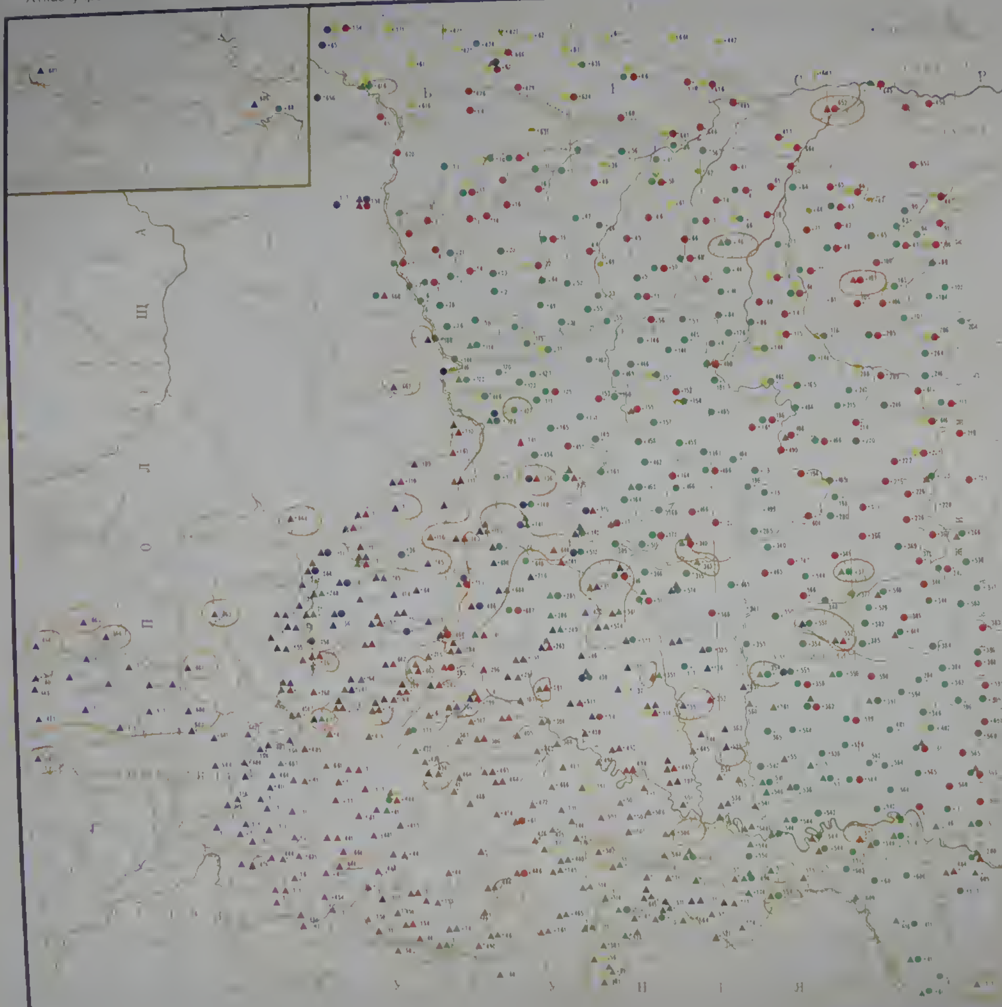

СПОЛУЧНИК

ЩОБ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● шчоб
- ▲ шчо'би
- ● шоб
- ▲ шо'би
- коб
- ко'би
- ▲ жо'би
- ● жеб
- ▲ же'би, жи'би
- ▲ а'би
- ▲ 'обы
- ▲ би
- наголос: ш'чоби, 'шоби, 'жоби, 'жеби, 'аби

МАСШТАБ 1 : 2000000

СПОЛУЧНИК
ШОБ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

шчоб
шчо'би
шоб
шо'би
жоб
жо'би
жо'би
жеб
же'би, жи'би
'би
бы
и
голос: ш'чоби, 'шоби, 'жоби, 'жеби, 'аби

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

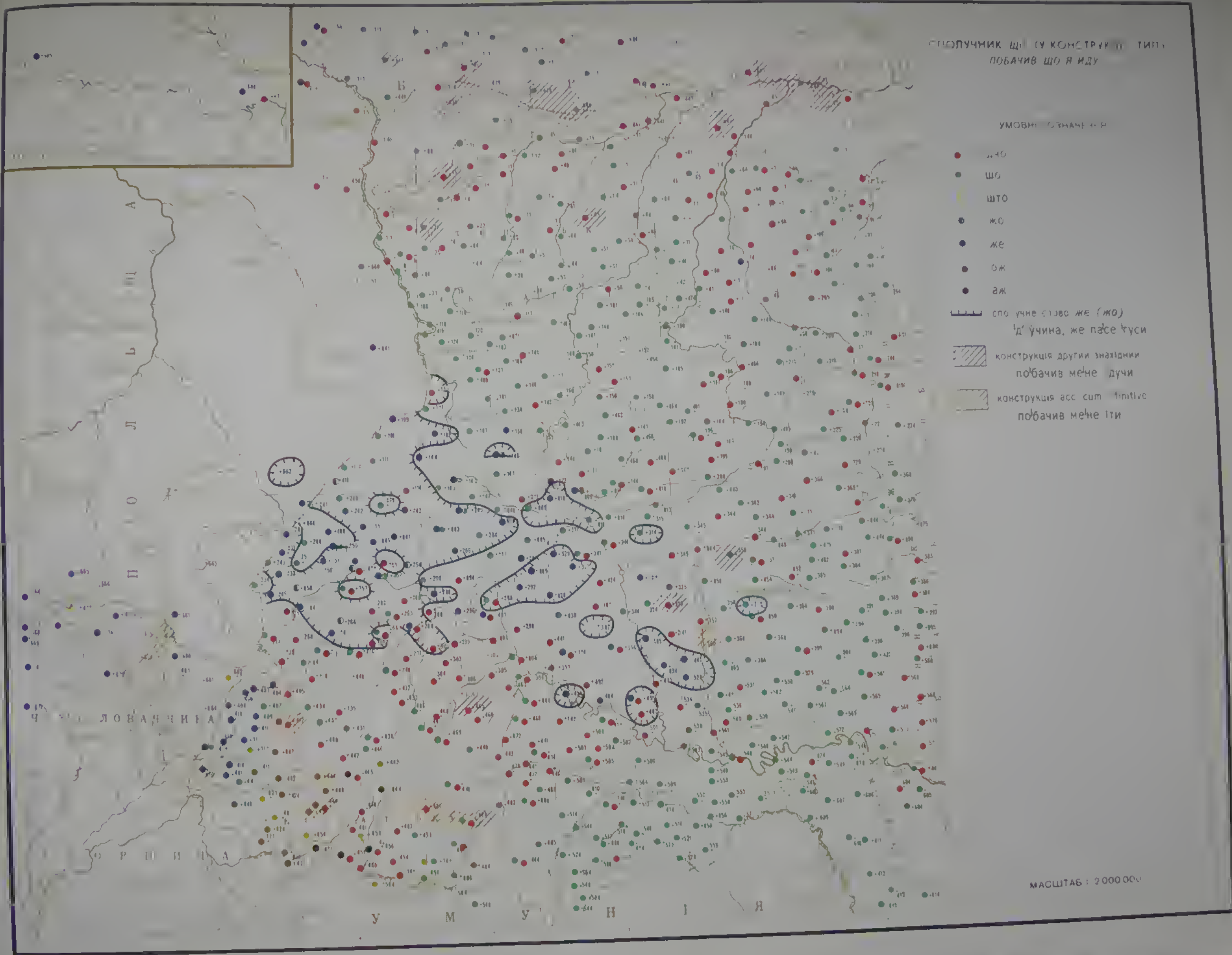

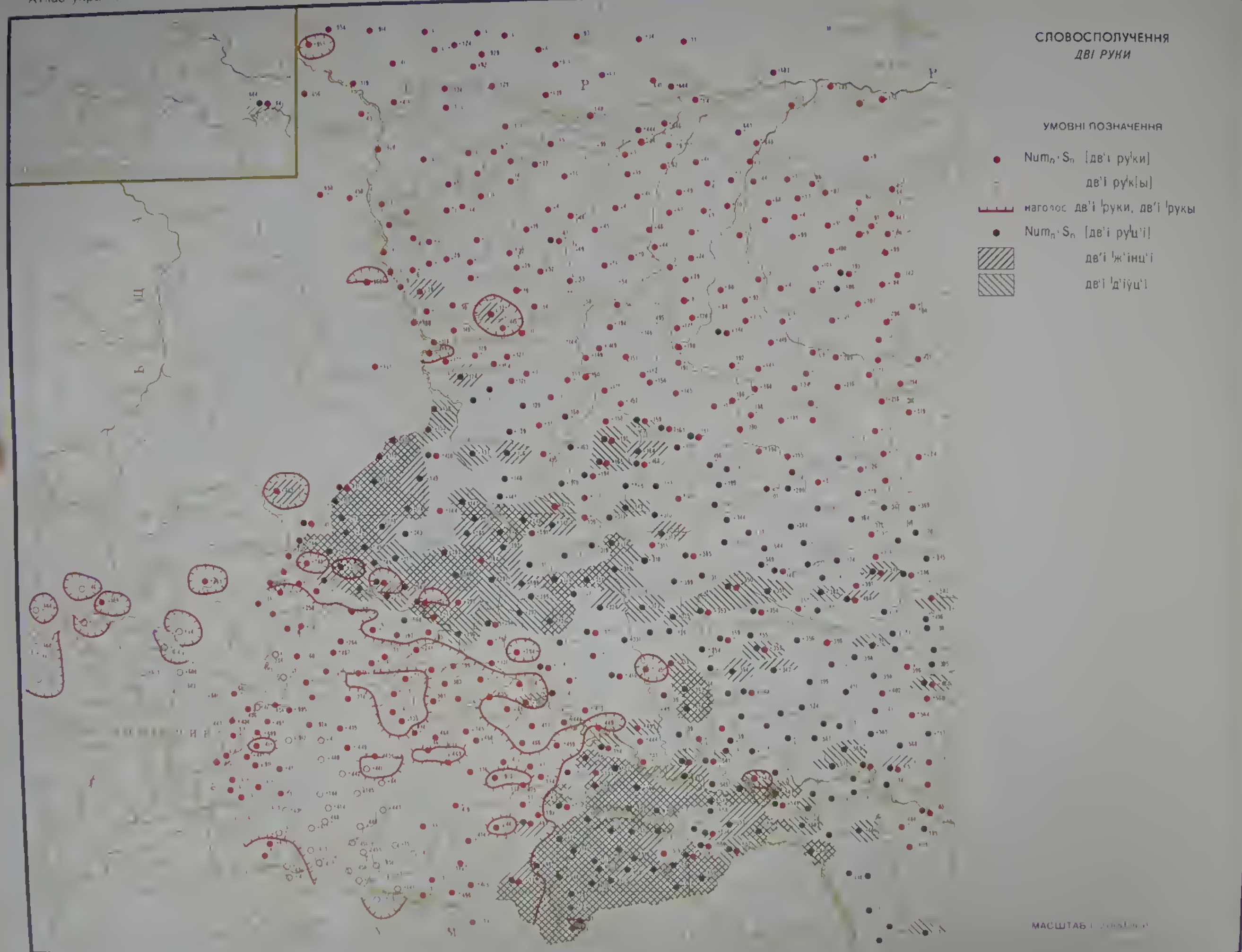
СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ
ДВІ РУКИ
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
$Num_n \cdot S_n$ [дв'і ру'ки]
дв'і ру'к[ы]
наголос дв'і 'руки, дв'і 'рукы
$Num_n \cdot S_n$ [дв'і ру'ц'і]
дв'і 'ж'інц'і
дв'і 'д'іўц'і
МАСШТАБ

…ПОЛУЧЕННЯ

ДВІ …

…ЗНАЧЕННЯ

… руки

… ру'к[ы]

… руки, дв'і 'рукы

… [дв… ру'ц'і]

дв'і 'ж'інц'і

дв'і 'д'іуц'і

МАСШТАБ 1:2000000

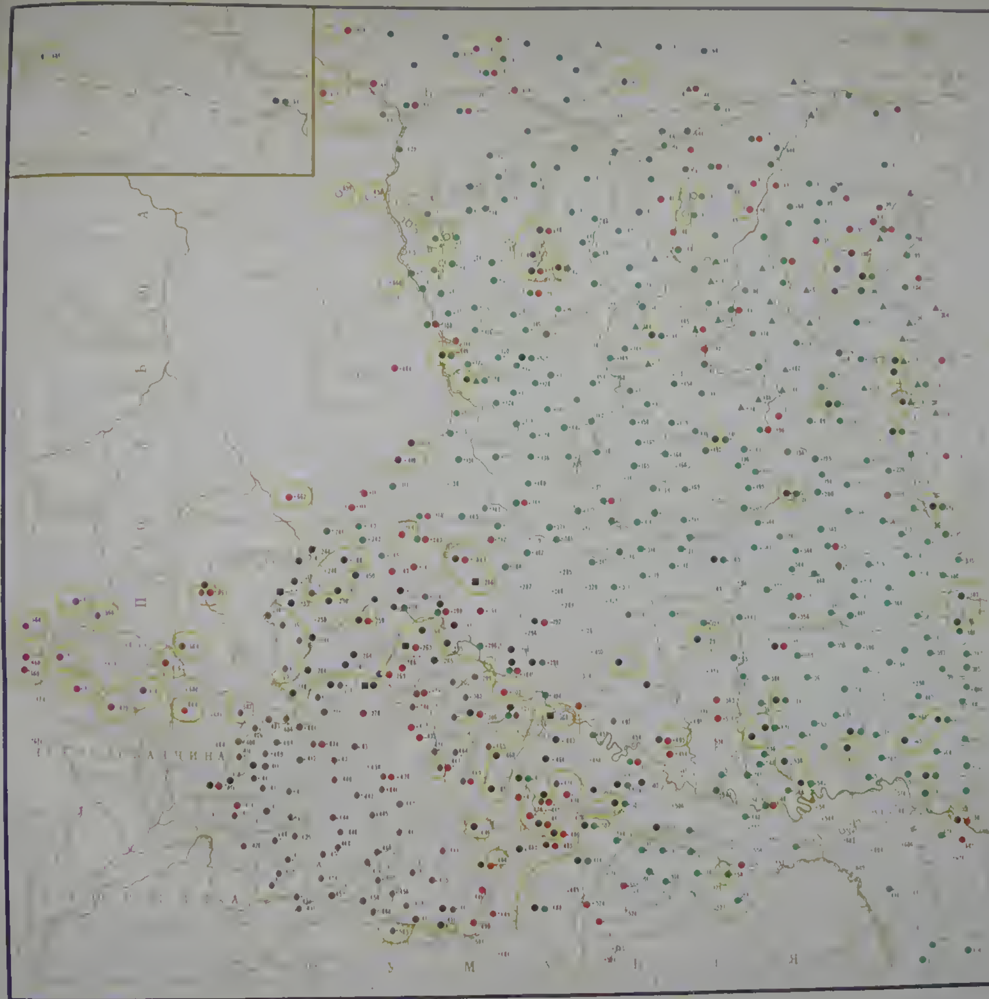

СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ

ДВА ВІДРА

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- два 'в'ід'ра
- дв' 'в'ідра
- дв'і в'ід'р'і
- дв'і в'ід'ри
- д'воје 'в'і'дер
- 'в'і'д'(о)р
- д'воје 'вед'р'іу

наголос (два, дв'і, д'воје) 'в'ідра, 'ведер, 'в'ід'ор, 'ведр'іу

МАСШТАБ 1:2000000

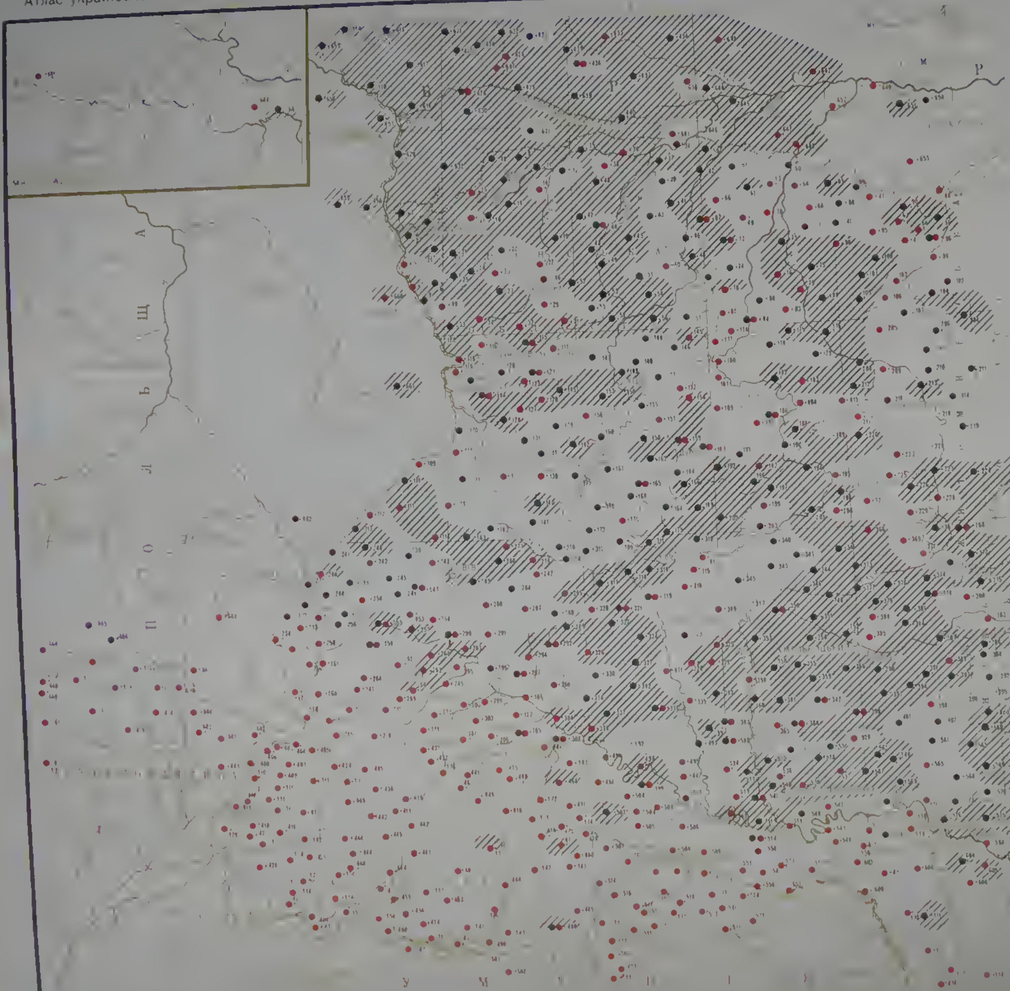

СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ ТИПУ
ДВА ГАРНІ ПАРУБКИ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- два · Adj_n · S_n · два 'гарн'і 'парубки
- два · Adj_g · S_n · два 'гарних 'парубки
- (штриховка) три ви'соких то'пол'і

МАСШТАБ 1 : 2000000

…ОВОСПОЛУЧЕННЯ ТИПУ
ДВА ҐАРНІ ПАРУБКИ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

…ва $Adj_н \cdot S_n$	два ˈґарн'і ˈпарубки	
…ва $Adj_X \cdot S_n$	два ˈґарних ˈпарубки	три виˈсоких тоˈпол'і

МАСШТАБ 1:2000000

СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ ТИПУ
ПІСЛЯ ОБІДУ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

●	ˈп'ісл'а · S_g	ˈп'ісл'а оˈб'іду; ˈп'ісл'а в'ˈiйни; ˈп[о]сл'а
	[р]	пˈ[р]осл'а
		ˈп[о]сл'[е]
⊥⊥⊥		ˈпосл'а (пˈросл'а, ˈпосл'е) оˈб'ідa
●	по · S_l	по оˈб'ід'і по в'ійн'
●	поˈзад · S_g	поˈзад воˈйни.

МАСШТАБ 1:2000…

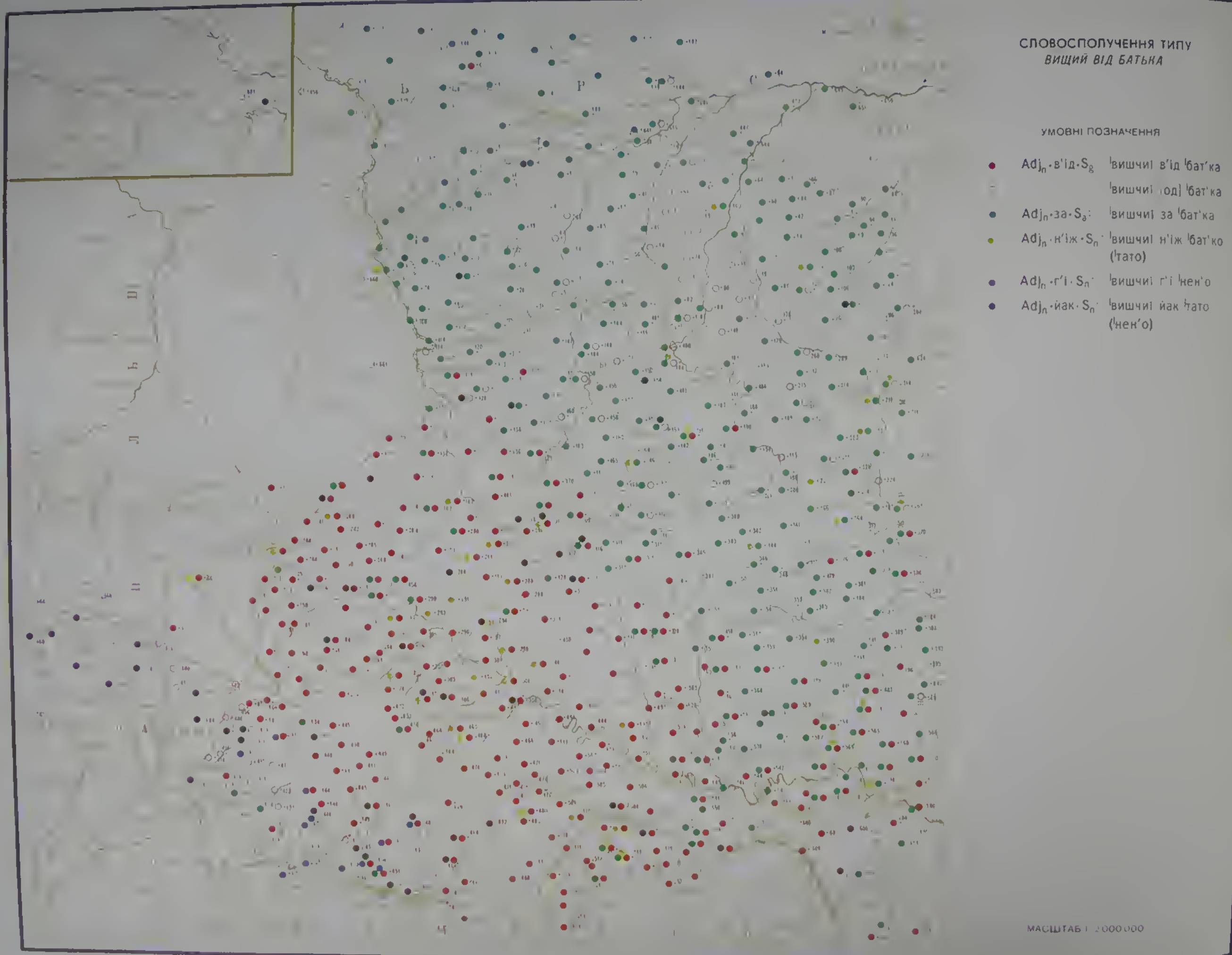
СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ ТИПУ
ВИЩИЙ ВІД БАТЬКА
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
Adj_n·в'ід·S_g ˈвишчиі в'ід ˈбат'ка
ˈвишчиі од] ˈбат'ка
Adj_n·за·S_a: ˈвишчиі за ˈбат'ка
Adj_n·н'іж·S_n: ˈвишчиі н'іж ˈбат'ко (ˈтато)
Adj_n·г'і·S_n: ˈвишчиі г'і ˈнен'о
Adj_n·йак·S_n: ˈвишчиі йак ˈтато (ˈнен'о)
МАСШТАБ 1:2000000

…получення типу

…вищий від батька

…мовні значення

…, в д-S_g	вишчиі в'ід ˈбат'ка
	ˈвишчиі од| ˈбат'ка
… за-S_a	ˈвишчиі за ˈбат ка
… н іж-S_r	ˈвишчиі н'іж ˈбат'ко (ˈтато)
… S_n	ˈвишчиі г'і ˈнен'о
…иак-S_n	ˈвишчиі иак ˈтато (ˈнен'о)

…асштаб 1:2000000

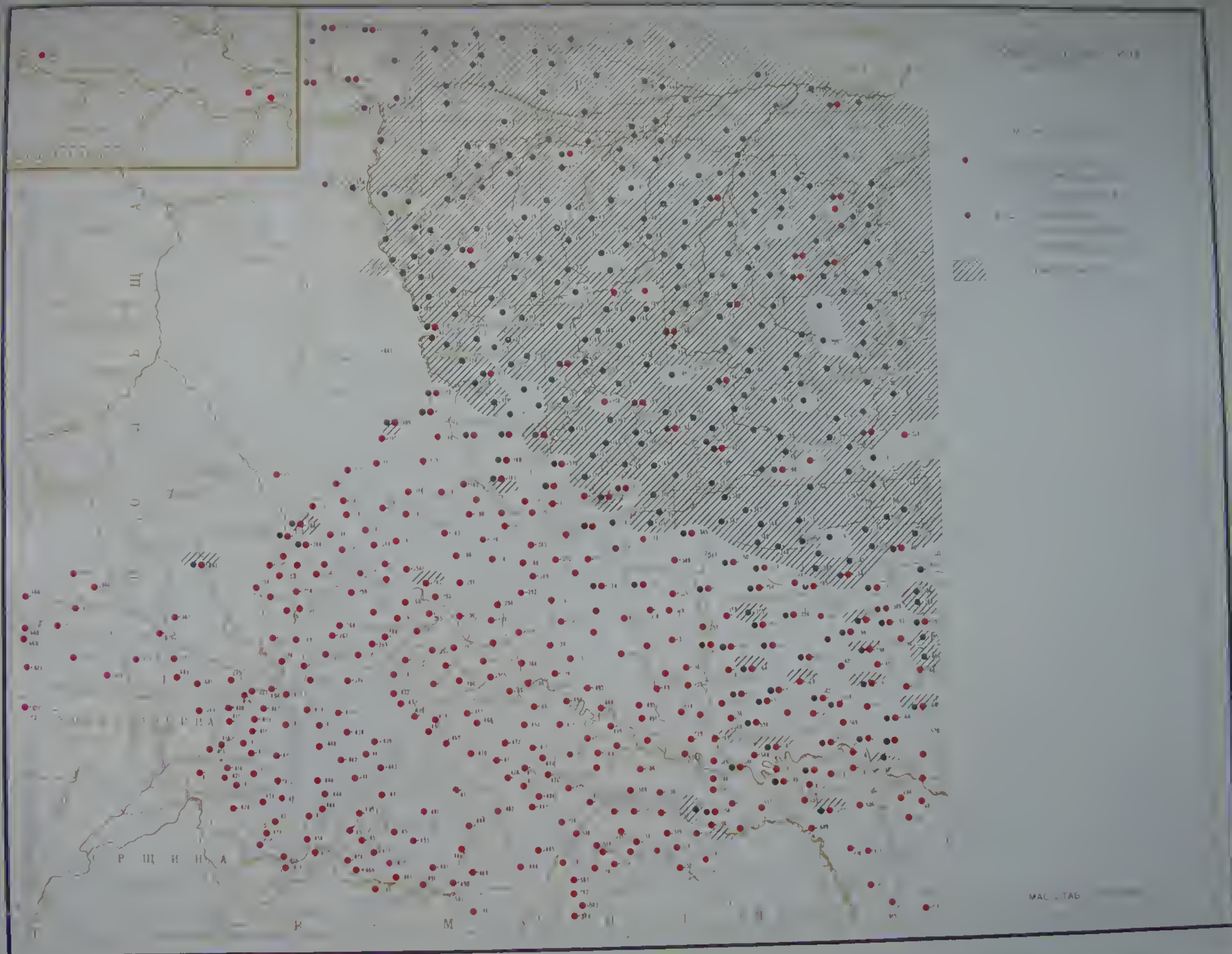

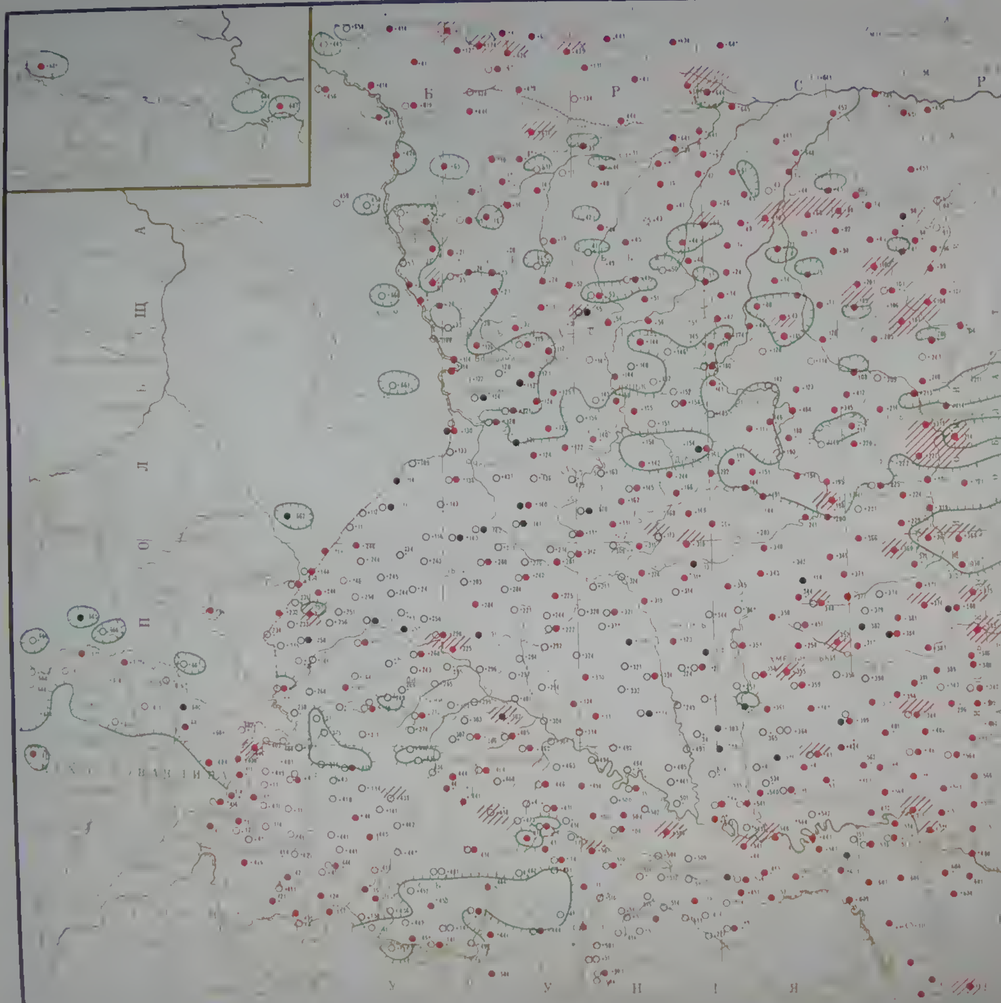

СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ ТИПУ *ЖДАТИ ГОСТЕЙ*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● $V_i \cdot S_g$ — ж'дати (че'кати) гос'теі
- (штриховка) — 'пасти 'конеі
- ○ $V_i \cdot S_a$: ж'дати (че'кати) 'гост'і
- ● $V_i \cdot на \cdot S_g$ · ж'дати (че'кати) на гос'теі
- $V_i \cdot на \cdot S_a$: ж'дати (че'кати) на 'гост'і
- (лінія) — че'кати

МАСШТАБ 1:2000000

…ВОСПОЛУЧЕННЯ ТИПУ
ЖДАТИ ГОСТЕЙ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- $V \cdot S$ — ждати (че'кати) гос'теі
- 'пасти 'конеі
- $V_i \cdot S_a$ — ж'дати (че'кати) 'гост'і
- $V_i \cdot$на$\cdot S_R$ — ж'дати (че'кати) на гос'теі
- $V_i \cdot$на$\cdot S_a$ — ж'дати (че'кати) на 'гост'і
- че'кати

МАСШТАБ 1 2 000 000

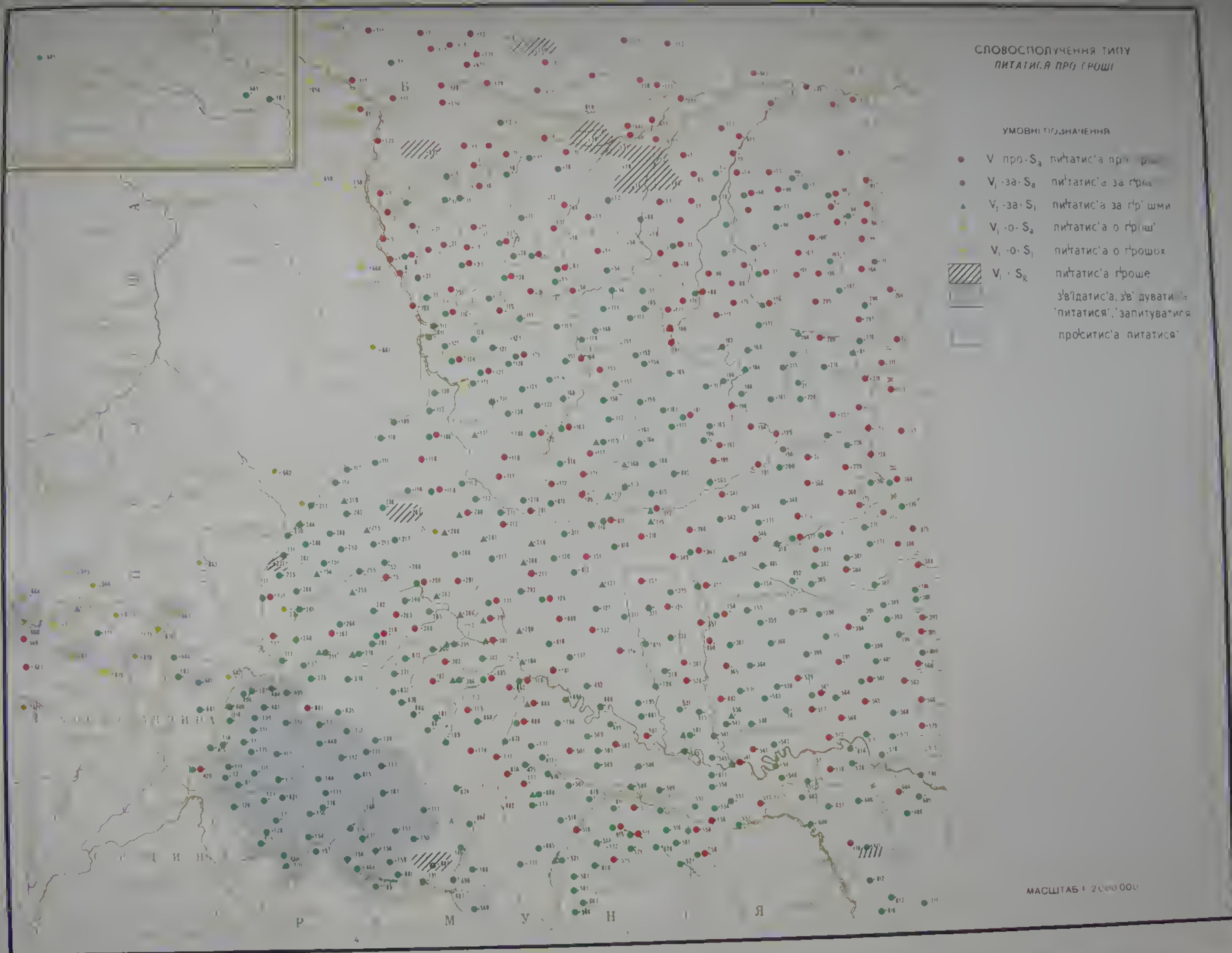

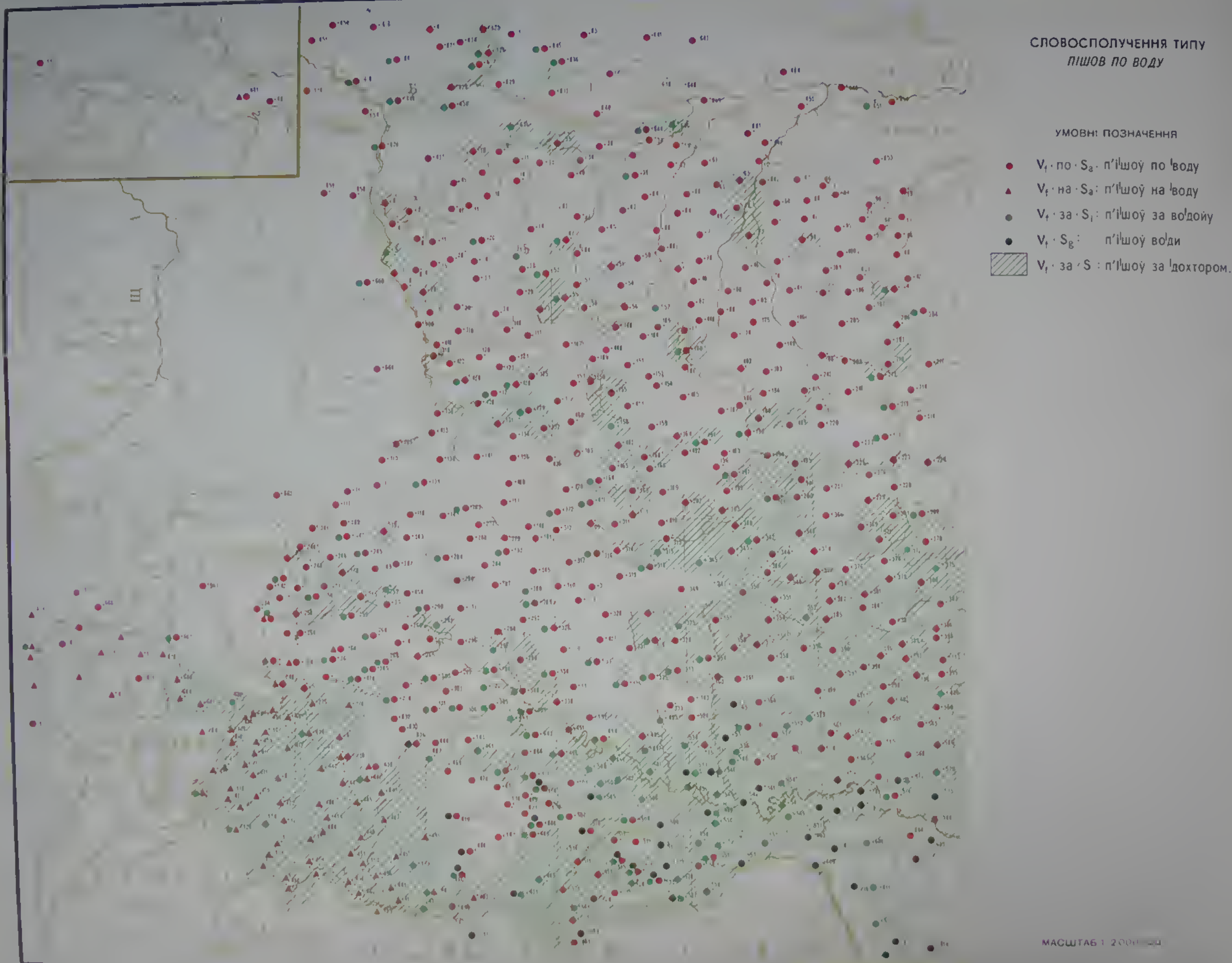
СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ ТИПУ
ПІШОВ ПО ВОДУ
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
V_f · по · S_a : п'і'шоў по 'воду
V_f · на · S_a : п'і'шоў на 'воду
V_f · за · S_i : п'і'шоў за во'дойу
V_f · S_g : п'і'шоў во'ди
V_f · за · S : п'і'шоў за 'дохтором.
МАСШТАБ

…ВОСПОЛУЧЕННЯ ТИПУ

…ШОВ ПО ВОДУ

УМОВНІ … ЗНАЧЕННЯ

- V_1 … $\cdot S_a$ п'ішоў по 'воду
- $V_1 \cdot$ на $\cdot S_a$ п'ішоў на 'воду
- $V_1 \cdot$ за $\cdot S_i$ п'ішоў за во'дойу
- $V_1 \cdot S_g$ п'ішоў во'ди
- $V_1 \cdot$ за $\cdot S_i \cdot$ п'ішоў за 'дохтором.

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

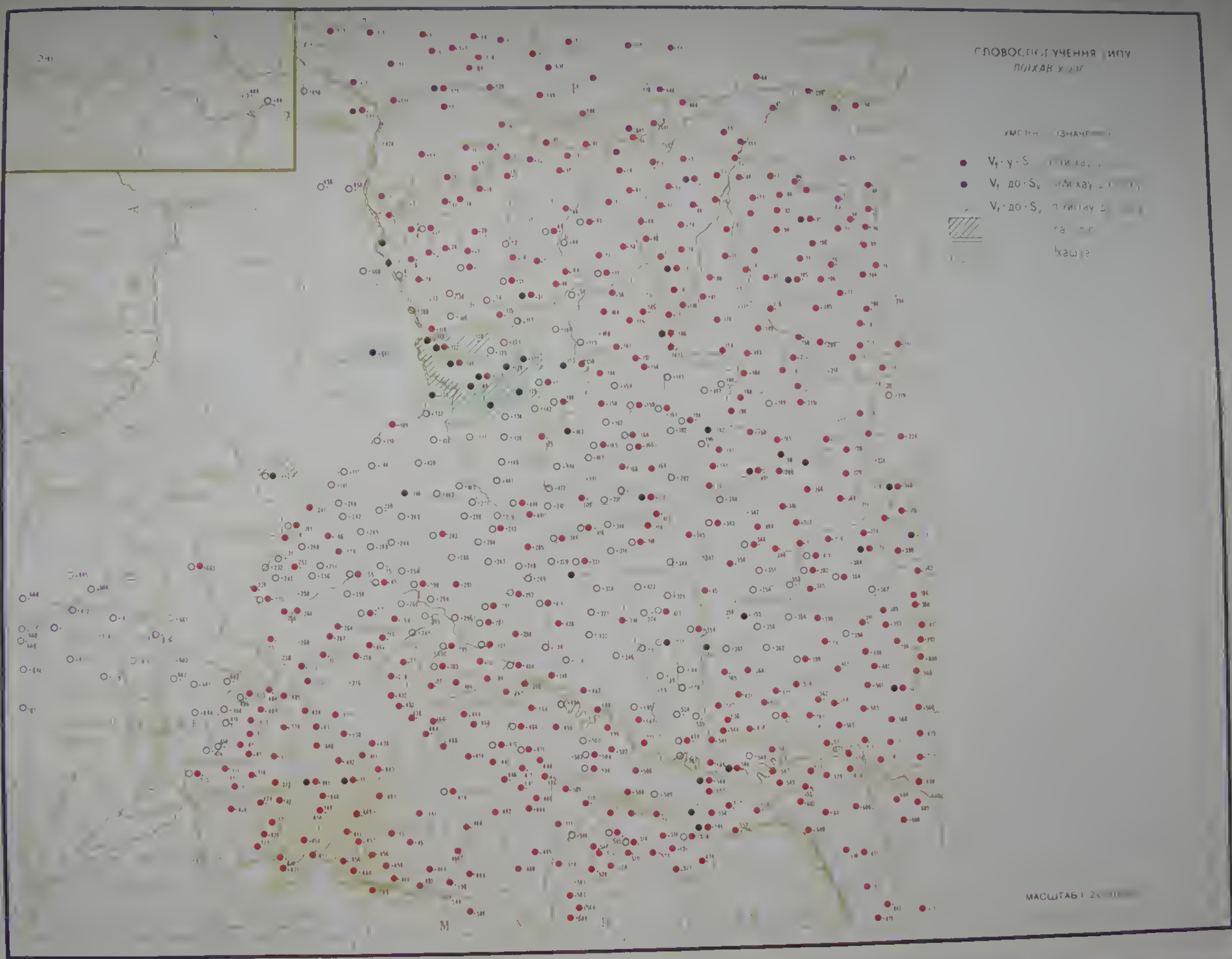

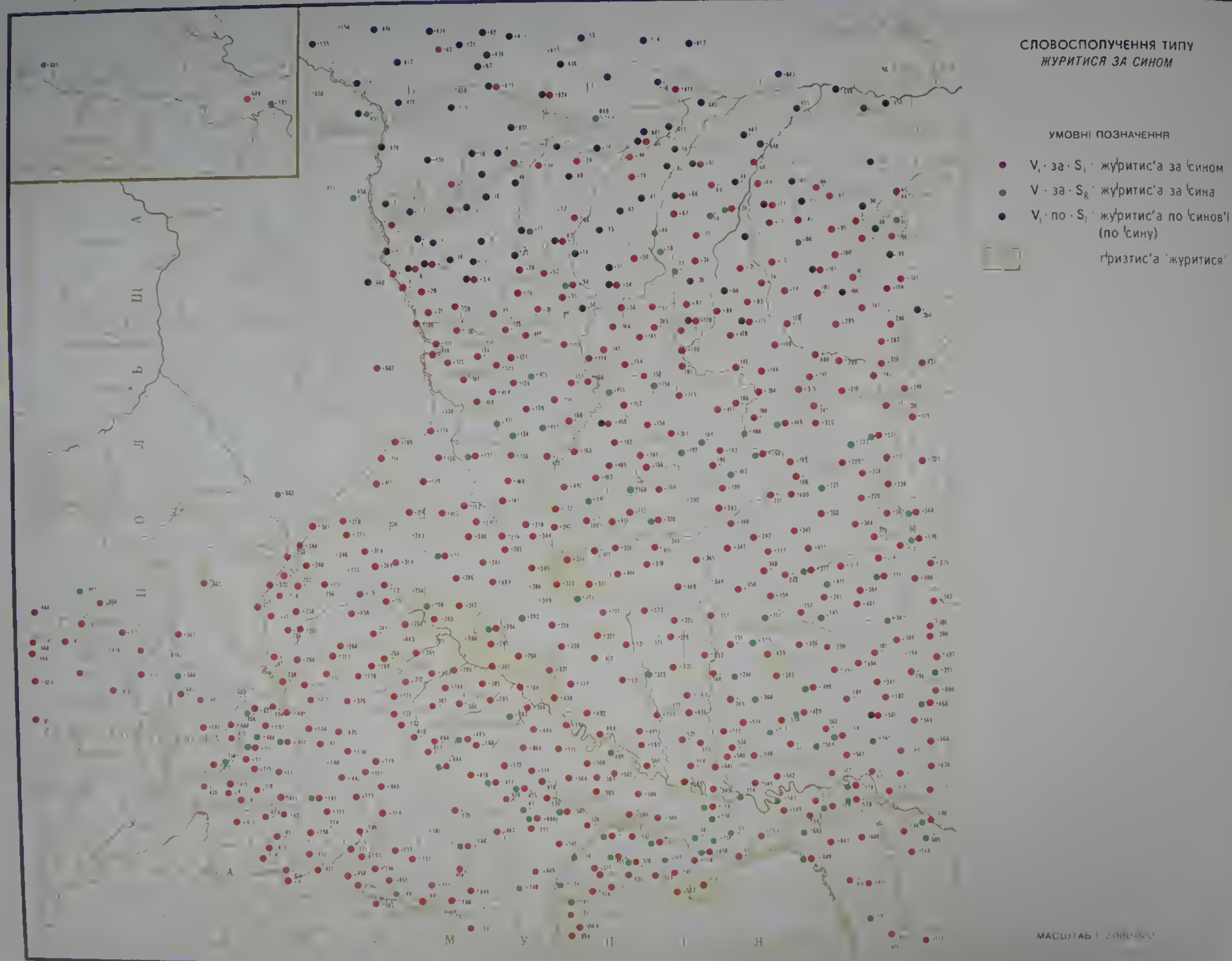
СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ ТИПУ
ЖУРИТИСЯ ЗА СИНОМ
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
V_i · за · S_i · жу'ритис'а за 'сином
V · за · S_g · жу'ритис'а за 'сина
V_i · по · S_l · жу'ритис'а по 'синов'і (по 'сину)
г'ризтис'а 'журитися'
М У Н
МАСШТАБ

Карта N 267

…ловосполучення типу
журитися за сином

умовні позначення

- V · за · S журитис'а за 'сином
- V · за · S журитис'а за 'сина
- V · по · S журитис'а по 'синов'і (по 'сину)
- г'ризтис'а 'журитися'

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

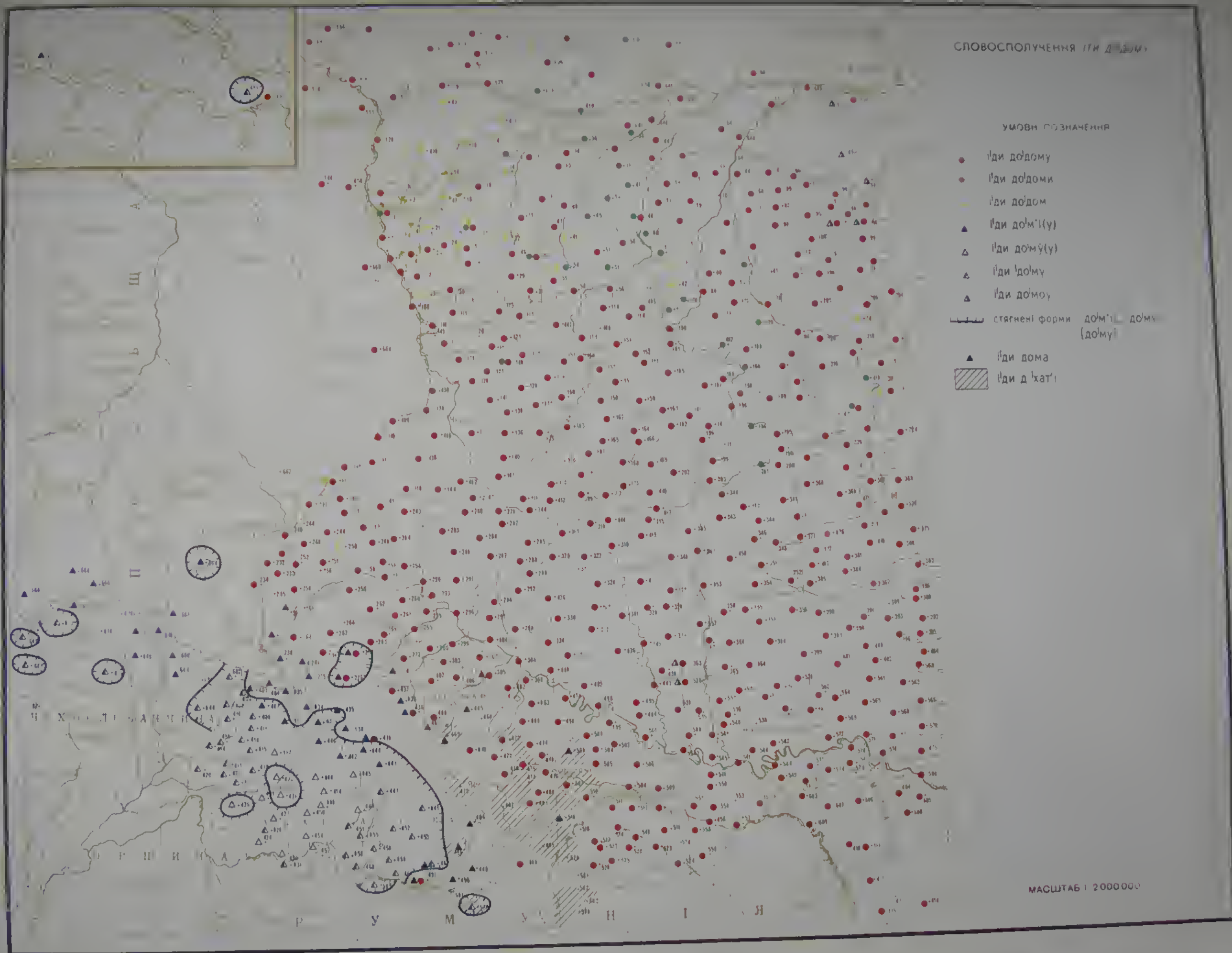

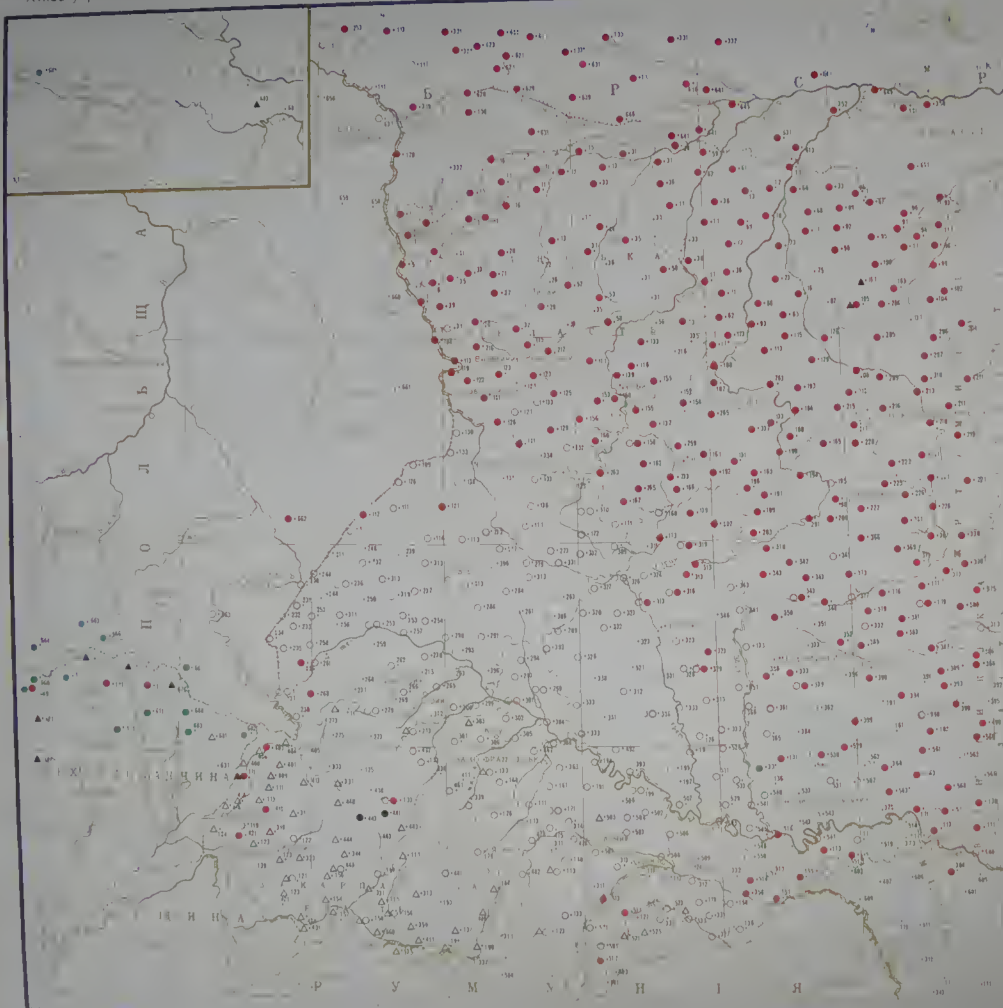

СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ *ДИВИТИСЯ УГОРУ*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● ди'вис'а (гл'а'ди, пози'раı...) у'гору
- ди'вис'а (гл'а'ди, пози'раı...) уго'ру, ўго'ру
- ● ди'вис'а (гл'а'ди, пози'раı...) до'гори
- ди'вис'а (гл'а'ди, пози'раı...) дого'ри
- ● ди'вис'а (гл'а'ди, пози'раı...) д 'гор'і
- ○ ди'вис'а (гл'а'ди, пози'раı...) д го'р'і
- ▲ ди'вис'а (гл'а'ди, пози'раı...) 'гор'і
- △ ди'вис'а (гл'а'ди, пози'раı...) го'р'і

МАСШТАБ 1:2 000 000

…ловосполучення *дивитися угор…*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ди'вис'а (гл'а'ди, пози'раі…) у'гору
- ди'вис'а (гл'а'ди, пози'раі…) уго'ру, ўго'ру
- ди'вис'а (гл'а'ди, пози'раі…) до'гори
- ди'вис'а (гл'а'ди, пози'раі…) дого'ри
- ди'вис'а (гл'а'ди, пози'раі…) д 'гор'і
- ди'вис'а (гл'а'ди, пози'раі…) д го'р'і
- ди'вис'а (гл'а'ди, пози'раі…) 'гор'і
- ди'вис'а (гл'а'ди, пози'раі…) го'р'і

МАСШТАБ 1:2 000 000

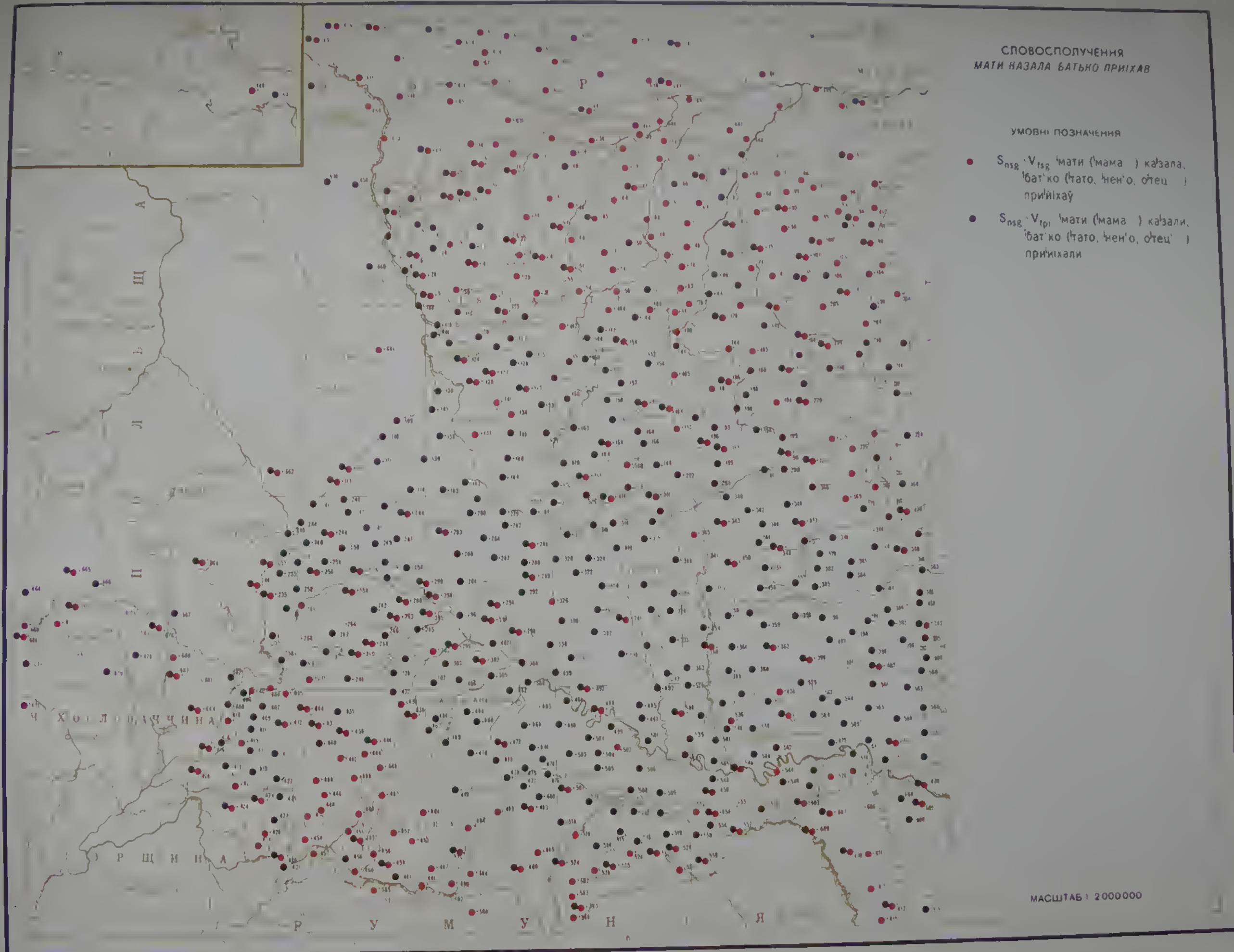

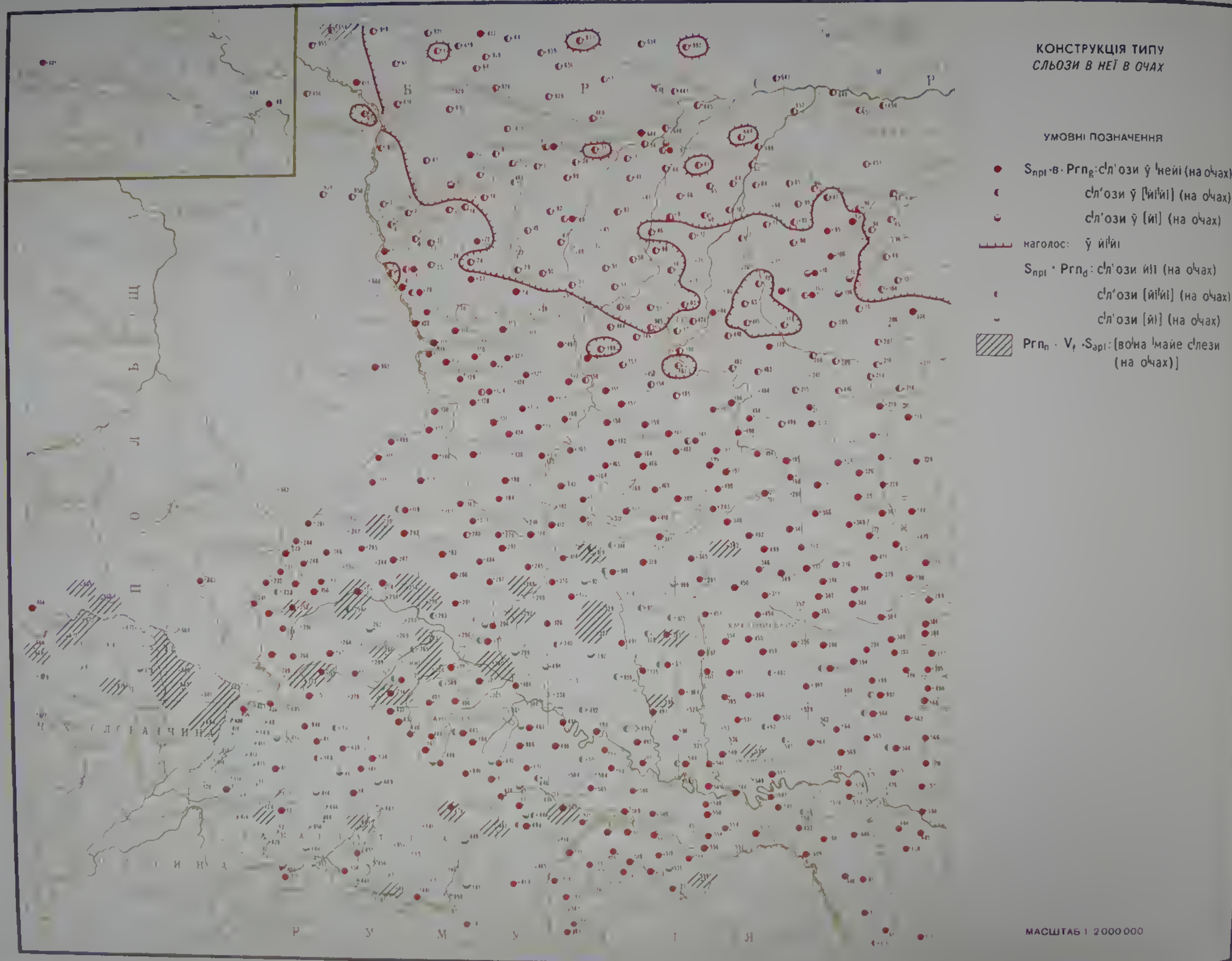
КОНСТРУКЦІЯ ТИПУ
СЛЬОЗИ В НЕЇ В ОЧАХ
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
S_{npl} · в · Prn_g: с'л'ози ў 'нейі (на о'чах)
с'л'ози ў ['йі'йі] (на о'чах)
с'л'ози ў [йі] (на о'чах)
наголос: ў йі'йі
S_{npl} · Prn_d: с'л'ози йіі (на о'чах)
с'л'ози [йі'йі] (на о'чах)
с'л'ози [йі] (на о'чах)
Prn_n · V_f · S_{apl}: [во'на 'майе с'лези (на о'чах)]
МАСШТАБ 1 : 2 000 000

КОНСТРУКЦІЯ ТИПУ
ЛЬОЗИ В НЕЇ В ОЧАХ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- $S_{npl}\cdot в\cdot Prn_{g}$: cˈл'ози ў ˈнеї (на оˈчах)
- cˈл'ози ў [ˈйі|ˈйі] (на оˈчах)
- cˈл'ози ў [йі] (на оˈчах)
- наголос ў йіˈйі
- $S_{npl}\cdot Prn_{d}$: cˈл'ози йіі (на оˈчах)
- cˈл'ози [йіˈйі] (на оˈчах)
- cˈл'ози [йі] (на оˈчах)
- $Prn_{n}\cdot V_{f}\cdot S_{apl}$: [воˈна ˈмайе cˈлези (на оˈчах)]

МАСШТАБ 1 : 2000000

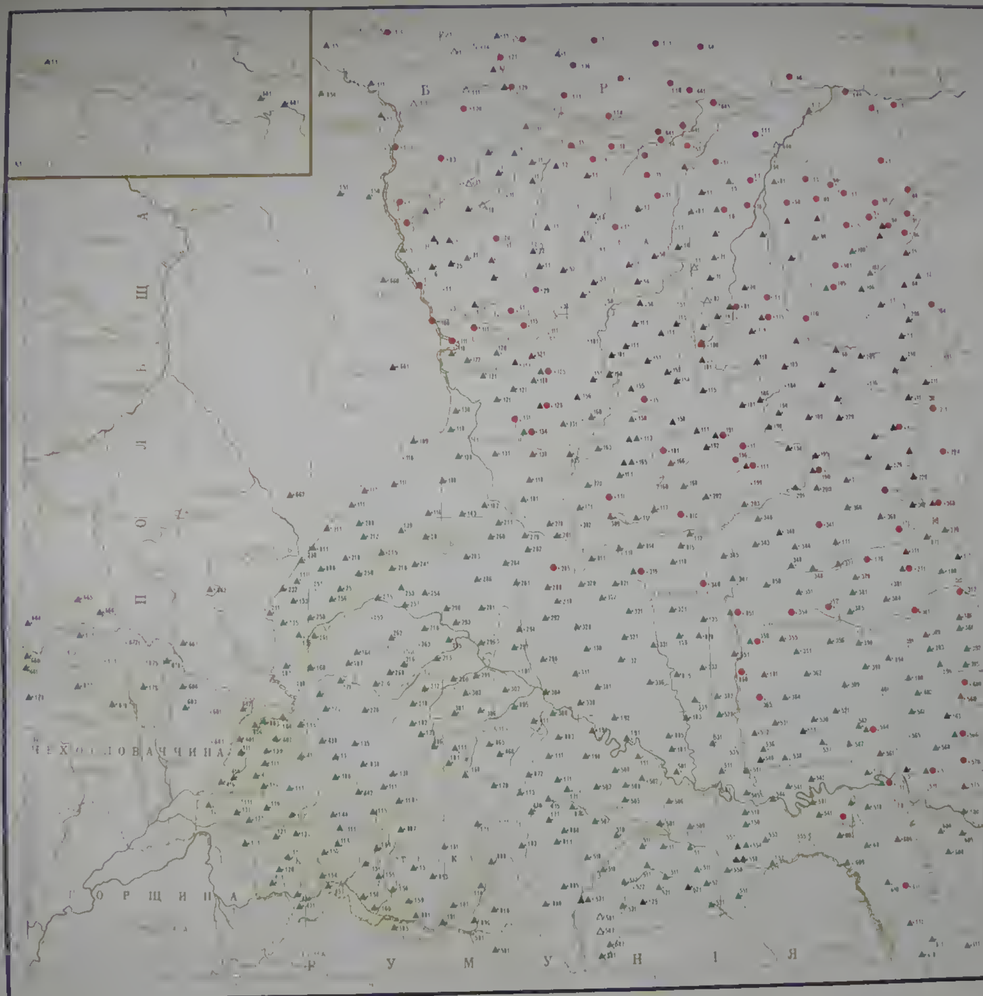

КОНСТРУКЦІЯ ТИПУ
У МЕНЕ БОЛИТЬ ГОЛОВА

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- $у\cdot Prn_{g}\cdot V_{f}$: у мене боˈлит' (го...а)
- $Prn_{a}\cdot V_{f}$: меˈне боˈлит' (голоˈва)
- $Prn_{d}\cdot V_{f}$: меˈн'і боˈлит' (голоˈва)
- мн'і боˈлит' (голоˈва)
- боˈлит н'а (голоˈва, гоˈлоу)
- боˈлит ми (голоˈва, г...оу)

МАСШТАБ 1 : 2000000

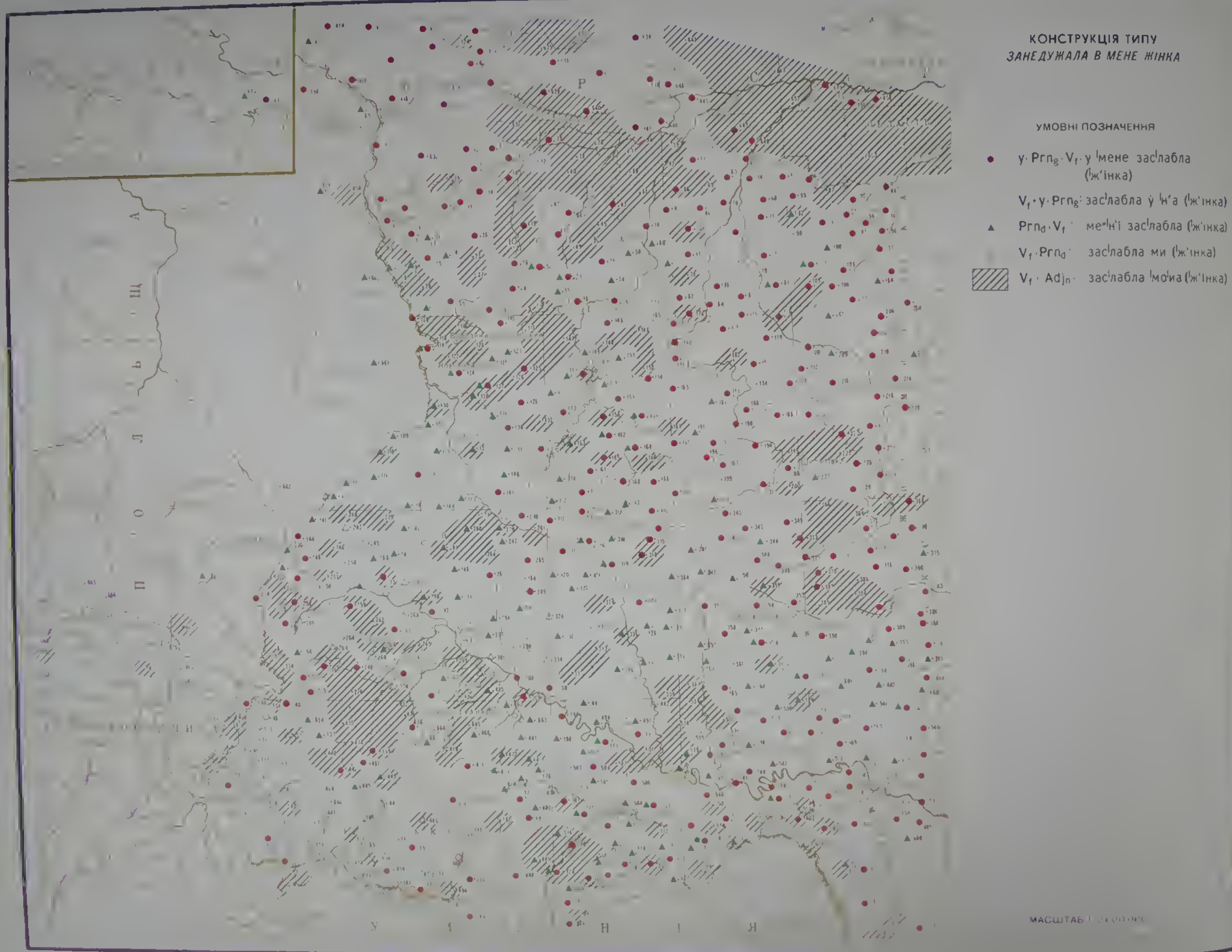
КОНСТРУКЦІЯ ТИПУ
ЗАНЕДУЖАЛА В МЕНЕ ЖІНКА
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
у · Prn_g · V_f · у 'мене зас'лабла ('ж'інка)
V_f · у · Prn_g: зас'лабла ў 'н'а ('ж'інка)
Prn_d · V_f · ме'н'і зас'лабла ('ж'інка)
V_f · Prn_d · зас'лабла ми ('ж'інка)
V_f · Adj_n · зас'лабла 'мо'иа ('ж'інка)
МАСШТАБ

К...ТРУКЦІЯ ТИПУ
ЗАНЕДУЖАЛА В МЕНЕ ЖІНКА

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- $у \cdot Prn_g\ V_f$ у ˈмене засˈлабла (ˈж'інка)
- $V_f\ у \cdot Prn_g$ засˈлабла ў ˈн'а (ˈж'інка)
- $Prn_d \cdot V_f$ меˈн'і засˈлабла (ˈж'інка)
- $V_f \cdot Prn_d$ засˈлабла ми (ˈж'інка)
- $V_f \cdot Adj_n$ засˈлабла ˈмойа (ˈж'інка)

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

КОНСТРУКЦІЯ ТИПУ
У ХЛОПЦЯ НЕМА ГРО...И

УМО... ...ЗНАЧЕННЯ

- $у \cdot S_g$ неˈмайе ... неˈма(йе) ... у ˈд...ла неˈма(йе) ...
- $у \cdot S_g$ неˈйе ... у хлопц'а неˈйе ˈгроше... у д...а неˈйе сеˈстри
- $у \cdot S_g$ н'іт... у ˈд'іда н...т ...сестри
- $S \cdot V_f$ ˈхлопеˈц неˈмайе ... ˈд'ідо неˈмайе ...
- ˈхлопеˈц ˈнема ˈгроші (п'ін'аз'і) ˈд'ідо ˈнема ˈсестри
- ˈхлопец ˈнемат (п'ін'аз'і) ˈд'ідо ˈнемат ˈсестру

леˈгін' 'парубок'

Р У М У Н І Я

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

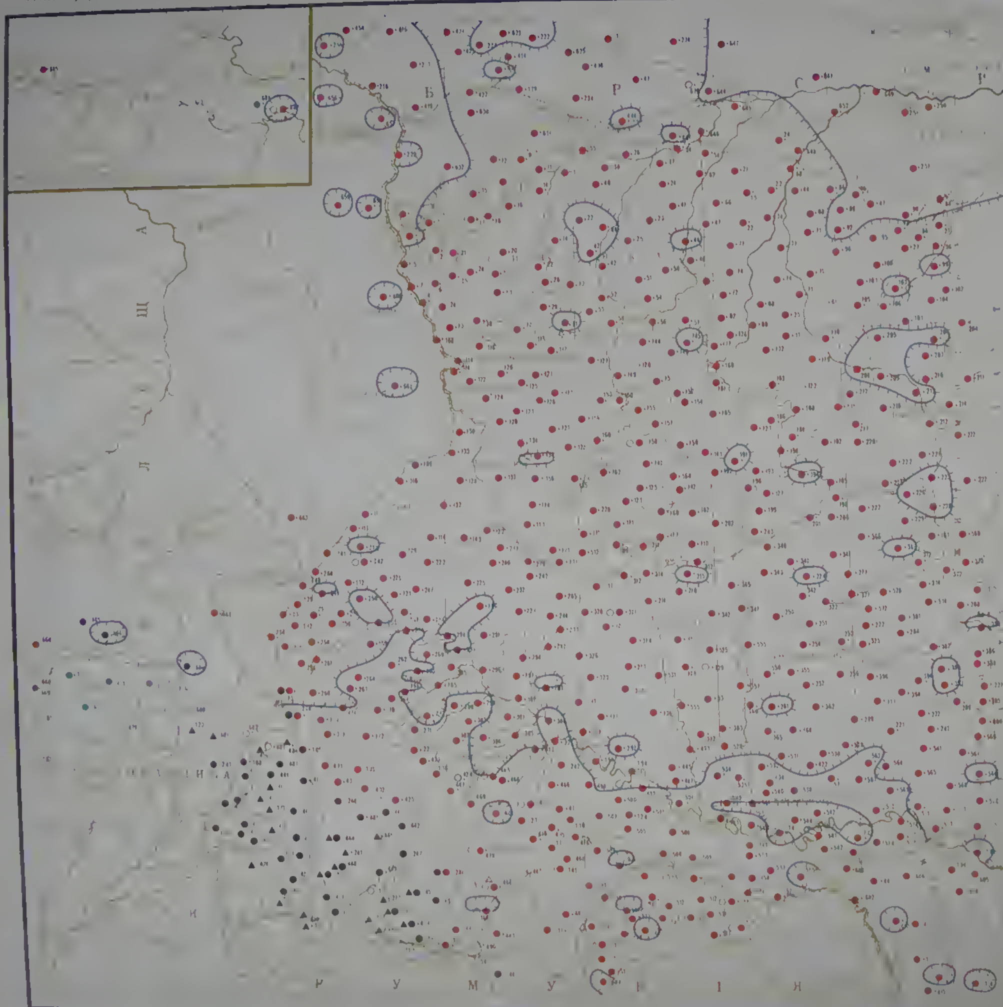

КОНСТРУКЦІЯ ТИПУ
БРАТА ЙОГО НЕМА ВДОМА

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● $S_g \cdot Prn_g \cdot$ неᵘˈма. . бˈрата йоˈго неᵘˈма. . ˈдома
- ● $S_g \cdot Prn_g \cdot$ н'іт . : бˈрата иеˈго ˈн'іт ˈдома
- ● $S_g \cdot Prn_g \cdot$ ⁽ⁱ⁾не ⁽ⁱ⁾йе. . бˈрата иеˈго ⁽ⁱ⁾не ⁽ⁱ⁾ие ˈдома
- ▲ $S_g \cdot Prn_d \cdot$ ⁽ⁱ⁾не ⁽ⁱ⁾йе . . бˈрата му ⁽ⁱ⁾не ⁽ⁱ⁾йе . . ˈдома
- $S_n \cdot Prn_g \cdot$ ⁽ⁱ⁾не ⁽ⁱ⁾ие. . брат йоˈго ⁽ⁱ⁾не ⁽ⁱ⁾йе ˈдома
- △ $S_n \cdot Prn_d \cdot$ ⁽ⁱ⁾не ⁽ⁱ⁾йе брат му ⁽ⁱ⁾не ⁽ⁱ⁾йе. . ˈдома
- ⊥⊥⊥⊥ |ў|дома

МАСШТАБ

…ІНСТРУКЦІЯ ТИПУ
…АТА ЙОГО НЕМА ВДОМА

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

… Prn_g · не'ма — б'рата йо'…
не'ма — 'дома

S_g · Prn_g · н'іт — б'рата йе'го 'н'іт.
'дома

S_g · Prn_g · ⁽ⁱ⁾не ⁽ⁱ⁾йе — б'рата йе'го
⁽ⁱ⁾не ⁽ⁱ⁾йе . 'дома

S_g · Prn_d · ⁽ⁱ⁾не ⁽ⁱ⁾йе — б'рата му
⁽ⁱ⁾не ⁽ⁱ⁾йе . 'дома

S_n · Prn_g · ⁽ⁱ⁾не ⁽ⁱ⁾йе… — брат йо'го
⁽ⁱ⁾не ⁽ⁱ⁾йе . 'дома

S_n · Prn_d · ⁽ⁱ⁾не ⁽ⁱ⁾йе.. — брат му
⁽ⁱ⁾не ⁽ⁱ⁾йе. 'дома

[ў]'дома

МАСШТАБ 1:2000000

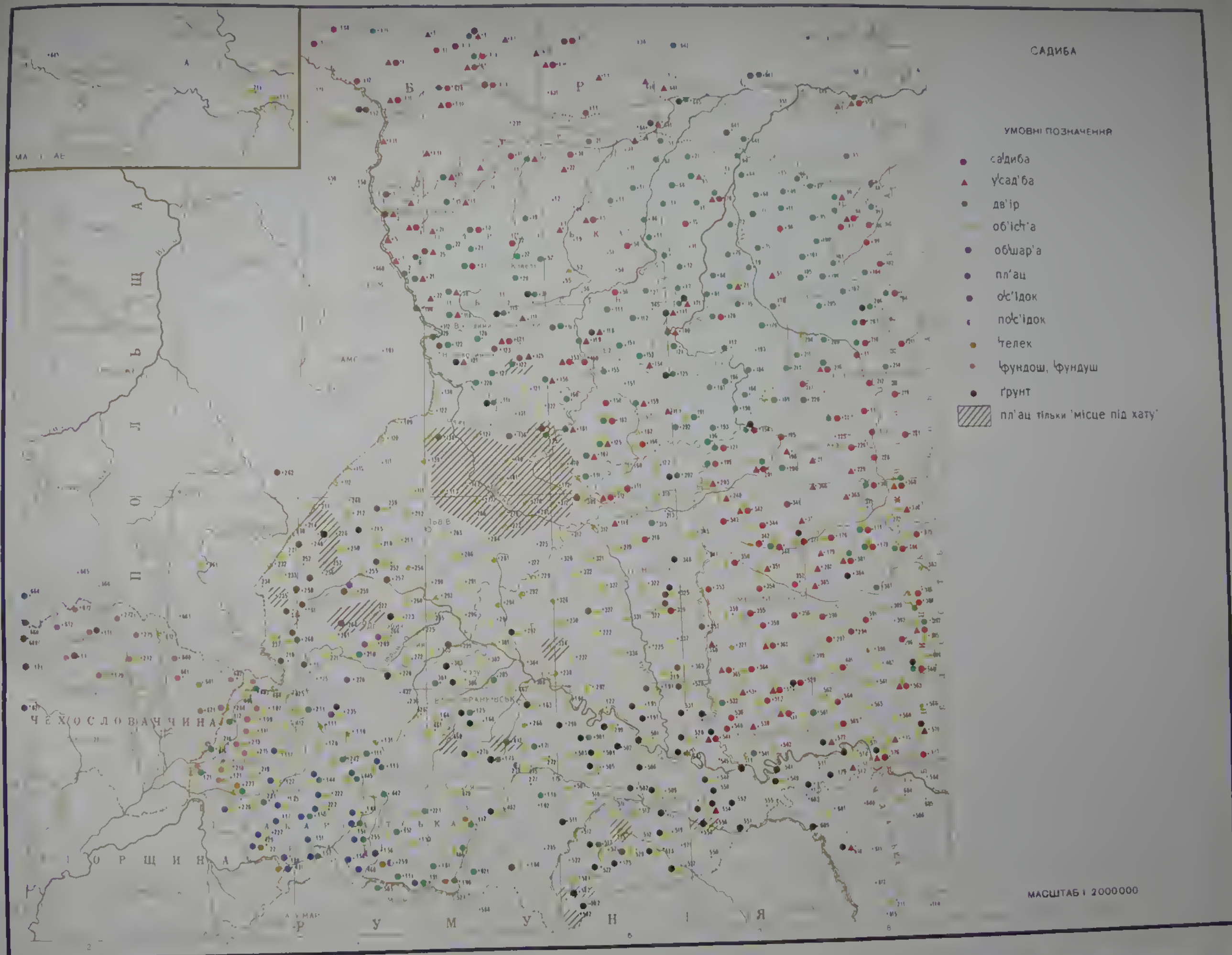

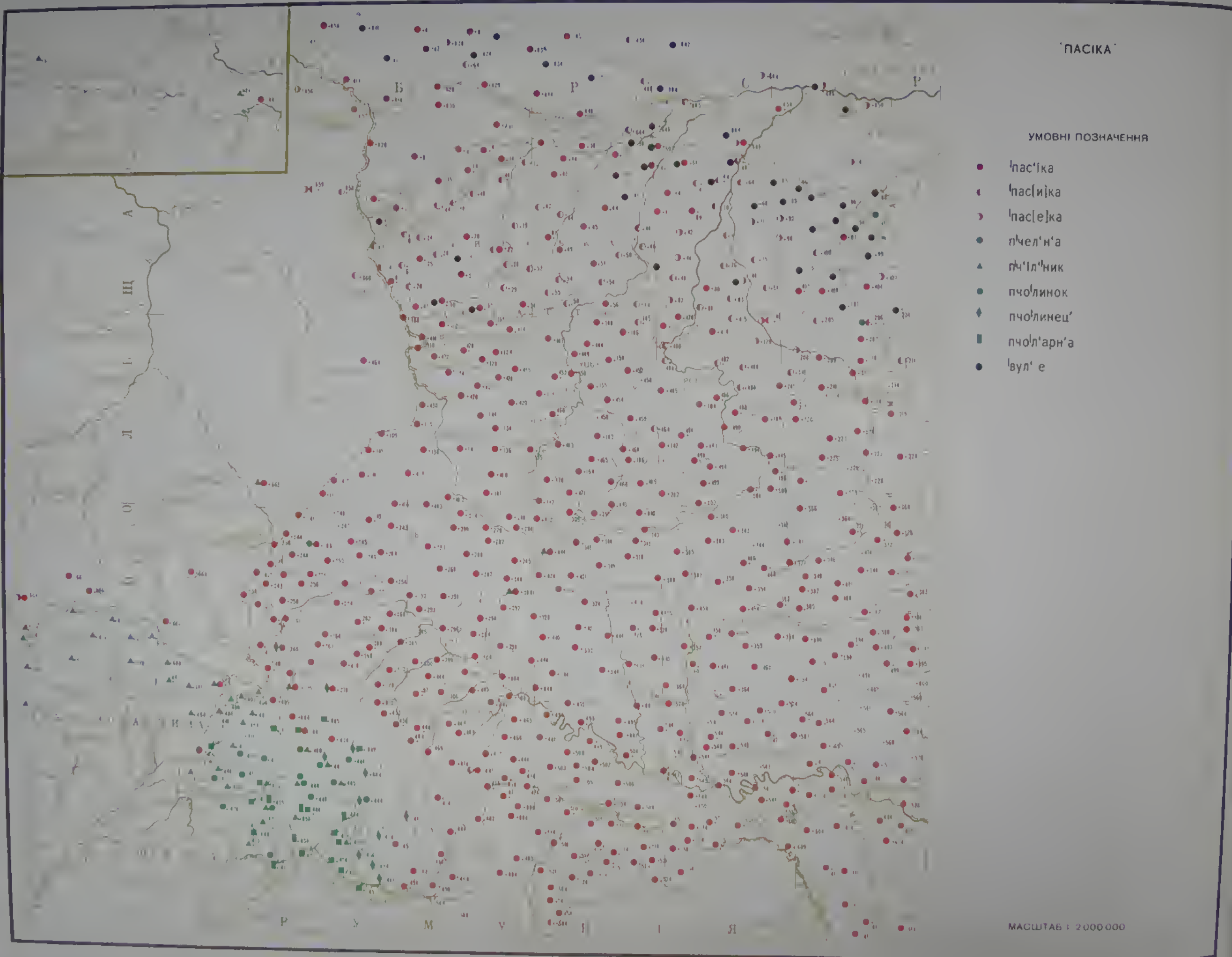
'ПАСІКА'
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
ˈпас'іка
ˈпас[и]ка
ˈпас[е]ка
пˈчел'н'а
пч'іл''ник
пчоˈлинок
пчоˈлинец'
пчоˈл'арн'а
ˈвул' е
МАСШТАБ 1:2000000

ПАСІКА

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ... ka
- 'пас[и]ка
- 'пас[е]ка
- п'чел'н'а
- пч'іл'ник
- пчо'линок
- пчо'линец'
- пчо'л'арн'а
- 'вул':е

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

ХАТА

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- 'хата
- ха'лупа
- 'хижа
- х'[і]жа
- 'х[ы]жа

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

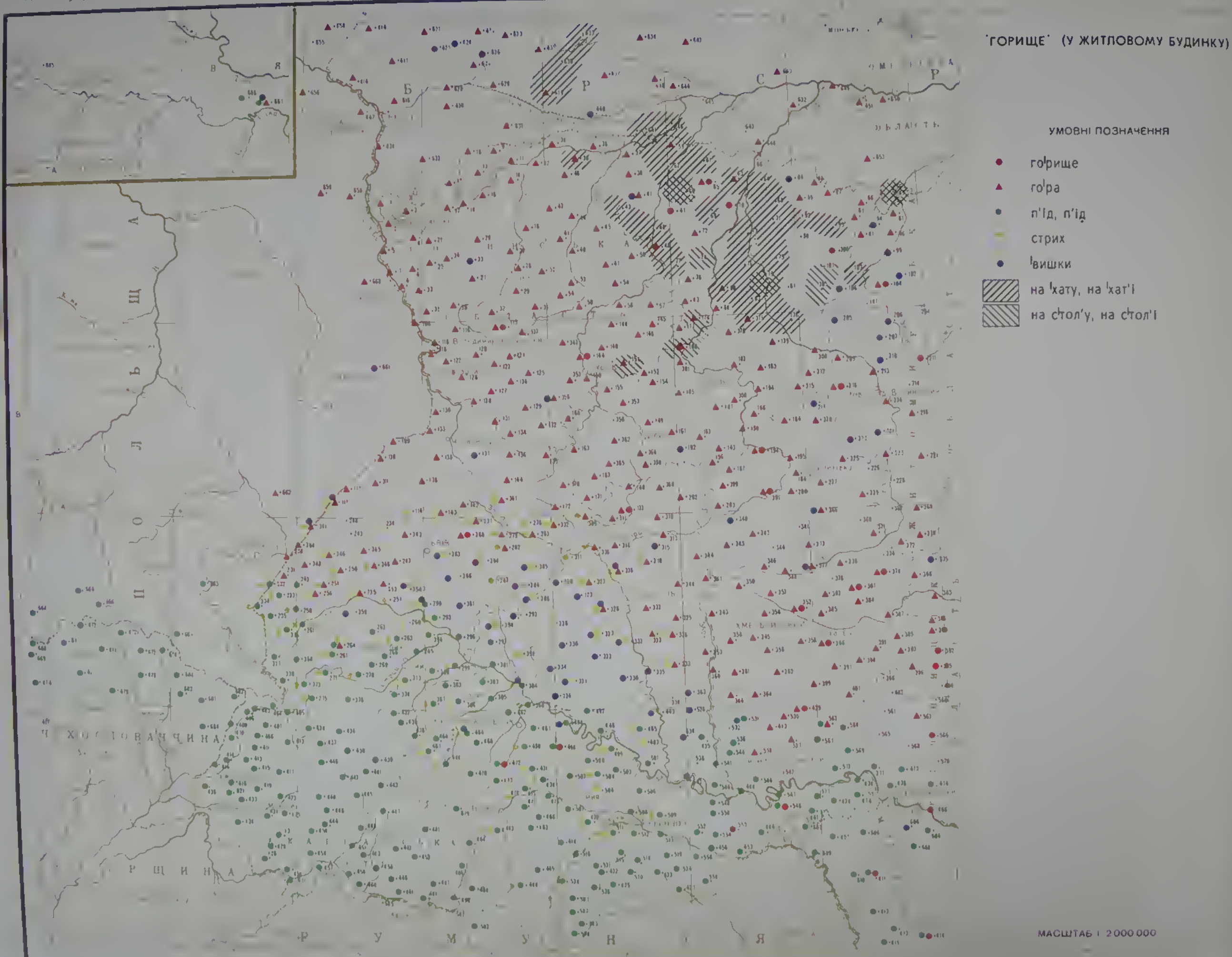
'ГОРИЩЕ' (У ЖИТЛОВОМУ БУДИНКУ)
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
го'рище
го'ра
п'ід, п'ід
стрих
'вишки
на 'хату, на 'хат'і
на с'тол'у, на с'тол'і
МАСШТАБ 1 : 2 000 000
Р У М У Н І Я

...ище (у житловому будинку)

умовні позначення

...го'рище
...го'ра
...п'ід, п'ід
...стрих
...вишки
...на 'хату, на 'хат'і
...на с'тол'у, на с'тол'і

масштаб 1 2000000

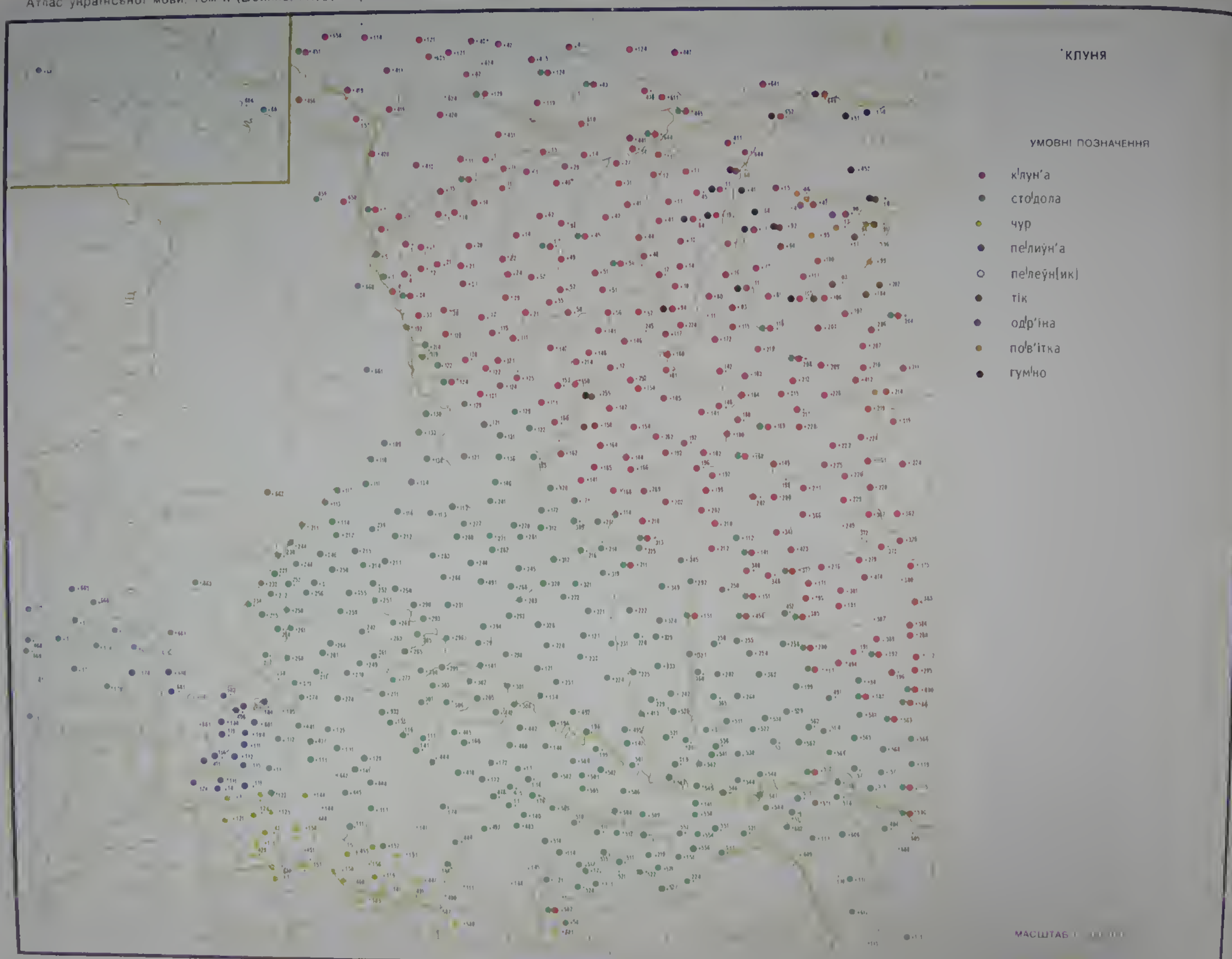
ˈКЛУНЯ
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
кˈлун'а
стоˈдола
чур
пеˈлиўн'а
пеˈлеўн(ик)
тік
одˈр'іна
поˈв'ітка
гумˈно
МАСШТАБ

МАСШТАБ 1:2000000

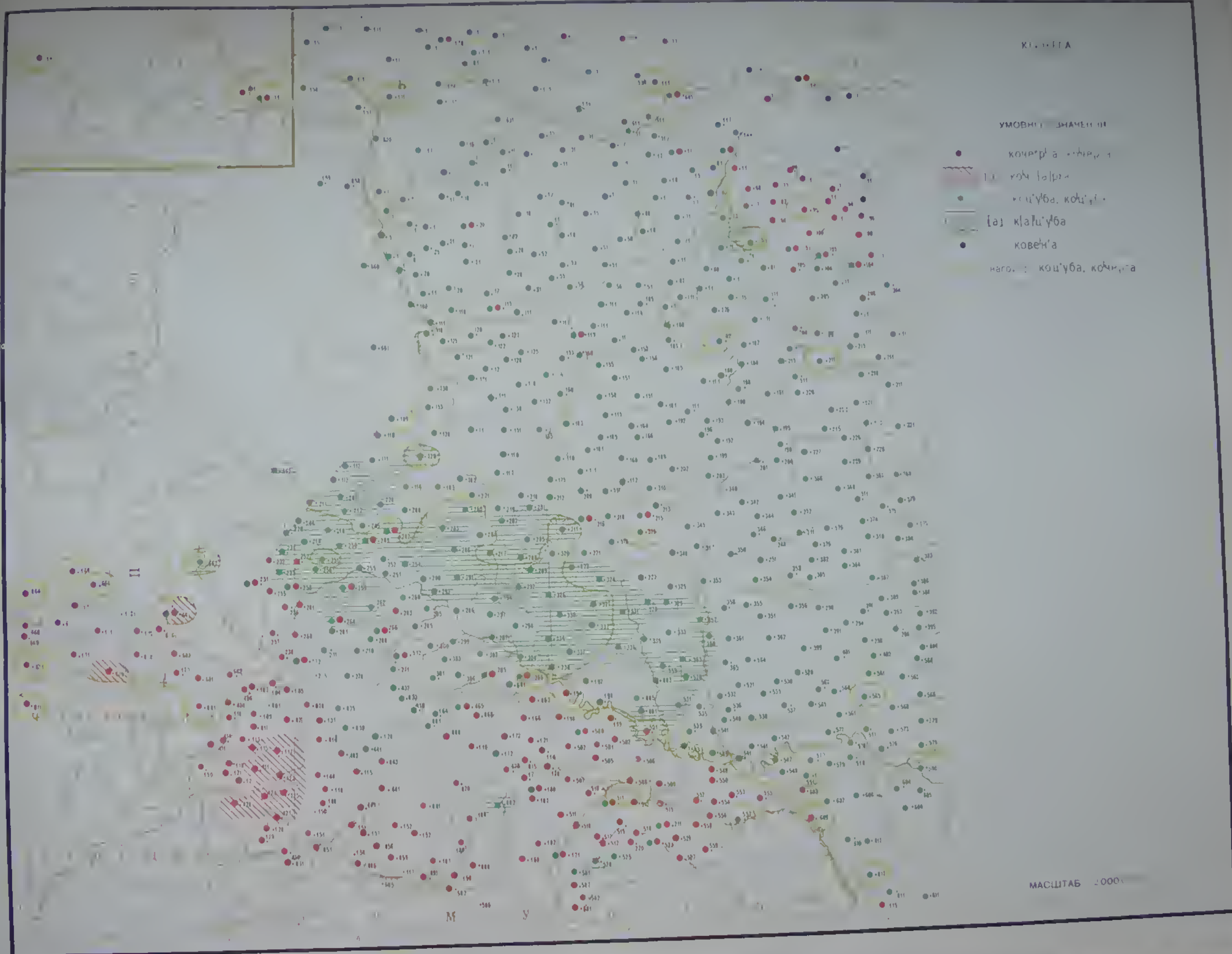

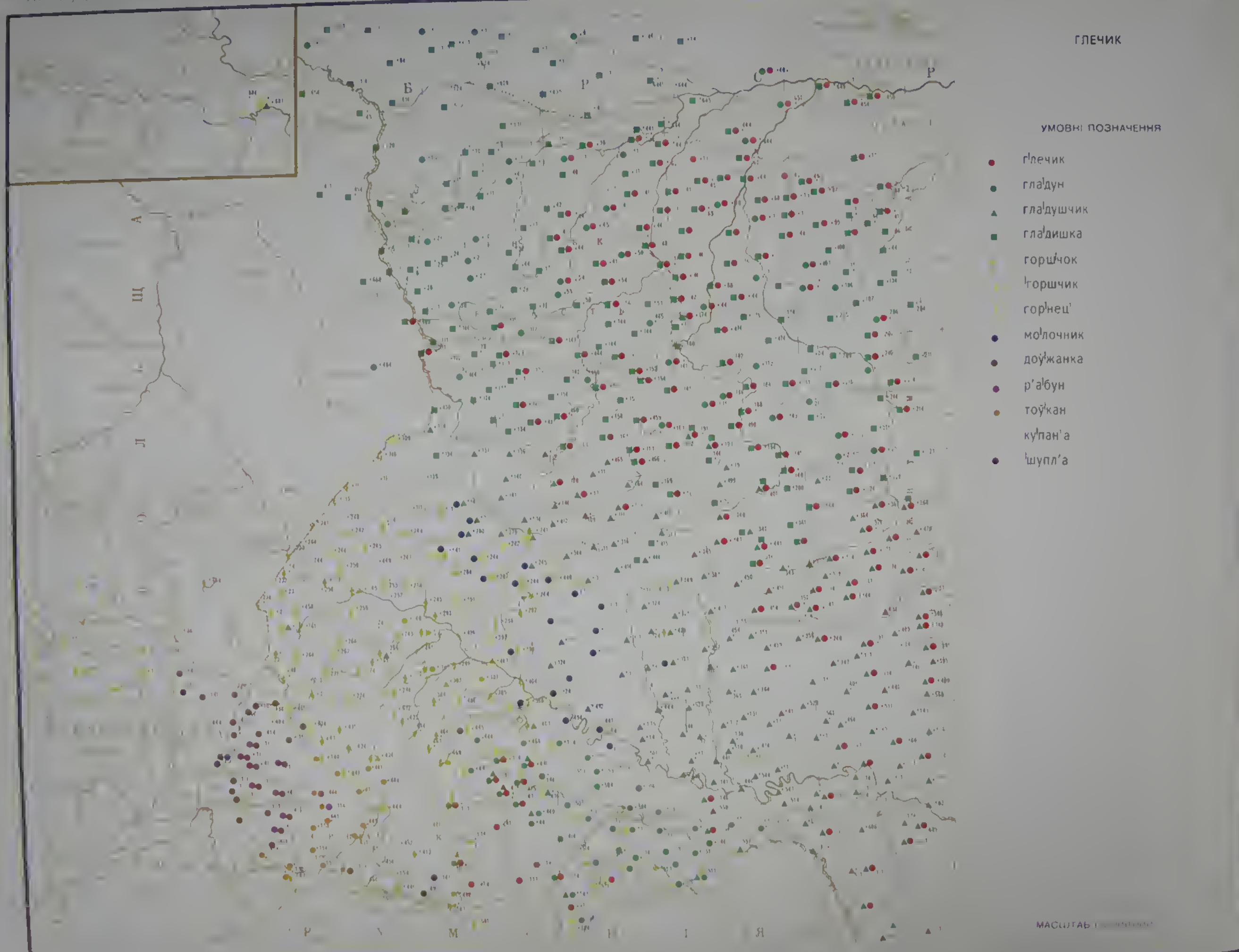
ГЛЕЧИК
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
г'лечик
гла'дун
гла'душчик
гла'дишка
горш'чок
'горшчик
гор'нец'
мо'лочник
доу'жанка
р'а'бун
тоу'кан
ку'пан'а
'шупл'а
МАСШТАБ

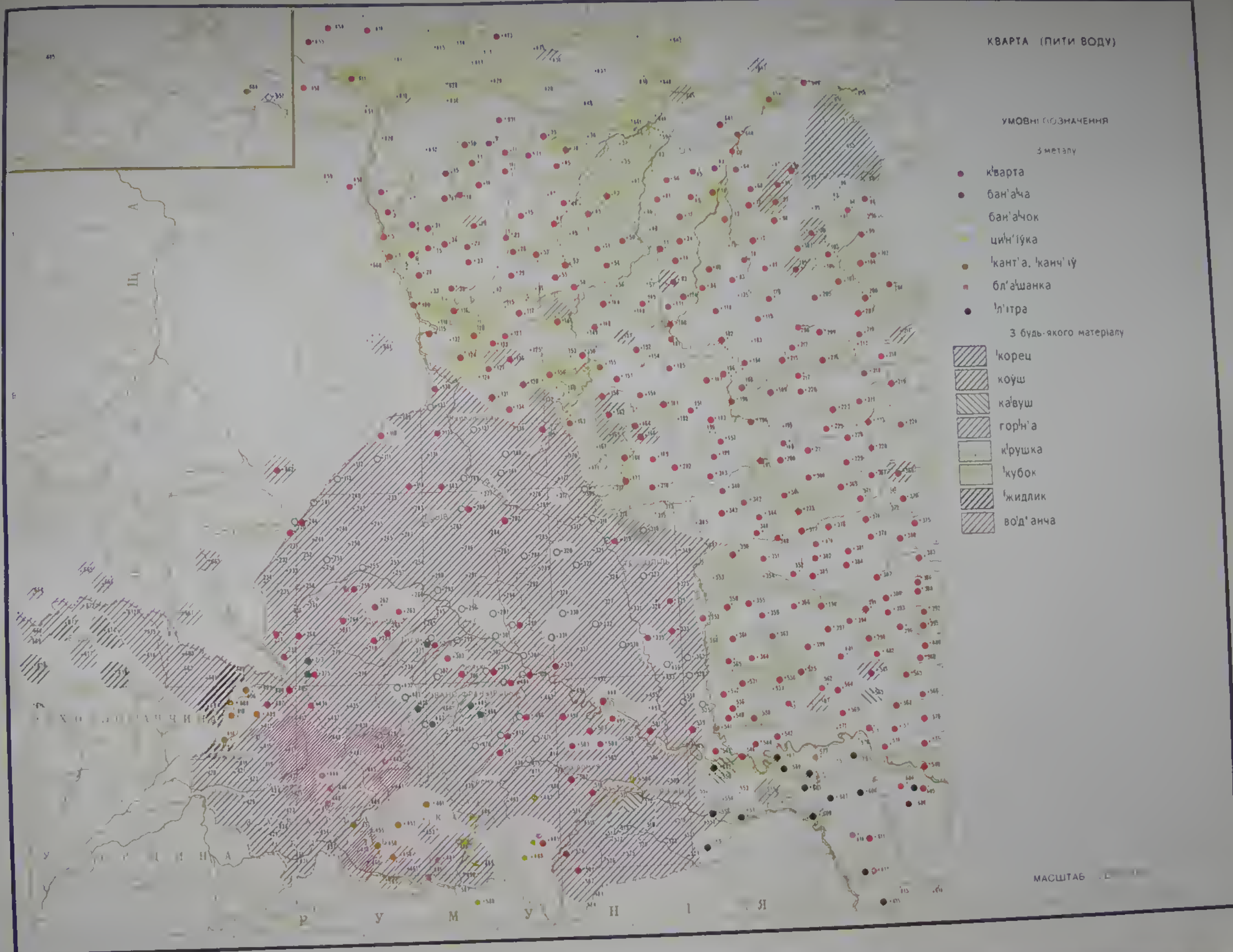

МАСШТАБ 1:2000000

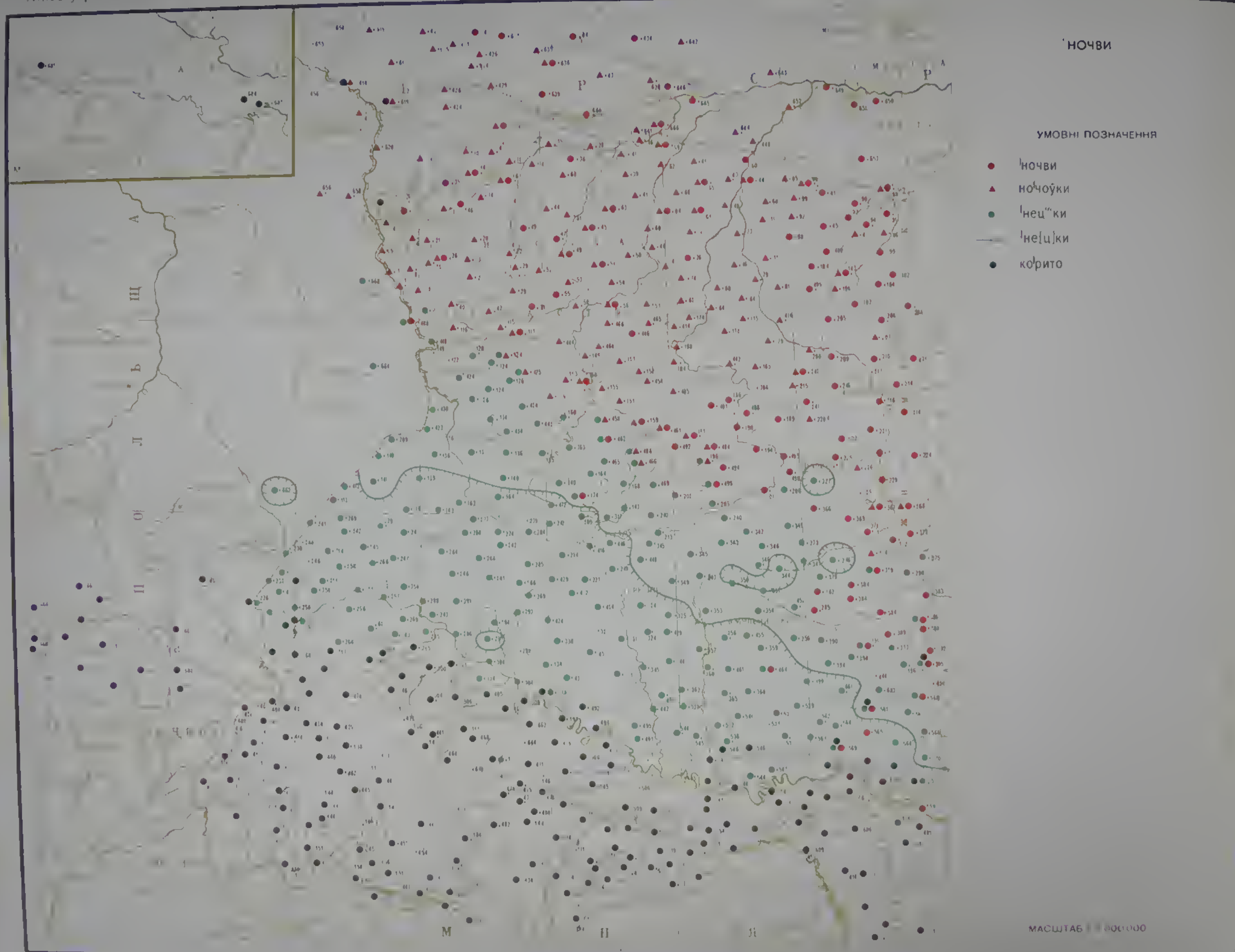
ˈночви
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
ˈночви
ноˈчоўки
ˈнецˊˊки
ˈне[ц]ки
коˈрито
МАСШТАБ

Карта N 28

ночви

...значення

...ви

...уки

...ки

...дки

...то

...сштаб 1:2000000

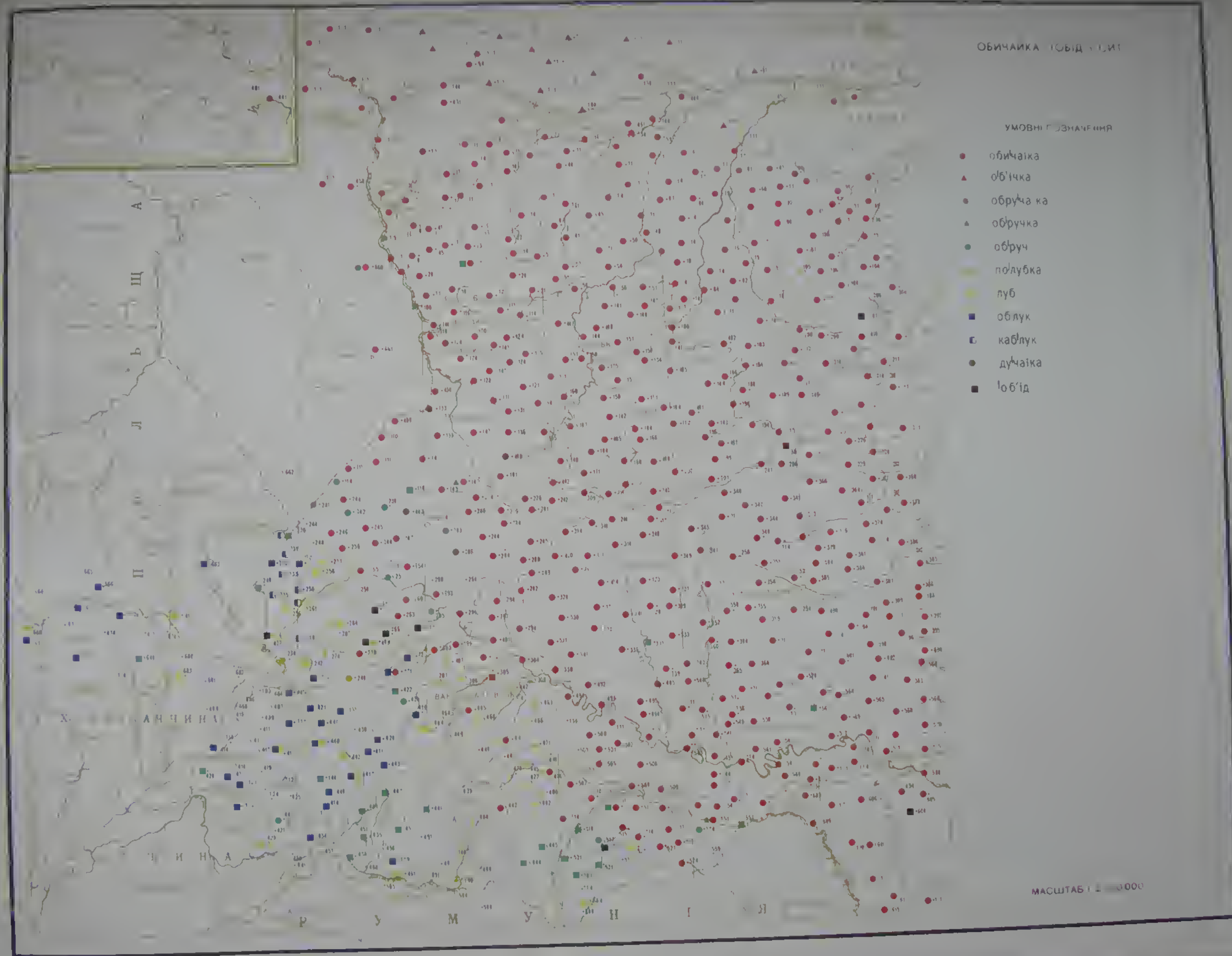

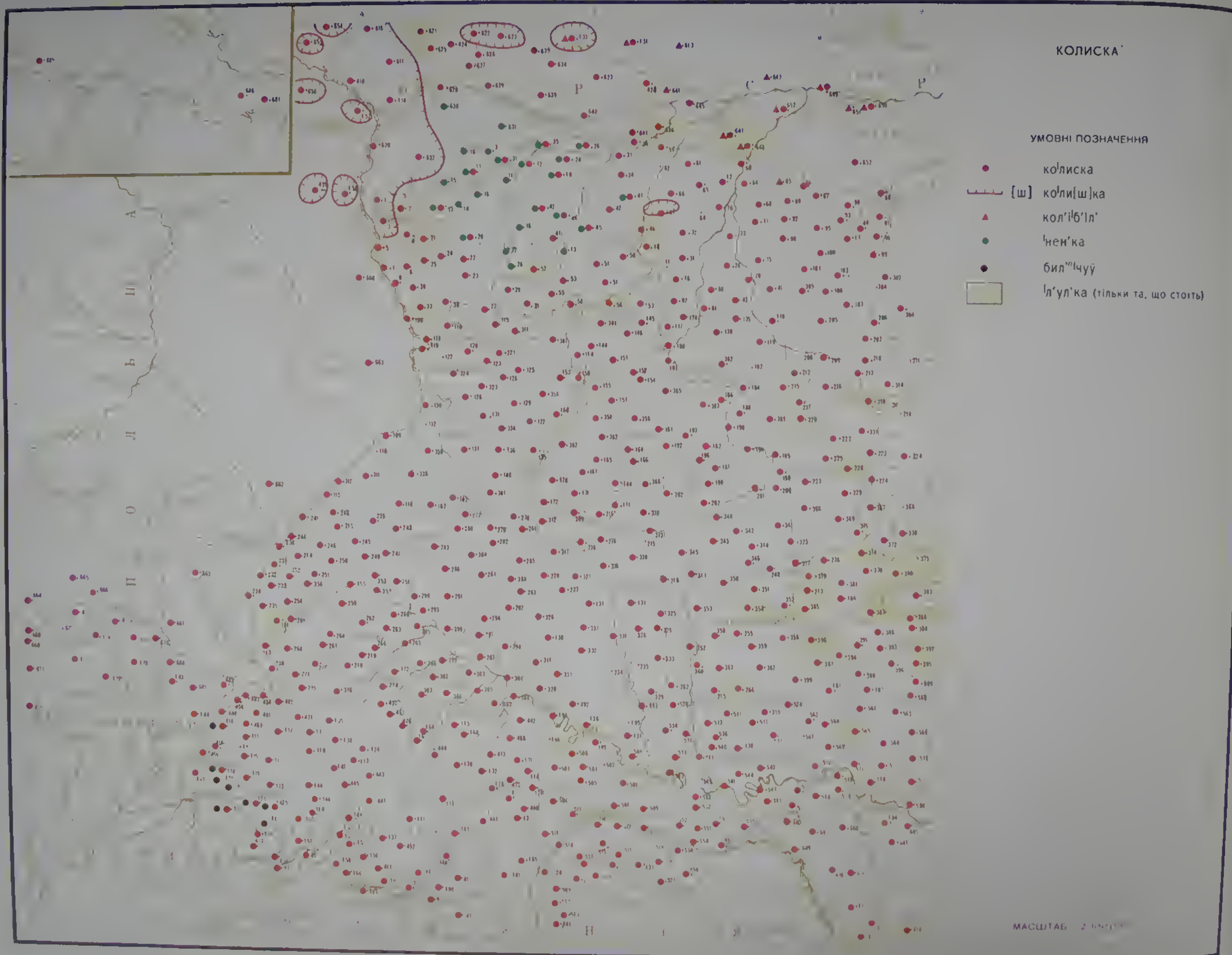
КОЛИСКА
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
ко'лиска
[ш] ко'ли[ш]ка
кол'і'б'ІЛ'
'нен'ка
бил''ічуӯ
'л'ул'ка (тільки та, що стоїть)
МАСШТАБ

КОЛИСКА

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ко'лиска
- ко'ли[ш]ка
- кол'і'б'іл'
- 'нен'ка
- бил'''чуў
- 'л'ул'ка (тільки та, що стоїть)

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

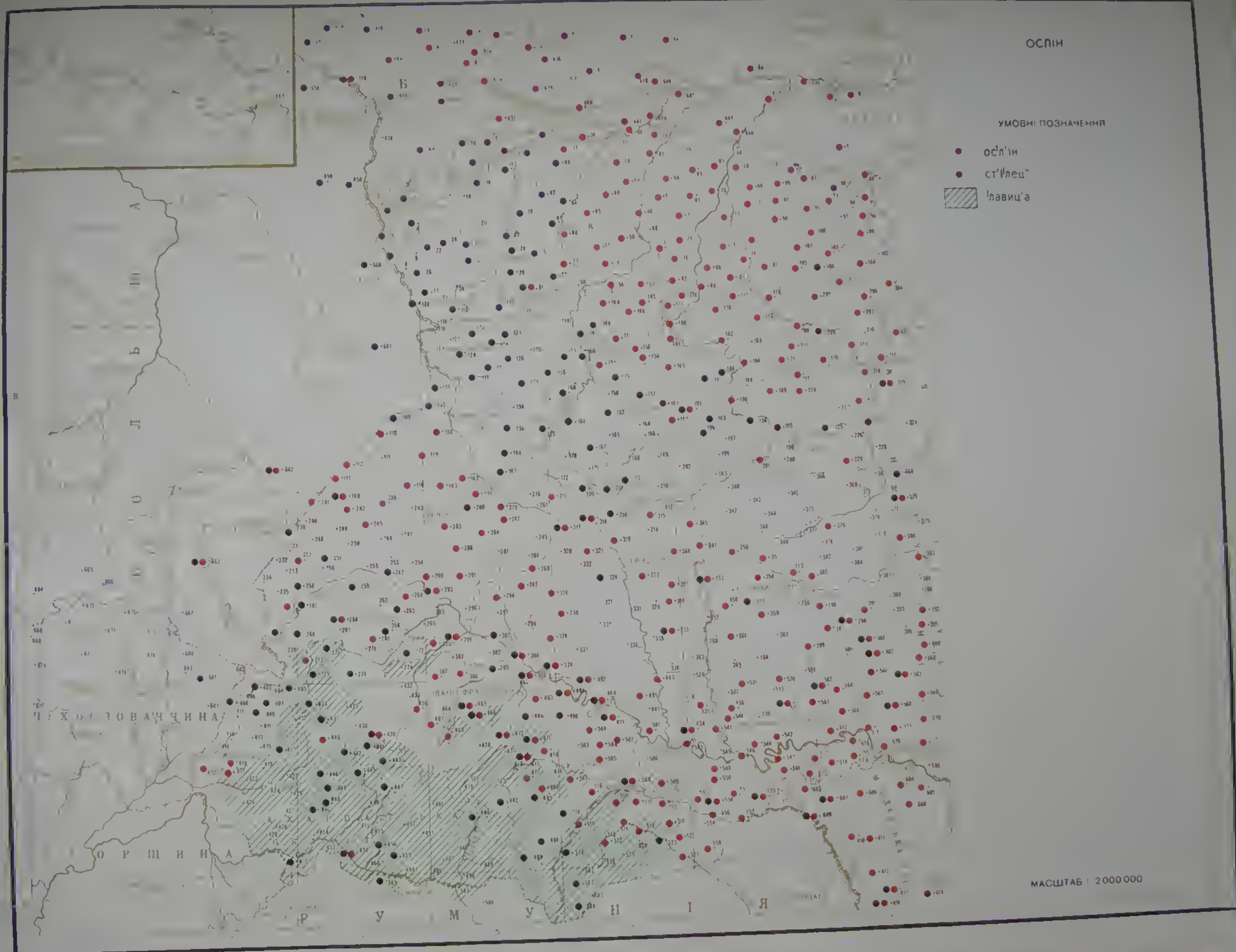

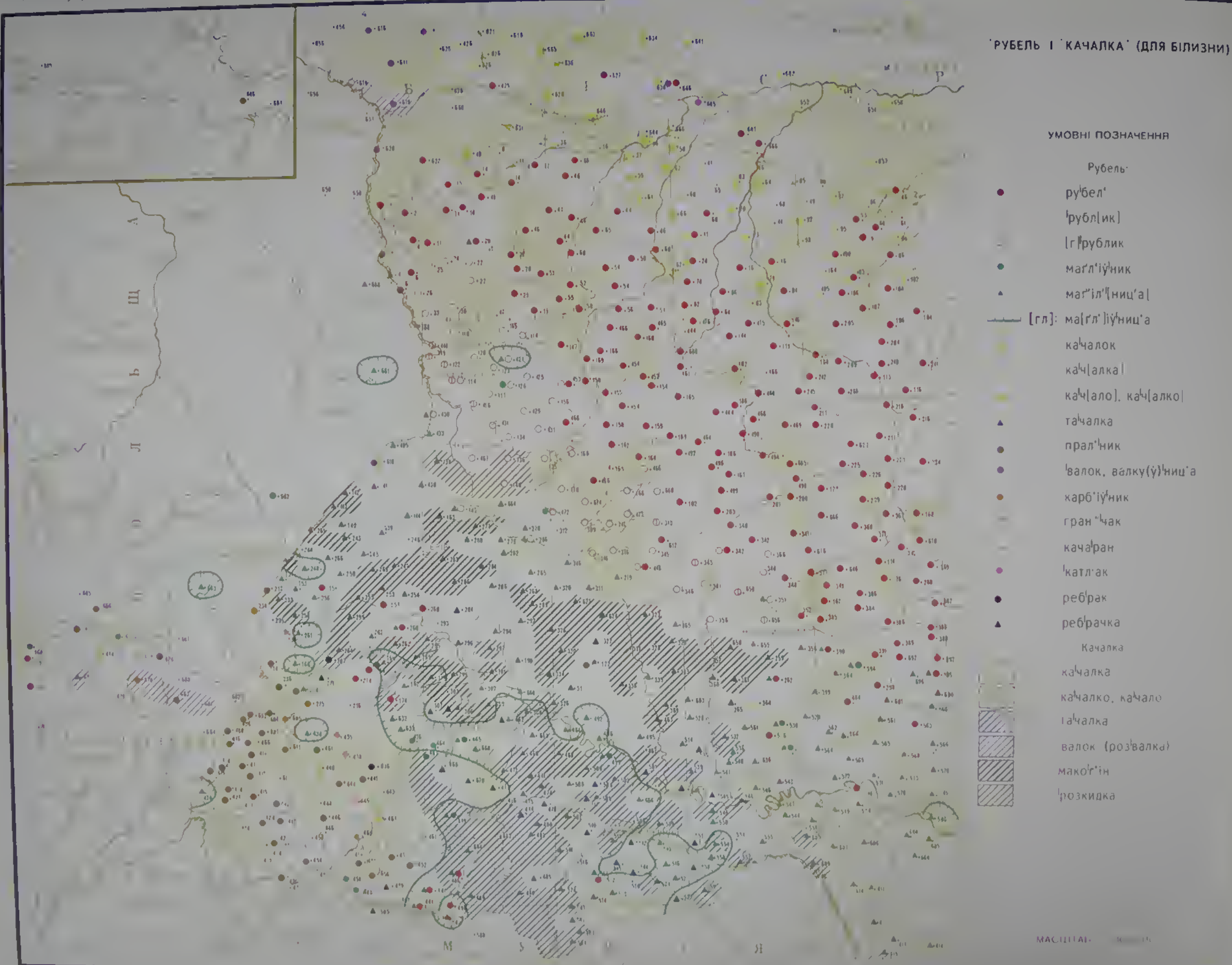
'РУБЕЛЬ І 'КАЧАЛКА' (ДЛЯ БІЛИЗНИ)
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
Рубель:
рубел'
рубл[ик]
[г]рублик
маґл'іўник
маґ'іл'[ниц'а]
[гл]: ма[ґл']іўниц'а
качалок
кач[алка]
кач[ало], кач[алко]
тачалка
прал'ник
валок, валку(ў)ниц'а
карб'іўник
гран'чак
качаран
катл'ак
ребрак
ребрачка
Качалка
качалка
качалко, качало
тачалка
валок (розвалка)
макоґін
розкидка
МАСШТАБ

Карта N 289

…КАЧА…КА (ДЛЯ БІЛИЗНИ)

…МОВНІ …ОЗНАЧЕННЯ

Рубель

ру'бел'

'рубл[ик]

…'рублик

маг'л'і'ў'ник

маг'іл''[ниц'а

ма[гл' і'ў'ниц'а

ка'чалок

ка'ч[алка]

ка'ч[ало…, ка'ч[алко]

та'чалка

прал''ник

'валок, валку(ў)'ниц'а

карб' 'ў'ник

гран''чак

кача'ран

катл ак

реб'рак

реб'рачка

Качалк

ка'чалка

ка'чалко, ка'чало

…а'чалка

'валок (роз'валка)

мако'г'ін

'розкидка

МА… 1 : 2000000

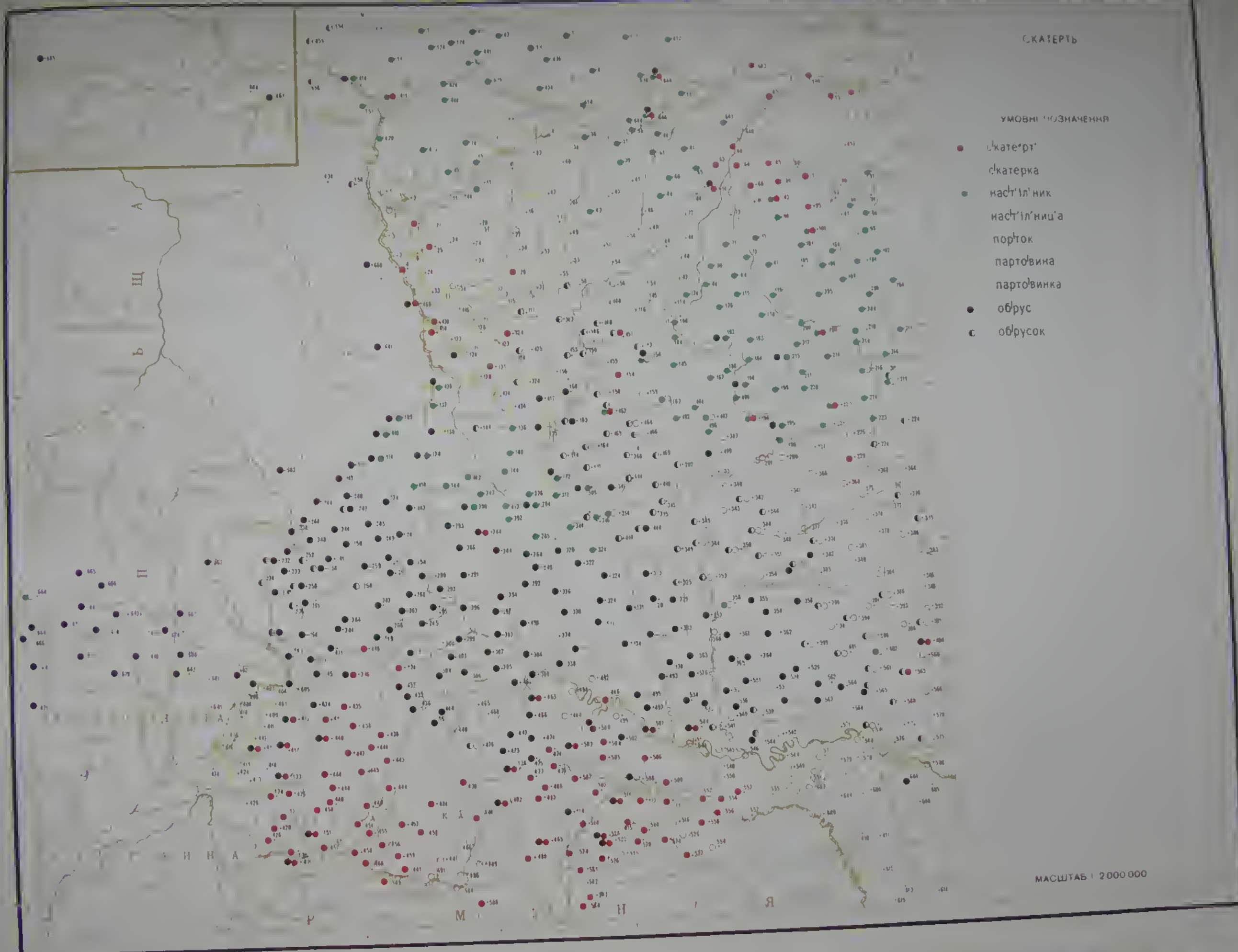

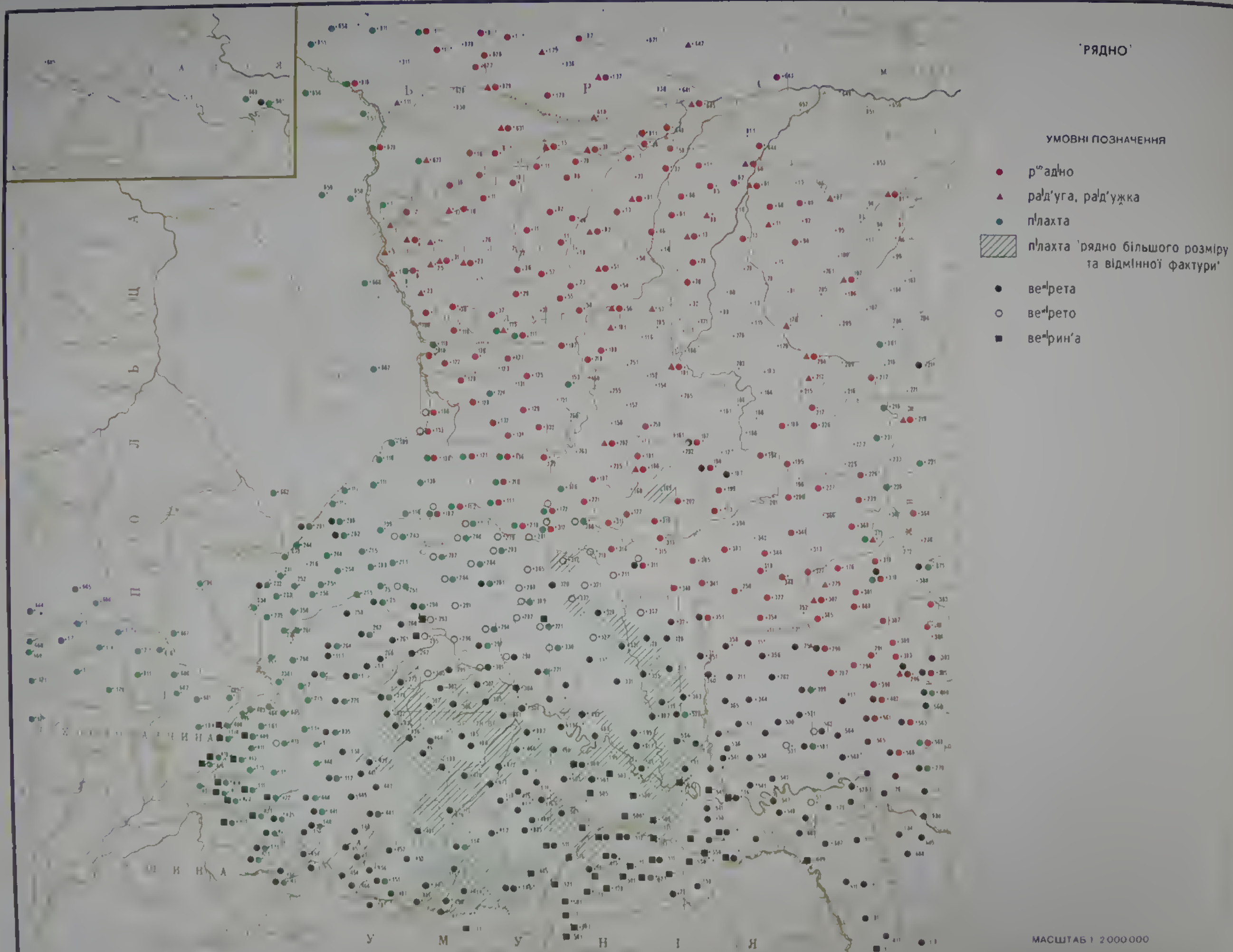
'РЯДНО'
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
р'ад'но
ра'д'уга, ра'д'ужка
п'лахта
п'лахта 'рядно більшого розміру та відмінної фактури'
ве'рета
ве'рето
ве'рин'а
МАСШТАБ 1 : 2 000 000
Р У М У Н І Я

РЯДНО

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ...'ад́но
- ...а́д'уга, ра́д'ужка
- ...́лахта
- ...́лахта 'рядно більшого розміру та відмінної фактури'
- ...е́рета
- ...е́рето
- ...е́рин'а

МАСШТАБ 1:2 000 000

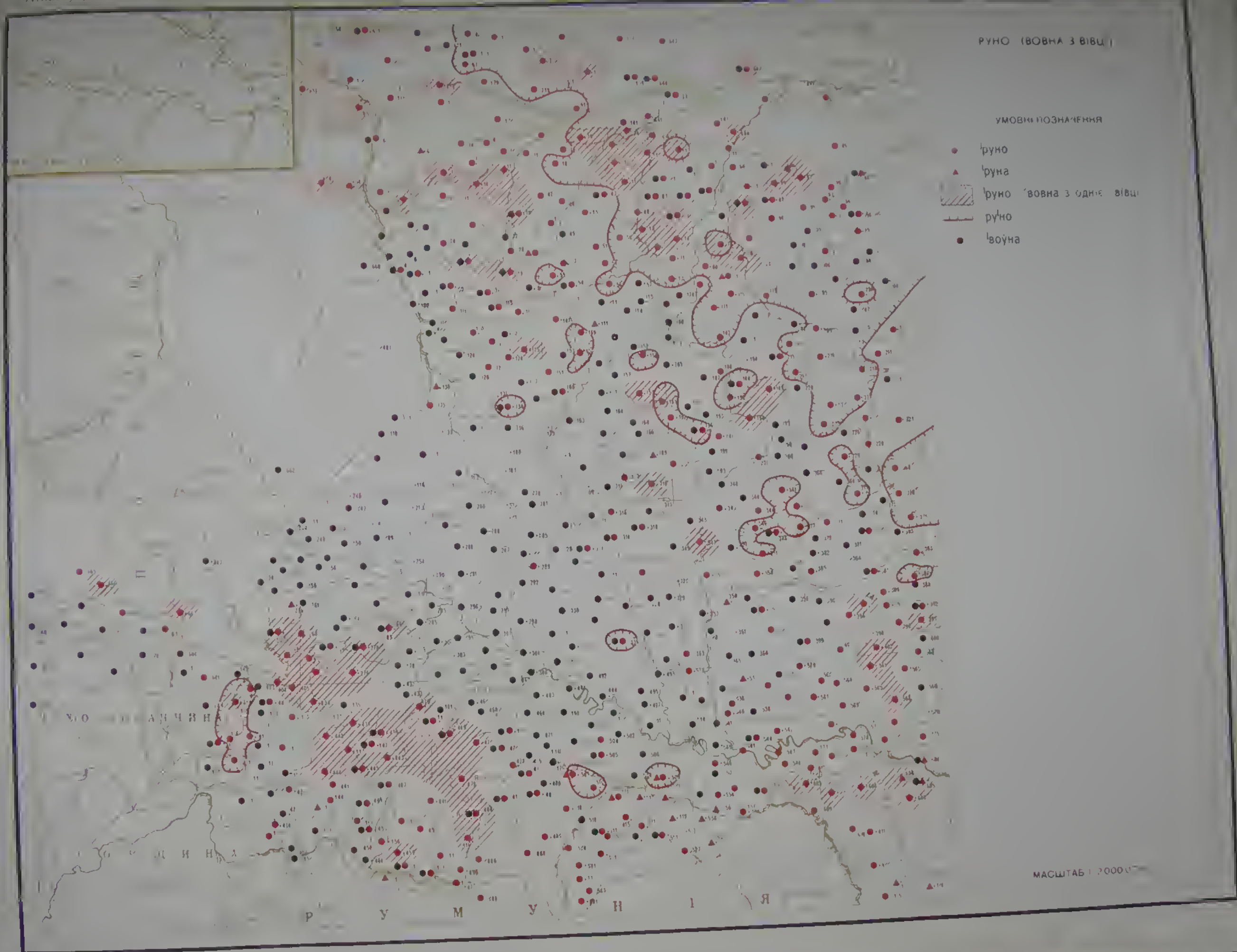

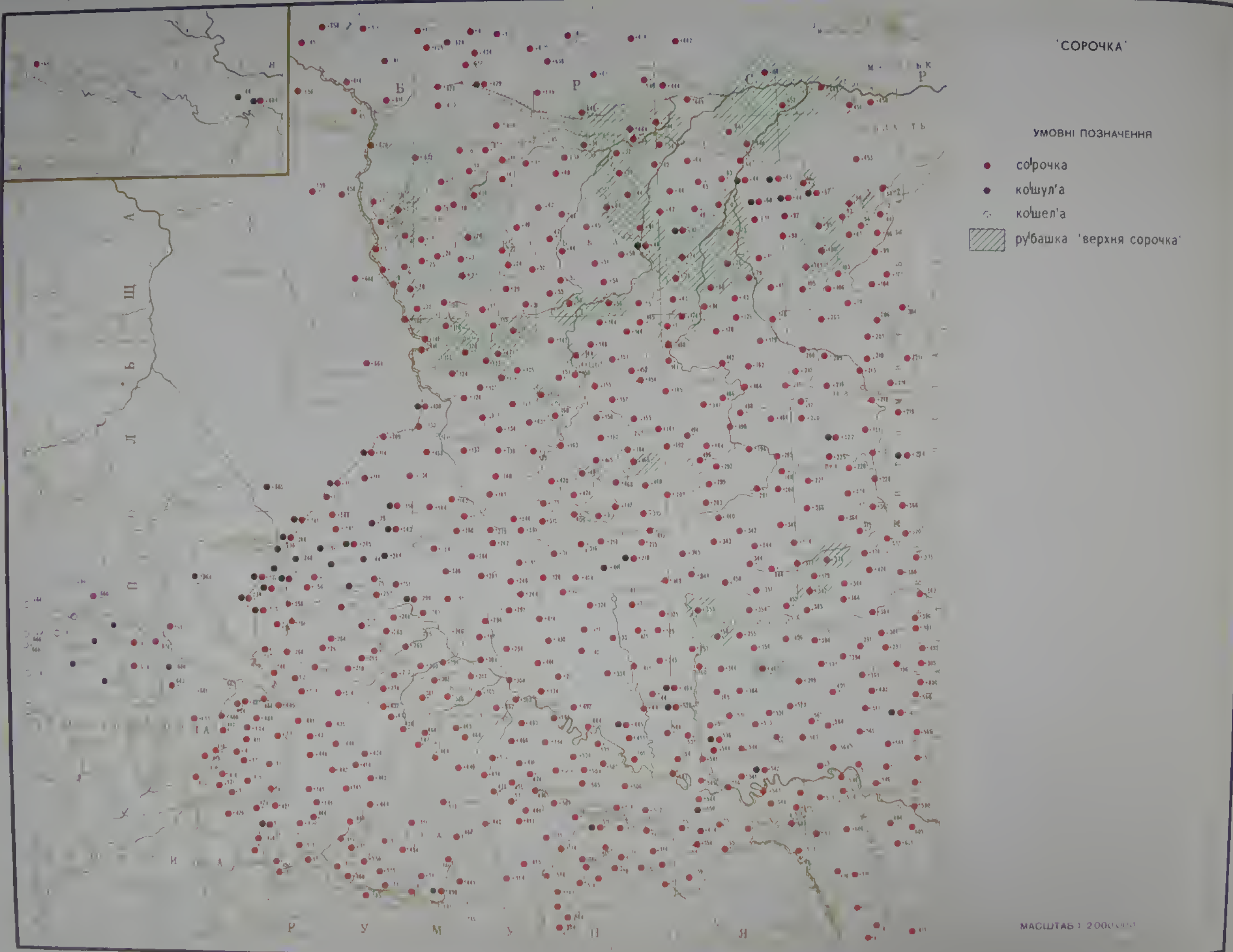
'СОРОЧКА'
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
со'рочка
ко'шул'а
ко'шел'а
ру'башка 'верхня сорочка'
МАСШТАБ 1:2000
Р У М У Н І Я

СОРОЧКА

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- о'рочка
- о'шул'а
- о'шел'а
- у'башка 'верхня сорочка'

МАСШТАБ 1:2000000

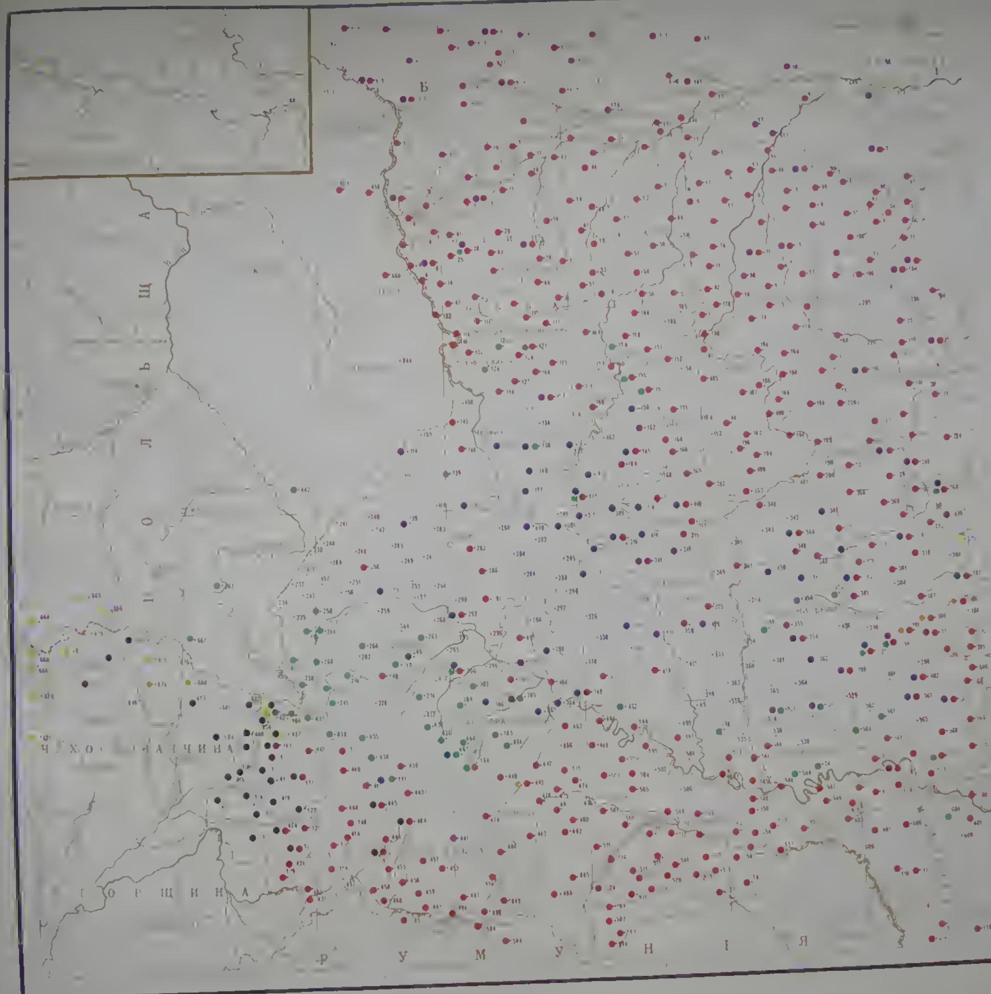

ПОСТОЛИ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- посто'ли
- хода'ки
- 'керпц'і
- лича'ки
- 'лапт'і
- верзу'ни
- боч'коры

МАСШТАБ 1:2000000

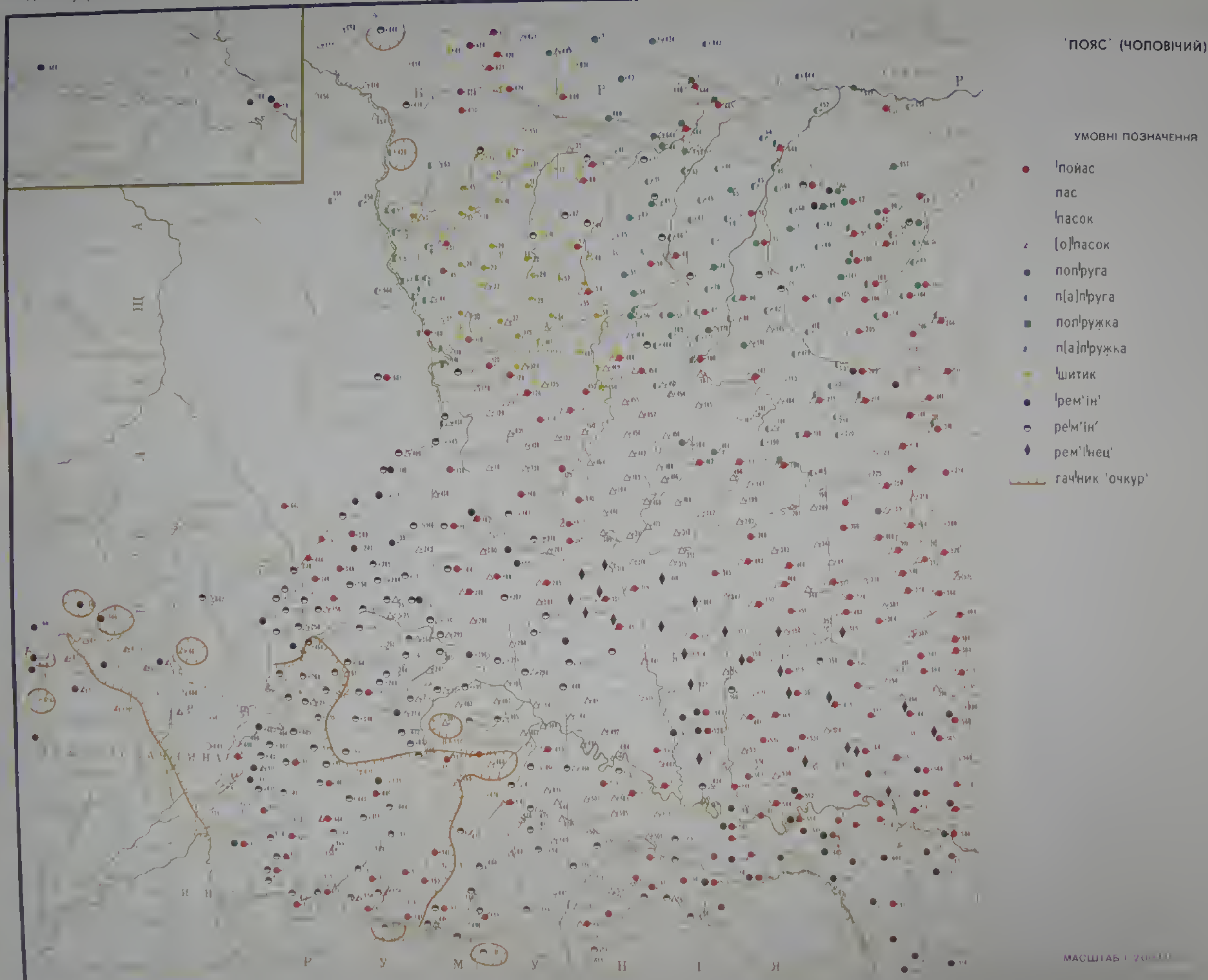
'ПОЯС' (ЧОЛОВІЧИЙ)
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
ˈпойас
пас
ˈпасок
[о]ˈпасок
попˈруга
п[а]пˈруга
попˈружка
п[а]пˈружка
ˈшитик
ˈрем'ін'
реˈм'ін'
рем'ˈінец'
гачˈник 'очкур'
Р У М У Н І Я
МАСШТАБ 1 : 2000000

(ЧОЛОВІЧИЙ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ...пасок
- ...опіруга
- ...а піруга
- ...опіружка
- ...а піружка
- ...итик
- ...м'ін'
- ...м'ін'
- ...м'інец'
- ...ніник 'очкур'

МАСШТАБ 1:2000000

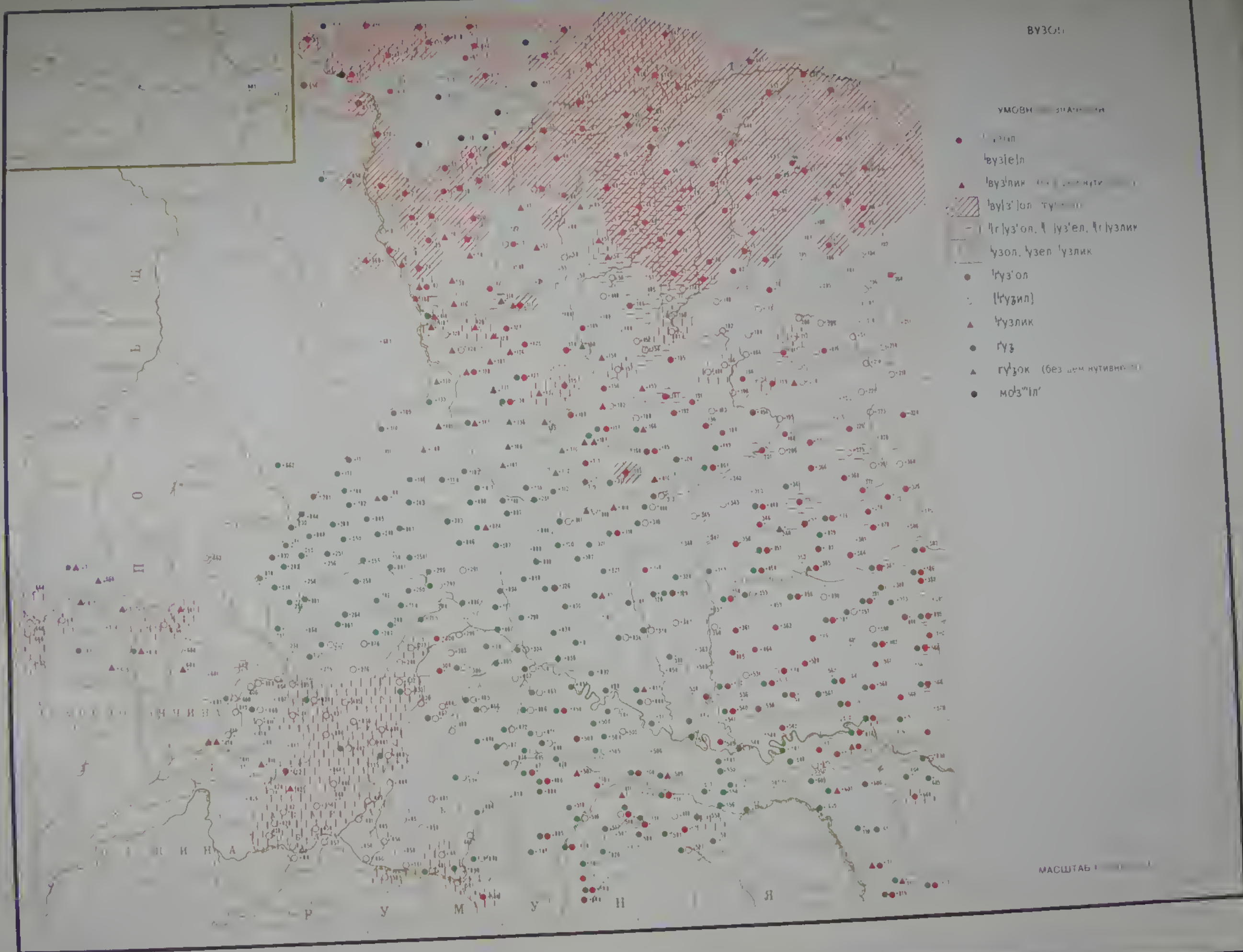

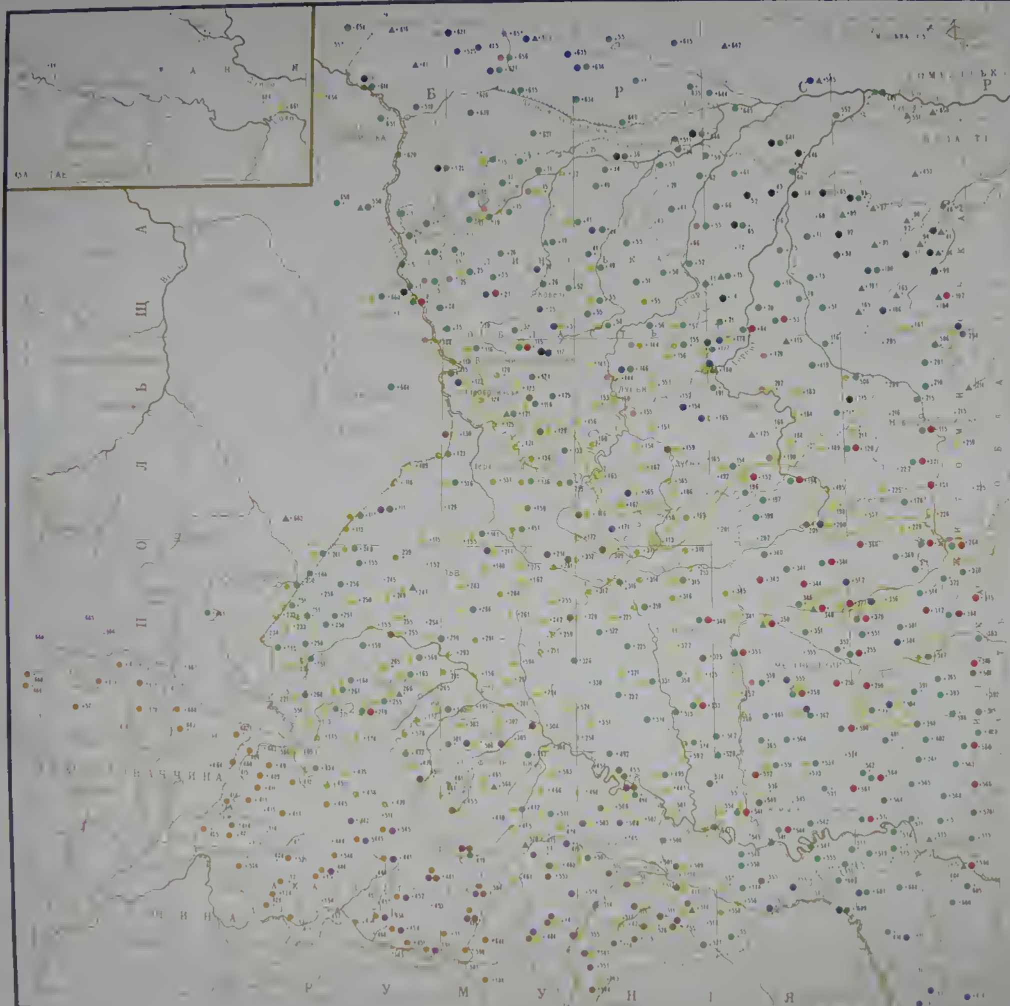

'ГАМАНЕЦЬ'

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● гама'нец'
- ● ка'литка
- ▲ кали'та
- пу'л'арес
- наголос пул'а'рес
- ● коше'л'ок
- ● мо'шонка
- ● бр'іф'ташка
- ● буд'і'лар
- портомо'н'ет
- ● к'і'сет

МАСШТАБ 1:2000 000

АМАНЕ ЬЬ

ОЗНАЧЕННЯ

'неш
тка
ірес
пул'а'рес
'л'ок
онка
'ташка
'лар''
омоһ'ет

МАСШТАБ 1 : 2000000

'ОРБА

УМОВНІ ЗНАЧЕННЯ

- ҍорба
- цаҍ'істра
- ҍаістра
- тҍраістра

Б
Г
С

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА

ПОЛЬЩА

УГОРЩИНА

РУМУНІЯ

МАСШТАБ 1 : 2000000

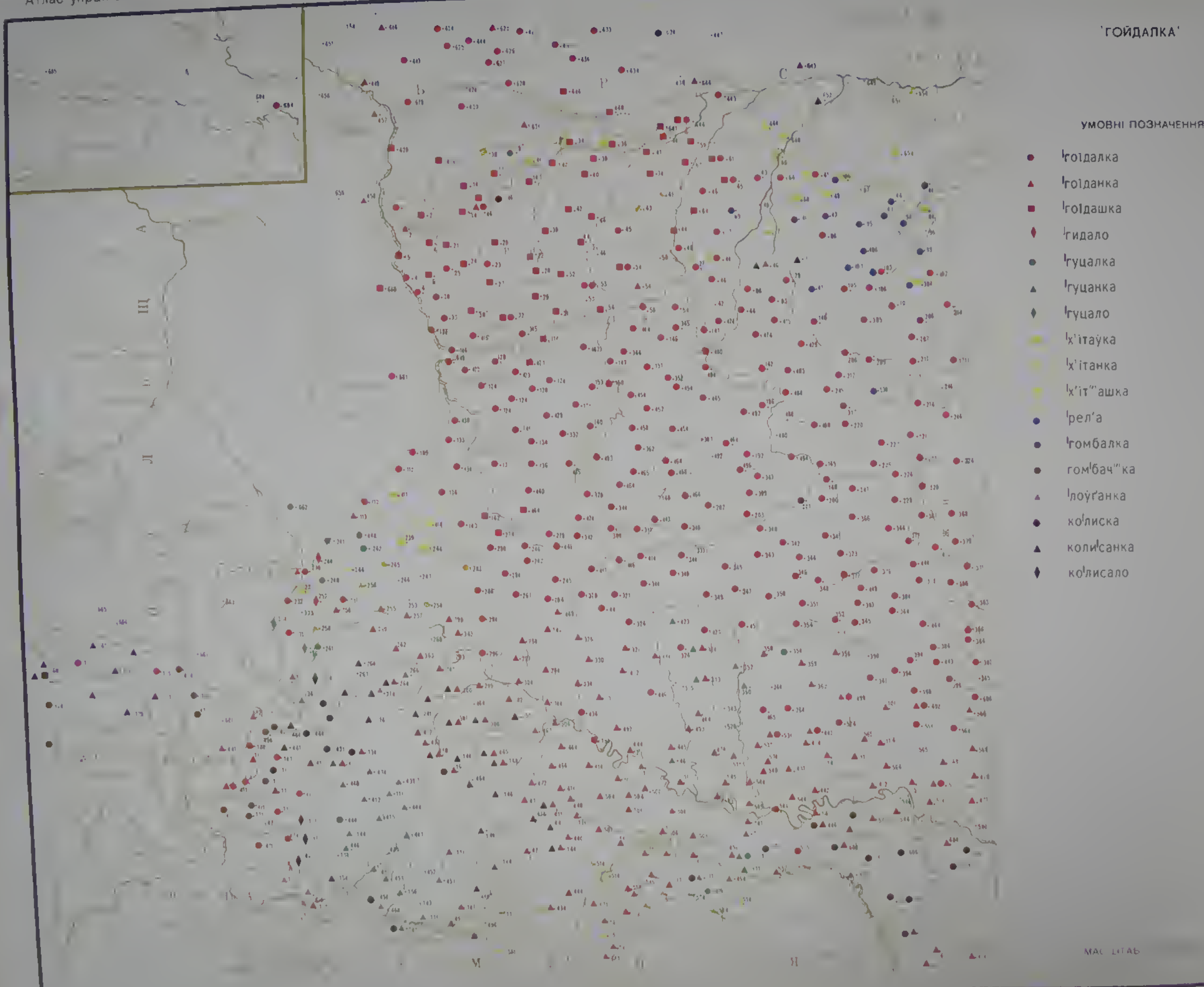
'ГОЙДАЛКА'
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
ˈгоідалка
ˈгоіданка
ˈгоідашка
ˈгидало
ˈгуцалка
ˈгуцанка
ˈгуцало
ˈх'ітӑўка
ˈх'іланка
ˈх'іт'''ашка
ˈрел'а
ˈгомбалка
гомˈбач'''ка
ˈлоўґанка
коˈлиска
колиˈсанка
коˈлисало
МАСШТАБ

ВОЗИ (ЗА ПРИЗНАЧЕННЯМ)

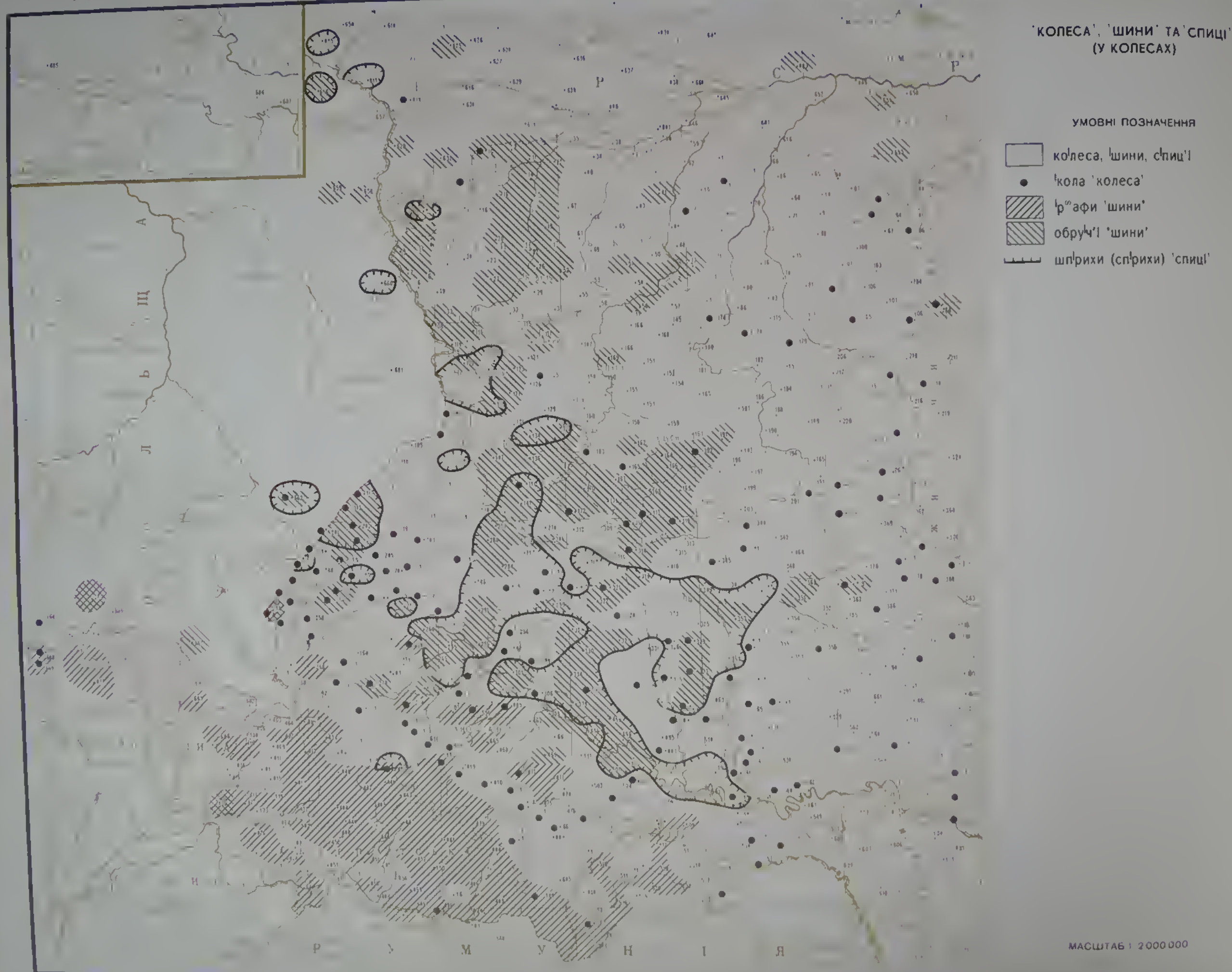
'КОЛЕСА', 'ШИНИ' ТА 'СПИЦІ'
(У КОЛЕСАХ)
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
ко'леса, 'шини, с'пиц'і
'кола 'колеса'
'р°афи 'шини'
обру'ч'і 'шини'
шп'рихи (сп'рихи) 'спиці'
Р У М У Н І Я
МАСШТАБ 1:2 000 000

А ШИНИ ТА СПИЦІ
(У КОЛЕСАХ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

...а, шини, с'пиц'і
...па 'колеса'
...афи 'шини'
...руч'і 'шини'
...рихи (сп'рихи) 'спиці

МАСШТАБ 1: 2 000 000

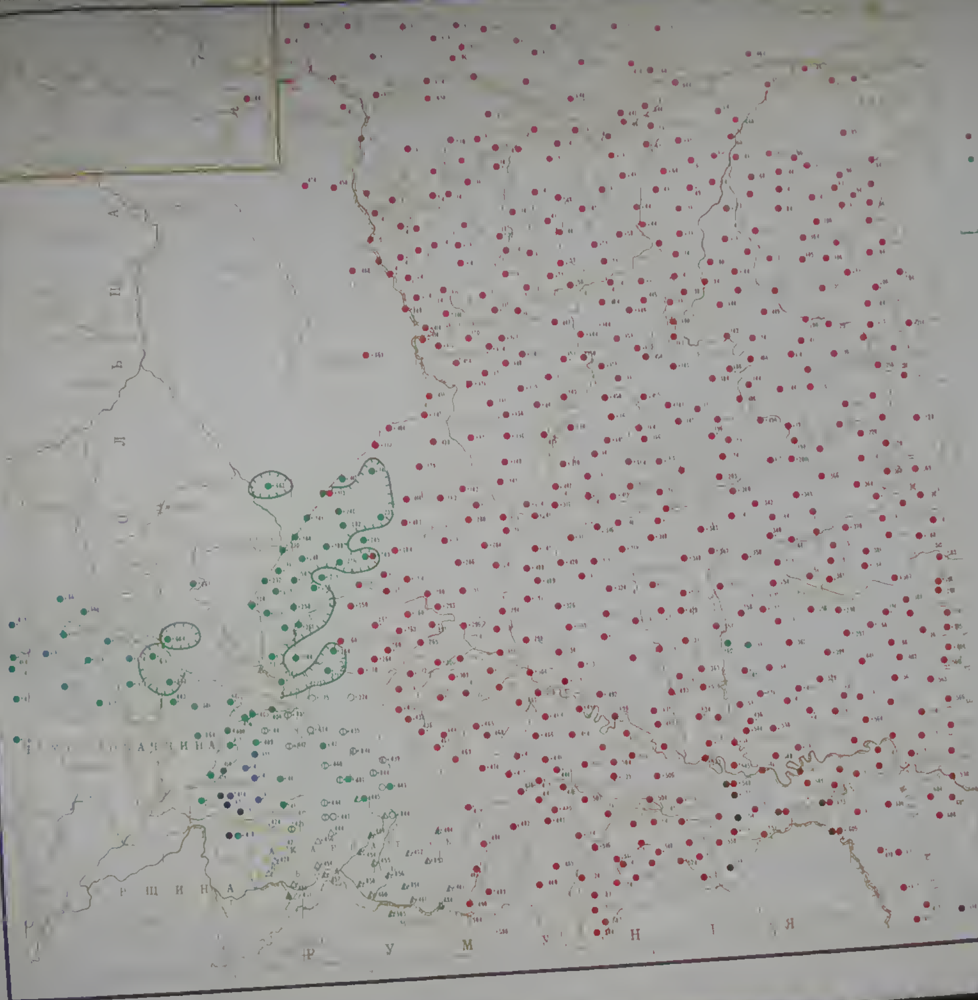

РУБЕЛЬ (ДО ВС А)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

ру'бел'
'павус
'паус
паўз
па'вуз
'паўзина
'пузина
ру'дина
ч'ак'лу(ў)
дру'ч'ок

МАСШТАБ 1: 2 000 000

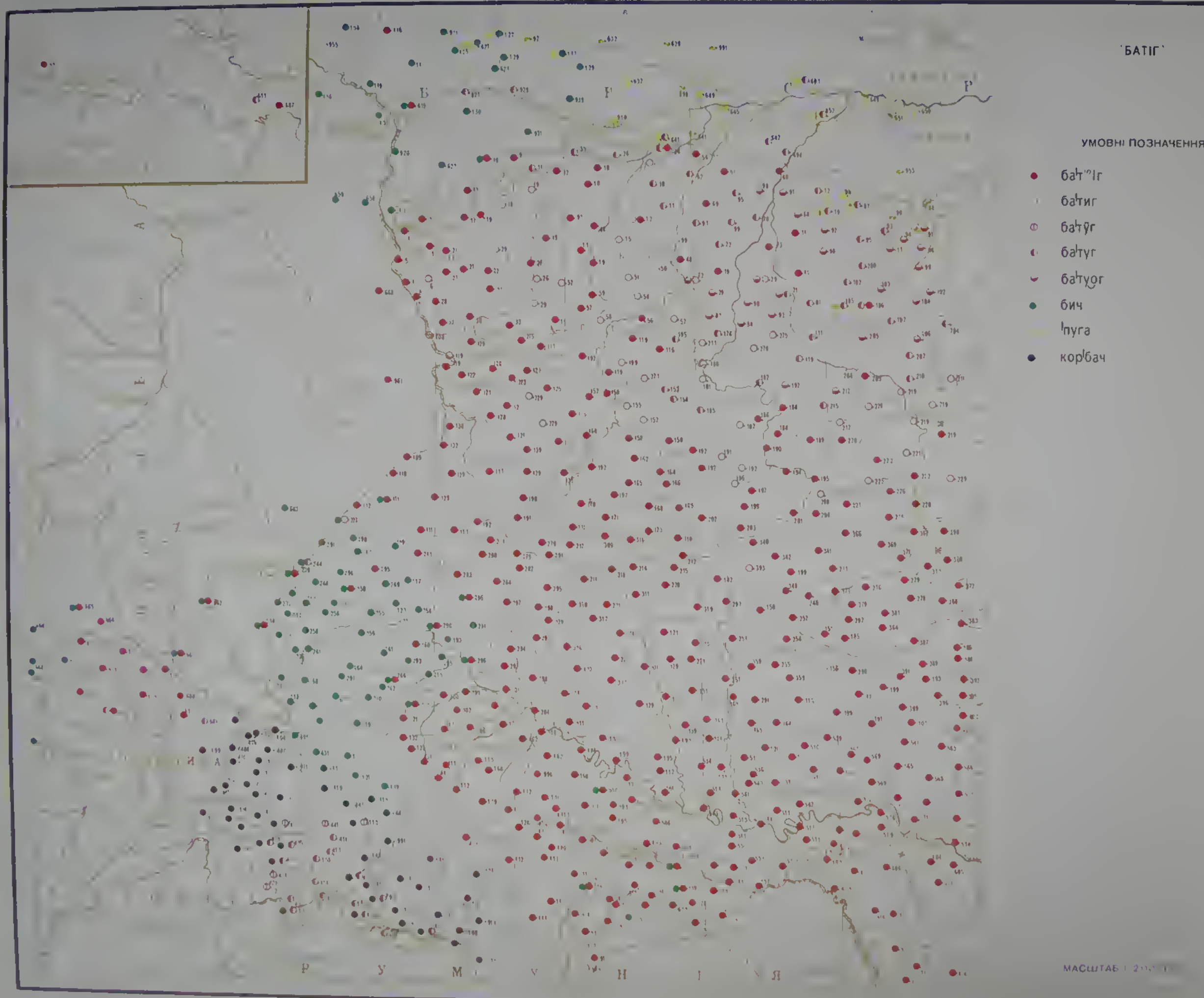
'БАТІГ'
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
ба'т'ᵒіг
ба'тиг
ба'тӱг
ба'туг
ба'туог
бич
'пуга
кор'бач
Р
У
М
У
Н
І
Я
МАСШТАБ

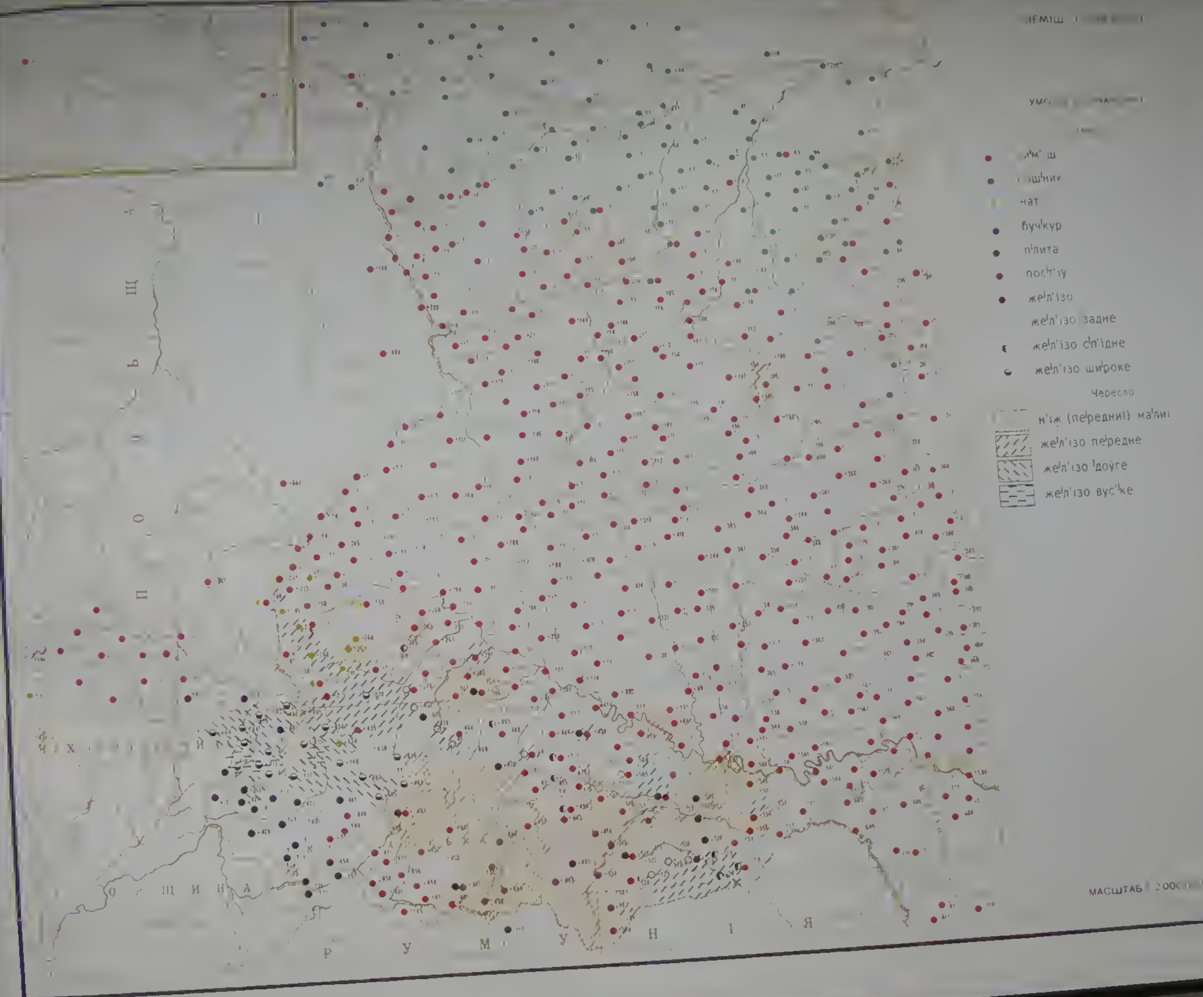
буч'кур
п'лита
жел'ізо
жел'ізо задне
жел'ізо сп'ідне
жел'ізо широке
Чересло
н'іж (передниі) малиі
жел'ізо передне
жел'ізо доуге
жел'ізо вус'ке
Р У М У Н І Я

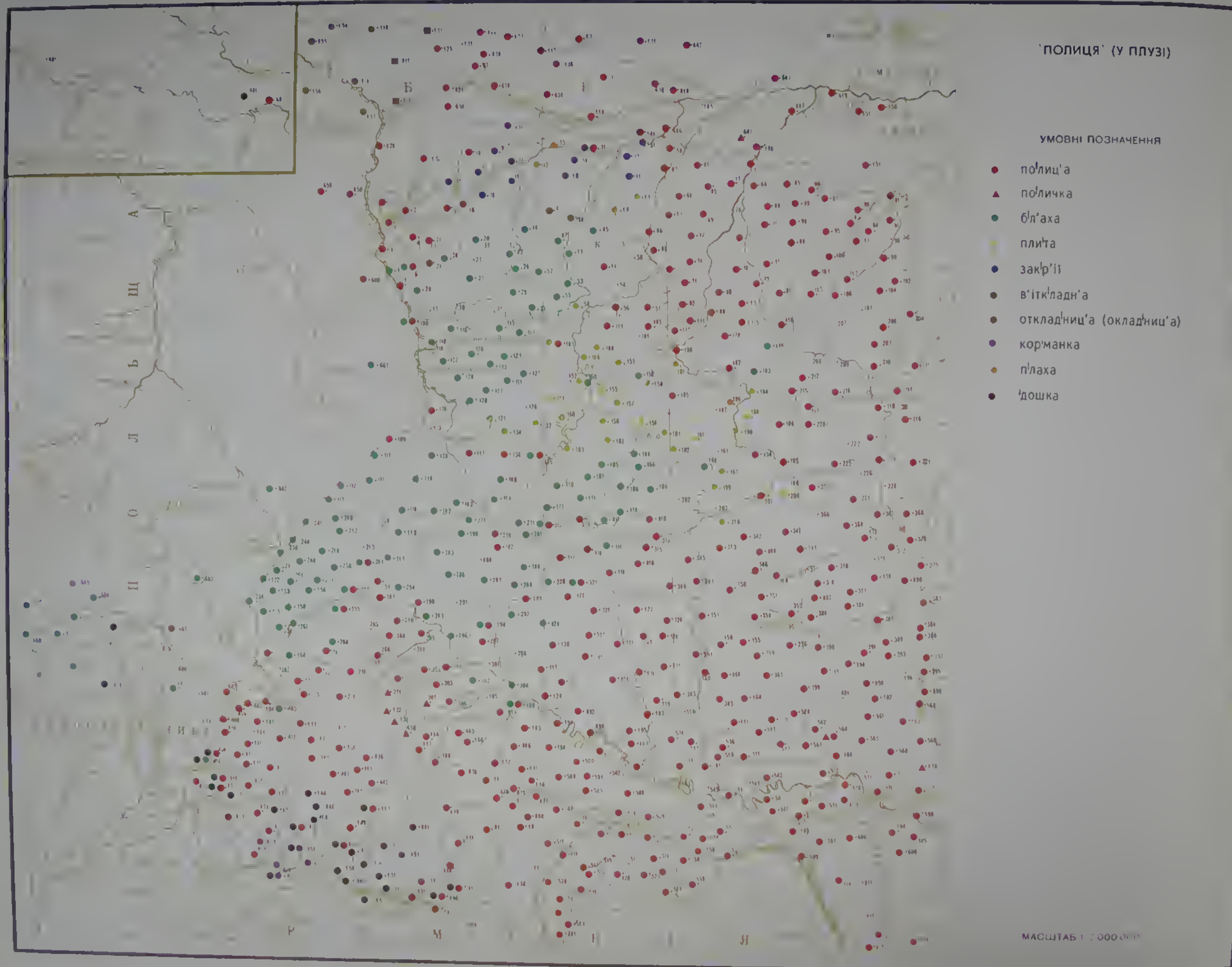
'ПОЛИЦЯ' (У ПЛУЗІ)
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
по'лиц'а
по'личка
б'л'аха
пли'та
зак'р'іі
в'ітк'ладн'а
отклад'ниц'а (оклад'ниц'а)
кор'манка
п'лаха
'дошка
МАСШТАБ 1 : 2 000 000

адн'а

д'ниц'а (оклад'ниц'а)

анка

АСШТАБ 1 2 000 000

'дишел'

'ди'шл'ік

продо'лоб

ро'гач

'било

сте'бло

кл'ука

МАСШТАБ

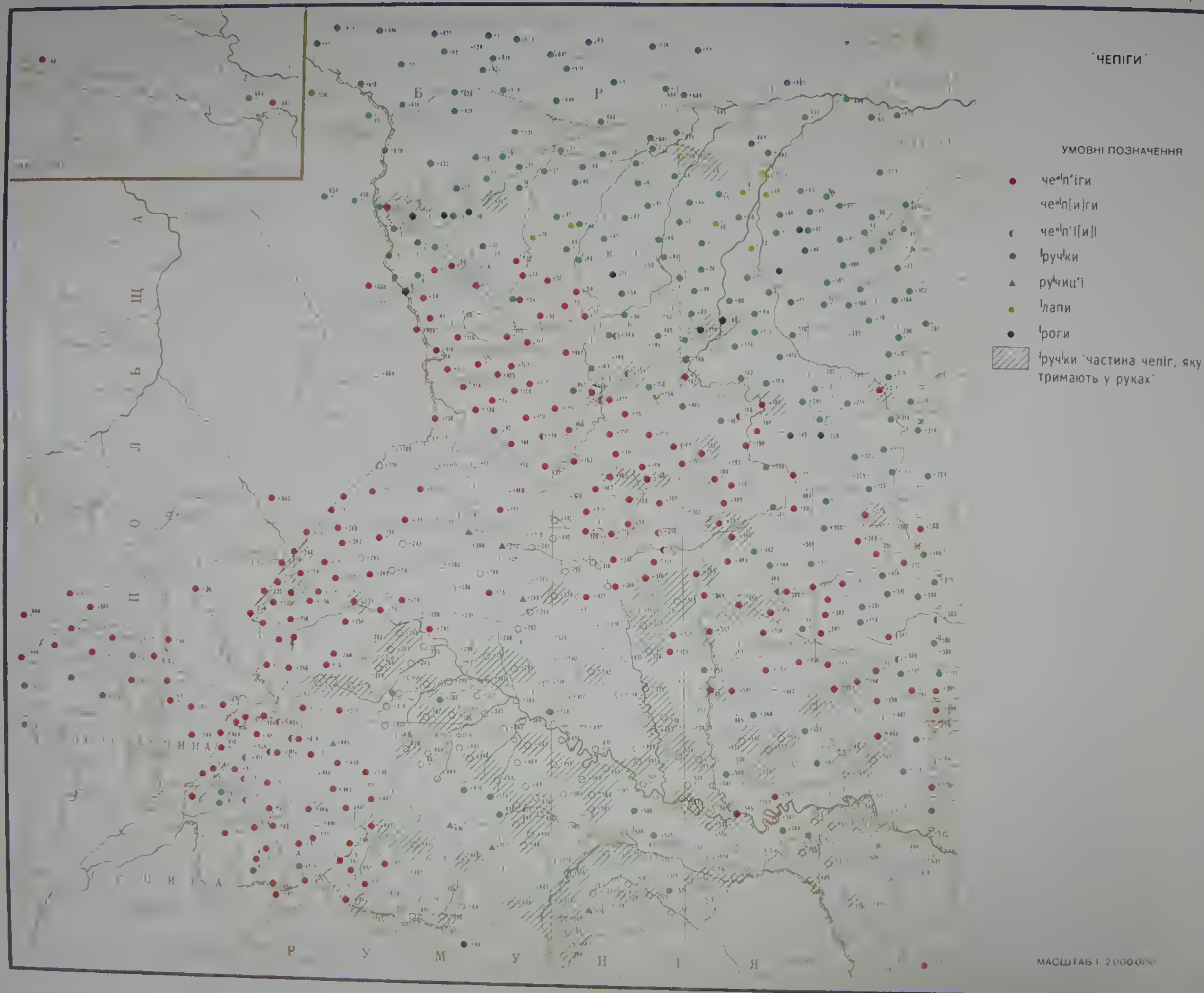
'ЧЕПІГИ'
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
че"ˈп'іги
че"ˈп[и]ги
че"ˈп'і[и]і
ˈручˈки
руˈчиц'і
ˈлапи
ˈроги
ˈручˈки 'частина чепіг, яку тримають у руках'
Б Р К
П О Л Ь Щ А
Р У М У Н І Я
МАСШТАБ 1 : 2 000 000

...ч'ки частина чепіг, яку
...имають у руках'

МАСШТАБ 1 2000000

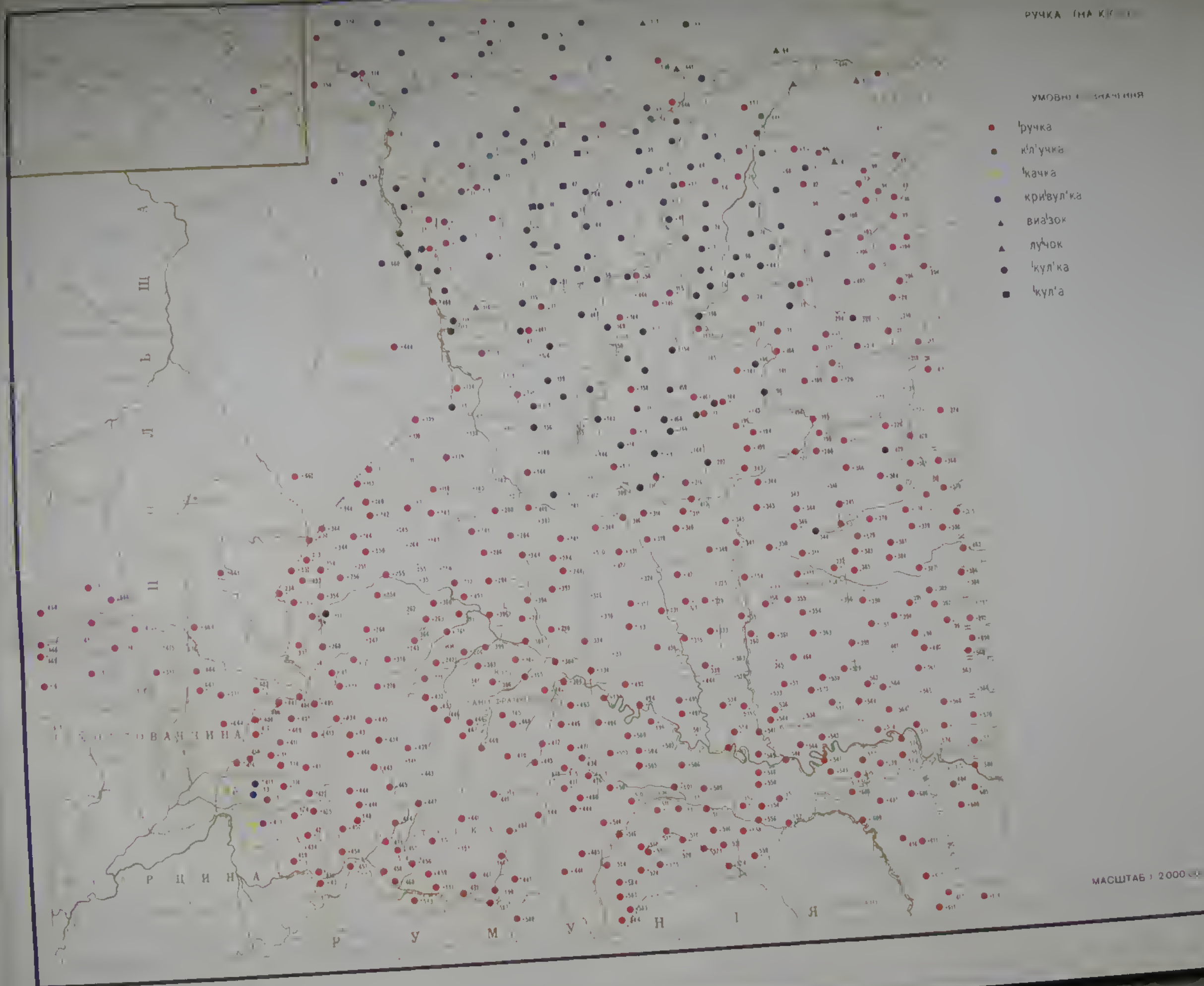

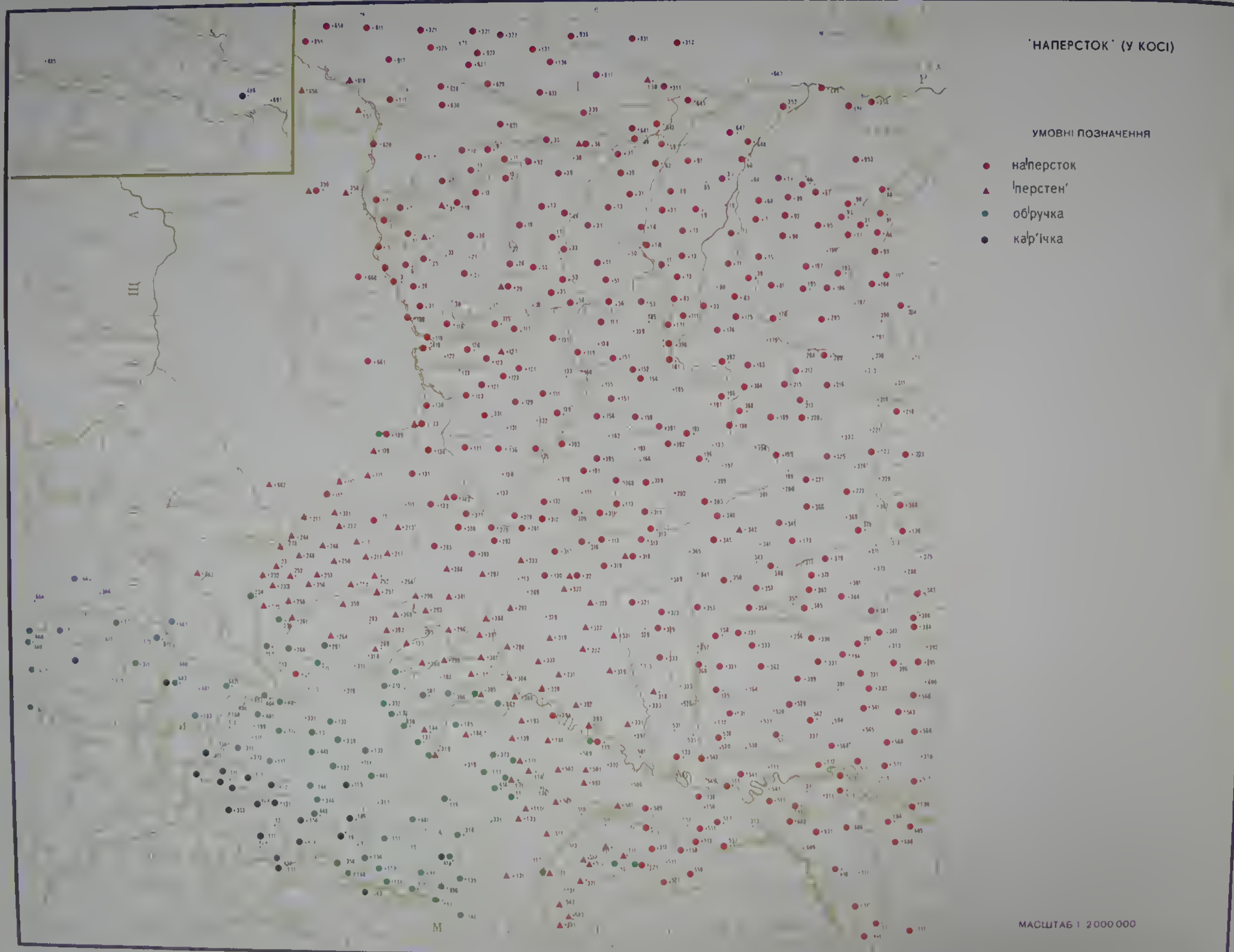

'НАПЕРСТОК' (У КОСІ)
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
на'персток
'перстен'
об'ручка
ка'р'ічка
МАСШТАБ 1 : 2 000 000

УМО НІ ПОЗНАЧЕННЯ
рук
СШТАБ 2 000 000
КА ИЦЯ
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
капиця
капиця
вуж 'вужик
ужоука
гуж'ва
ус'тигва
'вуголоу. 'вуголовє
голоука
[ло]: 'вуг[ло]у. 'вуг[ло]во
МАСШТАБ 1 : 2 000 000
Р У М У Н І Я

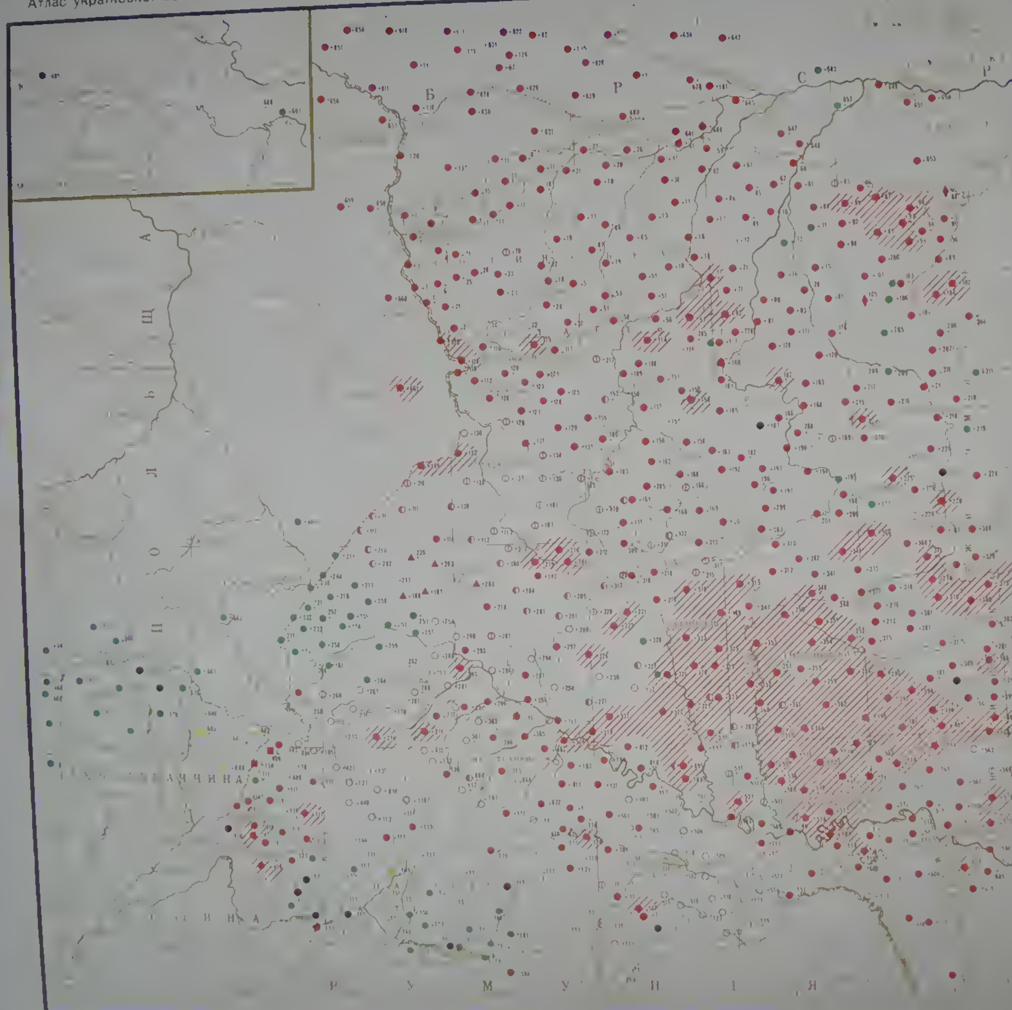

'ціпилно'

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● ц'іˈпилно
- ▨ ц'іˈпи[л']но
- ц'іˈпи[ў]но
- ц'іˈпи[л]о
- ц'іˈпи[н]о
- ▲ ц'іпоˈвина
- ■ ц'іпелˈн'анка
- ♦ ц'іˈпоўие
- ● дерˈжак
- ● ˈпалиц'а
- ● ˈручка

МАСШТАБ

ЦІ И ІНО

УМО... ЗНАЧЕННЯ

пел'н'анка

лоуие

р'жак

лиц'а

чка

МАСШТАБ 1 : 2000 000

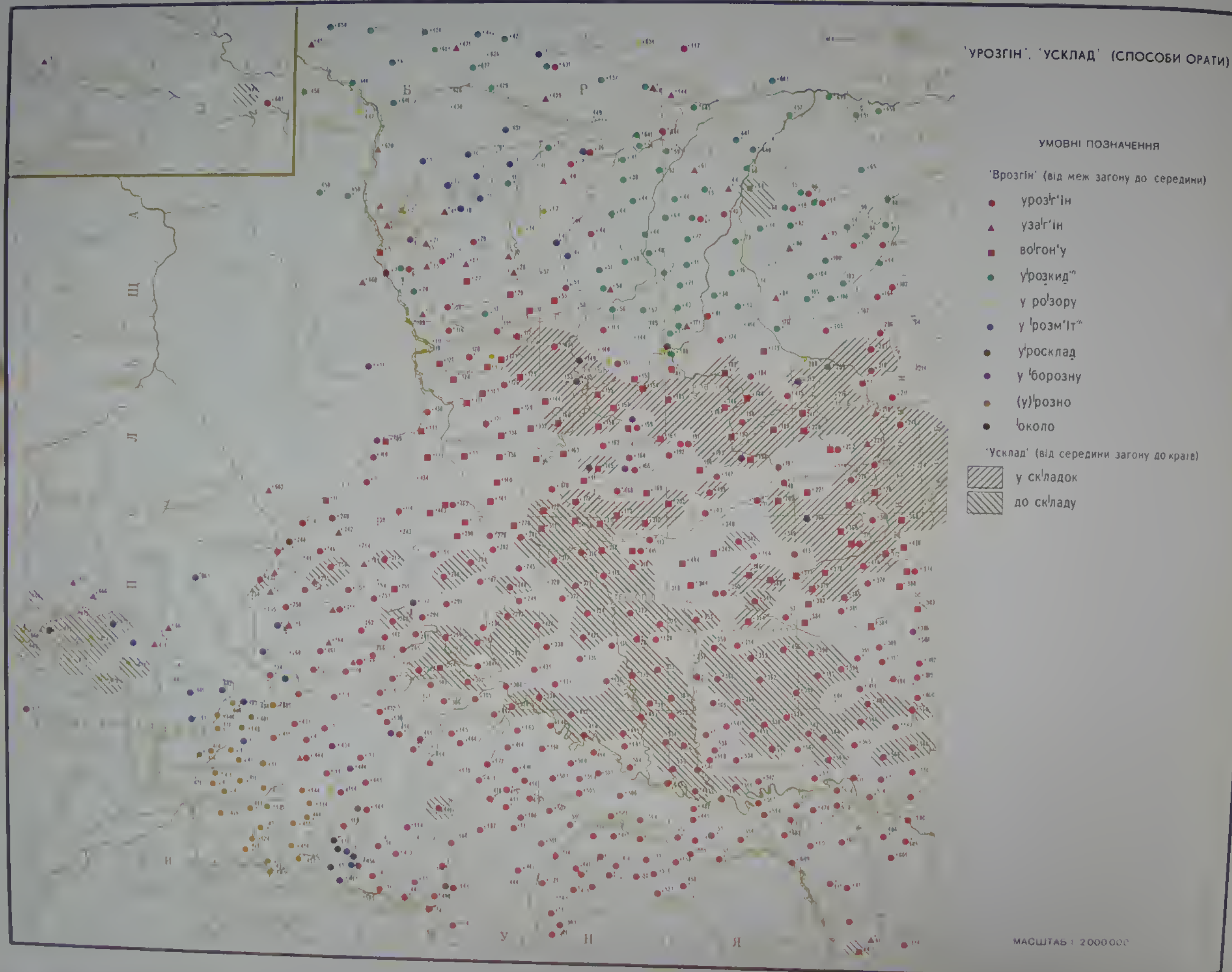
'УРОЗГІН', 'УСКЛАД' (СПОСОБИ ОРАТИ)
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
'Врозгін' (від меж загону до середини)
уроз'г'ін
уза'г'ін
во'гон'у
у'розкид"
у ро'зору
у 'розм'іт"
у'росклад
у 'борозну
(у)'розно
'около
'Усклад' (від середини загону до країв)
у ск'ладок
до ск'ладу
МАСШТАБ 1: 2000000

[illegible] КЛАД [illegible] ОРАТИ

[illegible] ЗНАЧЕННЯ

[illegible] (від меж загону до середини)

- ур[illegible]
- у[illegible]
- в[illegible]он у
- у'розкид''
- у ро'зору
- у 'розм'іт''
- у'росклад
- у 'борозну
- (у)'розно
- около

[illegible]ад' (від середини загону до країв)

- у ск'ладок
- до ск'ладу

МАСШТАБ 1:2000000

[illegible] УРТОВА Д[illegible]

[illegible] ЗНАЧЕННЯ

- [illegible]
- [illegible]ока [illegible]вище'
- о'хота
- к'лака

МАСШТАБ 1:2000000

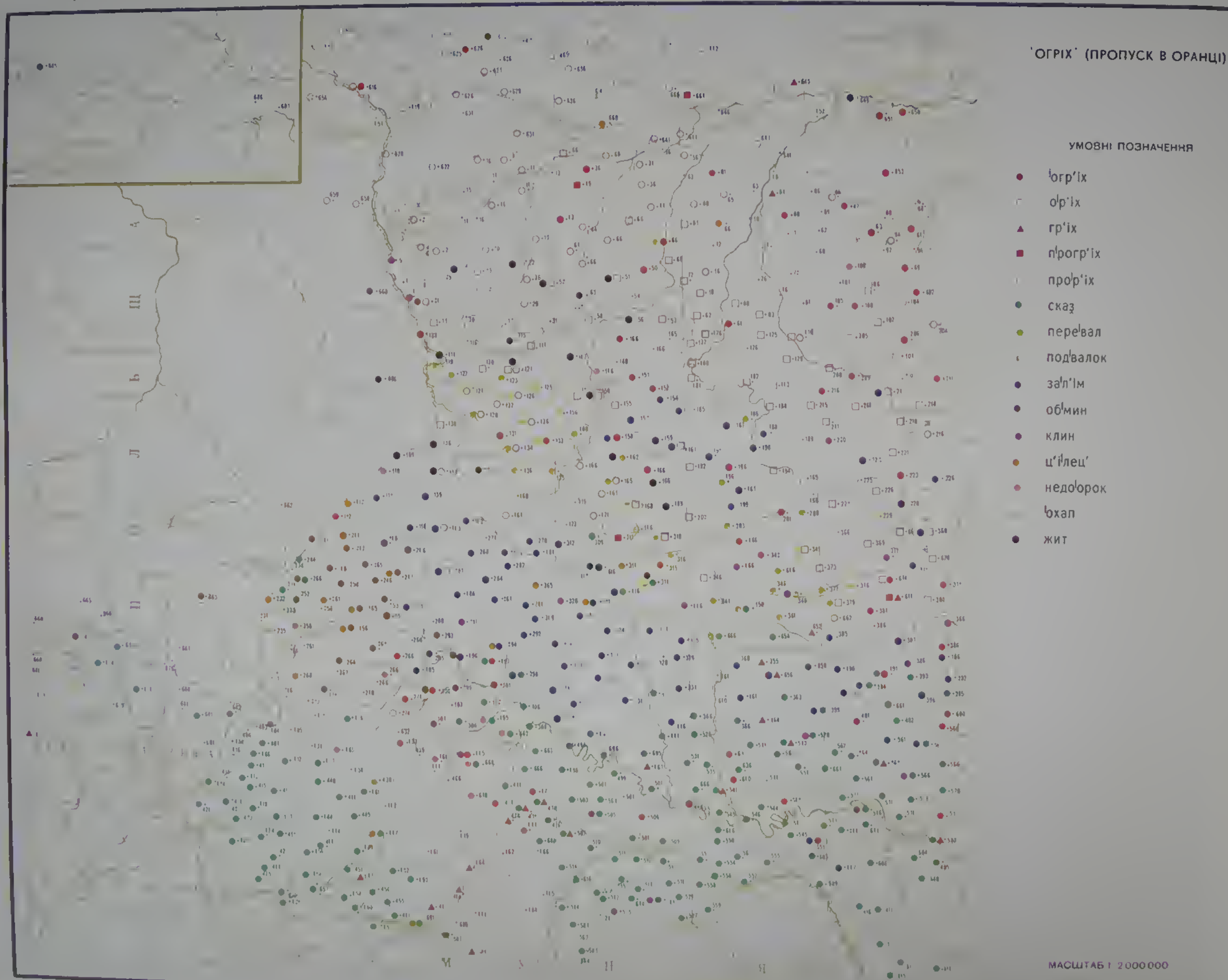
'ОГРІХ' (ПРОПУСК В ОРАНЦІ)
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
'огр'іх
о'р'іх
гр'іх
п'рогр'іх
про'р'іх
сказ
пере'вал
под'валок
за'л'ім
об'мин
клин
ц'і'лец'
недо'орок
'охап
жит
МАСШТАБ 1:2000000

х ПРОПУСК В ОРАНЦІ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

п'ix

прогр'ix

прор'ix

перевал

подвалок

за'л'ім

об'мин

клин

ц'і'леu'

недоорок

охап

жит

МАСШТАБ 1 2 000 000

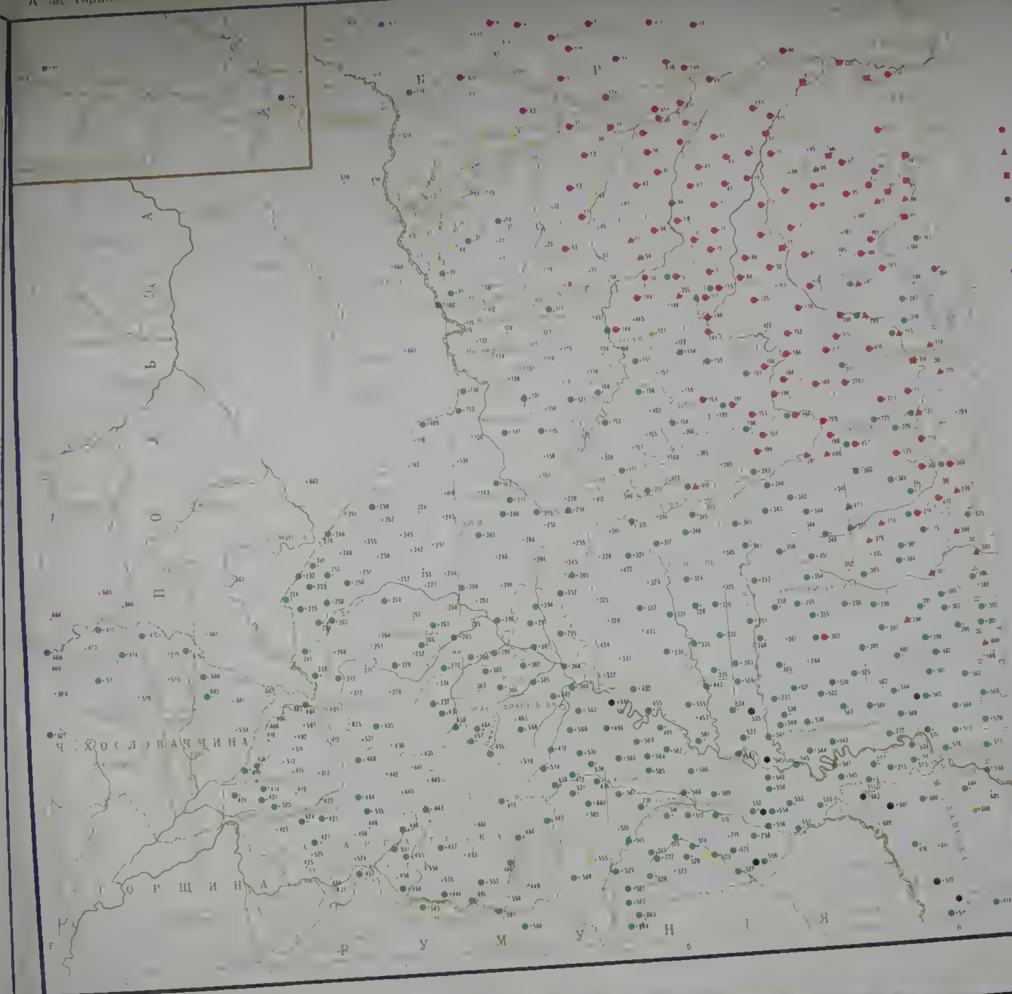

РУНА ...ЗИМІ ...ХОДИ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● у'руна
- ▲ у'руно
- ■ урун
- ● озими'на
- зими'на
- с'іу'ба
- ● 'с'ійанка

МАСШТАБ 1 2 000 000

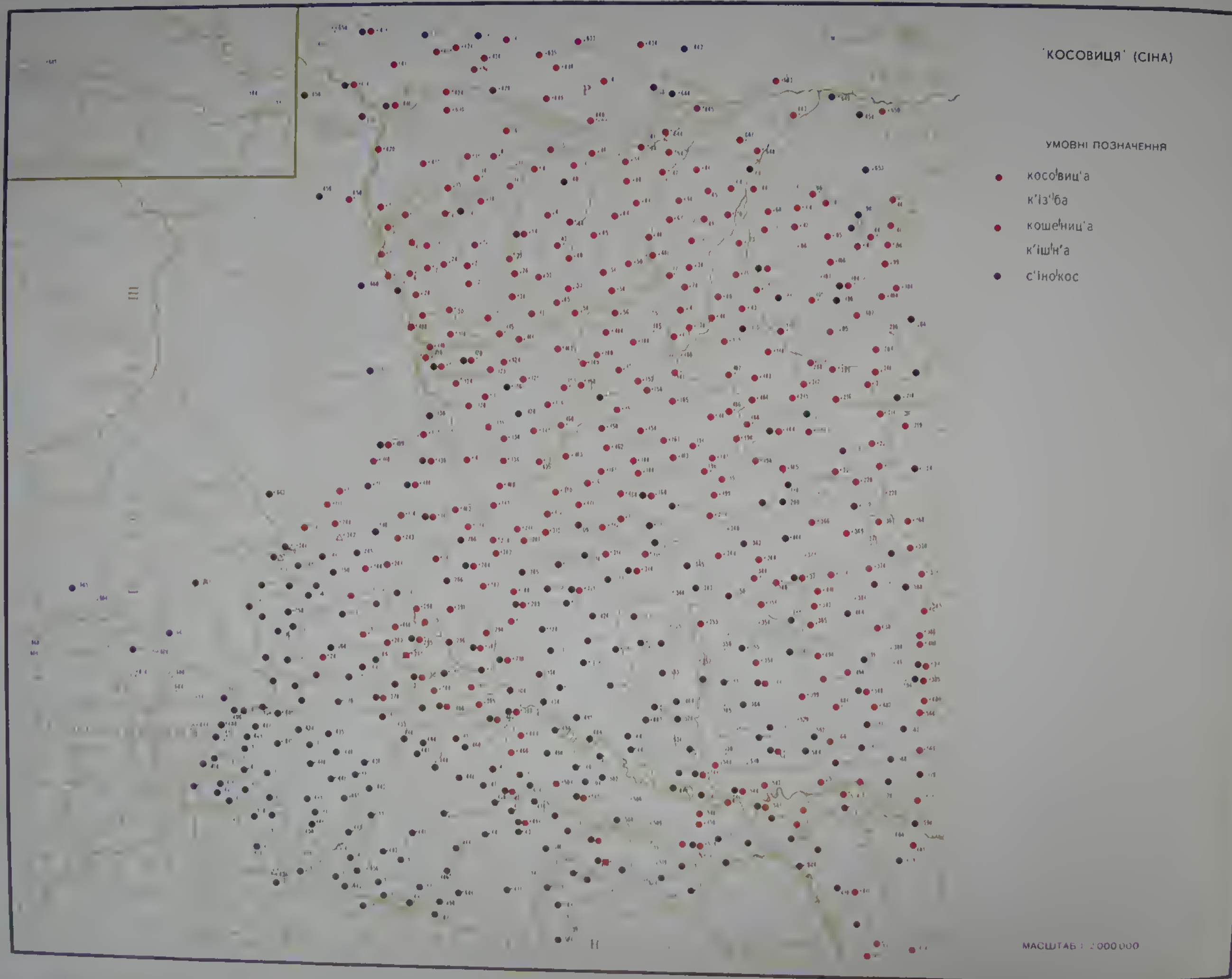
'КОСОВИЦЯ' (СІНА)
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
косо'виц'а
к'із''ба
коше'ниц'а
к'іш'н'а
с'іно'кос
МАСШТАБ 1:2 000 000

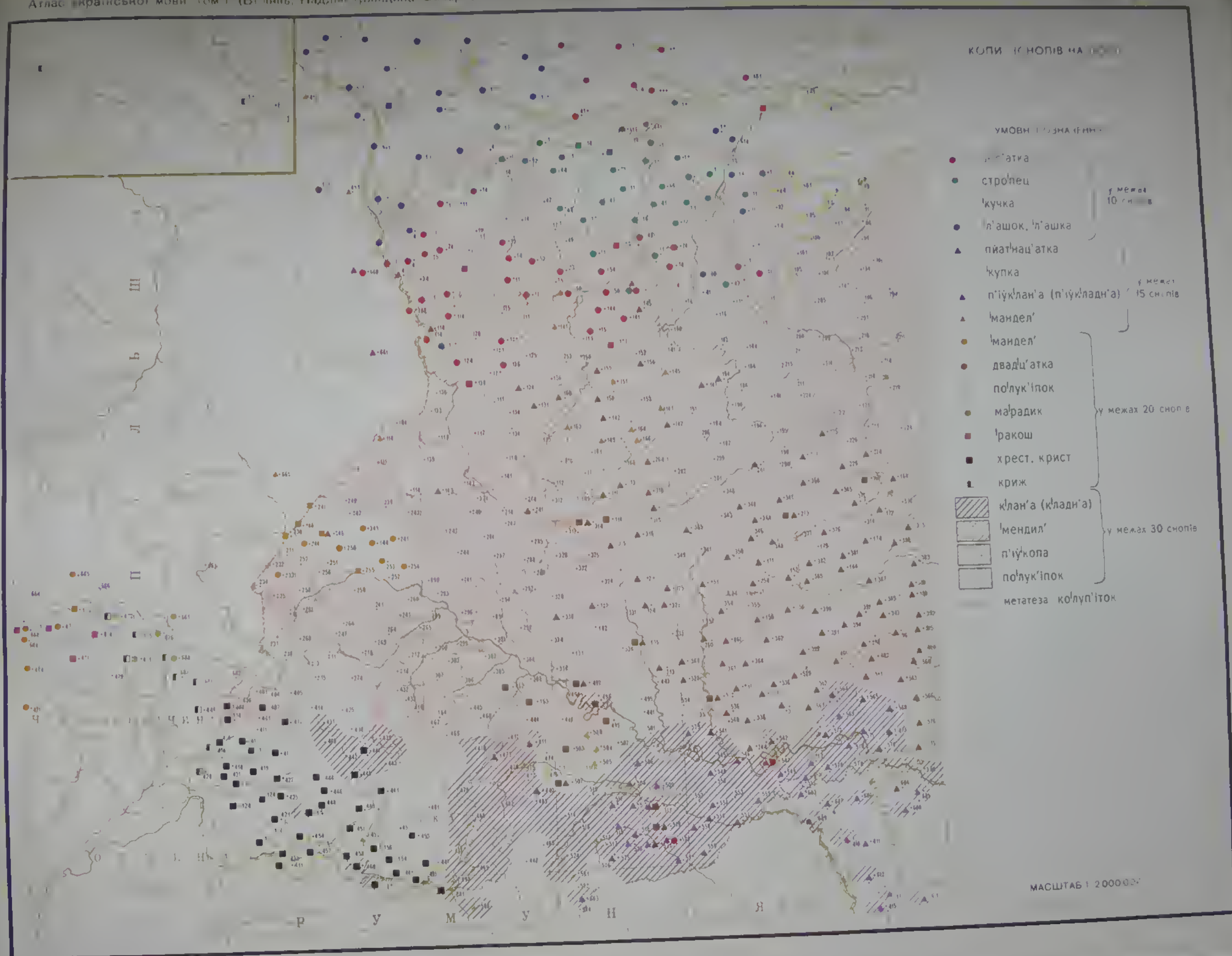
КОПИ ... СНОПІВ НА ...
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
строʹпец
ʹкучка
пʼатʹнацʼатка
ʹкупка
пʼіўкʹланʼа (пʼіўкʹладнʼа)
15 снопів
ʹмандел’
ʹмандел’
двадʹцʼатка
поʹлукʼіпок
маʹрадик
ʹракош
хрест, крист
криж
у межах 20 снопів
кʹланʼа (кʹладнʼа)
ʹмендил’
пʼіўʹкопа
поʹлукʼіпок
у межах 30 снопів
метатеза коʹлупʼіток
МАСШТАБ 1 : 2000000

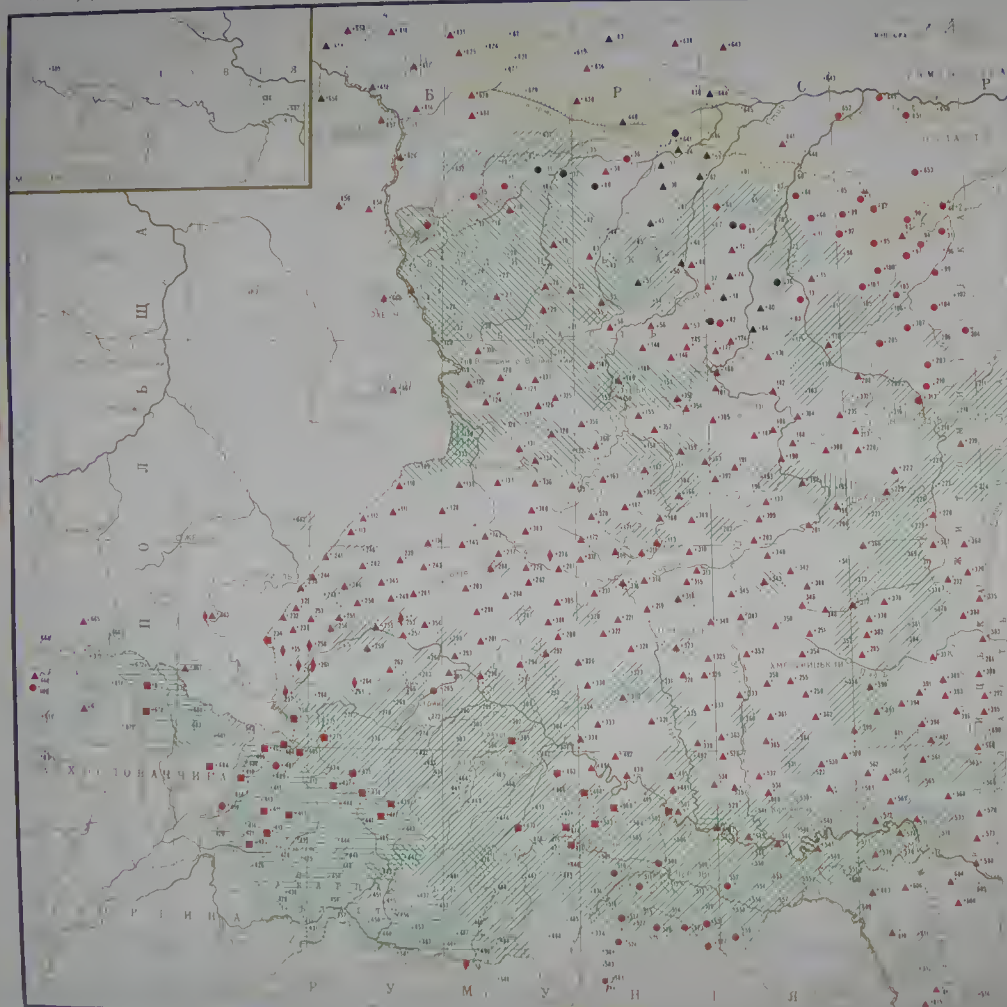

'ЖИТНИЩЕ' (ПОЛЕ З-ПІД ЖИТА)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● ˈжитнишче
- ▲ ˈжитнис'ко
- ■ житˈн'анка
- ♦ ˈжитниц'а
- ● рˈжишче (ірˈжишче)
- ▲ рˈжис'ко (ірˈжис'ко)
- стерˈн'а
- сˈтер'ін'
- стерˈн'анка
- стерˈнис'ко
- стерн'аˈниц'а
- стерˈнина
- сˈтернишче
- стер
- ˈп'іжн'а, ˈпужн'а.

МАСШТАБ 1:2000000

…ПОЛЕ З-ПІД ЖИТА)

…ОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

…шче

…ко

…нка

…'а

… (ір'жишче)

… (ір'жис'ко)

…нка

…'ко

…ниц'а

…а

…че

…пужн'а..

…ТАБ 1 2 000 000

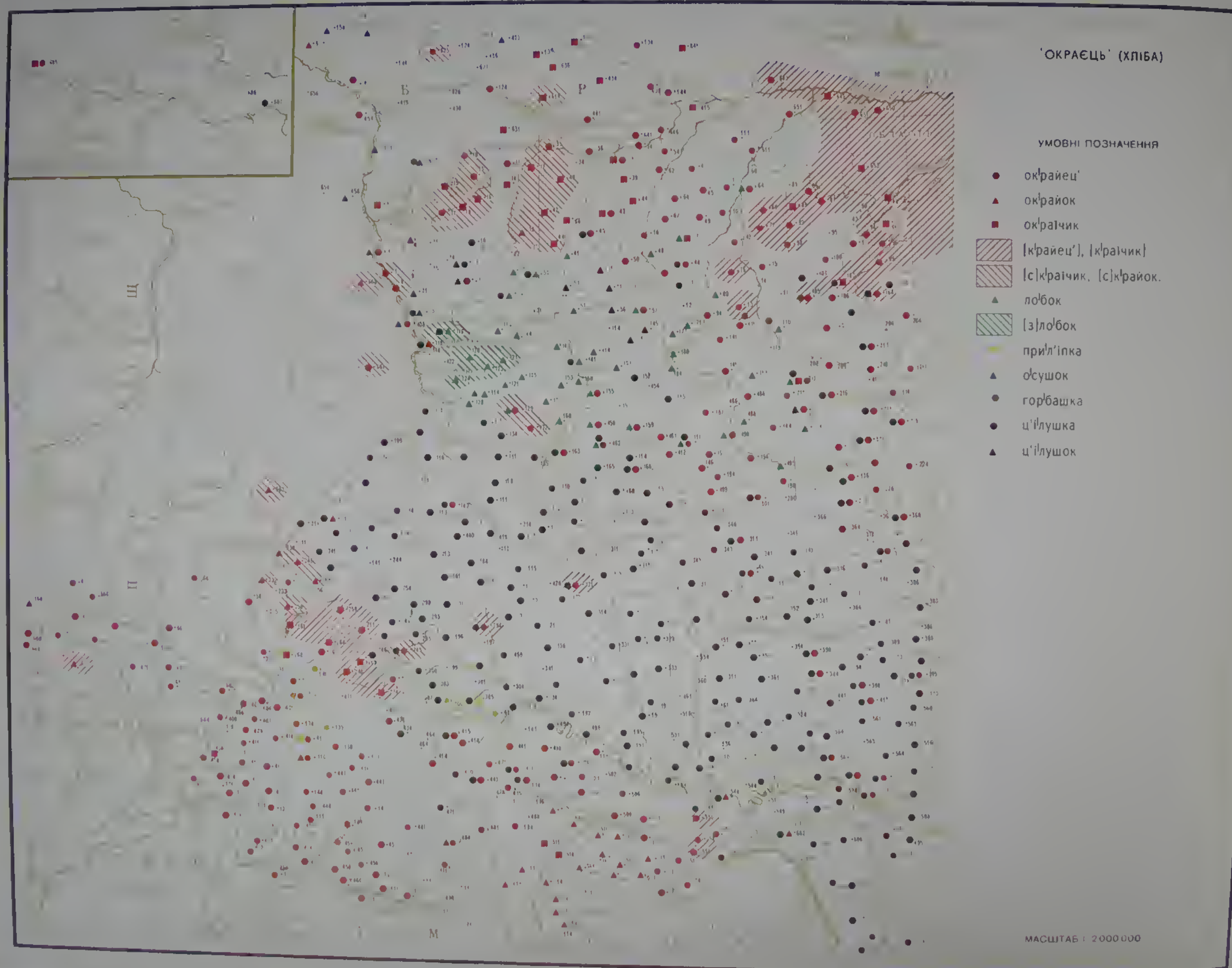
'ОКРАЄЦЬ' (ХЛІБА)
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
окˡрайец'
окˡрайок
окˡраїчик
[кˡрайец'], [кˡраїчик]
[с]кˡраїчик, [с]кˡрайок.
лоˡбок
[з]лоˡбок
приˡл'ірка
оˡсушок
горˡбашка
ц'іˡлушка
ц'іˡлушок
МАСШТАБ 1:2000000

...КРАСЦЬ (Х...БА)

...ПОЗНАЧЕННЯ

...ец
...ок
...ик
...и [, ˈкˈраїчик]
...чик, [с]кˈрайок.
...к
...ка
...ка
...в
...к

...АБ 1 : 2000000

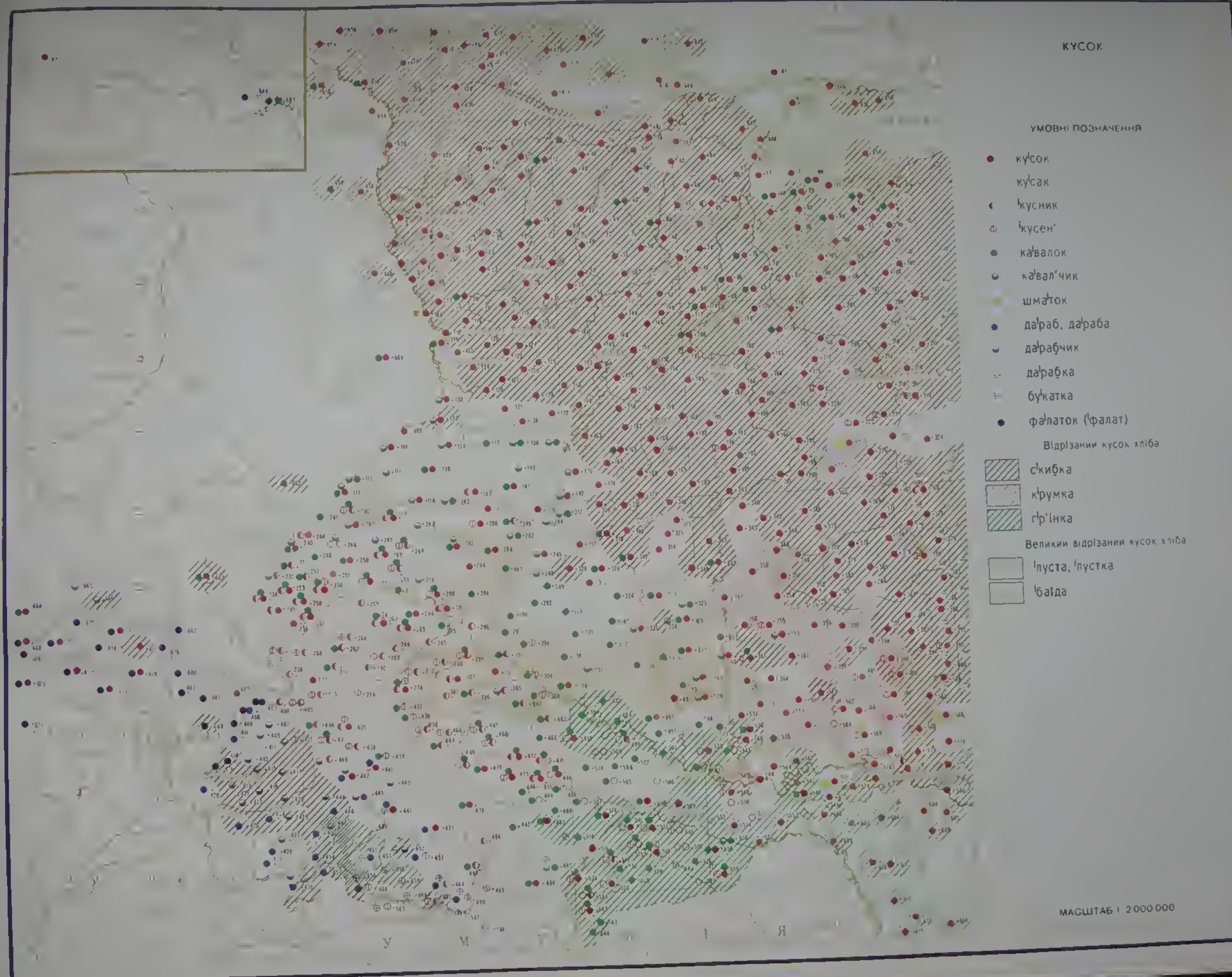

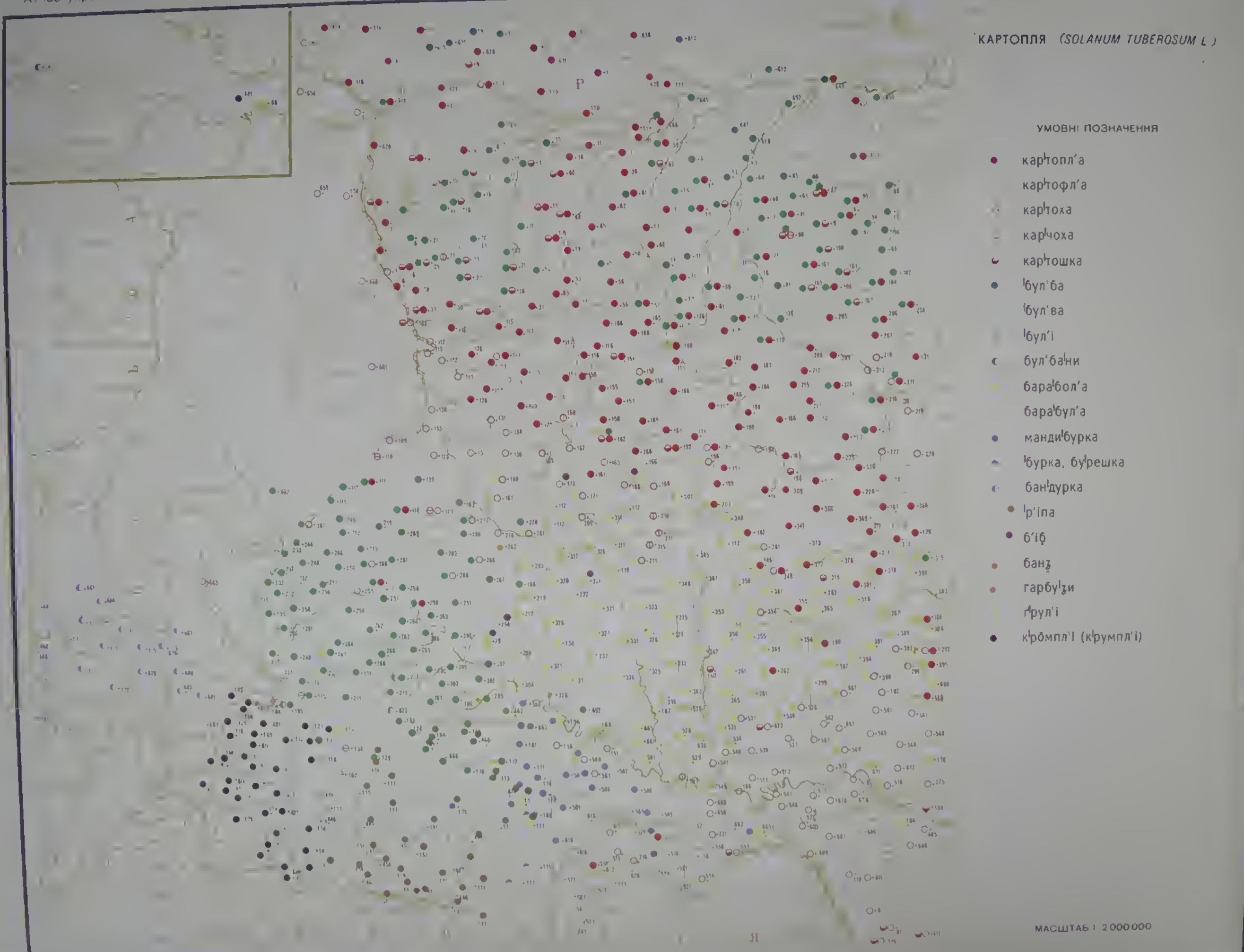
КАРТОПЛЯ (SOLANUM TUBEROSUM L.)
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
карˈтопл'а
карˈтофл'а
карˈтоха
карˈчоха
карˈтошка
ˈбул'ба
ˈбул'ва
ˈбул'і
бул'баˈни
бараˈбол'а
бараˈбул'а
мандиˈбурка
ˈбурка, буˈрешка
банˈдурка
ˈр'іпа
б'іб
банз
гарбуˈзи
ˈґрул'і
кˈромпл'і (кˈрумпл'і)
МАСШТАБ 1 : 2 000 000

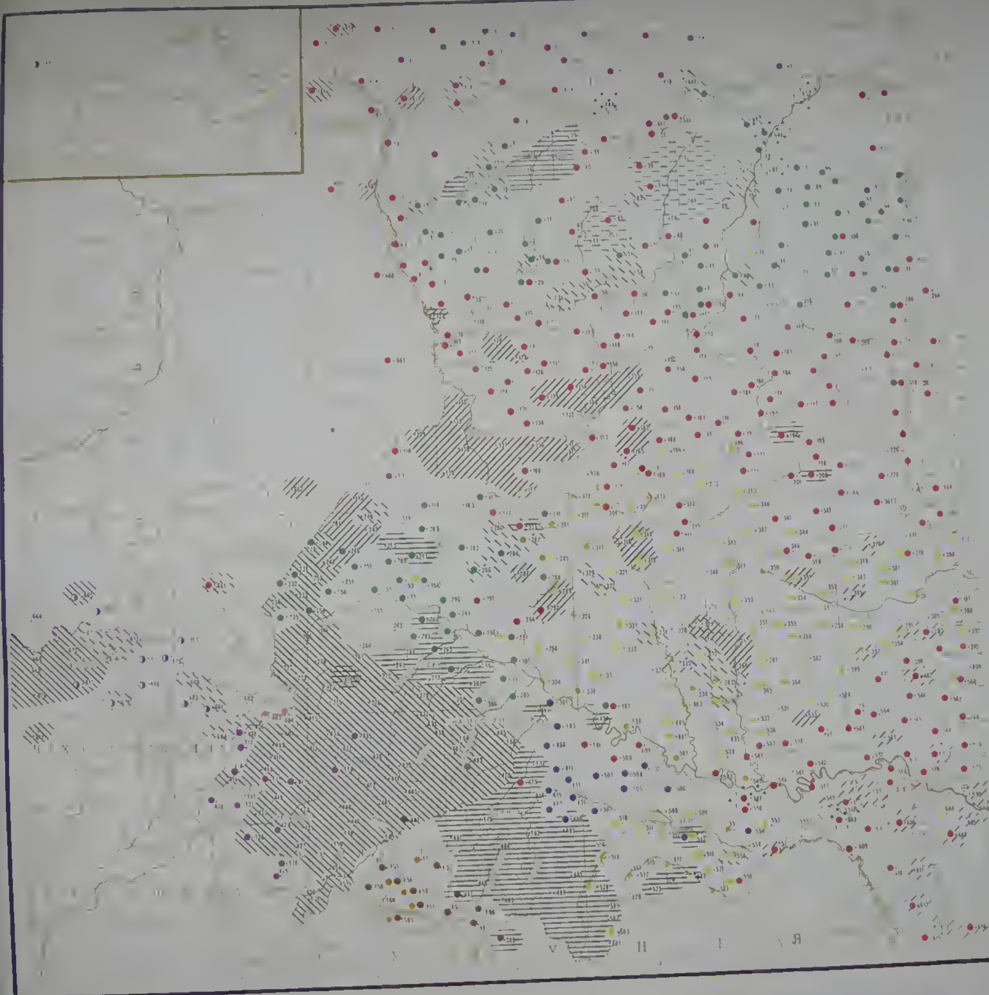

КАРТОПЛИННЯ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- картоп'лин' а
- бул''бин' а (бул'бо'вин е, бул'б'ианка)
- барабо'лин' а (барабо'л'анка)
- мандибу'рин'і (мандибу'рйенка)
- бандур'чин'а (бандур'чанка)
- 'р'і'пин а
- кромп'лин'а (кром п'о'вин'а)
- в'і'тин'а
- гарбу'зин'а
- банзо'вин'і
- бобоу'йанка (бо'бин'а)
- хми'лин':а (хми'лини)
- на'тина (на'тин' а, нат')
- 'гичка (ги'чина, гич)
- 'гудин'а
- ба'дил':а
- 'бет'.а
- лабу'зин'(:)а

МАСШТАБ 1 : 2000000

...ШТАБ 1 : 2000000

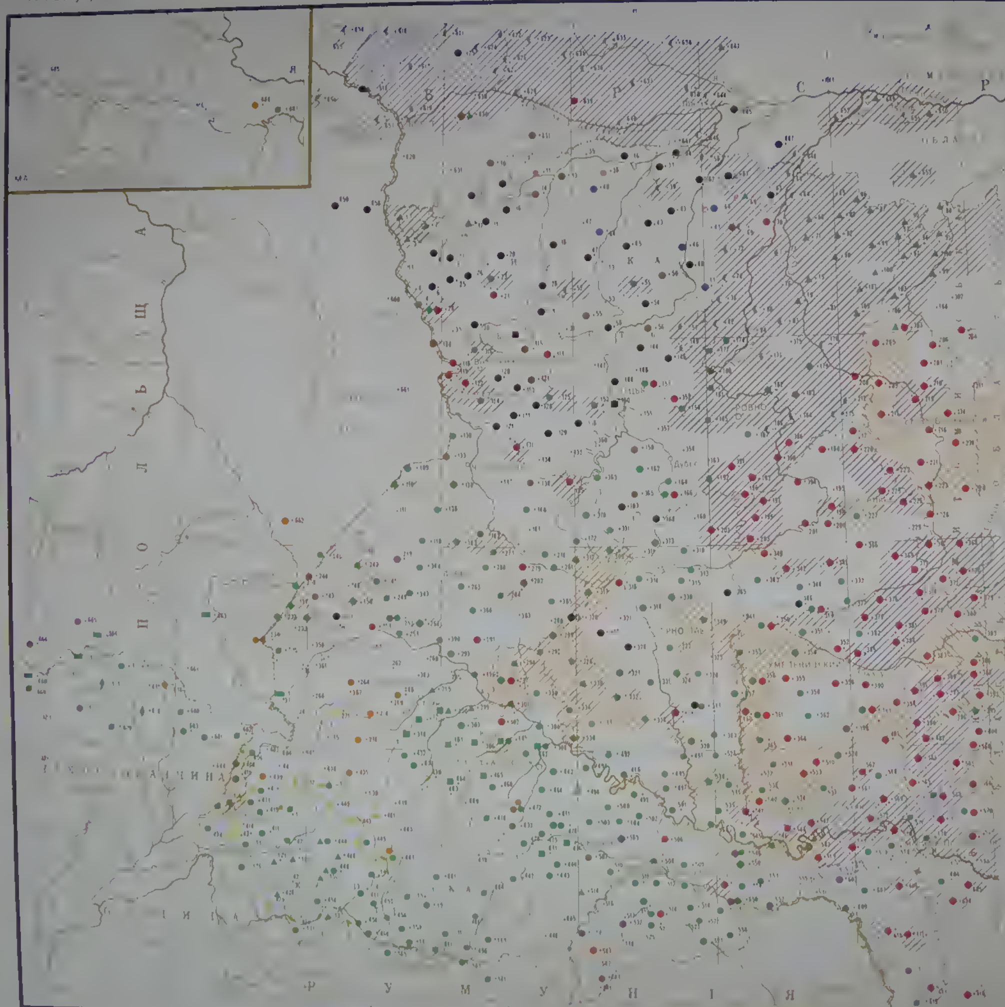

'ОГІРЧИННЯ'

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● огу'дин':а ('гудин'а)
- ● ог'ір'чин':а (г'ір'чин'а, гур'чин' е)
- гурк[о'в]ін'·е
- ▲ огу'рочни(і)к (ог'ір'чин:ик, гу'рочник)
- ■ ог'ір'чинец"
- ♦ огур'нич'а
- огур'чанка
- 'паворос'
- ● 'бет':а
- ● ба'дил'а
- ● ла'буз
- ● на'тин':а (ма'тина)
- сте"б'лин':а (сте"'бел':е)
- ● хми'лин"а (хми'лин'(·)е)
- відсутність початкового о [гур'чин':е], [гурко'вин':е], [гу'дин'е]...
- [в]ог'ір'чин'а, [в]огир'чин'и
- '[в]удин'(:)а

МАСШТАБ 1:2 000 000

Карта № 325

...ОГІРЧИННЯ

...ВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

...а (ˈгудин а)

...ˈа (гˈірчинˈа, гурˈчин .е)

...тнˈ е

...и(і)к (огˈірчин.ик, гуˈрочник)

...ецˈ

...а

...а

...маˈтина)

...а (стеˈбелˈ.е)

(хмиˈлинˈ(:)е)

...початкового о:[гурˈчинˈ.е], ...е], [гуˈдинˈе]...

...ˈа, [в]огирˈчинˈи

...а

...1:2000000

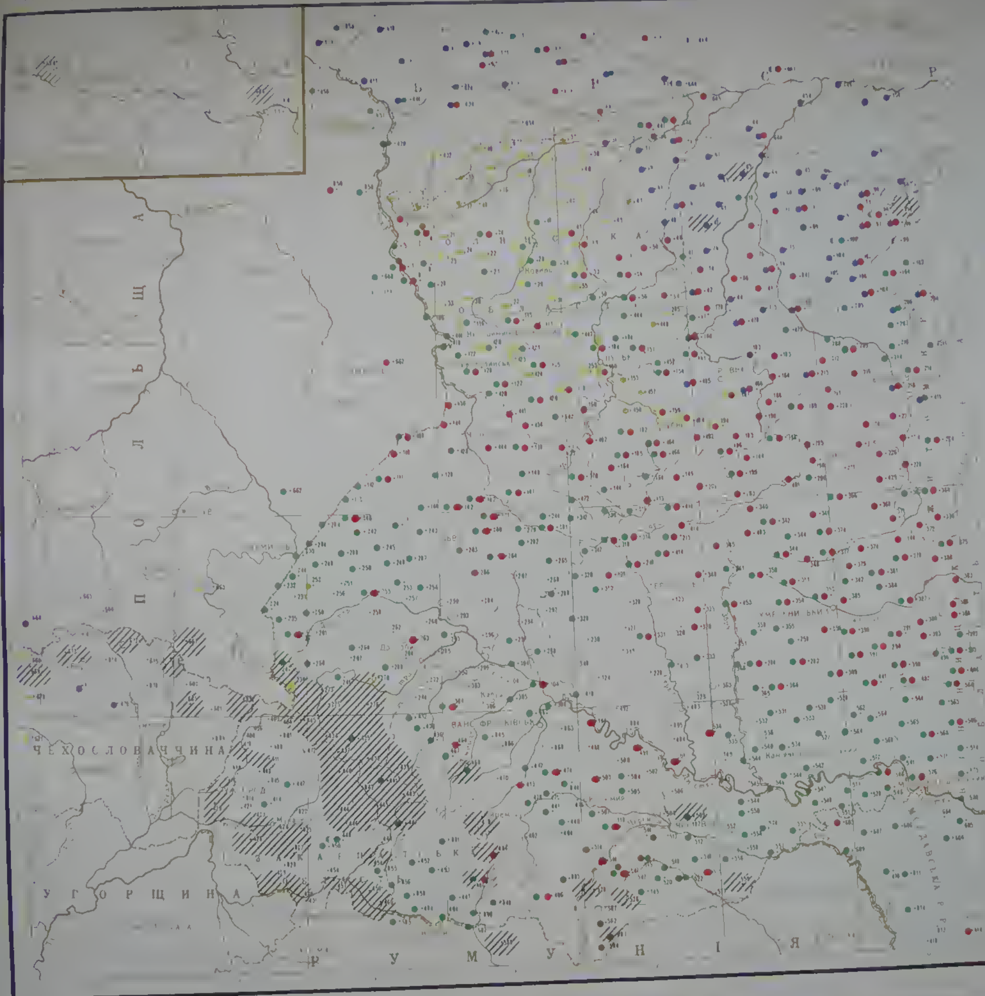

БУРЯЧИННЯ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ˈгичка, гиˈчинˈ( )а, гич
- бураˈчинˈ( )а, бураˈчинˈ( )е
- бураˈчанка
- буˈрачнˈік
- маˈтина
- ботˈвинˈа
- свекˈлинˈа
- рункˈлинˈа
- рункˈлˈанка
- ˈлистˈа бураˈкове, ˈлистˈа (з) бураˈкˈіў.

МАСШТАБ 1:2000000

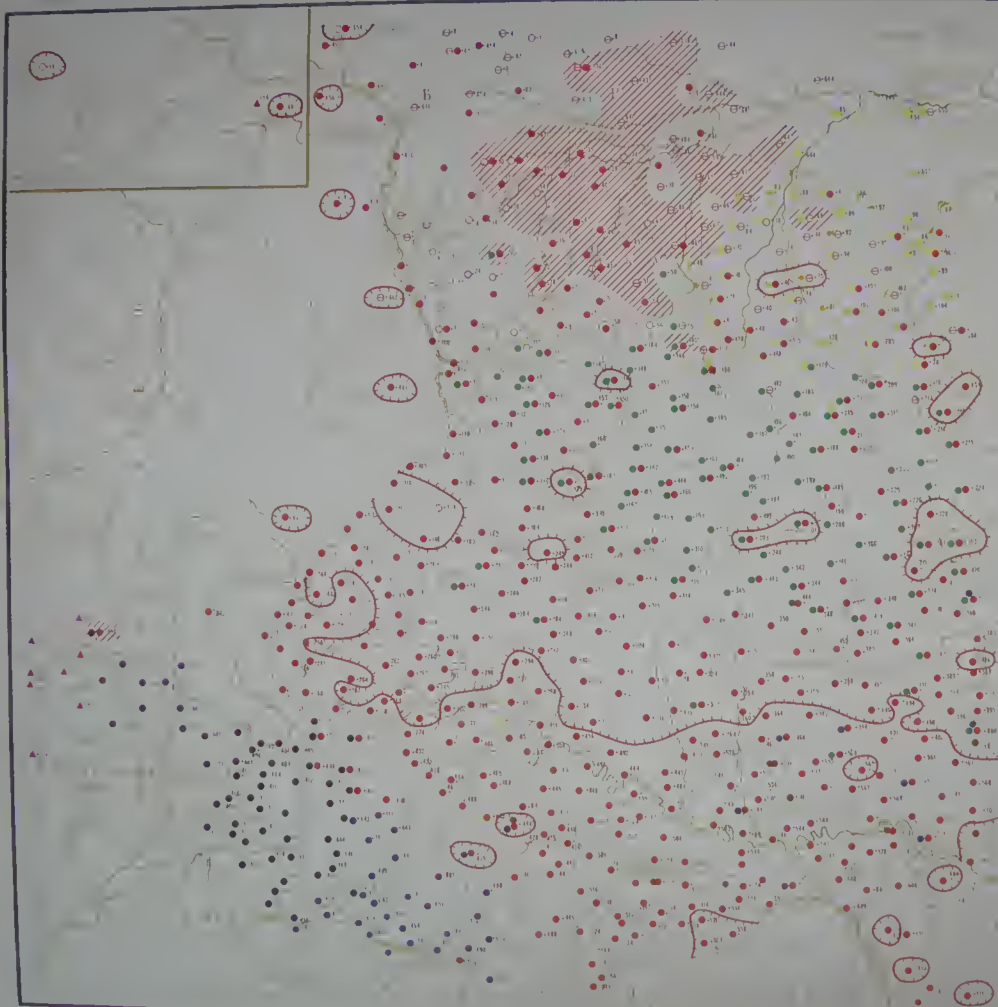

КУКУРУДЗА (*ZEA MAYS L.*)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- кукуруза, кукуруза
- кокоруза
- какаруза
- кукур'іца
- качани
- к'іт'ахи, к'іиахи
- мелаі
- пшеничка
- тенгериц'а, кендериц'а
- кукуру[з']а, кокору[з']а, какару[з']а
- кукуру[з]а

МАСШТАБ

кеˈндеˈриц'а

кокоˈру[з']а,
какаˈру[з']а

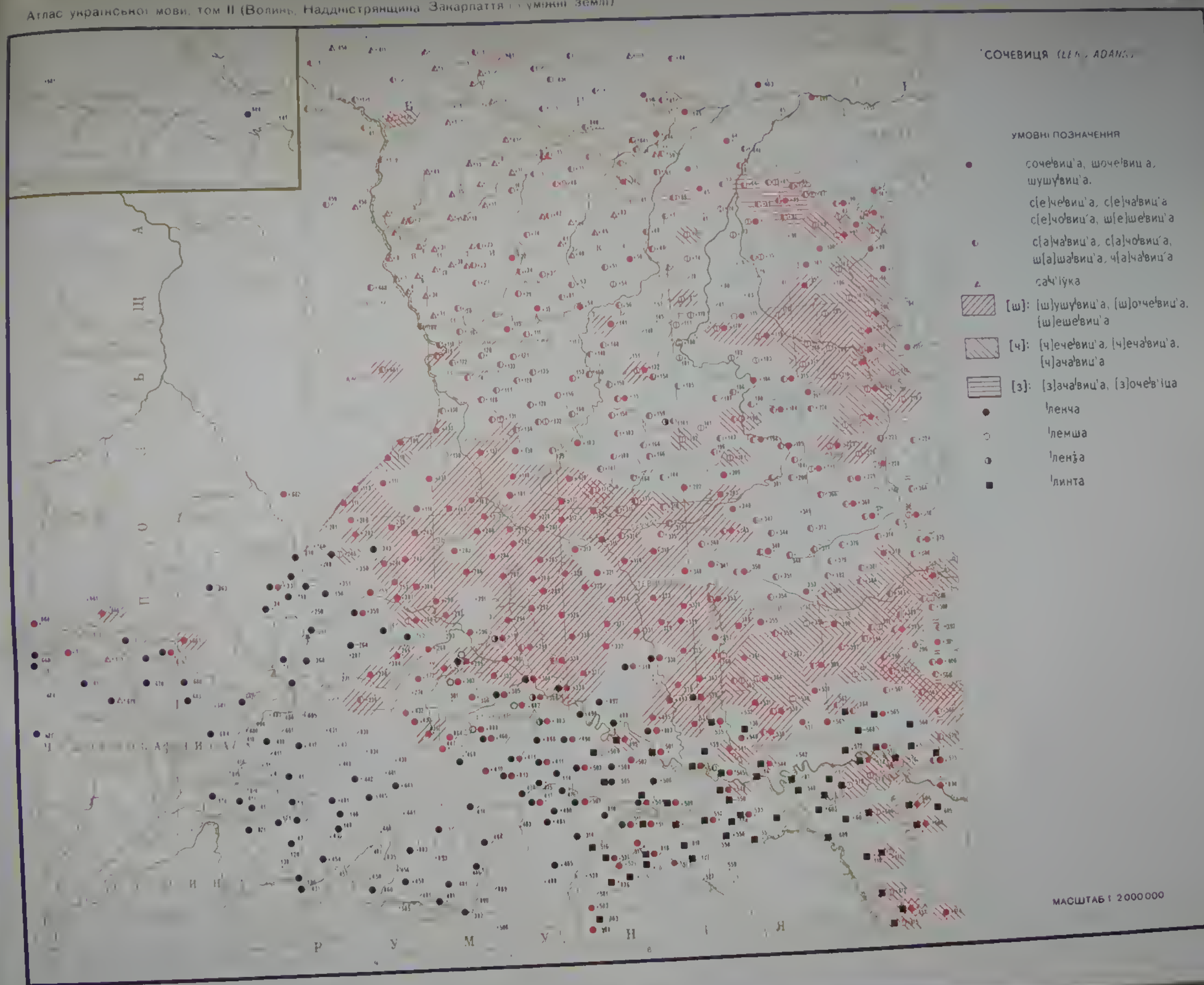

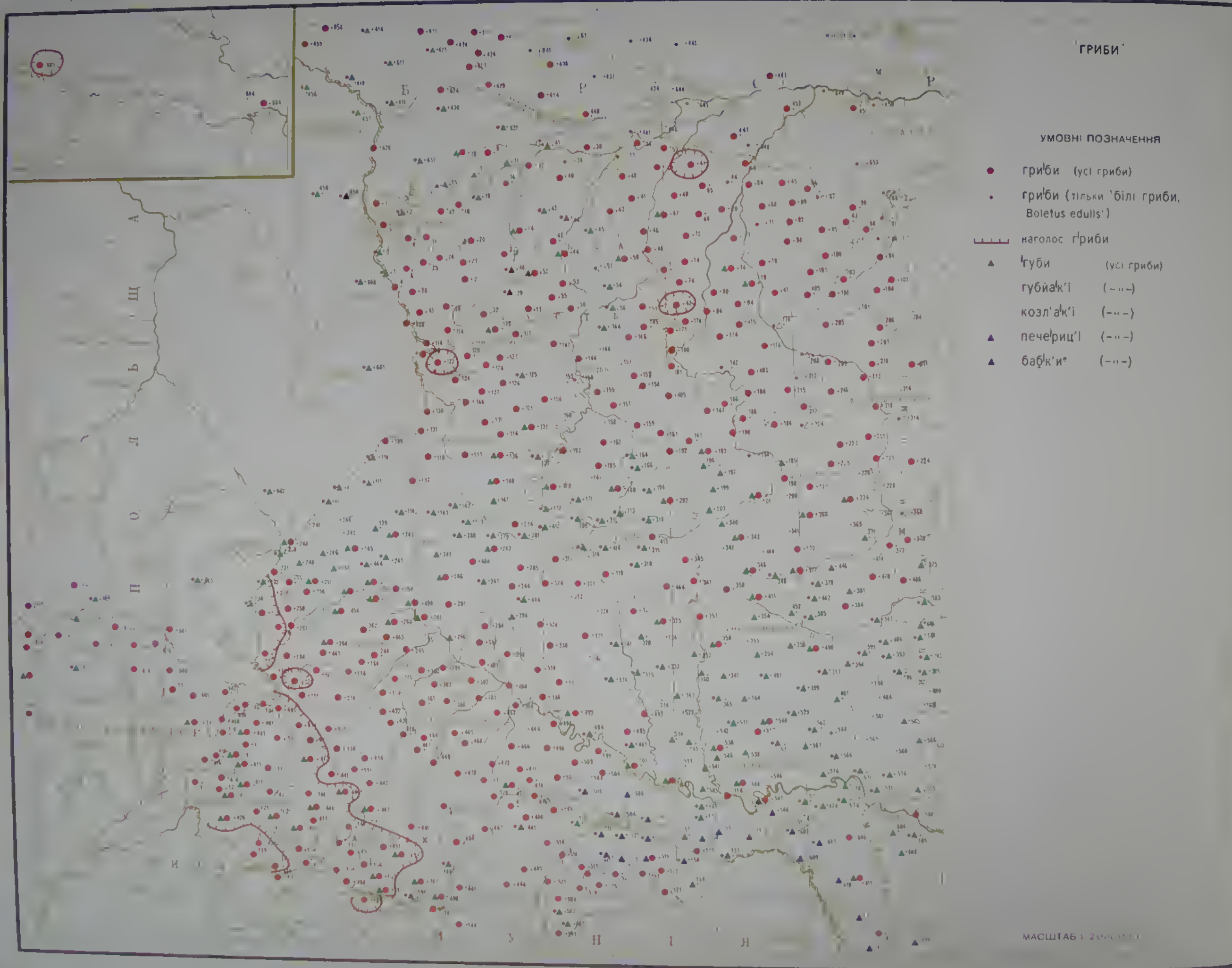
'ГРИБИ'
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
гри'би (усі гриби)
гри'би (тільки 'білі гриби, Boletus edulis')
наголос 'гриби
'губи (усі гриби)
губйа'к'і (–"–)
козл'а'к'і (–"–)
пече'риц'і (–"–)
баб'к'и (–"–)
МАСШТАБ

гриби

…означення

…иби)

…ьки 'білі гриби,

…lis)

…иби

(усі гриби)

(..)

(-..-)

(-..-)

(-..-)

… 2 000 000

БІЛКА …US VULGA…

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- 'б'ілка
- 'б и]лка
- 'б'[е]лка ('б[е]лка)
- 'б'[іе]лка
- б'ілиц'а
- б[и]лиц'а
- 'в'ів'ірка, в'івйурка
- 'в[и]в'ірка
- в[о]в'ірка
- в[а]в'ірка, в[а]вйорка
- 'вивириц'а
- 'в[е]вириц'а
- [лавирка]
- [нав'ірка], [науйурка]
- [ов'ірка]
- [виу] ви[вйу]рка, в'і[вйу]рка, йе[вйу]рка
- кацаб'ірка
- костирка
- лоскоріх
- 'мин'ка
- 'ласичка
- вашк'ірка
- 'моўкушка

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

Р У М У Н І Я

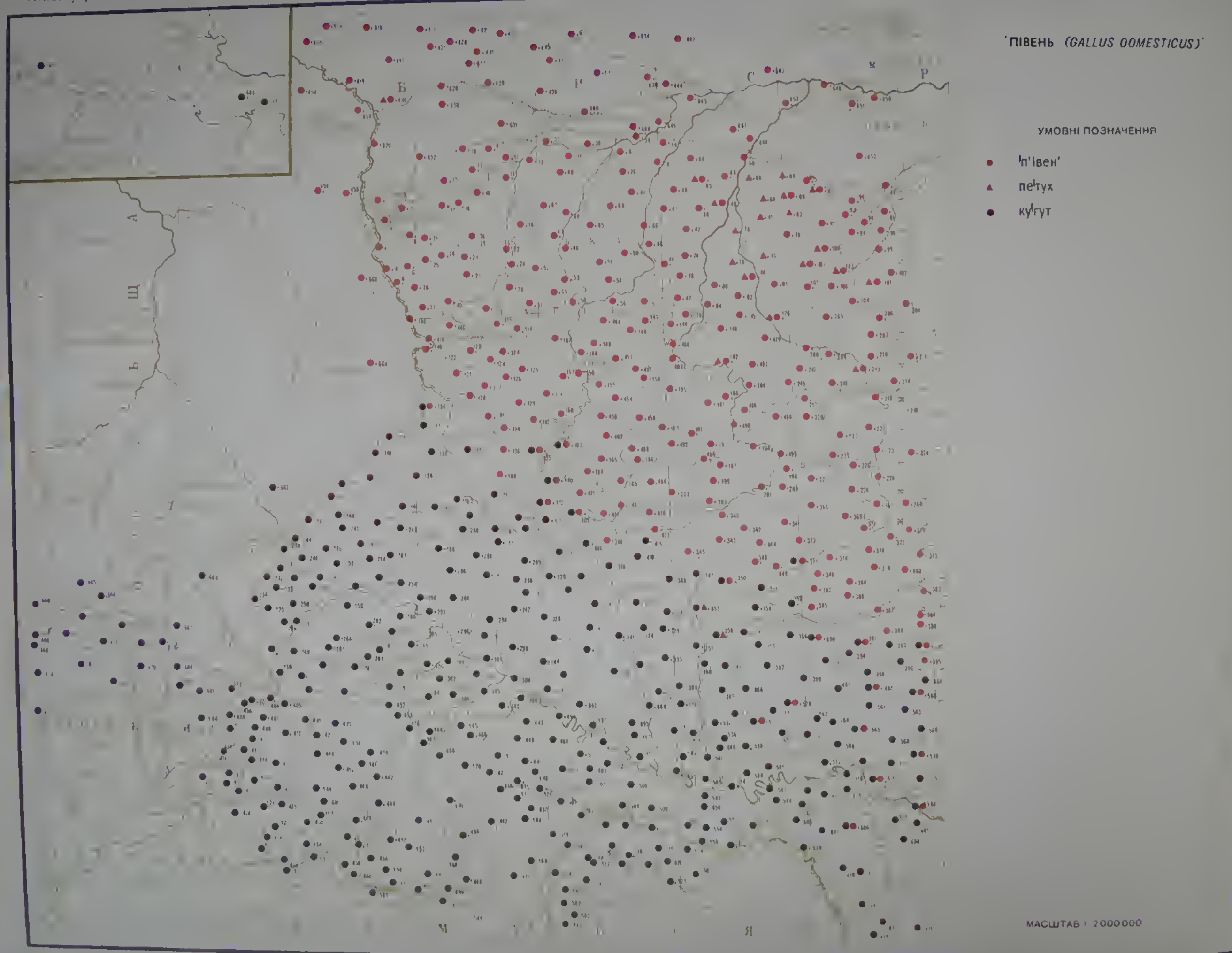
'ПІВЕНЬ (GALLUS DOMESTICUS)'
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
'п'івен'
пе'тух
ку'гут
МАСШТАБ 1 : 2000000

Карта № 331

...DOMESTICUS

...ОЗНАЧЕННЯ

...АБ 1:2000000

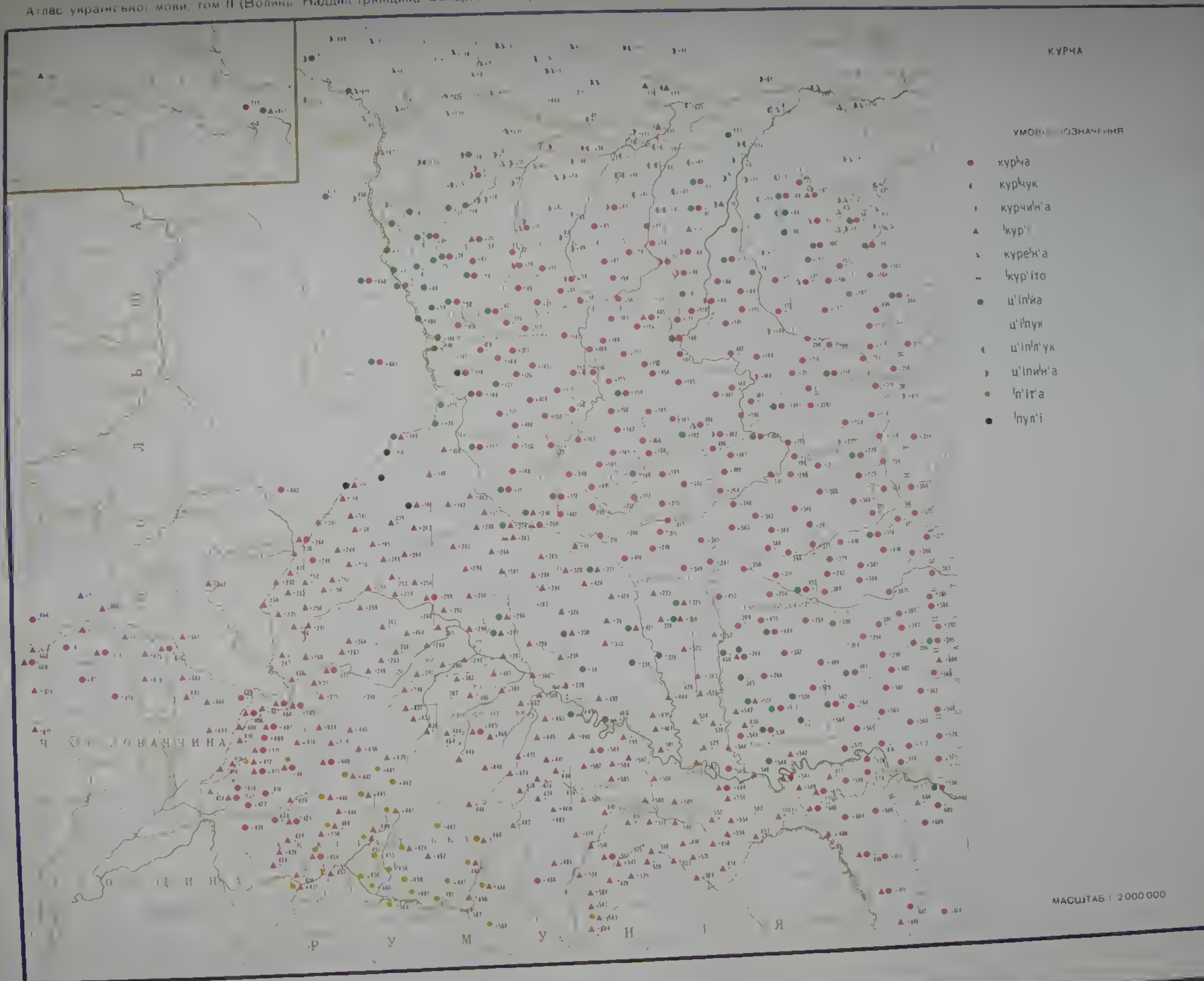

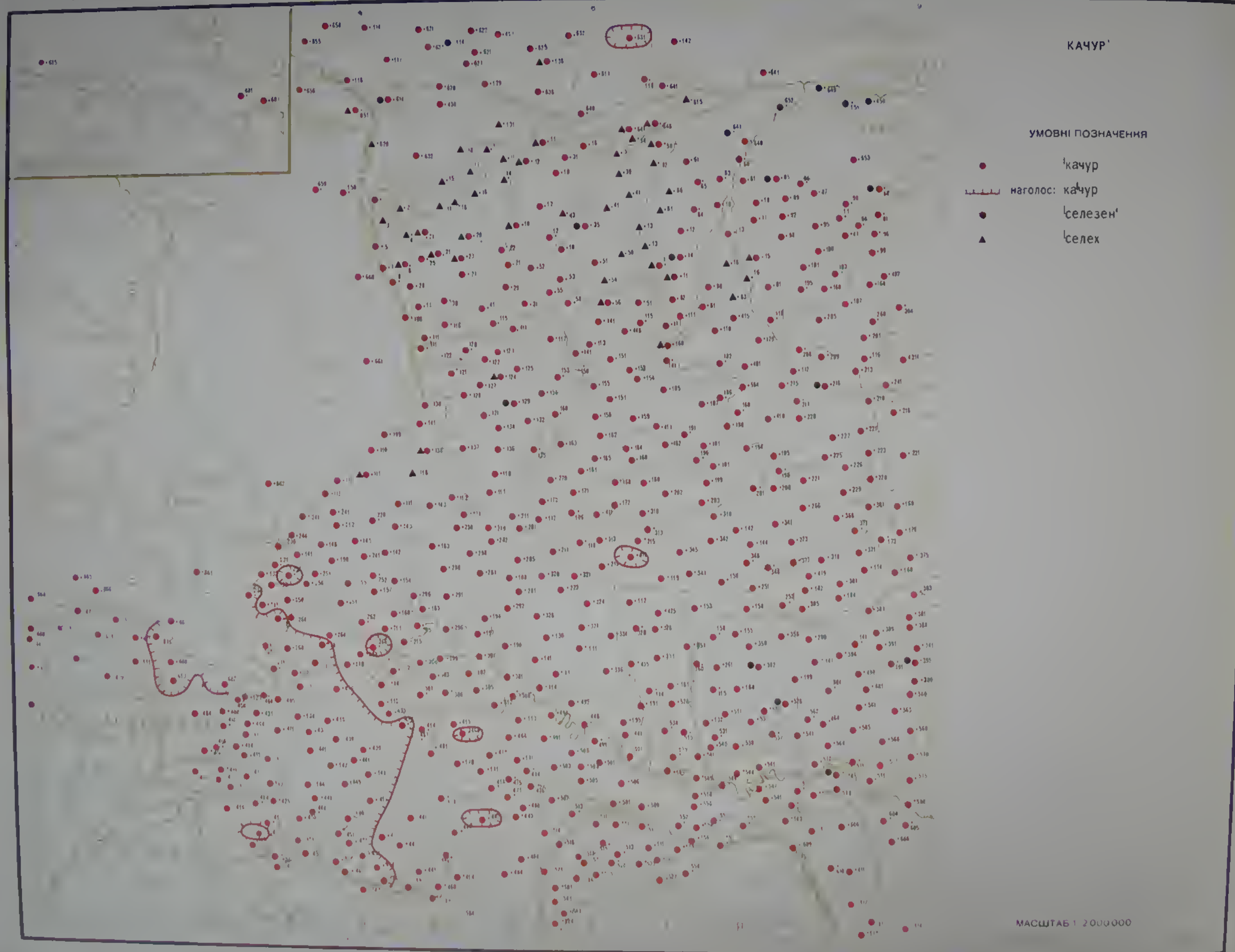
КАЧУР'
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
ˈкачур
наголос: качˈур
ˈселезен'
ˈселех
МАСШТАБ 1:2000000

КАЧУР'

ПОЗНАЧЕННЯ

ачур

а'чур

елезен'

елех

: 2000000

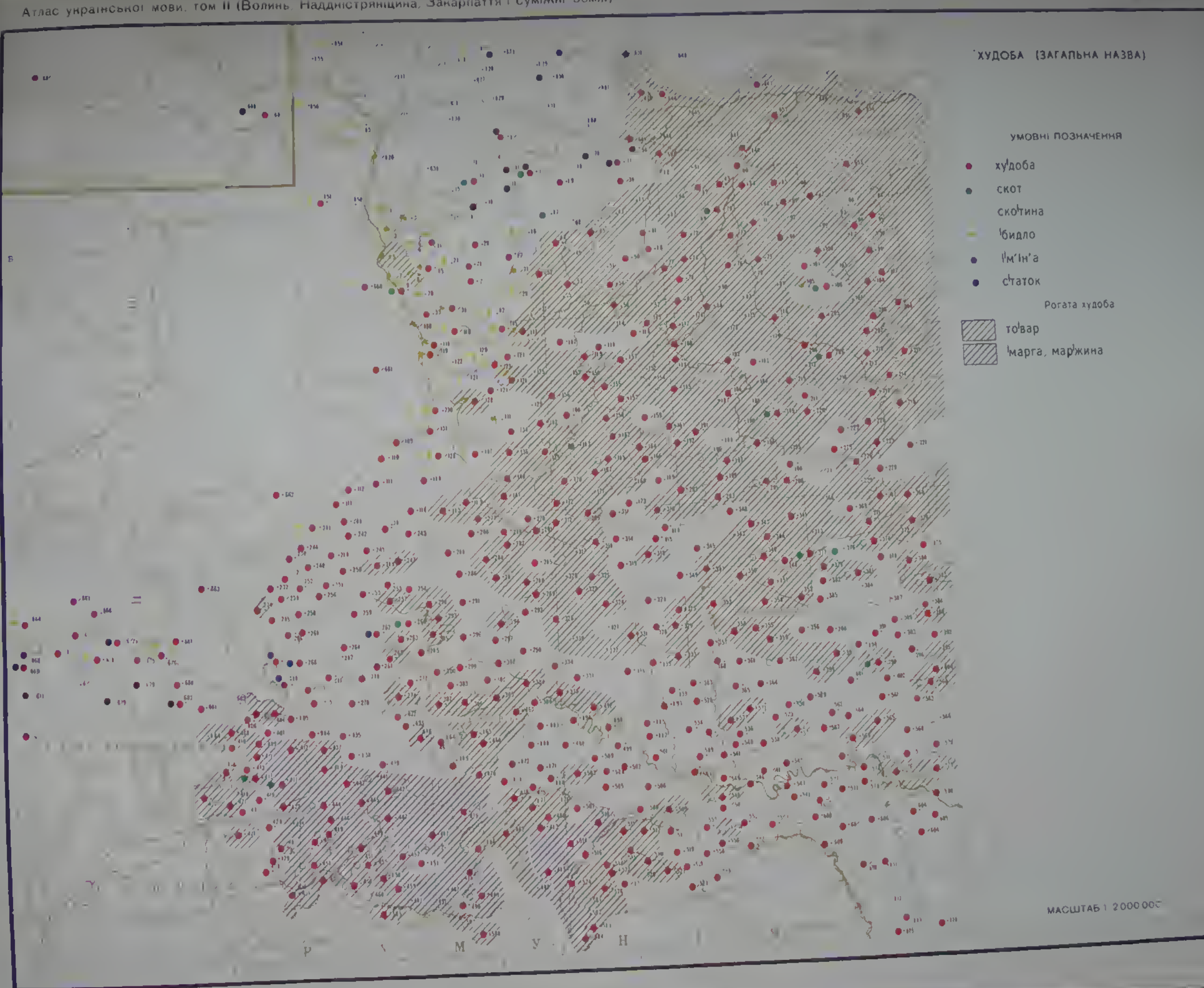

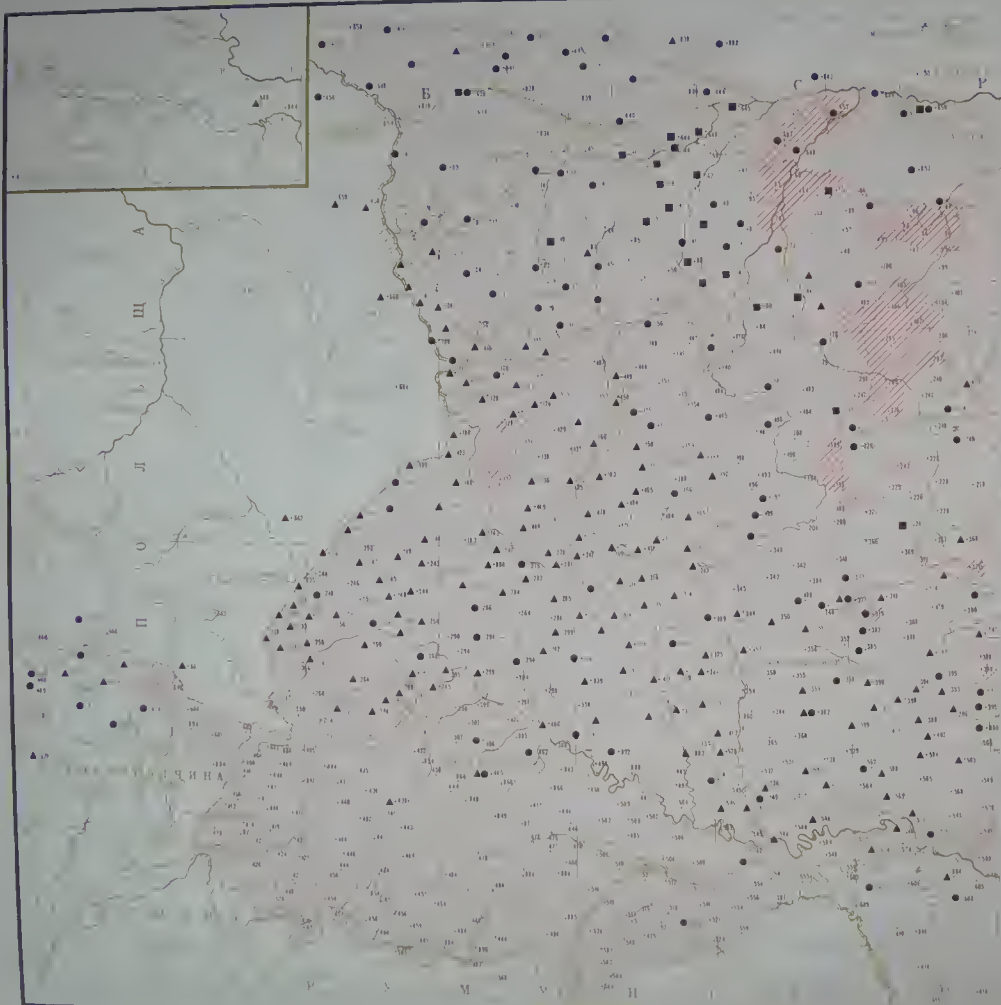

ВИЯВ ЛЕКСЕМИ *ПЕРСИ*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ґ'руди 'переважно грудна клітка людини'
- ґ'руд'і 'переважно грудна клітка людини'
- ● (с)'перси, 'персти 'переважно груди коня, рідше інших тварин'
- ▲ 'перса, 'перста 'переважно груди коня, рідше інших тварин'
- ■ перс', перс'т' 'переважно груди коня, рідше інших тварин'

МАСШТАБ 1 : 2000 000

…КСЕМИ ПЕРСИ

…ОЗНАЧЕННЯ

…переважно грудна кл…

…переважно грудна клітка

…'персти
…о груди коня, рідше
…ин'

…рста 'переважно груди
…е інших тварин'

…с'т' 'переважно груди
…е інших тварин'

…АБ 1 2000 000

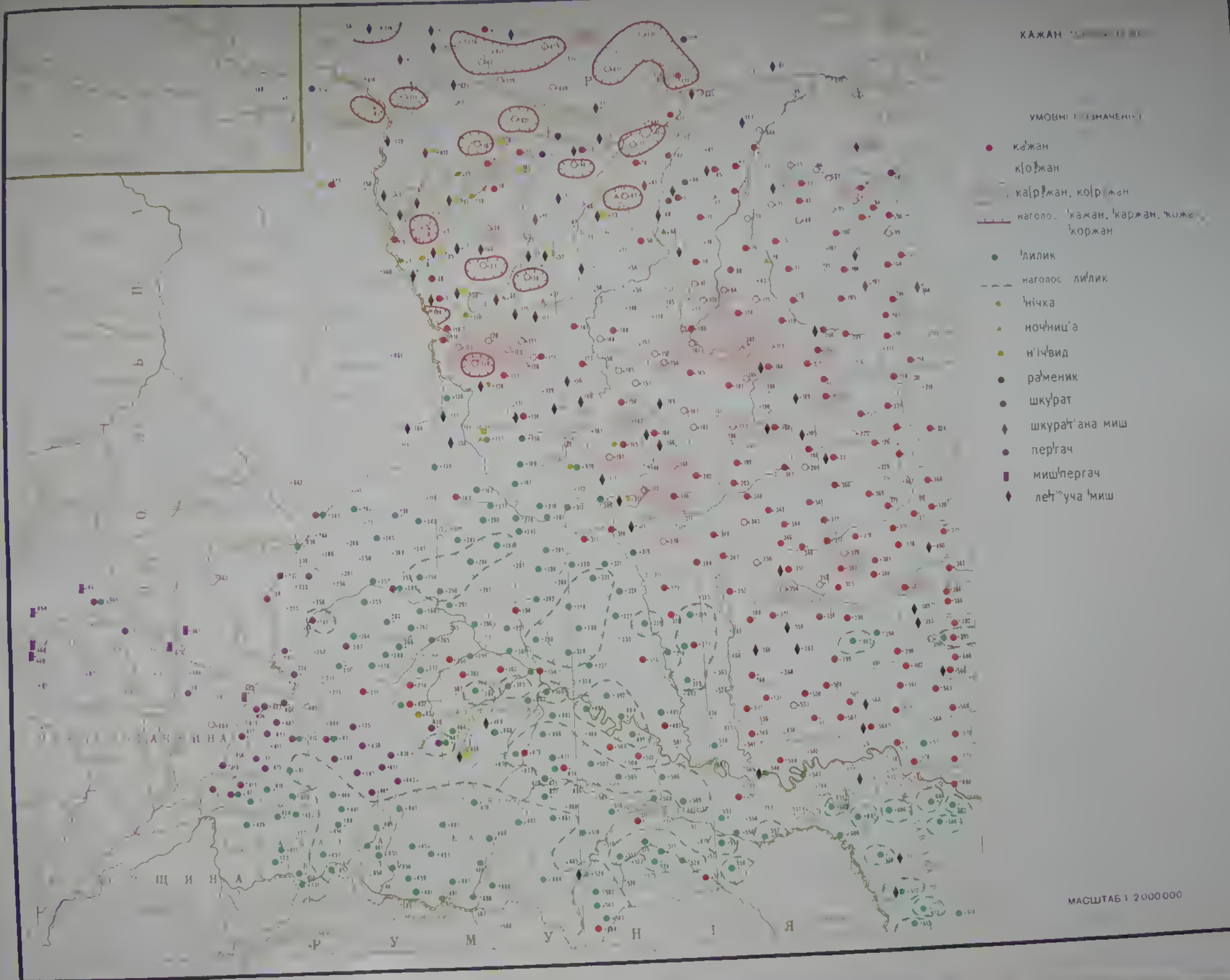

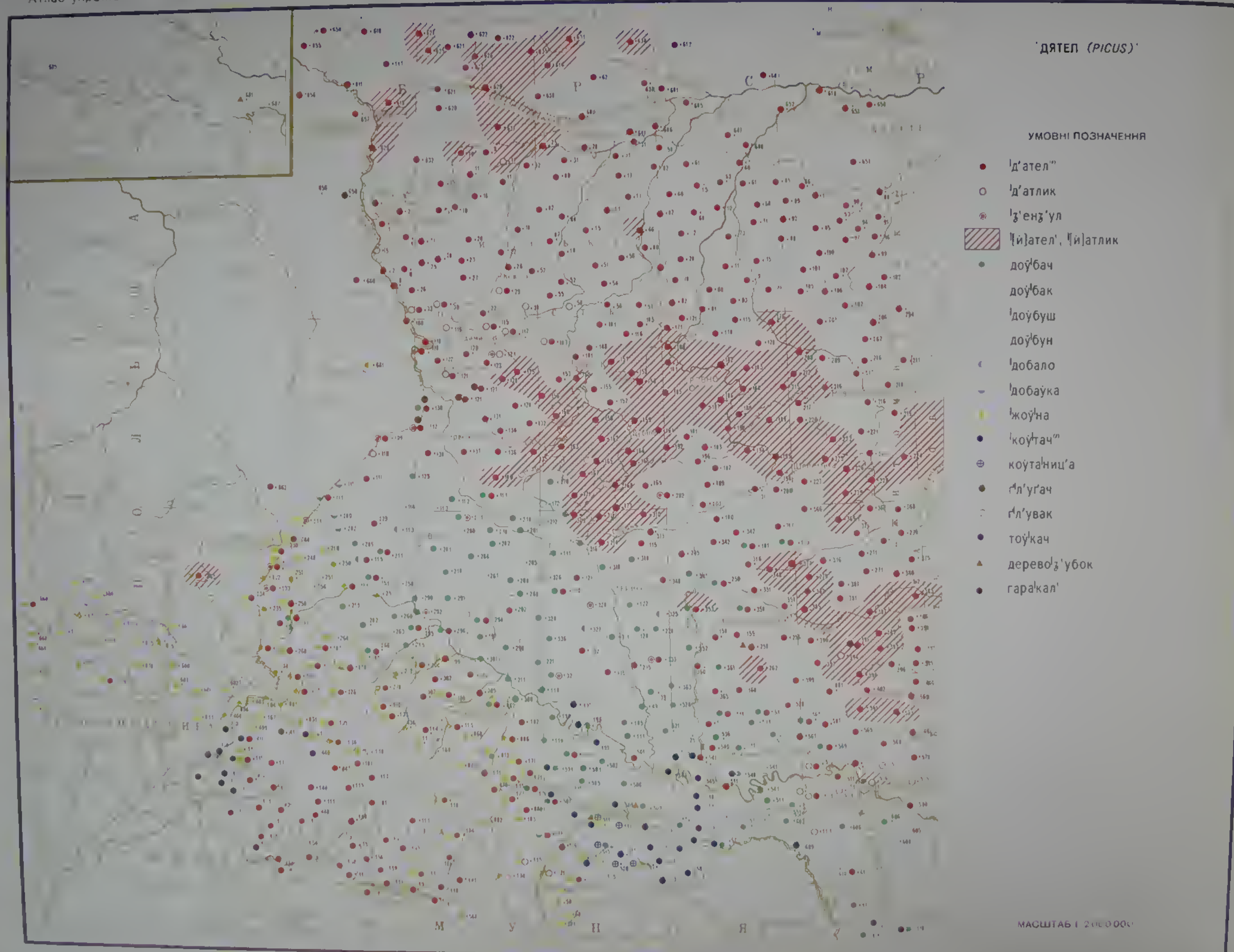
'ДЯТЕЛ (PICUS)'
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
'д'ател'''
'д'атлик
'ʒ'енʒ'ул
'(й)ател', '(й)атлик
доу'бач
доу'бак
'доубуш
доу'бун
'добало
'добаука
'жоу'на
'коу'тач''
коута'ниц'а
г'л'уг'ач
г'л'увак
тоу'кач
дерево'ʒ'убок
гара'кал'
МАСШТАБ 1:2000000

PICUS)

ПОЗНАЧЕННЯ

[й]атлик

а

убок

ТАБ 1 2000000

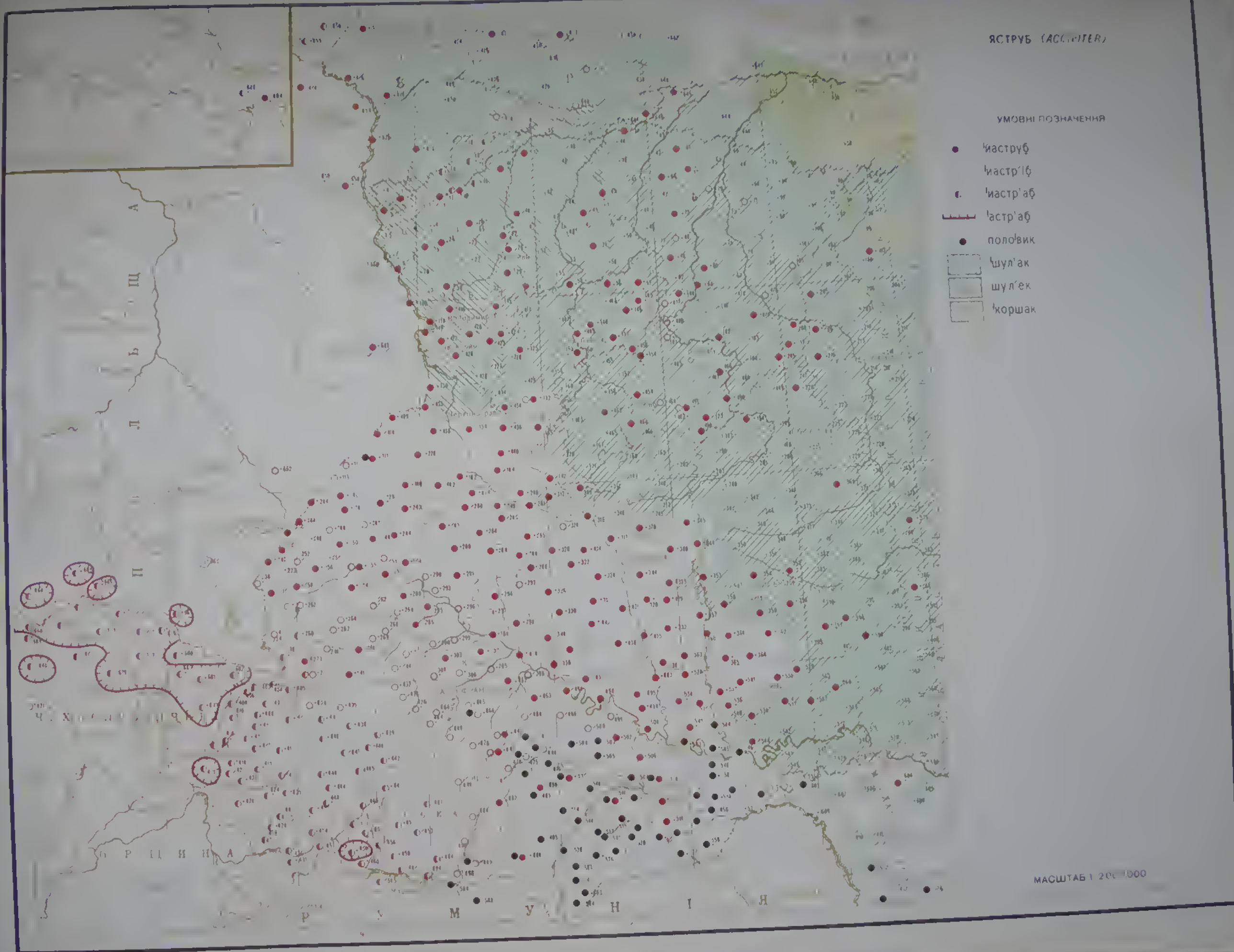

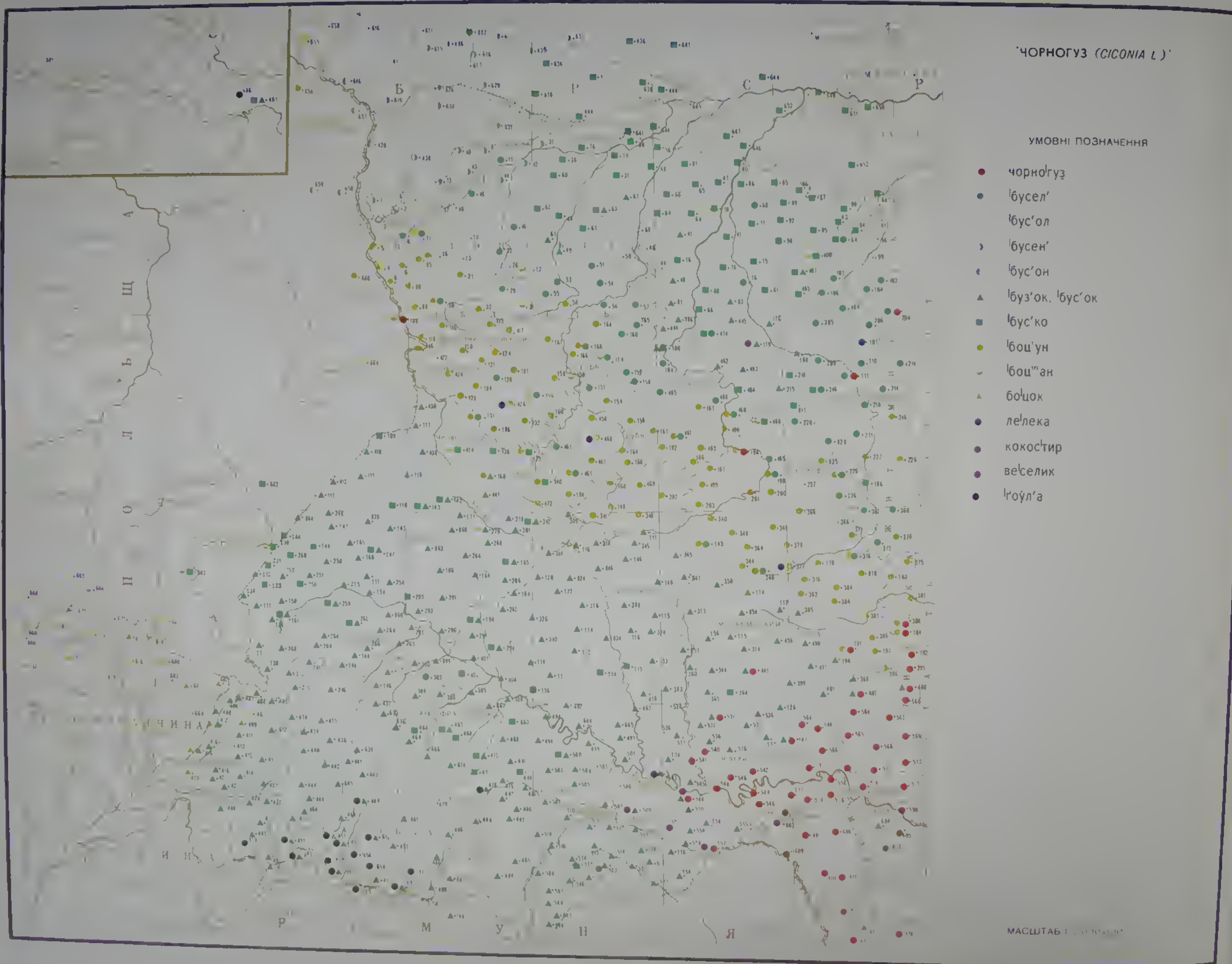
'ЧОРНОГУЗ (CICONIA L.)'
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
чорно'гуз
'бусел'
'бус'ол
'бусен'
'бус'он
'буз'ок, 'бус'ок
'бус'ко
'боц'ун
'боц'ан
бо'цок
ле'лека
кокос'тир
ве'селик
'ґоўл'а
МАСШТАБ

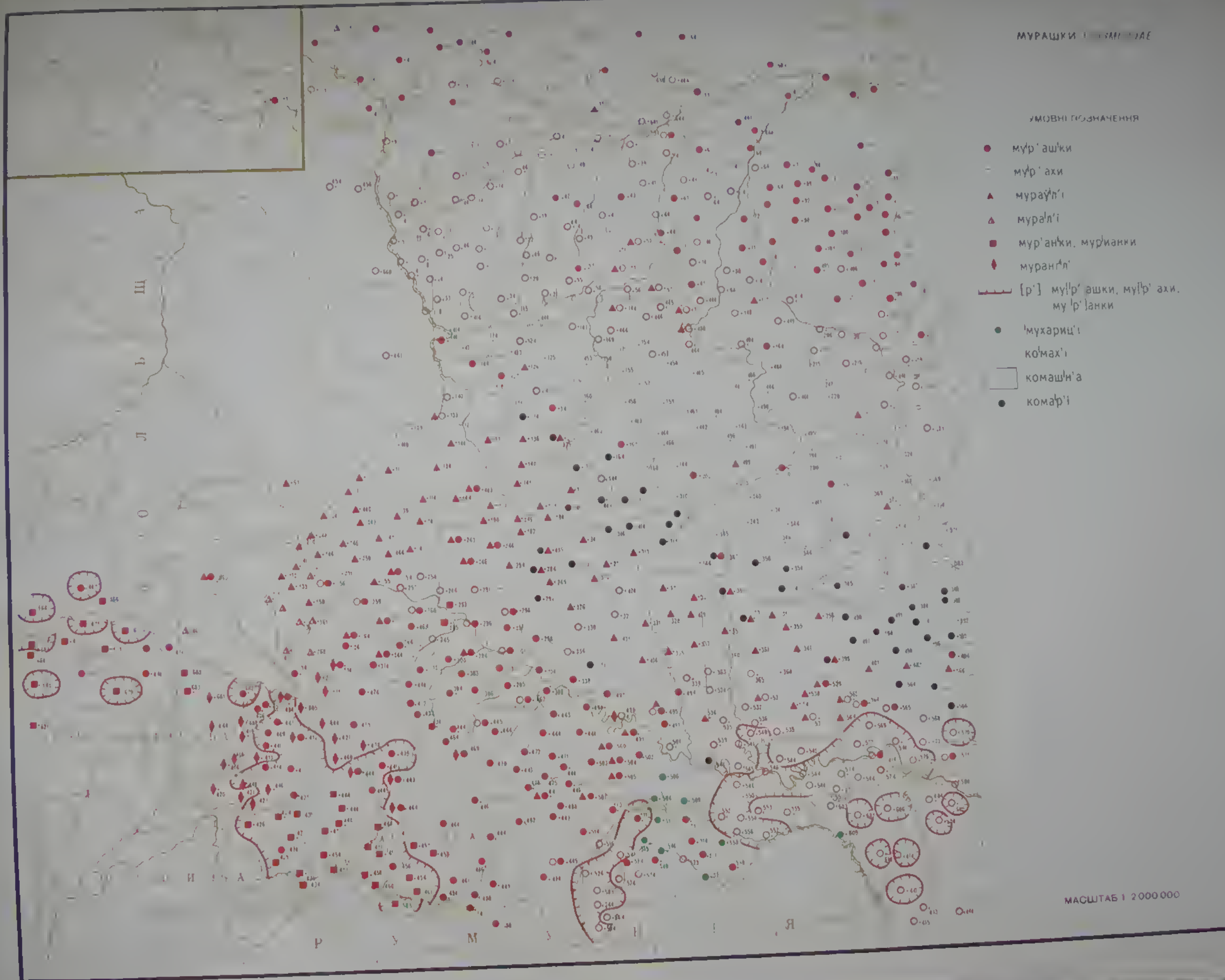

ТАБ 2000000

бус'ок

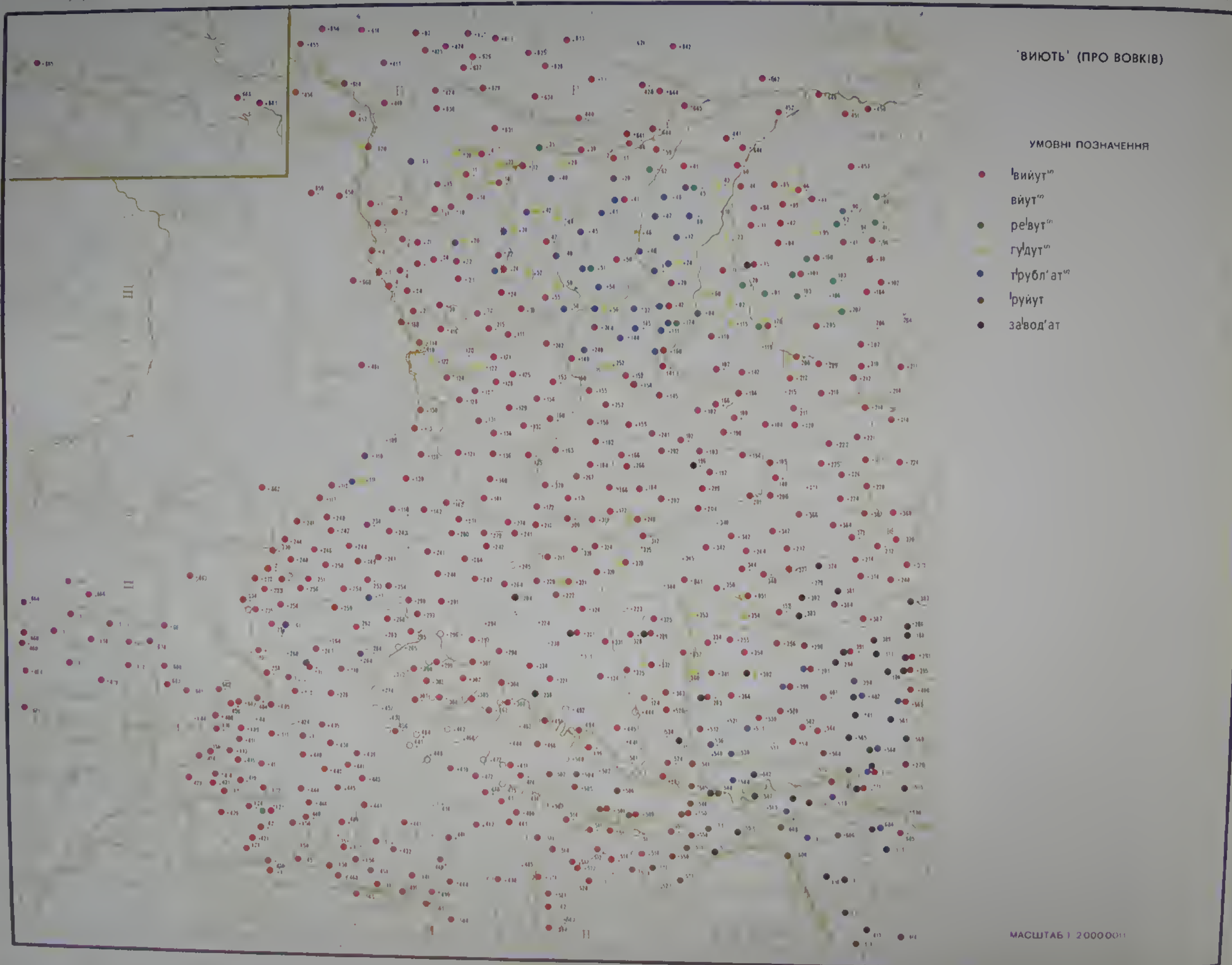
'ВИЮТЬ' (ПРО ВОВКІВ)
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
ˈвийут(')
вйут(')
реˈвут(')
гуˈдут(')
тˈрубл'ат(')
ˈруйут
заˈвод'ат
МАСШТАБ 1:2000000

Атлас украї

ь (ПРО ВОВКІВ)

НІ ПОЗНАЧЕННЯ

АБ 1 2000000

БЕКАЮТЬ (ПРО ОВЕЦЬ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● ˈбекаиут"
- ▲ ˈбечут"
- ● ˈмекайут"
- ● б'ˈлейут", б'ˈл'аиут"

МАСШТАБ 1 2000000

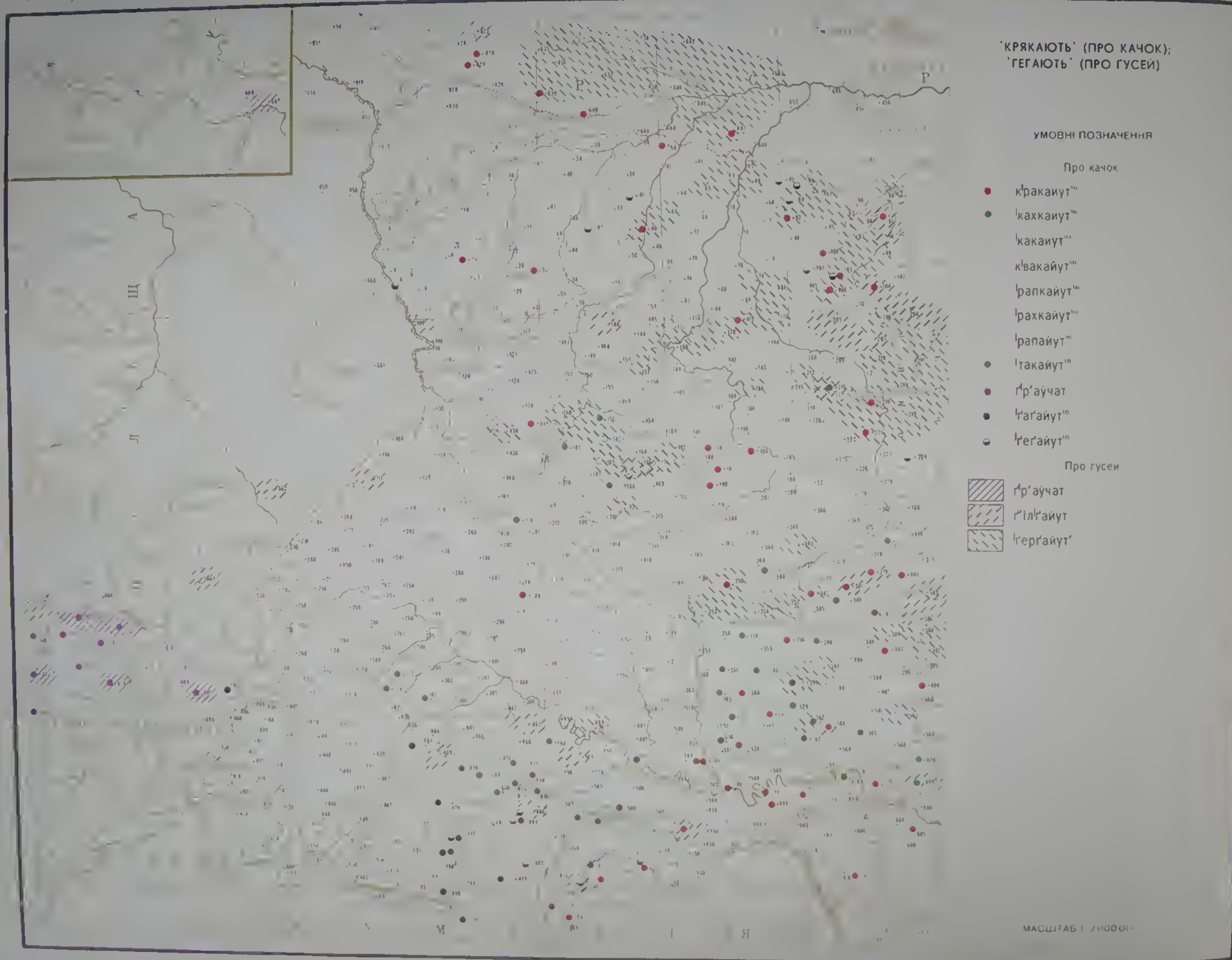
'КРЯКАЮТЬ' (ПРО КАЧОК);
'ГЕГАЮТЬ' (ПРО ГУСЕЙ)
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
Про качок
к'ракаиут'"
'кахкаиут'"
'какаиут'"
к'вакайут'"
'рапкайут'"
'рахкайут'"
'рапайут'"
'такайут'"
ґ'р'аўчат
'ґаґайут'"
'ґеґайут'"
Про гусеи
ґ'р'аўчат
ґ'іл'ґайут
'ґерґайут'
МАСШТАБ 1:2000000

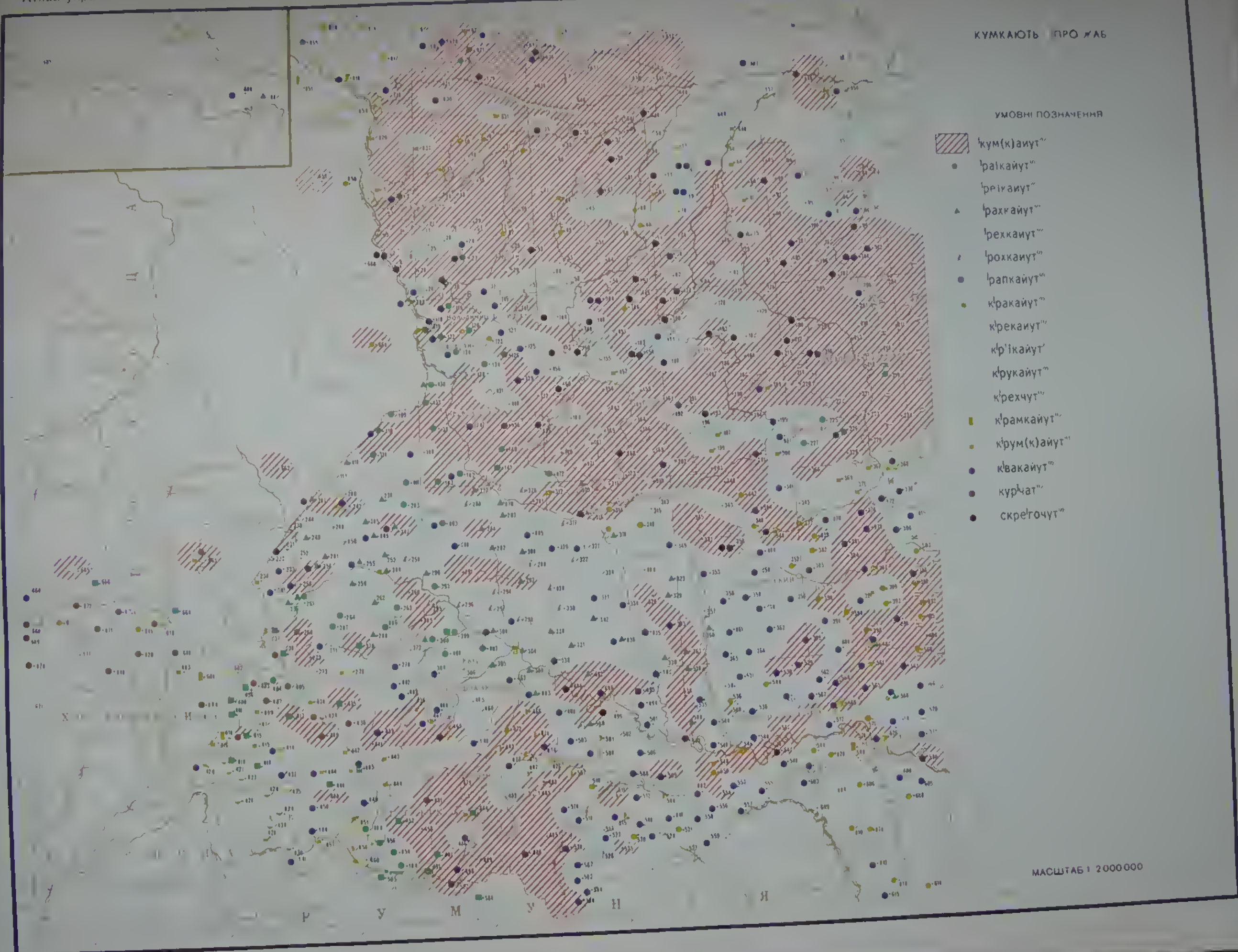
КУМКАЮТЬ (ПРО ЖАБ)
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
'кум(к)аиут"
'раікайут"
'реікаиут"
'рахкайут"
'рехкаиут"
'рохкаиут"
'рапкайут"
к'ракайут"
к'рекаиут"
к'р'ікайут'
к'рукайут"
к'рехчут"
к'рамкайут"
к'рум(к)айут"
к'вакайут"
кур'чат"
скре'гочут"
Р У М У Н І Я
МАСШТАБ 1 2000000

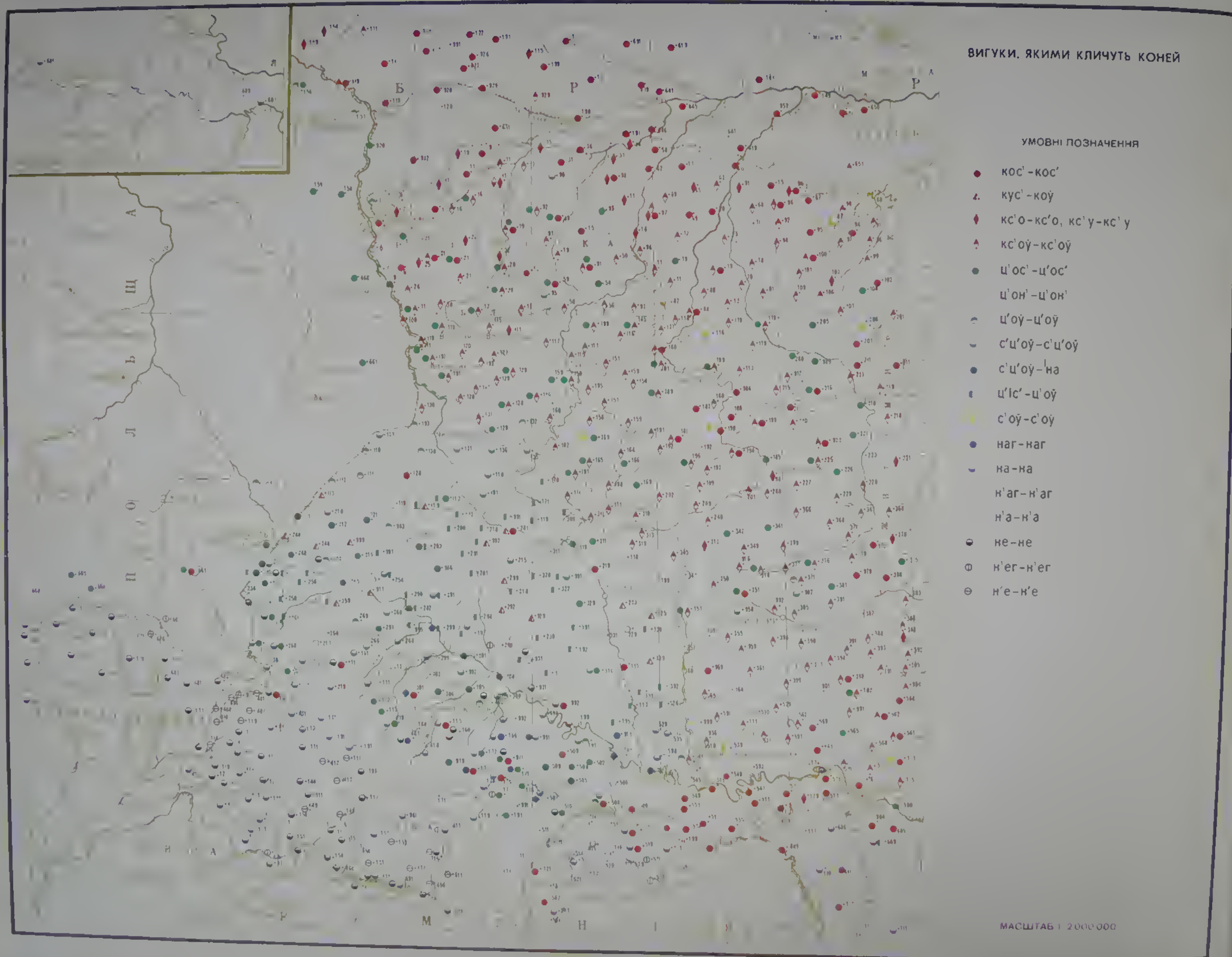
ВИГУКИ, ЯКИМИ КЛИЧУТЬ КОНЕЙ
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
кос'-кос'
кус'-коў
кс'о-кс'о, кс'у-кс'у
кс'оў-кс'оў
ц'ос'-ц'ос'
ц'он'-ц'он'
ц'оў-ц'оў
с'ц'оў-с'ц'оў
с'ц'оў-'на
ц'іс'-ц'оў
с'оў-с'оў
наг-наг
на-на
н'аг-н'аг
н'а-н'а
не-не
н'ег-н'ег
н'е-н'е
Б
Р
К
А
Щ
Ь
Л
О
П
М
Н
МАСШТАБ 1:2000000

...ми кличуть коней

...і позначення

ВИГУКИ ЯКИМИ ВІДГАНЯЮТЬ КОНЕЙ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- но
- ну
- не
- а-ˈну
- куш
- ˈкуша
- а-ˈкуш
- а-ˈкуша
- кос'
- а-ˈкос'
- а-ˈц'ос'
- ˈгат'а
- д'і
- вйо
- ˈгаїда

МАСШТАБ 1 2 000 000

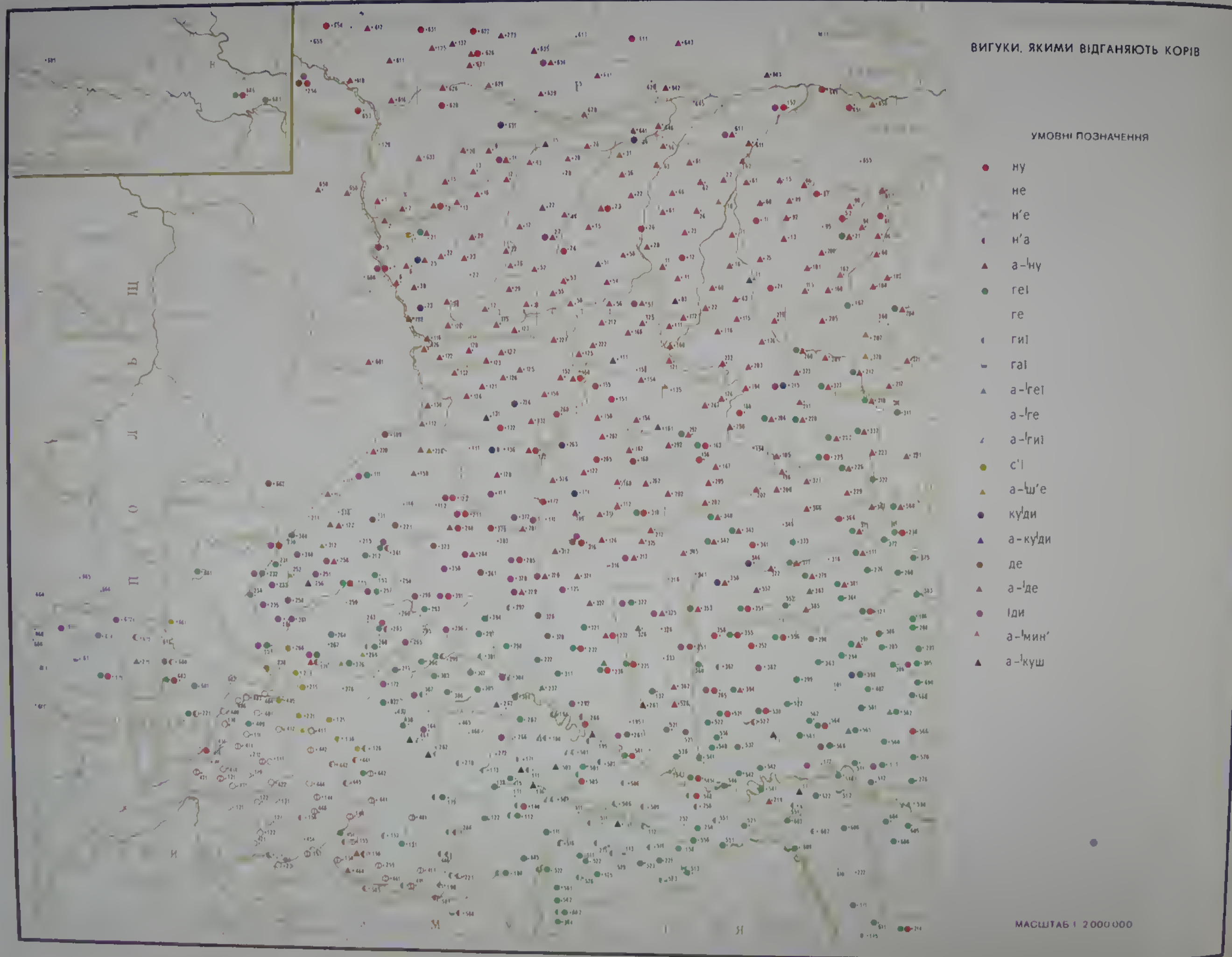
ВИГУКИ, ЯКИМИ ВІДГАНЯЮТЬ КОРІВ
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
ну
не
н'е
н'а
а-ˈну
геі
ге
гиі
гаі
а-ˈгеі
а-ˈге
а-ˈгиі
с'і
а-ˈш'е
куˈди
а-куˈди
де
а-ˈде
іди
а-ˈмин'
а-ˈкуш
МАСШТАБ 1:2 000 000

...ими відганяють корів

...вні позначення

...аб 1 2000 000

Вигуки якими кличуть овець

Умовні позначення

- бир-бир
- ˈбирка-ˈбирка
- бур-бур
- бар-бар
- бер-бер
- бе-бе
- бр-бр
- бра-бра
- бˈріц'ка-бˈріц'ка
- баз'-баз'
- ˈбаӡ'ка-ˈбаӡ'ка
- ˈбаз'у-ˈбаз'у
- баˈз'ун'-баˈз'ун'
- ˈбаз'а-ˈбаз'а
- цаї-цаї
- шут-шут
- ˈшутка-ˈшутка
- ˈшута-ˈшута
- шу-шу
- шта-шта
- ниц'-ниц'
- ˈниц'ка-ˈниц'ка
- ˈниц'у-ˈниц'у
- наг-наг
- на-на
- ˈб'іц'у-ˈб'іц'у
- па-па
- ф'іт'-ф'іт'
- ˈшурка-шур-шур
- чу-чу
- тпр-тпр

Масштаб 1 2000 000

ВИГУКИ, ЯКИМИ ВІДГАНЯЮТЬ ОВЕЦЬ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- бир'', бр
- 'бир'а, бр'а
- бр'і
- а-'бир, а-бр
- а-'бир'а
- а-'р'а
- гис'
- 'гис'а
- а-'гис'
- а-'гис'а
- баз'
- 'баз'а
- а-'баз'
- а-'баз'а
- куш
- киш
- а-'куш
- а-'киш
- кич
- 'кича
- а-'кич
- а-'кича
- 'гул'а
- а-'л'а
- а-'шут
- ну
- не
- а-'ну
- киц
- трр
- тпрус'
- гирст'
- ца
- а-'ца рж'і

МАСШТАБ 1:2000000

ми відганяють овець

вні позначення

р
бр'а
а-бр

1 2000000

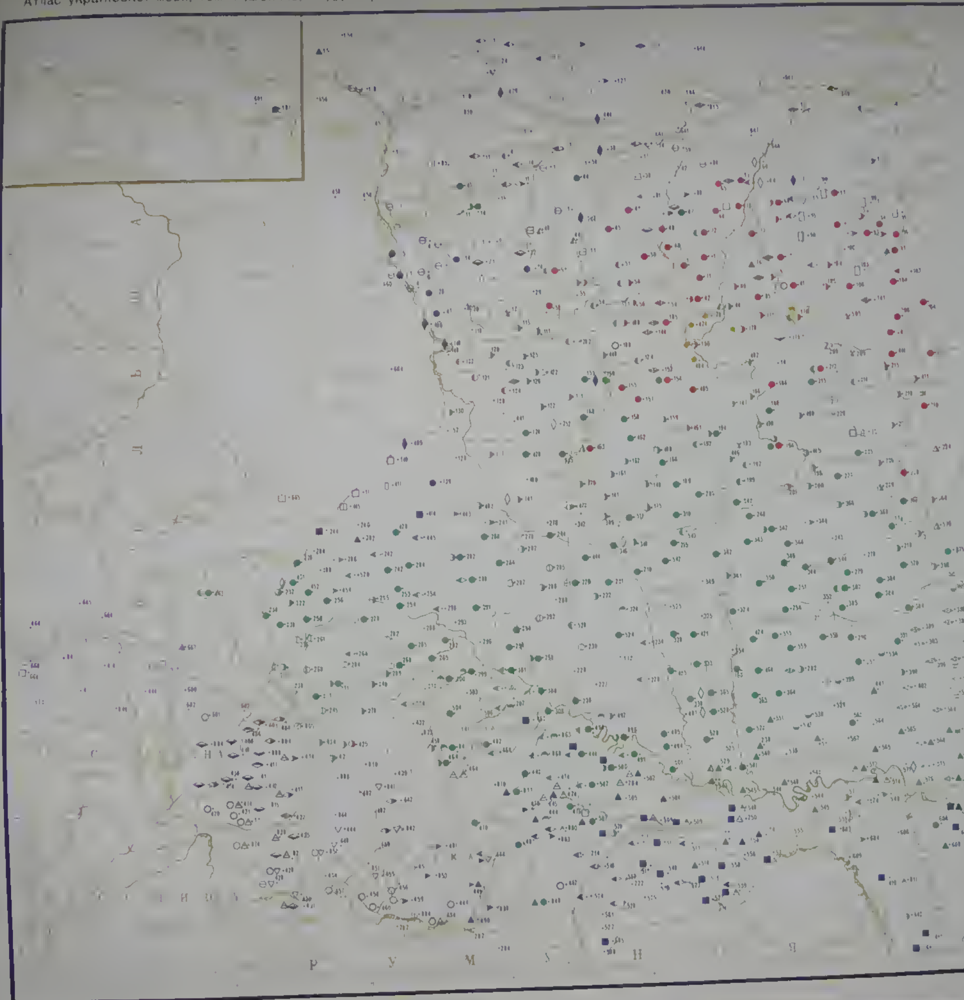

Вигуки якими кличуть свиней

Умовні позначення

- пац' - пац'
- па'ц'у-па'ц'у
- па'ц'ус'-па'ц'ус'
- куц' куц'
- куц-куц
- ку'ц'у-ку'ц'у
- ку'цу-ку'цу
- ку'ц'о-ку'ц'о
- ку'ц'оў-ку'ц'оў
- куц''ко-куц''ко
- коц' - коц'
- ко'ц'у-ко'ц'у
- ко'цу-ко'цу
- ко'ц'о-ко'ц'о
- кц'у-кц'у
- кц'о-кц'о
- кц'оў-кц'оў
- кеч-кеч
- цин'-цин'
- 'цин'ка-'цин'ка
- ц'он' -ц'он'
- 'ц'он'ка-'ц'он'ка
- ц'ок-ц'ок
- ц'о-ц'о
- ц'і'ц'о-ц'і'ц'о
- ц'ус' -ц'ус'
- ц'у-ц'у
- ц'е-ц'е
- ц'и-ц'и
- ц'ку-ц'ку
- ц'ко-ц'ко
- ц'ки ц'ки
- ц'ка-ц'ка
- чи-чи
- ч'ін'ка-ч'ін'ка
- чушка-чушка
- чку-чку
- чко чко
- чки-чки
- чке-чке
- шку-шку
- шко-шко
- с'у-с'у
- ма'л'еіка-ма'л'еіка
- на-на

Масштаб 1 2000000

ВИГУКИ, ЯКИМИ ВІДГАНЯЮТЬ СВИНЕЙ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- а-ˈчу
- а-ч
- гач
- чу
- чи
- а-ˈц'у
- а-ˈц'а
- а-ц'
- гац'
- гуц'
- ц'у
- ци
- а-ˈпац'у
- а-ˈпац'
- пац'
- а-ˈкуш
- куш
- а-ˈс'у
- а-ˈса
- а-с'
- а-ˈкуц'
- а-ˈкуц'а
- куц'
- ˈкуц'а
- а-ˈкуч
- куч
- а-ˈну
- а-ˈдец'

МАСШТАБ 1:2000000

Карта N 351

и відганяють свиней

позначення

АБ 1 2000000

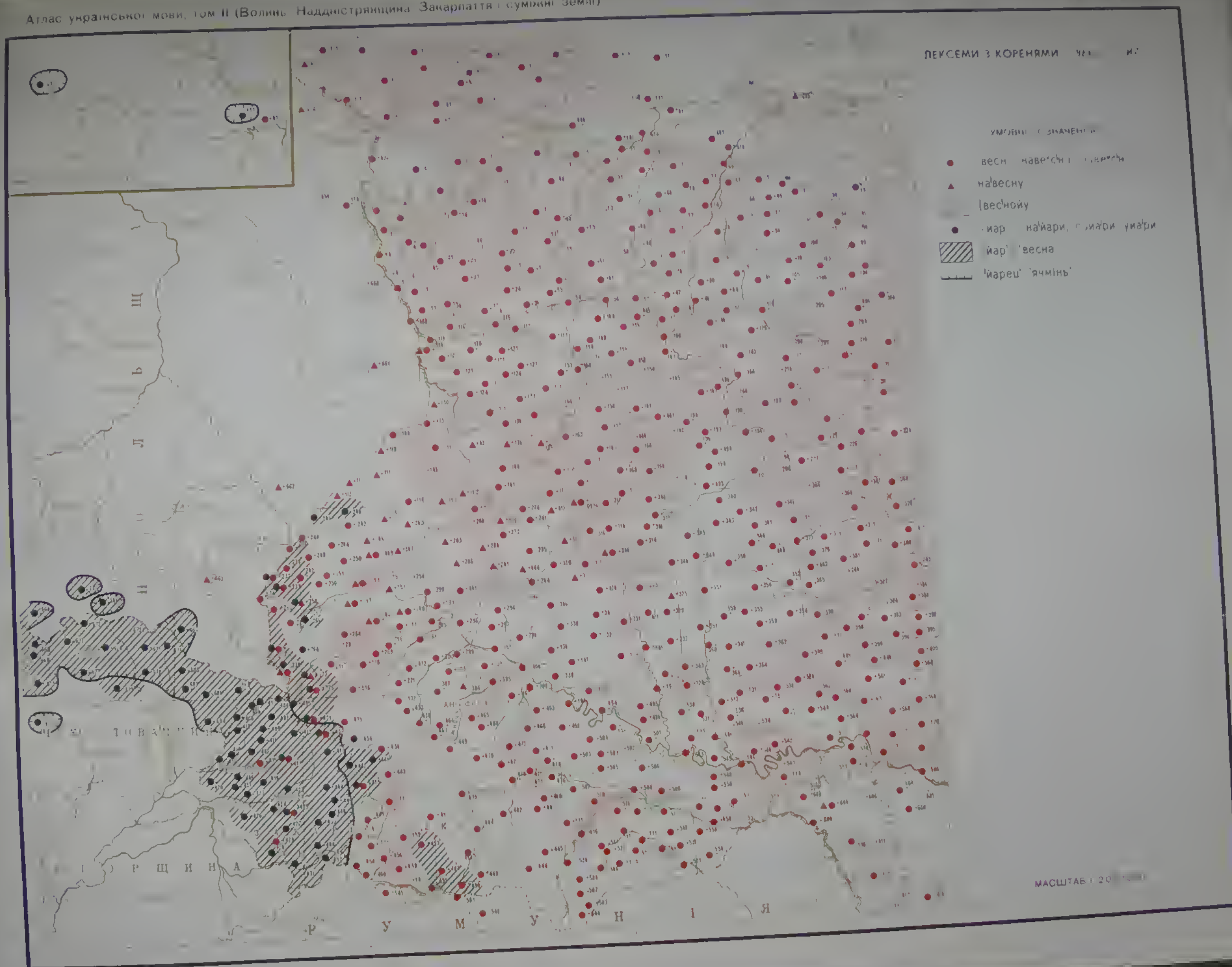

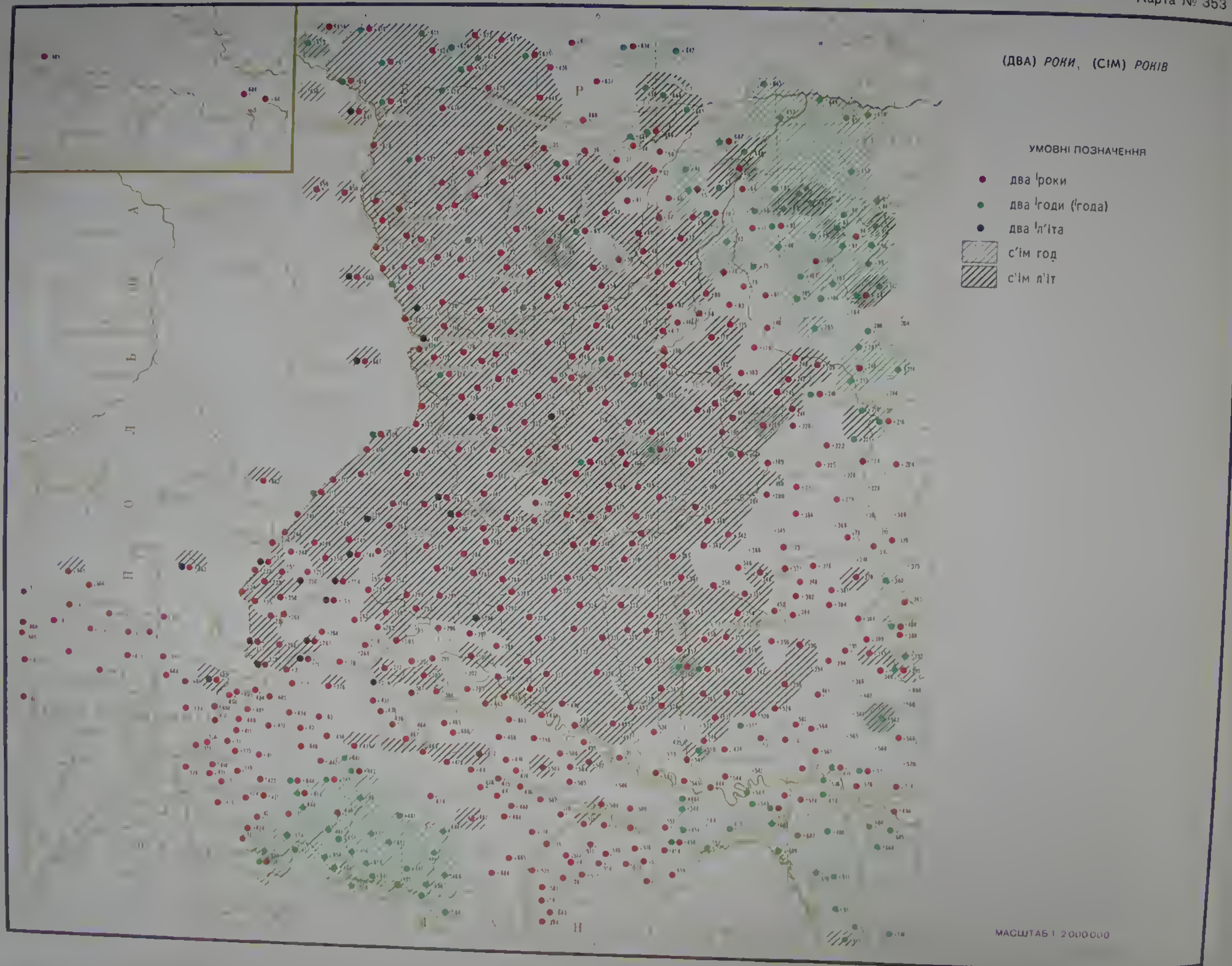
(ДВА) РОКИ, (СІМ) РОКІВ
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
два ˈроки
два ˈгоди (ˈгода)
два ˈл'іта
с'ім год
с'ім л'іт
МАСШТАБ 1:2000000

Р КИ, (СІМ) *РОКІВ*

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

роки
оди (ˈгода)
ˈіта
од
ˈіт

МАСШТАБ 1 2000000

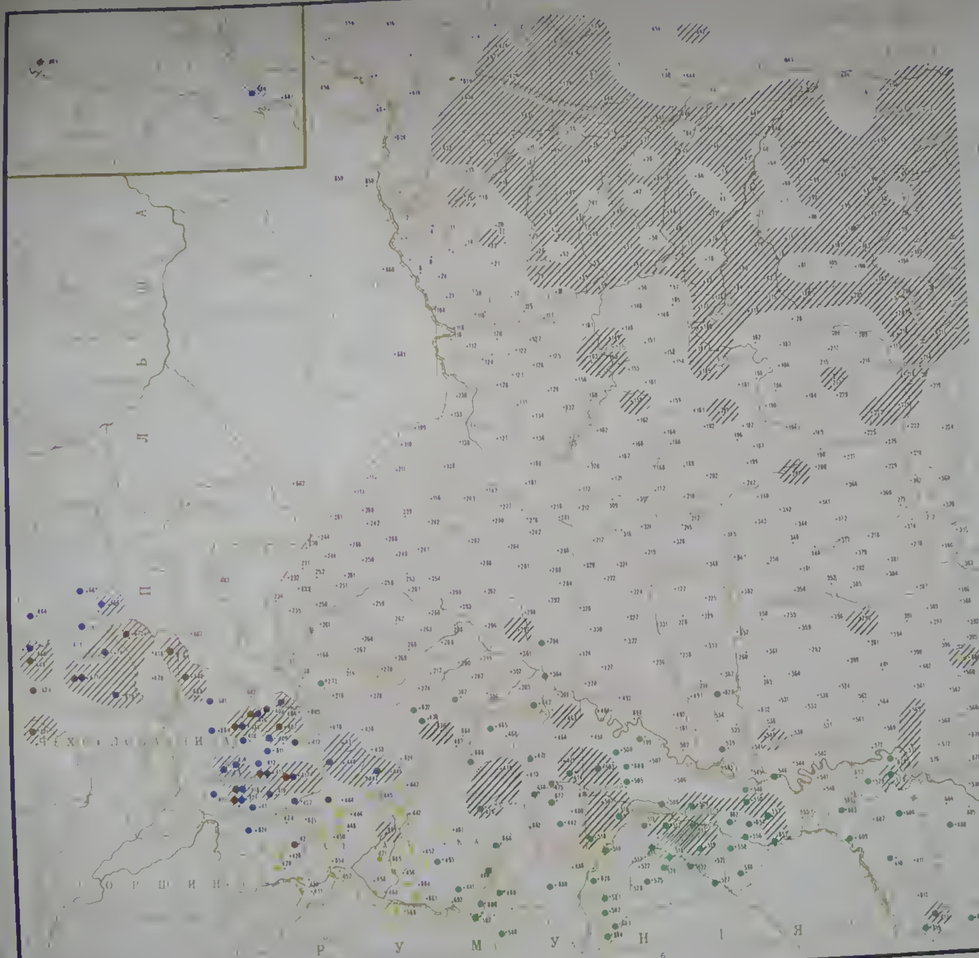

ПОГОДА

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

погода 'стан атмосфери взагалі'
ˈверемн'а
гоˈдина
хˈвил'а
час

'Погана погода'

ˈверемн'а (поˈгане, зле ..)
гоˈдина (поˈгана, ˈпудла, неˈфайна ..)
хˈвил'а (поˈгана, ˈпудла...)
час (пасˈкудниі, ˈпудлиі..)
неˈгода

МАСШТАБ 1 2000000

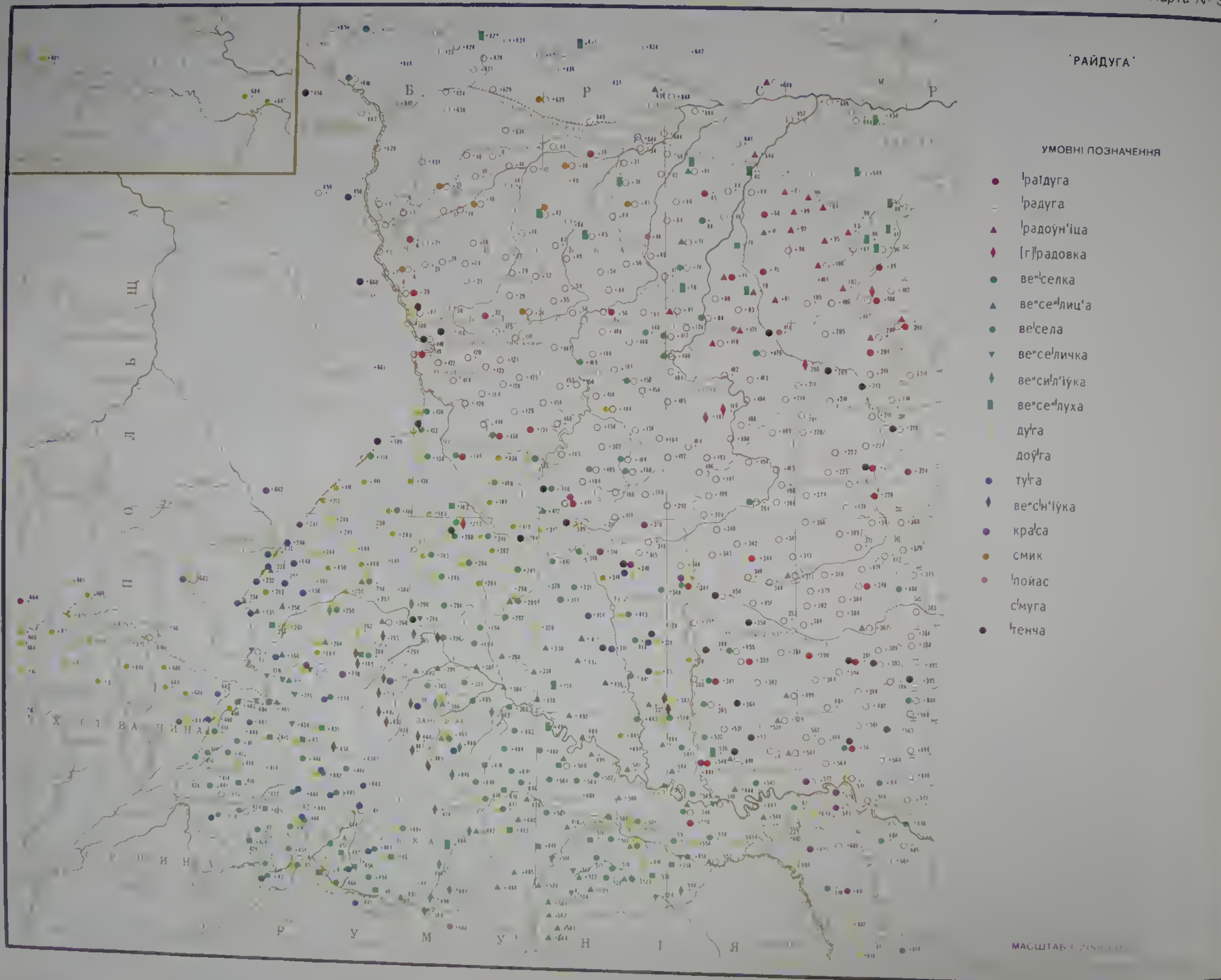
'РАЙДУГА'
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
'раїдуга
'радуга
'радоўн'іца
[г]'радовка
веи'селка
веиcеи'лиц'а
ве'села
веиcе'личка
веиси'л'іўка
веиcеи'луха
ду'га
доў'га
ту'га
веис'н'іўка
кра'са
смик
'пойас
с'муга
'ченча
Р У М У Н І Я

Карта N 165

РАИДУГА

...ві ПОЗНАЧЕННЯ

...а
...а
...ун іца
...довка
...лка
...лиц'а
...ла
...личка
...л'іўка
...лука
...а
...н'іўка
...а
...ас
...а
...на

МАСШТАБ 1:...000

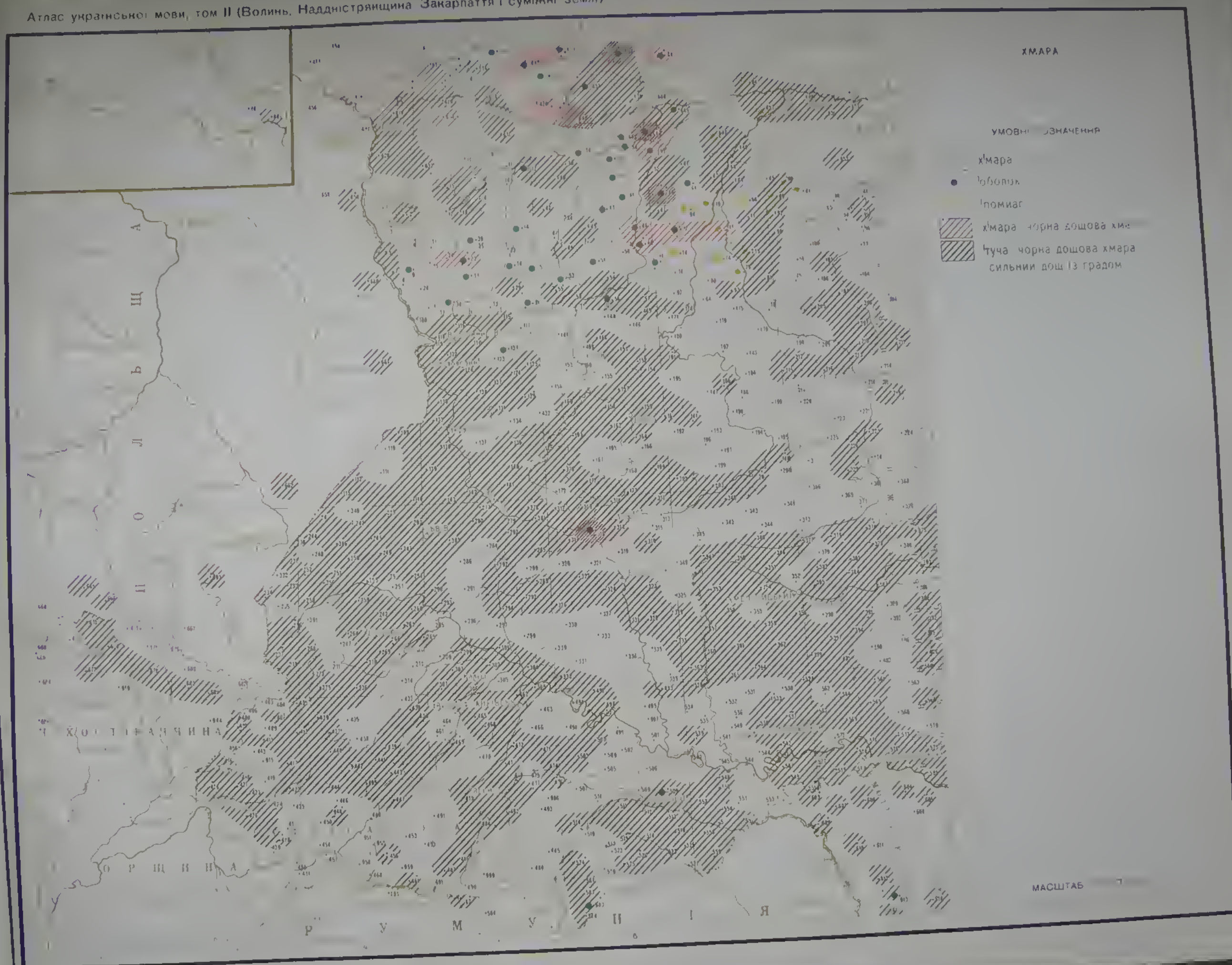

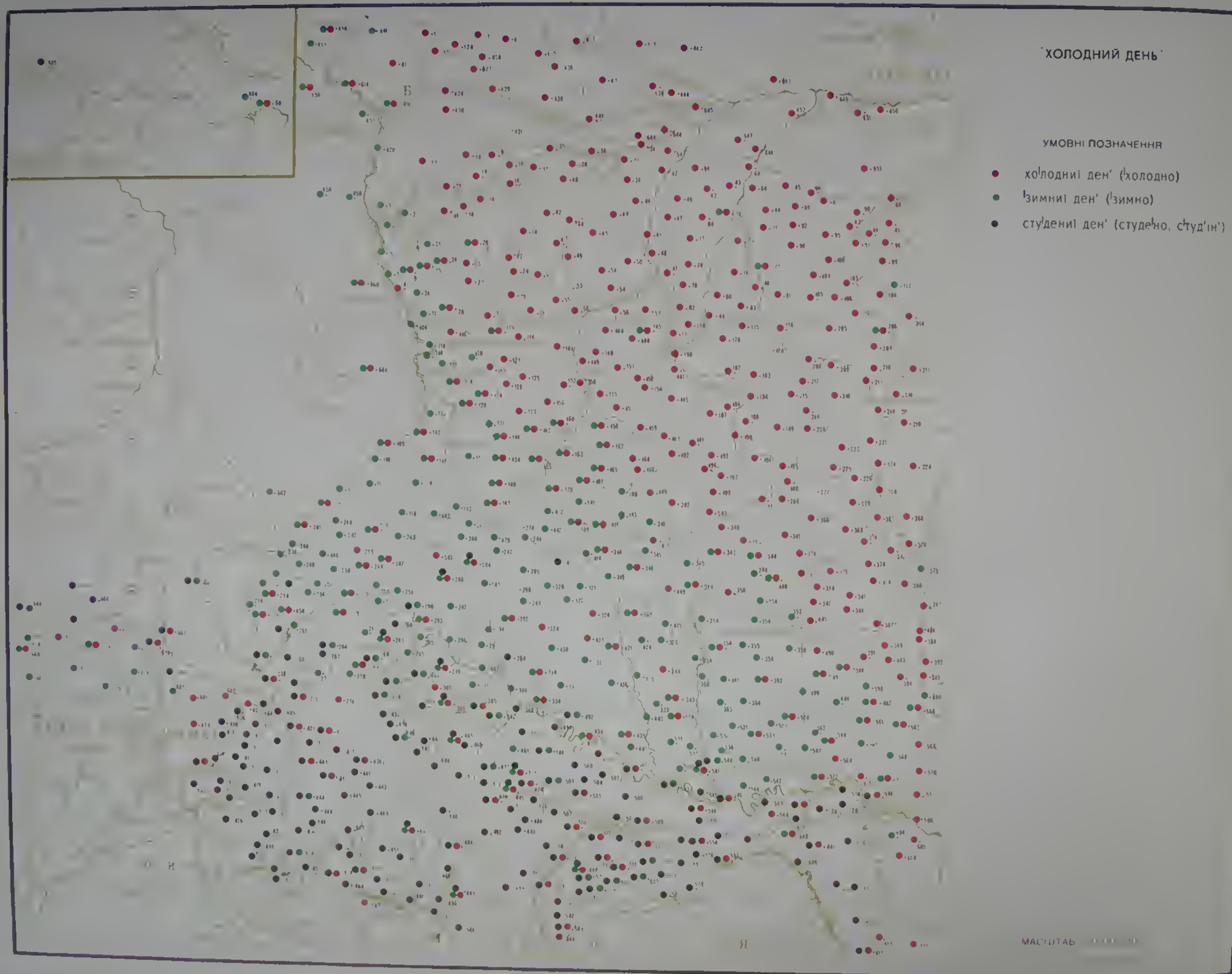
'ХОЛОДНИЙ ДЕНЬ'
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
хоˈлодниі ден' (ˈхолодно)
ˈзимниі ден' (ˈзимно)
стуˈдениі ден' (студеˈно, сˈтуд'ін')

Карта N

ДНИИ ДЕНЬ

ОЗНАЧЕННЯ

ден (ˈхолодно)

ден (ˈзимно)

ден (студеˈно, сˈтуд

АБ 2000000

ДРАГОВИНА

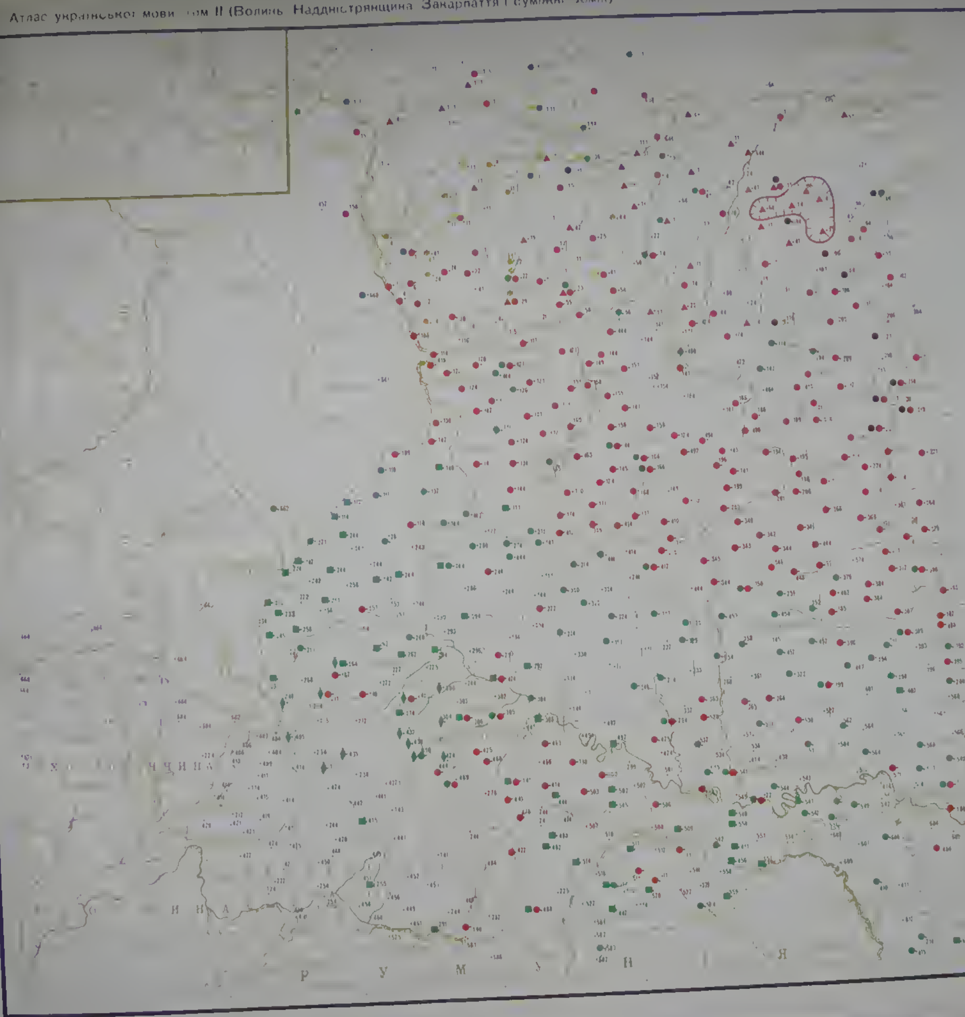

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● драгоˈвиˈно
- ▲ драˈгва
- драˈута
- ● тр'асоˈвиˈна
- ■ тр'асоˈвиц'а
- ♦ тр'аˈсучка
- сплаˈу
- ● здвиг

МАСШТАБ 2000

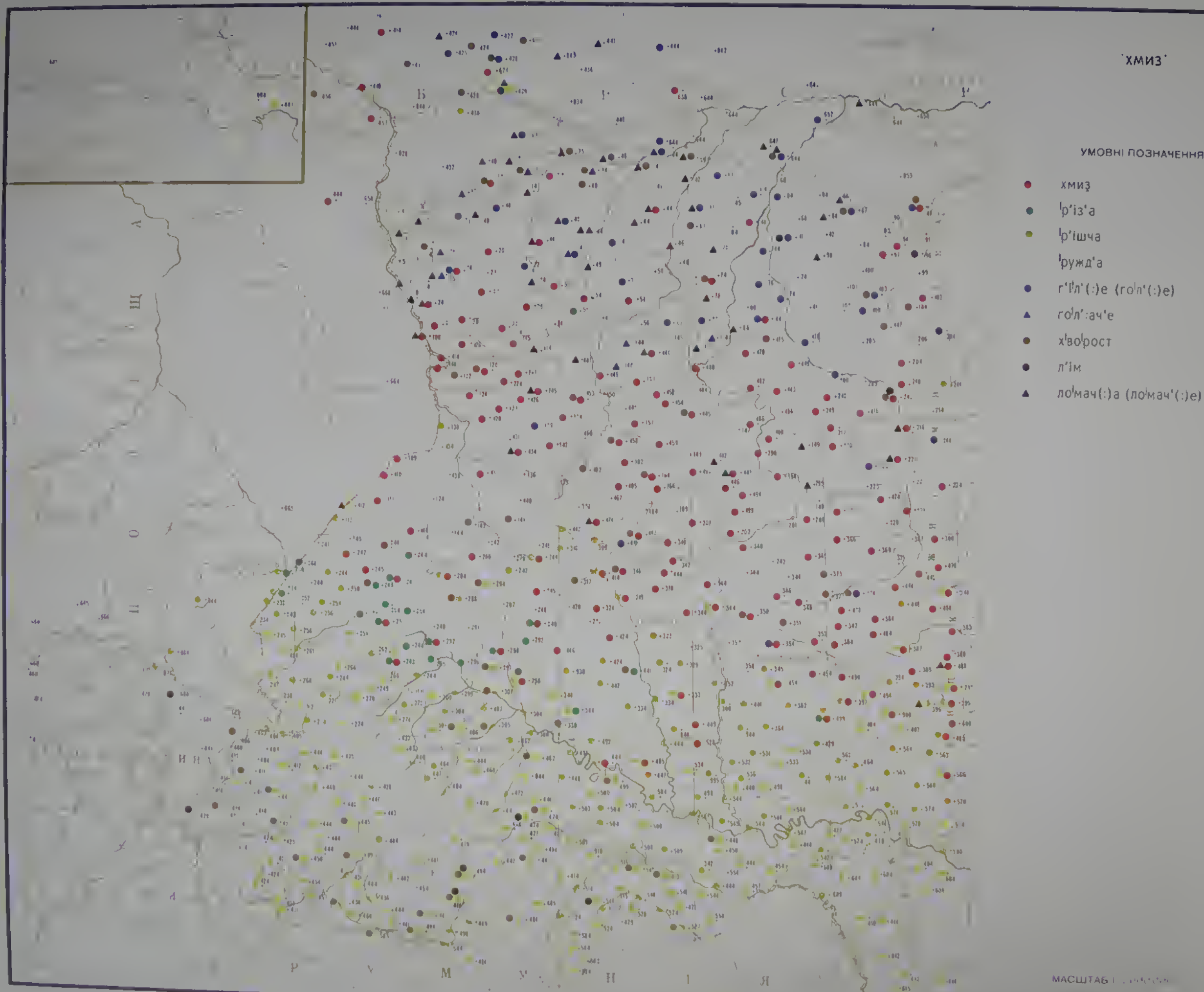
'хмиз'
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
хмиз
ˈр'із'а
ˈр'ішча
ˈружд'а
г'ˈіл'(:)е (гоˈл'(:)е)
гоˈл':ач'е
хˈвоˈрост
л'ім
лоˈмач(:)а (лоˈмач'(:)е)
МАСШТАБ

ХМИЗ

значення

(ген(.)е)

)а (ло'мач'(:)е)

ТАБ 1:2000000

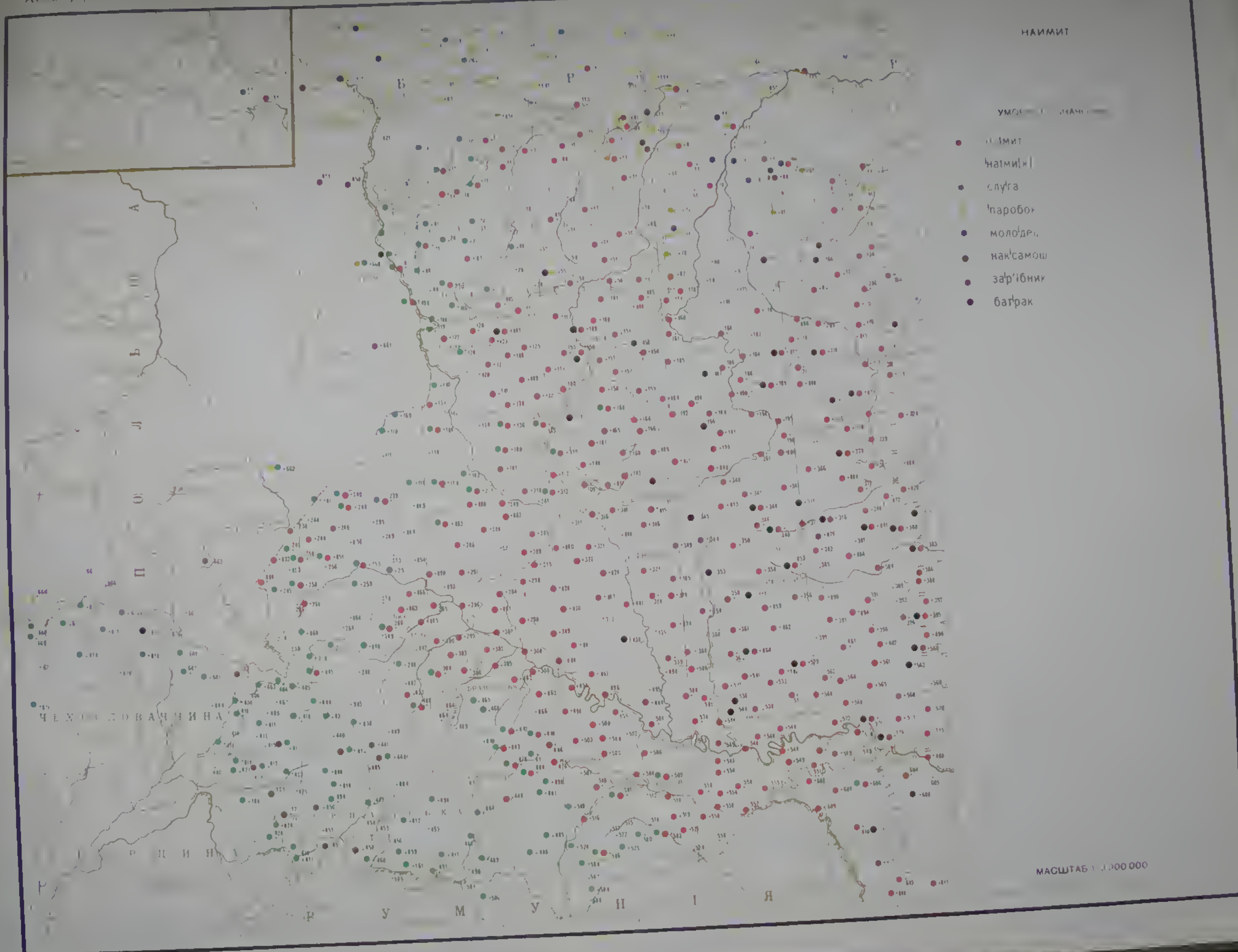

Карта № 361

'господиня'

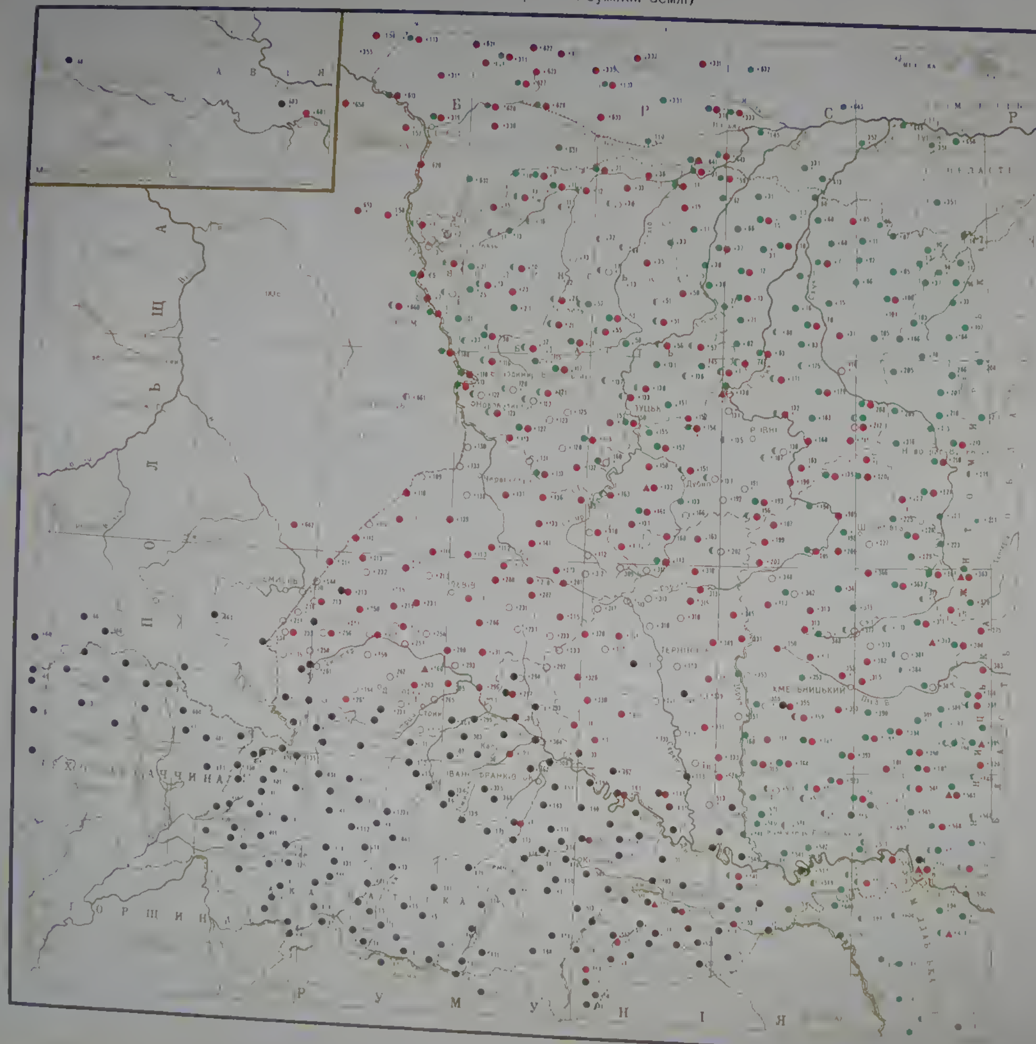

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- госпо'дин'а
- [г']оспо'дин'а
- ▲ госпо'дарка
- ха'з'аїка
- ха[і'з']аїка
- г'аз'дин'а

МАСШТАБ

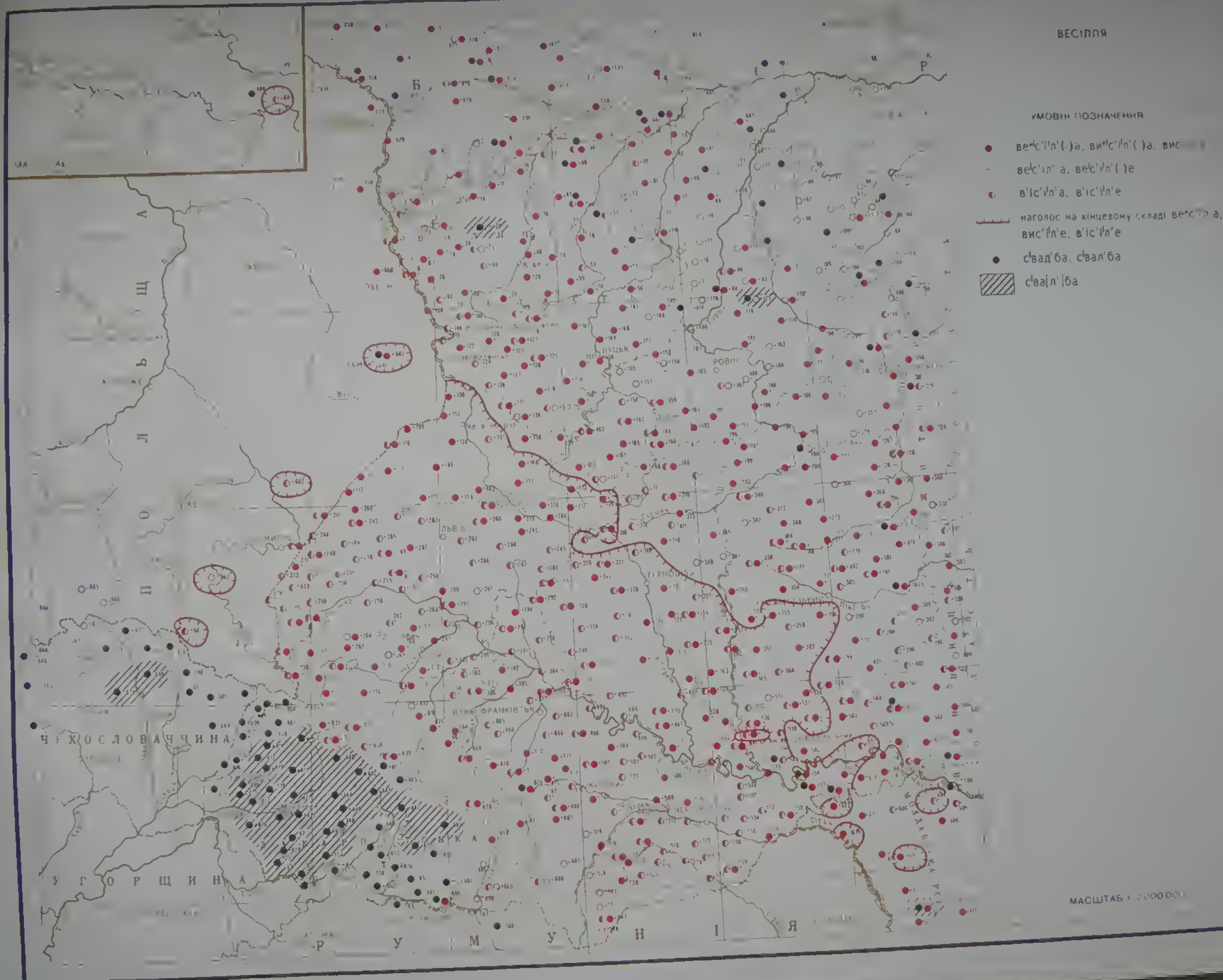
ВЕСІЛЛЯ
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
веˀс'іл'(·)а, виˀс'іл'( )а, вис
веˀс'іл' а, веˀс'іл'( )е
в'іс'іл'а, в'іс'іл'е
наголос на кінцевому складі веˀс'іл'а, вис'іл'е, в'іс'іл'е
сˀвад'ба, сˀвал'ба
сˀва[л']ба
ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА
УГОРЩИНА
РУМУНІЯ
ЛЬВІВ
ТЕРНОПІЛЬ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬК
МАСШТАБ 1:2 000 000

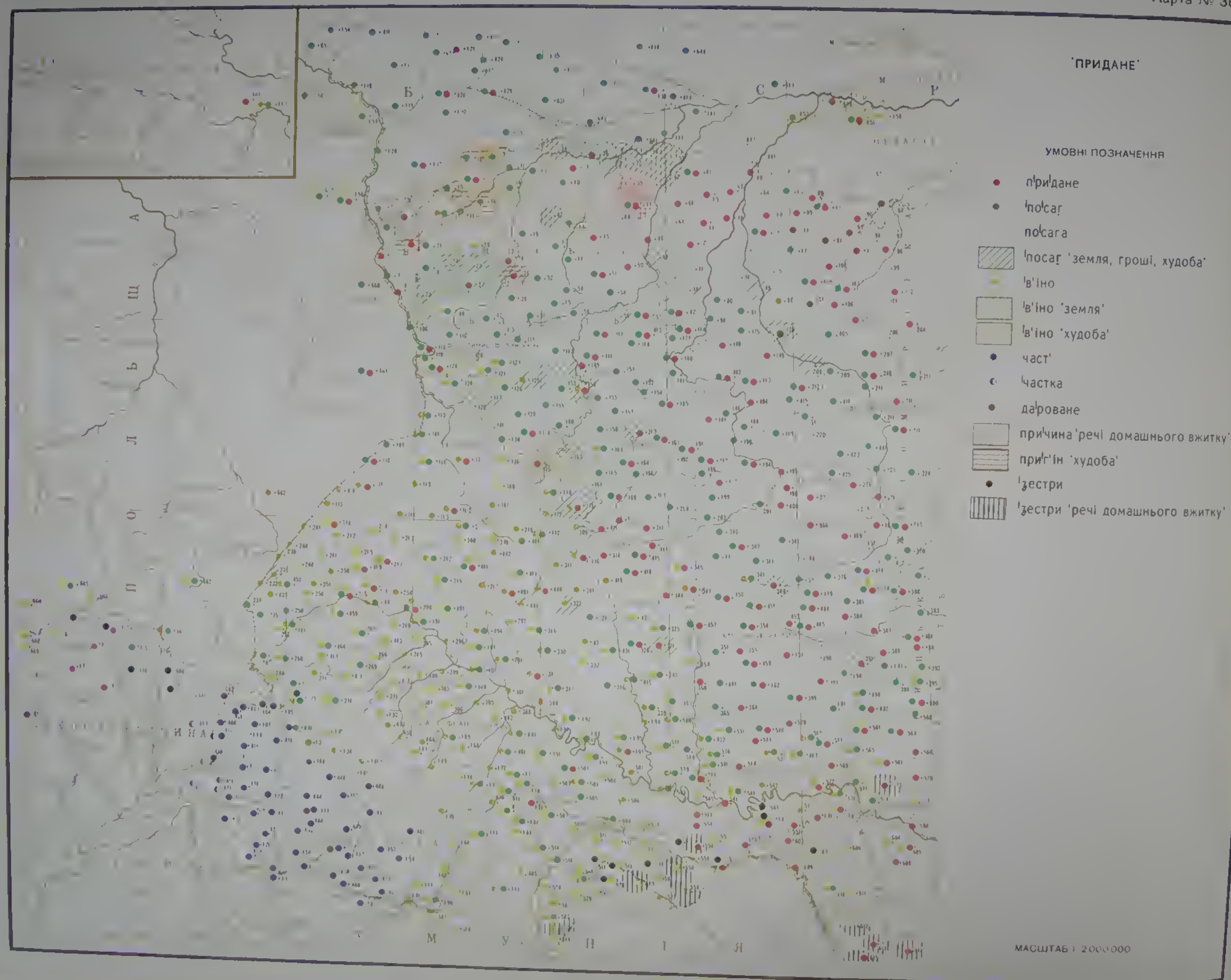
'ПРИДАНЕ'
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
п'ри'дане
'по'саґ
по'сага
'посаґ 'земля, гроші, худоба'
'в'іно
'в'іно 'земля'
'в'іно 'худоба'
част'
'частка
да'роване
при'чина 'речі домашнього вжитку'
при'г'ін 'худоба'
'ȝестри
'ȝестри 'речі домашнього вжитку'
МАСШТАБ 1:2000000

ПРИДАН

…ВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

…не

…земля, гроші, худоба'

…емля'

…удоба'

…е

… 'речі домашнього вжитку'

…'худоба'

…речі домашнього вжитку'

…ТАБ 1 : 2 000 000

ВАГІТНА

ум… …на…

т'…

т'ож…ка

…пуста

г'руба

чере'вата

самодруга

бе'ремена

у ва'з'і

у т'а'жі

у та'к'ім стан'

при над'іі

не са'ма з…

МАС…

Р У М О Н І Я

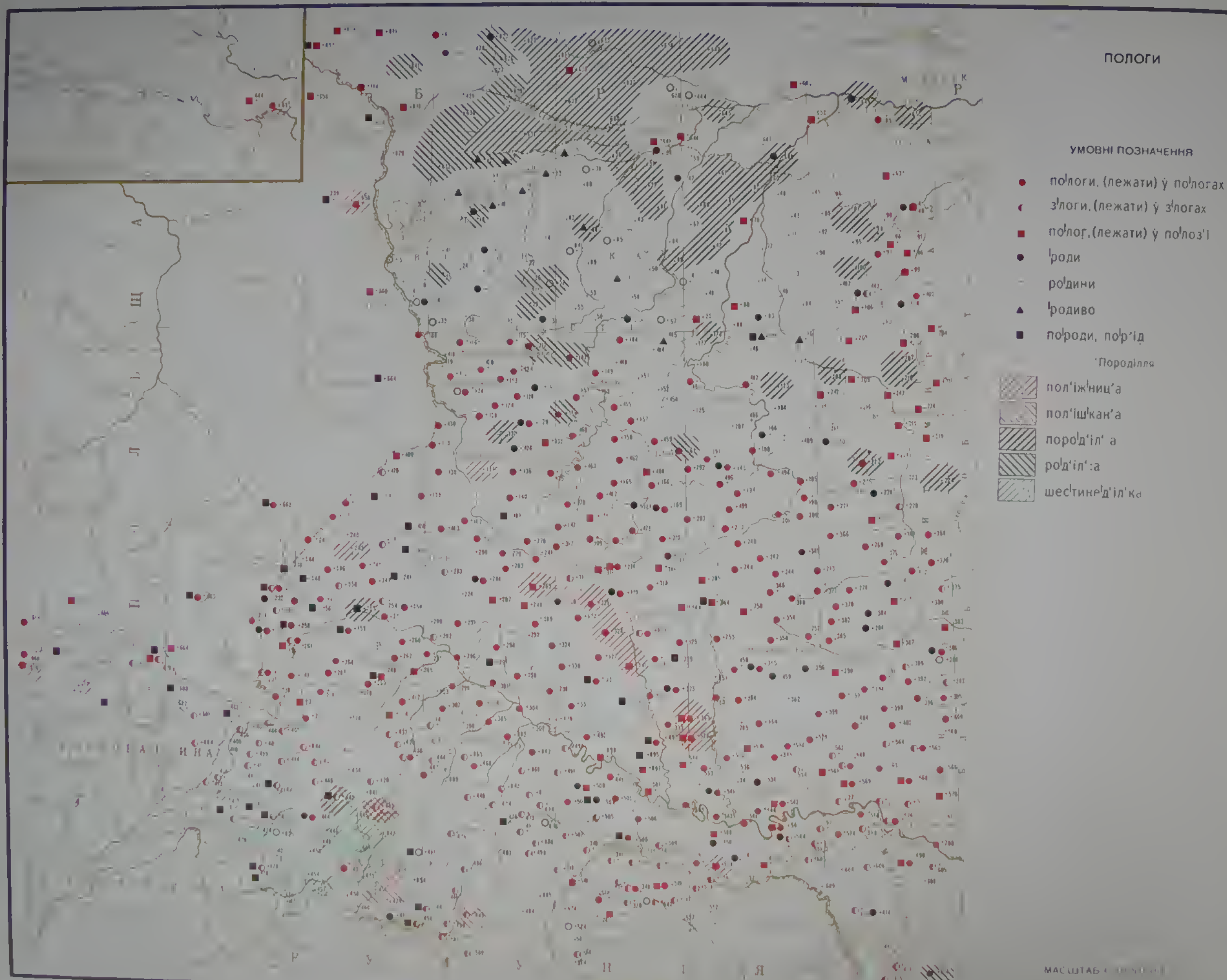
ПОЛОГИ
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
по'логи, (лежати) ў по'логах
з'логи, (лежати) ў з'логах
по'лог, (лежати) ў по'лоз'і
'роди
ро'дини
'родиво
по'роди, по'р'ід
'Породілля
пол'іж'ниц'а
пол'іш'кан'а
поро'д'іл' а
ро'д'іл':а
шес'тине'д'іл'ка
МАСШТАБ

Кар N

ПОЧОГИ

ЗНАЧЕННЯ

(лежати) у по'логах

лежати) у з'логах

(лежати) у по'лоз'і

пор'ід

Породіл я'

иц'а

ан'а

'а

д'іл ка

АБ 1 : 000 000

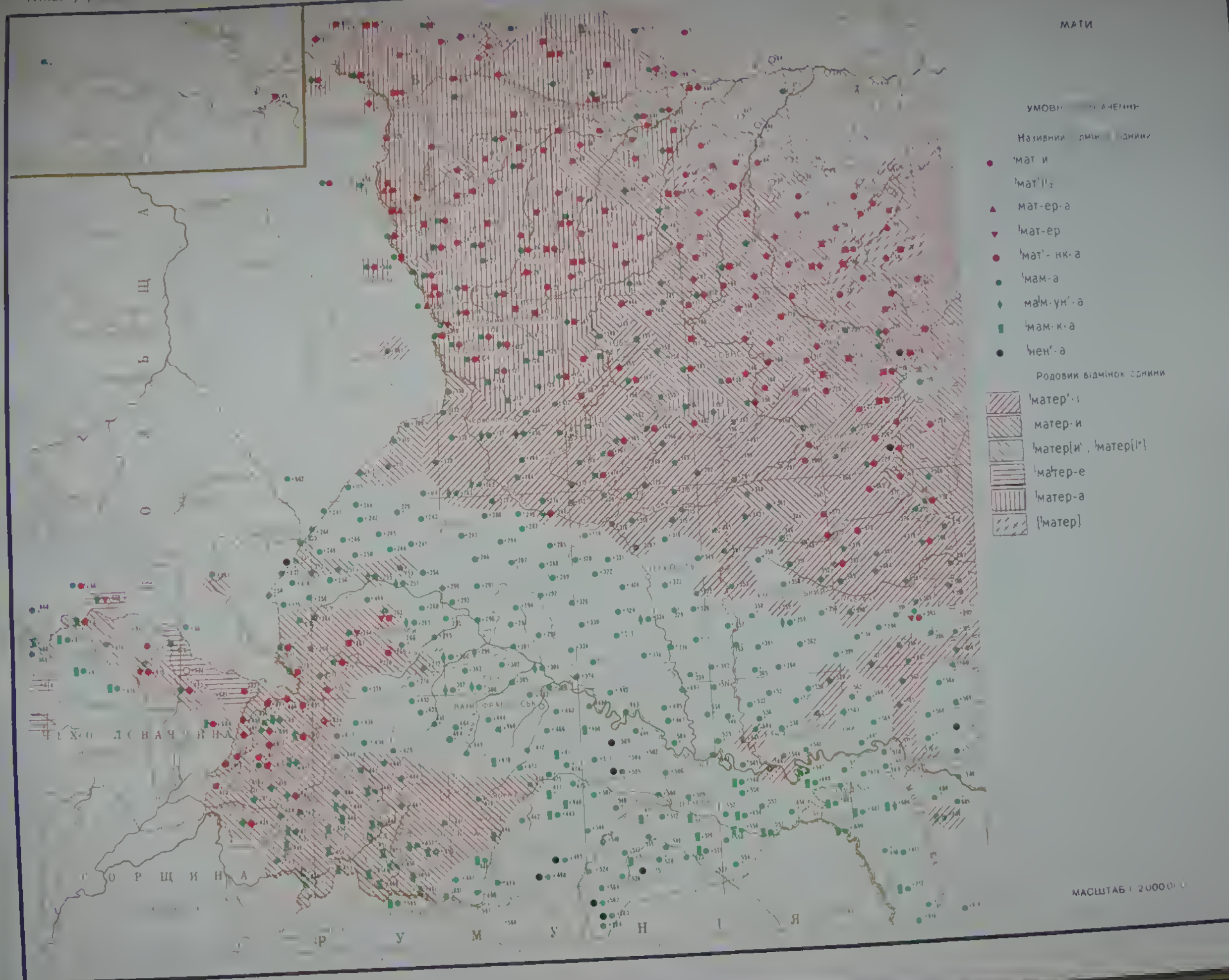

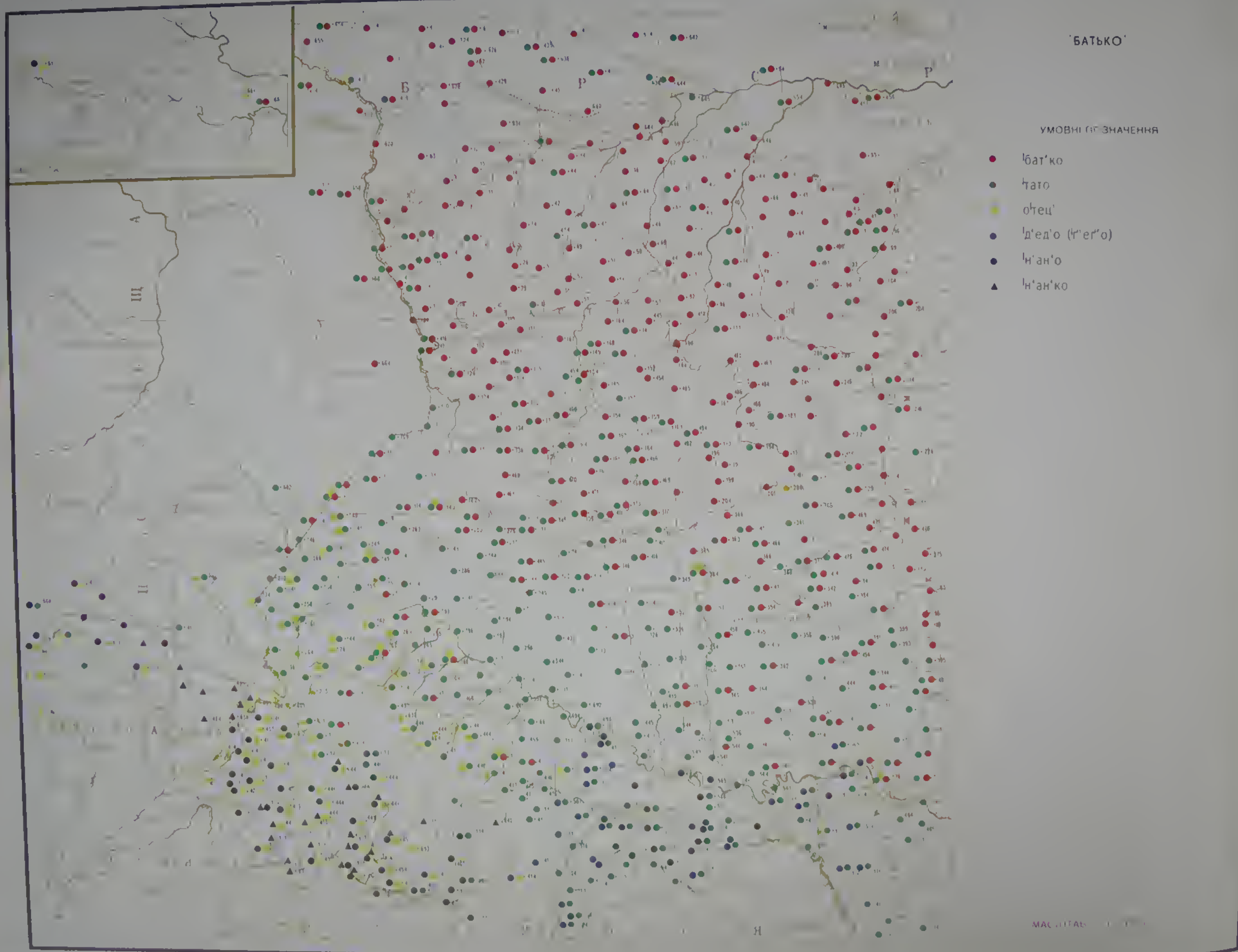
'БАТЬКО'
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
ˈбат'ко
ˈтато
оˈтец'
ˈд'ед'о (ˈґ'еґ'о)
ˈн'ан'о
ˈн'ан'ко

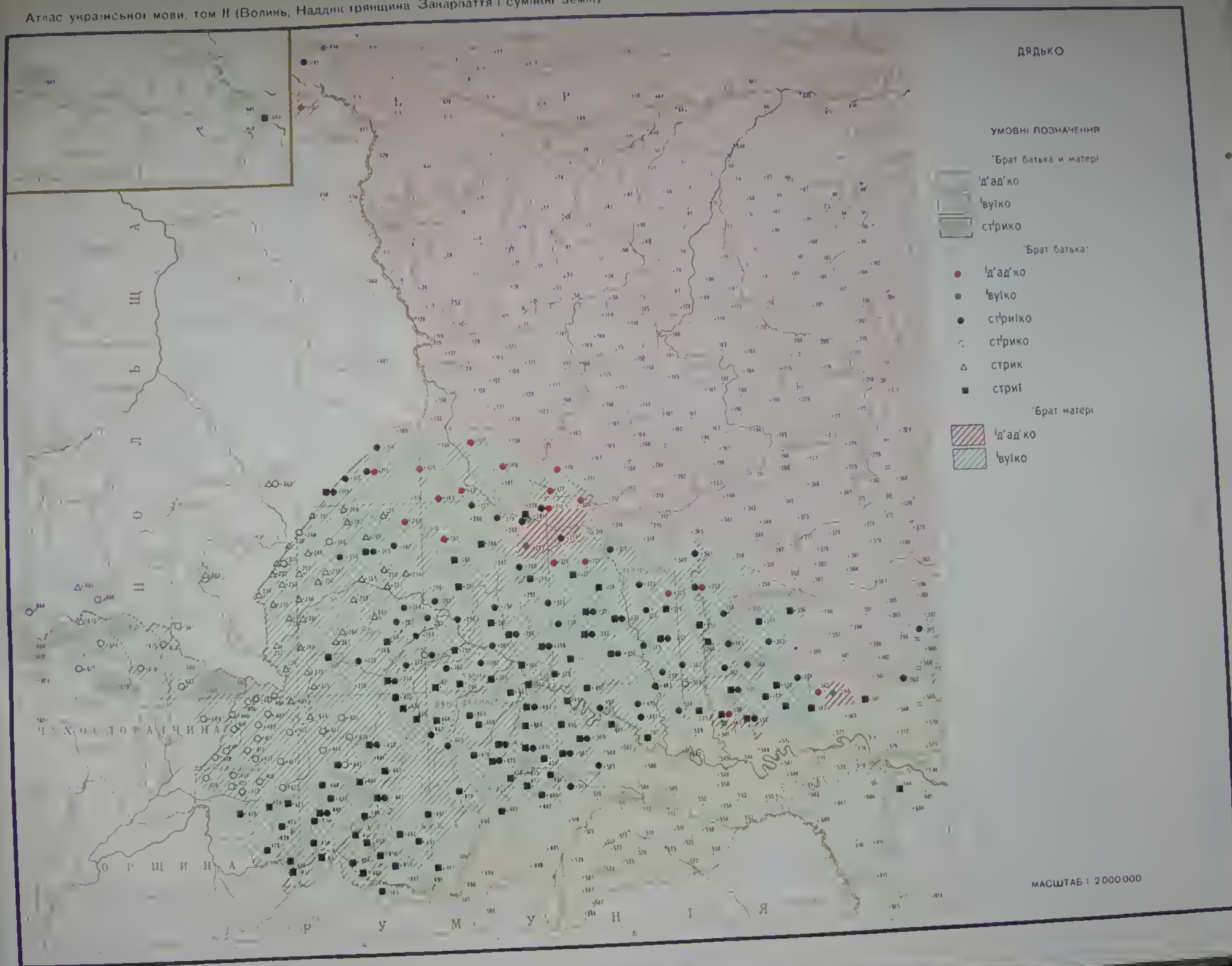
ДЯДЬКО
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
'Брат батька и матері
ˈд'ад'ко
ˈвуйко
стˈрико
'Брат батька'
ˈд'ад'ко
ˈвуйко
стˈрийко
стˈрико
стрик
стрий
'Брат матері
ˈд'ад'ко
ˈвуйко
П О Л Ь Щ А
Ч Е Х О С Л О В А Ч Ч И Н А
Р У М У Н І Я
МАСШТАБ 1 : 2 000 000

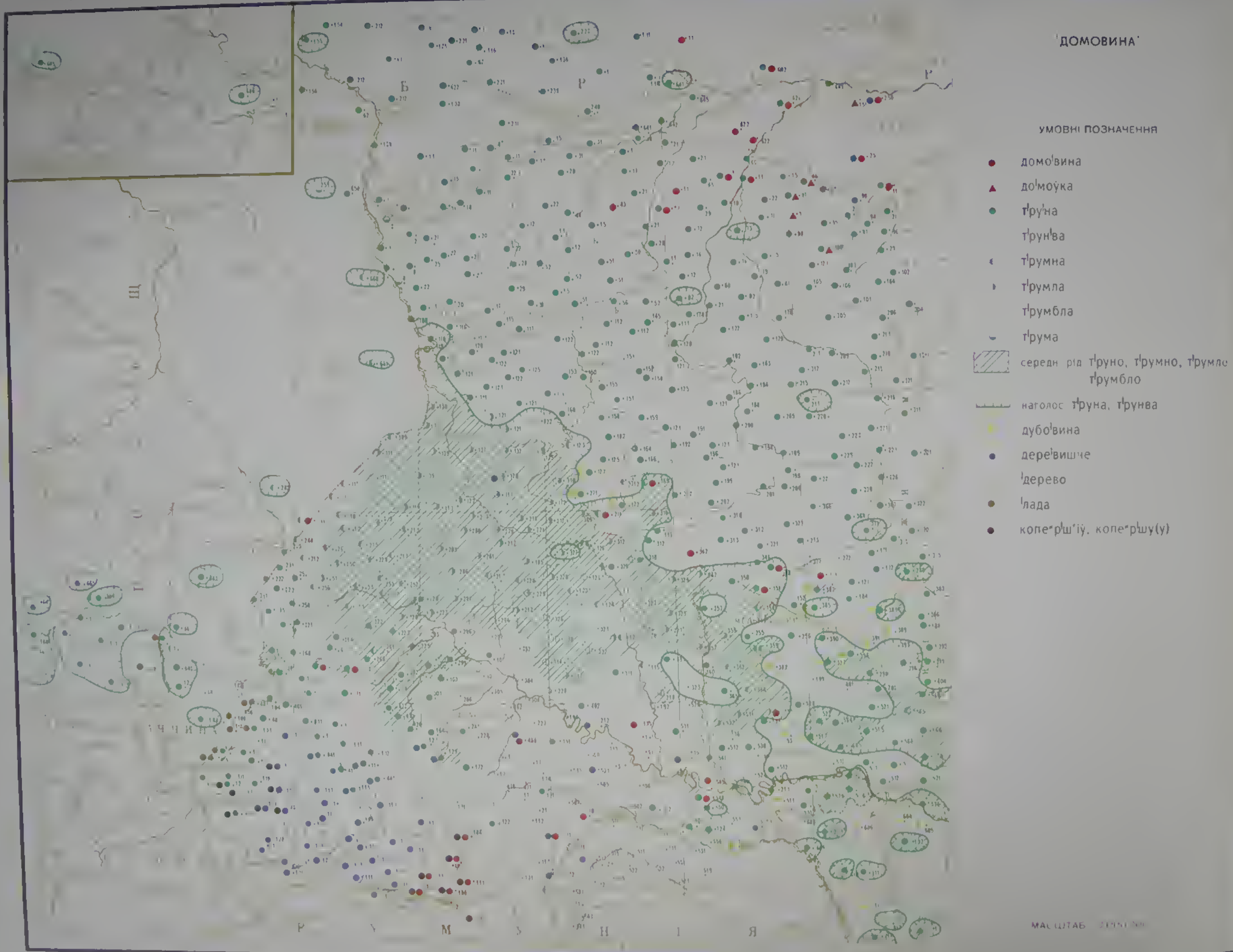
'ДОМОВИНА'
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
домо'вина
до'моўка
т'ру'на
т'рун'ва
т'румна
т'румла
т'румбла
т'рума
середн. рід т'руно, т'румно, т'румле
т'румбло
наголос т'руна, т'рунва
дубо'вина
дере'вишче
'дерево
'лада
копе·р'ш'іў, копе·р'шу(у)
Р
Б
Щ
Р
У
М
У
Н
І
Я
МАСШТАБ

ДОМОВИНА

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

т'руно, т'румно, т'румло, т'румбло

т'руна, т'рунва

ш'іў, копе"р'шу(ў)

КЛАДОВИЩЕ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

к'ладовишче

ц'винтар

цвин'тар

ц'[м]интар

'цинтар

наголос цвин'тар

'могилки

'моглиц'і

тын

теме'т'іу

те[н]е'т'іў

У М У Н І Я

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

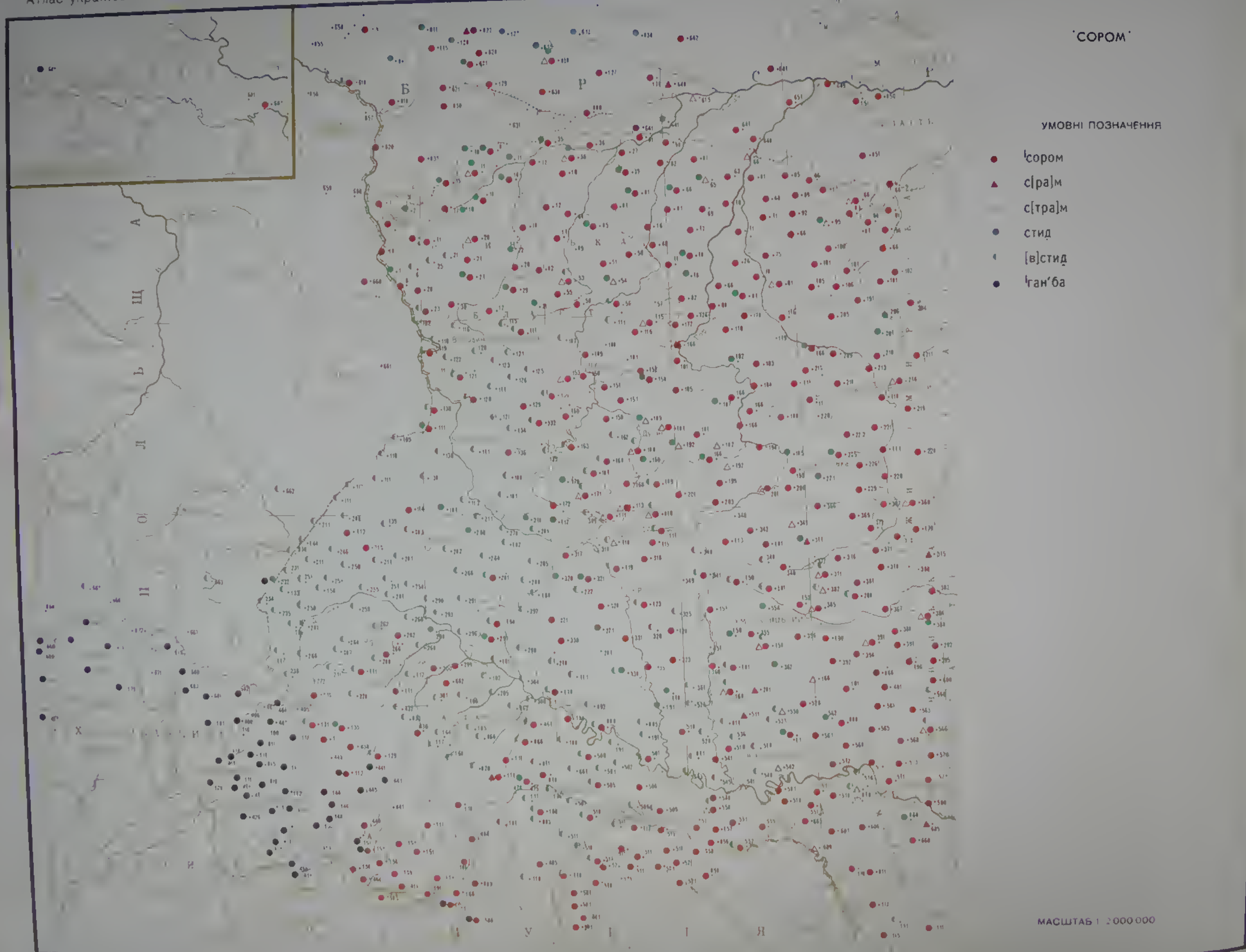
'СОРОМ'
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
ˈсором
с[ра]м
с[тра]м
стид
[в]стид
ˈган'ба
МАСШТАБ 1 : 2 000 000

СОРОМ

...ОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

...СШТАБ 1:2000000

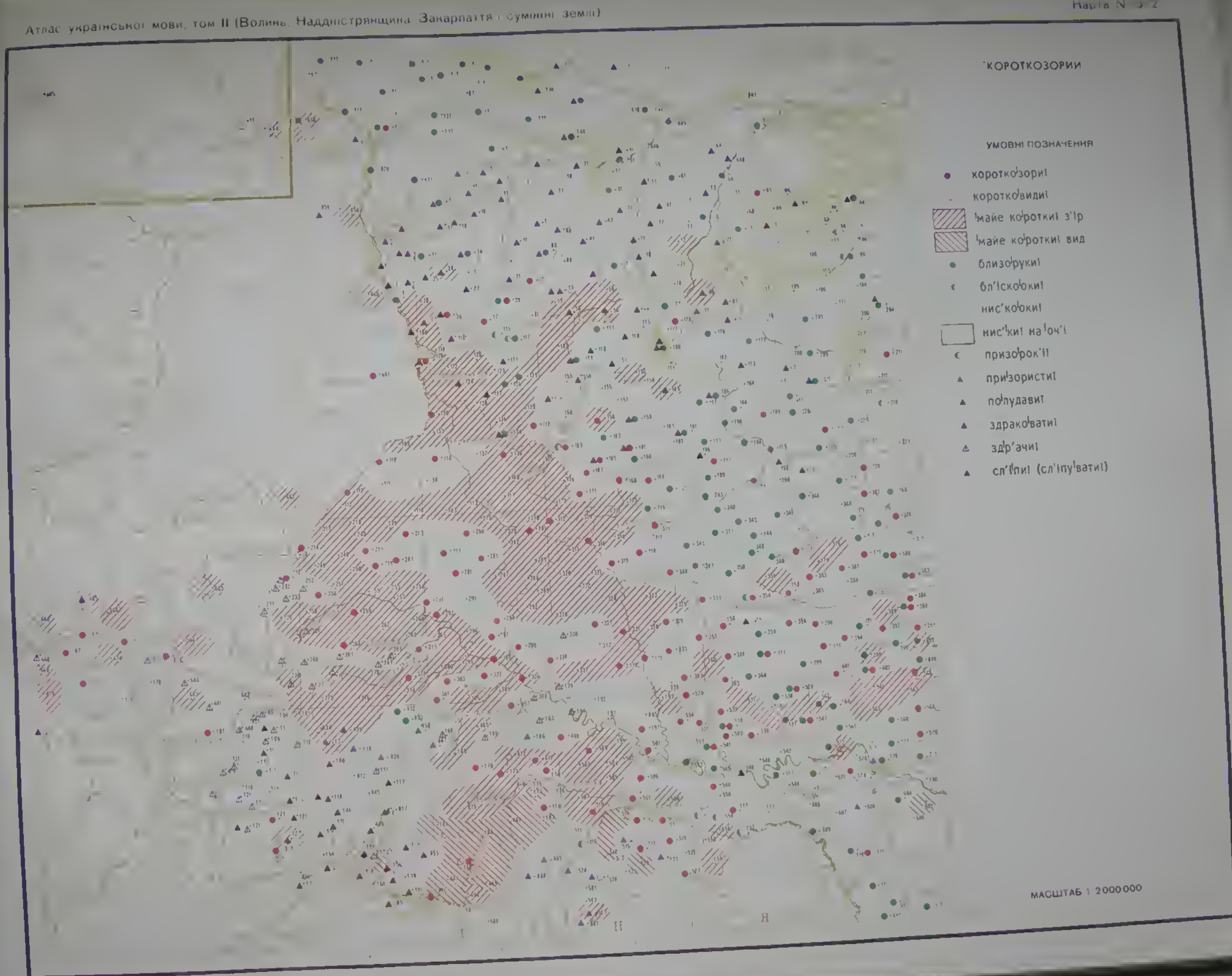

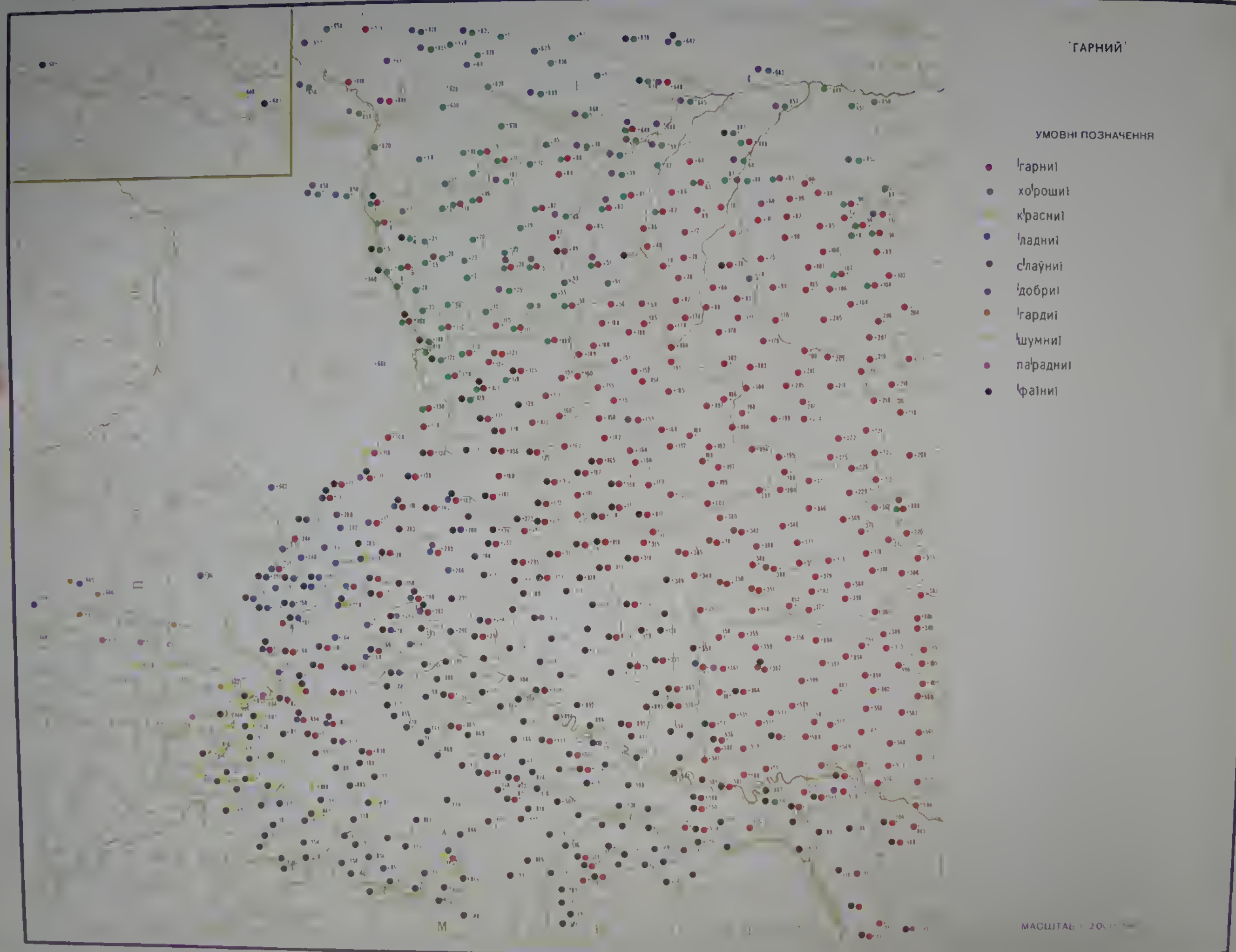
'ГАРНИЙ'
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
'гарниі
хо'рошиі
к'расниі
'ладниі
с'лаўниі
'добриі
'гардиі
'шумниі
па'радниі
'фаіниі
МАСШТАБ

…АРНИЙ

…ЗНАЧЕННЯ

…ТАБ 1 2 000 000

ДУЖЕ (… ЛИКИЙ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- 'дуже (ве…кий)
- 'вел'ми
- к'репко
- 'м'іцно
- 'барзо
- барз
- фест

Р У М У Н І Я

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

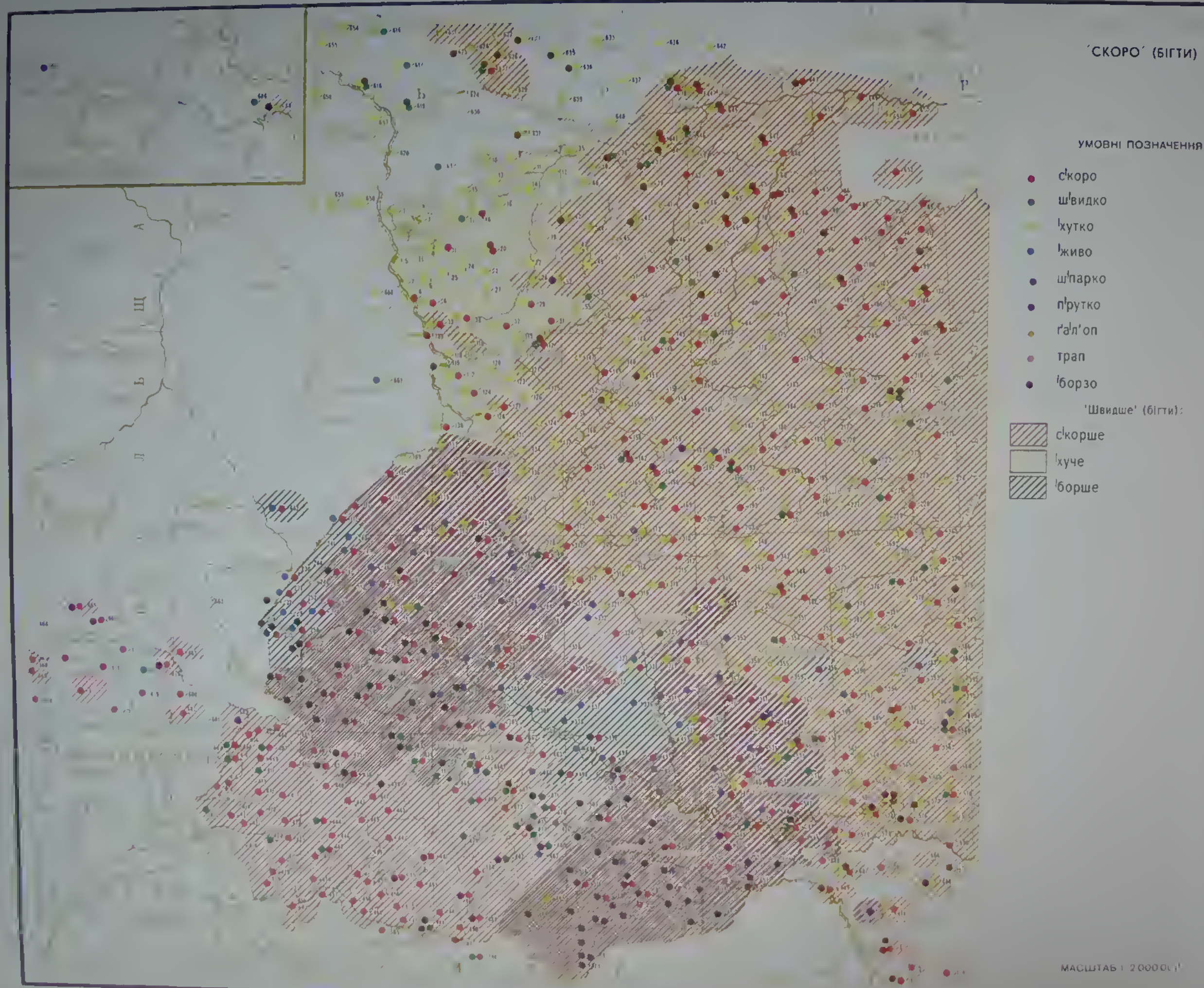
'СКОРО' (БІГТИ)
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
с'коро
ш'видко
'хутко
'живо
ш'парко
п'рутко
г'а'л'оп
трап
'борзо
'Швидше' (бігти):
с'корше
'хуче
'борше
МАСШТАБ

БРИДКО

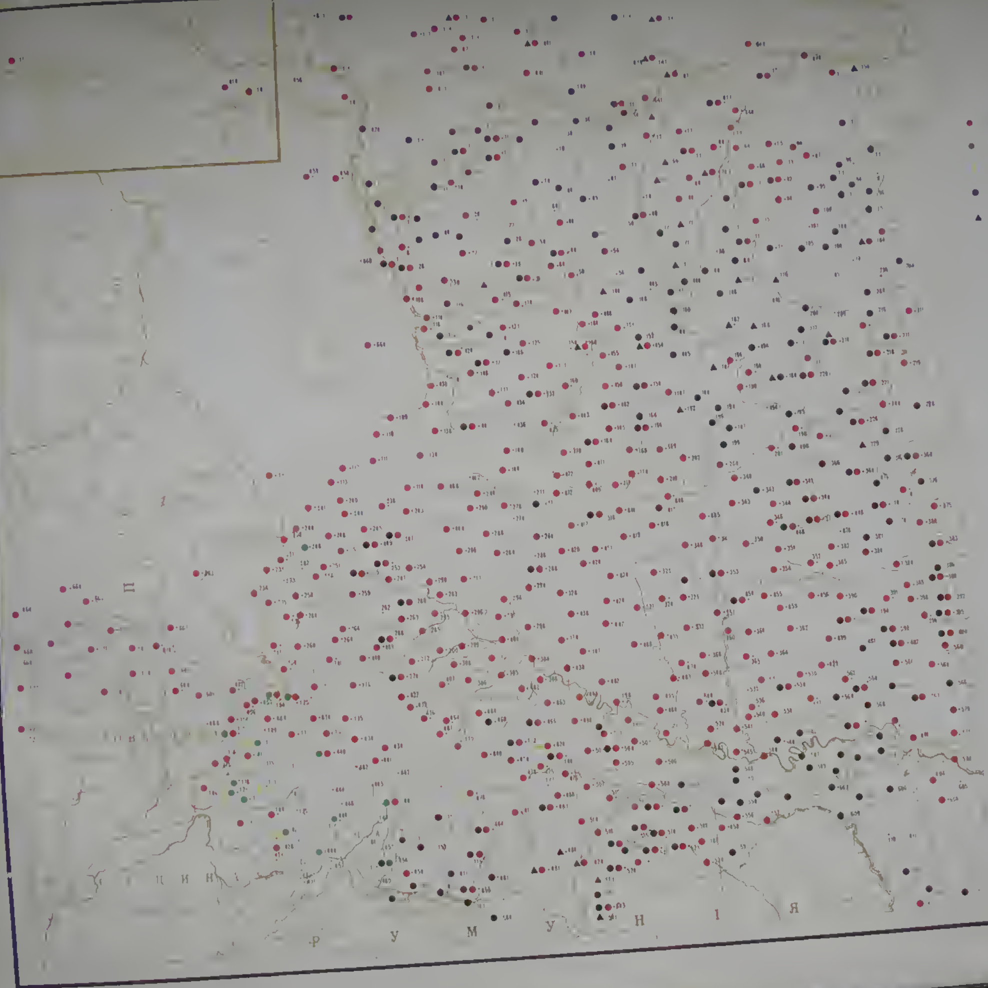

бридко

…значення

…ше (бігти)

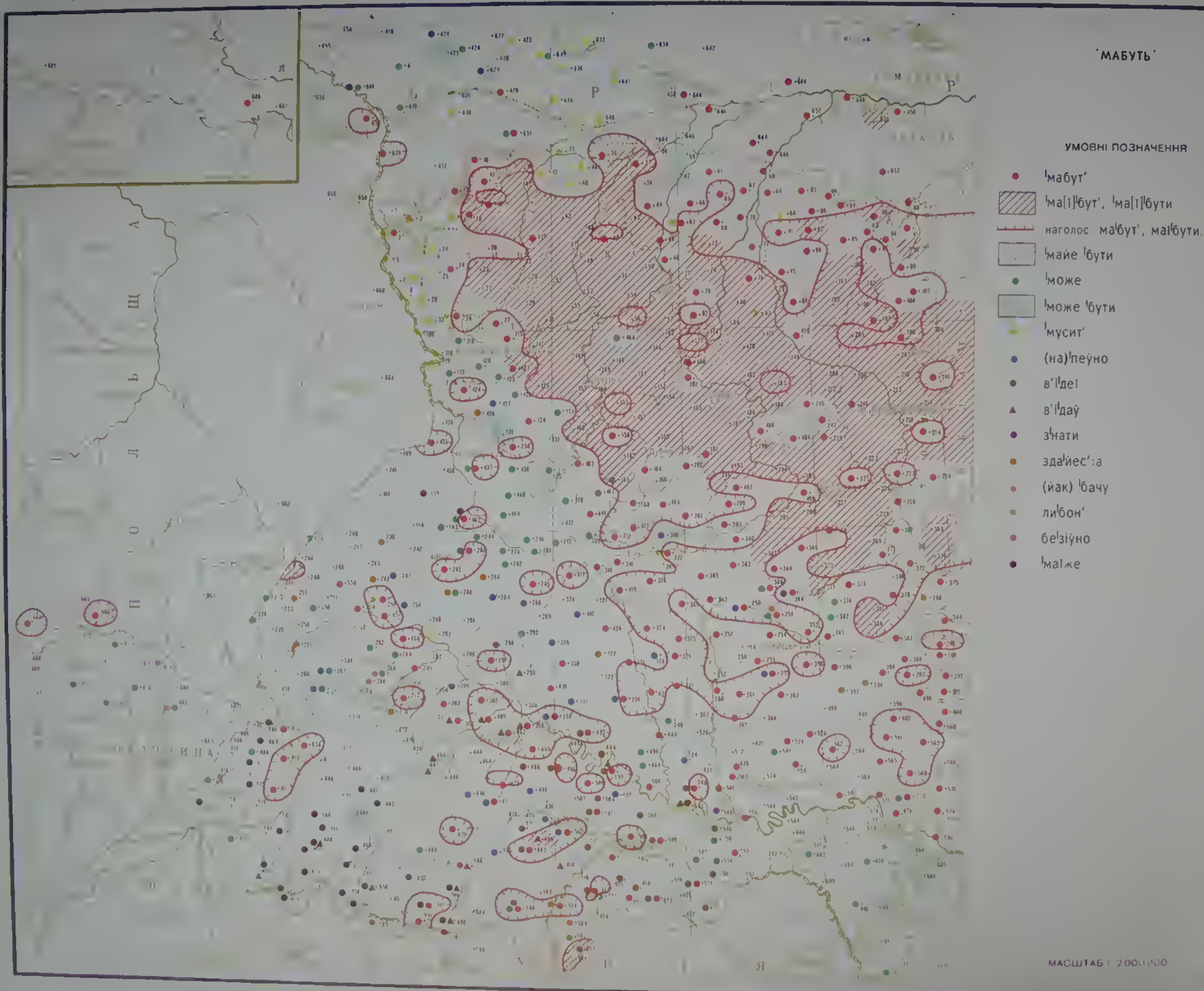

Атлас украін

БАЧИТИ ПОБАЧИТИ

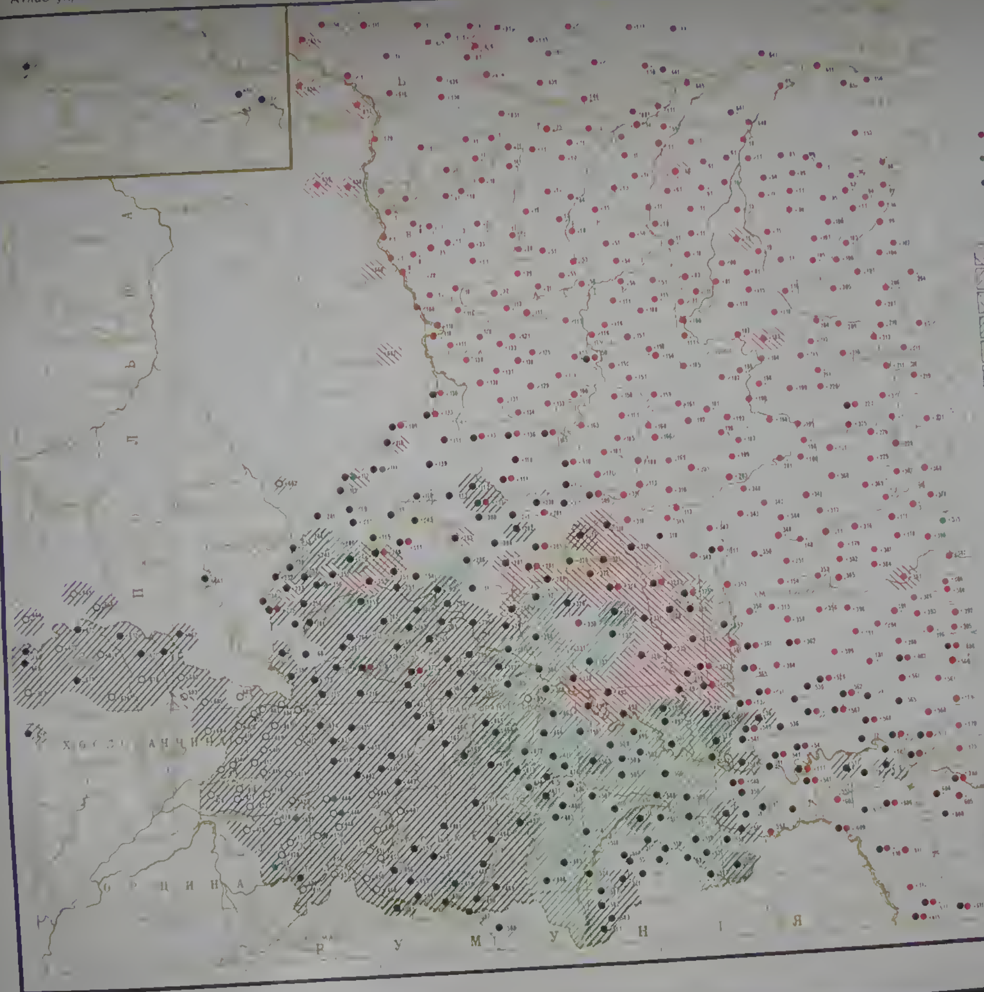

УМОВНІ ОЗНАЧЕННЯ

- ● 'бачити
- ● зд'р'іти
- ● 'вид'іти
- 'в'[і]д'іти

Побачити

- [зо]'бачити
- [о]'бачити
- [з]'бачити
- ўзд'р'іти
- заг'л'енути
- (у)'вид'іти

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

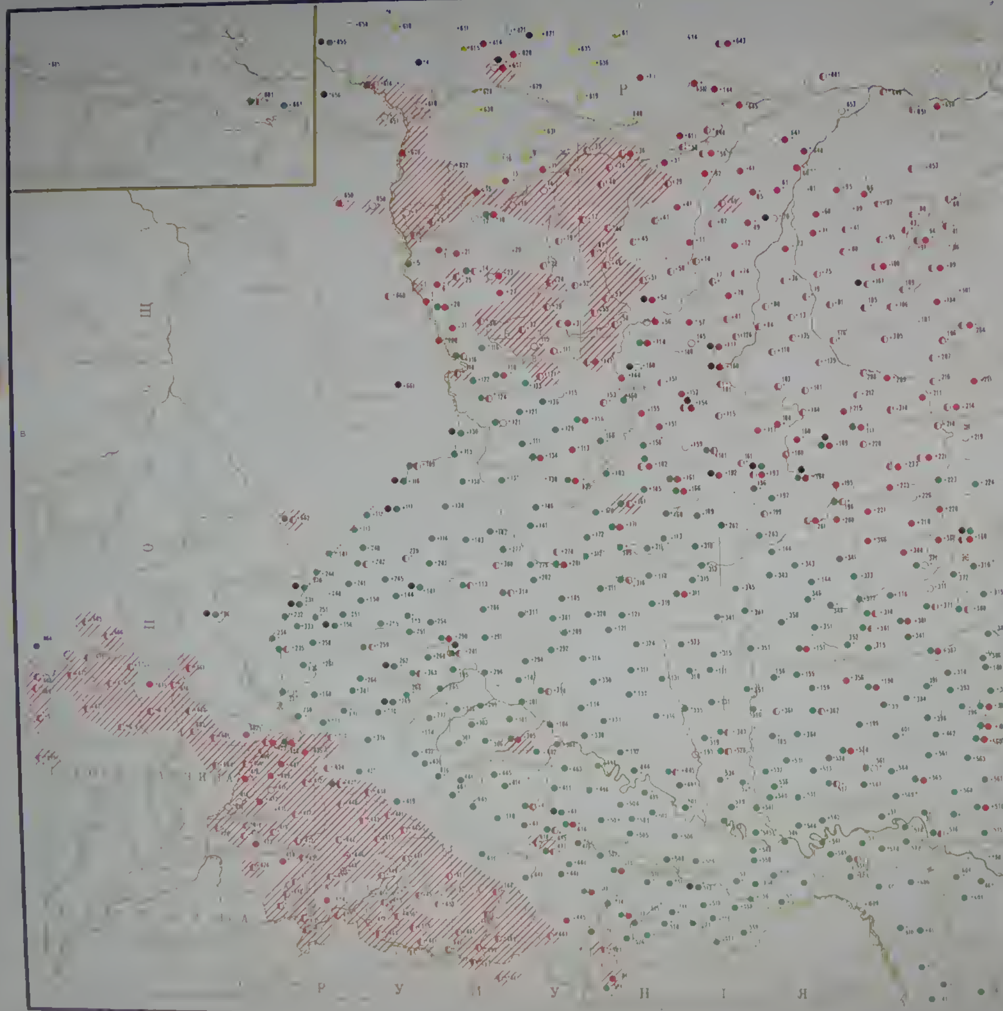

'ЗУСТРІТИ'

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- зуст'р'іти(-с'а), зуст'р'ітити, зуст'р'інути(-с'а)
- [ў]ст'р'іти(-с'а), [ў]ст'р'ітити(-с'а)
- ст'р'іти(-с'а), ст'р'ітити(-с'а), ст'р'інути(-с'а)
- [и]ст'р'ітити
- зуст'р'[ітити], ўст'р'[ітити], ст'р'[ітити]
- з'дибати(-с'а)
- судо'сити(-с'а)
- сп'іт'кати

МАСШТАБ

...ти

...означення

...) зустрітити,
...ся)
...'а), |у|стр'...ити(...
...стр'ітити(с'а),
...'а)

..., устр'ітити],

...а)
...'а)

УМОВНІ ПОЗНАЧКИ

пож'ди
заж'ди
жди
п'ідож'ди
обож'ди
заж'даі
ждаі
иж'заі
пост'і...

Р ... М ... Н І Я

МАСШТАБ

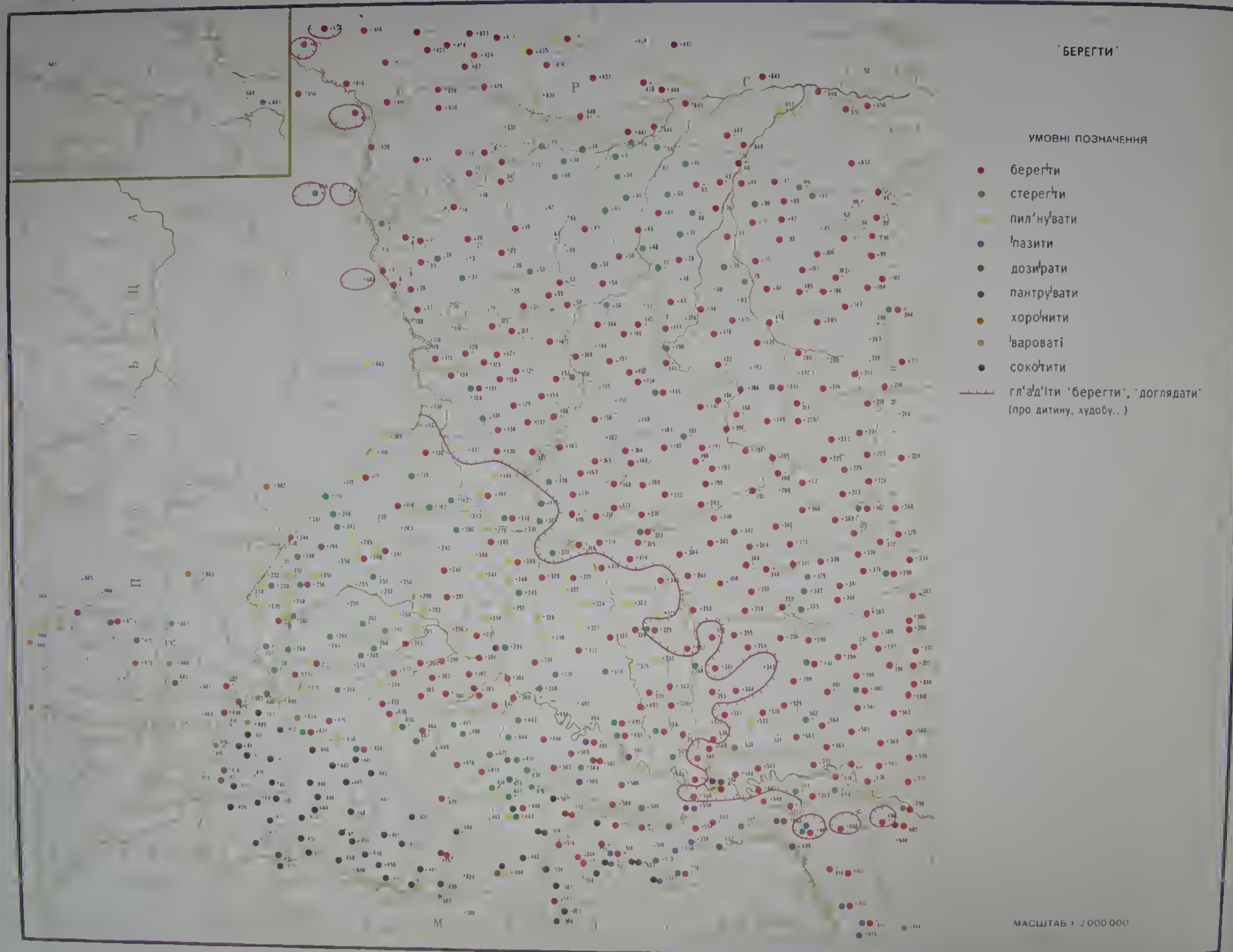
'БЕРЕГТИ'
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
бере'гти
стере'гти
пил'ну'вати
'пазити
дози'рати
пантру'вати
хоро'нити
'вароваті
соко'тити
гл'а'д'іти 'берегти', 'доглядати' (про дитину, худобу..)
МАСШТАБ 1:2 000 000

БЕРЕГТИ

...ЗНАЧЕННЯ

'берегти', 'доглядати'
худобу

...ТАБ 1 : 2 000 000

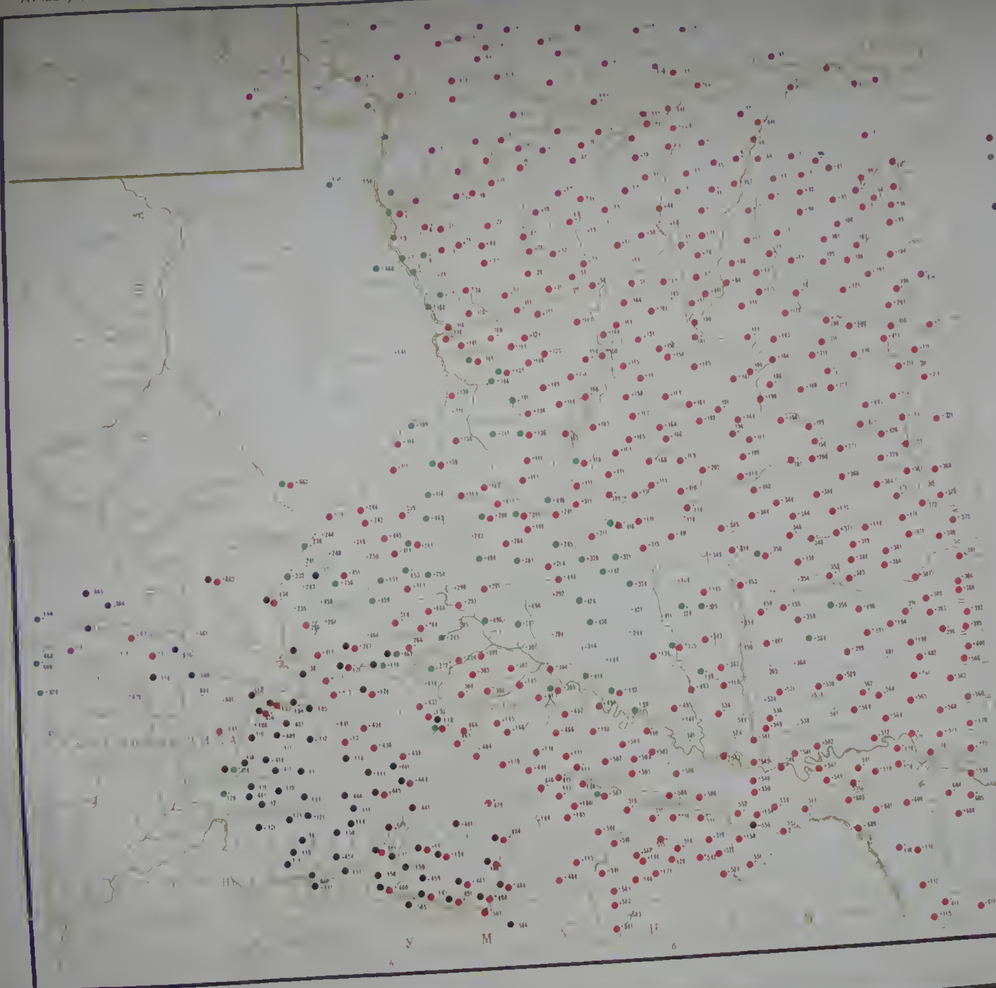

ПОВИТИ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- о'вити
- 'лапати
- ла'пати
- (и)'імати

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

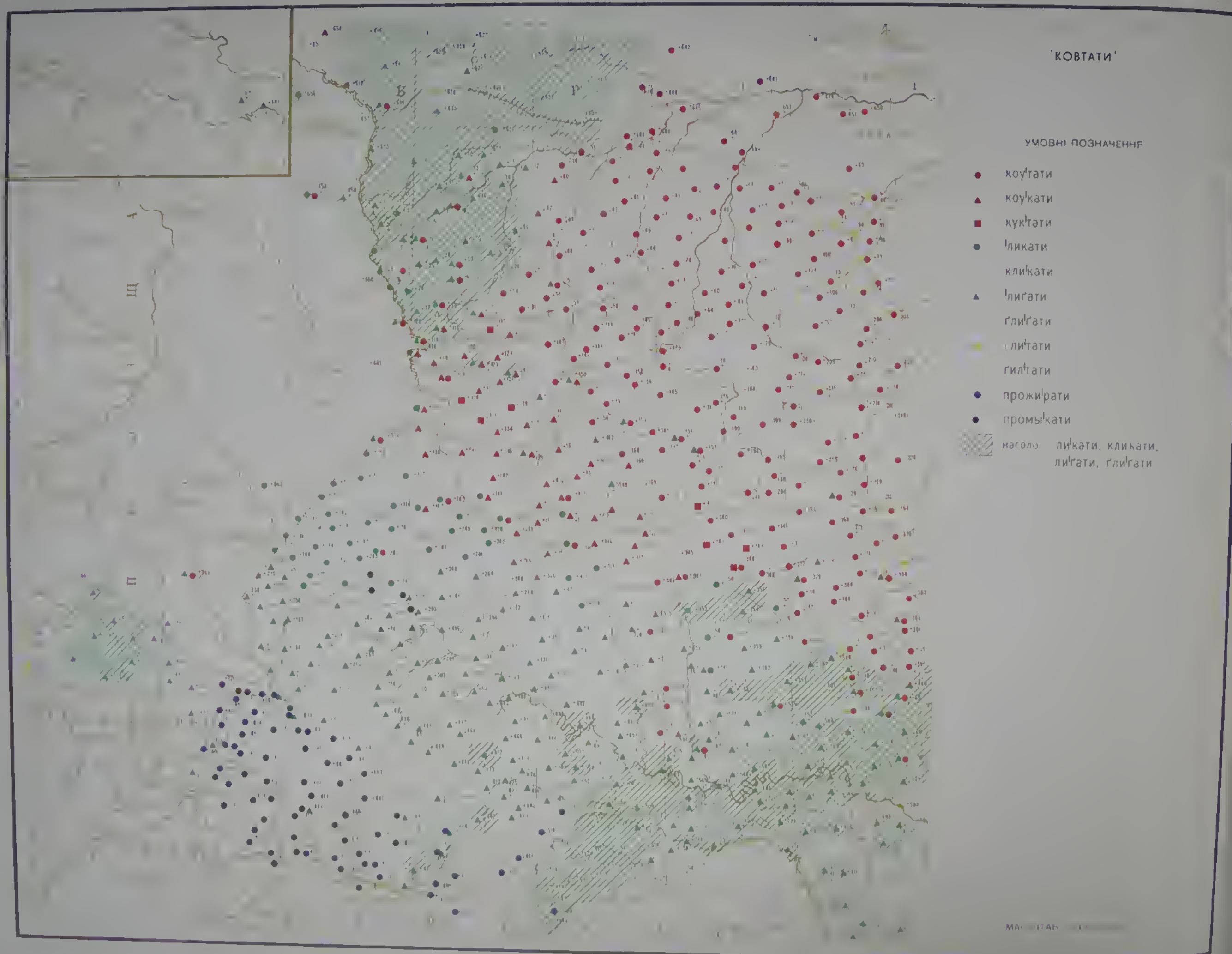
'КОВТАТИ'
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
коу'тати
коу'кати
кук'тати
'ликати
кли'кати
'лиґати
ґли'ґати
ли'тати
ґил'тати
прожи'рати
промы'кати
наголос ли'кати, кли'кати, ли'ґати, ґли'ґати

...ати

...ння

кликати
гли'гати

МАСШТАБ 2...

ЗАХВОРІЛА (МИН. ЧАС В/Д ...)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- захво...
- похво'р...
- похво'р...
- захору'ва...
- зане'дужа...
- заслабла
- засла'б'і ла
- забо'л'іла
- розбо'л' лас'а
- забе'г'егла
- розбе'г'еглас'а

Б Р С Р
БРЕСТ
ЛУЦЬК
РОВНО
ЗАМОСТЬ
ЛЬВІВ
ТЕРНОПІЛЬ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬК
ШЕПЕТІВКА
П О Л Ь Щ А
ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА
У Г О Р Щ И Н А
Р У М У Н І Я

МАСШТАБ 2...

ЧЕЛЯДЬ (ЗНАЧЕННЯ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- 'сім'я'
- 'жінки'
- 'гурт людей'
- 'молодь'
- 'наймити'

МАСШТАБ 1:2000000

НИВА (ЗНАЧЕННЯ)
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
нива 'поле, вузький аб… …ний наділ земельної площі'
¹нива 'зоране, засіяне поле'
¹нива 'поле, сінокіс, галявина в лісі'
¹нну(ка)
Р У М У Н І Я
МАСШТАБ 1:2 000 000

БАГНО (ЗНАЧЕННЯ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ● баг'но 'болото, трясовина'
- ● баг'но 'рослина' (Ledum palustre L.)
- ▨ ба'гон 'рослина' (Ledum palustre L.)

НАЧЕННЯ

ЗНАЧЕННЯ

...ото [illegible]ясовина'

...ина (Ledum [illegible])

...лина' (Ledum [illegible]stre[illegible])

...ТАБ 1:2000000

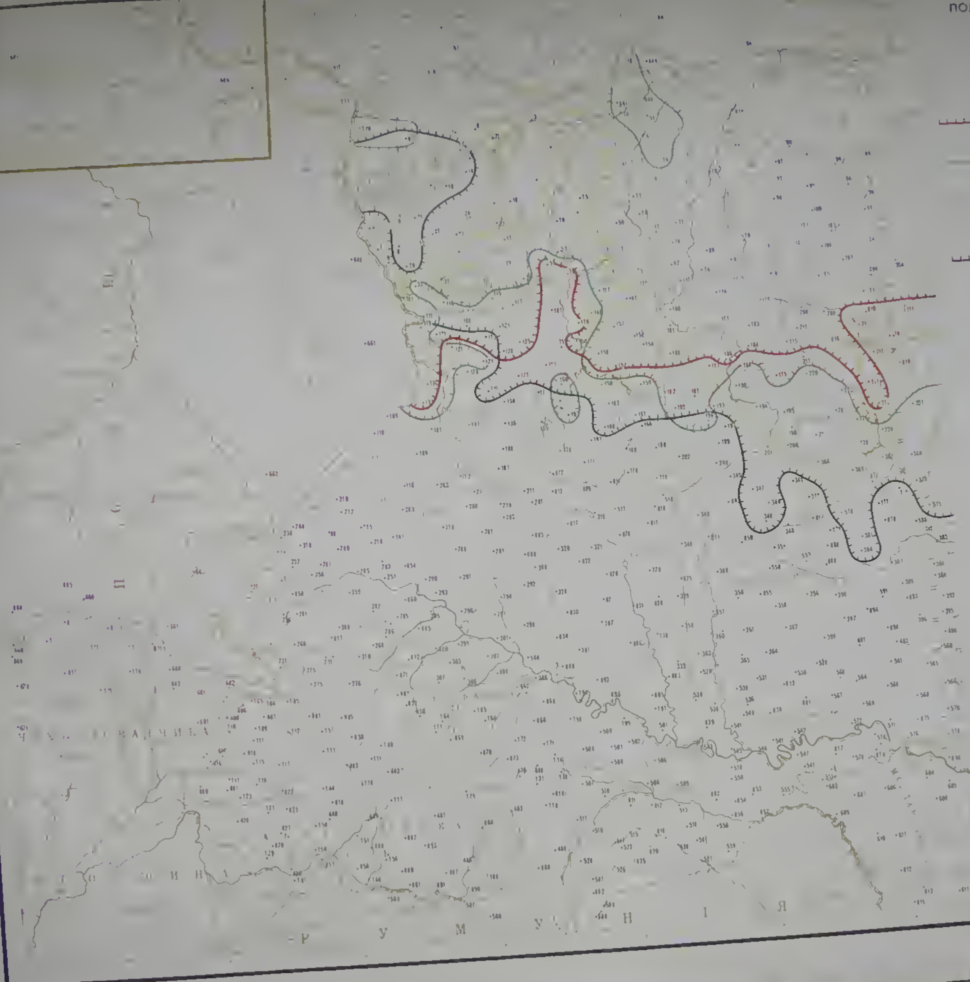

ПОЛІСЬКІ АРЕАЛИ (ФОНЕТИЧНІ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

[illegible] т[и]на, [illegible] е[illegible]на (карта № [illegible])

[illegible] в[о]з, в[и]з, в[ў]з, в[у]з, в[уо]з, в[уи]з (карта № 51)

/е/–/и/ л[е]чу (карта № 33)

наголос 'вуз'ки(і) (карта № 131)

МАСШТАБ 1:2000000

ПОЛІСЬКІ АРЕАЛИ (МОРФОЛОГІЧНІ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- o'в[ечк]а 'вівця' (карта № 162)
- на'с'ін':[е], ка'м'ін':[е] (карта № 183)
- 'добр[и], 'гарн[и] (карта № 221)
- за ['його], за [йо'го] (карта № 208)
- [од] 'від' (карта № 251)

МАСШТАБ 1:2000000

...и (МОРФОЛОГІЧНІ)

...ПОЗНАЧЕННЯ

...вівця'
(карта № 162)

ка|м'ін' [е]
(карта № 183)

...арн[и]
(карта № 221)

...за [йо|го]
(карта № 208)

(карта № 251)

...ШТАБ 1 : 2 000 000

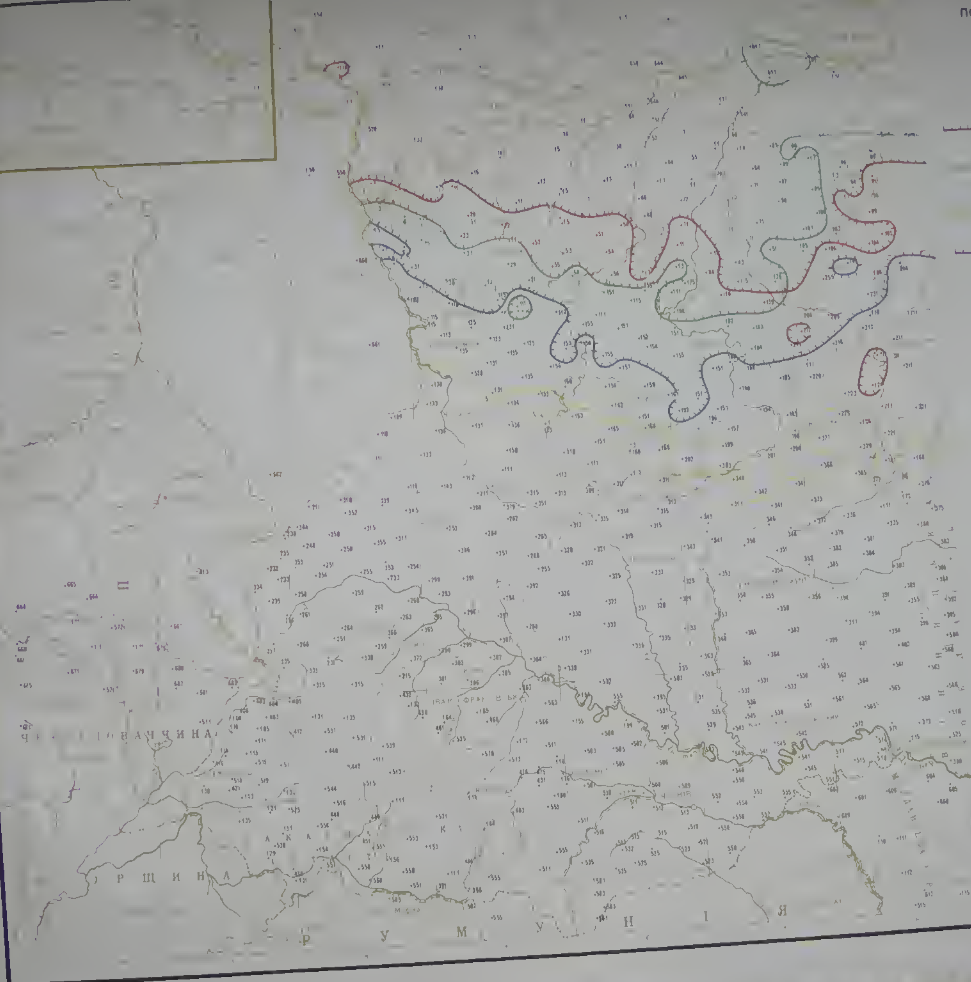

ПОЛІСЬКІ АРЕАЛИ (ЛЕКСИЧНІ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

|ошник 'леміш'
(карта № ...)

ра|тай 'орач'
(карта № 312)

|могилки 'кладовище'
(карта № 370)

|вел'ми 'дуже'
(карта № 374)

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

ЗАХІДНОПОЛІСЬКІ АРЕАЛИ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

[горш'ч]ар, [горш'ч]ечник (карта № 137)

ка'пус[н]иі (карта № 164)

[на]с'таршиі, [на]'нижчиі (карта № 165)

хми'лин"а 'огірчиння' (карта № 325)

на'тина 'бурячиння' (карта № 326)

'н'ічка, ноч'ниц'а 'кажан' (карта № 336)

У М У Н І Я

МАСШТАБ 1:2000000

Атлас украї

ЬКІ АРЕАЛИ

ЗНАЧЕННЯ

ршчечник
(карта № 13)

(карта № 164)

[наˈнижчи]
(карта № 165)

огірчиння'
(карта № 325)

рячиння'
(карта № 326)

ˈниц'а 'кажан'
(карта № 336)

ТАБ 1:2000000

ЗАХІДНО... АРЕАЛИ

ˈдвимаˈ...

ˈди доˈдоми
(... № 268)

ˈшитик 'чоловічий пояс'
(... 295)

ˈоболок 'хмара'
(карта № 356)

Р У М У Н І Я

МАСШТАБ

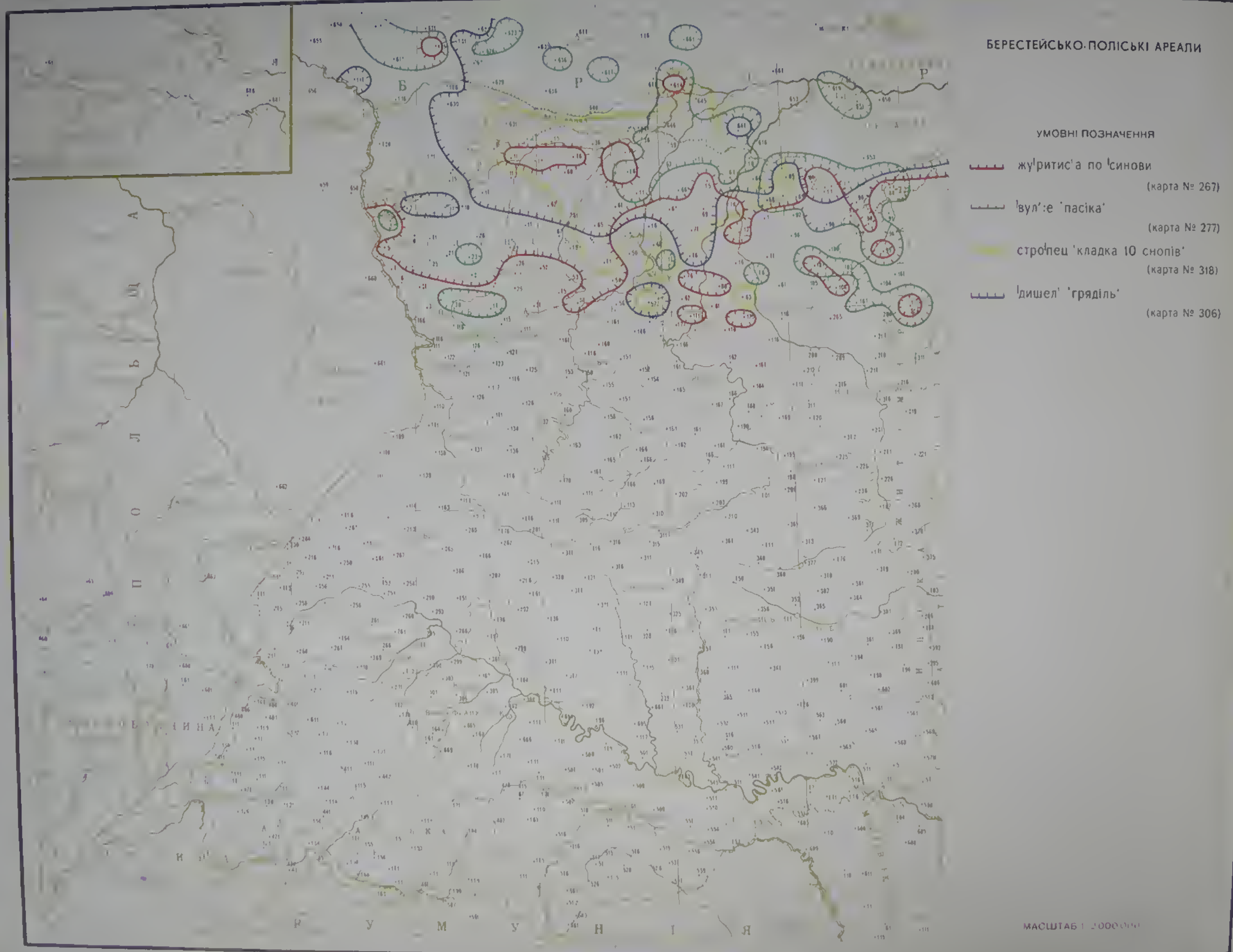
БЕРЕСТЕЙСЬКО-ПОЛІСЬКІ АРЕАЛИ
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
жу'ритис'а по 'синови
(карта № 267)
'вул':е 'пасіка'
(карта № 277)
стро'пец 'кладка 10 снопів'
(карта № 318)
'дишел' 'гряділь'
(карта № 306)
Б Р
Р
П О Л Ь Щ А
Р У М У Н І Я
МАСШТАБ 1:2000000

ЬКІ АРЕАПИ

НАЧЕННЯ

ИНОВИ

(карта № 26

(карта №

адка 10 снопів'

(карта № 318)

діль'

(карта № 306)

2 000 000

СЕРЕДНЬОПОЛІСЬКІ АРЕАПИ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

(карта № 8)

п[ie]ч, п[е]ч, п[и]ч

(карта №

суфікс -ііш- -ieш- (< ě ьš)

(карта № 223)

кон'[у]

(карта № 178)

ба'б[еі]

(карта № 195)

си'д'іт'

(карта № 232)

ЗАКАРПАТТЯ

РУМУНІЯ

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

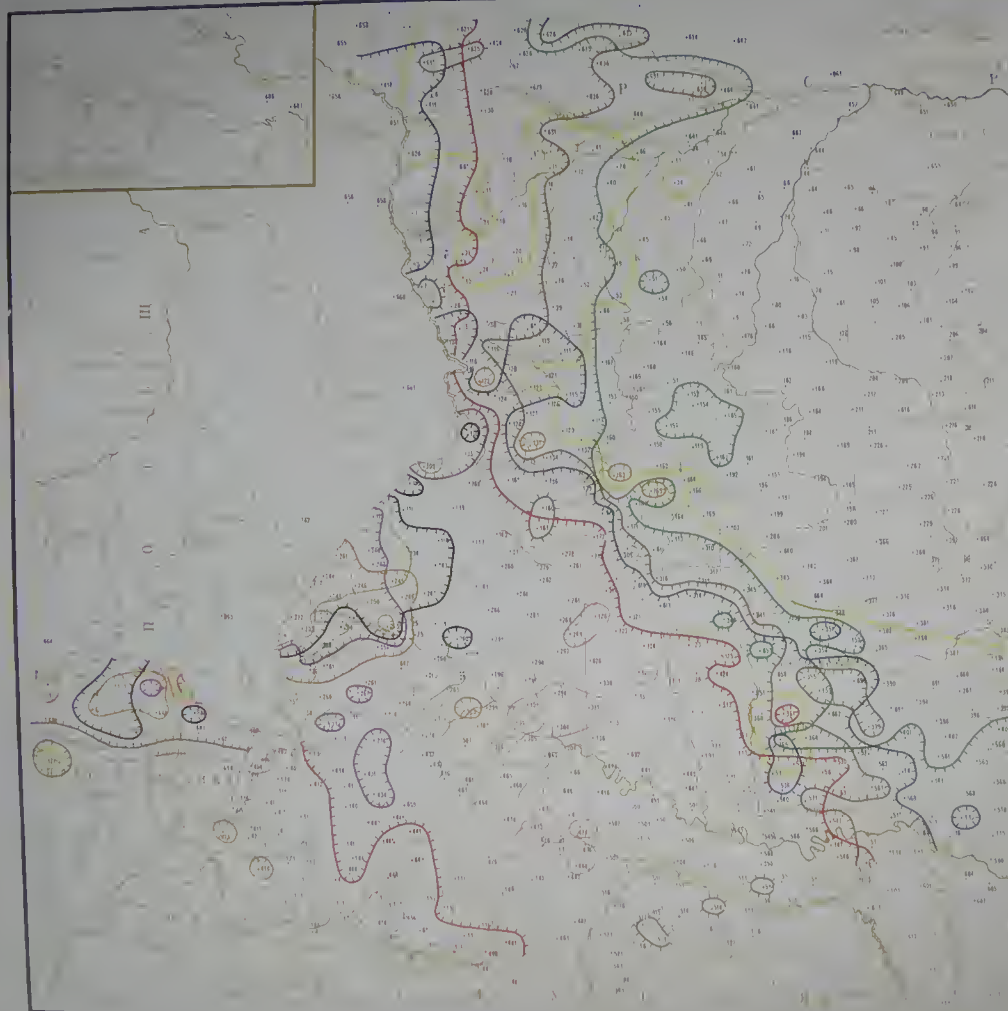

НАДБУЗЬКО-НАДДНІСТРЯНСЬКО-КАРПАТСЬКІ АРЕАЛИ. НАДСЯНСЬКІ АРЕАЛИ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

Надбузько-наддністрянсько-карпатські ареали

м'[і]д 'мед' (карта № 27)

б[о]гатиі (карта № 59)

л'у'диі, д'і'тиі (карта № 197)

д'в'іста, д'васто (карта № 231)

ст'ричи, пе'чи (карта № 234)

Надсянські ареали

'пар'[і]бок (карта № 57)

[к'в']ітне, [кв']і'те (карта № 120)

'л'[і]йу, 'л'[і]йеш (карта № 236)

ха'лупа 'хата' (карта № 278)

ко'шул'а 'сорочка' (карта № 293)

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

АДДНІСТРЯНСЬКО
ЬКІ АРЕАЛИ
ЬКІ АРЕАЛИ

ПОЗНАЧЕННЯ

аддністрянсько
ькі ареали

(карта № 27)

(карта № 59)

и]

(карта № 197)

асто

(карта № 231)

ни

(карта № 234)

ькі ареали.

(карта № 57)

в']іте

(карта № 120)

]йеш

(карта № 236)

а'

(карта № 278)

орочка'

(карта № 293)

ТАБ 1 2 000 000

ВОЛИНСЬКІ АРЕАЛИ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

[illegible]и'рок
(карта № [illegible])

б'рат[ов'і]
(карта № 177)

ко'мах'і, комаш'н'а 'мурашки'
(карта № 340)

'боц'ун 'чорногуз'
(карта № 339)

кача'ни 'кукурудза'
(карта № 327)

Р У М У Н І Я

МАСШТАБ 1 2 000 000

ПОДІЛЬСЬКО-НАДДНІСТРЯНСЬКО-КАРПАТСЬКІ АРЕАЛИ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

[ир]: к[ир]ˈниц'а (карта № 71)

колиˈ[с]ати (карта № 121)

наголос: ˈхоӡу, ˈношу. (карта № 133)

пˈра[ˈник]... (карта № 148)

л'іˈв[ак], л'іўˈ[шак] (карта № 142)

коˈгут 'півень' (карта № 331)

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

Р У М У Н І Я

НАДДНІСТРЯНСЬКО
...ЬКІ АРЕАЛИ

...ОЗНАЧЕННЯ

...ниц'а

(карта № ...)

(карта № 121)

...зу, ношу.

(карта № 133)

(карта № 148)

...шак

(карта № 142)

...ь'

(карта № 331)

...б 1:2000000

ПОДІЛЬСЬКІ АРЕАЛИ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

шматок 'кусок' (карта № [illegible])

чорногуз 'лелека' (карта № 339)

за'вод'ат (про вовків) (карта № 341)

МАСШТАБ 1:2000000

НАДДНІСТРЯНСЬКІ І БУКОВИНСЬКІ АРЕАЛИ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ˈпамн'[і]т' (карта № 45)
- ˈл'у[бй]ат', ˈло[ўй]ат' (карта № 238)
- хˈлопец'' не ˈмайе гˈрошеі (карта № 274)
- доўˈбач, ˈдоўбак 'дятел' (карта № 337)
- каˈвалок, каˈвал'чик 'кусок (хліба)' (карта № 322)

МАСШТАБ 1:2000000

...ерянськ...
...ьк ареали

...означення

(карта № 45)

...о|уи|ат'
(карта № 238)

...маие ґрошеі
(карта № 274)

...бак 'дятел'
(карта № 337)

...ал'чик 'кусок (хліба)'
(карта № 322)

...АБ 1 2000000

НАДДНІСТРЯНСЬКО-БУКОВИНСЬКО-КАРПАТСЬКІ АРЕАЛИ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

у к' н'ц и|
(карта № ...)

тоу
(карта № ...)

наі, неі
(карта № 254)

ми с'а над'іали, ми над'іалис'а
(карта № 248)

ўз'аў н'іж
(карта № 262)

об'іст'а 'садиба'
(карта № 276)

МАСШТАБ 1 : 2000000

НАДДНІСТРЯНСЬКО-БУКОВИНСЬКО-ПОДІЛЬСЬКО-КАРПАТСЬКІ АРЕАЛИ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

'л[е]ду (карта № 24)

'ш[е]сти (карта № 38)

'по[з'ів]и (карта № 168)

зем'л[еў], зем'л'[оў] (карта № 170)

у зе"м'ли, на р'і'ли (карта № 172)

девйаде'с'ат, девиде'с'ат' (карта № 230)

наі 'хаи' (карта № 254)

М У Н І Я

МАСШТАБ 1:2000000

НАДДНІСТРЯНСЬКІ АРЕАЛИ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- саж'[е], саж'і (карта № 48)
- [з о́р'іх (карта № [illegible])
- крад[у/йемци] 'крадькома' (карта № 167)
- те[л'[ат'у . ... 'ати] (карта № 187)
- оди́нац'іт' (карта № 229)
- дас', йіс' 'даси' (карта № 243)
- стрих 'горище над хатою' (карта № 279)

МАСШТАБ 1 : 2000000

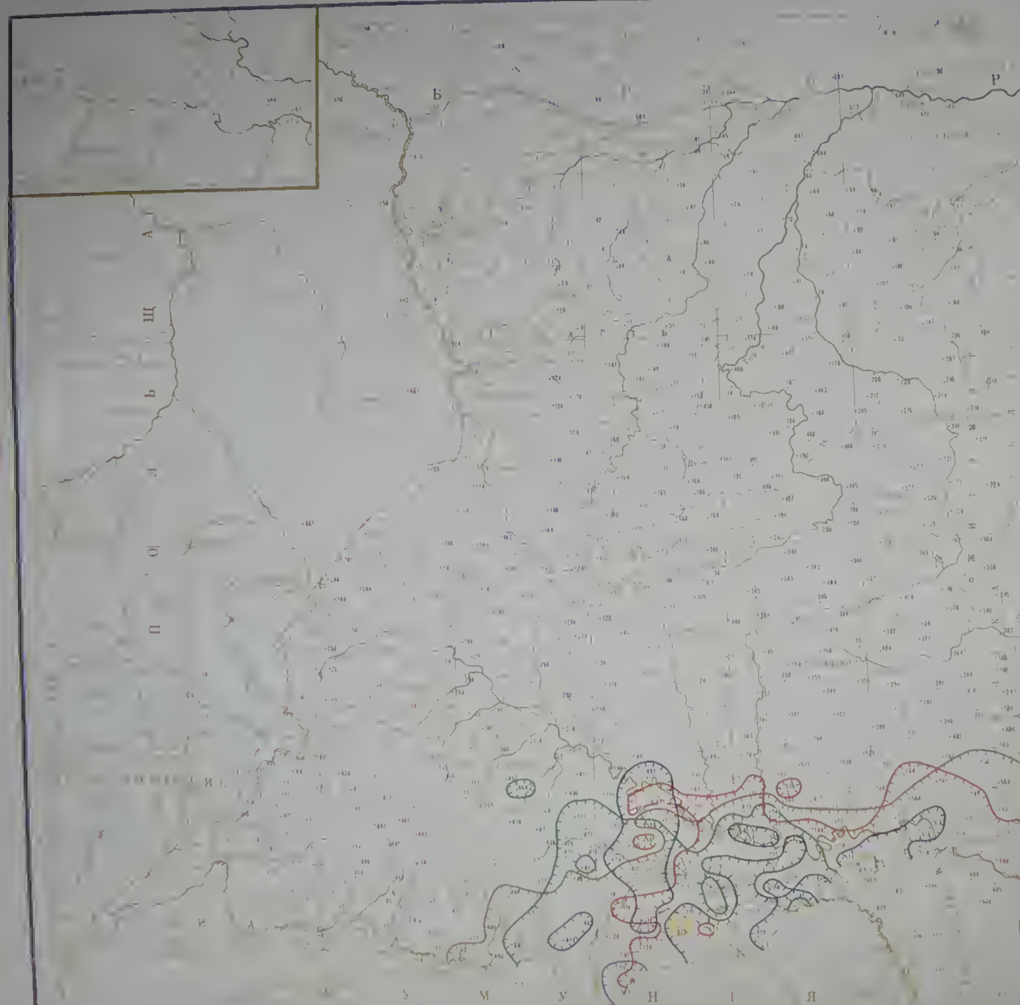

БУКОВИНСЬКІ АРЕАЛИ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- ˈлинта ˈсочевиця' (карта № 328)
- полоˈвик 'яструб' (карта № 338)
- кокосˈтир 'чорногуз' (карта № 339)
- ˈд'ед'о 'батько' (карта № 367)
- ˈвуіко 'брат батька й матері' (карта № 368)
- ˈпазити 'берегти' (карта № 381)

МАСШТАБ 1:3000000

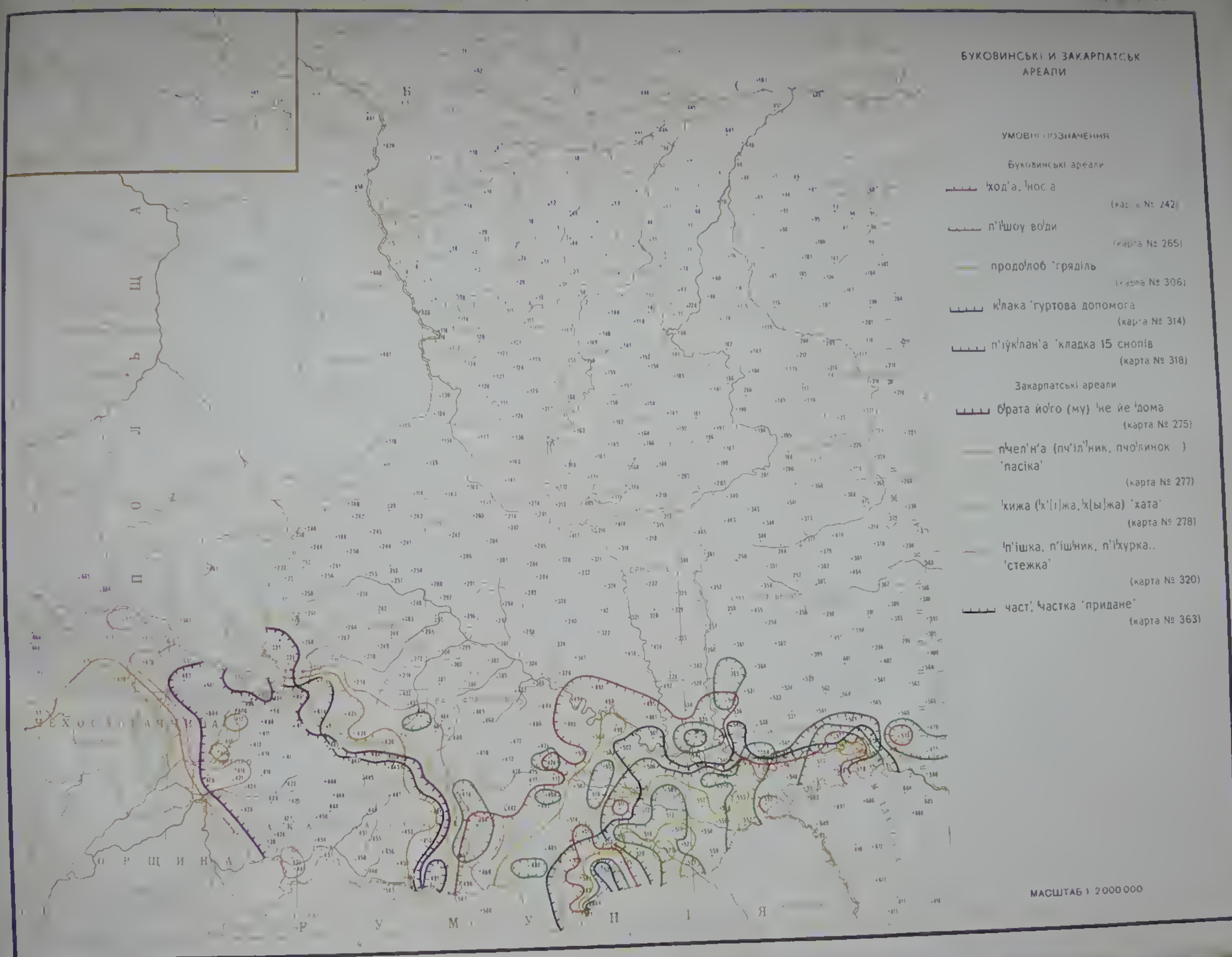
БУКОВИНСЬКІ И ЗАКАРПАТСЬК
АРЕАЛИ
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ
Буковинські ареали
ˈход'а, ˈнос'а
(карта № 242)
п'ˈішоу воˈди
(карта № 265)
продоˈлоб 'гряділь'
(карта № 306)
кˈлака 'гуртова допомога'
(карта № 314)
п'іуˈкˈлан'а 'кладка 15 снопів'
(карта № 318)
Закарпатські ареали
ˈбрата йоˈго (му) ˈне йе ˈдома
(карта № 275)
пˈчел'н'а (пч'ілˈˈник, пчоˈлинок)
'пасіка'
(карта № 277)
ˈхижа (ˈх'[і]жа, ˈх[ы]жа) 'хата'
(карта № 278)
ˈп'ішка, п'ішˈник, п'іˈхурка..
'стежка'
(карта № 320)
част', ˈчастка 'придане'
(карта № 363)
МАСШТАБ 1:2 000 000
ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА
ОРЩИНА
РУМУНІЯ
ПОЛЬЩА

БОЙКІВСЬКО-ЗАКАРПАТСЬКІ АРЕАЛИ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

[і]л'ну, [і]л'нишче, [і]л'вова (карта № 23)

до[ж'з]ем до[ж'д']ом, до[ж'.]ом (карта № 111)

дв'і 'в'ідра (карта № 258)

йімати 'ловити' (карта № 382)

жа'лива 'кропива' (карта № 129)

на'тина 'картоплиння' (карта № 324)

МАСШТАБ 1:600 000

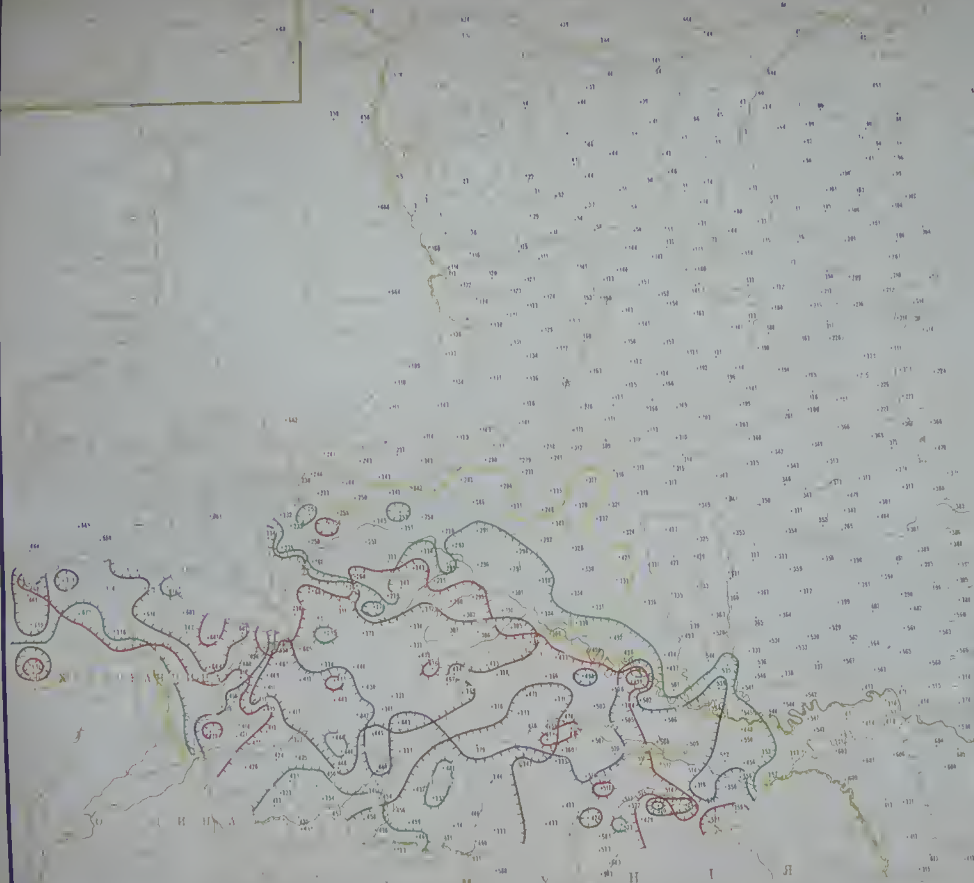

КАРПАТСЬКІ АРЕАЛИ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- б[ли]ха, б[ли]ха (карта № 6[illegible])
- 'би[лен' (карта № 146)
- наголос ко'черга (карта № 282)
- 'таістра 'торба' (карта № 298)
- об'ручка 'наперсток (у косі)' (карта № 309)

МАСШТАБ 1:2 000 000

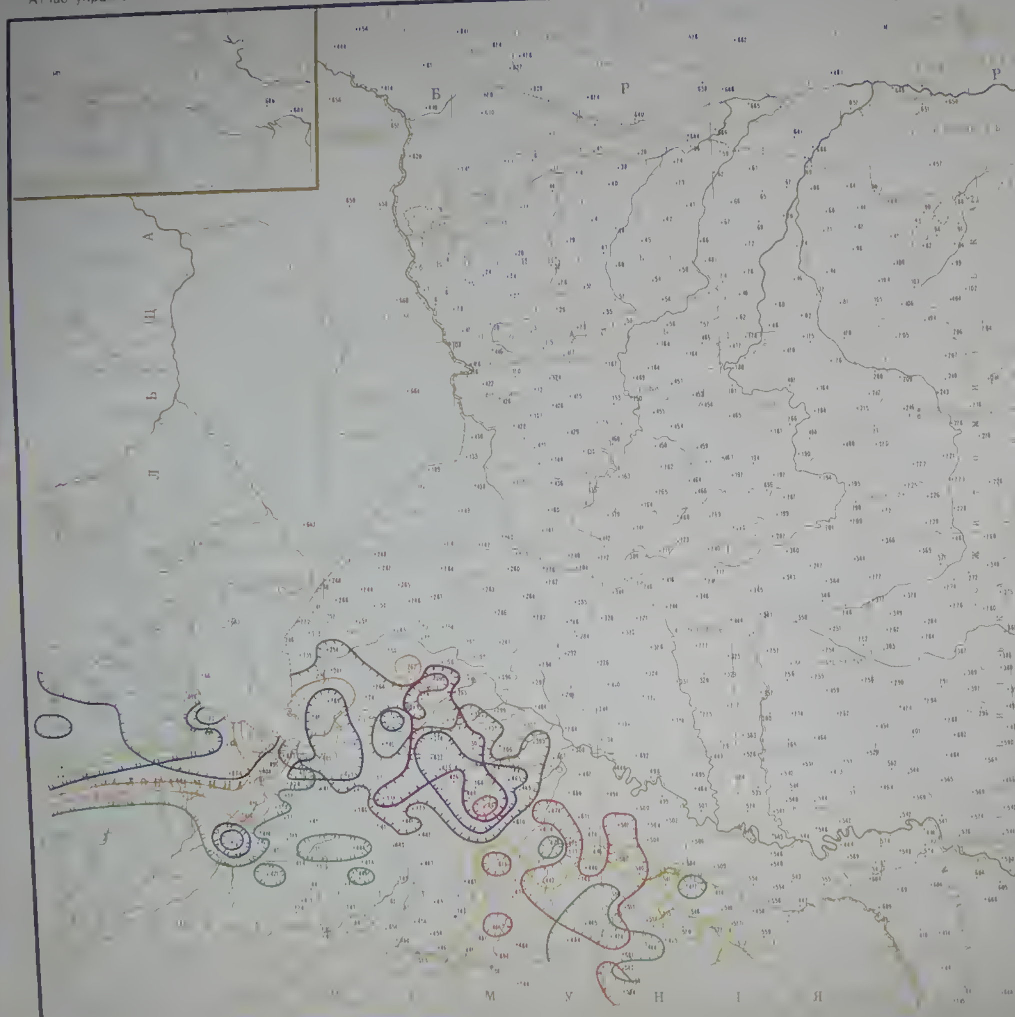

КАРПАТСЬКІ АРЕАЛИ (ГУЦУЛЬСЬКІ, БОЙКІВСЬКІ, ЛЕМКІВСЬКІ)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

Гуцульські ареали

ˈіди дˈхатˈі (карта № 268)

стерˈнина 'стерня' (карта № 319)

ˈчел'ад' 'жінки' (карта № 385)

Бойківські ареали

[н]<[л'н:] і[н.]анка 'льонище', ˈме[н:]ик 'мельник' (карта № 118)

ходаˈки 'постоли' (карта № 294)

весˈн'іўка 'райдуга' (карта № 355)

іˈм'ін'а 'худоба' (карта № 334)

Лемківські ареали

з[ла]то (карта № 73)

ˈж[е]на (карта № 156)

Гос одн мам, знам. (карта № 237)

ˈход'ме, ˈберме (наказовий спосіб) (карта № 246)

ˈфалат, фаˈлаток 'кусок' (карта № 322)

ˈастр'аб (карта № 338)

МАСШТАБ 1 : 2 000 000

ЗМІСТ

Академия наук Украинской ССР
Институт языковедения им. А. А. Потебни
Институт общественных наук

АТЛАС УКРАИНСКОГО ЯЗЫКА

В трех томах

Том второй

ДМИТРИЙ ГРИГОРЬЕВИЧ БАНДРИВСКИЙ
ЛИДИЯ МИХАЙЛОВНА ГРИГОРЧУК
ФЕДОТ ТРОФИМОВИЧ ЖИЛКО
ЯРОСЛАВА ВАСИЛЬЕВНА ЗАКРЕВСКАЯ
АНТОН НИКОЛАЕВИЧ ЗАЛЕССКИЙ
ТАТЬЯНА ВИКТОРОВНА НАЗАРОВА
МИРОН МИХАЙЛОВИЧ ОНИШКЕВИЧ
ПАВЕЛ ИВАНОВИЧ ПРИСТУПА

**ВОЛЫНЬ, ПОДНЕСТРОВЬЕ,
ЗАКАРПАТЬЕ С ПРИЛЕГАЮЩИМИ ТЕРРИТОРИЯМИ**

(На украинском языке)

Киев Наукова думка 1988

*Затверджено до друку вченими радами
Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні АН УРСР
та Інституту суспільних наук АН УРСР*

Редактор *І. І. Маркевич*
Художнє оформлення *А. П. Відоняка*
Художній редактор *І. П. Антонюк*
Технічний редактор *М. А. Притикіна*
Коректори *Л. І. Семенюк, Л. П. Рябцева*

Карти складені та підготовлені до друку
Науково-редакційним картоскладальним підприємством ВКО
«Картографія» ГУГК при Раді Міністрів СРСР

Редактор *С. В. Яворський*
Технічний редактор *Л. П. Сочивкіна*

ІБ № 7447.

Здано до набору 13.08.85. Підп. до друку 02.10.86. БФ 01655.
Формат 80x64/4 Папір офс. та картогр. Літ. гарн. Текст — вис. друк. Карти — офс. друк.
Ум. друк. арк. 123,73. Ум. фарб.-відб. 1201,28. Обл.-вид. арк. 167,21. Тираж 1180 прим.
Зам. № 5—2414. Ціна 25 крб. 70 к.

Видавництво «Наукова думка». 252601 Київ, 4, вул. Рєпіна, 3.

Головне підприємство республіканського виробничого об'єднання «Поліграфкнига». 252057
Київ 57, вул. Довженка, 3.

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
Інститут української мови Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА В АМЕРИЦІ

NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES OF UKRAINE
Institute of the Ukrainian Language The O. Potebnia Institute of Linguistics

SHEVCHENKO SCIENTIFIC SOCIETY IN THE U.S.A.